Ugo in primam primi.
Cum Tabula.

¶ Consumatissimi artiũ: et medicine doctoris dñi Ugonis senensis in primi canonis Auicenne Fen primã luculentissima expositio: cum subtilissima questione magistri Antonij Fauentini de materia febrium in calce totius voluminis apposita. Post oẽs impressiones vbiqz locorũ excussas apprime recognita: cũctisqz mẽdis: et erroribus: quibus vndiqz scatebat: expurgata. Adiectis in margine ꝙ̃plurimus annotationibus: lectorẽ circa necessaria admonẽtibus. Necnõ triplici repertorio: nouiter secundũ alphabeti ordinem excogitato: quod nõ tantũ capitula: seu rubricas oẽs: et principales questiões: verũ queqz notabilia: et digna cognitu absolutissime demõstrat.

¶ Index copioſiſſimus omniũ principaliũ: ac emergẽtiũ queſtionũ: necnõ capitulorꝝ: tractatuũ: ac omniũ notabiliũ: ex ſcriptis excellentiſſimi artiũ: ⁊ medicine doctoris dñi Ugonis ſenenſis in primaꝫ fen primi canonis Auicẽne: nũc primũ ſcḋm quadruplicẽ alphabeti ſeriẽ: p Lucã Panetiũ Olchinenſem elucubratus: accurataqꝫ diligentia impreſſus: ⁊ primo.

¶ Tabula prĩa rubricarꝝ: ſeu caplorꝝ tractatuũ.

¶ Tabula ſecũda oĩum principaliũ queſtionũ: que in toto volumine continentur.

¶ Tabula tertia omnium emergentium questionum:& conclusionum:que in toto volumine continentur.

A

B

C

N

Finis.

¶ Excellētissimi viri Ugonis Senēsis in p̄ma Fen p̄mi canōis Aui. Expositio: felicit icipit.

Liber primus Canonis Auicēne ɔtinet gñalia documēta taʒ ptis theorice medicine: q̄ʒ practice: ɔpletiori ordie ⁊ clariori doctria ⁊ breuiori q̄ʒ aliqs in hac arte edit⁹ fuerit: quē cū itēdam iuuāte deo exponē: p̄ itēdo diuinū auxiliū iuocar. Mala.n. ⁊ ipia ɔsuetudo est ichoare aliqđ opus ⁊ precipue doctrie neglecta iuocatione diui nois siue ex aio id fiat: siue ex obliuiōe. Flecto igit genua ad p̄rē dñi nr̄i iesu xp̄i. ⁊ hūilr̄ supplico: vt in h̄ li° exponēdo p̄stet mihi iueniēdi facultateʒ dicēdoꝝ v̄itatē: ita vt cū breuitate ⁊ ozōnis elegātia res obscuras facile itelligi faciā. ¶ Solet āt in libroꝝ p̄ncipijs q̄ri. q̄ auctoris sit itētio: vbi ēt ō sbo scie ⁊ libri ɔsīr est videdū: q̄ libri vtilitas qs ei⁹ titul⁹: qđ auctorꝫ nomē: q̄ ⁊ q̄t sūt libri cāe vel scie libri: cui pti ꝑhie suppoat: qs ꝑcedēdi mod⁹: ⁊ toti⁹ libri gñalis diuio. In q̄ de ordie h⁹ libri ad alios libros medicie: h̄ ēt videbit: hec āt cū q̄si oia ex rubrica aut ex ꝑhemio sint clara: icipiem⁹ ab expōne rubrice. deide ꝑhemij. Rubrica est. icipit p̄m⁹ lib cañ. quē p̄nceps Aboali abinsceni de me^{ni} cōposuit. ⁊ hec rub. est libri titul⁹. Ex ea etiā appet nomē auctorꝫ q̄ vtimur. s. Aboali abinsceni: ⁊ ē sensus hoꝝ v̄boꝝ arabicoꝝ filij Aly filij sceni. Antiq.n. arabū ɔsuetudo est nomē p̄ris ⁊ aui ponē. Certū est.n. apud arabes aben significare idē qđ apđ nos fili⁹ ⁊ abin est sugenit⁹: qđ āt dr̄ abo. ⁊ nō abin. ⁊ est corrupto vocabl'o qđ nō credo: vl' q̄ vtroq̄ mō dici pōt abo ⁊ aben in arabico. ꝓpꝛuʒ āt nomē auctorꝫ nō hēm⁹ sʒ corrupte Auicēna dicim⁹: ō c⁹ laudib⁹ alio loco dr̄ a q̄ʒ multj solēnib⁹ viris. iō p̄tereo. Iā igit rubrica expedita venio ad ꝑhemiū qđ seq̄t.

A Et ad h̄ Mesue cōsentit suo ō approbatj lib. in ꝑhemio. B

Rubrice expositio. C

¶ Liber canonis p̄m⁹ quē p̄nceps Aboali abinsceni de medicina edidit: translatus a magistro Gerardo Cremonensi in toleto ab arabico in latinum. Uerba Aboali abinsceni.

TA p̄mis deo gr̄as agam⁹ sicut sui ordis celsitudo ⁊ bñficij ipsi⁹ multitudo meret: cuius misericordie super omnes prophetas existūt.

¶ Istud capl'm est ꝑhemiū ad totū librū cañ. ⁊ diuidit in q̄nq̄ ptes. i p⁹ regratiat deo. scd'a ibi (Et post). ponit cām cōpellētē ad librū cōponēdū. In tertia ibi (Plʒ). Ponit ordinē ⁊ itētionē toti⁹ libri. In 4ª ibi (Nō est aūt) Dat hui⁹ libri vtilitateʒ. In 5ª ibi (Oꝛ si de⁹ ꝑmittit alia). Dicit p̄. in p̄n° agam⁹. i. dicamus gr̄as deo. i. recognoscam⁹ sciam a deo p̄ quā sumus librū cōposituri ⁊ illā dicam⁹ gratis nobis a deo datā eē: nō nostramet v̄tute acq̄sitā eē illudq̄ fateamur. ⁊ h̄ est i cōi vsu de bñficio accepto gr̄as agē. i. dicē se gratis accepisse sine suis meritis. nā cū tribuēs bñficiū sine spe retributiōis sit gr̄a gratū faciēs: ⁊ bñficiū hoc mō tributuʒ sit gr̄a gratis data: cōstat eū q hoc ɔfitet dicere gr̄as ambas. Et h̄ sumitur agē p̄ dicē. hoc autē deo faciēdū est: q2 sue misericordie. i. sua itētio ad releuādū nos a mis̄ia est sup oēs ꝓphetas. i. altior mis̄icordia ꝓphetarū. ⁊ ꝓphetis agim⁹ gr̄as: multo q̄ magis deo gr̄as agē debem⁹. Aui. aūt cū sit machometan⁹ h̄uit opionē q̄ in multj annis opʒ nasci aliquē ꝓphaʒ q dicat hoib⁹ legē dei ⁊ q hēat a deo v̄tutē agendi miracula ⁊ remittēdi pctā: ⁊ q a multj miserijs ppl'm releuet q̄lē machometū dicunt fuisse: ⁊ his filia repies. 10. sue metaphīce p̄ ac 2° ca°. sʒ tñ deū eē p̄^{m} bñfactorē. Faciamus igit illud sic celsitudo ordis terminatoꝝ in deū meret: meret ⁊ bñficioꝝ a deo nobis datoꝝ multitudo. Est aūt ordo excellētissim⁹ entiū: in cui⁹ p̄ loco est de⁹. in 2° angeli. in 3° ꝓphete. in 4° sapiētes. in 5° vulg⁹. vt ex algaçele sumit libro metaphīce. ¶ Bñficia aūt a deo nobis data sunt eē: ⁊ ꝑduratio ⁊ opones oēs nr̄e bone ⁊ res oēs qb⁹ fungimur ⁊ vtimur. Cū ipse oia ꝑduxerit q̄ ꝑducta sūt ⁊ oia ɔseruet ⁊ ad quālibet actōeʒ oi alio p̄ncipali⁹ ɔcurrat. ¶ Sciēdū q̄ q̄ altissim⁹ gradus hoium s̄m Aui. est ꝓpharū q in vigilia vident futura ɔtingētia. ⁊ quorum volūtatibus obtēperāt celi ⁊ elemēta. ita vt miracula facere possint.

D E

F Ordo

G Prophete supp̄mū hominū locū obtinēt ⁊ futura ɔtigētia ivigilia ꝓnosticāt

¶ Et postea dicā q̄ q̄dam de meliorib⁹ amicis: quos h̄re videor: cui in oib⁹ pro qb⁹ me depcatus fuerit satisfacere debeo: de re quā possum: me rogauit vt ei librū de medicina faciaʒ: eius regulas vl'es ⁊ pticulares tal'r cōprehendēteʒ: vt explanatio cū breuitate in eo cōiungat. ⁊ s̄m plurimū afferā quātū est afferendum de declaratiōe in verbis paucis. qđ equidem concessi.

¶ Dat cām mouētē ⁊ pʒ. Meliores aūt amici sūt pp bonestū vt patet. Qui aūt pp vtile vel delectabile nō ita boni ⁊ veri amici sūt: nec ita delectabiles. 8. ethicoꝝ ⁊ illis amic⁹ nō debem⁹ denegare rē quā depcant vbi eaʒ honeste facē possum⁹ cū sit alter ipse iuxta p̄hm in magnis moralib⁹. ⁊ Ciceronem in de amicitia. Explanatio aūt nō alio mō cōiungit cum breuitate nisi vt afferat quātū opʒ de declaratiōe nō multiplicādo v̄ba inutiliter vt inuit Auicēna.

Cicero

¶ Et mihi placuit vt in primis loquerer de rebus cōmunibus ⁊ vniuersalibus vtriusq̄ partis medicine theoricē. vʒ. ⁊ practice.

¶ Hic ponit toti⁹ libri ordinē ⁊ intētiōeʒ vniuscuiusq̄ ptialis libri ex istis: ⁊ in q̄nq̄ ptes diuidit: ptes patēt: ⁊ qd in p̄ma dic notū est. ℣ Aduerte tñ p res cōes ⁊ vl'es Auic. h̄ idē intelligē ⁊ ponūt ad maiorem exp̄ssionē. In isto.n. p̄ q̄ ɔsiderant sub vniuersalib⁹ rōnib⁹ cōsiderant. hec est causa ordis cū a cōiorib⁹ sit inchoādum primo physicorum.

Raby cōes res et vl'es idē itelligit. H

¶ Postea v̄o loq̄r ō vl'ib⁹ iudicioꝝ v̄tutū mediciaꝝ simpliciū. ⁊ p⁹ hec de pticl'arib⁹ eorūdē.

¶ Ponit itētionē ⁊ ordinē q̄ ad scd'm librū q est de iudicijs medicinarū simpliciū vlib⁹ in p̄ tractatu. deiñ de pticularib⁹. Iudiciū aūt intelligo sciam acquisitā per inq̄sitionem vel credulitatē ꝓpinquā certe scie que licet nō p demōstrationū acquirat: tamē fit in nobis per experientiā vel alio sufficiēti modo. Uniuersale aūt iudiciū est q̄ nō est ad vnā spēm limitatā: sicut v̄bi gr̄a. metalla liquabilia esse humidiora illiquabilib⁹. ⁊ sapore acuta plimū eē ca'la. Particularia sūt q̄ ad spāle limitāt nām. sicut nenuphar eē fri. ⁊ hu. euforbiū ca. ⁊ sic. Rōnabil'r ꝑcedit hic scd's tertiū. cuʒ in isto de instr'is quib⁹ fit curatio determinet. In 3° v̄o de curatōe in pticl'ari q̄ istroꝝ cognitionē p̄supponit. Potuisset āt in p̄ li° ponere gñales canones: sʒ vt ɔiūgeret imediate vl'ia simpliciū medicinarū cū particularib⁹ posuit in 2°.

I Quid p iudiciuʒ ⁊ quotuplex.

¶ Deide loq̄r de egritudib⁹ q̄ in vnoquoq̄ cōtigūt mēbro. ꝑus tñ icipiā ab anathomia illius mēbri ⁊ ei⁹ iuuamēto. de anathomia.n. simpliciū mēbroꝝ: ⁊ sil'r iuuamētis i libro p'io vl'i iā tūc locut⁹ ero: cū āt mēbri anathomiā ɔsumaue

ro in q̄plib⁹ locis deināre icipiā quō ei⁹ ꝯseruet sanitas: deinde ſmone absoluto ostēdā ei⁹ egritudies vl'es ⁊ cās ⁊ semitas cognoscēdi eas: ⁊ vias eas medicādi in ſmone ēt vl'i. Post q̄ aūt has res vl'es expleuero ad egritudies redibo ꝑticulares ⁊ i q̄plib⁹ eaꝝ ēt demōstrabo in p̄mis iudiciū vl'e in ei⁹ diffōne ⁊ ipſi⁹ causis ⁊ significatiōib⁹: deīde ad iudicia reuertar ꝑticularia. post oñdā regulā vl'ez in medicādo. Deiñ descēdā ad medicādū ꝑticul'r cū vnaquaq; medicia simplici aut cōposita. Ad illō aūt q̄ ꝑus dicā de iuuamēto mediciaꝝ simpliciū i egritudīb⁹ in libro mediciaꝝ simpliciū i tabulis pictis q̄s bonū est fieri sic in disciplie mō aspicies: cū ad ipm ꝑuenies nō reuertar ad dōm nisi modicā rē. De medicinarū quoq; cōpositaꝝ q̄ mihi videbunt in antidotario meli⁹ ponēde in iuuamētis ⁊ quō misceant vsq; ibi loqui dimittaz.

k ¶ Pōit ordinē ⁊ itētiōez q̄ ad 3m libꝝ. ⁊ Ubi ꝯsidera q̄ illū ordinē quē p̄mittit nō ſuat modi fen tertij cañ. sed p̄cipue in p̄a ⁊ 3a: in q̄busdā aūt certas ꝑtes p̄t mittit. ⁊ Attēde ēt q̄ q̄ in 2o iā dixit iudicia ꝑticularia medicinaꝝ simpliciuz. iō nō reuertit ad iterādū ea in 3o. ⁊ Itē cōpōnē ⁊ iuuamēta q̄rūdā menaꝝ cōpositaꝝ dimittet vsq; ad 5m. Sumit āt in textu iuuamētū cōit ꝑ oī mēbri opōne. ⁊ Que āt sint mēbra simplicia ⁊ q̄ orgāica videbit i ca. de mēbri. tabule āt picte sūt ꝑtes scripte cū rubeo in cap'lo menaꝝ simplicium.

Quid p tabulas pictas.

¶ Plz aūt mihi vt post q̄ hūc librū ꝯsūmauero: aliū librū cōponā de reb⁹ ꝑticularib⁹ in q̄ sit ꝓprietas noīandi egritudies: q̄ cū accidūt non sūt vni eidē mēbro ꝓprie: in quo ēt dō pulchritudine loq̄mur. ⁊ vt in hoc libro eo calle ꝓcedaz quo in libro ꝑticulari q̄ est ante ipsum processi.

¶ Ponit ordinē ⁊ intentionē q̄rti libri. ⁊ pz. Nec dicit se de cōib⁹ egritudinib⁹ dicturū in q̄rto: sed de ꝑticularib⁹ q̄ nō sūt tm̄ vni mēbro ꝓprie. ⁊ ista est p̄ncipalis intētio: lz aliq̄s ibi egritudines noiet. ⁊ eaꝝ curā doceat q̄ sūt ꝓprie certo mēbro. s. de ruptura siphac. ⁊ de dislocatiōe anche. de vlcerib⁹ neruoꝝ. dō fractura cranei. Et id fec: q̄ ista videbāt affinitatē cū his hr̄e: de q̄b⁹ p̄ncipal'r in illo lib. itēdebat.

¶ Qꝫ si mihi de⁹ auxiliat⁹ fuerit ⁊ hūc ꝯsūmauero librū: addā postea in vno libro antidotariū.

¶ Ponit intētionē quo ad 5m. ⁊ pz. Potuisset aūt q̄nt⁹ poni añ tertiū: si voluisset: lz q̄ iudicauit cū Gale. 3. de ingenio sanitatꝫ. ca. 5. Illū q̄ dz sciam hr̄e cōponēdaꝝ menaꝝ oportē hr̄e noticiā plimaꝝ egritudinū. iō nō fecit. Ex q̄b⁹ oibus hēm⁹ intētiōez auctoris ⁊ libri ⁊ diuisionē gn̄alē librorū. Magis aūt spālē vsq; ad cap'la ponet statim in tabula.

¶ Nō est aūt bonū vt huius libri plurimū nō sit apud vnūquēq; ⁊ in ei⁹ memoria q̄ hui⁹ doctrine noīe vocari. ⁊ ꝑ eā lucrari desiderat: munus nāq; qō medico necessariū nō cōprehendit: qō do sup ipsum additū est incōprehensibile est.

¶ In hac ꝑte 4a p̄ncipalis ponit libri neccitatē ⁊ vtilitatē: dicēs q̄ nō est bonū vt p'lm hui⁹ libri nō sit apō quēq; ⁊ i ei⁹ memoria q̄ cupit vocari medic⁹: ⁊ ꝑ hāc artē lucrari ꝯsiderat: q̄ iste lib ꝯtinet min⁹ qō ē medico neccīū: ⁊ ꝯtinet vsq; ad minimū qō est medico neccīū. i. vsq; ad vltimas ꝯnes scibiles a medico. Uel meli⁹ credo min⁹ q̄ qō est neccīū medico ad curā: q̄ ꝯficit aliq̄d reꝝ neccīū medico. Hoc aūt qō deficit ⁊ est. s. vltra ea q̄ sūt in h̄ libro cōphēsa: est icōphēsi'le ꝑ doctrinā. Est. n. hit⁹ ex ꝑticularib⁹ assuefactibilis nō docibil'. Ex q̄b⁹ vr̄ Aui. inuē: q̄ oia scibilia mene sūt h̄ cōphēsa ill' tm̄ oib⁹ hītis ꝯficit medico hit⁹ assuescibil' ꝑ opōnes: ⁊ vt⁹ ꝯiecturādi de q̄ztīte ⁊ g̃du q̄litatꝫ ⁊ tpe. ⁊ tūc de multꝫ alijs. Uñ colligē possum⁹ sbm hui⁹ total' libri. s. corp⁹ sanabile ⁊ remouibile a sanitate ⁊ oꝑabile a medico cuz de illo p̄n' ⁊ ꝑtes ⁊ ꝓꝓetates ⁊ passiōes ꝯsiderat reliq̄ do oia sz in attributiōez ad illū ꝯsiderant. Et hoc idez est sbm p̄mi libri.

¶ Nō. n. ē opportunū differre dati libri sbm a sbo totalis scie: sz in isto ꝑtic'lari li⁹ nō cōplet hui⁹ subiecti scia. cōplet aūt in toto. q̄ in p̄ nō nisi ſm passiōes cōes consideratur.

¶ Qꝫ si de⁹ meū ꝓlōgauerit terminū ⁊ scda successerit fortuna: me ad alia p̄ꝑabo. Nūc aūt hūc cōponā libruz quē in q̄nq; sic diuidam libros.

¶ Hec est ꝑs q̄nta in q̄ ꝓmittit alia ⁊ ponit libri diuisionez vsq; ad capitula ⁊ pz. ¶ Aduerte tm̄ q̄ in ista diuisiōe vtit Aui. istis noib⁹ Canō. Liber. Fen. Doctrina. Sūma ⁊ cap'la. ⁊ differūt ſm maiorē ⁊ minorē ꝯtinētiā. Idē tm̄ posset dici liber ⁊ fen. respectu diuersorū: sed canon sumitur quādoq; pro aggregato multarū regularuz. ⁊ hoc modo hic.

¶ Cap'lm p̄mum: Fen prime: Doctrine prie: libri primi. de diffinitiōe medicie. Cap'lm. 1.

Dico q̄ medicina est scia q̄ hūani corpis dispōnes noscūt ex ꝑte q̄ sanat vl' ab ea remouet vt hita sanitas ꝯſuet ⁊ amissa recuperet.

¶ Hic icipit tractat⁹. Et diuidā tūc librū tātū. Diuidit q̄ in ꝑtes 4or. p̄ detminat dō reb⁹ nālib⁹ ⁊ ānexis. 2o de reb⁹ nō nālib⁹ ⁊ p̄ter nām. 3o de regimine sanitatꝫ. 4o de varijs mōis curationū in cōi. ꝑtes patēt in. 4. Fen pa diuidit in duas. p̄ ponēdo diffōnē mene enūerat ei⁹ sbta. 2o exeq̄t detminādo de reb⁹ nālib⁹. 2a ibi. (Elemēta). Itē p̄ ponit diffōnē. 2o enūerat sbta mene ibi. (Ois āt mena). Pn̄s capm diuidit in duas ꝑtes. p̄. n. ponit diffō. 2o obijcit. ibi (Pōt āt aliq̄s) Dic p̄. q̄ mena ē scia q̄ humani corpis ⁊c. ⁊ patēt. Sumit āt h̄ mena ꝑ hitu sciētifico directiuo in oꝑonē circa corp⁹ hūanū ꝑ ꝯſuāda sanitate vl' recuꝑanda nō ꝑ illo qō igrediēs hūanū corp⁹ nō oꝑat a mā tm̄: vt sumit 2a hui⁹. ca° de eo qō comedit ⁊ bibit. ⁊ in 2o cañ. sepe. ⁊ in p̄ de simplici mena. Dispō aūt in diffōne dcā sumit ꝑ oi a q̄ aliq̄d recipit forālē denoiatiōez nō prout ꝯ hitū distinguit. Sciētia autē sumit pro quolibet habitu intellect⁹ ꝑ dmōstrationē acq̄sito vel pro aggregato ex particularib⁹ habitib⁹ ad vnū sbm hn̄tib⁹ attributionē siue id sit in op⁹ directiuū siue nō: ex q̄b⁹ appꝫ q̄ sumēdo artē cōiter pro q̄libz habitu cū rcā rōe factiuo siue sit acq̄sit⁹ ꝑ demrātiōez siue ꝑ assuefactiōez. nō ē incōueniēs mena. n. eē sciaz: ⁊ ipam eē artē. ⁊ Aduerte ēt q̄ lz Ga. in plerisq; locis alio mō diffiniat. ⁊ Auer. 6. coll'z. p̄ ca. dānet hāc diffōnē: q̄ ꝑ gen⁹ remotū dat cū sciētia sit gen⁹ remotū respcū mene. Tm̄ h̄ est bona ⁊ sufficiēs diffō. q̄ ille que a Ga. ponunt bn̄ intellecte cōuertunt cū ista: Aui. ēt lz ponat remotū gen⁹ supplz tm̄ cū differētijs. ita q̄ ista diffō etiā ꝯuertit cuz illa quam Auer. reperit in artusa. vt dicit loco allegato. Et est q̄ medicina est ars optima inuēta experimento: aut ratione.

¶ Pōt āt aliq̄s dicere q̄ medicia diuidit i theoricā ⁊ practicā: sz tu totā ipaz posuisti theoricā cū dixisti q̄ est scia. Nos ēt rn̄debim⁹ tunc. ⁊ dicemus q̄ artiū q̄dā est qō est theorica ⁊ practica. ⁊ de phia q̄ est theorica ⁊ practica: ⁊ de me

dicina dicitur q est theorica et practica.

¶ Objicit et soluit: et diuidit in duas. p objicit de gñe et soluit. 2° de his q loco dñaꝝ ponunt. 2° ibi. (Nec ét pót). p objic. 2° soluit ibi. (Nos vo) p opponit sic. me^na diuidit in theoricá et pcticá: sed ex diuisione ponit tota theorica. Nos vo rñ debim⁹. tûc et dicem⁹ q artiû qdá est q est theorica et practica. et de phia q est theorica et practica: et de me^na dr q est theorica et pctica. Soluit et p ponit solóné. 2° ei⁹ declarationé. 3° isert vnû correlariû. 2° ibi. (In vnaqq aût) 3° ibi.

A (Cûqz duaꝝ) p dicit q in artib⁹ repit theoricû et practicuz fm ptes. et in phia. i. i sciétijs repit theoricû et pcticû. et ita in me^na: et vlr q eé theoricû nó repugnat arti et pti artis et eé pcticû nó repugnat scie. Non g valet ista ñtia. me^na est sciétia: g nó hz pté practicá. Nec etiá sequit est ars: g non

B hz pté theoricá. Ars. n. sumit large: vt supra dicebat pro qlibet habitu intellect⁹ cû recta róne facti 10. et sic pro qlz habitu. tali finalr ordinato in facere. Mó multi sût tales habitus p qs nó cognoscit formalr qlitas opationis: et sic sût theorici. vbi gra. cognosco q in apatib⁹ calidis sût apponéda repercussiua frigida in pn° exceptis illis que fiunt de supfluitate trásmissa a pncipali mébro: et ista est maior in vno solo mó practico et est practica cognitio ista: qr est de qlitate opónis. 2° cognosco q oia apata sanguiea vel colerica apata cala sunt. et ista cognitio est ps artis: qr dirigit in op⁹ simul cû pcedéte inferendo q apatib⁹ colericis vel sanguineis qñ nó fiût a supfluitate trásmissa a pncipali mébro sût apponéda repcussiua in pncipio frigida. Sz tñ cognitio minoris est theorica: qr p ipam nó cognoscim⁹ formalit qlitates opónis volûtarie. Hoc g vult Auic. q artiû qdá est q est theorica fm pté. ¶ Uñ pcticuz ñsiderat aliqñ

C Practicum 3°. large pro oi cognitióe in op⁹ ordinata finalr. et isto modo me^na est tota practica. ¶ Et ois ars est tota pctica: nec hét aliqd theoricû put ñ practicuz h mó distinguit. ¶ Aliqñ aût practicû sumit magis stricte p qlz habitu p qué formaliter cognoscim⁹ qlitaté opónis. et sic ét theoricû p habitu cognoscitiuo p qué nó formalr cognoscim⁹ qlitates volûtarie opónis. et h mó sumit h ab Aui. ¶ Sumit ét practicû pro habitu semp dicéte verû circa ñtingétia et posita alr se hére vt colligit ex. 6. ethicoruz. Et sic nulla ps scie me^ne est

D Theoricum 2°. pctica. ¶ Theoricû etiam sumit p hitu q z sciétifico nllo mó in op⁹ ordinato. et h mó strictissime. et sic nulla ps me^ne est theorica vt pz. Aliqñ sumit p hitu semp dicéte veꝝ circa vlia et ipoña. alr se hre vt habet ex. 6. ethicoꝝ. et sic tota me^na est theorica. ¶ Ex qb⁹ se nó eé incóueniés. p mó accipiédo practicû aliquá sciétiá qñqz eé pcticá: et qñqz nó: et sed speculatiuá. ¶ Seqt scdo eiusdé ppónis sciam in vno loco: vel ab vno habitá eé practicá et ab alio speculatiuá. et sic appet, qûo in phia ét nali aliqd est practicû: vt cû dicimus q reminiscétia fit in hoie qrédo cogscé aliqd oblitû p silia: vel oppositû vel ñiugata. et sic in multj alijs rebus. Sumédo aût phiaz pro cói ad moralé nalé et diuiná. Nó é dubiû pté eé pcticá. s. moralé. Ex isto potes vidé solóné Géti. nó eé boná. Dic. n. q artes vtunt cognitóez theorica scie supiori vt carpétari⁹: geometra: et agricultura náli: sz ista pn^a qb⁹ vtit nó sût ps artis: lz sint necessaria ad artez.

¶ In vnaquaqz aût haꝝ diuisionuz aliud volum⁹ dicere cû dicim⁹ theoricá: et aliud cû dicim⁹ practicá: nó tñ nobis neće est declarare diuersitaté q int eas existit nisi in medicina. Cum g de

Ex. j. 2. p mi doc. 1. cap. 1. medicia dixerim⁹ qd ei⁹ est theorica et ex ea est practica: nó est existimáduz q velim⁹ dicere q vna diuisionû medicie é scire: et altera opari: quéadmodû multi hûc locû pscrutátes existimát. Sz debes scire q illud qd volum⁹ est aliû: et q nulla duaꝝ diuisionû medicie est nisi scia: sz vna eaꝝ est ad sciédû pncipia: et alta ad sciédû opandi qlitaté. post vo pmá eaꝝ noie scie aut theorice appropiauim⁹. et alteraz appropiauim⁹ noie practice. p theoricá vo ipsi⁹ volum⁹ q qñ eá sciuerim⁹ sciaz tm acgrem⁹ ita q in declaratione qlitatis opónis nos nó imittem⁹ sic dr in medicia q gña febriû sût tria: et cóplones sût nouez: et p practicá ipsius volumus nó opóné in effectu. neqz laboré motionû corpeaꝝ sed diuisioné opónis medicie: q cû eá sciuerim⁹ auxiliabit nobis ad ingrédû sciaz vel sniaz: et ipsa scia erit in qlitate opónis. Sicut dicim⁹ in medicia q apatib⁹ calidis adhibenda sût in pncipio q repellát et ifridét et ispissent: et postea repellétia cû resoluétibus tpabim⁹: et post statû postea in declinatione sufficienter mollificátia resoluétia: pter in apostematibus que sunt de materijs quas mébra expellunt principalia. Hec igitur doctrina in sciétia tibi auxiliabit. et hec scia est declaratio qlitatis opationis. Cûqz duarû diuisionû qualitaté sciueris iá sciam scialem: et sciam operatiuá adeptus eris et si nunqz operatus fueris. 4. primi ca. 25.

¶ Declarat solóné et dic se in oib⁹ istis dictj aliô intelligé p theoricû: et aliud p pcticû. Nec opz h nisi i me^na h declare. In me^na g cû dicim⁹ aliqd eé theoricû: aliqd pcticû. nó itelligim⁹ q vna ps medicine est scia et aliqd dr opari sic multi existimát: sz volum⁹ alia: et est q nlla ps medicine est nisi scia: sz vna ps é ad sciédû pn^a ita q nó docet opandi qlitaté. alia aût est docés opandi qlitaté et pn^a q sût de mó opandi. alia át pn^a q nó formalr sût d mó opandi nó docet. et p^a vocat theorica ppe. et alia pctica: vt statim. s. dcm est: g per theoricá in me^na intelligim⁹ q é scia in ea. s. me^na faciés acqrere credulitaté tm. ita q cû eá sciuerim⁹: acqrem⁹ tatû mó sciaz fz vná lraz. vl fz aliá sniam. ita tñ q in qlite opónis nos nó imitem⁹. i. pillá sniaz vel sciaz formalr nó cogscim⁹ qlr fit operádû sic scire q gña febriû sût tria: et q complones sût noué. ¶ Per pcticá aût itelligim⁹ nó opóné in effcû ex: nz laboré motionû corpeaꝝ. Sz itelligim⁹ diuisioné opónis me^ne. i. pté me^ne: de opóne. i. docéte operari. et h ps cû sciuerim⁹ eá auxiliabit nob ad acqrédá sciaz. in alia sniaz et ipsa scia erit i qlite opónis. sic. v. g. q apatib⁹ calis adhibéda sût i pn°: qdá q repellát et ifridét et ispissent. postea. s. i aug^to sût applicáda resoluétia cû repellétib⁹ et i statu et post statû. s. i declinatióe resoluétia pura: xceptj apatib⁹ de máijs pulsus a pn^li mébro. ¶ Hec g doctrina auxiliat in snia vel scia. et illa snia vel scia est de qlite operatóis. Siléz sniaz isti hém⁹ z hui⁹ ca°. j. et ibi ponit q ps theo^ca in demrando sniaz tm ñfert: et é glosa Gerardi ex. i. sciaz. ¶ Aduerte tñ q lz dicat sniaz. p sniaz itelligé dém⁹ firmá et idubitatá róne: vel vn⁹ partj ñdictióis determiatá acceptioné. ¶ Si át dicat auxiliabit ad acqrédá sciaz: tûc credo ita eé itellm q cû sciuerim⁹ pté pcticá i hitu auxiliabit nobis illa scia pctica in hitu ad acqrédá sciam i actu: q ét pt dici scia. p hitû. n. vééim⁹ i actualé cognitóez: et i actual scia é i qlite opónis. Scia át theorica auxiliat ad acqrédaz sciaz ét mó pdcó: sz ista snia vl scia ad quá sic auxiliat theorica nó é i qlite opónis. ¶ Et si ñsideres. ista expó est ñuenietior textui qz aliq ex illis Gétil. Quaꝝ vna é q scia de qua loqt Aui. est scia in aia magri vel scripta in libro que

Gale. in g perti. arti medicie. ca pi. 3.

E

F

auxiliat nobis ad acqrēdā sciam: cum magri docēt nos. ¶ Uel alr̄ scia p̄ctica auxiliabit̄ nobis ⁊c̄. i. icitat nos ad acqrēdā sciaȝ. Alij āt p sniaȝ itelligūt expimētalē hitū ad quē multū iuuat scia can̄. p̄ctico℞. ¶ Cū ḡ ɔtigit q̄ cū qs sciuerit vtrāq̄ ptē erit adept⁹ sciaȝ scialē. i. sciaȝ q̄ nō docȝ modū opandi: ⁊ sciam opatiuā. i. q̄ docet modū opandi: ⁊ h̄ q̄zuis nūq̄ȝ opatus fuerit. Hec. n. scia p̄ctica p doctrinā ⁊ demōstrationē acqrit̄ nō p assuefactionē: ex q̄ intelligi pōt me^nam eē quo ad vtrāq̄ ptē sciam. ¶ No. tn̄ q̄ hn̄s pfecte sciam medicine nō pp h̄ dici pōt pfectus medicus. Jn medico. n. pfecto requirunt̄ duo habitus: vn⁹ sciētific⁹ ⁊ docibilis: alius expimētalis de pticularib⁹ q iuuāt medicū in cognitōe vliū ⁊ singulariū: q̄ sumunt̄ in solo mō p̄ctico ⁊ opatiuo: ⁊ q̄℞ cognitio nō hētur nisi p estimatiuā. Hūc. n. habitū nō possum⁹ sine opōne hēre: ⁊ nō nisi ex multo tpe cū multa nāli solertia: ⁊ h̄ vt voluit Gal. 9. terapētice. cap. 9. Non est possibile nisi exercitet̄ multiformiter in pticularibus agēdo q̄ opȝ circa laborātē ⁊c̄. ⁊ in multis alijs loc.

Cōditiones medici perfecti.

¶ Neq̄ȝ ēt aliqs dicere pt q̄ dispōes corpis hūani sunt tres: egritudo: sanitas: ⁊ dispositio q̄ nō est sanitas neq̄ȝ egritudo cū tibi due suffecerint.

¶ Ponit obiectionē circa dr̄ias. ⁊ duo fac. p̄ opponit. 2° soluit. ibi (Possibile nāq̄ȝ est). ¶ Dicit p̄ pōt qs dicē tres sūt dispōnes humani corporis a medico ɔsiderabiles: sanitas egritudo: ⁊ neutralitas: ⁊ tu i diffōne nō posuisti nisi duas.

¶ Posle nāq̄ȝ est vt cū hmōi dictor bn̄ ɔsiderauerit nō iueniat vnā duar℞ re℞ affirmātē hāc trinitatē neq̄ȝ negātē. ampli⁹ si hec trinitas nec̄ia fuerit qō diximus tibi remoueri a sanitate colliget ifirmitatē: ⁊ dispōnē tertiā q̄ȝ nō hr̄e sanitatis diffinitionē posuerint: q̄ est habit⁹ aut dispositio ex q̄ opatiōes subiecti ipsi⁹ sane pueniunt. Neq̄ȝ huius diffōnis oppositū nisi sanitatē diffinierit quēadmodū desiderauerit ⁊ posuerint in esse cōditionē q̄ nō indiget. pterea cuȝ medicis i hoc nō litigem⁹. neq̄ȝ. n. sum q cū eis i huiusmōi disputare debeā. neq̄ȝ litigiū h̄ eis/ neq̄ȝ illis q ɔ̄ eos sūt i medicia auxiliabit̄: huius. n. rei certitudo alterius doctrīe principis ptinet.

Gal. i. h̄ ser̄ here ophilij sn̄aȝ vt pȝ itroductorio. c. 8.

¶ Soluit iudicio meo sic: ego ɔcedo q̄ si ille ɔ̄dictor bn̄ ɔsiderauerit nō iueniet vnā duar℞ re℞ positar℞ in diffōne. s. ptē ex q̄ sanat̄ ⁊ ptē ex q̄ a sanitate remouet̄: affirmare vel negare hāc trinitatē. ¶ Ampli⁹ adiūgo q̄ si h̄ 3ª dispō est ponēda: nō tn̄ errauim⁹ in diffōne: q2 3ª illa dispō colligit̄ i hac pte diffōnis ⁊ ab ea remouet̄. oē. n. egrū aut neutruȝ est remotū a sanitate: ⁊ sic q̄zuis sint tres dispōes: tn̄ nō solū de duab⁹ fecim⁹ mētionē s3 iplicite de oib⁹. Hāc aūt dispōnē 3^am dixerūt medici nō hr̄e sanitatis diffōnē: q̄ diffō est sanitas est dispō: ex q̄ opones subi sane pueniūt. Nec ēt oppositū hui⁹ diffōnis. i. diffō egritudis cōphēdit hāc 3^am dispōnē. Est. n. egritudo dispō: a q̄ egre pueniūt opōnes: nisi fortasse alr̄ diffinirēt sanitatē ⁊ egritudinē ⁊ ponerēt in ill̄ diffōnib⁹ ɔditionē q̄ nō indigēt: vt si diceret̄ sanitas est dispositio a q̄ pfecte pueniūt opōnes. ⁊ eɔ̄. egritudo a q̄ pueniūt ipfecte: tūc. n. neutralitas sub egritudie ɔtinet̄. ¶ Preter ista dico ēt tibi q̄ iō posui hāc diffōnē isto mō: vt esset bona tā apud ponētes istā 3^am q̄ȝ apud alios: q2 cū medicis nō dēm⁹ de isto disputare: q2 nō debeo disceptare. i. discrepare ab eis in isto cū defendi possit. Et ēt q2 litigiū ⁊ qō d̄ hac 3ª dispōne istius qōnis nō pderit illis q affirmāt neq̄ȝ illis q negāt hāc 3^am dispōnē in me^na sed hui⁹ ℞itatis determinatio ptinet phie. ¶ Jn summa ḡ voluit Aui. ponē diffinitionē cōpletā q̄ saluari possit apud tenētes neutralitatē distigui ab extremis ⁊ ēt apud alios: q2 si nō distiguit̄ nō opȝ q̄ ponat̄ in diffōne. Si aūt distiguit̄ tunc itelligit̄ sub illa pte a sanitate remouet̄. ¶ Qōnis āt solōneȝ inuit: q2 vtraq̄ȝ ps defendi pōt nec est medico vtile vel saltē nec̄iuȝ ad vnā ptiū qōnis determiari. Multe aūt sunt alie qōnes q̄s in alijs vide. medici tn̄ nō vident̄ bn̄ saluare textū Aristo. ⁊ Auicē. ¶ Aduertendum est q̄ q̄nq̄ȝ sumit̄ egritudo p q̄libet dispōne intriseca ledente opones nr̄as siue sensibilr̄ siue isensibilr̄. ⁊ h̄ mō neutralitas est egritudo. Alio° apud medicū sumit̄ p dispōe p̄ter nāȝ sensibilr̄ ledēte opōnes. ⁊ isto° capiēdo pōit̄ a medico mediū int̄ sanū ⁊ egrū.

¶ De subiectis medicine. Caplm̄. 2.

Qoniā medicia corp⁹ hūanuȝ ex pte vn̄ sanat̄ ⁊ a sanitate remouet̄ ɔsiderat. ⁊ cuiusq̄ȝ rei scia nō acqrit̄ neq̄ȝ cōplet̄ cū cās hūerit nisi p sui cās sciat̄: ḡ dēm⁹ i medicina scire sanitatis ⁊ egritudinis cās.

¶ Jstud caplm̄ intitulat̄ de subiectis medicine qm̄ in eo ostēdit̄ de quib⁹ rebus medicus ɔsiderat. Et diuidit̄ pn̄s capitulū in tres ptes. p̄ pbat̄ q̄ medicina ɔsiderat de cāis et accidentibus sanitatis ⁊ egritudis. scd̄o enūerat illa. 3° ostēdit q̄ūo medicus ea ɔsiderat. ibi scd̄a. (Cāruȝ ℞o) ibi tertia (Harū ℞o re℞) p̄ª in tres. p̄° probat p̄mā ɔ̄nē. scd̄o aliā. tertio ambas simul. ibi scd̄a (Et q2) ibi tertia (Jam. n.) primo intendit istam ɔ̄nem in scia medicine debemus cognoscere sanitatis ⁊ egritudis causas: pbat̄: q2 nō acqrit̄ scia alicuius rei hn̄tis cās nisi ex cognitiōe illarum causaruȝ. ¶ Ubi ɔsidera q̄ h̄ dcm̄ h̄ est vlr̄ ve℞: tā d̄ scia q2 q̄ȝ d̄ scia pp qd. ⁊ idē dr̄ ēt p̄ phico℞ ab Ari. in phemio ⁊ cōmēto p̄ de scia certa. Jdē ēt hr̄ p̄ posterio℞ ab Ari. ca. p̄. Gn̄ale ḡ est ad oēm sciaȝ demr̄atiuā q̄ fit ex cognitōe cā℞ rei scite. ⁊ h̄ siue fiat p demr̄ationē q2: siue p demr̄ationē pp quid. ¶ Ex q̄ sequit̄ q̄ demr̄atio q2: facit sciam demōstrati p cognitionē cāe. alr̄. n. Arist. in phemio phico℞ ad pbādū q̄ phs dȝ determinare de p̄ncipijs ⁊ causis re℞ nāliū nō valet sic̄ nec h̄ rō Aui. q2 posset qs dicē q̄ scia nālis non pcedit demr̄atiōe pp qd: sed q2: ⁊ in scia vel demonstratione: q2 non oportet q̄ habeam⁹ scientiā effectus per causam. ¶ Et q2 illud nō est cōiter dcm̄. declaro exēplarit̄. Ego pcipio q̄ hō cognoscit h̄ albū eē h̄ dulce demr̄ando lac. ⁊ similr̄ ēt brutū: ⁊ ille est vn⁹ effcūs cognit⁹ a me p sensus interiores sine demr̄atiōe. ⁊ ex isto effectu ifero q̄ hō hȝ virtutē vnā q̄ cōprehēdit sensibilia diverso℞ sensuuȝ q̄ vt⁹ est cā: q̄re possum iudicare q̄ h̄ albū est h̄ dulce in isto pcessu illud qō scit̄ est q̄ hō cognoscit h̄ album esse dulce. Jsta. s. hois cognitio est nūc scita p demr̄ationē: q2: in qua arguit̄ q̄ q2 hō cognoscit h̄ albū esse hoc dulce: iō hȝ virtutē cōprehēsiuā sensibiliū diuersorū sensuū q̄ est cā sic cog̃scēdi: ⁊ ille effectus est demōstratiuus p cognitionē sue cāe q̄ cognitio sue cāe habita est p cognitionē hui⁹ effcūs: nō tn̄ dr̄ pprie cognitus cōplete nisi oībus causis cognitis vsq̄ȝ ad p̄mas ⁊ imediatas: sed hec magis ad librū posteriorū ptinēt. Considera tn̄ in eis: q2 a nullo bn̄ declaratū reperies.

¶ Et q2 sanitas ⁊ egritudo ⁊ earū cāe plerunq̄ȝ sunt manifeste plerunq̄ȝ occulte que non sensu neq̄ȝ nisi per significatiōes accidentiū cōprehēduntur. debemus etiam in medicina scire accidentia que in sanitate accidunt ⁊ egritudine.

¶ Probat hanc ɔclusionē. Jn scientia medicine debemus cognoscere accidentia sanitatis ⁊ egritudinis: pbatur: q2 illa opȝ cognoscē sine quib⁹ sanitas ⁊ egritudo ⁊ ea℞ cāe

nõ pñt cognosci: sed ista sũt accidẽtia. Multotiens eni sanitas ꝛ egritudo sunt occulte sicut sanitas mẽbroꝛũ iteriorũ vel ĩfirmitas ꝛ cãe earũ ꝛ nõ pñt nisi per sua accidẽtia cognosci. ¶ Ubi per accidẽtia ĩtelligenda sunt omnia a sanitate vel egritudine dependentia, vel cõcomitãtia: nõ aũt ꝓprie accidẽtia ꝑut ponunť vna rerũ ꝑter nãm. ꝛ isto mõ large sanitas hꝫ sua accidẽtia. vꝫ. bonitates opõnũ: ꝛ exeuntia naturalia: ꝛ qualitatẽ naturalẽ: ꝛ similiter egritudo.

A

¶ Jam autem declaratum fuit in scientijs viridicis ꝙ rei scientia non acquiritur nisi per sciaꝫ causarũ ꝛ ꝑncipioꝛum ipsius si causas habuerit ꝛ ꝑncipia: aut non completur ex parte sciendi eius accidentia ꝛ concomitantia essentialia.

¶ Probat ambas ꝯ̃nes sic. medicus dꝫ ea cognoscẽ ꝑ que acqriť aut cõpleť scia sanitatis aut egritudis: sed ista sunt cãe ꝛ accidẽtia cõcomitãtia eẽntialia. Nã in sciẽtĳs veridicis: puta in logica ꝛ metaphisica est declaratuꝫ ꝙ scia rei hñtis cãs ꝛ ꝑnᵃ nõ acqriť nisi per sciam cãruꝫ ꝛ ꝑncipioꝝ: ꝛ nõ cõpleť nisi per cognitionẽ accidẽtiũ ꝓprioꝛum ꝛ cõcomitãtiũ que eẽntialia sunt. i. imediate ab eẽntia rei dependẽtia: ꝛ per cãs ĩtelligit ĩtrĩsecas: ꝛ ꝑ ꝑnᵃ extrinsecas. Dicitur aũt cõpleri scia effectꝰ ꝑ cognitionẽ suoꝝ accidẽtiũ: qa illis cognitis de ipso ꝛ cognitio esse subiecti ꝛ cognita sua qditate demrãtiue: nõ restat aliqđ dubitabile de ipso effectu qđ sciri possit ĩcognitum: lꝫ fortassis cognitio illoꝛũ accidẽtiũ nõ sit subiecti scia. ¶ Et tu in h̃ dcõ ꝯsidera. Unde tũc vř acqsita scia rei hñtis cãm: cum sciať ꝑ cãs suas si ẽ: qd est. ꝛ ꝑꝑ qd est. ¶ Sed cũ postea querimꝰ passiões subiecti: tũc nos querimꝰ sciam q̃ est illarũ passionũ ꝓprie: cũ illarũ passionũ cãs: ꝛ nõ subiecti ꝯsideremꝰ. ¶ Sꝫ ꝑ sciaꝫ illarum passionũ dicimꝰ cõpleri sciam sbcti. qꝛ ornari: ꝛ qꝛ ꝑ eã nihil scibile ad subm ptinẽs illud relinquiť dubiũ. Et in hoc ꝯsidera: qꝛ sunt subtilia. ¶ Colligiť aũt hec snia pᵒ posterioꝛum. illo capᵒ. Una aũt est scia. ¶ Ex quibꝰ ẽt põt colligi ꝙ corpꝰ humanũ sanabile. ꝛ a sanitate remouibile opabile a medico est subm attributionis ꝑncipale in hac scia. Nã oĩa alia ꝯsideranť inquãtũ hñt attributionem ad ĩstud. Qđ si videať corpus humanũ ꝯsiderari a medico vt in vita custodiẽdũ: vt sumiť a Gal. 9. terapeutice. capᵒ. 17. Nã dicit oĩuꝫ itẽꝫ nõ tñ vt curatiua demũ pᵒ: qꝛ nulla curatiuarũ est: sed vtiqꝫ dicet qs viuificatiuarũ: nõ eni vt sanissimꝰ: neqꝫ vt curemur ab egritudibꝰ. ꝑᵐ accipimꝰ sed vt viuamꝰ. Tñ h̃ ꝯsideratio ĩcludiť: tãqꝫ suppoᵐ in sanatiua: nõ tñ video rõnẽ demrãntẽ: qn dici debeat corpꝰ humanũ sanabile ꝛ egrotabile ꝛ viuifica ile eẽ sbm pᵐ attributõis.

B

C

¶ Causarũ vero quatuoꝛ sunt species: materiales: efficientes: formales: ꝛ finales. Cause vero materiales posite in quibus sanitas ꝛ egritudo mensurenť: sunt subiectũ quidẽ ꝓpinquũ mẽbrũ aut spiritus: ꝛ subiectũ quidẽ longinquuꝫ humoꝛes ꝛ eis lõgiquioꝛa sunt elemẽta. ꝛ hec duo sunt subiecta ꝭm cõpositionẽ: lꝫ sint cũ alteratiõe. Jn cuiusqꝫ aũt rei cõpõne ꝛ alteratiõe que sic cõponitur ad aliquã hmõi ꝑuenitur vnitatem ꝛ hec vnitas ad quã hmõi reuertiť multitudo: aut est cõplexio. aut forma. cõplexio vero est ꝭm alterationẽ. ꝛ forma ꝭm cõpositioẽꝫ.

¶ Hic Aui. illa enumerat de qbꝰ est scia medicie: ꝛ considerat ꝙ nõ spãliter enumerat accidẽtia: qꝛ vult ea dare intelligi per opatiões que sunt finis: ꝛ ꝑ ea q̃ dicenť in scõa fen. Diuidit ğ in ptes tres. pᵒ enumerat ptinẽtia ad ptẽ theoricam. 2ᵒ ad practicã. tertio colligit oĩa. ibi scõa. (Huius autem) tertia ibi. (Et postqꝫ). Pꝛia in. 4. ꝭm. 4. gñã causarũ. ꝛ est. ibi scõa. (Efficiẽtes aũt) ibi tertia. (Formales) ibi qrta. (Cãe aũt finales). Dicit pᵒ. 4. ẽ spẽs causarum. s. mãlis formalis efficiẽs ꝛ finalis. cã aũt ĩstrũtalis reduciť ad genus cãe ꝑncipalis: cuius est ĩstrũm: ꝛ videᵗ harũ sufficientiaꝫ. 2. physicoꝝ. ꝛ. 5. metaphysice. ¶ Addit scõo ꝙ cause mãles sanitatis ꝛ egritudinis i qbꝰ mẽsuranť. i. ꝭm quas recipit sanitas varios gradus sunt tanqꝫ ꝓpinquũ subm. mẽbrũ aut spũs tanqꝫ remotum humoꝛes remotioꝛa sunt elt̃a. Et hec duo vltia humoꝛes ꝛ elt̃a sunt subiecta ꝭm cõpositionẽ ꝛ cũ alteratiõe etiã qꝛ non sola cõpõ sufficit sine alteratõe. Et subdit tertio quo ad hãc pteꝫ ꝙ in cuiuslibet rei cõpõne ꝛ alteratiõe qñ sic cõponunť vt elt̃a in corpore humano ꝑueniť ad aliquã vnitatẽ: ꝛ h̃ vnitas: aut est cõplexio: aut forma. Sed alia lr̃a hꝫ coequalitas ꝛ cõplexio fit ꝑ alterationẽ: forma vel coequalitas per cõpõnem.

D

¶ Circa ista cõsidera. ꝙ mẽbrũ cũ sit viuẽs: est subm imediatum sanitatis ꝛ egritudinis. denoiabile per ipsam sanũ ꝛ egrum. Spũs aũt dř sbm qꝛ imediate disponit mẽbruꝫ ad sanitatẽ vel egritudinẽ recipiẽdam: cum certa spirituũ quãtitas requirať in mẽbro pro sui sanitatẽ. Uñ si imagiemur coꝛ esse vacuũ spiritibus ꝛ si i suis q̃litatibꝰ ꝛ sui substãtia nulla fiat variatio: tñ est egrum ꝛ impeditur in suis opõnibus ꝛ ita pñtia spũm est sanitas: qꝫ tñ nõ denoiat proprie spũs sanos. Utrũ aũt spũs sit aiatꝰ videbitur loco suo infra. ¶ Humoꝛes aũt ꝛ elt̃a dñr subiecta sanitatis remota: qꝛ sũt coꝛpa nãliť ĩtrĩseca hõiñũ apta per vnã trãsmutatiõnẽ vel plures conuerti in aliquẽ ꝓprie sanũ vel egrum: vtputa mẽbrũ. ¶ Attẽde 2ᵒ ꝙ Aui. voluit in mixto ꝑfecto remanere elt̃a alterata ꝭm q̃litatẽ hñtia tamẽ ꝓprias formas: ꝛ cũ h̃ diuisa ad mĩma ꝛ debite iuxta posita. Jn hac ğ alteratiõe eltoꝛũ adiuicẽ fit cõplõ q̃ ꝭm ptẽ est in q̃lꝫ minimo eltoꝛũ: cũ ipsa sit ꝑe extẽsa: ꝛ ista cõplõ fit per alterationẽ eltoꝝ adiuicẽ. Sed forma mixti nõ est tanqꝫ in sbto in aliq̃ vno mimo eltoꝛũ: tũc. n. ex vnico elto esset aliquod mixtum. Sed pᵒ est ad minꝰ in aggregato ex. 4. mimis elemẽtoꝛũ qđ aggregatũ est pᵐ sbm illiꝰ forme. ¶ Aliq̃ autẽ sunt forme qbus nõ sufficit elt̃a tm̃ pᵉ esse subiecta. sed oꝫ alia inesse elt̃a secũdaria sicut humoꝛes: ꝛ aliq̃ iã requirũt diuersa cõposita sicut mẽbra. ꝛ aliq̃ in suo mimo nãli nõ sũt cõtente. 4. mimis eltalibꝰ sed idigẽt plꝛibus iuxta positis certo oꝛdine. q oꝛdo vocať modus mixtiõis hodie: lꝫ cõiter non ĩtelligať. imaginatis ğ. 4. mimis eltalibꝰ alteratis: ita ꝙ i vnoquoqꝫ eoꝝ sit cõplõ ꝯueniẽs pro forma carnis nõ erit ibi forma carnis: lꝫ sit cõplõ. stãte autẽ cõplõne si iuicẽ iuxta ponanť debite pro forma carnis fit foꝛa carnis. Hoc est igiť qđ Aui. voluit dicere ꝙ cõplõ fit ꝑ alterationem ꝛ forma per cõpõnẽ. ¶ Et ideo de Gẽtili mirandũ est qui ex hoc textu vult esse de mẽte Aui. ꝙ elemẽta sunt in mixto remissis suis formis sbalibus: cum nullo modo textus illđ sonat. ꝛ Auer. ĩcipit tertio celi iponẽdo illã opi. Aui. ¶ Sed puto salua tãti viri reuerẽtia ꝙ Aui. opionẽ nõ viderit bñ. Magis autẽ est mirãduꝫ ꝙ Jacobus de foꝛliuio eũ in hac expositione ad litteram sequitur. ꝛ Marsilius. Et tu hec dicta tene menti pro multis que infra dicentur. ¶ Multa aũt subtilia ꝛ magis dubia circũstãt hãc mãm que suis locis declarabunť: sicut ꝙ aliquid gñať ꝛ nihil corrumpiť: ꝙ nullum mixtum perfectũ est homogeneũ: ꝙ in mã hominis essent multe spãles forme. ꝙ forma minimi nãlis mixti eẽt diuisibilis ꝛ multiplicata in minimis eltoꝛũ ipsum cõponẽtiũ ꝙ forme que dicunť extense sicut ferri ꝛ mineraliũ essent cõposite ex diuisibilibꝰ que omnia quõ sint ꝛ quomõ non sint vera locis suis ĩfra videbimꝰ.

F

¶ Efficiẽtes aũt cãe sũt cãe pmutãtes ꝛ ꝯseruãtes hũani coꝛpis dispões sicut sũt aeres ꝛ q eis ꝯtinuanť: ꝛ comestiões ꝛ aq̃ ꝛ potus: ꝛ q̃ in eis

continuantur ⁊ euacuatio ⁊ retentio ⁊ regiões ⁊ ciuitates ⁊ loca habitabilia: ⁊ que eis cõtinuã tur: ⁊ motus ⁊ quietes corporei ⁊ animales: ⁊ ex eis sunt somnus ⁊ vigilie ⁊ alteratio in etati bus: ⁊ diuersitas in eis ⁊ in generibus: ⁊ in ar tibus: ⁊ in moribus: ⁊ in rebus: que in huma no superueniunt corpore ipm̃ tangentibus: si ue sint cõtra naturã siue non sint contra nãm.

¶ Enumerat efficiẽtes cãs ⁊ pz. ea que cõtinuant aeri sunt ĩpressiones celestes ⁊ metherologice. Ea que continuan tur cum comestione et potu sunt ea que bibuntur vel as sumunt vt medicie. Que ↄtinuant cum ciuitatibꝰ sunt vi cinitates stagnoꝝ vl' fluminũ vl' mã domoꝝ: ⁊ silia. diuer sitas in gñibus. i. in sexu vel in gñibus. i. in modo viuẽdi.

h ¶ Attẽde ꝙ aliq̃ sũt cãe nãles ꝭm vnã ↄsideratione tm̃ q̃ ꝭm aliã sũt agẽtes: vt sanguis ⁊ hũores sũt nãles cãe mõ dcõ. Sũt aũt efficiẽtes ꝓ quãto hñt q̃litates actu ↄcurrẽ tes actiue ad sanitatẽ vel egritudis factõez vel ↄseruatõez.

¶ Formales vero cause sunt cõplexiones ⁊ vir tutes que post eas eueniunt ⁊ compositiones.

¶ Enũerat cãs sanitatẽ ⁊ egritudis: vel meliꝰ corpis ꝓ quã to est sanũ vel egrũ. ⁊ iste sũt cõpl'ones ⁊ v̄tutes q̃ post ip sas veniũt ⁊ cõpões. ⁊ vnitas q̃ in cõpõne dat intelligi. ꝑ v̄tutes aũt ꝭm vnã expõnẽ nõ debemꝰ itelligẽ potẽtias aie que sunt sbalit idẽ cũ aia. sed q̃litates que sunt aie instrm ad opones faciẽdas que sũt alie a cõpl'one. sed tñ ab ipsa depẽdẽt vt ifra ca. de v̄tutibꝰ videbis. Et iste merito dicũt euenire post cõpl'onẽ saltẽ nã: ⁊ si nõ semp tpe. Et h mõ lo quẽdo de posterioritate nãli etiã aia põt dici cõpl'one po sterior. ¶ Nec ẽt iuxta supius dicta est opportunũ ꝙ qñ cũq3 est cõpl'o sit forma: q2 forma vltra cõpl'onẽ reqrit cõ põnẽ: ⁊ dr̃ v̄tus forma sanitatis ad sensum dcm̃ ꝓus: q2 ta lis qualitas scda alia a cõpl'one est sanitas: sicut etiã diafa neitas cornee est sanitas: que tñ diafaneitas nõ est cõpl'o. ⁊ sic ꝑ eã est corpus formal'r sanũ vt ifra tanget. Uel scdo q2 v̄tus dirigit sanitatẽ ad opus sicut ydea vel imago ar tificis dirigit artẽ in opus. Et sic põt dici forma sanitatis: sicut ydea artificiati dr̃ forma artis. ¶ Uel tertio põt dici ꝙ cõpl'o ⁊ cõpõ nõ sunt sanitas nisi pro quãto pro eis põt aia ꝑficere opõnes. Ex q̃ sequit pᵒ ꝙ cõpl'o est v̄tus aie ca piẽdo v̄tutẽ large. Scdo sequit ꝙ ꝑ ꝓus est compl'o illud qd ipsa est q̃3 ipsamet sit v̄tus. Et sic v̄tutes post cõpl'onez eueniũt. i. ꝑ ꝓus est aliquã q̃litatẽ eẽ cõpl'onẽ q̃3 eẽ v̄tutẽ. Sequit tertio ꝙ v̄tus est forma q̃ subm est sanũ: q2 ꝑ com pl'onẽ: pro quãto ꝑ eã põt ꝑfici opõ est mẽbrũ sanũ: ⁊ ista est v̄tus loquẽdo isto mõ de v̄tute. Mõ nõ al'r dicimꝰ esse cõpl'onẽ formã sanitatis nisi q2 ꝑ ipsaz mẽbrũ est formal'r sanũ. ¶ Eadẽ ḡ est difficultas de cõpl'one ⁊ v̄tute. ⁊ si ↄsi deras expõnes q̃s tãgit Gẽtilis. h nõ ↄueniũt textui sic h.

i Dr̃ aũt complexio forma sanitatis vel cã formalis sanita tis. vel q2 in diffõne sanitatis ponit: ⁊ tũc est methaphori ce. vel ad sensum dcm̃: q2 est cã formalis: q̃re aliqd est sanũ.

k ¶ Or si queratur q̃ res est sanitas: ⁊ que res est egritudo. ¶ Dõm ꝙ aliq̃ sanitas est substãtia vt numerꝰ q̃narius di gitorũ vniꝰ manꝰ. q non est aliud ab illis digitis: ⁊ est sani tas in nũo. Alia sanitas est q̃litas siue cõpl'o. Et simil'r de morbo est dõm. Nulla tñ res dr̃ sanitas nisi ꝑ quãto ꝑ eã corpꝰ viuẽs põt in suas debitas opõnes: siue ille sint actio nes siue passiões. ⁊ sic nomen sanitatis est respectiuum.

¶ Cause autem finales sunt operationes. Et in scientia quidem operationum est scientia virtu tum proculdubio ⁊ scientia spirituum qui sunt virtutum subiecta doctrine medicinalis. vnde aliquis inquirit de corpore humano quomo do sanatur aut infirmatur

¶ Hic enũat cãs finales. ⁊ iste sũt opõnes. fines eni sanitatẽ de scda intẽtiõe sunt opõnes: q̃ tñ ꝓꝑe nõ debẽt dici cãe cũ ab istis cãta nõ depẽdeãt. subdit Aui. ꝙ scia opõnũ est scia v̄tutũ ꝓculdubio: q2 v̄tutes nõ nisi ꝑ opõnes cognoscunt. ¶ Et sil'r est scia spũuz. q2 spũs sũt sba v̄tutũ: ⁊ ꝑparãt mẽ bra ad v̄tutes suscipiẽdas vel ↄseruãdas vel instr̃a v̄tutũ. ¶ Tenẽdo ẽo ꝙ pñtia spũum reqrat in qbusdã cõueniẽ l tibus opõnibꝰ vltra cõpl'onẽ vel cõpõnẽ mẽbri põt dici ꝙ spũs est sbm qualitatis qua vtit aia in ope tanq̃3 instr̃o ex trinseco. ⁊ ista qualitas põt dici qualitas aie large: ⁊ sic ꝓ prie capiẽdo sbm spũs est subiectũ v̄tutis l3 inaiata. cõsi dera. ¶ Cõcludit ḡ ꝙ h sunt sbta medicine pro quãto i ea inquirimus de corpore humano pro quãto sanat vel ifir matur. i. a sanitate remouetur. i. quo ad partẽ theoricam.

¶ Huius autem inquisitionis perfectionem. s. vt sanitas conseruetur et egritudo remoueat. oportet etiã habere partes ꝭm istarũ duarũ di spositionũ ⁊ suorũ instr̃orũ cãs. Et huiusmodi quidẽ cã est regimẽ cũ comestione ⁊ potu: ⁊ ele ctio aeris: ⁊ mensura motꝰ ⁊ q̃etis ⁊ medicatio cũ medicina ⁊ medicatio manualis. hoc aũt to tũ apud medicos est ꝭm tres species: sanorũ ⁊ egrorũ ⁊ mediorũ quos modo nominauimꝰ. ⁊ dicemꝰ quomodo inter duas diuisiones inter quas proculdubio nõ est mediũ media vocet.

¶ Enumerat sbta ꝑtinẽtia ad partẽ ꝑcticã: vel al'r ꝭm ꝙ est scia de ↄseruãda sanitate hita ⁊ recupanda amissa. Et iten dit vt mihi vr̃ ꝙ ꝑfectio huiꝰ totiꝰ medicialis inq̃sitiõis q̃ est cognitio ↄseruãdi sanitatẽ hitã ⁊ recupandi amissaz h3 ẽt multas ptes ꝭm ꝙ sũt multe cãe harũ dispõnũ. s. ↄserua tiõis hite sanitatẽ: vel remotiõis egritudis. ¶ Et nõ itelli goˢ ꝭm cãs. i. mõs faciẽdi. sed capio nomẽ cãe ꝓprie vt sup sumebat. ⁊ itelligo harũ dispõnũ nõ sanitatis ⁊ egritudis vt Gẽtilis itelligit. sed ↄseruatiõis sanitatis ⁊ remotionis egritudis. ⁊ ẽt h3 ptes ꝭm cãs instr̃oꝝ acq̃sitiõis sanitatis ⁊ remotiõis egritudis. Probat. q2 cũ ista ps sit ad sciẽdũ acq̃sitionẽ sanitatẽ ⁊ remotionẽ male dispõis. Et ista acq̃si tio vl' remotio h3 cãs op3 cãs cog̃scẽ ⁊ istr̃a cãe. iõ istr̃a ⁊ cãe istr̃oꝝ cog̃scẽde sũt. ¶ Et hec expõ est plana ⁊ facilis ⁊ non itricata sic ista Gẽtilis q̃ ẽt nõ ꝓbat. ⁊ exẽplificat de cã inq̃sitiõis vel ↄseruatõis sanitatis. s. ꝙ hꝰ cã est regimẽ cũ comestiõe ⁊ potu ⁊ alijs sex rebꝰ nõ nãlibꝰ. ¶ Hoc aũt totũ. s. acq̃rẽ vel ↄseruare sanitatẽ. vel h totuz. i. ista tria. s. regimẽ. medicatio. ⁊ cirugia. i. applicatio meⁿᵉ ⁊ opõ ma nualis est in cõpõne ad tres spẽs corpoꝝ. s. sanoꝝ egroꝝ ⁊ neutroꝝ ꝭ3 medicos. q̃ neutra i ꝭa hꝰ noiabimꝰ ⁊ dicemꝰ qũo vocet aliq̃ media a medico int duas dispões int q̃s ꝓ culdubio nõ ẽ meᵐ. ¶ Ex illo ↄsidera ꝙ ps docẽs sanitatẽ m acq̃sitõez vl' ↄseruatõez dr̃ ꝑfectio theorice: q2 ẽ finis eiꝰ. Qũo ãt sit vl' nõ sit meᵐ int sanũ ⁊ egꝝ ⁊ qũo a medico vo cet meᵐ dcm̃ ẽ. c. ꝑce. Nã nõ dẽmꝰ imagiari egri. ⁊ neutra litatẽ tãq̃3 spẽ dr̃ntes eẽntiali: s3 dr̃nt ꝭm magl ⁊ minꝰ. Et iõ accepto noie egritudis ꝑ q̃l3 mala dispõe ledẽte opõnes nõ eẽt meᵐ int sanitatẽ ⁊ egriⁿᵉᵐ. s3 q2 medicꝰ alio ope vtit i corpe leso sẽsibil'r ⁊ alio isensibil'r leso. iõ voluit ista disti guẽ noibꝰ: ⁊ ꝑ corpi approꝑare nomẽ egri. ⁊ nomẽ neutri.

¶ Et postq̃3 iã diuiserimꝰ has demõstrationes tunc iam collectũ est nobis ꝙ medicina tractat de el'tis ⁊ cõplexionibus ⁊ humoribꝰ ⁊ mẽbris simplicibꝰ ⁊ cõpositis ⁊ spiritibꝰ ⁊ v̄tutibꝰ eorũ

nālib⁹ ⁊ aīalib⁹ ⁊ vitalib⁹ ⁊ opōnibus ⁊ dispōnibus corpis.s.sanitate ⁊ egritudine ⁊ medio: ⁊ causis earum.s.comestione ⁊ potu ⁊ aeribus ⁊ aquis ⁊ regionibus ⁊ motib⁹ ⁊ quietib⁹ corpis ⁊ aīalib⁹ ⁊ etatibus ⁊ gn̄ibus ⁊ extrinsecus accidentibus q̄ corpi eueniūt ex rebus extraneis ⁊ regimine cū comestionibus ⁊ potibus ⁊ medicinis ⁊ manuū operationib⁹ ad sanitatē ꝯseruandā ⁊ vnāquāq₃ egritudinem medicandaꝫ.

¶ Assumit ea de qb⁹ medic⁹ tractat q̄ ad vtrāq₃ ptē.s.theoricā ⁊ p̄cticā ⁊ pꝫ. Cōsidera tn̄: q₂ vna lr̄a hꝫ. diuisim⁹ has cās. ⁊ tc̄ ē sēsus. q̄ sr̄ cāe sanitatꝫ ⁊ egri^{tu}^{is} ⁊ acqsitiōis sani^{tis}: ꝯseruatiōis: ⁊ remotiōis egri^{tu}^{is} ⁊ istrōꝝ eaꝝ. Alia lr̄a hꝫ. diuisim⁹ has demr̄atiōes.i.rōnes q̄s fecim⁹ ad oñdēdū q̄ in me^{na} tractādū est de causis ⁊ accñtibus sanitatib⁹ ⁊ remotionibus egritudinis ⁊ tunc cōtinua residuū est clarū.

¶ Harū vero rerum quedā sunt de quibus medico nihil aliud est agendū nisi vt qd sint tn̄ essentiali formatione informet: ⁊ vtrū sint vel nō sint doctori sapientie physicalis credat. Et earū sunt de quibus in sua arte ratiocinari debet.

¶ Oñdit Aui. quō ista dcā diuisis mōis ꝯsiderant̄ in me^{na}. Et p̄ ponit duas ꝯnes. 2° pbat eas. 3° r̄ndet dubio ibi Ea. (Que ḡ). ibi 3ª (Ga.nāq₃.) ¶ Dicit p̄ q̄ aliq̄ istoꝝ nūatoꝝ sūt de qb⁹ medic⁹ nō plus hꝫ facē nisi vt p ea iformet̄ iformatiōe essentiali.i.cognitiōe diffinitiua. vtrū.n.sint aut nō sint dꝫ credere doctori scie phycalis. ⁊ ista est prima ꝯclō. ¶ Scdō aliq̄ sunt de dictis supra de quibus medic⁹ dꝫ rōcinari in sua scia ⁊ afferre demōstrationes. ⁊ hec est Ea ḡ.

¶ Que ḡ earū sūt sicut p̄ncipia vtrū sint vel non sint credere dꝫ: sciaꝝ ꝟo pticulariū p̄ncipia credita recipiūt ⁊ in aliȷs sciētȷs q̄ b̄m ordinē sunt an̄ eas rōcinant̄ ita: ⁊ sit donec sciarū oiuꝫ p̄ncipia ad phiaꝫ p̄mā que metaphysica nuncupat̄ eleuent̄: cū aliqs medicorū loqui incepit ⁊ affirmare el'ta et cōpl'ones et q̄ ista sequūt̄: et eis que scie nālis subta existūt egressus fuerit errabit iō q̄ i scia me^{ne} mittit qd̄ ei⁹ nō ē: et errabit: q₂ se aliqd declarasse existimabit cū nihil declarauerit.

¶ Fac̄ qd̄ dcm̄ est. ⁊ p̄ pbat p̄^{am} ꝯnē. Eo 2^{am} ibi. (Ea aūt) ⁊ p̄ª diuidit̄ in duas. q₂ p̄° pbat illā. scdō narrat ea q̄ a medico supponunt̄ ibi (Eius ꝟo.) Probat aūt p̄^{am} ꝯnē p hoc q̄ ea que sunt sicut p̄ncipia medicus nō dꝫ pbare. sed multa dictorū sunt in medicina vt p̄ncipia. ḡ multa talia medic⁹ nō dꝫ pbare. minor supponit̄ vt clara. ⁊ maior declarat̄ p h̄. p̄mo: q₂ p̄ncipia sciarū particulariū recipiūt in sciētȷs particularibus: quarū sunt p̄ncipia tanq₃ tradita. ⁊ per rōnes pbant̄ in sciētȷs que sunt an̄ illas. ⁊ sic fit donec omnium sciarū p̄ncipia reducant̄ in metaphysicā que est p̄ma scia ⁊ oīum cōmunissima. ¶ Auerte tamē nō oia p̄n^a medicie pbari in supiori scia. sed illa que nō sunt per se nota. multa aūt sunt medicinalia p̄n^a in nulla scia demōstrata. Principia enim vt pbat̄ p̄mo posterioꝝ: necesse est esse cōclusionibus plura. ¶ Scdō pbat istā cōclusionē q̄ siquis in medicina tentabit probare ista p̄ncipia. s. q̄ sunt elemēta. ⁊ quot sunt. errabit duobus modis. p̄° q₂ in medicina poneret pbationes que nō ptinēt ad eā cū pertineāt ad sciam superiorē. ⁊ errabit alio modo: q₂ existimabit aliqd se declarasse cum nihil pbauerit. q₂ ad pbandum talia vtit̄ p̄ncipiȷs naturalibus que in medicina ignota sunt.

A

¶ Eius ꝟo de quo medicus formare dꝫ qd sit et vtrū sit vel nō sit cui⁹ esse nō est manifestū credere. hec est summa. Elemēta an sint et q̄t sint et quō sint et q̄ sint. et cōpl'ones que sint et quot sint: et humores an sint et q̄t sint: et quō sint: et ꝟtutes vtꝝ sint et q̄t sint: et sp̄us vtruꝫ sint: et q̄t sint et vbi. et queq₃ mutatio hꝫ dispōnē: et eius mora hꝫ cām et cāe quot sint: mēbra āt et eorū iuuamēta sensu et anathomia discernere debꝫ.

¶ Narrat h̄ ea q̄ nō sūt de se certa. tn̄ medic⁹ dꝫ ea recipe. ⁊ sūt clara oīa. Illud aūt qd̄ dī ⁊ q̄ mutatio hꝫ dispōnē sic intelligit̄.i. qs est mot⁹ p quē acqrit̄ dispō.i. q̄litas.s. alteratio. ⁊ ei⁹ mora hꝫ cām. pseuerātia sine dn̄io alteratiōis hꝫ cām.s.efficiētē. q₂ ois alteratio reqrit agēs. vel 2° itelligit̄ eius mora habet causaꝫ.i.cessatio ab ea nō est sine causa. ¶ Nota tamē q̄ de elemētis tractat̄ a pho scdō de gn̄atiōe ⁊ tertio celi de cōpl'onib⁹. nō vꝫ magis determinandū in q̄rto methau. ptim in libro de mineralibus plus tn̄ ptinet ad librū methau. vbi ponunt̄ generales passiones mixtoꝝ lꝫ parū de illis dcm̄ sit in phia. ¶ De humoribus aūt: spiritib⁹ ⁊ mēbris ad librū ptinet de ptib⁹ aīaliū. de ꝟtutib⁹ ⁊ opōnib⁹ ad lib. de aīa cū multis paruis ꝺ nālib⁹. B

¶ Ea aūt de quibus formādo rōcinari dꝫ sunt egritudines: et earū cāe pticulares: et earum signa et qualiter egritudo remoueat̄: ⁊ sanitas cōseruetur ⁊ cuiuscūq₃ earū esse occultum fuerit ad illud declarandum demōstrationē afferre dꝫ ipsum diuidendo numerādo ⁊ cōplēdo.

¶ Hic dicit enūando q̄ sūt inqsita ⁊ pbata in me^{na} ⁊ inuit pbationē scdē ꝯnis supius posite.s. q̄ aliq̄ sūt i me^{na} de qb⁹ dꝫ rōcinari medic⁹ ⁊ sūt sanitas ⁊ egritudo ⁊ eaꝝ pticulares cāe ⁊ signa. ⁊ q̄lr egritu° remoueat̄. ⁊ sanitas ꝯseruet̄. dicunt̄ aūt pticularit̄ ista a medico ꝯsiderari. Cōsiderant̄ aūt ꝯhēdo ad hoieꝫ ⁊ ēt b̄m q̄ factibiles vel remouibiles a medico. ¶ In gn̄ali.n. declarat̄ de eis i phia nāli in libello q̄ fieri dꝫ vt̄ in cap. de sanitate ⁊ egritudie. vt pbat Ari. in de sensu ⁊ sensato. ¶ Et si medicus pbat aliq̄ de egritudine in gn̄ali vtit̄ in h̄ p̄ncipiȷs nālib⁹. ⁊ sūt rōnes phice q̄ iō ponunt̄ a medico q₂ modicū in phio de illis scriptū est. ⁊ hec sepe facit Gal. in libello de accidēti ⁊ morbo. ¶ Et subdit Auic̄. q̄ in vnoquoq₃ istorū quando fuerit aliquid occultū dꝫ afferre medicus demōstrationē diuidendo: numerando ⁊ cōplendo qd̄ intelligit̄ vbi fuerit opportunū. ¶ Debes eni scire q̄ demr̄atiōes sunt quedā in qb⁹ indigemus diuisione prius scilꝫ diuidēdo ⁊ numero idest ptinet subiecti enumeratiōe vt pꝫ p̄mo posterioꝝ. ⁊ ꝯclōne p̄ma probāda. q₂ Arist. ibidem diuidit. ⁊ diuisim probat ptes passiōis demōstratiōis de subiecto scilꝫ q̄ est ex p̄mis veris imediatis ⁊c̄. Et cāpanus in libro el'toruꝫ euclidis ostēdit esse pmutatim pportionabile de sb̄to analogo ad tp̄s nūm: ⁊ ipēs quātitatis cōtinue diuidendo subiectuꝫ. C

¶ Galenus nāq₃ cū demōstratiuā argumentatiōnē sup disionē p̄mā facere aggressus est nō dꝫ aggredi iquātū est medic⁹: lꝫ iquātū ē phs. In scia.n. nāli dꝫ loq sicut Alfachi: q cum affirmare aggressus fuerit q̄ cōitatē seq dēret: nō dꝫ loqui de hoc iquātū est alfachi: sed inquātū ipse est mutacheli: medicus.n. iquātū est medicus ⁊ alphachi iquātū est alphachi: nō pōt de h̄ rōcinari. q̄ si nō: puenienius ad circuitioneꝫ.

¶ In hac pte remouet dubiū. posset. n. qs dicē Sal. fecit librū de el'tis ⁊ ibi nitit̄ pbare q̄ sunt. 4. igit̄ medic⁹ demōstratiue determinat de eis. Rn̄det̄ q̄ Sal. hoc nō facit tanq̄ medicus sed tanq̄ phs nālis q̄ medicus in reb⁹ nālib⁹ est sicut alphachi.

D — Quid alphachi. ¶ Alphachi aūt est ille q̄ cū dicat illud qd̄ opz seq̄ cōitatē. i. ppl'm ex p̄cepto legis nō dz de h̄ afferre rōnē pro quāto est alphachi. sed si afferat h̄ est inq̄ztuz est mutachelim. ¶ Nō dz ḡ medicus inq̄ztū medicus nec alphachi reddē rōnē de illis q̄ sūt a supiori determinādā. Si autē vellet reddē p ppria me^{ne} faceret circuitionē: q̄ pbaret p̄n^a p ea q̄ ab ipsis pbant̄: cū medic⁹ nihil hēat certū nisi p illa p̄n^a.

E — ¶ Et tu h̄ ɔsidera q̄ fortasse rō Aui. nō pcedit. Multa. n. sunt medicialia p̄n^a p se nota non accepta a phia nāli. ⁊ p hac mā vide discordiā int̄ Auer. ⁊ Auic. de scia ad quā ptinet pbare p^m motorē eē.

F — Quid mutachelim. ¶ No. ēt q̄ alphachi est nomē arabicū. ⁊ significat pnūciatorē volūtatꝫ p̄ncipis vel ɔsilij q̄ vt sic nō hz dicē rōnem volūtatꝫ. Muthachelim vō est ille q̄ est p̄nceps vel ɔsiliari⁹ q̄ dcōꝝ habet reddē rōnē. vn̄ dicit. Simon ianuēsis q̄ alphachi significat in ligua arabica doctorē dine legis q̄ nō hz rōnē reddere. q̄ machomet⁹ ita p̄cipit q̄ de ea nō disputaret̄. sed mutachelim est phs q̄ dcōꝝ suorū habet reddere rationem.

¶ Doctrina secunda est de elementis: cuius est vnum capitulum.

Sale. li. el'ntorū p ad p̄n. Hic pz q̄uo pōt Aui. cū alijs ɔciliari qa ista inq̄sitio est naturalis. Medic⁹ vō alr igrit

Elemēta sunt corpa ⁊ sunt ptes prie corpis hūani ⁊ alioꝝ q̄ in corpa diuersarū formaꝝ diuidi mīme pn̄t ex quorū ɔmixtiōe spēs diuerse gn̄atoꝝ fiūt.

¶ Aui. icipit determinare de reb⁹ nālib⁹ q̄ sūt intrisece corpori nr̄o ad eius itegritatē vel ɔseruationē nec̄ie. Et diuidit̄ in. 5. ptes. Primo determinat de el'tis scd̄o de cōpl'onibus tertio de humorib⁹ q̄rto de mēbris q̄nto ⁊ vltimo de v̄tutib⁹ ⁊ opōnib⁹ ⁊ spiritib⁹ simul. ptes patēt. P̄n̄s pars de el'tis ēst cap. vnū qd̄ in tres ptes diuidit̄. Primo ponit̄ elemētorū diffō qd nois. scd̄o vnūq̄dq̄ el'torū describitur. tertio ponit̄ int̄ ea gn̄alis q̄daz dr̄ia scd̄a ibi. (Terra est.) tertia ibi. (Que aūt grauia.) Prima in duas. p° ponit elemēti diffōnē scd̄o nūm elemētoꝝ scd̄a ibi (Medicus.) Dicit p̄mo q̄ el'ta sunt corpa ⁊ ptes p̄^e corpis humani ⁊ aliorū corporū mixtorū q̄ in corpa diuersarū formaruz mime diuidi pn̄t ⁊ ex quoꝝ cōmixtione spēs diuerse fiunt generatorū.

G — ¶ Ubi attende q̄ hec diffō differt ab illa q̄ ponit̄ q̄nto metaphysice textu cōmēti. 4. vbi dicit el'ntū est illud ex quo cōponit̄ aliqd p° ⁊ est in eo ⁊ est idiuisibile s̄m formā in aliā formā. Quia illa diffō ɔuenit p̄pe māe p̄me ex q̄ p̄us cōponit̄ res q̄z ex. 4. p̄mis elemētis corporeis. ⁊ iō Aui. cū voluit ista. 4. in rōne elemēti diffinire dixit. sūt corpora ⁊ ptes itegrales vel saltē q̄ztitatiue corpoꝝ mixtorū s̄m pōnē ei⁹. Et p corpa Aui. itelligit corpa nālia ɔstituta ex mā ⁊ forā. sed ɔcordat hec diffō cū illa quā ponit Ari. tertio celi. tex. cōmēti. 31. ⁊ est. Elemētū est illud in qd̄ corpora dissoluunt̄ ⁊ est in eis pōa. aut actu ⁊ h̄ est dubium. El'ntū aūt nō dissoluit̄ in aliq̄ diuersa in for. ¶ Per h̄. n. q̄ dicit. El'ntū aūt nō dissoluit̄ ⁊c. Cōmētator itelligit q̄ corpora dissoluunt̄ in el'ta remanētia in actu ⁊ illa el'nta actu remanētia nō amplius dissoluunt̄ in actu diuersa in fora ⁊ h̄ nō cōuenit māe p̄me nec forme cum in dissolutiōe mixti fora corrūpit̄ ⁊ mā nō remanet sub eodē actu. s̄z sub alio.

H — ¶ Ex quo infert Com. elemētū equoce dici de mā ⁊ for. ⁊ de elemento mō accepto. quo mō accipiendo elemētum diffinitio Aui. est cōpletissima. Per hoc. n. q̄ dicit̄ sūt corpora. differt a materia ⁊ for. cum ibi corpus sumat̄ pro naturali cōposito. ⁊ per hoc q̄ dicit̄ ptes corporis exprimit̄ q̄ opz elementū esse in elementato aut actu aut potentia. ¶ Per hoc vero q̄ dicit̄. p̄me intelligit̄ p̄me in gn̄e ptiuz corporeaꝝ via essentialis cōpōnis. ⁊ p hoc distinguit̄ a ptibus nō sic p̄mis. vt v̄bi gr̄a. ossib⁹ carne ⁊c. hec. n. nō sunt elemēta q̄ aliq̄ sunt ptes simpliciores corpee. ¶ Per hoc q̄ dr̄ q̄ i ptes diuersarū formarū minime diuidi pn̄t. dat̄ itelligi scd̄z Auer. ɔmēto. 31. tertij d̄ celo q̄ non repugnat elemēto eē diuisibile i ptes q̄ztitatiuas. sed ei repugnat eē diuisibile i partes hn̄tes diuersas formas in quo differt a quolibet mixto. ¶ Qd̄ autē addit̄ ex quoꝝ ɔmixtiōe ⁊c. vr̄ dcm̄ ex superabundāti ad maiorē expressionē q̄ mixta eis ɔponunt̄. ⁊ non ponit̄ hec particula loco allegato tertij celi. Quidā aūt dicant q̄ per hoc differt a celo.

I — ¶ Cōsiderandū scd̄o q̄ hāc diffinitionē tertij de celo dicit Ari. esse in qua oēs cōueniūt. ⁊ Cōmētator i fine cōmenti dicit hāc diffinitionē esse notā p se ⁊ nō eē dubiū de elemētis q̄ sint postremū in actu ad qd̄ fit resolutio ⁊ ē p se notū de elemētis qd ē. vel q̄ sunt. Sz ē dubiū vtrū sint i mixto actu vel pōa. Accipiendo ēt in cōmēto. 31. tertij q̄ elemētū nō dr̄ nisi resolutiōe ad id cuius ē elemētū. Ex quo sequitur nō iō dici aliq̄ elemēta: q̄ sunt corpora simplicia qualitates primas de se sibi determinantia.

K — ¶ No. 3° q̄ s̄z nullū modū accipiēdi elemētū ɔuertit̄ h̄ nomē elemētū cū h̄ noie p̄ncipiū vt exp̄sse colligit̄ q̄nto methaphisice. ɔmē. 4. cū elemētū nō dicat̄ nisi d̄ itriseco p q̄z to est intrinsecum. Principiū vero de itriseco ⁊ extriseco.

¶ Utrū elemēta formaliter i mixto remaneāt. Questio. i.

L — Considera vltimo q̄ de mō generationis mixtoꝝ ex elemētis ⁊ elemētoꝝ pmanentia in mixto. 4. amodernis ɔcedētib⁹ generationē ⁊ corruptionē elemētoꝝ. ⁊ ɔcedētib⁹ ipsa eē ignē: aerē: aquā ⁊ terrā: ptinēter sunt iuēte pōes.

Opi. thome garbo. Unā quā recitat Tho. de garbo ⁊ ē i sūma q̄ mixta nō pn̄t quoquomō fieri ex elemētis. ⁊ q̄ elemēta nullo mō sūt in mixtis nec forme aliq̄ sub̄ales vel accn̄tales elemētoꝝ sunt in mixto. Sed q̄ mixta hn̄t q̄litates i virtute medias inter q̄litates elemētoꝝ: s̄z ɔpl'onē virtualiter mediā iter caliditatē ⁊ friditatē. Iō dicim⁹ metaphisice elementa esse secundum virtutes in mixto.

Opi. Marsilij. ¶ Scd̄a positio fuit in prin. studij mei cōis quā secutus est Marsilius ⁊ pleriq̄z alij. ⁊ Aui. dicit i libro de generatiōe ⁊ corruptiōe q̄ ista est extranea opinio quā qdā mouerūt circa sua tpa. Sic eni dicit ad l'raz. Quidā mouerūt quandā opinionē extraneā ⁊ mirabilē circa ista tpa dicētes q̄ simplicia qn̄ ɔmiscent̄ ⁊ in se iuicē operātur: deueniunt ad ɔnudationē suaꝝ formaꝝ ⁊ nullū eoꝝ tenet p̄priā formā. Et est q̄ mixtū bn̄ p̄t ex el'tis generari. s̄z forme sub̄ales elemētoꝝ nullo mō remanēt i mixto. s̄z qualitatiue dispōnes elemētoꝝ que v̄tutes eorum dicunt̄ bene remanent.

Opi. ¶ Tertia pō ē cōmentatoris Auer. quā nō video ipm̄ p̄mo de generatione sensisse tertio de celo cōmēto. 67. Et est q̄ el'ta remanēt i mixto pōa ⁊ nō actu. ⁊ itelligit p hec dcā q̄ sūt Ari. p° de gn̄one. cap. de mixtiōe q̄ el'ta remanēt refracta in formis suis substantialibus ⁊ accn̄talibus. ⁊ tale eē remissum dr̄ esse in potentia. ⁊ non in actu ɔpleto.

Opi. Auic. ¶ Quarta positio est Aui. ⁊ ē q̄ elemēta sunt diuisa ad minia ⁊ remissa i suis formis accn̄talib⁹ ⁊ sūt ɔiūcta cū alijs p formā supadditā. Et hec tn̄ hn̄t formas sub̄ales nō refractas: tn̄ nō recipiūt magis ⁊ min⁹. ⁊ tale eē dicit̄ eē i potētia sicut dicim⁹ ptē eē i potētia qn̄ nō est diuisa. s̄z qn̄ ē ɔtinuata. Et hāc positionē narrat Aue. primo de generatiōe ca. vi. dicēs. Aui. p potētiā elemētoꝝ itellexisse eoꝝ eēntiā p quā eēntiā elemēta dicuntur dupl'r eē potētia. Uno mō q̄ p eā pn̄t multa agere cū sit forma principalis eoꝝ scd̄o ēt q̄ ista elemētoꝝ essentia est potentia tēporationis qua habilitat̄ mā ad recipiendum formam mixti.

Improbatio ad pōnem. ¶ Pria positio vr̄ mihi oino irratiōalis: qa mixta resolūt̄ i elemēta vt sensus notat i cōbustiōe. Si ḡ ipossibile eēt ex elemēto vel elemētꝫ fieri mixtū iā tota mixtoꝝ mā trāsiuisset in tpe p̄terito in materiā elemētoꝝ ⁊ nihil esset mixtū.

Nec valꝫ si dicat ꝙ mixtū nō resoluit in elemēta sed in mi
xta qꝛ q̄ro de illo vltio mixto ad qd̄ stat mixtoꝝ resolutio:
qꝛ nō ꝓcedit in īfinitū: ⁊ sequit ꝙ illud vel illa si sint plura
sunt elemēta ad sensuꝫ nr̄m. Cōcedimus eni id esse elētū
qd̄ est postremū corpꝰ ad qd̄ ꝑ resolōnē deuenit hāc opio/
nē tāq̄ꝫ aliquā demētiā nō ꝓsequor. ¶ Cōtra scd̄am opio/
nē arguo p̄ sic. Ex ea seq̄ret ꝙ neqꝫ ignis neqꝫ aer neqꝫ aq̄
neqꝫ terra eēt elētū. sumēdo elētū ꝓ elemēto corpeo cuiꝰ
oppositū ꝯcedit positio. ⁊ pꝫ ꝯn̄a: qꝛ nullū elemētū est nisi
alicuiꝰ elemētati sit elntum. Sꝫ ignis aer ⁊c̄. nō sunt elnta
alicuiꝰ elemētati. g̊ ⁊c̄. Maior est Auer. 3. de celo. cōmēto
31. vbi vult nullū istoꝝ esse subalr elemēta: sꝫ accidit eis eē
elemēta respectu eoꝝ quoꝝ sunt elnta. ⁊ idē colligit ab eo
dē cōmēto. 67. eiusdē ⁊ pluribꝰ locis. ⁊ vult h̄ esse notuꝫ ꝑ
se. Et minor pꝫ: qꝛ nō eēnt elemēta alicuius elemētati nisi
eēnt intrinseca illi. Nunc aūt ꝫm positionē nullū elntū est
in mixto: cū sue subales forē nullo mō sint in mixto. ¶ Se
quit scd̄o nullo mō esse mixtionē cū nō vniant elemēta al/
terata sꝫ corrūpant. ¶ Sequit tertio simpliciorē eē homi
nē q̄ est cōpositior oibꝰ q̄ꝫ terra alterata ꝫm q̄litates ꝑmas
cū hō ex simpliciori forma ⁊ eq̄ simplici mā ⁊ q̄litatibꝰ eq̄
trāsactis cōponat. ¶ Sequit q̄rto mixta hōgenea per pu
trefactionē nō debere incinerari ꝫm ptē ⁊ resolui ⁊ dissol/
ui ꝫm aliā cū in eis nō sit diuersitas ptium tm̄ ꝙ vna debe
ret cōuerti in cineres ⁊ alia in vaporē. Si. n. vna est cōplo
vniformis vniꝰ forme mixti. nec sunt necessarie elemētorū
forme in oī spē hōgeneorū daret aliqd̄ tale mixtū vel dari
posset in quo eēnt oēs ptes vniformes. ⁊ tunc illud nō pos
set per putrefactionē incinerari neqꝫ aduri. cuꝫ adustio sit
vi caloris subtilis a grosso sepatio ita vt subtile sublimet ⁊
grossuꝫ descēdat. 2. ꝑmi ca. de causis calefaciētibꝰ. neqꝫ bn̄
ēt exprimi posset q̄ūo aliqs est substātifice siccior sꝫ q̄litati
ue hūidior. Uel q̄ūo aliquoꝝ equaliū in calore ⁊ hūidita/
te eiusdē spēi spālissime. vnū eēt magis aereū. reliquū ma/
gis aqueum. ⁊ q̄ūo ꝑ actionē ignis aliq̄ mixta liq̄scūt. aliq̄
coagulant. ⁊ sic inumerabilibꝰ passiōibꝰ mixtoꝝ que oēs ꝯ
pēdēt a tali difformitate ptiū mixti quātūlibet hōgenei q̄
nālis difformitas nō pōt saluari ex parte forme vltie mixti
cū illa sit ꝑ totū vniꝰ rōnis. nec ex parte māe ꝑme sibi de cā.
nec ex pte q̄litatis: qꝛ videmꝰ ꝙ facta alteratiōe q̄litatis ꝑ
agēs extrinsecū redit tn̄ ad ꝑstinā nāꝫ ⁊ difformitatē: tū ēt
qꝛ istarū ptiū q̄litas in eq̄ intēsarū vna deberet esse magis
ꝯueniēs forme q̄ꝫ alia. ⁊ sic tunc mixtū eēt ꝑfectius si totū
eēt vniforme isto ꝯueniētiori gradu. ⁊ sic oꝫ agere ad red/
dēdū reliq̄s ptes ad vniformitatē illiꝰ gradus ab ea dedu
cta ipressione ꝯrij sicut agit se reducēdo totū ad nālē dispo
sitionē cū remouet ꝑ agēs vt appet in ferro: auro: ⁊ argēto
calefactis dimissis sue nāe. ⁊ in hoie infridato. ¶ Nec ēt
ista cōnālis difformitas in mixto hōgeneo ꝫm eoꝝ viā pōt
saluari. nā signo mixtū qd̄ hꝫ gn̄ari hōgeneū ⁊ totā multi
tudinē ignis ꝑmo ꝯcurrentis ad eiꝰ gn̄ationē nālē. ⁊ voce
tur. a. ⁊ tota multitudo aq̄. b. ⁊ aeris. c. ⁊ terre. d. q̄ q̄ttuor
corrūpunt in aduētu forme supaddite. Et arguit sic. qd̄li/
bet istoꝝ. 4. fuit ꝯtinue in loco suo seorsuꝫ. ⁊ adhuc manet
nō mixtū cū alio modicū in suis q̄litatibꝰ alteratum: ergo
vnūqd̄qꝫ istoꝝ ꝑ se aliā hꝫ cōplonē: ergo si supaddit forma
alia additur in vnoquoqꝫ forma alia cum sint ille māe per
varias cōplones ꝑparate: vt dicit positio. imo ex h̄ seq̄ret
ꝙ ex vno simplici elemēto alterato sicut vnū istoꝝ alterat
possit fieri mixtū: qd̄ vr̄ ipossibile. Tale. n. mixtū nō putre
fieret nec ab intrinseco corrūperet nec eēt cōbustibile nec
resolubile in simplici. q̄ oia sunt aut aliqd̄ eoꝝ oibꝰ mixtis
cōia. Jmmo vr̄ ex isto ꝙ nulli hoi eēt connālis aliq̄ cōplo
nisi tpata. ita ꝙ si flāticus ꝑ ignis caliditatē vl̄ solis ad gra
dū eq̄lē gradui tpati reduceret: deberet sub isto gradu per
manere: ⁊ cū ista forma bn̄ ꝑficere opationes supposita de
bita quātitate spūuꝫ ⁊ sanguis ⁊ debito loco ꝯtētoꝝ: cuiꝰ
oppositū notat experiētia. Et ꝯn̄a pꝫ ꝑ hoc: qꝛ nō pōt assi/
gnari cā: q̄re ille gradꝰ eēt nālis vni ⁊ nō alteri. Nō. n. mo/
ra vl̄ diuturnitas ꝑmanētie in subiecto faciūt gradū nālez
vt appet in ethico ꝑ multos ānos nō eē nālē gradū febris.
⁊ calor in ꝑnº gn̄atiōis embrionis est ei ꝯueniēs nō obstā/
te ꝙ modico tpe iformauerat ipm. ¶ Nec pōt poni ex pte
ꝯplonis q̄ sit q̄litas scd̄a cū illa variet ꝫm variationē q̄lita
tū ꝑmarū nisi ponant elemētoꝝ forme ⁊ iā ponit gradꝰ eē
illaꝝ q̄litatū eq̄les nec modus depēdētie a spū ⁊ sanguie.
Uidemꝰ. n. ꝙ tpatus nālr factꝰ fridus per sanguis ⁊ spūs
euonē redit ad tpamētū celeriter cū cibis tēpatis. qd̄ nō fa
cit ille q̄ est nālr fridus tm̄. Nec vr̄ q̄ūo sanguineꝰ perueni
ens nālr in aliq̄ senectutis instāti ad gradum caloris ⁊ hu
miditatis tēpati iuuenis nō sit tēperatus sicut iuuenis tpa
tus nisi ipse sit terrestrior qd̄ nō est merito q̄litatiuoꝝ gra/
duū cū illi sint eq̄les: sed qꝛ plus ꝓportionabilr hꝫ de suba
terre in mixtiōe. ¶ Jmmo cū ad gn̄ationē noui mixti ꝯcur
rūt elemēta: si illud mixtū oꝫ esse fridū ⁊ siccū a dn̄io in eo
saltē nō corrūperet terra ⁊ si fridū ⁊ humidū nō corrūpe/
ret aq̄. ⁊ sic de alijs ꝓportionatis alijs elemētis. Aliqd̄ igi
tur saltē elemētū remanebit in mixto. ⁊ pꝫ ꝯn̄a: qꝛ aq̄ non
corrūpet nisi introducta siccitate ⁊ caliditate sue forme in
cōpossibilibꝰ q̄ nō sunt introducte in eiusdē mixti gn̄atiōe
cū totū mixtū sit fridū ⁊ humidū. Nō. n. erit itroductꝰ me
dius gradus totius latitudis caliditatis: ⁊ medius siccita
tis: ⁊ cū oibꝰ illaꝝ q̄litatuꝫ gradibꝰ citra mediū fiat forma
aq̄ vt appet in gn̄atione ignis imediate ex aq̄ q̄ qualr ꝫm
ambas q̄litates alteret. Jn qua aūt oꝫ ignē posse stare cuꝫ
friditate ⁊ hūiditate supra mediū. Si aūt medietatē latitu
dinis calitatis ⁊ siccitatis itroducit eius forma: ⁊ tūc pari
rōne aq̄ poterit cū calore ⁊ siccitatē stare supra mediū. vel
oꝫ cū oī gradu circa mediū calitatis ⁊ siccitatis stare for/
mā aq̄. si no citius forma ignis itroducit q̄ꝫ medietas lati
tudinis suarū q̄litatū itroducat. ¶ Jstis ꝯ hanc positionē
iā ꝯtentus: sꝫ positio videat negare ꝑncipiū per se notum: Instātia ad tertiā
puta aliqd̄ esse elemētū corporeū. Maior ēt ps istoꝝ argu
mētoꝝ est ꝯ istos q̄ interpretant opinē Auer. ꝙ ipse vo/
luit in eadē parte māe esse q̄tuor formas substātiales q̄ttu
or elementoꝝ remissas ꝫm ꝙ sunt ibi quattuor cōbinatio/
nes qualitatū ꝑmarū in gradibus remissis illis quattuor
formis corrn̄dentis. tunc eni nālis difformitas mixtorum
nō saluaret: ⁊ ēt non videret dr̄ia inter tale substantifice ⁊
q̄litatiue. semp eniꝫ ad q̄litatis acquisitionē forme subalis
sequeret acquisitio. Jtē vapor eleuatus ab aq̄ qui sursum
ascēdit nō esset formaliter aq̄ nec faciliter cōuerteretur ad
nām aque cū sit ibi forma aeris intēsior forma aque vt pꝫ
calculanti per cōbinationes. Jtē in hyeme aer nos circun
dans esset magis aqua q̄ꝫ aer: qꝛ hꝫ plus de frigiditate q̄ꝫ
caliditate: vt apparet ad sensum. Jtē igne summo incipien
te in aquā summaꝫ agere ꝫm ambas qualitates inciperet
subito generare formas trium elementoꝝ. s. aeris terre ⁊
ignis. cū ibi cōbinationes remissas istis cōueniētes intro/
duceret. Et sic per solius ignis actionē in aquā posset om
nis forma mixti perfecti introduci: qꝛ q̄libet ꝓportio tā in
q̄ttuor q̄litatibꝰ primis q̄ꝫ in formis substātialibꝰ elemen/
torū imaginabilis pōt per talē actionē acquiri ⁊ talē pro/
portionē sequitur ꝯplo ⁊ forma mixti iuxta positionē. ꝯn̄s
vr̄ cōtra experientiā ⁊ ꝯtra oēs. ¶ Et si q̄s bene cōsideret
v̄ba Auer. 3. celi cōmēto. 67. inueniet ipm hunc habuisse
sensuꝫ ꝙ in eadē pte māe sint adequate cuiuslibet quattu/
or elemētoꝝ forme. Nā ideo ponit eas remitti vt ꝫm sub/
stantiā misceant. qd̄ dicit Aui. non posse dicere: cum dicat
elementa remanere in formis suis substantialibꝰ nō refra/
cta. Sꝫ opꝫ Auic. dicere ꝙ mixtio est tm̄ ꝫm accidētia ele
mentoꝝ ibi. n. per mixtionē vr̄ intelligere coexistētiā in ea
dē mā: queādmodū in cōmento imediate sequente. ¶ Si
quis igitur cum positione Auer. de remissione formarum

elemētaliū vellꝫ ꝙ nō sint. 4. forē in eadē mā coexstēse: sed
qlibꝫ hꝫ ꝓpriū sitū. tūc hēbit oēs difficultates ꝯ se q̄ sunt ꝯ
sequētē opionē. ⁊ ponet forias subales recipe magis ⁊ mi/
nus sine aliq̄ rōne. Igit̄ ꝯ hāc ptē nō arguo pp hec ⁊ multa
Ugonis opi. alia nota phis. ¶ Adhereo q̄rte positioni q̄ est Aui. cū ex
ipa oia sensui ⁊ rōni cōformia facilꝰ soluant̄ q̄ꝫ ex aliq̄ alia
rū. Notū ē. n. illis q̄ sunt in metalicis expti ꝙ ipsa sunt cō/
stituta ex mimis terreis interiectis aqueis corpibꝰ. q̄ in di
stillatiōe in plerisqꝫ separi pn̄t. Prio tn̄ vr̄ ex pōne seq ꝙ ele
mēta nō sunt mixta sꝫ iuxta posita: ⁊ sic nullū mixtū eēt ve
re vnū sꝫ aggregatū ex el'tis inuicē iuxta positis. vt arguit
Auer. tertio celi. cōmē. allegato ꝯ Aui. Pro isto dr̄ negan
do ꝯn̄aꝫ. nō. n. dn̄r solū mixta cū hēant formas subales in
mā coextēsas. nec ad istū sensum sumit mixtionē Ari. p̄ de
gn̄atiōe ca. de mixtione. Uult. n. ꝙ miscibilia facile bn̄ sint
diuisibilia ad ptes puas qd̄ nō esset ptinēs coextēsioni for
marū. Ista. n. sic diuisa seruāt ꝓprios situs ⁊ hec mixtio nō
solū fit ſm q̄ꝫtitatē partiū sed ēt ſm q̄litatē. aliter. n. nō qli
bet ps mixti eēt mixtū. nec mixtū eē vere mixtū vnū nisi ꝑ
alterationē miscibiliū acq̄reret̄ vna cōpl'o ⁊ tandē vna for
ma subalis q̄ facit vniri vere elemēta ⁊ cōtinuari. Nō igit̄
dr̄ mixtū vere vnū solū ꝑ aggregationē sed per vnitatē for
me supadditē. Nec sunt elemēta mixta solū cōparatiōe ad
sensuꝫ. cū lꝫ intellectꝰ ꝯfuse: ⁊ deus distīcte ꝑcipiat diuersi/
tatē situū. 4. el'torū in mixto. tn̄ illa sunt vere vnita ⁊ ꝑ cō/
plexionē vnā in vnoquoqꝫ illoꝝ ⁊ ꝑ formā q̄ ꝑ hāc cōpl'o/
nē acq̄rit̄: vt dr̄ ca. p̄cedēte. quā vnionē in forma ⁊ q̄litate
media vocat Ari. verā mixtionē. est. n. mixtio miscibiliū al
teratoꝝ vnio. ¶ Scd̄o p̄ncipal'r vr̄: ꝙ nō cuiuslibꝫ gn̄atio
est alterius corruptio. nec eꝯ. cū in gn̄atione mixti imedia/
te ex elemētis nihil corrūpat̄ ⁊ in dissolutione mixti in ele
mēta pro p̄ncipali nihil generet̄ corrupto mixto. Pro hoc
dr̄ cōcedēdo ꝯcl'onē ad quā deducit. s. aliq̄d gn̄ari simpl'r
in substātijs ⁊ nihil corrūpi: ⁊ eꝯ. Sufficit. n. Ari. ꝙ vnius
elemēti gn̄atio est alterꝰ corruptio ⁊ eꝯ ad saluādū perpe
tuā successionē in gn̄atione ⁊ corruptione nō ponēdo ma/
teriā infinitā. naꝫ mixta aut corrūpunt̄ in mixta aut in ele/
A mēta ⁊ gn̄ant̄. aut ex mixtis aut imediate ex el'tis. ¶ Et si
bn̄ cōsideres textū Ari. p̄ de gn̄atione. illo cap. Determi/
natis aūt his ⁊c. oēs auctoritates sonātes ꝙ vnius gn̄atio
est alterius corruptio sunt exp̄sse nō vniuersales exceptis
duabꝰ. vna est hec. Nūc q̄dē tm̄ determinatū est q̄re in oi
gn̄atione ente corruptione alterꝰ. ⁊ corruptiōe ente gn̄a/
tione nō simpl'r attribuimꝰ gn̄ari ⁊ corrūpi adinuicē tran/
smutabilibꝰ. ⁊ hāc intelligo ꝙ ille ablatiuus stet aduersa/
tiue ita ꝙ sensus sit q̄ꝫuis oīs gn̄atio vnius eēt corruptio
alterius. ⁊ eꝯ: tn̄ nō simpl'r attribuimꝰ gn̄ari ⁊c. ¶ Alia ē
auctoritas eius circa finē vbi dicit. Est alterꝰ gn̄atio semꝑ
in substantijs alterꝰ corruptio. ⁊ alteri corruptio alterius
gn̄atio. ⁊ ista est vl'is de tp̄e ꝙ oi tp̄e gn̄atio vnius ē corru
ptio alterius. ⁊ h̄ est verū de el'tis. Neqꝫ igit̄ rō Ari. ad h̄
deducit ꝙ cuiuslibet mixti gn̄atio est alterius corruptio.
Nec textus sui de vivocis hoc sonare vr̄. al's tn̄ dixi ꝙ qn̄
cūqꝫ aliqd̄ vnū gn̄at̄ ex vno imediate aut aliqd̄ vnū corrū
pit̄ in vnū. tūc vnꝰ gn̄atio est alterius corruptio. ¶ Ter/
tio p̄ncipal'r sequi vr̄ ꝙ mixti gn̄atio ex elemētis nō eēt ge
neratio cū gn̄atio sit trāsmutatio totꝰ in totū nullo sensibi
li remanēte eodē vt subiecto: mō in tali mixti gn̄atione re/
manet elemētū sensibile pro subiecto forme mixti: vt dicit
pō. Hic dr̄ ꝙ tex. Ari. p̄mo de gn̄atione. vbi ponit̄ dr̄ia in/
ter alterationē ⁊ trāsmutationē in suba: exponit̄ a Cōmē.
isto mō. Trāsmutatio aūt in suba est cuꝫ nihil remansit in
actu ex illo ex quo est trāsmutatio ꝙ sit subiectū illius rei
in eo qd̄ fit essential'r nō accn̄tal'r. ⁊ intelligo in actu eodē.
Nā mā q̄ est subm̄ gn̄ationis semꝑ est in actu sꝫ nō in eodē
actu est in termino a quo gn̄ationis ⁊ in termino ad queꝫ.
Nunc. n. dicimꝰ ꝙ el'ta qn̄ est mixtū nō sunt in eo in actu
sicut p̄us. nā ⁊ sunt refracta in q̄litatibus ⁊ sunt colligata
⁊ deducta ad nām cōpl'onalē ꝑ formā supadditā: ⁊ nō sunt
ꝑ se existētia: sed tāq̄ꝫ ptes ꝯtinuate in toto q̄ dn̄r ab Aris.
eē in pōa ⁊ nō actu in mixto. ¶ Uel dr̄ ſo. ꝙ mā mixti nō
est in eodē actu an̄ gn̄ationē ⁊ post. Nā p̄ nō est in actu ali
quo tota: sꝫ ſm varias ptes hꝫ varios actꝰ. In fine aūt to/
ta hꝫ vnū actū. ¶ Uel dr̄ tertio ꝙ in trāsmutatione subali
nihil remāsit in eodē actu vltimato qd̄ sit subꝫ istꝰ trāsmu
tationis. Nā in gn̄atiōe mixti est forma supaddita vltima/
tus actꝰ māe post gn̄ationē q̄ nō erat an̄: ⁊ in corruptione
eius remanet forma el'torū ꝑ vltimo actu q̄ p̄us non erat
actꝰ vltimatꝰ: vel acq̄rit̄ noua mixti forma. ¶ Uel dr̄ q̄rto
ꝙ ꝓductio mixti ad esse ꝑ mixtionē nō est gn̄atio: ⁊ desitio
mixti nō est corruptio: d̄ qbꝰ loq̄t̄ Ari. in de gn̄atiōe ⁊ cor
ruptiōe: vt vult Com̄. ſo de gn̄atiōe. ꝓpe finē ꝑ vnaꝫ char
tā. Dicit. n. ꝙ cōmixtio non est gn̄atio simpl'r. neqꝫ est alte
ratio. ⁊ sic nō q̄libꝫ inceptio sube est per gn̄ationē simpl'r
isto mō dictā: sꝫ aliq̄ ꝑ mixtionē. ¶ Uidet̄ q̄rto seq ꝙ el'ta
sunt in cōposito actu cū sint in eo cū forma subali nō refra/
cta. ⁊ sic mixtū nō hr̄et aliquā formā subalē supadditā. cō
seq̄ntia tꝫ dupl'r. Primo q̄r in eadē mā nō pn̄t esse due for/
me subales. al'r. n. nō eēt signabilis cā. q̄re in aduētu vnius
forme alia corrūpit̄. Et ſo q̄r forma ista supaddita adueni
et enti in actu ⁊ sic esset accn̄s. Hec. n. vr̄ esse dr̄ia inter for/
mā subalē ⁊ accidētalē posita a doctoribꝰ ꝙ subalis adue
nit enti in potētia: illa vero in actu. ¶ Pro isto dr̄ ꝙ subie/ B
ctū forme mixti cū quo cōponit vnū nō est mā vnius alicu
ius elemētoꝝ. 4. sed est mā in qua sunt. 4. forme elemento
rū ſm varias ptes ita ꝙ minimū nālis mixti hꝫ formā in/
diuisibilē quo ad molē q̄ p̄mo informat aggregatū ex. 4. ⁊
cū eo cōponit vnū vere ⁊ nō cōponit cū aliquo elemētoꝝ.
4. ita ꝙ subiectū forme mixti nō est mā actu per vnam for
mā. ⁊ sufficit ad faciēdū ꝙ recipiat nouā. ⁊ ꝙ illa noua nō
sit accn̄talis. Impossibile aūt est mām actuatā integre per
formā vnā subalē recipe aliā substantialē p̄ma non corru/
pta. Et h̄ volunt auctoritates si q̄ reperiant̄ dicētes ꝙ for
ma subalis nō aduenit enti in actu: sed bn̄ accidētalis. Ex
quo et apꝑet solutio ad rōnē q̄ solebat fieri: q̄r tūc in mām
elementi consil'r dispositā qualitatiue sicut vnū elementuꝫ
in mixto posset extra mixtū introduci forma mixti sicut fie
bat qn̄ elementū erat alijs iuxta positū. Nā nō dicimus in
vno aliquo elemētoꝝ per se in mixto esse formā mixti: sed
p̄mo in aggregato ex. 4. Nec est incōueniēs imo ꝓbabile
nullā esse mixti formā consil'r extēsaꝫ sicut extense sunt for
me elemētoꝝ sed mixtorū homogeneorū que plurima cō
tinēt minima nālia sue spēi. forma quodāmodo improprie
est extensa cōposita ex formis indiuisibilibus quo ad mo/
lē. Et per hoc poterit industriosus soluere alias difficulta
tes. si que contra illā opinionem emergerent.

¶ Medicus āt physico credere dꝫ ꝙ sunt quat
tuor ⁊ nō plura quoꝝ duo sūt leuia: ⁊ duo gra/
uia: ⁊ leuia sunt ignis ⁊ aer: grauia terra ⁊ aq̄.

¶ Ponit numeꝝ. ⁊ narrat in gn̄ali q̄litates motiuas. ⁊ dicit
ꝙ medicꝰ dꝫ credere phyco. ⁊ pꝫ. Cōsidera tn̄ ꝙ via ad ꝓ/
bādū ista el'ta esse. 4. Est vna posita 2° de gn̄atione. suppo
nēdo ꝙ corpa elemētata sunt oia ꝑ se tāgibilia. ⁊ ꝙ p̄e dr̄ie
oiuꝫ corpoꝝ gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū sūt dr̄ie tāgibiliū. 2°
de gn̄atione. ⁊ nō sunt alie ſm q̄s fiant gn̄atio ⁊ corruptio
⁊ cū alioꝝ sensibiliū dr̄ie nō sint cōes oibꝰ corporibꝰ gene/
rabilibꝰ ⁊ corruptibilibꝰ. ergo supponit̄ ꝙ prime differen
tie tangibiliū q̄ sunt actiue ⁊ passiue in gn̄atione sunt cali/
ditas. frigiditas. humiditas. ⁊ siccitas. Nā alie oēs tangi
biles qualitates vel ꝯrietates reducunt̄ ad istas. exceptis
grauitate ⁊ leuitate que non sunt actiue modo dicto. ⁊ si/
mil'r asperitate ⁊ lenitate: densitate ⁊ raritate. ipse aūt ꝑ se C
nō reducunt̄ ad alias. ¶ Ex qbꝰ sequit̄ ꝙ iste dr̄ie dicūt̄ eē

ꝑmoꝝ corpoꝝ gn̄abiliũ ⁊ corruptibiliũ. ⁊ q̄ꝛ ille nũq̄ꝫ repiunt̄ in subro sole sꝫ copulate. mãifestũ ē ꝙ nũer⁹ corpoꝝ ꝑmoꝝ gn̄abiliũ erit ꝑꝫ cõbinationē poẜeꝫ ĩ istis. 4. q̄litatib⁹ q nũer⁹ est q̄ternari⁹. ⁊ q̄ꝛ videm⁹ ꝙ ignis ē cal's ⁊ sic. aer cali. ⁊ hu. aq̄ fri. ⁊ hu. ⁊ t̄ra fri. ⁊ sic. Jō dicim⁹ ista. 4. el'ta. cũ ista sint q̄b⁹ ꝯueniunt ꝑ̓ dr̄ie q̄litatũ tãgibiliũ in sui simplicitate. Jndiget tñ hec rō additamẽto q̄ ꝓbat̄ nullũ istorũ: nec aliq duo eē alioꝝ duoꝝ el'ta. in. 2. de gn̄atione. ex q̄ exp̄sse videbis intẽtionē Ari. eē ꝙ ipoẜe est aliq̄ꝺ eē cal'm alicui⁹ nisi sit in eo ꝑm formã sbalē. ⁊ tu in illa ꝯsidera. sc̄da via sumit̄. 4. celi. tex. cõ. 44. ⁊ cõmē. eodē. iuxta expõnem Auer. lꝫ Themistius nõ velit illã esse demõstrationē. ⁊ est ꝙ existẽte leuitate ⁊ grauitate opꝫ aliq̄ꝺ eē leue simpl'r et aliq̄ꝺ graue simpl'r. ⁊ aliq̄ꝺ graue ⁊ leue cõparatiue. ⁊ ista cõparatiua necessario sunt duo. vt ibi Cõmen.

¶ Terra est corp⁹ simplex cuius locus nãlis in medio toti⁹ existit in quo nãliter manet q̄eta et ad ip̄m cũ ab eo sepata fuerit nãliter mouet̄: ⁊ hec q̄dē ei⁹ nãlis grauitas existit: cui⁹ q̄dē natura frida est ⁊ sicca. Jpsa. n. talis existit ꝙ si dimissa fuerit neq̄ꝫ altera res extrinseca eaꝫ ꝯuerterit appebit ex ea friditas sensibilis ⁊ siccitas. Eius vero eēt in gn̄atis iuuamẽtũ p̄stat ad retẽtionē faciẽdã ⁊ fixionē ⁊ ad ꝯꝑuãdas figuras ⁊ formas.

A ¶ Ponit terre notitiã ex p̄te q̄litatũ motiuaꝝ ⁊ q̄litatũ alteratiuaꝝ q̄s sibi determiat. ⁊ ei⁹ opatiões ĩ mixto: ⁊ pꝫ. per formas ãt ⁊ figuras idē ĩtelligo. ¶ Attẽde ĝ p̊. ꝙ mediũ mũdi dr̄ loc⁹ nãlis terre vl' sumẽdo mediũ mundi ꝓ ꝯcauo aq̄ ꝙ est medi⁹ loc⁹ ĩ mũdo. ⁊ sic est loc⁹ cõtinẽs. vl' sumendo mediũ ꝓ centro ⁊ tũc ē loc⁹ terminãs nõ cõtinẽs. vel dr̄ cen-

B trũ loc⁹ nãlis: q̄ꝛ ad h̄ vt terra sit nãl'r locata. req̄rit̄ ꝙ centrũ ei⁹ sit centrũ mũdi. ¶ No. 2° ꝙ lꝫ ignis nõ appetat q̄escere in loco ꝓp̄o. imo mot⁹ circularis in ꝓp̄a spera nõ sit sibi violẽt⁹. tñ terra appetit q̄escere: ⁊ ꝓ sui grauitate resistere mouẽti ipsaꝫ circulariter circa centrũ mũdi: aq̄. n. mot⁹

C cũ sit calefactiuus plus repugnat nãe terre q̄ꝫ nãe ignis. ¶ No. tertio ꝙ terra mouet̄ ad locũ deorsum vt in eo cõseruet̄. Cũ. n. terra est in tãta distãtia a celo ⁊ mediat aq̄ inter ipsam ⁊ celũ. agit celũ in terrã quãdã q̄litatē eius ꝯseruatiuã ⁊ istã q̄litatē nõ ageret nisi cuꝫ determinato medio

D ⁊ ad determinatã distãtiã q̄ cõcurrũt in terra nãl'r locata. ¶ Ex quo intelligis nõ oportere cogitare q̄re nõ sit illa q̄litas ita intẽsa prope celũ sicut in locis terre: q̄ꝛ ibi non applicat̄ celũ cũ circũstantijs cũ quib⁹ est. h̓ꝺ q̄litatis actiuũ.

¶ Utrũ quelibet terre p̄ticula appetat: vt eius centrũ sit centrum mundi. Questio. ij.

E Utrũ aũt q̄libꝫ p̄ticula terre nitat̄ vt cẽtrũ ei⁹ sit cẽtrũ mũdi vl' nõ: lꝫ varie sint opiones. Ego credo tñ ꝙ sic iuxta mẽtē Ari. 1. de celo. Jdeꝫ ē appetit⁹ in forma totius ⁊ p̄tis. Nec habeo ꝓ incõuenienti ꝙ vna terra colũnaris figure vniformis in gradu ⁊ potẽtia deducto cremẽto potentie. ⁊ decremẽto resistẽtie eius in motu ⁊ remotis ipedimẽtis extrinsecis infinito t̄pe moueretur ⁊ nũq̄ꝫ eius centrũ fieret centruꝫ mundi. Ne ergo tali fine frustraretur prouidit nã de acq̄sitione impetus.

F ¶ Utrũ terra naturaliter locata sit. Questio. iij.

Jn q̄ōne aũt de tota terra q̃uo sit locata nãl'r cũ ꝑm p̄tē supemineat aq̄ sunt varij modi dicẽdi. Et est vn⁹ ꝙ cẽtrũ grauitatis t̄re est cẽtrũ mũdi. sꝫ terra est ita difformis grauitatꝫ q̄ꝺ est idē cẽtrũ grauitatis ⁊ magnitudis centrũ. ⁊ ita fit vt supficies p̄tis terre leuioris sit distãtior a cẽtro mũdi q̄ꝫ supficies extrema p̄tis grauioris ꝑ duplũ ad distãtiã ĩter cẽtrũ grauitatis ⁊ magnitudis. Cuꝫ igit̄ aq̄ decurrit ad loca decliuiora coopit̄ p̄s grauior leuiore manẽte discoop̄ta. ad q̄ꝺ iuuat cauernositas discoopte p̄tis in q̄ mult⁹ aer ꝯtinet̄ ⁊ adiuuãt stelle q̄dã tenẽtes terra suspẽsaꝫ ꝓ salute aĩantiũ. vel al'r prohibẽtes mare septẽtrionale oceanũ a cursu suo ne coopiat terrã. Et q̄ꝛ terra septẽtrionalis est altior: vt ꝓbat Ari. 2. metheor̄. q̄ꝛ maria septẽtrionalia currũt v̊sus meridionalia. ¶ Sed mihi vr̄ ꝙ terra septẽtrionalis dꝫ esse grauior ⁊ fridior meridionali. G
p̄p̄ ea ꝙ oblique ⁊ min⁹ a sole respicit̄ ⁊ videm⁹ p̄petua frigora ⁊ niues. Jō nõ credo istas eē cãs. nec estimo aquã minorē q̄ꝫtitatiue terra intm̄ ꝙ nõ sit nisi ꝓ ꝯplendis q̄busdã terre vallib⁹ ⁊ cauernis vt q̄dã dicũt. Sꝫ estimo terrã purã locari ĩfra aquã ⁊ aquã eē supiorē q̄libꝫ talis terre totalis p̄te. Sꝫ tñ cũ h̄ dico q̄dã eē mixta terrea ĩ plerisq̄ꝫ locis applicata huic terre pure q̄ mixta ꝑm extremã p̄teꝫ oium tm̄ sup aquã quãtũ est nec̄iũ ꝓ ꝯseruatiõe viuẽtiũ vniuersi ⁊ terra pura huic descẽsui resistit. Terra v̊o nãl'r ē fri. ⁊ sicca in sũmo vt põt colligi ex cõmē. 3. celi. cõmē. 67. Naꝫ ad oēm remotionē alicui⁹ gradus istaꝝ qualitatũ sequit̄ forma sbalis remotio iuxta suã positionē. lꝫ. 2. de gn̄atione. dicat terrã magis siccã q̄ꝫ frigi. ⁊ aquã magis frigi. q̄ꝫ hu. ⁊ aerē magis hu. q̄ꝫ cali. ⁊ ignem magis cali. q̄ꝫ siccuꝫ. Q̄ꝺ ego interpretor ꝙ vnũq̄ꝺq̄ꝫ elementũ hꝫ vnã istarũ qualitatũ in summo sue nãe magis cõformem: lꝫ non habeat eã intensiorē. Juuat autē terra ad tenendas figuras mixta cũ Aqua cũ qua cõstituat continuũ duorum.

¶ Aqua aũt est corpus simplex cuius naturalis locus est: vt sit circũdãs terrã ⁊ circũdata ab aere cũ in suis sitib⁹ naturalib⁹ permanserit. ⁊ hec quidē est eius grauitas cõparatiua.

Jdem 2ª h⁹ doc. 2. ca. 9. ⁊ 1. de elementis Gal.

¶ Notificat aquã p̊ ꝑ q̄litatē locał'r motiuã. 2° ꝑ q̄litates alteratiuas. 3° ponit ei⁹ opatiões in mixto. 2ª ibi (Que frida) 3ª ibi. (Cui⁹ eē) ¶ Dicit p̊ ꝙ aq̄ est corp⁹ simpˣ cui⁹ loc⁹ nãlis ē vt sit circũdat⁹ ab aere ⁊ circũdat terrã. cũ ista el'ta ꝑmãserint ĩ suis sitib⁹ nãlibus. ⁊ v̊tus q̄ moueri facit eã ad hũc locũ est ei⁹ grauitas ꝯparatiua. q̄ tñ nõ dr̄ cõparatiua respcũ grauitatis terre. q̄ꝛ sit remissior in gradu. sꝫ q̄ꝛ sit diuersa in sp̄ē ab ea ĩclinat̄ ad locũ vni⁹. j. ¶ Cõsidera ꝙ nõ vbicũq̄ꝫ situat̄ aq̄ sub grauiori imediate ⁊ sub leuiori ē ipsa nãl'r locata. Et iō Aui. dixit cũ in suis sitib⁹ nãlib⁹ ꝑmãserit. ¶ Ex quo pꝫ falsuꝫ esse cõe dcm̄ ꝙ vbicũq̄ꝫ ponit̄ aq̄ sup̄ graui⁹ se nõ grauitat. Uidem⁹. n. peluim lapideũ plus põderare iposita aq̄ q̄ꝫ ante: sꝫ imaginata terra nãl'r locata circa centrũ ⁊ aere nãliter locato in ꝯcauo ignis remanet situs orbicularis medius inter terrã ⁊ aerē in quo nãliter quiescit aq̄ ⁊ ad quē mouet̄. Q̃uo aũt iã de facto aliq̄ terre supficies remanet discooperta dcm̄ est supra. Q̄ꝺ auteꝫ quidã dicũt stãte situ imaginato elemẽtoꝝ nullũ eē ꝓp̄iũ locũ aque: q̄ꝛ ꝯcaua supficies aeris ⁊ conuexa terre nõ est locus ꝓprius: lꝫ sit dcm̄ sustẽtabile: tñ ab eis nõ probatur. Assumũt eni q̄ꝛ tunc sequeret̄ locatũ propriũ maiorari loco ꝓprio minorato: q̄ꝺ est impoẜe vt dicũt: cũ locus debeat esse equalis locato. Pueri enim mediocriter instructi in 4. physi. sciũt possibilitatē illius ꝯclusionis. eadē. n. supficies in forma sperica plus ꝯtinet q̄ꝫ ipsamet in alia forma. ⁊ sic aliquãtulũ maiori plus cõtinet. Sed cũ dr̄ locuꝫ propriũ esse equalē locato. intelligit̄ ꝑm cõtinentiã. aliter eniꝫ non esset in magnitudine locus locato cõparabilis. H

¶ Que frigida est ⁊ humida. s. eius nã talis existit ꝙ si dimissa fuerit sicut ē neq̄ꝫ vlla cã extrinseca ei ꝯ̄ria fuerit apparebit ex ea frigiditas sensibilis: ⁊ dispositio q̄ est humiditas ⁊ ipsa q̄dē est eius gn̄atio in creatione sua que reddit eã aptã ad spargendũ ⁊ extendendũ ꝓ q̄libet re quãuis sit pauca: ⁊ recepit oēm figurã q̄ ē sꝫ nõ retinet.

Aq̄ hũ dius est elemẽtũ vt Gal. j ꝺ simpli. medi. c. 7. dist. 3.

nō nicolꝰ ꝑ mō p̄ sup̄ test ⁊ ꝙ necessitas vacui [illegible] cuius lapis et terra ascendit talis motus est sibi nãlior q̄ꝫ si ad centrum moveret cuius terra est [illegible] q̄ꝛ [illegible] et ad centrum moveret [illegible] medius [illegible] tñ ascendit est [illegible] [illegible] m̊ [illegible] ne [illegible] q̄ꝫ melius eē [illegible]

¶ Declarat explicite aquā ex q̄litatib⁹ suis actiuis ⁊ passiuis. dicēs ꝙ ipsa deducto īpedimēto repit̄ sensibil'r frida: ⁊ appet in ea hūiditas. Et ista hūiditas est illa cui⁹ gn̄atio in creatiōe aq̄ reddit aquā aptā ad hoc vt spargat̄ ⁊ extendat̄ ꝑ q̄libet re a q̄libet virtute sparsiua: q̄ʒuis pauca talis v̄tus sit: q̄ aq̄ ꝓpter humiditatē modicū resistit spargenti: ⁊ facile recipit oēm figurā licet modicū retineat. Arist.

¶ Cuius esse in generatis iuuamētū p̄stat ad figurandas formas q̄s in suis diuisionib⁹ aliq figurare volūt ⁊ ad figurādū ⁊ ad lineādū ⁊ temperandū. Humidū.n. lʒ cito formas figurales amittat cito tn̄ eas recipit sic̄ siccū lʒ eas duriter suscipiat: duriter tn̄ retinet eas. Cūq; hūiduʒ ⁊ siccū se adinuicē tēperauerint adipiscet̄ siccū ab hūido vt cito suscipiat tensionē ⁊ facile figurari possit. ⁊ acgret humidū a sicco vt retineat firmiter qđ in eo accidit ex rectificatione ⁊ eq̄tione. ⁊ pp humidū ꝓhibet̄ siccū a sua separatiōe: ⁊ ꝓpter siccū ꝓhibetur humidū a sua fluxibilitate.

¶ Ponit iuuamēta aq̄ in mixto: ⁊ sunt ꝙ aq̄ p̄stat iuuamentū ad recipiēdas figuras artificiales ⁊ in figuratione ⁊ lineatione factis nā ⁊ certificatiōe.i. lineatiōe ad certā figurā. Nā humidū lʒ nō retineat figuras: facile tn̄ recipit eas ⁊ sicut faciliter recipit: ita faciliter amittit. siccū v̄o ecōtra. Cū ergo sunt inuicē cōmixta vnū ꝑ alteruʒ: tēperat̄ ita vt siccū recipiat facili⁹ ⁊ humidū retineat meli⁹: ⁊ cū h̄ tpant sene sint gradus excessiui in cōueniēti permixtione.

¶ Aer āt ē corp⁹ simplex: cui⁹ nālis loc⁹ est vt sit sup aq̄ ⁊ sub igne: hec.n. ē ei⁹ leuitas cōpatiua. Ipsius.n. nā calida ē ⁊ hu. ꝺm regulā quā diximus. Cui⁹ qdē esse in gn̄atis iuuat vt rarificent̄ ⁊ alleuient̄ ⁊ subtilient̄ ⁊ ad supiora eleuentur.

¶ Notificat aerē: ⁊ pʒ. Id aūt qđ ponit̄ ꝺm rōnem quā diximus intelligit̄ ꝙ nō aliūde alterat⁹: vt supra dr̄ de aq̄ ⁊ terra. De loco aūt aeris ⁊ leuitate sua cōparatiue dicendū est proportionabiliter: sicut de grauitate aque.

¶ Utrū terra in sphera sua grauitet. Q̄ō.iiij.

Utrū aūt grauitet in propria sua sphera ad hūc sensuʒ ꝙ nitat̄ ad descēdēdū credo ꝙ nō: sed dr̄ grauitare: q̄ facilius moueret̄ deorsuʒ q̄ʒ sursuʒ versus loq̄ndo de puro aere. Et h̄ vr̄ intellexisse. Cōmēta. 4. celi. cōmē. 39. Dicit eni: ⁊ intelligēdū est ꝑ grauitatē in suis locis ꝙ supius dixim⁹ ad expulsionē eoꝝ a facilitate violentiā facile ad inferius. Q̄đ aūt dixit Ari. eodē. 4. tex. cōmē. 30. d̄ vtre pleno aere ꝙ sit grauior vacuo. negatū ē a Themistio: nec est tn̄ a Cōmē. approbatū eodē cōmē. sʒ vult ꝙ Ari. nō est sustētatus supillo exēplo. ¶ Ex eodē cōmē. 30. circa ꝑncipiū. Potes intelligere seu colligere ꝙ motus aq̄ sursuʒ ad spherā aeris pp necessitatē vacui est violētus. Licet qdā expositores dicūt ipsum esse nālē neutralitate cause ⁊ male. Reliqua patēt cū intellexeris ꝙ per aerē permixtum leuigantur mixta in sphera aque non in sphera propria. Uide Arist. ⁊ Cōmen. in. 4. celi. cōmē. 39. de ligno ⁊ plumbo in aere ⁊ aqua adinuicem cōparatis.

¶ Ignis v̄o est corpus simplex cuius nālis locus sup oēs elemētarias existit ptes: q ē ꝯcaua celi supficies. ipe nāq; ad celū puenit. ⁊ hec qdē est ei⁹ leuitas absoluta. Cuius nā cal'a est ⁊ sicca ⁊ ei⁹ eē in gn̄atis p̄stat iuuamētū vt maturet: ⁊ subtiliet: ⁊ ꝑmisceat: vt ⁊ ei⁹ penetratione currat ꝑ ea substātia aerea ⁊ vt duoꝝ elemētoꝝ grauiū frigidoꝝ purā friditatē frangat: ⁊ vt de elementaria ꝓprietate ad cōpl'onalitatē redeat.

¶ Hic d̄scribit ignē. ponēdo iuuamēta i mixto: ⁊ pʒ de loco suo: q̄ videm⁹ ipʒ vn̄ q̄q; ex aere ascēdere. Iō arguēdū est aliquē eē locū sup spherā aeris vbi locat̄ aliqđ simp'. ⁊ vide hui⁹ decl'ationē. 4. celi. tex. com̄. 31. ⁊ cōmē. eodē. Ignis āt dr̄ cal's ⁊ sic. absolute. ⁊ nō dr̄ i text. cū ꝯdōnib⁹ sicut de alijs. vl' q̄ pp sui formalitatē nō cōpatit̄ friditatē sup̄ mediū. ¶ Uel ꝙ magis credo q̄ sensus nō pōt eē iudex ei⁹ fridi si daret̄. Nō.n. discernet̄ ab aere. leuitas āt ignis ē absoluta. q̄ nullus est loc⁹ corpoꝝ mobiliuʒ motu recto supior loco ignis. Sūt āt sex opōnes ignis i mixto q̄s narrat Aui. Maturatio.i. digō. ois.n. digō fit a cal'o. 2ª est tpatio ⁊ itelligo tpationē.i. ꝑfectionē mixti. tpari.i. ꝑfici ad iustitiā. ꝑ calorē eni recipit̄ ꝑfectio q̄ ē ꝑnᵐ opationū mixti. 3ª ē subtiliatio ⁊ est clara cā. q̄rta ē ꝙ sua penetratio ꝑuat viā subē aeree vt currat ꝑ mixtū vt sūt vene vl' arterie vel alij pori ꝑ q̄s currit spūs i aiali. q̄nta est miorατio friditatis pure elemētorū fridoꝝ. ⁊ mod⁹ pʒ. sexta ē ducere elemēta de ꝓprietate elemētari ad ꝯpl'onē: ⁊ h̄ nihil aliud ē dicere nisi ꝙ dū agunt ⁊ patiunt̄ elementa adinuicē cū venerint ꝑme q̄litates ad grad⁹ ꝯueniētes māe ꝑ certa ꝯpl'one illđ qđ introducit cōpl'onē ē ignis vl' calor ignis. ¶ Et h̄ voluit exp̄sse Auer. i expōne. 4. methau. ca. 2. vbi dicit ad finē. Et elemētū qđ ē gn̄ationis cā ꝑª an̄s operās in reb⁹ corporalib⁹ est ignis. ⁊ id qđ est aer. ⁊ qđ est aq̄ cito destruunt̄ ꝑ ignē: ⁊ elemēta oia sunt subiecta igni. ⁊ ignis est operās in ista ⁊ vincens ista. Hec cōmē. vn̄ paulo post subdit. Et postq̄ʒ res est sic. tunc oē mixtū hʒ ꝓpriū calorē ꝺm propriā nām qđ est calor ⁊ sil'itudo forme. Uolo dicere ꝙ calor cōcludit nām ⁊ terminat ipsam. ¶ Et aduerte ꝙ h̄ sn̄ia Cōmen. est sn̄ia ⁊ fundamētū dicentiū ꝙ oē mixtū est a dn̄io calidū ⁊ humidū. sed hoc magis in sequenti capitulo.

¶ Duo aūt grauia plus iuuāt ad mēbroꝝ gn̄ationē ⁊ eoꝝ q̄etē: ⁊ duo leuia plus iuuāt ad gn̄ationē spirituū ⁊ motionē eoꝝ: ⁊ ad mouēda mēbra lʒ motor nō sit nisi aīa: hec sunt elementa.

¶ Cōparat elemēta grauia ⁊ leuia q̄ ad mixta i corpe hūano. Et dn̄r duo grauia plus iuuare ad mēbroꝝ gn̄ationē ⁊ plus q̄ntitatiue eē i mēbris ceteris elemētꝫ n̄ grauib⁹ ⁊ ad q̄etē faciūt: q̄ ista g̃uia appetūt q̄escere vt sup̄ dcm̄ ē d̄ terra: n̄ sic āt leuia. Reliq̄ v̄o q̄ dn̄r sūt nota: cū spūs sit q̄si aer ⁊ dr̄ mot⁹ fieri ab aīa ꝑncipal'r. Et intell'ndo de motu volūtario: ⁊ ēt de motu spūum per quē transeunt ad membra.

¶ Utrū aliqua qualitatū motiuarū reperiatur intensior in mixto q̄ʒ in elemēto: sil'r de q̄litate ꝑma. Q̄ō.v.

Solet autē dubitari hic. vtrū aliqua primaꝝ qualitatū vel aliqua motiuaꝝ localiter sit reperibilis intensior in aliquo mixto q̄ʒ in elemēto. Et vr̄ ꝙ sic: q̄ plūbū ⁊ aurū plus pōderāt q̄ʒ terra equalis quātitatis. Nec pōt dici ꝙ sint densiora terra cū non sint frigidiora nec habeāt densitatē nisi a densitate elemētoꝝ q̄ maxime est in terra. Et aliq̄d vr̄ fridius aq̄ vt opiū ⁊ mādragora: q̄ maiorē effectū faciūt in ꝑua quātitate: q̄ʒ aq̄ in magna. ¶ Hic pōt cōcedi ꝙ mā informata certa forma mixti pōt plus recipe de multitudie vtriusq; ꝯrioꝝ q̄ʒ de vno eorū vel ambob⁹ sil' informata forma elemētali: ⁊ sic mixtuʒ aliquo el'to hʒ q̄litatē itēsiorē ⁊ elemēta dn̄r hr̄e sūmas q̄litates: q̄ in simplicitate nō pn̄t hr̄e intensiores. ¶ Al'r dicūt ꝙ repit̄ in mixto q̄litas scđa infridatiua certo mō plus q̄ʒ friditas sūma in simplici in eq̄ue dēso: ⁊ eq̄ magno existens subō vt in aq̄ ipsa sicut q̄litas in opio repta q̄ non est friditas actualis. ⁊ pria: ⁊ sic diceret̄ in calefactiua. Prie tn̄ q̄litates in nullo repient̄ intēsiores q̄ʒ in simplici. Et de

grauitate rñderi pt istis duob⁹ mōis. Nā nō vr̄ ipolē eē in plūbo ꝛ auro q̄litates motiuas deorsuz alias.s. a grauitate eltali q̄ q̄litas motiua auri deorsuz ē q̄litas 2ª.ita iseq̄ns mixti forma ꝙ nō est eltiꝛ ꝛ ita ponderabit auꝝ plus terra duab⁹ q̄litatib⁹ diuersaꝝ spēruz se iuuātib⁹: sic imaginato ferro in eqlibra cui supponeret magnes eleuaret a sua eq̄litate ferrū sibi eq̄le in altero brachio exñs nō alteratuz a magnete. Et h p duas q̄litates: quaꝝ altera ꝓpria est grauitas: altera q̄litas a magnete introducta: nec erit ista q̄litas in plūbo ꝛ ferro motiua eiusdē spēi cuz sua grauitate. hz.n. alias opationes q̄s nō hz grauitas. ¶ Uel tertio dz ꝙ nō obstāte ꝙ grauitas sit in plūbo remissior. tñ qꝛ dirigitur a forma substātiali potentiori: respectu huius effect⁹ qui est descendere ideo magis grauitat.

¶ Doctrina tertia est de ꝯplonib⁹. Cap. j.

> Q̄ complesio sit subba Galen. ad monteū in pn°. ꝛ de vtili. par. cuz h tñ non tenem⁹. A. ꝯdicen. ipsi qꝛ ꝯside rādo cō plonē vt ꝯheret ꝯnato mēbro talr hēt plonē mā q̄lis.

Complexio ē q̄litas q̄ ex actione ad inuicē ꝛ passione ꝯtriarū q̄litatū in eltis iuētarū: quoꝝ ptes ad tātā puitatē redacte sunt vt cuiusq; earū plurimū cōtingat: plurimū alterius prouenit.

¶ Hec est tertia doctrina hui⁹ fen: in q̄ determinat de ꝯplone ꝛ ꝯtinet tria capla. In p° determiat de ꝯplone absolute ꝛ fz gñalē cōpationē ꝛ dionē. in 2° determiat d cōplonib⁹ mēbroꝝ. in 3° docet de distictiōe cōplonū fm etates. ptes patēt. ¶ Pñs caplz hz tres ptes. In pª diffinit cōplo. in 2ª diuidit. in 3ª ponit recapitulatio. 2ª ibi. (Et illō.) tertia ibi. (Medic⁹) pª in duas. p° ponit diffinitionē. scdo ꝯclarat modū quo fit cōplo. ibi scda. (Cū.n.) De pma dicit ꝙ cōplo ē q̄litas q̄ ꝓuenit ex actiōe ꝛ passione pmarū q̄litatū ꝯtriarū repertarū in eltis: quoꝝ eltorū ptes ad tātā puitatē reducte sunt vt plurimū vnitis cōtāgant plm alterius.

¶ Utrū cōplo vna q̄litas existat. Questio. j.

Hic attēde ꝙ doctores aliq dñt cōplonē nō esse q̄litatē vnā nisi p attributionē ad vnaz formā sbantialē cui⁹ ē istrm. Hec tñ cōplo nō est nisi aggregatuz ex q̄litatib⁹ pmis reptis in mixto. h g̃ aggregatu ex actiōe ꝛ passiōe pmaꝝ q̄litatū prouenit. ꝛ est q̄litas simplex vna p relationē ad formā vnā. ¶ Et hz h positio p fundamēto illō cōe puerbiū. Frustra fit p pla qō pōt fieri p pauciora. Sz oia q̄ vident saluari pñt nō ponendo ꝯplonē distinctā ab illis q̄litatib⁹. g̃ ꝛc. Qō saluari pñt oñdūt rñdēdo ad aduersa argumēta. Certū est āt ꝙ Ari. nō ꝓtulit ad hūc sensuz hāc ꝓpōnē. ꝙ oē id dicim⁹ nō eē qō possum⁹ ptinaciter tenere nō eē defendēdo a ꝯdictiōe. Sz si aliq̄ ponat res cui⁹ eē sit ad nullā vtilitatē tūc dic illā nō eē ponēdā. Nūc āt illi q ponūt cōplonē q̄litatē scdam sibi multas attribuūt in mūdo cōmoditates: vt patebit. ¶ Scda positio ē ꝙ cōplo ē q̄litas scda resultās ex actiōe ꝛ passiōe primarū q̄litatū ad iuicē. q̄ aut ē vnica in vno aut due fm exigētiā duaꝝ pmaꝝ ꝯtrietatum: sz de hac. j. ¶ Ad istā pmā opi. iprobādā supponit p° ꝙ cōplo ē q̄litatiua dispō in mixto p quā imediate ꝛ pncipalr ꝯseruat forē mixti i mā: nisi.n. de tali q̄litate itelligerēt doctores nō valeret argumētū Ari. i h. c. ifra. ¶ Q, si ipa medicia ē tpata tēperamēto hūano eēt ex ipsamet suba hūana: sz voluit p illud qō tpamētū hūanū ē tale ꝙ si ipm est alicui⁹ rei ꝯplo ista ē res d suba hūana: qꝛ id qō in mā formā puat ē ꝯplo. ¶ 2° suppono ꝙ ꝯplo ē q̄litas p quā forma mixti pficit opatiōes sibi ꝓpas fm ꝙ ē tale mixtū. Et h iteꝝ ē cōis ꝯceptio oium q loquūt de ꝯplone. Alr.n. nō oporteret lesa opatiōe p malā ꝯplonē reducē ad tpamētū mēbrū lapsum. ¶ 3° suppono ꝙ sint aliq̄ duo aggregata q̄litatū silr̄ oio ꝛ ineq̄li ꝛ cōsili mā. ꝛ vnū eoꝝ ē sufficiēs p forma ꝯseruāda. Reliquuz est sufficiēs p foia eadē i spe ꝯseruāda. Et si vnū ē ꝯueniēs istrm alicui⁹ forme ꝛ reliquū ē silr copulatū cū alia forma

> Instātia ad pōnē pmaz.
> 1. suppō.
> 2. suppō.
> 3. suppō.

eiusdem spēi. Ista suppō pz: qꝛ nulla vr rō dispitatis. Tūc pono i cāu ꝙ p ligaturā brachij vl alio mō fiat oppilo inter manū socratis ꝛ cor ꝛ cerebrū ꝛ epar ꝛ ab exteriori agēte fiat tale. ita ꝙ i māu remaneat pcise tāta mēsura caloris frigoris hūiditatis ꝛ siccitatis quāta pus: vt pz eē impolē. vl si ñ tāta saltē tāta quāta i aliq̄ māu viuētis hois. Et pz ꝙ man⁹ socratis extermiabit ꝛ corrūpet ꝛ estiomenabit. vt pz ad expiētiā: nec sentiat nec localr mouebitur. ¶ Tūc arguo sic. ista aggregata pmaꝝ q̄litatum sunt oio silia i māu socratis vel i h ꝙ fuit man⁹ socratis: ꝛ i manu platonis. Sit.n. plato ille ali⁹ q hz manū nō applicatā: sed illō aggregatū nō ē sufficiēs ad ꝯseruādā aiam i māu sor. nec istrm ꝯueniēs aie ad suas opatiōes pficiēdas. igit nec illō i māu platonis p suppositū: ꝛ sic nullū istoꝝ erit cōplo man⁹ p suppōnes pcedētes. Aliqd g̃ aliō erit ꝯplo. ¶ Nec valz si dicat ꝙ reqrit depēdētia a certo agēte. tū qꝛ cōplo nālis ē fixa: tū qꝛ illō agēs certi modi nō reqrit p gñanda ꝯplone: nisi aliqd aliō ab illis gradib⁹ pmaꝝ q̄litatū deberet itroducē. Pñt.n. illi eq̄ bñ ab alio agēte introduci: ꝙ si alia q̄litas dz itroduci ab isto agēte pter illos grad⁹ pmarū q̄litatū: tñ illa alia q̄litas erit ꝯplo cū p eā ꝯseruet pncipalr foia: ꝛ qꝛ ipa ē istrm ꝓpriarū opationū forme. nō ponēdo g̃ ꝯplonē q̄litatē distictā a pmis. nulla posset assignari cā q̄re determiata mixta reqrūt determiata agētia ꝛ nō pñt pduci ab his oib⁹ q̄ pñt talē ꝓportionū q̄litatū pmaꝝ itroducere i mā q̄lis repit in eoꝝ gñatiōe. Nec ēt q̄re mēbra p determiati mēbri ifluxū pñt moueri ꝛ sentire quo remoto remanētib⁹ q̄litatib⁹ pmis i eodē gradu. nō tñ pñt in istas opatiōes. ¶ Attēde tñ ꝙ nō negat mltas eē ꝯueniētes q̄litates p certis opatiōib⁹ q̄ nō sūt cōplones: vt sūt sapores odores: calores: diaphaneitas: ꝛ mlte siles. Opz.n. ad h vt sit cōplo ꝙ sit imediate ex actiōe q̄litatū pmarū ꝛ ꝙ sit actiua actionū similiū actionib⁹ pmaꝝ q̄litatū ꝛ resistitiua ꝙ nō hñt q̄litates dicte: ois ēt cōplo influēs imediate fit p actionē pmaꝝ q̄litatū. ¶ Ex quo appet ꝙ in diffinitione cōplonis dz dici q̄litas q̄ imediate ꝓuenit ꝛc. Et adde in fine actiua ꝛ passiua p se actionū cōsimiliū actionib⁹ pmaꝝ q̄litatū nec alr saluare possuz calorē cōplonalē agere ad māe digōnē ꝛ putredinalē vel febrilem agere ad putrefactionē. Nec q̄re corpus flegmaticū reductum ad gradū caloris ꝛ siccitatis tēperati p calefactionez ignis nō sit ita bñ tēperatuz ad iustitiā sicut aliud nec ita bñ perficiat opationes. Oia eniz sup isto pendēt ꝙ si hec sola mensura ꝛ ꝓportio qualitatū pmaꝝ sufficeret ad opationū pfectionē cū sit in vtroq; equalis dz opatio perfici equalr ꝙ si calor vnus est ꝛ vnius spēi ꝛ in eodē subo non vr qūo putrefaciat ꝛ digerat idē: qꝛ agit fm virtutē maiorez in eo. ꝛ sic ipedit se per illā vtutē ab actiōe illius modi totalr. ¶ Uidemus pterea ꝙ facta magna pmutatione caloris stomachi: in stomacho per digōnem nō generat nisi chilus ꝛ in alio mēbro cōsilis gradus caloris fit vt manu vel pede ꝛ nō gñat vnq̄ chilus. Alia est ergo vtus que est instrm aie q; aggregatū ex pmis q̄litatib⁹. ¶ Debes autē scire ꝙ elemēta nō q̄litercūq; applicata adinuicē in quacūq; quātitate nec in q̄libz distātia agerēt in se cōplonē: sed cum certis mōis limitatj iter q̄s reqrit eē ipsa diuisa ad ita puas ptes ꝛ eo modo applicata adinuicē vt plm vnius cōtingat plm alterius. Uñ lz ignis ageret in aquā per siccitatē ꝛ caliditatē alijs nō cōcurrentib⁹ elemētis nō fieret cōplexio. ꝛ si quelibet proportio imaginabilis pmarū qualitatuz in ea introducatur. ¶ Aduerte ēt ꝙ Gal. dicēs in plerisq; locis cōplonē esse substātiā: vt pmo de iuuamētis membroꝝ: ꝛ alijs locis intelligit iproprie sumpta suba pro eo. s. necessariū est adoperari quomō diuitie dicunt hois substātia. ¶ Considerādū est ꝙ q̄dā est cōplo pria q̄ imediate resultat ex actione eltoꝝ adinuicē: ꝛ quedā scda cōplo q resultat ex actione mixtoꝝ adinuicez: vt innuit scdo can. cap. j.

> A
> B
> C

post ꝓhemiū. Et iō qdā dixerūt h̔ solūmodo ꝑmā diffiniri cām. 2ª ꝓuenit ex actiōe ꝯplonum adinuicē nō ꝑmaꝝ q̄lita tū. ¶ Alij dicūt ꝙ mixta diuersa ꝯstituētia 3ᵐ mixtū agūt adiuicē ꝑ q̄litates elemētoꝝ q̄ sūt i eis ⁊ itroducit̄ per hāc actionē ꝯplo alia a pª: q̄ tn̄ ꝓuenit imediate ab actiōe ꝑma rū q̄litatū: sꝫ differt a pª: q̄ꝛ in pª agētia sunt elemēta formis suis dirigentia q̄litates. in scōa mixta per formas mixtas easdē q̄litates dirigentia ⁊ vtraqꝫ est probabilis.

¶ Cū.n. adiuicē agūt ⁊ patiūtur suis virtutibus accidit in earū summa qualitas in toto eaꝝ silis que ē cōplo. Et qm̄ ꝟtutes p̄rie q̄ sunt in elemē tis p̄dcis sūt q̄ttuor: caliditas: fritas: humiditas: ⁊ siccitas: tūc manifestū est ꝯplones in corporib⁹ generatis ⁊ corruptis sunt per eas.

¶ Declarat modū ꝑ quē sit ꝯplo. ⁊ dic̄ ꝙ qn̄ elemēta agunt ⁊ patiūt̄ adiuicē: tūc in sūma vl̄ aggregato ex el̄tis accidit q̄litas in toto sil̄is eaꝝ ꝑmaꝝ q̄litatū quo ad ꝟtutē: q̄ꝛ pōt agere actiōes ꝑmaꝝ q̄litatū ⁊ ēt alias. ¶ Uel expōe sic: qn̄ agūt ⁊ patiūt̄ adiuicē accidit i eaꝝ sūma. i. ex sūma aggre gati illaꝝ q̄litatū: q̄litas in toto eaꝝ. i. in subo illaꝝ sil̄is. i. vniformis. ¶ Subdit 2° ꝙ q̄ꝛ ꝟtutes elemētoꝝ. i. q̄litates qb⁹ agūt sunt. 4. s. cal̄itas: friditas: hūiditas: ⁊ siccitas. iō manifestū est ꝙ ꝯplones in mixtis sūt ꝑ istas. 4. q̄litates.

D ¶ Aduerte tn̄ ꝙ apud mētē Auer. 4. methauꝝ. Qualitas imediate ꝓducēs ꝯplonē est caliditas nō friditas. Et h̔ sal tē itelligo de ꝯplone media iter caliditatē ⁊ friditatē: sꝫ de hoc ifra. Reqrunt̄ tn̄ ad p̄parandū subm ad cōplonē reci piēdā ipm esse a quolibꝫ alioꝝ triū elemētoꝝ: ⁊ sunt oēs. 4. q̄litates actiue ⁊ passiue vt sumit̄ scōo de generatione. Sed. 4. methauꝝ. dicunt̄ due actiue: vt vbi vult Auero. q̄ꝛ ad alios motus q requiruntur in generatione mixti nō cō currit actiue nisi caliditas ⁊ frigiditas.

¶ Et illud qdē ē ſm ꝙ oꝫ ꝑ diuisionē rōnalē cū ꝯsideratiōe absoluta absqꝫ vlla cōꝑatiōe ad rē aliquā. ⁊ ē duob⁹ modis. Quoꝝ vn⁹ ē vt sit ꝯplexio eq̄lis. ita vt q̄ꝫtitates q̄litatū ꝯriaꝝ in ꝯplonato sint eq̄les nō supantes neqꝫ supate. ⁊ sit cōplexio q̄litas i medio eaꝝ ꝟe. Alter ꝟo mod⁹ ē vt nō sit ꝯplo q̄litatū ꝯriaꝝ media absolute: sed ad vnā magis d̄clinet extremitatū: aut in ꝯrietate q̄ est inter caliditatē ⁊ friditatē: aut in ꝯrietate q̄ est inter humiditatē ⁊ siccitatē: aut inter vtrasqꝫ. Qꝛ āt in doctrina medicie ꝯsiderat̄ eq̄le: aut extra eq̄litatē nō est hoc neqꝫ illud. sꝫ medicus physico credere oꝫ ꝙ eq̄le ſm hāc intētionem quā dixim⁹ ipossibile est aliquo mō inueniri. q̄ꝫto magis vt sit hoīs ꝯplo: aut mēbri humani.

2. suppó. Qꝛ h̔ dicit A. de ꝯne ponderali ꝯriū hꝫ i d̄ virib⁹ vidis ꝑpterea rn̄° ꝙ h̔ loqt̄ d̄ q̄litate pōderaliqꝫ tū ad q̄litatel motiuas ⁊ alteratiuas elementoꝝ ⁊ h̔ est ipossibil̄

¶ Nūc determiat diuisiue. ⁊ p̄ ponit in mā dionē. 2° aliā. ibi 2ª. (Debes āt scire) In pª pte dic̄ p̄: ꝙ aliqn̄ diuidim⁹ ꝯplonē ꝯsiderādo ipāꝫ ꝓut ē ex. 4. q̄litatib⁹ absolute nō cōpando ipāꝫ ad aliquā rē cui dicat̄ eq̄lis vl̄ ineq̄lis. Et ē duob⁹ modis ⁊ vn⁹ ē vt sit ꝯplo eq̄lis. ita ꝙ q̄litates ꝯrie sint in cōplonato eq̄les nō supātes nec supate: sꝫ sit ꝯplo q̄litas i medio eaꝝ ꝟe equal̄r pticipās de ꝟtute ābarū. Alius modus est vt nō sit ꝯplo absolute in medio ambaꝝ q̄litatū ꝯriaꝝ sꝫ magis declinat ad alterā extremitatuꝫ: vt ad calorē vel ad frigus. Dicit. 2. ꝙ eq̄le vel ineq̄le qd̄ ꝯsiderat̄ in medicina nō est aliqd̄ de istis duob⁹ nunc dictis. Dicit. 3. quo ad hāc ptē ꝙ medic⁹ oꝫ credere physico ꝙ eq̄le ſm hāc intentionē dictā qd̄ est eq̄le ad pōdus nō pōt quoquomō iueniri. Ex quo seqtur ꝙ multomagis nō pt̄ iueniri vt sit ꝯplo: hoīs aut mēbri humani. Et non est intelligēdū ab Aui. ꝙ in hac diuisione intelligat aliquā cōplonē esse que nō conueniat alicui rei: sed ꝙ nō cōsideramus eā in hac diuisione dicta ſm ꝙ est alicuius rei conueniens.

¶ Utrū equale ad pondus reperiatur. Qō. ij.

Et attende ꝙ ad eq̄le ad pōd⁹ de quo hic loqtur. duo saltē reqrūt̄. Primū ē ꝙ i eo repiant̄ q̄litates ꝯrie nullomō supantes vna aliā vel eꝫ saltē in ꝟtute actiua. Scōm ē ꝙ ex ipsis q̄litatib⁹ sit ꝯplo facta q̄ sit eq̄litas vna. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ab eis disticta q̄ sit ꝟe in medio eaꝝ ꝑ equal̄r fieri ab vtraqꝫ ⁊ equal̄r pticipare de ꝟtute vtriusqꝫ ꝯrioꝝ. Et rōne hui⁹ scōi ē ipol̄e esse eq̄le ad pōd⁹. Nā ois talis ꝯplo q̄ est q̄litas vna hꝫ vnū determiatū agēs qd̄ est alterū ꝯrioꝝ. Nō est.n. possibile ambo ꝯria eq̄l̄r agere ad vni⁹ simplicis gn̄ationē ⁊ illi⁹ q̄litatis q̄ est agēs i ꝓductione ꝯplonis ꝯplo seqt̄ ꝟtutē plusq̄ꝫ alteri⁹ ⁊ sapit nām suā ⁊ sic nō ē tal̄ ꝯplo q̄ est simplex q̄litas vere in medio earū. ¶ Et est rō Auer. 10. metaphy. cōmē. 23. Ubi dicit ꝙ ipossibile ē ꝙ in cōpositis ex ꝯrijs sint due ꝑtes eq̄les: sꝫ altera oꝫ eē dn̄ans cui attribuit̄ forma supple media fcā ſm totū noua ex ꝯrijs. ¶ Et subdit h̔ demōstrat ipol̄e eē ꝯplonem mediā ex extremis ꝯrijs. vt dic̄ Sal. eē possibile. ¶ Et adducit aliā rōnē. si eq̄lia ꝯria penit⁹ pn̄t facere ꝯplonē mediam stāte eq̄litate seq̄ret̄ ꝙ sine p̄cedēte alteratiōe pn̄t facere talē ꝯplonē cū ambo in summa eque potēter ꝯueniūt. Hoc aūt est falsuꝫ. opꝫ aūt elemēta agere in gn̄atiōe ꝯplonis. ¶ Et h̔ idē vide a cōmē. 2. de gn̄atiōe ad finē per vnaꝫ chartā cū dixit. Mixtio ꝯrioꝝ fit qn̄ alteꝝ dn̄at̄ alteri neqꝫ hn̄t eq̄lē potētiā. si.n. positio alteri⁹ fuisset simpl̄r dn̄ans erit corruptio dn̄ati ⁊ gn̄atio dn̄antis. ⁊ si eq̄les fuerint potētie: tūc nō fiet aliq̄ forma vt declaratū est. 4. methauꝝ. Et cū ipsa alterius nō fuerit dn̄ans simpl̄r: sed dominans dominata gn̄abit̄ ex eis aliqd̄ medium: sed tn̄ declinabit ad partē dn̄antis. Et ideo h̔ mediū ſm ꝙ est declinās ad alterum extremorū hꝫ aliquā latitudinē recipienteꝫ magis ⁊ minus. ¶ Et ex hoc patebit tibi ipossibile eē aliquā complexionē tēperatā quā posuit Sal. Tēperātia que est ſm extrema q̄ sunt in fine. nō tēperantia q̄ est ſm extrema cōplexionis spēi in qua ꝯsiderāt medici hoc cōmē. ¶ Est āt ista Aui. intētio ꝙ ipossibile est inuenire cōplonem que sit qualitas vna media inter extrema ad pondus. s. q̄ꝛ fcā ex ꝯcursu ꝯrioꝝ equipotentiū ⁊ vere equal̄r pticipās de virtute vtriusqꝫ. qd̄ credo esse verū. ⁊ Aristo. sensisse. 10. methaphy. textu cōmēti. 23. ⁊. 2. de gn̄atione. Sal. ꝟo primo de ꝯplonibus. cap. 9. intelligit per equale in vniuersa suba eq̄le quo ad q̄litates tāgibiles actuales. ⁊ hoc esse de consideratione medici ⁊ esse de reb⁹ quarū estimationē habemus facillime. ¶ Et si bene consideras per hmōi equale. intelligit Sal. illud in quo est equal̄r de multitudie ⁊ gradib⁹ q̄litatū ꝯrioꝝ: siue isti gradus sint eq̄ potentes in mixtione: siue nō: siue ex eis sequat̄ ꝯplexio alia a q̄litatibus primis: siue nō. ⁊ hoc nō negauisset Auer. nec Aui. posse inueniri. Pꝫ.n. in alteratione sūme calidi ad sūme fridum aliqn̄ deuenire ad istud. Et simil̄r ineq̄li cōmixtione: vt facit Sal. loco allegato. Ideo Aui. non recitauit h̔ Sal. opinionē tāq̄ꝫ reprobādā. Et hec est causa q̄re Auer. 2. colliget dicit errorē Sal. esse paruuꝫ. Nā sibi aut non est error q̄ꝛ sua sn̄ia est vera: aut si est error est in noie: q̄ꝛ non oꝫ ſm mētē Auer. dici aliqd̄ esse eq̄le ad pondus vel in vniuersa suba ex hoc ꝙ sunt in eo eq̄les multitudies graduū formarū ꝯriarū: Sꝫ opꝫ vt resultet ꝯplo ab ambab⁹ eq̄liter q̄ sit q̄litas alia vere tn̄ pticipās equal̄r de vtroqꝫ ꝯrioꝝ. ⁊ hoc est ipossibile. ¶ Ex his pꝫ ꝙ hi qui dicūt dari eq̄le ad pōdus ⁊ sequunt̄ Sal. q̄ ad hec nō ꝯdicūt sn̄ie Aui. ⁊ Auer. sed equocāt in vocabulis. Et h̔ tale eq̄le ad pōdus voluit Petrus de aluernia: sꝫ nō cōplete intellexit hanc verbaleꝫ ꝯriaꝫ: sic̄ neqꝫ Sēti. neqꝫ Cōcilia. vident̄ plene intellexisse.

Utrū aliqd mixtū eqle ad pōdꝰremaneat. Qō.ij.

Concesso aūt ꝙ repit ad mentē dictā Gal. eqle in vniuersa suba. remanet dubiū. Utrū aliqd mixtū remanet isto mō eqle ad pōdus. vt dicit Gal. dū fuerat in sua nālissima dispositiōe. Et credo ꝙ sit possibile vt ondā ifra. ꝛ Gal. vult eē cutiz tempamēti hois cau. allegato p̄ de cōplonibꝰ. ꝛ Aui. ifra vbi dic̄ d cute. Et fortasse calitas venaꝝ ꝛ sanguis ꝛ alioꝝ fritates in ea equanṫ. Et medicꝰ nō cōsiderat equalr̄ pncipalr̄ eqle ad pōdus vel ineqle. ꝛ h vult Aui. Sꝫ cōsiderat vt p illud veniat i cognitionē ad iustitiā. ꝛ h voluit Gal. j. de cōplonibꝰ cap. 9. Et tu huc modū cōsidera cōformē auctoribꝰ medicine. Ex qbꝰ itelligere potes ꝙ dato ꝙ cōplonatū mixtū a dn̄io calīn ꝛ hu. dēat pmutari ad mixtū a dn̄io fri. ꝛ sic. p instantiꝫ p quo hēbit eqlr̄ de calitate, sic de friditate aut nullā hēbit cōplonē. aut cōplonē q̄ facta est a calitate: quā tn̄ nō oꝫ corrūpi ex oi calitatis remissiōe. Jd vō qd dic Tho. cōplonē fieri nō a qlitatibꝰ pmis: sꝫ a vtute mixti vel caloꝝ q̄ nō est aliq eaꝝ vel istaꝝ. nec agit in vtute alicuius istaꝝ. Et hāc nō repugnat esse q̄ calefaceret oia remissiora medie. gradu caloris ꝛ infrigidaret minus calida. ꝛ dici equale ad pondus est dictuꝫ destruēs totū phoꝝ sniam de cōpositione mixti ex elemētis: ꝛ artē reducēdi ꝛ curādi corpa. ꝛ modum reducēdi egritudines cōplexionales ad finita genera: vt patet consideranti.

Debes āt scire ꝙ eqle d quo medici i suis inqstionibꝰ tractāt: nō est denoiatū ab eqlitate in q̄ eqlitas cū pōdere eqliter existit sꝫ denoiaṫ a iustitia in dione: ꝛ hoc ē ꝙ in cōplonato in pmis attēdiṫ: siue sit corpꝰ totū: siue sit mēbrū vnuz: vt sit in eo d elemētis cū suis q̄ntitatibꝰ ꝛ qlitatibꝰ mensura quā humana nā habere oꝫ bm meliorē pportiōis ꝛ diuisiōis eqlitatē. Accidit aūt vt hec diuisio cū hō eā habuerit vere eqlitati quā primā diximus valde sit propinquus.

Prio cōclusionū c.6. Gal.

Hic ponit aliā diuisionē. ꝛ diuidiṫ in duas: qm̄ subintelligēdo diuisionē. Prio determinat de vno mēbro eiꝰ. Scdo de alio. 2ª ibi. (Postq̄ igiṫ de cōplone.) Pria diuidiṫ i tres ptes. prio ondit qd intelligūt medici p eqle. ꝛ sic declarat vnū mēbrū sue dionis: scdo enumerat varios modos qbꝰ dr̄ de cōplone ꝙ sit eqlis. ibi (huic vō) tertio remouet vnuz dubiū. ibi (debes āt scire.) Dicit prio ꝙ eqle de q̄ medici tractāt nō est eqle denoiatū ab eqli pōderis. i. mēsure cōtrarioꝝ: sꝫ dr̄ eqle a iustitia distributiua. quēadmodū eniꝫ distributio honoris ꝛ dignitatis bm pportionē meritoꝝ dr̄ eqlis: qꝛ iusta nō obstāte ꝙ vnus plus hēat absolute q̄ reliquus. Jta ista cōplo cū hēbit pportionē vtutū elemētorū q̄ cōuenit vniforme diciṫ illa cōplo eqlis. Licet plus ibi eēt de vtute vnius elemēti q̄ alteriꝰ. Hoc est ḡ illud qd attēditur in cōplexionato qn̄ volumꝰ ꝙ est eqle bm huc moduz: ꝙ h cōplexionatū siue sit mēbrū vnū siue sit corpꝰ totū habeat de eltis cū suis qlitatibꝰ ꝛ quātitatibꝰ mēsurā quā oꝫ hr̄e hūana nā bm pportionē ꝛ diuisionē naturalē ꝛ nature conuenientē. ita ꝙ sint iste tales qlitates ꝛ gradꝰ qlitatis ꝛ elemētoꝝ diuisi per ptes diuersas corpis ꝛ pportionati in illis bm nāe exigētia p cōplēdis opationibꝰ. ꝛ dr̄ vlterius ꝙ accidit ꝙ cū hō hāc equalitatem ad iustitiā habuerit ꝙ ipsa sit valde vicina equalitati certe quā prius diximus.

A No. prio ꝙ in distributiua iustitia nō dr̄ opus esse eqle pꝑter eqles res distributiōibꝰ. Sꝫ pꝑterea ꝙ seruaṫ proportio debita honoris ad merita. Jta ēt cumspicimꝰ aliqd esse eqle vel tpatū quo ad iustitiā nō intelligimꝰ ꝙ oia que ipm̄ cōponūt sint eqlia: sed ꝙ sunt bm pportionē cōuenien-

B tissimā in isto tēperato cōmixta. No. scdo ꝙ lꝫ dicamus aliqd humanū corpus eē tēperatū ex h ꝙ hꝫ de elemētis ꝛ q̄ntitatibꝰ ꝛc. bm diuisionē ꝛ pportionē cōuenientē p humana nā. Tn̄ hoc aggregatū nō dr̄ cōplexio. hoc. n. aggregatū est ex substātijs: puta elemētis ꝛ accidētibꝰ: puta qlitatibꝰ eoꝝ. Nulla igiṫ positio hꝫ dicere h esse cōplonē: sed vult ꝙ ista reqrunṫ ad hoc vt fiat debita cōplo humana. Hāc tn̄ diuisionē ꝛ distributionē facere nō pōt vnū qdq̄ agēs limitata sunt a nā hmōi agētia. Nec elemēta ppria vtute possunt se ad hāc diuisionē ꝛ ordinē pportionalē in q̄titate eoꝝ. ꝛ situ cōducere. Et ex his potes cōprehēdere qūo aliq pcise equalr̄ habētia de qlitate ꝛ ptibꝰ elementoꝝ: sunt tn̄ cōplonū spē diuersaꝝ. Nō. n. seruaṫ ordo ideꝫ distrbutionis elemētoꝝ in ptibꝰ illoꝝ. Utrū aūt supposito p possibili ꝙ elta cōuenirēt sine cōcursu semis in quātitate ꝛ cū qlitatibꝰ ꝛ dione: ꝛ positiōe: ꝛ distributiōe partiū ꝛ qlitatū debita introduceret forma necessario a datore formaꝝ. vel ille qlitates directe ab vli agēte: puta intelligētia pria ꝛ celo introducerēt formā. vel reqriṫ limitatū agens: puta vtus formatiua semis tā ad formā corpalē introducēdā q̄ ad ppriā cōplonē per illas qlitates dandā. nō est presentis speculationis: sꝫ tu cōsidera. Et itellige ppingtatē hois ad eqle ad pōdus. Ut ego existimo ppingtatem gradualē quo ad mensurā que esset ineqli ad pōdus si daret. Jd. n. intelligereṫ tale ꝙ bm actualē cōplexionalē homis in eo: Jlle q̄ttuor qualitates non essent excedentes nec excesse denominādo totum. Et qꝛ in homine alternatum cōputādo omnia membra sua est mensura huic vicina. Jdeo homo est illi equalitati valde propinquus ad hunc sensuz. Alij autem intelligunt propinquitatem. i. proportionabilitatem quandā: vt infra videbis. C

D

Huic vero eqlitati q̄ bm hūana attēdiṫ corpa ꝛ q̄ est in cōpatiōe alioꝝ q̄ hāc nō hn̄t eqlitateꝫ: neq̄ hn̄t ppingtatē eqlitatis q̄ pus noiauimꝰ quā hꝫ hō: octo considerationū accidūt modi: Aut. n. erit bm spēm cōpata ei q̄ ab ea diuersificaṫ ꝛ est alia ab ea. Aut bm spēm. vel aliter bm vnā manerię spēi cōparataꝫ ei qd est diuersum ab ea ex eo qd est in ea. Aut erit bm aliquā pteꝫ spēi cōparatā ei qd ab ea diuersuꝫ existit ꝛ est extra ipsam. ꝛ in eiꝰ spē. Aut erit bm ptē spēi cōparatā ei qd diuersuꝫ est ab ea ex eo qd est in eius pte sue speciei. Aut erit bm singulare cōparatū ei qd est diuersuꝫ ab eo ꝛ est extra ipm. Aut erit bm singulare cōparatū suis dispōnibus que in ipso sunt. Aut erit bm mēbrū cōparatum ei qd ab eo diuersum existit ex eo qd est extra ipsum in corpore suo. Aut erit bm mēbrum cōparatū suis dispositionibus in seipso.

Enumerat varios modos cōsiderādi eqle ad iustitiā. Et diuidiṫ in duo. Primo eni hoc facit. ꝛ generaliter notificat vnūqdq̄. Scdo spālius. ibi) Primꝰ modꝰ.) Dicit p̄. ꝙ sumēdo eqlitatē p eqlitate ad iustitiā hois que diciṫ eqlitas per cōpationē ad cōplonē alioꝝ q̄ nō habent hāc eqlitateꝫ hūanā neq̄ ppingtatē hāc ad eqlitatē certam siue ponderis supra dictā quā hꝫ hō. Tūc possumꝰ octo modis vsitatis magis dicere aliq̄ cōplonē eē eqlē. Unus modus est ꝙ sit eqlitas hois in spē cōpando hoiem ad spēs q̄ sunt diuerse ab eo rōne cōplonis diuerse a cōplone sua: ꝛ est sensus ꝙ aliq cōplo est eqlitas hois. respcū cōplonū q̄ sunt cōueniētes alienis spēbꝰ ab hoie. ꝛ nō sunt cōueniētes hmōi: vt cōplones equi. ꝛ metalli. ꝛ serpētis. ꝛ sic de similibus. E

¶ Scđs mod⁹ ē eq̄litas hoīs in spē itex: sed dr̄ eq̄litas cō parādo ipaȝ ei ꝯplōni q̄ ē diuersa ab ea: ȝ tn̄ ē illud cui cō parat̄ ex eadē spē ō nūero ꝯplōnū q̄ sunt i ea. s. spē hūana. Et est sensus ꝙ 2° mō dicim⁹ aliquā eē ꝯplōnē eq̄lē hoī. respectu diuȝ aliaꝝ ꝯplōnū hoīs nō similiū: q2 ē illis oībus magis ꝯueniēs ꝓ opationib⁹ hoīs. ¶ Terti⁹ mod⁹ ē ꝙ aliqua dicat̄ ꝯplō eq̄lis alicui pti spēi. i. alicui genti habitāti in certa pr̄ia respcū ꝯplōnum alterius ptis spēi q̄ est extra ipsaȝ. i. respcū gētis alterius in alio loco habitātis: ȝ tn̄ est de spē hūana. Et ē sensus ꝙ tertio mō dicim⁹ aliquā ꝯplōnē esse eq̄lē nō absolute hoī: ȝ hmōi habitāti in certa patria respectu cōplōnū alioꝝ diuȝ q nō habitāt in ista pr̄ia. ¶ Quart⁹ mod⁹ est ꝙ ꝯplō dicat̄ tēperata pti spēi. i. habitāti in vna pr̄ia respectu cōplōnis diuerse ab ea ⁊ est ꝯplō hoīs cōtenta in ea pte spēi. ⁊ est sensus ꝙ aliq̄ est cōplō tēperata hoī habitāti in certa patria respectu aliaꝝ cōplōnū alioꝝ hoīuȝ habitātiū in eadē pr̄ia. ¶ Quintus mod⁹ est ꝙ aliq̄ ꝯplō dicat̄ eq̄lis alicui idiuiduo humano cōparādo istā cōplōnē ad cōplōnē q̄ sit extra illud indiuiduū. ¶ Sext⁹ modus est cōparādo vnā cōplōnē vni⁹ idiuidui ad alias q̄ sunt. vel pn̄t eē illi⁹ indiuidui. ¶ Septim⁹ modus est cōparādo cōplōnē q̄ est ꝯueniēs vni spēi mēbroꝝ. puta cordi vel neruo ad cōplōneȝ q̄ illi mēbro nō cōuenit. ¶ Ultimus mod⁹ est cōparādo cōplōnē vnius spēi mēbrorū ad cōplōnes al's eiusdē mēbri. Et sic sunt octo. ⁋ Sufficiētia aūt cōīs est: q2 cum cōplō dr̄ eq̄lis: aut est respectu spēi hūane: aut respectu ptis spēi. s. habitātiū in vna patria vel climate: aut respectu determinati indiuidui: aut respectu mēbri. s. certe spēi membroꝝ. Et vnusq̄sq̄ illoꝝ quattuor modoꝝ habet duas cōsiderationes: q2 aut cōplexio dr̄ illi suo subiecto equalis vel tēperata. cōparādo ipsam ad cōplexiones q̄ nō cōueniunt subiecto. Et sic erit ꝑmus modus tertius q̄ntus ⁊ septimus. Aut cōparando ipsam ad cōplōnes alias illi tn̄ subiecto cui dr̄ eq̄lis cōuenietes. ⁊ sic resultāt q̄ttuor alij. s. scđs q̄rtus sextus ⁊ octauus. Et siles cōsiderationes fieri pn̄t ꝓm vnāquāq̄ spēm. ⁊ possūt ēt aliq̄ alie fieri cōsiderationes: vtputa eq̄litas vni sexui ⁊ arti vel cōsuetudini vel etati: que oēs aliquo mō per istas intelligi possunt vt videbitis considerando.

¶ Prim⁹ mod⁹ est eq̄litas q̄ in hoīe attēdit̄ cōparatiōe alioꝝ gn̄atoꝝ: ⁊ ē res magnā hn̄s latitudinē q̄ diffinitiōe minime pt cōphēdi: nec ēt q̄litercūq̄ ꝯtigat existit ȝ iter mł'titudinē ⁊ paucitatē duas obtinet extremitates ab vna q̄rū cū egressa fuerit nō poterit esse humana cōplexio.

¶ Nūc spāliter vnūquēq̄ modū declarat. Et diuidit̄ in duas ptes. Pr̄io istos declarat. Scđo ostēdit q modi sunt eq̄litatis ꝓpinque eq̄litati ad pōdus. scđa ibi. (Cū aūt spēs.) Pr̄ia diuidit̄ in octo. ⁊ patent ptes. In pr̄ia pte tria docet. Et ꝑmū est ꝙ eq̄litas ꝑmi modi est cōplō q̄ reperit̄ in hoīe q̄ dr̄ eq̄litas hoīum respectu cōplōnū alioꝝ generatoꝝ: q2 cū illis nō staret forma hoīs sed bn̄ cū ista eq̄litate. oīs igitur cōplexio hūana ꝑmo mō eq̄lis est. ¶ Dicit scđo ꝙ ista eq̄litas magnā hȝ latitudinem q̄ nō pōt distincte finiri. ⁊ limitari. ita vt certe cōprehendat̄ a nobis quāta sit. Hoc est clarū: q2 certa rei quātitas nec calamo scribi: nec lingua ꝓferri pōt. ¶ Dicit tertio ꝙ nō tn̄ q̄litercunq̄ accidit ista cōplexio. nā duas hȝ extremitates multitudinis ⁊ paucitatis qualitatū p̄imarū que secū cōiungunt̄ quas cū egreditur non potest esse humana cōplexio: q2 vltra illas extremitates nō stat vita ⁊ totum est clarum.

¶ Scđs vero modus est medialis qui inter duas extremitates huius late cōplexionis existēs inuenitur in indiuiduo qđ est in vltio equalitatis ex spē que est in fine equalitatis ⁊ in etate in qua augmentum ad suum peruenit finem.

Gal. pre copionū 8.

¶ Declarat scđm modū. ⁊ diuidit̄ in duas. Primo facit qđ dictū est. 2. declarat qūo iste modus est ꝓpinquus equalitati ad pōdus. ꝭa ibi. (Et hec qdē equalitas.) ¶ Dicit primo ꝙ scđs modus est medialis per abnegationē cuiuslibet lapsus ꝓportionati operib⁹ versus aliquā extremitatē modi ꝑmi nō tn̄ medialis per eque distantiā: vt infra videbit̄. Et inuenit̄ in indiuiduo qđ est in vltimo eq̄litatis. idest qđ est equalissimū ⁊ est indiuiduū de specie humana temperatissimum quod est in fine equalitatis. ⁊ in etate in qua indiuiduū prouenit ad finē augmenti quia in iuuētute vel legendo corripiendo syllabā mediā. ¶ Et tunc dicimus ꝙ in adolescentia est optima cōplexio vt qdaȝ dicūt. Sed Auicen. in. 2. libro de animalibus vult expresse post adolescentiā. Dicit eni de cōplexione optima. illa tēperantia est post cōplementum crementi. Et ratio est q2 calor in ista etate est equalis sicut prius. Et humiditas est tēperatior cū suus excessus iam sit resolutus.

¶ Utrū cōplexio de scđo mō media sit. Q. ō. iij.

Attende vlterius ꝙ de cōplexione de scđo mō equalitatis solet eē dubiū. Utrū sit media per eque distantiā gradualē in qualitatib⁹ inter extrema cōplexionis humane versus calidū. ⁊ extremū versus frigidum. ⁊ similiter de humido ⁊ sicco.

¶ Et est in mā ista vna opinio antiqua ꝙ cōplexio tēperata mō dicto est distantior gradualiter ab extremo in caliditate q̄ȝ ab extremo cōplexionis hūane in frigiditate. ⁊ sit̄r distantior ab hūiditate q̄ȝ a siccitate. Et fundat̄ sup hoc: q2 caliditas est magis ꝯueniēs vite q̄ȝ frigiditas: ⁊ hūiditas q̄ȝ siccitas. Ex hoc sequit̄ ꝙ lapsus ad frigidū est deterior sibi equali in gradu qualitatis lapsu ad calidū. Ex quo sequitur ꝙ si sint duo corpora tēperata scđo mō dicta silia: ⁊ labant̄ dīo equal'r: vnū ad calidū: reliquum ad frigiduȝ vsq̄ȝ quo veniant ad gradus illaꝝ qualitatū cum qbus non stat vita: citius veniet ad morteȝ illud quod labitur ad frigidum q̄ȝ aliud: q2 ꝯtinue lapsu deteriori labet. Nūc autē ceteris parib⁹ per lapsuȝ deteriorē citius deueniet̄ ad mortē q̄ȝ per lapsum minus malū. Ex isto sequit̄ ꝙ minus distat gradualiter a tēperamēto secūdi modi fritas cuȝ qua nō stat vita q̄ȝ caliditas. Et sic dicunt totā latitudinē tēperamenti inter tēperatissimū ⁊ extremū tēperamēti versus calidū esse maiorē latitudine tēperamēti ab optimo versus extremū pēdēs ad latus fridū ⁊ ꝓportionabil'r de latitudine sanitatis ⁊ de latitudine vite. Nō est ergo homo de secūdo modo equalitatis medius per eque distantiā aliaꝝ ab extremis cōplexionis de primo mō equalitatis. ȝ medius per interceptionē ⁊ mō superius exposito.

¶ Alia est positio Thome de garbo q cōcesso ꝙ lapsus ad frigidū est deterior ꝓ pfectione opationū q̄ȝ lapsus ad calidū: vult tn̄ hominē tēperatissimū eē vere mediū per eque distantiā inter extremū vtriusq̄ȝ latitudinis cōplexiōis humane cuȝ qua stat vita. Un̄ concedit ꝙ omne lapsum per frigidū alijs parib⁹ est magis lesium operationib⁹ q̄ȝ equaliter lapsum ad calidū. Non tamē sequit̄. dicit ergo plus distat extremū calidū gradualiter a tēperamento q̄ȝ frigidum. Sed tamē Thomas nō se declarat in negatione huius cōsequentie. ⁋ Debet igitur imaginari ꝙ quādo temperatus incipit infrigidari. tunc alijs paribus incipit magis ⁊ velocius labi ad iperfectioneȝ operationū q̄ȝ si inciperet equaliter calefieri. Et tn̄ q̄n est magnus lapsus in calido ⁊ magnus in frigido modica vlterior acq̄sitio caliditatis plus valde imperficit operationes q̄ȝ equalis acquisitio frigiditatis. q2 caliditas cum sit valde actiua est facta multum proportionalis. Et per modicam intensionē plus auget suam lesioneȝ q̄ȝ equalis frigiditas. q2 frigiditas est minus

minus actiua. Si ḡ sint duo corpa eq̄lia de scd̄o mō eq̄litatis q̄ equal̄r quo ad gradus q̄litatis istarū labant̄ a tēperamēto alijs parib⁹. vnū ad calidū aliud ad fridū vsq̄ʒ ad mortē merito istoꝝ lapsuū p magnū tp̄s ifridādo plus acqrere⁊ de iperfectiōe opōnū vt ita loq̄r. Sed ante mortē deueniendū est ad istans in quo incipiet illud qd̄ labit̄ ad cal̄m iperficere veloci⁹ suas opōnes. ⁊ veloci⁹ acqrere de iperfectiōe. ita ꝙ tādē eque cito ambo veniēt ad nō ḡduʒ pfectiōis opōnū ⁊ ad mortē. Pro q̄libet tn̄ instāti isti⁹ alte ratiōis erit verū ꝙ illud fridū est magis iperfectū in suis opōnibus q̄ʒ cal̄m. ¶ Ex h̄ ḡ vides ꝙ nō valet argumentū. Quilibet lapsus in hoie viuente est deterior ad friduʒ sibi eq̄li ad calidū alijs parib⁹. Ergo p lapsum ad fridum equalē citius deducit̄ ad mortē. Et q̄ʒuis rō demōstratiua nō posset adduci pro ista pōne. tn̄ h̄ mō sustētabilis videt̄.

¶ Sed ego puto verius dc̄m esse ꝙ cōpl̄o tēperata est q̄ ad gradus pmaꝝ q̄litatū distātior ab extremo frido q̄ʒ ab

1. suppō. extremo v̄sus calidū. ¶ Ad qd̄ pbandū suppono p̄° ꝙ regula de calido ⁊ frido est sensus tact⁹. scd̄o de cōplexionibus. Sicut. n. visus est regula colorum ⁊ lucidi: ita ꝙ sine visu nō habem⁹ viā ad cognoscēdū pfecte ⁊ certe colores ⁊ lucē. Sic vie que nō sumunt̄ a tactu de calitate vel friditate actuali sunt oēs in certe. vt vult Auic̄. 5. canon̄. de tyriaca. ꝙ nō est semita ad sciēdū certe pportionē miscibiliū vel q̄litatū pmaꝝ. ⁊ sic de alijs mixtis exeo ꝙ tact⁹ ad hoc

2. suppō. nō puenit. ¶ Scd̄o suppono ꝙ simile sit iudiciū de magnitudine lapsus pus in cute a pprio tēperamēto. ⁊ magnitudine lapsus pncipalis in toto hoie a pprio tēperamento. Patet suppositio: q2 cōplexio humana p coalternationeʒ oium mēbrorū corrn̄det tēperamento cutis. Aliter. n. non eēt cutis mēbrū vere mediū in genere mēbroꝝ. Ergo merito tēperamēti gradualis poterit eq̄lit̄ labi. Prio si ostendit̄ ꝙ in cute pōt fieri aliquātus lapsus ante cutis corruptionē. nō bene videt̄ rō disparitatis pro totali hoie: quin possit sine corruptione labi eq̄liter. ¶ Tertio suppono ꝙ

3. suppō plus gradual̄r distat aq̄ fridissima vel glacies a cōpl̄one cutis q̄ʒ ignis vel aq̄ feruētissima. vel saltē nō min⁹. Patet p h̄. q2 cutis tāperati aut corrn̄det tēperamēto pōderali. ⁊ tunc est vere eq̄lit̄ ab vtroq̄ʒ extremo summo distās. vel est calida ⁊ humida a dn̄io ⁊ tunc plus distabit a fridissi

4. suppō mo q̄ʒ a calidissimo. ¶ Quarta suppō est ꝙ cutis tēperati hois stat cū friditate propinqore friditati glaciei cuʒ vita cutis calitatis ignis vel aque feruentissime. Patet suppō. q2 aliq̄n cutis in hyeme in cōtactu fridorū est ita ppiqua glaciei ꝙ p tactū nō possumus distincte cognoscē eā a glacie. vt pʒ ad experientiā. Sed nunq̄ʒ p calefactioneʒ ignis stāte vita cutis appropinq̄t ipsa tm̄ calitati aq̄ feruētissime ꝙ semp in manu cutis possum⁹ tangē sine notabili lesione manus tāgentis per notabile tp̄s. nō sic autē aquā feruentissimā. Preterea. capio aquā mixtā ex septē partibus feruētissime aque ⁊ vna parte aque fridissime siue niuis. Et patet ꝙ nullla cutis viuēs hʒ tm̄ de calore q2 videmus ꝙ ois cutis tempati hois in tali aqua cōbureret̄. Sed capio aquā cuius septē partes sunt fridissime aqua vel nix ⁊ vna octaua est aqua feruētissima. Nō est dubiū ꝙ multotiens tangimus cutes que re^u illius appeant tactui fride. ḡ sunt illa fridiores. Ex istis regulis q̄bus similib⁹ Gale. vtit̄ ad cognoscendū cōplexiones calidas vel frigidas tactu pmo ⁊ scd̄o de cōpl̄onibus. Manifeste vʒ cutē tēperati homis posse plus gradual̄r labi stante vita a pprio tēperamento versus fridū q̄ʒ versus calidū. Et sic credo ꝙ plus pōt labi ad siccū q̄ʒ ad humidū. Sed pro ista scd̄a parte nō sunt ita certe demōstratiōes. iō eā sub dubio relinquo. ¶ Ex q̄ cū vna suppōne superi⁹ posita infero ꝙ homo de scd̄o mō equalitatis pōt plus quo ad gradus q̄litatis labi versus fridū q̄ʒ v̄sus calidū. ¶ Ex quo sequit̄ ꝙ minus gradual̄r distat ab extremo v̄sus cal̄m q̄ʒ ad extremo v̄sus friduʒ.

Et si duo iciperēt labi eq̄l̄r citius veniet ad mortē ille q ad cal̄m labit̄ alijs parib⁹. ¶ Sequit̄ 3° nō oēm lapsuʒ ad frigidū eē peiorē sibi eq̄li ad cal̄m q̄ʒuis calitas sit vite ɔformior q̄ʒ friditas. Nā ɔformior vite est calitas q̄ʒ friditas: ⁊ tn̄ min⁹ cito cadit in morbū p siccitatē additā q̄ʒ p calitatē. vt vult Gal̄. 6. d̄ regimie sanitatꝫ cap. 3. dū dixit. In euersiōe aūt q̄ est in discrasia q̄ est s̄m cal̄m ⁊ fridū ɔ̄trioꝝ oblatio semp ɔuenit. efficacissime eteni sunt: ⁊ vt ita dicā v̄tuosiores his q̄ s̄m humiditatē ⁊ siccitateʒ discrasijs. De v̄o tales facillime deniq̄ʒ a silib⁹ cibis in morbosam discrasiā deueniūt: sicciorē v̄o opans quācūq̄ʒ pticularū nll̄o° manifeste nocebis: sic nec. si custodires hūidā. Euidēti⁹ aūt tibi arg^m etates fiāt: he qdē a p̄ᵃgn̄one vsq̄ʒ ad pueritiā hūidissimā hn̄tes carnē: siccā aūt sufficient̄ q̄ seniles. Calitas eni pportiōata est vite vniformior q̄ʒ aliq̄ friditas quātūcūq̄ʒ pportiōata: q2 calitas est p se istr̄m opatōnū ⁊ nō friditas. Sʒ calitas aliq̄ disproportōata est icōueniētior: q2 dissoluit mixtionē. ¶ Et q2 nō est dubiū ꝙ pu⁹ lapsus ad calidū est min⁹ malus alijs parib⁹ q̄ʒ puus ad fridum. ⁊ p̄cipue loq̄ndo d̄ lapsu nāli: q2 videm⁹ sanguineū pfecti⁹ opari flegmatico. Ideo ɔcedo nō esse sil̄e de pportiōib⁹ distātie medij tēperamēti ab extremo tēperamēti v̄sus cal̄m ⁊ v̄sus fridū. ⁊ de pportiōe distātiaꝝ eiusdē medij ab extremis toti⁹ latitudis cōpl̄onis humane in cal̄o vel frigido. ¶ Ex quib⁹ sequit̄ ꝙ diuidēdo totā latitudinē cōpl̄onis humane ad duas ptes ad imaginationē equales s̄m gradualē q̄litatis distātiā: quarū vna medietas terminat̄ ad extremū v̄sus cal̄m. ⁊ relique ad extremū v̄sus friduʒ: ꝙ tēperatus scd̄i modi ɔtinet̄ imediate v̄sus calidū. Ex hoc credo voluisse Aue. primo cantice. cōmē. 140. di. Q. d̄ ver est calidum ⁊ humidum: ⁊ tamen est temperatum. A

¶ Et hec quidē equalitas etiā lʒ non sit equalitas certa quā in huius capituli pncipio noiauimus eo ꝙ hanc inueniri nō est possibile. est tn̄ ei ppinqua ⁊ hic etiā homo equalitati nō qualitercūq̄ʒ vicinus existit sed s̄m suorū mēbroꝝ alteratiōeʒ vel coalterationē calidorū sicut cor: ⁊ fridoꝝ sicut cerebrū: ⁊ humidoꝝ velut epar: ⁊ siccoꝝ sicut ossa. Cū ergo ponderabunt̄ ⁊ eq̄bunt̄ erit vicin⁹ equalitati certe. In ɔsideratiōe v̄o cuiusq̄ʒ membri nō nisi vnius qd̄ est cutis: quēadmodū postea dicemus. In cōparatione aūt spūum ⁊ mēbroꝝ principalium impol̄e est ipm̄ huic certe equalitati esse ppinquū sʒ egredit̄ ab ea tendēs ad calitatem ⁊ humiditatem. Sal. 2. d̄ accn̄ti. 6

¶ Docet mō qūo se hʒ eq̄litas scd̄i modi ad eq̄litatē certaʒ sui pōderis. Et itelligo q̄ ad mēsurā pmarū q̄litatū q̄ sunt in hoie tēpato de 2° mō: ⁊ mēsurā quā imaginamur esse in eq̄li ad pōdus vt ego estimo. Et diuidit̄ in duas ptes. Primo ponunt̄ q̄tuor ɔ̄nes de pposito. Scd̄o vltimā decl̄at. scd̄a ibi. (Uite. n.) Pria ɔ̄ p̄ᶜptis est ista. cōpl̄o de 2° mō eq̄litatis: lʒ nō sit cōplexio eq̄lis certe. i. ad pōdus: est tn̄ sibi valde vicina. Intelligo ego semp de ppinquitate graduali q̄litatū el̄taliū q̄ cū ista cōpl̄one repiunt̄: ⁊ que imaginātur eē in eq̄li ad pōdus. Nā hāc ɔ̄nē ad hūc sensum ponit Gal. 1. de cōpl̄o. cap. 9. si bn̄ prospiciat̄. ¶ Scd̄a conclusio. homo de scd̄o mō eq̄litatis nō est qualitercūq̄ʒ vicin⁹ cōplexioni equali ad pōdus pbat̄: q2 nō hʒ vnā cōplexionem vniformem illi vicinā per totū: sed est sibi vicinus per coalternationē suorum mēbroruʒ omnium calidoꝝ: sicut cor. frigidorū sicut cerebrum: humidorū sicut epar. siccorum sicut ossa. Et est sensus ꝙ cōpēsando alternati ex vno latere calida ⁊. ex alio frida. ⁊ sil̄r humida: ⁊ sicca: totum

resultat cōpositū ex eq̄lib⁹ ptib⁹ q̄litatū istaꝝ vel valde vicinis ad eq̄litatē. Et attēde ꝙ altera lr̄a hꝫ coalternationē quā puto nō esse ad mētē Auicē. iō expōnē nō prolongo. ¶ Tertia ꝯcl'o. nullū mēbruꝫ nostri corpis tēpati de scd̄o mō est valde ꝓpinquū eq̄litati nisi cutis. Et iste tres ꝯnes ꝓbant a Gale. ꝓmo de cōplexionib⁹. cap. 9. Et de eis videbit in dubio. ¶ Quarta ꝯcl'o. Corpus de secundo modo eq̄litatis ꝑ spūs ⁊ ꝑ mēbra sua ꝓncipalia ipossibile est esse propinquū equalitati ad pondus: sed egreditur ab eo tendēs ad caliditatē ⁊ humiditatē. qꝛ ista membra ⁊ spūs excedūt in calitate ⁊ hūidita. eq̄le ad pōdus ad sensuꝫ dcm̄.

Gal. 7. terap. c. vlt. ⁊ ite riorum cap. 1. Spirit⁹ alr̄ accipit a Gale. 5. de simp. me. c. 5.

¶ Vite ⁊ enim principiū sunt cor ⁊ spiritus que quidem ambo vehementer calida exn̄t ad superfluitatem declinantia: ⁊ vita quidem existit per caliditatem. ⁊ augmentum per humiditatē: ⁊ etiā calitas in humiditate existit ⁊ ab ea nutrit.

¶ Probat q̄rtā ꝯnē. Et p° ꝓbat ꝙ in cōparatiōe spūum recedit ab equali pōderis ꝑ cal'm ⁊ humidū. Scd̄o qꝛ in cōparatōe membroꝝ ꝓncipaliū. ibi (Mēbra x̄o ꝓncipalia). ¶ In ꝓma parte intēdit rationē hanc. illud debet in hoie recedē a temperamēto ꝑ cal'm ⁊ humidū qd̄ est vite ꝓncipiū. Sed vite ꝓncipiū sunt cor ⁊ spūs que sunt ad superfluitates caloris declinātia qd̄ recedūt ⁊c̄. Assumptuꝫ pꝫ. qꝛ vita existit per calitatē. ⁊ augmētuꝫ. i. perduratio vite ꝺm vnā expōnē existit per humiditatē. humiditas. n. est causa perduratiōis vite. ¶ Vel augmentū. i. nutricatio. vel veꝝ augmētū per humiditatē dispositiue existit. qꝛ humiditas disponit ad hoc vt mēbrū possit nutriri vel augeri. ¶ Vel tertio augmentū per humiditatē. idest per corpus humidū. tanq̄ꝫ per mām ꝓpriā eius. Itē calitas viuentiuꝫ est in humido subiectiue. ⁊ ab eo nutrit. Opꝫ igit ꝓncipia vite in isto abundare in hoie. gn̄atio. n. viuentis est p° ꝑticipio aie nutritiue in cal'o naturali. ⁊ vita est eius ꝑmāsio. in de morte ⁊ vita. Credo tn̄ ꝙ Auic. nō ꝓbat demōstratiue sed assignationē cause dicte ꝯnis adduxit dicendo ꝙ vita existit ꝑ calitatē ⁊c̄. Nā calitatē cordis ⁊ spirituū ꝑcipim⁹. 2. de cōplexionibus. ⁊ h̄ ex tactu. Nec putat Gal. esse sufficiens argm̄. vita cōsistit per cal'm. g̊ mēbrū est cal'm respectu eq̄lis ad pōdus. Nā ponit formicā ⁊ q̄dam aialia siue aialium genera frigida ⁊ sicca respectu eq̄lis ad pondus.

B ¶ Attēde. 2. ꝙ siue sumant vita pro opatione vite que est actus secundus viuentis siue pro actu ꝓmo qui est esse viuentis essentiale vita animalium pendet a calitate: qꝛ sine ipsa nō possit virtus nutritiua suas opationes perficē seu facē. mō q̄ꝫ diu viuimus tā diu nutrimur. ¶ Attende g̊ ꝙ calidū bene pōt esse in sicco sicut in subiecto ꝓprio sicut in igne appet: sed nō pōt ꝯseruari in mixto ꝑfecto nisi in humido: ⁊ ꝓcipue aereo. Nā in aqua nō est ꝯseruabil: ⁊ certū est calidū actuale qd̄ fundat in humido aereo facillime subtiliari ita vt a mixto egrediat. Opꝫ g̊ fieri nouam gn̄ationē cal'i corpis ex humido in q̄ calor actualis conseruet. Alit. n. ꝓmo exalāte corpus moreret. Hoc igit mō calitas ex humiditate etiā nutrit per regn̄ationem sibi similis ab humiditate. i. corpe humido ex quo fit calidi generatio.

Idē. 2. tegni ⁊. 14 de vtilita. par. ꝯriuꝫ. 2. tegni. c. d corde. silr̄ ꝯria tur Ari. ponenti fridi//

¶ Mēbra vero principalia sunt tria sicut declarabimus ⁊ ex eis qdē est vnum frm̄ qd̄ est cerebrū cuius friditas nō ꝑuenit ad cordis caliditatē tēperandā. ⁊ ex eis vnum est siccū. aut siccitati ꝓpinquū ⁊ ipm̄ est cor sed eius siccitas nō ꝑuenit ad humiditatē cerebri ⁊ epis tēpandā. neq̄ꝫ etiā cerebrū tm̄ est frm̄. neq̄ꝫ cor tm̄ est siccū. sꝫ cor cōpatiōe alioꝝ duoruꝫ est siccū: ⁊ cerebrū aliorū duorū comparatione est frigidum.

¶ Hic ꝓbat aliā ptē ꝯcl'onis ꝙ respectu mēbroꝝ ꝓncipaliū hō de scd̄o mō distat ab eq̄li pōderis ꝑ calidū ⁊ hu. ⁊ oib⁹ trib⁹ alternatim iuicē cōpēsatis ꝑ h̄ ꝙ membra ꝓncipalia faciētia ad īdiuidui ꝯseruationē sunt tria. s. cor: cerebrū: ⁊ epar que simul sumpta cōstituunt vnū a dn̄io cal'm ⁊ hu. Ex istis trib⁹ vnū tm̄ est fridū: puta cerebrū sed eius friditas nō ꝑuenit ad tēperandū calitatē cordis ⁊ calitatē epatis. i. nō ē tāta ꝙ totū aggregatū ex cōpl'one frida cerebri ⁊ cōpl'onib⁹ calis cordis ⁊ epatꝭ possit dici tēpatū ad pondus: vel ꝓpinquū tēperamēto pōderali. Min⁹. n. est frm̄ cerebrū q̄ꝫ illa sint cal'a. Et silr̄ vnū tm̄ ex istis trib⁹ est siccū vel siccitati ꝓpinquū. s. cor. tn̄ ei⁹ siccitas nō venit ad tēperādū humiditatē cerebri ⁊ epatꝭ ad sensum sup̄ dcm̄ de cerebri friditate. Propterea nō dicim⁹ ꝙ cerebrum tm̄ sit fridū. ita ꝙ nō hēat aliq̄d calitatis. Sꝫ itelligim⁹ cerebrū esse fridū cōpatione alioꝝ ⁊ cor siccū cōpatiōe alioꝝ duorū. Et sic etiā ꝓus tria simul sumpta ab eq̄li pōderis ꝑ calidū ⁊ hu. sunt distātia. Et tu si cōsideras tres vltimas cōcl'ones Aui. ⁊ ꝓbationē isti⁹ q̄rte: videbis ꝙ non loq̄t nisi vicinitate g̊duali. Aliter sue rōnes non eēnt ad ꝓpositum: nec loquitur de vicinitate ꝓportionis de qua dicunt aliꝭ: vt in questiōe pꝫ. Sed ꝓpter hec dicta Auicē. dubitatur. ¶ Utrum homo de scd̄o modo equalitatis sit vicinior temperamento pōderali q̄ꝫ alius. Qō. iiij.

Ueritur an hō de scd̄o mō equalitatis sit vicin⁹ eq̄litati certe sine tēperamēto pōderali plus q̄ꝫ aliq̄s hō ali⁹. Et itelligo de ꝓpinq̄tate g̊duali q̄litatū ꝓmarum tāgibiliū alteratiuarū: qꝛ de istis loq̄tur Gal. 1. de cōpl'onib⁹. ⁊ Aui. ꝑsenti cap. Et arguit ꝙ nō: qꝛ omne viuēs ꝑsertim aial distat ab eq̄li pōderis ꝑ cal'm ⁊ hu. Igit homo melācolicus distat ab eq̄li pōderis ꝑ cal'm et hu. Sed tēperat⁹ de scd̄o mō distat a melācolico ꝑ cal'm ⁊ hu. g̊ melancolicus est gradual'r medius inter tēperamētū de scd̄o mō ⁊ equale ad pōdus. ⁊ per ꝯn̄s minus distat ab eo. Assumptū patet. Primo: qꝛ oē aial generat ꝑ digestionē que fit a cal'o. Scd̄o: qꝛ gn̄atio viuētis est ꝓma participatio aie in calido: ⁊ vita est eius ꝑmāsio: vt in de morte ⁊ vita Arist. Tertio: qꝛ oē viuens nutrit ⁊ digerit ⁊ ois digestio fit a calido. ideo omne viuēs est calidū. Quarto: qꝛ in omni mixtione vincēs est ignis ⁊ calor eius vt supra dr̄ ex mente Auer. 4. methaurorum. Quinto: qꝛ non esset cuiuslibet talis simplici gn̄ationi opposita putrefactio. cōtra Aristo. 4. methaurorū. Si. n. esset dominans frigiditas nāliter: tunc corrūperet natural'r per exitum friditatꝭ ⁊ nō per exalationē nālis caloris ⁊ pꝫ: qꝛ ille modus corruptionis nō esset putrefactio. Sexto: qꝛ in gn̄atiōe mixti opꝫ cōmisceri elemēta a virtute dn̄antis. hoc aūt est frigidum: qꝛ frigidum imobilitat ⁊ nō per se ingredit opus nature. igit erit calidū vincēs in cuiuslibet mixti gn̄atione: sꝫ cōpl'o sequit mām vincentis qualitatꝭ. Iō in q̄libet mixto cōpl'o erit a dn̄io calida. ¶ Preterea. cuiuslibet sensibilis sube opationes oēs ꝑficiunt calido: vt in summa de v̄tutibus: g̊ in oi tali vincit calidum. ¶ Preterea vita ⁊ sanitas magis attinent calitati q̄ꝫ friditati. vt Auic. infra. Et h̄ est summa rōnū ad hāc ptē fortiter facientium. ¶ In oppositū est Gal. 1. de cōpl'onib⁹. cap. vltimo. ⁊ Aui. in isto cap. Nam de homie dicit ꝙ est ꝓpinquior eq̄li ad pondus q̄ꝫ alia species. Deinde innuere videtur ꝙ temperantia de secundo modo est illa que est ꝓpinquior eq̄litati ponderis.

In ista questione tm̄ tres narrabo opiones. ¶ Prima fuit Antonij de parma qui imaginat in hoie varias cōplexiones: quātum tamē spectat ad ꝓpositum. Quedā est cōplexio ꝑ quā homo vel mēbruꝫ est viuens. ⁊ hec est complexio acq̄sita ex actione spiritus vitalis in membris. Nam ista actione deducta etiam si complexio ꝓma siue inata maneat eadem

[illegible]

De tri/plici cō/plōne in viuente reperta.

mēbrū nō viuit. ¶ Scđa cōplō est aggregata ex inata et
influēte. itelligēdo p inatā vt infra hēbitꝫ illā que sequitur
actionē ꝛ pportionē elñtoꝝ ꝯstituentiū. ꝛ per ifluentē illā
q̄ ab alio influit. ¶ Tertia cōplō non est vna q̄litas nisi p
attributionē ad vnū nec vniformis ꝛ vni⁹ rōnis q̄ ad oēs
ptes: sed ꝯgregata ex multꝫ cōplōnib⁹ sibi iuicē ꝯrijs q̄ dr̄
1. cōclō. cōplō totalis hois coalternatiōe oium mēbroꝝ. ¶ Tūc
vult Antoni⁹ tres ꝯnes pbabiles. Prima est loquēdo de
cōplōne influente p quā viuit hō. tunc ois hō distat ab eq̄
li pōderis per calm ꝛ humidū. Patet p h̄ q̄ hō viuit p cō/
plōnē tributā a spū. Nunc aūt spūs est a dn̄io calus ꝛ hu
midus. Et iō vult Gal. p̄ de cōplōnib⁹. vltimo cap. ꝛ in. 2.
cap. p̄ q̄ aial oē est calm ꝛ hu. nō absolute ꝛ in cōpatione
ad eq̄le ad pōdus: sed cōpatū sibi ipsi mortuo. ¶ Ex qua
ꝯne sequit̄ q̄ hō frigidus ꝛ siccus ꝺm hanc cōplōnē plus
2. cōclō. appropinquat eq̄li pōderis. ¶ Scđa cōclō ꝺm cōplexio/
nē inatā ꝛ influentē simul cutis temperati plus appropin
quat eq̄litati pōderis q̄ȝ aliq̄ alia hois ps. imo est eq̄lis ad
pōdus ad sensum Gal. suppositū. q̄ cutis cū sit regula om
niū tāgibiliū. ꝛ sit regula optima posita a nā in aiali pru/
dētissimo dȝ esse vere media. iter excellētias tāgibiliuȝ. et
pȝ expimēto Gal. ꝛ etiā Aui. q̄ cutis aut nō patit̄ aut q̄si
ab vno eq̄liter cōmixto ex calo frido ꝛ sicco. ¶ Tertia cō
clusio ꝺm ꝯnē cōem p coalternationē omniū membroruȝ
hō tempatus de. 2. mō plus appropinq̄t eq̄li ponderis q̄ȝ
aliqs ali⁹. Jmmo est sibi eq̄lis in gradib⁹ p̄marū eq̄litatū.
¶ Hoc vult expsse Gal. p̄ de cōplōnib⁹. cap. vltio. Et pa/
tet p hoc q̄ cōplō p coalternationē hois tēperatissimi cō/
plexiōi sue cutis rn̄det. q̄ aliter cutis nō eēt vere media i
gn̄e membroꝝ. sed cutis est ppinquissima tēpamēto pon
derali. igit̄ ꝛc̄. ¶ Et si cōsideras ista dicta vult Antonius
q̄ ꝺm cōplexionē simplr̄ vnā: nulla res est equalis ad pō
dus. ꝛ h̄ voluit Auic̄. cū dixit illā equalitatē pōderis non
posse iueniri in rerū nā. Uult. 2. q̄ ꝺm cōplōnē inatā mem
bra sint frida. Uult. 3. q̄ cōplexio influens est cala a dn̄io.
Uult. 4. q̄ in cute illud tēperamētū q̄ puenit ex inata et
influente reddit cutē quo ad qualitates suas p̄mas altera
tiuas actuales vere mediā in vniuersa suba. Uult. 5. q̄ cō
siderando cōplexiones oium membroꝝ hois tēperati. si/
milr̄ nō obstāte q̄ nō sint vna cōplō sed multe ꝛ multorū
modoꝝ. tamē h̄ aggregatū facta computatiōe calitatis ꝛ
frigiditatis humiditatis ꝛ siccitatis ibi coexistentium cor
rn̄det tēperamēto pōderali. ¶ Et vult istas. 5. conclusio/
nes esse de mente Dini medicine doctoris. Et est pō meo
videre satis probabilis ꝛ magis ad mētem doctorum ve/
terum q̄ȝ pō Gentilis ꝛ modernorum ipsum sequentium.
A Ex isto videt̄ q̄ sexto vult q̄ omne viuēs viuat p calidū ꝛ
humidū a dn̄io. q̄ p cōplōnē ifluentē saltem alia mēbra a
p̄°. Negat tn̄ ꝯn̄am. q̄ oē viuēs est calm respectu equalis.
q̄ in viuente est cōplexio inata vltra influētē: per quā for/
tasse plus abundat in frigido ꝛ sicco q̄ȝ p influentē in cali/
do ꝛ humido. vt puta os ꝛ neruus per complexionē per
quā viuit operat̄ animal opa vite. ꝛ similr̄ per cōplexiōeȝ
calidā. lȝ nō sit animal a dn̄io caliduȝ. Et sic fundamenta
opposita sunt vana. ꝛ mirandū est de Gentili qui ita mira
bilr̄ hanc pōnē spernit quasi ipse non bene intellexerit.
Opinio Gētilis. 1. cōclō. ¶ Secunda positio est Gent. postq̄ȝ modica dn̄a oēs mo
derni incedunt ꝛ breuissime collecta in trib⁹ ppōnib⁹ siue
ꝯnibus. ¶ Pria. oē mixtū pfectū ꝟe vnū p vnā formā est
cali. ꝛ hu. ¶ Jstā ꝯnē pbat per illa media posita hic ante
oppositū. nec mod. p alia vident̄ pbare ipsam. Et si gene/
ralr̄ nō ꝯcedat̄ pp itellect⁹ ibecillitatē petit Gen. q̄ salteȝ
in aialibus ꝯcedat̄. Et in h̄. s. de aialib⁹ oēs mod. fere con
2. cōclō. cordāt. ¶ Et tūc est 2ª ꝯ q̄ ad gradus p̄marū q̄litatū plus
distat ab eq̄li pōderis tēpat⁹ q̄ȝ melācolicus alijs parib⁹.
3. cōclō. Pȝ per complemētum rōnis ante oppositū facte. ¶ Ter/
tia ꝯclō q̄ p viā silitudinis ꝛ pportiōis plus appropinq̄t
temperatus de scđo mō temperamēto ponderali. q̄ȝ aliqs
homo. ꝛ cutis plus alijs mēbris. Sicut. n. equale ad pon
dus est vere in medio ad oēs excellentias absolute p̄maꝝ
q̄litatū. Jta hō de scđo mō est vere in medio per abnega/
tionē cuiuscūq̄ȝ extremitatis opōnes iperficiētes. ꝛ cutis
vere in medio inter cōplexiones omniū membrorū corpo
ris sicut eq̄le ad pōdus vere mediū i vniuersa sba. Et hāc
dicūt eē de mēte Aui. in littera. ¶ Ponit tamē Gētilis q̄
homo est mixtū mediū cōplōnaliter inter oia mixta. lȝ nō
sit vere pūctualr̄. sed declinat ad latus humidi. Et ad hoc
pbandū facit argumētationes infinitas nullius valoris in
mā. Et iō posuit aliā silitudinem respicientē ad eq̄le ad pō
dus. q̄ sicut eq̄le ad pondus est mediū in vniuersa sba. ita
hō in tota linea mixtoruȝ. Multe alie repiunt̄ phātasie q̄
scȝ hō de secundo mō circuit equale ad pōdus. ꝛ imaginā
tur q̄ ideo directe pōt rn̄dere equalitati ponderali: q̄ illa
equalitas nō pōt esse: sed tn̄ pōt esse valde vicina ita vt nō
insensibilis distantia. Et q̄ potest adequari homo ex late
re frigido sicut ex latere calido. ꝛ humido sicut sicco. Jō
quilibet istorum hominum dicebatur equalis ad iustitiā.
scilicet de scđo modo ppinquissimus equalitati certe. Sȝ
iam erat quedā distantia paruula a medio sub qua nullū
mixtū pōt cōplexionari. Et ego istas phantasias abhor/
reo. nisi forte itelligant q̄ cōplō que est qualitas scđa non
pōt omnē pportionē maioris ineq̄litatis dn̄antis seq: cum
tunc eēnt infinite tales spēs. Sed cōplexio eq̄lis ad iusti/
tiā seq̄t̄ pportionē possibilē facere cōplexionē humanaȝ.
ꝛ h̄ siue fuerit dn̄ante calore. siue frigore dn̄nte. ꝛ ita de hu
mido ꝛ sicco dicat̄ queādmodū pbabiliter dicē posset ista
positio: que mihi tn̄ nō vr̄ ꝟa. ¶ Jn determinatione istius
qōnis: Credo q̄ opȝ p̄mo supponere. q̄ debem⁹ credē ta/ Opinio ppria.
ctui bene disposito in calido ꝛ frido ꝛc̄. Ut vult Gal. scđo
de complexiōibus. cap. p̄. ꝛ. 3. Aliter. n. si tactui nō crede/ 1. suppō
remus sine demōstratione ꝛ vellemus sine ratione corri/
gere sensus bn̄ dispositos quo ad iudicium proprij sensibi
lis ꝯuenienter applicati. Tūc oportebit dubitare de vio.
vtrum sit dulce: ꝛ de igne vtrum sit calidus quousq̄ȝ affe/
rant̄ demonstratiōes. Et certum est q̄ hoc mō ponemus
errorem dicentiū q̄ nihil possumus scire. Et negato h̄ pn/
cipio quis mihi pbaret aquā vel glaciē esse frigidā. sed di
cā ea esse remisse calida ꝛ hēre quādā ꝟtuteȝ occultā que
est ita gn̄atiuā frigoris sicut lumē caloris. ꝛ sic imutare sen
sum: ꝛ facē phantasiā rei nō certe: sicut ex refractiōe lumi/
nis ꝛ reflexione ad certos angulos fit phantasia coloris
nō existentis. Et breuiter qui sensus nō asseruit tanq̄ȝ cer/
tos iudices sensibiliū propriorū cuȝ sint sani ꝛ applicatio
directe facta nō relinq̄t vobis viā ad phylosophandū. Et
vt dicit Cōmentator scđo phicorum nō sunt digni phari. 2. suppō
¶ Supponit̄. 2. q̄ organū tactus quo ad hāc opōnē opti B
me dispositū dȝ eē ꝟe in medio oiuȝ extremoꝝ tangibiliū.
Hec suppō pȝ ex Aristo. scđo de aia. textu cōmenti. 119. di
centis q̄ sicut organum innatū sentire album ꝛ nigruȝ nō
debet esse aliq̄d eorum actu. sed in potentia. ita in tactu or
ganū debet eē neq̄ȝ calm neq̄ȝ friduȝ. Et cōmentator vult
q̄ ista sint in organo tact⁹ aut ꝺm mediū aut ppe. q̄ non
pōt organum tactus ab illis q̄litatibus denudari sicut de/
nudatur in sensibilibus aliorum sensuum. ¶ Et patet q̄
Aristo. cum dicit neq̄ȝ calm neq̄ȝ friguduȝ dicere absolute
nō comparatiue. Com. probat q̄ organū non percipit sen
sibile respectiue sicut qdam dicunt q̄ percipit hoc calidū
respectu sui. ꝛ hoc frigidū respectu sui. q̄ ista cognitio est
etiam intellectui difficilis. sed percipit absolute calm olim
sub rōne calidi vel frigidi actualis. Nisi igit̄ organū opti/
me dispositū esset vere in medio int̄ calm ꝛ fridum. tūc er
raret iter ppria sensibilia organo q̄ȝtūlibet bn̄ disposito. ꝛ
tāgibili sibi bn̄ approximato. Consequens falsum ꝛ ꝯ mē
tē Arist. 2. de aia. textu cō. 63. ꝛ. 155. Et. 3. de anima. textu

nō q̄ aberre [illegible] tenet q̄ alterā bene
[illegible]

26.Et cōmē.in eiſdē dictis locꝭ vbi vult exp̄ſſe ꝙ viſus nō
errat in colore:vtrū ſit albus vel niger:ſed in itentiōe idiui
duali ſube albe vel nigre.quo ğ ad rōnē ꝓpriā ſenſibilē nō
errat.❡Q̄ ſi ponam⁹ ſenſum errare circa ꝓpriū ſenſibile
ſtātib⁹ ꝯdōnib⁹ ſup̄ dictꝭ vel ſupp̄n̄ᶦ.tūc iaꝫ ad h̄ venirem⁹
ꝙ nō oporteret ꝑ ſenſum ꝯcedē ꝙ ignis eſt calꝭs niſi prius
ſciuerim⁹ ꝙ organū nr̄m eſt calm̄ vel mediū.Nam ſi eſſet
organum in nāli diſpōne fridū.tūc ignis.⁊ ſi iudicaret ca
lidus:tñ fortaſſe eſſet abſolute frigidus.Et p̄ma ꝯñtia pꝫ
ſcꝫ ꝙ niſi organū eēt optīe diſpoſitū xe in medio tūc erra/
ret circa calidū ⁊ fridum.q̄ ſi organū ſit a dñio calm̄.tūc
aliqđ minus calm̄ quātūcūq; bñ applicatū iudicabit̄ fri/
gidū abſolute.⁊ ſic errabit ſenſus abſolute circa ip̄m ſub
C rōne calꝭ vel fridi.❡Hic dr̄ a qbuſdā.ſ.notando ꝙ tāgibi
le aliqñ ſentit̄ ꝑ ſolas ſpēs ſpūales in organū tactus mul/
tiplicatas ſine māli alteratione organi.Cū igit̄ eſt tāgibi/
le qđ eſt calm̄ in rei v̄itate:ſed tñ eſt organo tactus fridius
ſentit̄ per purā ſpēm ſpūalē nō ꝯcurrēte māli actiōe.⁊ tūc
iudicat̄ calm̄ ab organo bñ diſpoſito ſicut eſt in rei v̄itate.
Si aūt ꝑ imutationē mālē ſentiret̄ iudicaret̄ fridū.ſꝫ p̄m⁹
eſt verus ⁊ nāliſſim⁹ modus ſentiēdi.⁊ ibi nō ꝯ̈hit̄ error.
❡In ſcđo aūt cuꝫ iam mālr̄ imutat̄ organū ab optīa diſ/
pōne nō eſt mirū igit̄ de errore.❡Cōtra.q̄ tunc ſequeret̄
ꝙ ſil'e ſibi in actu ſentiret organū tact⁹.Conſequēs eſt fal
ſum:⁊ cōtra exꝑientiā.⁊ ꝯ̈ Ariſt.2.đ aīa.textu cōmēti.118.
⁊ Cōmentatorē cōmēto eodē.Et rō eoꝝ eſt.q̄ agens non
agit in ſimile vt huiuſmodi niſi in illud qđ eſt ſibi ſimile i/
potētia nō in actu.Et iō eque calm̄ nō ſentimus.Et pꝫ ꝙ
ibi cōmentator nō loquit̄ niſi de actione ſenſibilis pro quā
to eſt ſenſibile.Dicit.n.ſic Cōmētator.ſentire.n.q̄ eſt aliq̄
paſſio ſm̄ modū dcm̄.⁊ omne patiēs hꝫ agens.⁊ oē agēs
in ſibi ſil'e in potētia agit nō in actu.Et paulopoſt.q̄ agēs
nō agit in eo qđ eſt ſil'e in actu:ſed ipotentia.Ideo neceſſe
eſt ꝙ membrū ſentiēs non ſentiat corpus calm̄ eq̄le ſibi in
calore nec mēbrū fridū corpus fridum ſibi equale in fri/
gore ⁊ ſimile de duro ⁊ molli.❡Et ꝓꝑ eandē cām in eodē
cōmento dicit.ꝙ ſenſus alij a tactu cōprehendunt ſua ſen/
ſibilia ſm̄ totū.⁊ tact⁹ cōprehēdit extrema non ſibi ſimile.
❡Patet igit̄ ꝯſiderando cōmentū ꝙ nō vult Auer.ꝙ ſen
tiamus eque calidū.neq; per ſpēm ſpūalem neq; quoquo
modo.⁊ ſilr̄ Ariſto.Et arguit̄ ꝯña.q̄ ſi ſenſibile min⁹ ca/
lidum organo ſentit̄ vt calidū.ſequit̄ ꝙ eius caliтas ſi in/
tendat̄ continue ſentiet̄ calidius.ğ eque itenſum cū orga/
no tactus etiā ſentit̄ calidius q̄ꝫ nūc.cū tunc in rei veritate
erit calidius alijs parib⁹.❡Preterea ad exꝑientiā vide/
mus ꝙ in balneo exiſtentes iudicāt per tactū vrinā fridaꝫ
que tñ eſt calida:⁊ nō niſi:q̄ eſt organo fridior.⁊ nō valet
excuſatio de māli imutatione.Nam ſi illud calm̄ abſolute
qđ eſt frigidius organo māliter agat in organum nō mu/
tabit eū niſi ad friditatē.Ergo organū iudicaret ip̄m poſt
talē imutationē ꝯtinue calidius.Quia ſpecies ſpūalis per
quā ſit ſenſatio cōtinue eſſet eiuſdē rationis.⁊ organū fri/
gefactum iudicat idē ſenſibile calidius.vt docet exꝑiētia.
⁊ ſcđm calidius iudicat eandem reꝫ minus calidā.ſicut ap
paret de homine itrante balneū ⁊ qui diu ſtetit in illo.Eſt
ergo reſpōſio falſa omnino ⁊ mentibus auctorū aduerſa.
Oportet ğ ſi organū tactus eſt calidū ꝙ aliquod calidum
abſolute ſentiatur ab eo frigidum.Et ſic quod ſit error in
D ſenſu circa ſenſibile proprium cum conditiōibus ſupra di/
3.ſuppó ctis.qđ eſt ipoſſibile.❡Supponitur tertio ꝙ homo tem
peratus habet optime diſpoſitum organū ad tangenduꝫ.
Patet per hoc:ꝙ perfectiſſimo aīali nō debuit dari niſi ꝑ/
fectiſſimum organum ad percipiēdū ea que maxime ſunt
nocitiua vel iuuatiua.Et iō q̄ hō hꝫ hūc ſenſum ꝑfectiorē
ceteris aīalibus vt ſumit̄ in de ſenſu ⁊ ſenſato.⁊ q̄a aliter
hanc cōparationē aliq̄s diſtemperatus hēret ꝑfectioneꝫ.
4.ſuppõ ❡Quarto ſupponit̄ ꝙ hō tēperatus quo ad cōplexionē

actualē corrñdet tēꝑamento cutis ex coalternatione mem
broꝝ.Pꝫ ꝑ h̄:q̄ alr̄ cutis nō eſſet mediū in gñe mēbrorū:
⁊ alr̄ nō ſm̄ ꝙ ſiccius mēbroꝝ ſiccitate ſuperflua cutē pal
me ſuꝑgrederet̄ ⁊ nō minueret̄ ab ea humidius mēbroꝝ.
cui⁹ oppoᵐ vult Gal.1.de cōplonib⁹ ca.vltio.ad litteram.
❡Ultimo ſupponit̄ ꝙ cutis eſt organū ꝓportiōatiſſimū.
❡Ex quo ſequit̄ ꝙ cutis tēperatiſſimi hoīs quo ad actua
lē cōplexionē corrñdēt tēperamēto pōderali ſiue actuali.
❡Sequit̄ ſcđa ꝯclo ad qōnē p̄ncipaleꝫ ꝙ hō de ſcđo mō
eq̄litatis corrñdet quo ad actualē cōplonē tēꝑamēto pon
derali ſiue in vniuerſa ſuba.❡Sequit̄ tertio nō oēm ho/
minē eſſe calm̄ ⁊ hu.reſpectu tēperamenti ad pōdus q̊ad
actualē cōplonē:ſed aliquē diſtare ꝑ frig.⁊ ſiccū.⁊ aliquē
ꝑ fridū ⁊ humidū.⁊ itelligo ꝑ actualē cōplonē mēſurā q̄/
litatū p̄maꝝ que ꝯiungit̄ in ſbto cū cōplone que eſt q̄litas
ſcđa nō ſenſata.Et hāc cōclonē vult Gal.totā p̄ de cōplo/
nib⁹.cap.vltio.Auic.tñ q̄ vidit nō eſſe certū ꝙ p̄ciſe eq̄lr̄
abundāt calida ſupra cutē ſicut frigida membra ideo po/
ſuit ſub dubio ⁊ vult ꝙ eſt valde vicin⁹ ⁊ intelligit ğdualr̄
quo ad actualē cōplonē ⁊ coalternationē diuꝫ mēbrorū.
Q̄ ſi arguit̄.ꝙ tunc hō de ſcđo mō eq̄litatis eſſet eq̄lis ad
pōdus.⁊ ſilr̄ cutis eius.Pꝫ qd dōm ſit ex his q̄ ꝓpe p̄nᵐ
capl'i ſcripta ſunt de equali ad pōdus.❡Attende ꝙ poſi/
tio imaginat̄ in hoīe cōplexionē vel cōplones ſm̄ varieta
tē mēbrorū que ſunt q̄litates ſcđe ad ſenſum expoſitum in
p̄nᵒ capl'i.⁊ aliqñ in eodē mēbro ſunt plures cōplones.vt
ſumit̄ ſcđo hui⁹ cap.1.poſt ꝓhemium.Et de hac cōplone:
vtrū magis ſequat̄ nām caliтatis q̄ꝫ friditatis nō diſputo.
Scđo imaginat̄ ꝙ vltra iſtas cōplones in q̊libet huma/
no corpe ſunt caliтas:friditas:humiditas:⁊ ſiccitas.eiuſ/
dē ſpēi cū q̈litatibus elr̄torum.⁊ iſte vocant̄ a Gal.com/
plexiones actuales p̄mo ⁊ ſcđo de complexionib⁹.Lꝫ er/
go in quolibet viuēte ſit cōplexio que eſt q̄litas ſcđa magꝭ
attinēs caliditati q̄ꝫ friditati ad hunc ſenſum ꝙ illa cōplo
requirat in mā plus de caliтate q̄ꝫ de friditate.tñ aliqđ eſt
mixtū.⁊ aliqđ etiā vincēs nāliter diſpoſitum plus hñs de
friditate q̄ꝫ de calidit.⁊ aliqđ equalr̄ qđ vocatur a Gale.
mediū in vniuerſa ſuba.⁊ aliqđ minus.❡Q̄ ſi Ariſto.di
E cat in de longitudine ac breuitate vite.ꝙ oē animal eſt ca
lidū ⁊ hu.itelligit̄ reſpcū ſuimet mortui nō abſolute.⁊ iō
Gal.in ſcđo de cōplo.dixit.Propter h̄ dixerunt antiqui ꝙ
animal eſt calm̄ ⁊ humi.nō ꝙ caliditas ⁊ hu.in ipſo abſo
lute vincant.cū multa aīalia videamus frida ⁊ ſicca ſicut
epides ⁊ canopei ⁊ apes ⁊ muſce ⁊ formice.imo non dici
tur de animalib⁹ ꝙ in ipſis vincat caliditas ⁊ hu.niſi cum
comparamus mortuis.❡Ex eis apis q̄ñq; ſm̄ vitā ma/
nens maior eſt caliditatis ⁊ humiditatis ape mortua.hec
Gal.❡Nec hui⁹ ꝯ̈rium ꝓbāt argumēta aſſumētia ꝙ a ca
lore ſit digō:vel ꝙ mixtio ſit ꝑ digōnē:vel ꝙ vita conſiſtit
per calm̄ vel ꝙ gñatio viuentis eſt p̄ma participatio aīe
nutritiue in calido.Sufficit.n.eſſe caliditatē ſufficiēteꝫ ad
h̄ q̄ dcā ſunt.⁊ ſi nō ſit gradualr̄ intēſior q̄ꝫ frigiditas ſecū
coniuncta.Et iſta ꝓ nūc de iſta qōne ſufficiant.Nam licet
credam⁹ oē mixtū eſſe calm̄ cōplexionaliter q̊ ad comple/
xionē q̄ eſt q̄litas ſcđa.tñ q̄ nō eſt neċiū nō intēdo illud hic
diſputare.qūo aūt ignis ſit vincēs elr̄nta in mixtiōe in qua
mixtū fridum gñat̄.vide.4.metha.Reuertamur ad lr̄aꝫ.

❡**Modi vero tertij latitudo anguſtior eſt lati/
tudine p̄mi modi.ſ.equalitatis ſpālis:latitudi/
nē tñ hꝫ magnā ⁊ eſt cōplexio que alicui gētiū
cōgrua exiſtit ſm̄ cōparationē alicui⁹ climatis
⁊ alicuius aeris.Indi nāq; cōplexionē habent
inſimul qua ſani exiſtunt.⁊ ſclaui aliā habēt cō
plexionē qua ſani degunt:⁊ vnaqueq; eoꝝ per
cōparationē ad ſuam ſpeciem ſue ſpeciei con/**

patiõe est tēpata q̄ cōparatiōe alteri⁹ nō est cōtēperata. Corp⁹ nāq̧ indicū ꝰm cōplōnē sclaui q̄le fiet: aut infirmabit̄ aut morieẗ: ⁊ silr̄ cū sclaui cōplōne indi quale reddet̄: erit corpis dispōn̄ 9ria. Queq̧ igit̄ spēs in terra hītabili cōmorātiū hēbit cōplōnē eis ꝓpriā aeri sui climatis cōuenientē ⁊ hēbit latitudinē. cui⁹ quidē latitudo hꝫ duas extremitates multitudīs ⁊ paucitatis.

¶ Declarat Aui. tertiū modū equalitatis. ⁊ dicit. 5. Primū est q̄ latitudo eq̄litatis tertij modi est angustior latitudine p̄mi⁹ modi. Minor. n. est distātia calissimi indi ⁊ fridissimi indi q̄z calidissimi hoīs ⁊ fridissimi hoīs absolute. Dic̄ 2°. q̄ hꝫ tñ magnā latitudinē. ⁊ pꝫ. qꝛ satis est magna distantia gradualis cōplōnis quorūdā hoīum eādē patriā 9ueniēt̄ habitātiū. Dicit tertio. q̄ hec eq̄litas tertij modi est cōplō 9ueniēs alicui gēti ꝰm q̄ hēt habitare certū clima cū dispōne aeris limitata q̄ in nullo alio climate inuenit̄. ⁊ declarat̄ h̄. qꝛ idi hñt cōplōnē cū qua sani viuūt in sua pa/
A tria ⁊ sclaui silr̄. ¶ Et attēde q̄ his q̄ in tali p̄ria nati sunt ille cōplexiōes sūt 9cte in p̄n° graduatiōis al' gn̄ationis ex dispōne spmatis ⁊ sanguis mēstrui ⁊ occursu aeris illius patrie alterātis merito suarū q̄litatū manifestarū ⁊ occultarū mām gn̄onis. Et iō tales cōplōnes sunt nāles isequētes determinatū modū mixtionis elētoꝝ. ⁊ determinatā ꝓportionē q̄ztitatꝫ elētoꝝ q̄z sint in alijs aīalib⁹. Et illa est cā ꝑꝑ quā illi q̄ in certa p̄ria nascunt̄ viuunt ibi sani ⁊ plīmū aduēticij cito moriunt̄ ⁊ ifirmant̄. ¶ Esto etiā q̄ in calitate ⁊ friditate nō sit d̄ria notabilis iter eos. sic̄ appet de sardinia ⁊ multis alijs silibus. Est. n. illa cā quare maiorem calitatē ⁊ friditatē nūq̧ tolerare pñt sine lapsu ad egri[nes].
B Dicit quarto Aui. quo ad hāc partē vnaqueq̧ istarū cōplexionū. s. sclauoꝝ ⁊ indorū est tēperata respcū sue spē. i. cōueniēs pro opatione in hoībus illius patrie. sed respcū alterius esset discōueniēs. ita q̄ si corpus sclaui stante mēsura elemētoꝝ ⁊ mō mixtionis sue 9cto a p̄ncipio gn̄ationis fieret eq̄le ꝰm cōplexionē indi. aut ecōtra. aut infirmaretur. aut morietur. Jlle. n. complexiones sunt nāles ⁊ cōueniētes hñtibus illā talē mensurā ⁊ ꝓportionē partium elemētalium ⁊ talē modū cōpōnis in sua compōne ⁊ hñtibus alium modū vel aliā ꝓportionē nō eēnt nāles vel cōuenientes. Jsto modo itellige hunc passum. nō vt quidaꝫ moderni dicunt qđ intelligitur si fiat subita mutatio ⁊ nō paulatine de aere vnius patrie valde distantis ad aerē alterius patrie qđ corpus aut ifirmabit̄ aut morieẗ. Hoc. n. est falsum. vt pꝫ in exercitantibus qui vadunt ⁊ ineunt lōgissimas partes nō seruata paulatina transmutatiōe ⁊ tamē nō ꝰm maiorem partē sunt mortui. vel ifirmati ne duꝫ omnes. Et pꝫ q̄ nō omnes ethiopes qui ad nos pro ꝰuis destinant̄ aut moriunt̄ aut infirmant̄. ⁊ tamen nō seruant regulam de paulatina alteratione. ¶ Nec Auicē. dicit q̄ si fiat permutatio habitationis. puta q̄ sclauus permutetur ad habitandum in india necessario moriatur aut infirmetur sed vult q̄ si in indo permutetur complexio sclaui vel silis stante. s. modo permixtiōis al' ꝑmutatiōis sue aut
C ifirmabit̄ aut morieẗ. ¶ Quinto ifert q̄ quelibet species vel gentis habitantium in certo aere habet suo aeri complexionē cōueniētē. ⁊ ista cōplexio hꝫ latitudinem. vt pꝫ.

¶ Quart⁹ aūt modus est mediū qđ est int̄ duas extremitates latitudīs cōplōnis climatis ⁊ ipꝫ ē cōplō cōplōnis spēi tēpatior. ¶ Modus xo gnt⁹ est angustior p̄rio ⁊ tertio ⁊ est cōplō quaꝫ dꝫ hēr̄ idiuiduū designatū qua viuū ⁊ sanū reperit̄. Que etiā latitudinē hꝫ ad quē due terminant̄ multitudinis ⁊ paucitatis extremitates. Debes aūt scire qđ oē idiuiduū dꝫ hr̄e cōplōnē sibi solū mō ꝓpriā in q̄ aliud ei associari est ipoƚe. ¶ Sext⁹ aūt modus est mediū qđ est int̄ istos duos t̄mios qđ ē 9plō: quā cū hūerit idiuiduū erit melioris cōplōnis cui⁹ ipm eē opꝫ.

¶ Declarat q̄rtū modū ꝑ tēpamētū optimū respcū habitā tiū in certo climate. ⁊ pꝫ. Deīde declarat. 5. modū. Et attē de q̄ a p̄n° gn̄onis idiuiduū recipit modū mixtiōis ꝑꝑ quē nō q̄liscūq̧ pōt sibi fieri nālis. Uñ Damascen⁹ non vult q̄ cōplō nālis ꝰm oēm distātiā ꝑmutari possit in aliā nālē. ⁊ oīs talis q̄ est iter latitudinē nālitatꝫ idiuidui d̄r h̄ mō eq̄lis. residua pꝫ. ¶ Nā qđ d̄r q̄ vnūqđq̧ idiuiduū hꝫ complexionē sibi solūmō ꝓpriā nō itelligo q̄ nō pñt eē duo indiuidua silium cōplexionū omnio. sꝫ itelligo q̄ nō possūt esse duo idiuidua humana habentia vnā singularē complexionē. ⁊ est planū deīde declarat sextum modū. ⁊ pꝫ. D

¶ Modus etiā septimus est complō quā vnāqueq̧ mēbroꝝ spēs hēre dꝫ in q̄ aliud diuersificat̄. Eq̄litas nāq̧ ossis est vt siccitas ī eo plus abūdet: ⁊ cerebri vt humiditas in ea plurimuꝫ abundet: ⁊ cordis vt in eo sit plus caliditatis: ⁊ neruorum vt in eis plurimum abūdet friditas.

¶ Declarat septimū modū ⁊ pꝫ. q̄ quacūq̧ specie mēbrorū data ita se habet. septimus ad illā speciē sicut prim⁹ ad speciem humanā. Et possemus tunc respectu speciei mēbri facere sex modos equalitatis qui precesserūt in homine. Sed non placuit Auic. multitudinem tantam ponere.

¶ Modus aūt octauus est cōplexio mēbri singularis quā cū habuerit erit melioris disp̄ōnis quā habere pōt. Cū aūt spēs cōsiderauimus inuenienius hoīem certe equalitati propinqorē.

¶ Nūc declarat cuiusmodi sunt eq̄litates ꝑꝑ q̄s habitas seqt̄ aliqd eē ꝓpinquꝰ eq̄li ad pēd⁹. Et didit̄ ī tres ꝑtes. nā p̄ narrat q̄ spēs est illi eq̄litati ꝓpinqor. scđo in quo loco reperit̄. 3° in quo mēbro maxie. ibi scđa. (Cūq̧ regiōes.) ibi tertia. (Ex mēbris aūt.) Et nō facit mētionē de 2° mō eq̄litatis. sed ille dat̄ intelligi. ¶ Jn p̊ mō. n. hō est int̄ oēs spēs ꝓpinqor eq̄li ad pondus vt dicit h̄. tunc maxie ꝓpinqui⁹ int̄ hoīes erit hō tēperatissimus ⁊ hoc dixit. s̈. Qđ aūt hō est ꝓpinquior equali ad pondus nō pōt certe demōstrari. Hec autē est persuasio. qꝛ hꝫ tactū ꝑfectissimū. cuius v̄tutis instr̄m dꝫ esse in medio vt. s̈. d̄r oīum excellentiarū tangibiliū. Reliqua vero que adducunt̄ de perfectione suaꝝ opationū. ⁊ q̄ est vltimū mixtoꝝ ⁊ per 9ñs maxime mixtū si cōsideras nō ꝓbāt aliqd. ¶ Et si 9sideras supra dicta E quedā de cōplexionibus videbis nō repugnare aliqđ animal esse. ⁊ aliqđ inaīatum in q̊ ad mēsurā p̄marū qualitatū actu in eo existentiuꝫ corrñdere precise eidē gradui cui corrñdet hō. Nos tñ de nulla specie aliorum per rōnē vel sensum inuenire possumus q̄ sit ꝓpinqua equali ad pondus sicut inuenimus de homine. hoc sufficit Auicen.

¶ Cūq̧ regiōes attēderimus certificatū nobis erit: q̄ si fuerit loc⁹ q̄ ihabitabit̄ sub eq̄tore diei neq̧ aliq̄ ō reb⁹ terrenis obuiādo ipedierit. vꝫ. mōtes aut maria: oportebit ibi hītātes eq̄litati certe ꝓpinquiores existere q̄z alicui⁹ regionū.

¶ Ostendit in quo loco maxime fit complexio huiusmodi in homine vel sibi ꝓpinqua. Et qꝛ hoc est in loco tēperatissimo respectu hoīs. iō ꝰm q̄ de duobus diuersis locis est opio: ita duo loca manifestat ibi 2ª. (Post istas auteꝫ.)

F ¶ Circa ꝑmã partẽ attende ꝙ rõ humana nõ interuenien-
te experimento nõ põt certe ostẽdere ꝙ sub eq̃noctiali nõ
sit possibilis habitatio. nec etiaꝫ ꝙ ibi sit ĩpossibilis. Et iõ
antiq̃ doctores in h̃ visi sunt discordes. Nã Aristo. in hoc
ꝙ sciebat ꝑ hystorias ⁊ relatiões veniẽtium de loco ꝓpin
quo tropico cãcri dicẽtiũ ꝙ ibi erant in estate intensissimi
calores. ita ꝙ vix stare possent. ⁊ ꝙ multa erant ibi deser-
ta arenosa: ⁊ ꝙ homines ethiopes solis calore sunt facti
nigri. Opinat⁹ est ꝙ vbicunq; sol aliq̃n transit super ꝣenit
capitis nõ sit possibilis habitatio cõtinua. ⁊ ideo totã tor
ridã ꝣonã dicit. 3. methau. inhitabilẽ. ⁊ iõ dixit: he autem
sole habitari possibiles ⁊ neq; vltra versiões. i. tropicos.
vmbra. n. nõ vtiq; erit semꝑ ad arctũ. nũc inhitabilia sũt
ꝑus loca añq̃ subdeficiat aut ꝑmutet̃ vmbra ad meridiẽ.
Uirgili⁹ ¶ Et hanc opinionẽ Uirgilius in georgicis sequutus est
Ouidi⁹ in illis cõib⁹ vsibus. Quiq; tenẽt celũ ꝣone ⁊c̃. ⁊ Ouidius
primo methamor. Utq; due dextra celũ totidẽq; sinistra.
Tulius Parte secãt ꝣone q̃nta est ardẽtior illis. ⁊ Tulius in li. de
somno scipionis in ꝑte illa. Cernis autem eandẽ terrã qua
si quibusdã redimitã ⁊ circũdatã cingulis ex quib⁹ duos
inter se maxime diuersos. ⁊ celi verticibus ipsis ex vtraq;
parte submixtos obruisse vides pruina: medium autem il
Ptolo- lum maximũ solis ardore terreri. ⁊ Ptolomeus añq̃ cõ-
meus. poneret librum qui sibi cõparat̃ ad artem sphericã vt dixit
disti. scõa almagesti. vr̃ dubitasse ⁊ expresse dicit ad h̃ nõ
sufficere ratiões nostras sine experimento. vnde sic dixit.
Quidam dicunt ꝙ est possibile ꝙ sit illud qd̃ est sub linea
eq̃distãte ex terra habitabile. Et subdit post aliq̃ que dici-
mus esse ſm estimationẽ. Utrũ vero qd̃ est sub hac linea
habitet̃. Nos huiusmodi experientiam siue scientiaꝫ non
cõprehendimus: qm̃ aliq̃s non ꝑuenit ad eã de his q̃ sunt
in nr̃is regionib⁹ habitantib⁹ vsq; ad diem nostrũ hunc.
G ¶ Attende scõo ꝙ post Arist. ⁊ post compõnẽ libri alma
gesti ꝑ hoĩes trãsmissos a dominis magnis inuẽte sũt ter-
re habitari que sunt sub linea equinoctiali ⁊ que sũt vltra
eq̃noctialẽ ⁊ citra: intra tñ duos tropicos. Uñ Ptolome⁹
in libro sibi cõparato ad artẽ sphericã sic dicit. Ueruꝫ illud
qd̃ visum est tẽpore nr̃o inuẽtum est plurimũ habitatum.
⁊ nõ est inuẽtum in isto pelago quo cõtineat̃ ⁊ inuenta sũt
a tropico estiuo ad lineã equalitatis robuthinum. i. x. sta-
dia. itidẽq; sex stadia. ⁊. 80. ⁊ illud iam ꝑambulatuꝫ est. ⁊
scripte sunt enunciationes eius auxilio Regis egypti. ⁊ pꝫ
ꝙ istas habitationes ꝓsertim que sunt circa tropicum de-
Solin⁹ notat Ptolomeus scõo q̃dripartiti. Et solin⁹ de mirabili-
bus mũdi narrat de insula taprobãe que est vltra eq̃noctia
lẽ. q̃uo ex ea ad Cesarẽ venerũt nũcij qui portauerũt vnio
Marc⁹ nes. Et Marcus paulus estimo ꝙ dicat de eadẽ insula ꝙ
paulus. in ea fuit ⁊ vidit polum antarticũ eleuatum ad quãtitateꝫ
lancee magne ⁊ multi ph̃i nunc hanc sñiam affirmant.
H ¶ Attẽde tertio. ꝙ apud oẽs dicentes habitationẽ possi-
bilem inter tropicos est conueniẽtia in hoc. ꝙ quedã par
tes magis ꝓpinque tropicis sunt peius habitabiles q̃ꝫ pꝫ
media directe supposita duobus gradibus celi ĩmediatis
circulo equinoctiali ex vtroq; latere. Cuius terre latitu-
do vt asserunt sapiẽtes est centũ tredecim milliariũ ⁊ ter-
tie partis miliaris. Intelligendo per miliare. 4000. cubi-
toꝝ ſm mensurã tẽperati corporis. Et ratio est. q² ibi sol
quãdo est directe super eorũ capitibus minori tẽpore mo
rat̃ q̃ꝫ super capitibus istorum qui sunt prope tropicos. ⁊
dies ibi nunq̃ꝫ est maior nocte sicut est in locis propiquis
tropico. Et Auic̃. videt̃ ex relatibus credidisse ꝙ ibi sit tẽ
peratior habitatio q̃ꝫ in aliquo loco mundi ꝓpter nõ mul-
tum esse calorem ⁊ ꝓpter non multã esse distantiam com-
plexionis hyemis a complexione estatis in illis locis que
multa est in q̃rto climate. ¶ Hoc ergo viso dico ꝙ Auicẽ.
prio ponit opionẽ suã. scõo soluit ad argu^ta que in opposi-
tũ fieri pñt. nã sua opio vt dixi demõstratione minime po
test ꝓbari. ibi 2ª. (Iã aũt nobis.) Dicit ꝑ. ꝙ si aliq̃ homies
habitant sub circulo eq̃noctiali in loco qui neq; ꝓpter ma
re neq; ꝑꝑ montes neq; ꝓpter alias dispões terreas ipe-
ditur a temperamẽto merito ꝓpinquitatis solis sibi debi
to ꝙ illi sunt ꝓpinquissimi equalitati ad põdus: q² sunt tẽ
peratissimi inter oẽs hoĩs aliarũ regionũ. Uñ vr̃ Aui. nõ
pro incõuenienti hẽre ꝙ aliquis locus merito ꝓpinquita
tis solis ⁊ more eẽt tẽꝑat⁹: sed ĩpediret̃ tꝑamẽtũ ꝑ cãs ter
renas vt nos videm⁹ ꝙ vna ꝑ⁹ magis septentrionalis alia
est illa calidior: ⁊ aliq̃n frigidior ꝑꝑ qualitatẽ terre ⁊ va-
porũ q̃ a terra eleuant̃. ¶ Ex quo apparet nõ esse icõue-
niẽs alicui. h. sub eq̃noctiali esse tẽperataꝫ habitationẽ. ⁊
alicui. h. esse distẽperatã: deducto tamẽ terreno ipedimen
to vbiq; sub eq̃noctiali esset tẽꝑatissima habitatio: ⁊ hanc
sñiam habuit Aui. ex aliorũ affirmatione q̃ testificant illũ.
¶ Iam aũt nobis affirmatũ est ꝙ opio que acci
pit ꝙ excessus ab equalitate est cã propinquita-
tis solis est falsa. Rectitudo enim solis suꝑ ca-
pita minus ibi malũ operatur ⁊ minus mutat
aereꝫ q̃ꝫ rectitudinis ꝓpinq̃tas apud nos: aut
apud eos q̃ sũt in maiori latitudie q̃ꝫ nos: lꝫ re
ctitudinẽ nõ hẽant⁹. Ampli⁹ aũt oẽs dispões
morantiũ in linea eq̃noctiali sunt dispões no-
biles siles: neq; aer ibi impedit̃ ipedimẽto sen
sibili: sed eoruꝫ cõplẽonibus semꝑ est silis. ⁊ ad
hãc sentẽtiam affirmandã: iã fecim⁹ dictionẽ.
¶ Respondet cuidaꝫ rationi ad oppositũ. ⁊ intendit ꝙ opi
nio que dicit ꝙ ibi est excessus ab equalitate vel tempera
mento versus calidum propter rotunditatem solis suꝑ ca
pita eorum bis in anno est falsa. Nam illa rectitudo min⁹
calefacit aerem ⁊ minus turbat ipsum q̃ꝫ apud habitatio
nem. Auic̃. tempore estatis propinquitas rectitudinis ca
lefaciat vel q̃ꝫ in magis distantib⁹ ab equinoctiali q̃ dicũ-
tur hẽre maiorẽ latitudinẽ. i. distãtiã a circulo eq̃noctiali.
¶ Et hic iam sibi est affirmatũ per narrationeꝫ. non ꝑ de-
monstrationẽ. q² vt dixi demõstratio ad hoc nõ conducit.
¶ Attendẽdum est vlterius ꝙ in morantib⁹ sub eq̃noctia I
li dispões ab aere acq̃site sunt nobiles siles. nobiles ꝓpt̃
ꝯcursum actionis pluriũ nobiliũ stellarũ. similes. i. nõ val
de distantes merito tẽporũ anni. cum ista tẽpora sint in eis
modicum distantia. ideo habẽt maiorẽ durationis eq̃lita
tẽ q̃ꝫ illi citra tropicũ in quibus in estate precise nõ est tan
tus calor q̃ꝫtus in illis q̃ habitant sub eq̃noctiali in estate.
sed maior. q² citra tropicũ est maior temporũ distantia in
calore ⁊ frigore q̃ꝫ sub eq̃noctiali. q² nunq̃ꝫ aer eorũ impe
dit̃ a tẽperamẽto sensibili ipedimẽto. nec etiam est ita cali
dus ꝙ cogat sudare. nec vnq̃ꝫ ita fridus ꝙ cogat rigere.
¶ Subdit se alias in hoc fecisse demõstrationem ad hoc
ostendendum. s. de ista vniformitate aeris. ad hoc. n. bene
attigit humana ratio. Uolunt ergo isti ꝙ q² nunq̃ꝫ sol stat
sub oriꝣonte nisi. 12. horis in istis: non obstãte ꝙ sol in me
ridie sit super ꝣenit capitis habitantium non fit ibi multa
mora sicut nobis in estate. nam subito declinat ab ista re-
ctitudine non sic in estate subito declinat a propinq̃tate re
ctitudis respectu nostrum. imo quasi duplo tempore mo-
ratur in propinquitate. Et ideo multo plus calefacit nos
q̃ꝫ istos. ⁊ nunq̃ꝫ fit ibi impossibilis ⁊ inepta habitatio.
¶ Attende tamen ꝙ ista loca dicunt̃ esse in maiori latitu- K
die respectu aliorũ ab eq̃noctiali. q² sunt ab isto distãtiora
versus polũ articũ tẽdẽtia ſm modũ loq̃ndi astrologoꝝ.
¶ Post istos aũt q̃ in q̃rto morant̃ climate ma
gis tꝑati exñt: nõ. n. adurũt̃ ꝑꝑ morã rectitudis
solis suꝑ eoꝝ capita neq; elongant̃ ab eis parũ

queadmodū fit in calitate scdo ꝛ tertio. neqꝫ cō gelant sicut ꝯtigit his in extremitate qnti climatis hitāt: ꝛ q ꝺm latitudinem sunt remotiores: ppterea ꝙ sol ab eorū capitibus est remotus.

¶ Narrat scōm dcm̄ vbi repit cōplo ppinqor eqli pōderis post locū dcm̄. Et intēdit ꝙ in 4° climate est tēpatior cōplo' q̄ȝ in aliq alio climate. ꝛ rō nā nō adurunt sic illi q sūt in p̄ climate vel 2° nec ꝯgelant in hyeme sic illi q i extremitate qnti climatꝭ vel in 6° climate hitāt. Dnt ḡ regionē tēpe
A ratiorē. ¶ Et de tēpamēto hui⁹ regiōis vr̄ dicē Gal. 3. pti. affo. Cū dicit ꝙ zona tēpata est supposita parti celi iterce/pta p duas lineas pararellas ab oriēte in occidētē ptēsas. Quaꝝ vna trāsit p idiā terrā q̄ȝdā ꝯstātinopoli oppositā v̄sus oriēs. ꝛ alia trāsit p chou isulā trā. Hipp. cui⁹ terre latitudo vt ꝯsiderauerūt sapiētes trecētoꝝ fere est milliarū. ꝛ ē in 4° climate aliqd capiēs de. 5. Auer. voluit. 2. collꝫ. scdꝫ climatē tpati⁹. sed Haly rodoā dicit tēpatū locum q capit medietes 4' ꝛ triꝫ. ꝛ Albu. dic̄ istū locū esse pphaꝝ locū. sed Aui. opio cū Gal. ꝯcordat istā ser. stat i iudicio estimatio.

¶ In mēbris vo iā manifestū fuit ꝙ mēbra pn cipalia nō sūt eq̄litati certe multuꝫ ppinq̄. imo opꝫ vt scias ꝙ caro est mēbrū illi eq̄litati magis ppinquū q̄ȝ cetera mēbra: cutis tñ carne ppinquor est: q̄si. n. non patit ab aq̄ elr tpata cui⁹ medietas sit nix: ꝛ altera medietas sit aq̄ feruēs. ꝛ forsitan calitas venarū ꝛ sanguis neruoꝝ fridi tati in ea eqt. silr q̄qꝫ nō patit a corpe qd̄ bñ tē/peratū existit ex sicciorib⁹ corpib⁹ ꝛ hūidioribus cū in eis eq̄lia fuerit. Et nos qdē scim⁹ ꝙ nō est cā q̄re nō patit: nisi q̄ nō sentit illd̄: nꝫ ē tale q̄le illd̄ nisi q̄ pp ipm nō patiat: nisi. n. tale esset q̄/le illud pp illud pateret. Res. n. q̄ vni⁹ sunt originis ꝛ in nāis opponunt vno ab alys patiūt: sꝫ ab eo qd̄ ei in q̄litate cōicat res nō patit. Qd̄ aūt in cute magis existit tpatuꝫ est cutis man⁹ et qd̄ in cute man⁹ tpat⁹ est. est cutis vole. ꝛ tpati⁹ ei⁹ est qd̄ ē sup digitos. ꝛ tpati⁹ ei⁹ est qd̄ ē sup indicē: ꝛ qd̄ tpati⁹ ei⁹ ē qd̄ ē i pulpa extremitatꝭ ei⁹ ꝛ pp illd̄ ē melioris sensibilitatis. ꝛ qd̄ i cute magis exīstit tpatū ē qd̄ i digitoꝝ extremitatib⁹ iuenit: quapp extrēitates digitoꝝ alioꝝ q̄si iudices exñt q̄litatū nā tactualiū. dꝫ. n. decliatio iudicis equalis existere ad vnāquāqꝫ extremitatū: iō vt egressuꝫ ab equalitate ꝛ a medietate percipiat.

¶ Eligit vnū mēbꝝ tpatū int mēbra ꝛ ppinqssime pōderali eq̄litati: ꝛ itēdit ꝙ i° mēbꝝ ē cutꝭ sꝫ caro simplex q̄ hꝫ tm̄ sensū tact⁹ post cuti ē ppinqssi'. Et pbat p qd̄ cutꝭ nō patit ab vno eq̄lr cōpo'to ex aq̄ feruentissi' ꝛ niue. ne ab vno eq̄lr cōposito ex terra; ꝛ aq̄. ꝛ p ꝯñs est illi silr ꝺꝫ tactiuas q̄litates. Cā. n. nō agēdi ꝛ nō patiēdi in illis ꝛ nō sentiēdi nō est alia q̄ȝ actualis silitudo. ꝛ sūt exēpla Gal. p̄ de cōplonib⁹. cap̄ vlt°. Et pōt ad h addi rō quā ꝙ sup̄ feci in qōne de p/pinqtate ad eq̄le pōdus. ꝛ tādiu elegit ꝙ ppinq̄ cutꝭ illi q̄/litati est cutis vole man⁹. ꝛ postea i extremitate digitoꝝ. q̄ ista est iudex tāgibiliū ordiata a nā cū sit optimū tactus instrm ꝛ declinatio iudicꝭ dꝫ esse eq̄lis: q̄ nō plus ad vnū
B q̄ȝ ad aliud vt percipiat oē egrediēs ab eq̄litate. Nā ppriū sensibile tactuū est extremū nō mediū vt sumit 2° de aia cōmē. 118. sꝫ hec oia supra exposita sunt. ꝛ iō non plongo.

¶ Debes āt scire vltra h qd̄ sciuisti ꝙ cū dicim⁹ de medicia ꝙ ē tpata: nolum⁹ dicere ꝙ sit tpata certe: qm̄ illd̄ ē ipole: nꝫ volum⁹ dicer ꝙ tpamiēto hūano i sua cōplone sit tpata. si. n. ita eēt: tūc eēt ex ipamet hūana suba. Sꝫ volum⁹ ꝙ cū pp calorē nālē q in corpe existit hūano pateē: q̄li/tate afficiet q̄ hois q̄litatē nō supgredieē in ali/q̄ duarū extremitatū equalitate excedētiū. nō ḡ in ipso opabit effectū q̄litatē excedētē: cōsideratiōe igit sue opatiōis in corpe humano ē eq̄lis.

¶ Postq̄ȝ docuit aliqd de cōplone actuali q̊ ad q̄litates p̄r tangibiles q̄ sunt eiusdē spēi cū elntalib⁹. ¶ Intēdit h aliqd dicē de cōplone q̄ est talis in pōa. ꝛ h plm q̄ȝtū ad hāc artē attinet reperit in menis: lꝫ in cibis medicinalib⁹ ꝛ in multis alijs reperiri possit. ¶ Solū igit de menis loquit h Aui. Prio docēdo qūo apud medicos dnr tēperate. scdā ibi. (Et silr qūo dicant cala vel frida.) ¶ Dicit p̊ ꝙ cū dicim⁹ medicinā esse tēperatā. nō intelligim⁹ ꝙ sit tēperata ad pondus ad sensum pus datū. q̄ illud esset ipole. Et nō itelligim⁹ ꝙ habeat tēperamētū humanū. i. comploneṁ oino silem cōploni humane. tūc. n. ois medicina tpata eēt de suba humana: qd̄ est falsum. Cōplo. n. ppria hois ppa rat ad formā hois. sed itelligim⁹ ꝙ applicata corpi humano in dosi ꝯueniēti alterat p̊ a corpe hūano ita vt recipiat ab eo q̄litatē q̄ nō subigredit tpamētū humanū: ꝛ iō non opabit in ipꝫ corp⁹ q̄litatē corp⁹ excedētē. ¶ Ubi ꝯsiderat ꝙ men h sumit vt ꝯ venenū ꝛ ꝯ beçoar ꝛ cibū distiguit et sumit pro tali in pōa. nō in actu. Ex h dcō intellige nō seq. est mena tpata. ergo nō alterat corpus ꝛc̄. Sꝫ solū sequit ꝙ nō alterat extra latitudinē postq̄ȝ ad actuꝫ fuerit deducta.

¶ Et attēde ꝙ mena tpata lꝫ nō sit vnicuiqꝫ mēbro nr̄i cor/poris silis in cōplone. neqꝫ anteq̄ȝ ad actū reducat: nꝫ ꝙ ēt postq̄ȝ est ad actū reducta: q̄ tñ est ꝯseruās calorēꝫ nālem cōeꝫ. ꝛ vlr ꝯseruātē vnūqdqꝫ mēbrorū q calor est spūs. iō dr totū ꝯseruare ꝛ vniuscuiusqꝫ mēbri ꝯseruatiua mediate lꝫ nō imediate. opꝫ tñ vidē an si mena in vaporē ꝯuertat si/milē spūi in gradu caloris ꝙ queādmodū spūs est aptus calefacē oia membra corpis ita eēt ista mena. Et ꝙ sic multitudo q̄ȝtitatꝭ spūs ꝛ sanguis facit carnē q̄litatiue nō solū q̄ȝtitatiue caliorē: ita faceret h vapor. Et iō ꝺm h eēt mena tē/perata mēbroꝝ alteratiua. ¶ Dr aūt ꝯseruare tpatum cor pus: nō q̄ vnūqdqꝫ mēbrū ꝯfuet: sed q̄ applicata in dosi debita nullū alterat extra suū tpamētū ꝛ calorē cōem ꝯseruat phibēdo lapsum eius. ¶ Qd̄ si dicat spūm mēbra nō alterare. h est falsum cū sanguis ꝛ spūs calefaciāt ex̄ tēpamentū cū mēsurā excedūt. Et ꝙ calefaciat sanguis mēbra h collr. 2. pmi. cap. de eo qd̄ comedit ꝛ bibit. ¶ Ueruꝫ ēt ꝯcesso ꝙ spūs pp talē pprietatē currētē inter ipm ꝛ mem/brū calefaciat ipm ex̄ tpamētū. Querit quid phibet etiaꝫ illā pprietatē iueniri in mena tpata ad actū reducta p quā phibet mēbrū alterare ex̄ suū tpamētum. ꝛ pꝫ ꝙ nihil vetat. ¶ Utrū aūt ois men' tpata postq̄ȝ est ad actū reducta nullo mō alteret a corpe vel alteret. sed itra latitudinē tpamēti nūc nō opꝫ vidē. vtraqꝫ. n. istarū dispōnuꝫ sufficit ad hoc vt dicat tēpata ad mentē. A. h. ꝛ q̄rere an mena tpata dicat talis respcū hois absolute; vel respcū tpati magis ptinet scdā hui⁹ cap. de eo qd̄ comedit ꝛ bibit. vbi ēt videbit. Utrū sit pole aliq̄ȝ menam cōuerti in vaporem calm ꝙ possit vnūqdqꝫ mēbrū corpis imediate ꝯseruare sicut pōt spūs vitalis nō obstāte graduali dissilitudine actualis ca/loris. Et ēt vtrū sit repibilis mena hñs ptes difformes: ita vt vnicuiqꝫ mēbro hēat ptē pportionatā q̄ ad illud mēbꝝ attrahit cū ad actū fuerit reducta sicut in cibo tēpato ta/les ptes difformes repiunt. h. n. non vident impossibilia.

Quib⁹ modis meⁿᵃ tē/pata dr.

¶ Attende 2° ꝙ aliq̃ dr meⁿᵃ tēpata in actu: ſic hō tēpat⁹ hoī tēperato. aliq̃ in pōa. ſicut bugloſa. aliq̃ a ꝓpetate lꝫ īpro/prie dicat̃ meⁿᵃ vt ſaphir⁹: ⁊ aliq̃ ꝑ ſe eſt ꝑparata ita actuari a corpe humano vt ſit tēpata. alia ꝑ accñs vt veſtis. Hic tñ ſumit̃ ꝓ tali in pōa ꝑ ſe ⁊ ꝓprie dcā. ¶ Et dr etiā medi/cina tēpata que nullo mō alterat corpus: ſed reſiſtit altera tionib⁹ agere a q̃litate: q꞉ ꝑ qualitatem actiuam reſiſtit.

¶ Et ſilr cū dicim⁹ ꝙ eſt cal̃a: aut frida nolum⁹ dicere ꝙ in ſui ſuba ſit in vltimo q̃litatis: aut frigiditatis: aut in ſui ſuba ſit calidior corpore humano aut fridior: ſi. n. ita foret eius cōpl̃o eſſet ſicut hoīs cōpl̃o eſſet temperatū. Sed volum⁹ dicere ꝙ ꝑꝑ ipſam in corpe hoīs ꝓuenit caliditas: aut friditas maior illa quā ex ſe habebat.

¶ Docet h̃ qd ꝑ cal̃aꝫ aut fridā meⁿᵃᵐ itellr. Et diuidit̃ ī duas ptes. Prio h̃. 2. īfert q̃dam correlaria. ibi (Quapꝑ vna medicia.) ¶ Dic̃ ꝑ° tria. Primū eſt ꝙ nō iō dicit meⁿᵃᵐ cal̃am q꞉ ſit in ſummo calitatꝫ. q꞉ tūc ſol⁹ ignis ⁊ ſibi ſilis in calore diceret̃ meⁿᵃ cal̃a. ¶ Dicit 2° ꝙ nō dr meⁿᵃ cal̃a q꞉ in ſua ſba. i. cōpl̃one ſbali ⁊ imediate ꝑparāte ad formā ſit calior corpe humano. q꞉ tūc ꝑ tēpatā itelligerem⁹ q̃ eēt humane cōpl̃onis: cui⁹ oppoſitū dcm̄ eſt. s. Et pꝫ ꝯña. q꞉ ſi dr cal̃a ꝑ cōpationē ad ꝓpriā cōpl̃onē quā hȳet. nō ꝑ cōpationē ad effectū quē eſt apta facē in corpe humano. tūc parit̃ diceret̃ tēpata ex ſilitudīe cōpl̃onis ei⁹ cū cōpl̃one humana tēperata. ¶ Dicit 3° ꝙ meⁿᵃ iō dr cal̃a. q꞉ poſtq̃ꝫ reducta eſt ad actū ꝑ eā eſt apta ꝓuenire in corpe humano calitas maior ea cū q̃ ſtat humanū tēpamentū. ⁊ ſilr de frida. Et pōt dici ꝙ itelligat h̃ abſolute de q̃cūqꝫ hoīe ꝙ calefieret a calida vel tm̄ de tēperamēto iuxta varias opiones de q̃dib⁹ meⁿᵃᵖ de qb⁹ īfra dicem⁹. Breuit̃ igr̃ meⁿᵃ dr cal̃a vel frida a medico ꝑꝑ opationē quā eſt apta facē in corpe humano.

E ¶ Ubi no. ꝙ ſupra de tēpata dixit ꝙ patit̃ a calore nāli et afficit̃ q̃litate qua corpis humani q̃litates nō ſupgreditur. Hic xᵒ dr ꝙ medicina cal̃a vel frida efficitur qualitate aliqua a calore corpis humani. q꞉ nō oīs medicina talr reducit̃ ad actum. q꞉ acq̃rat q̃litatem per quā operet̃ in corp⁹ a calore hūano: vt ondā in cap. de eo qđ comedit̃ ⁊ bibit̃.

¶ Quapꝑ vna medicia plerūqꝫ eſt frida hūani corpis cōpōne: ⁊ cōpatiōe corpis ſcorpiōis calida: ⁊ hūani corpis cōpatōe cal̃a frida corpis ſerpētis cōpōne. Immo qñꝫ ēt vna medicina exiſtit cal̃a cōpatōe corpis petri magis q̃ꝫ ꝯpatōe corpis pauli. Iōqꝫ ꝑcipitur eis q medicant̃ vt cū cōpl̃onē mutare voluerit ⁊ vnā adhibuerit medicinam que non contulerit ab ea diſcedāt.

¶ Infert correʳⁱᵃ. ⁊ pꝫ. Nā ex q̃ meⁿᵃ ñ dr tal̃ niſi ex opōne q̃ꝫ fac̃. poſtq̃ꝫ ē reducta ad actū a calorē corpis. Et ī diūſis aialib⁹ ⁊ ī diūſis hoīb⁹ ad aliū ⁊ aliū actū reducit̃. Et ſilr iſta ſt̃ corpa vario° paſſibilia. Nō ē mirꝫ ſi meⁿᵃ eađ ī vno cōpe opat̃ calefaciēdo ⁊ ī alio īfridā° vl̃ min⁹ calefaciēdo. Ex q̃ pꝫ ēt cā ꝑmutatiōis meⁿᵃʳ. ⁊ h̃ magis tractabit̃ ſcđa hui⁹.

¶ Poſtq̃ꝫ igit̃ đ ꝯpl̃one tpata q̃ dđa erāt ꝯplenim⁹: ad loq̃ndū đ ꝯpl̃onib⁹ diſtēpatis redeam⁹. Dicem⁹ itaqꝫ ꝙ cōpl̃ones diſtēpatas eq̃le eſt ſiue cōphēderis ſcđꝫ cōpatōeꝫ ſpēi aut partis: aut īdiuidui: aut mēbri: q̃ ſūt octo: ⁊ ſūt oēs cōīcātes in h̃ ꝙ cōpl̃oni tēperate ſūt oppoſite.

¶ Nūc determīat de 2° membro ꝑnˡⁱˢ diuiſiōis itellecte ꝓpe ꝑnᵐ capl̃i. ſ. de cōpl̃one diſtēpata hūana. Et diuidit̃ ī tres. Prio ponit numerꝫ iſtarꝫ diſtēpatarꝫ. 2° decl̃at vnāquāqꝫ. ibi (Et he octo.) Tertio. ponit q̃ſdā ſubdiuiſiōes. ibi (vnaq̃qꝫ.) ¶ Primū pꝫ: q꞉ vnicuiqꝫ mō eq̃litatis ſūt. 8. ſpēs cōpl̃onis inequalis ſiue diſtēperate modo qui ſtatim dicet̃.

¶ Et he octo ꝓueniūt queadmodū dicem⁹ ⁊ eſt ꝙ egreſſus ab eq̃litate aut eſt ſimplex q eq̃litatē nō exceſſit niſi ſcđm vnā ꝯrietatē: aut eſt compoſit⁹ q equalitatē ſm duas ꝯrietates exceſſit.

¶ Nūc vnāquāqꝫ declarat. ponēdo diuiſionē diſtēperate ꝑ quā ꝑ bimēbres diuiſiōes tādē venimus ad. 8. ſpēs. ⁊ diuidit̃ in duas. Prio ponit diuiſionē. ſcđa ibi (Et ſimplices q dē. ¶ Ponit ſubdiuiſiōes. ¶ Dicit ꝑmo ꝙ diſtēperata cōplexio que nō eſt niſi illa in qua ē egreſſus ab eq̃litate; aut eſt qñ recidit̃ ab eq̃litate ꝑ q̃litatē vni⁹ ꝯrietatis tm̄. Et eſt cōpl̃o diſtēperata ſimplex: aut qñ fit receſſus ab eq̃litate ꝑ q̃litatē ambarꝫ ꝯrietatū tāgibiliū. ⁊ eſt diſtēperata cōpoſita. nā in illis duab⁹ ꝯrietatib⁹ cōſiſtit tēpamētū. ¶ Ex q̃ intelligis ꝙ lꝫ mala cōpl̃o cal̃a nō fiat niſi cuꝫ receſſu duarū q̃litatum a tēperamento. ſ. exceſſu caliditatis ⁊ defectu friditatis. nō tamē dr mala cōplexio compoſita. q꞉ non eſt niſi in qualitatibus eiuſdem cōtrarietatis ſed ſimplex.

¶ Utrum detur complexio ſimplex diſtēpata. Qō. 5.

Conſiderandū de cōpl̃one diſtēperata ſimplici. vtrū dari poſſit. ¶ Uidetur diſcordia inter Gal. ⁊ Auer. Uñ Gal. ꝑ° de cōplexionibus. ⁊ pluries alibi vult ꝙ poteſt eē aliqua mala cōplexio ſimplex. ita ꝙ ſit diſtemperata in cal̃o ipſa exiſtēte temperata in ſicco. ⁊ fundat̃ ſup hoc argu. ¶ Oīs diſpō que pōt iueniri cū vtroqꝫ duorꝫ ꝯriorꝫ pōt īueniri cū medio iter illa ꝯria. Sed diſtēperata complexio pōt reperiri cal̃a cum ſiccitate a predñio vt in colerico ⁊ pōt iueniri cū humiditate vt in ſanguineo. g̃ pōt īueniri cū tēpato int̃ hūidū ⁊ ſiccū.

¶ Auer. autē ſcđo colliget. non vult eſſe poſſibile. q̃ inueniat̃ diſtēpata cōpl̃o in vna ꝯrietate qn ibi ſit diſtemperamentum in ambabus cōtrarietatibus. ¶ Et rō eſt. q꞉ cōpl̃o in paſſiuis q̃litatibus eſt mā̈ cōplexionis in actiuis: ſꝫ diuerſa forma req̃rit diuerſam mā̈m. Igit̃ nō poteſt variari cōplexio in actiuis qn fiat variatio in paſſiuis. Et quaſi per ſil̃e argumentū. ꝓbatur etiā ecōtra. Qđ autem paſſiue q̃litates ſunt mā̈ actiuarū. ſumit̃ ex q̃rto methaurorū.

¶ Nota tñ ꝙ nō vult Auer. ꝙ ſi diſtēperamentum eſt in actiuis tm̄ ꝙ debeat dici egritudo ꝙ in paſſiuis ſit diſtemperamētū tm̄ ꝙ dēat dici egritudo. q꞉ non eſt neceſſarium tm̄ diſtemperari humiditates q̃ꝫtū diſtēperatur caliditas.

¶ Et ſi q̃rat̃ q̃ꝫtū eſt ⁊ q̄uo opꝫ diſtēpari paſſiuas in cōparatiōe ad actiuas facta actiuarū diſtēperantia. ¶ Rñdet̃ ꝙ h̃ eſt ignotū. Uerū īpoſſibile eſt ꝙ ꝑciſe ſub eadē mēſura paſſiuorꝫ ſint due diuerſe cōpl̃ones in actiuis. Et h̃ eſt cā q̃re ꝯcedit Auer. errorē Gal. eē paruū ⁊ nō dare īpedimētū in arte ſcđo colliget ca. ꝑ°. Et q̃re tertio colliget dicit ſpēs egritudinū cōplexionaliū eſſe octo. iter q̃s numerat. 4. ſimplices. ¶ Conueniūt g̃ ambo in iſto ꝙ ſtat eſſe egritudinalē lapſum in actiuis non exñte lapſu egritudinali in paſſiuis. ⁊ eꝯ. Sed differūt q꞉ Gal. dixit ꝙ cū eadē mēſura ꝑciſe. ſ. actiuarū ſtat diuerſa mēſura paſſiuarꝫ ⁊ ecōtra. Auer. aūt dicit h̃ eſſe īpol̃e. ¶ Ego aūt eſtimo ꝙ ſtat aliq̃ duo hr̃e de mēſura paſſiuarꝫ eq̃l̃r q̃ nō hñt eq̃l̃r de actiuis que ſunt ꝑme q̃litates. Pꝫ capiēdo flegmaticum ⁊ ſanguineū. ⁊ tūc vel habēt eq̃l̃r đ humiditate. ⁊ habeo ꝓpoſitū. Uel vnū hꝫ plus: ⁊ q̄uocūqꝫ ſit illud. Ponat̃ ꝙ ſꝫ ambas ꝯrietates reducat̃ ad tēpamētū reliquo nō variato in ſua cōpl̃one. ¶ Et pꝫ. ꝙ in h̃ motu aliqñ habebūt equalit̃ de humiditate cum nulla fiat ſubita humiditatis deꝑditio vt ſuppono. ⁊ tñ nunq̃ꝫ habebūt eq̃lem mēſuram caloris. vt pꝫ intuenti. ¶ Nec ſm h̃ paſſiue ſūt ꝓpria mā̈ actiuarꝫ. cū mā̈ prima immediate primas q̃litates recipiat. ¶ Credo Auer. itelligere de cōpl̃one que eſt q̃litas ſcđa. Et in iſto

est Auer. positio sustētabił. Nec argꝰᵗᵃ Ga. ꝓbāt ꝙ sit poſſe flaticū ꝛ sāguineū hēre ꝑcise eq̄lē ḡdū ↄplonał hūiditatꝫ. In illo āt motu stati imagiato nō itelligimꝰ motū in ↄplone q̄ est q̄litas fcā ex ꝑmis: ſꝫ i ipsis ꝑmis q̄litatibꝰ q̄re eq̄lē mēsurā passiuaꝝ cū diuersis actiuaꝝ nō negaret. ℭ Expositio āt cōis Auer. q̄ dic̄ ꝙ nō accit mutatio i actiuis qn accidat in passiuis in relatiōe ad opatiōes nō in q̄litatibus in se est ꝓpter Auer. iniaꝫ. Nā sic nō rephēdisset de calore pueri ꝛ iuuenis Gal. q dicit calorē eq̄lē. qꝛ Gal. nō dixit iuuenis calorē oio sił'r esse opatiuū cū calore pueri. vt ↄstat.

ℭ Et simplicis qdē qui ſm vnaꝫ excesserit ↄrietatē: aut est excessus ſm ↄrietateꝫ agentē: ꝙ est aliquo duoꝝ modoꝝ qm̄ aut est całior q̄ꝫ dꝫ: ſꝫ nō hūidior neq̄ꝫ siccior: aut fridior q̄ꝫ dꝫ: ſꝫ nō humidior neq̄ꝫ siccior. Aut ſm ↄrietatē patienteꝫ: qꝺ est vno duoꝝ modoꝝ: qm̄ aut est siccior q̄ꝫ dꝫ: ſꝫ non est całior neq̄ꝫ fridior: aut hūidior sed nō est fridior neq̄ꝫ całior. Iste tn̄ q̄ttuor non diu ꝑmanent: całitas nāq̄ꝫ maior q̄ꝫ dꝫ: reddit corpꝰ siccꝰ q̄ꝫ oꝫ. Et friditas maior q̄ꝫ dꝫ facit corpꝰ hūidꝰ q̄ꝫ opꝫ: hūiditate extranea. Et siccitas maior q̄ꝫ dꝫ: cito reddit ipꝫ fridꝰ q̄ꝫ opꝫ. Et hūiditas maior q̄ꝫ dꝫ si valde fuerit supflua velocius reducit ipm ad fritatem q̄ꝫ siccitas maior. Que si plurima non fuerit cōseruabit ipsuꝫ
Quarta ꝑmi. c. 2. prolixiori tempore. ad vltimū vero reddit ipm frigidius quā debet. Tu tamē ex hoc intellige ꝙ eq̄litas ꝛ sanitas magis pertinēt caliditati q̄ꝫ frigiditati ꝛ he quidē sunt simplices quattuor.

ℭ Dicit ꝑ. ꝙ mala ↄplo simpˣ. aut est cū excessu i q̄litate de ↄrietate actiua. aut de ↄrietate passiua. Iteꝫ de actiua. aut erit excessus i całitate cū eq̄litate hūiditatꝫ ꝛ siccitatis. aut in friditate cū eadē q̄litate passiuaꝝ. Et iteꝝ si erit excessus in ↄrietate passiuaꝝ. aut erit i siccitate cū tēpamēto in actiuis. aut i hūiditate cū eodē tēpamēto. ꝛ sic fiūt. 4. spēs male ↄplōis distēpate simplices. s. cała tm̄. frida tm̄ sicca tm̄. hūida tm̄. ꝛ h̄ tā veꝝ ē de mala ↄplōe ꝑternāli q̄ nō ↄuenit v̄tuti ꝓ suis opōnibꝰ faciēdis. ꝛ h̄ dr̄ tāta respcū ꝓꝑe ↄplonis nō respcū tēpamēti absolute q̄ꝫ ēt ō mala ↄplōe nāli q̄ est ↄueniēs v̄tuti ꝓ faciēdis opōnibꝰ. ꝛ dr̄ tāta respcū absolute tēpamēti. ℭ Dicit 2° Aui. q̊ ad istā ꝑtē ꝙ ille. 4. ↄplones simplices nō diu durāt i sua simplicitate ſuato tēperamēto i alia ↄrietate in q̄ nō ē lapsus in sił'i ḡdu tēpamēti in q̊ ſuaret̄ i corꝑe tēpato in ābabꝰ ↄrietatibꝰ aliꝫ paribꝰ. ꝛ ista est ꝓꝑa hꝰ loci expō. nā oēs alie hn̄t repugnātiā. ℭ Dicit 3° ꝓbādo istō ſm ꝙ całitas maior q̄ꝫ dꝫ reddit corpꝰ siccius q̄ꝫ oꝫ. i. si fuerit corpꝰ cał'm tm̄ ꝛ tēpatū in passiuis nō subał'r i eodē ḡdu tēpati passiuaꝝ in q̊ ſuaret̄ cū tēpamento actiuaꝝ aliꝫ paribꝰ. ſꝫ cito fit siccꝰ q̄ꝫ fieret cū actiuaꝝ tēpamēto. ꝛ iō sepe ↄtigit ꝙ fiat siccū respcū tēpati. qꝛ latitudinē tēpamēti egrediat̄. Lꝫ aliqn̄ ↄtigat ita modicū esse lapsuꝫ i cało ꝛ tēpatū i passiuis eē i extremo tēpamēti v̄sus hūidū: qꝺ remanebit tēpatū in hūido ꝑ totū vite ↄcursum cū sit i eo mioꝛ ꝓportio ad ↄsumādū ꝛ exiccādū: q̄ꝫ vt i dato tēpato modꝰ calefaciēdi excedat. ℭ Et fritas maior q̄ꝫ dꝫ fac̄ corpꝰ hūidꝰ q̄ꝫ oꝫ hūiditate ex̄nea q̄ remanet ꝑ viā idigestiōis maioris. lꝫ ipꝫ faciat hūidꝰ fortasse ad sensuꝫ ꝓportionatū sensuꝫ ꝑcedēti. ℭ Et siccitas maior q̄ꝫ dꝫ facit corpꝰ fridꝰ q̄ꝫ oꝫ. cito itelligit̄ ꝙ multū excedēs siccitas facit corpꝰ fridꝰ vt pꝫ i his q marasmāt̄ qꝺ accit ꝑꝑ defectū ꝓprij subiecti caloris qꝺ est hūidū. Uel scꝺo. s. siccitas maior q̄ꝫ dꝫ reddit tēpatū i actiuis fridꝰ cito q̄ꝫ oꝫ. i. facit ipm citiꝰ icurrere senectutē in q̄ corpꝰ ē fridꝰ q̄ꝫ oꝫ respcū eius qꝺ ē tēpatū. ꝛ hūiditas maior q̄ꝫ dꝫ si fuerit multū excedēs reddit corpꝰ fridꝰ q̄ꝫ oꝫ citiꝰ q̄ꝫ siccitas. qꝛ ꝑ viā suffocationis całi citiꝰ ifridat̄ corpꝰ q̄ꝫ ꝑ viā marasmi ꝛ cōsumptiōis hūidi. ℭ Si āt hūiditas fuerit modicū maior q̄ꝫ dꝫ ſuabit corpꝰ in całitate sua satis multo tp̄e. ſꝫ tādē in senectute ꝑꝑ mł'titudinē multoꝝ flatū reddit ipꝫ fridꝰ tēpato. ꝛ has expōnes ſua. ℭ Dicit 3° q̊ ad hāc ꝑtē ꝙ ex oībꝰ intelligas ꝙ eq̄litas. i. tēpamētū ꝛ sanitas magis attinet całitati q̄ꝫ frigiditati. Et auctoritas expōnē sup habuistis nō itelligēdo ꝙ oē sanū sit cał'm ꝑ absolutū dn̄iuꝫ caloris actualis q̄ est q̄litas ꝑma sup friditatē: sed qꝛ aīa magis vtitur calore in operationibus suis q̄ꝫ frigore ꝛ si calor sit aliqn̄ frigore remissior vt os digerit caliditate sua ꝛ non frigiditate.

ℭ Cōposite āt sunt i qbꝰ sit egressus ab eq̄litate ſꝫ vtrasq̄ꝫ ↄrietates velut si sit ↄplo całior ꝛ hūidior simł' q̄ꝫ oꝫ. aut całior ꝛ siccior sił' q̄ꝫ oꝫ. aut fridior ꝛ hūidior sił' q̄ꝫ oꝫ. aut fridior ꝛ siccior simul q̄ꝫ opꝫ. non. n. pōt esse frigidior ꝛ calidior quā opꝫ. neq̄ꝫ siccior ꝛ humidior simul.

ℭ Ostēdit q̄ dicant̄ distēperate cōposite. ꝛ q̄uo earū sint. 4. species. ꝛ totū pꝫ. ℭ Attēde tn̄ ꝙ cū corpꝰ posset dici distēperatuꝫ per q̄litates occultas q̄ dn̄r a medicis cōplo insequēs māꝫ. ꝛ posset ēt dici distēperatū ꝑꝑ q̄litates ał's a cōplone: vt ꝑ opacitatē cornee vel cristaline. ꝛ posset dici distēperatū in ↄplone manifesta ꝑꝑ indebitā depēdētiā caloris a ꝑtibꝰ elemētalibꝰ ↄstituētibꝰ ꝛ a spiritibꝰ ꝛ sanguie. ꝛ ꝑꝑ gradualē distātiā a tēperamēto in ↄplone inseq̄nte formā solū de distēperātia isto mō vltimo accepta hic loquitur. Q̄uo ipossibile est aliqd esse simł' cał'm qꝺ sit frigiduꝫ vel aliquā esse distēperatā nisi modis ꝑdictis. Reliqs aūt modis supponēdo distēperatū cōcedende essent iste cōclusiones. ℭ Aliqs est cōplonaliter distēperatus qui nec est calidus nec fridus nec hūidus nec siccus respectu temperati. vt pꝫ in corpore humido naturał'r per febrē via resolutionis veniente ad mortē. qꝺ in certo casu in aliquo instanti ante mortē erit ꝑcise corrn̄dens tēperato in gradibꝰ primaꝝ q̄litatū. ℭ Scꝺa ↄclo. aliqꝺ est corpꝰ per totū habēs malā cōplonē calidā ꝛ malā cōplonem frigidā. Patet in ethico ethica senectutis: caliditate ignis: febriēte effimere. ꝛ multas plures q̄s propter breuitatē omitto. A Quibꝰ modis corpꝰ distēperatū dr̄.

ℭ Unaqueq̄ꝫ aūt harū octo ↄplonū aut est sine mā̄ qꝺ qdē est cū cōplo corpꝰ q̄litate solūmō afficit ita ꝙ corpus hac q̄litate nō afficiat̄ propter hūorē in ipm penetrātē qui hāc hēat q̄litatē ad quā imutat̄ corpus. neq̄ꝫ fiat nisi sicut cū caliditate eius qui calefit ad igneꝫ aut friditate eius q ad niuē infridatus ē. aut est cū mā̄ qꝺ qdē ē cuꝫ corpus nō afficit̄ q̄litate huius cōplexionis nisi ꝑꝑ vicinitatē hūoris in ipm penetrātis in q̊ hec qualitas supabūdās existit: quēadmodū corpꝰ hūanū cā vitrei flegmatis infridat̄ aut causa colerici hūoris prassini calefit. Tu aūt in libro tertio ꝛ q̄rto cuiusq̄ꝫ. xvj. ↄplonū exēplū inuenies. Et est tibi sciēdū ꝙ cōplexio cū materia duobꝰ est modis. mēbrū. n. qn̄q̄ꝫ exteriꝰ a mā̄ madefactū ē. ꝛ qn̄q̄ꝫ mā̄ penetrat ꝛ retinet̄ in foraminibus ꝛ vētriculis ipsius ꝛ ē cū reditio ꝛ penetratio est apans: ꝛ est cū nō hec est cōplone dictio.

¶ Põit subdiuisiões octo mõꝛũ. ꝛ sũt clare oẽs vsq ad finẽ capli. ¶ Attẽde tñ ꝙ Auer. 3. colliget cap. j. vult eẽ difficile dare egritudinẽ simplicẽ cum mã. ꝛ rõ: qꝛ si mã dꝫ malignari plimũ ẽ pp egritudinẽ i mẽbris n pẽdẽtẽ ab illa mãe malignatiõe: aut pp cãm pmitiuã q̃ plimũ alterãdo hũoꝛẽ alterat mẽbꝛũ. ꝛ sic in mẽbꝛo sunt due male dispõnes. ꝛ lꝫ posset accidere oppositũ. hoc esset rarũ ꝛ difficulter.

¶ Medicus aũt physico credere dꝫ ƀm semitã positionis: qđ nõ est ei manifestũ per se.

¶ Facit qđ dictum est in pꝛincipio capituli: ꝛ patet.

¶ De cõplonibus mẽbꝛoꝛũ. Cap. 2.

Dico ꝙ de⁹ cuiq aiali: ꝛ cuiq mẽbꝛo donauit ex ꝯplone qđ magis meret: ꝛ qđ ei⁹ actiõib⁹ ꝛ dispõnib⁹ ƀm possibilitatẽ meli⁹ existit. hoc aũt certificare phi est ꝛ nõ medici. Donauit aũt hoi cõplonez tẽperatioꝛẽ q̃ꝫ in hoc mũdo esse est põle cũ suarũ virtutũ ꝯueniẽtia qb⁹ agit ꝛ patit. ꝛ vnicuiq mẽbꝛo donauit de cõplone qđ meret. Posuit ergo quedã ex mẽbꝛis calidioꝛa: ꝛ alia frigidiora: ꝛ alia sicciora: ꝛ alia humidioꝛa.

¶ In isto cap. de ꝯplonib⁹ determiat de ꝯplone ꝯcta ad mẽbꝛa large sumẽdo mẽbꝛa p reb⁹ coꝛpalib⁹ in coꝛpe nr̃o nãliter reptis. ¶ Et diuidit i duas ptes. Prio pbat ꝙ mẽbꝛa nr̃i coꝛpis sunt diuersaꝝ ꝯplonũ. 2° narrat mẽbꝛoꝝ ꝯplones. ibi (Q̃đ aũt i coꝛpe.) ¶ De p͂ͣ pte suppõit ꝙ de⁹ dedit vnicuiq aiali ꝛ vnicuiq mẽbꝛo ꝯplonẽ sibi magis ꝯuenientẽ p actiõib⁹ ꝛ passiõib⁹ mẽbꝛi ƀm politatẽ. Et h̃ est pbatũ in nãlib⁹: qꝛ semp nã facit de possibilib⁹ qđ melius est. ¶ Dicit 2° ꝙ de⁹ dedit ꝯplonẽ hoi tpatioꝛez q̃ꝫ eẽt põle in h̃ mũdo repiri. q̃ cõplo fuit ꝯueniens suis ṽtutib⁹ qb⁹ hõ agit ꝛ patit. ꝛ vnicuiq hũano mẽbꝛo ꝯdit ꝯplonẽ sibi magis ꝯueniẽtẽ. Et pmũ pꝫ. qꝛ ꝯplo hũana pfectioꝛẽ foꝛmaz seruat i mã q̃ꝫ aliq̃ alia. ꝛ scđz pꝫ ex p͂. ¶ Dicit 3°. ꝙ ex his sequit ꝙ mẽbꝛoꝝ hois alia sunt calidioꝛa. alia sunt fridioꝛa. alia hũidioꝛa. alia sicc. Pꝫ p h̃ ꝙ mẽbꝛa q̃dã in sui opatione indigẽt pluri calitate. q̃dã paucioꝛi. ꝛ sic de hũiditate ꝛ siccitate. Sꝫ vnicuiq mẽbꝛo donauit de⁹ ꝙ magis meret p sua opatione. g̃ ꝛc̃. ¶ Attẽde ꝙ lꝫ aliqđ aial meli⁹ pficit aliquã opationẽ q̃ꝫ hõ. vt vultur odoꝛatũ. linx visum ꝛc̃. Tñ illa mẽbꝛa in illis aialib⁹ brutis nõ habẽt pfectioꝛẽ cõplexionẽ q̃ꝫ sibi coꝛrñdentia in hoie. qꝛ cõplo in mẽbꝛo humano exñs pfectioꝛẽ foꝛmaz seruat in mã. ¶ Cõplexionũ eni que spẽ differãt: ista est pfectioꝛ cũ qua stare põt in mã foꝛa pfectioꝛ. Sed cõplonũ eiusdẽ speciei: ista est perfectioꝛ que est sue foꝛme cõuenientius instrumentũ.

De ꝯplexiõe spiritu⁹ vide Ga. li. 5. ꝯplonũ textu p. cap. 2. De san. ꝯriũ dic̃ Ga. 2. cõplonum c. 2. ꝛ. 3. qꝛ dicit col. ru. eẽ calioꝛẽ. p cõ

¶ Q̃ꝝ ãt in coꝛpe ẽ cali⁹ ẽ spũs ꝛ coꝛ a quo pcedit: deĩde sãguis lꝫ in epate gñet: qꝛ.n. cũ coꝛde ꝯtinuus existit ab eo plus acqrit caloꝛis q̃ꝫ epar hẽat: postea epar: qꝛ ẽ sic̃ sanguis ꝯgelat⁹. post qđ ẽ caro q̃ minoꝛis ẽ caloꝛis q̃ꝫ epar ppterea ꝙ neruoꝝ villi in ea mixti sunt q sunt fridi: deinde sũt musculi q minoꝛis sunt calitatis q̃ꝫ caro simplex ppter illud qđ de neruis ꝛ ligamẽtis eius admiscet: postea est splen ppter illud qđ ẽ in eo de fece sanguis: postea renes eo ꝙ nõ mult⁹ in eis existit sanguis: deide arteriarũ tunice nõ pp ipsaꝝ neruosa coꝛpa: sꝫ ppter illud qđ recipiũt de calefactione sanguis ꝛ spũs q sunt in eis: postea sunt venarũ nõ pulsatiliũ tunice pp sanguinẽ solum: postea cutis vole temperate.

¶ Narrat ꝯplones mẽbꝛoꝝ. ꝛ diuidit in. 4. sic̃. 4. oꝛdies ponit. 2° ibi (Frigidi⁹.) 3° ibi (Hũidi⁹.) 4. ibi (Res ãt siccioꝛ.) ¶ In p͂ͣ pte ponit talẽ oꝛdinem mẽbꝛoꝝ calidoꝝ. p͂ spũs ꝛ coꝛ. 2° sanguis q lꝫ in epate gñet: tñ pp ei⁹ cõtinuationẽ cuꝫ coꝛde recipit ab eo plus calitatis q̃ꝫ hẽat epar. Et itelligetã de sanguie in vẽtriculis coꝛdis q̃ꝫ de sanguie i ipso epate exñte. ¶ Spũs aũt a coꝛde ad epar veniẽs magis calefacit sanguinẽ epate. Et pp melius applicari. ꝛ pp patiẽtis aptitudinẽ. ¶ Tertio. epar qđ est sic̃ sanguis coagulat⁹. i. factũ ex sanguie coagulato a calo tñ ꝙ sepauit inde subtiles ptes ꝛ calas sanguis ita coagulat⁹ min⁹ calid⁹ sanguie remãsit. ¶ Quarto caro. s. simplex q̃ ẽ fridioꝛ epate qꝛ in ea sunt mixti villi neruoꝝ q sunt fridi. ¶ Quito sũt musculi q sunt fridioꝛes carne simplici pp multos villos neruoꝝ ꝛ ligamẽtoꝝ q ad eas veniũt plures q̃ꝫ ad simplicẽ carnẽ. ¶ Sexto ẽ splen. q ẽ fridioꝛ musculis pp meliã q̃ ad ipsuꝫ attrahit. ¶ Septio. sunt renes q sunt modicũ cali: qꝛ modic⁹ sanguis in eis ꝯtinet. ¶ Octauo tunice arteriaꝝ q̃ nõ sũt in nũero calidoꝝ mẽbꝛoꝝ. ppea ꝙ participãt coꝛpe neruoso: sꝫ pp caloꝛẽ actualẽ quẽ recipiũt a spũ ꝛ sanguie cõtẽto in eis. ¶ Nono sunt choꝛda venaꝝ q̃ min⁹ sunt cala arterijs. qꝛ a solo sanguie q̃si calefiunt respectu arteriarum. ¶ Et postea est cutis q̃ est tẽperata in caloꝛe. ¶ Attẽde tñ ꝙ cũ aliqs sit vitalis spũs: aliqs aialis aliqs nãlis quoꝝ distinctiões ifra ponã. tñ de vitali ẽ sermo cũ dr ꝙ est calidioꝛ res q̃ ẽ in coꝛpe. Nã aialis ꝛ nãlis vterq est vitali frigidioꝛ. nõ tñ oꝫ ꝙ qlibꝫ spũs aialis aut nãlis sit vitali frigidioꝛ. vt pbat. ponẽdo ꝙ. a. sit spũs aialis nũc pmo genitus ex vitali. ꝛ sequit ꝙ nõ p quãcũq calefactionẽ desinit esse spũs aialis. sꝫ p quãlꝫ calefactionẽ de poli fieret aliq̃ vitali calidioꝛ. g̃ ꝛc̃. Spũs ẽt vitalis aliqs est a coꝛde trãsmissus ad mẽbꝛa ꝛ ab illis alterat⁹. Aliqs est adhuc in coꝛde reseruat⁹ de q̃ est sermo: spũs ẽt in coꝛde reseruat⁹ ƀm ptẽ est in poꝛositatib⁹ coꝛdis sibi appꝛopat⁹ ad ppꝛia opa exercẽda. Aliqs ẽ adhuc sub foꝛma cõi pmanens aptus a coꝛde ad alia mẽbꝛa pelli. ꝛ de hoc maxime Aui. intelligit.

¶ Utrum spiritus sit coꝛde calidioꝛ: ꝛ similr vtrum sit spiritus coꝛdi appꝛopꝛiatus. Questio. j.

Utrum vero ille spũs sit coꝛde calidioꝛ. lꝫ Gal. nõ tetigerit. ꝛ Aui. nõ dixerit. Doctoꝛes tñ pbabilr volũt hũc spũm substãtia coꝛdis ꝛ ẽt aggregato ex suba coꝛdis ꝛ spũ appꝛopꝛiato coꝛdi esse calidioꝛẽ. qꝛ suba coꝛdis hꝫ de elemẽtis fridis plus vt aq̃ ꝛ terra. ¶ Utrũ autẽ spũs appꝛopꝛiat⁹ coꝛdi sit calidioꝛ cõi spũ vel eꝯ. est pblema meo iudicio neutrũ. ¶ Sꝫ tñ q̃litercũq dicat spũs est a coꝛde genit⁹. ꝛ tñ est coꝛde calidioꝛ. qđ vel iõ cõtingit. qꝛ cũ coꝛde ad spũs gñationẽ cõcurrit spũs pcedens tm̃ hñs de calitate quãtũq sequẽs. Uel qꝛ spũs generat a coꝛde p remisse calitatis cũ ipso. postea seipm mouet ad caliditatẽ intẽsioꝛẽ sue foꝛme ꝯueniẽtẽ. ¶ Uel tertio motu quodã in ventriculis coꝛdis calefit. ¶ Aduerte 1° ꝙ apud auctoꝛes 4. maneries ꝯplonũ ꝯsiderant ƀm q̃s mẽbꝛa sibi inuicem possunt cõparari. ¶ Una est inata ꝛ hec ẽ ꝯ merito miscibiliũ in mẽbꝛo repta. ¶ Scđa est ifluẽs ꝛ est cõplo repta in mẽbꝛo data sibi a spũ ꝛ sanguie trãsmissis ad ipm ab aliquo mẽbꝛo alio vel exñtib⁹ in eo. Et in hac ꝯsideram⁹ duas mẽsuras: qm̃ vna est mẽsura cõueniẽs mẽbꝛo simplici p sua opatione inquãtũ est simplex tali spẽi. ¶ Alia ẽ mẽsura ꝯueniẽs mẽbꝛo simplici inquãtũ est ps talis oꝛganici talẽ opationẽ debẽtis opari. vt v̄bi grã. caro dyafragmatis nõ indiget multo caloꝛe influẽte ad pficiẽdũ ei⁹ opationẽ sibi debitã vt est caro musculi sꝫ vt est caro talis musculi foꝛtis mot⁹ ꝛ q̃si cõtinuũ indiguit multo caloꝛe. ¶ Tertia est cõplo inata actuata p influẽtẽ ꝛ ẽ aggregata ex his

duob⁹ dictis in ꝙ̃ possum⁹ imaginari duas mẽsuras: quẽadmodũ in imediate ꝓcedẽti. ¶ Quarta est ꝯplo repta in mẽbro merito ꝓpinqtatis vel distãtie a fonte caloris quo neruũ cordi ꝓpinquuz ⁊ ossa magis calidos dicim⁹ neruo pedis. Et ꝺz mẽtẽ Gẽ. quẽ in h moderni sequunt̃ Aui. aliqñ graduat mẽbra ꝺz vnã de istis. ⁊ aliqñ ꝺm aliã. Et h fecit vt faceret nos itelligere varias mẽsuras esse a medico
A ꝯsiderãdas. ¶ Vie aũt qb⁹ in cognitionẽ taliũ ꝯplonũ venim⁹ nõ sunt tm̃ tact⁹ ꝫ rõ. existimatio auctas sensus. ⁊ plereqꝫ tales vie. Qꝺ ãt dixit Gal. 2. de ꝯplonũ. ꝙ regula calidi ⁊ fridi nihil est ꝑter tactũ. itellexit de frido ⁊ calo actuali ⁊ ꝙ̊ ad mẽbra ꝙ̃ facile ꝑ se pñt tãgi. Et quo ad hec talia a tactu. respcũ eius sunt ꝙ̃li nulli⁹ momẽti. ⁊ iõ his dictis auctoritas nõ repugnat. Et ex his potes videre ꝙ ista nouez ꝙ̃ ponunt̃ in numero calidoꝝ nõ ꝺm eãdẽ mẽsurã ⁊ manerie graduant̃. Nã sanguis ꝑ cõplonẽ ei⁹ merito vicinitatis ⁊ ꝯtinuitatis cũ corde. Caro simplex merito ꝯplonis inate ⁊ influẽtis quo ad ꝑmã mẽsurã in ea ꝯsideratã dr̃ calidior musculo. Que tñ ꝺz ꝙ̊sdã quo ad scꝺaz mẽsurã ꝯsideratã in influẽte ꝙ̃ est calitas ꝯueniẽs carni musculi ꝓ ꝙ̃zto est pars dati organi debẽtis exercere motũ est carne illa musculi fridior cũ multa ⁊ ãplior calitas reqrat̃ ad motuz ꝙ̃z ad sensuz tact⁹. vt sumit̃ ꝙ̃rto de accidenti. Si qs tñ stricte ꝯsideret mẽtẽ Gal. 2ᶜ de ꝯplonib⁹. cap. 3. Jntẽdit graduare cõplones mẽbroꝝ quo ad actualẽ mẽsurã ꝑmaꝝ ꝙ̃litatũ in eis repertã ꝑ tactũ solũmõ bñ ꝑceptibilẽ quo ad calorẽ ⁊ frigus ⁊ ꝑ tactũ cũ quodã discursu quo ad hu. ⁊ sicc. Et ꝙ ista sit mẽs Gal. pꝫ ꝑ. ꝙ loquit̃ de actuali ꝯplone. qr in ca. 2. dicit. Sẽsu igit̃ oꝫ expiri corp⁹ calꝫ aut fridũ qꝺ est actu tale ⁊ potẽtia nõ. Et in fine capli tertij. vbi ponit ꝯparationẽ mẽbroꝝ dicit.
B ¶ Et regula cogñscẽdi iterũ ẽ sensus tact⁹ quẽadmodũ narrat Hippo. i suo libro de nã hũana. ⁊ in ꝑn. eiusdẽ capli dic̃. ꝙ regula in calo ⁊ frido cognoscẽdo nihil ẽ ꝑter tactũ. ⁊ de hũido ⁊ sicco vt dixi statiꝫ intelligẽdo ꝑ tactũ solũmõ bñ ꝑceptibile ꝙ̃ ad calorẽ ⁊ frigus. Et ꝑ tactuz cũ quodã discursu quo ad hũidũ ⁊ siccũ. Sed cũ ꝯparant̃ mẽbra adinuicẽ itelligit̃ de mẽbris hois eiusdẽ tẽperati vel lapsus ꝓportionati ꝑ totũ lapsũ: ⁊ ꝙ̊ ad oĩa mẽbra nãlr dispositi: ⁊ ceteris positis i mẽbris cõpatis parib⁹ ꝙ̃ztũ est pole. ¶ Et h mõ dices ꝙ caro simplex posita ꝑitate in ꝯplone influẽte sic̃ est pole. qr põt repiri in corpe sano muscul⁹ hñs ꝑcise tm̃ de influẽte calitate sic̃ caro gingiuarũ est calior musculo ꝑꝑ dispitatẽ in ꝯplone inata. Et ꝺm hũc modũ facilr oĩa saluabis. ¶ Attẽde vltio ꝙ lꝫ dicat̃ supius in alio ca. ꝙ caro ẽ mẽbꝝ maxie ꝓpinquũ eꝙ̃litati põderis ⁊ nũc corpa venaꝝ ꝺm calitatẽ ponunt̃ ꝓpingora cuti ꝙ̃z ista. ⁊ tñ nõ repugnãt qr caro ẽ ꝓpinꝙ̃ eꝙ̃litati ad põd⁹ in vtraqꝫ eꝙ̃litate. sed corpa venaꝝ ꝑ siccũ satis distãt. ¶ Vel dici põt ꝙ aliꝙ̃ caro ẽ valde ꝓpinꝙ̃ eꝙ̃litati illi ꝺm calm vt caro in extremitate digitoꝝ. Hic ãt cõparant̃ supposita paritate i ꝯplone influẽte cũ ꝯditionib⁹ supradictis cũ qb⁹ aliꝙ̃ vena est frigida respcũ eꝙ̃lis ad pondus.

De pinguedine ⁊ adipe ꝑriuꝫ hꝫ Ga. 3. de simp. me. diia 2. c. j. ⁊ 3 ꝯplonũ. c. j. ⁊ A. i pte ista c. illo nu miẽs ma stica. C tiõe dic̃

¶ Frigidius vero est qꝺ est in corpe est flegma: postea pili: deinde os: postea cartilago: post ligamẽtũ: deinde chorda: post pãniculus: deide nerũ: post nucha: post cerebru: deinde adeps: postea pinguedo: postea cutis.

¶ Ponit ordinẽ fridoꝝ in nr̃o corpe ⁊ pꝫ: qd dicat ⁊ ꝑ flegma intelligas flegma nãle qꝺ actuali friditate ẽ fridius qꝺ est in corpe nr̃o mere nãlr disposito. lꝫ igit̃ melãcolia nãlis per statis ꝯgelationẽ fieri possit tñ ipsa nõ est in corpe mere nãlr disposito. Qꝫ si dicat̃ flegma nãle modicũ distare a sanguis nã. hoc est potẽtia nõ quo ad actualẽ cõplexionẽ. ¶ Attẽde scꝺo. ꝙ pilus fit ex fumo terrestri spisso viscoso per aeris vel cutis friditatem coagulato. Est ꝫ nãlr satis fridus: sed qr ille fumus est aliꝙ̃lr adustus qꝺ non ꝯtingit in flegmate. iõ ponitur min⁹ fridus flegmate. Qꝫ si videatur nos calefacere: h est reflectãdo calorẽ nr̃m: ⁊ per accidẽs ad quẽ sensum dicit Ari. ꝙ plũbũ est calidius lana qnto ꝓbleumatũ ꝓbleumate. 19. Os vꝺ cartilago: ligamentũ: ⁊ chorda ponunt̃ frigidiora ꝺz ꝙ sunt magis terrestria sed panniculus ponit̃ minus frigidius chorda: licꝫ vterqꝫ cõponatur ex neruoꝝ villis ⁊ ligamẽtoꝝ vt infra in summa de mẽbris: qr magis calefit a carne ⁊ mẽbris calidis qb⁹ iuxta ponit̃ ꝓpter eius extensionẽ. Et hoc maxime de pãniculo sensuz dante ⁊ simul regẽte. Neruus vꝺ est calidior: qr pluri spiritu participat. ⁊ sic motiuus minus frigidus est sensitiuo tm̃ eadẽ causa. ¶ Sed de nucha ⁊ cerebro visus est Ari. 2. de partib⁹ animaliũ. cap. 7. aliter sentire. Vbi vult nuchã esse calidã ⁊ cerebri frigiditatẽ tẽperare. ¶ Sed Gal. scꝺo cõplexionũ. ⁊ Auic. h ostendit nuchã esse frigidiorẽ: qr cũ sit mẽbrũ cuꝫ cerebro exangue ⁊ quasi eiusdem nature quo ad mãm vt docet sensus cũ cerebrũ indigeat pluri spiritu vt generet animalem pro toto: ⁊ magis calefit in directo positum sup cor ⁊ magnas arterias videmus ⁊ multas vndiqꝫ circũdare cerebrũ. Et signa huius sunt: qr rigores incipiunt a nucha plerũqꝫ. Jdeoqꝫ cõmuniter vt medici hanc sententiã sequamur.

ꝙ zirb⁹ suscipit calorem cã pinguedis ⁊ idem Auer. 5. colliget. c. 53. ⁊ in prohemio ꝙ̃rti metheororũ.

De mãgñatiõis pili.

¶ Vtrũ cerebrũ frigidũ existat. Questio. ij.

Vtrum aũt cerebrũ sit frigidũ. reperiunt̃ tres modi. ¶ Primo tñ notãdo ꝙ in cerebro triplicem imaginamur cõplonẽ. ꝑmo innatã. scꝺo innatã actuatã ꝑ influẽtẽ ꝓpter opationẽ cerebri necessariã. tertio totã mẽsurã caloris in cerebro existẽtẽ taꝫ rõne influentis spũs ꝙ̃z vapoꝝ ⁊ fumoꝝ ad caput ascẽdẽtiũ. Et tunc moderni volũt ꝙ quo ad duas ꝑmas mensuras est frigidũ. Et hoc dicũt voluisse hic Aui. ⁊ Gal. 2. de cõplonibus. Et rõ est: qr ista cõplo cõueniẽtissima est ꝓ cerebri opationib⁹ vt pꝫ: qr gñatio aialis spũs ex vitali perficit̃ magis frigido ꝙ̃z calido cũ aialis sit fridior vitali. Et qr oꝫ resistere fortib⁹ alterationib⁹ motus ⁊ sensus ad ipm terminatis: qꝺ fit maxime frido: ⁊ qr est ꝑncipiũ somni. Sed quo ad tertiã mẽsurã dicũt ipsuz calidũ: qr indiget euentatione ⁊ tactu appꝫ calidũ. ¶ Gentilis vero vult ꝙ cerebrũ quo ad primã mẽsurã sit frigidũ: sed quo ad scꝺam sit calidũ qꝺ dicit tactu apparere ⁊ experientia: qr in estate oportet nos custodire cerebrũ ab aeris frigiditate qñ discoopertuz fuerit: vt patet in cura vulneꝝ capitis: in quibus os est fractũ. ¶ Ego estimo cerebrũ naturaliter dispositũ quo ad cõplexionem actualẽ in substantia cerebri repertã esse frigidum. Et tetigi ipsum in habente cerebrũ discoopertũ: ⁊ apparuit frigidum qñqꝫ: ⁊ qñqꝫ calidum. ¶ Sed nescio vtrũ esset in naturali dispositione. Nã ex vulnere potuit esse alteratio frigida ⁊ permutatio cõplonis. Sꝫ ego credo iudicio Gale. existimatiuo ꝙ dicit: cerebrũ frigidũ in illo caplo vbi a ꝑncipio dixit regulã calidi vel frigidi esse tactã. ¶ Et ad rationes Gẽti. soluit̃ sicut illi filiis qua fieret de neruis. Nam in vulneribus ⁊ vlcerib⁹ neruoꝝ in estate cauemus ab actuali frgiditate ⁊ apponimus pãnos calidos ad iuuandũ suã debilẽ cõplonẽ: ꝙ̃ nutrimẽtũ veniẽs per se in egritudinẽ digerere nõ possit debite. ¶ Qꝫ aũt cerebrum mouetur motu dilatationis ⁊ ꝯstrictionis est ꝓpter spũs contentos nõ ꝓpter sue subẽ euẽtationẽ: lꝫ de hoc magis infra in ca. de mẽbris dicetur. Reliqua argumẽta nõ indigẽt solutione. ¶ Attẽde tñ ꝙ si cerebrũ dicatur in de somno ab Ari. frigidissimũ põt intelligi effectiue ⁊ positiue. Nulluꝫ enim membrum est ꝙ ita infrigidet positiue corpus per flegma ab ipso in totum per modũ catarri trãsmissum. ¶ De pinguedine autem ⁊ adipe considerando primo per pinguedinẽ intelligi illud qꝺ vocatur lardo. ⁊ per adipẽ axungiã ⁊ sunt ambe partes nr̃i corporis facte ex vnctuola parte sanguinis coagulata a frigido. Sed materia pinguedinis est magis aquea ⁊ minus digesta: qꝺ appꝫ cuꝫ strideat in

Cõplo triplex i cerebro reperta.

D

eius dissolutione qđ nō facit adeps. Efficiens aūt pinguedinis cā ē frigus remissius q̃ʒ adipis. ℂ Qđ declarat p̃: q2 pinguedo fit iter carnē ꝛ cutiʒ. ꝛ adeps iuxta pāniclos. mō panniculi sunt fridi respcū carnis ꝛ cutis. ℂ Scđo: q2 magis coagulata ē adeps pinguedie. in tantū. n. indurata fuit vt sit frāgibilis: qđ nō est de piguedine: vt Gal. 2. đ simplici medicina. ℂ Tertio coagulatio in adipe maxie exp̄ssit ptes aqueas magis q̃ʒ in pinguedine qđ appet p stridorē in dissolutione. ℂ Ex qb' colligit̄ q̄ adeps ꝛ pinguedo q̃ʒtū ad ꝯplonis in sequētes mās a qb' sunt: sunt calide cōplonis: ſʒ q̃ʒtū ad actualē ꝯplonē fride sint. ℂ Colligitur scđo q̄ q̃ʒuis adeps eēt forte quo ad mā̄ʒ calidior pinguedine: est tñ actualr̄ ea frigidior. Et q2 in nr̄o corpe graduātur ṗm actuales ꝯplones. iō inter mēbra ponunt̄ frigida. Sʒ q2 vt medicine vel cibi pp ꝯplonē insequentē mixtionē miscibiliū suoꝝ reducant̄ ad actū quo calefit hō. iō ponunt̄ medicine calide. ℂ Attēde tñ q̄ pinguedo ꝛ adeps pars nr̄i corpis existēs per v̄tutē regitiuā que est aīa totū regēs resistit calido ꝓpinquoꝝ sibi mēbroꝝ ne eliquet̄ vel tāto gradu calefiat q̃ʒto calefit nobis applicata in moduʒ medicie. Cū aūt sepata est: q2 nō amplius gubernat̄ a tali v̄tute leuissime calefit ꝛ liq̄fit. Generat̄ aūt in circuitu cordis ꝛ quorūdā mēbroꝝ calidoꝝ a frigiditate mēbroꝝ frigidoꝝ q̄ sunt ibi vicina sicut capsula cordis ꝛ similia. ⁋ Et hic est cōsiderādū q̄ pinguedo circūdans cor in nāli dispositione est actu calidior cute ꝛ coagulata a frido ēt minori q̃ʒ sit frigus cutis. Sepe. n. coagulata a frido sunt calida supra tēperamētū vt pʒ in plūbo qñ liq̄scit: ꝛ permittitur coagulari. Nā postq̃ʒ coagulatū est adhuc cōbureret. E

ℂ **Humidi' v̄o qđ est i corpe ē flegma: post sanguis: postea piguedo: postea adeps: postea cerebꝝ: postea nucha: postea caro māmillaꝝ ꝛ testiculoꝝ: p' pulmo: p' epar: deide renes: p' musculi: p' cutis. ꝛ h̄ qdā ē ordo q̄ Gal. dispōit ea.**

Scđo cō plonum cap. 3.

ℂ Ponit ordinē humidorū. Et scđo remouet duas dubitationes. ibi. (Scire tñ debes.) Dicit p̃ q̄ hūidius qđ est in corpe est flegma ꝛ itelligit de hūiditate tactu perceptibili. nā sp̄ūs ꝛ aerea hūiditas nō p̄cipit̄ tactu. Et hoc antiq̄ dixerūt sub his v̄bis q̄ flegma est hūidius hūiditate madefactiua. ꝛ h̄ dicet̄ ifra. Sʒ hec solutio nō est ad mēteʒ Gal. vt existimo. Nā sp̄m tunc in aliquo gradu hūidoꝝ posuisset qđ nō fecit pp eā cām dictā: ſʒ velit nō solū tactū sufficere ad iudicādum de humido vel sicco. ℂ Nec obstat si flegma est fridius q̄ ēt tūc nō sit hūidius. Nā ēt aq̄ est hūidius elr̄oꝝ ad sensuʒ statiʒ dcm̄. Post sanguis ꝛc. Qui tactu cōp̄hedit̄ cū rōne hūidior alijs corpis ptib'. ꝛ post pinguedo ꝛ adeps. ℂ Et attēde q̄ pinguedo est hūidior adipe: q2 fridū ispissans piguedinē nō ita exp̄ssit ptes hūidas aq̄as vt dr̄ supra. Ponunt̄ ēt piguedo ꝛ adeps hūidiores cerebro ꝛ nucha: nō q̄ ad tactū ita appareant: ſʒ rō dictat cū videam' eas liq̄ri facile a calido qđ nō patit̄ cerebrū. ꝛ iō dicim' eas eē hūidiores: ꝛ sui duritiē eē p viā cōgelationis nō siccitatis: vt pʒ in glacie. ꝛ vide Gal. 2. de ꝯplonib'. Nā in hūido ꝛ sicco nō solus tactus est iudex: vt dcm̄ ē supra. Post cerebrū: ꝛ h̄ tactu p̄cipit̄ molle nec est frido ꝯgelatū vel a calo eliq̄tū. ℂ Nucha est solidior cerebro tactu. ꝛ fuit eius durities ꝛ siccitas necessaria supra siccitatē cerebri pp ꝯtinuitatē spōdiliū q̄ sui soliditate saluat̄. vt scđo de ptib' aialiuʒ. ꝛ scđo colliget. Et q2 fortius motus neruisab ea imediate oriunt̄: ꝛ q2 multi hūidi vapores ad cerebrū ascēdunt ipsaʒ humectātes. ꝛ q2 cerebrū hʒ v̄tutē apprehēsiuā q̄ hūido cōplet̄. Qđ aūt multū terrestre remanet ex ei' assatione significat nō ita bn̄ ꝑmixtū esse humidū cū sicco in cerebro sicut in nucha: ꝛ nō ipsum esse siccius. F

ℂ Postea caro māmillarū que tactu apparet humida ꝛ ēt hʒ rem humidā sicut est lac generare ꝛ est magis hūida carne testiculoꝝ: vt sensus ostēdit. ℂ De calitate istarū carniū nō dixit in ꝯpāli: ſʒ ꝑ quāto carnes sunt ponunt̄ calide a doctorib' ꝛ magis testiculi. ℂ Qđ autē lac fridius sanguie gn̄at̄ a calo digerente. ꝑtim est habitū. ꝯ. cap. ꝑcedēti. postea est pulmo ṗm accidētalē cōplonē. vt infra. ꝛ tactu p̄cipitur. ℂ De epate aūt ꝛ renib' ꝛ musculo satis pʒ: sed potuisset ponere carnē simplicē ante musculū: ſʒ voluit esse cōprehensum ex dictis. Et hoc mō Gal. disposuit. a. de cōplexionibus cap. 3. cui credēdū est. ℂ Qđ aūt qdam dicunt pulmonē esse frigidū ṗm cōplexionē accidētalē. si intelligat̄ q̄ est fridius supra cutim cōpēsata accidētali ꝛ naturali cōplexione. Credo nō esse verū. Et Aui. h̄ innuit infra. Si v̄o intelligat̄ q̄ accidētalis cōplo in pulmone propter flegmata est aliq̄ friditas q̄ nō remittit eius nālē complexionē in tm̄ q̄ dici debeat frigidus. hoc est verum.

ℂ **Scire tñ debes q̄ pulmo in sui substātia ꝛ nā nō est hūidus vehemēti humiditate. Oīs eniʒ cōplo mēbri nālis silis ē ei quo nutrit̄ ꝛ hʒ suā accidētalē ꝯplonē similat̄ ei qđ ab ipo superfluit pulmo āt nutrit̄ calidissimo sanguine ꝛ multe admixto colere. ꝛ hoc qdē ipsemet. G. nos docet. Jn ipo v̄o multa hūiditatis superfluitas colligit̄ pp illud qđ ad ipm ascēdit de vapore corporis: ꝛ pp illud qđ ad ipʒ descēdit ex catarris: postq̃ʒ igit̄ sic est res: epar multo magis humidū est pulmone humiditate naturali: ꝛ pulmo magis est madefactus: ſʒ hūiditatis morā ipm in sui āt substātia meliorē fecerit.**

ℂ Remouet duos errores. ꝛ sic diuidit̄ in duo. ibi scđa (Et dispōnes.) ℂ Posset qs dicere. posit' est pulmo humidior epate. Cōtra: q2 pulmo est suba siccior vt appet ex eq̄li pōdere ꝛ pulmone ꝛ epate distillatis. Dicit ḡ q̄ tu debes scire q̄ pulmo ṗm ꝯplonē magis nālē nō est vehemēter humidus. s. in gradu supra epar. Sʒ si est epate hūidius qđ tactu p̄cipit̄ hoc est hūiditate accidētali. ℂ Hec ꝯclo ꝓbatur: q2 cuiuslibet mēbri nālis cōplo similat̄ ei ex quo nutrit̄. ſʒ pulmo nutrit̄ sanguie nō multū hūido imo min' humido sanguie quo nutrit̄ epar. nutrit̄ eniʒ sanguie cui multū cole est admixtū. Et ēt qđlibet mēbroꝝ ṗm cōplonē accidētalē similat̄ superfluitati q̄ ibi longo tp̄e trahit morā. Et in pulmone repit̄ multa superfluitas hūiditatis pp catarros a capite ad pulmonē descēdētes: ꝛ vapores a corpe ꝛ partib' nālib' ad ipm ascēdētes. ℂ Ex his igit̄ seq̄tur q̄ pulmo ṗm cōplonē nālē eius nō est ita hūidus sicut epar: sed ṗm accidētalē stat q̄ sit epate hūidior: q2 est madefactus a flegmate in eo exn̄te ꝛ ēt in suba sua substātifice hʒ aliquē gradū hūiditatis ab isto. ℂ Et attēde p̃ q̄ per nālē cōplonē debem' intelligere cōplonē cōsurgētē in mēbro merito miscibiliū suoꝝ ꝛ decursus sp̄ūum ꝛ sanguis necessarioꝝ p sui opatione q̄ est nāle instr̄m v̄tutis ad opationes mēbri p̄ficiendas. Per accidentalē aūt cōplonē intelligimus oēm cōplonē alicui acq̄sitā vel in corpe existētē: siue cū ista stet sanitas: vt est leuis a sole calefactio: siue nō vt febris. Vn̄ pulmo hʒ cōplonē sibi cōuenientē merito suoꝝ miscibiliū ꝛ sanguinis ꝛ spirituū transmissoꝝ cū qbus p̄ficerēt opationes. esto q̄ a catarris nō humectaret̄. ꝛ ista est complexio pulmonis nālis. ℂ Accidit tñ q̄ a catarris humectat̄. ꝛ hec humectatio siue fit cū sanitate siue tanta q̄ trahat aut̄ latitudine sanitatis dicit̄ accidētalis complexio. ℂ Attēde scđo q̄ ista ꝓpō. ꝯplo cuiuslibʒ mēbri nālis similat̄ ei ex quo nutrit̄ exponit̄ cōiter q̄ sic̄ʒ denoiationeʒ obtinet mēbrū in gn̄e mēbroꝝ illi quā hʒ suū ꝓpriū nutrimentum.

mētū in gñe nutritoꝝ. Uñ capto medio nutrimēto in q̄lita tibꝰ illo nutrit̄ mēbrū ꝑpatū. lȝ calida mēbra nutriunt̄ calidiori. ⁊ frida fridiori. Ista vero ꝓpositio ꝙ mēbrū ſm accidentalē cōplonem similat̄ ei qḋ ab eo ſupfluit. intelligit̄ ꝙ mēbrū assimilat̄ ſupfluitati a toto ad eū trāsmisse in eo lōgā trahēti morā. ¶ Attēde tertio ꝙ in ɔplone nāli pulmonis: duo sunt inuēti modi dicēdi. Unus est ꝙ pulmo est ſiccius, respectu cutis. q: ſanguie nutrit̄ ſicco respectu ſanguinis quo nutrit̄ cutis. ⁊ dicit h̄ significare leuitatē pulmōis ⁊ ſpōgiositatē suā. Alij dicūt pulmonē esse humidū respectu cutis. ⁊ dicūt ſanguinē quo nutrit̄ pulmo eē colericiorē ſanguine quo nutrit̄ cutis. Sed ille quo nutrit̄ cutis est magis melicus ⁊ plus ſiccus ſanguie quo pulmo nutrit̄.

¶ Et dispositiōes flegmatis ⁊ ſanguinis ita intelligēde sūt. flegmatis nāq̧ humectatio est ſȝ modum madefaciendi. ⁊ ſanguis humectatio ſm modum augmētū faciēdi in ſubstātia. lȝ flegma naturale aqueū plerūq̧ ſit maioris humiditatis q̄ȝ ſanguis. ex ſanguine eni cū quātū digeri dȝ digerit̄: multū hūiditatis ex eo resoluit̄ que erat flegmatis naturalis aquei qḋ ad ip̄m ɔuersuȝ fuit. In ſequētibus aūt ſcies ꝙ flegma nāles est ſanguis q aliq̄ cōuersus est ɔuersiōe.

¶ Remouer dubitationē de flegmate ⁊ ſanguie. ⁊ dic̄ duo. Primū est ꝙ dispōnes ffatis ⁊ ſanguis sunt ſiles illis dictis dispōnibꝰ pulmonis ⁊ epatis. q: flegma est vno mō humidius ⁊ ſanguis alio mō. ¶ Dicit 2ᵒ ꝙ flegma nāle in ſe est ſanguie hūidius. Primū ꝓbat per hoc ꝙ qñ ſit ſanguis ex chilo ⁊ nō coquit̄ vel non vt opȝ tota ps chili in ſanguinē cōuertibilis. tūc pars eius diminute decocta cōuertitur in flegma. Sȝ postea qñ cōpletur decoctio ⁊ illud flegma in qḋ cōuertit̄ pars chili futura ſanguis coquit̄ quantū opȝ tunc res resoluit̄ ex ffate ⁊ ſit ſanguis q in ſe ſit minoris humiditatis q̄ȝ flegma ⁊ maioris alio mō. Nam humectatio ffatis est ſm modū madefaciēdi in quo ſupat ſanguinem. Sȝ humectatio ſanguis est ſubstātifica faciēs augmētū in ſubstātia rei cū ſanguis ɔuertat̄ in ſubstātiā mēbroꝝ. Sic igit̄ pȝ ꝙ flegma est hūidius ſanguie quodāmō. ⁊ quodāmodo ecōtra. ¶ Scḋo ꝓbat ſm dictū ibi. flegma nāle. Et dicit ꝙ dicta sunt vera. lȝ flegma nāle aqueū. ſ. respectu flegmatis mucillaginosi ſit in ſe maioris humiditatis q̄ȝ ſanguis. ¶ Qḋ ꝓbat̄. q: qñ ſanguis digerit̄ quātū opȝ in generatione eius ex ffate ⁊ multe hūiditates resoluunt̄ ⁊ aq̄ ex ipso ffate. ⁊ iō ſanguis restat minus hūidus in ſe. Nam ois res digesta a calido agēte in humidū ſupfluū ſeparando est ſiccior cruda ex q̄ ſit digestio. Ex qbꝰ videre potestis nō esse oīno ſil̄e de cōparatiōe pulmōis ⁊ epatis ⁊ flegmatis ⁊ ſanguinis. Nā flegma est hūidius ſanguine hūiditate ſibi intrinseca ⁊ nāli. ¶ Sed ſi dicat̄ ſanguis humidior flegmate hoc est v̄tualiter in cōparatione ad corpus nr̄m qḋ ſubstātifice magis humectat̄ ex ſanguine q̄ȝ ex flegmate. ⁊ flegma ēt dicit̄ hūidus madefactiue q̄ȝ ſanguis nō in ſe. q: ipsuȝ nō est madefactiuū: ſed effectiue cōparando ad corpus qḋ madeſit magis ex flegmate q̄ȝ ex ſanguine. non autē ſic intelligitur de pulmone ⁊ epate vt clare patet.

¶ Res autem ſiccior: que est in corpore sunt pili: sunt enim ex vapore fumoso qui eleuat̄. Resolutū nāq̧ fuit quod in eo de vapore mixtum erat ⁊ pura fumositas congelata.

¶ Nūc ponit Aui. ordinē ſiccoꝝ. Et diuidit̄ in tres. ¶ Probat ꝑmo pilū esse ſicciorē reȝ q̄ est in corpe nr̄o. per hoc ꝙ ſit pilus ex vapore fumoso eleuato ad cutiȝ a quo pars vaporalis quasi tota exprimitur ⁊ completur pilus per frigidum congelans istum fumum ⁊ exprimens partem vaporalem. Nunc autē nullum mēbrum corporis nostri ex materia ita ſicca ⁊ priuata humiditate generatur. ¶ Ubi considera q: fumus vapor ⁊ exalatio differunt. Dicit̄ eniȝ vapor corpus ſubtile aqueum. exalatio igneum. fumus terreum. vide Ari. in primo metaphysice. ¶ Attende ſcḋo materiā pili non ex toto esse humiditate priuatam: quia tunc non essent continui. ¶ Attende tertio ꝙ in corporibꝰ valde ſiccis ſicut ethicis non tamē multiplicantur pili. q: non adest materia a qua tales pili eleuentur.

¶ Postea ē os. ip̄m nāq̧ oibꝰ mēbris duriꝰ existit: hūidius tñ pilis ē. Ossis nāq̧ gñatio est ex ſanguie cuiꝰ ſitus est ſitus q hūores nāles exiccat locatꝰ in eis. Quapropter os m̄lta nutrit aīalia. Pili vero nulluȝ eoꝝ nutriūt: aut fortasse ſi nutriūt ex eis aliqḋ valde est rarū ⁊ extraneuȝ ſicut existimāt qdā ⁊ vespertiliones eos digerāt ⁊ in eis delectent̄. Nos aūt cū duas quātitates ossis ⁊ piloꝝ in pōdere eq̄li assumpserimꝰ. ⁊ eas in cucurbita alembico ſuperposito distillauerimus egrediet̄ ex osse plus aque ⁊ plus olei et remanebit minꝰ fecis. os ergo pilus hūidiꝰ est.

¶ Probat ꝙ os est ſiccius. ⁊ est ſcḋȝ in ordine ſiccorū. qḋ ꝓbatur. q: ēt os est durius non a frigore cōgelante q̄ȝ aliqḋ membroꝝ nostri corporis ideo est ſiccius. Nam res nō indurat a calido niſi ꝓpter multā terrestreitatem eius. Uide quarto methaurorū. ⁊ ſcḋo de cōplexionibꝰ Hal. Et q: os generat̄ ex ſanguine. ⁊ etiam pilus ex fumo ſicciori ſanguine. ideo os est humidius pilo. ⁊ q: os est in medio carniū cōtinentiū nāles humores pōt os humectari: qḋ non pōt pilus. Et qa nos videmus multa animalia nutriri ex ossibꝰ ſicut canes ⁊ lupos. ¶ Ex pilis autem nutritur aliquod animal niſi ſit rarū ⁊ extraneū. vt quidam dicūt ſcarabei ⁊ vespertiliones nutriunt̄ ex pilis ⁊ in eisdē delectātur. Arguimus os esse humidius. Et etiam Aui. ſumptis equis ponderibus ex osse ⁊ pilis ⁊ distillatis in alembico reperit plus de humiditate egredi de osse q̄ȝ a pilis. Per has ergo rōnes videtur os esse pilis humidius.

¶ Post os āt in ſiccitate ē cartilago. Postea ligamētū. Post chorda. Post pāniculꝰ. Post arterie. Post vene. Post nerui motiui. Post cor. Post nerui ſensus. motionis. n. nerui frigidiores ſimul existūt tēperamēto. Nerui autē ſensus fridiores qdē: ſȝ nō multū sunt tēperamēto ſicciores: ⁊ fortasse sūt ei ꝓpinq̄: ⁊ neq̧ ēt i friditate sūt ab eo valde remoti: postea ē cutis.

¶ Cōplet ordinem ſiccorū membroꝝ. ⁊ pȝ. ꝙ ponunt̄ talia ſm ꝙ in duritie sunt excedentia. ¶ Nerui eni ſensitiui qui nō sunt motiui nō indiguerūt tanta ſoliditate. Iō. sunt minus ſicci vt ſint tactus cōuenientius instrumentū. Et eadē est cā. quare modicū sunt frigidi vt appropinquēt tēperamento cōueniēti tactiue virtuti. Nerui aūt q sunt motiui ⁊ ſensitiui pluri indigēt calore ꝓ motu q̄ȝ pro ſensu. Et ideo ſepe membrū est paraliticum ⁊ tamen ſentit.

¶ De cōplonibus etatum ⁊ generū. Cap. 3.

Etates oēs sunt quattuor. Etas adolendi que vocatur etas adolescentie ⁊ est fere vsq̧ ad. xxx. annos. Postea est etas consistendi que vocatur etas

Margin notes: A (beside "gā trahēti morā") — B Differētia inter fumū exalationē ⁊ vaporē. — C Scḋo cōclusionū ca. 3. circa finez. — D — Gale. ꝑ affo. 14. ⁊ 5. eorū dē. 10.

pulchritudis. ⁊ est fere vsq; ad. xxxv. aut. xl. annos. Etates minuēdi cū virt⁹ nō amittit. ⁊ hec est etas senectutis q̄ fere ē vsq; ad ānos. xl. Et ē etas minuēdi cū manifesta ỽtutis debilitate: ⁊ hec q̄ȝ ē etas senū ⁊ finis vite. Adolescētie vero etas dīdit̄ i etatē īfantie. ⁊ hec q̄dē est cū mēbra pueri nōdū ad motiōes ⁊ āmbulādū sunt apta. ⁊ in etatē dētiū plātatiuā q̄ ē post āmbulationē ⁊ añq̄ȝ sit fortis: ⁊ illō ē cū nōdū gingiue sunt oīb⁹ dētib⁹ replete. Postea ē etas ꝯcussiōis q̄ȝ q̄dē est post vehemētiā ⁊ natiuitatē dētiū ⁊ añq̄ȝ poluant̄. Deinde est etas algulemati vel alguadi: ⁊ rehac. i. cum ab eo egreditur sperma que est quousq; barbescant. Postea est etas fortitudinis que est donec sinat crescere.

¶ In isto caplo 3° tertie doctrine determinat Aui. de cōplone etatiua. ⁊ de varietate ꝯplonū s̄m sexū. ⁊ habitationē. ⁊ artē. ¶ Et diuidit̄ in duas. Prio ponit varietatē ꝯplonū s̄m etatē. Scdo s̄m sexū ⁊ alia dicta. ibi 2ª circa finē capli. (Scdm vo.) Pria ps diuidit̄ in duas. p̄ ponit distinctionē etatū. 2° ꝯplonū rōne etatis. ibi 2ª. (Infantiū vero.) In prima pte dicit p̄ ꝙ etates s̄m cōeȝ modū distinguēdi medicorū sunt q̄ttuor. s. adolescētia ⁊ est tota etas in q̄ corp⁹ augetur. Et q̄ñq; attingit vsq; ad. xxv. vel. xxx. annos. Scda est etas ꝯsistētie ⁊ in ea pseuerat calor in eodē gradu. ⁊ cū cōsimili ỽtute in eadeȝ corpis magnitudine: ⁊ durat vsq; ad xxxv. vl. xl. ānos. Tertia est in q̄ calor diminuit̄ sine manifesta roboris diminutione vel corpis. ⁊ hec durat fere ad lx. ānos. ¶ Alia est vbi manifeste ỽtus debilitat̄ ⁊ corp⁹: ⁊ ista est seniū ⁊ finis vite ⁊ durat vsq; ad mortē. Et post p̄ cōplemēto doctrine describit etates sigillatim. ¶ Nā etas adolescētie est illa in q̄ merito nālis hītudinis calidi ad humidū dȝ fieri debitū augmētū. lȝ nō necessario fiat. ¶ Iuuētus aūt ē etas in q̄ ⁊ si nō possit merito hītudinis calidi ad hūidū fieri verꝫ augmētū. nō tñ necario rōne talis hitudinis fit diminutio ỽa. ¶ Senectus aūt p̄ª est illa etas in q̄ merito talis hītudinis diminuit̄ corp⁹ sine manifesta ỽtutis debilitate. ¶ Sȝ seniū ē etas cū manifesta corpis diminutiōe ⁊ caloris nālis debilitatione in q̄ necessario merito habitudis dicte corp⁹ ēt diminuit̄. ¶ Sȝ securius puto ꝙ etates describant̄ s̄ȝ diuersitates hūidi. Cū. n. ita dispositū est hūidū vt merito isti⁹ in hoīe staret fieri augmētū ab aliquo calore inato ē adolescētia. Et ita ꝓportionabil̄r dicendū ē de senectute ⁊ senio. ¶ Ponit aūt medic⁹ distinctionē senectutis i p̄mā ⁊ scdaȝ: ꝓpterea ꝙ ab istis etatib⁹ sumit̄ ꝯ̈ria idicatio in dietādo. Nā p̄mi senes facili⁹ tolerāt ieiuniū. ⁊ decrepiti difficulter. vt in cōmēto illi⁹ afforis. Senes
E facillime ieiuniū ferūt. 2° ꝯsistētes. ¶ Philosophi aūt istā distinctionē nō ponūt. q̄ nō ꝯsiderāt de etate sub ea rōne: sȝ distiguūt in duas. s. pfect⁹ ⁊ defect⁹: vt p̄ de gñatiōe Ari
F sto. Et aliq in tres. s. pfect⁹. stat⁹ ⁊ defectus. ¶ Astrologi aūt in septē s̄m dñiū septē planetarū. ita ꝙ p̄mi q̄ttuor āni sunt a luna gubernati cū puer sit tūc hūidus ⁊ hūidis vtatur. Iō decē seq̄ntes a mercurio q sunt medietas suoꝝ annoꝝ minoꝝ. Ista. n. ē etas discipline. ¶ Octo seq̄ntes a venere q ē planeta gaudij ⁊ voluptatis. 19. a sole q est planeta augēdaꝝ ỽtutū. 15. alij a marte ⁊. 12. a ioue. ⁊. 30. a saturno. ¶ Et oēs isti āni cōstituūt. 90. Sȝ cū distictio etatis sumit̄ a varietate dispōnū q̄ in talib⁹ partib⁹ vite pcipit̄ s̄m ꝙ pl̄es tales varietates notare voluerūt. Plures posuerūt etates vnā integrātes. Et dic̄ Aui. 2. ꝙ etas adolescēdi diuidit̄ in etatē infantie q̄ dr̄ a nō fando: q̄ nō pfecte loquuntur: ⁊ in etatē dentiū plātatiuā q̄ est post infantiā quousq; gingiue sunt dētib⁹ replete. Et in etatē ꝯcussionis q̄ ē post hāc vsquequo nō emittit semē q̄ dr̄ cōcussionis: q̄ calidū cū iā nō sit suffocatū: sicut añ fortiter agit in hūidū ipm cōcutiēdo. Uel q̄ ipsi cū sint iprudentes: ⁊ ad motū sufficiāt mouent̄ multis inordinatis motib⁹: ⁊ ista est verior. Uel tertio: q̄ incipiūt ꝯcuti ad venerē: q̄ lȝ nō emittūt semē: tñ aliquā recipiūt delectationē in tali ꝯcussione. ¶ Et etateȝ reac. i. pollutionib⁹ abūdātē: q̄ tūc maxie venereis vtunt̄ q̄ durant vsquequo barba cōpleat̄. ⁊ est cōiter vsq; ad. 25. annū: ⁊ vocat̄ etas pubertatis. Et in etateȝ fortitudinis q̄ est vsq; ad statū donec desinat corp⁹ crescere. ¶ Attēde ꝙ apud doctores etas vī iportare tp̄s cōnotādo ipm esse mēsurā pmutationis nālis dispōnis viuētis. Ex q̄ permutatione reperiunt̄ in indiuiduo nāles diuersitates in virtute vel magnitudine: vel operib⁹: vel alijs nāliter accñtibus. Et isto mō Albertus in libro de senectute ⁊ iuuentute describit etatē. ꝙ est spaciū tp̄is in viuēte derelictū. i. pro quāto est viuēti cōparatū in quo virtus vite perficit oēm moduȝ sue operationis. Alij vero per etatē vident̄ intelligere naturalē ⁊ intrinsecā trāsmutationē viuentis per quam ita variatur ꝓportio calidi ad humidū: vt per eam in varijs partib⁹ tp̄is viuēs recipiat diuersitates naturales in virtute vel operatiōe: vel magnitudine: vel alijs naturaliter accidentib⁹. Ex his pōt facile videri qūo iuxta vtrāq; viam opȝ etatē describere. Et hoc voluerunt dicere illi q describūt etatē ꝙ etas est viuētis dispō tpali periodo mēsurata per quā corpus auget̄ stat: vel occulte: vel manifeste diminuit̄ s̄m variā habitudinē calidi nālis ad humidū radicale: sed credo cōpletiorē esse eligendū ex dictis. ¶ Attende scdo ꝙ apud auctores reperiunt̄ ista noīa: complo nālis: cōplo etatiua. intelligētes per cōplonē nālē cōplonē cum qua forma perficit nāliter suas opationes. ⁊ per cōploneȝ etatiuā cōplexionē cōnotādo q̄ȝ est cōplexio viuētis in tali vel tali pte etatis. Qñ ergo dr̄ ꝙ aliq̄ complexio etatiua est calida vel frigida intelligimus cōplexionē istā in cōparatione ad cōplexionē eiusdē indiuidui in alia etate. Et qñ absolute dicim⁹ ꝙ aliq̄ cōplexio nālis est calida vel frigida: tūc intelligimus in cōparatione ad tpatam cōplonē in hoīe eiusdē etatis. verbigratia. dicam cōplonē pueri colerici esse etatiue humidā: q̄ in cōparatione ad cōplones colerici quas hȝ in alijs etatib⁹ est humida. sed eādem pueri colerici dicam nāliter siccā: q̄ in cōparatione ad cōplexionē pueri tpati est sicca. Ex q̄bus intelligis non velle doctores ꝙ etatiua cōplo ⁊ nālis abinuicē realiter distinguuntur: sed alteri cōparatur cū dr̄ etatiua talis: ⁊ alteri cuȝ dicitur naturaliter talis. ¶ Attende tertio ꝙ etas cōsistendi non dr̄ talis: q̄ per totā istā etatē perseueret indiuiduū in eadē perfectione virtutis. nā optima sanitas q̄ in ea ponit̄ nō durat nisi per instans: ⁊ ēt cum cōtinue fiat exiccatio nō durat cōplexio totalis eiusdē dispōnis in tota ista etate cōsistentie: sȝ q̄ in q̄ȝtitate ⁊ in gradu caloris cōplonalis remanet equalitatis in tota cōsistentia: ⁊ in vigore nō est notabilis differentia. ideo dicitur talis consistendi etas.

¶ Infantium vero solum ab infantia vsq; ad iuuentutem complexio in calore fere temperato: ⁊ in humiditate fere superflua.

¶ Determinat de diuersitate cōplonis s̄m etatē. Et diuidit̄ in duas. Prio de diuersitate i actiuis. Scdo in passiuis. ibi scda (Sed pueroꝝ corpa.) Pria in duo. p̄mo ponit cōplonē infantiū ⁊ iuuenū. scdo senū ibi. (Preterea est sciendū.) Primo narrat cōplones eoꝝ. scdo narrat varias opiones circa cōparationē puerorum ⁊ iuuenū. ibi (Medici aūt.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ cōplexio infantiū vsq; ad iuuentutē. i. cōsistentiā exclusiue est in calore fere tēperata. ⁊ in hūiditate fere supflua. Et dicit̄ fere: quia ista humiditas nō est super

flua in cõpatione ad opa illi etati debita: sȝ cõpatione ope/
rũ perfectoꝝ q̃ etati cõsistentiũ conueniunt est superflua.

**℃ Medici aũt antiq̃ iter se disceptauerũt de dua
bꝰ calitatibꝰ pueritie ⁊ iuuẽtutis. Fuerũt eni eo/
rũ qdã q dixerũt ꝙ calitas pueri ẽ maior ⁊ pp il
lã plus crescit. Jdeoq̃ oẽs eiꝰ opatiões nãles desi
derij ⁊ digõnis sunt maiores ⁊ diutius duran/
tes: qm̃ calor ĩnatus q inest eis ex spermate ma/
gis est aggregatus: ⁊ est minoris tẽporis.**

℃ Narrat opiones circa calitatẽ pueri ⁊ iuuenis cũ suis rõ
nibꝰ. Et p̊ alioꝝ. 2° Gal. ibi. (Gal. vo) Jtẽ p̊ narrat vnã opi
nionẽ. 2° aliã ibi. (Et ex eis.) Pria positio dic̃ ꝙ calitas in
fantis est maior calitate iuuenũ. ⁊ ꝯfirmat h̃ tribꝰ rõnibꝰ.
℃ Pria: q2 pueri plus crescũt. ℃ Et scd̃a: q2 pueri habent
oẽs opatiões nãles. s. digestiuã ⁊c̃. ⁊ appetitus ad cibũ for
tiores ⁊ diutius morantes: ⁊ ille res fiunt a caliditate ⁊c̃.
℃ Tertia ratio calor puerorũ nãlis qui est a spermate est
magis ꝯgregatꝰ: q2 in maiori quãtitate: ⁊ est minoris tpis
i. minus durauit: ⁊ cõplexio durãdo remittitur: ergo ⁊c̃.

**℃ Et ex eis fuerũt q dixerũt ꝙ calor ĩnatus in iu
uenibꝰ est valde fortior: qm̃ eoꝝ sanguis est ma
ioris quantitatis ⁊ magis spissus. Jdeoq̃ accidit
eis fluxus sanguis ex naribꝰ plus ⁊ fortiꝰ: ⁊ ꝙ
eoꝝ cõpl'o plus ad colerã declinat ⁊ pueroꝝ cõ
plexio plus declinat ad flegma: ⁊ ꝙ iuuenes ve
hemẽtioꝝ motionũ existũt. motꝰ vero nõ ẽ nisi
pp calorẽ: ⁊ ipsi ẽt vehementioris istimbre exi/
stunt. ⁊ sunt melioris digõnis. ⁊ hoc ex calore.**

℃ Narrat scd̃am opionẽ. Et facit duo. p̃mo adducit q̃ttuor
rõnes. ꝑ ea. scd̃o soluit rõnes p̃cedẽtis põnis simul ponen
do signa suaꝝ rõnũ. ibi scd̃a. (Desideriũ nãq̃.) Positio est
ꝙ calor iuuenũ ẽ maior calore pueroꝝ. ⁋ Prima rõ: q2 san
guis iuuenũ est grossior ⁊ maioris q̃ztitatis: ergo plus ca/
lefacit corpꝰ. Nã calidũ densũ alijs paribꝰ plus calefacit
q̃ȝ rarũ vt ferrũ ignitũ plus q̃ȝ flãma. Et iõ iuuenibꝰ plus
accidit fluxꝰ sanguis nariũ. ⁋ Scd̃a rõ: q2 cõpl'o iuuenum
plus declinat ad colerã: vt ꝓbat̃ infra ꝑpe. ⁊ cõpl'o puero
rũ plus d̃clinat ad flegma. ⁋ Tertia rõ: q2 iuuenes habẽt
operationes motiue ṽtutis fortiores que fiunt a calido.
⁋ Quarta rõ: q2 habẽt fortiorẽ digestiuã: vt infra ꝓbat̃.
⁊ hoc nõ est nisi a calido fortiori: non a frigiditate.

**℃ Desideriũ nãq̃ non est ex calore sed ex frigi/
ditate. Jdeoq̃ canimus appetitus ex frigidita
te sepius contingit.**

℃ Soluit rõnes p̃cedẽtes. ⁊ ponit signa quorũdã dictorũ.
Et dicit p̃mo ꝙ pueri habẽt fortius desideriũ cibi: ex quo
nõ seq̃tur eos esse calidiores: sed potius frigidiores. Nam
appetitus intensus ⁊ caninus fit a frigiditate.

**℃ Signũ aũt ꝙ vehementioris istimbre isti exi/
stãt est: ꝙ neq̃ nausea accidit eis: neq̃ vomitꝰ:
neq̃ fastidiũ: quẽadmodũ ꝯtingit pueris pp di
gestiue eoꝝ malitiã. ⁊ signũ ꝙ eorũ ꝯpl'o magis
colere ptinet est ꝙ oẽs eorũ egritudĩes sunt cali
de: sicut febris tertiana: ⁊ eorũ vomitꝰ totus est
colericus. Egritudines aũt plurie q̃ pueris eue
niũt sunt frigide ⁊ hũide: ⁊ eorũ febres flegma
tice: ⁊ plurimũ qd̃ vomunt est flegma.**

℃ Probat iuuenes melioris esse istimbre. i. melioris dige/
stionis: q2 eis nõ accidit nausea ⁊ vomitꝰ sicut pueris: pro
pter malitiã sue digõnis. Et signũ ꝙ eoꝝ compl'o ⁊c̃. Pro
bat ꝙ cõpl'o iuuenũ magis attinet colere per h̃ signum ꝙ
eoꝝ egritudines sunt calide. i. pẽdẽtes a materia calida: si
cut est tertiana: ⁊ ꝙ vomitꝰ eoꝝ sunt colerici. Sȝ puerorũ
egritudines sunt fride ⁊ hũide mãl'r plurimũ: ⁊ febres eo
rũ sunt flegmatice: ⁊ vomitus eoꝝ ẽt est flegmaticus.

istimbre ats febrs

**℃ Et augmẽtũ qd̃ est in pueris non est pp forti/
tudinẽ caliditatis eoꝝ: neq̃ est nisi pp multam
ipsoꝝ humiditatẽ. maximũ ẽt eoꝝ desideriũ si
gnificat caloris eorũ diminutionem. He quidẽ
sunt duarũ sectarũ sentẽtie ⁊ ipsarũ rõnes.**

℃ Soluit rõnẽ alterius põnis sumptã ab augmẽto. dicens
ꝙ augmẽtũ est ꝑpter humiditatẽ q̃ facit subm̃ a minori ca
lido extensibile: nõ ꝑpter caloris fortitudinẽ. Et replicat il
lud qd̃ dixit. s̃. de appetitu: ꝙ fit a frigiditate.

**℃ Galenus v̊o ambabꝰ sectis ꝯ̃dicit. dicit. n. ꝙ
eaꝝ calitates in radice sunt eq̃les: sȝ pueroꝝ ca** Scd̃o cõ
liditas ẽ maioris quãtitatis ⁊ minoris q̃litatis pl'onum
s. acuitatis: ⁊ iuuenũ caliditas est minoris quãti cap. 2.
tatis: ⁊ maioris qualitatis. s. acuitatis.

℃ Narrat positionẽ Gal. ⁊ diuiditur in duas. p̃mo. n. ponit
Gal. sniã. scd̃o reprehẽdit q̃sdã sol'ones scd̃e opionis. ibi.
(Qd̃ aũt dixit ⁊c̃.) Pria in duas. nã p̃mo ponit Gal. posi/
tionẽ. scd̃o ipsã declarat. ibi. (Et hmõi qdẽ.) ℃ De prima
pte dicit p̃mo ꝙ Gal. ꝯ̃dicit ambabꝰ sectis p̃positis. ⁋ Di/
cit scd̃o h̃ declarãdo ꝙ ipse dicit caliditatẽ pueri ⁊ iuuenis
esse in radice eq̃les. ex quo negat vtrãq̃ viã p̃positã. ⁋ Di
cit tertio ꝙ Gal. vult caliditatem pueri esse maioris q̃ztita
tis: ⁊ mioris acuitatis q̃ȝ calor iuuenis. ⁋ Dicit quarto ꝙ
Gal. voluit caliditatẽ iuuenũ esse maioris q̃litatis: seu ma
ioris acuitatis ⁊ minoris q̃ztitatis. ℃ Ubi cõsidera ꝙ cali A
ditas vel calor q̃nq̃ sumitur pro corpore calido: puta pro Calor
spũ ⁊ radicali humido informato. q̃nq̃ pro q̃litate deno/ dupl'r.
minãte calidũ. ⁊ h̃ ꝓprie. Et sumitur hec distinctio. prima
affoꝝ. cõmẽ. 14. sub noie caloris. Nã sub hoc noie calidi/
tas hic sumit̃ pro q̃litate: vt pȝ inspiciẽti Gal. mẽtẽ. 2. cõple
xionũ. c. 2. nã dicit. hñ ꝓspicientẽ puerũ ⁊ iuuenẽ alijs pa/
ribus vnũ altero calidiorem. ℃ No. scd̃o ꝙ per radicẽ q̃/ B
dã intelligũt gradũ caloris vt Gẽtilis. gradus. n. est p̃mũ
cõsideratũ in caliditate: merito cuius fit opatio in esse cali
do. Et hoc mõ intelligẽdo sensus scd̃i dicti supra est ꝙ Ga
le. voluit calorem pueri ⁊ iuuenis esse equalem in gradu.
⁋ Quidã tñ per radicẽ caloris in mixto existẽtẽ intelligũt
elemẽtũ ignis cũ ipm̃ sit p̃mũ calidoꝝ ⁊ Gal. 1. affo. affori
smo. 14. dicit. s̃m q̃rtũ elementũ pueros esse eq̃les iuueni
bus. ℃ Sȝ q2 illud dictũ nõ vr̃ ex toto affirmari a Gal. sed
quodã mõ concedi aduersario ostẽdẽdo ꝙ isto cõcesso. ẽt
tñ diceremus puerũ plus hr̃e de nãli calore q̃ȝ iuuenem.
℃ Tertio circa idẽ dictum attẽde ꝙ intelligitur conclusio
Gal. ceteroꝝ paritate supposita necessario consequentibꝰ
ad ea in qbꝰ fit cõparatio. vt Gal. vult. 2. cõpl'onũ. c. 2. alle/
gato. ℃ Circa tertiũ ⁊ q̃rtũ dictũ simul ꝯsidera. Primo ꝙ C
caliditas siccitate acuit̃ ⁊ hũiditate obtundit̃: vt no. expe/
riẽtia. Calor igit̃ iuuenis nõ obstãte ꝙ sit eq̃lis gradꝰ cum
calore pueri: est tñ acutior: q2 iuuenis est siccior. Et pp ean
dẽ cãm calor pueri est mitior ⁊ minꝰ acutꝰ. Utrũ aũt acui/
tas cõtingat siccitate iuuãte caliditatẽ ad agendũ: ⁊ humi
ditate impediente: aut solũ siccitate positiue iuuante ⁊ hu/
miditate nõ ipediẽte positiue nõ est p̃sentis speculationis.
℃ Scd̃o circa idẽ attende ꝙ apud Gentilẽ ⁊ Marsiliũ ⁊ D
alios est qd̃. an caliditas pueri ẽ maioris q̃ztitatis quo ad
ꝓprias dimẽsiões: ⁊ nõ quo ad cões. Qd̃ aũt vt intelligat̃
apud eos notãdũ est ꝙ ꝓpriũ subm̃ caloris est hũidũ ae/
reũ. Jllud vero aereũ hũidũ est cõmixtũ cũ sicco terreo ⁊

humido aqueo tã in puero q̃ȝ i iuuene. Ergo nos imagina mur illud humiduȝ qđ est subm caloris dici duob⁹ modis magnũ. Uno mó quo ad dimẽsiones cões .i. quo ad magni tudinẽ cõeȝ sibi ⁊ hũido aqueo: ⁊ sicco terreo secũ mixtis. Et isto mó certũ est mai⁹ esse humidũ qđ est subm caloris in iuuene q̃ȝ i puero: ⁊ sic ẽt suũ calorẽ esse quãtitatiue ma iorẽ. Scđo mó dicim⁹ illud humiduȝ mai⁹ q̃uo ad ꝓprias dimẽsiones: puta q̊ ad magnitudinẽ quã imaginamur cor rñdere hũido aereo deducto oi alio corpe secũ mixto dire cte: sicut vinũ vnius ciphi cõmixtũ cũ aq̃ triũ ciphoꝝ quo ad cões dimensiones est q̃ttuor ciphoꝝ: quo ad ꝓprias est vnius ciphi tm̃. Et ꝑm hũc modũ dicũt humidũ pueri es se maius seu magis q̃ȝ humidũ iuuenis: qꝛ modicũ tpis est ex quo fact⁹ est puer ex mẽstruo ⁊ spmate: ⁊ modica facta est istius hũidi resolutio. Et sic ẽt dicũt calorẽ pueri quãti tatiue quo ad ꝓprias dimensiones esse maiorẽ calore iuue nis. ¶ Nota 3° circa idẽ ꝙ ẽt aliqui exponunt calorẽ pue ri esse maiorẽ q̃ztitatiue. Intelligendo spũ innato per calo rem. ⁊ dicunt istum esse ampliorẽ in puero q̃ȝ in iuuene.

¶ Utrũ cal'itas pueri sit maior cal'itate iuuenis. Qõ. j.

Nota etiã ꝙ vtrũ sit veꝝ cal'itatẽ pueri esse maiorẽ ca liditate iuuenis nõ ptinet huic loco. sȝ affo. 14. ꝑ ticule ⁊ cõmẽto. Qui crescũt plurimũ. Ubi credo dicẽdũ ꝙ in puero in cõparatiõe ad q̃ztitateȝ ꝓprij corpis est plus de corpe calido nãli q̃ȝ in iuuẽtute ⁊ plus de spũ: lȝ non ab solute: cũ iuuenis multo maiores ⁊ pleniores hẽat arteri as puero. ⁊ aiales opationes multo spũ indigentes fortio res. Sȝ his nõ obstãtib⁹ dico ꝙ nulla illaꝝ expõnũ est ad mẽtẽ. A. Nã h̃ narrat põnẽ Gal. positã. 2° de ꝯplonib⁹. c. 2. Ubi Gal. testat̃ se p tactũ iuenisse caliditatẽ pueri maio ris q̃ztitatis cal'itate iuuenis. Sed certũ est ꝙ illa mẽsura quo ad ꝓprias dimẽsiones vel mẽsuras spũs innati nõ co gnoscit̃ p tactũ. ¶ 2° expõnes nõ cõueniũt dicto Gal. in assi gnatione modi p quẽ cal'itas pueri est maioris aut ãplio ris quãtitatis. Dicit .n. ita in textu. Et expert⁹ suȝ vnũ eun dẽ q erat infans. deinde postq̃ȝ fact⁹ est puer. deide postq̃ȝ factus est adolescens: ⁊ nõ inueni iuuenẽ calidiorẽ puero: neq̧ pueꝝ calidiorẽ iuuene: ⁊ nõ repi inter eos d̃iam quẽ admodũ dixi: nisi ꝙ cal'itas in pueris ẽ vicinior nãe vapo ris: ⁊ cũ hoc est multa ⁊ delectabilis. Juuenib⁹ v̾o est cali ditas pauca ⁊ sicca: ⁊ nõ est ei⁹ tactus delectabilis ꝑm simi litudinẽ delectatiõis cal'itatis pueri. Et illud iõ: q̃m resol uit̃ ex suba pueri ꝓpter hũiditatẽ eius res multa tendens ad exteriora. Sȝ ex suba iuuenũ nõ resoluit̃ nisi parũ pro pter eius siccitatẽ. hec Gal. loco allegato. Mens ĝ Auic. est ꝙ caliditas iuuenis ⁊ pueri sunt in gradu equales quo ad tactũ ĩn mẽbris exteriorib⁹. sed q̃ztitas caliditas vapo rose eleuate a puero est maior quãtitate eleuate a iuuene. Et hoc totuȝ bene põt sensu cõprehendi ⁊ silr ꝙ caliditas pueri est magis mitis. ⁊ hoc mõ exponat̃ ille passus.

¶ Et hui⁹ gdẽ decl'atio sicut ipe dicit est vt opine mur vnã solã cal'itatẽ i mẽsura: aut corp⁹ subti le cal'm vnũ in quãtitate ⁊ q̃litate in substãtiã hu midã ml'tã semel penetrasse sicut aq̃. ⁊ alia vice penetrasse in substãtiã siccã ⁊ paucã sic̃ lapis: ⁊ cũ sic fuerit iueniem⁹ cal'itatẽ aqueã maioris q̃z titatis ⁊ mollioris q̃litatis: ⁊ cal'itatẽ lapideam mioris quãtitatis ⁊ acutioris q̃litatis: ⁊ ita de bes agnoscere cal'itatẽ q̃ ẽ i pueris ⁊ iuuenib⁹.

¶ Nũc. A. declarat Gal. expõnem. ꝑmo ex exẽplo. scđo rõ ne. ibi. (Pueri. n.) ¶ Dicit ꝑmo. ꝙ exẽplũ Gal. est vt ima ginemur vnã cal'itatẽ: ⁊ eãdẽ aũt corpus subtile cal'm vnũ in q̃ztitate ⁊ q̃litate penetrasse semel in subam aqueã mul tã. ⁊ alia vice in substantiã lapideã modicã. Et cuȝ sic fue rit iuenim⁹ caliditatẽ aqueã maioris q̃ztitatis ⁊ mollioris q̃litatis: ⁊ caliditatẽ lapideã minoris q̃ztitatis ⁊ acutioris q̃litatis. Et isto mõ intelligat̃ illud qđ d̃r de caliditate pue ri ⁊ iuuenis. Et Auic. dicit penetrasse vt loq̃tur de q̃litate eq̃li in gradu in ꝓducto esse cõpleto. Dicit aũt caliditatem vnã: aut corpus subtile caliduȝ ꝓpter grossos q non bene capiunt moduȝ quo caliditas acqritur subto sine penetra tione corpis calidi. ¶ Tertio attẽde ꝙ iuuenẽ assimilauit lapidi paruo. ⁊ pueꝝ aque multe. ¶ Ratio est ꝑm illos q dicũt caliditatẽ esse maioris q̃ztitatis quo ad subm ꝓpriũ: qꝛ humidũ qđ est subm ꝓpriũ caloris iuuenis est paucum q̃ztitatiue: ⁊ siccũ respectu humidi pueri existentis in pue ro. ⁊ iõ est sicut lapis paru⁹ respectu aq̃ multe. ¶ Sȝ iuxta expõnẽ quã tetigi. iõ h̃ dixi. qꝛ a ml'ta aq̃ eque calida pluri mus eleuat̃ vapor manũ circũdãs in ꝯtactu. a lapide aũt puo modicus: sic a puero mult⁹ vapor eleuat̃: ⁊ a iuuene modicus q manũ circundat: lȝ forte in toto plus de vapo re eleuet̃. ¶ Nota q̃rto. ꝙ Gal'. 2° cõpl'onũ. cap. 2. Ubi po nit hãc similitudinẽ nõ voluit aquã esse multã ⁊ lapidem paruũ: sed oio eq̃les. Dixit .n. ita ad litterã. Et illud iõ q̃m possibile est vt lapis recipiat caliditateȝ equalẽ caliditati quã recipit aqua: ⁊ nõ fit in illo diuersitas: nisi ꝓpterea ꝙ lapis est siccus: ⁊ aqua est humida. Si ergo queratur quare addidit Aui. de magnitudine aque ⁊ paruitate lapidis di citur ꝙ est ad maiorẽ expressionẽ differẽtie in q̃ztitate.

¶ Pueri. n. fuerũt generati nisi ex spermate qđ est multũ calidũ: ⁊ huic calori nondum accidit res que ipsuȝ extinguat. puer nãq̧ augeri non cessat: sȝ crescendo graditur: nec adhuc stetit ne dum ꝙ iã retrocedat. Juuenibus vero nihil ac cidit qđ eoꝝ calorẽ augmẽtet innatũ. neq̧ etiaȝ aliquid qđ ipsum extinguat.

¶ Hic aui. q̃dã sua suasione vult ostẽdere calorẽ pueri ⁊ iu uenis esse eq̃lẽ in gradu. Et iudicio meo oȝ diuidi in duas ptes. ꝑmo ꝯcl'onẽ ꝓbat. scđo docet quõ calor in hũido va riato i gradu ꝯseruat̃ eq̃lis. ibi. (Sed calor.) ¶ Primo ar guit sic. pueri sunt geniti ex spmate qđ est multũ caliduȝ. ĝ sunt calidi in ꝑn° sui eẽ: sȝ huic calori nãli nõ aduenit aliqd qđ ipm diminuit aut extiguit cũ nũq̃ȝ vsq̧ ad iuuẽtutẽ pu er cessat augeri: sȝ ꝯtinue gradat̃ augẽdo corp⁹ in quãtita te: nec adhuc stetit ab augmẽto corpis ne dũ ꝙ retrocedat diminuendo. Et simil'r nihil accidit iuuenib⁹ qđ augmen tat calorẽ supra illũ quẽ in pueritia habebãt. vel ꝙ ipsum extinguat. ergo calor est eq̃lis in pueritia ⁊ in iuuentute. ¶ Cõsidera ergo hãc rõne esse leuẽ valde. Nã non sequit̃ calor cõtinue in pueris sufficit facere augmẽtũ. ĝ nõ adue nit ei aliqd qđ ipm remittit. Patet eni ꝙ si puer sanguine us reducitur in etate pueritie ad tẽperamẽtũ cõtinue calor remittit̃: ⁊ tñ cõtinue augmẽtando corpus ꝓcedit. Et silr nõ est certũ qꝛ nõ accidit aliquid qđ eoruȝ calorẽ augmen tet. Nã quõ scimus ꝙ calor nõ auget̃ eo modo quo auge ret̃ si puer tẽperatus in pueritia transiret ad colericũ. Cer tũ est hic non cadere fortes rõnes. Et iõ Gal'. 2. de cõpl'oni bus. nullam talem sumpsit rõnẽ. ¶ Nota. scđo ꝙ ad veri ficandũ Aui. antecedẽtia opȝ supponere regimẽ pueri in transitu ad iuuẽtutẽ fuisse ꝯseruatiuũ. Nã per alteratiuuȝ regimẽ posset aliquid accidere quod augmentaret aut di minueret calorẽ. ¶ Nota tertio ꝙ ad faciẽdũ hanc ꝯñam aliquid valere. s. puer nõ cessat augeri: ergo calor nõ retro cedit. oȝ addere sic: puer merito portiõis nãlis sui caloris ad hũidũ nõ cessat augeri. ergo merito illi⁹ ꝓportionis ca lor nõ minuit̃. Nã nõ fit diminutio caloris merito ꝓportio nis cal'i nãlis ad hũidũ nisi in senectute in q̃ nõ ẽ augmẽtũ ¶ Nota quarto ꝙ illud dictũ pueros non esse factos: nisi ex spmate. Intelligit̃ sumẽdo sperma large pro spermatis

corpulẽta

corpulenta parte vel menstruo sanguine valde ad naturã spermatis alterato: ⁊ vtrũq; est multum calidum.

¶ Sed ille calor in eis ↄseruat humiditate minoris q̃titatis ⁊ q̃litatis sil' donec ad decliatione pueniat: neq; tñ hui⁹ humiditatis diminutio est adhuc diminutio q̃ caliditaté retinere nõ possit: neq; est nisi: q2 augmẽtũ facere nõ valet.

¶ Docet q̃uo calor eiusdẽ intẽtiõis ↄseruat in diuersa mensura humidi. Et p̃° ponit modũ. scdõ adducit leuẽ psuasionẽ. ibi. (Quasi humiditas.) ¶ Dicit. 1. q2 calor in iuuenibus ↄseruat in humiditate minoris q̃titatis ⁊ q̃litatis simul q̃ in puero quousq; veniat ad declinationẽ vel senectutẽ: sed ista diminutio tam in q̃titate q̃ in q̃litate nõ est tanta q2 nõ possit gradũ eundẽ caloris retinere. Sed non est ista nisi intm̃ diminuta q2 nõ valet amplius calor augmẽtũ facere: ⁊ ẽm cõem expõnẽ dr̃ humiditas iuuenũ minoris q̃titatis ⁊ q̃litatis: q2 humidũ iuuenis qd̃ est ppriũ subz caloris est remissius humidũ q̃ humidũ pueri: ⁊ q2 est quo ad pprias dimẽsiones minus absolute in iuuene q̃ in puero: vel saltẽ minus ẽm pportionem ad quãtitatẽ toti⁹ corporis: ẽm tñ ea que dicta sunt supra: est humidum in quo ↄseruatur calor iuuenis minoris q̃titatis quo ad partem vaporosam que resoluitur circa manum tangentis.

¶ Quasi humiditas tanta erat p̃us q2 duas res facere poterat custodire. vz. calorẽ: ⁊ supesse ẽt ad augmentũ faciendũ. ad vltimũ ṽo ad hoc deueniet: q2 neutrã duarũ rerũ efficere valebit. oportet ergo vt in medio talis existat q2 possit vnam rem efficere ⁊ nõ alteraz. Falsum aũt est vt dicamus ipsam posse augmẽtare ⁊ nõ posse retinere calorem innatũ. Q̃uo enim in re augmentum prestare põt q2 radicem non valet custodire. Restat ergo vt dicamus q2 calorem custodire potest ⁊ in corpore augmentũ prestare non põt. ⁊ scitum est q2 hec est etas iuuentutis.

¶ Adducit psuasionẽ ad h̃ pbãdũ. Et est ista humiditas in pueritia erat tãta q2 poterat facẽ duas res: vna erat ↄseruar calorẽ. reliq̃ erat posse sup eẽ. ad aug^m faciẽdũ. ⁊ aliq̃n puta in senectute: ad h̃ veniet q2 neutrũ illoꝝ facẽ poterit: ẽ aliq̃n vnã solã poterit facẽ. sed nõ põt dici q2 faciat augmẽtũ: ⁊ nõ põt ↄseruare calorẽ: q2 illud qd̃ nõ põt saluare radicẽ que est calor cũ ipse sit radix vite: ⁊ fundamẽtũ nõ põt facẽ augmẽtũ in re cui⁹ radicẽ custodire non põt. Restat ẽ q2 erit quãdo poterit calorẽ seruare: ⁊ nõ poterit facẽ augmẽtũ. Et scitum est q2 ista etas in qua ituz est nõ est nisi etas iuuẽtutis. ¶ Et q2 Auic. vidit hãc rõnẽ valde debilẽ. iõ a p̃n° dixit q̃si: q̃ est dictio diminuẽs. ⁊ est sensus id qd̃ est dcm̃ ẽ verũ q̃si pbaret p hãc rõnẽ q̃ dcã est. Sili. n. rõne pbaret q2 est deuenire ad etatẽ post pubescentiã in q̃ põt ↄseruare calorẽ: ⁊ nõ põt gñare. Nõ minus eni absurdũ videt q2 sufficiat ad sni filis gñationez: sicut q2 sufficiat ad augmentum ⁊ non ad cõseruationem caloris.

¶ Et q2 ille rõnes sunt valde debiles. ideo Gal. nulla illarum vtitur in. 2. de complexionibus ad has conclusiones probandas: sed vtitur argumento sumpto a tactu.

¶ Utrũ rõ pbans in iuuentute conseruari calorem: ⁊ nõ fieri augmẽtum sit bona. Q̃õ. ij.

Sed cõtra si pter humiditaꝫ paucitatẽ aliq̃n nõ põt fieri augmẽtũ: ⁊ aliq̃n nõ põt calor conseruari: ⁊ solum tunc est iuuent⁹ q̃n pp humiditatẽ calor põt ↄseruari: sed nõ fieri aug^m. ¶ Sequit q2 adolescẽs siccus tantũ esset iuuenis: qd̃ iplicat. ⁊ pz: q2 aliquis talis precise tm̃ habet humiditatis sicut iuuenis temperatus.

¶ Sequit 2° q2 iuuenis tẽperat⁹ sit adolescẽs: q2 tm̃ habz humiditaꝫ q̃tũ sicc⁹ tãtũ adolescẽs. Cũ ẽ in isto sufficiat hũiditas ad augmẽtũ ẽ ⁊ i tẽpato iuuene. ¶ Seqt. tertio q2 iuuenis sicc⁹ tãtũ est senex: q2 hz tãtã siccitatẽ sic senex tpatus. Et iõ si pp illã senex nõ sufficit cõseruare calorem: nec etiaz iuuenis ille. ¶ Sequit. quarto q2 senex est iuuenis: q2 in tẽperato sene est humiditas tanta sicut in iuuene sicco tãtũ. cũ ẽ in isto sufficiat humiditas ad caloris conseruationẽ. ẽ in tẽpato sene: ⁊ p ↄñs erit iuuenis. ¶ Seqt q̃nto. q2 q̃libet iuuenis tẽpat⁹ sit adolescẽs: q2 in quolibet tali virtus restauratiua est maior dissolutiua. Nã in colerico iuuene est restauratiua dissolutiue equalis: sed in eo est dissolutiua maior q̃ in tpato ⁊ restauratiua mior. igit ⁊c.

¶ Sequit. 6. q2 tẽperat⁹ iuuenis p totã iuuẽtutẽ erit adolescẽs: q2 in p̃n° restauratiua est eq̃lis dissolutiue: sz restauratiua ↄtinue remanet eq̃lis: vt ↄstat. ⁊ dissolutiua debilitat. ẽ ↄtinue post p̃n. iuuẽtuꝫ fiet restauratio maior dissolutiõe: ⁊ p ↄseq̃ns augmẽtũ. iõ continue erit adolescens.

¶ Scdõ p̃ncipal'r arguit ꝯ. q2 cõpl'o pueri sicca est magis calida in iuuẽtute. ẽ ⁊c. pz assumptũ ex Gal'. 2. de ingenio sanitatis. cap. 2. cũ dicit. Et siccũ in tpe augmasticarũ etatũ seipsum calidiorẽ ostẽdere hoiem. ¶ Scdõ. q2 cal'm in iuuẽtute tanto est calidius quã ante iuuẽtutẽ. Uñ eodem. cap. de calido dicit Gal'. Cũ aũt puerorũ etatẽ ptrãsierunt vsq; ad declinationez manifeste plus apparet cal'm: vt in egritudinibus ⁊ sint bonatibus que assante colera facile cõpascibile sit. Et idez expressius dicit de regimine sanitatis vbi ad l'ram. Corpora eucrata ⁊ si sicciora efficiant in scdã etate: cum eodẽ modo sint cal'a in pueritia: ⁊ vsq; ad statum vt fuerãt in infantia. Si vero fuerint fridiora ⁊ humidiora eucratis augetur his caliditas in scdã etate. non igitur in omnib⁹ est calor equalis in iuuẽtute ⁊ pueritia.

¶ Q2 aũt dixit secũda secta q2 augmẽtũ qd̃ est in pueris nõ est nisi pp humiditatẽ: ⁊ nõ pp calorẽ: est dictio falsa. humiditas nãq; augmẽti est mã: ⁊ mã nõ patit per se: neq; p se creatur. Immo apud operationẽ virtutis in eã agẽtis. virtus aũt hoc agens est aia: aut nã precepto dei: neq; agit nisi cũ instrõ: ⁊ illud est calor innatus.

¶ Reprehẽdit quasdã spãles solutiões hominuz scdẽ secte ad argumẽta ꝯ eos facta. Et p̃mo rephẽdit solõnẽ quam dabãt rõni de augmẽto. scdõ solõnẽ quã dabãt de desiderio siue fame. ibi. (Q̃õ aũt dixerũt.) ¶ Dicit p̃°: q2 hoies de scdã secta dicẽtes augmẽtũ fieri in pueris pter humiditatẽ: nõ pter calitatẽ dixerunt falsum: pz: q2 mã nõ fit a se: nec creat per se. s. nõ ↄcurrẽte agẽte. Sz humiditas est mã augmẽti. ergo nõ fit augmẽtũ ab humiditate: ⁊ ṽtus agẽs hoc augmentũ est aia: aut nã pcepto dei: que tñ anima vel nã nõ agit: nisi cũ instrõ: ⁊ illud est calor naturalis.

¶ Nota h̃ q2 materia vt sic non agit: sed patitur: ⁊ ab alio recipit. Nam si per se vt sic ageret ⁊ pateretur. idem esset ẽm idem in actu ⁊ potẽtia. A ¶ No. 2. q2 per dare intelligendum est transmutare acgrendo substãtialem formã: quaz Aui. vult dari a datore formarũ. Et cum dicit mã nõ fit p se intelligẽdũ non per se transmutatur sine cõcursu agẽtis. B ¶ No. 3. q2 aia quãdoq; sumit pprie pro actu p̃mo corporis organici physici potentia vitam hñtis. vt. 2. de aia. Et hoc modo augmẽtũ fit ab aia: vt oñdit eodẽ. 2. de anima. C Aia du^r Et q̃nq; sumit pprie pro tali actu pro quãto est opatiu⁹ cognoscẽdo: vel cognitionẽ sumẽdo. Et h̃ mõ sumit p̃° nãliũ virtutum ad p̃ncipiũ. ⁊ sic augmẽtum nõ est opus aie: sed nãe: q2 aia hoc nõ agit sequẽdo cognitionẽ: sed mere naturaliter directa ab intelligentia non errãte. Aui. ẽ hãc equocationẽ ↄsiderãs. iõ dixit sub disiunctõe aia vel natura.

¶ Nota quarto specialiter ex hoc textu: ꝙ anima vel natura non operatur absqꝫ instrumento.

¶ Quod autem dixerunt etiam ꝙ vehemens desiderium quod est in pueris non est nisi propter frigiditatem complexionis eorū: est dictio falsa. cum malo nāqꝫ desiderio qđ est propter frigiditatem complexionis nō prouenit istimbre neqꝫ nutrimentum. puerorum enim istimbre melior q̄ꝫ esse potest est in pluribus horis: neqꝫ in eorū corporibus: nisi foret ꝓpter hoc de ꝑmutatione eius qđ comedit̄ plus ꝓuenit q̄ꝫ sit illud quod dissoluitur: propter quod crescunt.

¶ Increpat aliā sol'onē eorū. 2° remouet dubiū. ibi. (Aliqñ eni.) ¶ Dicit ꝑmo: ꝙ dictū eorū: ꝙ appetitus puerorū itēsus est ꝓpter friditatē est falsum. Quod arguit sic. appetitus malus fact⁹ ꝓpter friditatē est ꝓpter malitiaꝫ istimbre. i. digestiōis cū digestio ꝑficiat̄ calo: sed in pueris istibria. i. digestio est melior q̄ꝫ esse possit in plurib⁹ horis. Ergo nō est in eis intēsus appetitus ꝑꝑ friditatē. Sil'r nisi esset bona digestio: per quā plus de eo quod comeditur venit ad nām suorum corporū nō esset causa propter quā crescunt.

¶ Aliqñ vero accidit eis malitia istimbre ꝓpter eorū gulositatem: ⁊ q₂ eorū comestiones malis disponunt̄ ordinibus ⁊ comedūt res malas ⁊ humidas ⁊ multas ⁊ desuꝑ malis mouentur motibus. Quapropter de sup̄fluitatibus plus in eis adunant̄: vñ purgatōe indigēt: ⁊ ꝑ̄cipue eorū pulmones. Jōqꝫ eorū anhelit⁹ est spissior ⁊ velocior: magnitudinē tñ nō hꝫ eo ꝙ eorum

2° cōpl'o num. 2. virt⁹ nōdū ad cōplemētū ꝓuenit. Hec est dictio de cōpl'one pueritie ⁊ iuuētutis quēadmoduꝫ Gal. declarauit. cuius nos sumus interpretes.

¶ Remouet dubiū dicēs: ꝙ aliqñ accidit eis malitia digestiōis ꝑꝑ frigus cōpl'onis. ⁊ ꝑꝑ gulositatē nimis eni comedūt ⁊ malo ordine: ⁊ q₂ multas res malas humidas: sicut fructus comedūt: ⁊ inordinatis mouent̄ motib⁹. ⁊ hac eadē cā multe sup̄fluitates adunant̄ in eis: ⁊ indigēt purgatione: ⁊ ꝑ̄cipue eorū pulmones. ⁊ iō eorū anhelit⁹ est spissior ⁊ velocior nō tamē est magnus: eo ꝙ virtus eoꝝ nondū venit ad cōplemētū. Subdit h̄ ē dictū de cōpl'one pueri ⁊ iuuenis ꝭm Gal. cuius dicit in hoc se esse interpretem.

D — Cā nālis famis. ¶ Ubi notādū: ꝙ fames nālis etiā in stomacho tēperato causat̄ a friditate melācolie nāliter hora famis ad os stomachi profluentis: vt. j. c. sequēte. ⁊ iste nō esset malus appetitus. Et iō Auic. dixit cū malo desiderio. ꝑꝑ desideriuꝫ istud nō esse nāle. Nā malus appetitus ꝑꝑ frigiditatē cōplexionis totius: necessario cōiungit secum impotentiam digestionis in stomacho ⁊ in reliquis membris. ⁊ hāc totius frigiditatem intelligebant illi in puero: vt patet.

E ¶ Attende secūdo: ꝙ digestio in pueris dicit̄ melior que esse pōt pro vite perduratione: non pro operationū perfectione: nec absolute cū tēperamentū scđi modi reꝑtum in iuuētute oēs oꝑationes: saltim ꝭm vnā viā hꝫ ꝑfectiores.

F ¶ No. tertio: ꝙ gulositas pueroꝝ ē voluptuositas appetitus eoꝝ nō mere nālis. Jlle. s. nālis in eis tēperat⁹ ꝓportionabilior virtuti digestiue: vt 3° techni. Et ex hac gulositate sequit̄ comestio maior ⁊ amplior: ⁊ ꝑꝑ iꝑitiā comedūt inordiate. Et faciūt alia ꝓposita in lr̄a que digōnē impediūt. Pulmōes iō ꝑ̄cipue purgatōe idigent: q₂ multiplicato plurio flate ꝑ viā indigōnis: ⁊ i eis multa ad caput exñte trāsmissiōe: ꝑꝑ qđ sūt nanosi al's catarrosi pueri oēs. ꝑ° ð somno. iō plimi catarri ad pulmōes iplēdos descendunt.

¶ Ultimo nota puerorum virtutes esse incompletas propter nō habere ꝑfecta instrumēta tam in cōpl'one q̄ꝫ in cōpositione respectu iuuenuꝫ. Patet. n. pectus esse paruum ⁊ cōplexionē non esse ita temperatā sicut in iuuene: respectu cuius dicit puerorum virtutes esse in completas.

¶ Preterea sciendum est ꝙ caliditas post tempus consistendi minui incipit.

¶ Jam loquitur de complexione senum. Et primo ponit qualis sit senū compl'o. 2. assignat causas. 3. concludit circa partes istas. ibi. ꝭa. (Preterea.) ibi tertia. (Q. g° ex h̄.)

¶ Dicit ꝑmo ꝙ sciendū est ꝙ caliditas incipit minui post etatē cōsistendi: ita ꝙ continue postea minuit̄. Ex quo sequit̄ ꝙ complexio senū est frigida respectu complexionis iuuenū ⁊ puerorū. ¶ Ubi notandū hic intelligi virtualit̄ diminui qualitatem gradualiter: cum prius de q̄litate graduali itellexerit lꝫ sit verum: ꝙ q̄ꝫtitatiue minuit̄: vt ꝑmo affo. 14. cōmento. Modus aūt est q₂ continue vsqꝫ ad ꝑncipiū senectutis tanta est humiditas ꝙ sufficit talem calorē conseruare: sed nunq̄ꝫ postea est tanta ꝙ illū gradū sufficit cōseruare merito ꝓportionis calidi naturalis ad humidum aliorū paritate supposita. Et dico notanter aliorum paritate supposita. Nā non incōuenit consistētem regi regimine reductiuo: ita ꝙ flegmaticus in ꝑncipio senectutis incipiat permutari versus temperamētū: ita ꝙ merito huius reductionis plus intēditur calor q̄ꝫ merito etatiui decursus remitteret̄. ¶ Sil'r nō incōuenit ꝓpter mutationē tꝑis anni: ꝓpter quā intēderet̄ plus calor q̄ꝫ remitteretur merito etatiui decursus icipientē senescere incipere intēdi in gradu caloris. Pro quolibet ergo instanti senectutis siue hyeme. siue estate: siue post exercitiū: siue post quietem minorē habet gradū caliditatis q̄ꝫ habuisset in cōsistentia alijs positis paribus. Jn consistentia vero merito etatiui decursus nō remittebat. Et hoc intēdit Aui. ꝙ post etatē cōsistentie incipit minui. Licet sophiste dicerēt. ꝙ in vltio instanti cōsistentie incipit minui: cum tūc nō mutat̄: sed immediate post diminuet̄. ¶ Contra hanc sniam sic arguit̄. sit sor. tēperatus: ⁊ plato siccus tm̄ ambo distātes a ꝑn°senectutis ꝑ horā. Et arguit̄ sic. tardius incipiet aliorū paritate supposita remitti calor in sorte q̄ꝫ in platone: cū sit humidior humiditate suo calori magis ꝓportionata exiccatio tardior fiet in eo: cū calor minorē hꝫ ꝓportionē ad humidū: ⁊ sit magis naturalis. ⁊ ita melius restauratiu⁹. Cū ergo in platone icipiet ꝑ° in fine hore: ergo in sorte postiꝫ cōtinue post erit senex: vt ponit casus: ergo in sene cuꝫ circūstantijs positis nō remittit̄ calor. ¶ Et ꝭm hoc attende ꝙ colericus ex etatiuo decursu debēs labi ad melācolicū in tota ꝯsistētia est eque calidus: vt ante ⁊ in ꝑncipio senectutis icipit remitti in calore. Sic g° per magnā partē senectutis remanebit calidior tēꝑatio. Ex quo sequit̄ ꝙ mutatio de colerico ad melancolicum ꝓpter etatiuuꝫ decursuꝫ in hñtibus cōpl'onē valde siccā ⁊ calidā fit post initiū senectutis. ¶ Utrum autem possit in etate consistentie fieri virum augmentum: vide infra. summa de virtutibus.

¶ Propterea ꝙ aer circundans materiam ei⁹ que est humiditas exiccat.

¶ Assignat cās dci: ⁊ sūt qnqꝫ: ⁊ ꝭm h̄ sūt qnqꝫ ꝑtes. ibi 2ª. (Calor q°ꝫ.) ibi 3ª. (Et labor) ibi quarta. (Et defectus nature.) ibi qnta. (Propterea.) ¶ Dicit ꝑmo: ꝙ ꝑma causa huius diminutionis caloris in senectute est: q₂ aer nos circūdans exiccat materiā eius. s. caloris nālis q̄ est hūiditas. ¶ Et intellige ꝙ lꝫ aer exiccaret humiduꝫ ante illud tempus: q₂ tamē nō peruenerat. s. humidū ad tantum graduꝫ siccitatis quin possit eque intensum calorem vt prius sustinere. iō prius nō fiebat calidi remissio. ¶ Nunc aūt tant⁹ est g°dus siccitatis ꝙ ad exiccationē seq̄t̄ minoratio calo/

ris nālis alio℞ paritate supposita: vt predicit̄. Lз ḡ hec cā exiccās ꝯtinue affuerit: nō tñ fuit cū illis circūstātijs: cū ḡ hꝰ sufficit facere caloris minorationem: nisi in senectute.

A Quid exiccatio 2ᵒ. ¶ Attende 2ᵒ. ꝙ apud medicos dupl̄r dicit̄ aliqd exiccari. Uno mō q̄litatiue. s. qñ acq̄rit denoīationē esse sicci p acq̄sitionē gradus q̄litatis. Alio mō q̄ztitatiue: qñ. s. deperdit̄ aliq̄ pars hūidi p eiꝰ ꝯuersionē in vaporē: ꝛ lз ps de vtraq̄ posset ꝯtinē ꝟitatē tñ maxime de quātitatiua verificatur.

B Quid de aere circundāte an exiccet. ¶ Attēde 3ᵒ. ꝙ vtrū aer nos circūdās in oī dispōne exiccet nos: est dubiū. In quo puto dōm esse ꝑmo. ꝙ stat aerē nos circūdantē nullā nostri corpis partē exiccare substantifice vel qualitatiue. Pз. q2 stat hoīem per viā cōgelationis mori vna quaq̄ parte ifrigidata ꝛ ingrossata ꝛ nulla est repugnātia ifluentias ifrigidatiuas ꝛ humectatiuas simul cū qualitatibus ꝑmis: que sunt humiditas ꝛ frigiditas multo esse potētiores influētijs calefactiuis ꝛ exiccatiuis: ꝛ ꝓportionalibꝰ ꝑmis qualitatibꝰ in aere. ¶ Q2 si dicat̄ ex Auic. ifra. fen scōa. ꝙ aer in omni dispōne nos exiccat: Dicit̄ ꝙ intelligit in omni dispōne sana temperato corpori: sed stat aliquā esse dispositionē infirmā in qua nō resolueret. Et hoc mō itelligat̄ hic ꝙ aer circūdans exiccat substātifice in omni dispositiōe sana humano corpori materiā calidi: que est humiditas. ¶ Quidā tamē dicunt. ꝙ semꝑ in qualibet parte aeris q̄ztūcūq̄ frigidi actu sunt influētie stellarū resolutiue. ¶ Supponunt scōo partes nostri corporis esse difformes in modo substātie mixtionis ꝛ qualitatibus: ꝛ merito huius quasdam esse minus aptas

C pati a frigido q̄з a calido. ¶ Ex quo tertio dicunt ꝓbabiliter ꝙ omnis aer quātuncūq̄ frigidus merito exiccatiue influentie est actiuus in aliquā partē corporis exiccando inquā: q2 passum est idispositū nō agit humectādo vel ifrigidādo. Et sic vl̄r dicūt ꝙ aer in oī dispōne nos ꝟm partē exiccat. ¶ Cōtra. q2 partes resolutioni aptissime ab aere ifrigidant̄. ergo merito illius dispositionis aliquādo nulla pars calefit. ꝛ per ꝯñs nulla ab aere dissoluitur. assumptum patet. quia spiritus sunt resolutioni aptissimi: ꝛ illi ab aere inspirato infrigidantur: vt patet infra. fen secūda.

¶ Calor q̄q̄з inatus q est intus ad hoc adiuuat.

D ¶ Assignat causam secundā dicens. ꝙ calor naturalis adiuuat ad hanc exiccationē. ¶ Ubi nota ꝙ caliditas exiccat q̄ztitatiue subtiliando humidū ꝛ cōuertendo ipsum in vaporē: ꝛ sic resoluendo paucificabit corporis humiduз. Ad hāc autē paucificationē sequit̄ exiccatio q̄litatiua partibus terreis factis potētibus supra ptes humidas: ꝛ q̄litatiue illas exiccantibus: vel se ad vlteriorē gradum siccitatis ducētibus. Posset etiā dici. ꝙ caliditas est ꝓductiua īmediate positiue siccitatis: lз per ꝑus calitatē: sicut lumen illuminat ꝛ calefac̄: ꝛ tūc diceret̄ ꝙ calor exiccat q̄litatiue.

E ¶ Nota scōo. ꝙ p calorē innatū debemus calorē intelligere mēbrorū naturaliter sue forme ad operatiōes mēbri pficiendas subordinatū. Et hoc modo nō distinguit̄ a calore influente. Iste ergo calor nālis agit aliq̄ vt nālis: aliqua vt calor absolute: vt naturalis resistit putrefactiōi digerit: nutrit: auget. Immo etiā veniēti calido vehemēti multum ꝛ causis calefaciētibꝰ extraneis resistit: vt sumit̄ infra fen. 2. doctria. 3. capi. 3. vt ꝟo calor absolute: dissoluit etiā ꝓpriā māim subtiliādo partes aqueas ꝛ in vaporē conuertēdo. Nālis ergo calor inq̄ztum nālis resistit dissolutioni ꝓprie humiditatis. sed de hoc videbit̄ alibi. Nam Aui. fen. 3. capi. 1. videtur velle ꝙ calor naturalis vt nālis exiccat. saltē vsq̄ ad consistentiā. ꝛ ꝙ hꝰ exiccatio est necīa ad complementuз hominis. ꝛ ad operationū perfectionē. Et Auer. supra quarto methauro. cap. 4. vult ꝙ siccitatem ꝛ spissitudinem operatur in rebus digestis calor naturalis.

¶ Et labor proueniens ex motionibus corporeis ꝛ animalibus que necessarie sunt in vita.

¶ Ponit causam tertiaз. ꝛ est labor ꝓueniens ex motibus corporeis ꝛ animalibꝰ: qui motus sunt in vita necessarij. F
Et sumitur hic labor pro fatigatiōe que est diminutio virtutis actiue cognoscitiue requie restaurabilis: non pro nocumento. vt primo affo. secunde particule. In quo morbo somnus laborem prestet ꝛc̄. Sed pro lassitudine: vt affor. quinto eiusdem particule. s. labores spontanei ꝛc̄. Hic autem labor consequitur spirituum resolutionē ꝛ calefactionem: que fiunt tam in motu corporis q̄з in passiōibus anime: propter quas spiritus mouentur ꝛ calefiunt: ꝛ resoluuntur: ꝛ inde humiditas innata resoluitur ꝛ corpus exiccatur. ergo sensus est ꝙ motus corporei ꝛ animales calefaciēdo resoluunt ꝛ exiccāt. Illa vero virtutis diminutio que istos motus sequitur: non nisi per accidens exiccat.

¶ Cōsiderandū tñ etiā ꝙ lз exercitiū vigorādo nālē calorē sit cā permanētie debite humiditaꝭ ꝓpter digōnem bonā: que inde cōsequit̄: cuius corruptionis quies est aliq̄ñ causa mō opposito: vt patet de homine incurrente ethicā dimisso exercitio tamen exercitium resoluit ꝛ exiccat. G

¶ Et defectus nature ad resistendū illi toti semper. Omnes. n. virtutes corpee sunt finite. hoc autem iam ratiocinatum fuit in scientia naturali. eius ergo operatio nō semp existit in māys.

¶ Assignat quartaз causam. secūdo remouet dubium. ibi. (Amplius). ¶ Dicit primo. ꝙ defectus nature ad semper resistendum illi toti exiccationi est causa per accidens eiꝰ. Quod autem natura deficiat aliquādo probatur omnes virtutes corporee sunt finite induratione actionis: vt ostēditur. 8. physi. cōmē. 78. ꝛ. 12. meta. cōmen. 40. ergo operatio istarū virtutū non semper existit in materijs. Cū ergo virtus nutritiua que est natura resistens actionibus sit corporea. sequitur ꝙ aliquando deficiet a resistendo.

¶ Ubi nota. ꝙ nā resistens dissolutioni est maxime virtꝰ nutritiua: que in compensando deperditum prohibet totū nimis exiccari: hec ergo virtus fit in senectute debilior ꝛ restaurat minus q̄з dissoluatur. vnde contingit minoratio ꝛ maior exiccatio. ¶ Q2 autē omnis virtus actiua corporea. s. que est forma in materia diuisibilis ad diuisioneз māe sit finita. ostenditur ab Arist. 8. physico. textu cōmē. 78. ꝛ ab Auer. cōmēto eodem. ꝛ. 12. metaphy. cōmē. 40. H I

¶ Sed nota ibi quomodo respōdet ad argumentū Aui. de celo. ꝙ est infinite virtutis duratiue: ꝛ tamen est corporeum. ꝛ quomodo virtutes intelligentiarum cum sint infinite non possunt equaliter celum mouere si maioreз haberet stellas vel plures: vt dicitur. scōo de celo. Sed q2 hec nō sunt medicinalia dimitto. ¶ Q2 si dicatur anima nutritiua saltem hominis est infinita duratiōe: ꝛ non est virtus corporea cū sit idiuisibilis. ¶ Dicitur ꝙ non est nutritiua sine instrumēto corporeo: ꝛ huiusmodi virtꝰ nō est ifinita.

¶ Amplius si hec virtus infinita foret ꝛ semper permutationem in corpore faceret eius quod dissoluitur equaliter ꝛ vno modo. dissolutio tamen vno modo non esset: immo semper quotidie augeretur: ꝛ corpus dissolutionem tolerare non posset: ꝛ dissolutio humiditatem finiret: quāto magis cum due res se iuuent ad minorationem faciendam ꝛ retrocedenduз. post q̄з sic est oportet necessario vt materia destruatur ꝛ calor extinguatur: ꝛ precipue cum ad eius extinctionem adiuuetur preter vel propter materiei defectuз. Alia causa. ꝛ illud est humor extraneus qui accidit assidue.

K ¶ Remouet dubiū. diceret qs qd contingeret si esset hec v̄tus duratione ifinita de se ꝛ semꝑ vno mō faceret ꝑmutationē eius qđ dissoluit̄ a corpore: ponēdo pro tūc nouū loco deperditi equal'r vna vice sicut alia: ꝛ eiusdem omnino dispōnis. ita ꝙ imaginamur ꝑmā restaurationē ꝛ ꝑmum restauratū vel quācūqꝫ vnā volumus certi corporis quid esset si virtus nutritiua semꝑ illo mō faceret restaurationē tam in quāto q̄ȝ in quali. ¶ Respōdet̄. ꝙ lȝ ista esset tamē dissolutio nō eēt vno modo idest siccitas in toto conseq̄ns dissolutionē nō esset vno modo: imo quotidie augeret̄: qꝛ cōtinue corpus fieret siccius q̄ȝ prius ꝛ corpus non posset tolerare semper dissolutionē cum eius effectu: qui est siccitas stante vita. Sed dissolutio finiret humiditatem ad vitā requisitam. q̄ȝto ergo magis finiet̄ cum due res iuuent se ad retroducendū: scilicet defectus virtutis ꝛ dissolutio: quasi dicat: multomagis est necessariū finiri. Et concludit ꝙ postq̄ȝ sic est oportet vt materia destruatur ꝛ calor extinguat̄: cum extinctio ista caloris sit ꝑpter materie defectū.

L ¶ Et nota ꝑm hanc expositionem nō comparari in conditionali si virtus ꝛc. ita ꝙ illud quod restaurat̄ ei qđ dissoluit̄ sit equale: sed supponi in antecedente semꝑ durante restauratione ipsam fieri equalē quo ad quātitatem restauratam: ꝛ vniusmodi quo ad bonitateȝ restaurati. Uult ergo cum ista vniformitate restaurationis adhuc vita finiret̄. Et causa est: qꝛ siccitas continue intendit̄ in parte remanente: que non dissoluitur: licet ergo restauratur aliqd loco deperditi continue eodem modo: tamē cum hoc accidit exiccatio que est defectus nunq̄ȝ cessans: que exiccatio non prohibetur per restaurationem. ¶ Et nota hanc expositionem que magis est ad mentem tex. q̄ȝ Gentilis ꝛ sequentium. ¶ Utrum aūt per actū nutritiue virtutis possit restaurari humidum melius pro vita q̄ȝ sit deperditū. videbis infra. capitulo de virtutibus naturalibus.

¶ Propterea ꝙ cibus priuatur digestione: et adiuuat ad extinguendum ipsum duobus modis. vno suffocādo ꝛ tegēdo. alio q̄litati obuiādo. hic enim humor est flegmaticus frigidus.

¶ Hic ponit causam q̄ntā. Et diuidit̄ in duo. Primo facit hoc. Scđo infert que est mors nālis. ibi scđa. (Et hec est mors.) ¶ De prima dicit. ꝙ ibi etiam est alia causa. s. humor extraneꝰ qui generat̄. ꝑpterea ꝙ virtus digestiua est debilis: ꝛ nō pōt ꝑmutare cibū qn ex eo talis humor gn̄etur. Et h̄ humor adiuuat ad extinguēdū calorē duobꝰ modis. Unus est ꝑ modū suffocatiōis: ꝛ alius est opponēdo se calori ꝛ agēdo ꝑ suā q̄litatē que est friditas ꝛ hūiditas.

M ¶ Ubi nota ꝙ in decrepito quātuncunqꝫ temperato ꝛ recto conuenienter necessario multiplicatur hic humor flegmaticus propter impotentiam digestiue virtutis: quia oppilando ꝛ infrigidando qualitatiue est causa extinctionis caloris. ¶ Sed considera: vtrum per defectum huiusmodi humoris in corpore tēperatissimo decrepito homo fieret mediocris dispōnis: ꝙ si ita est: tūc non erit tēperatissimus. Si dicat̄ ꝙ non: tūc in tēperato senio nō erit hec cā.

N ¶ Nota etiā: ꝙ lȝ senū cōpl'o sit sicca in ea tn̄ ꝑ accn̄s humor hūidus multiplicat̄. vt ifra dicet̄ in cap̄ de hūoribꝰ.

¶ Et hec est mors nālis cuiqꝫ idiuiduo destinata h̄ȝ suā ꝑ^am cōpl'onē vsqꝫ ad t̄minū quē i sua pōa hȝ ad suā humiditatē ꝯseruādā vnūqđqꝫ eni eoꝝ terminū ꝑfixū hȝ q in indiuiduis diuersificat̄ ꝑpter complexionū diuersitatē: ꝛ hi quidem sunt termini nāles. Sūt vero ꝛ alij termini abbreuiati: totū tamē diuino ꝑuenit ꝑcepto.

¶ In ista parte supius diuisa infert modū naturalis mortis ꝛ cām diuersitatis in distātia mortis nālis a ꝑnᵒ vite dicēs ꝙ hec mors que stante optima restauratiōe possibili in dato indiuiduo ꝯtingit ꝑ humidi ꝯsumptionē est mors nālis ꝛ vnicuiqꝫ indiuiduo est hec mors destinata. i. determinata vsqꝫ ad terminū. i. in termino tēporis quē terminū attingendi hȝ in sua pōa ꝯseruando humiditateȝ pro vita necessariā. ¶ Subdit scđo ꝙ vnūqđqꝫ idiuiduū hȝ terminū ꝑfixuȝ. s. quē trāsire nō pōt. ꝛ isti termini sunt diuersi. i. diuersimode distāt a ꝑncipio vite indiuiduorum ꝑpter cōplexionū diuersitatē. Hi ergo sunt termini nāles ꝑiodorū. Sed sunt alij termini abbreuiati. i. breuiꝰ a ꝑnᵒ vite distantes: ꝛ hoc totū de duratiōe ꝛ termis ꝑuenit ꝑcepto diuino.

O ¶ Ubi ꝯsidera ꝑᵒ gn̄ationē viuētis ꝛ vitā ꝛ mortē differre hoc mō: qꝛ gn̄atio est ꝑma ꝑticipatio aīe in cal'o nāli: vt sumit̄ ab Arist. in de morte ꝛ vita. ꝛ vita est ꝑmāsio aīe in cal'o nāli vt ibidē dr̄. Mors xᵒo ꝑprie est sepatio siue desitio ifōrmādi: qꝛ aīa aliqđ desinit īformare. Dr̄ tn̄ a ph̄o loco allegato: ꝙ mors est extinctio calidi nālis: ꝛ itelligit̄ ꝙ est hec desitio dcā cōsequens extinctionē calidi naturalis.

P ¶ No. 2ᵒ aliquā dispōnē eē nālē. pōt itelligi duobꝰ modis. Uno mō ꝙ sit ꝯueniēs nāe ꝛ a nā itēta. 2ᵒ mō: qꝛ nō obstāte ꝙ nō sit a nā intēta cōsequit̄ tn̄ actionē ꝑnorꝫ nāliuȝ nulla dispōne ꝑternāli ꝯcurrēte vt mere nāliter agentiū. Exemplū ꝑmi: sicut cōpl'o virtutes opatiōes. Exēplū scđi. vt senectꝰ ꝛ fames. ꝛ sic nulla mors est nālis. ¶ Primo mō vt sumit̄ scđo de celo ab Arist. Mō tn̄ scđo dr̄ aliquā mortē eē nālem: qꝛ ꝯsequētem actionē nālium ꝑncipiorum mere nāl'r agentium. ꝛ hoc modo dr̄ in de morte ꝛ vita ad ꝑncipiū aliquā esse mortem naturalē. ꝛ hoc modo sumit̄ hic.

Q ¶ No. 3ᵒ vt sumit̄ a ph̄o in de morte ꝛ vita ꝙ cal'i extictio est triplex: q̄dā a ꝯ̄rio. s. frido ipm̄ corrūpēte. Alia dr̄ suffocatio. Alia marcor. suffocatio est caloris extictio ꝑp ꝑhibitā euētationē. marcor xᵒo caloris extictio ꝑp hūidi ꝯsumptionē. ¶ No. tn̄ ꝙ in suffocatiōe calor extiguit̄ ꝛ ꝑp consumptionē humidi vt meliꝰ videri dȝ in de morte ꝛ vita. Est ḡ mors nālis qn̄ calor extinguit̄ ēt ꝑ viā marcoris. Dicēte ph̄o loco all'ato in de morte ꝛ vita: ꝙ aūt ꝑm nām. s. mors eiꝰ sit hꝰ. s. caloris marcefactio ꝑp tp̄is longitudinē.

¶ Utrum propter humidi consumptionem calor extinguatur. Questio. 3.

Sed hic cadūt due difficultates. prima q̄re ꝑp ꝯsumptionē humidi extinguit calor. Uidet̄. n. summꝰ calor stare cū summa siccitate vt in igne. nō ḡ humidi corruptio est cā extinctionis caloris.

¶ Utrum mors naturalis accidat in termino: quē habet indiuiduū in sua v̄tute ad humiditatē ꝯseruādā. Q. 4.

Secūda difficultas vtrū omnis mors naturalis accidat in termino vel fine quē habet idiuiduū in sua virtute ad humiditatē ꝯseruandā. Et vr̄ ꝙ nō: qꝛ tunc nō posset mors naturalis accidere nisi optimo seruato regimine: sed h̄ videt̄ ipossibile: qꝛ quocūqꝫ regimine bono dato melius dari pt vel si non sit impol'e: tn̄ raro vel nunq̄ȝ deberet accidere. ¶ Secūdo ad idē sic. oīs mors: cuiꝰ ꝑncipium est ex cōsistentia ꝛ cōpōne corporis moriētis nulla adueniente passiōe aduētitia est nālis: vt sumit̄ ab Arist. in de morte ꝛ vita: cū ponit descriptionē mortis nālis. Sȝ pōt ante talem terminū vltimatū accidere mors ab intriseco ꝑncipio: vt puta ex fame nulla extrinseca cā concurrente. igitur ꝛc.

¶ In oppositū vr̄ nobis Auī. textꝰ. ¶ Ad ꝑ^m istoꝝ dr̄ notādo ꝑᵒ: ꝙ calor actualis saltē itēsus nō cōseruat̄ h̄ inferiꝰ nisi ꝑ ꝑniam corpis subtilis spumosi sic̄ flāma ꝛ spūs. Hec suppō nota est ꝑ expientiā. ¶ Not. 2ᵒ tale corpus subtile nisi fiat ꝯtiua regn̄atio nō eē aptū diu ꝑmanē: qꝛ dissoluit̄. ¶ Tertio supponit̄ nisi tale corpus subtile adhereat alicui ꝛ quodāmō liget̄ cū grosso in vno loco det̄minato nō posse cōtinuari ꝑ ipsius regn̄ationē. h̄ pȝ in flāma que statim vt a licbinio sepat̄ nō ꝯtinuat sui similis generationē.

¶ Quarto supponit̃ q̄ hꝰ corpus subtile adheret grosso ⁊ cũ illo ꝯiungit̃ p̱ ꝯtinuationẽ ꝑtiũ humidarũ illius grossi subtiliationẽ ⁊ in vaporẽ vel subtile corpus ꝯuersionem. Hoc pz. q: alit̃ nõ possemꝰ cãm signare: q̃re lichiniũ post q̃z est fcm̃ carbo: nõ obstãte p̄ñtia olei: nõ tñ flãma sufficit retinẽ: sed bñ p̄us: nisi q: in lichinio nõ est humiditas eius substãtifica p̱ cuiꝰ subtiliationẽ ⁊ vaporationẽ ꝯiungebat̃ flãma ex oleo genita cũ lichinio p̄us. ¶ Et ex h̄ diligenter attẽde qũo calꝰm nãle pabulat̃ humido radicali ꝓprij subiecti. nã i nullo mẽbro ꝯseruaret̃ calor nisi itervenirет illa adherẽtia spũs ad eũ q̄ adherẽtia fit p̱ ꝯtinuã subtiliationẽ partiũ mẽbri ⁊ ꝯuersionẽ humidi mẽbri in vapore. Illa igit̃ talis ꝯuersi humidi mẽbri in vaporẽ est pabulũ calidi subiectiue in mẽbro exñtis: q: est cã sue ꝯseruatiõis. ⁊ hoc itellige. ¶ Ex his pz ad p̄mã difficultatẽ. rñdeo: q: ex cõsumptione humiditatis deficit pabulũ calori mixtorũ necessariũ. ¶ Nec valz argᵐ. Caliditas summa põt ꝯseruari cũ summa vel intensa valde siccitate. ergo caliditas in mixto ꝯseruari põt cũ summa vel intẽsa: vt pz ituenti.

Rñsio 2ª ad 2ᵐ dubitatõez. **Ad secundam** difficultatẽ sunt duo modi dicẽdi. vnus ꝯcedẽdo solũ illam esse mortẽ nãlẽ que accidit in fine maximi tp̄is p̱ qd̄ hõ cuius est mors nãlis põt viuere: vt vꝫ Aui. textus inuere. ⁊ tunc cõcedit̃ q̄ raro vel nunq̃z accit nãlis mors q: raro. negat̃ tñ nõ dari optimũ regimẽ possibile pro ꝯseruatiõe dati indiuidui vel nõ dari maximũ tp̄s p̱ qd̄ põt viuere. ¶ Ad scd̄z arg. rñdet̃ q̄ mors accñs ex fame fit a cã extriseca. i. p̄ter nãm: ⁊ a cã extrinseca aduenticia que est defectꝰ cibi debite ꝓportionati.

1. rñsio.

2. rñsio. ¶ Scd̄s modus quẽ puto veriorẽ est dd̄o q̄ ois mors que accidit hoi nõ ꝓpter actionẽ cãe preter nãm ip̄rimẽtis est nãlis: q: multe tales sũt ante finẽ spacij per qd̄ poterat in p̄nᵒ vite indiuiduũ suã ꝯseruare humiditatẽ. ideo mors nãlis põt ante talẽ terminũ contingere. ¶ Uel posset dici distinguendo de morte naturali: aliqua est mors naturalis que concurrẽtibus naturalissimis p̄ncipijs tam formalibus q̃z materialibus ⁊ coagentibus ꝓ vita ⁊ adiutorio astronomico in fine tamen accidit in termino ⁊ nõ est poꝫe talꝛ nãlem p̄us accidere aut posterius: ⁊ ois alia respectu istius dꝛ p̄ternãlis. ¶ Aliter dꝛ secũdo mors nãlis de omni morte accñte in fine vite p̱ ꝯsumptionẽ humidi radicalis nõ cõcurrente in vita aliqua cã p̄ternãli ip̄rimẽte: ⁊ talis non necessario accidit in fine spacij.

A ¶ Ultimo nota q̄ longitudo vite: non tm̃ pendet ex complexione ⁊ compositione: sed ex celesti influxu hora natiuitatis suscepto ⁊ recipiendo quem cognoscunt astrologi calculata natiuitate per dispositionẽ yles. i. matris vel femine vel mãe ⁊ p̱ dispõnez alychodẽ. i. patris vel masculi vel forme. ⁊ tale vocat hic Auicen. diuinum preceptũ cũz dicit. hoc tamen totum prouenit diuino precepto.

Idẽ asserit. 12. vꝫ 16. d̄ aia libꝰ. c. d̄ etatibus De senũ corpibꝰ q̄ frigi. sint hip po. ⁊ B 6. 1. af̄ 6. 14. ⁊ p̱. canti. 124. cõmẽ. ⁊ p̄. compꝫo primo.

¶ Q̄ ergo ex hoc acq̃siuimus est q̄ puerorũ et iuuenum corpora quãtũ ad qualitatem sunt calida: ⁊ corpora senũ ⁊ decrepitorũ sunt frida.

¶ Colligit sniaz ꝑris de cõpꝫone etatũ in calore: ⁊ frigore: ⁊ dic̃ q̄ illd̄ qd̄ tm̃ est acq̃situ ⁊ ꝯclusũ ex dcis in ꝑte ista est q̄ corp̱a iuuenũ ⁊ pueroꝝ sunt eq̃lꝛ calꝫa: ⁊ senũ ⁊ decrepitorũ eq̃lꝛ frida. itelligẽdo cũ ꝯditionibꝰ positis supra: cum querebat̃ vtrũ caliditas post etatẽ ꝯsistẽdi icipiat minui. ¶ Ubi nota ex h̄ seq nõ dari p̄ᵐ istãs senectutꝫ sed bñ vltiᵐ ꝯsistẽtie. Nã sit sor. eiusdẽ cõpꝫonis ꝯtinue i g̃du: ⁊ si poꝫe sit det̃ nũc p̄mũ istans in quo est senectus. g̃ nunc est frigidior q̃z añ cũ senũ corpora sint fridiora: sed si sic cum ante continue fuerit eque calidius: q: pueri ⁊ iuuenes sunt eq̃liter calidi. ergo nũc etiã certa ꝓportiõe est fridior q̃z ante q̃ñ erat iuuenis: sed cũ ista ꝓportio nõ fit subito acq̃sita q: latitudies nõ ita subito in istis q̃litatibus acq̃runt̃: seq̃t̃ q̄ ante fuit frigidior. ⁊ per cõsequens aliquis paribꝰ senioꝝ.

¶ Sed puerorũ corpora equali sunt humidiora propter augmentũ. ⁊ hoc quidem nobis insinuat experimentũ quod de mollitie ossiũ est ⁊ neruorum vel mẽbrorũ ipsorum: ⁊ consideratio: quoniam parum est: ex quo fuerunt sperma ⁊ spiritus vaporalis. Senex autem ⁊ decrepiti proprie preter hoc q̄ sunt frigidiores adhuc sunt ficciores. Et hoc quidẽ scitur expimẽto qd̄ habet̃ de duritia ossium eorũ ⁊ asperitate cutis eorũ ⁊ cõsideratione. Eo q̄ ꝓlixũ est tẽpus ex quo fuerunt sperma et sanguis et spũs vaporalis: ⁊ in pueris quidẽ ⁊ iuuenibus igneitas est eq̃lis: sꝫ in pueris plus abũdat aereitas ⁊ aqueitas: ⁊ in senibꝰ ⁊ decrepitis plus abũdat terrestreitas q̃z in illis duobꝰ ⁊ est in decrepitis plus. Iuuẽtus aũt hꝫ cõplexionẽ magis equalez complexione pueri. Cõparatione tñ pueri est eius complexio sicca. ⁊ senis ⁊ decrepiti cõparatione est humida. decrepitus vero est siccior iuuene ⁊ sene ĩ mẽbris simplicibꝰ: ⁊ humidior vtrisq̃z humiditate extranea madefaciẽte.

¶ Posita cõparatione etatis in cõpꝫone actiuorũ ponit cõparationẽ in passiuis. Et ponit in summa q̃nq̃z ꝯclusiones p̄ncipales: per quas ista cõp̱atio cõprehendit̃ sufficiẽter. ¶ Dicit g̃ primo q̄ corpora puerorũ sunt humidiora temperato. i. hñt plus de humiditate q̃z req̃ritur pro p̱fectiõe op̱ationũ. Et hoc est ꝓpter augmentũ qd̄ est necessarium pueris in re sicca valde augmentũ fieri non posset. Et hec ꝯcꝫo pz per experimentũ qd̄ habet̃ de mollitie ossiũ ipsorum ⁊ suorũ neruoꝝ. Et scd̄o pz ex rõne sumpta ex hoc q̄ modicũ tempus est ex quo fuerunt sperma ⁊ sanguis ⁊ spiritꝰ vaporalis que omnia vehemẽter sunt humida. ⁊ hoc ad sensum supra expositũ. ¶ Dicit scd̄o q̄ senes ⁊ decrepiti p̄ter hoc q̄ sunt frigidi sunt adhuc sicci. Et h̄ scit̃ primo experimẽto qd̄ habet̃: q: sua ossa sunt valde dura: ⁊ cutis valde aspera. Scitur etiã rõne sumpta ex hoc q̄ multum est tẽpus ex quo fuerũt sperma ⁊ sanguis ⁊ spũs vaporalis in q̊ tẽpore supple in siccitate ꝓcesserũt. ¶ Dicit tertio q̄ in pueris vel iuuenibꝰ est igneitas equalis: ita q̄ in calore intensiue sunt eq̃les: vt supra vel ad sensum posituz in q̃stione de calore pueri ⁊ iuuenis. Sed aereitas ⁊ aq̃itas est amplior in puero. Ex quo datur itelligi pueros esse iuuenibus humidiores: cum in eis abũdent elemẽta humida: sed in senibus ⁊ decrepitis plus abũdat terrestreitas. ⁊ hoc est in decrepitis plus quo ad substantiaꝝ mẽbroꝝ. ¶ Dicit. 4. q̄ iuuentus ⁊ etas ꝯsistendi hꝫ cõpꝫonẽ magis eq̃lẽ cõpꝫone pueri. ⁊ h̄ in reꝫone ad op̱ationes: sed cõparando ad puerũ rõne gradus q̃litatis est eius cõpꝫo sicca in cõp̱atione senũ p̄moꝝ ⁊ decrepitorũ est humida. ⁊ h̄ totum pz eisdem portionibꝰ q̃bꝰ supra dixi de puero ⁊ sene. ¶ Dicit q̃nto ⁊ vltimo quo ad hãc ꝑtem q̄ decrepitus in suis mẽbris simplicibꝰ est siccior iuuene ⁊ sene. Primo q: in illis mẽbris minꝰ est de elementis humidis: vel q: in illis minꝰ est de humiditate subiectiue: sed est decrepitꝰ humidior humiditate extranea madefaciẽte: q: abũdat multo flegmate mẽbra infundẽte. Nã humidũ absolute dꝛ illud in quo subiectiue est humiditas sine equalẽti ꝯ̃rio. Humectatũ ꝟo est illud qd̄ in sup̱ficie hꝫ rẽ humidã adherẽtez. Infusum ꝟo ⁊ madefactũ dꝛ qd̄ tali fluido corpore in sup̱ficie ⁊ itus ⁊ in porositatibus participat quasi itus fusũ. ¶ Hec pars satis nota est ex dictis nisi q̄ est dubium.

¶ Utrum iuuenis sit temperatior puero. Q°. 5.

Utrum iuuenis sit tēperatior puero. ¶ Et vr̄ q̄ non. q2 cōplo pura est vite lōgioris. et p ɔñs tēpatior. ¶ Scdo. q2 calor pueri est mitis et silis calori sanorum: calor iuuenis mordax et silis calori febrieti. p⁹ affo. comē. 14. ¶ 3° quia pueri optime ɔseruāt in tēpato. s. nāe: vt tertio affo. illo affo. h3 horas. ¶ Quarto est auctoritas Gal. 9. de regimie sanitatis. cap. 3. ad litterā dicētis. Optimā qdē sanitatē h3 corp⁹ fm puerorum etatē. Alij vo oēs deteriores hac sunt vt monstratū est: et itez eodē caplo. Jlla qdē q̄ puerorū est sanitas sine q̄rela est pp actiuaʒ vtutē. ¶ Jn oppositū est Aui. h 7. 12. de aia lib°. vbi loquens de optima tēperantia dicit. illa temperātia est post complementū cremēti. et per ɔsequēs in statu.

Opio 2ª ad qōnē Opio cōmunis. ¶ Jn ista qōne sūt duo modi rñdēdi. vn⁹ qdē cōis: quem Marsili⁹ et Jacob⁹ de Forliuio distiguendo p⁹ nomē tēpatioris cōplonis. Nā aut dr̄ tēpatior q2 ppingor ponderali tēgamēto aut tēpatior ad iustitiā p opatiōib⁹ exercendis. ¶ Jtē opōnū qdā sunt aiales: et qdā nāles nō distiguēdo vitales ɔ nāles. Exēplū pmi vt audire. videre. ambulare. Exēplū scdi. vt digō. nutritio. augmētatio et c. ¶ Jtē nāliū opōnū. qdā sunt facientes ad ɔseruationē spēi vt gñatio. q̄dā ad ɔseruationē indiuidui. Exēplū pmi gñatio. Exēplū scdi. augmētatio nutritio. ¶ Suppono 2°. q h nō loqmur de tēperātia pōderali. nā de h vidimus supra qd a diuersis dicat. ¶ Tūc ponunt ɔnē q cōplo iuuenū est tēpatior pro opatiōib⁹ aialib⁹: et ēt pro nālib⁹ ad ɔseruationez spēi faciētib⁹: hec oclo vt dicunt inductiue discurrēdo p istas opatiōes vt sunt sensitiue interiores et exteriores et motiue que oēs in iuuene sunt pfectiores: et silr gñatiua vt iducūt.

Pria ɔ.

Scda ɔ ¶ Secūda oclo iuuenū est absolute temperatior. p3: q2 jlla est tēperatior que est perfectiorū operationū pductiua.

3ª oclo. ¶ Tertia oclo. pro operationibus nālibus faciētibus ad idiuidui ɔseruationē tēperatior est pueri cōplo. p3. q2 iste operationes sunt in puero perfectiores: vt supra dicitur. Quod pbat: q2 per istas operationes que fiunt in puero diutius pōt vita conseruari q3 per sibi corrñdētes in iuuene. Patet etiam de mente Gal. sexto de regimine sani. Ubi ad litteram dicit. pueri habent optimos physicos actus.

Jnstātia ad opionem. ¶ Cōtra istam pōnē arguit pcipue ɔtra ɔnez tertiam sic. digestio iuuenū est perfectior q3 puerorū. igit et c. Probat assumptū: q2 humidū p illā restauratū est pfectius cū sit p fectiorum opationū pductiuū. Mirādū aūt est de Jacobo q in modicis lrīs añ istā qōnē ɔcedit nutritionē eē pfectiorē in iuuene et humidū absolute melius restaurari in iuuētute q3 pueritia. l3 in pueritia restauret meli⁹ p vite longi^ne.

Opio cōciliatoris ¶ Scda est positio Conciliatoris ponētis in summa vnā ɔnem ad ppositum. s. complexio iuuenū temperamēto iusticiali est temperatissima respectu oium operationū: et de aialibus opationib⁹ docet experiētia. de gñatiua p3. quia nō obstante q puer plurib⁹ venereis actib⁹ sufficiat. puer tñ nō ita plificuz sperma nec filios gñat. De digestiua p3. q2 iuxta Gal. 6. de accidenti. humida equaliter digerūt: s3 duriora melius digerūt iuuenes. Uide damascenū in affo. dicentē. Nati iuuenibus parētibus pncipalia mēbra nāliter sunt fortia et sana iuuenis et pueri. ¶ Scdo. q2 pfecti⁹ humidū restaurat absolute et pro operationibus in iuuene. igit nutritio saltez est pfectior. ¶ Preterea. cui⁹ virtus est fortior oclo est tēpatior. sed iuuenū vt⁹ est fortior. vt. 6. de regimine sanitatis. loco allegato. vbi ad lrām dic. ca. 3. Jgit fortitudinē qdē vniuersi iuuenes succedūt post augmētū et augmētatiuā etatē. ¶ Si velim⁹ pmā pōnē defendere limitabim⁹ illā tertiā ɔnē sic. pro opatiōib⁹ nālib⁹ melior est puerorū cōplo inquantum facit ad vite perduratio nem. Nam in pueritia fm illorū viam restaurat humidū melius pro vite pdurationē et merito nutritiōis et digōnis puerorū diuti⁹ est apta vita ɔseruari: et sic limitādo pōnez

Dama/sce.

pam vtraq3 pōt defendi: nec vna alteri repugnat. Jo rñdet ad argumēta que vident pbare q absolute pueri hūt temperationē cōplonē. ¶ Ad pmā negat argumētu: est vite longioris. igit tēpatior: et silr negat. est mitis: g tempatior calor ad iustitiā: nec sequit. si optime cōseruant in vere ni si q calor eorum est cū humiditate maiori q3 calor iuuenum. ¶ Ad auctoritatē Gal. respōdet Cōciliator. dria. 26. q ipe comparat pueros tēperatos ad pueros aliarū cōplonū idhucēdo seriē textus in quo imediate ante cōparauit Gal. cōplonē tēperatā fm vtrasq3 opiones ad alias cōplones in statu et senectute. et q postea subdit loquēdo de eadē tēperata. optimā qdē crasim h3 corpus supple fm ipm temperamētū dcm̄ fm puerorū etatē: ita vt cōcludat fm oēm etatē istā cōplexionē esse optimam. Sed si qs bn̄ ɔsideret nō est verū. nā in illo cap. loquit de cōplonib⁹ distēperatis simpliciter. et prius dixerat quō pmutet cola tm̄. et quomō frigida tm̄. et quō sicca tm̄. Subdit de humida tm̄ q ipsa sit tpata fm vtriusq3 opiones in statu et senectute tanq3 cōgrua in illis etatibus. Postea subdit optimā quidē crasim vbi absolute loquitur de omni corpore: aut de temperato cōparādo alteri etati: aut de humido tm̄ et nō ad mentem Cōciliatoris. ¶ Dicit igit alr q corpus pueri h3 complexionē optimā cōparatione ad opationes nāles: vt verba sequētia. S. limitare vident cū dicit q de pluribus existētibus actibus. i. opationibus p viam optimos habēt physicos. i. nāles. et hoc intelligat inq3tum faciunt ad vite pdurationē. ¶ Consequent ad rñsionē pmā: vel dicendum q per optimā intelligit nō in pūcto: sed in latitudine: q2 hūt sanitatem sine querela saltē respectu nālium operationum cōparatione habita ad senes: non q2 meliorē h3 iuuenis: et q loquatur de sanitate lata. patet ex eodem cap. et ex hoc p3 quomodo intelligitur q puerorum sanitas est sine q̄rela.

3 ¶ Scdm vero diuersitatē cōplonū gñus femie fridioris existunt cōplexionis. Jdeoq3 sunt in creatura minores masculis et sunt hūidiores: g pp cōplonū earuz friditatē multiplicant earum superfluitates: et pp paucū earū exercitiū: et suba carniū est rarior: l3 viri caro ex pte cōplonis ei⁹ qd ei admiscet sit rarior. Sua nāq3 spissitudie plus phibet in ipsam penetrare qd a venis et neruorū villis ad eā pfluit. Qui vero terras inhabitāt septētrionales humidiores sunt: et qui artes exercent aqueas humidiores existunt: et qui ab istis diuersificantur diuersi existunt. Signa autem complexionū narrabimus vbi vniuersalia signa et particularia referremus.

¶ Jsta est scda pars pncipalis capituli in qua ponit diuersitates cōplonū ex sexu habitationib⁹ et actibus. Et posset diuidi: sed in summa ponit. 4. ɔnes. ¶ Quarum pma est mulieres fm cōplonē sunt viris fridiores et humidiores: cui⁹ signū est: q2 sunt minores in q3titate: et cā friditatis ipsarū sunt in ipsis multe superfluitates flegmatice: et silr pp paucū earum exercitiū. ¶ 2ª ɔ suba carniū mulierū est rarior carne viri: l3 caro viri sit rarior p viā carentie pñtie superfluitatis in ea. et h q2 caro viri sua spissitudine prohibet penetrationē humiditatis q ad eā a venis et neruorum villis pfluit. ¶ Tertia ɔ: illi q habitāt in terris septētrioalib⁹ sunt humidiores illis q hitāt meridiōales. ¶ 4ª ɔ: illi q exercent artes humidas: vt fullones piscatores sunt humidiores: et qui exercent artes diuersas ab istis habēt diuersas cōplexiones. Subdit vltimo q signa vniuscuiusq3 cōplonis dicent in fen. 2. huius et in libris pticularib⁹. s. tertio et q̄rto. ¶ Circa primam conclusionem notandum pmo: q mas

De [illegible]

Reri densi [illegible]

est aial aptū in aliud gñare. Et femia est aial aptū: vt in ip so ab alio gñet: vt sumit̃ pmo de generatione animalium.

A ℭ No. scdo q cāe masculinitatis vel femineitatis principaliter quo ad particulares cās pendent ex dispōne cordis vel sibi proportionalis. ⁋ Pōt tamen contingere q in cōplōne cordis existente masculina fiat fetus quo ad genitalia femineus ⁊ eȝ. Et hoc iterū eodē primo colligi pōt.

B ℭ Notandum tertio q mas non orbatus quo ad genitalia habet calorem sufficientē generare sperma prolificuȝ. ℭ Femina aūt hoc nō pōt vel saltē nō ita. Ex quo patet q vlr masculus nō orbatus quo ad genitalia est calidior femina. Pȝ scdo alioꝝ posita paritate vlr esse masculū femina calidiorem. Et hoc experimur scdo cōmēti pulsuū. nō tamē est negandū aliquā mulierem aliquo viro esse calidiorē quo ad totius habitudinem ⁊ cordis complexiōeȝ.

ℭ Propter quid in hominibus mares feminis maiores existant. Questio. 6.

Sed hic cadūt due difficultates. Prima cum hō sit calidissimū aialium vt sumit̃ q̄rta pticula pble. pble. 6. masculus in humana spē ē maior femia cū in alijs spēb⁹ valde calis: vt accipitre: astu re ⁊ alijs auib⁹ rapacib⁹ pp calitatē ꝯsumētē nimis humidū maris femina sit mare fortior ⁊ maior. ℭ Rñdet̃ cām esse: qꝛ hō est calissimus q̄ ad ptes pectoris ⁊ in q̄ȝtitate calidi cordis qꝛ hȝ plurimū sanguinē cōpatiōe sue q̄ȝtitatis: nō tñ hȝ calorē ita acutū: sicut ille aues. ⁊ ita ꝯsumptiuum humiditatis. ℭ 2ª cā est multitudo humidi. hō. n. ⁊ si sit calidissimū ad sensum datum. tñ est valde humidus. vñ non cōsumit̃ a calitate sed extendit̃ ad maiorē q̄ȝtitatem ⁊c̃.

ℭ Propter quid cum mulieres sint frigide minus a frigore nocentur. Q. 6. 7.

Secunda difficultas. quare mulieres exn̄tes fride magis sine nocumento exponunt̃ fridis alterantibus exterius: vt patet de hyeme in qua cum paucioribus pānis incedunt ⁊ discooperto capite ⁊ diu stant in aq̄ frida lauātes. Rñdet̃ q est pp stricturā pororū: vnde nō pōt frigidū extrinsecum penetrare: ⁊ etiā ꝓpter consuetudinē. Et pōt sumi hec rñsio. 2. techni. ⁊. 2. primi cap. de signis complexionum in sexto genere signorum.

C ℭ Ultio no. q nō solū in calis: sed ēt in q̄busdā fridis aialib⁹ ouātib⁹ vt capsonijs: ⁊ q̄busdā q̄drupedib⁹: sicut turture: feie sunt maiores marib⁹ pp finē: vt hērēt corpa sufficiētia ad gestādū oua: vt sumit̃ ab Arist. octauo de historijs. Et sūt hec aialia ꝑm cor vel cordi ꝓportiōale caliora marib⁹. ℭ Dubiū tñ vr̃ de vr̃sa in q̄ multa vr̃ hūiditas: et tñ ponit̃ audacior vr̃so. eodē octauo: sed h̄ dimittit̃ phs.

D ℭ Circa scdam ꝯnē. nota ꝑ q h̄ nomē dēsuȝ: ⁊ hoc nomē raꝝ sunt equoca in vsu phoꝝ ad. 5. Aliqñ. n. dr̃ densum: aut qꝛ hȝ multā mām in quātitate pauca: vt aquā aere dicim⁹ dēsiorē. ⁊ opposito raꝝ: aut 2°: qꝛ poris careat vl eos strictos hēat: q̄lr dicim⁹ spongiā rarā ⁊ aquā dēsam. Uel tertio: qꝛ poros hēat magis repletos re ex̄nea viscosa aut grossa: vt 4ª ꝓblematū pticula sumit̃ ab Arist. Aut 4°: qꝛ min⁹ fluxibile: vt Auicē. inuit 2° canone. cap. 3. 5°: qꝛ bñ ⁊ stricte ex suis villis cōtextuȝ. Et raꝝ pro male ⁊ icōposite cōtexto: vt dicim⁹ pānū male ꝯtextū rarū. Et h̄ modus sumit̃ decimatertia tertij. cap. de causis debilitatꝭ stōi. Mulierū ğ dr̃ hr̃e carnē rariorē mō 4°. i. molliorem carne viri alijs parib⁹. ⁊ mō 5°: qꝛ min⁹ bñ ex vilis suis ꝯtextū cum debilior fuerit eius v̄tus isformatiua. ⁊ forsan ēt mō pmo. lȝ hoc nō sit bñ demōstrabile: sed vir hȝ carneȝ rariorē q̄a plurib⁹ poris pticipātē ⁊ maiorib⁹. ⁊ 2° q̄ min⁹ de re grossa extranea in illis poris cōtinet̃. Conceditur ğ suo modo feminarū carnes viroꝝ carnib⁹ esse rariores ⁊ densiores.

E ℭ Circa tertiam conclusionem. nota q terre septētrionales nō obstante q boreas sit siccus: tamē sunt multū humide pp fluuios ⁊ maria ⁊ stagna ⁊ paludes. De istis ergo locis nō cadit dubituȝ quare corpora facient hūidiora.

ℭ Nota scdo. q in terris absolute fridis corpa fortis caloris ꝑm calorē vigorant̃ interius. vt pma affozis. cōmē. 15. F
Et prohibet̃ humidi nālis dissolo ⁊ humidi nutrimētalis manētis sub forza humidi nutrimentalis: vt ibi notaui. In istis ergo corpibus talia loca habitātibus est amplior humiditas: ⁊ corpora debilis caloris infridant̃: vt senes valde ⁊ calore debilitato multiplicat̃ supfluitas flegmatica. ⁊ ideo etiā debiles sunt humidi saltē accñtaliter. ℭ Ex qb⁹ sequnt̃ due cōclusiones. corpora naturalr fortis caloris tales regiōes habitātia sunt humidiora nāli humiditate. ℭ Secunda cōclō corpa debilis caloris talia loca habitātia sūt humidiora humiditate accñtali. Et iō q̄si oia corpa talia loca habitātia supposita alioꝝ paritate sūt hūidiora. Et pȝ cā q̄re Aui. nō dixit q essent calidiora vel frigidiora: quia hoc non esset vniuersaliter verum alijs paribus.

ℭ Circa q̄rtā ꝯnē nota q aer circundās corpus nisi ꝑ accidens fuerit impedit⁹ imutat corpus ad sui silitudinem. G
Et ideo qui artes exercēt humidas sunt humidiores ⁊ siccas sicciores cū nec aer humidus nec siccus se ꝑ accñs impediat nisi paꝝ. Sed de calidis aliquādo accidit q sint debiles dissoluti: vt cōit̃ sunt furnarij. ⁊ ideo sunt frigidi. ⁊ in artibus frigidis accidit calorem fortificari. Et hanc puto esse causam quare Auic. dixit plus de humidis q̄ȝ de calidis vel de fridis non obstante q efficacissime sunt ad agēdum caliditas ⁊ frigiditas. Sed accidit se eas impedire vt dixi. Et hec de isto capitulo sufficiant.

ℭ Doctrina quarta quid sit humor ⁊ eius diuisiones. Cap. 1.

Humor est corpus humidum liquidum in quod in primis nutriens conuertitur.

ℭ In ista quarta doc. determinat Auic. de humorib⁹. Et pmo de eis in facto eē. Scdo de gñatione humoꝝ in seq̄nti ca°.

ℭ Presens capitulum diuiditur in tres partes. quia primo ponit diffinitionem humoris generalem ad medicum pertinentem. Secundo ponit diuisiones ⁊ subdiuisiones earum membra declarando. Tertio mouet ⁊ soluit quedaȝ dubia. ibi scda. (Eius vero est.) ibi tertia (Inquit Gale.) ℭ Dicit primo q humor est corpus humidum liquidum in quod in primis nutriens cōuertitur. ℭ Ubi cōsidera q hoc nomē: humor: aliqñ sumit̃ gnālr pro oi corpore liq̄do currente. ⁊ isto mō aqua dr̃ humor ⁊ vinū ⁊ talia. ⁋ Scdo mō sumit̃ pro oi corpe humido liquido in corpe nostro ex cibis genito. Et h̄ mō chilū ⁊ humores oculi ⁊ vrinā possum⁹ dicē humores. ⁋ Tertio mō sumit̃ tm̄ pro tali corpe. s. liq̄do humido in corpe nr̃o genito ex cibis: sed inaiato. ⁊ hoc mō humores oculi: ⁊ si sint aiati nō sunt humores. ⁋ Quarto mō sumit̃ pro humiditate currēte non ꝑm genus suū totū superflua imediate genita ex chilo: aut dicit̃ nō ꝑm totū genus supflua pp vrinā que nō est humor. isto mō. Et sic tm̄ quatuor ꝑm genus sūt humores. sanguis flegma. colera. melā. ⁋ Quinto sumitur tm̄ pro humore primo bono vt sumit Aui. 22. de aialibus.

ℭ Nota 2° q̄sdā dicē Aui. diffinire hic humorē: 4° mō vel q̄nto mō sumptū: sed nō est ita. Nā si q̄nto mō solū est humor bon⁹ eēt humor ꝑut hic describitur: sed h̄ est falsum. Nā Aui. diuidēdo humorē ꝑut diffinit diuidit ipm in humoreȝ bonū ⁊ malū. ⁊ q diuidit eo mō quo diffinierat accipiēdo pȝ: qꝛ ponit relatiuū in ꝑncipio diuisionis. dicens (Eius vo.) Nec diffinit humorē quarto mō sumptū. i. pro cōmuni ad q̄tuor humores ꝑmos: tā bonos q̄ȝ malos: qa in scda diuisione huius capituli dixit. q humiditates sūt. q̄tuor humores quos postea nominabimus dicēdo de fu

turo innuens ꝙ de illis nondum dixit. Et ideo puto ꝙ hic diffiniatur humor pro humore sumptum tertio modo. Et sub humore hͦ modo accepto non continetᷣ flegma gipseũ nec gluten nec aliquod de talibus non aptum ad fluendũ: sed bene continentur sub eo chilus ꝛ vrina. Et tunc intelligo textum hoc modo. Humor est corpus spẽ inanimatũ humidum liquidũ. i. humiduz actu humiditate que facit ipsum manifeste fluxibilẽ. Et hoc dicitur ad differentiam spirituũ in quod conuertitur supple a calore nostri corporis nutriens in ꝑmis. i. cibus exterior. ille. n. est primũ nutriens. Et tu ex istis vides quomodo colera est humida. s. actu non obstante ꝙ sit sicca virtualiter. ¶ Ex quibus sequitur hanc descriptionem esse bonã soli suo descripto cõuenientem ꝛ per quã descriptum differt ab alio quolibet. Et hoc modo sumendo humorem concedo: vt dixi chiluz ꝛ vrinam ꝛ sperma esse humores ꝛ non solum sanguinem flegma ꝛc̃. Flegma autem gipseum ꝛ gluten ꝛ multorum membrorum cambium: sicut ossium non sunt humores.

k Nutriẽs triplicitᷣ ¶ Nota tertio. ꝙ nutriens quãdoq; sumitur pro vero nutriente: ꝛ est illud qᵭ imediate transmutatᷣ in substantiam membri ꝛ ꝺm quosdaz est glutẽ. ꝛ ꝺm quosdam cambiũ. Et ideo dicitᷣ verũ nutriens qꝛ in illud agit nutritiua virtꝰ suam ꝑncipalẽ operationem. ⁋ Quãdoq; autẽ sumitᷣ pro quasi nutriente. ꝛ istud est res ex cibo in corpore nr̃o genita apta per vnam trãsmutationem vel plures a calore nostri corporis in membrorũ substantiã transmutari. Et hoc mõ chilus ꝛ oẽs humiditates citra q̃rtã dnr̃ q̃si nutriẽs. ⁋ Tertio sumitᷣ nutriẽs pro futuro nutriente. ꝛ hͦ mõ corpus cũ comeditᷣ vel bibitᷣ: ꝛ est paratum ita pati a calore humano ꝙ ꝑ illius trãsmutationẽ vnam vel plures conuertatur in substantiam membrorum dicitur nutriens. Et hoc est primum ex quo alia nutrientia fiunt: de quo Auicen. intellexit in diffinitione cũ dixit. Nutriens in ꝑmis.

¶ Eiꝰ vero est humor bonꝰ: ꝛ est illud de cuiꝰ ꝓprietate est vt fiat ps subẽ nutriti solus vel cum alio: ꝛ assimilari ei solus vel cuz alio: ꝛ in sũma mã restauratiõis eius qᵭ ex ea dissoluitᷣ ꝛ eiꝰ superfluitas est humor malus. Et est ꝙ istud agere nõ consueuit aut raro in bonum ꝯuertitᷣ humorem. Unde antea a corpe expelli ꝛ ꝓijci dꝫ.

Scđa affo. 14

¶ Ponit diuisiones. ꝛ pͦ ponit diuisionẽ humorũ sumptaz a fine. scđo qꝛ vidit ꝙ sub nomine humorũ modo quo diffiniuit non comprehendunt omnia de quibus intendit hͦ determinare. ponit diuisionẽ humiditatũ in corpore genitarũ. ibi scđa. (Dicimꝰ aũt.) ¶ De ꝑma dicit ꝙ humorum qdã est humor bonus ꝛ est ille qui solet fieri pars substãtie nutriti: aut solus: aut cũ alio. ꝛ in summa est mã restaurationis eius qᵭ fuit a corpore dissolutuz. Et alius est humor q est supfluitas humorũ mala que nõ cõsueuit facere istud. s. esse mãm restaurationis: sed raro conuertitᷣ in humorẽ bonum. vnde ante debet expelli a corpore ꝛ proijci.

l ¶ Ubi nota. ꝙ inter cibũ ꝛ cibatũ nõ soluz est propinquitas qualitatũ ꝑmarum: sed opꝫ ꝙ currat occulta proprietas ꝑparans ad hͦ vt patiatᷣ cibus ꝛ debitus modus substantie: vt dicetur in capitulo de eo qᵭ comeditur ꝛ bibitᷣ. Et ita etiam inter humorem ꝛ corpus nutriẽdum debere cum ꝓprietas talis: ꝛ propinquitas debita in ꝑmis qualitatibus ꝛ modis substantie. Humor ergo qui merito istorum est preparatus vt conuertatᷣ in membrum dicitur solere fieri. ille vero humor q i q̃litatibus peccat: sed põt reduci ad benignum: lꝫ possit conuerti in membri similitudinẽ non dicitur ad mentem Auicẽ. solere fieri ꝛc̃. Et ideo ille humor dicitᷣ humor bonus qui per has cõditiones bonas est preparatus. Ille vero malus vel superfluitas dicitur mala cui aliquid istorũ deficit. vnde ꝑus a corpore debet expelli q̃ꝫ nutrire: lꝫ aliquando possit ad bonum conuerti vel nutrire. Et isto mõ puto aq̊sitatẽ vrinalẽ: ꝛ alias currentes superfluitates dici supfluitates hũoris malas.

¶ Nota scđo. ꝙ Aristo. ꝛ eum sequentes voluerunt solũ sanguinẽ nutrire: ꝛ alios humores esse supfluitates Gal. ꝛ Aui. autez voluit ꝙ ꝛ si alij humores a sanguine nõ psũt nutrire soli ꝛ nõ ꝑmixti sanguini: tñ permiscentᷣ i debita ꝓportione cũ sanguine vt cõuertantᷣ ad membrum subam.

¶ Nota tertio. ꝙ humor dicitur bonus propter effectuz dupliciter aut operatur humor in corpore. ⁋ Uno modo a materia patiendo. s. ita vt in membri substantiã conuertatur. Et ista est ꝑncipalissima operatio in humore intẽta. ⁋ Secũdo modo operatur alias actiones faciendo puta calefaciendo: infrigidando: abstergendo: corrugando: ꝛ et alijs modis. Et iste non sunt ita principaliter intente operationes. Modo ad propositum iuxta Auicen. hic ille solus dicitur humor bonus qui potest in operationem principaliter intentam ex humore que est nutritio. Reliqui vero qui alias operationes ꝛc̃. conuenientes corpori faciũt. Sed hanc nequeũt vt colera in chisti fellis ꝛ melancolia non dicuntur humores boni: sed mali per priuationeꝫ bonitatis principaliter in humore intente.

¶ Ex istis potes inferre primo ꝙ Auicen. dixit in diffinitione boni humoris solet fieri pars substantie nutriri solus vel cum alio vt ponat distinctionem ꝺm vtranq; positionem. ꝛ Aristo. ꝛ Gale. sufficienter. Nam ꝺm Aristo. solus sanguis est humor bonus hoc modo: quia solus potest nutrire: ꝛ alij non soli: nec sociati possunt in substantiã membri conuerti. Sed ꝺm Gale. flegma: colera: ꝛ melancolia per venas cum sanguine euntes possunt nutrire: nõ soli: sed sanguini mixti. ꝛ ideo humores sunt boni. ¶ Secundo. sequitur aliquem humorem malum esse naturalẽ. Patet de colera transmissa ad intestina gratia abstersionis: que nutrire non potest: ꝛ tamen est naturalis. ¶ Tertio. sequitur ꝙ ad sanitateꝫ corporis necessarij sunt humores mali. ¶ Quarto. sequitur ꝙ humor malus potest etiã nutrire: quia potest ad benignum reduci.

¶ Nota tamen hic. ꝙ nutricationum quedam est perfecta per quam restauratur humidum perfectum ꝛ sanum. quedam imperfecta in qua nõ restauratur humidum ita perfectum. Humor igitur malus non potest nutrire perfecta nutricatione nisi ad benignum reducatur: sed bene potest imperfecta nutricatione nutrire vt in scabie apparet ꝛ lepra. Sed superius in diffinitione boni humoris de perfecta nutricatione intelligitur.

¶ Nota vltimo. aliquẽ humorẽ reperiri ita malignum et ita longinquũ ab hoc vt a calore naturali recipiat bonas dispõnes. ꝙ esto ꝙ esset in minima q̃ꝫtitate: tñ nutrire non posset: esto ꝙ nõ lederet. ⁋ De veneno aũt. vtrum nutriat ꝛ quõ dicam in capitulo de eo quod comeditur bibitᷣ ꝛc̃.

¶ Dicemus ergo ꝙ humiditatũ corporis quedam sunt prime quedam secunde. Prime sũt quatuor humores quos paulopost noĩabimꝰ.

¶ Ponit diuisionẽ humiditatũ in corpore ꝯtentarũ: que nõ aiate existẽtes: ꝛ sunt ex chilo genite mediate vel imediate: vel ex cibo reducibiles ad sibi similes ex chilo gñabiles sine putredie. Uolo g̊ dicere ꝙ humiditates nomẽ qᵭ hic diuiditᷣ nõ est sinonimũ cum noĩe humoris supposito. Nam tunc gluten ꝛ sordities nõ dicerentᷣ humiditates: cũ tamẽ in rei veritate sub ista humiditate cõtineatᷣ: vt patet ex diuisione. ¶ Similiter chilus nõ est humiditas hͦ modo sumendo humiditatẽ: qꝛ nec ꝑma nec secũda: nec etiaꝫ sanies est hoc mõ humiditas: ꝛ sic diuisio non esset bona. ¶ Nec etiã sumitᷣ hic tm̃ ꝓ nãli ꝛ bona hũiditate cũ noĩet supfluitates sub ea contineri. ¶ Nec sumitᷣ tm̃ pro humore genito ex chilo. quia flegma genitum immediate ex ci

bis. Etiā quedā species colere nō essent hoc mō humiditates: q̄ tñ sub vno mēbro diuisiōis: vt p3 infra: ptinent. Et diuidit in duas partes. nā pmo ponit diuisionē vnū mēbru3 subdiuidēdo. Scdo aliud diuidit. ibi scda. (Et dicem⁹ ⁊c.) Prima in tres. pmo ponit diuisionē. scdo subdiuidit vnum mēbrū. tertio declarat vnū mēbrū subdiuisionis per alia3 diuisionē. scda ibi. (Secundaru3 vero.) tertia ibi. (Et que sunt nō.) ❡ Dicit pmo. ꝙ hūiditates corpoꝝ quedā sunt prime: qdā scde. ⁊ ꝙ prime sunt q̄ttuor humores quos postea nominabit. ❡ Ubi nota. ꝙ hec diuisio sumit ex ordine. Na3 prius ⁊ posterius variant ordinem. Ordo aūt iste a quo sumit hec diuisio est gñationis. prius enim tempore generantur prime ⁊ natura saltem laudabiles q̄z secunde.

A

B ❡ Nota scdo. ꝙ prime humiditates sunt ille que imediate generantur vel quas generari nō repugnat ex chilo. Ideo puto aquositatē vrinalem tenendo ꝙ generet ex chilo esse humiditatē primā. Nā sicut superfluitates scdaru3 humiditatum sunt scde humiditates: ita superfluitates primaꝝ. Tacuit aūt Aui. de eis volens intelligi per id qd̄ de scdis dicit statim. Que aūt sint scde statim dicetur.

❡ Secundarū vero due sunt diuisiones: aut enim sunt superfluitates: aut nō superfluitates. Superfluitates vero in sequentibus nominabimus.

❡ Ponit subdiuisionē dicēs. ꝙ humiditatū scdarū. Quedā sunt superfluitates: queda3 nō superfluitates. Et subdit ꝙ superfluitates nominabit in sequentib⁹: q2 in sequenti capitulo. ❡ Ubi nota dupliciter dici aliquid esse secundaru3 humiditatū superfluitatū. vno modo ꝙ sit humiditas secūda mala. alio modo ꝙ sit superfluens a digestione per quā scda humiditas generatur: ⁊ h scdo modo maxime determinatur in capitulo sequenti.

C Scdarū [illegible] dī sup/fluitas duplr.

❡ Et que sunt nō supfluitates sunt hūores q a principali dispōne cōuersi mēbris delegati fuerunt: sed nōdū alicuius mēbroꝝ simpliciū operatione perfecta pars effecti sunt.

❡ Nūc notificat scdas humiditates que nō sunt superfluitates. Et diuiditur in duas. primo ponit descriptionē. Scdo numerū. scda ibi. (Quarū sunt quattuor.) ❡ Dicit primo. ꝙ humiditates que nō sunt supfluitates sunt humores: id est sunt genite ex humorib⁹ primis per cōuersionē earum notabilē a principali dispositione ⁊ mēbris delegate: idest mēbris appropriate per digestionē que nondum sunt effecte perfecta operatione pars alicuius simpliciū mēbroꝝ.

D ❡ Ubi nota. ꝙ experiētia ostendit in mēbris naturaliter dispositis inueniri humiditatē notabiliter distantem a dispositione principali sanguinis vt sanguis est qua3 nō possumus dicere nisi ex sanguine genitam: ⁊ pro nutricatione mēbroꝝ requiri: mēbris etiam appropriatam cum videamus tales humiditates calore sapore: ⁊ modo substantie propinquas esse membro in quo sunt. Talis igitur humiditas est scda humiditas de qua est sermo. s. humiditas genita per digestionē ex humore pmo: quia sanguine per notabilem eius conseruationē a dispositione principali: ⁊ mēbris appropriata. que tamē nōdum alicuius mēbroru3 est facta pars perfecta assimilatione. Et h veritatem hab3 siue illa humiditas sit eiusdem speciei cu3 sanguine: siue nō. Ex hoc apparet solutio dubij. Utrum preter primos humores ponende sunt scde humiditates. nam hoc modo sumendo humiditatem res est certa.

❡ Utrū scda hūiditas differat spē a sanguine. Q̄ō. j.

Nota scdo ꝙ hoc nō obstante: tamē adhuc est dubitatio. vtrum tales humiditates differant specifice a sanguine. Nā Arist. in de somno ⁊ vigilia. ⁊ in de iuuētute ⁊ senectute. ⁊ scdo de partib⁹ animaliū: expresse dicit sanguinē esse vltimū alimentū in habentib⁹ sanguinē: ⁊ per vltimū alimentū videtur intelligere nutrimentum ex quo imediate mēbra vere nutriunt. Et ita videtur sentire Aui. in caplo de mēbris saltem de quibusdā membris. Nā dicit. Nō indiq3 sanguis in quorūdā nutrimento multotiens cōuerti: sicut carnis: imo ilico cū ei nutrimētū accidit in ipsu3 cōuertet. ⁊ scdo colliget idem videt sentire Auer. ❡ Pro isto ergo dubio duo inueniunt modi. Unus absolute cōcedendo. ꝙ scde humiditates nō differunt specie a sanguine essentialr: sed tamen differunt a sanguine in dispositione principali sanguinis in quibusdā dispositionibus accidentalib⁹: quib⁹ appropinquāt nature mēbroꝝ. Et sm hanc viam nō est numerus istaru3 humiditatū sm numerū formarū specifice differentiū illis humiditatibus correspōdentiū. sed sm numerū notabiliū trāsmutationu3 inuentarū in sanguine anteq̄z in mēbra cōuertat perfecte. ❡ Alia est positio ponēs. ꝙ humiditates saltem cambiu3 differunt a sanguine specifice. ❡ Sed ad auctoritatē respōdet distinguēdo de hoc noie sanguinis. Nam dicit de massa humorū primorū aggregata ex sanguine: flegmate: melancolia ⁊ colera. Alio modo pro hūore distincto ab alijs: vt infra rubeo colore ⁊ dulci sapore. Tertio pro nutrimento membris appropriato ex sanguine genito quomodo dicitur. quarto colliget. ꝙ materia qua nutriuntur membra radicalia est sanguis dealbatus. tertio ⁊ scdo. ꝙ sperma est superfluitas cibi generati in toto corpe: ⁊ est sanguis magis digestus. Arist. ergo vbi dixit sanguinē esse vltimum alimentū: aut fuit prime opinionis: aut saltem sumpsit sanguinem tertio modo. ⁊ intelligantur alie auctoritates.

❡ Pro auctoritate Aui. pro nunc sufficit ꝙ in cōuersione sanguinis in carnem nō sunt ita notabiles transmutatiōes sicut in eius conuersione ad ossa. — Rñsio duplex.

❡ Utrū gluten sit ps mēbri aiata: vel nutrimētū. Q̄ō. ij.

Nota tertio ꝙ de glutine vtrū sit pars mēbri aiata: vel sit nutrimētū verū qd̄ imediate mēbro assimilat. sunt tres vie. ❡ Una dicit ꝙ est pars mēbri sm oē mēbrum q̄ztūcūq3 simile constat ex solidiori ⁊ viscoso tenente partes adinuicem: vt colla: ⁊ illud viscosu3 humidius. ⁊ si sit aiatum: nō tamen perfecte h3 mēbri preexistentis similitudinē in qualitatibus: vel nō h3 membri rōnem sed partis: q2 rō mēbri constituit ex talibus diuersis partibus. ❡ Scda via dicit. ꝙ gluten non est pars membri: immo in mēbro viuēte nō est gluten: nec sunt nisi tres humiditates: sed gluten fuit in spermate: ⁊ ex eo facta est pars que tenet vnum cu3 alio sicut colla. in viuente autē sufficit cambiū. Et hanc viam sentit Cōciliator. dīa. 33. Et ob hanc causam dicūt Aui. dubitatione3 videntē addidisse. cuius pncipiū est ex spermate: vt infra. ❡ Tertia via dicit. ꝙ gluten est verum nutrimentū qd̄ imediate trāsmutatur in mēbrorum substantiam. Est tamen viscosum faciens partem mēbri inuicem teneri: ⁊ viscositatem solidarū partium mēbri refouens: ⁊ hec est cōmunior. ❡ Ex his ergo patet. ꝙ descriptio secūde humiditatis non superfluentis est bona. Nam conuenit cuicunq3 contento sub descriptore: ⁊ per illam differt descriptu3 a quolibet alio: vt patet intuenti declarationes predictorum. ❡ Nota vltimo. ꝙ licet dispositio quam habet secūda humiditas sit perfectior dispositione sanguinis: quia per illa3 magis nature membri appropinquat: tamen illa non est principalis dispositio humoris primi: q2 non cum illa est aptus humor primus optime conseruari: sed transmutari in melius. Et ideo dicitur ꝙ in generatione secunde humiditatis est humor conuersus a principali in sua dispositione. — E

❡ Quarum sunt quattuor species.

❡ Ponit numerum istarum humiditatū vnamquāq3 declarando. ⁊ diuiditur in duas. Nam primo ponit numerum. Secundo vnamquāq3 declarat. ibi secūda. (Una est ⁊c.) ❡ Dicit ergo. ꝙ istarū humiditatū sunt quattuor species.

gvergi [illegible] non est vltimum alimentū [illegible] opinat [illegible] perfecta dispositione [illegible] nutritione [illegible] substantialiter digesti [illegible] humiditates 2e q sunt [illegible] [illegible] 2a humiditas [illegible]

¶Ubi nota ſm quosdã vt supra dĩ. istas humiditates di/
stingui ſm formas substãtiales. Et hoc difficulter ꝓbare/
tur. ¶Alij vero volũt istas humiditates nõ oportere oẽs
distingui ſm species: sed ſm dispositiones accidẽtales no/
tabiles acqsitas ante cõuersionẽ ad verã mẽbroꝝ naturã.
Et ita videtur sentire Aui. ꝑma quarti. caplõ de ethica. se
cunda ⁊ tertia humiditate. cũ vnã ponat sicut oleum effu/
suʒ in lucerna: ⁊ oleum imbibitũ in lichinio: que duo olea
F specie nõ differunt. ¶Nota scdõ hunc numerũ ⁊ modum
distinctionis in quattuor humiditates expresse haberi ab
Auicen. ⁊ duodecimo de animalibus. ⁊ prima quarti. ⁊ a
Serapione sexto breuiarij capitulo de ethica. ad hũc mo/
dum: sed ex Galeno septimo terapentice. Licet cõprehen/
dere possumus aliquam etiam secundam esse humiditatẽ
ad sensum dictuʒ: tamen hic quaternarius nõ explicatur.
⁊ hec magis in particularibus locis dicenda. Jdeo aliqui
doctores hunc numerum humiditatum negauerũt: vt ha
bet videri a Conciliatore. differentia. 33.

**¶Una est humor in foraminibus extremitatũ
paruarũ venarũ cõtentus mẽbris simplicibus
propinquarũ imbibentium ea vel eam.**

¶Nunc Auicẽ. declarat vnãquãqʒ earum. Et diuiditur in
quattuor partes. ibi secunda. (Alia est humor.) ibi tertia.
(Tertia est humor.) ibi q̃rta. (Quarta est humor.) ¶Di/
cit primo ꝙ prima harũ humiditatũ est humor contentus
in foraminibꝰ paruarũ venarum membris simplicibꝰ pro
G pinquarũ ea imbibentiũ. ¶Ubi notandũ hanc descriptio
nẽ hoc modo debere suppleri. Prima humiditas est humi
ditas secunda vnica tantuʒ notabili transmutatione facta
ex sanguine: ⁊ ſm plurimũ in extremitatibꝰ paruarũ vena
rũ membris simplicibus propinquarũ ea imbibentiuʒ cõ
tenta. Nam nisi ita suppletur staret sanguinem esse primã
H humiditatẽ cũ stet ipsum in tali loco contineri. ¶Nota se
cundo. ab hac prima humiditate nõ sumi aliquã ethice fe
bris speciem: sed sumitur inde febris ebullitiõis aut putre
dinis: vt a Serapione ⁊ Auicẽ. locis allegatis colligitur.
I ¶Nota tertio. non oportere quãlibet primam humidita
tem contineri in extremitatibus paruarum venaꝝ. Nã ve
na magna nutrit: ⁊ prima humiditas eius non continetur
in paruis venis: vt patet. ⁊ ideo dixit supra ſm plurimuʒ.
K ¶Nota vltimo non in quolibet membro nutriẽdo hanc
inueniri primam humiditatem vt membris carentibꝰ ve/
nis sicut ossa. Sed prima humiditas qua nutrire debʒ pri
us in venis continetur. deinde ab eis attracta transmuta/
tur. Et hec prima humiditas dicit̃ humiditas sanguinea:
⁊ a quibusdam innominata.

**¶Alia est hũor per oĩa simplicia trãsiẽs mẽbra
sicut ros q instrumẽtũ cõuerti est aptus cũ cor/
pus nutrimẽto caret: ⁊ vt mẽbra hũectet cũ ali/
qua causa fortis motus aut alia ea exiccauerit.**

¶Nunc declarat scdãm dicens. ꝙ alia est humor. s. secun/
dus super omnia simplicia transiens membra: sicut ros fa
ctus est vt sit aptus conuerti in nutrimentuʒ cum corpori
defierit nutrimentuʒ: ⁊ vt humectet membra ⁊ iuncturas.
L ¶Ubi nota hanc humiditatem dici roridaʒ propter simi
litudinẽ quã habet cum rore: q̃ sicut ros humectat folia:
M ita ros humectat mẽbra. ¶Nota scdõ. vt plurimũ rorem
inueniri in poris mẽbrorũ: ⁊ esse secunda notabili trãsmu/
tatione transmutatũ a dispositione ꝑncipali sanguinis. Et
ſm mentẽ Aui. prima humiditas transmutatur ſm partẽ
in rorem: ⁊ ſm partem in cambiũ. sed ros trãsmutatur po
stea in cambiũ tẽpore carentie nutrimẽti: ita ꝙ nõ semper
in cambiũ transmutatur: nec omne cambiũ factũ est ex ro
N re: sicut accidit de flegmate respectu sanguinis: sicut infra
dicetur. ¶Nota tertio humectationẽ roris esse magis cõ

uenientẽ membris q̃ʒ humectatio flegmatis: q̃ ros plus
participat membrorũ similitudine. ¶Ex his patet roris O
necessitas ⁊ vtilitas ⁊ descriptio: que debet hoc modo sup
pleri. Ros est humiditas scdã: non superflua per duas no
tabiles trãsmutationes ex sanguine genita per digestionẽ
disseminata per porositatẽ simpliciũ mẽbrorũ illis appro/
priata pro eoꝝ humectatione: ⁊ vt tẽpore necessitatis pos
sit in cambiũ trãsmutari. ¶Patet secũdo rorem non esse
isto modo necessariũ in nutricatione: q̃ oportet omnẽ hu
miditatẽ nutrimẽtalẽ nature prius fuisse sub forma roris.
¶Nota quarto ꝙ cambium per tres notabiles trãsmuta P
tiones distat a sanguinis natura: vel saltẽ est rore alijs pa/
ribus a sanguine distãtius ⁊ grossius: ⁊ in hoc differt a ro
re. Differt scdõ. q̃a cambiũ est quietatũ in poro cui apposi
tum est: sed ros nõ est vni poro appropriatus: imo stat q̃si
in motu: sicut ros super folijs arborũ fluit. Differt etiam a
flegmate per dictas causas. ¶Nota quinto. ꝙ q̃ʒuis ros Q
continue mẽbra humectat tamẽ eius vtilitas maxime ap
paret cũ aliqua fortis causa exiccatiua approximat̃ corpo
ri. Et Auic. dixit eam tunc humectare: q̃ tunc exiccationi
resistit. ¶Nota vltimo ꝙ Gale. 7. terapentice. capitulo. R
6. videtur manifeste velle humidum rori formaliter disse/
minatum nutriturum esse membra. vocat enim hanc hu/
miditatem familiarem rori formaliter disseminatã: ex qua
nutriuntur particule finaliter deperdite. Et ideo multi vo
lunt hanc: nõ solũ tempore necessitatis: sed semper in cam
bium transmutari deducto impedimento.

**¶Tertia est humor q parũ ante ꝯgelatus fuit.
Et est nutrimentũ qđ in substãtia membroꝝ ex
parte cõplõnis cõuersum est. Sed ex ꝑte essen/
tie cõplete ⁊ similitudinis nõdũ cõuersum fuit.**

¶Notificat tertiam dicens. ꝙ tertia est humor. s. qui paruʒ
ante coagulatus fuit: ⁊ est nutrimentũ: qđ est ex parte cõ/
plexionis mẽbrorũ cõuersum in substantiã mẽbrorũ idest
quodãmodo mẽbrũ similatur in cõplexione: sed nondum
fuit cõuersum ex parte cõplete essentie: idest forme substan
tialis: nec ex parte similitudinis in omnibꝰ qualitatibus.
¶Ubi cõsidera. ꝙ de cambio quod est humiditas tertia: S
omnes consentiunt ꝙ est appositum membro: ⁊ sibi scdm
partem in complexione similatuʒ: lʒ nõ ex toto. Sed tamẽ
aliqui dicunt ipsum imediate transmutari in substantiam
membri: q̃ dicunt gluten esse animatũ: ⁊ de substantia mẽ
bri. Alij vero dicunt gluten non esse animatũ ⁊ cambium
immediate trãsmutari in gluten. in hoc vero differre a glu
tine: q̃ gluten est inuiscatum ⁊ vnitum quodammodo: sed
cambium esse tm̃ appositũ. Utroqʒ ergo modo cambium
non habet formam membri. ideo non habet ex toto com/
plexionem membri: sed partialiter. ¶Nota secũdo. ꝙ hec T
humiditas dicitur nutrimẽtum in littera. ⁊ ideo aliqui vo
lunt Auicẽ. intelligere per hoc verum nutrimentuʒ quod
ideo dici potest: q̃ est iam positum in loco vbi debet fieri
restauratio. Et eadem de causa dicitur cambium: q̃ cam/
bit seu permutat deperditum. Differt autem a rore: q̃ est
a sanguine distantius ⁊ grossius: ⁊ fixum in loco sue con/
uersionis ad substantiam membri.

**¶Quarta est humor qui est intus in membris
simplicibus a ꝑncipio natiuitatis: per quẽ par
tium eorũ continuitas existit: cuius principiuʒ
est ex spermate. Spermatis vero principiũ est
ex humoribus.**

¶Notificat q̃rtã humiditatẽ dicens. ꝙ q̃rta humiditas est
humor supple scdõs: nõ supfluus q est intus. s. i mẽbris sim
plicibꝰ: ⁊ a ꝑncipio natiuitatis per quẽ est cõtinuatio mẽ/
broꝝ. ¶Dicit scdõ. ꝙ istius humiditatis ꝑncipium est ex

[illegible]

A ex spermate: spermatis aũt pncipiũ est ex hũorib⁹. ℂ Circa quã partẽ attẽde triplicẽ inueniri viã de hac q̃rta humiditate. vna dicit. Hũc esse ptẽ mẽbri. scõa dicit. Glutẽ nõ eẽ in corpe animato: s3 iueniri in spermate eẽ: tñ in viuẽte humiditatẽ ex hoc glutine genitã: penes cuius cõsumptionẽ sumit̃ tertia spẽs ethice. Et tertia cõis dicit glutẽ inaiatũ: sicut. s. dĩ ꝛ hãc cõem nũc seq̃mur. Et hoc mõ q̃rta humiditas est hũoꝛ scõs: nõ supfluus exñs intus in mẽbris simplicib⁹ ꝛ ingrossat⁹: ꝛ viscositate sua mẽbris adherẽs ꝛ cõseruãs cõtinuitatẽ mẽbroꝝ fouẽdo. s. humidã: qõ vere est pars mẽbri. Et hoc mõ nõ est de vera mẽbroꝝ substantia. Sed veꝝ nutrimẽtũ est hũiditas nõdũ pfecta opatione ps mẽbri facta. vñ cũ tres sunt act⁹ nutritiue: appositio: vnio: ꝛ assimilatio: sumẽdo vnionẽ p inuiscatione. ꝛ assimilationẽ p tota trãsmutatiõe: tã ẽm subaꝫ q̃ ẽm accñã ɔ̃ña duo actus pcedũt glutẽ appositio ꝛ vnio: ꝛ in ipso fit tertius q est assimilatio: ꝛ pfectissima opatio nutritiue. ℂ Et q2 Auicẽ. vidit talẽ hũiditatẽ in pn⁹ gñatiõis necessariã esse. iõ dedit modũ q̃ inuenit̃. ꝛ dicit ꝙ iuenit̃ ex ptib⁹ spermatis nõ cõplete in mẽbroꝝ substantiã ɔuersis. Et hic sperma possumus intelligere: aut sanguinẽ mẽstruũ multum ad nãm spermatis reductũ: aut vere grossam partẽ spermatis que ẽm mẽtẽ medicoꝝ est mã gñatiõis fetus. ℂ Deinde dicit.

ℂ Et dicem⁹ ẽt ꝙ hũores humoꝛosi boni ꝛ supflui vel nõ supflui q̃ttuoꝛ ɔtinent̃ generib⁹: gñe sanguis q oib⁹ illis melioꝛ existit: ꝛ gñe flẽatis: ꝛ genere colere rubee: ꝛ genere colere nigre.

D. hu. sunt q̃ttuor. s. p elemẽto[rum] n[umerum]. vl. ꝛ p[ro]p. in hoc hu[mor]um.

ℂ Determinat de alio mẽbro diuisionis: ꝛ q2 diuiserat supra hũiditates scõas in supfluitates ꝛ nõ supfluitates nõ curat hoc facere. Dic ergo sumit vnũ tm̃ mẽbrũ. s. humoꝛẽ: q nõ ẽm totũ gen⁹ est supfluus: ꝛ hunc vocat humoꝛẽ humoꝛosuꝫ: ꝛ est humiditas: nõ ẽm totũ gen⁹ supflua imediate ex chilo genita: vel ad illã reducibilis. ℂ Et diuidit̃ ps ista in duas. nã pmo ponit numeꝝ geneꝝ talium humoꝝ. Scõo subdiuidit vnũqõq3: ꝛ declarat ibi (Sanguis võ.) ℂ Dicit pmo. ꝙ hũores humoꝛosi ad sensuꝫ datũ boni vel supflui ꝛ mali cõprehẽdunt̃ q̃ttuoꝛ generibus. s. gñe sanguis q in oibus existit melioꝛ gñe flegmatis: genere colere rub. gñe

B colere nigre. ℂ Ubi nota. ꝙ aquositas vrinalis nõ est humoꝛ hoc mõ. nã est ẽm totũ gen⁹ supflua: sed mali hũores: ꝛ si sint superflui: q2 mali hoc non est ẽm totũ genus: q2 in genere sunt boni. Et istos oẽs vocat Aui. humores humo

C rosos. ℂ Nota scõo. hũc quaternarũ numerũ sensu videri in flobothomijs. Sed Auer. primo cantice cõmento. 22. ꝛ 24. per similitudinẽ tempoꝝ ꝛ elemẽtoꝝ hũc numerũ hu

D moꝝũ declarat: q̃ declaratio non est demonstratiua. ℂ Nota tertio sanguinẽ alijs humoꝛibus esse melioꝛẽ. primo: q2 aut solus aut mixtus attingit finem qui est nutritio. secundo q2 caloꝛem naturalem conseruat.

ℂ Sãguis vero nã calidus existit ꝛ humidus.

ℂ Nũc de illis sigillatim determinat. Et diuiditur in q̃ttuoꝛ ptes ẽm numerũ q̃ttuoꝛ hũoꝛuꝫ. scõa ibi) Flegmatis autẽ) tertia ibi. (Colera.) quarta ibi. (Colere nigre.) Prima in duas. pmo ponit gñalẽ sanguis cõplõnẽ. scõo diuidit. ibi. (Cuius sunt.) Dicit p̃. ꝙ sanguis nã est calidus ꝛ hũidus. ꝛ põt intelligi de sanguine nãli: ꝛ possum⁹ gñaliter intelligere de quolibet sanguine sub forma sanguinis manente.

E ℂ Ubi nota sanguinẽ aliq̃ñ dici massam sanguineã. aliq̃ñ võ humoꝛẽ q̃rtũ distinctuꝫ ab aggregato: ꝛ ita sumitur h.

F ℂ Nota scõo sanguinẽ adhuc sub forma cõis nutrimenti manenteꝫ dici calidũ ꝛ humidũ respectu cutis: vt patet. c. de membꝛis. ꝛ dĩ ẽt talis respectu habitudinis totius corpoꝛis cũ ipse coꝛpus calefacit: vt p3 fen scõa. ca. de eo qõ comeditur ꝛ bibitur: ꝛ ad hũc sensum dĩ. ℂ Utrũ aũt possit dari sanguis cute frigidioꝛ. pro nunc nõ curo. Naꝫ talis

Sãguis duobus dĩ.

nõ esset ẽm cõplexionẽ nãliter dispositus. Si tñ tenet̃ sanguinem esse mẽbroꝝ vltimatũ nutrimentũ: concedendum esset aliquẽ sanguinẽ cute frigidioꝛẽ: puta imediate nutritorũ ossa: tñ talis nõ esset in dispositione pncipali sanguis. ℂ No. tertio ꝙ ex his nõ obstãtibus nutrimẽtũ qõ habet̃ ex sanguine est melãcolicũ: cũ sanguis coquitur ꝛ comeditur: q2 in prima digestione subtile resoluit̃: ꝛ in decoctione dicitur ẽt humoꝛ tẽperatus ad iustitiã respectu alioꝝũ humoꝝũ q2 magis faciens pro operationũ perfectione.

ℂ Utrũ sanguis sit quartus humoꝛ. Questio. iij.

Hic cadit dubitatio. an dat̃ sanguis hoc modo distinctus ab aggregato alioꝝ humoꝝ. Et est Plusq3 cõmẽtato. in tegni positio ꝙ nõ. Sed puto sensui esse credendũ ꝛ auctoꝛitatib⁹. Patet ꝛ rõne. nam si sanguis non esset nisi tale aggregatũ sequeret̃ sanguinẽ in naturali dispositione esse frigidũ respectu cutis. Consequens falsũ. ꝛ ɔtra dicta. ꝛ p3 ɔ̃ña. q2 magis i q̃titate valde dñatur in coꝛpe flegma ꝛ mlia q̃ colera: ꝛ q̃ñ tñ distat flegma a cute p friduꝫ: sicut colera p calidũ. ergo totũ cõpositũ est fridũ. ℂ Argumẽtũ p3. exercitato in nãlib⁹. ꝛ q2 fundamẽta opposite positionis sunt leuia hic referre non curo.

ℂ Cuius sunt due species: naturalis ꝛ nõ naturalis. Naturalis autẽ est cuius coloꝛ est rubeus malo carens odoꝛe ꝛ est valde dulcis.

ℂ Nunc ponit diuisionẽ: ꝛ diuidit̃ in duas. primo ponit diuisionẽ vnũ mẽbrũ declarando. scõo aliud membrũ declarat. ibi scõa. (Non nãlis vero.) Dicit pmo ꝙ sanguis due sunt species. s. sanguis naturalis: ꝛ sanguis nõ naturalis. Et ꝙ sanguis naturalis est cuius coloꝛ est rubeus malo carens odoꝛe: ꝛ est valde dulcis.

ℂ Propter qd coꝛpora sanguinea fetent. Questio. iiij.

Sed circa hoc sunt tres difficultates. Prima ppter qd coꝛpa sanguinea fetent: vt sumit pma q̃rti. c. de p̃paratis ad febꝛes. ꝛ. 10. terapẽtice. Videt̃. n. ꝙ nõ d3 ita esse: cum sanguis malo careat odoꝛe. ℂ Respondet̃ ꝙ in coꝛpoꝛibus sanguineis abundãt multe superfluitates parate putrefieri propter actualem caliditatem: ꝛ ille resolute reddunt odoꝛem fetidum non sanguis.

ℂ Propter qd chilus cũ sit hũidus nõ denigret̃. Q. õ. v.

Secũda difficultas ppter qd chilus cũ sit humidus cũ parat̃ ab epate nõ dñigrat̃: ita vt sanguis fiat niger: cũ calidũ agẽs in humidũ denigrat: vt infra isto caplõ. ℂ Rñdetur ꝙ calidum igneũ vel vt igneũ agẽs in humiduꝫ denigrat: sed caloꝛ nãlis aliq̃ñ dealbat: aliq̃ñ denigrat vt apparet in gñatione lactis ex sanguine que fit p digestionem a calido. Et patet in nutricatione vuee.

ℂ Utrũ ex sanguine dulci generet̃ lac. Questio. vj.

Tertia difficultas q̃uo ex sanguine dulci per vlterioꝛẽ decoctionẽ gñat̃ lac ẽt dulce: cũ dulce amplius coctũ fiat amarũ. ℂ Rñdet̃ ꝙ ex dulci per decoctionẽ frigidam a calido nãli nõ repugnat generari dulce: sed per decoctionẽ per calidũ igneũ plurimũ fit amarũ. Nũc aũt lac fit ex sanguine a caloꝛe naturali nõ igneo.

ℂ Nõ nãlis võ sũt due diuisiões. Ali⁹. n. est q a cõplõne bona fuit mutat⁹: nõ ppterea ꝙ aliqd ei admixtũ fuerit: s3 q2 ei⁹ cõplõ i se viciata fuit: verbigrã. q2 aut fuit infrigidat⁹ aut calefactus.

ℂ Nunc declarat aliud mẽbrum. ꝛ diuiditur in duo. primo diuidit hoc membrum vnum membrũ declarando. secundo aliud subdiuidit. ibi. (Et est alius.) ℂ Dicit pmo. ꝙ sanguis non naturalis est duobus modis. Unus est q2 fit mutatus ꝛ vitiatus in sua cõplexione non propterea ꝙ aliqd fuit sibi admixtum. s. nimium calidius vel alterius qualitatis. ℂ Ubi notandum. ꝙ cũ sanguis possit esse malus merito q̃titatis ꝛ merito modi substantie: ꝛ merito cõplexio

Sãgui extran[eus] ... q̃drup[lex]

que humores ... sanguinei ... nec vere possunt sanguis[?] nec ... nutrire ... q[uod] cotta ... ij sang. melior est [inter] humores ... manente ... fora non tollerat ... corruptio[nem] ... mali humores ... de ma... modi

nis ꝛ ꝓꝑ occultas diſpóнes Aui. ſolũ de nõ nãli tertio mõ fecit mẽtionẽ: q2 pctm̃ q̃ztitatis nõ ẽ ſpẽi pctm̃: ſʒ pctm̃ in mõ ſube ꝛ ꝓꝑ ꝯplõnẽ peccãtis i occultis ꝓpetatib⁹ ẽ iperce
h ptibile a medico. ¶ Nota 2° ꝯplõnẽ dici vitiatã in ſe: q2 fit vitiũ in eẽntia ꝯplõnis: q2 i calore: frigore: vel alijs q̃litati
i bus a qb⁹ pẽdet ꝯplõ. ¶ Nota tñ. nõ ſolũ merito grad⁹ dici ſanguinẽ bonũ q̃litatiue: ſʒ ẽt merito depẽdẽtie: vt dr̃ ſe/pe. ĩ. de tẽperamẽto corpis. Videt̃ ẽt mihi ꝙ ſanguis non fit. nõ nãlis: q2 obſcurus vel tenebroſus: q2 tenebra nõ reſiſtit generationi luminoſi ſpiritus cũ ſit pura priuatio.

¶ **Et eſt alius q nõ fuit mutatus niſi ꝓpter hũo/rẽ malũ q ei admixt⁹ fuit. Qd̃ eſt ẽm duas diuiſiones: aut. n. ad eũ humor deforis venit ꝛ penetrauit in ipm̃ ꝛ corrupit. aut i ipſomet fuit generatus humor. verbigratia. aliqua eius pars putruit: ꝛ eius ſubtile in coleram rubeaʒ: ꝛ ſpiſſuʒ in colerã nigrã cõuerſum eſt: ꝛ remanſerũt ambe aut vna eaꝝ in eo. ꝛ hui⁹ qdẽ diuiſionis ptes ẽm illud qd̃ ei admiſcet̃: ꝛ ipſius ſpẽs de ſpeciebus flegmatis ꝛ ſpecieb⁹ colere nigre ꝛ ſpẽbus colere rubee diuerſificãt̃: ꝛ aquoſitas ei⁹: plerũꝗ ergo fit turbid⁹: ꝛ aliqñ fit ſubtilis: ꝛ aliqñ niger multa infectus nigredine: ꝛ qñꝗ albus. ſimiliter quoꝗ in odore ſui ꝛ ſapore mutatur. fit nãꝗ amarus aut ſalſus aut acetoſus.**

¶ Notificat ẽm mẽbrũ dicẽs. ꝙ eſt alius ſanguis mal⁹ q nõ eſt mal⁹ niſi ꝓpterea ꝙ alius hũor ſecuʒ eſt mixt⁹. Et h̃ eſt duob⁹ modis: q2 aut hũor ab extriſeco ipſi ſanguini aduenit ꝛ penetrat in eũ: ꝛ miſcet̃ cũ eo. aut hũor iſte fuit gñat⁹ ex ipſomet ſanguie. v̄bigr̃a qñ ſanguis putrefit ſubtile ei⁹ ꝯuertit̃ in colerã ꝛ groſſuʒ in melãcoliã. Tũc iſtoꝝ duoꝝ vnus aut ambo remanẽt pmixti cũ reſiduo ſanguie ꝛ inficiũt ipm̃. Et breuiter in hoc mẽbro ꝯtinent̃ ſpẽs ẽm diuerſitatẽ humoꝝ cõmixtoꝝ. v̄bigr̃a. flatis vel colere: vel melãcolie: vel aquoſitatis. ¶ Et aliqñ fit turbid⁹: aliqñ niger multa affect⁹ nigredine: aliqñ ſubtilis ꝛ qñꝗ alb⁹: ꝛ qñꝗ mutat̃ in odore: qñꝗ in ſapore: q2 amarus: aut ſalſus: aut acetoſus: ꝛ penes humoꝝ diſtinctionẽ in ſpecie: aut in mõ ſube: aut in colore: aut odore: aut ſapore q ſanguini pmiſcẽtur: pñt in breui ſpẽs non nãlis ſanguis multiplicari vt vi
k des. ¶ Ubi nota ſanguinẽ dũ nõ multus eſt putredis gradus ſeruare formã ſuã. cuʒ aut multus eſt gradus pdit formã ſuã: ꝛ pars ſubtilis couertit̃ in colerã: groſſa in melancoliã. Ita dr̃ prima q̃rti. illo caplõ. Opinatus eſt.

¶ **Flegmatis aũt aliud ẽ nãle: ꝛ aliud nõ nãle.**

¶ Determinat de flãte. ꝛ p̃ ponit diuiſionẽ. ſcd̃o mẽbra declarat. ibi. (Naturale.) ¶ Dicit p̃ ꝙ flegmatũ aliud eſt nã
l le: aliud non nãle. ¶ Ubi nota cõe eſſe oi flegmati eſſe tale vt ſue forme cõueniãt friditas ꝛ hũiditas ꝛ color alb⁹. vñ flegma gipſeũ: ꝛ ſi ſit actu ſiccũ: tñ ſue forme hũiditas conueniret reſpectu cutis. ꝛ iõ ponitur flegma nõ melancolia.
m ¶ Nota ſecũdo. apud medicũ flegma dici nãle: q2 diſpoſitũ: ita vt nõ ledendo p̃ternãliter ſit aptũ vt per ipſum natura corpis cõſequat̃ finẽ quẽ intendit ex flegmate. Nõ naturale vero qd̃ hac diſpoſitione quouis modo caret.

¶ **Nãle ẽ qd̃ ẽ aptũ vt in aliquo tpe fiat ſanguis qm̃ ẽ ſanguis nõ plene coct⁹. Et eſt qdã mod⁹ dulcis flegmatis qd̃ nõ valde exiſtit frigidũ: immo corpis cõpatione friditatis pauce: ſanguis vero cõparatione ꝛ colere rubee eſt frigidum.**

¶ Nũc declãt mẽbra. ꝛ diuidit̃ in duo. ibi ſcd̃ʒ. (Nõ nãlis.) Primũ in tres ptes. naʒ p̃ notificat nãle flã ſcd̃o remouet duo dubia. 3° oñdit neceſſitatẽ ꝛ vtilitateʒ flãtis in corpe. ſcd̃a ibi.) Et eſt ẽt flã. (3° ibi (Dicim⁹ aũt.) Dicit p̃ ꝙ flã nãle eſt illud qd̃ eſt aptũ vt aliq̊ tpe fiat ſanguis. Et cã huius eſt: q2 h̃ flegma nãle eſt ſanguis diminute coct⁹. i. res diminute cocta p̃parata vt fiat ſanguis cui cũ aduenerit cõplemẽtũ coctiõis fit ſanguis. Iſtud igit̃ flegma nãle eſt qdam modus dulcis flãtis qd̃ nõ valde exiſtit fridũ: imo in cõparatione corpis eſt friditatis pauce: ſed cõparatione ſanguinis ꝛ colere eſt plĩm. ¶ Pro pte nota p̃mũ flegma nãle eſſe n
p̃paratũ: vt a calore nãli cõuertat̃ in ſanguinẽ. Et cuʒ hoc nõ aptũ p̃ternãliter ledere: lʒ ergo aliqd̃ flegma nimis frigidũ poſſit ex aliquo caſu cõuerti in ſanguinẽ nõ tñ dʒ dici nãle nã de ſe nõ hʒ bonã p̃parationẽ vt in ſanguinẽ cõuertatur ꝛ eſt aptũ ledere. ¶ Nota ſcd̃o ꝙ lʒ flegma nãle poſ o
ſet in coleram ꝯuerti. tñ hec nõ eſt rõ q̃re ſit nãlis q2 nõ ꝓꝑ hũc finẽ a nã intẽdit̃. Aui. ergo expreſſit finẽ p̃ncipalius a nã intentũ. ¶ Nota tertio ꝙ cũ aliqd dʒ per decoctionem p
vel digeſtionẽ ꝓduci nõ eſt ſemꝑ vnica via veniendi ad terminũ decoctiõis: imo aliqd ad talẽ terminũ ꝑueniẽs tranſit per media per q̃ nõ tranſit alia. verbigr̃a. Mures pñt gñari per ꝓpagationẽ ꝛ ẽt ſine ꝓpagatiõe. Licʒ g̊ ſemẽ ante aĩe inductionẽ ſit quodãmõ diminute digeſtuʒ reſpectu aĩalis ꝓducẽdi: nõ opʒ oẽ qd̃ dʒ in ſimile aĩal trãſmutari p̃mo fieri ſub diſpoſitiõe ſpermatis q2 id qd̃ ex putrefactione cõuertit̃ in murẽ nõ tranſit per diſpõnes ſpermatis. Ita ſũt aliq̃ ptes chili a calore epatis certo mõ applicato trãſeuntes in ſanguinẽ mediãte forma flãtis. Alique vero nõ: ſed ĩmediate. ¶ Et ex hoc apparet ꝙ non opʒ ſemper chilum qui dʒ in ſanguinẽ conuerti prius fieri flegma.

¶ Aduerte tñ ꝙ Auer. ſcd̃o colliget. cap. de iuuamẽto flegmatis. dicit ad lr̃am. Hoc eſt ꝙ ĩpoſſibile eſt cibũ conuerti niſi ex eo generentur ſuperfluitates flegmatice. Sed illud quomodo intelligatur alibi dicam.

¶ Utrũ ſanguis flegma fieri poſſit. Queſtio. vij.

Dubitat̃ hic p̃mo. vtrũ ſanguis poſſit fieri flegma. Et vr̃ ꝙ nõ: q2 coctũ nõ põt amplius incrudari. ſcd̃o colliget. ¶ Q̃d ſic arguit̃: q2 ſanguis põt aſſumi ex vena pro cibo ꝛ tũc in ſtomacho gñabitur ex eo chilus: ꝛ ex illo flegma gñabit̃. ¶ Hic dicitur ꝙ ĩpoſſibile eſt ſanguinẽ ĩmediate cõuerti in flegma. nã coctum nõ põt incrudari ad hũc ſenſuʒ ꝙ coctũ nõ põt ĩmediate tranſmutari in crudũ ꝓprie. ¶ Attende tñ ꝙ nõ oẽ ex quo per digeſtionẽ ſanguis generat̃ dʒ dici crudũ: vt chilus bene digeſtus non eſt crudus: ſed crudum dicitur ꝙ propter ĩpotentiam caliditatis in terminando humidũ deficit a cõplemẽto operationis quã in ipſum nã intendit. Unde nõ habeo pro inconuenienti ꝙ. a. generetur ex. b. per digeſtionem. ꝛ econtra. ¶ Hic tamẽ non cadit proprie difficultas de cruditate. ſed videtur infra ſumma de virtutibus.

¶ Utrũ flegma naturale ſit dulce. Queſtio. viij.

Secũdo ſine argumẽtis dubitat̃. vtrũ flegma naturale ſit dulce. q2 Ioãnitius dicit ipſum non dulce. ¶ Rñdetur ꝙ eſt a dñio inſipiduʒ: ſed tñ aliq̃li dulcedine participat. Et hoc vult hic Aui.

¶ Utrũ flegma nãle ſit modice friditatis. Queſtio. ix.

Tertio dubitat̃. qũo ſit modice friditatis flegma nãle cũ ſupra dicat̃: caplõ de ꝯplõnib⁹ mẽbroꝝ: flã eſſe fridius qd̃ eſt in corpe. ¶ Dicẽdũ ꝙ flegma eſt magis frigidũ reſpectu ſanguis ꝛ colere q̃ʒ reſpectu cutis. Et ideo dicit̃ pauce frigiditatis reſpectu cutis cõparatis ſibimet. vt dicit̃ frigidũ reſpectu ſanguinis ꝛ colere.

¶ **Et eſt ẽt flegma dulce qd̃ nõ ẽ nãle: qd̃ eſt flegma ſaporẽ nõ habẽs: qd̃ noĩabim⁹: qd̃ fit cũ accidit vt cuʒ eo ſanguis miſceat̃ nãlis: ꝛ qd̃ multotiens in reumatiſmis ꝛ in ſaliua ſentitur.**

¶ Nūc remouet qdā dubia. ⁊ diuidit in duas ptes. sicut duo sūt dubia. ibi 2ª (Dulcis vo nālis.) ¶ Primū dubiū ē vtrū oē fl'a dulce sit nāle. Et rñdet ꝙ nō. qꝛ iuenit fl'a subtile ꝺ se īsipidū ⁊ ieptū trāsituꝝ in sanguinē qꝺ ꝑ admixtionē sanguis fit dulce ⁊ illꝺ ē ꝓternāle ⁊ sentit sepe ī saliua ⁊ in reu

A matismis. ¶ Ubi no. h̄ fl'a non hr̄e in pte fl'atica subiectiue dulcedinē: nā tūc nō esset insipidū. vt in lr̄a dr̄. ſʒ fundat sapoꝛ in pte sanguinea ⁊ denominat inde flegma ipꝛopꝛie

B propter cōmixtionē. ¶ Nota tn̄ h̄ flegma in coꝛpe optime sano limitare sibi certū gradū caloꝛis cū quo optime confert sanitati. Et qꝛ ꝑ multi sanguis admixtionez aut nimis pauci talis gradus variat. Ideo vtroqꝫ mō per sanguinis naturalis mixtionē stat flegma fieri non naturale.

Ga. in li. de sper/mate. 5. dicit ꝓpriam se(dem) fl'atis pulmo/nē esse.

O ¶ Dulcis vero nālis receptaculum dixit Gal. nām nō fecisse mēbrū ꝓpriū: queādmodū duabus fecit coleris: hoc nāqꝫ flegma sanguini ꝓpinquā hʒ silitudinē: ⁊ egēt eo mēbꝛa oīa. ideo

P qꝫ fecit natura vt cum sanguine vadat.

¶ Nūc remouet scdāz dubitationē. ⁊ est talis. vtrū fl'a nāle hēat in coꝛpe appꝛopꝛiatū receptaculū sicē col'a ru. hʒ fel: ⁊ nigra splenē. Et rñdet ꝙ nō hʒ receptaculū. vt dicit Gal. ⁊ cā est: qꝛ est ꝓpinq dispōnis vt ꝯuertat ad sanguinem. ⁊ iō oia mēbꝛa egēt eo. Nā ꝙ trāsmittit ip̄ʒ ꝑ venas in totū coꝛ

C pus pp vtilitatē ⁊ necessitatē q̄ statim dicunt. ¶ Ubi nota hic sumi receptaculuʒ ꝓ mēbꝛo a nā ꝓncipaliter oꝛdinato ꝓ certi hūoꝛis retētione vt chistis est col'e. ⁊ hoc mō flegma nullū hʒ receptaculū: qꝛ cōtinet in loco q factus est ꝓncipal'r ꝓ sanguine. ¶ Sed ipꝛopꝛie dr̄ a mesue in suo de appꝛopꝛiatis. ꝙ pulmo est receptaculū fl'atis: qꝛ multū flegma per viaz catarri ad ip̄m fluit. ⁊ aliqñ dr̄ ipꝛopꝛie stōm esse lacunā fl'atis: qꝛ multū flegma in eo generat. ¶ Puto tn̄ plus de flegmate in epate q̄ʒ in stomacho generari. ⁊ tu attende ad hos modos propter doctoꝝ equocationem.

Mēbrū aliqꝺ re(ceptaculum) receptaculū dr̄ alicuius h̄ ꝓpꝛ.

D ¶ Nota scdo dispōnem in fl'ate q̄ dr̄ pꝛopinque conuersionis ad sanguinē nō esse ꝓpter ꝓpinqtatē in gradu ꝓmarū qlitatū: sed ꝓpter occultā passiuā virtualē ꝓparationē. Nā vt dicitur supꝛa est multū frigidum respectu sanguinis.

¶ Dicimus aūt ꝙ hec indigētia est ꝓpter duas res. vna est necessaria: ⁊ altera iuuatiua.

¶ In hac parte numerat. A. vtilitates ⁊ iuuamenta fl'atis. Et diuidit in duas partes. ꝑ ponit vnam distinctionē. scdo membꝛa distinctionis declarat. ibi. (Necessaria āt.) ¶ Dicit ꝓmo ꝙ indigētia qua coꝛp⁹ indiget flegmate est ꝓpter duas causas: quarū vna est iuuatiua: altera est necessaria.

E ¶ No. ꝙ necium sumit ꝓ eo sine quo non ꝯtingit viuere. ⁊ qꝛ aliqñ caret coꝛp⁹ alio nutrimēto a fl'ate: ita ꝙ ipso nō existēte coꝛrūperet coꝛp⁹: ideo flegma cōuerti in sanguinē dr̄ causa necia. s. qñqꝫ sumēdo aūt necessarium pꝛo eo sine quo nō cōtingit bene esse oēs iste cause sunt necessarie.

Necāriū ʒ dup(liciter).

¶ Necessaria vo est pp duas res. Una ē vt fit iuxta mēbꝛa ad h̄: vt cū mēbꝛa nutrimentū qꝺ ad ipsa ꝯsueuit venire amiserint, qꝺ ē sanguis bon⁹ ꝓpter retētionē meri ei⁹ q̄ a stōacho fit ⁊ epate ꝓpter aliq̄s causas q̄ acciderūt operēt in eo virtutes nāles eoꝝ: ⁊ coquāt: ⁊ digerāt: ⁊ nutrient ex eo: ⁊ sicut caloꝛ innatus digerit ip̄m: ⁊ rectificando facit ip̄m sanguinē. silr caloꝛ extraneus ipsuʒ plerūqꝫ putrefacit ⁊ coꝛrūpit. Hāc vo necessitatis partē nō habēt due colere. Due nāqꝫ colere flegmati in hoc nō cōicant ꝙ caloꝛ nālis ipsum rectificat: ⁊ facit ex eo sanguinē: ſʒ in hoc cōmunicēt ei ꝙ caloꝛ accidētalis ipsuʒ mutat: ⁊ facit ex eo rem putridā ⁊ coꝛruptam.

¶ Nunc declarat mēbꝛa. ⁊ ꝑ causas necias. scdo iuuatiuas ibi. (Iuuatiua aūt.) Prima in duas ſm duas cās. ibi scda (Altera est.) De ꝓma pte dicit ꝑ. ꝙ cāe necie ꝓsentie flegmatis sunt due. Dicit scdo ꝙ vna est vt sit pn̄s mēbꝛo ⁊ iuxta ipsum cū nutrimētū defecerit qꝺ ad mēbꝛū venire consueuit qꝺ nutrimentū est sanguis bonus. Deficit aūt nutrimentū ꝓpter multas causas. vbi grā. cibi carētia: aut pꝛiuatione digōnis stōi vel epatis. Tpe igitur talis necessitatis virtutes nāles mēbꝛi operent in ipsuʒ ⁊ coquunt ⁊ digerunt fl'a ⁊ nutriunt ip̄m mēbꝛū ex eo fl'ate. ¶ Dicit tertio. ꝙ sicut caloꝛ nālis digerit ip̄m ⁊ facit ipsum sanguinē ita caloꝛ extraneus multotiēs ipsuʒ putrefacit ⁊ coꝛrūpit. ¶ Dicit q̄rto. ꝙ hanc partē necessitatis nō hn̄t due colere s. rubea ⁊ nigra ꝙ possint aliquo tēpoꝛe cōuerti in sanguinē imediate: sed bn̄ cōueniunt cū fl'ate in hoc ꝙ possunt a

caloꝛe extraneo putrefieri. ¶ Primo igit nota. ꝙ qñ aliud nutrimentū deficit fl'a ꝓsens aptū nutrire est necessariū ꝓ eo tēpoꝛe. Et iō nō semꝑ dicim⁹ flegma esse necessariū: sed F

in isto casu. ¶ Nota scdo. ꝙ ex hac lr̄a pʒ Aui. velle ꝙ flegma in mēbꝛo in quo est ꝓsens cōuertat in sanguinē: ⁊ nō ꝙ transmutatur ad epar: ⁊ ibi postea cōuertatur in sanguinē: vt dicit in vno mō Gen. Nā dicit Aui. ꝙ deficiēte scda digestione epatis fit ille sanguis. Dicit preterea. ꝙ vtutes naturales mēbꝛi digerunt ⁊ cōuertunt ipsum in sanguinē. Recte ergo intelligēti textū clarū est illū moduʒ Gen. non esse ad mentē Aui. quoddā figmentū imaginatuʒ. Si eni solum in epate sanguis flegmate generetur nō opʒ ipsum hac causa trāsmitti ad mēbꝛa: vt patet intuenti. Flegma ergo in venis membꝛi virtute sanguifica venarum ex eis ab epate cōcessa iuxta mentē Gal. 3. naturaliū virtutū. ⁊ 5. de vtilitate particularū. conuertitur in verū sanguinē eiusdeʒ G

speciei cum sanguine in epate genito. ¶ Nota tertio. flegma tale conuerti in sanguinē tēpoꝛe necessitatis magis q̄ʒ alio tēpoꝛe. quia tunc caloꝛ mēbꝛoꝛū est acutioꝛ: vt accidit in ieiunio. ⁊ qꝛ mēbꝛa magis conantur ꝓpter carentiam. Nam videmus ꝙ nō obstante ꝙ attractiua epatis sit virtus mere nāliter agens tn̄ epate habente boni sanguinis abūdātiā: aut nō attrahit: aut attrahit modicū cuius cau H

sam nō possumus assignare: nisi qꝛ nō ita appetit. ¶ Ex h̄ ergo fundamēto defendi pōt ꝙ nō solū plus de fl'ate tēpoꝛe necessitatis conuertit in sanguinē q̄ʒ sanguine multo ꝓsente: sed qꝺ solū necessitatis tēpoꝛe cōuertit: ſʒ ad hoc tenēdū: nec ēt ad ꝓmū Aui. text⁹ nō astringat. vt pʒ intuēti. Teneri. n. pōt ꝙ pn̄te multo sanguine plus de fl'ate transit in sanguinē q̄ʒ tēpoꝛe pauci sanguinis qꝛ vtus illa sanguifica est agens mere nāle. ⁊ tūc est foꝛtioꝛ cū foꝛtioꝛi instrumēto. ⁊ eque bn̄ vel melius fl'ati applicata. Nec Aui. dicit oppositū: sed vult hoc flegma esse necessarium coꝛpoꝛi nisi tēpoꝛe carētie sanguinis pꝛo isto fine. nam alio tēpoꝛe sine flegmate fieri posset nutritio: ⁊ tu h̄ considera. I

¶ Quarto nota coleram vtrāqꝫ esse mām pꝛeparatam vt conuertatur imediate in sanguinem. Ideo non pn̄t aliquo tpe in ipsuʒ trāsmutari ēt in minima q̄ʒtitate. Actus enim actiuoꝛū sunt in patiente bene disposito.

Hanc diuisionez facit. G. ꝑ. el'toꝝ ⁊. A. 10. aialiū. c. de hūo. trusian⁹ aūt. 3. tegni. cō. K 44. vult san. n̄ eē hu. vnuz ab aliis specifice distinctuz ſʒ eē aggre. ex his trib⁹ iuicez mixtis. ista tn̄ opi. cōiter n̄ tenet.

¶ Altera est vt sanguini admisceat: vt ip̄ʒ aptū reddat ad mēbꝛa fl'aticarū cōpl'onū nutrienda in sanguine quoꝝ q ea est nutriturus dʒ flegma actual'r esse ſm mēsurā notā sicut est cerebꝛū: ⁊ hoc qdē in duob⁹ est repertū coleris.

¶ Nunc ponit aliā cām necessariam: ⁊ est vt misceatur sanguini ⁊ reddet ad ipsum aptū ad nutrienda mēbꝛa cōplexionū flegmaticarū que ita se hn̄t etiā ꝙ in sanguine q est ea nutriturus flegma dʒ eē mixtū in certa ⁊ nota apud na

turā mēsura sicut cerebrū. ⁊ in h̄ ꝯuenit flegma cū duab⁹
L coleris: vt infra videbis. ¶ Nota tñ ꝑm mētē Ari. ꝙ fleg/
ma qđ miscet̃ sanguini nutrituro cerebꝝ nō trāsit in substā
tiā cerebri: ꝫ sanguis solus ab h̄ fl̃ate secū cōmixto altera/
tus certo ꝓprio mō alteratiōis. apud Gal. v̄o transit vere
in substātiā mēbri ⁊ colera ⁊ melia. sed hec infra.

¶ Iuuatiua vero est vt humectet iūcturas ⁊ mē bra que multe exñt motionis si necessitas ei accidat pp calorē qui ex motu ꝯuenit ⁊ fricatiōe: ⁊ hoc ꝙ ē iuuamētū st̃ās in terminis necessitatis.

¶ Nūc Aui. enumerat cām iuuatiuā. ⁊ dicit ꝙ cā iuuatiua
ꝓpter quā fl̃a trāsmittit̃ in totū corp⁹ est vt hūectet mēbra
q̄ existūt fortis motiōis: ⁊ iūcturas ne nimiū exiccent̃ a for
ti calore q ꝯuenit ex motu ⁊ fricatiōe. sed hoc est iuuatiuū
tantū: nō necessariū: sed tñ in termino necessitatis. Et clarū
est ex mēte Aui. ꝙ hoc flegma trahit̃ a virtute attractiua
membroꝝ ⁊ pellit̃ ab expulsiua aliorum vsq₃ ad porosita/
tē extra venas: ⁊ seruās ꝓpriā fl̃atis formā humectat mo
do determinato humectationis appropriate illis mēbris.
Membra autē fortis motus preter iuncturas sunt muscu
li: vt patet qꝛ illi sunt vere habentes motiuā virtutē in se.
Iuuamentum vero dicitur in termino necessitatis: qꝛ pro/
pinquum necessario: sed non necessarium.

¶ Nō naturalis aut flegmatis. Aliud est superfluitas diuerse essentie vsq₃ ad sensuz: ⁊ istud est mucilaginosuz: ⁊ aliud est in substantia equale in sensu: ⁊ in veritate diuersum: ⁊ est flegma crudum. Aliud est valde subtile: ⁊ ipsum est aquosuz. Aliud est valde grossuz albū. vꝫ. ⁊ est illud qđ vocat̃ gipseuz: ⁊ ipsum est cuius subtile fuit resolutū: ideo qđ in foraminibus ⁊ iūcturis diu fuit retentum: quod omnibus existit grossius.

¶ Nūc determinat de fl̃ate nō n̄ali. ⁊ diuidit̃ in tres. p̊ ponit
distictionē fl̃atis ex p̄te substātie. sc̄do ex p̄te saporū. tertio
sumit ex vtroq₃ mō sp̄ēs nō n̄alis fl̃atis. ibi sc̄da. (Et ex fle
gmate.) ibi 3ª. (Iā ergo declaratū.) ¶ Dicit p̊ ꝙ flegmatis
nō n̄alis vna sp̄ēs est habēs diuersam essentialē p̄tib⁹ quo
ad grossiciē ⁊ subtilitatē: ita ꝙ sensu discerni possit. ⁊ h̄ vo
cat̃ mucilaginosuz. ¶ Sc̄da sp̄ēs est flegma apparens ad
sensuz eq̄le. ꝫ in rei veritate diuersuz in modo substātie: qꝛ
vnā partē hñs grossiorē: aliā subtiliorē. ¶ Tertia sp̄ēs est
flegma valde subtile qđ vocat̃ aquosum. ¶ Quarta sp̄ēs
est flegma valde grossuz albū: ⁊ vocat̃ gipseuz. ¶ Mod⁹
aūt ḡnationis est: qꝛ in foraminib⁹ ⁊ p̄cipue iūcturis lōgā
morā trahit: ⁊ ibi paulatim dissoluto subtili remanet gros
M suz terreū: ⁊ hoc est grossius oib⁹ sp̄ēb⁹ fl̃atis. ¶ Circa pri
mā sp̄ēm attēde ꝙ flegma dꝛ hic diuerse essentie: qa habēs
diuersitatē inter p̄tes in grossicie ⁊ subtilitate sicut videm⁹
in muco q per nares expellit̃. Cū ergo aliqđ flegma habui
mus vt hoc mō p̄tes differētes vocat̃ mucilaginosum pp
N silitudinē. ¶ Circa sc̄daz sp̄ēm fl̃atis nota ꝙ inuenit̃ fleg/
ma nō multā hñs in p̄tib⁹ diuersitatē in mō substātie: imo
ita modicū ꝙ cōi sensu vulgariuz iudicaret̃ eq̄le. Et tale si
ue grossum siue subtile cōiter vocat̃ crudū: ⁊ est mucilagi/
nosuz. Lꝫ forte sensus eruditi medici sufficeret ad faciēdū
iudiciū de ei⁹ diuersitate. Nā sensus eruditi in arte multas
dr̃ias faciūt p̄cipere v̄tutes iteriores q̄s nō faciūt p̄cipere
sensus: ⁊ si sint meliores in hoīe inerudito: vt tertio ꝓnosti
corū. cōmē. 7. Et hoc mō intelligat̃ eq̄le in sensu. ¶ Nota
O sc̄do ꝙ oē flegma pōt dici crudū: ꝫ hoc nomē sumitur pro
flegmate crudo in specie flegmatis. Nā ꝓpter diminutaz
decoctionē ab ea q̄ est in flegmate n̄ali plurimū tale fleg/
ma distat a n̄ali. Dicit̃ ergo flegma crudū: flegma qđ defi/
cit a dispositiōe n̄alis flegmatis per diminutā digōnē. Et si
aliqđ flegma reperiat̃ equale quo ad sensuz distās a fleg/
mate n̄ali in grossicie: tñ qꝛ plurimū flegma huius dispos/
tionis distat mō dicto. Ideo medici a pluri faciētes deno/
minationē ipsuz sc̄dm genus vocant flegma crudū. ¶ Cir P
ca tertiā sp̄ēm flegmatis: nota flegma aquosuz dici valde
subtile respectu alioꝝ flegmatum ⁊ nō respectu humoꝝ.

¶ Utrū aliqđ flegma sit humor subtilis. Questio. x.

Sed tunc est in se difficultas. vtrū aliqđ flegma sit humor subtilis? Et vꝫ ꝙ non ex

Gal. 4. de regimie sanitatis. dicēte. oē flegma esse grossuz.
¶ Hic sunt duo modi vnus est dicens oē flegma esse gros/
suz respectu mediocris hūoris q est sanguis n̄alis. Et si ap
paret aliq̄ hūiditas cū sanguine alba sanguine subtilior in
flobothomia vel sputo dicūt esse aquositatem nō flegma.
¶ Alij dicūt nō repugnare aliqđ flegma sanguine eē sub/
tilius. Ga. v̄o loco allegato intelligere vt in plurib⁹. ⁊ hoc
puto verius. ¶ Circa q̄rtā speciē flegmatis nota ꝙ nō ob Q
stante ꝙ sit actu siccum respectu cutis tñ est flegma: qꝛ sua
forma in n̄alissima sibi dispōne req̄rit humiditatē ⁊ frigidi
tatē: vt supra dixi. ¶ Nota ēt hoc flegma nō esse humorē:
eo mō quo sumit̃ humor in p̄n° capl̃i. ¶ Nota ēt ꝙ hoc fle R
gma gipseuz maxie ḡnatur circa iūcturas: qꝛ ibi sunt ma/
gne cōcauitates ip̄m tenentes ⁊ loca sunt debilia nō potē/
tia expellere. Multo ergo interueniēte tēpore a calore re/
soluit̃ subtile ⁊ ex quodāmō mixtionis aerei cū remanēte
fit albū. sicut albū oui cū coquit̃. ¶ Nota ēt ꝙ calore exte S
riore sepe hoc flegma ḡnatur. Et iō p̄cipit̃ in passiōib⁹ iun
cturarū dissolutiua nō absolui a mollificatiuis ne ingipsen
tur iuncturaꝝ flegmata. ¶ Et ex hoc nota errorē mittētiū
podagricos ad balnea sulfurea. Nā ꝑm plurimū redeunt
cū iuncturis induratis. Opꝫ ergo vt secū mollificātia vn/
guēta deferāt. ¶ Ultimo nota sufficientiā huius distictio/
nis iudicio meo sic sumi. Oē flegma nō n̄ale aut est equale
quo ad sensuz in mō substātie aut nō ꝑm plurimū. si primū
est crudū. si sc̄dm est mucilaginosum. Equale aūt ꝑm pluri
mum quo ad sensum: aut est subtile valde ⁊ est aqueū: aut
grossum valde ⁊ est gipseum. Nā mucus raro est equalis
aut medio modo ⁊ vocat̃ nomine sui generis absolute cru
dum vitreum aut ad mucilaginosum reducitur.

¶ Et ex flegmate est qđdā qđ est salsuz qđ oibus fl̃atis sp̄ēb⁹ acuti⁹ est ⁊ sicci⁹ ⁊ leuius. Ois vero salsugis cause vt aquose humiditati pauci saporis: aut priuate eo terree p̄tes aduste cōplōnuz siccaꝝ ⁊ saporis amari eq̄li tēperamēto misceātur. Si. n. multe fuerint amar⁹ sapor ꝯuenit: ⁊ ex hoc q̄dē sil'r fiūt sales ⁊ aq̄ salse: ⁊ est ēt cū sal fit ex cinere alchali: ⁊ calce ⁊ ex alijs cū in aq̄ coquunt̃: ⁊ colant̃: ⁊ coq̄tur illa aq̄ donec in salez coaguletur. Sil'r quoq₃ flegmati tenui ꝙ saporez nō hꝫ aut cui⁹ sapor adeo est paruus ꝙ nō superat cū colera sicca natura se miscuerit adusta q̄litatis admixtionē ipsuz faciēt salsum. ⁊ calefaciet. hoc igitur flegma est colericum.

¶ Nunc ponit distinctionem flegmatis ex parte sapoꝝ ⁊ di
uiditur in duas. Nam p̄mo facit qđ dictū est. sc̄do de quo
dā speciali flegmate ex parte saporis ⁊ modi subē ab alijs
differente: determinat. ibi (Et est flegmatis.) ¶ Prima in
tres. p̄mo determiat de flegmate salso. sc̄do. đ acetoso. ibi
(Et ex fl̃ate) tertio. de pontico. ibi) Et est aliud flegma.) p̊
in duas. Prio declarat h̄ flegma. oñdendo cām sue salsedi
nis. sc̄do ponit qđdā dc̄m Gal. cuꝫ ei⁹ expōne. ibi (Gal. v̄o
dixit) Dicit p̄mo. ꝙ aliqđ est flegma salsuz qđ est oib⁹ spe/

ciebus flegmatis acutius ⁊ calidius. Et per acutius intelligamus magis penetratiuū vel fortius ipressiuū suarū q̄litatū. ¶ Dicit scđo. ꝙ gñaliter cuiuslibet salsedinis cā est vt hūiditas pauci saporis aut oīno insipida misceatur partib⁹ terreis adustis amari saporis tēperamēto equali proportionato ꝓ salsedine: q2 si nimis multe fuerint iste ptes pueniet inde sapor amarus: ⁊ h̄ mō fiunt sales ⁊ aq̄ salse: ⁊ aliq̄ñ sal fit ex alkli ⁊ calce ⁊ cinere ⁊ ex alijs cum in aq̄ coquunt̄ ⁊ colant̄: ⁊ coquit̄ aq̄ illa donec in salē coaguletur: aut ista dimittit̄ donec per se coaguleť. ¶ Dicit tertio quo ad eādē partē sil'i mō iā dicto cū fl'ati tenui nō hñti saporē: aut habēti saporē ita modicū vt non supet. s. v̄tutē ptiū terrearū adustarū cū cōmisceť colera rubea sicca admixtiōe eq̄litatis. i. ꝓportionata pro salsedine facit h̄ flegma salsuz

A ⁊ calefiet hoc flegma est. igit̄ ipsum colericū. ¶ Ubi nota salsedinē causari ex pmixtione terrei subtilis adusti cū humido aqueo: vt videri dz scđo methauroꝝ. capl'o de salse-

Cap. 27 dine maris. ⁊ in de sensu ⁊ sensato. ⁊ q̄rto de simplici medicina. ⁊ q̄nto colliget. Ueꝝ nō opz humidū aqueū pmixtuz esse amplius terreo. Nā sales coagulati sunt a cal'o qđ nō

B fieret nisi vincēte terreo in remanēte. ¶ Nota scđo ꝙ siccū terreū adustū vbi multā obtinuerit proportionē sup humidū cui misceť facit amarū saporē. Et iō hoc terreū adustuz dicit Aui. amari saporis nō ꝙ in rei veritate sit amarū: sed quia amari saporis causatiuū si actio eius cōtemperareť ex humido de se insipido vel modici saporis. ¶ Nota tertio ꝙ hic intelligimus de vera mixtione. Nā per iuxta positionē amari adusti cū humido insipido fit amarū remisse tñ imprimēs per modū amari ⁊ non modo salsi. ¶ Nota

C

Quid alkali. quarto ꝙ alkli est herba que nascit̄ prope mare ⁊ hz salsum saporē: ⁊ ex eius cinere fit vitrū: cuz aūt bulit cinis in aqua fit ad modū spume res postea dura ⁊ pōderās vt lapis que est sal alkli. Q̄ūo aūt in genere sapor fit passio humidi ⁊ q̄ūo dulce ⁊ amarū sint medij: videbit̄ in canonib⁹ scđi vniuersalib⁹. Ex his pz q̄ūo hoc flegma calidū est respectu alioꝝ flegmatū ⁊ q̄ūo fit in mari salsedo.

Scđo de viijs fe. 4.7.4. de sim. me. d.4.c.2. vbi diffuse loquitur de eā.

¶ Gale. vero dixit flegma hoc salsum fieri: pp ipsius putredinē aut aquositatē que ei admixta fuit: ⁊ nos q̄dē dicimus putredinē ip̄m salsum efficere. ideo ꝙ in ipso adustionē facit ⁊ cinereitatē q̄ cū eius humiditate cōmiscetur. Sola aūt aquositas cū ei admisceť salsedinē in ipso efficere nō valz: cū ibi vlla alia nō fuerit cā. ⁊ mihi q̄dē videť ꝙ ista: aut nō pmutationis est: sed cōtinuitatis. tūc. n. locutio cōpleta erit.

¶ Nunc ponit dictū Gal. circa generationē huius flegmatis dicēs ꝙ Gal. dixit ꝙ hoc flegma fit ꝓpter putredinem ipsius aut aquositatis q̄ ei fuit admixta. ¶ Dicit scđo ꝙ ipse cōcedit putredinē facere salsum flegma: q2 facit in eo. s. flegmate adustionē. i. facit esse cū flegmate vstum terreū ⁊ cinereitatē q̄ cōmisceť cū aquositate: sed sola aquositas nō facit aliq̄d salsum. Jō v̄r sibi ꝙ dictū Gal. sit intelligenduz ꝓut ly: aut sumit̄ copulatiue ⁊ nō disiunctiue: ⁊ intelligat̄ ita putredinem ⁊ aquositatem facere flegma salsum.

¶ Et ex flegmate est qđ est acetosuz. ⁊ queadmodū dulce est s̄m duos modos dulce ꝑ suā essentiā: ⁊ aliud ꝓpter rē extraneā q̄ ei admixta fuit. simil'r acredo flegmatis acetosi s̄m duos cōtingit modos. Uno iō: q2 res extranea ei admixta fuit q̄ est colera nigra acris quā in subseq̄nti nominabim⁹. altero pp causaz q̄ in ipsomet cōtingit: ⁊ illud q̄dē est vt flegmati dulci qđ diximus ipso dulci existēte accidat sicut accidit alijs succis dulcib⁹ q̄ ꝑus bulliūt ⁊ postea acescunt.

¶ Determinat de flegmate acetoso dicens ꝙ est aliud flegma acetosum. Et hoc cōtingit duob⁹ modis: sicut est dictū de dulci: q2 aut est ꝓpter mixtionē rei extranee cū eo ⁊ hic res est melancolia acris siue acetosa quā noiabimus in seq̄ntib⁹: aut erit ꝓpter cām in ipsomet flegmate ꝯtingētē. Et est vt fl'ati dulci exñti accidit illđ qđ accidit alijs succis dulcib⁹ q̄ ꝑus bulliunt ⁊ postea acescūt sic̄ vinū ⁊ succi fructuum. ¶ Hic tñ nota ꝙ acetositas est sapor fundatus in sub̄a frida subtili: vt sumit̄ in canonib⁹ vl'ib⁹ scđi. ⁊ quarto de simplicib⁹. distinctione q̄rta capl'o ꝑmo. Auer. tñ vult scđo colliget sub̄az acetosi passaz esse a cal'o: ⁊ illā esse causam q̄re incidit: sz de h̄ infra. ¶ Ex h̄ apparet ꝑmo: q2 q̄dā est sapor acetosus ꝑcedēs in suo sub̄o dulcē sicut in vuis ⁊ piris ⁊ prunis ⁊ multis alijs. Quidā v̄o fit post dulcē sicut in vino ⁊ succo fructuū accidit cū dimittunt̄. Quidā autē est sapor vltimus in sub̄o suo per digōnē acq̄situs sicut in acetositate citri ⁊ in q̄busdā granatis ⁊ limonib⁹ est videre. ¶ Causa ꝑmi est: q2 in q̄busdā est sub̄a subtilis aquosa ꝑus indigesta pp calidi impotētiā. ⁊ iō frida ante digōnez sunt acetosa: sed digōne cōpleta vigorato cal'o dulcescunt.

¶ Nota tñ ꝙ nō oē qđ fit dulce est añ digōnē acetosas: vt pz in oliua ⁊ castanea: q2 nō hñt partē subtilē aquosam in q̄ ille sapor fundat̄. ¶ Causa scđi est: q̄a dulce cuz putrefit exalat ab eo suū nāle cal'm: cū ergo sibi cōiungit̄ sub̄a subtilis aquea illa infridat̄ ⁊ fit acetosa. hoc ergo modo succi dulces per ebulitionē infridant̄ ⁊ acescūt. Et hic est ꝙ ex his reb⁹ fit acetū agēte actuali cal'o: vt pz ꝙ vrina nr̄a maxime in estate acetosat̄. nā actuale cal'm extrinsecū infrigidat faciēdo euaporare nāle cal'm. ¶ Cā tertij est q2 q̄dam sunt mixta in sua ꝯpl'one sibi optima determinātia sibi subtilitatē humidā aquosaz ⁊ ꝯpl'onē fridā: ⁊ talia permanēt acetosa ēt in sui cōplemēto sicut q̄daz granata. ¶ Pz scđo ex dictis cā: q̄re acetū qđ fit ex vino vlcerat ⁊ rubificat nō obstāte ꝙ sit fridū. nā in eo sunt ptes fride ⁊ partes aduste q̄ ex putredie remāserūt: sz nō sic rubificat acetū rerū nondū digestaꝝ: ⁊ q̄b⁹ putredo nō aduenit: lz aliq̄liter rubificet. ¶ Pz tertio. q̄re Aui. noluit fl'ati in se accidere acetositatē nisi q̄ñ ex dulci putrescit. nā ꝑ viā diminute digōnis accidit flegma acetosuz sine putredine: q2 flegma bñ digestū est q̄si insipidū ⁊ in digōne insipidi nō fit trāsitus ꝑ acetosuz. Restat ergo ꝙ fiat per ebulitionē vt d̄r in l'ra. D

¶ Utruz flegma per solam diminutam digōnem acetosum fieri possit. Questio. xj.

Sed bñ est dubitatio. q2 videť fl'a posse fieri acetosum ꝑ solā diminutā digōnē sine putredine. nā stat flegma gñari in sui ꝑmordio acetosuz in stō pp stomachi friditatē. ergo stabit flegma acetosuz gñari sine putredine sibi accñte. Assumptū colligit̄ ex Aui. 13. tertij. capl'o de significationib⁹ dispōnū stomachi. Et pz ꝯña: q2 friditas nō putrefacit. ¶ Hic sunt duo modi dicēdi: vn⁹ est Gētilis cōcedēdo ꝙ stat cibū acetosari in stō ⁊ inde gñari flegma ꝑ digōnē diminutā malā: sz hanc digōnē diminutā dixit esse ex toto diuersaz a digōne bona. Et tūc dicit dictū Aui. hoc nō esse ad ponēdū oēs modos q̄b⁹ pōt flegma acetosuz gñari. Sed est vnū exemplū modoꝝ q̄b⁹ pōt fieri flegma acetosuz in substātia sui. ¶ Nec sequit̄ tamen ex isto omne flegma anteq̄z fiat naturale esse acetosum: q2 diminuta eius digestio que est ante cōplemētū nō facit acetositatē excludēs bonā: imo pars bone ⁊ via in eā: sed nō sic illa diminuta digestio que facit acetosuz. Uel aliter potest dici ꝙ semper in generatione acetosi flegmatis fit preter nālis ebulitio rei que in flegma acetosum conuertit̄: ⁊ hoc vult hic Auic. q2 flegma acetosuz generat̄ sicut acetositas accidit dulcis succis qui prius bulliūt: sed nō est eius

intētio q̄ semp flegma acetosuz fiat ex dulci cū sit imediate in stōcho ex cibis gn̄ari. Q̄ aūt in talis acetositatis gn̄atione accidit p̄ternālis cibi ebullitio. pōt intelligi ab Aui. capl'o dicto. Uult. n. q̄ acetositas significat frig⁹ min⁹ frigore cū quo nō digerit̄ cib⁹ oīno ergo tunc fit aliq̄ trāsmutatio cibi a calore: ⁊ q̄r illa est corrupta digō. iō p₃ illā trāsmutationē dici debere ebullitionē p̄ter nām. Et h̄ vr̄ velle Gal. 4. de simplicib⁹. distictione tertia. ca. 3. q̄ mot⁹ accn̄s nō accidit nisi cib⁹ alteret̄ p caliditatē stōachi: s₃ caliditas nō posset sup cibū: ita vt mutet ip̄m. Un̄ cōcludit acetositatē gn̄ari: q̄r res sunt a caliditate alterate: q̄ tn̄ nō pōt suprē victoria cōpleta q̄ pcipue veritatē h₃ in nr̄o corpe. ¶ Ex qb⁹ dictis colligitur: nō esse de intētione Aui. solū flegma

E dulce posse hoc mō acetosari. ¶ Nota vlterius q̄ acre significat gn̄aliter oēm saporē mordicātē linguā. ⁊ iō acut⁹ amarus ⁊ acetosus dn̄r sapores acres. Et h̄ pōt sumi a Gale. q̄rto de simplici. distinctiōe. 4. capl'o. j. Cū ergo dicitur melancolia acris intelligat̄ acetosa. de qua infra dicet̄. Et ista cū permiscetur cū flegmate. tūc aggregatū fit acetosuz ⁊ nō per essentia flegmatis: q̄r non est in flegmate subiectiue ille sapor. Et ex h̄ infertur q̄ a credo ꝓprie sumpto vocabulo nō est sapor: sed dispositio tāgibilis. vide Gal. loco

F allegato. ¶ Ultimo videt̄ ex dictis oībus colligendum q̄ est difficile colerā rubeā fieri acetosam aliquo duoꝝ modorū: q̄r multum est calida: ⁊ anteq̄ ad gradū veniret frigoris per acetositatem acquisitā corrumperet̄: sed de sanguine precipue subtili aquoso videtur possibile.

¶ Et est aliud ponticuz cui⁹ dispō est queadmodum hec dispō. fortasse. n. erit ei⁹ pōticitas propterea q̄ colera nigra pontica ei admixta fuit: ⁊ fortasse erit ei⁹ ponticitas pp cām qua in se vehemēti infrīdatiōe infrīdatuz est: adeo q̄ ei⁹ sapor ad ponticitatē sit cōuersus. ideoq̄ eius aquositas congelata est: ⁊ ad siccitatez parum ⁊ terrestreitatē: altera est: ⁊ neq̄ fuit calor debilis qui ipsum bullire faceret ⁊ conuerteret in acredinē neq̄ calor fortis qui ipsum coqueret.

¶ Nūc tangit flegma pōticū. dicēs q̄ aliq̄d est fl'a pōticum. Et hoc cōtingit dupl'r. sicut dictū est de fl'ate acetoso. Aut eni est ponticū ꝓpterea q̄ sibi fuit admixta melācolia pontici saporis aut ꝓpter causaz in seipso. Nā fl'a fortassis fuit infrigidatū valde ⁊ ingrossata eius hūiditas: ita vt ad terrestreitatē quodāmō accideret ⁊ nō fuit ibi caliditas debilis que ipsuz bullire faceret ⁊ in acredinē conuerteret: nec calor fortis qui ipsuz coqueret. ¶ Circa partē nota p̄mo.

G q̄ sapor ponticus cū ꝓprie accipitur significat saporē qui corrugat linguā forti corrugatione ꝓpter siccitatē ei cōiunctā ⁊ carens acredine. Sicut verbi gr̄a sapor sorbolarum ante maturitatē vel ligni viridis quercus. Sapor vero stipticus corrugat linguā minori corrugatione ꝓpter humiditatē additā in eo supra ponticū. vere ponticū ergo ⁊ intēse est terreū frigidū: vt sumit̄ quarto de simplici. capl'o. 7.

H ¶ Nota scd̄o. saporē stipticū esse saporē ponticum remissum. hoc sumitur ex Gal. loco allegato dicente. Dico ergo q̄ sapor stipticus nō est nisi sapor ponticus debilis. ¶ Ex his seq̄tur p̄mo. nullū flegma nisi gipseum esse vere ponticum ⁊ intense: q̄r nullū tale est terreum. ¶ Seq̄tur scd̄o. q̄ nos intelligimus hic per ponticū: ponticum remisse ⁊ tale est stipticū. ⁊ ideo nō fuit opportunū q̄ Aui. specialiter de

I flegmate stiptico aliter determinaret. ¶ Nota tertio. flegma posse fieri ponticū: aut q̄r ex chilo aut cibo pontico fit: aut q̄r fuit prius grossum ⁊ cōgelatum est exprimendo humidum vel terrestrificando remanens per admixtionē melancolie: sed primū horū modoꝝ Aui. vult intelligere nos

Cāe pōticitatis fl'atis.

K per scd̄m. ¶ Nota quarto. ex pōtico: aliquādo transire in dulcē: aliqn̄ in stipticū: aliqn̄ in acetosuz. Et modus est positus a Gal. capl'o statim allegato. nā cum ponticū sit frigidū terreū ipsuz aut permutatur a puro calido. ⁊ tūc dulcescit vt appareat in castanea: aut permutat̄ per admixtionē humidi mediocris ⁊ fit stipticū aut p admixtionē subtilis humidi: ⁊ sic trāsit in acetosuz. p̄cipue cū calor in ip̄m operatur. Et iō pōtica vere sunt fridiora stipticis ⁊ acetosis: l₃ acetum magis infrigidet: q̄r magis in profundū penetret. ¶ Ultimo patet flegma ponticum esse grossum in sub̄a.

¶ Et eīt flegmatis species vitrei spissi grossi vitro liquefacto silis in sui viscositate ⁊ ponderositate: quod plerūq̄ est acre: ⁊ plerūq̄ saporez nō habebit: ⁊ vr̄ q̄ illud ex eo qd̄ est grossum saporē nō h̄n̄s sit crudū: aut cōuertit̄ in crudū: ⁊ hec q̄dē est illa flegmatis spēs q̄ in p̄ncipio rei erat aquosa frida: q̄ neq̄ putruit: neq̄ res alia ei admixta fuit: sed sic pmansit recōdita donec fuit ingrossata: ⁊ frigiditas fuit ei addita.

¶ Nūc determinat de fl'ate vitreo dicēs q̄ est flegma aliud in mō substantie a fl'atibus supra distinctis qd̄ est vitreum spissum grossuz simile vitro liquefacto in viscositate ⁊ pōderositate. Et illud qn̄q̄ est acre. i. acetosuz: qn̄q̄ est saporē nō habens. ¶ Dicit scd̄o. q̄ sibi videt̄ q̄ illud flegma vitreū est qd̄ saporē nō habēs sit crudū. Si capiatur cruduz pro omni flegmate quo ad sensuz in substantia equali ⁊ diuerso s̄m rē: aut cōuertat̄ in crudū per sui eliquationē. Si sumatur crudū vt iportat fl'a mediocre in substantia apparens vniforme: sed existēs inequale: ⁊ hec est species fl'atis que in p̄ncipio fuit aquosa ⁊ frigida nec putruit: neq̄ res alia. s. aliud humor ei admixta fuit: vnde acq̄reret saporē: sed sic māsit recondita donec fuit ingrossata ⁊ frigiditas ei fuit addita. ¶ Nota ergo h̄ flegma spāliter hic notificatū L ab Aui. q̄r videt̄ difficilis modus gn̄ationis ⁊ posita est determinatio in fine que placuit Aui. Modus generationis vnus est dictus. Alius potest esse per admixtionez melancolie ingrossantis ⁊ acetosantis. Uel tertio ex qualib₃ alia specie flegmatis congelata excepto gipseo. ¶ Et si queratur vbi potest hoc flegma ita frigidum generari vel tantū in corpore viuente congelari. ¶ Dicit̄ q̄ in intestinis grossis ⁊ iuncturis: vt colligit̄ scd̄o interioꝝ. Infrigidans autē est illius forma nō impedita ab illis mēbris propter illoꝝ debilē calorē. ¶ Ex his p₃ hoc flegma aliquādo esse ponticum quādo. s. ex pontico gn̄atur ⁊ nō solū esse illoꝝ duorū modoꝝ qui hic dicūtur Sed Aui. explicuit illos de q̄bus minus videtur: q̄r acetositas fundat̄ in humido subtili: ⁊ tamē inuenitur in isto flegmate grosso. pōt ergo multo magis ponticitatis. Item salsedo pōt in eo remanere vt apparet in multis mucis grossis ⁊ tamen salsis.

¶ Jam igit̄ declaratuz est q̄ corrupti fl'atis modi ex pte saporū ipsi⁹ sunt quattuor: salsuz: acre: pōticū: ⁊ insipidū. Et ex pte sue essentie sunt q̄ttuor: aquosuz: vitreū: mucilaginosuz: ⁊ gipseū crudū vero in collectione mucilaginosi ↄiunct̄.

¶ Epilogat ⁊ p₃. cā vero quare crudū ad mucilaginosum reducitur est q̄r crudū in rei veritate est inequale in partibus suis: l₃ non apparet ⁊ est satis grossum.

¶ Colera autez rubea: alia est naturalis: alia est que est superfluitas nō naturalis.

¶ Hic determinat de colera rubea que hodie absolute vocatur colera. Nam hoc nomen dr̄ qn̄q̄ de omni humore: vt in illo affo. 7. particule. Si febris non a colera habeatur ⁊c̄.

Terti canon. fen. trac 16. Coler de tri dicun.

tur ꝛc. Quãq; pro melãcolia ꝛ colera rubea: qñq; pro sola
coľa rubea. Et diuidiť in duas ptes. Pˀo ponit distinctio
nē. 2° mēbra dclarat. ibi 2°. Nālis est.) Dicit pˀ: ꝙ colera ru
bea. alia est naturalis. alia superfluitas preter naturam.

A ¶ Nota ħ scdꝫ mētē Arist. 2° de ptibˀ. ꝛ Auer. 2° colliget.
ois colera est supfluitas. Sed iuxta mentē Gal. scdo nāliū
virtutū. capľo vltimo concipi) videť solum humorem pre/
ter naturam dici superfluitatem: ꝛ hoc modo sumiť hic.

¶ Nālis est spuma sanguis cuiˀ calor ē rubeˀ cla
rus: ꝛ est leuis acuta: ꝛ ɋ̄to magis fuerit caľa
erit eiˀ rubedo maior: q̄ cū in corpa gñať i duas
diuidiť ptes q̄rū vna cū sanguie vadit: ꝛ altera ad
chistiꝫ trāsmittiť fellis. illud ꝟo qđ de ea vadit
cū san. cū ea penetrat cā necītatis ꝛ iuuamenti.
Necītas ꝟo est sanguini admisceať ad nutriē/
da mēbra in q̄rū cōplonibˀ magnam colere ru
bee partē esse opꝫ ꝓm moduꝫ quē mereť de di/
uisiōe sicut pulmo. Sꝫ iuuamētū est vt sangui/
nē subtiliet: ꝛ in itineribˀ ipm penetrare faciat.
Qꝫ ꝟo de ea colatū ad chistim trāsmittiť fellis
cā necessitatis trāsmittiť ꝛ vtilitatis. Necessitas
autē: aut est ꝓm totū corpus qđ est ipsum a sup
fluitate mundare: aut ꝓm vnū ipsius mēbrum
qđ est fel nutrire. vtilitatis ꝟo duo sunt iuuamē
ta. vnum est itestina a stercore ꝛ flegmate visco
so abluere. ꝛ aliud intestina ꝛ ani musculos pū
gere: vt quid sit ei necessariuꝫ sentiat ꝛ egestio
nes emittat. Jdq; sepe accīt colica cā oppilatio
nis q̄ sit in foramie qđ a felle descēdit ad itestia.

C ¶ Notificat mēbra: ꝛ diuidiť hec ps i duas. 2m duo mēbra.
ibi scda. (Non nālis) De pˀ dicit p̄. ꝙ coľa nālis est spuma
sanguis coloris rubei clari leuis acuta: q̄ quāto fuerit cali
dior erit eiˀ rubedo maior. ¶ Dicit 2°. ꝙ ista colera nālis
cū gñať in epate diuidiť in duas ptes: quaꝝ vna vadit cuꝫ
sanguie p totū corpˀ ꝛ reliq̄ vadit ad chistim fellis. ¶ Dic
tertio. ꝙ illa q̄ trāsit p totū corpˀ transmittiť cā necessitatis
ꝛ cā vtilitatis. Necessitas est vt misceať cū sanguine ad nu
triēda mēbra colica in quorum sanguie q est nutriturˀ illa
mēbra colerica oportet esse colerā sicut pulmo: sed eiˀ vti
litas est subtiliare sanguinē vt penetret facilr. ¶ Dicit 4°.
ꝙ ista colera q̄ vadit ad chistim fellis vadit cā necītatis ꝛ
cā vtilitatis. Necessitates sūt due. vna ꝓm corpus totū et
est mundificare sanguinē a nimietate colere: ꝛ alia est ꝓm
vnū pticulare mēbrū ꝛ est nutrire chistim fellis. Juuamē/
ta ꝟo sunt. vnū est abluē intestina a stercore ꝛ flegmate vi
scoso. Scdm est stimulare intestina ꝛ musculos ani vt inci
tēt ad emittendū feces ꝛ vt sentiant ħ qđ est in eis. ¶ Vlti
mo dicit pp hāc cām sepe accīt colica pp oppilationē via/
rū vel foraminis que sunt inter fel ꝛ itestina. Et ego ħ sepissi
me in hic tericis vidi. ¶ Circa pm dcm̄ nota p̄. ꝙ ista notifi
catio nō poniť ħ pro bona descriptiōe cōi ad cōem colerā
nālē. Nā ista que est in chisti fellis non est rubea: vt notat
experientia: ꝛ est tñ nālis. ¶ Vult ḡ Auicē. facere nos co
gnoscē maxime illā que cū sanguie vadit tanq; difficiliˀ co
gnoscibilē. Nā reliq̄ iueniť p se pura in felle. ꝛ id facilius co
gnosciť. Sꝫ illa q̄ vadit cū sanguie est humor q̄ cū eu̅ať si
mul cū sanguie est aptˀ supnatans ad modum spume cum
qbusdā ampullis ꝛ est rubea rubedie clara ꝛ acuta i sapo
re: ꝛ quanto fuerit calior ista: eadē erit tanto rubicūdior.

B ¶ Nota 2°. ꝙ lꝫ spuma fiat mālr ex vapore ꝛ re viscosa. naꝫ
nō est nisi aggregatio ampullarū: vt in cōmēto illiˀ affo. 2.
pticule. Strāgulatoꝝ ꝛ dissolutoꝝ ꝛc. tñ hec viscositas nō
opꝫ ꝙ sit multa: imo viscositas in nāli coľa iuēta ad ħ suf/
fic: cū ēt aq̄ viscositas sufficiat: vt pꝫ p expiētiā. Et ex Gal.
collr de aq̄ pura clara ꝙ in ea fit spuma scdo ꝓnosticoꝛuꝫ
cōmē. 46. Colera ḡ in flōmia petit supiora: ꝛ vapores gros
si a sanguie ascēdētes intrāt sbam eius ꝛ subleuāt cū ex to
to frāgere nō possint fiunt ampulle ꝛ ħ mō colera est spu/
ma. Jn qbusdā tñ valde hec colera adheret sanguini: ꝛ aq̄
sitas supnatat. Et ideo dixit Jsaac ꝙ flegma est spuma san
guinis: q̄ supnatat hec aquositas q̄ vocať large flegma.

¶ Utrum autem in venis stet coleram esse spumam: puto C
esse possibile: sed Auicen. non dixit ad hunc sensum.

¶ Circa dictum scdm cōsidera ꝙ colera generatur in cor D
pore hora generationis sanguinis in epate: ꝛ tunc dispar/
titur epate transmittente ꝛ alijs membris attrahentibus.

¶ Utrum necessarium sit: ex quolibet chilo: ex quo genera
tur sanguis: generari coleram. Questio. xij.

Sed dubiū est vtꝝ necīū sit ex q̄libꝫ chilo ex q̄ generať sanguis gñari coleraꝫ.

¶ Hic sunt duo modi dicēdi. vnus Gen. ꝓcedēdo ex chilo
gñari nō posse sanguinē qn si debito tpe maneat gñeť cole
ra: q̄ qlibet chilus hꝫ ptē ꝓportionatā gñatiōi coľe q̄ epe
potēte gñare sanguinē ꝯuertiť in colerā: ꝛ ħ pcipue i epe
nālr disposito. ¶ Qꝫ si ponať chilū esse in quo nō sint nisi
ptes ꝓportiōate sanguini ꝛ flati dr ꝙ ħ repugnat chilo sic
ligno repugnat esse ꝛ nō hēre partes terre ꝓportionatas.

¶ Alius modus est concedendo ħ eē possibile. s. genera/
ri sanguinem ex chilo ꝛ nō gñari colerā etiam in epate na
turalr disposito: ꝛ hoc in casu statim posito quē admittūt.
Medico aūt sufficit ꝙ in corpore sano debite recto qñ ge
neratur sanguis ex quadam parte chili generatur colera.

¶ Circa 3m dcm̄ attēde ꝙ p necītatē itelligimˀ illud sine q̄ E
nō cōtigit pmanē. Et p iuuamētū debemˀ itelligē hic oēm
vtilitatē neciaꝫ. ꝛ tūc pꝫ totū. Nā ꝓm menteꝫ Gal. pulmo
nō posset nutriri nec alia mēbra colica nisi colera eēt pars
māe nutrimēti. Et ꝓm sequētes Arist. q dicit solū sangui/
nē nutrire: sanguis nutriturˀ pulmonē recipit q̄dā altera
tionē a colera: quā ab alio recipe nō posset. ꝛ ideo coleraꝫ
admisceri est necessariū pro nutricatiōe pulmōis subtilia/
ri sanguinē nō est necīum cū possit ab alio subtiliari.

¶ Utrū colera: que vadit ad chistim: sit calidior: an illa: q̄
vadit cum sanguine: ꝛ que est maioris quantitatis: ꝛ que
grossior. Questio. xiij.

Sed hic cadūt alique dubitatiōes. Pˀia q̄ colera est calior: vł illa q̄ vadit ad
chistim vel que transit cū sanguine. Scda que est maioris
q̄titatis. Tertia que est grossior.

¶ Pro pˀ diciť cōiter ꝙ illa q̄ vadit ad chistim est calior:
q̄ est purior. Et Gal. scdo ꝓnosticoꝝ cōmē. 37. vr velle il/
lū humorē qui purus esse intēsiorē suis q̄litatibˀ. Pꝫ etiā:
q̄ flōmia facit furere colerā. ergo sanguis refrenat eā a ca
liditate nimia. Jlla ḡ que separata est a sanguie est calior.

¶ Pro secundo dubio credo multo ampliorem quantita
tem cum sanguine transire: sed hoc non est certum. nā om
ni die cum fecibus multum emittitur.

¶ Pro tertio. pōt vtraq; pars teneri. videtur tamen velle
Gal. in colera puriori calorem consumpsisse humiditatē:
ꝛ igrossasse in loco allegato. Sed qui vult oppositū dice/
re respōdet Gal. ibi loq̄ď colera pter nām: vt patet ibidē.

¶ Ulteriˀ nō ꝙ chistis fellis qđ hic vocať fel nutriť coľa F
nō ꝓpria nutritiōe: sed voluptuatiōe q̄dā qua ꝯseruať ꝛ fo
ueť ab ea ꝓpter naturalē conuenientiā ꝛ sine ea perieret.

¶ Nota vlterius in intestinis ꝓpter sui frigiditatē genera G
ri multū flegma viscosum: ꝛ q̄ multa indigesta ad ea trāf
mittunť. iō nā ordinauit quādaꝫ viam inter fel ꝛ primum
intestinū per quā colerā trāsmittiť ꝛ vocať porus felleus
ꝛ trāsmissa coľa sui abstersione ꝛ solutiua ṽtute abstergit

Terti can. fen. trac 16. Cole de m. dicit

intestina ab illo flegmate et sui acuitate pūgit itestina et sti mulat ad expellēdum. Nam intestina nō sunt multi sensus in qbusdā vadit etiā via vna ad fundū stomachi ad hoc vt ibi vigorato calore melius cōpleatur digestio. In hoie tñ naturalr dispositio ista via est parua: sed in aialibus come dentibus cruda et de rapina viuētibus est maior et multū ad fundū stomachi transmittitur vt iuuet eorū digō. Hec er go colera est que tingit feces. et iō albedo signat hicteritiā et oppilationē in poro felleo et oppilatio est vtriusqȝ cā. s. hicteritie et albedis fecū. ¶ Et ex hoc pȝ causa: quare aialia rapaci habent albas feces sicut lupus et canis: quia in il lis colera vadit ad fundum stomachi non ad intestina.

¶ Propter quid natura non ordinauit coleram ad abluen dum stomachum. Qō. xiiij.

Sed est dubitatio q̄re cū in stō multa fleg mata generentur nō ordi nauit nā colerā ibi trāsmitti. Dr̄ fm Gal. 4. de vtilitate p ticularū q colera illuc transmissa deijceret appetitū et cō moueret ad vomēdū. ḡ ad ista nocumēta vitāda nō mul tū trāsmittitur illuc de colera. Et ex hoc pȝ: q̄re in hñtib⁹ la tam viam a felle ad stomachum accidit vomitus colere: vt sumitur scdo techni. et dicuntur infelices a natiuitate etc.

¶ **Non naturalis vero colera alia est que a natu ra egreditur propter causam extraneam que ei admiscetur. alia est que a natura egressa est pro pter causam in se: q2 eius substātia est nō nālis.**

¶ Hic determinat de colera nō naturali. et diuidit in duas. Nā primo ponit vnam diuisionem. Secūdo membra di uisionis declarat. ibi. (Partis prime.) Dicit primo q cole ra nō nālis est duobus modis. vnus est pp rem extraneā ei admixtā. alius est vt sit egressa a nā. Ubi per non natu ralē coleram intelligit hoc illā que non est apta sine pternāli nocumēto vt nā ↄsequatur per eā finē quē intēdit ex colera.

¶ **Partis prime est alia que est scita et famosa: et est illa cui extraneum illud quod est admixtū est flegma cuius generatio magis est in epate: et alia est que est minoris fame et ex illa cui extra neum quod admixtum est melancolia.**

¶ Nūc declarat mēbra diuisiōis. et pmo pm. deinde scdā ibi (Que Xō in sba.) Prima in duas: qm̄ p⁹ ponit diuisionem cū gn̄ali mēbroꝝ declaratiōe. scdo spālius mēbra declarat ibi. (Nota aūt.) ¶ Dicit pmo. q colera nō nālis pter cō mixtionē rei extranee est duorū modorū. aut. n. est scita et famosa que est talis pter pmixtionē colere cū flegmate et huius generatio magis est in epate aut est minoris fa me: et est propter permixtionē colere rub. cum melācolia.

¶ Cōsidera ḡ q colera nālis detmiat sibi modū sube et q̄ litatē: merito qꝛ nā pt ↄseq finē quē itēdit. mō ↄtigit ex p mixtiōe ei⁹ cū flāte: siue illō flā fuerit nāle: siue nō pmutari colāȝ in mō sube et q̄litatib⁹: ita vt ide nā nō seqt finē itētū ex colā: q2 fit colā viscosior: gñior: grossior: fridior: vel ecō uerso q̄ deat. et ita ēt cōtingit pter melācolie mixtionē.

h ¶ Ex hoc patet solutio dubij: an ex permixtione flegmatis naturalis cum colera vel etiam melancolie naturalis pos sit fieri colera non naturalis. nam hoc est concedendum.

I ¶ No. 2⁹ q nō obstāte q flegma sit valde viscosū. Tñ est poƚe ipm alteri hūori pmisceri: sed hoc bñ fit difficile: q2 vi scosū nō valde facile diuiditur ad mima. Et iō si Isaac dicat flegma nō pmisceri cū colā: itellat hoc eē difficile nō ipoƚe.

K ¶ No. tertio q mixtio istorū humorū adinuicē aliqñ fit p solā diuisionē ad minima et iuxta positionē sicut aq̄ miscetur vino in ciato ambobus humorib⁹ suā formā seruantibus. Quādoqȝ vero stat ambos corrūpi et tertiū gn̄ari: sed cū ita contingit hic tertius sapit naturā dominātis i mixtiōe.

¶ Nota 4⁰. q multotiēs talis mā mixta p iuxta pōnē pe netrat et ambo hūores intrāt: sed vn⁹ pn̄ et p motū ei⁹ et pu tredinē alt mouetur. et putret: q2 qō tāgitur a putrido putrefit. Ubi. ḡ. in mixtiōe pn̄ colā putrefit. et flā pp colē putredinē sibi vicie. in isto ḡ casu febris denoiatur ab hūore in q pn̄ est putredo et huat piodū motū illi⁹ hūoris deductis alijs ipe dimētis: ita q i casu dcō febris fieret tertiana et nō q̄tidiana. 1

¶ Ex isto cū paucis adiunctis pȝ esse possibile febrem pē dentem a pluri flegmate q̄ȝ colera esse tertianam sicut pē dentes a pluri colera q̄ȝ flegmate esse quotidianam.

¶ Et ex hoc patet in practica: quare in febribus flegma ticis quandoqȝ signa colere dominantur. Et in colericis q busdam dn̄antur signa flegmatis: sed de hoc in alio loco.

¶ Attende vlterius hic q maxime in epate generatur cole ra: q2 ibi maxime viget calor humorū permixturus. et ibi etiā generantur plurimi humores. posset tamē i venis et ali bi gn̄ari. Dr̄ aūt vna satis nota et famosa: q2 pluries visa et in vomitu et in secessu q̄ȝ alia: q2 melia non tāte est q̄titatis quāte flegma: nec ita facilr permiscetur sui maiori grossitie. M

¶ Utrum per sanguinis mixtionem possit fieri colera non naturalis. Qō. 15.

Ultimo cadit hic dubiū: vtrū p sanguinis mix tionē possit fieri colera nō nālis. Et vr̄ p⁹ aperte ↄcedēdū q p admixtionē sanguinis nō nālis possit fieri colā nō nālis pp malas qualitates san guis colāȝ a sua nā mutātes. ¶ Scdo ↄcedēdū ex nimia pportiōe sanguis ad colām: colām posse remitti in calore et siccitate et fieri grossiorē cū sanguis his tribus modis a nāli colā distat. ¶ Ex q seqt ipam posse fieri per sanguis admixtionē recedētis a pprio tēperamēto colerē debito. et per ↄñs posse fieri nō nālē. Et sic nō obstante q sanguis sit benignissimus humorū per appropinquationem gra dualē ad ipm aliqd fit malignū. et in hoc non est dubium.

¶ **Nota autem et famosa: aut est colera citrina: aut est colera vitellina: flegma nanqȝ cui admi scetur colera: quandoqȝ est tenue: et generatur inde prima: quādoqȝ est grossum et generatur inde scda. s. colera q̄ ouoꝝ vitellis silis existit.**

¶ Nunc specialius est mēbra declarat. et pmo notā. scdo eā que est minoris fame. ibi (Que autē minoris.) Dicit p⁹: q colera nota et famosa: aut est citrina: aut vitellina. Nā fleg ma qō miscetur colere aut est subtile et generatur inde colera citrina: aut grossum et generatur inde colera vitellina.

¶ Ubi notā: q de colā citrina q fit p flegmatis admixtio nē oēs ↄcordāt. Sed de vitellina alit videtur loq Gal. 2. vir tutū nāliū. cap. vlti. et scdo pnosticoꝝ. cōmen. 37. quā hic Auic. vult. n. colerā vitellinā gn̄ari p adustionē et assatio nē colere nālis. Et iō esse grossiorē et rubicundiorē ea que est nālis in felle. Uñ sic ad lrām dixit scdo nāliū: loquēs de nāli colā. Subtile aūt hoc est et humidū et fluxibile. nō sicut cū assatū vltime xanthū fit et igneū et grossum et vitellis ouorū sile. Auer. ēt. 3. colliget. huic opioni videtur assenti re. dicit de coleris nō nālibus. vna earū est que similatur vi tellis oui qō natū est illo die. Et Gal. dicit in plurib⁹ locis q hec spēs colē est calidior nālr. et paulopost addit: et sen sus visus in hoc adiuuat Gal. ¶ Mihi videtur ↄcedēdum eē aliquā eē colerā grossam in grossitie vitelloꝝ oui que est talis per assationē. vt dicunt Gal. et Auer. Et aliquam esse grossam per admixtionem grossi flegmatis. vt dicit Auicē. et vtraqȝ posse vocari vitellinam pter illā simili tudinē quā hȝ cū vitellis ouorū: et iste discernuntur abin uicē: quoniā in vitellina pma est rubedo maior et non est viscositas. sed in scda est palledo quedam et est viscositas. et prima est calidior naturali colera. et secūda est frigidior. Et hoc solent dicere doctores q vitellorum oui. quidā sunt

valde rubicūdi: ⁊ qdā pallidi ⁊ illi pallidi similant᷑ col'e vitelline mixte: ⁊ alij similāt᷑ col'e pure: ⁊ sic ambo verificāt᷑.

¶ Que aūt minoris est fame est illa q̄ col'a vocat᷑ adusta q̄ aliq̄ duoꝝ gn̄at᷑ modoꝝ. vn⁹ est vt colera in se adurat᷑ ⁊ accidat in ea cinereitas: sꝫ ei⁹ subtile nō separet᷑ ab ipsius cinereitate: imo cinereitas in ea cōtineat᷑. Et hec quidē est peior. Et alius est vt colera nigra extrinsecus ad eam veniat: ⁊ cū ea misceat᷑: ⁊ hec quidē est melior. Hui⁹ aūt spēi colere color est rube⁹: sed nō est clarus nꝫ florid⁹ imo ē magis silis sanguini: sꝫ ē tenui⁹: ⁊ plerūqꝫ a suo colorē pp aliq̄s mutat᷑ cās.

¶ Hic notificat spāl'r scōm mēbrū. Et dic̄ breuit᷑ ꝙ illa q̄ est minoris fame est illa que vocat᷑ colera adusta. Et est duob⁹ modis. Un⁹ est vt colera ꝺm ptē adurat᷑. ⁊ remaneat in ea cineritiū qꝺ nō separat᷑ a subtili alteri⁹ ptis. ⁊ hec est peior de istis duab⁹. Scōs modus est. ꝙ colere misceat᷑ melancolia nālis: ⁊ ita fiat siccior ⁊ preter nām ⁊ illa est melior: ⁊ color istius scđe spēi est rubeus: sed non est clarus nec floridus: imo est magis similis sanguini ⁊ est tenuis: sꝫ tamē plerūqꝫ a suo colore mutat᷑ ꝓpter aliquas causas.

¶ Nota hic primo. ꝙ hec colera dicitur adusta: quia siccior naturali sine vera adustione: quia sine calefactione.

A ¶ Nota scđo adustionē qn̄qꝫ sui cōiter pro oi terrestrificatiōe siue fiat resoluto humido remanēte terreo: siue fiat ꝑ terrei admixtionē. Qn̄qꝫ ꝟo ꝓprie apud medicū iportare opationē calidi ignei ꝑ quā in eo qꝺ adurit᷑ grossum remanet in terra: vel descēdit ⁊ subtile humidū ascēdit. siue h̄ fiat ꝑ putredinē siue nō: vt ꝑt sumi scđa hui⁹. cap̄ de causis calefaciētib⁹. Qn̄qꝫ sumit᷑ ꝓprijssime apud phos pro opatiōe dicta nō facta a putrefactiōe. Dupl'r. n. cōtingit a cal'o extraneo separari in mixto. humiduꝫ a sicco. vno mō ꝑ putrefactiōeꝫ. alio mō ꝑ adustionē. ⁊ differūt. Nā putrefactio est corruptio īnate calitatꝭ ab aliena calitate: cū ꝓpt̄ ipotētiā calitatis nālis supra humiditatē regulādo extnea tur humiditas a calore alieno. ita vt ꝑ illud fiat icōueniēs forme sue ⁊ caliditas corrūpat᷑: ⁊ cū h̄ nō fiat alicui forme mixti ꝯueniēs. Adustio ꝟo est cū pp violentiā extnee caliditatis etiā si inata sufficeret ad suū humidū regulādū fit humidi vt p̄dicit᷑ a sicco separatio. Et ideo adusto dicitur corruptio violenta ⁊ putrefactio naturalis. 4°. methaur. Deficiente. n. ꝑncipio itrinseco ⁊ impotēte fit putrefactio: lꝫ Albertus putet in putrefactione aduri humidū a cal'o nāli qꝺ agit magis ꝺm ꝙ calor absolute: ⁊ deficit in naturalitate ex aliqua causa qꝺ nō videt᷑ mihi vl'r ⁊ cōuersiue verū: sed adustiōis ꝑncipalis cā est extrinseca. ¶ Ex h̄ pꝫ ꝑmā speciē huius colere fieri sine putrefactiōe cū a forti calido assante contingat: vt dr̄ scđo ꝓnostico. ⁊ scđo compl'onū: locis allegatis.

Adustio triplicit᷑

Quid putrefactio.

Quid adustio.

B ¶ Pro scđo q̄re Auer. tertio colliget. dixit febrē que dr̄ arabice sesraria: ⁊ apud nos causon nō fieri ꝑ putrefactionē semp: imo ꝑ adustionē. Nihil. n. repugnat calorē vstiuum eleuare calidissimos fumos colere ⁊ eos cōicare cordi. Sꝫ de ista mā dicet᷑ ꝓpius deo dante. ꝑ⁹ q̄rti. In summa g̊ hec col'a adusta vocat᷑ nō ꝓpe supto vocabulo adusti: sꝫ large ꝓ t'restrificata sine resoluto hūido ꝑ putredinē siue ꝑ adustionē verā siue mixto terreo hūoꝛ.

C ¶ Nota tertio ꝙ colera adusta per admixtionē melancolie aliqn̄ est talis ꝑ admixtionē nālis melācolie: qn̄qꝫ est talis ꝑ admixtionem melācolie nō nālis. Colera g̊ adusta ꝑ admixtionem melancolie ꝑter nām que est acetosa ⁊ supꝑ terrā bullit est deterior: q̄ illa melācolia ē peior col'a adusta: vt colligit᷑ ex Gal'. scđo nāliū capl'o vltimo. Sed col'a adusta per admixtionem melancolie naturalis est minus mala ⁊ ad hunc sensum intelligitur h̄ Auicen.

¶ Nota q̄rto. ꝙ color hui⁹ colere declinat a claritate coru. ꝓpter ꝑmixtionē melancolie nigre exn̄tis: remanet tn̄ plerūqꝫ rubeus melancolia nō ex toto rubedinē tollēte: est aūt leuis nō respcū aliarū spērum colere rub. sed grauis. Sed dr̄ leuis cōparatione sanguis cū quo plerunqꝫ in flobotomia eūatur qui est melancolicus ⁊ grossior illa col'a. D

¶ Ulti° nō h̄ꝫ col'e colores mutari ꝺm mixtiōes alioꝝ humoꝝ: ⁊ ꝺm variā ꝓportiōeꝫ col'e ad meliam secū mixtā.

¶ Que vero in sui suba extra naturaꝫ est alia est cui⁹ gn̄atio sepius est in epate. alia est cuius gn̄atio magis est in stō. Et illa quidē cuius gn̄atio magis est ab epate est vna spēs. Que est cuꝫ qꝺ in sanguie est subtile adurit᷑ cui⁹ spissitudo colera est nigra: ⁊ q̄ in stomacho magis gn̄at᷑ duas hꝫ partes prassinam. s. ⁊ virideꝫ vt erugo eris.

¶ Nūc declarat scōm membrum ꝑncipale colere non nālis ⁊ diuidit᷑ in duas ptes. Nam ꝑ° diuidit declarādo spēs huius mēbri. scđo docet modū gn̄ationis ꝺm suam opionem quarūdam illarum. ibi scđa. (Et mihi). ¶ Dicit ꝑ°. ꝙ colera que est ꝑter nām in sui suba: aliqua est que magis gn̄at᷑ in epate: aliqua que magis gn̄at᷑ in stō: ⁊ illa que magis gn̄atur in epate est colera que fit ex parte subtili sanguinis cū sanguis putrefit: ⁊ ꝺnū subtile transit in colerā: ⁊ grossum in melancolia. illa vero que magis in stō generat᷑ habꝫ duas spēs. s. prassinā ⁊ ꝯinariam seu eruginem eris.

¶ Cōsiderandū g̊ ꝑ°. ꝙ ista colera dicit᷑ ꝑter nām in sui substantia: quia preternālitas ⁊ mala dispō cōsequit᷑ nāl'r formam istarū colerarū. nam nō sunt eiusdem forme cū nāli.

E ¶ Nota scđo. ꝙ ꝑma spēs hui⁹ colere generat᷑ in omni loco corporis vbi sanguis putrescens faceret febrem continuam vt hꝫ videri. 1. quarti. Sed tamē maxime in epate: q̄ ibi plurimū putrescit multo calore ⁊ multa humiditate ad eū delata. In corde aūt minus accidit putredo hec: q̄ fortis est virtus: ⁊ q̄ ad ipsam veniunt humiditates ꝑus melius ꝑparate q̄ꝫ ad epar: nō tn̄ negānduꝫ est in eo hanc posse generari. Et credo etiā in sano epate pp multam sanguinis ad putredinē preparationem hanc posse generari sed cū gn̄at᷑ accidit ex ea pl'm egritudo pp putredinem.

¶ Utrum per putredinem melancolie vel flegmatis contingat generari coleram. Qō. xvj.

Sed circa hāc spēm est dubiū. vtrū ꝑ melācolie putredinē vel flegmatꝭ ꝯtingat gn̄ari h̄ modo colerā: ⁊ puto ꝙ nō imediate. Nā melancolia est grossa ⁊ per adustionē vel putredinē ingrossat᷑ ⁊ fit melācolia ꝑter nām nō colera. Fl'a etiā anteq̄ꝫ talē acuitateꝫ recipiat vt colera debeat applicari cōsumit᷑ humidū ⁊ remanet cinereū grossum ad melācoliā reducibile. Colera vero cum putrescit aut cōuertit᷑ in melancoliam aut fit inde ꝑma species nominata supra vel colera vitellina ꝺm modū Gal'.

¶ Nota scđo. ꝙ due alie species. s. eruginosa ⁊ succo porri similis apud medicine doctores diuersimode ponuntur generari. ⁊ ideo q̄ in hoc non cadit demonstratio. Auicē. dicet paulopost hec sua dicta in eis eē iudicia estimatiua. Auer. ergo tertio colliget. vult vtranqꝫ istarum in stomacho generari per hunc modum. Transmissa colera ad stomachum vbi cum melancolia vel alio humore misceatur ⁊ recipit quēdam modum caloris per quem prima forma deperdita in vtroqꝫ humore per putrefactionē fit humor nouus qui dicitur equiuoce colera. Sic ergo ꝺm Auer. non solum ex vitellina generatur prassina: sed ex alijs. et ita non semp ꝯinaria ex prassina.

Cap. 3°. ⁊ de mā viō a cōciliatore dfia. 91.

G ¶ Et Gale. videtur velle scđo ꝓnosticorum. cōmen. 38. ꝙ aliquando generat᷑ ex alleis ⁊ cepis ⁊ oleribus. Et ibi habes ꝙ quādoqꝫ generat᷑ in venis ⁊ pellitur ad stomachum. Ideo nō intelligim⁹ dicta Aui. nisi vtplurimū verificari tā de loco q̄ꝫ de materia

gñonis. vocat̃ aũt p̃ssina a p̃ssio siue a marubio cui simulat̃ in colore. nã ẽ viridis obscura: ꝛ h̃ aliqñ vocat̃ porria: q̃ sit͡ſ succo porri. s. frõdiũ. Zinaria v̾o dr̃ ita: q̃ similat̃ viridi eris qõ dr̃ ʒiniar. ꝛ h̃ʒ viriditatẽ tendẽtẽ ad albedinẽ.

¶ Et mihi qdeʒ vr̃ ꝙ prassina ex vitellina gñat̃ cũ adurit̃. cũ. n. adurit̃ adustio ĩ ea efficit nigredinẽ: ex q̃ cuʒ citrinitate mixta gñat̃ viriditas. ¶ Zinaria v̾o vr̃ mihi ꝙ gñet̃ ex prassina cum tm̃ adurit̃ donec eius humorositas siccat̃. ꝛ ad albedinẽ redire incipit ꝑpter sui siccitatẽ: calor nãq̃ in humido corpore in ꝑmis nigredinẽ efficit: deĩde denudat ip̃m nigredine qñ ei⁹ oĩno finit humiditatẽ: ꝛ quãdo supfluit in eo ip̃m albificat. ꝛ hoc quidẽ in lignis attende que prius in carbonẽ vertunt̃: deĩde in cinerẽ. Calor eñi in humido efficit nigredinẽ. ꝛ in eius cõtrario albedinẽ: ꝛ frigiditas in humido albedinẽ opatur: ꝛ nigredinẽ in eius ꝯtrario. hec tamẽ duo iudicia que in prassina ꝛ zinaria iudicaui estimatiua sunt iudicia: hec aũt species que dicit̃ zinaria oĩbus rubee sp̃ẽb⁹ calidior existit et peior et magis ꝑniciosa: ꝛ dicit ꝙ est de sub̃a venenoꝝ.

¶ Docet modũ gñonis p̃ssine ꝛ ʒinarie dicens ꝙ sibi vr̃ ꝙ prassina gñat̃ ex adustiõe vitelline: q̃ calor cũ adurit vitellinã colẽam efficit in ea nigredinẽ: ex q̃ nigredine mixta cũ citrinitate efficit̃ viridis color q̃dãmõ medi⁹ iter illos. Sʒ ʒinaria vr̃ sibi ꝙ fiat ex prassina ꝑ vlteriorẽ adustionẽ: cuʒ tm̃ adurit̃ ꝙ eius humiditas finiat̃. Nã calĩm agẽs in humidũ: p̃ facit nigredinẽ: deide nudat eũ nigredine cũ eius finit hũiditatẽ ꝛ postea albificat. Et istõ p̃t fieri in lignis q̃ ad ignẽ p̃ denigrant̃ q̃usq̃ in carbones ꝯtunt̃: sʒ cũ icinerant̃ dealbant̃. Itã calor in hũidũ agẽs denigrat ꝛ ĩ siccũ facit albedinẽ: ꝛ friditas eꝯ. ¶ Subdit ꝙ hec duo iudicia q̃ dixit de mõ gñatiõis p̃ssine ꝛ eruginose sunt ambigua. Sʒ quocũq̃ sit ʒinaria oĩbus colẽe sp̃ẽb⁹ est deterior ꝛ calidior ꝛ magis ꝑniciosa: ꝛ dr̃ ꝙ est de gñe veneni. Hic non est dubiũ ita posse contingere de generatione colerarũ: vt Aui. dicit. Potest etiam teneri modus Auer. vt. s̃. dixi.

¶ Utrũ calĩm agẽs in hũidũ p̊ denigret: deiñ dealbet: et frigidũ agẽs in hũidũ dealbet ꝛ in siccũ denigret. Q. 17.

Sed dubiũ est vtrũ calĩm agẽs in hũidũ p̊ denigret deide dealbet: ꝛ fridum agẽs in humidũ dealbet ꝛ in siccũ denigret. ¶ Negatiue arg͛ p̊. de lacte qõ fit ex sanguie a calĩo ꝛ nõ fit ibi denigratio. ¶ 2° q̃ carnes q̃ in aq̃ eligant̃ nõ nigrescũt: sʒ dealbãt̃. ¶ 3° appet de albumine oui appet ip̃m fieri albũ agẽte solo calĩo igneo. ¶ 4° saltẽ nõ vr̃ ꝙ dẽat dealbare mõ posito ab Auic̃. colerã prassinã: qm̃ maior est hũiditas in colĩa ʒinaria q̃ʒ in carbonibus ꝛ q̃ʒ in ligno. Ergo sic̃ in ligno illa humiditas suffic̃ ad h̃ vt fiat denigratio. ita dʒ sufficẽ ĩ trãsitu colẽ de prassina ad ʒinariã vt fiat amplior denigratio.

¶ In ista q̃one nõnͫ est calĩm agẽs aliqõ eẽ agẽs tãq̃ʒ nãle calĩm: q̃ directũ a forma mixti vel celesti ad certũ finẽ itẽta ab ea. Aliqõ aũt est agẽs vt calor elĩtalis. Exẽpͫ p̊: vt calor stõi in chilificãdo ꝛ epatis ĩsanguificãdo ꝛ mãmillaꝝ in lactificãdo. Exẽplũ 2ᵘ: sic̃ ignis in lignis ꝛ reb⁹ q̃ adurunt̃. ¶ Itẽ hũidũ qõ patit̃ aliqõ ẽ simp̃ᶜ vt aq̃ ꝛ aer: vel simplicitati valde vicinũ aliqõ mixtũ vt lignũ ꝛ caro. ¶ Iteʒ 3° actionẽ calĩi ignei in hũidũ q̃dã est talis vt ꝑ eam eleuet̃ ꝛ gñet̃ fum⁹ ex terreo valde passo a calĩo subtiliato ꝛ vaporabilĩr dispgat̃ ꝑ poros corpis. Quedã aũt est actio ĩ q̃ nõ eleuat̃ fum⁹ terrestris: sʒ aut nihil eleuat̃ aut ꝑs hũida. exẽplũ p̊: si lignũ ponat̃ in feruenti aq̃ ꝛ ibi teneat̃: lʒ. n. calor agat nõ agit eleuãdo fumũ terreũ. exẽplũ scõi: si lignũ ponat̃ sup flãma. ¶ Tũc ponunt̃ due ꝯnes: nõ oẽ calĩm agẽs fortit̃ in humidũ: p̊ denigrat. Pʒ in calĩo agẽte vt nãle: vt arguit̃ supra de calore mãmillarũ ꝛ stomachi: ꝛ pʒ in calore nõ faciẽte fumũ terrestrẽ sicut in albumie oui ꝛ carne elixa ꝛ multis similib⁹. ¶ 2ᵃ ꝯ. oẽ calĩm igneũ fortis intensiõis est aptũ humidũ mixtũ nõ de se nigrũ ꝑ sui actionem denigrare. Pʒ q̃ est aptũ fumũ nigrũ eleuare ꝛ ip̃m vaporabilĩr per poros corpis dispgere. Et hãc vult Auicẽ. hic. ¶ Et sic pʒ argumẽta soluta eẽ. Uult. n. Auicẽ. ex q̃ calĩm igneũ est aptũ humiduʒ: nõ dcõ denigrare ꝙ in gñatione prassine colere illo mõ egit quo est aptũ denigrare. Et q̃a tale calĩm multum intẽdendo siccitatẽ in fumos nigros resoluẽdo est aptum quãdoq̃ dealbare. ideo postea in generatione ʒinarie egit vt sibi videtur eo modo quo dealbat. ¶ No. ẽt egritudines ex ʒinaria colĩa eẽ mortales ꝛ paucos iueniri a q̃b⁹ ista colĩa expellit̃ vomitu q̃ nõ cito moriãtur. ꝛ vr̃ ꝙ h̃ faciat a ꝓpetate. Iõ dicitur de gñe veneni.

¶ Colere autem nigre alia est naturalis alia nõ naturalis superfluitas.

¶ Hic Aui. determiat de melĩa: ꝛ diuidit̃ in duas. Nã p̊ ponit diuisionẽ. 2° mẽbra declĩat. ibi (Nãlis est). Dicit p̊: ꝙ colere nigre vna est sp̃ẽs nãlis. alia ẽ supfluitas nõnãlis. Et itelligatis h̃ nãlẽ ꝛ supfluitatẽ sicut sup dr̃ de colera rubea.

¶ Nãlis est boni sanguis fex ꝛ turbulẽtia ꝛ supfluitas in cõparatiõe a sanguinẽ: q̃ oẽs humores supfluitates ad cõpõnẽ sanguis cui⁹ sapor int̃ dulcedinẽ ꝛ põticitatẽ existit. Que cũ in epe gñat̃ in duas sepat̃ ꝑtes q̃rũ vna in sanguineʒ penetrat ꝛ alia ad splenẽ trãsmittit̃. Pars ãt q̃ cũ sanguine penetrat vadit cũ eo cã nec̃itatis ꝛ vtilitatis. Nec̃itas v̾o ẽ vt sanguini admisceat̃ eo mõ quo dʒ in nutrimẽto cuiusq̃ mẽbroꝝ in quorũ cõplĩonib⁹ magnã melĩie ꝑteʒ esse opʒ sic̃ sunt ossa. Utilitas v̾o est vt sanguinẽ restrigat ꝛ cõfortet ꝛ ĩspisset ip̃m. Et ꝑs eius q̃ ad splenẽ trãsmittit̃ est illud q̊ sanguis nõ ĩdiguit que ad ip̃ʒ vadit cã necessitatis ꝛ vtilitatis. Nec̃itas v̾o aut est ꝫm corp⁹ totũ. s. vt a supfluitate mũdet̃: aut ꝫm mẽbrũ qõ est vt splenem nutriat. Utilitas vero ideo accidit: q̃a in os stomachi quasi mulgẽdo ꝓfluit. Et hec quidẽ vtilitas duobus est modis. vno q̃ os stõi strigit ꝛ ꝯfortat: ꝛ inspissat. Alio vt in ore stõi cõmotionẽ faciat propt̃ acredinẽ ꝛ excitet ad famẽ ꝛ faciat ꝯ̃siderũ.

¶ Notificat mẽbra: ꝛ diuidit̃ in duas ꝑtes. Primo notificat nãlẽ. Scõo nõnãlẽ. ibi (Melancolia v̾o.) Prima in duas. p̃mo facit qõ dr̃. scõo ponit vnum notãdũ circa ambas coleras. ibi (Debes aũt scire.) Dicit p̃mo: ꝙ melãcolia nãlis ex fex boni sanguinis ꝛ supfluitas turbulẽta: cui⁹ sapor inter ponticitatẽ ꝛ dulcedinẽ medius existit. Dicit scõo: quo ad hãc partẽ ꝙ ista melãcolia nãlis quãdo generat̃ in epate diuidit̃ in duas partes: quaꝝ vna vadit cuʒ sanguine ꝑ totũ corpus. Alia trãsmittit̃ ad spleneʒ. Illa que vadit cũ sanguine vadit causa necessitatis ꝛ cã vtilitatis. Necessitas est vt membra nutriat melãcolica in quoruʒ sanguine qui nutriturus est ea multã melãcoliam oportet esse commixtam. ¶ Utilitas est vt sanguinem ingrosset et consta-

re faciat ⁊ ɔfortet. Pars ꝟo q̄ vadit ad splenē ⁊ est illa q̄
sanguis nō idiget vadit cā necessitatꝭ ⁊ cā vtilitatꝭ. ¶ Ne/
cessitates sunt due. vna ſm totū corpus ⁊ est mundificare
sanguinē a supflua q̄ʒtitate hui⁹ melancolie. Et alia est ſm
vnū mēbrū ⁊ est nutrire splenē. ¶ Utilitas ꝟo est vt trās/
mittat᷑ pars hui⁹ melancolie ad os stomachi ⁊ q̄si emul/
gendo profluat. Et ille fluxus duobus modis iuuat. vnus
est confortando. secundus est vt commoueat os stomachi
sui acredine ⁊ excitet famem ⁊ faciet desiderium cibi.

A ¶ Nota q̄ ꝑ⁹ nomē supfluitatꝭ qn̄qʒ sui pro oi humore ma
lo. Qn̄qʒ sui pro oi tali in corpe ex cibis vel potib⁹ inuēto
ꝙ in nutricationē ſm totā spēm nō ordinat᷑: sed ꝑ digōnē
ab vtili vt expellat᷑ separat᷑: ⁊ isto mō fex ⁊ vrina dicunt᷑ su
pfluitates. Tertio mō sumit᷑ pro hūore ex chilo genito nō
ita ꝑncipalissi⁹ ⁊ a v̄tute itēto: ⁊ isto mō oēs alij hūores a sā
guine dn̄r supfluitates. Et posset dici ꝙ h̄ sumit᷑ hic ꝙ me/
lācolia est supfluitas: ⁊ ita dʒ intelligi de alijs duob⁹ hūo
rib⁹ alijs a sanguine. Quidā ꝟo dicūt q̄rto mō superfluita
tes dici de eo qd̄ nō obstāte ꝙ recipiat tēpatā decoctionē.
tn̄ nō est ꝑncipalr̄ a nā itentū. Et hoc mō melācolia est su/
pfluitas ⁊ non colera: sed hoc magis dicet᷑ caplo sequēti.
Dicit᷑ aūt fex boni sanguis: q: in sanguie bono. iō apta in
fundo residē cum a corpore euacuat᷑. ⁊ turbulēta: quia nō
participans luciditate vt sanguis: quia vergens in nigrū.

Superfluitas ꝫ q̄tuor oi citur.

B ¶ Nota 2°: q: melācolia nālis est multū terrea. ⁊ iō ꝑꝑ fri
giditatē terreā participat pontico sapore ⁊ q: digestio est
tēperata ꝑticipat dulci: ⁊ hoc in eadē pte: nec istud est pro
icōuenièti putandū. ⁊ ideo hʒ saporē mediū inter dulcem
⁊ pōticū per ꝑticipationē qui etiā ꝑticipat aliq̄li acetosita
te. Nā isra dicet ꝙ cōmouet os stōi sua acredine. Et Gal.
tertio regimis acutorū vult melācoliā nālē esse acetosam.
¶ Nota tertio necessitatem ⁊ vtilitatem sumi hic propor
tionabiliter: vt supra dictum est de colera rubea.

¶ Utrū aliqua vtilitate misceatur melancolia cum sangui/
ne vltra ingrossationem eius. Q̄ō. xviij.

Sed est dubitatio si melancolia miscet᷑ san/
guini cā necessitatis pro
nutrimēto mēbrorū melācolicorū nō vr̄ ꝙ aliud faciat in
hoc: nisi q: igrossat sanguinē ex quo ipsa nō transit in sub
stantiā mēbrorū. Et si sic est cōfortare sanguinē ⁊ ingrossa
re nō erit vtilitas: vt ꝯ necessitatē distiguit᷑. ¶ Hic si tenea
tur via Gal. ꝙ humores sunt alij a sanguie clara est rn̄sio:
q: aliud est nutrire mēbra ⁊ cōuerti in sb̄am eoꝝ. Et aliud
est sanguinē igrossare. Et ꝑma est necessitas. scd̄a vtilitas.
¶ Si ꝟo dicamus melancoliā nō conferre ad nutricatio
nē nisi alterādo sanguinē imaginandū est alterari quodā
speciali mō alio ab igrossatione pro quo mō speciali reqsi
to ad nutricationē mēbrorū melancolicorū est necessaria
melancolia. Et etiā ingrossat᷑ sanguis ⁊ ɔfortat᷑: q: reddit᷑
nō tantū fluxibilis a melancolia. Sed quia hoc posset ab
alio fieri. ideo per hoc nō fuit necessaria: sed vtilis. Com/
pletur autem ista vtilitas cum sanguis in secundas humi
ditates alias a prima debet conuerti. tunc enim ingrossa/
tur: sed prius q̄ʒ subtiles transeat indiget subtiliatione.

C ¶ Nota 4° splenē ſm cōem viā nutriri. i. voluptuari i me
lancolia: nō q: vere melācolia conuertat᷑ in substātiā ei⁹.

D ¶ Attēdēdū etiā vlterius ꝙ inter splenem ⁊ stōm mediat
vena: imo plures per q̄s hora vicinitatis stōi currit melā/
colia ad os stōi ⁊ sui acetositate stimulat os ipsum: ita vt
moueant᷑ partes motu locali ⁊ inuicē cōfricent᷑: ⁊ ꝑꝑ ace
tositatem magis hanc fricationē sentiunt. Sensus autem
istius confricationis est fames quā sequit᷑ appetitus cibi.
Sed de hoc magis vltimo caplo huius ꝑme fen. ¶ Ista
ergo est vtilitas excitare appetitum modo dicto. ¶ Item
qn̄ partes stomachi vniuntur ⁊ condēsantur inuicē stōus
melius digerit. ergo secundū iuuamentum est vnire qd̄ fit
frigiditate pontici: puta melancolie. ¶ Et nota bene ex di
ctis modum ſm quē acetosa excitāt appetitum: lʒ ad hoc
alie cause concurrāt que scd̄o techni videbunt᷑ quare ⁊c̄.

¶ Debes autē scire ꝙ colera rubea que ad chi
stim transmittitur fellis est illud quo sanguis
non indiget: ⁊ illud quod a felle egreditur est il
lud quo fel non indiget ⁊ similiter colera nigra
que ad splenē transmittit᷑ est illud quo sanguis
non indiget: ⁊ illud qd̄ a splene egreditur est il/
lud quo non indiget splen: ⁊ quemadmodū il/
la colera rubea postrema euigilat virtutem ex/
pulsiuam inferius: sic colera ista nigra postre/
ma virtutem appetitiuā euigilat superius. Un
de sit deo omnibus meliori factoribus laus.

¶ Nūc ponit quādā proportionabilitatem inter ambas co
leras nāles rubeas scilʒ ⁊ nigrā. ¶ Et dicit ꝙ illud qd̄ de
colera rubea dicit᷑ ꝙ mittit᷑ ad chistim fellis est illud quo
nō eget sanguis. Et illud qd̄ a felle ad intestina mittit᷑ est il
lud quo non eget fel: ita illud de melancolia qd̄ mittit᷑ ad
splenē est quo nō eget sanguis. Et illud qd̄ a splene ad sto
machū mittit᷑ est illud q̄ nō eget splen. Et quēadmodū co
lera que expellitur a chisti mittit᷑ ad itestina ad euigilādū
expulsiuā. Ita illud qd̄ mittit᷑ a splene ad stōm euigilat ap
petitiuā. Et de ordine hoc sit laus deo meliori omnibus.

¶ Nota tn̄ hic non totam coleram qua non eget sanguis E
mitti ad chistim ſm aliquos: q: illud qd̄ cū vrina expellit᷑
fuit trāsmissa cū sanguine: q: eo egebat sanguis. Nā aq̄si/
tas vrinalis vadit ad renes cū sanguie nutrituro renes cū
quo est colera causa vtilitatꝭ predicte: ⁊ completa vtilitate
expellitur per vrinam. fuit ergo de illa qua eguit sanguis.

¶ Utrū in chisti sp̄ sit colera: ⁊ i splene melācolia. Q. xix.

Sed dubium est vtruʒ in chisti semper sit co
lera ⁊ in splene melancolia.
¶ Dicendum ꝙ sic. in dispositione sanitatis. Causa est vt
sit continue presens pro necessitatibus ⁊ vtilitatib⁹ dictis.
¶ Attende tamen ꝙ in dispositione preter naturam con/
tingit non mitti coleram ad chistim ⁊ aliquando plus q̄ʒ
illud quo non eget sanguis mitti ſm varias exigentias.

¶ Melancolia vero non naturalis non est ad
modum hypostasis ⁊ fecis: immo est ad mo/
dum adustionis ⁊ cinereitatis.

¶ Nunc determinat de melancolia nō naturali. Et primo
gn̄aliter. scd̄o diuidit species melancolie nō nālis ibi (Me
lancolia autē.) Prima in tres: q: ꝑmo ponit quandā diffe
rentiā inter melancoliam naturalē ⁊ nōnaturalē per quā
aliqualr̄ notificatur melancolia nōnaturalis. Scd̄o decla
rat quoddam dictum. Tertio ostendit ꝙ melancolia na/
turalis debet dici hypostasis sanguinis. secunda ibi. (Res
nāqʒ) tertia ibi (Et nec habuit.) Dicit primo ꝙ melācolia
nonnaturalis non est ad modum hypostasis ⁊ fecis sicut
naturalis: immo est ad modum adustionis ⁊ cinereitatis.

¶ Ubi nota hypostasim significare omnē rem grossioris F
substantie q̄ʒ residuum aptuʒ inferius stare in liquido vel
fluido ⁊ in eo naturaliter inueniri sicut feces vini dicimus
hypostasim eius. Est eni apta inueniri in vino. Et hoc mo
do loquendo melancolia naturalis est hypostasis sangui
nis. Nōnaturalis vero: lʒ sit apta descendē in sanguie cuʒ
miscetur secum: tamē non est apta in eo naturalr̄ iueniri.

¶ Nota scd̄o melancoliā naturalem cum nōnaturali con G
uenire in terrestreitate: q: vtraqʒ est humor sanguine terre
strior etiam in naturali dispositione sue forme: sed differūt
ex parte complexiōis in actiuis. Nōnaturalis hʒ plerūqʒ
calorem vstiuū ad modū calcis ⁊ est oium humorū pessi/
mus: vt sumitur q̄rto naturalium virtutuʒ caplo vltimo.

Differunt etiam ex parte finis:quia per nõnaturalem non
potest natura consequi fines in melancolia intentos.
h ¶ Nota tertio ꝙ nõ dr̃ melancoliã nõnaturalem esse cine
rẽ:q̃ tunc nõ posset esse vehiculum putredinis sed ad mo
dũ vstiõis:idest est facta sicca terrestris nõ ex actiõe nãlis
caloris:ſz caloris adurẽtis vel putrefaciẽtis ⁊ icinerãtis.
¶ Nota quarto.non solum per viam adustionis ⁊ putre
dinis generari melancoliam nonnaturalem: sed aliquan/
do per viam fortis congelationis:vt sumitur.capitulo se/
quenti:sed quia ista rara accidit:ideo Auicenna tacuit.

¶ Res nãq; hũide cũ rebꝰ terrestribꝰ admiscen
tur:sepaꝛ terrestreitas ab eis aliq̃ duoꝝ modo/
rũ:aut ad modũ hypostasis et tale q̃le illud est
de sanguine est melãcolia nãlis:aut ad moduz
adustionis qd̃ est cũ resoluiꝛ subtile ⁊ spissuz re
manet ⁊ tale q̃le illud est de humoribꝰ est melã
colia supfluens:⁊ ista qdẽ vocaꝛ colera nigra.

¶ Nunc declarat hoc dictum:⁊ dicit ꝙ res humide quãdo
miscentur cũ eis res terrestres separaꝛ ab eis terrestre ali
quo duorum modorũ:aut ad modũ hypostasis:⁊ tale q̃le
est illud de sanguine est melancolia naturalis. Aut ꝑ mo/
dũ adustionis qd̃ est cum subtile resoluiꝛ ⁊ remanet gros/
sum. Et tale quale est illud de omnibꝰ humoribus est me/
lancolia superfluens. Et ista est que vocatur colera nigra.
i ¶ Nota hic ꝙ in massa sanguinea que est aggregatuz ex
q̃tuor humoribus est humor alijs grossior ⁊ terrestrior ta
mẽ nãliter cum sanguine ⁊ tali massa inuẽtus q̃ est aptus
descendere infra:p̃cipue cũ per flobothomiã euacuaꝛ. Et
ibi est hypostasis ⁊ melãcolia nãlis sumendo hypostasim
vt sup̃ dicitꝛ. In eadẽ massa est colera ⁊ flegma ⁊ sanguis:
quos aut per adustionem:aut congelationẽ contingit in/
grossari ita vt deorsum descendant sed nõ ꝓpter hoc dicũ
tur hypostases:q̃ nõ sunt ita grossa apta naturaliter in ta
li massa inueniri. Sicut ergo calx aut cinis si proijciaꝛ.in
vino ⁊ vadat ad fundum non tamẽ dicitꝛ fex vini.sic est de
ista melãcolia non naturali. ¶ Et ex hoc textu colligitur
ꝙ absolute nomẽ colere nigre dicitur de ista nonnaturali.
¶ Nota ꝙ hic locus ⁊ si apud Thomã de garbo ⁊ Mar
siliũ ⁊ Jacobũ ⁊ reliquos modernos videaꝛ hanc habere
k expositionẽ. Tamẽ aliter dicit Dinus. Et est ꝙ calor dige
stiuus epatis nõ cõparaꝛ vnquã melãcolie gñande tanq̃z
solitarie gñareꝛ:sed qñq; gñatur nãlis melancolia ꝑ dige/
stionẽ per quaz per se sanguis digeriꝛ ⁊ grossum terrestre
ab eo separaꝛ. Et relinquiꝛ ibi forma melãcolie non per se
intenta a calore illã generante. ⁊ ideo est ad modũ hypo/
stasis. ¶ Et videtur velle Dinus ꝙ mã grossa fecalis que
per digestionem sanguinis sequestratur:nullũ habet pro/
priũ modũ digõnis. Et ex hoc vr̃ inuere ꝙ genito sangui/
ne in ꝑncipio:sed nõduz perfecte digesto multe partes ter
restres sunt de substãtia sui:que tamẽ non sunt in eo cõue/
nienter cum ad pfectionẽ deductus est: ⁊ calor digerẽs se
questrat illas ptes a residuis:⁊ in illis resultat merito cõ/
plexionis prius in eius existẽtis forma melancolie nõ per
se intẽta a calore naturali digerẽte. Et hoc est cõmune om
nibus veris fecibus ꝙ ꝑus q̃z sint separate sunt de essen/
tia eius cuius sunt feces. Et cum hoc modo videtur cõcor
dare ea que hic dicuntur de colera ⁊ flegmate ꝙ non ha/
bẽt hypostasim. ¶ Antonius autẽ vult ꝙ melancolia nõ
habet formã vnam nec est perfectum mixtũ:sicut nec alie
proprie feces. Et ideo Auicẽna nõ posuit cãm suã forma/
lem:caplo sequẽte. ¶ Ipsa enim nõ generaꝛ sed sequestra
tur in epate q̃ erat pars chili inepta in epate recipere di/
gestionẽ. Nã omnis pars que in epate digeritur aut dige
rit diminute:⁊ sic est flegma:aut superflue ⁊ sic est colera:
aut temperate:⁊ sic est sanguis. Sed nulla est que per di/
gestionem conuertaꝛ in melancoliã. imo melãcolia est ps
feculenta que eufugit sua terrestreitate digestionẽ in epa/
te:⁊ per sanguinis digestionẽ ab eo separata. ¶ Et h̃ vult
Gale. scd̃o naturalium virtutum. cum dicit. Q; enim suffi/
cienter grossum ⁊ terrestre finaliter effugit transmutatio/
nem que in epate ad seipsuz trahit splen. Et ideo vult An
tonius in isto passu ꝙ id qd̃ sequestratur a calore natura/
li per modum hypostasis non est vere mixtũ. Sec hic mo
dus non est tã proprius cũ his que dicuntur hic ꝙ colera
nõ habuit hypostasim ⁊ simil'r flegma habuit hypostasiz.

¶ Et neq; habuit hypostasim nisi sanguis. Ex
flegmate.n.ꝑꝑ sui viscositatẽ nihil descẽdit sic̃
ex oleo. Et ex col'a rubea ꝑꝑ sui subtilitatẽ ⁊ sue
terrestreitatis paucitatẽ ⁊ sui motus assiduita/
tẽ:⁊ ꝓpterea ꝙ illud qd̃ de ea a sanguine sepaꝛ
in corpore est parum non descendit res de q̃ sit
curandũ:neq; etiaz cum separatur moraꝛ nisi
parũ. sed putrefit aut a corpore expelliꝛ:⁊ cum
putrescit eius subtile resoluiꝛ ⁊ spissum rema/
net ⁊ fit colera nigra adusta ⁊ nõ hypostasiua.

¶ Nunc declarat vnum supradictum:scilicet melancolia
est hypostasis sanguinis. Et dicit ꝙ non habuit ex humo/
ribus hypostasim nisi sanguis. Quoniaz flegma ⁊ si per
se inueniatur:tamẽ propter sui viscositatem nihil ex eo de
scendit : sicut nec ex oleo. Colera vero rubea non habuit
hypostasim propter paucitatem sue terrestreitatis ⁊ sub/
tilitatem ⁊ motus assiduitatem. Et quia quod de ea sepa/
ratur ex sanguine est modicum. ideo etiam non descendit
res de qua sit curandum. nec etiam cum separatur mora/
tur nisi parum. immo putrefit ⁊ ipsius subtile resoluitur
⁊ residuũ remanet colera adusta non hypostasiua. ¶ Ex
hoc ergo patet quare dicitur hypostasis sanguinis.
¶ Hic nota ꝙ flegma non est commixtum sanguini quia l
non habet rem terrestrem aptam descendere ⁊ subsidere.
Et hoc accidit propter flegmatis viscositatẽ propter quã
terreum etiam si esset prohiberetur a descensu. ⁊ exẽplum
de oleo itelligaꝛ puro ⁊ mũdo. nã nouo descẽdit amurca.
¶ Nota secundo ꝙ colera etiam pura propter causas di/ m
ctas non habuit hypostasim naturaliter cum per se poniꝛ
partem que sit apta descẽdere. si tamen sit aliqua talis est
ita modica ꝙ non curatur de ea propter causas dictas.
¶ Nota tertio ꝙ in sanguine capiẽdo sanguinẽ pro mas/ n
sa sanguinea:non inuenitur tale grossum aptum descende
re quod est melancolia naturalis. Illa ergo est fex sangui/
nis sumendo sanguinem. ꝟ Vel secũdo potest dici fex san/
guinis sumendo sanguinem pro quarta substãtia. quia et
si a tota massa separetur. tamen denominatio fieri debet a
pluri vel nobiliori quod est sanguis. ꝟ Vel tertio cum ali/
quod grossuz residet in aliquo aggregato quod per opus
digestiue separatur. communiter illud dicitur fex optimi
digesti:sicut fex dr̃ vini non spume vel vaporũ q̃ ascẽdũt.

¶ Vtrum colera cum putrescit:eius grossum fiat melan/
colia. Questio. xx.

Hic tamen cadit dubitatio vtrum colera cũ
putrefit semꝑ fiat eius gros
sum melancolia. Et non est dubitãdum coleram posse pu
trefieri. nulla eius parte cõuersa ad alterius humoris for/
mam. ⁊ ita ea non conuersa ad melancoliam. Sed tunc ac
cidit incineratio:vt fit in tertiana interpolata in qua cole/
ra que in vno paroxysmo mouetur incineratur non tran/
seundo ad alium humorem. Contingit tamẽ ex aliqua ta/
li putredine remanere melancoliam. Nam eadem res po
test diuersimode putrefieri ⁊ per diuersa media ad incine/
rationem peruenire ⁊c̃.

¶ Melancolia aũt que est sup̄fluẽs. alia est que est cinis colere ⁊ qđ de ea aduritur que est amara inter quã tamẽ ⁊ coleram rubeam quã adustaꝫ vocamus existit differentia: q2 illa est colera rubea cui cinis hic fuit admixt᷒: hec v̄o nõ est nisi cinis ꝑ se cognit᷒ cuius subtile fuit resolutũ.

¶ Hic spãl'r de melãcolia nõ nãli determinat ponẽdo suos diuersos modos. Et diuiditur in duas. Nã p̄ spẽs melie determĩat vel declarat. Scđo comparat eas in malitia. ibi. (Male igitur.) Tertio ponit epilogũ. ibi (He igitur.) Pria diuiditur in q̃tuor scđo nũm q̃tuor humorũ ex q̃ruꝫ adustione pót melancolia fieri. ibi scđa (Alia est que) ibi tertia (Alia est) q̃rta ibi (Alia est). ¶ Dicit p̄ ꝙ melancolie p̄ter nãm. Alia est q̃ est cinis col'e. ⁊ illud qđ est adustuꝫ de col'a. Et ꝙ hec differt a colera adusta de qua sup̄ dicitur ꝙ est species colere rubee. q2 illa est colera cui hic cinis quem dicimus melancoliam est admixtus. sed ista de qua hic loquimur est cinis per se cognitus ⁊ per se acceptus.

A ¶ Ubi nota. ꝙ col'a rubea cui miscetur melia colica adusta dr̄ col'e p̄ternãlis ꝑ ex̄nei mixtionẽ vt sup̄ dr̄. Sꝫ h̄ imaginamur tantũ adustũ ingrossatũ. qđ cũ illa col'a nõ est mixtũ: sed per se stãs ⁊ illud est melãcolia de qua noster s̄mo.

B ¶ Nota scđo ꝙ hec melãcolia nõ ẽ absolute cinis tũc. n. nõ esset humor nec febris nec putredinis vehiculũ. vt sumitur p̄ quarti capl'o de s̄mõe vniuersali putridarũ febriũ: sed est humor genit᷒ ex parte terrestriori alteri᷒ humoris.

¶ Nota tertio. hanc melancoliam esse amaram attestantem colere ex qua generatur.

¶ Nota vltimo. lꝫ ista sit minori caliditate participãs naturali ⁊ fortassis actuali q̃ꝫ colera: tamen ⁊ potẽtiali ⁊ vstiua qualis est in calce plus humore colerico participat.

¶ Alia est que est cinis flegmatis: ⁊ quod de eo adustum fuit: ⁊ si flegma valde subtile ⁊ aquosum fuerit eius cinis erit salsus: ⁊ si non trahit ad acredinem aut ponticitatem.

¶ Notificat secundã speciem dicẽs ꝙ alia est que est cinis flegmatis ⁊ tale flegma si fuerit aquosum h̄ melãcolia est salsa. Et si fuerit grossum sapor est acetosus ⁊ ponticus.

¶ Utrum melancolia facta ex flegmate subtili saporem salsum habeat. Qõ. xxj.

Hic cadit dubium cũ melia fcã ex flate sb/tili possit ita esse grossa: sic fcã ex grosso q̃re hꝫ saporẽ salsum ⁊ alius acetosuꝫ aut póticũ. ¶ Hic dr̄ cãm eẽ diuersitatis modũ mixtionis partium subtilium tam de natura aque q̃ꝫ terre: que vaporabiliter per corpus sunt dissemĩate. Unde nõ obstãte ꝙ sint eque grossi quo ad totalitatem. tamen habent partes vniuersaliter mixtas. Et hoc supra in flegmate salso tetigi.

C ¶ Nota secundo ex flegmate grosso non solum per adustionem: sed etiam per congelationem expresso humido melancoliam generari. ⁊ talis est maxime pontica ⁊c̄.

¶ Alia est que est cinis sanguinis: ⁊ quod de eo est adustum: ⁊ hec quidem est salsa ad paucam trahens dulcedinem.

¶ Notificat melancoliã sanguineaꝫ dicẽs ꝙ alius est cinis sanguis ⁊ illud qđ est adustũ ex eo. ⁊ hec est salsa trahens ad paucã dulcedinẽ. ¶ Cã salsedinis ẽ mixtio cineris subtilis cũ aqueo subtili dulcedini ꝑpato in eo ex q̊ gñatur. ⁊ h̄ per adustũ ⁊ cinerẽ intelligamus vt supra nõ verũ cinerẽ.

¶ Alia est que est cinis melãcolie naturalis que si subtilis fuerit erit eius cinis ⁊ quod de ea adustum est valde acre: sicut acetum quod cum super terre faciẽ cadit ebullit: ⁊ eius odor est acris a quo musce fugiunt ⁊ alia: ⁊ si grossa fuerit minoris erit acredinis cum ponticitate pauca.

¶ Notificat h̄ meliaꝫ melãcolicã dicẽs. Qꝫ alia ẽ q̃ est cinis melãcolie nãlis: ⁊ i° qđ est adustũ ex ea etiã hec melia nãlis si est subtilis. tũc eius adustũ est valde acre: sicut acetũ qđ cũ supra faciẽ terre ꝓijcitur bullit ⁊ est odoris grauis: ita ꝙ ab eo fugiũt musce ⁊ alia aĩalia. Si vero melãcolia naturalis fuerit grossa tunc eius adustum est min᷒ acre.

¶ Et tu hic considera ꝙ diuisit melancoliam ⁊ flegma in subtilem ⁊ grossam ⁊ non alios humores q2 in alijs non tanta inuenitur diuersitas nõ ꝙ etiã diuidi non possunt.

¶ Nota scđo ꝙ melãcolia melãcolica subtilis bulit supra faciẽ terre eo qđ habet aliquid de nã calcis ⁊ calorẽ inter oẽs alios hũores valde. q̊ sui subtilitate penetrat in porositates t̃re. ⁊ suo acutissimo calore dissoluit aliq̃ grossa ibi iuẽta ⁊ ad nãm vaporis deducit. q̃ ascẽdẽtia faciũt ampulas cũ sono. Et iõ dr̄ ꝙ bullit. ⁊ iõ ẽt acetũ sil'em facit bullitionẽ supra terre faciẽ sui subtilitate penetrãdo interiora ⁊ strictas vias ⁊ faciẽdo sursum p̄tes leuiores ibi iuentas ascẽdẽ. Existimãdũ est aũt alias spẽs col'e nigre: puta illã q̃ fit ex adustiõe col'e citrine sil'i cã posse ebullitiõeꝫ facere. D

¶ Propter quid acetum obstracosum emollit: carnes vero exiccat. Questio. xxij.

Sed incidenter dubitatur de aceto quare infusa in eo ostracosa emollit: carnes vero exiccat.

¶ Hic dicitur a Marsilio veriorem causam esse: quia siccando ossa ea ad dissolutionem ⁊ separationeꝫ preparat. Rn̄sio Marsilij.

¶ Secundo q2 partes ossis ⁊ poros qui parui sunt penetrat aceti pars subtilior que remollit: sed pars grossa aceti valde frigida non penetrat: quia illa est exiccatiua.

¶ Sed ego puto nullã istaꝝ esse cãm verã. sed q2 acetum habet vim exiccãdi minori siccitate q̃ꝫ inuẽta sit in osse: et maiori q̃ꝫ sit in hũiditatib᷒ carnis. Jõ illa mollit ⁊ carnes exiccat. mollit aũt ossa magis q̃ꝫ aqua: q2 magꝭ penetrat. Rn̄sio ꝓpria.

¶ Ultimo nota ꝙ melancolia facta ex grossiori melancolia propter grossius ⁊ terrestrius esse suum humidum minus participat acetositate. ⁊ aliquid hꝫ ponticitatis ⁊c̄. E

¶ Male igitur col'e nigre spẽs sunt tres. col'a rubea cũ aduritur ⁊ ei᷒ subtile resoluitur. ⁊ due alie diuisiões q̃s post eã diximus. Melia v̄o flegmatica est tardioris ĩpedimẽti ⁊ malitie. ⁊ melia colerica est q̃ est fortioris malitie ⁊ velocioris corruptiõis: verũtñ est susceptibilior curatiõis q̃ꝫ illa. De alijs v̄o duab᷒ diuisiõib᷒ q̃ magis acris est deterior existit. Si tñ in ei᷒ p̄n° auxiliuꝫ p̄sto fuerit citi᷒ medicatõeꝫ recipiet. Tertia v̄o q̃ min᷒ sup̄ terrã ebulit: ⁊ min᷒ i mẽbra penetrat tardius perimit: sꝫ ad resoluẽdũ ⁊ ad maturãduꝫ ⁊ medicationẽ recipiẽdum magis est effrenis.

¶ He q̊ sũt spẽs hũorũ nõ nãliũ ⁊ sup̄fluẽtiũ.

¶ Hic cóparat species illas in malitia dicẽs. Primo ꝙ spẽs male colere nigre sunt tres. Una per adustionem colere: ⁊ due vltime nomiate facte: scilꝫ per melancolie adustionẽ. ¶ Dicit secundo quasi assignãdo causaꝫ dicti ꝙ melancolia flegmatica est tardioris impedimenti ⁊ malitie q̃ꝫ iste tres dicte statim. Et ideo non dicitur mala colera nigra licet sit preter naturam quia in genere illo nõ est valde maliciosa. Et ita intelligas de melãcolia sanguinea ꝙ non sit valde maligna. ¶ Dicit tertio. ꝙ melancolia colerica est illa de omnibus tribus que est fortioris malitie. Et sic ve/

lociozis cozruptionis: qꝛ velocius cozrumpit id qđ tāgit: sed est susceptibilioꝛ curatiōis q̄ꝫ relique due species quarum impedimentuꝫ est tardius ꝛ ipsa eadem est occultius malitiosa: ꝛ facit citius impedimentum: sed citius curationis est susceptiua. ℭ Dicit quarto. ꝙ de alijs duabus partibꝰ diuisiōis. s. male colere nigre illa que est magis acris existit deterioꝛ: sed in principio si auxiliū fuerit p̄sto citius recipit medicinaꝫ. ℭ Dicit quinto ꝙ tertia. s. de malignis que minus est acris ꝛ minus super terrā bulit que est fcā per adustionē melācolie grosse est tardioꝛ in ip̄rimēdo: sꝫ est magis effrenis ad resoluēdū ꝛ maturādū ꝛ recipiēduꝫ medicationē. ℭ Ultimo dicit epilogando circa totū dictū ꝙ hec dicta sunt sp̄es humozum naturaliū ꝛ p̄ter naturā.

F ℭ Circa p̄mū dcm̄ cōsidera ꝙ quāuis omnis sp̄es colere nigre aduste sit mala. tamē in hoc genere ille dicunť male que sunt maioꝝ malignitatis: sicut dicimꝰ malos esse scorpiones septem nodozū in cauda. nō qꝛ reliqui nō sint mali. Ita hic ille tres species dicte dicunť male in genere suo p̄ter nām. Sed flegmatica ꝛ sanguinea qꝛ minus sūt maligne nō dicunť male meľie p̄ter nām ad sensum dictum.

G ℭ Nota scđo ꝙ qꝛ in flegmate multuꝫ aque permiscetur ideo prohibetur ne suum terreum cum aduritur tantam vstiuam caliditatem recipiat: sicut videmus ꝙ quozūdaꝫ lignozum calidozum: vt ficus est cinis acutioꝛ q̄ꝫ lignozuꝫ frigidozuꝫ: vt salicis. Hec est ergo causa quare non valde maligna est meľia flegmatica. ꝛ ita dicimus de sanguinea. ℭ Et hec eadem est causa quare tardiozis impedimenti.

H ℭ Circa tertium dictum nota ꝙ cōmuniter cineres reruꝫ calidarum aliozum paritate supposita sunt calidiores: sicut ligni ficus ꝛ salicis dictum est. lꝫ non seruata paritate in tempoze applicandi ignis contingat contrarium. vt patet de calce ex lapidibus facta ꝛ cinere arbozum: ꝛ patet de cinere fullonum. Quia igitur melancolia colerica est quasi cinis calidissimi humozis scilicet colere ru. aduste: ideo ipsa inter species melancolie est calidioꝛ ꝛ perniciosioꝛ ꝛ velocius cozrumpit. ꝛ quia subtilioꝛ susceptibilioꝛ est curationis posita paritate ex parte mozbi: quia humoꝛ subtilioꝛ facilius euacuatur. Et ex similibus causis potes intelligere cōparationē mľie melācolice subtilis ꝛ grosse.

I ℭ No. 4. ꝙ colera ꝑinaria qꝛ venenositate p̄ticipat videť debē dici q̄libet meľie specie deterioꝛ lꝫ forte ea si adurať ꝛ ad meľiam p̄ueniat fortassis p̄t dici ꝙ sit meľia d̄terioꝛ. ℭ Nota vltimo. ꝙ melancolia potest fieri preter naturaꝫ per aliozum humozum admixtioneꝫ: sed quia hoc erat totiens dictum de alijs tanq̄ꝫ notam reliquit Auicenna.

2° elemētozuꝫ et Hipp. in lib. d̄ nā hūana. ℭ **Inquit Gal. qui dixit ꝙ humoꝛ naturalis solummodo est sanguis: ꝛ alij humores sunt superfluitates quibus nō eget: non dixit verum.**

ℭ Ista est scđa pars principalis capituli. in qua Auicen. quasdam dubitationes circa humores remouet. Et diuidiť in quatuoꝛ. Primo remouet vnum dubiuꝫ. scđo secundum. tertio tertiū. quarto se excusat a solutionibꝰ quarundā dubitationū de humozibus. ibi scđa. (Sūt aūt) ibi tertia. (Et sunt qdā) ibi q̄rta (Adhuc. Quidā.) ℭ Prima in duas. Nā p̄ ponit Galenus positionē circa p̄mū dubiuꝫ. secundo rationes eius ibi (Si enim solus). ℭ Dicit p̄mo Gale. dixisse ꝙ qui dicit ꝙ solus sanguis est humoꝛ naturalis ꝛ alij sunt superfluitates quibꝰ nō eget nō dixit verū.

K ℭ Nota ꝙ p̄mo hic esse dubiū. Utrū solus sanguis est humoꝛ nālis. ꝛ respōsio Galeni est ꝙ nō. ꝛ hoc scđo elľtozū.

L ℭ Nota secundo ꝙ de materia nutritionis membzozum tres inuente sunt positiones. ℭ Una est Aristotelis ab eo intelligenda primo de histozijs/tertio ꝛ decimosexto capitulis. ꝙ inter humores primos nullus est qui sit in nutrimentum aptum per actionem calozis conuerti in substantiam membri nisi sit sanguis vel prius in sanguinem conuertatur quod dicitur propter flegma naturale. ℭ Et ista positio est bipartita. nam quidam dicunt ꝙ in corpore mere naturaliter dispositio cum sanguine: sanguis habet suas partes diffozmes: quasdam grossiores quasdam subtiliores propoztionatas colere ꝛ melancolie. Et hanc diuersitatem dicūt sufficere ad hoc vt membra tam diuersarum complexionum ex eo generentur ꝛ nutrianť. ℭ Et potest quo ad hoc quod dicitur coleras non esse actu in venis colligi ab Auerroi secundo colliget. capitulo secundo. Et s̄m hoc dicunt neq̄ꝫ coleram neq̄ꝫ melācoliam preparare sanguinem ad nutriendum: immo non habere nisi iuuamenta que dicuntur de colera in felle ꝛ melācolia in splene. ℭ Secundi dicunt ꝙ cum sanguine in corpore naturaliter disposito miscetur colera ꝛ melancolia. ꝛ ꝙ ideo miscetur quia opoztet sanguinem ab eis alterari ad hoc vt fiat conueniens materia diuersozum membrozum. Et s̄m hoc dicunt ꝙ licet non fiant partes membri. tamen sūt ad nutricationem necessarij. ℭ Tertia via est Gal. ꝛ Hippocra. narrata secundo elementozum. ꝛ est quia quilibet quatuoꝛ humozum cum alijs miscetur a caloze naturali. ꝛ tandem s̄m partes conuertitur in substantiam membri. Et omne membrum quatuoꝛ humozibus nutritur. sed tamen optimum ꝛ aptissimum humozem esse sanguinem. ℭ Et videtur Gale. ꝙ vtraq̄ꝫ vltimarum viarū teneri potest. Et ꝙ ratio non potest demonstrationem afferre super alteram viarum. Unde secundo eľentozum de hoc dixit. Non est simpliciter possibile demonstrare verum hoc in primis elemētis. ℭ Uterq̄ꝫ. n. sermo habet quid propriuꝫ ꝛ probabile. Sed tamē via tertia narrata videtur sibi verisimilioꝛ propter rationes quas statim faciet Auicenna. Et s̄m hanc viam exponendo textum quoniam est narratiuus opinionum Galeni. Dicēdum est intelligi ꝙ ille qui dixit ꝙ solus sanguis est humoꝛ naturalis. i. aptus in substantiam membzozum conuerti per actum virtutis nutritiue non dixit verum. qꝛ etiam alij sunt materia restaurationis deperditi. ℭ Tenētes autē primam viam absolute dicunt Gal. non vere dicere: vt potest ab Auer. Gal. reprehendēte colligi loco allegato. ℭ Tenētes autē viam mediam volunt verba Galeni: vt hic ab Auicēna scribūtur: ꝛ mentē Aristotelis saluare. Et distinguūt de humoze naturali ꝙ aliquis est naturalis qꝛ aptus vt per actionē caloris nālis in substantiā membri conuertať. Et h̄ modo reliqui humores a sanguine nō sunt nāles. ℭ Scđo mō diciť humoꝛ nālis. qꝛ nature conueniēs pro finibus dictis ꝛ necessarius pro nutricatione nō qꝛ ipse nutriat: sed qꝛ preparat sanguinē ad hoc vt nutriat: vt supra dꝛ. Et hoc modo alij humores a sanguine sunt nāles. Et hāc dicūt Aui. hic ꝛ Gal. intelligere. ℭ Ego aūt cū Galeno quālibet triū viarum puto esse p̄babilē. Sꝫ sequēdo viā Galeni opoztet dicē non quālibet colerā rubeā naturalem esse multe amaritudinis. tūc enim sanguis p flobothomiā a mēbris colericis eūatus: sicut pulmone ꝛ corde esset amarꝰ qđ repugnat experiētie. Et in h̄ sum contētus de cōmuniter dictis an solus sanguis inter humores primos nutriat.

ℭ **Si enim solus sanguis esset humoꝛ qui membra nutrit omnia in suis complexionibus ꝛ essentijs similia forent. os nāq̄ꝫ carne durius nō existit nisi quia sanguis cui substantia dura melancolica fuit admixta ipsum nutriuit neq̄ꝫ cerebruꝫ mollius est carne nisi qꝛ sanguini qui ip̄m nutriuit suba mollis flegmatica fuit admixta.**

ℭ Nunc ponit rōnē ad Galeni positionē cōfirmandā. Et diuidiť in tres. Nam p̄mo ponit vnam rōnē. scđo secundaꝫ. tertio remouet instantiā. ibi secūda (Ipsum quoq̄ꝫ sanguinez). ibi tertia. (Aq̄sitas namq̄ꝫ). ℭ Prima ratio est ista.

Si solus sanguis nutriret omnia mēbra essent similia in suis cōplōnibus ⁊ essentijs. Cōsequēs manifeste falsuʒ. ⁊ cōsequentia tenet per hoc ꝙ nō videt̃ fuisse os durius carne nisi qa sanguini qui ipsuʒ nutriuit substātia dura melancolica fuit sibi cōmixta. Et cerebrū nō existit mollius carne: nisi quia sanguini qui ipsum nutriuit fuit mixta substantia
A mollis flegmatica. ¶ Ubi nota hāc rōnem sumi scđo elementoꝝ. Nota ꝙ hanc Gale. voluit esse demonstrationem vt p̄dicitur: sed vult Gal. ꝙ cuʒ natura sit docta ⁊ facere ⁊ nutrire ⁊ habeat nutrire mēbra diuersarū cōplexionū ⁊ diuersorū modoꝝ substantie habeat etiā materias istis mēbris ꝓportionatas. vt melancoliā ossibus flegma neruis ⁊ cerebro. verisimilius est ipsam vti pro vniuscuiusq̄ mēbri generatione ⁊ nutrimēto illi mēbro ꝓportionato ⁊ nō
B vnico humore pro omnib⁹ mēbris. ¶ Nota scđo. Gal. voluisse nō tm̄ istos alios a sanguine alterauisse sanguineʒ vt sit cōueniēs materia nutricationis determinatoꝝ mēbroꝝ sed cōuerti in substātiā eorū: sicut sanguis. Et ideo eius sequēdo viā dicimus intelligi solū sanguinē nutrire qꝛ nullū alium humorē nutrire. ¶ Sed illi de secunda opinione supraposita exponunt ad hūc sensuʒ ꝙ ex hoc ꝙ mēbra sunt diuersarū cōplexionū ⁊ modoruʒ substantie. Sequitur ꝙ fuit opportunū alios humores sanguine misceri ad alterādū ⁊ preparandū sanguinē pro nutrimēto mēbrorum. Et ideo sanguinem non nutrire solū. i. nō cōmixtum cū alijs. vel. i. non solum ad nutritionem concurrere. ¶ Nota tertio, istam propositionem os nāq̄ carne ⁊c̈. Nō intelligi sic ꝙ nō sit alia causa. quare os est durius carne nisi ista. Naʒ efficientes ⁊ finales sunt multe: ⁊ q̄bus magis dʒ attribui effectus. vt sumit̃ scđo physicoꝝ. ab Arist. Sed vult ꝙ sine hac diuersitate in causa materiali natura nō fecisset hāc dr̄iam in modo substantie inter mēbra. ⁊ precipue in principio generationis cū agens videtur vnum. vt infra caplo de virtutib⁹ naturalib⁹ ministratis. ¶ Ex quo intelligit̃ ꝙ lr̄a dʒ sic suppleri. os nāq̄ carne durius non existit: nisi qꝛ sanguis cui substantia dura melancolica admixta fuit nutriuit. ⁊ supple ex tali generatum est.

¶ Ipsum quoq̄ sanguinē alijs inuenim⁹ admixtū hūoribus q̄ ab eo separant̃. Cū. n. extrahit̃ ⁊ ordinatiʒ ponit̃ i catin visu discernit̃: qđ separat̃ in partē q̄ est sicut spuma: ⁊ ē colera rubea: ⁊ partim que est sicut fex ⁊ res turbida. ēt ē melancolia: ⁊ partem que est sicut albumen ouorū ⁊ est flegma: ⁊ partē aquosaʒ que est aquositas cuius superfluitas in vrina euacuatur.

¶ Nunc ponit rōnem secundā. Et est talis sanguis in venis est admixtus alijs humoribus. Igitur alij cū sanguine nutriunt. Cōsequētia tenet. qꝛ nō videt̃ alia ratio: quare sunt admixti. Et assumptuʒ patet visu cū per flobothomiā sanguis euacuat̃. Separat̃ enim in parteʒ spumosam que est colera. ⁊ in partē grossam nigrā que est melācolia ⁊ partē que est sicut albumē ouorū ⁊ est flegma. ⁊ partem que est
C aquositas cuius superfluū in vrina expellit̃. ¶ Nota ergo primo rationē Gal. sumptā ab Hippocrate abbreuiari. secundo elementorū. Hoc mō si homo esset ex vno humore tm̄. sequeret̃ ꝙ aliqñ possemus ipsuʒ in aliqua dispōne cū illo tantū vno reperire. Modo hoc repugnat experientie cū in hora oī anni ⁊ omni etate ⁊ oī vena sanguis qui inuenitur inueniat̃ cōpositus ex flegmate colera melancolia ⁊ sanguine vero. Et hec ēt ratio tm̄ est probabilis. Nam pōt dici ꝙ cōsequentia nō valet. qꝛ alij humores sunt necessarij ꝓpter alias vtilitates supra dictas ⁊ spiritus inueniunt̃ in corpore de necessitate. ⁊ tamen non sunt materia restaurationis. Et ꝭm opinionē mediā sequitur ex hoc antecedēte tātū ꝙ illi humores sunt necessarij ad nutricationē ad sensum suū. ¶ Prima vero opinio in hac rōne concedit ꝙ in omni dispositione corporis naturali reperitur in sanguine partiū diuersitas inter grossuʒ ⁊ subtile. Sed negaret grossum esse melancoliā. ⁊ subtile colerā. Licet iste due partes sanguinis sint in potētia colera ⁊ melācolia. Et sic cōcedit ꝙ in sanguine est colera ⁊ melācolia. Isti tamē duo humores nō sunt elemēta sanguinis. qꝛ lʒ elemēta sint in potētia in eo cuius sunt elementa. tamē nō conuertit̃ ꝙ omne existens in alio in potētia sit eius elementū. Et in hoc dicit secundo colliget Auer. deceptū esse Gal. ¶ Nota vltimo ex hac parte communiter cōcipi ꝙ aquositatis vrinalis vna pars mittitur cum sanguine ad venas. alia ad vesicam.
¶ Sed hic dubium est vtrum in corpore optime sano contingat. ⁊ videbitur in capitulo sequēti.

¶ Aquositas nāq̄ nō est ex humoribus solidis neq̄ ē nisi ex eo qđ bibit̃ ⁊ nō nutrit: neq̄ est necessaria nisi in nutrimēti attenuatione ⁊ penetratione. hūor nāq̄ est qđ ex eo qđ bibitur ⁊ comedit̃ ē nutriēs. Qđ aūt dico nutriēs volo itelligi ꝙ est in potētia simile corpi. Qđ aūt in potētia corpis. s. humani silitudinē hʒ est corpus cōmixtum non simplex. Et aqua quidē est simplex.

¶ Nunc remouet instantiam. Posset quis dicere ex hac ratione tua. sequeretur ꝙ aquositas etiaʒ esset humor. Et sic primi humores fuissent quinq̄ nō quattuor. ¶ Respōdet ergo dicendo ꝙ aquositas nō est ex humorib⁹ fixis. i. naturalibus ad sensum dictum in principio capituli. Et non est nisi ex eo qđ bibit̃ ⁊ nō nutrit ⁊ nō est necessaria nisi in attenuatione nutrimēti ⁊ penetratione. ¶ Et ratio dicti est: qꝛ humor hoc modo sumendo humorem pro naturali nō est nisi ille qui factus est in corpore ex eo qđ comeditur ⁊ cuʒ hoc est nutriens. Et per nutriēs intelligo illud qđ est in potentia simile corpori humano. Qđ autem est in potentia simile corpori humano est corpus cōmixtuʒ vera mixtione nō simplex per carentiā vere mixtionis: ⁊ aqua. i. aquositas vrinalis est hoc modo simplex: quia nō mixta vera mixtione. ¶ Nota ergo hic aquositatem esse humorē primū sumendo humorē primum pro omni humore vel liquido corpore imediate in nobis ex chilo genito vel ad talem reducibili. sed non est humor hūorosus vel fixus: qꝛ isti sunt humores imediate ex chilo generabiles nō ꝭm totū suum genus superflui. Nam aquositas ꝭm totū genus est superflua: ⁊ hec supra pro parte habuisti. ¶ Nota secundo: cuʒ dicitur. Neq̄ est nisi ex eo quod bibitur. Iste textus dupliciter exponitur. ¶ Aliqui enim dicunt ꝙ aquositas ꝓ maiori parte non est nisi ex eo qđ bibitur non ꝙ non fiat aliquādo ex cibo. ¶ Uel secūdo posset dici. ꝙ potus sub hac ratione nō habet conuerti in substātiam corporis cū aqua sit potus ⁊ non nutriat. Uult ergo Auicēna dicere ꝙ quia aliquando aquositas vrinalis debita est ex aqua que bibitur ⁊ aqua est simplex. Ex hoc arguimus ꝙ etiam debita alia aquositas vrinalis non nutrit quomodocunq̄ tamen exponatur. concedendum est ex cibo scđm partem in epate generari aquositatem vrinalem. Et ex hoc patet vrinalem aquositatem aliquam generari in epate hora generationis humorum: ⁊ aliquaʒ nō generari: sed prius assumi in potum. nam simplex aqua cum bibitur ⁊ postea mingitur non generatur nec per primam nec per secundam digestionem. imaginabile etiam esset aliquam aquositateʒ vrine expellendam generari in stomacho ⁊ mitti ad epar gratia subtiliationis chili.

Secūda h⁹ doc. secunda sum. prima. c. 9.

D

¶ Utrum simplex nutriat. Questio. xxiiij.

Sed hic solet dubitari vtrum simplex nutriat: ⁊ videtur ꝙ sic. qꝛ in tam modica quātitate potest sumi vt altereretur ⁊ assimilet̃ agenti ꝙ nō

habet in textu. ¶ Dicit q simplex nõ est nutrimētū corporis nec verū nec futurū. Nā quocunq capiat nutrimētū ipsum per actionē caloris corporis nrī est aptū transmutari in subam corporis siue p vnā siue p plures trāsmutatiões. Sed a calore nrī corporis nullum simplex pōt isto mō alterari. Et cū dr q in tā modica quātitate pōt sumi. Dicit negādo de similitudine oimoda: sed bene verū est de silitudine in gradibus qualitatiuis elemētarib⁹. in quarū qualitatib⁹ simplex est receptū. sed non agunt alie dispōnes ad formā mēbri vel humoris reqsite: qz patiēs nō est susceptiuū eorū: et actus actiuorū recipiuntur in patiente disposito rc.

¶ Utrum semper aliquid de aquositate vrinali cum sanguine vadat. Questio. xxiiij.

Sed dubitat vtrū semp aliqd de aquositate vrinali vadit p venas cū sanguine. Et vr q sic. ¶ Prio qz semp in flobothomijs appet aquositas. ¶ Scdo. qz illa est vtilis ad subtiliandū sanguinē. ¶ Tertio. qz videmus oē corp⁹ cū laborat forti exercitio sudare: sz sudor est aquositas sanguinis cui pus colericū est admixtū. ergo in oi corpe cū sanguine est aquosita. ¶ Quarto: qz aliter nō possemus per vrinā sup dispositionē sanguinis et humorū qui sunt in venis significare. ¶ In oppositū vr mēs Gal. scdo nāliū vbi vult q a seris mundū opz esse aialis corpus: mō sero maxie assimilat aquositas vrinalis q ab isto dz eē mūdū corpus. Ergo in dispōne optie sana nō
F trāsit h aquositas cū sanguie. ¶ Pro dubio nota q aquositas ad hoc est necessaria vt nutrimētū per strictas venas trāseat. Naz in epate opz q trāseat a ramis vene porte ad venam chilis que est in gibbo vie ille sunt strictissime post epar. sunt et vene capillares in mēbris disseminate q valde stricte sunt per qs et opz nutrimētum trāsire. Sed dria est: qz per venas epatis opz multū nutrimētū transire et cito: sed per alias capillares in mēbris intētas paucus et tarde trāsit vt iteruz conuertat ad mēbrorū nām. ¶ No. scdo
G
Opi. duplex ad qōnem. Pri⁹ opi. pter hec pncipia duas esse opiones in qōne nrā. ¶ Una dicit q in corpe tēperato nulla ps aquositatis trāsit ad venas post epar nisi ad illas q ad renes ducunt. Hoc pbant: qz talis est sanguinis infectiua: et talia nō debēt esse in corpore tēperato. Et hoc dicūt voluisse Gal. scdo nāliū virtutū. loco allegato qd opz sanguinē esse mundū a seris. Nec valet argumentū sanguinē post epar opz per strictas vias trāsire. ergo indiget aquositatis subtilitate. Nā nō trāsit in tanta quātitate quāta in epate. Nec opz ita velociter trāsire et cū hoc hz colerā ipm subtiliātē. Qd aūt inuenit aquositas in sanguine p flobothomiā extracto est in corporib⁹ nō tēperatis. Etiā flegma cū subtile fuerit aquositati similat qd flegma bn cuz sanguine permiscet. ¶ Ex quo pz q vrina tēperate quātitatis ad suā aquositatē nō imediate significat sup dispōnes mēbrorū aliorū ab epate et vijs vrine. Cōtingit tn in corpe nō tēperato in venis cū sanguie aquo
Secūda opi. sitatē misceri. ¶ Scda opinio dicit q in quolibet corpore nāliter disposito aliqd aquositatis transit cū sanguine per venas pter necessitatē subtiliationis: sed illud nō opz in in corpe inculpate sano esse notabile. et hoc sufficit Gal. loco allegato: q sanguinē opz esse mundū a seris. i. nō notabiliter cū illis permixtum. et hic scds modus facilius saluat apparentias. et pz quō argumenta soluant.

¶ Sunt autem quidam hominū qui opinantur corporis virtutez sanguinis sequi multitudinē et ipsius debilitatem sequi eius paucitatē.

¶ Nunc Aui. remouet scdm dubiū circa mām de humoribus: et duo facit. Primo ponit errorē. Scdo remouet ibi secūda. (Sed nō est ita.) De pma dicit: q qdā sunt hoium q existimabāt fortitudinē vtutis sequi multitudinem sanguinis et debilitatē sequi paucitatē. ¶ Circa quaz partē nota
D q forme aiatorū limitāt sibi determinatas corporū quātitates cū qb⁹ optime finē suū cōsequunt. Nec alia de cā pncipaliter musca est parua et elephas magnus. ¶ Ex hoc seqtur q in recessiua a tali quātitate siue versus plus. siue versus minus nō est qtitas ita pportionata ad finē consequendū: sicut in illa alijs existētib⁹ pportionatis. ¶ Nota scdo q vtutis fortitudo qdā est pseuerans qz apta pseuerare: et qdā presens nō apta perseuerare. ita dicit pmo affo. cōmē. 3. a Gal. ¶ Nota tertio q in augmēto quātitatis vltra mensurā forme aialis proportionatā vsqz ad qd. qdaz sunt vtutes que ad presentiā fortificant. Istud pz de gigantib⁹ vel illis pportionalē quātitatē habentib⁹ de qbus nō est dubiū q nō habēt illā mediocritatē quātitatis quā sibi forma humana pportionatissimam limitat. qui tn quo ad multos actus in fortitudine excedunt mediocres. ¶ Nota qrto q hoc nō obstante ipsi hoc modo recedētes nō sunt apti tāto tēpore in suo robore pseuerare: sicut mediocres: hoc notat experiētia: q adueniente senectute incidunt malas egritudines. ¶ Ultimo nota q sicut forme aiatorū limitāt sibi determinatas quātitates pro suo subiecto. ita limitāt sibi determiatas quātitates humorū sibi in suis operationib⁹ deseruientiū. Ex his sequunt tria. Primū aliqd sanguis augmētū supra tēperatā eius quātitatē est cā presentis fortitudinis cuiusdā virtutis respectu tēperati sicut aliqd quātitatis corporis augmentum est cā similis roboris. ¶ Scdm est q nūqz talis fortitudo est ita perseuerās: sicut fortitudo mediocritatem. Consequēs patet ex dictis. ¶ Tertiū est q aliqd pōt esse tale augmentū qd cōsequit virtutis debilitas pns: pz: qz tale augmentum in quāto cōsequitur lassitudo: vt tertia huius et qnqz febris sinocha. Et ideo illorū positio qui narrati sunt est falsa.

¶ Sed nō est ita. Qd vo attēditur est dispositio eius quantitatis que de eo corpus ingreditur.

¶ Remouet errorem dicens q non est ita. vt predicti dixerunt. immo illud qd attēditur est mēsura quantitatis sanguinis ingredientis corpus. i. q habeat in mensura pportionata forme pro finibus suis.

¶ Et sunt qdā q opinātur q cū humores aucti fuerint aut diminuti. Postqz corpora hūana hz cōparationē fuerint q debēt in quātitate vnius ad alterū sanitas erit pseruata: sz nō ē ita. humores nāqz preter istud mēsuram in quātitate conseruatam habere debēt non in cōparatione alterius humoris: imo in se cū custodia mēsurationis quaz habēt in cōparatione vnius ad alterum. Adhuc quidem remanserunt de reb⁹ humorū questiones que non medicis: sed tn pertinent philosophis. Ideo eas pretermisi.

¶ Ponit tertiū errorē di. q sunt qdā qui dicūt q cū humores corpis humani habuerint pportionē couenientē vnius ad alterū qlitercūqz quantitas eorū varief sanitas erit bona: ita q solū in pportione cōsistit sanitas. Dicit scdo q hoc nō est verū. imo vltra couenientē pportionē inter se requirit q quilibz habeat quātitatē couenientē mensure ad hoc vt sanitas pmaneat. Dicit vltimo q alie restant de humorib⁹ difficultates magis ad phm pertinentes. ¶ Circa partē hāc nota pmo. q sicut vnūqdqz mēbrū requirit limitatā quātitatē ad optime operandū queadmodū et totū corpus. ita et quilibz humor in tēperato corpore limitatā quātitatē reqrit a qua qualitercunqz recedat nō erit eque bona sanitas. ¶ Ex quo sequit q ad optimū tēperamētū requirit pportio humorū et cū hoc quātitas limitata. Nā nō pōt esse optimū tēperamētū nisi cū eadē pportione humorū. Si. n. sint duo corpa pparatissima alijs paribus ha

bẽt cuiuſlibꝫ hũoꝛis quãtitates eq̃les:ergo ⁊ ꝓpoꝛtiones.
Nã ſi termini ꝓpoꝛtionũ ſunt ꝓciſe eq̃les neceſſe eſt ꝓpoꝛ/
tiones eſſe eq̃les. Q, aũt dĩ. 7. phicoꝝ: ꝙ ſanitas eſt ꝓpoꝛ
tio calidoꝝ ⁊c̃. Nõ dicit̃ ab Ari. ꝑ cõpleta diffinitiõe: ſed
A vult ꝙ ad ſanitatẽ talis ꝓpoꝛtio req̃rit̃. ¶ No. ſcõo: ꝙ q̃õ/
nes que poſſunt de humoꝛib⁹ moueri ⁊ medico ipertinen/
tes ſunt multe. v̄bigr̃a. vtrũ ſint eiuſdẽ ſpeciei ſpecialiſſime
⁊ ſimiles q̃ ad medicũ non pertinent. Et vtrũ ſint animati
q̃õ ad naturalem magis attinet.

¶ De qualitate gñationis humoꝛũ. Cap. 2.

Nutriens maſticatione aliquam habꝫ digeſtionem.

¶ Jſtud eſt caplm̃ ſcõm doctrine q̃rte: ⁊ eſt de
gñatione hũoꝝ. Nã ꝓncipalr̃ modos gñatio/
nis humoꝝ intẽdit Aui. tradere. Et diuidit̃ in
q̃nq; ptes. Jn ꝓma determinat de gñatione chili q pertinet
ad diſtinctionẽ ꝓmã. Jn ſcõa determinat de gñatiõe humo
rũ quos Aui. vocat ꝓmos in ꝓcedẽti ca. ⁊ ſic de digõne ſe/
cũda. Jn pte tertia de gñatione humiditatũ ſcõaꝝ q̃ gñant̃
in venis ⁊ in mẽbꝛis. ⁊ ſic de digõne tertia ⁊ q̃rta. Jn parte
q̃rta. de ſupfluitatib⁹ cuiuſlibet digõnis. Jn q̃nta ponit q̃ſ/
dã canones mãm humoꝝ cõcernẽtes. ſcõa ps incipit ibi.
(Deinde eius ſubtile.) tertia ibi. (Debes autem ſcire ꝙ ſan
guis.) q̃rta ibi. (Supfluitas igit̃.) q̃nta ibi (Debes aũt ſci/
re ꝙ ſi alicuius.) Pꝛima in duas. ꝓmo. n. docet modũ ꝓpa
rationis ad digõnẽ pꝛimã perfectã ſcõo de gñatione chili.
determinat. ibi ſcõa. (Deinde poſtq̃.) Pꝛima in duas. pꝛi/
mo ponit intentionẽ. ſcõo declarat. ibi ſcõa. (Superficies
eni.) ¶ Dicit ꝓmo: ꝙ nutriẽs recipit aliquã digõnez maſti
B catione. ¶ Ubi no. ꝙ hoc caplm̃ ideo poſt ꝓcedẽs ponit̃:
q̃a notioꝛ eſt apud nos humoꝛ q̃ꝫ ei⁹ gñatio. ⁊ ideo ab eo
C tanq̃ꝫ notioꝛi eſt inchoandũ. ¶ No. ſcõo ꝙ per nutriẽs in
telligẽdus eſt cib⁹ pꝛout cõtra potum diſtinguit̃: vt q̃dã di
cunt. Hic eni eſt operatiuus a mã: ⁊ eſt ꝓpter ſui duritiem
maſticatione indigẽs: verũtñ ẽt potũ intelligere poſſum⁹.
Si. n. potũ ita per os ducamus vt cibũ vt q̃dẽ bubuli faci
D unt magis digerit̃ potus q̄ eſt magis paſſibilis. ¶ Nota
tertio: ꝙ ly maſticatione põt ibi tripl̃r intelligi. ⁋ Uno mõ
ꝙ maſticatio ſit cã aliq̃lis digõnis. ⁊ hoc eſt verũ: q̄ eſt cã
maioꝛis paſſibilitatis cibi: ⁊ melioꝛis applicatiõis rei ha/
bẽtis v̄tutẽ digeſtiuã. ⁋ Scõo mõ: q̄ dum ſit maſticatio
aliquã recipit digõnẽ. ſ. per v̄tutẽ alicuius digerẽtis. ⁊ hoc
puto Aui. intelligere. ⁋ Tertio ꝙ maſticatio ſit pars dige
ſtionis ita ꝙ ly maſticatione regat̃ vi cãe foꝛmalis. Et hoc
E mõ nõ eẽt veꝝ nec hic ita itelligit̃. ¶ Quarto no. ꝙ digõ ꝓ
pꝛie eſt cõplemẽtũ actionis ⁊ paſſionis humidoꝝ ⁊ ſicco/
rũ in mixto factũ a calido nãli. ⁊ dĩ recte cõplemẽtũ q̄ cũ
agẽs introduxerit diſpõnẽ quã intẽdit: tunc eſt actio cõple
ta. ¶ Ex quo ſequit̃ trãſmutationẽ cibi duꝫ maſticat̃ pꝛo/
pꝛie nõ dici digeſtionẽ cũ nõ cõpleat̃ caloꝛis nãlis digeren
tis intẽtio. Sed q̃nq; digeſtio tranſmutat̃ ad impoꝛtandũ
partẽ talis actionis vel diſpõnis que in actione illa intẽdi
tur. Et hec ipꝛopꝛie dĩ digõ. ⁊ ideo Aui. ad hoc denotãdũ
dixit aliquã recipit digõnẽ volẽs per illud nomẽ aliquam
denotare diminutionẽ vel ipꝛopꝛietateꝫ vocabuli. ſ. digõ/
nẽ. Uide q̃ dixi diffuſiuſ affo. 22. ꝓme pticu. ſ. Digeſta medi
cari ⁊c̃. ¶ Ex q̄b⁹ oĩb⁹ pꝫ Auic. mentẽ eſſe nutriẽs. ſ. futu
rũ cũ maſticat̃: aliquo mõ tranſmutat̃ a caloꝛe nãli partiũ
oꝛis. q modus eſt de ſpẽ trãſmutationis cõplende a caloꝛe
nãli ſtõi. Et iõ pꝫ ꝙ illi q nõ bñ maſticant nõ bñ digerũt: ⁊
q̃õ in oꝛe ſit ꝓparatio ad digõnẽ ſtõi nõ tm̃ per diminutio/
F nẽ eius q̃õ comedit̃: ſꝫ per alterationẽ. ¶ Ultio no. ꝙ me/
dici tripl̃r aut q̃drupl̃r diſtinxerũt digõnẽ. ſ. ꝺm ſpẽm ꝺm
ꝙ q̃ttuoꝛ ſunt diſtincta loca digõnis cõplete: ⁊ in oꝛe nõ cõ
plet̃ vl̃s aliq̃ digeſtio. ideo dĩ ſolũ ꝓparatio. Sꝫ de nume/
ro digeſtionũ videbitur infra vbi oſtẽdam non omnem il/
lam digeſtionem eſſe completam per quam foꝛma ſubſtã/
tialis acquiritur.

¶ Superficies eni oꝛis ſupficiei ſtõi cõtigua exi
ſtit: imo eſt ac ſi vna eẽt ſupficies: eſtq; in eo vir
tus digeſtiua ex ipſo. cũq; maſticatum tetigerit
aliqua ipſum conuerſione permutabit.

¶ Declarat q̃õ dixit. ⁊ diuiditur in duas. Pꝛimo declarat
eius aſſignando cãm. Scõo per effectũ. ſcõa ibi. (Jdeoq;
triticũ.) Pꝛima in duas ꝺm duas cãs. ſcõa ibi. (Et in hoc
q̃dẽ.) ¶ Dicit pꝛimo ꝙ cã ꝓpter quã cibus in maſticatio/
ne aliquã recipit digeſtionẽ eſt: q̄ ſuperficies oꝛis eſt cõti/
gua cũ ſuperficie ſtõi interioꝛi. ⁊ iõ cũ illa cõicat in virtute
digeſtiua: ⁊ iõ cũ tãgit maſticatũ cõuertit ⁊ permutat ipm
aliq̃ cõuerſione. ¶ Ubi nota ꝓmo ꝙ per ſupficiẽ intelligi/ G
mus pelliculã tegentẽ os interius ⁊ tegenteꝫ ẽt linguam.
Hec eni eſt cõtigua cũ tunica interioꝛi ſtomachi: vt dicitur
ſexta. tertij ca. ꝓmo. ⁊ iõ vnius v̄tutis dꝫ eſſe q̄ ergo in ſto
macho habet vim digerendi digeſtione pꝛima: illam etiaꝫ
vim hꝫ in oꝛe. Et ideo pꝫ Auic. nuperrime dixit ꝙ eſt cõti/
gua. Uerum q̄ hec pellicula tegit mẽbꝛa diuerſarũ ſpecie
rum ⁊ non contigua adinuicẽ: vt linguã ⁊ palatũ ⁊c̃. Jdeo
dicitur a quibuſdã cõtigua. ¶ Nota ſcõo: ꝙ hec pellicula H
in virtute imutatiua cibi cõmunicat cuꝫ ſtomacho: ⁊ ideo
cibum ſibi iuxta poſitũ alterat ⁊ pꝛeparat ad cõplementũ
digeſtionis ſtomachi ſuſcipiendum.

¶ Et in hoc q̃dẽ auxiliat̃ ſaliua acq̃ſita per dige Gal. 3. de
ſtionẽ in qua cadit caloꝛ innatus. ſim. me.

¶ Ponit ſcõam cãm dicens q̃õ in hoc. ſ. in trãſmutando ci/ c. ꝓpo. ⁊
bum auxiliatur pellicule oꝛis ſaliua in qua eſt veſtigiũ ca/ 3. v̄tu. nã
loꝛis nãlis ex digeſtiõe. q̄ ſaliua digeſta eſt. ¶ Circa quã liũ. c. 7.
partem. nota ꝓmo. q̃õ ſaliua eſt humiditas quedam ad na I
turã roꝛis ⁊ flegmatis declinans in radice lingue circa du Quid
os fonteſ ſaliue plurimũ inuẽta: ⁊ a nã ad roꝛifoꝛmiter ma ſit ſaliua.
defaciẽdũ linguã oꝛdinata pꝛopter plures fines a nã intẽ/
tos. ¶ Unde ſcõo nota. q̃õ iuxta radiceꝫ lingue ex vtroq;
latere inuenit̃ concauitas cũ foꝛamine q̃õ ingredit̃ ſtila in K
q̄bus foꝛaminib⁹ ſaliua cõtinet̃: ⁊ hoc habetur ſexta tertij
ca. ꝓmo in fine. Et q̄ vt Aui. ibi dicit. illi fontes vocantur
generatiui ſaliue cõſeruantes roꝛem lingue. Jdeo dicunt q
dam nõ eſſe flegma ſaliuã: ſed humiditatẽ roꝛalem in illis
fontibus cõplementũ diſpoſitionum ad fines ſaliue conſe/
queudos recipiẽtẽ. Q, ſi allegatur Gal. tertio naturalium
virtutũ. cap. 7. illam appellans flegma. Dicitur q̃õ abutit̃
vocabuli flegmatis ꝓpter ſimilitudinẽ: ⁊ ꝺm hoc nõ q̃libꝫ
humiditas emiſſa per os in ſputo eſt ſaliua. Quidã auteꝫ
dicunt ſaliuã eſſe flegma alteratum tñ in dictis ſaliue fonti
bus. Nã Gal. loco allegato manifeſte ipſam dicit flegma
cũ dixit. Sed maſticata frumenta q̃õ pꝛimũ flegmate hec
infunduntur loquendo de ſaliua. ⁊ pauloante: Et ne mire
ris flegma hoc q̃õ ꝺm os ⁊ lichinioꝝ eſt cã. Sed q̃litercũ
q; dicat̃ aut eſt flegma aut ad naturã flegmatis multũ ac/
cedit ⁊ alterat̃ in loco dicto. Dicitur autẽ ſaliua: aut q̄ ab
oꝛe ſaliat: aut q̄ ſalſedine pticipat ꝓpter colere ꝓmixtionẽ.
¶ Nota tertio: q̃õ hec lingue hũectatio iuuat in motu col
li ⁊ plicationib⁹ ad lr̃as pꝛoferẽdas oppoꝛtunis ⁊ hume/ L
ctandũ ea que oꝛi imponunt̃: q̄ ſapoꝛ ſine actuali hũidita Unñ ſali/
te nõ guſtat̃: vt ſumit̃ ſcõo de anima ⁊ in d̃ ſenſu ⁊ ſenſato. ua dictũ
¶ Nota q̃rto q̃õ ſaliua quodãmõ digeſta ⁊ paſſa eſt a ca/ eſt.
loꝛe nãli in loco iam dicto ad que multũ de ſpiritu vitali a
coꝛde ⁊ naturali ab epate ⁊ aĩali a cerebꝛo peruenit ad ve M
nas magnas per collũ tranſeũtes ⁊ arterias ⁊ neruos. Et
ideo vim ⁊ pꝛopꝛietatẽ acquirit plurimum ꝺm naturaꝫ il/
lius aĩalis in quo inuenit̃: vñ plurima venenoſoꝛuꝫ moꝛſu
ſuo ſunt pꝛopter ſaliuã venenoſam. Et ideo illis aĩalib⁹ ẽt
ſaliua hoĩs eſt venenũ: vt plurimuꝫ vt vult Gal. capitulo

allegato. ⁊ Serap. caplo de saliua. ꝑ illū modū ēt digōnis
recipit p̄cipue a parte colerica vim abstersiuā. vnde mūdi
ficat cutim. Et p̄cipue oia ista in saliua ieiuni apparēt: qꝛ il
la est diutius passa a calido nr̄o. ¶ Et pꝫ causa q̄re preci/
pitur venenosoꝝ animaliū q̄ sumunt̄ in cibo gr̄a medicine
abscindi caput ⁊ collū vsqꝫ ad quattuoꝛ digitos. ¶ Patet
vltimo. mentē Auicē. esse ꝙ permixtio saliue est adiuuās
ad digōnē cibi qui masticat̄: sed nō solum humectādo: sed
sui caloris vigore alterādo. Et ideo precipit̄ pueris cū co/
medere incipiūt dari panē quē nutrix masticauerit. qꝛ pre
paratus est magis q̄ꝫ infusus in aqua vel vino.

¶ Ideoqꝫ triticū masticatū in maturatiōe furun
culoꝝ ⁊ exiturarū opatur qđ nō operat̄ triticuꝫ
cum aq̄ tritū neqꝫ illud qđ cū aq̄ coq̄tur. ⁊ dixe
runt q̄dā ꝙ signū ondens nobis ꝙ masticatuꝫ
iam parū incepit digeri est ꝙ nec primus odoꝛ:
nec primus sapoꝛ in eo inuenitur.

¶ Ponit signa ⁊ sunt duo. Primū qꝛ triticū masticatū ꝯfert
in maturationē furūculoꝝ. ⁊ opat̄ illud qđ nō opat̄ coctū
in aq̄. qꝛ. s. magis maturat furūculos ⁊ exituras. Scđm si
gnū ē ꝙ q̄dā dixerūt. qꝛ in masticato nō remanet: nec p̄m⁹
N odoꝛ: nec p̄mus sapoꝛ. ¶ Nota q̄̊ p̊ ꝙ furūculi sunt aposte
Quid mata sanguinea q̄ in acutū tendūt ⁊ plurimū saniant̄ q̄ ab
furuncu Aui. edemul vocāt̄. tertia q̄rti. Sꝫ exitura est apa magnū
lis. O cui⁹ mā ad saniē ꝯuertit̄: aut ꝯuersa est. ¶ Nota 2° ꝙ ma/
Quid turatio istoꝝ apatū est ꝑ digōnē ⁊ ꝯuersionē māei eoꝛū ad
exitura. saniē q̄ ꝯuersio fit a caloꝛe nāli coagēte cū putredinali ca/
P lido nō tā q̄ꝫ itēdēte saniē. ¶ Nota 3° ꝙ frumētū ē calm̄ in
Quid p̄mo: ⁊ in hūiditate fere tpatū. ⁊ iō satis vicinū ē hūano ca
medicia loꝛi ⁊ leuiter calefactiuū ⁊ sui viscositate ꝓhibitiuū resolo
matura/ nis sup̄flue. Ex q̊ pꝫ ꝙ ē medicia maturatiua. nā medicina
tiua. maturatiua ƀm Aui. 2° cañ. est illa de cuius ꝓprietate est ꝙ
acq̄rat humoꝛi digōnē q̄m̄ calefacit cū eq̄litate. Et iō dicit
Serap̄. ca. de medicina maturatiua. Opꝫ ꝙ medicina ma
turatiua sit ꝓpoꝛtionalis caloꝛi nāli coꝛpoꝛis. ⁊ paulopost
vult ꝙ possibile eēt manū vel aliud mēbꝝ ꝯtinue applica
ri loco vbi intēdimus saniei gn̄ationē ⁊ esset saniei gn̄atio
citioꝛ q̄ꝫ per aliā medicinā. Ueꝝ qꝛ in saliua est v̄tuꝫ nr̄i nā
lis caloꝛis. vt dr̄ prius. iō plus maturat frumentū mastica
tū q̄ꝫ in aq̄ coctū. ¶ Nota q̄rto ꝙ q̄daꝫ ꝓ signo ꝙ maturat
Q comestū adducūt ꝙ nō remanet ideꝫ odoꝛ ⁊ idē sapoꝛ. Et
exponētes dicūt hoc dicere Gal. tertio nāliū. cap. 7. qđ nō
est veꝝ. Sed Gal. ostēdēs ꝙ in oꝛe est v̄tuꝫ imutatiue cibi:
ꝓbat per h̄ ꝙ illa que remanēt in vicinitatib⁹ dentiuꝫ per
totā noctē. vt frustula panis vel carnis permutant̄ qđ co/
gnoscit̄: qꝛ fetēt in mane: ⁊ qꝛ non hn̄t dispōnes ꝓprias pa
nis ⁊ carnis. Sed de masticatione hoc nō dicit. fuerunt er
go alij qui forte ex hoc dicto illā rationē attulerūt. ¶ No/
R ta q̄nto ꝙ in reb⁹ odoꝛ vel sapoꝛ q̄n̄qꝫ trāsmutatur saltem
quo ad nr̄aꝫ sensationē ex ꝑmixtione alterius rei odoꝛē ⁊
sapoꝛē excellētē hn̄tis. vt v̄bi gr̄a allei cū pane. ⁊ h̄ permu
tatio nō arguit rei alterationē. ₰ Scđo mō ꝑmutat̄ sine ta
lis rei sapoꝛose ꝑmixtione. ⁊ hoc arguit imutationē in q̄li/
tatibus primis suis. cū ille secūde a p̄mis habeant depen
dentiā. ⁊ qꝛ cibo dū masticatur nō ꝑmiscet̄ nisi saliua mo/
dici sapoꝛis ⁊ odoꝛis. ergo multa ꝑmutatio ciboꝝ in sapo
re ⁊ odoꝛe per masticationeꝫ arguit eoꝝ trāsmutationem.
¶ Ultio nota ꝙ lꝫ Gal. dicat cibū trāsmutari ad aliā spēꝫ
S nō tn̄ vult ꝙ perdat foꝛmā subalē accipiendo aliam: sed ꝙ
perdit q̄litatē q̄ cōsequit̄ spēꝫ illā nāliter dispositaꝫ. ⁊ qđ h̄
sit mēs Gal. pꝫ ex textu. sic. n. dicit. c. allegato. Que v̊o in
oꝛe. s. trāsmutatio trāsire facit manifeste eū in alterā spēm.
nō tn̄ in fine. deinde trāsfoꝛmat. ⁊ tu vides ex dictis Auic.
hic tm̄ recitare dicta Gal. tertio nāliū. ca. septimo:

¶ Deinde postq̄ꝫ stōm igredit̄ integra digerit̄
digōne n̄ ꝓp stōi caloꝛē tm̄: sꝫ ꝓp caloꝛē mēbꝛo
rū q̄ ip̄m circūdant: ⁊ a dextra q̄dē epar ⁊ a sini/
stra splē. splen nāqꝫ calefacit nō ꝓp sui subaꝫ: sꝫ
ꝓp arterias ⁊ venas multas q̄ in eo sunt. ⁊ ab
anterioꝛi q̄dē est zirbū adipinū: qđ cito suscipit
caloꝛē cā adipis: ⁊ ad stōm reducit ⁊ sup̄ius qui
dē coꝛ mediāte diaphꝛagmate ab eo calefacto.

¶ Hic dicit de digōne ꝯpleta ⁊ integra. Et diuidit̄ in duas.
Prio. n. docet a q̄b⁹ mēbꝛis fiat ⁊ q̊rū adiutoꝛio. Scđo do
cet que res est in hac digōne genita. ibi 2ª. (Cūqꝫ nutriēs.)
¶ Dicit p̄ ꝙ cū cib⁹ igredit̄ stōm digerit̄ itegra digōne. ⁊
h̄ nō solū ꝓpter caloꝛē stōi: sꝫ mēbꝛoꝝ circūstētiū auxilio.
¶ Ubi no. ꝑ integrā digōnē dici ꝑ quā foꝛma p̄cedēs ꝑdi/ T
tur: ⁊ noua foꝛa subalis acq̄rit̄ ⁊ qꝛ h̄ nō fit in oꝛe. iō illā nō
dicit integrā. ¶ No. 2° ꝙ epar iuuat multis modis hāc di V
gestionē. Prio trāsmittēdo spm̄ nālē ⁊ sanguinē ⁊ vapoꝛes
a sanguie eleuatos. Scđo ꝑ simplicē alterationē. nā sibi iu
xta ponit̄ ex dextro latere ⁊ ꝑ suas pēnulas āplectit̄: sicut
man⁹. Et iō sup̄ sinistro latere iacere iuuat digōneꝫ cibi in
stō: vt tertia hui⁹. de regie ei⁹ qđ comedit̄ ⁊ bibit̄ ⁊. 13. ter/
tij. ¶ No. 3° ꝙ ēt fel iuuat ad hāc digōnē ⁊ ꝑ simplicē alte X
rationē ⁊ trāsmittēdo colaꝫ ad fundū stōi: vt diximꝰ cap.
p̄cedēte sꝫ foꝛtassis h̄ Aui. fellis tacuit iuuamētū ex epatis
iuuamēto itelligēdum. ¶ No. q̄rto ꝙ splē ponit̄ a pte sini Y
stra ⁊ subā sua ē melica: sic̄ hūoꝛ. s. quē trahit. ⁊ iō subā sui
nō eēt multū apta ad iuuādū stōꝫ: sꝫ qꝛ mltas hꝫ arterias.
iō calefacit stōm. ¶ No. 5° ꝙ zirb⁹ adipinus q̄ est omētuꝫ Z
calefacit: nō qꝛ i sua ꝯplone nāli sit cals: sꝫ qꝛ reflectit calo
rē: sicut vestis. Nā adeps sic̄ dcm̄ ē supꝛa ē fride ꝯplonis.
⁊ qꝛ musculi vētris: eo mō q̊ zirb⁹ iuuāt: iō de illis nō fecit
mētionē. Et tu hic vide q̄re hn̄tes vētrē tenuē sunt debilis
digōnis. ⁊ tu cū h̄ adde ꝙ ꝑ zirbū ⁊ musculos defenditur
stōachus a friditate aeris exterioꝛis. ¶ No. 6° ꝙ coꝛ adiu ⁊
uat stōi digōnē ꝑ trāsmissuꝫ. s. spūm vitalē: ⁊ ꝑ alterationē
simplicē mediante diaphragmate: necnō arteria adoꝛti iu
xta doꝛsuꝫ: ⁊ tāgēs stōꝫ in pte posterioꝛi iuuat ad calefaciē
dū. ¶ No. 7° ꝑ stōm hic itelligi vētrē in quo cib⁹ p̄mo cō/ ꝯ
pleta digōne digeritur. Et hoc mō vtunt̄ cōiter latini illo
vocabulo. Sꝫ stōus ꝓpꝛie ƀm grecos signat coꝛpus oblō
gū qđ est aptū aliq̄d in magnū receptaculū introduci: qđ
alio nomine dicitur ysophagus ⁊c̄.

¶ Utruꝫ stomacus plus digerat virtute pꝛopꝛij caloꝛis: an
circunstantium. Questio. j.

Cadit hic dubiū: vtrū stōus plus digerat v̄tute pꝛo
pꝛij caloꝛis cibū: an v̄tute circūstātiū mē
broꝝ dictoꝝ. Q. magis vi circūstātiū arguit̄. Prio qꝛ illa
sūt calidioꝛa stō. ₰ Scđo qꝛ stōus ē sic̄ lebes ⁊ illa mēbꝛa
sic̄ ignis: sꝫ ꝯstat decoctionē fieri ab ignis caloꝛe plusq̄ꝫ le/
betis. ₰ Tertio qꝛ coꝛ ⁊ epar ad nāles opatiōes alioꝝ mē
broꝝ vident̄ ꝯcurrere tanq̄ꝫ agētia vlia ⁊ p̄marie cāe que
plus influūt sup̄ suū causatuꝫ q̄ꝫ cāe ꝑticulares ⁊ scđarie.
₰ Quarto h̄ videt̄ sentire Gal. 3. nāliū v̄tutū. ca. 7. allega
to. ¶ In oppositū est mēs Gal. 5. de iuuamē. ca. 5. dicens.
Et virtus stōi est que separat cibum q̄n̄ decoxerit ipsum.
¶ In ista qōne cōis mod⁹ rn̄dēdi est ꝙ q̄ꝫtū ad trāsmutan
dū cibū absolute ⁊ ad calefaciendū subtiliandū ⁊ eliquan
dū plus agit stōus caloꝛe circūstātiū q̄ꝫ ꝓpꝛie: qꝛ ille ē ma
ioꝛ: sꝫ q̄ꝫtū ad trāsmutādū hac trāsmutatione vt est chilifi/
catio foꝛtius ꝯcurrit caloꝛ stōi ꝓpri⁹. Nec attēdas ꝓ p̄ma
pte ꝯnis cām esse: qꝛ mēbꝛa circūstantia sint agētia vlia ⁊
stōus particulr̄: qꝛ hec nō est v̄itas. Nā Gal. cū noiat calo
rē stōi enumerat caloꝛē q̄ hr̄ ex colera in eo existēte ⁊ spū.
Modo ꝯstat ꝙ mēbꝛa p̄ncipalia si ꝯcurrūt tāq̄ꝫ vlia ꝯcur
rūt per spūm. Et iō illoꝛū h̄ mō ꝯcursus cōnumerat̄ in ca/
loꝛe ꝓpꝛio stōi a Gal. loco allegato. tertij virtutū nālium.

l. riſio. Et tu ꝑ h̄ vide q̃ dixi 2° tegni. ¶ Alij aūt voluīt ꝙ abſolute
ad has trāſmutatiões forti⁹ ꝯcurrit calor ꝓpri⁹ ſtōi q̄ȝ alio
rū. Nec ob. q̄ȝuis circūdātiū mēbroꝝ calor ſit itēſior ⁊ ma
ior ⁊ fortior in ſe: nā vt ſic applicant̄ ⁊ reſpcū hui⁹ obi non
eſt calor illoꝝ fortior. Et iuxta hūc modū nō eſt oio ſiſitu/
do de libete intelligitur totalis: ſȝ aliquo mō. Nec Ga. nec
Aui. alicubi expreſſe vult ꝙ calor circūſtantiū concurrat.
voluit tn̄ bene ꝙ nō calore ꝓprio: ſed circūſtantiū digerit.
⁊ hoc nō negat ſcōa poſitio. ¶ Et pro iſta poſitione cōſide
ra ꝙ calor ſtomaci ſtrutionis valde citius ferrū eliquat q̄ȝ
ignis fornacis ꝓpter ꝓprietatē cōcurrentē inter eos aut ꝓ
pter forme ſubſtantialis virtutem.

¶ Cūq̄ȝ nutriēs in primis digerit̄ fit ſua eēntia
in multis aialiū auxilio eius qđ ei admiſcet̄ de
eo qđ bibitur plerūq̄ȝ chilus: ⁊ eſt ſubſtātia liq/
da ptiſane in ſpiſſitudine ſimilis.

¶ Docet q̃ rez in hac digōne p̄ᵃ gnāt̄. dicens ꝙ cib⁹ digerit̄
p̄ᵃ digōne integre: ⁊ gnāt̄ in pleriſq̄ȝ aialib⁹ ex eo chilus q
chilus eſt ſuba q̄dā liq̄da in ſuba ſilis ptiſane: ⁊ fit h̄ chilus
A multotiēs auxilio ei⁹ qđ in potu ſumit̄. ¶ Circa quā ptem
no. p̄ ꝙ dr̄ plerūq̄ȝ aut ad denotādū ꝙ nō in oib⁹ aialibus
gnāt̄ chilus. Quedā. n. ſunt iperfecta nō hñtia ſanguinē q
bus nō opȝ chilū gnāre: ſȝ forte aliq̄d chilo ꝓportionale:
aut ad denotādū ꝙ non ſemꝑ fit cū auxilio ei⁹ qđ bibit̄: q̄r
B q̄dā ſunt nō bibētia: vt ancipiter. ¶ No. ſcōo ꝙ iō nā ordi
nauit p̄ cibū ꝯuerti in chilū: q̄r cibus nimis diſtabat a ſan
guinis nā. vt fabe blites ⁊ ſikes: nō poterunt ergo imedia/
te in ſanguinē trāſmutari: ſȝ cū hoc medio. Et h̄ vult Gal.
C 3. nāliū loco allegato. ¶ No. 3. ꝙ potus ſui ſubtilitate ⁊
humiditate cibū reddit paſſibiliorē ⁊ ꝯuertibiliorē in chi/
lū: lȝ nimis multotiēs obſit ꝓhibēdo debitā applicationē
D ſtomachi ad cibū. ¶ No. quarto drīaȝ eſſe inter chimū ⁊
Quid chilus ⁊ chim⁹ ſignificāt. chilū. nā chilus iportat illud qđ nunc dr̄. ſed chimus ipor
tat general'r vnūquēq̄ȝ humorē primum.

¶ Deinde ei⁹ ſubtile a ſtomacho ⁊ inteſtinis at/
trahit̄ ⁊ ꝑ vias venaꝝ que meſeraice vocāt̄ ipel
lit̄ q̄ ſūt vene ſubtiles dure oib⁹ iteſtinis ꝯtiue.

¶ Hec eſt ſcōa ps capl'i in q̄ determiat de gnātione humoꝝ
p̄moꝝ. ⁊ diuidit̄ in tres. Prio dat modū tranſitus chili ad
epar. Scōo modū quo in epate recipit̄. Tertio modū pro
uentus hūoꝝ ex chilo. ibi ſcōa (Cūq̄ȝ per eas.) ibi tertia.
(Cū g̊ in iſtaꝝ.) ¶ De p̄ dicit ꝙ poſtq̄ȝ chilus eſt fact⁹ mō
dicto attrahit̄. ſ. ei⁹ ſubtile ad epar ab iteſtinis ⁊ ſtō ⁊ ipel/
lit̄. ſ. ad epar ꝑ vias venarū q̄ nuncupant̄ meſeraice q̄ ſunt
E vene dure oib⁹ iteſtinis ꝯtinue. ¶ No. g̊ prio in q̄libȝ chi/
lo iueniri ptes ſubtiles ⁊ groſſas fecales. ille groſſe tāq̄ȝ in
epte relinquunt̄ in iteſtinis ⁊ tandē expellunt̄ extra: vt in/
fra dicet̄. ſolū ergo ſubtile reſpectu illius fecalis partis tra
F bitur. ¶ No. ſcōo: ꝙ in motu chili ad epar ꝯcurrit virtus
expulſiua ſtōi ⁊ inteſtinoꝝ: ⁊ v̄tus attractiua epatis ⁊ ve/
narū meſeraicaꝝ ⁊ attractiua ⁊ expulſiua ſil' meſeraicarū
tm̄ ⁊ in iſtis forti⁹ attrabit epar q̄ȝ meſeraice ⁊ iteſtina: lȝ a
ſtō recipiāt. tn̄ ſm mentē Gal. nō attrahunt chilū: ſed ſolū
expellūt: lȝ de hoc magis dicendū ſit in cap. de membris.
G ¶ No. tertio ꝙ vene meſeraice ſunt vene que a porta epa
tis oriunt̄: ⁊ ꝑ meſenteriū trāſeūtes ad ſtōm ⁊ inteſtina ter
minant̄ ad trahēdū chiluȝ final'r ordinate ⁊ ſunt plurime:
vt ad multa loca inteſtinoꝝ terminent̄: ⁊ ab illis attrahāt.
⁊ ſunt ſubtiles: vt nō tranſeat res multū groſſa ad epar. ⁊
ſunt dure: ⁊ per eas fit firma colligatio inteſtinoꝝ cum me
ſentereo. ⁊ ſm mentē Gal. videntur vſq̄ȝ ad os peruenire.
H ¶ No. q̄rto ꝙ ſtōus poſt cibi digōnē partē ſubtileȝ appo/
nit ſuis tunicis q̄ parte voluptuat̄ ⁊ reſiduū tāq̄ȝ ſuꝑfluuȝ
emittit per foramē qđ eſt in ei⁹ fundo ad inteſtina: lȝ partē
per meſeraicas ad epar trāſmittat. deinde ab inteſtinis fit
pro maiori parte attractio ad epar. ⁊ ideo epar non ſolū a
ſtomacho: ſed ab inteſtinis trahit chilum.

¶ Utrū cū iteſtino ieiuno ſit aliq̄ v̄a meſeraica ꝯiūcta. q. ij.

Sȝ dubiū eſt. vtrū cū inteſtino monoculo ſit aliq̄
vena meſeraica ꝯtinua. In quo du
bio vr̄ Aui. ꝙ ſic īfra fen. 16. tertij. ca. j. Licȝ in h̄ a Gal. q̄r
to de vtilitate pticulaꝝ diſſentiat. ⁊ q̄r ꝑ eaſdē venas ēt ſan
guis ad inteſtina nutriēda ab epate mittit̄. ideo pȝ nō eſſe
incōueniens per eādē viā fieri chili attractionē per quā fit
ſanguinis expulſio. ¶ Patet ſcōo. ꝙ talis attractio ⁊ ex/
pulſio fiūt a virtute cū ſint reſpcū determiatoꝝ obiectoꝝ.

¶ Cūq̄ȝ ꝑ eas ipellit̄ ad venā ꝑuenit epatis que
porta vocat̄ ⁊ penetrat in epar in diuiſiōib⁹ ⁊ ra
mis porte itrātib⁹ ⁊ ſe minorātib⁹ ⁊ ſubtiliātib⁹
ad modū capilloꝝ occurrētib⁹ orificijs diuiſio
nū radicū vene q̄ ē gibbo ep̄is aſcēdit. Et nō fa
cit ipāȝ penetrare i illas coanguſtatiōes: niſi me
lior ꝯmixtio aq̄ bibite ſupra id qđ idiget corp⁹.

¶ Docet hic moduȝ quo chilus in epate recipit̄. dicens ꝙ
cuȝ per illas venas meſeraicas expellit̄ chilus ꝑuenit per
venā que vocat̄ porta epatis: ⁊ per ramos eius q ſubtiliā
tur vſq̄ȝ ad capilloꝝ paruitatē ⁊ qui obuiant ramis vene
chilis que orit̄ a gibbo epatis diſſeminant̄: ita ꝙ per totā
quaſi epatis regionē ſpargitur. ⁊ ita ad minima q̄ſi diuidi
tur ⁊ nō penetrat in iſtas vias ſtrictas niſi auxilio aque bi
bit̄ vltra illud quo indiget corpus de aq̄. ¶ Nota ergo ꝙ I
in cōcauo epatis eſt vna vena multum lata q̄ dr̄ porta epa
tis q̄r per ea tāq̄ȝ per portā nutrimentū epar ingreditur ⁊
meſeraice ad eā terminant̄ ⁊ in ipſaȝ ipellūt ſubtile chili.
Et hec porta ramificatur per ſubam epatis vſq̄ȝ quo rami
eius ſint ſicut capilli: ⁊ q̄ſi rami innumerabiles. Iſti aūt ra
mi obuiant ēt ramis capillarib⁹ alterius vene q̄ eſt in con
nexo epatis: ⁊ vocat̄ vena chilis. ⁊ h̄ mō q̄ſi per totā epa/
tis ſubaȝ diſſeminat̄. ¶ Nota ſcōo ꝙ q̄r iſte vene ſunt mul K
tū ſubtiles nō potuiſſet chilus in eas penetraſſe niſi multū
ſubtiliatus eſſet per potū. ⁊ opȝ tm̄ eſſe potum: vt poſt ſan
guinis generationem ſuperfluat aquoſitas. Et ideo hac ſu
perfluitate non indiget corpus vltra epar. ⁊ hoc voluit
Auicē. cum dixit ꝙ penetratio hec fit auxilio eius qđ bi/
bitur vltra illud quo indiget corpus. ſ. pro nutricatione cō
pleta digeſtione ⁊ ſanguinis generatione. Unde ſtatim ſi/
cut ab epate ſanguis ad membra trāſmittit̄ magna aquo/
ſitatis q̄litas tranſit per venas emulgentes ad renes ⁊ ad
vias vrine: q̄r ea nō indiget reſiduū corporis. ¶ Ex quibus L
pȝ cauſa quare epar hoc mō nō habuit vnā magnā quāti
tatē in qua chilus digerēdus cōtineret̄. Cauſa. n. eſt q̄r me
lius applicatur epar chilo hoc mō diſſeminato: vt q̄ſi totū
tangat totuȝ. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ſtomachus ita debuit in par
uis venis digerere cibuȝ. Negatur ꝯn̄a. cauſa eſt q̄r in ſtō
dȝ recipi cib⁹ groſſus q nō pōt anguſtias penetrare.

¶ Cū ergo in iſtarū venarū villis diuidit̄ fit q̄ſi
epar totaliter tangat huius chili totalitatem. ⁊
propter illud tūc eius operatio eſt vehemētior
⁊ fortior: ⁊ velocior: ⁊ tunc coquitur.

¶ Hic Aui. ponit modū generationis humoꝝ. Et primo in
generali. Scōo in ſpeciali ibi. (In omni autē digeſtione.)
¶ In p̄ma dicit: ꝙ cū chilus in iſtis villis diuidit̄ fit: vt q̄ſi
epar ſm ſe totū tangat hūc chilū ſm totū. Et iō tunc epa/
tis operatio eſt vehemētior: ⁊ tunc agit ⁊ digerit ⁊ ſupple
humores gnāt. ¶ No. g̊ p̄mo: ꝙ lȝ epar ſit mēbrū organi/ M
cū. tn̄ ei⁹ actio q̄ eſt digeſtio ſa: vt ſanguis ⁊ alioꝝ humoꝝ
generatio principaliter pendet a carne epatis nō a venis.
vt colligitur a Gale. quinto de iuuamentis. capi. tertio.
Et ideo vene que ſunt in epate ſubtiliores habēt tunicas

q̄ in alia parte corporis: vt caro epatis melius applicetur cōtento in eo. s. chilo: et sumitur hoc loco statim allegato.

N ¶ Nota scḋo. q̄ ēt in venis est vtus trāsmutādi chilū versus nāz sanguinis: vt in venis meseraicis: vt notat experientia in anathomia viuoꝝ resudare rē rubeā. et i anathomia mortuoꝝ: q̄ ēt res rubea iuenit̄ in eis: et ēt vult Gal. 6° de iuuamētis. ca. j. Ex qb⁹ pꝫ q̄ epis caro est vni⁹ vtutis i cōcauo et in gibbo. iō in vtraqꝫ istaꝝ partiū pōt fieri sanguis gn̄atio: et stat in vna fieri nō in alia. Uerūtñ. gibbus est aptus ad magis perficiendum in naturalissime dispositus.

¶ Utrū sanguis in epate generetur. Questio. iij.

Dubitat̄ an sanguis in epate gn̄et̄. Et arguit̄ p̄. q̄ in corde ex Ari. 3° de ptib⁹ aialiū. ca. illo. Cor aūt vbi expsse dicit q̄ null⁹ significauit epar vt sit pn̄m sanguinis. ℣ Scḋo sic illud est pn̄m sanguis: qḋ est pn̄m nutritiue aīe. cū sanguis sit vltimū absolutū in hn̄tib⁹ sanguinē: sꝫ pn̄m nutritiue est cor: cū sit p̄m pn̄m vite: et caloris nālis: ḡ et c̄. ℣ Tertio. i. pn̄m sanguis gn̄atiuū in quo pl'z sanguis extra venas iuenit̄: sꝫ illud dꝫ cor. ḡ et c̄. Maior pꝫ: qr in pn̄o maxime dꝫ abūdare. Et mior pꝫ p expientiā. et est Gal. 2. aplo nū. vlti. c. ℣ Quarto. i. pn̄m sanguis qḋ est pn̄m venaꝝ. h̄ autē est cor. vt ifra oñdet̄. c. de mēbris. ¶ In oppo^m est Aui.

O q dicit in epate sanguinē gn̄ari et alios hūores. ¶ Pro dubio notādū q̄ aliud ē dicere aliqḋ mēbrū esse pn̄m vni⁹ operationis iter mēbra. et aliud est in ipō et ab ipso talē opationē fieri. Nā nemo negat sensationē fieri in manu vl' oculo: sꝫ nullus ponit manū vel oculū eē pn̄m sensatiōis inter mēbra. pn̄m. n. dꝫ de mēbro p̄ ad hoc efficiēdū et pncipalius cōcurrēte.

P ¶ No. scḋo: q̄ de gn̄atiōe sanguis in epate tres inueniunt̄ modi dicēdi. Quidā. n. vt iponit Auer. Gal. 2. colliget. dicūt epar p suū ppriū calore esse sanguis gn̄atiuū: et esse p̄m pn̄m nutritiue et nāliū vtutū. et ita gn̄are sanguinē tā q̄ pn̄m inter mēbra. ¶ Scḋa opi. est cōis: q̄ epar gn̄at sanguinē: sꝫ pncipal'r ocurrēte vtute a corde trāsmissa p spm̄. et huic vident̄: q̄si oēs assentire. et Auer. 2. colliget. ca. 4. allegato. et Ari. p pte. 3. de ptib⁹ aialiū. ¶ Tertia opi. est q̄ epar nō gn̄at sanguinē: nec p̄bet sibi formā substātialē: sed cōplet̄ p̄ sanguis gn̄atio in corde. Epar āt pparat māz chilosaꝫ vt meli⁹ possit a corde in sanguinē trāsmutari. ¶ Cōtra ergo p̄mā positionē pcedūt oīa argumēta pbātia cor esse p̄m pncipale iter mēbra: et pcipue qr epar et vtus eius sine ifluxu cordis esse nō pōt. et p oñs nec opari: et iō epatis opationes depēdent a corde. ¶ Cōtra tertiā pōnē sunt rōnes Gal. qr chilus in epate optie diuidit̄: vt coquat̄. ḡ in illo dꝫ recipere cōplementū coctionis. et per oñs formā sanguinis. ℣ Scḋo qr in epate generant̄ et seq̄strant̄ sanguis supfluitates: puta aquositas: et col'a: et melia: sꝫ in eodē loco gn̄at̄ sanguis. et ab eodē vbi et a q̄ supfluitates sue. ḡ et c̄. ¶ Restat ergo q̄ sit tenēda 2ª opi. media cui oīa va cōcordāt. Ex quo seqtur q̄ epar est pn̄m imediate sanguis gn̄atiuum: sed cor est pn̄m pncipale eiusdē sanguis epate mediāte pductiuuꝫ. ¶ De venis aūt vnde oriant̄: et de vtutibus et pncipatu mēbroꝝ dicet̄ infra in cap'lo de mēbris: ex quibus plenius huius quesiti veritas apparebit.

¶ Utrū splen sit mēbrū sanguinis generatū. Qō. iiij.

Solet etiā scḋo dubitari: vtrū splen sit mēbruꝫ sanguinis gn̄atiuū. ¶ Ad ptē affirmatiuā arguit̄: qr splen est sinistrū epar et attrahit chilū a stō et intestinis et digerit ipꝫ: vt sumit̄ a Gal. in libello de iuuamēto anhelit⁹. ℣ Scḋo qr splē attrahit hūiditates a ventre et vtutē hꝫ digerēdi: vt. 13. de aiab⁹ ca. 4. cū dixit. Epar aūt et splē pn̄t decoq̄re: qm̄ sunt ex sanguie: et pꝫ q̄ nō loq̄t̄ de digestione ppria: qr hec est cōis oib⁹ mēbris. et iō nō negaret de renib⁹: qr statim tñ negat̄ ab Ari. in illo cap'lo. Dicit ēt eodē cap'lo. Splē āt attrahit ex vētre supfluā humiditatē: et decoq̄t ipsaꝫ cōstat aūt q̄ nō decoq̄t: nisi in sanguinē conuertēdo. ℣ Tertio sic. carētia splenis est cā diuisionis epatis in aiali in duas ptes: et nō nisi: qr splenis pn̄tia supplet diuisionis adiutoriū: ḡ splen est loco ptis epatis: ḡ silem in spē vtutē dꝫ hr̄e. et iō sanguinē gn̄are. Assumptuꝫ est Ari. ca. all'ato ad pn̄m. vbi postq̄ꝫ dixit q̄ mēbra sunt dupla: aut diuisa in duo: et q̄ h̄ est manifestū in pulmone: et magis in renib⁹ sic subdit. In epate vō et splene est dubiū. Et cā illi⁹ est: qm̄ in aiali hn̄te splenē necessario opinatur q̄ splen sit epar in puꝫ. In aiali vō carente splene vel hn̄te splenē valde paruū vt signū aut pūctū inuenit̄ epar diuisuꝫ in duo: maior pars est in pte dextra: et minor in pte sinistra. ¶ In oppositū vr̄ modus loquēdi Auic. q sanguinē ex chilo dicit in epate gn̄ari: et nullibi dicit in splene gn̄ari. Nec Gal. in. 3. nāliū vtutū ponit sanguineꝫ ex chilo alibi q̄ꝫ in epate gn̄ari. et sil'r alij medicie doctores. ¶ Cōfirmat̄. qr si splen est sanguis gn̄atiuus: ergo nō est melici supflui attractiu⁹. Probo oñaꝫ: qr pn̄tia talis melie in epate eēt cā ipedimenti gn̄atiōis sanguis boni: vt pꝫ in splenis opil'onib⁹: ḡ multomagis ipedit splenē. tꝫ oñā: qr saltē nō tam fortē hꝫ sanguificā vtutē: sicut epar. ¶ In ista qōne iueni solū Angelū de aretio tenētē q̄ splen est pn̄m sanguis ex chilo gn̄atiuū. Fundabat̄ aūt sup auctātib⁹ dictis. Et qr p anathomiā dicit appere iter splenē stōm et intestina venas ad modū mesaraicaꝝ q̄ nō vident̄: nisi ad attrahēdū chilum: qr chilus frustra ad splenē traheret̄: nisi vt in sanguinē conuerteret̄. ¶ Dicit tñ scḋo: q̄ sanguinē gn̄at splen magis nāe melancolice vicinū et grossiorē. ¶ Ad rōnes aūt dicit: q̄ Ga. hoc expssit in libello de iuuamēto anhelit⁹: et q̄ ēt loc⁹ ab auctē negatiue est debilis. ¶ Qḋ aūt dꝫ de hūore melico qui a splene trahit̄: negat̄ q̄ inde dēat in splene seq nocumentū. nā sic splen supfluā pellit q̄ntitatē ad stōm pp fines dictos. ¶ Sꝫ p̄ter hūc inuenio oēs modernos dicere q̄ splen nō est sanguis gn̄atiuus ex chilo. Et dico notāter ex chilo: qr ex flegmate: vt dixi in ca. pcedenti. vr̄ velle Auic. q̄ possit gn̄ari in multis alijs membris ab epate et corde. ¶ Ratio aūt est: qr si splen esset pncipiū sanguis gn̄atiuū: tunc inueniret̄ in oi aiali hn̄te sanguinē. Cōsequens est ɔtra Ari. 3. de ptib⁹ aialiū. cap. all'ato q vult q̄ in aue q̄ grece dꝫ asin⁹ pter similitudinē capitis non est splen. ℣ Scḋa rō ex illa facta est: qr pncipal'r vr̄ factus ad purgāduꝫ sanguinem a melico humore. et per oñs nō hr̄e hunc pncipatū. ¶ Ego aūt nō video p nūc fortes rōnes: q̄re alicui partiū consentiam. Et ideo rem hoc modo relinquo.

¶ In oi aūt decoctiōe que est hmōi est res q̄ est sicut et spūa et res q̄ ē sicut hypostasis. et res fortasse erit cū eis: aut q̄ ad adustionē ptinet. si decoctio supflua fuerit: aut res q̄ nō est bn̄ cocta. si decoctio fuerit mior q̄ꝫ dꝫ. Spūa āt ē col'a rub. et hypostasis est melia que ābo sunt nāles. Adusti vero subtil'r est mala colera rubea: et ei⁹ grossum est melancolia mala nō naturalis. et qḋ nō bene coctū est flegma est. Qꝫ autez de hoc toto res colata est que est bene cocta est sanguis.

¶ Determinat spālius de humoruꝫ generatione. Et primo mixtim. scḋo sigillatim dat cām vniuscuiusqꝫ humoris. 2ª ibi (Sanguinis ergo.) Prima in duas. pmo facit qḋ dictū est. scḋo docet modū trāsitus humoꝝ ad mēbra. scḋa ibi. (Qui tñ q̄ꝫdiu.) Dicit pmo: q̄ in omni tali digōne qualis dicta est inuenitur res que est sicut spuma: et res que est sicut hypostasis et fortasse superfluente decoctione inuenit̄ res adusta: et inuenitur ēt res que est diminute cocta. Dicit secūdo quo ad hanc parteꝫ q̄ spuma est colera rub. nālis: et fex est melia naturalis: adustuꝫ si est subtile est colera rubea mala. et si est grossum est melancolia adusta: sed illud quod ex hoc toto est res colata. et depurata est sanguis.

Opio. Rn̄sio triplex ad qōnē
Pri⁹ opi.
Secūda opi.
Tertia opinio.
Instātia ad pmā opi.
Instātia ad tertiam opi.

Ang. de ar. sola.
Solu. mod. nor.
Aui. nus i splen carens.

A ¶ Circa hāc ptē nota p̄. q̄ hic p decoctionē intelligim⁹ di
gestionē. nā q: in trāsmutatiōe est cōplemētū passionis hu
midi ɔpl'onalis a sicco ꝭm intētionē Gal'. nālis iō est digō.
Sil'atur aūt maxie effexi q̄ est elixatio: siue digō facta i hu
mido actuali ⁊ v̄tuali. ¶ Nota scd̄o. hic dici ab Aui. in oi
decoctiōe q̄ est h⁹ ⁊ hȝ pl'es expōnes. ¶ Pria q̄ absolute
in oi decoctione q̄ fit a nāli cal'o. nā in oi digōne resecat' ali
qd supfluū loq̄ndo de integra digōne. Et h̄ vult Antonius
de Parma. Et cā est: q: semp est dr̄ia in ptib⁹ elemētalib⁹
digerēdis: ⁊ p digōnē generādis. ⁊ iō opȝ aliqd supfluere.

B ¶ Sed dimisso nūc. vtrū in oi digōne resecet' aliqd̄ super/
fluū: Aui. dicit hic plus q̄ resecat' supfluū nimis coctuȝ. ⁊
supfluū secale ⁊ supfluū diminute coctū. Et cōstat q̄ hec su
perflua nō in oi digōnē separant'. ¶ Melius ergo est intel
ligere q̄ in oi digōne qua epar tāgēdo per sui totalitatē tā
git chili totalitatem gn̄ant' ista tria supflua mō dicto: ⁊ erit
sensus q̄ semp gn̄ando epar sanguinem ex chilo gn̄at hos
alios hūores. Et ista reputat' apud multos v̄a expositio.
Et cā est: q: in chilo sunt ptes ꝓportionate colere apte sup
fluā decoctionē recipere: ⁊ alie ꝓportionate fl'ati: ⁊ alie me
lancolie: ⁊ alie sanguini. ⁊ iō talia ex chili difformitate ge/
nerant': ⁊ nullā ɔtingit ptē chili repiri q̄ sit chilus in q̄ hec
difformitas nō repiat'. ¶ Cōtra hāc positionē arguit': san/
guis generat' ex chilo. Capio ergo mām in q̄ est forma san
guinis geniti imediate ex chilo: ⁊ sequit' q̄ illa erat prius
sub forma chili: cū nulla alia sit forma media: ⁊ ex ipsa so/
lus sanguis est gn̄atus. ¶ Exquo seqtur p̄mo: q̄ nō in quo
libet chilo: nec in q̄libȝ sui pte est difformitas dicta. ¶ Se
quit' scd̄o. q̄ aliqs est chilus exquo per digōnē epatis: nul
la supfluitas resecat': vt sic ille chilus solus epati applicare
tur. ¶ Scd̄o sic. in epate colerico plus de chilo cōuertitur
ad colerā q̄ȝ in epate sanguineo vel tēperato. Et econtra.
plus de chilo conuertit' in sanguinē in tēperato vel sangui
neo q̄ȝ in colerico posito chilo eodē. Ergo aliq̄ pars in tē/
perato apta cōuerti in sanguinē ex variatiōe dispōnis epa
tis poterit ɔuerti in colerā: ⁊ ita aliq̄ apta in colerico ɔuer
ti in colerā poterit ex epatis dispōne cōuerti in sanguinem.
¶ Exquo seqtur hanc diuersitatē nō esse tm̄ merito diffor
mitatis ptiū chili. Seqtur q̄ nō obstāte difformitate par/
tiū dicta pōt tn̄ ex epatis dispōne vnus humor gn̄ari. Ad
hec dicit' q̄ ꝓbabil'r teneri pōt q̄ epar ex quolibȝ chilo eo
existente nāliter disposito generat q̄ttuor hūores: ita q̄ nō
pōt aliquē modicū sanguinē generare ex chilo qn istos. 4.
humores generet. Dicit' scd̄o. q̄ huius cā est partiuȝ chili
difformitas. ¶ Nota tamē q̄ hec difformitas nō est talis
q̄ omnino nulla pars illius chili que est apta ɔuerti in co
lerā in tēperato sit apta cōuerti in sanguinē in humido tm̄
a frigido. Sed capto chilo ex quo in aliquo epate pōt san/
guis generari respectu illius in illa dispositione existētis:
alique sunt partes que ita sunt apte cōuerti in colerā q̄ nō
in aliū humorē: ⁊ ita de flegmate ⁊ melancolia dicatur. Et
sicut respectu illius est ita: taliter etiam est respectu cuiusli
bet alterius epatis potētis ex eo sanguinem generare: sed
nō omnino eedē partes sunt respectu cuiuslibet epatis in
colerā cōuertibiles. ¶ Ad argumēta igit'. ad p̄mū dicen/
dū: q̄ mā que est sub forma sanguinis fuit sub forma chili
nō per se: sed cuȝ alia ⁊ ideo nō est dare partē que fuit chi/
lus: cuius materia tota est modo sub forma sanguinis.
¶ Ad scd̄m argumētū pȝ solutio ex dictis: sunt tamē alij
qui volunt q̄ epar digerēdo chilū vnicū pōt ex illo gene/
rare humorē. sȝ quēcūq; dictis: sȝ tamē in digestione tota/
lis chili geniti ex conueniēte cibatione hominis sani epar
semp generat quattuor humores. Et hāc dicit Auicē. hic.
ita q̄ per digestionē q̄ est huius intelligit digōnē scd̄aȝ chi
li totalis geniti ex integra: ⁊ cōuenienti cibatione sani ho/
minis. Et hec expositio nō patitur instantiam.

¶ Utrū gn̄atio humoꝝ ex chilo simultanea sit. Q.ō.v.

Sed tūc restat dubiū: vtꝝ istoꝝ hūoꝝ gn̄atio ex vno
chilo sit simultanea. Et iuxta sniaȝ scd̄e ex/
pōnis ponēdo q̄ iter formā hūoris: ⁊ chili nō mediat alia
forā: ɔstat q̄ dȝ eē simultanea. nā nō p̄us gn̄at' fl'a vel san/
guis q̄ȝ ali⁹ hūor: nec posteri⁹. Si. n. vn⁹ hūor est genitus:
aut est ex chilo: aut ex pte nō ex chilo p se: q̄ ex pte residua.
cū igit' illa sit ɔstituēs chilū: aut hȝ formā chili: aut nō. Nō
p̄m, iuxta opiōnē q: oē tale hȝ ptes difformes: mō dicto qd̄
nō est in illo. Nec scd̄ȝ: q: tūc hr̄et formā mediā iter formā
chili: ⁊ hūoris: cui⁹ oppo^m ponit'. ¶ Sȝ alij volūt hūores.
4. ex sanguine sil' gn̄ari ad hūc sensuȝ q̄ null⁹ est hūor quē
opȝ gn̄ari per trāsmutationē chili in aliū hūorē p̄us q̄ȝ il/
le generet': ita lȝ sanguis possit ex fl'ate gn̄ari: nō tn̄ opȝ ad
sanguinis gn̄ationē p̄mo fieri fl'atis gn̄ationē: q: pōt ime/
diate ex chilo gn̄ari. ¶ Cōtra vtrūq; modū arguit' sic. fleg
ma est vicinius nāe chili q̄ȝ sanguis ⁊ q̄ȝ colera: ergo citi⁹
trāsmutatur chilus in flegma q̄ȝ in aliū hūorē. Assumptū
pȝ: qa p diminutā digōnē trāsit chilus in fl'a: ⁊ nō in alium
humorē. ¶ Cōfirmat' prius in humorē trāsit diminute di/
gestū q̄ȝ cōplete vel superflue digestū: ergo prius transit in
flegma q̄ȝ in aliū humorē. ɔn̄a tenet ex nunc dictis. ¶ Hic
dr̄ vtrobiq; negādo ɔn̄am. Nā ēt ptes chili in flegma con
uertibiles sunt difficilius trāsmutabiles q̄ȝ ille q̄ in sangui
nē debēt cōuerti: ⁊ ēt q̄ȝ ille que in melācoliā: ita q̄ nō per
quācūq; diminutam decoctionē trāsit chilus in flegma cū
in sanguinē conuertit'. ita q̄ digestio per quā flegma gene
ratur nō necessario est mediū trāsitus inter chilū ⁊ sangui
nē: sicut nec forma sang. est mediū transitus in colerā non
obstāte q̄ per supfluaȝ decoctionē colera respectu sangui
nis generet'. ¶ Qꝫ aūt Gal. dicit. 4. de regimine sanitatis.
q̄ flegma sit anteq̄ȝ rectissime sanguis factus sit cibus. In
telligendū est q̄ chilus qui dȝ transire in sanguinem: qn̄q;
transit in flegma anteq̄ȝ sit factus sanguis. Et hoc est verū
vniuersaliter: nō de cibis flegmaticis tm̄: vt videtur velle
Tho. Et tu vide textum qui dictis nō opponitur. ¶ Ulte
rius nota q̄ quomō spuma sit cole. rub. naturalis: ⁊ quo/
modo melancolia naturalis sit fex: visum est cap. precedē
te. Sed quia nō semper aliqd aduritur. ideo dixit Aui. q̄
quādoq; generatur aliquid adustū: qūo autē tale per adu
stionē genitum sit: aut colera rub. adusta: aut aliqua de spe
ciebus melancolie aduste. pȝ ex superius dictis. C

¶ Qui tamen q̄ȝdiu est in epate subtilior existit
q̄ȝ dȝ super aquosam superfluitatē: ꝓpter rem
quam diximus est necessaria. Istud vero quod
est sanguis cum ab epate separat' ab aquositate
eis superflua ilico mundatur que necessaria nō
est nisi propter causam quandam que iaȝ subla
ta est. Extrahitur ergo aquositas a sanguine in
venas que ad renes descendit: ⁊ fert secum san
guinem qui ad renes nutriendos sua quantita
te ⁊ qualitate bonus existit. Nutritq; renes vn/
ctuositas huius aquositatis ⁊ sanguinositatis:
deinde aliud quod remanet ad vesicaȝ tendit ⁊
post ad virgam. Sanguis autem essentie bone
per venam magnaȝ ad gibbositatē epatis ascē
dentem vadit ⁊ tendit per venas que ab ea vt
rami separantur. deinde gedeguil venaruȝ po/
stea sedenechi sedequil post sugentibus segue/
chi. deinde in venis que sunt sicut villi capillari
bus sil'es: postea sanguis ab earū orificijs sudā
do labitur in mēbra ex parte diuina.

Ga. 2. cō pl'onum calor nālis ē res celestis ⁊ diuina v̄tus. iō dic̄ Aui. q̄ sang trāsit in nutrimētū ex pte diuina. i. calore nāli.

¶ Docet modū trāsit⁹ hūoꝛꝫ ad mēbꝛa dicēs: ꝙ sanguis q̄zdiu ē in epate ē subtilioꝛ q̄z dꝫ: pp multā aq̄sitatē q̄ secūz miscet᷑. Sꝫ cū ab epate sepat᷑ san. mūdat᷑ ab aq̄sitate superflua q̄ nō ē necīa: nisi pp cāz q̄ iā ē sublata. s. pp penetrationē i epar. Ista aūt aq̄sitas exhibit᷑ a sang. p duas venas q̄ vocant᷑ emulgētes: ꝛ oꝛiunt᷑ a vena chilis ꝛ vadūt ad renes: ꝛ vadit hec aq̄sitas: pmixta pti sanguis ꝛ vnctuosus ei⁹ vsqꝫ ad renes: ꝛ ibi vt⁹ renū retinet sanguineitatē ꝛ vnctuositatē: ꝛ nutrit᷑ ex illis: ꝛ aq̄sitas pellit᷑ p duas vias q̄ vocātur poꝛi vritides ad vesicā: ꝛ de vesica ad vgā pellit᷑ extra. Sꝫ sanguis bone eēntie. i. iā boni ꝛ tēpati modi subē pp sepationē aq̄sitatis vadit p venaꝫ chilis: ꝛ postea p ramos magnos ei⁹: deide p mioꝛes vsqꝫ ad capillares venas. Et tūc sanguis vł hūiditas saguinea. pᵃ de scōis ex san. genita resu

D dat ex illis venis in mēbꝛa ex pte diuia. ¶ Circa q̄z ptē nō. ꝙ de sepatiōe aq̄sitatis a san. vt dꝫ. c. pcedēte. in coꝛpe nālissime dispositō sūt due opiones. Et vna hūc locū exponit ꝙ a tota aq̄sitate mūdat᷑. Alia ꝙ nō a tota: sꝫ a supflua respectu opationū futuraꝝ. Et vidisti modū vtrūqꝫ defendēdi.

E ¶ Nota 2°. ꝙ sanguis in epate nō est subtilioꝛ q̄z dꝫ esse in

F venis. ꝛ iō depurat᷑ ab aq̄sitate. ¶ Nota 3° hāc seq̄strationē sufficiēter fieri a vtute expulsiua epatis ꝛ attractiua renū. nā in epate pellēte aq̄sitatē ad renes: ꝛ renib⁹ attrahēti h⁹ eādē: ꝛ sanguine trāsmisso ad alias ptes fit illoꝝ separatio. Aliq̄ tñ p h ponūt vtutē discretiuā de q̄ istᵃ. c. de vtutib⁹. ¶ Nota q̄rto ꝙ q꞉ totū coꝛp⁹ nutriri dꝫ. iō dꝫ q̄si p totū sanguis dispgi. vñ modica punctura acus facit sanguinē egredi. Et iō fuit oppoꝛtunū venas vsqꝫ ad capillares subtiliari. iste aūt maxie appent cū igrossant᷑ in obtalmia: ꝛ sunt multe vt macilēta total'r venis plena videat᷑: sic folia

G sicca. ¶ No. q̄nto iō dici sanguineꝫ ex pte diuina resudare in mēbꝛa: q꞉ per virtutē occultā trahitur ab eis: ꝛ pellit᷑ a venis: ꝛ resudare: q꞉ sicut sudoꝛ guttatim per poꝛos insensibiles egredit᷑ coꝛpus. ita sanguis ille vel humiditas sanguinea egrediens dictas venas.

¶ **Sanguis ergo causa efficiens: caloꝛ est tēperatus: ꝛ causa materialis est quod de nutrientibus est temperatum: ꝛ de potibus bonis: ꝛ foꝛmalis causa ipsius est decoctio noua: ꝛ eius causa finalis est vt nutriat coꝛpus.**

¶ In hac pte vt p̄dicit᷑ docet spāl'r modū gn̄ationis humorū. ꝛ diuidit᷑ i duas ptes. Pꝛio facit h. scōo ponit circa hāc mām regulas. scōa ibi (Debes āt scire.) Pꝛia in. 4. ꝭm numeꝝ. 4. hūoꝝ. 2ᵃ ibi (Efficiēs vo.) 3ᵃ ibi (Efficiēs āt flatis.) q̄rta ibi (Melie.) De pᵃ dicit ꝙ cā efficiēs sanguis est caloꝛ tēpat⁹: ei⁹ vo cā foꝛalis est decoctio tēpata: ei⁹ cā mālis est cib⁹ tēpatus: ꝛ bon⁹ potus: cā finalis est vt coꝛp⁹ nutriat.

H ¶ Ubi nota ꝙ sanguis hic sumit᷑ p q̄rta suba. ¶ No. scōo ꝙ lꝫ q̄lꝫ humoꝛ possit dici ad iustitiā tēperatus in se p q̄zto hꝫ ꝯplōnē quā magis meret᷑. tñ q꞉ iter hūoꝛes nr̄i coꝛpis. nā magis vtit᷑ sanguie ꝛ ꝯplōne sua: iō dicim⁹ iter hūoꝛes

I sanguinē esse tēperatū. ¶ No. 3° ꝙ ab eodē epatis caloꝛe gn̄at᷑ sanguis a q̄ gn̄at᷑ fla ꝛ colera ꝛ melia. ꝛ iō cū Aui. dicat fla gn̄ari a diminuta calitate coleraꝫ a supflua. hinc est ꝙ h per tēperatū caloꝛē nō debem⁹ intelligere tēperatum ad pōdus: nec tēperatū ad iustitiā: q꞉ tūc pariter respectu alioꝝ humoꝝ esset dicēdū. Sꝫ intelligit᷑ tēperatus effectiue: q꞉ generat sanguinē: ꝛ est effectus rei tēperate.

¶ Utrū in epate calo ꝛ hūido plus de sanguie generetur: an in temperato. Questio. vj.

Sed tūc q̄rit᷑ in quo epate plus de sanguine gn̄at᷑ an in tēpato: an in calo ꝛ hūido. Ubi credo ꝙ si hūiditas ꝛ calitas nō multū a tēperato recedūt ꝙ plus de sanguine gn̄at᷑ in calo ꝛ hūido q̄z in tēperato. Et cā est: q꞉ vtus inmutatiua ꝛ digestiua est foꝛtioꝛ: vt colligitur. 6. de accidēti moꝛbo. a Gal. Et attractiua iterū est foꝛtioꝛ. plus ergo ad ipsum attrahitur de chilo: ꝛ multe partes chili q̄ in tēperato conuerterent᷑ in flegma: in illo ꝯuertunt᷑ in sanguinē. ꝛ istud intelligat᷑ gn̄aliter. ¶ Q꞉ si dicatur in epate calido: plus tñ ꝓpoꝛtionabil'r calido q̄z humido maioꝛeꝫ fieri resolōneꝫ humidi q̄z in tēperato. ꝛ iō minus restat in sanguinē ꝯuertendū. Neganda est ꝯn̄a: q꞉ multe partes q̄ in tēperato nō sunt cōuertende in sanguinē. in illo calido ꝛ humido in sanguineꝫ cōuertunt᷑. ¶ Dicēdū tñ aptius esse epar tēperatū ad sanguinē tēperatū generādū: q̄z epar calidū ꝛ humidū. ¶ Dicendū est tertio epar quātūcūqꝫ calidum generare sanguinē per caloꝛē effectiue tēperatum respectu caloꝛis flegma aut colerā generantis.

¶ Utrū tēperata decoctio ē foꝛalis cā sanguis. Q. ó. vij.

Dubitat᷑ scōo q̄uo temperata decoctio est foꝛmalis causa sanguis. Hic dicit Marsilius ꝙ tēperata decoctio nō est foꝛmalis cā san. ꝓpꝛie accipiendo foꝛmā: sed est illud quo foꝛmal'r sanguis generat᷑. ¶ Hoc nō placet: sed multo melius est dicere ꝙ decoctio h sumit᷑ pro digōne. digestio vo sumit᷑ ꝓpꝛie pro cōplemēto passionis cōplōnalis humidi a sicco terreo per actioneꝫ caloꝛis. Et ideo hoc cōplemētū nō est motus: sed eius terminus. ꝛ est foꝛma p̄parans ad foꝛmā substātialē sanguinis. Est ergo sua foꝛma nō substātialis: sed accidētalis vicina subali: ꝛ talē ponere sufficit medico cuꝫ substantialis sit incognita.

¶ Nota vlteri⁹ ꝙ cibus ꝯuertit᷑ ad sanguinē merito ꝓpꝛietatis occulte: ꝛ merito ꝯplōnis. ꝛ merito modi substātie. K

Et q꞉ cib⁹ tēperatus cōuertit᷑ in chilū tēperatū. ideo alijs parib⁹ ex cibo tēperato in tēperato epate plus de sanguine generat᷑ q̄z ex distēperato. Sꝫ vbi alioꝝ paritas nō poneret᷑ staret ex aliquo tēperato cibo minus de sanguie generari q̄z ex distēperato vt minus generat᷑ ex boꝛagine q̄z ex vino ꝛ carnib⁹ anatuꝫ. Cibi ergo tēperati ꝛ potus sunt alijs parib⁹ maxime mā apta in sanguinē cōuerti. ¶ Utrū aūt plus de sang. generet᷑ ex potu q̄z ex cibo: alioꝝ paritate supposita. vide que dixi in cōmēto illi⁹ affo. Facilius est repleri potu q̄z cibo. nā ibi dixi aliquē potum aliquo cibo stante paritate in cōplexione ꝛ ꝓpꝛietate minus nutrire: sꝫ quocūqꝫ cibo nutritiuo dato debilē esse potū magis nutritiuum. ¶ No. vltimo ꝙ lꝫ sang. generet᷑: vt tēperet totius cōplōnē: ꝛ vt ex eo spūs vitalis generet᷑ ꝛ operatiōes perficiant᷑. iste tamen finis qui est nutrire videtur manifestioꝛ san. ꝛ ideo illum expressit. L

¶ **Efficiens vo colere rubee cā est igneus caloꝛ supfluus: ꝛ ꝓpꝛie in epate: ꝛ ei⁹ cā mālis est q̄d de nutriētib⁹ est subtile calidū dulce vnctuosuꝫ ꝛ acutū: ꝛ eius cā foꝛmalis est decoctioné ad superfluitatē pcedere: ꝛ eius finalis cā est necessitas ꝛ vtilitas quas nominauimus.**

¶ Ponit hic cās co. ru. dicēs ꝙ causa efficiens colere rub. est caloꝛ superfluus ad igneum decliuis. Sed causa materialis sunt cibi qui aliquā istaꝝ. v. habent conditionuꝫ: q꞉ sunt acuti: dulces: vnctuosi: calidi vel subtiles. Causa autē sua foꝛmalis est pcedere ad supfluitatē decoctionis. Sed cā finalis sunt vtilitas ꝛ necessitas quas supꝛa noīauim⁹. M

¶ Ubi nota pmo caloꝛē generātē colerā pꝛimo dici superfluū effectiue: q꞉ effectū supflue decoctum respectu pncipalis intētionis generat. ¶ No. scōo ꝙ lꝫ sapoꝛ dulcis fundet᷑ in substātia grossa ꝛ cōplōne nō multum a tēperamento recedente: vt infra cañ. scōo dicet᷑: verūtñ in omni dulci est pars aerea subtilis permixta parti grosse: ꝛ ab ea per caloꝛē nostrū separabilis que faciliter ad coleram ducit᷑: dulce ergo ꝭm talem parteꝫ est colere materia vnctuosuꝫ: aut merito subtilitatis faciliter incendit᷑: ꝛ acutū: q꞉ est calidum ꝛ subtile facile in colerā sibi pꝛopoꝛtionataꝫ transmutat᷑ N

mutat̃: q2 facil'r itēdit̃: ⁊ cal'm pp silitudinē in q̃litate. Tacuit aũt de salso ⁊ amaro: volẽs q̄ h̃ p dcā intelligerentur.
A ¶ Nota 3° q̄ humidũ cōpl'onale in col'a est ampli⁹ passuz a suo sicco secũ mixto q̃z itendat calor nãlis pati humidũ a sicco in sanguis gn̄atiōe. Et ideo decoctio dr̃ supflua eē in ea: nō q̄ col'a nãlissima sit magis cocta q̃z corpori temperato conueniat coleram esse coctã. Et dicit̃ hec supflua decoctio cā formalis colere nō quidē sbalis: vt de sanguie sil'r dictũ est: sed accn̄talis sbali valde vicina: reliq̃ patent.

¶ Efficiens autē flātis causa est caliditas attenuata: ⁊ ei⁹ mãlis cā est qd̄ de nutriētib⁹ est grossuz humidũ viscosum ⁊ fridũ: ⁊ ei⁹ cā formalis est decoctōis attenuatio: ⁊ eius finalis cā est necessitas eius ⁊ vtilitas ipsius quas nominauim⁹.

¶ Ponit causas flegmatis: ⁊ patet.
B ¶ Sed nō dupl'r chilũ posse diminute decoq. Quedã.n. est diminuta decoctio q̃ est via in for⁹ sanguis sine medio: ⁊ p nullã talē flā gn̄at̃. Quedã aũt est q̃ si sit via i sanguinē: nō tn̄ sine medio: sz ad formã flatis parat: ⁊ ista est formalis cā flatis mō pportiōali supra dicto. Est aũt diminuta decoctio: q2 minus passum est humidũ a sicco in flate p caloris actionē q̃z in sanguinē quez natura intēdit pncipalissime.
C ¶ Nota secũdo q̄ grossa ⁊ viscosa: ⁊ frigida sunt flegmati proportionabilia: ⁊ ideo nō mirum si in flegma faciliter transeunt. Jtem q2 difficulter transmutantur a calore non mirum: si diminute decoquuntur: ⁊ reliqua patent.

¶ Melãcolie aũt hypostasiue qdez cā efficiens est calor tēperatus. Sed cā efficiens aduste est caliditas que ab eq̃litate est egressa: ⁊ eius causa mãlis est qd̄ de nutrientib⁹ vehemēter grossum pauce humiditatis: ⁊ eorũ cal'm est fortiuz illo: ⁊ cā eius formalis est fex hypostasiua fm vnũ duorũ modorum: vnde neq̄z labit̃ neq̄z resoluitur: ⁊ eius causa finalis est necessitas eius: ⁊ iuuamentum ipsius quod nominauimus.

¶ Ponit cās melie: ⁊ diuidit̃ in duas. Prio h̃. 2° docet cās multitudis melie. ibi 2ª (Melia aũt) De p⁹ dicit. v. p̃m est q̄ cā efficiēs melie nãlis ē calor tēpat⁹. 2° q̄ cā efficiēs melie aduste est calor excessiu⁹. 3° dicit q̄ cā mãlis ei⁹ est nutriēs grossum pauce humiditatis. Et inter ista calidum est fortius: vt ex eo melia generet̃. q̃rto dic̃ q̄ cā formalis melia est esse fecem hypostasiuã que est cā appropriata vnicuiq̄z duorũ modorũ. Nã nec labitur nec dissoluit̃. quinto dicit q̄ eius cā finalis est vtilitas ⁊ necessitas q̃s supra dixim⁹.
D ¶ Propter p̃m ↄsiderãdũ fm cōez expōnē q̄ hũorũ nãliũ flegma est fridissimus. ⁊ col'a calissima: ⁊ melia ⁊ sanguis sũt in medio nō obstãte q̄ sanguis sit calior melia. Et iō calor vt gn̄atiu⁹ melie dr̃ tēpat⁹ effectiue. i. mediocris nō extrem⁹ i itēsiōe: nec remississim⁹. Sz si calori vt sanguis gn̄atiuo cōpet̃ dicet̃ diminut⁹. Mō g̊ hic exposito dr̃ tēperatus: aut q2 tēperate digerens. vt ego paulo posteri⁹ dicã.
E ¶ Circa scd̄m nota meliam adustã gn̄ari a calore supflue agēte nō obstante q̄ rē fridã gn̄et. Et Auic̃. de melia non nãli fecit mētionē hic: q2 ↄ̃rio agente indiget nãli. Et quia plimi sunt eius modi qd̄ non sic est necium in alijs humorib⁹ dr̃ntib⁹ p nãle: ⁊ nō nãle: vt in flate: ⁊ sic de talibus.
F ¶ Circa 3m nō q̄ nutriēs grossuz pauce hũiditatj: vt caro bubuli ⁊ vacce est pportiōatũ melie. ⁊ iō facili⁹ in illã trãsit. Nutriēs aũt cal'm grossuz pauce humiditatj: iō plus in melia trãsit: q2 plus de suo terreo trahit̃ ad epar: ⁊ i mãm humoralē ducit̃. ¶ Circa 4m ↄsidera. q̄ p̃t multipl'r exponi. Prio dd̄o q̄ hic solũ tãgit formã col'e nigre nãlis. Naz hãc solã i p̃cedēti ca. dixit ad modũ hypostasis: ⁊ fecis: et tũc erit sensus q̄ fex hypostasiua est forma melie attributa vnicuiq̄z duorũ modorũ: nō modorũ melie: sz modorũ pp q̃s differt fex ab eo cui⁹ est fex: q2 dz eē difficilis digōnis: ⁊ dz difficili⁹ currere: ⁊ ita est ô melia nãli: q2 neq̄z labit̃: sic sanguis: neq̄z dissoluit̃. ¶ Alij ẋo dicũt h̃ poni formaz tã nãlis q̃z p̃ternãlis melie. Et tũc est sensus q̄ rō fecis hypostasiue sũpta ita gn̄al'r: vt ↄueniat vtriq̄z duorũ modorũ melie est formal' cā ei⁹. Et rō ē: q2 ambe ↄueniũt i h̃ q̄ neq̄z labũt̃: vt sanguis, neq̄z dissoluunt̃. Sed p̃ma expō plus mihi plz.
¶ Nota etiam q̄ Auicē. non intendit hic: q̄ fex sit forma melancolie: q2 ipsamet melancolia est talis fex. Sed vult q̄ dispositio merito cuius est fex est talis forma. G
¶ Nō ēt q̄ nō descripsit melie formaz p decoctionē: ⁊ rō ē: q2 nō obstãte q̄ melia nō hēat eũdē modũ digōnis cũ sanguie. Tn̄ icognitũ est. vtrũ decocta sit supflue: aut diminute. nã nō ↄuertit̃ in sanguinē p vlteriorē decoctionē: nec tn̄ vr̃ magis suũ hũidũ passuz a sicco q̃z in sanguie. sz pluri sicco p̃ticipet terreo. iō eã posuit specificari sufficiēt apd̄ medicũ p rōnē fecis hypostasiue tãq̃z formaz. ¶ Et forte dici posset decoctionē melie eē tēpatã ⁊ eq̃lē cuz decoctiōe sanguis ⁊ merito hui⁹ dici fieri a calore tēperato. i. mediocrit̃ decoq̃nte. ¶ Et si allegat̃ Gal'. scd̄o nãliũ dicēs. Alterato cibo in venis inato calore sanguinē quidē fieri a moderatiōe que fm eũ: alij humores pp̄ter imoderatiōes fiētes. Pōt dici Gal. ibi vocare calorē imoderatũ respectu caloris humoris pducti: qũo supra dcm̃ est calorem gn̄antem meliam esse diminutuz respectu generãtis sanguinē. Sed Auic̃. respexit digestionem noui. vltimum dcm̃ est clarũ. H

¶ Melia autem fit multa aut pp̄ter caliditatez epatis: aut splenis debilitatez: aut pp frigoris vehemētiã cōgelãtis: aut pp̄ter constrictionis pseuerãtiã: aut pp egritudines q̃ multe ⁊ plixe fuerunt: quare propter illud humores facti sũt cineres. Cumq̄z melia multiplicat̃: ⁊ inter stōm ⁊ epar stat sanguis ⁊ bonorum humorum generatio cũ ea minorat̃. ergo sanguis minuet̃.

¶ Ponit cās multitudis melie: ⁊ nũat. v. Prima est epatis caliditas: ⁊ hec maxime pportiōat̃ gn̄ationi aduste: sz nãlis melia possit etiã p illud multiplicari attracto pluri terreo ad epar ⁊ dissoluto pluri subtili. ¶ 2a cā ē debilitas splenis p̃cipue attractiue q2 nō mũdificat epar: ⁊ iō multa melia remanet cũ sanguie in epe: ⁊ de nouo alia gn̄at̃: aut debilitas expulsiue splenis: ⁊ iō melia remanet multa. ¶ 3a cā est remanentia frigoris coagulantis: ⁊ hec cā facit meliam nō naturalē. ¶ Quarta causa est perseuerãtia constrictionis. i. opilationũ que faciunt grossas superfluitates ⁊ terrestres remanere subtilibus resolutis: aut q2 opilatio est prohibēs transitum melancolie ad splenē: aut q2 est causa frigoris fortis. ¶ Quinta cā est egritudines plixe: ⁊ multum materiales p̃cipue ⁊ febriles. q2 existis multa cineritia remanēt que sunt de natura melãcolie. Et q2 pp̄ter eas multũ debilitatur calor naturalis: ⁊ crescit frigus. ¶ Dicit scd̄o q̄ melãcolia quãdo multiplicat̃ in loco qui est inter stomachũ ⁊ epar paucificat̃ generatio sanguinis ⁊ bonorũ humorũ: ⁊ locus ille est mesenterium: aut vene meserayce. Causa autē dicti est: q2 illa melancolia phibet suis malis qualitatibus epatis operationē perfici. ideo ⁊c̃.

¶ Debes aũt scire q̄ gn̄ationis humorũ cause caliditas ⁊ friditas cũ alijs existunt causis: sed caliditas equalis sanguinē generat: ⁊ supfluēs colerã gignit rubeam: multũq̄z superfluã melãcoliã gn̄at pp supfluitatē adustionis: ⁊ friditas qdē flegma generat: ⁊ multũ: supflus gn̄at

melancoliā propter superfluitatē cōgelatiōis.
¶ Auic. hic ponit cañ. circa gñationē humorū incidēter: ⁊
sunt tres: scd̄s ponit ibi (Debes āt attēdē) terti⁹ ibi (Neq̄
opʒ) De p̄ dic̄ q̄ tu debes scire q̄ caliditas ⁊ friditas sūt cāe
gñonis hūoꝝ sil' cū alijs cāis. Nā caliditas eq̄l'. i. tēpata ge/
nerat sanguinē: ⁊ supfluēs gñat co. ru. ⁊ multū supflua gi/
gnit melācoliā adustā. Friditas ꝟo gñat flā: ⁊ multū sup/
flua generat melancoliā per superfluitatis congelationē.
I ¶ Ubi p̄ nō. caliditas ⁊ friditas cū alijs cāis eē cās gñatōis
hūorū. Jō dr̄ vt sciam⁹ has solas nō fuisse sufficiētes. nam
cū caliditate tēpata nisi alie cāe ɔcurrāt nō gñabit̄ sanguis.
Jste aūt alie cāe sūt ⁊ nāles dispōnes chili ⁊ eq̄litates ɔiū
cte cū calore epis tēpato ⁊ foꝛa sbalis vel v̄tus sanguifica.
k ¶ Nō 2° q̄ caliditas est cā gñonis hūorū istr̄alis: ⁊ p se. Sʒ
friditas gñat hūores p accñs qꝛ calorē tempat. Aut est cā
gñatiōis hūorū p̄hibēdo caliditatē a gñonis calioris hūo/
ris: nō tñ q̄ friditas sit p se aie istr̄ʒ ad nāles hūores gñan
dos. Utrum aūt p se friditas igrediat̄ opus nāe: aut q̄ūo:
vide que dicta sunt infra cap. de virtutibus ministrātib⁹.
l ¶ Nota tertio melancoliam adustam ab intēsiori calido
generari q̄ʒ generet̄ colera ru. Patet qꝛ ex qualibet cole/
ra ru. potest melancolia adusta generari per supfluitatem
caloris. Pōt etiā ex superflua valde frigiditate generari: ⁊
in hoc nō cōicant melancolia cum alijs humoribus q̄ ab
vtraq̄ excessiuarum qualitatum generantur immediate.
¶ Utrum mel'ia genita ex flate sit ipso fridior. Q. 8.

Sed dubitatur p̄mo: qꝛ tunc mel'ia ista esset
ex flate: ex quo gñatur frigi/
dior: ⁊ per ɔñs nō eēt flegma frigidius qd̄ est in corpore.
¶ Hic sunt tres modi dicendi. Primus concedit conclu/
sionem: sed auctoritas Auic̄. quomodo exponat̄ dixi ibi.
Respon/sio trip^x ¶ Scd̄s dicit negando ɔñam. nam lʒ ex flegmate per cō/
gelationem generet̄ melancolia non tamē est frigidior eo
dē flate: qꝛ pp sepationē partiū aq̄arū q̄ exp̄munt̄ totū re/
manet min⁹ frm̄ sicut lutū qd̄ vehemēti frigore hyemis in
puluerē exp̄sso hūido ɔuertit̄. ¶ Terti⁹ dic̄ negando ɔse/
quētiā. nā si mel'ia p supfluitatē cōgelatiōis gñet̄ h̄ nō est
ex flegmate: sed ex chilo. ⁊ illa eadē supfluitas friditatj ex
alia mā flegma gñat. scd̄s est ɔformior mentib⁹ auctorum.
¶ Utrū mel'ia ex supflua ɔgelatōe gñet̄. Q. 9.

Dubitatur secundo. qꝛ si melancolia per
superfluitates conge
lationis generetur tunc frigus per se ingreditur opus na/
ture. ¶ Hic negatur consequentia: qꝛ talis melancolia nō
est nālis. Reliqua hic dicta sunt plana ex precentibus.

¶ Debes autem attendere virtutes passiuas cum virtutum actiuarum equidistantia.

¶ Ponit secundum cañ. ⁊ est q̄ virtutes passiue debent cū
equidistantia actiuarum concurrere ad humorum gene/
rationem: ⁊ est sensus q̄ qualitates passiue ita debent con
currere proportionate ad humorum generationem sicut
actiue: ⁊ causa est: qꝛ etiam limitatos gradus passiuarum
qualitatum determinant sibi humorum forme.

¶ Neq̄ opʒ vt sit credulitas q̄ ois cōpl'o sibi generat sil'e: ⁊ nō sui ɔ̄riū p accñs. lʒ nō sit p eē̄n/tiā. Cōpl'oni. n. multotiēs accidit vt ɔ̄riū gñet: frigida nanq̄ cōplexio ⁊ sicca plerūq̄ generat humiditatē extraneā nō p pter conuenientiā sʒ pp digestiue debilitatē: ⁊ hmōi q̄dē cōpl'onez hñs est hō macer cuius iuncture sunt laxe: ⁊ est leuis: ⁊ ipse est timorosus ⁊ fridus tactu ⁊ sua/uis: ⁊ vene angustē: ⁊ similat̄ huic q̄ gñat seniū de flāte: lʒ certe senis cōpl'o frigida sit ⁊ sicca.

¶ Ponit 3^m cañ. di. q̄ nō opʒ q̄ tua credulitas sit q̄ ois cō/
plexio semper gñat sibi sil'e. ⁊ nunq̄ gñat contrarium nā
multotiens gñat ɔ̄rium per accñs. Nā mel'ica complexio
est frigida ⁊ sicca: ⁊ gñat flā qd̄ est humidū. Et hic mel'ic⁹
de quo hic est sermo nunc est hō gracilis lenis timorosus
laxarum iuncturarū: ⁊ est suauis tactu ⁊ angustas habet
venas: ⁊ sil'e ɔtingit in senibus oībus q̄ ipsi oēs multipli
cāt flegma q̄ʒuis certū sit eorum cōplexionē esse siccam.
¶ Nota hic q̄ gñare p accñs ē h̄ idē q̄ p̄ter intētionē ge/ m
nerātis. nā cōpl'o sicca p se intendit sicca gñare: ⁊ tñ q̄nq̄
gñat rē humidam: vt flā qd̄ ñ itēdit: ⁊ h̄ mō vult Aui. hic.
¶ Nota scd̄o q̄ debili exñte virtute digestiua ciborum ca n
lor epatis nō potēs humidum supfluuʒ dissoluē gñat hu/
mores humidos: Et hoc mō: q̄nq̄ cōpl'o calida ⁊ sicca est
causa humoris fridi. ⁊ humidi: vt in hydrope a caliditate
epatis pendet multa gñatur aquositas: propterea virtus
est debilis non obstante q̄ cōpl'o epatis est calida ⁊ sicca.
¶ Nota tertio q̄ homo cuius cōpl'o est multū frida ⁊ sic/ o
ca ⁊ macer: qꝛ sine carne pp virtutis imutatiue debilitatē
⁊ mēbra eius spermatica sunt parua ⁊ gracilia p pter ean
dē: sed est lenis. i. sine pilis pp defectū caloris eleuantis: ⁊
fumū in pilos ɔuertētis: ⁊ hʒ iūcturas laxas pp defectuʒ
virtutis informatiue que eas compactas facē non potuit:
⁊ p pter plurimū flegma currēs ad eas. Qꝫ autē dicitur ab
Auicē. scd̄a primi doc. tertia cap. 4. in secūdo gñe signoꝝ
Qd̄ pilositas in puero significat q̄ ad mel'iaʒ conuertet̄:
⁊ in sene q̄ iam est mel'icus. est dcm̄ de compl'one mel'ica
p adustionē colē de qua hic non est sermo. Est autem timi
dus p pter cordis friditatē ⁊ spirituū paucitatē: ⁊ p pter
eandē cām est quietus in moribus ⁊ mollis in incessu.
¶ Nota 4° q̄ senū cōpl'o dicit̄ apud oēs sicca: ⁊ iō certum p
est q̄ eorū cōpl'o est sicca. Et iō siq̄s in nr̄o exēplo p̄ nega/
ret a compl'one sicca gñari flegma: qꝛ illam diceret com/
plexionē non eē siccaʒ: hoc non pōt negare in senio. Et mo
do vides: quare dixit q̄ certa senum cōplexio est sicca.

¶ Debes aūt scire q̄ sanguis: ⁊ qd̄ cum eo labitur tertiam habet in venis digestionem: ⁊ cuʒ per membra diuiditur vt vnumqd̄q̄ suuʒ recipiat nutrimentū habet digestionem quartam.

¶ Hic Aui. determinat de tertia ⁊ quarta digōnibus: ⁊ sic
de gñatione secundarū humiditatum. Et dicit breuiter q̄
sanguis ⁊ illud qd̄ labitur cū eo in venis recipit 3^am digō/
nē: ⁊ in mēbrorū porositatibus recipit quartā digestionē.
¶ Nota q̄ p̄°: q̄ cū sanguie labit̄ col'a ⁊ flegma ⁊ mel'ia. q
Et de istis tenēdo q̄ cū sanguie vadūt. due sunt pōnes. vt
supra dixi. Una q̄ n̄utriūt: ⁊ q̄ simul cū sanguie miscent̄.
vt in humiditatē p̄^am de scd̄is ɔuertant̄. Et h̄ vr̄ velle Gal'.
⁊ Aui. istā vr̄ sequi hic. Et iō digōnē tertiā dicit hec q̄tuor
simul recipē. Et pʒ ex hoc q̄ ꝑm hāc viā necio p̄^a humidi/
tas de secundis specie differt a sanguine. Et ꝑm hoc non
est dubiū: q̄uo illud qd̄ labit̄ cum sanguine recipit tertiaʒ
digōnē in venis. nam a calore venarum tam inato q̄ʒ iflue
te: vt a forma venarū digerit̄ sanguis: ⁊ illi humores mi/
scent̄: ⁊ in p̄mā humiditatē per digestionē conuertuntur.
¶ Scd̄a opinio dicit q̄ solus sanguis in secūdas humidi
tates conuertit̄ cū solus sanguis nutriat ⁊ consequēter di
cit q̄ aliud digeri digōne tertia vel quarta pōt itelligi du/
plicit̄. Uno modo vt transmutet̄ p illas in rē propinquio/
rē nature nutrimētali. s. mēbri: ⁊ hoc modo solus sanguis
digeritur. scd̄o modo vt transmutetur aliqua transmuta/
tione mēbris conueniēte vel incōueniēte: sʒ ad expulsionē
p̄parāte: ⁊ hoc modo non solum sanguis: sed humores se
cum trāseuntes digeruntur digestione quarta ⁊ tertia.
¶ No. scd̄o q̄ in venis q̄ sūt añ epar: ⁊ in venis post epar r
est aliq̄ v̄tus sanguificans: sed vltra illā est etiā virt⁹ sangui/
nē in p̄mā humiditatē ɔuertēdi. Et iō vult Gal'. p̄mo pro/
nosticoꝝ cō^to. 47. q̄ ibi sanguis dealbat̄. Et h̄ ɔuersio san

guis in hũiditatẽ p^am suffic̄ fieri in venis p suũ calorẽ inatũ actuatũ p influẽtẽ. Et dr̄ ista integra digó apud ponẽtes p^am digõnẽ specifice a sanguie differre. Apud vo i^o nó ponẽtes dr̄ digó nó itegra vex: qr multa sanguis a ppria nã muta/tio: ió ponit pro vna digóne ꝛ non sic digestio cibi in ore.

A ¶ Nõ 3° q i mẽbrꝫ p hũiditas de 2^ii inoiata ꝯuertit i rorẽ: ꝛ ros i cãbiũ: ꝛ cãbiũ i glutẽ: ꝛ oẽs ꝯputãt p vna digõne: qr i eoꝝ loco fiũt. ſꝫ ꝯũsio glutis i mẽbri sbaꝫ ñ ẽ digó. imo nutritio. Nec ẽ icõueniẽs cũ nutri^ia appóit dige^uam digerẽ.

B ¶ Nõ 4° digõnẽ venarũ dici digõnẽ cõem aliq duoꝝ mo/doꝝ. Aut qr p^a hũiditas i vna vena genita nó ẽ nutri^m vni^9 tãtũ ptis. Aut qr totalis oium venaꝝ digó est toti corpori cóis. Digestio autẽ que qrta est: est in mẽbris: ꝛ illa nó est cóis: nisi tantũ intelligẽdo de totali quo ad oia membra.

¶ Utrum conuersio flegmatis in sanguinem sit digestio se/cunda vel tertia. Qó. 10.

Sed est dubiũ vtrũ cõuersio fl̄atis in sanguinẽ sit digestio. scõa vl' tertia. Et puto q sit digó tertia dicẽda: nec debet incõueniẽs putari aliquem humorem per tertiã digõnẽ pduci: ꝛ hoc maxime si flegma in sanguinem conuertatur in venis post epar.

C ¶ Ultio no. q Gal. ꝛ Auer. vident digõnẽ venarũ ꝛ mẽ/broꝝ p vna cõputare. ꝛ ió tm̄ tres digõnes numerãt ꝛc̄.

¶ Supfluitas igit digõnis pme q ẽ i stõ p itesti noꝝ egredit viã: ꝛ scõe digõnis q fit in epe sup/fluitatis plĩm cũ vrina egredit. Qõ aũt de ea re/manet ad splenẽ ꝛ fel tẽdit. Duarũ vo digõnũ remanẽtiũ supfluitates p resolõnẽ q nó sentit. ꝛ p sudorẽ: ꝛ p sordiciẽ extrisecã egrediũt. Cu/ius ps ẽ q p foramia egredit sensibilia sic p na/res ꝛ istr̄m audit^9: aut nó sensibilia sic p poros: aut ex̄ nãm sic p apata cũ apiunt: aut qõ nascit ex additiõib^9 in corpibus: sicut pili ꝛ vngues.

¶ In hac pte in pn. cap^i diuisa determiat de supfluitatibus. Et qr ille ab eodẽ agẽte gñant a q i^o cui^9 st̄ supfluitates nõ noiat supfluitatꝫ cãs: ſꝫ mõs expulsionũ. Dicẽs q supflui/tas p^i stõi trãsit p itestia ꝛ expellit ex̄. Supfluitas vo scõe plĩmũ expellit p vrinã: ꝛ magna ps vadit ad fel: ꝛ ad sple/nẽ. Sed supfluitas tertie ꝛ qrte digõnis expellit: aut insen sibilr: vt cũ p poros i vaporẽ ꝯuertit ꝛ egredit: aut in sor/ditie: aut p vias sensibiles vt nasi: ꝛ auriuꝫ: oclóꝝ: ꝛ oris. Quedã vo i qsdã ex̄mitates: vt vngues ꝛ pilos ꝯuertũt.

D ¶ Ubi nota q i digõne epatis ꝯñr supflui re^u sanguis aliȷ́ hũores. ꝛ pcipue q ad illas ptes que nõ disponũt sangui/nẽ ad nutriẽdũ q sũt cola ad chisti fellis trãsmissa: ꝛ melia ad splenẽ: ꝛ cũ h ab eadẽ digõe supfluit aqsitas. ꝛ qr illa ẽ plima: ꝛ p vrinã pellit: ió dixit plĩm de tali pelli p vrinam. Aliõ vo qõ ad fel ꝛ ad splenẽ tẽdit: nó est oino supfluitas.

E ¶ Nota scõo. q per sudorem pellit: nó tm̄ aquositas san/guinis: sed multotiẽs aqsitas rorida. ꝛ ió per sudorẽ qñq supflua pars rorida pellit. reliqua autem dicta sunt nota.

¶ Debes aũt scire: q si alicui^9 hũores subtiles existũt eorũ euõ eũ debilitat: cui multũ nocet in sui fortitudie suoꝝ pororũ amplitudo: ppea q resolõnẽ sequit debilitas: ꝛ q hũores subtiles ad eũandũ ꝛ resoluẽdũ sunt faciles qõ aũt ad re/soluendũ ꝛ eũandũ est facile spiritui facile asso/ciari pót in sua resolõne: cum eo igit resoluit.

¶ In hac parte penultima remouet duo dubia. scõm ibi. (Et debes scire) Dicit p^o. q corpa quoꝝ humores sũt sub/tiles facilr eũant. Et ió multũ ex eũatiõe debilitant ꝛ eis: ió mltũ nocet in sui debilitatõe ãplitudo poroꝝ suoꝝ qr ꝛ resolõnẽ sequũt debilitas. debilitat ẽt qr cũ sui hũores fa/cilr eũant: ꝛ ió spũs cũ eo facilr resoluit.

F ¶ Ubi no. q h p/prie itẽdit Aui. q datꝫ duob^9 hoib^9 qrũ vn^9 hẽat subtiles hũores: ali^9 hẽat grossos q ex eqli ṽtute eũatiua approxi/mata magꝫ ledit ille q hꝫ subtiles hũores. ꝛ ró ẽ: qr ab eo maior fit eũatio cũ hũores subtiles min^9 resistãt. ¶ Itẽ qa plĩm de spũ resoluit: ꝛ qr eorũ pori sũt apti: ꝛ qr cuꝫ hũori b^9 subtilib^9 spũs facilr associat: ꝛ ió cũ illis egredit. Et pt addi qõ hũores subtiles sũt mã gñonis spũum cũ subtiliã/tur. ꝛ ideo spũs facili^9 associat qr in ipsuꝫ facili^9 penetrat.

¶ Et debes scire q queãdmodũ humores isti i suis gñonib^9 cãs hñt: sic ꝛ in suis motib^9 hñt cãs. Mot^9 nãq ꝛ res: valde sanguinẽ mouẽt ꝛ colaꝫ rubeã: ꝛ fortasse mouebũt meliaꝫ: ꝛ forte faciẽt eã: quies vo flegma forte redit: ꝛ aliqs melie spẽs: ꝛ etiã ipsemet estimatiões mouent humores. Ubi gr̃a. sanguinẽ. n. mouet res in/tueri rubeas: quapp phibem^9 illũ ex cui^9 nari/bus sanguis fluit res splẽdorẽ hñtes rubeum aspicere: ꝛ hec quidẽ dicim^9 de humoribus: et eorũ gñationibus. Loqui vero ꝯtra pteruos ꝛ deuiãtes dñt sapientiarũ opifices ꝛ nõ medici.

Scõa p mi doc. 5. sum. 2. c. 14. Gale. 2. d. naliũ.

¶ Remouet 2^m du^m di. q hũores queãdmodũ hñt diuersas cãs sue gñonis: ita hñt diũsas cãs ipos mouẽtes. s. motu locali: ꝛ motu alteratiõis. Et h declat duob^9 modis. Prio qr mot^9 localis corpis cõmouet sanguinẽ ꝛ co. ru. ꝛ fortas/sis cõmouet meliaꝫ ſꝫ qes cõmouet fl̄a ꝛ quãdã mlie spẽꝫ. Scõꝫ exẽ^m ẽ. qr estimatões mouẽt hũores: ꝛ diũse diũsas. vt ṽ. g. sanguinẽꝫ mouet itueri res rubeas. Et ió pcipit illi q patit fluxũ sanguis: ne itueat res hñtes splẽdorẽ rubeuꝫ. ¶ Subdit. A. vltio q ista sũt q vult dixisse de humorib^9. Sꝫ loq ꝯ pteruos: ꝛ h pn^a negãtes nõ ptinet ad medicũ: ſꝫ ad opificẽ phycalis sapie.

G ¶ Cõsidera g cãs mot^9 hũoruꝫ itelligi cãs: qre hũor moueat localr: aut qre alteret: aut qre fortificet ꝛ augeat: ꝛ qre forti^9 agat. Et itellĩn^o ista p motũ. pꝫ p^m dcm̄. Nã mot^9 localis corpis mouet sanguinẽꝫ ꝛ colaꝫ ipos calefaciẽdo ꝛ ãpliãdo ꝛ localr mouẽdo: ꝛ for/tiores reddit in iprimẽ^o in corp^9. Fl̄a aũt ꝛ si localr mouet motꝫ nobis. tñ ex i^o in suis qlitatib^9 nõ fortificat: nec magis in corp^9 iprimit: nisi valde p accñs. Melia aũt adusta forti/ficat: qñq ex motu: qr itãtũ calor p ipꝫ auget: vt i adustio/ne addat. ꝛ qes h mõ mouet fl̄a: qr p calorꝫ nãlis teporẽ ꝛ obtusionẽ ẽ cã mul^ur fl̄atis: ꝛ vigoratiõis ei^9 i suis qli^b9. ꝛ ita in melia nãli p cõgelationẽ factam prebet augmentũ.

H ¶ Cõsidera 2°. h p estimatiões itelligi cogitatões ꝛ imagi/natões ꝛ estiatiões: q cõmouent hũores pprij corpis ꝛ tu/modos q cõit ꝯcedũt vide in his q dixi in 3° techni. Quõ etiã astrologos: ꝛ Aui. pñt hũores alioꝝ corpoꝝ mouer.

I ¶ Cõsidera 3°. q ptervenientes sũt qdã gñationẽ humorũ in nobis negãtes: ꝛ ita ṽtutẽ digestiuã. ſꝫ dñt hũores eẽ in cibis: ꝛ seqstrari abinuiceꝫ in nobis. ¶ Contra qs arguit Gal. scõo nãliũ virtutũ. ꝛ Aui. h. ꝛ multas alias abusiuas opiones: circa hanc materiã relinqt philosophis nãlib^9.

¶ Doctrine quinte que ad sciendũ quid sit mẽ/brum: ꝛ sue partes. Cap. 1.

Membra sũt corpa que ex pma hu/morũ gñant cõmixtione: queãd/modũ humores sunt corpa que ex pma ciborum generant com/mixtione sicut cibi sunt ex prima cõmixtione generati elemẽtorũ.

¶ In ista 5ª doctrina determiat ꝺ mēbris: ⁊ ꝑ valde in gn̄ali. 2º spālius. Et 2ª ps icipit in pn̄º alterius capl'i. Pn̄s capl'm diuidit' in duas ptes. In pª ponit ꝺscriptionē mēbroꝝ. 2º vnā distictionē cū mēbroꝝ decl'atiōe ⁊ subdiuisiōe. ibi. 2º (Mēbrorū.) De pª dic̄ ꝙ mēbra sunt corpa q̄ gn̄ant' ex pª cōmixtiōe humoꝝ queadmodū humores gn̄ant' ex pª cōmixtiōe
k ciborū: ⁊ cibi gn̄ant' ex pª cōmixtiōe el'ntoꝝ. ¶ Nō q̄ ꝑ. ꝙ corpoꝝ ad ꝯstōnē integritatis vel ꝯseruatiōem corpis hūani in ipo regitoꝝ. Quedā sūt aiata: q̄dā nō. Exēplū pⁱ: vt caro os ⁊c. Exēplū 2ⁱ: vt humores ⁊ spūs ꝭm cōem viā. Ad ꝓpositū ꝭm cōez viā nō dn̄r mēbra nisi corpa que sūt ptes aiate. Licet Haly. 2º techni. cōmēto. 31. capillos ⁊ vngues dicat manifeste ingredi in genere mēbroꝝ lz nō sint aiati.
l ¶ Nō 2º h̄ corpa siue in pn̄º sue gn̄atōis: siue post pn̄m vi nutritiue gn̄ari ex hūoribꝰ: aut meᵗᶜ: aut imeᵗᶜ. Et qr ex hūoribꝰ mēbra gn̄ant' ꝑ digōnē ꝑ quā ptes humorū miscēt'. iō ꝯe dn̄r mēbra gn̄ari ex cōmixtiōe hūoꝝ. i. ex mixtiōe ptiū in hūoribꝰ exn̄tiū. ¶ Sz si q̄rat' q̄re dixi pⁱ. dōm ꝙ ꝑ pmā hūorū cōmixtiōez nō itelligit pmā illoꝝ mixtionē q̄ ad tps sz pªᵐ pfectiōal'r. Perfectissiª. n. i hoīe ptiū hūoraliū cōmixtio ē ex q̄ mēbra gn̄ant'. Vl' al'r ex pⁱ. i. ꝑuia ad denotandū ꝙ nec̄ia est humoꝝ cōmixtio ꝑ mēbroꝝ gn̄one tāq̄ ꝑuia.
m ¶ Nō 3º ꝙ nō solū mēbra gn̄ari ex hūoꝝ cōmixtiōe sed ēt 2ᶜ hūidiᵗᶜⁱ. tn̄ 2ᶜ humidiᵗᶜⁱ nō sūt mēbra. Et iō ad cōplēdum diffōnē mēbroꝝ vr̄ opportunū dicē ꝙ sīt corpa ⁊ ptes aialiū: q̄ ex pª hūoꝝ cōmixtōe sūt genita: ⁊ tūc nō hēbit descri
n ptio istātiā. ¶ Nō 4º. ꝙ mēbꝝ dr̄ a men. greco vbo q̄d ē idē ꝙ ps. ⁊ iō vocāt' sepe ptes aialiū sepe pticl'e: ⁊ q̄nq̄ loca: vt ꝑ iterioꝝ. ¶ Nō 5º hūores gn̄ari ex pª cōmixtōe ciboꝝ: qr ex cōmixtōe ptiū cibi q̄ ē nec̄ia tāq̄ ꝑuia i eoꝝ gn̄one ⁊
o pit' cibi gn̄ant' ex el'ntoꝝ pª cōmixtōe: nō qr sit opportunuz in pª el'toꝝ cōmixtōe queq̄ cibū gn̄ari. Sz qr cuiusl3 cibi gn̄onē verā ꝑcedit tanq̄ cā el'ntorū cōmixtio isto mō. non ita intricatus est iste textus: vt apud alias expositiones.

Vñ mēbruz sic dictum.

¶ Membrorum autem alia sunt que sunt simplicia: alia sunt que sunt composita.

¶ Hic ponit Aui. diuisionē. Et diuidit' in duas ptes. Prio ponit gn̄ales distictiōes. 2º spāles. ibi 2ª. (Et dicemꝰ āt). Pria in. v. ꝭm. v. distictiōes. 2ª ibi (In vno q̄z) 3ª ibi (⁊ tunc q̄dā) 4ª ibi (Sal'. aūt) 5ª ibi (Et ēt ꝺnuo) Pria ēt diuidit' in duas. pª eas ponit. 2º decl'at mēbra. ibi 2ª. (Et simplicia q̄dē) De pma dicit ꝙ mēbroꝝ q̄dā sunt simplicia: ⁊ alia cōposita.
p ¶ Ubi nō mēbra nr̄i corpis triplici nā suas opōnes pficere. s. cōpl'ōne: cōpōne: ⁊ vnitate. Cōpl'o est nā ꝑ simplicibꝰ attributa: ⁊ cōpositis ꝑ simplicia. Cōpō ꝑ organicis ⁊ simplicibꝰ merito organicoꝝ. Unitas aūt est cōis ⁊ iō hec diuisio sumit' q̄si a fōa mēbroꝝ vel nā eoꝝ. Est. n. ac si dicat' mēbroꝝ. Quedā sūt q̄rū nā pn̄ᶜ eis attributa est cōpl'o. Quedā q̄ꝝ talis est cōpō. ¶ Nō 2º. ꝙ de ꝯueniētia ⁊ dr̄ia mēbroꝝ adiuicē due sūt iuēte pōnes q̄tū ꝓposito spectat. Una dicit ꝙ cuiusl3 mēbri corpi humani fōa s̄balis in q̄ sumit suā spēm est aia rōnalis. ⁊ iō oia hec mēbra dic̄ eiusdē s̄balis spēi ⁊ nō esse int' illā dr̄iaz nisi accn̄talē. ¶ Alia ꝯo opio ponit mēbra hr̄e fōas s̄bales q̄ remanēt in mortuo aia: vt forma carnis ossis ⁊ neruī: ⁊ cartilaginis ⁊c. ¶ Dic̄ 2º. multoꝝ mēbroꝝ eiusdē hoīs fōas s̄bales eē diuersas: ⁊ nō eē aiaz q̄ talia mēbra iformet. imo si dn̄r aiata h̄ est ꝑ pticipatiōez sic manū fabri dicimꝰ accn̄tal'r erudità. Et qr ꝺ h̄ tractare est magis phi: ⁊ puto vtrāq̄ ptē ꝓbabilē. iō illoꝝ rōnes dimitto. ¶ Sz iuxta 2ªᵐ viā possemꝰ dicē. ꝙ aliq̄ sūt mēbra cōposita q̄ nō sīt dōa simplicia: qr ꝯstituta ex ptibꝰ q̄ntitatiuis diuīsaꝝ spēꝝ. Siplicia aūt nō sunt cōpoⁱᵗᵃ: qr nō ꝯstituta ex ptibꝰ diuīsaꝝ spēꝝ. Et poss3 dici h̄ mō istā distictionē eē abiuicē dr̄ntiū. ¶ Et si dicat' ꝙ tunc muscl'us nō eēt mēbꝝ simpˣ: nec chorda qr ꝯstituūt' ex ptibꝰ q̄ntitatiuis diuīsaꝝ spēꝝ. Cōcedit' ꝯns: nec Aui. voluit h̄ musculū eē ꝯo simplex: sz iō iter simplicia noīauit: qr cū illis multā vr̄ hr̄e affinitatē. ⁊ ita de vena ⁊ arteria dicatur. ¶ Sz apō cōit' exponētes h3 viā pªᵐ est al'r dōz. nā cuiusl3 mēbri organici q̄l3 ps ꝯuenit cū toto i noīe ⁊ diffōne mere s̄bali cū sit eiusdē spēi spālissiᵉ: ⁊ hn̄s oīno formā s̄balē eādē. Oē q̄ mēbrū nostrum q̄ntūcūq̄ organicuz est simplex.
q ¶ Ulteriꝰ ēt: qr nō dr̄ mēbꝝ organicuz: qr nll'ª ps in noīe cōicet cū toto. sz suffic̄ ꝙ aliq̄d hēat nomē totū: ⁊ aliq̄ rōnē in q̄ nō cōicat secū q̄l3 eiꝰ q̄ntitaᵘᵃ pticl'a. ⁊ h̄ ēt ꝯuenit oī simplici. Et iō oē mēbꝝ q̄ntūcūq̄ simpˣ ex aliq̄ mō organicū. vt cor q̄d est simpˣ q̄ ad mām ⁊ organicū q̄ ad fōraz. vt 2º de ptibꝰ. Et ꝭm h̄ est ista distictio mēbroꝝ: vt abiuicē rōne differūt. ⁊ qr oē organicū est simpˣ: ⁊ eꝯ. Iō Aui. si aliq̄ noīat orgāica aliq̄ simplicia h̄ fac̄. qr rō simpliciⁱᵘˢ in q̄busdā est magis manifesta: ⁊ in q̄busdā rō cōpōnis. Ex q̄ ꝑȝ nō eē negādū musculos eē mēbra simplicia: ⁊ eosdē eē mēbra cōposita. Sz scūs Tho. vult ptes aialis non eē ꝑ se in aliq̄ spē sz ꝑ reductionē in spē sui totiꝰ. ⁊ iō lz ptes organice sint eiusdē spēi: nō tn̄ cōicāt i noīe sumpto a sua dispōne itriseca oēs ptes cū toto. qr aliam formā complexionalez a qua tale nomē sumit' habent partes organici q̄ totum. ¶ Nō tn̄. ꝙ via pªᵐ nō nec̄io dicit vt putat scūs Tho. ꝙ aia pⁱᵒ infōrat cor. ⁊ nullū aliud mēbrū. imo meliꝰ ꝙ aia nullū mēbrū iformat: qr tūc iᵒ mēbrū eēt aialis: ⁊ nō totū cōpositū ex oībus mēbris. Sz iformat aia ꝑ totū: ⁊ cū nulla pariali mā totiꝰ componit vnum. Sz de hoc magis in phia.

¶ Et simplicia q̄dē sunt: quoꝝ quācūq̄ sensibilē assumpseris ptē in noīe: ⁊ diffōne erit toti cōicās: sicut caro i suis ptibꝰ: ⁊ os i suis ptibꝰ ⁊ neruꝰ in suis partibꝰ: ⁊ his similia. Iōq̄ siliuz vocant' ptiū: cōposita ꝯo sunt illa quoꝝ q̄ncūq̄ accepis ptē in noīe: ⁊ diffōne toti cōicās nō erit sic manꝰ ⁊ facies: ps. n. faciei nō est facies neq̄ ps manꝰ est manꝰ ⁊ vocāt' mēbra istrālia: eo ꝙ sunt aie instra ad cōplēdū motꝰ: ⁊ operatiōes.

¶ Hic decl'at mēbra. ⁊ ꝑ i gn̄e. 2º spāl'r. ibi 2ª. (Priᵐ mēbrorū) De pª dic̄ tria. pⁱᵐ ē ꝙ simplicia mēbra sūt. q̄ꝝ q̄l3 ps sensibilis cōicat toti i noīe ⁊ diffōne: ita ꝙ ea rōe dn̄r simplicia q̄ rōne cōicāt toti ptes: sic caro in suis ptibꝰ: ⁊ os i suis ptibꝰ. ¶ Dic̄ 2º. ꝙ cōposita mēbra sūt: q̄ꝝ aliq̄ est rō: ⁊ nomē in q̄ nō q̄l3 eoꝝ ps cōicat vt caput ⁊ facies ⁊ manꝰ: nō. n. queq̄ pars capitis est caput: nec q̄libet pars manꝰ. ¶ Dicit 3º. ꝙ hec mēbra: iō dn̄r organica: qr sūt aie istra: ad pficiēdū opōnes ⁊ motꝰ eiꝰ. ¶ Ubi nota q̄sdā dicē aliq̄ mēbra ita eē diuersaꝝ ptiū in mō s̄bstantie ⁊ cōpl'one: vt oīno sint organica ⁊ cōposita: ita ꝙ nō simplicia vt manꝰ ⁊ caput. Aliq̄ ꝯo eē in suis ptibꝰ h̄ntia silēm cōpl'onē ⁊ modū s̄be: sz ꝑ certo fine quādā nām cōpl'onalē sibi limitātia: vt epar cor ⁊ pl'mo: ⁊ ista sīt q̄dāmō simplicia: qr ꝭm mām: ⁊ q̄dāmō cōposita: qr ꝭm fōraz. ¶ Sz ex h̄ 2ˢ se' oppositū pⁱ. nā epar nō est mēbꝝ simpˣ: sub rōnē epis. sz sub rōne carnis: iō suffic̄ vt ad aliq̄d mēbꝝ dicat' simpˣ q̄d hēt aliquā cōez rōnē sibi: ⁊ ptibꝰ a nā quā ab itriseco sibi nāl'r limitat ex sui rōne nō alteriꝰ. Et ex h̄ seq̄t' caput eē simpˣ: qr h3 aliquā talē rōnē. Ad h̄ aūt ꝙ sit organicū sufficit ꝙ aliquā rōnē hēat nō cōez sibi ⁊ ptibꝰ. Et h̄ ēt est de oī mēbro: verū ꝭm cōem modū exponēdi viā pªᵐ vt ꝑdicit'. sz nō sic fortasis diceret scūs Tho. ⁊ sequentes. Si ꝯo pōnē de dr̄ia mēbroꝝ in spē tenuerimꝰ pōt istō vtiq̄ defendi. ꝙ aliq̄ sūt cōposita que nō sūt simplicia. sed h̄ dictum est statiz. r
¶ Nota 2º ꝙ organica dicunt' instrālia: q̄a sunt instra ad perficiendū opationes ⁊ motꝰ. nā instr̄m solet poni agēs nō ꝑncipale reᵘ ꝑncipalis. Et qr opōnū aie pⁱᵐ est aia organa: in q̄bus tales opationes cōplent' dicunt' anime instra.

A ℂNota 3° in organicis ⁊ pcipue in illis in qbus rõ organi magis manifestat diuerse ptes ab inuicẽ sũt vt cõpleat aliq̃ aie opatio. Vbi gr̃a oculus hȝ tunicas ⁊ hũores: eo mõ cõpositas vt recte visiua opatio in oculo cõpleat. Verũtñ talis opõ ab vna simplici pticula dati organici maxie depẽdet vt visio a cristalina: vt vult Gal. p° de accñti ⁊ morbo.

B ℂNõ 4° ꝙ doc. dñt h̃ p opõnes itelligi passiões: p motuȝ vo actionẽ. nã actuũ scdoꝝ q̃ isunt rebꝰ aiatis ꝓprij qdaȝ sũt actiões: vt pcutẽ loq ambulare. qdã passiões vt sentir.

ℂDicũt 2° h̃ p aiaȝ itelligi vtutẽ viuẽtis opatiuã cũ cognitiõe vel cognitõeȝ seqndo quõ sumit aia. p nãliũ vtutũ. put ꝯ nãm distiguit. Et ẽm h̃ dicunt organica mẽbra ꝓprie eẽ illa que vtutẽ hñt cognoscẽdi vel mouẽdi. Et qꝛ in plãtis nõ sunt ille virtutes iõ plãte nõ hñt organica membra. Sed ego puto h̃ nõ eẽ verũ. nã nucha est mẽbꝝ organicũ ⁊ caret motu: ⁊ ẽt sensu. Et iuncture sunt mẽbra organica que sunt ossa cartilagines ⁊ ligamẽta. ⁊ ideo hñt solũ virtutẽ nãlẽ. ideo hic p aiam intelligo oẽm viuentem nãm.

ℂPrimum membrorum similium est os qđ durum est creatum: quoniam ipsum est corporis fundamentum ⁊ sustentaculum motuum.

ℂIn ista pte spãlr declat mẽbra i qbꝰ maxie rõ simplicium fundat: ⁊ diuidit i tot ptes q̃t sũt mẽbra q̃ declat: ⁊ patebũt legẽdo. ℂDic̃ g̃ de p° pte: ꝙ pm mẽbroꝝ simpliciũ ẽ os. Et h̃ est durꝰ oibꝰ ptibꝰ corpis: vt sit fundam̃ corpis: ⁊ sustẽta-
C culũ motuũ. ℂUbi nõ ꝙ nõ dr̃ os pm: nisi aut in narratione Aui. aut qꝛ mãlr magl appropinquat simplicitati. aut tertio. qꝛ amplioris q̃titatȝ sunt ossa inf mẽbra spmatica.

D ℂNõ 2° ꝙ os dr̃ corpis fundamẽtũ. qꝛ in rei xitate figꝛ: ⁊ ꝯcauitates q̃ ꝯtinue eleuatȝ lateribꝰ debẽt stare maxie ex ossibꝰ ꝯsistũt: vt pȝ de pectore: ⁊ capite: ⁊ multis silibꝰ. Dr̃ aũt motꝰ sustẽtaculũ: qꝛ vt dr̃ in de cã motꝰ aialiũ: ad h̃ vt aial moueat nõ solũ reqrit aliqđ extrĩsecũ fixũ. ȝ ẽt intrinsecũ: ⁊ fixto in fortibꝰ motibꝰ magnoꝝ volatiliũ: ⁊ peditãtiũ indiget duritie vñ isti fortes motꝰ nõ pñt sic in lũbricis sustẽtari a molli. Et iõ ad hoc vt fieri possit nã fec̃ ossa dura: vt essent motuũ sustẽtaculũ. i. fixũ reqsitum pro motu.

ℂPost ipm vo est cartilago q̃ osse existit mollior. Jdcq3 flecti pt: ȝ ẽ oibꝰ alijs mẽbris durior cuiꝰ iuuamẽtũ i creatiõe fuit vt ossiũ cũ corpibꝰ mollibꝰ p ipaȝ melior fieret ꝯtinuatio: ⁊ vt duꝝ cũ molli ñ absq3 medio ꝯponeret. duro. n. molle lederet: ⁊ pcipue i hõa pcussiõis: ⁊ ꝯstrictõis si nõ eẽt cõpõ ordiata sic̃ est i osse spatule: ⁊ hypocũdrioꝝ: ⁊ i ossibꝰ costarũ: ⁊ sic̃ est epiglotalis cartilago ⁊ illđ qđ ẽ sub thorace: ⁊ vt p ipaȝ ẽt foret melior iũcturaꝝ se ad iuicẽ fricãtiũ vicinitaȝ: ne sua duritie rũperet. ⁊ ẽt vt cũ aliqs musculꝰ se extẽdẽdo ad aliqđ puenerit mẽbroꝝ in q̃ os nõ existat cui initat: ⁊ a q̃ ꝯforet sic̃ palpebraꝝ musculi vt sit ibi sustẽtaculũ cordis eoꝝ et defensio: ⁊ plerũq3 ẽt i multis locis ẽ nec̃e rẽ alicui rei initi q̃ ñ sit dura i vltio sic̃ epigloti.

ℂDeterminat de cartilagie. ⁊ dic̃ p̃ ꝙ post os est cartilago durior oibꝰ mẽbris: excepto osse q̃ est mollior: ⁊ iõ flecti pt. Dicit 2° ꝙ cartilago fcã est pp multa iuuamẽta: q̃rũ pm est: vt mediet inf os durũ ⁊ carnẽ mollẽ. Nã si imediate se cõtangerẽt in hora cõpressiõis molle vehementer peteret: ⁊ cartilago pp iuuamẽtũ h̃ posita est in extremitate spatule: ⁊ i extremis costaꝝ mẽdosaꝝ. Et cartilago sub thorace q̃ dr̃ pomũ gnatũ q̃ ponit: vt os stõi sensibile exñs nõ tãgat imediate a duro. ℂScdm est vt mediante ipsa melꝰ ꝯtineat ossa adiuicẽ in iuncturis. i. meliꝰ ꝯiũgant. nã nisi cartilago mediaret piculũ eẽt ne frãgerent: pp suam duritiẽ.

ℂTertiũ iuuamẽtũ est: vt det fixionem aliquã mẽbro qđ opꝫ moueri: ⁊ nõ hȝ os: sicut cartilago q̃ est in palpebra.

ℂQuartum iuuamentum est. qꝛ multotiens est necessariũ ꝙ res aliq̃ vt chorda alicui rei initat que nõ sit ita dura vt os: ⁊ iõ fcã est ibi cartilago loco ossis: sic̃ in epigloti.

ℂNõ g̃ p° in viuẽtibꝰ iueniri sup in extremitate ossiuȝ: in E
iũctura quãdã rẽ albã leuẽ tactu sed durã: nõ tm̃ sic̃ os. ⁊ ista maxie appet post fortẽ decoctionẽ: qꝛ sepat ab osse ad modũ grosse carte. ⁊ illa ẽ cartilago. alia mẽbra sibi siliã: vt in lepore nasi: ⁊ in cãna pulmõis iuenit: ⁊ in plerisq3 locis. Hec g̃ cartilago ẽm mẽtẽ Arist. 2° de hystorijs. cap 6. est eiusdẽ nãe cũ osse differẽs ab eo ẽm magis ⁊ minꝰ: qꝛ est minꝰ dura. Et iõ in finibꝰ plerũq3 ꝯuenit cũ osse. s. vt sit motuũ sustentaculũ in locis in qbꝰ nõ fuit cõueniẽs eẽ ossa: ⁊ ita tũc sũt duo vltima iuuamẽta dcã. Et qꝛ hȝ duritiẽ quãdã mediã inter carnẽ ⁊ ossa. ideo fuit ꝯueniẽs aliquid mediare inter durũ ⁊ nõ durũ in loco vbi sunt motꝰ necessarij: ⁊ inf minꝰ duꝝ ⁊ minꝰ molle. Nã in ꝯfricatõe duri cũ duro timet de fractura. Et i ꝯfricatõe duri cũ molli timet de lesione mollioris: ⁊ pp h̃ fuerunt ẽma duo iuuamenta.

ℂNõ 2° ꝙ palpebra nõ habuit os ne cõprimeret nimis: ⁊ F
lederet ocl̃m cuiꝰ sba est sensibilissima. ⁊ tñ chorda veniẽs ad ipaȝ eleuãdũ debuit hr̃e fixũ in ea cui niteret aliter nõ eleuaret palpebra tota simul tale g̃ fixum fuit cartilago.

ℂNõ 3° ꝙ epiglotis qđ est caput cãne pulmonis ꝯstituit G
ex pluribus cartilaginibꝰ eo mõ ordinatis ꝙ conuenit ad formãdũ vocẽ. Et qꝛ in voce formãda oportet eas: qñ andoq3 plicari ⁊ constringi: quãdoq3 dilatari. ideo si factus fuisset ex ossibus nõ fuisset cõueniẽs. ⁊ qꝛ indiguit fixione ꝓpter motus multos qui fiũt in eo: iõ fuit cartilaginosũ.

ℂPostea sunt nerui qui sũt corpora a cerebro orta: aut a nucha alba ad flectendum mollia: ⁊ ad separandum dura ad hoc creati vt per eos membra sensum habeant ⁊ motum.

ℂDetermiat de neruis: ⁊ cõstat ꝙ nõ sequit ordinẽ mẽbrorũ in duritie: qꝛ ligamẽta sũt neruis duriora: ȝ volũtariũ: vt dicit ꝑus. ℂDic̃ g̃ breuit ꝙ nerui sunt corpa orta a cerebro vel nucha. ⁊ alba in colore ad flectẽdũ mollia: ad icidẽdũ dura: sensus ⁊ motꝰ ad eoꝝ instrumenta delatiua.

ℂNotificat g̃ neruꝰ p q̃tuor. Per originem: qꝛ a cerebro H
oriunt vel nucha. Per colorẽ: qꝛ sũt albi. Per modũ subẽ: qꝛ sũt flexibiles ⁊ multũ resistẽtes fracture. Et p finem: qꝛ st̃ fci ad ferẽdũ sensũ: ⁊ motũ ad eoꝝ istr̃a. ℂNõ p̃. ꝙ ner- I
uꝰ est nomẽ: qñȝ gñalr iportãs oia talia mẽbra i nobis ad flectẽm mollia: ⁊ ad rũpẽm dura siue deferãt sensuȝ: ⁊ a cere- Neruus
bro oriant siue nõ. Et h̃ mõ chorde: ⁊ ligam̃ dñr nerui. 2° su- duplicit
mit ꝓpe p tali corpe cerebro orto: ⁊ sensus: ⁊ motꝰ delatiuo. i. spũs aialis. ⁊ h̃ mõ sumit h̃. ℂNõ 2°. ꝙ neruos oriri K
a cerebro põt itelligi multꝫ modis. Unꝰ est modus ꝙ a pñ gñonis: vt i mr̃ice cerebrũ efficiat neruos pñr inf mẽbra corpis nr̃i. v. g̃. qꝛ vtus gignitiua mediante cerebro gñat neruos. 2° ꝙ cerebrũ sit tãq̃ stipes cui nerui copulant: sic̃ dicimꝰ iprope radicẽ oriri a stipite. ȝ cerebrũ nõ sit cã efficiẽs neruos. 3° dicimꝰ mẽbrũ oriri mãlr: qꝛ in pñ gñonis mã ex q̃ gñant ab illo mẽbro pñr ꝓpat. vt. v. g̃. nõ obstãte ꝙ cor gñet oia mẽbra alia sil cũ gignitiuo spũ: aut sola vtꝰ q̃ ẽ i spũ gignitiuo: tñ qꝛ nerui a mã fiũt supfluẽte a nutrio cerebri: ⁊ altata a cerebro. iõ dicimꝰ a cerebro oriri. Ultio dr̃ mẽbꝝ oriri ab alio. nõ qꝛ ab i aliq̃ dcõꝝ modoꝝ oriat: ȝ qꝛ est ad aliud termiatũ: ⁊ sibi nãlr subordinatũ ad deferẽdũ aliqđ istr̃m nec̃io effectiue ꝯcurrẽs ad ꝯsuatiõe indiuidui vel spẽi ab eo ad alia. ℂEt h̃ mõ certe nerui a cerebro oriunt. Nã ad cerebrũ septeȝ paria imee oriunt vel terminant: ⁊ ad nuchã reliq nerui: ⁊ p istã a cerebro. Et p

oēs istos portat spūs aialis a cerebro ad alia mēbra: q est īstrumentum virtutis sensibilis ⁊ motiue: ⁊ dicuntur ferre hanc virtutem: qr deferunt hmōi virtutis instrumētū.
L ¶ Nō 3°. ꝙ qr nerui sunt ex mā cerebri ⁊ nuche ꝓportōatiō sunt albi. Illa autē mā sui viscositate corpꝰ facit facilr flexibile: ⁊ difficulter frāgibile: ⁊ vtraqꝫ istaꝝ dispōnū fuit neruo nečia flexibilitas ne motꝰ diuſos mēbroꝝ nerui ipedirēt cū motꝰ volūtarij fiāt oēs ꝯctōe ⁊ extēsiōe ⁊ flexiōe. vt ostēdet infra. ⁊ durities ne ꝑꝑ fortes motus frangant.

¶ Post neruos sunt chorde q̄ qdē sunt corpa que ab extremitatibꝰ musculoꝝ oriunt ⁊ neruis similant: ⁊ ad mēbra tēdētes mobilia plerūqꝫ retractione retrahunt mēbra ꝓpter musculi cōtractionē ⁊ cōgregationē: ⁊ ꝑꝑ retrorsuz reductionē: ⁊ quandoqꝫ relaxant laxamēto sui propterea ꝙ musculus dilatat cū ad suū redit situ: aut supra mensurā quā eius hꝫ longitudo ⁊ supra dispositionē quā hꝫ cum in suo nāli existit situ addit sicut in quibusdā videmꝰ musculis.

¶ Hic determiat de chordis ⁊ diuidit i duas ptes. p̄ notificat eas mō sube ⁊ fine 2°. ex cōpōne earū. 2ª ibi. (Que qdē ꝺm plurimū). ¶ Dicit p̄ ꝙ post neruos sunt chorde q̄ mēbra in colore ⁊ flexibilitate ⁊ duritie sunt silia neruis: sed orte a musculo tēdunt ad mēbra mobilia plerūqꝫ: vt sua retractiōe retrahāt mēbra: ꝑꝑ musculi ꝯctionē: aut ꝯgregationē: aut retrorsuz ductionē: plerūqꝫ relaxāt mēbrū relaxamēto sui ꝑꝑ musculi elōgatiōez ⁊ extēsionē vltra q̄ztitatez que sibi ꝯuenit qn̄ est in nāli situ sine ope virtutis motiue.
M ¶ Nō ǧ p̄. ꝙ chorde vt stati dicet sūt composite ex plima pte neruea: ⁊ aliq̄ ligamētali. ⁊ iō dn̄tur neruis assimilari.
N ¶ Nota scdō. ꝙ in extremitate musculi ꝟsus mēbra que ab eo mouent: quādoqꝫ congregant omnes villi neruorū qui in musculo expandunt: ⁊ simul cū villis ligamētoruz venientibus a mēbro mobili ꝯstituūt vnū corpus ꝯtextū ex eis: quod vocat chorda: ꝓpter similitudinē quam habet cum artificiali chorda. Et ista mēbra notificat h̄ Aui.
O ¶ Nō 3°. ꝙ qr multotiēs est motus nečius in loco in q̄ nō dꝫ eē multa carnis q̄ztitas: ⁊ motꝰ tn̄ dꝫ eē fortis. vt pꝫ de motu manuū ⁊ pedū. Et oportuit ēt motū eē multiplicē. iō musculi mouētes manū ꝑuā nō sūt in ea: sꝫ in brachio. ⁊ iō ꝑ illos musculos moueret mēbꝝ. Fuit opportunū chordā a musculo oriri: ⁊ ad mēbꝝ tēdē q̄ est mlto ǧcilior musculo. Et qr in qbusdā musculis nō est ita: imo mouēt ipm mēbrū in q̄ sūt vt musculi frōtis: ⁊ muscli vētrꝪ lōgitudiales: q̄re pt patē cā. vn̄ muscloꝝ qdā hn̄t chordas: qdā nō.
P ¶ Nō 4°. in motu mēbri p̄ moueri musculū: ad motū musculi: seꝰ chorde motꝰ: ⁊ ad motū chorde: seꝰ motꝰ mēbri ad qd̄ chorde t̄minant ⁊ multotiēs sibi adiacētiū: ⁊ i chorde ꝯctiōe ꝯbit mēbꝝ: qr trahit ad aliquā ptē ꝺm exigētiā tractus chorde. ¶ Nō 5° Aui. dicē ꝙ chorde sua retractione
Q trahūt mēbra: ꝑꝑ musculi ꝯctiōez ⁊ ꝯgregatiōem: ⁊ ꝑꝑ retrorsuz ductionē. Dic p̄ cū dic. chordā sua retractōe retrahere mēbra itelligatꝫ tractū purum: vt gn̄alr iportat oēm tractū actiuū ⁊ retractiōez mēbri: vt gn̄alr iportat oēz tractū passiuū. Et isto mō ois motꝰ musculi ꝟsus suā originē: ⁊ chorde dr tractꝰ actiue: ⁊ motꝰ mēbri illū ꝯn̄s dr tractio passiue. ¶ Sꝫ cū dic ꝑꝑ musculi ꝯctiōem ⁊ ꝯgregationē: aut retrorsuz ductiōez: dꝫ isto mō itelligi ꝙ qdā sūt musculi eo mō ligati cū mēbrꝪ: vt ꝑꝑ ꝯctionē eoꝝ mēbra plicēt: ⁊ sic dicant ꝯbi: qr sit trahi cū musclo. s. ꝟsus ptē domesticā: ⁊ talē motū muscli dicimꝰ ꝯctiōez. vt. ꝟ. ǧ. cū musculus mouēs digitos: ita mouet: vt plicent digiti ad domesticā. ¶ Sꝫ qda sūt musculi q in suo motu tractꝰ mouēt mēbrū ad ptē siluestrē q̄ cōit dr posterior. ⁊ iō ille motꝰ dr retrorsum ductio. ¶ Quidā aūt sūt musculi in motu suo nō plicātes h̄ mō mēbra: sed q̊dāmō i se ꝯgregātes: vt in musculo ꝯhēte linguā intꝰ: ⁊ talis motꝰ dr aggregatio musculi. Et ideo Auič. vult istos oēs motꝰ fieri tractu. Sꝫ alij sunt motꝰ q fiūt ipulsione: ⁊ nō tractu. ⁊ de istis dicet statim. et quandoqꝫ relaxant. s. membra laxamēto sui. qr mouētur motu ipulsionis: quando musculus extenditur vltra extēsionem quam debet habere in suo situ naturali: vt cuz lingua ab ore emittitur per impulsionē. Omnis. n. membrorum voluntarius motus fit: aut impulsione: aut tractu.

¶ Que quidē ꝺm plurimū sunt cōposite ex neruis q ad musculū tēdūt: ⁊ ab altera pte egrediūtur: ⁊ ex corpibꝰ de qbꝰ post chordaꝝ rel̄onem tractabimꝰ: ⁊ hec qdē sunt q̄ ligamēta vocant que etiā ꝺm visum ⁊ tactū neruosa existūt: ⁊ ab ossibꝰ veniētia ad musculū vadūt: ⁊ fiūt fila ipsa ⁊ nerui in eo: qd̄. n. est supra partē musculi vocat caro: ⁊ qd̄ ab eo separat: ⁊ ad iūcturā vadit ⁊ mēbꝝ motū coll̄it i seipo: ⁊ ꝑmutat chorda.

¶ Declarat eas ex pte cōponēdū: dicēs ꝙ ille chorde plm sunt cōposite ex neruis q venientes ad musculuz egrediunt ab eo ex alio capite musculi: ⁊ ita obuiāt corpibꝰ q̄ dn̄r ligamenta que ab ossibꝰ: ⁊ sunt neruea ꝺm visum ⁊ tactuz: ⁊ tendentia ad musculū fiunt fila in eo. Illud ǧ qd̄ est sup parte grossiori musculi vocat caro. ⁊ illud qd̄ ab eo separ: ⁊ tendit: aut ad iuncturā: aut mēbrū motū. ⁊ in se collectū sine carne: vocat chorda. ⁊ ista pars est clara: ex qua elicit ꝙ chorde nō sūt mēbra ex toto carētia cōpōne ex partibꝰ diuersarū rōnum. Cā aūt quare ligamēta veniūt in chordarū cōpōnē est: vt bn̄ cum mēbro mouendo alligentur.

¶ Post eas aūt sunt ligamenta q̄ ꝑdiximꝰ: q̄ ēt sunt corpa neruo silia: quoꝝ q̄dā sunt q̄ absolute ligamēta vocant: ⁊ q̄dā sūt q̄ noie alahacab vel alchaab appropriant: illud ꝟo qd̄ ad musculū extēdit nō vocat nisi ligamentū. Et illud qd̄ ad musculū nō extēdit: sꝫ tm̄ qd̄ est int̄ duo extrema ossiuz iūcture ꝯtinuat: aut iter alia mēbra: ⁊ vnā rem alij firmiter annectit ꝑꝑ qd̄ ligamētū vocat: ⁊ qn̄qꝫ noie alahacab vl̄ alachaab appropat: ligamētū vero nullū sensuz habuit: ne ꝑꝑ motū multū ⁊ fricationē doleret. Iuuamētū ēt ligamēti ex eo qd̄ p̄missuz est ꝑpendit.

¶ Det̄miat h̄ d̄ ligamētꝪ di. p̄. ꝙ st vt p̄dcm̄ ē corpa i colore ⁊ mō sbe neruo silia: ⁊ ab ossibꝰ orta. Dič 2°. ꝙ hoꝝ q̄dā st q̄ absolute vocāt ligata: q̄dā cū h̄: ⁊ alachabab. i. ꝯiūcto iꝰ q̄ ad musculū tēdūt tm̄ dn̄r ligata. Sꝫ ista q̄ vnū os cuz aꝰ ꝯiūgūt vel annectūt vocant alachabab. ¶ Dič 3° ꝙ nllm ligatus hꝫ sensuz ne i fortibꝰ motibꝰ iūcturaꝝ fiat dolor magnꝰ. Sꝫ alij nō dicūt ꝙ nullū ligatus hꝫ sensum. sꝫ ꝙ aliqd̄ ē ligatus ꝙ nullū hꝫ sēsū. Et rō ē q̄ dcā ē: sꝫ h̄ nō ꝯuenit nisi ligato ꝯiūctōali. ligatus ꝟo qd̄ ad musculū tēdit: vt dicūt sensum hēt. ¶ Dicit vltimo ex dcis patens vtilitates ligatoꝝ.
¶ Ubi nō ꝙ hi q dicūt ligatum hr̄e purū sensuz fundant ex Aui. 4° q̄rti. ca. p̄. q̄rti tractatꝰ. vbi circa finē dr. Et in vulneribꝰ ⁊ disruptiōibꝰ q̄ adueniūt ligatis q̄ sūt in eē ad os nō est malū. Et vr̄ si qs legat capl̄z ꝙ vult dicē ꝙ nō sit timor de dolore: qr nō sentiūt: sꝫ qr hec sola specificauit: vr̄ inuere ꝙ alia hn̄t sensum ⁊ in eoꝝ vulneribꝰ sit malū: ⁊ idē voluit Gale. 6° de igenio sanitatis. c. tertio circa medium. ita dicens. Uerū si ligamentum patiat qd̄ duorū ossiū est ꝯiūctio nulla ex medicinaꝝ acumie molestia gn̄abit. si ꝟo li R

gamētū patiat̄ eoꝝ q̄ ꝯiūgūt̄ cū lacerto: ⁊ molestū ē: ⁊ nō ꝓter suspitōez erit: nisi caute ⁊ diligēt̄ curet̄. ¶ Ego tñ puto nullū ligamētū hr̄e sensuz: ⁊ ex textu Aui. h̄ ⁊ Gal. etiā loco stati allegato. Ubi vult ꝙ ligamēta: nec sūt iūcta cuz cerebro: nec sensuz hn̄t. In ligamētorū aūt vulnerib⁹ q̄ ad lacertū tendūt timor est: ꝑp neruū cui ꝯiungit̄ ne illi cōicato nocu^{to} fiāt accn̄tia mala nō ꝙ ligamētū sensum habeāt.

A ¶ Nota 2° tria eē iuua^{ti} ligamēti eūtis ad musculū. vnum fortificatio carnis lacerti cū ligamētū sit duri⁹ neruo. 2^m obtusio sensus chorde. 3^m alligatio chorde cuz osse mouēdo.

De triplici ligamēti iuua^{to}.

¶ Et post ligamēta sunt arterie que sunt corpora que a corde nascunt̄ ꝯcaua in longitudinem extensa neruosa: ⁊ in sui substantia ligamētalia hn̄t motiōes dilatādo se ⁊ constringendo que ex quietibus discernūtur. Que qdē ad hoc fuerūt create: vt cor euentet̄: ⁊ fumosus vapor ab eo expellat̄: ⁊ spūs mēbris corpis distribuat̄.

¶ Hic Aui. notificat arterias di. ꝙ arterie sunt corpa orta a chorda ꝯcaua iterius in lōgitu^{ne} extēsa in sui sb̄a neruosa: ⁊ ligamētalia q̄ hn̄t motū dilatatiōis ⁊ ꝯstrictiōis q̄ percipiūt̄ p qetē int̄ mediā. Et iste arterie facte fuerūt: vt p eas cor euētet̄: ⁊ fumosus vapor a corde expellat̄: ⁊ spūs mē-

B bris corpis distribuat̄. ¶ Circa q̄z ptē no. ꝙ apō medicos oēs ⁊ phos nō dubitat̄ de ortu arteriaꝝ a corde. Et itelligat̄ hec ꝓpō. sicut dcm̄ est supra de neruoꝝ ortu a cerebro

C ¶ No. 2° ꝙ arteria mouet̄ successiue motu dilatationis: ⁊ ꝯstrictiōis nō solū ꝑp se: sed ꝑp cor silr̄: nec solū ꝑp cor: sed ꝑp se. Et iō ꝯtie pulsus i arteria nō solū ꝑp necitatē i ea exn̄tis exigētiā fiūt ꝯstāte v̄tute ⁊ obediēte istr̄o. s; pl'm ēt ꝑp cordis dispōnē. Nec huic repugnat qd̄ dr̄ ab Aui. in cap. de pulsib⁹ cōplōnū. de eo cui⁹ vnū lat⁹ est cal'm: ⁊ reliquū fridū. Nec i° qd̄ a Gal. dr̄ in cōmē. pulsuū. Illa pte flegmo

D nis v̄o qd̄ cōmouet. ¶ No. 3° arteriā euētare cor: q̄r i ipm pellit sua ꝯstrictiōe aerē fridū: mūdificat aūt q̄r dū dilatat̄ ab ipso recipit fumū capinosum: ⁊ spūm vitalez: ⁊ sanguinē arterialē: ⁊ ab ex̄ recipit aerē frm̄. Ex qb⁹ p; arterie dilatationē ꝯstāte v̄tute ⁊ obediēte istr̄o: nō tm̄ regulari exigētiā calitatē: sed multoꝝ alioꝝ sil'. Tu tñ de h̄ vide amplius in qōne quā disputaui. 2. techni. In ꝯstrictōe aūt sua arteria pellit in cor aerē frm̄: ⁊ in mēbra spūz: ⁊ in venas sanguinē arterialē: ⁊ ex̄ fumū capinosuz: ⁊ aerē calefactū per

E poros suos ⁊ cutis. ¶ No. 4° q̄sdā putare arterias ex sola ligamētali sub̄a ꝯstare. ⁊ sic nō sentire. Alij v̄o dicūt pl'imū eē ligamētales: sed aliq̄s hēre neruoꝝ villos. vt Aui.

F vr̄ sentire in lr̄a. ⁊ iō sentire sed obtuse. ¶ No. 5° cām ex dictis: q̄re arteria pedis mouet̄ motu dilatatiōis ⁊ ꝯstrictionis: ⁊ ipsa vena q̄ iter cor ⁊ epar existit nō mouet̄: q̄zuis sit multo calior. Nā iste nō solū ad ꝓpe calitatē exigentiā mo-

G uet̄: s; ꝑp alias vtilitates. ¶ Ultio no. ꝙ q̄r qetē cōprehēdim⁹ iter vnā ꝑcussionē: ⁊ aliā digiti: ⁊ nō ꝑcipim⁹ arteriā magis eleuatā eē in fine scd̄e ꝑcussionis q̄z in fine p̄me. iō cōprehendim⁹ ipsam moueri motu ꝯstrictionis. ⁊ hoc voluit Auicē. dicere ꝙ isti motus comprehendunt̄ quiete.

¶ Post sūt vene q̄ arterijs sil'es existūt: sed sunt ab epate: ⁊ sunt qete. Que qdē fuerūt create ad hoc vt sanguis mēbris q̄ sunt i corpe partiat̄.

¶ Notificat venas di. ꝙ sr̄ corpa ꝯcauitates hn̄tia arterijs silia: ⁊ sūt orta ab epe ad deferēdū sanguinē ad corp⁹ q est illud nutriturus: ⁊ sunt qete nō hn̄tes motū dilatatiōis et

H constrictionis. ¶ Ubi no. venas oriri ab epate intelligitur eodem modo quo neruos a cerebro oriri.

I ¶ No. 2° ꝙ vene cū arterijs hn̄t silitudinē: q̄r sunt corpa ligamētalia ⁊ neruosa ⁊ oblōga ⁊ ramificata in multos ramos: ⁊ iterius ꝯcaua. Sed tñ differūt: q̄r sunt pl'm ex vna tunica: ⁊ arterie ex duabus: vt pl'imū. Et q̄r arterie sunt duriores venis ꝑp cās infra dicendas. Et q̄r ab epate oriunt̄ ille a corde: ⁊ q̄r sunt sine motu ille cū pulsu: ⁊ q̄r deferunt sanguinem nutriturum corpus ille spiritum viuificantez.

Dr̄ia qn tup' venaruz ⁊ arteriarum.

¶ Deinde sunt pāniculi que sunt corpa de filis neruosis nō sensu perceptis texta: quoꝝ spissitudo tenuis existit dilatata alioꝝ corpoꝝ supficies cooperiētia ⁊ continentia ea ꝑp iuuamēta.

¶ Hic notificat pāniculos. ⁊ diuidit̄ in duas. p̄°. n. notificat ex pte cōponētiū. 2° ex vtilitatib⁹ eoꝝ. 2^a ibi (Ex qb⁹ est.) Dicit p̄° ꝙ pāniculi sunt corpa de villis neruoꝝ nō sensu ꝑceptis ꝯtexta cū parua ꝓfunditate: ⁊ dilatata alioꝝ corporū supficies coopiētia: ⁊ ea ꝯtinētia ꝑp multas vtili^{tes} hec dic̄.

¶ Utꝝ pāniculus ex vilis neruoꝝ tātū cōponat̄. Qō p̄^a.

Dubitatur vtrū pāniculi ex villis neruoꝝ tm̄ cōponant̄: Ad ptē affirmatiuā est Aui. hic nō exp̄mēs alios villos. ¶ Et idē vult. 18. tertij. Qō renib⁹ aduenit neru⁹ paru⁹ ex q̄ creant̄ pāniculi eoꝝ. ¶ Itez 4. interioꝝ. ca. 7. Mēbrū extorsum pulmonis ꝯstituit̄ ex duob⁹ neruis mimis veniētib⁹ a sexta ꝯiugatōe neruoruz cerebri. ¶ Itē 2° theorice. ⁊ in de malitia cōplōnis diu'se. ⁊ p̄ nāliū v̄tutū cōputāt̄ int̄ simplicia mēbra q̄ dn̄r in eisdē locis nō hr̄e ptes sensibiles nō cōicātes toti in noie ⁊ diffōne. Cū g̊ villi neruoꝝ igrediāt̄ eoꝝ cōpōne soli igredient̄.

¶ Et ꝯfirmat̄ rōe: q̄r si alij villi igrederēt̄. max^e eēnt ligamētales: s; h̄ ē flm̄: q̄r p istos auferet̄ iuua^{tum} qd̄ nā itendit ex pāniculis: qd̄ est dare sensuz mēbri aliūde eo carētib⁹.

¶ In oppositū est Aui. paulopost. vbi ponit ēt ex ligamētalib⁹ villis ꝯstitui. ¶ In dubio breuit̄ dōm verisil'e eē q̄sdā pāniculos pure eē neruos: vt q ad sensum dādū tm̄ sūt ordinati. Aliq̄s aūt ex neruo ⁊ liga^{to}: vt q ad alligādū sūt fci. Alios aūt pure ligamētales: vt q iūcturas digitoꝝ circūdāt. S; sicubi dicat̄ pānicl'os fridiores cordis. h̄ est vt pl'm. s. q̄r vt pl'm pānicl'i sr̄ ex pluri liga^{te} q̄z corda. Et p; ex his sol'o argu^{to} cū nulla rōnū vel auctoritatū ꝓbat vl'em.

¶ Ex qb⁹ est vt summā eoꝝ i sua figura ⁊ factura custodiāt: ⁊ ex eis est vt ea ab alijs corpib⁹ suspēdāt ⁊ eis ānectāt mediātib⁹ neruo ⁊ ligamēto que fila facta fuerūt ex qb⁹ texti fuerūt sicut renes dorso: ⁊ ex eis est vt mēbra b; sui substātiā sensum nō hn̄tia p ipsos hēant supficiē sui eēntiā sentiētē: que illud qd̄ ei occurrit sentit: ⁊ accidētal'r sentit qd̄ in corpe accit qd̄ eis iuolutū ē. Et hec qdē mēbra sūt sicut pulmo epar splen ⁊ renes. hec. n. sua sub̄a nll'o mō sentiūt: sed neq; sentit illud qd̄ in eis ꝑcussionez facit: nisi qd̄ de pāniculis sup ea existit. Cūq; in eis accidit ventus: aut apostema sentit̄. S; ventum sentit pāniculus accidental'r ꝓpter extensionē que contingit in ipso. apostema vero sentit principiuz panniculi ⁊ eius appensione accidental'r. Iōq; membrum apostematis grauitate laxatur.

¶ Narrat pāniculoꝝ iuuamenta. Quoꝝ p̄^m est totā massaz mēbri iuoluti cū est ex molli sb̄a: vt epar ⁊ pulmo ꝯtineat in sui figura ⁊ fractura directe: sic̄ aq̄ cōtēta in vesica figurat̄ vesice: ⁊ p eā in tali fig^a tenet̄. ¶ Scōm est vt illa mēbra annectāt cū alijs mēbris mediātib⁹ villis neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ: ex qb⁹ est pāniculus sic̄ ren annectit̄ ⁊ suspēdit̄ dorso. ¶ Tertiū est vt mēbra b'm se nullum sensum hn̄tia hēant p pāniculos tegētes eoꝝ supficiē sentiētē p eēntiā. i. p se illud qd̄ sibi occurrit. Et p accn̄s illud qd̄ est ꝯtētū in-

tra mēbrū pāniculo cooptū: ⁊ illa mēbra sūt q̄ hn̄t hāc cā pāniculū. pulmo epar splen ⁊ renes. Nā ista mēbra h̄z carnē ꝓpriā nō sentiūt: ⁊ iº q̄ occurrūt istis mēbrꝫ i ꝑcussiōe: ⁊ casu nō sentit nisi pāniculus. ⁊ iˢ pāniculus ēt ꝑ accn̄s sentit iº qd̄ in epate. grā exēpli ꝯtinet̄ sic vētus. ⁊ aq̄ua ventositatē etiā sentit pāniculus: q₂ extendit̄: ⁊ h̄ accn̄talr̄ sentit: sed aq̄ua sentit: q₂ pūgit pāniculū: ⁊ cū h̄ ꝑnᵐ pāniculi sentit aq̄ua per accidens: ideo q₂ membrū laxatur sua grauitate.

k ℭ Ubi circa duo prima nota ꝙ ex hoc manifeste concipit̄ pāniculū suspendentē membrum ab alio membro participare ligamēto: ⁊ sunt suspensoria ꝑticularia ne nimiū in ꝑte vna grauitent: ⁊ sine lesiōe pendentis mēbri teneatur.

l ℭ Sed circa vltimū no. ꝙ illud sensibile: vt h̄ loq̄mur sentit̄ ꝑ se: ⁊ qd̄ sentit̄ tāq̄ȝ totale: ⁊ distinctū obm. Illud vo ꝑ accn̄s qd̄ cū alio: vbi grā. Si video lōge cumulū frumēti: ita ꝙ nullū granū distinguā video cumulū ꝑ se: ⁊ ḡnū ꝑ accn̄s. Ex h̄ pȝ q̄uo rē imediate pāniculo occurrētē sentit pāniculus ꝑ se. aut sentire pōt. Sȝ ḡuitatē aq̄atis: aut extēsionē vētositatꝫ nō ꝑcipit: nisi sil̄ grauāte ⁊ mēbro: ⁊ aq̄uate ⁊ extēdēte vētositate membri sbam. Et iō nec vētositas nec aq̄ua illo mō sentitur per se a panniculo: sed cum alio.

ℭ Postea est caro que est locorum vacuorum impletio: que in horum membrorū situ in corpore existunt: ⁊ ipsoꝝ fortitudo qua sustētatur.

ℭ Declarat carnē dicens ꝙ caro est mēbrū fcm̄ ad implendas vacuitates mēbrorū. s. que remanerēt inter spermaticum: ⁊ aliud sibi vicinū carne dempta: ⁊ ipsa est fortitudo multorum membrorū talium in qua sustentat̄: sicut vene per carnem ⁊ ossa: per sp̄us in carne musculosa existētes.

Caro qntuplex. ℭ No. ḡ ꝙ q̄ntuplex ē caro. s. simplex ⁊ pura musculosa: sine lacertosa grādulosa ⁊ ꝯfusa. Hic maxime itelligit̄ de ꝑmis quatuor modis carnis qui fiūt a natura in locis medijs inter vnum spermaticum ⁊ aliud. Est autem caro fortitudo illorū spermaticorū suū cōseruando calorē nālem ⁊ etiā sui corpulētia prebēs fixionē. Reliqua sunt clara.

ℭ In vnoq̄q̄ȝ vo mēbro est virt⁹ nālis q̄ ei res nutrimēti cōplet̄. ⁊ h̄ qdē est nutriᵐ attrahere ⁊ retiēre ⁊ assil̄are ⁊ vnire ⁊ supfluitatē expellere.

ℭ Ponit distinctioneȝ scdāȝ: ⁊ est sumpta ex ꝑte forme q̄ est v̄tus. Et diuidit̄ in duas ꝑtes. Prio ostēdit in q̄ v̄tute oia mēbra ꝯueniūt. 2º rōne v̄tutꝫ in qb⁹ nō ꝯueniūt ponit distictionē. ibi 2ª. (Et post hec qdē.) De pª dicit ꝙ in vnoquoq̄ȝ mēbro est v̄tus ꝑ quā eis cōplet̄ res nutriⁿ. i. opatio ꝑtinēs ad nutriᵐ. Et ista opō aggregata ex multis est attrahere nutriᵐ ⁊ retinē ⁊ assil̄are ⁊ nutrire ⁊ supfluitates expellē.

m ℭ Circa ꝑtē ḡ nō ꝙ q₂ pª v̄tutū aie est vegetatia: ⁊ ꝑcipue de ea nutriᵃ: vt sumit̄. 2. de aia. In oi viuēte tā totali q̄ȝ ꝑtiali iuenit̄ h̄ v̄t⁹ cū sibi subseruiētib⁹. ⁊ iō in oi mēbro tales

n v̄tutes iueniunt̄. ℭ No. 2º ꝙ harū v̄tutū: q̄dā sūt ꝑncipales ⁊ mistrate: quedā s̄uiētes ⁊ ministrātes. Ministrata necessaria in omni viuēte est virtus nutritiua: ⁊ seruientes sibi sūt attractiua: retentiua: digestiua: ⁊ expulsiua. Et ista Auic. tetigit in lr̄a. Et per assimilationē itellexit digestiuam. Per nutritiuam vo ꝓprie: sed q₂ ista habēt magis tractari. s. infra de virtutibus nālibus. ideo hic dimittat̄.

ℭ Et post hec qdem mēbra diuersificantur. sūt enim eorum quedā que preter hanc virtutē insup aliā virtutē hn̄t que ab eis ad aliud ꝓcedit: ⁊ quedā sunt eorū que hoc nō hn̄t. alr̄ quedam eorū sunt q̄ ꝑter hāc virtutē isup virtutē habēt que eis ab alio ifluit ⁊ sunt eoꝝ quedā que non.

ℭ Ponit hic distictionē. ⁊ diuidit̄ in duas. Ponit p̄ duas distinctiōes. 2º ex illis infert vnā q̄drimēbrē distictionē. scdā ibi (Cū ḡ cōpō). Dicit p̄ ꝙ mēbroꝝ: sunt quedā que vltra virtutē nālem dictā hn̄t aliā virtutē quam retribuūt alijs mēbris. Et q̄dā sunt q̄ hāc nō hn̄t. ℣ Scda distictio ꝙ mēbrorū quedā vltra virtutē nālē ꝓpriā hn̄t virtuteȝ sibi ab alio ifluētē: q̄dā vo nō. ℭ Exēpluȝ ꝑmi mēbri est cor. scdi est stomach⁹. caro ⁊ ossa. Exēplū tertij est caro. Exemplū q̄rti sunt ossa. nā cor vltra nālē v̄tutē sibi ꝓpriaȝ vitalē cōicat alijs mēbris. ⁊ caro ⁊ ossa nullā v̄tutē alijs mittunt: ⁊ caro recipit aialē: ossa aūt nullā hn̄t ꝑter nām ⁊ vitalem.

ℭ No. ergo ꝑmo: ꝙ v̄tus nālis est duplex: vt proposito ꝑtinet: quedā est cōis: quedā propria. o ℣ Cū ergo supra dicitur ꝙ in vnoquoq̄ȝ mēbro est v̄tus qua ei res nutrimenti cōplet̄ itelligit̄ de appropriata. Et ita h̄ cū dicimus ꝙ aliqd̄ mēbrū h̄ȝ aliam v̄tutē quā alteri mēbro cōicat. Nā nisi de appropriata diceret epar non hēret aliam quaȝ cōicaret. i. per quā alijs mēbris aliquam virtutem ꝑberet.

p ℭ No. scdo ꝙ ex istis distictiōibus nō dr̄ ꝙ sit mēbrū nullā suscipiens virtutem ab alio. Sed q₂ quedā sunt mēbra que aliā virtutē a dcā nāli ꝓpria a nullo recipiūt: q₂. s. non hn̄t alia vt ossa. ℣ Et si dicat̄ ꝯ ossa recipiūt vitalē a corde. ℣ Hic dr̄ ꝙ recipiunt vitalē ꝑ quā aia seruat̄ in eis: sed nō ita ꝙ ossa alias operationes viuētis facere possint q̄ȝ opatiōes nāles ꝓprie: ⁊ hoc mō intelligit h̄ recipere virtutem. ℣ Uel dic ꝙ ꝑ v̄tutē nālē itelligit v̄tutē opatiuā absq̄ȝ cognitiōe nō ꝓut a vitali distiguit̄ ⁊ meli⁹. ℣ Ex qb⁹ pȝ ꝑdictas duas distictiōes h̄ mō itellectas nō eē ābiguas: lȝ forte seq̄ns diuisio q̄ ex istis colligit̄ quo ad q̄dā sit ambigua.

ℭ Cum ergo compositio fiet sequetur ꝙ est membrum suscipiens ⁊ tribuens: ⁊ mēbrū tribuēs: ⁊ nō suscipiēs: ⁊ mēbrum suscipiens: ⁊ non tribuens: ⁊ mēbrū neq̄ȝ suscipiens: neq̄ȝ tribuēs.

ℭ Hic ex dictis infert vnā quadrimēbrē diuisionē. Et diuiditur in duas. ꝑmo hoc. scdo declarat quomō sit certū esse membra istius distinctionis: ⁊ q̄uo non. scda ibi (De membri autē) Dicit p̄. ꝙ cū fiat cōpositio mēbrorū duarum diuisionū supra positarū inueniemus ꝙ est aliqd̄ mēbrū tribuēs: ⁊ suscipiens: ⁊ mēbrū tribuēs: ⁊ nō suscipiens: ⁊ mēbruȝ suscipiēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ non tribuens nec suscipiēs. q

ℭ Ubi nō ꝙ pˢ diuisiōis ista vn̄r mēbra. s. qd̄dā est mēbrū tribuēs alteri: ⁊ qd̄dā nō tribuēs: ⁊ ita ꝯdictoria duo 2ˢ diuisiōis erūt ista mēbra. s. suscipiēs ⁊ nō suscipiēs q̄ sūt alio ꝑ ꝯdictionē. Et ex istis. 4. pn̄t fieri sex cōbiatiōes: q̄rū due manifeste sunt ipoſ̄es. s. tribuēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ ex alio capite suscipiēs ⁊ nō suscipiēs: sȝ. 4. alie q̄ sūt dicte nō repugnant imaginatiōi. Et ideo Aui. dic̄ ꝙ cū sit cōpō mēbrorū diuisionū positaꝝ iueniem⁹ ꝙ possum⁹ imaginari hāc q̄drimēbrē distinctionē de qua q̄uo v̄ificet̄ dicetur statiȝ.

ℭ De mēbri aūt tribuētis ⁊ suscipiētis iuētiōe nō dubitam⁹. In cerebro nāq̄ȝ ⁊ epate oēs ꝯuenerūt medici ꝙ vnūqd̄q̄ȝ eoꝝ virtutē vite suscipit ⁊ calorē nālē: ⁊ sp̄m a corde: ⁊ vnūqd̄q̄ȝ eoꝝ ꝑncipiū h̄ȝ virtutis quā alijs tribuit. Sȝ cerebꝝ qdē ꝑbet sensuȝ s̄m q̄sdā absolute: ⁊ scdȝ q̄sdā nō absolute: ⁊ epar est ꝑncipiū nutrimēti scdm quosdā absolute: ⁊ scdm quosdaȝ nō absolute.

ℭ Nūc ōndit q̄uo aliqua istorū mēbrorū certa sint: ⁊ quomō non. Et diuidit̄ in duas. ꝑmo ostendit que sunt mēbra de quib⁹ nō est dubiuȝ: ꝙ sunt duo. scdo illa de quibus est dubium. secūda ibi (De alijs vero). Pria in duas s̄m duo mēbra. ibi scda (De mēbri aūt) De pª dicit ꝙ nō dubitat̄ ꝙ repit̄ mēbrum tribuēs ⁊ suscipiēs. Nā medici oēs inter se ꝯueniūt in hoc ꝙ cerebrū ⁊ epar sunt hmōi. Cerebrū. n. suscipit v̄tutē vite a corde: ⁊ calorē nālē: ⁊ sp̄m ⁊ transmittit

ṽtuté sentiēdi alijs mēbris. Et epar recipit ṽtutē vitalez a
corde: ⁊ spm̄: ⁊ p̄bet alijs mēbris ṽtutē nālē: ita ꝙ vnūqdq̄
istoꝝ hꝫ pn^m ṽtutis: qd̄ alijs p̄bet. Sed tñ qdā dicūt ꝙ
cerebrū est pn^m ṽtutis sentiēdi absolute: ⁊ fm alios nō ab/
solute: ⁊ ita epar est pn^m ṽtutis nutritiue: ⁊ sibi subseruien
A tiū: fm quosdā absolute: ⁊ fm quosdā nō absolute. ℭ Cir
ca p̄ré nota vt īfra dicet ꝙ cor est pn^m caloris nālis ⁊ q̄ spi
ritus a corde trāsmissus vitā in oī mēbro ꝯseruat. Jō dicit
cor alijs mēbris p̄bere ṽtuté vite. i. vitā ⁊ p̄bere calorē nā
lē: q̄ ille calor q̄ subiectiue est in mēbris: ⁊ est nālis pēdet
a spū quē cor trāsmisit: ⁊ cū hoc spūm p̄bet vitalez. Jō hec
B tria dicit Auic. p̄beri cerebro ⁊ epati a corde. ℭ No. scd̄o
ꝙ fm cōem medicoꝝ opionē spūs aīalis q̄ est pn^m instrale
corporeū opationū sensus: ⁊ motus fit in cerebro: ⁊ a cere
bro: ⁊ trāsmittit ab eo ad mēbra sensibilia ⁊ mouētia faciē
do ꝙ possint in actus suos exire. Et iō dr̄ cerebꝝ apud oēs
alijs mēbris dare pn^m alterius ṽtutis. Sꝫ qdā dicūt cere/
brū gn̄are hūc spūm in ṽtute cordis. Et iō nō est pn^m abso
lute qdē ṽo nō. Et iō esse p̄ncipiū aīalis ṽtutis absolute di
C xerūt. ℭ Nota tertio ꝙ q̄ ṽtus vitalis operat̄ sine cogni/
tione. Jō vno mō loq̄ndo pōt dici nālis: ⁊ hoc mō epar nō
est p̄ncipiū oīum nāliū opationū. Et q̄ Auic. hoc vidit nō
dixit epar p̄ncipiū opationū nāliū: sed nutrimēti: q̄ opera
tionum nutritiuaꝝ est p̄ncipiū. ⁊ sibi subseruientiū. s. attra
ctiue ⁊ retentiue ⁊ expulsiue. Et hoc mō qdā dicunt epar
esse p̄ncipiū haꝝ operationū nō tanq̄ꝫ vicarium cordis: sꝫ
absolute: sed quidā tanq̄ꝫ vicarium.

ℭ De membri aūt suscipientis ⁊ non tribuētis
inuentione nō dubitamus sicut caro est que sen
tiendi virtutem ⁊ vite suscipit: ⁊ nō est alicuius
virtutis principiū quaꝫ alij vllo modo tribuat.

ℭ Declarat hic 2^m mēbꝝ: in quo nō est dubitatio dicēs. Qd̄
ēt de mēbri suscipiētis ⁊ nō tribuētis inētiōe nō est dubiū.
q̄ caro est tale mēbꝝ suscipiēs ṽtutē vite a corde: ⁊ ṽtutē
sentiēdi a cerebro: ⁊ ipsa nulli⁹ ṽtutis est p̄ncipiuꝫ quā alij
D mēbro tribuat. ℭ Ubi no. ex hoc dicto: ꝙ non. iō dr̄ apud
Aui. hoc mēbrū esse tribuēs. q̄ agit q̄litatē in aliud mem
brū. nā caro agit hoc mō in neruū ip̄m cōtēperādo: nec iō
dr̄ tribuēs: q̄ trāsmittat spūm. Nerui eni trāsmittūt spūm
musculis: ⁊ nucha silr̄: ⁊ tñ nō dicunt̄ mēbra tribuētia. Jō
igitur dr̄ membrū alteri tribuere: q̄ illi alteri tāq̄ꝫ sibi sub
ordinato p̄bet instrumētū corporeū cōmune a se factū effe
ctiue necessario ad quasdā vite operationes cōcurrens: ⁊
hoc mō p̄ncipalia solum dicuntur tribuentia.

ℭ De alijs vero duab⁹ diuisionis partib⁹ in vna
earū medici a magno phorū diuersificati sunt:
phorū nāq̄ꝫ magnus dixit ꝙ mēbrū tribuēs ⁊
⁊ recipiens est cor: ip̄m enim est oīum virtutuꝫ
prima radix: ⁊ oibus alijs mēbris suas tribuit
virtutes qb⁹ nutriunt̄: ⁊ viuūt qb⁹ cōprehēdūt:
⁊ qb⁹ mouent. Medici aūt ⁊ qdā primoꝝ pho
rū has virtutes in mēbris partiti sunt ⁊ non di
xerunt: ꝙ sit mēbruꝫ tribuens ⁊ nō suscipiens.
Et philosophi qdē sermo cū subtiliter certifica
tur est veracior. Sed medicoꝝ sermo in primis
cum attendit̄ est magis manifestus.

ℭ Hic oñdit mēbra in qb⁹ est dubitatio: ⁊ q̄uo: ⁊ diuidit̄ in
tres. Prio narrat opionē circa m̄am. scd̄o ostēdit q̄uo hec
disputatio medicis ptineat. tertio oñdit qd a medico ī hac
diuersitate opionū credēdū sit. ibi scd̄a (Medico tñ) ibi ter
tia (Debet aūt scire ⁊ credere) Pria in duas. p̄ oñdit opio/
nē circa vnū mēbrū dubiū. scd̄o circa aliud. ibi 2^a (Postea

in alia.) De p̄ dicit. ꝙ de alijs partib⁹ duab⁹ p̄posite diui/
sionis: vtꝝ sint vel no sint. q̄rū p̄ eaꝝ que est tribuēs ⁊ nō
suscipiēs medici dissentiunt a magno phoꝝ. s. Aris. q̄ ille
magn⁹ phoꝝ dixit ꝙ est dādū mēbꝝ tribuens ⁊ nō suscipi
ens. ⁊ illud est cor qd̄ est oīuꝫ ṽtutū p̄ radix: ⁊ iō oib⁹ alijs
mēbris p̄bet suas ṽtutes qb⁹ viuūt ⁊ nutriunt̄: ⁊ qb⁹ com
prehēdūt. i. cognoscūt. ⁊ mouent̄ volūtarie. Sꝫ medici ⁊
qdā p̄moꝝ phoꝝ diuiserūt ṽtutes in diuersis mēbris: po/
nēdo eas ⁊ nō oēs radicalr̄ in vno mēbro: ita ꝙ dixerunt
nullū esse mēbꝝ nō suscipiens: sꝫ tñ sermo phi cū verificat̄
subtilr̄ est veracior. ⁊ medicoꝝ sermo cū cōsiderat̄ sufficie
tenus est magis manifest⁹. ℭ No. ḡ ꝙ apud Ari. mētē ter E
tio de ptib⁹ aīaliū. c. de corde. Cor est pn^m ⁊ fons viuēdi ⁊
nutrimēti ⁊ sensuū ⁊ motuū: ita ꝙ nulla istaꝝ opationū fit
in corpe aīalis hn̄tis cor: ⁊ p̄cipue hois ad quā nō ꝯcurrat
cor tāq̄ꝫ p^m agēs in gn̄e mēbroꝝ: ⁊ iō gn̄atio spūs aīalis q̄
fit in cerebro: fit tñ a corde p̄ncipalr̄ cerebro mediāte: ⁊ ita
gn̄atio spūs nālis in epate fit a corde ḡ lꝫ cor recipiat ṽtu/
tē aīalē. i. instr̄m p̄ qd̄ p̄t sentire: illud tñ recipit a se p̄. ⁊ nō
ab alio tāq̄ꝫ pn^o ⁊ ita dr̄ de nāli: ⁊ per ꝯn̄s dr̄ mēbꝝ nō su/
scipiēs. Nā mēbꝝ ad hūc tm̄ sensuꝫ dr̄ nō suscipiēs: q̄ nō
recipit aliqd̄ cor: qd̄ sit suaꝝ opationuꝫ p̄ncipiū ab aliquo
tāq̄ꝫ p̄ncipio p̄mo illi⁹ effectiuo inter mēbra: ⁊ talr̄ est cor. Cor pn^m nutrimēti existit causis q̄tuor.
ℭ Rōnes aūt Arist. ꝙ ipsum est principiū nutrimēti sunt
multe. ℭ Prima: q̄ in p̄mo mēbro genito dꝫ esse p̄ncipiū
nutritiue ṽtutis: cū sine illa impoı̄e sit viuere. scd̄o de aīa.
¶ Scd̄a q̄ solū cor inter mēbra hꝫ cōcauitatē sanguis na
turalr̄ ꝯtentiuā p̄ter venas. Nā in epate nō inuenitur san/
guis nisi in venis. ¶ Tertia q̄ a corde oriuntur vene cum
nō trāseant per ip̄m: sed per epar. ¶ Quarta q̄ p̄ncipium
dꝫ esse vnū. ⁊ iō nō dꝫ hr̄e mēbruꝫ positū loco sui in sui op
posita parte: ⁊ q̄ epati ꝯponit̄ splē. iō epar nō est p̄ncipiuꝫ
nutrimenti. Et q̄ aut est epar: aut cor: iō restat ꝙ sit cor.
ℭ Qꝫ aūt cor sit sensitiuū p̄ncipiū pꝫ. q̄ motus sensuuꝫ ad
ipsuꝫ terminant̄ per delectationē ⁊ tristitiā quā inferūt: vt
docet experiētia. Et q̄ passiones animi cognitionē ꝯn̄tes
per modū ꝯueniētiū vel nō conueniētiū: siue de pn̄ti vel in
futuꝝ maxie: imo oēs in corde fiunt: vt notat experientia.
ℭ Qꝫ aūt oīuꝫ simł sit initiū. pꝫ p̄mo: q̄ hꝫ sitū in corpore
cōueniētē principio cū sit in medio: ⁊ magis ad ante q̄ꝫ ad
post: ⁊ magis ad sursum q̄ꝫ ad deorsum. scd̄o ostēdit̄ ideꝫ
supposito ꝙ q̄lꝫ viuentis opatio perficit̄ calō nāli mēbri.
scd̄o q̄ cuiuslꝫ mēbri calor nutrimētalis ꝯseruatur per spi
ritū vitalē. tertio ꝙ qlꝫ vitalis spūs pēdet a corde. q̄rto ꝙ
qcq̄d est cā cause est cā causati in eodē genere cāe. Ex istis
pꝫ ꝙ cor est oīum operationū viuētis p̄ncipiū effectiuū. ⁊
primū in gn̄e mēbroꝝ. ⁊ iō fons oīum aīe virtutū. ℭ Et si
cōsideres rōnes Auer. 2. colli. in plurib⁹ caplis. nō multū
addūt nisi rem ambiguā. de qua dicā alibi. ℭ No. scd̄o ꝙ F
apud mētē Plato. nō est vnū mēbrū qd̄ sit radix oīum ṽtu
tū: sꝫ diuersis diuersa mēbra: vt narrat Apuleius de dog/
mate Platonis dicēs: At eni cum tres ptes animi dicat eē
rōnalē. i. mentis optimā portionem hāc ait capitis arcem
tenere. Irascentiā vero p̄cul a rōne ad domicilium cordis
deductā esse obsequiq̄ꝫ eā: ⁊ in loco rn̄dere sapiētie cupidi
nē atq̄ꝫ appetitū partes: postremā mētis rōnē infrenas ab
oñis obtinere: vt popinas quasdā: ⁊ latrinarum latebras
diuersoria nequitie atq̄ꝫ luxurie ⁊c̄. ℭ Et idē vult Auer. j.
de aīa. cōmē. 7. ⁊ Gal. in lib. de virtu. dispensantib⁹ nostrū
corpus. ⁊. 9. terapē. ⁊. 3. interiorum cap. 4. vt infra dicam.
ℭ Rōnes aūt sunt: q̄ notabili existēte nocumento in cere
bro aut clausa via q̄ ēst inter cerebrū ⁊ membrū sensitiuū:
siue mobile statim perdit: aut notabilr̄ ledit̄ talis opatio:
nō sic aūt ex cordis nocumēto: nec sit clausa via inter cor ⁊
mēbra. Ex qb⁹ pꝫ Ari. perquisitionē esse subtiliorē: ⁊ ma/
gis verā: q̄ cor nō dr̄ suscipiens. s. ab alio tanq̄ꝫ principio.
p̄mo inter mēbra. Sꝫ opi. medicoꝝ est magis apparens.

siquis tm̄ ꝓbabilia sequat᷑: ⁊ nō multū intrinsece specule᷑. s₃ q꞉ ifra. doctrina sexta. h̄ eadē tractant᷑. hic ista sufficiāt.

¶ Postea in alia diuisiōis pte diuersificati sunt medici iter se: ⁊ ph̄i iter se. Una. n. secta dixit ꝙ ossa ⁊ caro ñ sētiētia: eoꝝ silia nō ꝑdurāt: nisi ꝑ ṽtutes ꝓp̄as q̄ sī̄ i eis q̄ ñ ab alijs p̄ncipijs eis ifluxerūt. Sed ꝑ illas ṽtutes cū nutrimētū eis trāsmittit᷑ sibi sufficiūt: ⁊ neq̄ ipsa alij rei ṽtutē tribuunt: neq̄ ēt aliud mēbꝛū eis aliam tribuit virtutē. Alia ṽo secta dixit ꝙ ṽtutes iste nō sūt eis ꝓpꝛie: s₃ ab epate ⁊ coꝛde in gn̄ationis pꝛincipio eis influxerūt ⁊ in eis qete permāserunt.

¶ Hic oñdit varietatē opīonū circa aliđ mēbꝝ ꝓposite diuisiōis dicēs. ꝙ i alia pte diuisiōis q̄ dr̄: ꝙ aliqđ est mēbꝝ: neq̄ tribuēs: neq̄ despiciēs. Medici iter se: ⁊ ph̄i iter se sunt discoꝛdes. Nā vna secta dixit ꝙ ossa ⁊ cartilago ñ sentiūt: ⁊ sibi silia nō ꝑdurāt: nisi ꝑ ṽtutes ꝓpꝛias acqsitas a gn̄ante ꝑ q̄s cū nutrimētū eis affuerit sufficiūt sibi ad veniēdu₃: s₃ iste ṽtutes ñ ifluxerūt eis ab aliq̊ p̄n°. ⁊ iđ sūt neq̄ dātia: neq̄ suscipiētia ṽtutē aliquā. ¶ S₃ 2ª secta dic̄ ꝙ ista mē/bꝛa nō h̄ūt ṽtutes eis ꝓpꝛias sine ifluxu: s₃ ab ep̄e ⁊ coꝛde in p̄n° gn̄atiōis ifluxerūt i eis: ⁊ postea qete ꝑmāserūt. ⁊ iđ ista nō debēt dici nō suscipiētia: neq̄ aliqđ mēbꝝ ñ tribuēs d₃ dici nō suscipiēs. ¶ Et tu ex h̄ itellige ꝙ Aui. dicit mē/bꝛū tribuere vl' suscipe: q꞉ aliquā ṽtutē suscipit vl' tribuit. ⁊ ꝑ ꝯñs nō dr̄ suscipe: q꞉ māīm operationis suscipiat vt sanguinē: q꞉ talia mēbꝛa apud oēm opīonē sanguinē ab alio suscipiūt. Nec ēt intelligūt ꝑ caloꝛē ṽtutē actualē: vt sic: cū etiā apud oēs hūc a coꝛde recipiāt: nec intelligūt' aīam cū

G aīa a pꝛīcipio: ⁊ gn̄ante insit oib⁹. ¶ Sed per ṽtutē intelligūt instr̄m coꝛporeū in quo aīa est opatiua. Et l₃ hoc istrumētū sit sp̄ūs: ⁊ oēs cōcedūt sp̄ū₃ a mēbꝛis recipi: nō tamē oēs dicūt hūc sp̄ūm esse instrumētū quo anima facit nutricationē mēbꝛoꝝ: q꞉ vt quidā dicunt hoc facit per virtute₃ a pꝛincipio generationis contractā que spiritu conseruat᷑ ne a contrario frigido coꝛrumpatur.

¶ Medico tñ nō attinet vt ī seq̄ndo demr̄atiua ꝓcedat argumētatiōe: vñ de his duab⁹ diuersitatib⁹ ad ṽitate₃ exit⁹ ꝑueniat: neq̄ p₃ ei semita ad h̄ inquātū ē medic⁹: neq̄ hoc ip₃ in aliq̄ suarū ꝑscrutationū ⁊ suarū actionū impedit.

¶ In hac pte vt. s̈. dr̄: oñdit qūo hec disputatio medicis cōueniat. Dicēs tria. Pꝛi^m ꝙ ad medicū vt sic nō ꝑtinet ꝓcedere via demr̄atiua in istis duab⁹ diuersitatib⁹ opīonū. ita vt veniat ad ṽitatē demr̄atiue terminādā. ¶ Dicit 2° ꝙ ēt hec carētia demr̄atiōis ṽitatis in dictis dubitatiōib⁹ nō īpedit

H eū in suis ꝑscrutatiōib⁹ nec ēt in suis opatiōib⁹. ¶ Ubi nota: ꝙ disputatio de pꝛīcipatu ⁊ ṽtutib⁹ mēbꝛoꝝ. ⁊ p̄sertim quo ad scire: vtrū sit innate vel influētes ꝑtinet ad ph̄os. ⁊ iđ demr̄atio nō ꝑtinet ad medicū maxime cū ex pꝛincipijs medicine: aut demōstratis in ea: iste ṽitates nō possint de/

I clarari. ¶ Nota scđo: ꝙ incertitudo istaꝝ dubitationū ea foꝛma qua ꝓponunt᷑ nō impedit medicū in suis ꝑscrutationib⁹ pertinentib⁹ ad ipsum inquātū est medicus: siue enim coꝛ suscipiat sp̄ūm animalē a cerebꝛo tāq̄₃ pꝛincipali inter mēbꝛa in illi⁹ exhibitiōe: siue nō pꝛīcipali mediciales ꝯ̊nes nō variātur: ⁊ parifoꝛmiter intelligēdū ē de ope sanatiuo. ¶ Sed si dubitat᷑. vtrum cerebꝛū īmediate sit pꝛincipium effectiuū sp̄ūs animalis: qui est instrumētū virtutis sensibilis ⁊ motiue: h̄ poterit afferre in vtraq̄ re. s. in ꝑscrutatio/ne ⁊ opere impedimentū. Quod aūt hic disputauit fuit vt ph̄s: vt infra dice᷑. Nec rōnes Gal. tertio interioꝝ. de cerebꝛo ⁊ coꝛde plus cōtra Archigenē cōcludunt.

¶ Debz āt scire ⁊ credeř i diuersitate pꝛia qđ ñ est ei curādū: vtrū coꝛ sit p̄ncipiū sentiēdi ⁊ motiōis cerebꝛo: ⁊ ṽtutis nutriētis ep̄i: aut nō sit. Cerebꝛu₃ nāq̄ siue ꝑ se: siue post coꝛ h̄eat. p̄n^m aīaliū actionū existit cōpatione alioꝝ mēbꝛoꝝ. Et epar sil'r actionū nāliū nutrientiū pꝛincipiū existit alioꝝ mēbꝛoꝛum comparatione.

¶ Hic docet qđ d₃ medic⁹ in hac diuersitate opīonū scire tā q̄₃ ph̄s: ⁊ credere tāq̄₃ medic⁹. Et p̊ circa p̄mā diuisione₃. scđo. circa scđam. ibi scđa (Et de alia diuersitate.) ¶ Dicit pꝛio. ꝙ nō est curādū medico: vtrū coꝛ sit cerebꝛo p̄n^m sen/tiendi ⁊ mouēdi ⁊ epati pꝛincipiū nutriendi: aut nō.

¶ Utrū cerebꝝ sit īmediate p̄n^m effectiuū sp̄ūs aīalis. qđ. ij.

S₃ bñ d₃ scire credere ꝙ cerebꝛū siue ꝑ se: siue ꝑ h̄ habeat a coꝛde: est p̄n^m sentiēdi ⁊ mouēdi cōparatione alioꝝ. Et sil'r epar est p̄ncipiū actionū nāliū nutriētiu₃.

K ¶ Ubi no. ꝙ op₃ medicū credere ꝙ alia mēbꝛa a cerebꝛo nō possint sentire vel moueri volūtarie nisi ꝑ influxū a cerebꝛo veniētē. Et vtrū cerebꝝ talē influxū mittat ṽtute coꝛ/dis tāq̄₃ pꝛīcipis vel ipꝛopꝛia ṽtute: ⁊ coꝛ tm̄ adiuuet ꝑ accidēs ad hāc sp̄ūs aīalis gn̄ationē: medicū vt sic nō op₃ scire. Et ita de epate respcū opationū nāliū nutrientiū. Et di/xit nutriētiū ꝑꝑ cām supꝛadictā. ¶ Q. si arguitur. ꝯ. coꝛde existēte p̄n° in defectu istaꝝ opationū d₃ medicamē coꝛdi applicari: siue sit īmediatū pꝛin^m siue nō: ⁊ eo nō existēte nō op₃ coꝛdi medicinā applicari in istaꝝ opationū defectu: vt colligit᷑. 3. interioꝝ. ca. 4. ꝯ Archigenē: q̄ medico est curā/dū scire: vtrū coꝛ sit cerebꝛo pꝛincipiū taliū operationum.

¶ Cōfirmat᷑ ex Auer. 2. colliget. cap. de coꝛde. vbi ad litterā. Et si diceret aliqs hō ꝙ medicus nō habeat necessariā hāc inqsitionē. dico ꝙ h₃ eā multū necessariā. ¶ Dicēdu₃ ad pꝛimū ꝙ argumētū valet si vniuersal'r itelligat᷑: ꝙ semper in haꝝ opationū defectu medicamē sit coꝛdi applicandū. Nā q̄ñq̄ deficiūt ex egritudine cerebꝛi qđ qdē est coꝛ/dis instr̄m. Qñq̄ aūt medicamē est coꝛdi appꝛoximandū vt in sincopi. ¶ Ad Auer. dr̄ negando ip̄m: qa illud dicit studio ꝯdicēdi Aui. ¶ Ex his p̊ p₃ ꝙ Aui. hāc q̄ōnē: vtrū de᷑ mēbꝛū tribuēs ⁊ nō suscipiens relinqt dubiā ⁊ vtrāq̄ partē velut ipertinētē medico. Hoc tñ magis determinabitur cū de pꝛincipatu mēbꝛoꝝ q̄remus. ¶ Scđo seqtur ꝙ apud oēs: iuxta Aui. cōcedēdū est cerebꝛū alijs mēbꝛis eē pꝛin^m opationū aīaliū. s. sensus ⁊ mot⁹. ¶ S₃ in isto termino alijs due inueniunt᷑ expōnes alijs. i. alijs a coꝛde: ita ꝙ hic nō inuat Aui. cerebꝛū effectiue ꝯcurrere ad sensu₃ coꝛdis: immo ad illū coꝛ est sibi sufficiēs. Scđs intell's est ꝙ alijs intelligat᷑ alijs a cerebꝛo: sibi. n. ipsi nō pꝛincipat᷑. Et tūc intelligem⁹ ꝙ cerebꝛū ēt coꝛdi p̄bet sp̄ū₃ aīalē qūo sentit. Et hunc scđm puto verum.

Vide 9. pri[n]...

¶ Utrū coꝛ sit mēbꝝ tribuēs nō aūt suscipiens. Qđ. iij.

Et tenēdo hūc modū est pꝛio difficultas qūo coꝛ sit mēbꝝ tribuēs ⁊ nō suscipiēs: cū ia₃ dicat᷑ a cerebꝛo sp̄ū₃ aīalē suscipe. ¶ Hic dr̄ ꝙ coꝛ nō susci/pit a cerebꝛo tāq̄₃ a p̊ tribuente inter mēbꝛa: q꞉ illū spiritū animalē q fit in cerebꝛo pꝛincipali⁹ facit coꝛ q̄₃ cerebꝛum.

¶ Utrū coꝛ sentiat sine cerebꝛi influxu. Qđ. iiij.

Secūda difficultas: cū coꝛ p̊ viuat ⁊ vltio moꝛiat᷑ vt dr̄. 21. tertij. Op₃ ꝙ illo tp̄e quo viuat nō viuentib⁹ alijs sentiat sine influxu cerebꝛi. ¶ Hic di duobus modis. vn⁹ ꝙ in pꝛin° dū coꝛ viuit añ alia mēbꝛa sentit ꝑ influxū cerebꝛi p̄ris: eo ꝙ ab illo sp̄ūs aīalis cū sp̄mate ad locū gn̄ōnis trāsiuit cū sp̄ū vitali: ⁊ nāli ⁊ cu₃ sp̄ū gignitiuo. Nō g̊ ifluxit᷑ sibi a cerebꝛo ꝓpꝛij coꝛpis. s₃ alteri⁹. Cū aūt ē ꝓpe moꝛtē aliqđ remāsit in eo de sp̄ū aīali. ¶ Scđs mod⁹ dicit: ꝙ dū viuit coꝛ: alijs mēbꝛis nō viuētib⁹ ip₃ nō sentit: nec seqtur. moue᷑. g̊ sentit. nā nō moue᷑ motu volūtario:

sed pure nālí qui est dilatationis ⁊ cōstrictionis ⁊c̈.

¶ Et de alia qdē diuersitate dꝫ scire ⁊ credere ꝙ
nó est curādū: vtrū virtus nālis in tali q̃le ē os
in ṗncipio gñationis ab epate venerit: aut eā ꝑ
suamet cōpl'one mereť: aut nihil fit eoꝝ. Sꝫ de
bet credere ꝙ hec virtus ad ip̄m nō ꝓfluit: nisi
ab epate. nā si inter ea via clauderet: ⁊ os nutri
mentū aptū haberet ei⁹ actio destrueret queād
modū fit in sensu ⁊ motu: cuꝫ neruus q ꝓuenit
a cerebro stringiť. virtus vero illa ossi nālis facta
dum est eius permanserit cōplexio.

¶ Nūc oñdit Aui. qd̓ dictuꝫ est dicēs: ꝙ in alia diuersitate
opionū q̃ erat de mēbro nō tribuēte ⁊ nō suscipiēte: medi/
cus dꝫ scire tāq̃ȝ phs: ⁊ credere tāq̃ȝ medic⁹: q2 ipse vt me
dicus nō hꝫ curare: vtrū v̉tus nālis in tali q̃le est os in ṗn°
gñationis influxerit sibi ab epate. Aut sit v̉tus quā os me
reť ꝑ sua cōpl'one. Aut nihil hoꝝ sit veꝝ: imo sit alius mo
dus. Sꝫ dꝫ credere ꝙ hec v̉tus non ꝓfluit sibi nisi ab epa
te: q2 si via q̃ est inter epar ⁊ os clauderet ⁊ eēt in osse nu/
trimētū aptū ip̄m: tñ nō nutrieť: imo ei⁹ actio destrueretur
quēadmodū ꝓuenit in sensu ⁊ motu mēbroꝝ cū restringiť
neruus q est inter cerebrū ⁊ datū mēbrū: sed tñ virtus illa
A est facta ossi nālis: dū eius ꝑmanserit cōpl'o. ¶ Circa quaꝫ
partē notādū ṗ ꝙ Auic. vr̃ innuere pl'es q̃ȝ duas fuisse vi
as de v̉tute ossiū ⁊ taliū mēbroꝝ nutritiua. Una est ꝙ vir
tus hec a ṗn° gnōnis fuerit sibi dato merito cōpl'onis sue.
scōa ꝙ fuit ab epate influxa. tertia cōiter exponiť: vt si v̉bi
grā. diceret ꝙ ab agēte vl'i hec forma daret nō vi ꝯpl'onis.
⁊ hūc modū nō puto ad mentē Aui. Nā lꝫ dicat ꝙ a dato
re formaꝝ forma introducať: tñ vult formas esse in subie/
ctis q̃s maxie mereť sua cōpl'o. ¶ Posset ĝ al'r intelligi ꝙ
in osse nō esset aīa vel v̉tus subiectiue: sꝫ in corde ⁊ merito
illi⁹ fieret in osse nutricatio. ¶ Uel scōo ꝙ hec v̉tus nutriē
di in ṗn° nō fuerit in osse: sꝫ influxerit postea ab epate vl' ꝙ
influxerit a corde: ⁊ nō ab epate: vt vr̃ velle Auer. scōo col
liget ca. de corde. Nā hec nō ꝑtinet ad medicū mō supradi
cto de alia diuisiōe. ¶ No. ĝ ꝙ Auic. dicit medicū debere
credere: ꝙ hec v̉tus nō ꝓfluit nisi ab epate. ¶ Cōtra. hec
pars vr̃ repugnare imediate p̄cedēti. Nam statim dixit ꝙ
medico nō est curādū: vtrū ꝓfluat. Et mō dicit ꝙ dꝫ crede
re ⁊ scire: ꝙ hec v̉tus ꝓfluat ab epate. ¶ Hic pōt dici ꝙ nō
dixit ṗus Aui. ꝙ medico nō est curādū: vtrū ꝓfluat ab epa
te vel nō. Sꝫ nō est curādū. vtrū in ṗn° gñationis influxe/
rit ab epate vel nō. Nā medico est curādū scire a quo ṗn°
pendēt ille oꝑationes vt eis lesis ꝑ egritudinē ṗncipij: sciat
qd̓ mēbrū curādū sit. ¶ Uel scōo dōm de v̉tute: ꝙ ꝓfluat
ab aliq̊ dupl'r pōt intelligi. Uno mō ꝙ sit v̉tus que fiat ab
alio ⁊ trāsmittiť ad mēbrū ad qd̓ ꝓfluit. Et hoc mō medi/
cus de v̉tute aīe ꝑ quā tāq̃ȝ formā ꝓpriā agit os nō curat:
vtrū ab epate ꝓfluat: aut nō. scōo mō v̉tus pōt dici ab alio
mēbro ꝓfluere in os. i. v̉tus q̃ est in osse dependere in ope
rādo ab alio mēbro: ⁊ ab ei⁹ influxu. ⁊ hoc mō v̉tus nutri
tiua ossis ꝓfluit ab epate: ⁊ bñ opꝫ medicū credere: ⁊ illud
cōcordat cū pte sequēte q̄ est istius ꝓbatio. ¶ Ad scōm dr̃
ꝙ hic nō negať hāc v̉tutē ꝓfluere ab alio q̃ȝ ab epate: sed
q̈litercūq̧ ꝓfluat ab alio in operādo: semꝑ tñ eo mō ꝓfluit
ab epate imediatius q̃ȝ a corde.

¶ No. tertio ꝙ hāc partē tertiā. s. ꝙ clausa via inter os ⁊
epar: operatio tñ ossis destrueret. Exponit Jacob⁹ dupl'r.
vno mō ꝙ deficeret q̈litas q̇ epar ossi mittit qua stat cōpl'o
ni ossis tāq̃ȝ forma: ⁊ ꝭm hoc illa via clausa patiť os. scōo
mō q2 sanguis: aut alia nutrimētalis humiditas caret q̈li/
tate occulta influxa ab epate: merito cui⁹ est sufficiens mā
nutricationis. ⁊ hoc modo clausa tali via os patereť. Ex
quo infert ꝙ q̃ȝuis epar nullū spiritū mēbris influeret: sal
uaretur tamē eius ṗncipatus respectu aliorū mēbroꝝ: q2
ab eo dependet alioꝝ membroꝝ operatio velut à ṗncipio
dispositiuo debite nutrimētalis materie. Et sine dubio pri
ma expositio tolerari pōt: sed secūda nō cōuenit Aui. Naꝫ
Auic. in textu dicit ꝙ clausa via: ⁊ si os nutrimentū habe/
ret aptū: operatio eius in nutrimentū destrueret: modo de
ficiente tali qualitate os nō haberet nutrimentum aptum.
¶ Patet secūdo ꝙ correlariū nō sequiť. Nam lꝫ ab epate
dispositio materie depēderet: nō tamē inde dicitur ṗncipa
le mēbrū: sicut nec stomachus dr̃ ṗncipale mēbrū: lꝫ chilū
generet. ¶ Preterea apud ipsuꝫ nō dr̃ principale ēt large
loquēdo: nisi mēbrū generatiuū instrumēti necessario effe
ctiue cōcurrentis ad cōseruationē speciei vel indiuidui: qd̓
nō faceret epar ex capite dicto. Melius est ergo dicere ꝙ
deficiat qualitas. vt dicit primus modus. Aut spiritus na
turalis qui sui subtilitate cito dissoluiť: ⁊ in mēbro non re/
manet nisi nouiter influat a principio: vt dicam statim.
¶ No. q̈rto ꝙ illa cōparatio quā facit Aui. ꝙ ita destrue/
reť operatio ossis clausa via inter ipsuꝫ ⁊ epar: quēadmo/
dū fit in sensu ⁊ motu cū neruus cōstringit ⁊c̈. Potest intel
ligi multis modis. vnus est ꝙ eque cito: ⁊ similiter ꝓpter
defectū influxus epatis clausa via ⁊c̈. destruetur operatio
nutritiue ossis: sicut sensitiue clausa via neruoꝝ.

¶ Utrū v̉tus nutritiua sit ossi naturalis. Q̃ō. v.

Sed tunc restat difficultas quomō hec virtus dici
tur ossi nālis q̃ȝdiu eius remāserit ꝯpl'o:
⁊ nō ita in virtute sensitiua: cū vtraq̧ eque a principali de/
pendeat. ¶ Ad qd̓ dr̃ ꝙ virtus influens a cerebro pōt re/
trahi a cerebro stante sanitate mēbri. i. spūs influens: me/
rito cuius virtus in membro exñs pōt operari sensum pōt
retrahi a cerebro: vt pꝫ in somno: sed nō ita est de spū natu
rali ab epate trāsmisso: q2 retrahi nō pōt: ita eni factus est
connālis mēbro cui influxit. ¶ Et hoc ēt pꝫ ꝙ nō obstan/
te ꝙ operatio virtutis pēdeat in osse ab influxu epatis: si/
cut operatio sensus pendet ab influxu cerebri. Una tamen
istarū v̉tutū in operādo dr̃ innata. s. nutritiua: eo ꝙ opera
ri sufficit per solū spūm ita appropriatū vt retrahi nō pos
sit: sed per talē solum nō sufficit operari v̉tus sensitiua. ⁊ iō
hec talia que nō sentiūt: ⁊ nō moueñť: dicunť a Gal. habe/
re virtutē innatā tm̃. Nā eoꝝ v̉tus lꝫ vere in operando de
pendeat ab influxu: tñ nō dr̃ influēs: sicut sensibilis ⁊ mo/
tiua. ¶ Pꝫ scōo ex hoc intellect⁹ vltime partis lecte ꝙ hec
v̉tus est ossi facta nālis: dū eius permanserit cōpl'o. Nam
quo ad operari hec v̉tus pendet tm̃ a spū appropriato: ita
ꝙ non necessario ab illo q sub forma spūs cōis stat in mē/
bro. Alius modus exponēdi est ꝙ nō tam cito deficit ope
ratio nutritiua clausa via: sicut oꝑatio sentiēdi. ⁊ iō virtus
nālis est dicta innata respcū sensitiue. Cā aūt non deficien
di ita cito est: q2 spūs ille fit innatus ⁊ sufficit operari etiaꝫ
sine alio influxu non sic est de sensu ⁊ motu. ¶ Ex quibus
ꝭm Auic. pꝫ solutio ad q̄ōneꝫ querentē: vtrū ossa ⁊ similia
mēbra habent virtutē innatā tm̃. Naꝫ vt ex dictis pꝫ: hoc Uirt⁹ de trib⁹ dr̃.
nomē virtus dr̃: q̃ñq̧ de aīa cōnotando ipsaꝫ posse in ope
ra vite: q̃ñq̧ de instrumēto q̈litatiuo: q̃ñq̧ de spiritu. Su/
mēdo autē virtutē pro aīa: siue ꝑ ṗncipali ṗncipio opera/
tionū vite mēbro: vtrū hec virtus que dr̃ nālis apud me/
dicū ⁊ vitalis sit innata. i. non influxa ab alio mēbro: vult
Aui. esse ipertinens medico nec patere viā medico ad hāc
veritatem terminandā. Et sic nō est verisimile. Gal. de tali
virtute ⁊ modo essendi in mēbris intellexisse cuꝫ dixit hec
mēbra habere virtutē innatā tm̃. hec enim q̄ō est physica:
⁊ nō medicinalis. Nec quo ad conclusiones medicinales:
seq̄tur varietas q̄c̄q̄d in ista questione dicať. ¶ Sꝫ de q̈li
tate vel spiritu q̄bus mediātibus aīa in mēbris operatur:
vtrū sint in mēbris influentes ab alijs hoc opꝫ medicum
credere: ⁊ quo ad hoc dꝫ ꝭm Auicē. sniam credere ꝙ vir/

tus nālis fluit ab epe. nā exptū est q defectu existēte i epe mēbra nō nutriunt. Et si nutrimētū aptū haberēt: verūtn̄ hec vt⁹ respcū aialis pt dici innata mō sup̄ exposito. ¶ Ex qb⁹ pz Monachū sup. 2. tegni incōuenienter reprehēdere Gal. Et si q̄rat a pho in p̄ itellu: vtrū in mēbris istis vt⁹ q̄ est pn̄le agēs opa vite ifluat ab alio pn̄o. ¶ Dōm q in hoc sunt mlti modi pbabiles. Quidā.n.dicūt tales vtutes esse pprietates aie: q̄ tn̄ nō dicūt aliā eēntiū q̄z eēntiā aie. ¶ Dicūt 2o: has pprietates iformare mēbꝝ: qd tn̄ nō hz p forma aie eēntiaz: ꝛ si eēntia aie sit ibi p pn̄tiā. ¶ Dicūt 3o: q hoc mō ꝯtingit vnū mēbꝝ iformari vna vtute: ꝛ nō aliud: sicut ocul⁹ iformat vtute visiua ꝛ nō auris. ¶ Dicūt q̄rto. q mēbrū qd iformat aia est cor vel sibi ꝓportionale a q̄ oēs vtutes pticulares fluūt ꝛ alia mēbra. Et iō fz hūc modū solū cor est mēbꝝ hn̄s vtutē inatā tm̄. Reliq̄ aūt oia mēbra hn̄t vtutē influētē: nec tn̄ ē credēdū iuxta hāc opionē cor hois esse hoiez ꝛ asini asinū: q2 ꝛ si aia iformet cor: nō tn̄ cū illo cōponit vnū sz cū toto subto. Et sunt ad istas ꝯclōnes pbādas q̄dā psuasiue rōnes. Et illud vr̄ innuere Ari. in lib. de motu aialiū: cū dixit. opz existimare aial ꝯstare quēadmodū ciuitatē bn̄ legib⁹ rectā ꝛc̄. quā p te videas. Quidā alij dicūt aiaz q̄ est talis vtus dari a gn̄ante: ꝛ nō a corde: q2 cū vtus spmatis possit gn̄are cor poterit ēt alia mēbra gn̄are. sz de h ēt dicet infra. c. de vtutib⁹ nālib⁹ mistratis. ¶ Et lz p̄a positio sit mihi vsimilior. 2a tn̄ est hodie cōior apud medicos: sic ēt cū circa hāc mām q̄rit: vtꝝ oia mēbra nr̄i corporis sint eiusdē spēi est qd nihil ad medicinā ptinēs. Nā siue dicat: vtputo q nullū mēbꝝ hois est in spē pprie: sz solū p reductionē in spē hois: q2 ps hois: sz nō cōpleta qd ad eē specifice sube regrit: siue dicat q sint eiusdē spēi: ppter forme eoꝝ idētitatē diuersimode in illis opantē: pp varietatē instroꝝ: siue tertio dicat q sint diuersaꝝ specieꝝ: in qbus tn̄ aia vna opat nō est curāduz sufficit.n. medico scire qūo regrātur influxus ab aliquo mēbro ad hāc vel illam opationē: ꝛ qūo nō: quātū p̄senti questioni spectat.

¶ **Et tūc qdē explanabit ei diuisionis hitudo. ꝛ videbit mēbra principalia que sunt: ꝛ membra pncipalibus deseruientia: ꝛ membra non principalia absq̄ seruitio.**

¶ Hic exequit. vt dr̄ pus Aui. ponēdo tertiā gn̄alē distictionē. Et didit i duas ptes. p̄ ponit illā. 2o mēbra distictionis decl̄at. 2a ibi (Mēbra vo pn̄lia.) De p̄a dicit q ex dcē diuisionis pus posite decl̄atiōe explanabit medico hitudo membroꝝ vni⁹ alteri⁹ disiōis. Et ē q mēbroꝝ q̄dā sunt pncipalia: q̄dā seruiētia pncipalib⁹: ꝛ q̄dā absq̄ fuitio: ꝛ nō pncipalia. ¶ Ubi no. q h maxie mō ex noticia p̄cedētis cognoscit pn̄tis diuisiōis mēbroꝝ hitudo. ¶ Nā si aliq̄ sunt mēbra tribuētia illa erūt pncipalia mō p̄cipue statim exponēdo ꝛ q2 nō sūt tribuētia: nisi alia sibi: aut pparādo: aut deferēdo subseruiāt: iō erūt pncipalib⁹ seruiētia: sz q̄dā sunt q̄ nec deferūt: nec preparāt spāliter pro opatione pncipalis: ideo illa sunt non principalia: ꝛ sunt absq̄ seruitio. ¶ No. scdo seruitiū sumi tripl̄r: aut pro actione vel passione: scdo pro vtilitate: tertio p operatione mēbri appropriate pncipali subseruientis: mō cōstat q mēbra: nec pmo mō nec secundo inueniunt absq̄ seruitio: sed tertio modo.

B Seruiē/tiū tripliciter.

¶ **Mēbra vo pncipalia sūt mēbra q̄ pmaꝝ virtutū q̄ in corpe existūt q̄ ad hoc sunt nec̄ie vt singulare: aut spēs pdurent principia habent.**

¶ Decl̄at mēbra disiōis isti⁹: ꝛ solū pm ꝛ 2m cū tertiū sit notū ex negatiōe illoꝝ. Et didit in duas. ibi 2a. (Mēbroꝝ vo seruiētiū) p̄a in duas. p̄.n. facit qd dcm̄ est in gn̄e. fo spāli⁹. fa ibi (Scdz vo.) Dicit p̄ q mēbra pncipalia sūt illa q̄ hn̄t pncipia pmaꝝ vtutū q̄ sunt ad h necessarie vt spēs vel indiuiduū pmaneat. ¶ No. p̄. q vtutes dn̄r pme: aut tpe sicut vegetatiua. vt vr̄ Ari. velle. 2. de gn̄atiōe: aut dignitate vt cognoscitiue: aut cōitate vt vitales ꝛ nāles ꝛc̄. Et cōiter h exponūt doctores pmaꝝ cōitate. s. Nā nāles nō sunt pme dignitate. Sz ego credo pmaꝝ intelligēdū eē nō suplatiue: sz vt iportat aliquā excellētiā: sicut dr̄ famosissimo: q2 valde famoso. pmaꝝ igit vtutū intelligat valde excellētium. Et Aui. declarat quā excellētiam debēt hr̄e. q2. s. sunt ad hoc necessarie. vt spēs: aut indiuiduū pmaneat. ¶ No. scdo q mēbra pncipalia hr̄e i se pncipia taliū vtutū diuersimode opiat apud diuersos. Naz Plato ꝛ Gal. q ipm seq vr̄ dn̄t q sunt dr̄ie eēntial̄r aie in vno hoie. s. tres aut q̄ttuor: ꝛ in q̄libz pncipali p̄sertiz triū fundamētal̄r est vna aie eēntia q̄ est pn̄m a q̄ fluunt potentie vnius gn̄is vt sensitiua a cerebro ꝛ nutritiua ab epate ꝛ vitalis a corde. Principia g̊ fm hāc viā istaꝝ vtutū eēnt aie eēntie. Alij vo ponūt aiam eē vnā totā in q̄lz pte ꝛ iō oē mēbrū dn̄t hr̄e pn̄m vtutis nec̄ie ad indiuidui pmanētiā qd est aia. opz g̊ suppleri hūc textū apud eos. ¶ No. q vtus q̄nq̄z dr̄ de re effectiue ꝯcurrēte ad opationes aie: ꝛ q2 spūs effectiue ꝯcurrit ad illas: ideo spūs est vt⁹. ¶ No. scdo q reꝝ ꝯcurrentiū ad opa aie q̄dā nec̄io saltē in sui spē ꝯcurrūt ad pmanētiā idiuidui vel spēi s. spūs vitalis q in corde gn̄at: ꝛ nālis q in epate: ꝛ aialis q in cerebro: ꝛ gn̄atiuus q in testiculis. Quidā aūt nō concurrūt necessario: sicut vbigr̄a. spūs q visiuus est. ¶ Nota tertio. q reꝝ q̄ in nobis gn̄ant: q̄dā sunt nec̄ie ad idiuidui ꝛ spēi pmanētiā: sz nō effectiue ꝯcurrunt ad h imo nāl̄r vt chilus q in stō gn̄at: ꝛ iō iste. q2 nō effectiue ꝯcurrūt ad indiuidui pmanētiā nō dn̄r vtutes. h g̊ mō illa mēbra q̄ per aiaz suā ꝛ cōpl̄onē pducūt ea instr̄a aie q̄ effectiue cōcurrūt ꝛ nec̄io ad ꝯseruationē indiuidui vel spēi dn̄r hr̄e in se pn̄a primaꝝ vtutū ꝛ pncipalia. Et h mō a Marsi. ꝛ Jacobo res ista limitat. ¶ Nā Cōcil. Din⁹ ꝛ Gētilis ad saluandū plura pncipalia nō bn̄ vba limitāt: nisi q dn̄t q̄dā eē vere: ꝛ q̄dā manifestatiue pn̄lia. Et cor ve ꝛ alia tria manifestatiue. Et hec nō plene sufficiūt nisi apud illos q dn̄t vtutē esse pprietatem aie fluētē ab ea quā dn̄t p̄ a corde fluere tāq̄z ab illo in quo p̄ radicat aia: ꝛ has tres vitalē cordis: aialē cerebri: ꝛ nālē epatis eē pmas vtutes ab aia fluētes cū sit q̄libz in suo gn̄e p̄a. ¶ Qui vo has nō ponūt nō pn̄t h dicere. Et iō isti alij q has nō ponūt distinctas ad hūc alium modū diuertūt. ¶ Sz tn̄ mihi vr̄ q hec limitatio non sufficit ēt dicēdo q nō sunt iste vtutes q̄litates aie ab ea distincte: vt volūt. ¶ Et suppono q oēs ptes q̄ztitatiue stōi vel pulmonis sunt nec̄ie ꝛ effectiue cōcurrētes ad idiuidui pmanētiā mō dicto: q2 in sua spē nec̄e est.n. aliquā ptē talē ꝯcurrere. ꝛ h faciunt he ptes tāq̄z aie instr̄a. ¶ Suppono scdo q aliq̄ tales ptes fiunt: ꝛ pducunt a stō ꝛ pulmone p actū vtutis nutritiue: vt ꝯstat: ꝛ tunc seqt q stōs: ꝛ pulmo iuxta istoꝝ expōnē eēnt pncipalia: q2 hn̄t pn̄a pductiua instrumētoꝝ aie nec̄io effectiue ad idiuidui pmanētiā cōcurrētiū. ¶ Et iō dico q opz addere plib⁹ mēbris cōiuni: isto mō mēbra pn̄lia sunt illa que hn̄t pn̄a pductiua instroꝝ aie plib⁹ mēbris cōiuz q̄ sunt nec̄io effectiue ꝯcurrētia ad indiuidui vel spēi permanētiā. Et h ꝯuenit solū cordi cerebro epati ꝛ testiculis. Nā gn̄ant spūs q nō tm̄ exn̄tes in eis sūt opatiui sz ēt in alijs mēbris: ꝛ iō dn̄r cōia instr̄a: fm g̊ hāc significationē largā pncipalis mēbri Aui. ꝯcedit plura eē pncipalia mēbra: ꝛ nō sumēdo pncipale: vt iportat primū in gn̄e mēbroꝝ: hoc.n. mō fm Ari. mētē solū cor posuisset pncipale in aialib⁹ cor hn̄tib⁹: sicut Ari. posuit vbicūq̄z de hac mā loquit. Et q2 in hoc mō significādi non est ambiguū multa esse principalia. iō Aui. in hoc nō narrauit opinionū varietatē: sed p certo habuit plura esse principalia. ¶ Ultimo nota. q inter mēbra que hoc mō dicunt principalia: q̄dā dicunt pncipaliora: vt cor: Quedā vt minus: testiculi. Et quedā medio mō: vt cerebrū ꝛ epar. De quibus duob⁹ qd sit principalius. vide quarta huius.

C D E F G

¶ Scd̄z vo singularis durabilitatē sūt tria p̄ncipia. Cor qdē ē p̄ncipiū v̄tutis vite: ⁊ cerebrū qdē est principiū virtutis sentiendi ⁊ mouēdi: ⁊ epar quidem est principiū nutriendi.

¶ Hic spālī⁹ notificat mēbra p̄ncipalia. ⁊ diuidit̄ in duas. p̄ enī notificat q̄ ⁊ q̄re sint aliq̄ mēbra p̄cipalia ꝓ ꝯseruatione indiuidui. 2° spēi. 2ª ibi. (Sz bm spēi.) Dicit p̄ ꝙ mēbra p̄ncipalia bm durabilitatez singularis. i. q̄ hn̄t p̄nᵐ v̄tutis nec̄arie ad indiuidui cōseruationē mō exposito sunt tria. s. cor: qꝛ ip̄m est p̄nᵐ p̄me v̄tutis ⁊ vite: ⁊ cerebꝝ: qꝛ est p̄nᵐ sentiendi ⁊ mouēdi: ⁊ ep̄ qd̄ est principiū v̄tutis nutritiue.

A ¶ Circa p̄tē nō. ꝙ vnūqd̄qꝫ hoꝝ triū mēbroꝝ gn̄at sp̄m q est instr̄m cōe aie nec̄ario effectiue cōcurrēs ad cōseruationē idiuidui. Nā sp̄ūs vitalis q a corde ꝓcedit est effectiue ꝯcurrēs nec̄io ad oēm oп̄ationē hois: vt est viuēs: ⁊ iō hec dr̄ v̄tus pª ⁊ vita: qꝛ p̄bet alijs mēbris vitā. deficiēte ḡ hoc sp̄ū idiuiduū deficeret. Silr̄ in ep̄e fit sp̄ūs nālis: aut absolute: qꝛ epar illū sp̄m gn̄at dādo sibi subalē formā: aut bm qd: qꝛ epar nō dādo sibi formā subalē: facit tn̄ ip̄m nutritiuum q est tn̄ sufficiēs p̄nᵐ faciēdi nutricationē mēbroꝝ ad q̄ defert̄: lꝫ hāc non faciat sine vitali. Silr̄ mō cerebꝝ gn̄at aialē q nec̄io effectiue ꝯcurrit ad oēm sensuz ⁊ motū volūtariū: ⁊ sic sine istis effectiue ꝯcurrētib⁹ vita ꝯseruari non posset. ¶ Q, aūt hec mēbra tales sp̄ūs generēt vr̄ cōuinci expientia rōne adhibita: ⁊ istis trib⁹ mēbris v̄e cōuenit rō p̄ncipat⁹ bm ꝙ h̄ sumit̄. Sz ad denotādū: ꝙ nō qd̄libꝫ istorū est p̄ᵐ in gn̄e mēbroꝝ. dixit Auic. de corde semp ip̄m est p̄nᵐ v̄tuti p̄me: qd̄ nō dixit in alijs: sed lꝫ de corde sit manifestū ꝙ est sp̄ūs p̄nᵐ vitalis per arteriā trāseuntis. Et de cerebro qꝫ est p̄nᵐ aialis sp̄ūs: tn̄ in epate vr̄ res magis ambigua: ⁊ iō primo colliget dr̄ sp̄ūs sunt duo. s. sp̄ūs apparēs in corde ⁊ sp̄ūs apparēs in cerebro: sed in epate nō appet per viā sensus esse sp̄ūs. Et Ga. in tegni noiat sp̄ūm vitalē ⁊ aialē nō noiando nālē. Et in tertio de ingenio posuit rē sub dubio. ⁊ iō aliq volūt sanguinē q in epate generat̄ effectiue per se concurrere ad cōseruationē indiuidui. Quomōcūqꝫ tn̄ sit ad saluādū principatū epatis mō loq̄ndi Aui. vr̄ melius ponere ꝙ epar gn̄at sp̄ūm nālem: nam Aui. supra dixit ꝙ si os hr̄et nutrimentū aptuꝫ ⁊ via inter epar ⁊ os clauderet̄ os nō nutriret̄: ⁊ hoc nō nisi ꝓpter spiritus ab epate venientis defectum.

¶ Sz bm spēi durabilitatē sunt principalia hec tria: ⁊ ēt aliḋ q̄rtū qd̄ spēi existit ꝓpriū ⁊ sūt testiculi q vni rei sūt necessarij ⁊ ad rē aliā iuuatiui.

¶ Notificat mēbra p̄ncipalia q̄ sunt talia respcū ꝯseruationis spēi. Et diuidit̄ in duas: qꝛ p̄ facit h̄. scd̄o spālīter testiculoꝝ notificat iuuamēta: ⁊ nec̄itatē: ibi 2ª. (Nec̄itas v̄o.) ¶ De p̄ dicit ꝙ mēbra p̄cipalia bm ꝯseruationē spēi ad sensuz datū supra sunt hec tria. s. cor: epar ⁊ cerebrū. Et cū hoc sunt testiculi bm medicos q ad vnā rē sunt necessarij: ad aliā sunt iuuatiui. ¶ Circa quā p̄tē nota p̄ ex his q̄ dicūtur. scd̄o tertij de causis sp̄matis. 7. 21. de gn̄atione embrionis. ad faciēduꝫ sp̄ma nō solū cōcurrit v̄tus testiculoꝝ: sed v̄tus vniuscuiusqꝫ hoꝝ triū principali⁹ q̄z testiculoꝝ v̄tus. vnde ibi dr̄ ꝙ opꝫ ꝙ sit sp̄mati ex oī mēbro p̄cipali fons. Et iō hec mēbra gn̄ant vel ꝓducunt instr̄m cōe nec̄io effectiue cōcurrēs ad spēi cōseruationē q̄ per actū gn̄atiōis cōseruat̄. sperma. n. effectiue concurrit ad fetus gn̄ationem. ¶ Nota scd̄o ꝙ lꝫ Ari. scd̄o de gn̄atiōe aialiū. visuz fuerit ꝙ testiculi nō gn̄ant sp̄ma. sꝫ sint tāq̄z suspensoria amplianitia vasa sp̄matica. Tn̄ apud medicoꝝ mētē ⁊ veritatē non est ita: qꝛ in hn̄tib⁹ testiculos ipsi īmediate sp̄ma gn̄ant lꝫ in v̄tute alioꝝ p̄ncipaliū. Et ꝓ h̄ vide scripta sup scd̄o tegni. Ex his pꝫ ꝙ alia tria p̄ncipaliora sunt q̄z testiculi. pꝫ secūdo ꝙ ista duplr̄ sunt p̄ncipalia: testiculi v̄o vno mō tm̄.

Ga. p̄ de sp̄mate. d. 2. c. 4. dic testes esse mēbra p̄nc. respcū idiuidui ... nobili ... ores ... corde qꝛ ... bn̄ vi ... idi p̄n ... sp̄ū: q̄z ... āt me ... est bn̄ ... viuet̄ q̄z ... solū ... viuet̄ tā ... sūt testes cordenobiliores.

¶ Nota 3° ꝙ testiculi sunt necessarij ad vnā rem bm medicos. s. ad sp̄matis gn̄ationē: ⁊ hoc bm mētem Gal. vt infra dr̄ est veꝝ tā de testiculis mulieꝝ q̄z viroꝝ. Sunt ēt iuuatiui ad aliā rē vt statiz dr̄. qꝛ res illa aut nō ex toto pendet a testiculis: aut nō est nec̄aria ad conseruationē idiuidui vel spēi. ¶ Vel tertio dn̄r iuuatiui ad hāc scd̄az rē: qꝛ nō nisi ꝓpter meli⁹ esse sic factū est. Nā eoꝝ q̄ in aialib⁹ a nā quedā fiunt ꝓpter necessitatē q̄dā pp melius vt barba in viris ⁊ mamille in eisdē. Et illa q̄ sunt ꝓpter meli⁹ non obstāte ꝙ ad aliud meli⁹ ꝯn̄dū ꝓ quo sunt facta sunt nec̄ia: tn̄ nō dicunt̄ absolute facta ꝓpter necessitatē: sed pp iuuamentum.

D

¶ Necessitas ergo est ad sperma gn̄andum qd̄ genealogiā cōseruat. Iuuamētū v̄o est ad hoc vt cōplemētuz forme detur: ⁊ cōplo masculina ⁊ feminina cōseruet̄: que spēbus aialis accidentia sunt inseparabilia: ⁊ nec sunt ex rebus in aialitatis essentiam ingredientibus.

¶ Hic declarat necessitatē ⁊ vtilitatē testiculoꝝ dicēs specialiter. primo ꝙ necessitas testiculoꝝ est vt gn̄ant sperma qd̄ saluat genealogiā. i. successiuā gn̄ationē. ¶ Dicit secūdo. ꝙ iuuamentū testiculoꝝ est ad dandū cōplementū forme. ⁊ ad hoc vt cōseruet̄ cōplexio masculina ⁊ feminina q̄ cōplexiones sunt accn̄a inseparabilia qbusdā spēbus aialiū ⁊ nō sunt de rebus ingredientib⁹ essentiā aialis.

¶ Utrū testiculi gn̄atiōi sp̄matis sint necessarij. Qō. vj.

Ubi nota ꝙ vtꝝ testiculi gn̄atiōi sp̄matis sūt necessarij tāq̄z ip̄m gn̄antes est qō: in q̄ discordare vident̄ Ari. ⁊ Ga. Nā Ari. p̄ de gn̄atione aialiū vult testic̄los nō gn̄are sp̄ma: nec ad h̄ eē nec̄arios. ¶ Cui⁹ rōnes sūt. ℣ P̄ria qꝛ m̄ltis aialib⁹ emittētib⁹ sp̄ma nō sunt testiculi sic̄ sunt pisces ⁊ serpētes. ℣ Scd̄o qꝛ vt dr̄ tertio de historijs. ca. j. Taur⁹ post abscisionē testiculoꝝ ip̄regnauit vaccā. ℣ Tertio qꝛ sp̄ma manifeste iuenit̄ in vasis sp̄maticis: ⁊ nō in testic̄lis. ℣ Quarto. qꝛ māifeste vn̄r ꝯhi sursuz testic̄li in hn̄tib⁹ testic̄los ex̄: ⁊ h̄ nō est nisi qꝛ hec vasa tali tp̄e ꝯhunt̄ ad sp̄ma emittēdū. ¶ Quīto a testiculis in v̄gā nō est vie exit⁹ sp̄matis: sꝫ bn̄ p vasa. ¶ Imaginat̄ ḡ Ari. ꝙ nō sunt nec̄arij in gn̄atiōe sp̄matis: sꝫ m̄ltū ꝓsunt: qꝛ testic̄li ponunt̄ ad h̄ vt vasa seminaria suspēdāt̄ ⁊ teneant̄ apta vt p ea sp̄ma trāsire possit hora coit⁹ ⁊ ipelli sic̄ lapilli qdā q̄b⁹ textores vtunt̄ ad tenēdū apta fila p q̄ nauicula iter stamia dꝫ trāsire. Sūt ēt qbusdā aialib⁹ iustētaculū iuolutionis vasoꝝ. Nā quēadmodū nā aialia voracia fecit cū vnico itestino ⁊ raro: ita ēt aialia velocissimi coit⁹ fecit cū vasis seminarijs rectis: sꝫ illi q sunt morosi coit⁹ vt sp̄ma magis digerat̄ hn̄t semiaria vasa iuoluta ad hūc finē circa testic̄los sic̄ itestina circa mesenteriū iuoluunt̄. Q, āt abscisis testic̄lis aialia fiūt sterilia est: qꝛ hec vasa aut p illō incidūt̄ aut qꝛ exiccant̄ ⁊ ꝯhunt̄. ¶ Sz ꝯ hāc Ari. pōnē plures vident̄ eē rōnes. ℣ P̄ria in aialib⁹ hn̄tib⁹ testic̄los itus nō vr̄ aliqd̄ hoꝝ iuuamētoꝝ in testiculis. ℣ Scd̄a qꝛ tp̄e coitus quorūdā aialiū sel' in āno coeuntiū testiculi eoꝝ iueniunt̄ magni appentes in alio tēp̄e ita p̄ui sunt vt nō pcipiant̄: ⁊ h̄ nō esse nisi qꝛ sunt ꝓ tūc pleni sp̄mate. ℣ Tertia. qꝛ ꝯ̄ctio testiculoꝝ sursuz nō faceret vasa lata hora emissiōis semis. ℣ Quarta qꝛ testiculi māifeste p visuz coitus tumescunt. ℣ Quīto qꝛ suppositio narcoticoꝝ reddit sterilē: lꝫ h̄ arg. sit debile. ¶ Voluit ḡ Ga. ⁊ medici ꝙ testic̄li nō sūt vnicuiq̄z aiali gn̄anti sp̄ma nec̄arij: sꝫ sunt qbusdā spēb⁹ aialiū necessarij gn̄ōnez: qꝛ ipsi sunt gn̄antes sp̄ma qd̄ maxie appet ex silitudine carnis in colore ad sp̄ma. nā sicut mamille lac generāt albū: ⁊ epar sanguinē rubeum: ita est de testiculis respcū sp̄matis. Sp̄ma ḡ ⁊ sp̄ūs gignitiuus lꝫ pendeat ab alijs trib⁹ p̄ncipalib⁹ mēbris in talib⁹ aialibus testiculos hn̄tibus gn̄ari: tn̄ nō p̄n̄t sine testiculorum cōcursu: ⁊ ideo

Testes sp̄matis gn̄ōnē ingressum non hn̄t rōnibus q̄nqꝫ bꝫ Aris.

Instātia ad Ari. pōnem.

ponunt̃ testiculi pn^{le} mẽbꝝ:qꝛ gñant spm̃ gignitiuuꝫ q̃ est
instrꝫ gñale necẽario effectiue ↄcurrẽs ad spẽi ↄſuationẽ:⁊
h̃ marie veꝝ est ð viroꝝ testiclis. Nã de testiclis feminaꝝ
nõ ita ↄcorditer dr̃ ⁊ viã medicoꝝ seq̃ndo Aui. dicit in pte
p̃nti q̃ ad spma gñandũ sunt necẽarij qð spma genealogiã
E seruat. ¶ Scðo pncipalr̃ nota. q̃ q̃ʒuis testiculi ſm istos
gñent spma:tñ stat spma q̃nq̃ʒ in vijs q̃ sũt inter testicl'os ⁊
v̄gã retineri aliquãto tpe: ⁊ in q̃busdã notabili tpe valde.
Et iõ dñt potuisse ↄtingẽ q̃ taurus post castrationẽ ipleuit
vaccã ex spmate i eo genito añ castrationẽ. ¶ Circa 2^m di/
ctũ q̃ testicl'i sũt iuuatiui i ↄplẽdo formã. Nota q̃ p formã
possum⁹ h̃ itelligẽ pulchritudinẽ q̃ in viris iuuat̃ p testicu/
loꝝ p̃ntiã calorẽ in totũ reflectẽtiũ. Vñ cũ castrant̃ pdunt
barbã ⁊ ml'ta ad decorẽ viroꝝ ptinẽtia. Aut dr̃ ↄpleri forã
q̊ ad posse opari i q̃ nãlr̃ iclinat̃.ſ.gnõnẽ:ſʒ p^m plus placet.
F ¶ No.2°.q̃ masculia cõpl'o ⁊ feminia sũt faciẽtes ad h̃ vt
Quid mas ⁊ femina. mascul⁹ possit in opus masculi ⁊ femia in opus femelle vt
sic. Mas.n.vt sumit̃ p̊ de gnõne ca.j.est aial gñatiuuꝫ sibi
siñs in aliõ. Et femia est aial gñatiuũ i se ab alio. Per testi
culos g̊ mascul⁹ est potẽs gñare:h̃ mõ ⁊ femia qb⁹ abscisis
neuter possit in opus i hoie ⁊ aialib⁹ alijs testiclis ad gña
tionẽ indigẽtib⁹. h̃ g̊ mõ a testiculis ↄpl'o masculia ⁊ femi
nina ↄseruat̃: vel alr̃ ↄpl'o masculina p quã iclinant̃ aialia
masculis ↄueniẽtia facere. Nã qð dcm̃ est:est poti⁹ necessi
G tas q̃ʒ vtilitas. ¶ No.3°.q̃ cãe efficiẽtes masculũ in m̃rice
De cãis gñatiuis masculi ⁊ femie. aut famellã sumũt̃ a dispõnib⁹ spmatis viri. ¶ Primo vt si
spma sit multũ in q̃ʒtitate calidũ in ↄpl'one bñ digestũ glo
bosũ grossum veniẽs a dextro testiculo ⁊ a rene dextro ⁊
ab hoie fortis corpis carnis mediocris duritiei magnorũ
testiculoꝝ ⁊ apparẽtiũ venaꝝ. Et hinc est q̃ rustici ligãt si
nistrũ tauri testiculũ cũ masculũ volũt ↄcipi. Et hec q̃dem
inter cãs mouẽtes pticulares est pncipalior vt sumit̃ q̃rto
de gnõne aialiũ. ¶ Sumunt̃ scðo a dispõne cordis fet⁹ ita
q̃ cor fet⁹ inter fet⁹ mẽbra est cã p^a ⁊ pncipalr̃ mouens ad
gñationẽ masculi. Nã cuꝫ cor sit p^m in gnõne vr̃ facere ad
alioꝝ formationẽ:vt 2° de gnõne aialiuꝫ:⁊ q̃rto spãliter sũ
mit̃ ita q̃ cor cal'm ⁊ tẽperamẽto vicinũ est cã masculinita
tis ⁊ eõ cor fridum ⁊ debile. ¶ Sumit̃ 3°.cã ex pte m̃ricis
ita q̃ m̃rix cal'a aut tẽperamẽto vicina ⁊ latus dextrũ cũ i
ipm spma ceciderit sũt cã masculinitatis:vt pꝫ in affo. Ma
res q̃dẽ in dextris:femie v̊o in sinistris magis. ⁊ ab Auic.
21.tertij.ca.de cãis masculinitatis. ⁊ ca.de regimie ei⁹ col/
ligi põt. ¶ Sumit̃ q̃rto. a dispõne mẽstrui.nã cũ mẽstruis
Cã maris post mẽstruã mundificationẽ. mũdificata est ml'ier:est aptior masculũ ↄcipe: ⁊ cũ est in fi
nẽ mẽsis ⁊ cipit pl'm feminã aut hermofroditã vt.21.tertij
hui⁹ ãt cã ẽ: qꝛ sanguis remanẽs post mẽstruoꝝ emissionẽ
est purior:⁊ min⁹ aq̊sus:⁊ magis digest⁹. ⁊ ille ẽ mã fet⁹ q̃
p tunc ↄcipit̃. ¶ Sumit̃ q̃nto. ab accñtib⁹ aĩe mulieris in
hora casus spmatis in m̃ricẽ. vñ Aui. p̃cipit.21. tertij.cap.
de regimie masculinitatis. q̃ hac hora ml'ier suã figat ima
ginationẽ sup masculũ nobilẽ. ¶ Sumit̃ sexto.a causis sup
celestib⁹ masculũ aptis facere:verbi gr̃a.si dñs reuolutio/
nis sit masculinãs ⁊ in q̃rta masculina. ¶ Sumit̃ septimo.
ab extrinsecis occurrentib⁹:verbi gr̃a. flatus boree est cã
generationis masculoꝝ ſm Arist.6.historiarũ.

¶ Vtrũ masculitas ⁊ femineitas ex spmate ↄ̃pẽdeãt. q.vij.

Sʒ q̃dã difficultates circa dicta occurrũt. Pria.n.vr̃
q̃ a spmate pncipalr̃ inter pticulares cãs nõ
pẽdet masculinitas ⁊ femineitas:qꝛ ab illo pẽdet magis se
xus differẽtia:ſm cui⁹ variationẽ eq̃lẽ maior fit in fetu trã
smutatio:ſʒ p eq̃lẽ variationẽ mẽstrui maior fit varietas in
fetu q̃ʒ spmatis.g̊ magis pẽdet varietas maris ⁊ femine a
mẽstruo q̃ʒ a spmate. Maior est clara. mior pbat̃. qꝛ stãte
varietate specifica spmatis ⁊ idẽtitate mẽstrui gñant̃ eius/
dẽ spẽi spãlissime aialia:ſʒ cũ varietate specifica mẽstruoꝝ
⁊ specifica idẽtitate spmatis gñant̃ aialia specifice differen
Nũq̃d õ tia g̊ ⁊c̃. Nã si Tigrides coeũt cũ cane femia gñant̃ canes
veloces q̃ sũt eiusdẽ spẽi cũ genitis p coitũ taliũ canũ adin
uicẽ vt sumit̃ 3° de gnõne aialiũ. ⁊ 7° de historijs. Et nulli
dubiũ q̃n spmata tigridis ⁊ canũ sunt dr̃ia spẽ. Sʒ ex duo
b⁹ spmatib⁹ tigridis q̃rũ vnũ initiat̃ in tigridẽ feminã ⁊ ali
ud in canẽ nõ gñat̃ eadẽ spẽ vt ↄstat. ¶ Cõfirmat̃.stat duo
aialia per ↄcubitũ esse genita eiusdẽ spẽi specialissime:⁊ tñ
sperma a qb⁹ genita sunt esse diuersarũ specierũ: ⁊ silr̃ ma
tres. ergo idẽtitas specifica vel diuersitas nõ pẽdet ex idẽ/
titate specifica spmatis vel diuersitate:ergo ex varietate di
spositionũ spermatis non pendet diuersitas sexus.

¶ Vtrũ ex cal'o spmate:⁊ digesto fiat gñalr̃ mascul⁹. q.viij.

Secũda difficultas est qꝛ non vr̃ q̃ ex cal'o spmate ⁊
digesto fiat gñalr̃ mascul⁹ alijs ipedimẽtis
sublatis ⁊ ex frido femia. p̊:qꝛ tũc seq̃ret̃ nũq̃ʒ debere gña
ri nullũ masculũ:ↄñs ↄ̃ experiẽtiã. Et pbat̃ ↄña:qꝛ quocũ
q̃ʒ spmate asini est spma eq̃ gñatiuũ:tñ femelle in eq̃ calidi
us ⁊ magis digestũ:g̊ si spma illud pp sui friditatẽ ẽ gñati/
uum femine nullũ asini spma in eadẽ m̃rice ⁊ alijs parib⁹
erit gñatiuũ masculi:⁊ sic nõ gñabit̃ vnq̃ʒ mulus. ¶ Cõfir
mat̃ in eodeꝫ pn°.a.est spma calidi⁹ ⁊ magis digestũ q̃ʒ.b.
alijs parib⁹ ⁊ ex.a.gñabit̃ femina ⁊ ex.b.masculus:g̊ non
pẽdet masculus alijs parib⁹ a cal'itate spmatis ⁊ femina a
friditate:ↄña nota. Et assumptũ pꝫ: capiẽdo duo spmata.
vnũ eq̃ aptũ feminare in m̃rice eq̃. aliud asini in consili dio
m̃rice qð gñabit nullũ mare:⁊ pꝫ q̃ spma asini est fridius
spmate eq̃. ¶ Cõfirmat̃ scðo q̃ spma v̊tuosius ẽ magis ma
sculinãs:ſʒ spma cal'm respcũ spmatis tẽpati est min⁹ v̊tuo
suꝫ cũ v̊tus seq̃tur tẽpamẽtũ:g̊ qðlibꝫ semẽ tẽperatũ quo/
libet cal'o alijs parib⁹ est magis masculinãs: ⁊ sic masculi
nitas potius vr̃ seq̃ tẽperamentũ ↄpl'onis. ¶ Forte dr̃ ↄce
dẽdo q̃ tẽperatũ spma est magis masculinãs. ¶ Cõtra ex
hoc seq̃tur aliqð distẽperatuꝫ:aliquo tẽperato esse magis
masculinãs qð repugnat r̃ñsioni. ⁊ pbat̃ ↄña. Et capio.a.
semẽ tẽperatũ in extremo tẽperamẽti v̊sus cal'm ⁊.b.tẽpe
ratũ in extremo tẽperamẽti versus fridũ:⁊ seq̃tur q̃.a.est
magis masculinãs q̃ʒ.b.qꝛ est eque tẽperatũ ⁊ calidi⁹ nãli
ter alijs parib⁹:ergo in certa pportione sit.f.illa pportio:
⁊ pꝫ q̃ in minori iproportione q̃ʒ est.f.aliqð calidũ est mi/
nus masculinans q̃ʒ.a. ⁊ illo dato sequit̃ q̃ erit magis ma
sculinans q̃ʒ.b.qð tamen ponitur tẽperatũ.

¶ Vtrũ cal'itas m̃ricis sit cã masculinitatis. Q.õ.ix.

Tertia difficultas qꝛ nõ vr̃ q̃ cal'itas m̃ricis sit cã ma
sculinitatis aut friditas femineitatis: qꝛ q̃cun
q̃ʒ m̃rice mulieris apte ad gñationẽ est darc m̃ricẽ fridio/
rẽ ⁊ cũ fridiore spmate q̃ʒ sit spma viri masculinantẽ:g̊ nec
rõne friditatis m̃ricis:nec rõne friditatis spmatis fiũt ille
dr̃ie sexus: Et pꝫ assũptũ de m̃rice ⁊ spmate pisciũ ⁊ tortu/
rarũ ⁊ asinoꝝ ⁊ alioꝝ aialiũ multũ hoie fridioꝝ. Silr̃ pꝫ
de m̃rice ac spermate gñantib⁹ masculos in germania ⁊ ð
generantib⁹ masculos in india. Et q̃a iste difficultates plu
rimũ sunt phĩce:iõ pro nunc eaꝝ solutio dimittitur.

¶ Mẽbroꝝ v̊o deseruiẽtiũ alia sũt q̃ ſuitute de
seruiũt p̃paratoria:alia q̃ ſuiũt ſuitute latoria.

¶ Hic explanat aliqð mẽbrũ pposite diuisiõis. ⁊ facit tria.
Prĩo ponit illi⁹ mẽbri vnã distin. scðo decl'at q̃sdã seruitu/
tũ decl'ationes. 3° per exẽpla declarat mẽbra pposite diui/
sionis. ibi scða (Et p̃paratoria) ibi tertia. (Cordis v̊o.) Di/
cit pmo q̃ mẽbroꝝ seruiẽtiũ pncipalius q̃dã seruiunt sibi
v̊tute p̃paratoria:q̃dã v̊tute delatoria. ¶ Nota g̊ q̃ mem b
broꝝ seruiẽtiũ pncipali:q̃dã dñr cõiter seruiẽtia qꝛ aliquo
mõ sibi cõferẽtia ⁊ in ipm ordinata sicut craneũ ad custo/
diã cerebri ⁊ pect⁹ cordis. Quedã dicunt̃ pprie seruientia
pncipali:qꝛ spãliter subordinata pncipali p operatiõe me/
rito cuius dr̃ pncipale vel p cõicatione geniti per illã: ⁊ cõ
stat q̃ isto mõ nõ oẽ seruiens pncipali seruit seruitute p̃pa
ratoria aut delatoria. Nã aliq̃d defendendo aut sustẽtãdo

seruit: sꝫ oē mēbꝝ seruiēs p̄ncipali appropriate ꝑ sua opa/tione vel ꝑ cōicatiōe opati illā p̄ncipali spāliter subordinatū seruit aliquo istoꝝ modorū. 7 hoc intendit Aui. hic naz illa q̄ ꝑ operatiōe principalis subordinat̃ ei preparāt māz Illa vero q̄ pro cōicando spūm genitū ab aliis mēbris seruiunt. deferunt 7 sic prima seruiunt seruitute p̄paratoria. secundo vero seruitute delatoria 7c̄.

¶ Et preparatoria quidē seruitus vocatur vtilitas. latoria vo seruitus absolute vocat̃. Seruitus aūt p̄paratoria est anteq̄ꝫ p̄ncipale operet̃. 7 latoria seruitus postq̄ꝫ principale operatur.

¶ Nūc notificat mēbra dicte diuisiōis. p̄ ex p̄te noīuz spālium. scđo ex p̄te t̄pis. Dicit ḡ p̄ q̄ seruit⁹ p̄paratoria vocat̃ vtilitas: sꝫ seruitus delatoria vocat̃ solū seruit⁹. Dicit 2° q̄ seruit⁹ p̄paratoria est añ operationē mēbri p̄ncipalis: sed
A delatoria est post opationē dictā. ¶ Circa p̄ᵐ ḡ nota. q̄ in seruitute p̄paratoria p̄parat̃ aliq̄d p̄ncipali mēbro quo postea vtit̃ p̄ncipalē suā faciēdo opationē: 7 iō dr̄ vtilitas: q̄r per eā aliq̄d cōfert̃ in vsuz p̄ncipalis mēbri dū suā perficit opationez: vbi gr̄a. stōus seruiendo p̄paratorie epati facit chilū quo vtitur epar tāq̄ꝫ mā appropriata in faciēdo sanguinē. In seruitute aūt delatoria nō opꝫ aliquam p̄parari quo vtat̃ principale in operādo lꝫ hec seruitus sit bona 7 cōueniens p̄ncipali. ¶ Scđm dictū est clarū cū prius debeat mā p̄parari q̄ꝫ forma induci 7 prius instrumētū fieri q̄ꝫ ad alia mēbra trāsmitti. Cum quo intellige q̄ tñ stat alicuius corporis prius p̄ncipale operari q̄ꝫ aliq̄d eiusdē corporis seruiens p̄parator vtilitatis aliquid faciat.

¶ Cordis vero seruiēs preparator est sicut pulmo. 7 eius seruiens lator est sicut arterie.

¶ Hic ꝑ exēpla declat̃ diuisiōis ꝓposite mēbra 7 diuidit̃ in q̄ttuor s̄m q̄ respcū q̄ttuor p̄ncipaliū mēbroꝝ notat seruientia vtraq̄ꝫ s̄uitute. scđa ibi (Cerebri) 3ᵃ ibi (Epatis. (q̄rta ibi. (Et testiculoꝝ.) ¶ Dicit p̄ q̄ seruiēs p̄parator cordis
B est sicut pulmo. 7 lator sunt arterie. ¶ Circa quā p̄tē nota p̄ s̄m mētē Gal. spūs ex aere mixto circa nos exñte 7 subtili ēt sanguis parte gn̄ari: vt colligit̃. 12. terap. ca. 4. de vtilitate pulsus 7 iuuamēto anhelit⁹. Et iō s̄m h̄ pulmo tēperās aerē vt vadēs ad cor facile possit in spūz cōuerti est seruiēs p̄parator cordis. ¶ Uel si q̄s h̄ nō velit tenere dicēdo q̄ spūum mā ꝓpria est vapor sanguis: vt dr̄ ab Aui. in de virib⁹ cordis. hāc itelligem⁹ h̄ mō: q̄r seruiēs p̄parator cordis est sicut pulmo. ¶ Sꝫ nota pulmo. i. mēbꝝ q̄dā silitudine ita se hn̄s ad cor sicut se hꝫ pulmo. vbi gr̄a. epar. Nā sic̄ pulmo aerē ita p̄parat vt ide cor debite euētet̃: ita epar sanguinē tali cordi p̄bet vt inde cor debite spūm vitalē generet: vñ nō dico pulmonē: ideo dici seruiēs p̄parator cordis: q̄r tēperet aerē ad debitaz cordis euētationē q̄ est vite necessaria. naz illa euētatio nō est opatio merito cuius cor dicit̃ p̄ncipale: vt supra dictū est. ¶ De seruiente aūt latore q̄ sint arterie nō est dubitatio cū spūm ad membra deferat q̄ est instrumentū genitum a p̄ncipali effectiue necessario concurrens ad indiuidui cōseruationem.

¶ Cerebri vero seruiens p̄parator est sicut epar 7 alia nutrimenti membra: 7 custodie spiritus 7 lator est sicut nerui.

¶ Nūc facit q̄ḋ dictū est dicēs. q̄ seruiēs p̄parator cerebri est sicut epar 7 alia mēbra nutrimēti 7 custodie spūs. sꝫ seruiens lator sunt nerui. ¶ Circa quā partez nota p̄ q̄ epar est seruiēs p̄parator cerebri ꝑ quāto gn̄at sanguinē ex quo tandē gn̄at cerebrū spūz aialē quē nisi mā p̄us in epate p̄parata fuisset gn̄are nō potuisset ex q̄ seq̄t̃ q̄ mēbrū seruiēs p̄parator nō neċio p̄parat imediate opationi p̄ncipalis mēbri. Ex quo scđo seq̄t̃ q̄ per alia nutrimenti mēbra

debemus intelligere stōm 7 meseraicas 7 alia preparātia nutrimētū. ¶ Qui aūt dicunt epar ideo p̄parare cerebro: q̄r generat spūm nālez quo mediante cerebrū generat aialem tāq̄ꝫ mediāte instrumēto nō vidētur plene intelligere q̄d sit seruitus p̄paratoria: tunc enim omnino cor cuilibet p̄ncipali mēbro dōni eēt seruire s̄uitute p̄paratoria cū vitalis spūs ad oēz opationē alteri⁹ p̄ncipalis ɔcurrat. ¶ P̄. si seruitus p̄paratoria: sit aliq̄d p̄parare q̄ḋ adiuuet opationez p̄ncipalis mēbri: 7 nihil plus req̄rat̃ ad hoc vt dicatur seruitus p̄paratoria: tūc mēbra q̄ sustētant 7 q̄ defendūt sicut ossa s̄uirēt cerebro 7 cordi p̄paratoria v̄tute q̄ḋ isti negāt. ¶ Preterea seruit⁹ p̄paratoria s̄ꝫ Aui. hic ē seruit⁹ 7 iuuamētū. Sꝫ iuuamētū ē illḋ q̄ḋ p̄parat̃ ad alteri⁹ mēbri opationē suscipiēdā: vt stati post dicet̃ ab Aui. ḡ solū ista opatio ē seruit⁹ p̄paratoria ꝑ quā aliq̄d p̄parat̃ ad alteri⁹ mēbri opationē suscipiēdā. Epar aūt gn̄ando nālē spūm q̄ dꝫ cōcurrere actiue ad actionē cerebri nō preparat ad suscipiendā alterius mēbri operationē: sed faciendā.

¶ Utrū cor seruiat cerebro seruitute p̄paratoria. Q̄ō. x.

Sed tūc est dubiū. vtrū cor seruiat cerebro seruitute p̄paratoria. Et h̄ sunt duo modi dicēdi. q̄dā cōcedūt cor seruire cerebro 7 ēt epati s̄uitute p̄paratoria: q̄r cor gn̄at vitalē spm̄ q̄ est mā p̄parata ex q̄ cerebrū gn̄at aialē 7 epar spm̄ nālē. ¶ Cōtra hūc modū arguit̃: q̄r seq̄t̃ cor s̄uire s̄uitute p̄paratoria cerebro: ḡ cor hꝫ iuuamētū: ɔñs ex p̄dictis pꝫ esse ɔtra Aui. in seq̄nti diuisione. ¶ Hic isti cōcedūt cōsequēs: sꝫ de hoc magis in seq̄ntib⁹. ¶ Alii aūt dñt cor nulli mēbro seruire s̄uitute p̄paratoria. nec vꝫ hoc argumētū. Cor gn̄at spūm vitalē q̄ est in mā p̄parata ꝑ gn̄atione spūs aialis in cerebro 7 nālis in epate: ḡ seruit seruitute p̄paratoria. naz in rōne seruiēdi aliud includit̃ q̄ꝫ p̄parare. Et si q̄rat̃ q̄d plus req̄rit̃ dicit Marsi. q̄ req̄rit̃ q̄ gn̄et aut p̄paret aliud q̄ḋ nō est idifferēter aptū trāsmutari: sed appropriate. 7 iō epar generās sanguinē approp̄ate aptū mutari in spūm vitalē bñ p̄parat cordi 7 eo mediāte p̄parat cerebro: sꝫ cor cū p̄paret spūm vitalē indifferenter aptū trāsmutari in aialē 7c̄. non seruit 7c̄. ¶ Hec rñsio nihil est: q̄r si spūs vitalis est indifferēs ēt sanguis est indifferēs cū nō nisi per ei⁹ trāsmutatiōes in vitalē spūꝫ fiat sanguis p̄atus ɔuerti in spūm aialē. ¶ Uidet̃ ḡ aľr dōm q̄ ad hoc vt mēbruz alteri seruiat seruitute p̄paratoria req̄runt̃ duo. p̄mo q̄ p̄paret mām ꝑ opatione per quā aliud est p̄ncipale. scđo q̄ actio seruiētis dicta sit subordinata actioni istius cui est seruiens respcū cui⁹ p̄parat mām. mō gn̄atio spūs vitalis in corde nō est subordinata actionis spūs aialis in cerebro: imo est p̄ordinata illi tāq̄ꝫ nobilior: 7 omnē opationē aialis spūs operat̃ spūs vitalis nobilius q̄ꝫ aialis: q̄r est vniuersale 7 p̄us agens. hoc ḡ mō cor nulli membro seruit seruitute p̄paratoria 7 nullius respectu hꝫ iuuamētū: vt infra dicā. ¶ Scđo p̄ncipaľr nota. q̄ per alia nutrimēti mēbra Aui. intelligit stōm 7 venas in q̄b⁹ cib⁹ preparat̃ vt cōuertat̃ in spūm mediate vel imediate. per custodiā spūs s̄m viā p̄mā in dubio p̄cedēte positā itelligit cor 7 arterias: sꝫ s̄m alios nō intelligit nisi arterias subeticas aut q̄ sunt in rhete mirabili in q̄bus vitalis spūs q̄sdā recipit dearticulationes: vt facilius in spūm aialē conuertat̃. ¶ Nota tertio q̄ tā h̄ q̄ꝫ supra Aui. nō curauit oīa seruientia numerare: sed aliq̄ ꝑ exēplo posuit. vñ in p̄parantibus cordi nō dixit nisi pulmonē: sꝫ multomagis prepararet epar 7 in latore seruiente cerebro hic nō nominat nisi neruos sꝫ nucha sit etiam seruiens lator cerebri 7c̄.

¶ Epatis vero preparator seruiens est sicut stomachus: 7 lator est sicut vene.

¶ Nunc enumerat seruientia epatis dicens. q̄ preparator seruiens epati est sicut stōs: 7 seruiēs lator est sicut vene.
¶ Ubi ēt nota. q̄ venarū q̄daz sunt inter epar 7 stōm vel D

Opi. duplex ad q̄ōnē.

Instātia ad opi. Rñsio ad instā. Secūda opi.

Instātia ad tertiam opi.

C

ẽt itestina ⁊ dñr meseraice. Et iste ſuiũt epi nõ ſolũ latoria ſ; ꝑparatorie ſuitute: qꝛ chilũ ṽſus ſanguinis nã; trãſmutãt: vñ poſtea facili⁹ epar in ſanguinẽ ꝯuertit ⁊ tãdẽ faciliꝰ in ſpm̃ nãlẽ. Et hic nota, de corde, vtrũ ſit ſeruiens ꝑparatoꝛ epatis dicendũ vt ſupra reſpectu cerebri.

Et teſticuloꝝ qdem ſeruiẽs ꝑparatoꝛ ſunt ſicut mẽbra q̃ anteq̃ ipſi generãt ſpma. Sz eoꝝ ſeruiẽs latoꝛ ẽ virga in viris ⁊ vene q̃ ſunt inter eos ⁊ ipſaz: ⁊ in mulieribus ſilr̃ ſunt vene q̃ ſpma ad locũ ꝯceptionis ipellũt ⁊ mulieres inſup hñt mr̃icem p quã ſpermatis cõpletur vtilitas.

Enumerat ſuiẽtia teſticulis dicẽs q ſuiẽs ꝑparatoꝛ teſticuloꝝ ſũt mẽbra gñantia ſpma añ teſticl'os. Sz ſuiẽs latoꝛ ſũt ṽga ⁊ vene itus teſticl'os ⁊ ṽga in viris ⁊ vene i mulierib⁹ deferẽtes ſpma a teſticulis ad locũ ꝯceptiõis. Dicit vlteri⁹ remouẽdo dubiũ q mr̃ix in mlierib⁹ ẽ mẽbꝝ p qd̃ cõplet̃ ſpmatis vtilitas. No. g̊ ſ; hãc ptẽ p̃ q ſm mẽtẽ
E Gal. nulla ſũt mẽbra ṽe gñantia ſpma añ teſticl'os cuz ſoli teſticuli ṽtutẽ hẽant iter mẽbra ſpma gñandi: ſ; bñ ſunt parãtia mã; vt i ſpma poſſit ꝯuerti: ⁊ iſta ſunt vaſa ſpmatica iuoluta in qb⁹ mã ſpmatis dealbat̃ añq̃ ad teſticuloꝝ veniat ꝯtactũ. ⁊ iõ iꝓpe dñr gñare ſpma. Illi ṽo q cõcedũt coꝛ ꝑparare cerebro: puto q poſſent p hec mẽbra itelliger̃ coꝛ ⁊ epar qꝛ iſta duo gñant ſpma tãq̃ ꝑncipali⁹ agens q̃ teſticuli. Nã ipſi in hac opatiõe ſunt vicarij: ⁊ iõ illa añ generãt nõ tpe: ſ; nã. Prim⁹ tñ mod⁹ eſt ſine inſtãtia. No.
F 2° q nõ ſolũ hec: ſ; alia mẽbra corpis in qb⁹ aggregat̃ ſupfluitas q̃rte digõnis: aut ſm alios tertie cõuertẽdo in ſperma poſſunt dici vt ſic teſticulis ſeruiẽtia ꝑparatorie ſi non
G fuerint ꝑncipalia. Nota tertio q poſt teſticulos verſus virgã ſunt alia vaſa cõcaua ſperma in teſticulis gentiũ recipientia ⁊ ipm̃ ipellentia ad locũ gñationis. ſ. mr̃icis: ⁊ hec ſunt cõcaua rotũda oblũga ad modũ venaꝝ. iõ Aui. vocauit eas venas: ⁊ pariter poſt teſticulos mulieris ṽſus matricis cõcauũ vbi ſit gñatio. Et iſta vaſa ſunt q̃ vult Auic. eſſe ſeruiẽtia ſeruitute latoria teſticulis. Silr̃ ⁊ viroꝝ ṽga eſt ſeruiẽs teſticuloꝝ. iõq̃ ipſaz opz eſſe ꝓportionatã nõ nimis breuẽ nec nimis longaz vt poſſit in matricẽ ipellere: ⁊ ne in via ſperma multũ infrigidet̃. Nota q̃rto quoſdã h̃
H dicere matricẽ ſeruire ſeruitute ꝑparatoria ṽtuti informatiue: qd̃ nõ puto veꝝ. Primo ab Aui. mẽbra dicunt̃ ſeruiẽtia mẽbris nõ virtuti. ſcd̃o qꝛ nõ matrix preparat ſperma vel mãm gñationis ſed mulierũ teſticuli ⁊ vene: ⁊ Aui. nõ numerat matricẽ inter mẽbra ſeruientia: ſed dixit q per eã cõpletur ſpermatis vtilitas. Ipſa. n. defendẽdo ſperma ab extrinſecus alterãtib⁹ ⁊ deferendo ad ipſum ſpm̃ ⁊ ſanguinẽ: ⁊ pro nutrimẽto ⁊ augmento fetus eſt quodãmõ cã iuuatiua nõ preparatiua: l; aliqui antiqui phi dixerint q matrix eſt ꝑncipale generãs ⁊ nõ ſperma ⁊c̃.

Prio interioꝝ.

Gal. aũt dixit q mẽbrorũ alia ſunt q̃ opationẽ tm̃ efficere hñt: alia que iuuamẽtũ tm̃: ⁊ alia ſunt que opationẽ ⁊ iuuamẽtũ hñt ꝑmũ ẽ ſicut coꝛ: ſcd̃m eſt ſicut pulmo tertium ſicut epar.

Hic ponit Auic. aliã mẽbroꝝ diſtinctionẽ ex auctoritate Gal. q̃ ſumit̃ a fine: qꝛ ab actiõe mẽbri: ⁊ facit tria. ꝑmo ponit diuiſionẽ cum exẽplis mẽbroꝝ. ſcd̃o ponit duas deſcriptiones duo declarãdo exẽpla. tertio verificat dcm̃ in exẽplo tertij mẽbri. ibi ſcd̃a. (Dico aũt) ibi tertia (ip; ṽo epar) Dicit ꝑmo q Ga. dixit q mẽbroꝝ quoddã eſt qd̃ tm̃ facit opationẽ qd̃dã qd̃ facit tm̃ iuuamẽtũ: qd̃dã qd̃ facit opationẽ ⁊ iuuamẽtũ. Exemplũ ꝑmi. eſt coꝛ. ſcd̃i pulmo. tertij epar. Tu aũt p te intellige q̃rtũ mẽbꝝ hui⁹ diuiſionis. ſ. q ſunt q̃dã que nec hñt opationẽ nec iuuamẽtũ ſicut cartilagines ⁊ oſſa ſumendo iuuamentũ vt hic ſumit̃.

Dico autẽ q ad opationez opz intelligi illud qd̃ cum rẽ ſolũmodo operationũ in vita ſingularis ingredientiũ cõplet̃: aut in ſpeciei ꝑmanẽtia: ſicut coꝛ in generatione ſpiritus.

Ponit hic duas deſcriptiones. ꝑma verificãdo exẽpla: ⁊ ſcd̃a; ponit ibi. (Et p iuuamẽtũ.) Dicit p̃ q p opationez opz itelligere illd̃ qd̃ ſolũ cõplet̃ cũ re opationũ igrediẽtiũ in vitã ſingularis. i. idiuidui aut in ꝑmanẽtiã ſpẽi ſicut eſt illud qd̃ facit coꝛ in gñatione ſpũs. Circa quã ptẽ nota p̃ I hãc ptẽ diuerſimode exponi: ⁊ cã diuerſitatis in expõnib⁹ fuit: qꝛ vno mõ intelligẽdo dictã deſcriptionẽ ſaluat̃ q coꝛ facit opationẽ ſ; inde vr̃ ſeq q ẽt faciat iuuamẽtũ: ⁊ ſic nõ opationẽ tm̃. Alio mõ ponẽdo nõ ſaluat̃ bñ qũo epar faciat opationẽ ⁊ iuuamẽtũ. Ponã g̊ q̃ſdã ex illis expõnib⁹ nõ oẽs. ſtultũ. n. eẽt. Prim⁹ g̊ mod⁹ itelligit p rẽ effectũ ⁊ p cõpleri finẽ attingere. Et iõ ſenſus eſt q p opationẽ intelligim⁹ illd̃ qd̃ attingit finẽ ſuũ ſolu;. ṽbi gr̃a. coꝛ in gñando ſpũ; facit opationẽ. Nã iſta ſpũs gñatio conſequit̃ finẽ pp quã eſt facta. ſ. dare vitã ſolũ cũ ſpũ vitali q eſt effect⁹ opationũ ingrediẽtiũ vitã ſingularis neq̃ indiget alio. non ſic aũt dicere poſſum⁹ de opatione epis. nã epar gñando ſpm̃ nãlẽ intẽdit nutricationẽ toti⁹ q̃ nõ ſit ſolũ p illũ ſpm̃ vl' ſanguinẽ: ſ; o; ſanguinẽ eẽ ꝯuerſu; in ſcd̃as hũiditates ⁊ cum nãli ſpũ epis vitalẽ cõcurrere: ⁊ ita d; de cerebro. Solũ g̊ coꝛ h̃ mõ facit operationẽ. Iſta expoſitio ⁊ ſi vr̃ melioꝛ hucuſq̃ dataꝝ: mihi vr̃ tñ oĩno mala ⁊ ꝯ̈ mentẽ Aui. ꝓ qꝛ ex illa ſequit̃ q coꝛ nõ h; opationẽ. Nã dare vitã nõ ſolu; cõplet̃ cũ ſpũ vitali: ſed mẽbri ꝯpl'one cui vita dat̃: vñ ſine ĩnata ꝯpl'one vita nõ daret̃. Silr̃ opz q det cuz ꝯpl'one influente q̃ d; eſſe ſubiectiue in mẽbro viuẽte. Nõ ergo ſolũ cũ tali re cõplet̃ iſta opatio: aut finẽ attingit: nec inuenit̃ ſolutio qn pari mõ ſoluã de epate. ſcd̃o cũ iſti intẽdãt hoc mõ ſolũ coꝛ hr̃e opationẽ ſequit̃ q nõ deſcripſiſſet Auic. h̃ illud nomẽ opatio ſumẽdo hoc mõ quo in diuiſione. Na; in diuiſiõe ſiunt ita vt dicat̃ de aliq̃ opatione vel actiõe epatis cũ debẽt epar hr̃e opationẽ ⁊ iuuamẽtũ. Et opatio hoc mõ deſcripta nõ verificat̃ de aliq̃ actione vel paſſione epatis. Tertio ſequit̃ q fruſtra fuiſſet addita in deſcriptiõe illa pticula aut ſpeciei ꝑmanentiã. Nã illa in qb⁹ poſſit hec particula aliqd ſignificare hoc mõ nõ facit operationẽ: qꝛ nõ ſolũ cũ tali re attingunt finẽ: imo exigunt matricẽ ⁊ mẽſtruũ: ⁊ in multa alia añq̃ finẽ cõſequant̃ qui eſt gñatio fetus. D. ſi per operationẽ intelligamus effectũ operationu; ingredientiũ vitã ſingularis: tunc ſequit̃ q oĩs res in corpe nr̃o genita ſaltẽ oĩs genita per aliquẽ actu; vel operationẽ aĩe nr̃e eſſet res operationũ ingrediẽtiũ vitã ſingularis. Nã oĩs talis ab illis operationib⁹ pendet tanq̃ efficientib⁹. cum. n. oĩs talis pendeat a ſpũ vitali ⁊ eius cõſeruatione. Cõſeruatio aũt ſpũs vitalis ſit operatio ingrediens vitã indiuidui ſiue ſingularis. p; ꝓpoſitum ꝯñs tñ eſt cõtra illos: qꝛ operatio epatis ſequeret̃ finem ſolum cum re ⁊c̃. Alij dixerunt Aui. velle q actionũ inuentaru; in mẽbris dictis quedã eſt operatio tm̃ vt vitã dare. queda; iuuamentũ tm̃ vt aerẽ tẽperare. Quedã operatio ⁊ iuuamentum vt gñare ſanguinem. ⁊ tunc h̃ ponitur deſcriptio illius que eſt operatio tm̃ q eſt iſta que complet̃. i. attingit finẽ ſolũ cum re operationũ vitã ſingularis ingredientiu; aut ſpẽi permanẽtiã abſq̃ hoc q hec ſit per ſe ad aliã actionẽ ordinata ſicut generatio ſpũs cordis. Na; iſta ſm mentẽ Gale. nõ ordinatur niſi ad vitã dandam iuxta Gal. Sed hec ſecũda multo facilius improbat̃ q̃ prima fere per eadẽ media. ⁊ ne multa inepta h̃ repetam: dicã primo me putare Aui. in parte lecta velle q aliquod eſt mẽbru; qd̃ h; operationẽ tm̃. i. h; operationẽ ⁊ nõ h; iuuamentũ. Aliqd̃ eſt qd̃ h; iuuamẽtũ tm̃. i. h; iuuamentũ ⁊ nõ operationem. Aliquod vero h; vtrũq̃: primũ eſt coꝛ ⁊c̃. operatio

tio est gñatio spūs. Scđm est pulmo cui⁹ iuuamētū est ꝑparatio aeris in spm̄ in corde couertat̄. Tertiū est epar cuius opatio est gñatio spūs nālis ⁊ sanguis ⁊ eadē est etiā iuuamētū diuersis rōnib⁹: ita ꝙ opatio ⁊ iuuamētū differāt solū rōnibus. p opōnē aūt dico itelligi illā mēbri actionē q̄ solū cōplet̄ p cōplemētū rei opatiōis igredietis vitā singularē: aut spēi ꝑmanentiā. i. rei q̄ est ꝓnm instr̄ale alteri cōibile ex̄ mēbrū in quo gñat̄ necessario effectiue ꝯcurrēs mō supra dicto ad ꝯseruationē indiuidui vel spēi. V. g. cor gñando spm̄ fac̄ opōnē. Nā ista actio que est spūs gñatio nō cōplet̄ nisi cōplemento spūs vitalis cui⁹ ipsa est factio. Nā habito termino cōplet̄ actio illi⁹ termini. Ille aūt spūs est res opationū ingredietiū ⁊c. q2 est instr̄m cōicabile extra cor in quo est genit⁹: ⁊ tñ nec̄io effectiue concurrēs ad ꝯseruationē indiuidui vel spēi: ⁊ ita dicat̄ de gñatiōe spūs nālis in epate aialis in cerebro: ⁊ gignitiui itesticulis: h̄ g̃ mō qōlz ꝓnle mēbrū hēt opōnē: sed cor ita hz opationē ꝙ nō iuuamētū: q2 vt dcm̄ supra. ℭ Seruit⁹ ꝑparatoria vocat̄ fuit⁹ ⁊ vocat̄ iuuamētū: ⁊ iō iuuamētū nō est aliud q̄z fuitus ꝑparatoria vt ostēdā infra in descriptiōe iuuamenti: mō cor iuxta ꝓhabita nō seruit ꝑpatorie alicui mēbro: pulmo aūt hz iuuamētū tm̄ fm modū supra dcm̄: q2 hz iuuamētū ⁊ nō opationē. ⁊ epar hz opationem ⁊ iuuamētū. nam spūs nālis gñatio in epe est opō. ⁊ gñatio sanguis est iuuamētū: ⁊ p illā mām ꝑparat̄ cordi vt ex eo fiat cordis opatio. s. gñatio spūs vitalis. ℭ Ex quibus pz ꝙ idem est mēbrū ꝓncipale: ⁊ hñs opationē: sz ꝓncipalissimū hz opōnē tm̄. mēbrū aūt hñs iuuamētū est hñs fuitutē ꝑpatoriā ad opōnē p quā aliq̄d est ꝓncipale. vt stati ōndā ex textu. ℭ Pz 2°. ꝙ illa pticula aut spēi ꝑmanētia nō frustra ponit̄ in descriptiōe. nā aliq̄d mēbrū facit opationē: que tñ nō cōplet̄ solū cū cōplemēto vl̄ p cōplemētū rei mō dcō igredietis vitā singularis vt testiculi gñando spm̄ gignitiuū. Et dixi notant̄ p rē opōnū igredientiū vitā singularē: aut spēi ꝑmanētiā intelligi instr̄m gñale ex̄ mēbrū gñans alteri cōicabile nec̄io ⁊c. pp easdē cās pp q̄s istas ꝯdōnes posui supra. in descriptiōe mēbri ꝓncipalis. Nā al'r stōus faciēdo suā ptē p nutritionē ⁊ pulmo ⁊ multa talia facerēt opōnē q̄d nō est ꝯcedēdū fm modū loq̄ndi Aui. ℭ Sed ꝯ̄ dicta arguit: q2 oē mēbrū corpis nr̄i hz opōnē ⁊ oē hz iuuamentū: g̃ distinctio itellecta mō sup̄ dcō est falsa ⁊ mala. Assūptū pro ꝓma pte pz sup̄ in h̄ cap. cū. A. dixit. in vnoq̄z aūt mēbro est v̄tus nālis ⁊c. ℭ Pro 2a pte est Gal. in ꝑ de interiorib⁹ vbi vult ꝙ lz n̄ oē mēbrū hz opōnē: nullū tñ mēbr̄ iuuamēto caret. ℭ Dic dr̄ ꝙ ambo hec noīa opatio ⁊ iuuamētū diuersimode sumunt̄ a medicis. nā opatio dr̄ tribus modis. Uno mō de oī actiōe vel passiōe membri: ⁊ h̄ mō sumit̄ cū ponit̄ in descriptiōe sanitat̄ ⁊ morbi supius. Scđo mō sumit̄ stricti⁹ solum pro illa actiōe vel passione mēbri: pp quā mēbrū est ꝓnle fcm̄ sicut oculi opatio solum dr̄ visio. Tertio mō vt h̄ est descriptū. s. p illa mēbri actione merito cui⁹ dr̄ ꝓncipale. h̄ aūt nomē iuuamētū ꝓportiobil'r sumit̄ trib⁹ modis. vno mō pro oī actiōe vel passione mēbri aliq̄ mō alteri cōferente: ⁊ isto mō visio ⁊ oīs actio corpis est iuuamētū 2° mō sumit̄ pro actione vel passione mēbri que nō est sua ꝓncipalis actio vel passio: sed est ordinata in illā sicut receptio spēꝝ in foramie vuee est iuuamētū in oculo tertio mō sumit̄ stricte iuuamentū vt statim dicetur: h̄ autem sumitur stricte vtrūq3 vocabulum ⁊ tertio modo. sed auc̄tes iam dicte sumebāt alio modo.

ℭ Et p iuuamentū opz itelligi illud q̄d ꝑparat̄ ad alteri⁹ mēbri opationē suscipiēdā: ⁊ tūc erit operatio cōpleta ad dandam singulari vitā aut spēi ꝑmanētiā queadmodū pulmo aerē ꝑpat.

ℭ Nūc describit iuuamentū dicēs. ꝙ p iuuamētū debemus itellige illud q̄d ꝑparat̄ ad alterius mēbri opōnē suscipiēdā: ⁊ tūc. s. qñ iuuamētū suscepit opōnē tūc erit opō cōpleta p pductionē ꝓncipij cōicabilis alteri nec̄io effectiue cōcurrēt̄ ad dādū singulari vitā aut spēi ꝑmanētiā sic pl'mo ꝑpat aerē cordi q supple aer ē iuuatum: ⁊ qñ p cordis actionē fuerit ꝯuersus aer in spm̄ erit cōpleta opō mō dcō. Et h̄ exēplū p'lonis sit hz viā Gal. tenēdo ꝙ ex aere spūs gñet̄. ℭ Intelligo g̃ ꝙ iuuamum ē mā ꝑpata in corpe nr̄o p actiōez alicui⁹ mēbri alteri in isto ope subordinati: ex q̄ mā ⁊ in q̄ i⁹ mēbrū est aptū facē opōnē accipiēdo opōnē: vt stati sup̄ descriptū est. Et illud mēbrū facit iuuamētū q̄d facit mām hoc mō ꝑpatā. ⁊ iō dr̄ se seruiens seruitute preparatoria. ℭ Ubi mēti tene ꝙ queadmodū in rōne fuitut̄ icludit̄ ꝙ mēbrū ꝑpans sit alteri subordinatū in tal'r opando. ita in rōne iuuēti icludit̄ ꝙ fiat p actōez alteri⁹ opōni subordiatā. ℭ Ex his pz ꝑ ꝙ illud q̄d fac̄ rē actiue ꝯcurrētē ad alteri⁹ opōnē nō pp h̄ dr̄ facē iuuatum. Sequit̄ 2° ꝙ solum ꝑpans mām p gñone spūs nālis vel aialis vl̄ vitalis gignitiui vl̄ fm aliq̄s sanguis facit iuuatum ⁊ nō oē tale: sed illud q̄d in ꝑparādo est alteri subordinatū. ℭ Ex qb⁹ appet ꝙ epar gñando sanguinē qui in corde est apt⁹ in spm̄ couerti cum in h̄ cordi subordinet̄ facit iuuamētū ⁊ facit etiā opōnē: vt supra dcm̄ spm̄ nālem gñando aut sanguinē fm alios vt stati dicā. facit igit̄ iuuamētū ⁊ opōnē. ℭ Sequit̄ vlteri⁹ ꝙ cor nō facit aliq̄d iuuatum sicut nec seruit seruitutē ꝑpatoria alteri mēbro. Nā q̄uis faciat spm̄ vitalē qui ē mā ꝑpata approꝑata aialis: tñ i h̄ nō subordinat̄ cerebro gñanti spm̄ aialē cum ꝑfectiorem il'lō faciat opationē vt ꝑdicit̄. ℭ Et p h̄ pz v̄ificatio distictiōis sup̄ posite mō q̄ exposui.

A ¶ Utrū aūt cerebꝝ ꝑpat vl̄ iuuamētū faciat alicui mēbro est ambiguū. Nā si q̄s dicat nullū opatū a cerebro eē mām gignitiui spūs ⁊ ptē corpulentā spmat̄ nō agē ad fet⁹ gñationē ꝯstat cerebrū nō facē iuuamētū. ℭ Si q̄s aūt dicat gignitiuū spūm ex trib⁹ gñib⁹ spūū ꝯstare pōt teneri cerebrū nō facere iuuamētū ipsi: testiculi aūt ex h̄ ꝙ mām v̄tuti gñatiue aut iformatiue ꝑpant nō sunt dicendi facē iuuamētū cū illa v̄tus iformatiua nō fac̄ opationem mō dicto.

ℭ Ipsum vero epar fm suā pficit primo digestionem: ⁊ digestioni tertie: ⁊ quarte apparatū ꝑstat. ergo inquantū digestionem secūdā ad eo perfectā efficit quoad sanguis ad ipsumet nutriendum sit bonus actionē operatus est. ⁊ inquātum operationem efficit que in alia expectata operatione auxiliatur iuuamentum efficit.

ℭ Dic declarat ꝙ epar hz opōnē ⁊ iuuamētum. ⁊ dicit ꝑ ꝙ ipm epar ꝑ pficit scđam digōnē ⁊ postea ꝑstat apparatū tertie ⁊ q̄rte. Dicit 2° ꝙ nō inquātum adeo pficit scđam digestionē vt sanguis sit bon⁹ ad ipm nutriendū est opatum actionē. i. opationē ⁊ inquātū efficit opationē que auxiliatur in alia opatione expectata prestat iuuatum. Ego hūc locū nō curo exponere vt alij: sed ꝯ̄r ad dcā ipm declarando.

B ℭ Notandū ꝙ sanguis in epate genitus per scđam digōnē bonus ad epar nutriendū est sanguis ꝯuenient̄ dispositus ⁊ q2 est instr̄m gñale cōicabile alijs mēbris ab epe ēt nec̄io ꝯcurrēs effectiue ad actionē que sunt nec̄ie in ꝯsuatione idiuidui. iō gñatio sanguinis est opatio. Nā sanguis nō solū māl'r ꝯcurrit: sed effectiue ad mēbrorū nutricationē: ita ꝙ sine ipso ita ꝯcurrēte nō possit aial sanguinē hñs diu viuere. Hoc g̃ mō epar gñando sanguinē bonū epatis nutritum: q2 fac̄ ēt ipm bonū vt instr̄m. iō facit opōnē. sz eūdē sanguinē ēt gñat vt subordinet̄ digōni 3e ⁊ 4e multomagis gñōni spūs vitalis i corde: q̄d Aui. tacuit volēs h̄ nos itelligere p dcā ⁊ inq̄tū hūc sanguinē gñat vt appatū auxiliū vel mām in alia opatiōe expectata. i. in quā hec actio ordinat̄ sicut gñōnē spūs vitalis vt in corde est apparatū iuuamētū. nō g̃ dico fm hūc modū ꝙ epar inq̄tū fac̄ san/

guinē subordinatū digōni tertie ⁊ q̄rte facit iuua[tus]: q2 hec nō sūt opōnes. sꝫ dico nō exposito. ¶ Alij sūt q dicūt sanguinē mere nāl'r ⁊ nō nec̄io effectiue ꝯcurrē ad toti⁹ nutricationē. ⁊ iō dn̄t epar ꝓ q̄zto gn̄at sanguinē nō facē opōnē: sꝫ solū ꝓ q̄zto gn̄at spm̄ nālē. ⁊ tūc dicūt textū h̄ mō itelligi ꝙ ep nunq̄z fac̄ sanguinē bonū ad ip̄m vel aliud nutriēdū nisi ꝓ quāto facit ip̄m cōiungi spūi nāli q est instr̄m effectiue ꝯcurrēs nec̄io ad nutricationē ⁊ idiuidui ꝑmanentiā: q2 nō fac̄ ip̄m ꝯiūgi ꝑ se cū tali spū nisi ꝓ q̄zto talē spm̄ gn̄at. iō ep ꝓ q̄zto facit sanguinē bonū ad ip̄m nutriēdum spm̄ nālē gn̄at: ⁊ iō facit opōnē: qūo aūt iuuamentū tūc faciet est manifestū. ¶ Uel 3° pōt dici ꝙ Aui. loquit̄ h̄ silitudinarie: nō tm̄ ad v̄itatē exprimēdā q̄ztū ad exp̄mēdā. Nā ep facit aliqd nō subordinatū vt recipiat alteri⁹ opōnē qd̄ est p̄n[m] nec̄io effec[tiue] ⁊ cōicabile alt̄i ꝯcurrēs ad opōes ꝑ q̄s vita ꝯ̄uat̄: ⁊ h̄ est spūs nālis: ⁊ aliqd facit qd̄ subordinat̄ opationi alterius vt sanguinē q est aptus cōuerti in spūm vitalē in corde: vt g̊ daret itelligi ꝙ merito p̄mi facit operationē. s. inq̄ztū facit p̄ncipium nec̄io effectiue cōcurrens ad indiuidui cōseruationē non subordinatū alteri⁹ oponi dixit ꝙ inquātū facit sanguinē per scd̄am digōnē adeo ꝑfectū vt ad eū nutriendū sit bonus: opōnē facit. ¶ Et scd̄a pars est manifesta in q̄ nota ꝙ nō dicit inquātum ꝑparat ad tertiā ⁊ 4[am] digōnē facit iuuamētū. h̄. n. esset falsum.

Dcm̄ est ēr p' p'. d. p'. c. p

¶ Et etiā denuo dicemus ꝙ membrorū alia sūt que gn̄antur ex spermate que sunt silium ꝑtiuz membra p̄ter carnē ⁊ adipez: ⁊ alia sunt que ex sanguine generāt̄ sicut adeps ⁊ caro: quod. n. est preter hec duo ex duobus generāt̄ spermatibus masculoꝝ spermate: ⁊ spermate mulieꝝ.

¶ Hic Aui. ponit aliā mēbrorū diuisionē: q̄ sumit̄ vt plimi dn̄t ex mā qua fiūt mēbra. Et p̊ ponit distictionē. 2° decl'at itell'm ei⁹. ibi 2ª (Sꝫ ꝺm ꝺmonē). ¶ Dic̄ p̊ denuo dd̄m esse qd̄ mēbroꝝ quedā sunt q̄ gn̄ant̄ ex spermate: quedā sunt q̄ gn̄ant̄ ex sanguīe. p̊ mō sūt oīa simplicia mēbra p̄ter carnē ⁊ adipē. 2' modi sīt caro ⁊ adeps. Nā mēbra disticta ab his duob⁹ gn̄ant̄ ex duob⁹ spermatib⁹. s. viri ⁊ mulieris.

L ¶ Ubi cōsidera ꝙ nomē spmatꝭ apud auctores iuenit̄ equoce dcm̄ de q̄tuor. s. de v̄o spmate ꝓlifico maris ꝑ coituz expulso: ⁊ d̄ hūiditate q̄dā an̄ coitū expulsa i mulieris cōtactu q̄ vocat̄ ab Aui. alguadi. ⁊ de humidi[te] saliuali subtili qn̄qz in coitu a mulierib⁹ expulsa: ⁊ de spmate mulieris hora ꝯceptiōis. h̄ aūt solū de duob⁹ modis est ꝺmo. s. p̊ et vltio. Nā nō dubitat̄ ꝙ de humiditate illa a marib⁹ subtili expulsa nullū gn̄at̄ mēbrū: nec etiā de saliuali hūidi[te] sb'tili cū delectatio est in coitu a muliere ex̄ matricē expulsa.

Spma de 4[or] dī simil'r ⁊ mēstruum.

D ¶ Nomē menstrui de q̄tuor diuersis ab auctorib⁹ iuenit̄ dici. p̊ de sanguine ꝑ venas m̄ricis a m̄rice ex eaꝝ apertione ꝓpulso q iō dr̄ mēstru⁹: q2 de mense in mensem propellit̄. ¶ Scd̄o de sanguine ꝓpulso ad locū conceptiōis q est mā gn̄ationis: siue h̄ fuerit prius in mulierum testiculis dealbat⁹ ⁊ multū ad nām spmatꝭ ꝑmutat⁹ siue non. ¶ 3° de sanguīe q t̄pe ꝑgnatiōis malus ⁊ sup̄flu⁹ detinet̄ in ꝑtu pellēdus. ¶ 4° de illo sanguine q in muliere ad mamillas: vt in lac ꝯuertat̄ trāsmittit̄. Hic g̊ cū dicim⁹ mēbra aliq̄ ex spermate gn̄ari itell'at̄ de spmate p̊ aut q̄rto mō. mēbra v̊o illa dn̄r gn̄ari ex sanguīe q̄ gn̄ant̄ ex sanguīe nō plimū p̄us ad nām spmatis trāsmutato: sꝫ mēstruo mō 2° supradcō. Mēbra igit̄ p̄ter carnē ⁊ adipē: aut gn̄ant̄ ex duob⁹ spmatib⁹ masculi ⁊ mulier] ꝺm Gal. aut gn̄ant̄ tm̄ de spmate mulieris mō dcō: lꝫ nō sit spma actiue ad fet⁹ gn̄onē ꝯcurrēs: vt vult Aꝛ. ⁊ h̄ mō gn̄ant̄ ex spmate aliq̊ duoꝝ supradictoꝝ modoꝝ capiendo spma. Caro v̊o ⁊ adeps: q2 multū nāe sanguis vicinant̄: gn̄ant̄ ex sanguīe mēstruo ad locū cōceptiōis exp̄sso: ⁊ nō p̄us in testiculis dealbato: ⁊ iō dn̄r gn̄ari ex sanguīe: lꝫ adeps ex p̄te vnctuosa ꝑ isfridatōez coagulata. Et caro ꝑ coagulationē fcā3 a calo ex parte sanguis g̊ssiori. ¶ Utꝝ aūt ois caro h̄ mō gn̄et̄ ex sanguīe fuit dubiū antiquū: in q̊ dn̄t cōiter qdā carnē ꝯfusam mēbroꝝ interioꝝ p̄serti p̄n[cipalium] debuisse ex spmate gn̄ari: sic̄ cordis et cerebri ⁊ ep̄is ⁊ testicl'oꝝ. lacertosaz aūt ⁊ simplicē gn̄ari ex sanguīe: sꝫ tn̄ n̄ video qn tex. Aui. planissi[me] saluari dēat.

¶ Sꝫ scd̄ꝫ ꝺmonē ei⁹ q de sapiētib⁹ verificauit d̄ spmate masculi gn̄at̄ sic̄ gn̄at̄ case⁹ de coagulo ⁊ de spmate mulieris gn̄atur sicut caseus gn̄at̄ de lacte: ⁊ sicut p̄ncipiū coagulatiōis est in coagulo ita p̄ncipiū coagulatōis forē i spmate viri. Et sic̄ p̄ncipiū coaglatiōis est i lacte ita p̄ncipiū coagl'atōis forē. s. v̄tutis patiētis ē i spmate mulieris: ⁊ queadmodū vnūqd̄qꝫ duorū coaguli. vꝫ. ⁊ lactis est ꝑs sub̄e casei q fit ex eis: ita vnūqd̄qꝫ duoꝝ spermatū est pars sub̄e embrionis.

¶ Nūc decl'at dictā distictionē p̄cipue q̊ ad duas. p̊[m] mēbꝛ ꝺm varias opiones. Et diuidit̄ in duas. p̊ facit qd̄ dcm̄ est. 2° docet q̄ est mā nutricatiōis mēbroꝝ genitoꝝ tā in vtero q̄ꝫ ex̄ vteꝝ 2ª ibi (Postea sanguis) Pria in duas. p̊ decl'at dictā diuisionē ꝺm mētē Aꝛ. 2° ꝺm mētē Gal. ibi 2ª. (Hoc āt v̄bū.) ¶ Dicit p° ꝙ ꝺm ꝺmonē ei⁹ q de sapiētib⁹ v̄ificatur vel v̄ificauit. i. v̄itatē iuenit aut putat̄ ver⁹ mēbra nō sunt eodē mō de spmate viri ⁊ de spmate mulier]: sꝫ sūt d̄ spmate viri sic̄ case⁹ de coagulo ⁊ de spmate mulier]: sic̄ case⁹ de lacte: ⁊ sic̄ p̄n[m] coagulatōis est in coagulo: ita p̄ncipiū coagulatiōis forme ⁊ figure fetus est in spmate viri: ⁊ sic̄ p̄ncipiū coagulatiōis est in lacte: ita p̄ncipiuꝫ coagulatiōis forme. i. v̄tutis passiue est in spmate mulieris. Et queadmodum vnūqd̄qꝫ eorū. s. coaguli ⁊ lactis est ꝑs casei: ita vnūqd̄qꝫ duoꝝ spmatū. s. viri ⁊ mulieris est ꝑs sub̄e embriōis.

¶ No. g̊ p̊ Ari. p̊ de gn̄atiōe aialiū voluisse ꝙ solū vir hꝫ veꝝ spma effectiue ꝯcurrēs ad fet⁹ gn̄onē sed mulierū dicit solūmō p̄bere mēstruū ⁊ mām gn̄onis mēbroꝝ. Et q2 sup̄ techni dixim⁹ spma viri solū ꝺꝫ p̄tē spumosaz effectiue ꝯcurrere ad fet⁹ gn̄onē. Et ꝑs g̊ssa est solū vt sit vehiculū spūs vt sit mā spūs: iō cū spūs i mēbroꝝ subaz nō ꝯūtat̄ māl'r: sꝫ solū se diffundēdo ꝑ mām ip̄az trāsmutet iō ꝯueniēt posuit Aꝛ. silitudinē coaguli i formādo caseū ad viri spmat: q2 de coagl'o nō opꝫ nisi subtilē p̄tē q̄n spumosaz ꝑ lac diffundi. Nā factores casei coagulū ⁊ flores herbaꝝ: in qb⁹ est vis coagulādi ponūt in pecia ⁊ exp̄mūt tm̄ subtile qd̄ nō est aptū ing̊ssari in caseū. grossuꝫ aūt corpulētū eijciūt. ita spmatꝭ viri solū ꝑs spumosa subtilis agit in mām gn̄onis: sꝫ tn̄ nec ipsa nec ꝑs g̊ssa q̄ erat spūs vehiculū in sbaz fetus māl'r ꝯuertit̄. est g̊ silitudo in duob⁹ int̄ coaguluꝫ et spma viri. p̊ q2 in vtroqꝫ est tota vis actiua coagulatōis. 2° q2 nullū eoꝝ māl'r ꝺm aliquā p̄tē in coagulatū ꝯuertitur. E

¶ Nota 2° ꝙ lꝫ mā gn̄ationis solū det̄ ꝺm Aꝛ. a muliere tn̄ hui⁹ māe ꝑs q̄dā ꝺm Aris. exponētes dealbat̄ in mulierū testiculis ⁊ v̄sus nām spermatꝭ multis dispōnib⁹ cōuertit̄ ⁊ est sicut mā munda ⁊ ꝑparata cōuersiōi i mēbra q̄ dicunt̄ spermatica. ⁊ ex hac fiūt a viri spermate mēbra spermatica. Et q2 h̄ Aui. vt sup̄ dixi hāc mām vocat femineū sperma. iō nō dubitant̄ dixit ꝺm Arist. mēteꝫ de spermate mulier] fieri mēbra sic̄ case⁹ d̄ lacte h̄ est sic̄ ex mā. Nō obstāte tn̄ isto Ari. negat sperma eē in muliē: q2 nō vtit̄ ista significatiōe hui⁹ vocabuli in negādo h̄: ⁊ nō ꝑt h̄ Aui. rep̄hēdi ꝙ iponat Ari. al'r q̄ꝫ dixerit: q2 in equocis nō est ꝯ̄dictio. Exp̄ssa aūt hāc Aui. sn̄iam posuit Arist. p̊ de gn̄one aialiū tractatu scd̄o. ca. 7. ꝺꝫ q̊tationē Alberti sub his v̄bis. Sꝫ accit sic̄ est rectū ꝙ vire dat formā ⁊ p̄n[m] mot⁹ ⁊ femina dat corp⁹ ⁊ mām ⁊ sic̄ accit i lacte coagulato ꝙ cor- F

pūs erit ex lacte: ꝛ coagulatio erit ex coagulo. ita erit illō
qō abscindiť a mare ꝛ femina. ¶ Dicūt autē aliqui ꝙ ab
Arist. introducunť signa ad ostēdēdū ꝙ pars grossa sper/
matis viri nō cōcurrit actiue nec passiue ad fetus gñonē:
duo. Primū. s. si gallina ꝯceperit ouū cōpletū cū testa du/
ra circūdāte vt gallus sup̱ coeat fit ouū ꝓlificū. Et si añ:
nō sic esset. Constat autē ꝙ corticē illum durū oui non pe/
netrat pars grossa ꝛ corpulēta spermatis. sed solū spumo
sa pars vt dicūt ab Aris. narrari p̊ de gñone aialiū. penul
timo ca. ¶ Scōm signū est ꝙ pisciū quidā sunt: q̄rum fe/
mia in aq̈ emittit oua: ꝛ tunc seʳ masculus qui sup̱ illa oua
emissa eicit sperma ꝛ illa q̄ ꝯtangunť a spermate masculi
fiūt ꝓlifica: illa aūt q̄ nō ꝯtangunť sunt sine pullificatione
pisciū: ꝯstat aūt in talibꝰ solū subtilē partē sp̱matꝭ cōicari.
¶ Siqꝫ aūt ꝯsideret allĺato ca. Ap̱. v̄ba iueniet ista signa
adducta ad ostēdendū ꝙ sperma nō exit a toto vt dicebāt
antiq: ꝛ nō ad ꝓbādū ꝙ p̱s corpulēta sp̱matꝭ nō igreditur
gñonē. ¶ Preterea. isti et̄ falsuꝫ iponūt Arist. ꝙ loco alle
gato: aut scđo de gñone aialiū. ca. 10. ꝙ postq̄ꝫ ouū iaꝫ est
cōpletū ꝛ circūdatū cortice duro si asp̱gať sp̱mate galli fit
ꝓlificū: h̄. n. nō dicit Arist. sed potius ex mō suo loq̄ndi vꝫ
inui oppositū. Sic. n. dixit ad lr̄am in veteri trāslatiōe. Et
si in femina sint oua vēti deide coiuerit cū mare anteq̄ꝫ al/
terenť oua a citrinitate ꝛ efficianť tota alba. tūc erunt oua
cōuenientia gñoni postq̄ꝫ fuerint ex ouis venti. Constat ꝙ
non dicit postq̄ꝫ sunt cōpleta: sed vr̄ inuere anteq̄ꝫ sint vn/
diqꝫ albumine circūdata: ꝛ iō nōdum cortice duro exñte.
¶ Sed Arist. vtiť rōnibꝰ ꝛ signis alijs ad oñdēdū ꝙ sper
ma mulierꝭ nō ꝯcurrit effectiue ad fetꝰ gñonez. Neqꝫ ego
hāc distictiōez partꝭ corpulēte spermatꝭ in agēdo ꝛ partis
spumose exp̱sse ab Arist. cōp̄hēdē potui. Sꝫ ꝓ nūc ista suf
ficiāt ꝛ itelligať ꝫꝫ Ap̱. ꝙ nō dñr aliq̄ mēbra spermatica.
q̄ꝛ illoꝝ agēs sit sperma: tūc. n. oia eēnt sp̱matica: nec q̄ꝛ iᵒʳ
mā sit sp̱ma ꝓp̱e acceptū. Nā tale ē solū in mare ꝛ sperma
marꝭ nō ꝯcurrit mālr ad fetꝰ gñonē ꝫm eū: sꝫ iō dñr sp̱ma
tica: q̄ꝛ iᵒʳ mā ē sanguis mēstruꝰ i mulieꝝ testiculis dealba
tus. ꝛ deputatꝰ q sanguis a q̄busdā dꝫ sp̱ma muliebre ꝛc̄.

¶ Hoc aūt v̄bū nō paru imo multū v̄bis Gal.
est ꝯriū. Sibi nāqꝫ vr̄ ꝙ cuiqꝫ duoꝝ sp̱matū in/
est v̄tꝰ coagulatiua ꝛ v̄tꝰ coagulatōez suscipiēs.
ꝛ p̱p̱ h̄ nō se ꝓhibet q̄n dicat ꝙ v̄tꝰ coagulatiua
i masculis ē fortior: v̄tꝰ coagulatiōez suscipiēs
ē fortior in femis. Qualr̄ āt ꝫmo in h̄ certificeť
iueniť i nr̄is libris q sūt de sapiētijs radicalibꝰ.

¶ Nūc dictā declat diuisionē ꝫm mētē Gal. dicēs ꝙ h̄ v̄bū
Aris. nō paꝝ imo multū est ꝯriū dictꝭ Gal. Nā Galeno vr̄
ꝙ in vnoq̄qꝫ duoꝝ spermatū. s. maris ꝛ femie est v̄tꝰ coa/
gulatiua ꝛ v̄tꝰ coagulatiōem suscipiēs. Et se non ꝓhibuit
Gal. q̄n diceret ꝙ v̄tus coagulatiua maior est in spermate
viri: ꝛ v̄tꝰ coagulationē recipiēs maior est in spermate mu
lieris. ¶ Sꝫ q̄lr v̄itas hoꝝ ꝫmonū certificeť q̄rēdū ē i sa/
piētijs radicalibꝰ. i. in li. phie nālis cui subordinať meⁿᵃ.

A ¶ Nō g̊ p̊ Gal. tenuisse in lib. de sperma. hāc pōnē ꝯ Ari.
ꝙ tā marꝭ q̄ꝫ femie sperma vtrūqꝫ ꝛ actiue ꝛ passiue ꝯcur
rit ad gñonē lꝫ in actiōe dñeť actiua sp̱matis viri ꝛ in pas/
siōe passiua sp̱matꝭ mulieris. Et id est qō ab ip̄o dꝫ 2ᵒ nāliū
v̄tutū. ca. 2. ꝙ sp̱ma viri est sic̄ factor ꝛ artifex: sperma v̄o
mulieris est sic̄ mā artificij: aut. n. dixit faciēdo denoiatio/
nē a denoiante: aut q̄ꝛ q̄n illū librū nāl. ū v̄tutum cōposuit
alr̄ sentiebat. ¶ Signa v̄o q̄bꝰ Gal. maxie fundauit opio
nē suā maxie sumunť ex natoꝝū silitudine ad mr̄ez q̄ nō vꝫ
esse agēs positū illā determinate itēdēs p̄ter sp̱ma mulie/
bre. ꝛ ꝙ q̄ñꝫ i q̄busdā rebꝰ fetꝰ ē silis pr̄i ꝛ i alijs silis mr̄i.
¶ Ex dictis pꝫ p̊. ꝙ lꝫ Aui. in narrādo pōnē Arist. dixit
ꝙ sp̱ma viri est pars fetus sicut coagulum est p̱s casei qō
nō est Aui. itētio iponē Ari. ꝙ sp̱ma viri sit mālr ꝯcurrēs
ad fetus gñonē sed aut p̱tē sumpsit ip̱ꝓp̱e pro oi p̱ticulari
ꝯcurrēte nō cōp̄hēdente totā eēntiā fetꝰ. Aut voluit nos
itelligē sicut in cōi vulgari dicimꝰ ꝙ sicut est h̄ aut sūū ꝯdi
ctoriū dōm de coagulo ꝙ sit p̱s casei ita de sp̱mate maris:
q̄ꝛ igiť coagulū nō mālr: sed pure effectie ꝯcurrit: iō et̄ vi/
ri sp̱ma pure effectiue ꝯcurrē dōm est. ¶ 2ᵒ pꝫ. ꝙ cū Aris.
dic̄ mulierē solū mēstruū p̄stare in ꝯceptiōe. Per mēstruū
nō solū debemꝰ itelligē sanguinē in ꝓp̱a forma saltē rubedis:
sed rē mālr ꝯcurrētē. solū ex sanguie menstruo genitā. ita
ꝙ mēstruū h̄ mō sumať pro eo qō sup̄ dixi ip̱ꝓp̱e dici sper
ma muliebre. ¶ Seqť 3ᵒ. ꝙ nō repugnat vnū aial eē filiū
duorum patrum ꝫm sniam Aristo. Nam possibile est esse
duos pr̄es per sp̱matis ꝓlifici effusionē eorūqꝫ vtrūqꝫ sper
ma per se actiue ad vniꝰ fetus gñonē ꝯcurrere. Et h̄ exp̱sse
dic̄ Arist. p̊ de gñone aialiū. cap. penultio. ꝙ cū auis ꝯci/
pit ouū deiñ admittiť vt coeat vnꝰ masclus cū illa fiet ouū
ꝓlificum. Et si admittať alius masculus alterius potens
tñ generare cū illa femina: tūc fiet fetus silis ꝓ p̱te secūdo
admisso: q̄ꝛ et̄ scđi semē facit ad gñonē: vñ lr̄a veteris trās/
latiōis ita hꝫ post illa que sup̱ius sunt allegata de ouis vē
ti ꝙ fiūt ꝓlifica ꝛ si coiuerint cū alio: ꝛ ouū erit citrinū ad
huc exibit pullus ex illo ouo silis illi q coiuit vltio. ¶ Et
p̱p̱ h̄ quidā hoies qui vtunť auibꝰ faciūt h̄ ꝛ mutāt quod
erat ex ꝑmo coitu ad genꝰ qō coiuit vltio. ¶ Et h̄ accit ꝓ/
pter mixtionē: nisi fortasse q̄s volēs ꝙ pꝫ sit ꝑnʳ ꝯcurrēs in
agēdo dicat ꝙ sit ipole duabꝰ talibꝰ v̄tutibꝰ eque ꝯcurrē/
tibꝰ fieri gñationē ꝛ altero dñante illum esse pr̄em solum.
¶ Qō aūt q̄dam iferūt ꝙ pole est virginez ip̱gnari: q̄ꝛ
nō fracto velamine v̄ginitatꝭ pōt odor ꝛ subtilis pars sper
matꝭ ad mr̄icis cōcauū sup̱ sufficienť dispositā māꝫ addu
ci nō vr̄ mihi sufficienť ꝓbasse. Nā ꝑmo nō soluꝫ subtilis:
sed grossa ꝛ corpulēta p̱s pōt penetrare cur videamꝰ mu/
lieres virgines menstruari ꝛ grossum sanguinem educi.
¶ Secundo non diciť virgo nisi ꝙ sperma in matricē aut
vuluā non admisit. Modo illa que talem subtilem partē
cōcepisset sine dubio accepisset sp̱ma: etiā ꝓp̱ijssime sum/
ptum vsqꝫ ad mr̄icis concauum: nō ergo esset virgo.

¶ Quid sit coagulum: ꝛ in quibus inuenitur: ꝛ que est vir
tus eius. Qō. xj.

Posset aūt hic ꝯuenienť q̄ri q̄d est coagulū ꝛ in
q̄bus aialibꝰ iueniť: ꝛ q̈ virtute coa/
gulat lac cum tam sanguinem q̄ꝫ lac coagulatos eliquat.
¶ Ad ꝑᵐ dꝫ: ꝙ lꝫ nomē coaguli q̄ñꝫ sumať cōiter ꝛ dicať
de oi corpulēto p̱ cuiꝰ admixtionē est lac aptuꝫ coagulari Quid coagu/ lum.
sic̄ est lac ficuū ꝛ flores quarūdā herbarū spinas in folijs
hñtiū: ꝛ mirabolani ꝛ alia plura: tñ dꝫ de sb̄a q̄dā q̊dāmō
lacti coagulato sili superflua in ventribꝰ aialium genita.
¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ lꝫ nullā videať repugnātiā claudē ꝙ in cu/
iuslꝫ aialis lactātis vētre gñeť: tñ ñ gñať multū notabilr Que a/ nimaliū
nisi in aialibus bidentatis siue ruminātibus: quoꝝ lac est coagu/ lū gene/
multū grossum. ¶ Repiť etiā in lepore notabilr lꝫ in qui rant.
busdā marinis aialibꝰ ꝛ eq̊ ꝛ vrso inueniri possit ꝛ in mu/
re: vt ex Aui. 13. aialiū. ca. vlti. Et Gal. 10. ꝺ simplici meⁿᵃ
ca. de coagulo. vbi logť de coagulo eq. Et 6ᵃ 4ˡ. ca. de mor
su canis rabidi. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ varij vario mō opiati sunt.
Quidā. n. dñt coagulū a forma specifica h̄ facē: vt Auer. 5. Agulꝫ lac coa/
colli. Et q̄ꝛ ꝓp̱rietas aliq̄ñ ex p̱ua ꝛ occulta varietate facit gulare
vario mō opari: iō stat ꝙ coagulata eliq̄t p̱ aliū mōꝫ appli dicitur.
catiōis vel actuatiōis. ¶ Alij v̄o dicūt in coagulo eē p̱tes
incisiuas ꝛ p̱tes subtiles ꝛ acutas ꝛ ip̄m per p̱tes acutas
coagulare ꝛ per icisiuas eliq̄re. Sed h̄ nō soluit difficulta
tē iductā q̄uo sanguinē coagulatū ꝛ lac coagulatuꝫ eliq̄t:
q̄ꝛ ꝛ cū illis approximať p̱tes hꝫ acutas: vt q̄n approxiať
lacti nō coagulato. ꝛ iō si dñať adiuuāt coagulationē ꝛ au
gēt ꝛ ꝫuāt. Et iō pro certo opꝫ ꝙ dicať ꝙ alio mō actuať
vel approximať ad coagulādū: ꝛ alio mō ad eliquādum.

Nā cū it⁹ assumit̄ vr̄ agē ad coagulanem cū restrigat fluxū
vētris pp nimiā hūiditem. Quidā āt dicūt coagulū nō eliq̄
re nisi coagulata a frido: sꝫ coagula a calo magꝭ coagulat.

¶ Postea vero sanguis q in tp̄e mēstruorum a
muliere separabat̄ fit nutrimētuꝫ. Sed alia ps
eius est que in silitudinē cōuertit̄ substātie sper
matis ⁊ mēbrorū q̄ ex eo gn̄ant̄ ⁊ erit nutrimē/
tū augmētans ipm. Alia ps eius est que nō nu
trimētū fit adhuc: sed est cōueniēs vt coaguletur
ad iplenda loca mēbroꝝ primorꝝ vacua ⁊ fit ca
ro ⁊ adeps. ⁊ alia pars ei⁹ est supfluitas q̄ nulli
harū duarū rerꝝ est bona ⁊ remanet vsq̄ ad ho
ram partus quā vtpote nā superfluaꝫ expellit.

¶ Hic docet q̄ sit mā nutricatiōis tā in vtero q̄ꝫ ex̄ vterū dū
puer est pu⁹. Et facit q̄tuor: p̄ ōndit mām nutricatiōis sp/
maticorꝝ ⁊ carniformiū in vtero. 2° ex̄ vterū. 3° ponit drīaꝫ
inter carnē ⁊ adipē. 4° ponit drīam int̄ carniformia ⁊ sper
matica. ibi 2ª (Cūq̄ꝫ isans) ibi 3ª Et caro qdem) ibi 4ª (Mē
bra aūt). ¶ Dicit p̄ q̄ post fet⁹ gn̄onem sanguis q solet de
mēse in mēsem emitti a tp̄e p̄gnatiōis non emittit̄ ⁊ fit sm
quādā ptē silis subē spmatis ex q̄ sunt genita mēbra spma
tica. Et iō fit silis mēbris illis ⁊ ea nutrit. Et alia vero pars
eiusdē sanguis q̄ nō est apta vt sit horꝝ mēbrorꝝ nutrimen
tū est apta vt coagulet̄ ⁊ ipleat loca vacua q̄ sunt iter sper
matica mēbra: ⁊ hec coagulat̄ in carnē ⁊ adipē in p̄n° gn̄a
tionis istarū ⁊ etiā nutrit eas. Sed pars quedā alia inepta
ad vtrūq̄ꝫ horum retinet̄: ⁊ tandem in partu emittit̄ cum
B fetu vel pauco tp̄e ante vel post tanq̄ꝫ superflua a natura.
¶ No. g̊ circa hāc ptē q̄ sanguis q al's de mēse in mēsem
pellebat̄ tp̄e gn̄onis retinet̄: ⁊ pars vna melior trahit̄ ad
mr̄icē. ⁊ ibi ꝯuertit̄ ad spmatis silitudinē ⁊ subaꝫ mēbrorꝝ
spmaticorꝝ. Alia ēt satꝭ bōa ad mr̄icē trahit̄ q̄ lꝫ n̄ possit h̄
mō ad nāꝫ spmatꝭ duci: tn̄ est coagulabilis ⁊ sm grossiorē
ptē in carnē sm subtiliorē in adipē trāsmutat̄. Et alia q̄dā
ps residua q̄ in tp̄e aliq̄ p̄cedēte ptū ⁊ tp̄e pt⁹ ꝯuertit̄ i lac.
Alia vero ps ineptissi' vt expellat̄ reseruat̄. Et Aui. h̄ de tri/
bus ptib⁹ solū mētionē fec̄ volēs nos illā q̄ in lac ꝯūtit̄ in
tellig̃ p nos ipsos. Et iō mulier ad cui⁹ mr̄icē nō est aptū
ꝯcurrē mēstruū nō ipregnat̄ ⁊ si ipregnat̄ n̄ ꝯualescit fet⁹.
C ¶ Ex qb⁹ p̄ pꝫ q̄ lꝫ sanguis mēstru⁹ sit fedus dū mēstrua
lit̄ eijcit̄: tn̄ nō opꝫ ptē illā ex q̄ fetus nutrit̄ eē fedā. Nōdū
eni opꝫ tm̄ stetisse vt sit fedata. ¶ Pꝫ 2° q̄ nō oēs mulieres
icipiūt eque cito posse gn̄are aut ꝯcipe: neq̄ꝫ eque cito defi
nūt sm q̄ varie pn̄t cito mēstruare: ⁊ diu in tp̄e mēstrua/
tiōis pmanē. ¶ Pꝫ 3° q̄ nō repugnat aliquā ipregnari an̄/
q̄ꝫ mēstruat̄: puta si iā vicinū eēt tp̄s mēstruatiōis ⁊ spma
in mr̄icē mittat̄ nō repugnat trahi sanguinē sufficient̄: ita
q̄ fiat ꝯceptio ⁊ fet⁹ in vtero. ¶ Quarto sequit̄ q̄ quidaꝫ
puerorꝝ magis parati variolari sunt q̄ꝫ alij: cū aliq nutriā
tur ex puriori, ⁊ aliq ex magis fedo sanguine in mr̄ice. Et
ita pōt assignari causa multorū apparentiū circa natos.
D ¶ Nō 2° q̄ ps sanguis mēstrui q̄ in silitudinē spmatꝭ ꝯūtit̄:
⁊ silr̄ q̄ in carnē ⁊ adipē coagulat̄. si ita trāsmutet̄ an̄ fetus
aiatiōem: dr̄ mā gn̄ationis fetus. si vero post dr̄ nutrimētū.
E ¶ Nota tertio q̄ nā sicut pictor bon⁹ p̄mo facit corporis
lineamēta ex mēbris spmaticis. scd̄o replet carne ⁊ adipe.
F ¶ Nō 4° q̄ mēstru⁹ sanguis q seruat̄ in p̄gnatiōe in partu
emittit̄: sed nō totus sil' cū fetu. nimia. n. fieret v̄tutꝭ pstra/
tio: sꝫ paulatim. Et q̄ nomē part⁹ dr̄ de tota euōne p̄gnātꝭ
tā a fetu q̄ꝫ a supfluis gr̄a fetus retētis. Jō dr̄. 21. tertij. q̄
tp̄s part⁹ est. 30. dierꝝ in mare ⁊. 40. in femella. Nā in his
tpib⁹ cōiter cōplent̄ harꝝ purgatiōes expellēdo mēstruū.
¶ Utrum ad conceptionem ⁊ nutricationem requiratur
sanguis menstruus. Qō. xij.

Querit̄ hic cōiter vtrū ad ꝯceptionē ⁊ debitā nu/
tricationē fetus in vtero requirat̄ san
guis mēstruus matris tanq̄ꝫ mā subiecta nutricatiōi diuꝫ
mēbrorꝝ fetus. ¶ Et negatiue arguit̄. Stat mulierē ipre/
gnari nullo mēstruo sanguineo in eo exn̄te: ⁊ silr̄ fetū itra
vterū nutriri. g̊ ⁊c̄. Assumptū pbat̄ multiplr̄. ¶ Primo:
q̄ pōt puella an̄ mēstruatiōeꝫ ipregnari vt cōstat expimē/
to: q̄ q̄n̄q̄ꝫ āno. 11. ipregnant̄: cū tn̄ tp̄s icipiēdi i mēstruis
sit in scd̄o septēnario: vt vult Aric. in cōmento de historijs
aialiū. caplo p̄mo. Et Gentilis dicit in questiōe. q̄ mulier
quedā nunq̄ꝫ menstruata fuit: ⁊ tn̄ pluries ipregnata fuit.
¶ Scd̄o: q̄ statim post debitā mundificationē a mēstruis
stat mulierē ipregnari: ⁊ pro tūc nullū erit mēstruū. g̊ ⁊c̄.
Assumptū pro maiori est clarissimū: ⁊ pro minori: q̄ alit̄
nō esset plene mūdificata. ¶ 3°: q̄ etiā postq̄ꝫ ex etate mē/
strua defecerint contingit ipregnari: ⁊ pro tūc nō fiūt mu/
lierib⁹ mēstrua. ¶ Scd̄o p̄ncipalr̄ arguit̄ sic. Eadē est p̄ci
se mā nutritiōis ⁊ gn̄onis: sed mā gn̄onis spermaticorꝝ est
spma: igit̄ ⁊ mā nutricatiōis. ⁊ p ꝯn̄s nō ex sanguine men
struo nutriunt̄: maxie q̄ int̄ mr̄icē nō videt̄ qd tale spma
fere cōtinue gn̄aret. ¶ 3° sic. illud quo nutrit̄ puer est dige
rēdū digōne in epate. eius g̊ nō est sanguis. tꝫ ꝯn̄tia: q̄ san
guis iam est digestus digōne scd̄a. Et maior est Auicē. 21.
tertij. cap° de gn̄one embrionis. Et minor pꝫ. q̄ scd̄a digō
ne digerit̄ chilus: vt sumit̄ sup̄. cap° 2° doctrie de hūorib⁹.
¶ Confirmat̄ p̄: q̄ nā potuit isantē nutrire ex chilo mr̄is
cum digerit digōne scd̄a. g̊ frustra trāsmittit sibi sanguinē
pro nutrimēto iā pluribus digōnibus digestū. ¶ Et cōfir
mat̄ scd̄o: q̄ nullius digōnis supflua nāliter per intestina
pellunt̄ nisi p̄me que fit a stōcho: sed a digōne puerorum
superfluūt cū fecibus pellenda. Constat eni q̄ pueri post
natiuitatē esto q̄ nō sugant vel bibant aliquid: tn̄ egerunt
rē nigrā superfluaꝫ que fuit supfluum nutrimenti eorum.
¶ Cōfirmat̄ 3° q̄ nisi ad stōm trāsirent p̄° nutrimēta pue/
rorū ⁊ ibi digererent̄ nō videret̄ vn̄ in stō eorū cū nascunt̄
abūdaret fl̄a: q̄d plimū vomitu emittit̄. ¶ Cōfirmat̄ q̄rto
q̄ saltē post stōi formationē sufficiebat q̄ cibus p̄masticat/
tus a mr̄e ad stōm pueri trāsmittēt̄: ⁊ per ꝯn̄s frustra fuit
sanguinē trāsmitti: vt. s̄. dicebat̄. ¶ Quarto p̄ncipalr̄ ar̄
sic. Si ita eēt tūc semp in vtero p̄gnātis eēnt duo aialia di
stincta sm spēm. Nā nō pōt ex sanguie nutriri fetus nisi p
venas secūdine q̄ ad vmbilicū terminant̄: ⁊ per ꝯn̄s nisi in
vtero sit secūdina venas hn̄s: ⁊ etiā fetus: sed secūdina est
aial a fetu distīctū. q̄ aūt sit alteri⁹ spēi a fetu cōstat. Qꝫ sit
aial pꝫ. q̄ vene eius sentiūt. Uel si dr̄ q̄ nō sit aial cū hēat
nutricationē ⁊ augmētū erit plāta: ⁊ sic saltem simul cum
animali generaret̄ planta necessario: q̄d non videt̄ veruꝫ.
¶ 5° si ita esset mulieres mēstruātes deberēt mēstruari oi
mense q̄ꝫuis minorē sanguis q̄ꝫtitatē emitterēt: ꝯn̄s cōtra
experimentū ⁊ cōtra oēs doctores. Et pbat̄ ꝯn̄a: q̄ a nu/
trimēto fetus supfluit pars sanguis inepta nutritioni fet⁹
⁊ gn̄ationi: vt Aui. dicit in lr̄a. ergo debet expelli sicut cō/
gregat̄. Probat̄ ꝯsequētia. q̄ pars ista est multo fedior q̄ꝫ
mēstruū mulieris nō p̄gnātis: vel saltē. 7. ⁊. 8. mense men/
struari deberēt cū tūc sit iam quātitas magna reseruata ta/
lis supflui sanguis: ⁊ multū feda: vt pꝫ in ei⁹ colore in ptu.
¶ 6° si ex sanguie tali nutriret̄ fetus sequeret̄ q̄ p̄gnantes
q̄rū fortes sunt fet⁹ eēnt debiliores q̄ꝫ ille q̄rū fetus sūt de/
biliores ⁊ min⁹ bene colorate. ꝯn̄s falsum: ⁊ ꝯ̄ Hipp. 5. pti
cula illo affo. Mulier si masculū cōceperit bene colorata.
⁊ cōtra Auic. 21. tertij. ca. de signis masculinitatis. Nā ibi
leuitatē ⁊ bonū colorē matris numerat inter signa mascu
lorꝝ. ꝯn̄a tn̄ arguit̄: q̄ plus de sanguie ⁊ meliorē ad se tra/
hit fetus fortis q̄ꝫ debilis: g̊ minus ⁊ minus bonus rema
net in mr̄e pro eius operatiōe ⁊ nutriēdis eius mēbris: ⁊
per ꝯsequens remanet mater debilior ⁊ min⁹ bene colora
ta saltē vt in plurib⁹. ¶ Septimo sequeret̄ q̄ debiliores

fetus gñarent̃ in muliere robusta q̃z in debili. ꝯñs falsum⁊ ꝯñtia pꝫ:pro quãto minꝰ alijs paribꝰ ꝑmittũt fortia mulieris mẽbra trahi ad cõceptũ q̃z membra debilia. ℂ Ad oppositũ est Aui. in ĩra lecta. ⁊. 21. tertij. caplõ de gñatiõe embrionis. cũ dixit. Et scias ꝙ sanguis mẽstruꝰ in ꝑgnatione diuidit̃ in tres partes: partẽ que ꝯuertit̃ in nutrimẽtũ ⁊c̃. ℂ Preterea. nisi mẽstruũ esset necĩum vt mã nutritionis vel gñonis fetus nulla eẽt cã: q̃re mulieres nõ ipregnarent̃ nisi post mẽstrua. ℂ Cõseq̃ues tamẽ ꝯ Arist. 9. d̃ histori js aĩaliũ. cũ dixit. Impregnatio aũt accidit mulieribus nãliter post mẽstruũ. Et ꝑmo de gñone aĩaliũ caplõ. 8. cũ dicit. Et ꝓꝓ hoc nõ parit mulier oĩno cũ nõ mẽstruat̃. Et cõtra Gal. in libro de anathomia matricis. q est. 15. liber de anathomia. cũ dixit. Ante enim q̃z ꝓdeãt mẽstrua nequaq̃z cõcipit mulier. ℂ Preterea. nisi ita esset ꝯstrictio mẽstruoꝝ ne ad fetũ fluerẽt nõ eẽt cã sterilitatꝭ. ꝯñs cõtra Aui. 21. tertij. caplõ de sterilitate ⁊ difficultate ĩpregnationis: ⁊ pꝫ ꝯsequẽtia: q̃ illa ad ĩpregnationẽ nõ sũt necĩa.

ℂ In solõne qõis ponã duo. ꝑ p̃ãbula. 2° rñsionẽ d̃ q̃sito.

A ℂ No. ĝ ꝑmo vt sup̃ dicit̃ nomẽ sanguis mẽstrui vt dcm̃ est in notabilibꝰ nõ dici solũ de sanguine de mẽse in mẽsem exeũte ꝑ venas mr̃icis: sed dici vr̃ de omni sanguine apto ꝑ venas mr̃icis ad illius ꝯcauũ duci. Nã si solũ de sanguine ad ꝯcauum matricis veniẽte diceret̃ nunq̃z mẽstrua ex causis illis retinerent̃ que ab Auic̃. 21. tertij. ⁊ a Gal. 6. de interioribꝰ. dñr retinẽ: cũ ꝯstat eo mõ retẽta nõ eẽ mẽstrua: q̃ ad mr̃icis cõcauũ nõ sunt deducta. ℂ Ex quo sequitur ꝑmo. in aliq̃ muliere eẽ mẽstruũ a q̃ tñ nunq̃z mẽbra ꝓdierũt. ꝑus. n. est sanguis ad mr̃icis cõcauũ paratꝰ vel aptus deduci q̃z actualr̃ deducat̃. ℂ Sequit̃ 2°. ꝙ stat in aliqua muliere multiplicari ꝑ totũ decursum iuuẽtutis mẽstruũ: ⁊ ea sana degẽte nunq̃z mẽstrua ꝑ vuluã in sanguis forma educi: vt colligit̃. 21. tertij. caplõ de retẽtione mẽstruorũ. Nã si multiplicent̃. stat tñ fluxu vẽtris: vel per hemorroydas vel per nares educi sufficienter: aut in corpus trãsmutari. ⁊ sup̃flua ꝑ poros sufficienter expelli in viragine. Et hec plane colligunt̃. 21. tertij. ca. de retẽtione menstruorũ.

B ℂ Nota scd̃o. ꝙ fluxꝰ menstruoꝝ ad mr̃icis ꝯcauũ: aliq̃ñ est nãlis: aliq̃ñ est ꝑ̃ternãlis. Tunc ꝓprie dr̃ nãlis q̃ñ fit a nã ꝓꝓ finẽ nãlẽ nulla cõcurrẽte ad ip̃m ꝑ̃ternãli cã. Et hoc ꝯtingit in gñe tribus modis. Primꝰ est in purificationibꝰ mulierũ inculpate sanaꝝ de mẽse in mẽsez vt plĩmũ a q̃bꝰ cõiter oĩa mẽstrua nomẽ acceperũt. Dñr eni a mense: q̃ in fine lunaris mẽsis plerũq̃z ꝯtingunt: aut a mene ꝙ est defectus q̃ deficiẽte luna plerũq̃z exeunt. Hic eni fluxus ꝙ sit nãlis plane sumit̃ a Gal. 6. de accñti ⁊ morbo Et ab Aris. ꝑmo de gñone aĩaliũ. Et ab Aui. 21. tertij. Nisi in eo causa ꝑ̃ternãlis ꝯcurrat. Patet tamẽ per rõnem: q̃ ꝑmo hec euacuatio fit a nã. Fit enim in iuuenibꝰ ⁊ sanis nullo extrinseco adiutorio ꝑticulari cõcurrẽte. Fit ẽt ꝓpter finẽ nãlem quẽ tangit Aui. 21. tertij tractatu tertio. caplõ ꝑmo. cũ dixit. Mẽstrua tẽperata in quãtitate ⁊ qualitate sua ⁊ in tẽpore suo currentia ẜm consuetudinẽ suam nãlem in omni spacio sunt causa sanitatis mulieris ⁊ mundificatiõis corporis eius ab omni nocumẽto in quãtitate ⁊ qualitate et faciũt ipsam acquirere castitatem ⁊ paucitatem desiderij. ℂ Fiunt tertio siue concursu cause ꝑ̃ternãlis. nam ex ꝑte matricis ⁊ mẽbrorũ nõ est cã ꝑ̃ternãlis cum sint sane inculpate: nec ex parte sanguinis qui expellit̃ est dispositio preternãlis. Nã si eẽt ꝑ̃ternãlis hic esset aut ĩ quãto. ⁊ tũc debuisset ꝑus accidere ⁊ nõ exiuissent ꝯuenienti tẽpore. Aut in quali. ⁊ hoc est raro cũ exeunt tẽpore suo. ⁊ ideo plĩmũ tẽpore suo exeũtia nõ sunt permutata ad qualitatẽ ꝑ̃ternaturalẽ. Et hoc sumit̃ caplõ statim allegato ab Auicẽna dicẽte de mẽstruis. Et parũ quidẽ accidit vt alterent̃ in tempore suo. ℂ Ex quo ꝑmo patet Gentilẽ in q̃õne. Utrũ ante mẽstruorũ eruptionẽ concipiat mulier. icõuenienter dixisse ꝙ h̃ mẽstrua periodice exeũtia vniuersalr̃ sint inepta nutritioni ⁊ gñoni. Nã saltem sunt apta nutricationi fetus aliter enim cõceptus tẽpore cursus non fieret leprosus nisi ex illis mẽstruis nutriret̃. ℂ Sequit̃ scd̃o. non oẽm sanguinẽ pellẽdum: vel q̃ hoc modo periodice pellit̃ esse corruptũ. Si eni non alterat̃ tempore nãli inter vnã mẽstruationẽ ⁊ aliam: ⁊ cũ generat̃ nõ est corruptus: sequit̃ ꝙ non oĩs qui pellit̃ est corruptꝰ in nãli mẽstruatione. ℂ Preterea: cũ nã ꝓpter solũ peccatũ quãti possit a corpore sanguinẽ expellere hoc nõ repugnabit si in mẽstruorũ eruptione fiat: ⁊ sic non vniuersalr̃ talis sanguis erit corruptꝰ. ℂ Secundus modus est cũ mulier est ꝑgnans. Nã tũc v̄tute attractiua fetus vel sp̃matis: aut expulsiua mẽstruorũ: aut ambabus cõcurrẽtibꝰ mouet̃ menstruũ ad mr̃icẽ ad hoc vt fetus nutriat̃ ⁊ nulla ad h̃ preternãli dispõne ꝯcurrẽte. ℂ Et est differentia inter menstruũ ꝑmi modi ⁊ huius secũdi modi: q̃ sanguis ꝑmi modi nõ trahitur a matrice sed ꝓpellit̃ a membris illo sanguine gñato: vt colligit̃ a Gal. lib. de simplici medicina. cap. de medicinis ꝓuocantibus menstrua: ⁊ a Serap. ꝓportionali capi. Sanguis xõ scd̃i modi a virtute informatiua vel spermate talem virtutem hñte trahit̃. 21. tertij capᵉ scd̃o. ℂ Scd̃o diff. rũt in modo motus: q̃ ꝑmus periodice mouet̃. scd̃s autem post sextuz vel septimũ diem cõceptionis fere ꝯtinue profluit. ℂ Tertia dr̃ia est ex parte finis ꝓꝓ quẽ est motus: q̃ ꝑmus mouet̃ vt corpus inde mũdificet̃: sed scd̃s pro fetꝰ nutrimẽto. ℂ Quarta dr̃ia est cõiter: q̃ cũ sanguis qui in menstruis periodice pellit̃ sit plĩmum aggregatus ex parte bona et ꝑte cõiter ad nutriẽdũ fetum inepta. Sanguis tamẽ q ad nutriendũ fetũ trahit̃ est plurimũ pars melior illius ⁊ nutricationi aptior: ⁊ dixi notant̃ cõiter. Nã quãdoq̃z contingit sanguinẽ qui pellit̃ nutricationi esse aptiorem q̃z sit datus sanguis qui nutrit fetum vel ip̃m nutriturꝰ. ℂ Tertiꝰ modus est cũ tẽpore coitus vel cõceptiõis sanguis ad mulierũ testiculos trahit̃: ⁊ ibi ita alterat̃: vt in silitudinẽ spermatis cõuertat̃: aut in verũ sp̃ma: deinde per vasa debita ad locũ cõceptionis ducitur vt sit mã gñationis. Hic. n. et si apud Ari. opinionẽ nõ habeat vim efficiendi gñonẽ: est tñ materia ꝑ digõnẽ in testiculis mulieris facta mũda ⁊ ꝑparata ad h̃ vt sit gñonis sp̃maticoꝝ subꝫ ⁊ ꝑncipaliũ mẽbroꝝ. Et iste differt a ꝑ̃cedẽtibꝰ multis modis vt ex dcis patere põt. ℂ Sed preternaturaliter pluribꝰ modis fluere põt vt ex parte mr̃icis: ex parte sanguis in se peccatum ꝑ̃ternãle hñtis vt in q̃ñto ⁊ in q̃li. ⁊ ex ꝑte rei sanguini mixte. Et ex parte mẽbroꝝ a quibꝰ propellit̃ aut attrahit̃: vt põt colligi. 21. tertij. cap. de fluxu mẽstruoꝝ. ℂ Ex quibus pꝫ: ꝙ h̃ mõ largo mẽstruũ sumendo in q̃libꝫ etate mulier habet vel hẽre põt mẽstruũ. Nã in q̃libꝫ etate ex corrosione vel vulnere mr̃icis posset sanguis ex̃ ferri ⁊ ad ꝯcauũ mr̃icis duci. Sed auctores equiuoce sepe de mẽstruis loquunt̃. Nã cum dicũt mẽstrua icipẽre in scd̃o septẽnario: vt Arist. 2. de aĩalibꝰ: aut dicit Haly. nono theorice: ꝙ mẽstrua incipiunt in decẽ annoꝝ cõplemento: ⁊ vt vltra decimũ q̃rtũ nõ tardant̃. Aut cũ dr̃ ꝙ auferunt̃ q̃buidã in. 35. In quibusdã tardant̃ vsq̃z ad. 60. vt Halyabas. Aut vsq̃z ad. 50. vt Aui. nõ intelligit̃ de mẽstruo large sumpto apto exire naturaliter: ⁊ ꝑ̃ternaturalr̃: sed tm̃ de menstruo apto nãliter exire vel saltẽ ad mr̃icis ꝯcauũ duci. Et tu ẜm hoc potes descriptionẽ formare mẽstrui hoc modo sumpti.

ℂ Tertio ꝑncipalr̃ no. ꝙ lꝫ in oĩbus gñibꝰ aĩaliũ hñtium sanguinẽ femie multiplicẽt mẽstruũ. tñ manifesta emissio sanguis ꝑiodice a mr̃ice nõ est tãta in feminis aliorum aĩaliũ sic̃ in muliere: q̃ est femia hoĩs. Et h̃ vult Aris. 3. de historijs aĩaliũ. cap. de dispõnibꝰ sanguis cũ dicit. Et mulier est maioris sanguis q̃z femie aliorũ aĩaliũ. quaꝓꝓ accit eis mẽstruũ magis q̃z accit alijs aĩalibꝰ. Et h̃ idẽ. 6. de historijs tractatu. 3. cᵒ. 1. ẜm q̃rationẽ Alberti. ⁊ accit eis. s. aĩa- C

Margin notes (left): Fluxus mẽstrualis duꝑ. Uñ mẽstrua dici solẽt. — Iuuamẽta menstrui.

libꝰ mēstruū: nō tñ ſm moduꝫ qui accīt mulieribꝰ: ⁊ oues ⁊ capre mēstruant. Et eadē sñia colligit pmo de gñatione aialiū. ¶ Cā aūt q̄re fluxus de foris magis fit mulieribꝰ ꝑticularis. ¶ Pria est: q2 nāliter mulier in dispóne sana et etate cōueniēti plus multiplicat de sanguie q̄ȝ possit i sbaꝫ corpis ꝯuertere aut dissoluē aut insensibilr̄ emittere. deinde corpis eiꝰ mollities ⁊ qes: ⁊ cibi abūdātia. ⁊ carētia pillo⁊ ⁊ fortis laboris: q̄ oia sanguinē in venis augmētari faciūt. Et h̄ nā fecit iō vt mā gñonis abūdaret in eis qd̄ fac cōplo feminina. Nā pp hūc finē nā pn̄r femininā cōplonē fecit: vt rōne sue caliditatis deficientis a caliditate masculorū posset plus digerere q̄ȝ iꝓpria mēbra ꝯuertere: aut insensibilr̄ resoluē. Et h̄ maxie opꝫ in feis hoium: vt Gal. expſſe vult. 14. de vtili. ꝑticu. cap. 6. sic di. ad lr̄aꝫ. Ipm q̄dem qd̄ plasmabat aial impfectius, fecerunt oino pfectis: toti x̄o generi vtilitatē nō paruā tribuerūt. oportebat. n. esse aliqd̄ femininū. Nō. n. estimes ꝙ vnq̄ȝ mediā ptē totiꝰ generis nr̄i Creator fecisset iperfectā: ⁊ q̄si detrūcatā: nisi aliq̄ ex hac detrūcatiōe dēret esse magna vtilitas. Que est ḡ hec iā dicamus: ꝙ ꝯceptū est. ⁊ est impḡnāte: ad pmā q̄dē ꝯstructionē ⁊ augmētationē totaꝫ que ꝯñr mā indiget copiosa. Quare necesse est ei duo⁊ alteruꝫ esse vel rapere ipsius ipregnātis nutrimētū vel eo abūdante assumē inde posse: fugit calidiꝰ esset certitudinalr̄ qd̄ femineū diaphoraret vtiq̄ȝ id ⁊ exiccaret facilr̄. Fridius igit fieri meliꝰ fuit intātū vt ꝙ digestū ⁊ elaboratū nutrimentū nō possit totū diaphorare. Q; eni plus est fridū neq̄ȝ digerē est sufficiēs: qd̄ aūt pfecte est calidū sicut digerere ita ⁊ diaphorare est forte. Q; ergo deficit nō valde multū a totalr̄ calido digerere sufficiēs est: ceu non adhuc fridus ⁊ relinquere aliqd̄ supfluū: ceu nō ita vehement exñs calm̄. hec ergo est vtilitas femineitatis femine. hec Gal. In alijs etiam aialibꝰ ab homine mēstruū apparens nō currit ꝑiodice: ſm menses: sed aut tēpore quo mouent ad venena aut tpe partus. In equabus autem ⁊ vaccis q̄ñq̄ȝ ſm periodū q̄tuor mēsiū aut q̄nq̄ȝ emittit aliq̄d mēstrui manifestiꝰ q̄ȝ in reliq̄s.

D ¶ Nō. 4°: ꝙ vltra materiam generationis ⁊ agens: q2 formatio nō fit subito requirit locus determinatus precipue in aialibus aialificātibus vbi h̄ mā subtiliat actioni agentis. ⁊ h̄ locus est mr̄is que cōseruat spmā ⁊ gñonis mām.

E ¶ No. 5° ꝙ mā que dꝫ a seie in fetū trāsmutari debuit esse mollis ⁊ digesta ⁊ ꝑparata q̄ȝto magis optime nature fuit possibile cū iter actꝰ vegetatiue gñatio fit pfectior ⁊ finis.

F ¶ Nō 6°. sanguinē mr̄is quātūcūq̄ȝ bonū nō ex toto ꝓportiōatū eē fetui nutriēdo cū fetꝰ fit valde hūidior ⁊ subtilioris sbe q̄ȝ mr̄. Et iō cū fetꝰ eo nutrit resecant ex eo supfluitates grosse ⁊ aq̄se q̄ nō possunt a fetu iꝓpriā subam cōuerti. Quinimo de mēstruo sanguie ad mr̄icē attracto ꝑs purior ⁊ melior ꝑ vmbilicū ad fetū trahit. ⁊ ꝑs alia ex̄ dimittit ⁊ nō trahit ad fetū tanq̄ȝ inepta vt collr̄ h̄ in textu.

G ¶ Septio nō mēstrua nālr̄ apta ad mr̄icē fluere ⁊ ex̄ pelli nō multiplicari vtplimū in muliere: nisi tpe q̄ est apta cōcipe ⁊ suū q̄lecūq̄ȝ ꝑ spmā gñare: ⁊ genitalia eiꝰ ita iā magnificata sūt vt ad ꝯceptū tenēdū: ⁊ fouendū sint sufficientia: ⁊ māmille iā adeo venerūt vt in tpe partꝰ lac sufficiēs pro fetu vel nato nutriēdo gñare possint vt sumit ab Ari. p° de gñone aialiū. ſm antiquā q̄tatiōeꝫ. cap. 16. cū dic̄. Et manifestū est ꝙ mēstruū est supfluitas. ⁊ ista supfluitas est cōueniēs spmati qd̄ exit ex maribꝰ ⁊ significatio sup h̄ est accñtia q̄ accidūt istis rebꝰ: qm̄ in vno tpe icipit spmā esse in maribꝰ ⁊ mēstruū i mlierībꝰ. ⁊ lege tu. Et dixit nōnt vt plimū: q2 nō repugnat pus venas mr̄icis dilatari ⁊ sanguinē in corpe multiplicari abūdāt q̄ȝ testicli mlieris sufficiāt spmā digerē: aut eꝫ: ita tardiꝰ vnū ho⁊ dimitti q̄ȝ reliquū.

H ¶ Nota 8°. ꝙ duobꝰ modis possumꝰ itelligē fetum ex sanguie gñari vel nutriri. Uno mō ꝙ sanguis in ꝓpria forā sit imēdiatū subm̄ trāsmutādi in fetū: aut imediate nutriēs fetū. Scd̄o mō. ꝙ aut ex sanguine imediate gñet vel nutriatur fetus aut saltē nō nutriat ex eo alio ꝙ nō fit scm̄ ex sanguine. ¶ His habitis sit h̄ pª ꝯclo. possibile est mulierē cōcipere nullo exñte in eo supfluo sanguie iquāto vel in q̄li. pma

Probat. q2 pole est eā cōcipe postq̄ȝ est cōplete mūdificata: ⁊ est x̄e ex febre ꝯualescēs: vt docet expiētia: sed in talibus cōplete mūdificatis ⁊ x̄e ꝯualescētibꝰ nllus est supfluꝰ sanguis in quāto vel in q̄li. ḡ ⁊c̄. Maiorē docet q̄tidie experiētia. Et minor pꝫ ꝑ h̄: ꝙ si in ea eēt sanguis in q̄li peccās nō eēt plene mūdificata. Et si eēt peccās i q̄ȝto supfluo nō eēt x̄e ꝯualescēs: vt ꝯstat ex 3° techni. illa pte. Resumptiua ⁊c̄. vbi dꝫ. ꝙ ꝯualescētis sanguis est bonꝰ ſꝫ paucꝰ.

¶ 2ª ꝯ̄. vtplimuꝫ gñatio fetꝰ ex supfluo est vtili nutrimenti mr̄is. Pꝫ. q2 mr̄ mām gñonis ꝓbet vt nūc supponit ex mēte Arist. p° ⁊ 2° de gñone aialiū ſm plimū nō ꝓbet mām sibi necīā. ḡ supfluā. Et h̄ voluit Gal. 14. d̄ vtilitate. loco supra allegato. Et Ari. p° de gñone. ꝙ mēstruūꝫ datū mr̄e in gñone est superfluū. 2ª ꝯ

¶ 3ª ꝯclo est. supposito ꝙ scd̄e humiditates sint alteriꝰ spēi a sanguine ñ oia mēbra nutriunt imediate ex sanguine menstruo. Probat. q2 saltem ossa et mēbra dura nutriunt imediate ex secundis humiditatibꝰ. 3ª ꝯ

¶ Ex ista sequit. ꝙ impossibile est oia membra fetus imediate gñari ex sanguine menstruo. Nā ipossibile est oia talia nutriri imediate ex hꝯ sanguie: sed eadē ꝑcise est mā generatiōis ⁊ nutritionis. ḡ ipole est illa mēbra ex tali gñari sanguie imediate. ¶ Sequit scd̄o. supposito ꝙ spmā mulieris ſm ptē corpolentam sit mā imediata gñatiōis membrorū ꝙ h̄ sperma q̄ ad ptē corpulētā est aliq̄d de scd̄is humiditatibꝰ. Et iō spmā est supfluitas vltimi alimēti ⁊ ꝓportiōabile. Ser de spmate viri. si ponat tanq̄ȝ mā gñonis ⁊c̄.

¶ Quarta ꝯ̄. ipossibile est mēbra fetus humani nutriri vel gñari nisi mediate vel imediate nutriant vel gñent ex sanguie mr̄is. ꝯ̄ pꝫ. q2 ipole est talē fetū nutriri vel gñari nisi ex mā a mr̄e exhibita. Mr̄ aūt nullā aliā mām ꝓbē pōt adhoc nisi sanguinē aut ex sanguine genitaꝫ: ergo ⁊c̄. Maior sumit. p° de gñatione aialium. Et minor. q2 mām mr̄ non nisi per venas pōt ꝓbere per q̄s non transit mā nutricationis nisi sanguis aut aliquid ex sanguine genitum. 4ª ꝯ

¶ Ex q̄bus pꝫ ad q̄ōnē rñsio. dicendo ꝙ ad gñationem ⁊ nutricationē fetꝰ in vtero req̄rit sanguis tāq̄ȝ mēstruꝰ mā gñationis aut nutricationis fetus cū reqratur san. aptꝰ ad mr̄icis ꝯcauū currere. ex q̄ mediate vel imediate fetus generatur vel nutriat.

¶ Ad argu[ta] ḡ ꝓncipalia. ad primū negat assumptū. Et ad ꝓbōnes. Ad pmam ꝯcedo. ꝙ puella pōt ipregnari añ menstruationē. i. anteq̄ȝ mēstrua effundant. Ex hoc tamē nō ser ipaꝫ ipregnari nllo exñte in ea menstruo apto trahi a spmate viri: licet nō eēt ita generans membra si ad matricē sine tractore fuisset expulsuꝫ.

¶ Nota tñ pro mā huiꝰ rōnis. ꝙ lꝫ puella añ mēstruationē sit iculpate sana ⁊ hēat testiculos fortes ⁊ calidos ⁊ sit apta in testiculis spmā aggregare ⁊ digerere. nō tñ est ad gñonē ita apta sicut postq̄ȝ mēstrua ex̄ ꝓdierunt. Et cā sumit a Galeno in libello de anothomia mr̄icis. q2 opꝫ sperma adherere mr̄ici: mō añ mēstruationē mr̄icis ꝯcauum est politū ⁊ tersum. ⁊ iō spmā non adheret. Sꝫ postq̄ȝ mulier semel mēstruata est ⁊ ora vena⁊ mr̄icis semel apta fuerint remanet aspitas q̄dā apta ad spermatis adherētiā: vñ loco allegato ita dixit Gal. Añ eni q̄ȝ ꝓdeāt menstrua nequaq̄ȝ ꝯcipiet mulier: qm̄ ⁊ eius qd̄ nutrit caret supfluo ⁊ firmationē nō hꝫ: lenis. n. tūc est mr̄ix clausis vasis q̄re effluit spmā ⁊ nō applicat tunice eius. magis idoneuꝫ. n. est ad applicationē id qd̄ est asperū: q̄ȝ id qd̄ est lene. ¶ Et cū dr̄ ꝙ anno. 11. ipregnat ⁊ pro tūc nō est mēstruū. Dr̄ ꝙ ille q̄ tali mō ipregnant iā hñt mēstruū: vñ q̄ñq̄ȝ ꝓdeūt. 11. anno cōpleto vt Haly. 9. theorice. Q; ḡ dicit Aristo. 6. de histori⁊s. ⁊ pmo de gñatione aialiū. intelligit vtplurimuꝫ ⁊ iō iueniunt raro q̄ tūc cōcipiunt. ¶ Ad scd̄am cōfirma/

tionē dr̄ q̄ in muliere cū itegre mūdificata est: est tñ men/
struū mō sup̄ dcō q̄ nō oꝫ eē sanguinē fedū: aut i q̄ꝫto aut
in q̄li peccātē. ❡ At 3am aūt nō vr̄ ꝯ imaginationē q̄ post/
q̄ꝫ mulieri dīnerūt egredi mēstrua ipa ipregnaret cū stet
v̄tutē fortē ip̄matꝫ sanguinē bonuꝫ mr̄is rape vt q̄tidie fit.
Et ꝯstat ex ꝯnib⁹ suppositis: p̄limū tñ cōplo mr̄icis est cā
ꝯcept⁹ p̄uationis tali tp̄e. ❡ Ad 2m p̄n p̄ꝫ ex dcis: q̄ sp̄ma
quo ad corpulētā suā p̄tē illud p̄cipue qd̄ est futuꝝ mā ge
neratōis idē cuꝫ scd̄is humiditatib⁹ q̄ ex sanguie mēstruo
gñanr̄. ❡ Ad 3m dr̄ negādo maiorē: negar̄ etiaꝫ q̄ h̄ dicat
Aui. 21. tertij. loco allegato: lꝫ dicat venā nō pulsatilē vm/
bilici p̄ quā fetui deferr̄ nutrtum terminari ad epar ⁊ suum
gibbū: sed ꝯcedēdū est p̄ viā digōnis in epate fetus sangui
nē attractū digeri nō integra digōne: nec ita q̄ formaꝫ san
guis acq̄rat: sed ita vt fiat fetui ꝯueniēs: ⁊ ibi aq̄sitas vri/
nalis seq̄strar̄: ⁊ q̄daꝫ p̄tes grosse p̄ intestina p̄ meseraicas
mādanr̄ q̄ pellunr̄ post natiuitatē p̄ itestia. ❡ Et p̄ h̄ p̄ꝫ ad
ꝯfirmatiōeꝫ. ❡ Nā negar̄: nullā superfluitatē p̄ itestina pelli
nālr̄: nisi p̄me digōnis superfluū etiā digōnis p̄p̄e stōi puero
rū q̄ flaticū est: ⁊ flata q̄dā a capite q̄ñꝫ fluūt ad stōm pue
ri que pellunr̄ vomitu post natiuitatē: q̄ñqꝫ nō q̄r cib⁹ ad
ꝯcauū stōi trāsmittir̄ aut chil⁹. Ex q̄ p̄ꝫ solo 3e ꝯfirmatōis.
❡ Ad q̄rtū negar̄, q̄ hoc suffecisset nā stomach⁹ erat de/
bilis: ⁊ facile male māe ꝯcurrissent ad fetū ip̄m p̄imētes. ⁊
ēt stōus illo tp̄e debilis est: ita q̄ talē rē digerere nō potuis
set cū post p̄tū nō digerat nisi lac qd̄ est sanguis bis coct⁹.
❡ Ad 4m p̄nie neger̄ secūdinā aut vmbilicū esse aial: sed ve
ne ille ⁊ arterie sunt partes fetus abscindēda s̄m q̄ sūt ex̄
suū corpus p̄ natiuitatē tanq̄ꝫ superflua. ❡ Ad 5m negar̄ con
sequētia. Nā quāuis g̃ra exēpli: mulier p̄gnans in. 8. men
se plus hēat menstrui superflui q̄ꝫ illa que icipit menstruari
nō p̄gnās: tñ illud nō mittir̄ ad mr̄icē vt fetus nō ledar̄: ⁊
calor nālis fetus p̄hibet ne putrefiat. ❡ Mirandū est aūt
de illius caloris v̄tute cū secūdinaꝫ raro retineat p̄ horam
post exitū fetus q̄n ex eius putredine sequanr̄ pessima ac/
cidētia. Et tamē si post p̄mū partuꝫ alius fetus remaneat
nō inde sequunr̄ mala accñtia: vt expiētia notat. est ēt talis
p̄s in p̄tu vtilis vt faciat lubricare fetū. ❡ Ad 6m negar̄ cō
seq̄ntia. lꝫ illud ꝯñs sit ꝯtingēs. Si. n. fetus sit fortis ⁊ mr̄
parū hēat boni sanguis: ⁊ sit debilis v̄tutis ꝯtētiue mater
macrefiet ⁊ discolorabir̄ vbi matre forti exñte fetu nō de/
bili: stat ꝯ̃nū ꝯtingere: tamē mulieres quaꝝ fetus sunt for
tes sunt cōiter q̄rū sanguis est bonus: ⁊ quarū v̄tus suffic̄
pro se ⁊ fetu nutrimētū bonū facere: ⁊ ecōtra: q̄rū fet⁹ sunt
debiles. Nā vt dcm̄ est supra fetus nutrir̄ ex sanguie quo
mulier abūdat. Ex quib⁹ p̄ꝫ ad septimū ⁊ vltimū r̄ñsio.

❡ Cunqꝫ infans parturitur sanguis quē ipsius
epar generat huius sanguinis vices supplet:
⁊ generatur ex eo quod ab eo sanguie gñabar̄.

❡ Cū sup̄i⁹ docuerit nām nutricatiōis fet⁹ in vtero. Hic do/
cet ex q̄ nutriar̄ ex̄ vteꝝ dicēs q̄ cū ifans parturir̄: tūc san
guis quē gñat epar eius supplet vices sanguis mr̄icis: ex̄
quo in vtero nutriebar̄: q̄r est nutrimētū pueri: hic ꝯo san
guis gñar̄ ex eo q̄ fuit genitū ex sanguine mr̄icis: q̄r gñar̄
A ex lacte mr̄icis: qd̄ lac genitū fuit ex sanguie mēstruo ei⁹.
❡ Circa p̄tē nota q̄ añ tp̄s p̄tus nō inuir̄ nutriri infans ex
sanguie genito in ep̄e suo: sꝫ ex sanguie mr̄is. Mihi tñ vr̄
q̄ nō repugnat fetum nutriri ex sanguie q̄ non sit genit⁹ in
epate mr̄is. Puta si p̄p necessitatē nutrimēti f̄ta in epate fe
tus vel venis ad sanguinē ꝯ̃suꝫ nutriet: sꝫ p̄limū nō gñar̄
sanguis in epate fetus in vtero: imo matern⁹ sanguis mo/
dificar̄: ⁊ dearticular̄ in eo vt fetus ꝯueniēs nutrimentuꝫ.
B ❡ Nō. 2o tp̄e p̄gnatiōis sanguinē mēstruū q̄ nō ꝯuenit nu/
trimento fetus retineri. ⁊ s̄m partem conuerti in lac etiaꝫ
ante partum cum ad mamillas transmittitur vt puer post
natiuitatem paratum habeat nutrimentum.

❡ Utrum nutrimentum pueri post natiuitatem debeat di/
geri digestione secunda. Q̄ō. xiij.

Sed circa hoc sunt aliq̄ dubitatiōes. Prio eniꝫ nō
vr̄ q̄ nutrimētū pueri post natiuitatem
oꝫ digeri digōne scd̄a. Primo. n. sanguis menstru⁹ dū fet⁹
erat in mr̄ice nō indigebat scd̄a digōne in fetu: sed nutritum
pueri est idē sanguis magis digest⁹: ḡ nō indiget vt p̄lib⁹
digōnib⁹ digerar̄. Maior p̄ꝫ supius. Et minor p̄ꝫ: q̄r nutri
mētū fet⁹ est lac qd̄ est magis digestū sanguie mēstruo ex
q̄ gñar̄ ⁊ magis digestū sanguie bono mr̄is. Q̄ꝫ aūt est ma/
gis digestū p̄ꝫ: q̄r ex sanguie p̄ digōnē est genituꝫ. Et iō di/
xit Mesue ca. de p̄tisi. q̄ lac est sanguis bis coct⁹. ⁊ Aui.
2. cañ. cap. de lacte. ⁊ lac q̄dē est p̄pinque digōnis cui sup/
uenit digō q̄dā alia. ⁊ Ari. 4. de gñone aialiū. cap. penul.
Lac. n. est sanguis decoct⁹ nō corrupt⁹. ❡ Preterea digō
s̄m medicos est cōuersio i eēntiā ⁊ cōplōnē q̄ ꝯuersiōi nu
trimēti i effcū est cōpetēs: vt p̄ꝫ p̄'. Si ḡ digōne alia digerir̄
sanguis cū i lac ꝯuertir̄. sꝫ q̄ magis est p̄atus ꝯuersiōi nutri
mēti in effcū lac q̄ꝫ sanguis. ⁊ p̄ ꝯñs paucioribus digōnib⁹
ad h̄ indiget. ꝯñs aūt f̄m si in puero ꝯuertar̄ in sanguinē.

❡ Utrū aliqua humiditas lac existat. Q̄ō. xiiij.

Secūda difficultas cui⁹modi humiditas
est lac. Q̄ꝫ enim sit hu
mor. p̄ꝫ ex diffōne humoris. Q̄ꝫ nō sit p̄m⁹ ꝯstat. Q̄ꝫ nō sit
scd̄s. p̄ꝫ q̄r min⁹ appropinq̄t nāe mēbri q̄ꝫ sanguis. P̄ꝫ 2o:
q̄r nec ros nec cābiū nec p̄ hūiditas sanguinea nec gluten.

❡ Utrū lac solū ex menstruo generer̄. Q̄ō. xv.

Tertia difficultas. q̄r si puer ex lacte oꝫ nu
triri nō vider̄: q̄ lac so/
lū ex illo mēstruo sanguie q̄ nutriebar̄ puer in vtero gñer̄.
Primo: q̄r si ita esset tunc puer nō egrederer̄ vterū tp̄e par
tus nālis: p̄p nutrimēti paucitatē. Quia ex q̄ sanguis hic
sufficit in lac cōuerti ⁊ inde fet⁹ ꝯñr nutriri. ⁊ sufficit ḡ mul
tomagis intra vterum sufficiebat nutriri. Cōsequēs tñ est
falsum. ⁊ cōtra Aui. 21. tertij cap. 2. circa finē nā dicit. Par
tus autē nō fit nisi cum fetui nō sufficit qd̄ emittit secūdina
ex sanguine. ⁊ cōtra Arist. q̄rto de gñone aialium. penulti
mo capi. cū dixit. Q̄m̄ q̄n non poterit cibus concepti esse
per vmbilicum p̄pter magnitudinē: tūc preparatur lac.
❡ 2o: q̄r lac gñar̄ ex sanguie optio mr̄is. mēstruū āt nō ē sā
guis optim⁹: ḡ ⁊c̄. Minor clara ē. Maior ē Auic. 10 supi⁹
all'ato cū dic̄. Q̄ꝫ ex sāguie malo expoliato ab oi malitia.

❡ Utrum lac conuenientius generetur in vltimis mensib⁹
q̄ꝫ in primis. Q̄ō. xvj.

Quarta dubitatio. si lac gñar̄ ex sanguine
mēstruo retēto: tūc ma/
gis dēret gñari in p̄'' mēsib⁹ p̄gnatōis q̄ꝫ vltis. Cōseq̄ns ꝯ̃
expiētiā ⁊ ꝯ̃ Ari. 4. de gñone. ca. all'ato. Conseq̄ntia tñ tꝫ:
q̄r tūc oꝫ lac magis gñari q̄n magis abūdat sanguis men/
strui superfluitatꝫ: sꝫ h̄ est magis in p̄'' mensib⁹: ḡ ⁊c̄. Maior
p̄ꝫ: q̄r h̄ est ei⁹ mā. 2o ex Ari. cap. stati all'ato. cuꝫ dixit. Erit
superfluitas maior. s. mēstruorū: q̄m illud qd̄ ꝯsumir̄ ex eis
erit minus q̄ꝫ qd̄ ꝯsumer̄ ante. Et p̄p h̄ erit lac dulci⁹: q̄m̄
nō auferr̄ ab eo p̄s bone digōnis. Minor aūt p̄ꝫ ex h̄. p̄ q̄
in p̄mis mēsib⁹ fetus est minor. scdo h̄ habetur ex Gal. 5.
affor. cōmen. 29. Mulier i vtero habēs flobothomata ⁊c̄.

❡ Utꝝ nā bñ prouiderit ifanti de ei⁹ nutrito. Q̄ō. xvij.

Quinta dubitatio: q̄r nā vr̄ male p̄uidisse
de infantis nutrito: q̄m̄
lac est eis icōueniēs nutrimētū. ❡ Prio: q̄r nutritum qd̄ no
cet flaticis: nocet pueris cū in eis dñer̄ f̄ta: sꝫ lac nocet f̄la/
ticis: vt sumir̄ ex Aui. 2. cañ. cap. de lacte dicēte. Et p̄p de/
clinationē suā ad frigus lac nocet flaticis: q̄m̄ caliditas eoꝝ
ñ ꝯuertit ip̄m ad sāguinē sic oꝫ. ❡ 2o: p̄ h̄ q̄ magis ꝯfert ꝯñ
stentib⁹ q̄ꝫ adulescētib⁹: ḡ magis adulescētib⁹ q̄ꝫ ifantib⁹.
Tenet ꝯñā: q̄r silis vr̄ vtrobiqꝫ cā. ⁊ assumptū est Aui. lo
co all'ato. dicētis. Et est magis ꝯueniēs ꝯsistētib⁹ q̄ꝫ adu/

lescentibus. ¶ Tertio: q2 lac nocet debilia hn̄tibus capita. pueri aūt hn̄t capita debilia ⁊ superfluitatū susceptiua. ¶ Ad hec ergo dubia rn̄det. ⁊ p̄mo ad p̄mū negat consequentia. Et causa est: q2 puer natus opꝫ ꝙ recipiat ab extra nutrimētū digerendū digōne p̄ª. ⁊ per ꝯn̄s ēt scd̄a. Et cōcedit ꝙ. a. est nutrimētuꝫ Socratis magis digestum q̄ꝫ b. vel saltē ꝑ digōnē genitū ex. b. est ꝓpinquius nãe membroꝝ eiusdē q̄ꝫ. a. ⁊ paucioribꝰ transmutatiōibus indiget. ¶ Dubiū tamē est vtrū lac sit magis digestum q̄ꝫ sanguis optimus? puto. n. ꝙ nō: nec vꝫ h̄ argumētū per digōnē ex sanguine summe digesto generat: ergo est magis digestū. ¶ Et ad ꝯfir. dr̄ ꝙ ꝑ digōnē sanguis cuꝫ in lac ꝯuertit fit aptior nutrire pueꝝ: eo mō q̄ dꝫ eē eiꝰ nutrimentum q̄ꝫ sanguis. ¶ Ad scd̄am difficultatē pꝫ ex dcis supra ca. de hūoribꝰ. ¶ Ad 3ᵃᵐ dr̄ negādo ꝯn̄aꝫ. ⁊ causa est: q2 vt dcm̄ est supra nō totus sanguis mēstruus qui multiplicat in muliere est opus vt sit fetus nutrimētū: sed pua ps eiꝰ in vtero: sꝫ totꝰ sanguis mēstruꝰ in lac ꝯuertit. ⁊ fit nutrimentum fetus cū est extra vteꝝ. Itē nō totꝰ sanguis mēstruꝰ q tūc multiplicat suffic trāsire ꝑ secūdinā ad fetū cū ꝓp multū mēstruū resuatuꝫ: vene sūt mltū oppilate. ⁊ iō regurgitat a mr̄ice ad mamillas. ¶ Ad ꝯfirmationes negat: ꝙ mēstruū nō est sanguis optimꝰ in q̄li. Et h̄ mō vult Serap. ꝙ ē expoliatꝰ ab oī malitia. s. q̄ꝫtitatiua sanguis ex quo fit lac: sed de h̄ habitū est sup̄.

¶ Ad quartam dubitationem negatur consequētia. ⁊ dicitur ꝙ cū sanguinis mēstrui supfluitas est pauca: tūc melius pōt digeri ⁊ in lac ꝯuerti. ad Arist. vide caplm̄ bene. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ nãm optīe ꝓuidisse: lac. n. optimū est īfantibꝰ nutrimentum: q2 est boni nutri: ⁊ multi ⁊ boni chimi ⁊ facilis digōnis ⁊ ꝓportiōale nãe mēbrorū. Vn̄ Aui. 2. can̄. ca. allegato. Qn̄ dn̄at ei calitas bona reducit ip̄m ad nãm sanguis eq̄lē velocit. ¶ Ad argᵐ g̊ cū dr̄ ꝙ nocet flaticis. ꝯcedit: sꝫ pueros h̄ itelligimus tpatos nō flaticos: nec pueri sūt fridi: sed tpati in calore. ¶ Ad scd̄m dr̄: ꝙ ibi ꝑ cōsistētes intelligit in fine ꝯsistētie q ꝓp grauitatē humorū minꝰ moueret: ⁊ iō minꝰ rōe sue calitatꝭ acute corrūpit in eis ⁊ rōne caliditatis ꝓhibet citā exiccationem qd̄ nō est ita in adulescētibus oīno. Et ideo negat argumentū ⁊ silitudo. Sed tu in causa cōsidera: q̄re magis consistentibus conferat q̄ꝫ adulescentibus. ¶ Ad tertium dr̄ ꝙ pueri debilia non habent capita q̄ꝫtum ad nãles virtutes: imo fortia.

¶ Et caro qdē ex sanguine gn̄at spisso quē caliditas ⁊ siccitas coagulant: adeps vero ex eius aquositate ⁊ vnctuositate generat quā frigiditas coagulat. ideoq̄ ipsam caliditas resoluit.

¶ Hic ponit dr̄iaꝫ iter carnē ⁊ adipē quo ad causas gn̄ationis di. ꝙ caro gn̄at ex sanguine spisso quem coagulat caliditas ⁊ siccitas. Sed adeps ex sanguis aq̄sitate ⁊ vnctuositate gn̄at quā coagulat frigus. ⁊ iō calor ipam eliquat.

C ¶ Nō tn̄ p̄ i pte ꝙ. s. caro gn̄at ex sanguie spisso reᵘ sanguinis ex q̊ gn̄at adeps. Nō aūt opꝫ ꝙ gn̄et ex sanguie spisso q2 sanguie terrestri ⁊ melico vt sanguis nutriturꝰ melica

D ¶ Nota 2° ꝙ nō dicimꝰ adipē gn̄ari ex aq̄sitate mēbra. sanguis tali q̄lis cū vrina vel sudore emittit: illa. n. aquositas nō nutrit vt supra dictum est. Sed intelligimus eā generari ex sanguinis parte subtili ⁊ ad aqueitatē declini.

¶ Vtrū caro gn̄et a frigido. Qō. xviij.

Circa tamen hūc locū sūt due dubitatōes. Pria. q2 nō vꝫ h̄ assignari cā ꝯueniēs efficiēs carnis. Nā caro eliquat a calō sicco vt cōstat in assatiōe ⁊ distillatiōe: g̊ coagulat a frido. ¶ Scd̄o dn̄ium carnis sig̃nat dn̄iuꝫ hūiditatꝭ vt pꝫ 2° cōplōnū. ⁊ scd̄o techni. ergo saltem nō a sicco coagulat. ¶ Tertio hoc est exp̄sse ꝯ Arist. scd̄o de gn̄atione aīaliū. caplō decimoquarto. ꝺm modum diuisionis Alberti. Dixit. n. Arist. sustentatio autem carnis est ex frigore. ⁊ propter hoc dissoluit ab igne.

¶ Vtrū adeps coagulet a frigore. Qō. xix.

Secūda dubitatio est de adipe: q̄ nō vꝫ vltr coagulari a frigore. Si eni ita eēt nō dꝫ inueniri circa mēbra calidissima illis adherēs cū ibi frigus coagulās nō videat. Cōsequens tn̄ est fl̄m. cū videat multa adherēs cordi. Preterea cū spma sit applicatū parti grosse ꝯuertēdo in carnē ⁊ pti subtili ꝯuertēdo in adipē: nō vr̄ q̄uo vnū coagulat frigore ⁊ a° calore. ¶ Ad p̄ᵐ dn̄t qdā ꝙ caro coagulat calō: sed q̄dā pinguedo ⁊ q̄dā humiditates carni cōmixte coagulant a frido ⁊ h̄ est qd̄ eliquat ex carne ad ignē. Caro aūt ipsa nō eliq̄t a calō: sed forte dissoluit aut cōburit. Et lꝫ carnis coagulatio sit a calō sicco: nō tollit tn̄ qn abūdant significet humiditatꝭ dn̄ium reᵘ corpoꝝ in qbꝰ nō abundat Aris. aūt loco allato loq̄t de illo vnctuoso carni cōmixto qd̄ dcm̄ est iaꝫ coagulari a frido ⁊ calō eliq̄ri. ¶ Cōtra hec rn̄sio vr̄ inuenire ꝙ illud qd̄ est ꝟe caro non coagulat a frido nec eliq̄t a calō cū ab ipso coagulet. ¶ Cōtra hanc rn̄sionē arguit ⁊ p̊. ꝙ caro ꝓut a pinguedine distiguit eliquat a calō. Et arguit ex Gal. scd̄a afforismoꝝ cōmēto illiꝰ afforismi. Sana hn̄tes corpa. vbi in fine dicit ꝙ meⁿᵃ laxatiua cū nō inuenit humorē sibi appropriatū aut aq̄sitatē aut coleram ꝟtit se ad sanguinē ⁊ carnē idē trahēs: ⁊ h̄ nō nisi eliqn̄ g̊ eliquat caro ⁊ sumit ex Auic. scd̄a q̄rti. caplō de signis sumptꝭ ab egestiōe. cū dixit. Fluxus vētris sup quē est vnctuositas nō ab acceptiōe rei vnctuose significat liq̄factionē mēbroruꝫ radicaliū. g̊ radicalia mēbra p̄nt eliq̄ri. constat aūt ꝙ nō a frigido. g̊ a calō. ⁊ tn̄ hec sunt minus eliquabilia q̄ꝫ caro: ⁊ sunt etiā coagulata a calido vt Ari. loco p̄allegato. vult ossa coagulari a calido assante. ⁊ ita pāniculos ⁊ neruos. ¶ Et sumit etiā ab Auic. p̄ma q̄rti. capitulo de ethica: ꝙ ab ea liquefiūt cartilagies que sūt a calore assante vt ossa. ¶ Et planiꝰ sumit de liq̄factiōe carnis ꝯ piguedinē ⁊ adipē disticte. 16. tertij. de signis fluxꝰ ventris. cū dic. Et q est ex liq̄factiōe adipis est virulētus grossus sic in vlceribꝰ cū piguedine ⁊ colore diuerso. deīn fit ei eēntia adipis absq̄ diuersitate in sub̄a sua neq̄ in eēntia sua. Et silr̄ est dispō liquefactiōis carnis rubee: nisi q2 p̄uat pinguedine ⁊ est postremū eius coloris feculēti. Et ꝙ hec liq̄factio fiat a calore sumit ab Aui. eadē. 16. tertij. c. de cura fluxꝰ colliq̄tiui. ¶ Albertꝰ aūt magnꝰ 2° de gn̄one aīaliuꝫ. sup loco allato nō dixit exponēdo Aristo. ꝙ carnis coagulatio fit a frigido: sed ꝙ terminatio carnis est per friduꝫ cōplōnale: nō ꝑ fridū absolute. Nā cū fridū sit q̄litas mortificatiua nō inuenit absolute fridū viuēs. Et signū est huius ꝙ calore sicco agēte i carnē vr̄ solui aliq̄ gn̄e solōnis. Et sic Albertꝰ: nec ex illo textu vult ꝙ absolute caro coagulat a frido. nec ꝙ ꝓprie eliquat a calō. Nam ꝺm ꝓpriū modū accipiēdi eliquationē ⁊ coagulationē putandū est carnē proprie dcāꝫ nec eē coagulabilē: nec eliquabilē. si bn̄ examināt ea que ab Arist. 4. methaurorū. dn̄r: Et iō Arist. in textu veteris trāslationis nō dicit ꝙ caro coagulat a frido sed dixit. Sustentatio autem carnis est ex frigore. ⁊ ꝓp hoc dissoluit ab igne. Si aūt sumat large coagulatio vt Aui. sumit h̄ ꝓ oi factiōe terminati ꝑ resolōnē humidi supflui ⁊ cōprehēsiōe remanētis in sicco terreo ex interminato. Constat ꝙ coagulatio carnis fit ex calido sicco ⁊ ex frigore complexionali. Sed coagulatio pinguedinis est a frigido absolute: nec ego volo ista pro nūc clarius dicere. ¶ Ex qbꝰ rn̄sio pꝫ. ⁊ cōcordia doctoꝝ ⁊ Ari. nā huic modo coagulatiōis a calido nō repugnat eliquatio. Hāc aūt mām de coagulatiōe ⁊ liquefactiōe hodie parū cognitā reseruabo ad locū vbi loq̄mur de spmate: vtꝝ fit a frido coagulabile vel liq̄bile. ¶ Ad 2ᵐ dꝫ ꝙ adeps coagulat a frigore. Nec vꝫ argumētum. adeps coagulat cū p̄ntia multi caloris actualis sup temperamētū. ergo non coagulatur a frigido. Nā concedo ꝙ. a. est tūc coagulatū ⁊ coagulat magꝭ a frido actua

li ⁊ eſt calẽm actuali caliditate in quarto gradu: qꝛ combu rens: vt cõſtat in plũbo liquefacto ſtatim poſt coagulatio nẽ. Nõ vȝ ergo argumentũ. Coagulatur circa ꝑncipalia ⁊ cor. ergo nõ eſt a frido. Ex qbꝰ pȝ qũo ſperma duaꝝ diuerſarũ mãerũ: vnã coagulat per frigus: aliã per calorẽ.

De mã ꝛgñationis mẽbrorum ſpmaticoꝝ vid̃ a Gal. ꝑ tegni. cõmẽ. 29. ⁊ 3. cõ. 6.

¶ Mẽbra aũt q̃ ex ſpmate ſũt creata cũ ſolõnez cõtinuitatis patiunt̃ certa cõtinuitate nõ reſtaurant̃ niſi pauca ex eis ⁊ in paucis habitudinibꝰ ⁊ in etate pueritie ſicut oſſa ⁊ rami venaꝝ parui nõ eni magni neq̃ arteriarũ. Cũ. n. aliq̃ eorum pars ſeiungitur nihil loco eius naſcitur.

¶ Nũc Aui. ponit dr̃iaȝ inter mẽbra ſpermatica ⁊ carniformia. Et duo facit. ꝑ hoc. ſcẽo remouet vnũ dubiũ ibi ſcẽa. (Et illud qdẽ.) Dicit ꝑ ꝙ mẽbra q̃ ſunt genita ex ſpermate cũ patiunt̃ ſolõnẽ cõtinuitatis nõ reſtaurant̃ certa cõtinuitate: niſi ex pauca eis ⁊ in paucis habitudinibꝰ ⁊ in etate pueritie: ſicut oſſa ⁊ rami parui venaꝝ: qꝛ magni rami venarũ nõ reſtaurant̃: nec magni rami arteriaꝝ: ſed cuȝ aliq̃ ꝑs earũ ſeparat̃ totalis a corꝑe. ſ. notabilis nihil loco eius naſcit̃: ⁊ iſta ſunt ſicut oſſa: ⁊ nerui. Sȝ illa q̃ ſunt creata ex ſanguine renaſcunt̃ poſt deperditionẽ ſuã ⁊ cõtinuant̃ per talẽ ſubam q̃lis ſunt ipſa ſicut caro. ¶ No. ꝑmo in duobꝰ poni dr̃iam inter mẽbra dicta: vnum eſt de recõtinuatione poſt ſolõnẽ ſolõnis q̃ alr̃s vocat̃ vnio. ſcẽm eſt renaſci poſt talẽ ꝑtis notabilis ſeꝑationẽ. Nã hec duo in notabili q̃titate ⁊ in oĩ etate iueniunt̃ in carne: ſȝ in mẽbris ſpmaticis nõ inueniunt̃ niſi raro ⁊ in paucis hitudinibꝰ ⁊ in ꝑua ſeparatione ⁊ in etate pueritie. ¶ No. ſcẽo. per certã cõtinuitatẽ Aui. itelligere ꝯtinuitatẽ verã per adherẽtiã ꝑtiũ cõſiliũ ſpecifice denoiatarũ in gñe mẽbroꝝ abſq̃ intermedio alterius rõnis ſicut carnis cũ carne: ⁊ vene cũ vena: ſine alterius corꝑis medio. Et hãc vocat Gal. cõtinuitatẽ ꝑme intentionis. Aut qꝛ hãc ꝑ nã intẽdit ꝙ appȝ in nõ hñtibꝰ preternãle nocumẽtuȝ. aut qꝛ h̃ nomẽ cõtinuitatis ſm magis ꝓpriã intẽtionẽ dr̃ de illa. ¶ No. 3°. ꝙ lȝ hic mẽbra nõ cõtinuent̃ mõ dicto. tñ fit cõtinuitas ſcẽe intẽtiõis q̃ eſt colligatio ꝑtiũ diuerſarũ per aliqd ambobꝰ circũpoſitũ qḋ vnã ꝑtẽ ꝓhibet ab alia ampliꝰ ſeparari. ⁊ hec res ligãs h̃ mõ oſſa vocat̃ grece porꝰ ſarcoides. i. calloſitas carnoſa: arabice aũt dr̃ oroſbot. ¶ No. q̃rto. ꝙ cũ dr̃ ꝙ nihil taliũ partiũ regñet̃. Hoc eſt falſum abſolute loq̃ndo. Nã qñ in medio coxe aut cruris fruſtũ oſſis extrahit̃ totũ in ꝓfundo nã gñat in medio ꝑtiũ remanẽtiũ rẽ durã nõ quãtũ eſt os que vocat̃ oroſbot ⁊ hoc notat expientia, ſȝ nihil gñat̃ ſupple eiuſdẽ denoiationis ſpecifice in gñe mẽbroꝝ. ¶ No. q̃nto vt ſumit̃ tertio tegni. ꝙ qñq̃ in pueris reſtaurant̃ ⁊ vniuntur vera vnione. ⁊ ſm ꝑmã intentionẽ. ⁊ iteꝝ rami parui venaꝝ reſtaurant̃ ⁊ remotis eis aliqñ loco eoꝝ regñant̃. Hoc tñ nõ accidit niſi qñ puer ille eſt fortis virtutis nutritiue ⁊ digeſtiue qḋ maxime eſt in calido ⁊ humido nõ plurimũ a tẽperamẽto recedente. ⁊ hoc notat experiẽtia: in carnoſis autẽ mẽbris fit manifeſta reſtauratio.

¶ Utrũ ſit aliq̃ cauſa ꝓpter quã fiat reſtauratio in vna etate: ⁊ non in alia. Queſtio. xx.

Sed difficultas nõ parua eſt in aſſignãda iſtarũ cã. Oẽs tñ in hoc cõueniũt ꝙ difficultas reſtaurationis qñq̃ eſt ꝑꝑ nãles mẽbri diſpoſitiones viuẽdi. ſicut ſunt durities. mollities ſiccitas. caloris paucitas. v̓tutis debilitas. Qñq̃ aũt eſt ꝓpter aliqḋ accidẽs nãle cõiunctũ cũ mẽbro ſicut motus qui cõiungit̃ pulmoni ⁊ trãſitus rei aeris q cõiungit̃ vijs vrine: aut ſeparatio ⁊ elõgatio partiũ ſicut in neruo accidit tranſuerſalr̃ inciſo. aut res intus vt melãcolicus. aut defectus bone mãe. vel mala cõplo mẽbro acq̃ſita: ex quo pȝ gradus eſſe difficultatũ harũ reſtaurationũ diuerſos cũ merito nãliũ diſpoſitionũ os difficillime reſtaurat̃ merito accñtaliũ caro cordis ⁊ magne arterie ⁊ magni nerui difficiliꝰ oſſe reſtaurantur. Ponere aũt nũc iſtos gradꝰ longũ eſſet nimis cũ certitudine. ſȝ in cã ipoſſibilitatis reſtaurationis in etate ꝓuecta ⁊ ꝑcipue regñatiõis ꝑtis deficiẽtis iueniunt̃ diuerſi modi dicẽdi. ¶ Cõciliator. n. dr̃ia tertia annexo q̃rto ponit cãs.

De cãis ipoſſitatis ꝛgñationis i mẽbris ſpermaticis.

¶ Pria. defectꝰ nãe agẽtis q̃ eſt informatiua. Nã mẽbroꝝ regñatio fit ab informatiua v̓tute. Iſta aũt abſcedit formato fetu. aut ſi qd eiꝰ trãſmittit̃ ad cor: fetꝰ mõ infra dicẽdo illud eſt debile. ⁋ Scẽa eſt defectꝰ mãe appropriate q̃ eſt ſperma. ⁋ Tertia eſt v̓tutis reſtauratiue debilitas cãta in mẽbro ꝑꝑ ſolõnẽ cõtinuitatis. ⁋ Quarta eſt durities mẽbri: vñ nutrimẽtũ multa indiget trãſmutatiõe añq̃ȝ in mẽbri ſubaȝ ꝯuertat̃: ⁊ eedẽ ẽt pñt dici cãs ipoſſitatis ꝯtinuatiõis cũ ẽt glutinis ꝑ qḋ mẽbroꝝ exiſtit ꝯtinuitas ꝑn'' fit ex ſpmate. Sȝ qꝛ infantibꝰ ⁊ pueris v̓tus reſtauratiua eſt fortis ⁊ aliqḋ v̓tutis iformatiue relictũ ẽ ex ſpmate. q̃dã ẽt ꝑs ſpmatice mãe reſeruata eſt latitãs in mẽbris. ⁊ mẽbra iſta nõ ſunt mltũ dura. iõ qñq̃ ꝑuo exñte defectu reſtaurant̃. Remanẽtia aũt iformatiue v̓tutis inuit Aui. 21. tertij. ca. 2. cũ dicit. Et formatiua qdẽ approꝑata eſt recõtinuatiua ad creatorẽ vt ſit ꝑparatus nõ ceſſans cõprehẽdere cũ augmẽto fetus q̃ nõ cõprehendit̃. Et h̃ eſt de ſecretis dei h̃ Auic. ¶ Mihi tñ vr̃ graue ꝙ ꝑs ſpmatis remaneat tãto tꝑe nõ ꝑmutata. Uidi tñ pluries pueros natos: ⁊ vſq̃ ad triẽniuȝ ſtantes cã defectu oſſis capitis cruris ⁊ oſſis qḋ vocatur cauilia pedis ita vt ſuꝑ pedes erigi nõ poſſent imo lateraliter plicarent̃: ⁊ tñ a nã cõpleri ita vt poſt rectiſſime inciderẽt. Qḋ puto ex vigore iformatiue derelicto ⁊ ſuꝑfluo nutrimẽti oſſis qḋ adhuc multũ appropinq̃t nãe ſpmatis ex quo fit gñatio vt parũpoſt dicã. Sȝ in carnoſis mẽbris fit reſtauratio ⁊ vnio v̓a: ꝓpterea ꝙ ſunt fortis v̓tutis reſtauratiue ⁊ nõ multũ ſunt debilitata ex ſolõne cõtinuitatis ⁊ paruam opȝ fieri trãſmutationẽ ſanguinis in eorũ regñatione. ⁊ mã parata eſt in promptu puta ſanguinis. ¶ Alij dicũt ꝙ ſpermatica mẽbra generant̃ ex ſpmate in quo fundata eſt aĩa. ⁊ nõ pñt hec ſpermatica ſuſtentari ſine parte aliqua ſpermatis a ꝑncipio generationis contracti. ⁊ ideo cum deperduntur: qꝛ ibi nõ eſt antiqua mã ſuper qua ſuſtentatur non põt fieri regeneratio. In carne autem eſt cõtrarium. ſed hic modus nõ põt ſaluare quomõ parui rami venarũ ⁊ neruoꝝ reſtaurant̃ in pueritia. Et iõ magis placet mihi modus ſupra poſitus dummodo non ex toto negemus virtutem informatiuam remanere in puero: nec negamꝰ mãm ꝓportionatã gnõni mẽbroꝝ radicaliũ iueniri in corꝑe cũ ſit eadẽ mã gnõnis ⁊ nutritiõis. ſȝ dicat̃ vt in fine limitaui. ¶ Utruȝ aũt cerebꝝ epar ⁊ ſilia mẽbra cũ ꝑs defecerit poſſit ſolidari: aut nõ: aut regñari: ẽt puto ꝙ ſic. Nã ð cerebro teſtor vidiſſe q̃titatẽ nucis exiuiſſe: ⁊ poſtea iteꝝ repletũ eẽ locũ ſuba medullari vt ſupra effunderet̃ extra craneũ: ⁊ tãdẽ multotiens tali ꝑte remota per cauſtica infirmũ euaſiſſe. ¶ In ſũma ergo ſpmaticã ſoluta: aut ſm ꝑtẽ ablata nõ vniunt̃ ⁊ ꝯtinuant̃ certa ꝯtinuitate: nec ẽt regñant̃ niſi pauca ⁊ ꝑua ⁊ in etate pueritie. Et cã eſt: qꝛ hec mẽbra debilẽ hñt imutatiuã v̓tutẽ: iõ nutrimẽtũ in ſuã ſilitudinẽ nõ pñt plene ꝯuertere. niſi ſit cõprehẽſuȝ in eoꝝ poris. ⁊ vbi ſit in poris ſuperficialibꝰ precipue in ꝑte diuiſa ⁊ ſoluta ꝑternãliter q̃ ꝑꝑ h̃ debilitata eſt nõ plene aſſimilat: ſed in rẽ calloſam nutritiua vel imutatiua oſſis tale nutrimentũ cõuertit. Accedit ad huiꝰ cãm multa tranſmutatio ſanguinis req̃ſita ad eoꝝ regñationẽ. In q̃buſdaȝ aũt imperfectis aialibꝰ vt cãcro ⁊ lacerta: qꝛ q̃ſi ex ſili mã totum nutrit̃: ⁊ v̓tus informatiua remãſit in eis fortis: ne cito deficerẽt: cõtingit ꝙ fiat taliũ ꝑtiũ regñatio cũ ſit facilis. non ita aũt cõtingit in aialibꝰ perfectis. ¶ Et ſi querat̃ vtrum humor albugineus poſſit reſtaurari poſt euacuationẽ vel multã eius effuſionẽ. Gal. vr̃ cõcedere ꝙ ſic. nam vult q̃rto de accñti caplo. ſcẽo. ꝙ paruitas pupille cõtingens ex paucitate vel defectu hũoris albuginei põt curari ſed cuȝ

Uide ad materiã Hipo. ⁊ Ga. 5. af fo. 18.

A

difficultate. ſ3 illũ hũorẽ nõ voco ſpermaticum mẽbrum. ¶ Nota tñ ex Sal. non hñri ꝙ vbi effundat̃ dictus humor poſſit regñari. ſed põt aliqualiter ex illo dicto ſuaderi.

¶ Et hec qdẽ ſunt ſicut oſſa ⁊ nerui. Illa vero q̃ ex ſanguĩe ſũt creata renaſcũt̃ poſt ꝑditõez ſuã: ⁊ ꝯtinuant̃ tali ſubã q̃lis ſunt ipſa caro: ⁊ illud qdẽ qđ eſt creatũ ex ſanguĩe in quo v̄tus exiſtit ſꝑmatis dũ nõdũ inter ipm̃ ⁊ ſpmã tp̃s interceſſit niſi paruũ: illud mẽbꝝ qñ tollit̃ iteꝝ naſci põt ſicut dẽtes in etate pueritie. Cũ aũt ſanguis ad aliã ꝯuerſus fuerit cõplonẽ nõ iteruz renaſcet̃.

De dẽtibꝰ vide. a Sal. 5. miamir. c.4.7.12 de vti. par.c.8. 7.16.eiuſ dẽ.c.3.7 a Tru.3 tegni cõ mẽ.19.

¶ Nũc remouet dubiũ qđ poſſet oriri. Et ẽ vtꝝ ſit aliqđ mẽbrũ p̃ter carnẽ ⁊ adipẽ qđ cuz tollit̃ poſſit oriri. Sal. rñdit ꝙ ſic: qꝛ aliq̃ membra ſunt q̃ gñantur ex ſanguĩe in quo eſt virtus ſpermatis adhuc: ⁊ iõ qñ tolluntur: nõ multo interueniente tẽpore inter ablationẽ eoꝝ ⁊ ſperma: ex quo genitus fuit hõ renaſci poſſunt ſicut dentes in etate pueritie: ſed qñ ſanguis iã eſt conuerſus ad aliam cõplexionem q̃3 fuerit in etate pueritie non renaſcuntur.

B ¶ Ubi no. ꝙ Aui. innuit mẽbroꝝ q̃dã gñari ex ſpmate: q̃dã ex ſanguine abſolute: ⁊ illoꝝ q̃dã gñant̃ ex ſanguine in quo adhuc aliq̃ v̄tus exiſtit ſpmatis. Quedã ex ſanguine nõ ita mãm ſpmatis hñte gñant̃. ꝑma notabil̃r remota nõ regenerant̃. ſcđa regenerant̃ poſt eoꝝ ſeparationem. ſed in tp̃e in quo ſanguis nõ multũ a nã ſpermatis receſſit. tertio loco poſita regenerant̃ in omni etate.

¶ Utꝝ dẽtes ſint ex ſanguĩe ĩ q̃ v̄rꝰ ſpmatis exiſtit. qõ. xxj.

Sed hec dicta circũſtãt multa dubia. ¶ Prim̃ qꝛ nõ vr̃ ꝙ dẽtes ſint ex ſanguĩe in quo v̄tus exiſtit ſpmatis. Nã ſanguis q fit in corꝑe in etate in q̃ ſperma põt in eo mľtiplicari ẽ magis vicinꝰ nãe ſpmatis q̃3 ſanguis genitꝰ in etate in q̃ ſpmã gñari nõ põt: ſ3 dẽtes pl̃m gñant̃ in etate ĩpotẽte ad ſpmatis gnõnẽ: vt cõſtat: g̃ gñat̃ ex ſanguine multũ diſtãte ex ſpmatis nã ⁊ in quo nõ d3 eſſe v̄tus ſpmatis. ¶ P. virtus ſpmatis q̃ d3 eſſe in ſanguine ex quo dentes gñant̃: aut eſt v̄tus actiua: ⁊ h̃ nõ: qꝛ ſanguis ẽ mã dentiũ nõ agẽs: vel paſſiua ⁊ tũc ille ſanguis plus ꝑticipabat nã ſpmatis q faciliꝰ in ſpmã ẽ trãſmutabilis: cõſtat autẽ ꝙ hic eſt ſanguis iuuẽtutis cal̃s exñs ⁊ ex quo videmus ſpmã plimũ gñari aut ſaltẽ ſanguis adoleſcentie: cũ g̃ dentes plurimũ tunc nõ ꝓducant̃ nõ videt̃ ꝙ generant̃ ex ſanguine in quo exiſtit virtus ſpermatis.

¶ Utrũ a nutritiua dentes gñent̃. Qõ. xxij.

Scđm dubiũ: ex q̃ v̄tute dẽtes gñant̃ ⁊ nõ vr̃ ꝙ a nutritiua: qꝛ nutritiue eſt nutrimẽtum aſſimilare: nũc aũt in gñatione dentiũ nutrimẽtũ nõ aſſimilat̃. ¶ Preterea nutritiue nõ eſt noua mẽbra formare ex toto: dentes autẽ ex toto generantur de nouo.

¶ Utrũ dẽtes poſt euulſionẽ regñari poſſint. Qõ. xxiij.

Tertiũ dubiũ: qꝛ nõ vr̃ ꝙ dẽtes poſſint pꝰ euulſionez regñari. Nã difficiliꝰ ẽ mẽbꝝ total̃r ablatũ regñare q̃3 ꝑtẽ ⁊ eius ſolutionẽ ꝯtinuare. S3 ꝑs dẽtis fracti nõ reſtaurat̃: ⁊ ſil̃r diuiſo ſibi cõtingens nõ ꝯſolidat̃. g̃ ⁊c̃.

¶ Utꝝ nerui ⁊ vene ĩ nõbili q̃3titate regñari poſſint. q. xxiiij.

Quartũ dubiũ: qꝛ vr̃ ꝙ ſaltẽ nerui ⁊ vene ĩ nõbili q̃3titate poſſint regñari. Nam plus diſtat a nã ſanguis dẽs q̃3 tunica vene vľ ligamẽtũ vľ neruꝰ. nec fortior ẽ v̄tus reſtauratiua dẽtiũ q̃3 dictoꝝ mẽbroꝝ: g̃ cũ dẽtes poſſint reſtaurari ſeq̃t̃ ꝙ p̃dicta mẽbra poſſũt reſtaurari.

¶ Utꝝ in ſenectute nr̃oꝝ oſſiũ maioratio fieri dẽat. qõ. xxv.

Quintũ dubiũ: qꝛ vr̃ ꝙ in ſenectute dẽret fieri oſſiuz nr̃oꝝ maioratio: qꝛ nõ minꝰ ſũt duri dẽtes ĩ etate ſenectutis q̃3 oſſa ſpõdiliũ: ⁊ nõ debilior ẽ calor nãlis ad illiꝰ hũidi extẽſionẽ q̃3 ad dẽtiũ magnificationẽ: cũ g̃ dẽtes in q̃libz etate creſcant: ſeq̃t̃ ꝙ oſſa ꝑiter creſcere debẽt.

¶ Utrũ dentes ſenſuz habeant. Queſtio. xxvj.

Sextũ dubiũ. vtrũ dentes hẽant ſenſum. ⁊ vr̃ ꝙ ſic. ex Aui. 7ª tertij cũ dicit. Scias ꝙ dentes ſunt de ſũma oſſiũ: qbꝰ ineſt ſenſus. Et p̃ʒ ꝑmi. de anathomia dentiũ in fine. Ibi. n. dixit ꝙ expimẽtũ ſibi demõſtrat eos hr̃e ſenſuz. ¶ In oppoſitũ eſt Haly. nono theorice. cap. de egritudinibꝰ partiũ oris cũ dicit. Et ſciẽdũ eſt dẽtes per ſeipſos nullũ hr̃e dolorẽ: nõ eni ſentiũt: cuius ſignũ eſt: qꝛ cũ horũ aliqs frangit̃ in modica ſui parte hõ non leditur.

Ad hec dubia rñdet̃. ⁊ ꝑmo ad ꝑmũ. Nota ꝙ mã ꝓpria gñationis mẽbroꝝ ſpermaticoꝝ eſt ſperma mulieris quo ad ſuã partẽ corpulẽtã qđ fuit in teſticulis mulierũ dealbatũ dearticulatũ ⁊ coctũ ex ſuperfluo in quãto digẽnis tertie aut q̃rte ſm̃ varias vias: ita ꝙ pars illa corpulẽta nõ differat ſpẽ ab hũiditate ex q̃ fit nutrimẽtũ mẽbroꝝ: vt qdã volũt: tñ eſt al̃r dearticulata vt virtus ſpmatis gignitiui poſſit ipſã ſegregatã trãſmutare in ſubſtantiã mẽbri ſpmatici añq̃3 ſit dearticulatũ in mẽbris nutrimẽtũ qđ digerit̃ ab eis cuz ibibit̃ in poris. ⁊ mẽbra illa ſpmatica vndiq3 q̃ſi ipm̃ per totũ cõtangũt. ad gñationẽ g̃ mẽbri ſpmatici ſeparati non ſufficit in mã ſola p̃paratio q̃ hr̃ in hũiditatibꝰ ſcđis añq̃3 digerant̃ in teſticulis vbi illa ſufficit ad gnõnẽ cõiũcte ꝑtis que fit in actu nutritiõis. Et iõ Ari. 3° de gnõne aialiũ poſuit ꝺiam inter dentes ⁊ oſſa ex ꝑte mãe gnõnis nõ obſtãte ꝙ dicat dẽtes gñari ex nutrimẽto oſſiũ vñ ſic dixit. Cã vero ꝓp quã nõ eſt nã dentiũ ⁊ alioꝝ oſſiũ eadẽ: eſt. qꝛ oĩa oſſa creant̃ ex ꝑma ſuſtẽtatione corꝑis: creatio aũt dẽtiũ eſt vltimo. ⁊ paruũ poſt ſubdit: dentes aũt nõ ſunt niſi ex cibo oſſiuz. l3 ꝓpe ꝑnm̃ capli dixerit. gñatio dentiũ eſt ex oſſibꝰ. ¶ Ex h̃ infero ꝙ dẽtes ſunt ex nutrimẽto approꝑato oſſibꝰ ⁊ p̃cipue mãdibularũ ⁊ ꝙ illis ſupfluit: ſequitur ꝙ nõ ſunt ex ſanguĩe imediate ſi ponamus humiditates ſecundas differre a ſanguine. ¶ Uel ſi ponamꝰ ꝙ nõ differũt a ſanguine: ſaltẽ ſequit̃ ꝙ dẽtes non gñant̃ ex ſanguine paruũ trãſmutato a ꝓpria nã ſicut caro: ſ3 ex ſanguine multũ trãſmutato v̄ſus nãm mẽbroꝝ ſpmaticoꝝ. Et iõ qdã intelligũt nõ abſurde ꝙ gñatio dentiũ eſt ex ſanguine in quo adhuc aliq̃ v̄tus exiſtit ſpmatis: qꝛ ex ſanguine trãſmutato nullũ ad nãm ſpermatici mẽbri. ⁊ qꝛ horꝝ mẽbroꝝ q̃ ex tali mã gñant̃: gñatio eſt difficilis indigens imutatiua forti: qꝛ ſunt mẽbra multũ a nã ſanguinis diſtincta: iõ nõ põt ſemꝑ tale mẽbruz de nouo gñari: ſed in pueritia aut adoleſcẽtia. ⁊ qñ ſanguis permutatus eſt ad aliã cõplonẽ q̃3 pueritie aut adoleſcẽtie nõ pñt gñari. ⁊ qꝛ mã nõ habet̃ ita p̃parata. ⁊ qꝛ agens debilitat̃ puta imutatiua. ¶ Ex qbꝰ argumẽtoꝝ ꝯtra hanc ꝑtẽ factoꝝ p3 ſolo. ¶ Scđo mõ dici põt notãdo ꝙ l3 in ſpermate viri ſit virtus actiua. tñ v̄tus de qua h̃ loquit̃ Aui. nõ eſt illa: cuz hic loquit̃ de virtute q̃ eſt in mã loquit̃ ergo de v̄tute paſſiua q̃ eſt in vtriuſq3 ſpmatis ꝑte corpulenta ſm̃ Sal. vel in ꝑte corpulẽta ſpermatis mulieris tm̃ ſm̃ ſequẽtes Ariſt. hec aũt ꝑs approꝑate eſt apta ꝯuerti in mẽbra ſpmatica: vt p3 in notato ꝑmi modi. ille g̃ ſanguis magis ꝑticipat tali v̄tute ſpmatis q magis eſt ꝑatus eſſe ſubm̃ gnõnis ſeiũcte vel totalis mẽbri ſilis multis ſpmaticis mẽbris q̃3 ille q nõ eſt ita ꝑatus. ⁊ qꝛ mẽbra pueri nõ multũ a nã ſpermatis differũt. qꝛ paruũ tp̃s interuenit poſtq̃3 ex illo ſunt genita: ideo ſanguinẽ gñant hoc mõ poſſibilẽ vbi iuuenuz mẽbra multũ diſtãtia a ſpermatis nã: ⁊ ſil̃r ſenũ hoc nõ faciunt in ſanguine: ergo infantibus ineſt hec virtus ſpermatis. ⁊ membra que nõ ſunt apta: niſi ex tali ſanguine gñari: l3 poſſint poſt fetum natum generari tñ nõ ſemꝑ: niſi tãdiu q̃3diu virtus eſt in ſanguine. cũ ergo dicit̃ ꝙ paſſiua ſilitudo eſt magis in ſanguine iuuenili. q̃3 in puerili: qꝛ ille ſanguis poteſt in ſperma conuerti. ¶ Dicit̃ ꝙ ꝯña nõ valet: nam ſperma nõ eſt paſſiuum ſiue receptiuũ forme ſpermatis: ſed mẽbrorum. Et ideo ſanguis magis receptiuus forme membrorũ abſq3 cõuerſione ad ſperma eſt magis participãs ſimilitudinarie ad virtute ſpermatis ⁊ iſte eſt puerilis ſanguis.

¶ No. tñ pp argumēti mām ꝙ de gnōne dentiū in senectu te diuerse repiunt̄ opiones. Nā Haly. putat nullo mō poꝛe eos regñari in senectute. vt Aui. vr̄ h̄ inuere. Uñ. 9. theori ce. caͦ de egritudibꝰ dētiū ita dic̄. Audiui āt nōnullos q di cerēt se senes vidisse qbꝰ cū recessissēt dētes redierūt vt alij ꝓducti sunt eoꝝ loco. Nec ego veꝝ id credo q̄ eteni ꝓdu ctioni dētiū ꝑparata est mā in senū coꝛpibꝰ nō habet̄. Sed Ari. in. 5. de gnōne aialiū. h̄ nō negauit vltio caͦ esse poꝛe. Dixit. n. ꝛ forte nascunt̄ iuxta senectutē pp multitudinē ci bi q̄ est in amplitudine ossis. ꝛ Alber. magnꝰ scd̄o de ptibꝰ aialium caͦ de nā ꝛ numero ꝛ cā dentiū dixit. Et ego vidi vnū virū cui in senectute. 80. annoꝛuꝫ nati sunt.

¶ Ad scd̄m dr̄ ꝙ gñatio dentiū est opus virtutis gñatiue ꝓut gñatio est cōis ad virtutē gñatiuam spermatis ꝓlifici ꝛ formatiuā. Et vt dixi aliqua talis respectu quoꝛundam proprioꝛum membroꝝ remanet in fetu genito.

¶ Ad 3^m^ dr̄ negādo. ꝙ in quolꝫ casu ꝛ vl'r est difficiliꝰ re gñare rē silēm loco mēbri ablati q̄ꝫ partē abscissaꝫ sine to tius ablatione regñare vel aliqd loco eiꝰ aut q̄ꝫ ptes conti nuitatis restaurare certa vnitate. Nā caro in cācrena non dū moꝛtificata sꝫ malignata incoꝛrigibili malitia si aufert̄ tota renascit̄ alia facil'r loco eius: vbi si per ptē remoueas nō renascet̄ nisi ꝑus tota remoueat̄: ꝛ sil'r in talibꝰ pars nō cōsolidat̄ ꝛ ablatio ad sensuꝫ medicoꝝ renascit̄. Tu tñ co gita causaꝫ ꝓpter quā hoc fit in dente que facilis est.

¶ Ad 4^m^ negat̄ ꝯñtia. lꝫ añcedēs sit dubiū. ꝛ cā pꝫ ex dr̄ia assignata ab Ari. loco supra allegato. inter dentes ꝛ ossa.

¶ Ad 5^m^ dr̄ ꝙ nā intēdit ꝯtinuū additamētū dētiū: ne defi ciāt ex ꝯtritione vnius cū alio vt vult Ari. 3. ꝛ. 5. de gnōne aialiū: nō sic āt est i ossibꝰ: vt 2ͦ de aia coll'r. Nā tāq̄ꝫ regu latus ab aia caloꝛ extēdēs nō quālibꝫ intendit extensionē.

¶ Ad 6^m^ dicēdū ꝙ dentes sentiūt ꝑ spūm aialē delatū per eos a neruis q cū ipsis ꝯiungunt̄ in radice eoꝝ. Et hāc opi nionē vident̄ sentire Aui. ꝛ Gal. vtrū aūt suba dentis ꝑter neruū sentiat aut solū sit mediū in tactu sicut qdā dicūt de carne videbit̄ infra cū de oꝛgano tactus loq̄mur ꝛc̄.

¶ Et dicemus etiā ꝙ mēbroꝛū sentientiū mo biliū plerūq̄ꝫ motus ꝛ sensus simul ꝑncipiū est vnus neruus ꝛ plerūq̄ꝫ separantur: ꝛ erit prin cipium cuiusq̄ꝫ virtutis neruus.

¶ Hec ps supius diuisa est in q̄ ponunt̄ diuisiōes ꝑticulares nō vl'r oia mēbra cōphendētes. ꝛ diuidit̄ in duas ꝑ h̄ scd̄o in fine capl'i ponit regulā. ibi scd̄a. (Mēbra āt fortia.) Pri ma i. 5. sic sunt. 5. diuisiōes q̄s ponit ibi scd̄a (Et ēt dicemꝰ) ibi 3^a^. (Oia quoq̄ꝫ) ibi 4^a^) Et dicemꝰ ēt) ibi 5^a^ (Et dicemꝰ ēt ꝙ sunt.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ mēbroꝝ sentiētiū ꝛ mouentiū alia sunt q̄ ābas opationes faciūt ꝑ vnū neruuꝫ. Alia sunt que has opationes faciūt ꝑ diuersos neruos. ita ꝙ cuiuslꝫ isto rū est ꝑn^m^. Unus differēs ab isto q est ꝑncipiū alterius.

A ¶ No. ğ ꝑmo ꝙ nullꝰ est neruus in coꝛpe hūano nāliter di sposito q nō sit alicuiꝰ sensus ꝑn^m^ ꝛ in quo aliq̄ v̄tus sensiti ua nō sit aliq̄ mō. Et iō cū dr̄ neruos quosdā esse motiuos q̄sdā sensitiuos nō intelligit̄ ꝙ motiui nō sunt sensitiui: sed volūt auctoꝛes ꝙ aliq sunt nerui ita ꝑbētes viꝫ sensitiuā ꝙ nō motiuā: aliq ꝛ viꝫ sentiēdi ꝛ mouēdi: ꝛ isti dñr motiui.

¶ Ex quo pꝫ ꝙ nulli mēbro ab aliq̄ neruo ꝑbet̄ v̄tus mo tiua qn eidē ꝑbeat̄ sensitiua queādmodū. n. sentire ꝭm to tū genꝰ vr̄ ꝑus nā q̄ꝫ moueri volūtarie ita tēperamētū req situ pro sensu est ꝑus q̄ꝫ tēperamētū pro motu reqsitū: vn de ois neruus motiuus est sensitiuus ꝛ nō conuertit̄.

B ¶ No. tñ 2ͦ ꝙ ad acute ꝛ distincte sentiēdū regrunt̄ nerui in gñe suo hūidi vt tēpamēto sint vicini. sꝫ ad mouēdū for titer regrunt̄ duri vt possint resistere tractibꝰ ꝛ impulsibꝰ. Et iō cū mēbꝝ idiget acuto sensu tactꝰ ꝛ forti motu: sic ma nꝰ nā ꝯdit v̄tutē sentiēdi ꝑ neruū distictū: ꝛ ita v̄tutē mouē di ꝑ aliū nō obstāte ꝙ ille q motiuus est sit ēt sentiēdi ꝑn^m^.

¶ Nota tertio: ꝙ nerui hoc mō ad vnū mēbruꝫ venientes nō oio in eadeꝫ particula mēbri disseminant̄ in musculo ꝛ chordis. sꝫ sensitiui disseminant̄ in cute in pāniculis ꝛ alijs ptibꝰ sensitiuis q̄ nō sunt motiue. ꝛ iō oppl'one ꝯtingēte in neruis q in cute disseminant̄ cutis mēbri nō sentit extrinse ca occurrētia: sꝫ tñ musculi intrinsecꝰ exñtes: qꝛ nō per illū neruū recipiebāt viꝫ motiuā: iō pñt exercere actū mouen di: ꝛ h̄ quotidie videmꝰ in manibꝰ stupidis. q̄ tñ actus eaꝝ hñt fortes. Et hoc fortasse voluit Gal. dicere in illo: qui cū ab equo cecidisset perdidit sensuꝫ ꝛ nō motū: qꝛ sensuꝫ ꝑdi dit quo ad cutim. Motū aūt nō ꝑdidit in musculis: qꝛ etiā musculi incisi fuissent vel perforati vel calefacti sensissent. C

¶ Et ēt dicemus ꝙ oium interioꝝ que panicu lis sunt iuoluta pānicul ex vno pāniculoꝝ pe ctus aut ventrē coopientiū nascit̄. Sed eoꝛuꝫ q̄ in pectoꝛe sunt pāniculoꝝ oꝛigo sicut diaphra gmatis ꝛ venarū ꝛ arteriarū ꝛ pulmonis est ex pāniculo iterioꝛe q costas tegit ꝛ mēbroꝝ qdē ꝛ venaꝝ que sunt in ventre pāniculi oꝛiūtur ex siphac qui interius vētris cooperit musculos.

¶ Ponit scd̄aꝫ distinctionē dicēs ꝙ pāniculi mēbroꝝ iterio rū ipsa inuoluētes: aut oꝛiunt̄ a panniculo cooperiente co stas ex pte interioꝛi: aut a pāniculo cooperiēte vētrē q vo cat̄ siphac. ¶ Dicit scd̄o. ꝙ oꝛigo pāniculoꝝ inuoluentiuꝫ mēbra que sunt in pectoꝛe sicut diaphragmatis ꝛ venarū ꝛ arteriarum ꝛ pulmonis oꝛigo est ex panniculo tegente costas: sed panniculi membroꝛuꝫ ꝛ venarum qui sunt sub diaphragmate oꝛiuntur ex siphac.

¶ No. ğ ꝑmo. ꝙ pāniculū oꝛiri ab alio pōt itelligi duobꝰ modis. vt ꝓposito pertinet. Uno mō vere: qꝛ aliud in eius gnōne ipm ꝓducat: aut ꝙ ex superfluo sui nutrimenti vel māe gnōnis gñet̄: aut ꝙ sit ei adunatū ꝛ spāliter ꝓ deferē do instr̄m eiꝰ suboꝛdinatū. Et nullo istoꝝ modoꝝ intelligi mus pāniculos dictos oꝛiri a pleura aut a siphac. nā pan niculus immediate tegens aut inuoluens coꝛ aut pānicu lus tegēs aliud ꝑncipale mēbꝝ prius factus q̄ꝫ pleura vel siphac. ¶ Scd̄o mō dicit̄ vnuꝫ oꝛiri ab alio: qꝛ affinitatem vnū cū alio hr̄e ꝛ silitudinē: ꝛ ita colligari vt videat̄ egre di sic̄ minꝰ a maioꝛi: ꝛ h̄ est pp silitudinē ibi ꝛ in ramis plā taꝝ q̄ꝝ vnꝰ ab alio oꝛit̄: ꝛ h̄ mō scd̄o puto. A. h̄. intelliger̄. D Pāniculus ab alio oꝛit̄ dupl'r.

¶ Nota scd̄o. ꝙ in coꝛpoꝛe nr̄o tres notabiles ꝯcauitates sunt que ventres vocantur vna superioꝛ: in qua mēbra ani mata siue ꝑncipia sensus ꝛ motꝰ ꝯtinent̄ vt capitis in qua cerebrū ꝛ pāniculi eius continent̄. ¶ Scd̄a est media cōti nens spūalia vt coꝛ ꝛ pulmonē: ꝛ ista est pectus. ¶ Tertia est cōcauitas inferioꝛ ꝯtinēs membra q̄ sunt ꝑncipia nutri menti: vt epar spleneꝫ ꝛ stōm ꝛ intestina renes ꝛ vesicam. Noie ğ mēbroꝛū interioꝛum intelligunt̄ oia mēbra in istis cōcauitatibꝰ cōtenta: ꝛ h̄ modo cerebrū est mēbrū intrinse cū siue interiꝰ. scd̄o mō dñt interioꝛa solū illa q̄ in aliq̄ duo rū inferioꝛū vētriū cōtinent̄. ꝛ hoc mō totū caput cōputat̄ inter mēbra exterioꝛa. ꝛ puto hoc mō Auicē. intelligere h̄ cū dicit. (Omniū interioꝛū que pāniculis ꝛc̄.) Nam nō be ne videtur qūo pāniculi cerebri ab istis duobus oꝛiuntur. E De triplici vētre i coꝛpoꝛe nostro.

¶ Nota tertio. ꝙ tertia cōcauitas circūdatur ꝑsertim ver sus interius. ꝑmo a cute. scd̄o a pinguedine cōiter. tertio a pāniculo vno qui vocat̄ siphac. quarto a musculis vētris. qnto ab alio pāniculo q vocatur butironi. Et iste est ille q imediate ponit̄ supra ꝫirbū adipinū per siphac. ergo intel ligamus pāniculū sub cute imediate aut mediāte sola pin guedine positum in ventre. ꝛ hoc vide. 23. cap. ꝑmo. Ag gregatuꝫ aūt ex dictis panniculis ꝛ musculis ꝛ cute ꝛ pin guedine dr̄ mirach. qꝛ tñ in lr̄a dicit Auic. ꝙ pāniculus a quo oꝛiuntur pāniculi tegentes mēbra que sunt in ventre oꝛiuntur a pāniculo qui tegit musculos interius ꝛ iste vo F

caꝛ butiron vt dr̃. Nã siphac de quo est dictũ est supra pã niculos: iõ qdã dicũt siphac qñqꝫ dici de butiron: qñocunqꝫ aũt dicat: qꝛ isti pãniculi cooperiẽtes intrinseca mẽbra habẽt colligãtiã cũ illo siphac sic: vt videanꝛ tãqꝫ minores ab illo exige: ideo dr̃ ꝙ ab illo oriunꝛ: ꝛ qꝛ hoc magis est manifestũ in butiron: iõ puto ꝙ scd̃a expositio sit apertior:
G lꝫ p̃ma saluari possit. ¶ Q. si q̃raꝛ vnde pãniculi vere oriunꝛ. Diciꝛ ꝙ ipsi sunt ex parte neruosa ꝛ ligamẽtali. Quãtum ergo ad partẽ neruosam oriunꝛ chorde ꝛ nerui: ꝛ quãtum ad ligamentalẽ chorde ꝛ ligamenta.

¶ Oĩa qꝫ mẽbra carnosa sunt aut villosa sicꝫ caro q̃ est in musculis aut villis carẽtia sicut epar.

¶ Hic ponit tertiã distictionẽ. ꝛ diuiditꝛ in tres. p̊ illã ponit. scd̃o decl'at villoꝝ finẽ ꝛ opationẽ. 3° rñdit tacite qõni. Ibi scd̃a. (Et nullus qdẽ.) ibi tertia (Mẽbroꝝ aũt.) Dicit p̊ ꝙ oĩa mẽbra carnosa: aut sunt villosa aut carẽtia villis. Exẽplũ p̃mi. sicut caro musculoꝝ. Exẽpluꝫ scd̃i sicut caro ep̃is ꝛ pulmonis. ¶ Et ꝯsidera. ꝙ nõ solũ carnosa sunt villosa: imo neruosa ꝛ ligamẽtalia. Sꝫ qꝛ min⁹ manifestuꝫ erat de carnosis ꝙ villos haberent. iõ de illis appropriate dixit.

h ¶ Describiꝛ aũt villus a Cõciliatore dĩa. 15. ꝙ est mẽbꝝ neruosuꝫ extẽsum subtilissimũ ad motũ actionis cõis ordinatũ. Et dr̃ neruosuꝫ nõ qꝛ ex nerui suba cõpositũ sꝫ qꝛ duritiẽ ꝛ extẽsibilitatẽ cũ plicabilitate includit. Et dr̃ ad motũ actionis cõis ordinatũ: qꝛ mẽbra q̃ habẽt actionẽ cõem villis nõ indigerũt qꝛ minus erãt fortes motus ad eos requisiti. Sunt ergo villi ad modũ villorum textorũ adinuicem ꝛ mẽbrorum constituentiũ. Ex his igiꝛ pꝫ ad experiẽtiam diuisionis verificatio ꝛc̃.

Quid villus.

¶ Et nullus qdẽ mot⁹ fit nisi p villos. Volũtarius vero mot⁹ fit cã villorũ q sunt in musculis. ꝛ nãlis sicut motus mr̃icis ꝛ venaꝝ. Et cõpositus sicut mot⁹ trãsglutiẽdi fit villis ppꝛijs p formã ex situ lõgitudinis ꝛ latitudis ꝛ trãsuersiõis. Attractioni v̾o sunt villi q in lõgitudine protẽdunꝛ ꝛ expulsiõi villi q ĩ latitudinẽ tẽdũt. ꝯstringẽtes ꝛ retẽtorij villi qui ex trãsuerso vadunt.

¶ Ponit villoꝝ finẽ ꝛ opationẽ cũ spãli declaratione dicẽs ꝙ null⁹ mot⁹ fit nisi p villos: nã motus volũtarij fiũt per villos q sunt in musculis. ꝛ mot⁹ nãlis sicut mot⁹ mr̃icis ꝛ venarũ. Et mot⁹ cõposit⁹ ex nãli ꝛ volũtario sicut mot⁹ transglutiẽdi fiũt per villos appropatos talib⁹ motib⁹ ex forma sui situs in mẽbro in lõgitudine aut latitudie aut trãsuerso sꝫ q sunt in lõgitudine villi deseruiũt tractiõi q in latitudie
I expulsiõi q ex trãsuerso retẽtiõi. ¶ Circa ptẽ no. p̊. ꝙ hic p motũ intelligere debem⁹ motũ localẽ: nã alteratiões multe fiũt nõ per villos vt alteratio q̃ fit a carne epatis q̃ non est villosa. Sil'r intelligẽdũ est de motu locali nõ per se cõsequẽte aliũ motũ: nã cũ in oi augmẽto necessari⁹ fit localis mot⁹ ꝛ multa mẽbra nõ villosa augeanꝛ. vr̃ mot⁹ ille localis nõ fieri p villos. ¶ Tertio ẽt intelligiꝛ de motu facto ab aia. nã casus deorsuꝫ in aiali ꝛ motus vapoꝝ sursuꝫ vl' sil'es nõ opꝫ ꝙ fiant per villos cũ sequanꝛ grauitatẽ leuitatẽ ꝛ nõ aie intensionẽ. ¶ Quarto intelligẽduꝫ est de motu mẽbroꝝ: nã nutrimẽtũ moueꝛ ad concauitatẽ ossis nõ per villos: verũ est tñ ꝙ nutrimẽtũ cũ localiter moueꝛ ꝓ omni cõmodo moueꝛ per illos: lꝫ nõ ita cũ pro appropriato mẽbro cõmodo. Est ergo mẽs Aui. ꝙ ois motus localis mẽbra nõ ꝯñs alium motũ eiusdem membri factus a virtute anime fit per villos saltẽ in corpore humano.

¶ Utrũ cerebrũ cũ careat vilis: moueri possit. Qõ. xxvij.

Sed tũc dubiuꝫ est de cerebro. Ip̃m. n. moueꝛ motu dilatatiõis ꝛ ꝯstrictiõis. ꝛ tñ nullũ hꝫ villũ.

¶ Hic sunt duo modi dicẽdi. vn⁹ est Tho. d̃ garbo q dicit hãc ꝓpõnẽ nõ esse vl'r verã. sꝫ fallit in ml'tis: vñ cerebruꝫ p suã subaꝫ medullarẽ moueꝛ motu dicto vt trahat aerẽ ex quo in p̃mis duob⁹ vẽtriculis gñat spũꝫ aialẽ. Et assũptuꝫ ꝓbaꝛ rõnib⁹ ꝛ auc̃tib⁹. ¶ Pria rõ. Quia aut cerebruꝫ p se facit hũc motũ aut moueꝛ motu locali pãniculoꝝ pp arterias in pãniculis exñtes. si p̊m habeꝛ intẽtũ. 2m aũt dici non põt: qꝛ arterie mouenꝛ motu dilatatiõis p quẽ replenꝛ aere: ꝛ alijs q̃ recipiũt: g̃ p̃cipue tm̃ dilatenꝛ quãtũ recipiunt vel quãtũ magnificaꝛ ꝯtentũ in eis. Nõ g̃ ex eaꝝ dilatatione erit opportunũ aliqd ad vẽtriculos cerebri trabi. ¶ 2a rõ. qꝛ mẽbꝝ in q̊ sunt arterie infixe p arteriaꝝ dilatationeꝫ nõ min⁹ tñ v̾sus suũ cõcauũ: qꝫ versus suũ cõnexũ. g̃ ex arteriaꝝ dilatatiõe deberet poti⁹ cerebꝝ q̊ ad vẽtriculos cõstringi qꝫ dilatari. ¶ Q. si dicaꝛ cerebꝝ moueri motu panniculoꝝ q dilatanꝛ ꝛ ꝯstringanꝛ dilatãdo ꝛ ꝯstringẽdo cerebrũ. ¶ Posset argui ꝯ. qꝛ vnũqd̃qꝫ mẽbruꝫ ꝓprio seruit cõmodo vt tertio v̾tutũ nãlium sꝫ dilatatio nõ est cõmoda pãniculoꝝ. g̃ ꝛc̃. Minor pꝫ. qꝛ panniculi cũ sint mẽbra frigida nõ indigẽt refrigeratione p aerẽ in quaꝫ refrigerationeꝫ ordinaꝛ dilatatio. vr̃ ergo ꝙ suba cerebri est illa q̃ hoc motu moueꝛ per se. ¶ Et ꝓ hac pte allegat Gal. 9. de iuuamẽtis mẽbroꝝ. cap. 6. cũ dicit. Dicim⁹ ꝙ duo vẽtriculi anteriores vẽtriculoꝝ cerebri faciũt anhelitũ aeris ꝛ exitum eius apud anhelitũ cerebri. ¶ Et octauo de vtilitate particularũ. c. de vẽtriculis cerebri. cuꝫ dicit. Añriores itaqꝫ duo inspirationẽ ꝛ expirationẽ ꝛ exufflationẽ operanꝛ q̃ a cerebro. ¶ Et eodẽ octauo. infra exp̃sse capl'o de organo odoratus: aut de vtilitate extremitatũ anterioris cerebri. ¶ Et Aui. 5. tertij. cap. 3. cũ dicit. Et cerebro qdem ipsi inest aeris attractio vt cõseruet ꝛc̃. ¶ Et idẽ vult halyabas tertio theorice. cũ dixit. Sunt aũt cerebro cõcauitates tres q̃ dicunꝛ vẽtriculi quarũ due in prora sunt prorales ventriculi dñr per quos attractio fit aeris ꝛ expulsio flegmatis.

¶ Alij vero dñt cerebrũ moueri motu panniculorum eo mõ quo pulmo moueꝛ motu pectoris in qb⁹ pãniculis sũt villi. Nec plus probant ille auc̃tes bene intellecte. ¶ Ad rõnẽ aũt q̃ est cõtra hoc: respondeꝛ cõcedendo ꝙ cõmodũ est pãniculis spũm in cerebro existentẽ tẽperari per aereꝫ attractũ nõ obstãte ꝙ pãniculi sint membra frigida.

¶ Utrũ villi approprienꝛ talibus motib⁹. Qõ. xxviij.

Secũdũ dubiũ: qꝛ non videnꝛ villi talib⁹ motib⁹ appropriare ex diuersitate situs eo mõ q̊ dicit Aui. Nã Auer. scd̃o colliget cap° de vẽtre. dixit. Retentio ꝛ expulsio fiũt p tunicã q̃ ꝓcedit fm latitudinẽ. Sic ergo duob⁹ modis motus corrñdet vna illoꝝ maneries. s. lati ꝛ nõ erũt necessarij ad retinẽdũ trãsuersi. ¶ Ad hoc dr̃ ꝙ p se latitudinalib⁹ fit expulsio tm̃: cõtingit aũt aliqñ inde seq retentionẽ. vñ cuꝫ cõstringunꝛ villi latitudinales in fundo stõi existẽtes mãm indirecto sue ptis existentẽ a loco illo ꝓpellunt ꝙ si versus mediũ stõi ꝓpellant cõtingit hac cã in stõ retineri: ꝛ hoc sufficit Auer. sꝫ trãsuersi per se operanꝛ ad retẽtionẽ qd̃ voluit Aui. ¶ Qd̃ aũt dr̃ ab Aui. ꝙ motus trãsglutiẽdi est cõpositus ex volũtario ꝛ nãli: declarabiꝛ in fine huius fen: capl'o de operationib⁹. ¶ Utrũ autẽ motus matricis sit pure nãlis: etiã ibi videbiꝛ.

¶ Mẽbroꝝ aũt q̃ vnã hñt tunicã sicut venarũ ꝛ vesice tres villoꝝ spẽs adiuicẽ sunt texte. Et mẽbroꝝ q̃ sũt duas hñtia tunicas villi q in latitudinẽ tẽdũt sẽp in extriseca existũt eoꝝ tunica ꝛ alij duo in tunica eoꝝ extriseca. Illi tñ q in lõgitudine ptẽdũꝛ ad supficiẽ magis declinãt extriseca. Qui tal'r ñ creati fuerũt nisi ne attrahẽdi ꝛ expellẽdi villi siml' existãt: imo meli⁹ est vt villi attrahẽdi ꝛ retinẽdi sunt siml' nisi intestinis nõ enim

nīſta indigēt retētiōe: ſꝫ attractiōe ⁊ expulſiōe. ¶ Hic rñdet Aui. tacite qōni. Et eſt vtrū illi villi in mēbris in qbꝰ ſunt oēs eoꝝ maneries ſunt ſimł cōtexti aut nō. Et dicit breuiter ꝙ in mēbris vnicā tunicā habētibꝰ ſicut ſunt vene ⁊ veſica oēs ille ſpecies villoꝝ ſunt ſimul texte in illa tunica. Sed in mēbris habentibꝰ duas tunicas ſemꝑ villi latitudinales ſunt in tunica extrinſeca: ⁊ in intrinſeca tunica ſunt villi lōgitudinales ⁊ trāſuerſales qui ſunt attractiui ⁊ retētiui: ſed illi q tendunt ſm longitudinē magis declinant ad intrinſecā ſuperficiē. ¶ Dicit ſcd̄o ꝙ cā huius ſecūdi. ſ. ꝙ villi expulſiui ſunt in extrinſeca tunica in his membris. ⁊ trāſuerſi retentiui ſunt in intrinſeca: eſt ne ſimul ſint villi retinēdi ⁊ expellēdi vnio eſt melius vt ſint ſimul villi attrahēdi ⁊ villi retinēdi niſi inteſtinis: qꝛ inteſtina nō indigent multa retētione: ſed attractione ⁊ expulſione.

A ¶ No. ergo p̊. ꝙ ſi in vno mēbro ſunt plures maneries villorū quo ad totius mēbri ambitū tunc ſi nō ſimł texuntur. imo ſeparatim cōſtat ꝙ tot fierent tunice quot ſunt villoꝝ ſpecies. Et iō ſi tunica eſt vnica nō ſunt villi ſeparatiꝫ texti: ſed ſimul: mō quē nā nouit cōuenientiorē illi mēbro: veriſimile aūt eſt lōgitudinales magis ad intrinſecā partē plurimū declinare ⁊ latitudinales magis ad intrinſecā ꝓpter illa que ſtatim dicenť de mēbro duas tunicas habētibus.

B ¶ Nota ſcd̄o. ꝙ qꝛ naturalius eſt trahere iuuatiuū q̄ꝫ expellere ſuperfluū ⁊ iuuatiuū magis ex intētione retineť q̄ꝫ expellať ſuperfluū: ideo natura inſtrumēta attrahēdi ⁊ retinendi magis intrinſeca mēbro facit vtplurimū ſalteꝫ de hoc. n. dicemꝰ in dubijs ⁊ iō villi attrahēdi ⁊ retinēdi in intrinſeca ponunť tunica expellendi aūt in extrinſeca.

C ¶ No. tertio. ꝙ qes in termino a quo eſt ꝯ̈ria motui ab illo termino: vt qnto phyſi. Sed qes in termino ad quē: nō ꝯ̈riatur motui ad illū terminū: ⁊ iō magis repugnat actus expellēdi actui retinēdi q̄ꝫ eidē repugnat actus attrahēdi. Plurimū ergo melius eſt ꝙ nō eſſent ſimł retinēdi villi ⁊ ad expellēdū apti q̄ꝫ ꝙ ſimul nō eſſent cū attractiuis retētiui. ⁊ iō plurimum ita eſt ꝙ villi expulſiui ſunt in extrinſeca tunica ⁊ retētiui nō cū eis: imo cū attractiuis in intrinſeca. ¶ No. q̄rto ꝙ qñqꝫ ex h̃ ꝙ mēbrū parua eget retētiōe: ſed indiget expulſiōe forti ꝯtingit ꝯ̈riū eius qd̄ nūc dř. ſ. ꝙ villi trāſuerſales ſunt in intrinſeca tunica: imo erūt in extrinſeca ⁊ alia ſunt inteſtina. Pꝫ ergo ꝙ cū Aui. dixit niſi in inteſtinis exceptis ea ab illo dicto ꝙ in habētibꝰ duas tunicas villi trāſuerſales ſunt in intrinſeca ⁊ ab antecedētibꝰ eius.

¶ Utrū veſica tunicā habeat. Queſtio. xxix.

Sed circa hec dicta cadūt multa pulchra ⁊ medicinalia dubia. Primū vtruꝫ veſica habeat vnā tunicā. Et vř ꝙ ſic ex Aui. hic ⁊ Gal. 5. de vtilitate ꝑticula. cap. 5. ⁊. 12. ⁊ ex cā qꝛ nulla q̄ttuor cauſaꝝ ꝑꝑ q̄s mēbra hñt tunicas inueniť in veſica: vt pꝫ ſi cōſideras ea q̄ in iſto capł̄o parū infra dicenť. Nā neqꝫ indiget motu ita forti vt timeať de fractura ſua: nec cōtinet rē adeo nobilē ꝙ timeať de ſua reſolutione: nec indiget motibꝰ diuerſis ita fortibus ꝙ ꝓpter hoc debeāt eſſe inſtrumēta ſeparata. Nam oēs villoruꝫ ſpēs in vna tunica ſunt texte. Nec indiget ita diuerſis operationibꝰ ꝙ per vnius cōpł̄onis tunicā cōpleri nō poſſint. ¶ In oppoſitū ēt ꝙ habeat duas tunicas eſt Aui. 19. tertij. cap. j. cū dixit de veſica. Et ſi veſica qdē ipſa habeat duas tunicas quarū profundior eſt dupla extrinſece: qm̄ ipſa obuiat aquoſitati acute.

Rñſio Gē. ⁊ pᵃ. iſtātia ca Gēti. 2. rñſio.

¶ In hoc dubio rñdet Gētilis ꝙ veſica hꝫ duas tunicas occultas ⁊ inſeparabilr̄ coniunctas: ⁊ iō hic dř ꝙ ſit vna. ¶ Hec rñſio ſtare nō pōt. nā Aui. dicit ꝙ prima eſt ſubdupla ad interiorē: mō cōſtat ꝙ hec portio non eſſet cognita niſi vtraqꝫ eſſet cognita ⁊ ſeparabilis. ¶ Alij dñt ꝙ veſica ſm fundū hꝫ duas tunicas: ſed nō ſm totū ambitū ⁊ iō Aui. 19. tertij noiauit has: ⁊ hic dixit habere vnā. ſ. totalē. ¶ Hec rñſio nō faciliter improbareť: niſi qꝛ viſu apparent due per totū. Et qꝛ Auic. dicit ſtōm habere duas tunicas cū hēat tres. ¶ Eadē aūt eſt difficultas q̄re ſtōs cū habeat tres tunicas hic dř ſoluꝫ hēre duas. Nec illaꝝ triū aliq̄ eſt inſenſibilis aut inſeparabilis imo vt oſtēdā q̄libꝫ eſt ſatis groſſa. ¶ Q̄ꝝ aūt ſtōs habeat hoc mō tres tunicas vult expreſſe Gal. 4. de vtilitate ꝑticulaꝝ. cap. 10. ſic dicēs. Q̄ꝝ vero a frenibꝰ oriri ventris ab extra ſubimplantať vniť his que ex vtraqꝫ parte a dorſo aſcendūt: ⁊ hoc eſt ꝑncipiū generationis tertie tunice vētris ab extra oium q̄ꝫ vtiqꝫ ⁊ cooperimētū qd̄dā ⁊ ꝓuiſoriū carnoſe parti circūpoſuit nā. Et ſubdit. Et ibi groſſa videbiť eſſe tunica hec q̄ꝫuis alie apophyſes peritonei q̄ ad organa nutrimēti feruntur oēs ſint ſubtiles facte. ¶ Dicēdū ğ ꝙ Gal. per mēbra nutrimēti intelligit taꝫ illa in qbꝰ nutrimētū cōe elaborať vt ſtōs ⁊ epar ⁊ vene: q̄ꝫ ēt illa per q̄ ſupfluitates nutrimēti cōes expelluntť. ⁊ hoc ſumať a Gal. 5. de vtilitate ꝑticulaꝝ. ¶ Dicendū ſcd̄o ꝙ a peritoneo ſiue a ſiphac: vt Aui. ſupra noiare vř oriant̃ pāniculi inuoluentes mēbra nutrimēti cōtēta ſub diafragmate. ita qd̄ vnūqdqꝫ tale mēbrū ab aliquo tali pāniculo inuoluiť. Et hoc voluit ſupra Aui. ⁊ Gal. in. 5. de vtilitate. c. 9. Exꝑſſe voluit oium taliū tunicā extrinſecā eſſe ortā a peritoneo. ¶ Dicēdū tertio ꝙ ille tunice panniculares nō dicunť ꝓprie de ſuba horū mēbroꝝ: ita ꝙ mēbra illis mediātibꝰ opus attrahēdi ⁊ expellēdi vel retinendi nō perficiunt. Et ēt mēbra diuerſa ſilibus talibꝰ tunicis cooperiunť. ¶ Hec oia vltimo dicta patēt de mēte Ga. eodē. 5. de vtilitate. 5. cap. cū dixit. Adhuc ſpecies ipſius ſubſtantie ſingulariter tunicarū q eniꝫ ab extra cōibus predictis organis ſunt q̄dā circūpoſite ſilēs araneis: ſunt aūt qdē in ipſa ſubtilitate: oēs aūt ſm ſpēm. Nulla ergo eaꝝ ad inulos reſoluiť ſicut intrinſece ipſorū organoꝝ proprie ſm quas agunt: ſed ſunt ſimplices omnifariā ⁊ ſimiles oino ⁊ certitudinaliter membranoſe intrinſece vero que corpora ipſa particulariter cōſtituunt. In ventre qdeꝫ ⁊ ſtomacho ſicut ante dictum eſt due: rotundos qdē inulos eos qui extra rectos aūt intrinſecos habuerūt: tunice vero inteſtinorū trāſuerſos vtroſqꝫ ad circulū rectitudinalr̄ dictos: que vero veſicarū rectos ⁊ rotundos ⁊ obliquos hñt inulos: vna eni exñs alterutra ad oimodaꝫ ſpēm motus idoneam acq̄ſiuit cōſtructionē: hec Gal. ¶ Ex his eni ꝑmo vult oia iſta mēbra circūuolui tunicis ortis a peritoneo a parte exteriori. ¶ Uult ſcd̄o. ꝙ ille tunice ſunt ſine villis ⁊ iō per eas nō eſt ꝑncipiū motus. ¶ Uult tertio. ꝙ ille quodāmodo non dicunť cōſtituentes horū mēbrorū ſubſtantiā ſuā. ⁊ ideo veſica ſi cōſiderať ſm ſuam ſubſtantiā propriā vnicam hꝫ tunicā: vt dř h̃ ab Aui. ⁊ Gal. ſi vero cōſideretur ſimul cū ſuo coopertorio ſibi adherēt eſt ex duabus. ⁊ hoc voluit Aui. 19. tertij. ca. j. Et nota ꝙ ſolū in fundo eſſet hec duplicitas. ⁊ hoc mō ſtōus hꝫ tres tunicas: ⁊ vena duas: ⁊ arteria tres. Et hec pro iſto dubio ſufficiāt. ¶ Et ex hoc cognoſcis quare Gal. 5. de iuuamentis mēbrorū. cap. 3. dixit de telis ꝓprijs ſtomachi. ¶ Quarto qꝛ ille ſunt de qbꝰ vere dicitur ꝙ ſint due: ſed addita eſt tertia que eſt cōmunis in modo ſubſtantie cum telis multorū aliorū mēbroꝝ: ⁊ que nō dicitur de ſubſtantia ſtomachi. ⁊ patet argumentorum ſolutio intelligenti.

¶ Utꝝ in q̄lꝫ mēbro viloſo habēte duas tunicas viloſas villi lōgitudinales ſint in tunica intrinſeca. Qō. xxx.

Scdm dubium. Utrū in oi mēbro habēte duas tunicas villoſas villi longitudinales ſint in tunica intrinſeca. Et arguiť ꝙ nō: qꝛ in arterijs villi latitudinales ſunt in intrinſeca: ergo nō lōgitudinales. tenet ꝯña ex Auicē. hic dixit. n. ꝙ latitudinales nō ponunť cum lōgitudinalibus in mēbris hñtibus duas tunicas ne villi attrahendi ⁊ expellendi ſint ſimul. Et aſſumptū probať ex Gal. 7. de iuuamentis mēbrorum. cap. 3. cum dixit. Uena aūt pulſatilis hꝫ duas telas ⁊ interior earuꝫ habet multā ſpiſſitu

dinē ⁊ duritiē ⁊ dissoluit̄ in fila ſm latitudinē. Et idē vult
Auer. p̄. colli. ca. ꝺ anathomia pulsatiliū cū dixit. Sꝫ pul/
satiles cōposite sūt ex duab⁹ tunicis p̄ter vnā ⁊ vnaq̄qꝫ est
silis alteri nisi qꝛ textura īterioris tunice tēdit ī latitudinē.
℄ Et idē sentit Haly. 2. tegni ⁊ trāsuersales sunt in extrinse
ca. ⁊ Haly. 2. theorice. dixit arteria īterior tunica villosa est
⁊ in latū. ℄ Et arguit̄ rōne sic. expulsio est p̄ncipalior opa
tio arterie q̄ꝫ attractio ⁊ p̄or. ḡ instr̄ꝫ ei⁹ dꝫ esse magis itrin
secū: ⁊ illi sunt latitudinalis. ḡ ⁊c̄. Assumptū pꝫ: qꝛ arteria
ꝯstringit̄ cū cor dilatat̄ ⁊ est ordinata ad cordis seruitiuꝫ.
cū ergo p̄mus cordis motus sit dilatatio: sequit̄ ꝙ p̄mus
arterie sit cōstrictio. Et ꝯñtia pꝫ ex Aui. 13. tertij. cap. p̄. cū
dicit in stō nō sunt positi villi lōgitudinales in intrinseca tu
nica: nisi qꝛ attractio est prima stomachi operatio.
℄ In oppoᵐ est Aui. hic. ℄ In isto dubio inuenio oēs cō/
cordare ꝺ ceteris alijs mēbris duas tunicas hn̄tib⁹: ⁊ ha/
bētib⁹ v̄tutē attractiuā cōeꝫ ꝙ illa hn̄t lōgitudinales in tu
nica itrinseca: sꝫ in duab⁹ manerieb⁹ mēbroꝝ est auctoꝝ in
ter se discordia. s. in arterijs ⁊ in intestinis: imo de arterijs
al'r vr̄ sentire Gale. in vno loco supra allegato: ⁊ al'r tertio
nāliū v̄tutū. ca. 11. cū dixit. Tunicaꝝ arterie q̄ qdē extror/
suꝫ ex rotūdis: q̄ v̄o introrsuꝫ ex rectis qdē plurimis: pau
cis v̄o qbusdā cuꝫ eis est obliqs. Cui⁹ tn̄ oppositū dixerat
locis supra allega. ℄ De intestis aūt Aui. exp̄sse in isto ca
pi. vult ꝙ habeāt v̄tutē attractiuā ⁊ ꝙ hēant villos longi
tudinales in itrinseca tunica: sꝫ Ga. tertio nāliū v̄tutū. ⁊ q̄r
to de vtilitate p̄ticulaꝝ: ⁊ vbicunqꝫ loqtur de ista mā. vult
ꝙ intestina nō habēt villos nisi villos latitudinales siue ro
tundos ꝑ motu. Naꝫ ⁊ si dicat q̄rto de vtilitate ꝙ in recto
intestino sunt villi aliq notabiles lōgitudinales: vult tamē
istos nō esse factos ad attrahēdū. ℄ Sꝫ qꝛ p rectū intesti/
nū sepe hꝫ trāsire forti motu res indurata. iō ne dissoluant̄
illi villi latitudinales q̄si ligamēta q̄dā nā posuit lōgitudi/
nales villos de cōpositione: ḡ ⁊ anathomia istoꝝ mēbroꝝ
queādmodū ⁊ aliorum. ego magis crederē Gal. q̄ꝫ Auic.
℄ Sed qꝛ Gal. vr̄ sibiipsi ꝯdicere. Puto verius esse qꝺ dr̄
absolute in libro de iuuamētis mēbroꝝ. maxie qꝛ eius fide
lis secutor Haly. hoc idē sentit Auer. Et Aui. hic intellige
mus vt in plurib⁹ vt supra in expositione dixerā ⁊c̄.

℄ Et dicemus ēt ꝙ mēbrorū neruosoꝝ corpo/
ra a sui substātia aliena cōtinētiuꝫ: alia sunt que
vnam habent tunicā: ⁊ alia que duas.

℄ Hic ponit̄ alia mēbroꝝ p̄ticularis distinctio. Et p̄ hoc. se
cūdo vnū mēbꝝ decl'at. ibi scd̄a. (Que aūt duab⁹.) ℄ Di
cit p̄ se dictuꝝ ꝙ mēbroꝝ neruosoꝝ cōtinentiū nāl'r in sua
cōcauitate corpa aliena a sui suba. Quedā sunt q̄ hn̄t vnā
D tunicā: q̄dā q̄ hn̄t duas. ℄ Ubi no. p̄mo nō dici hic mēbra
neruosa: qꝛ sint ex neruis cōstituta a cerebro ortis. Sed qꝛ
cōstituta ex neruis silī substātia in colore duritie ⁊ plicabi/
litate ⁊ p̄uatione sanguinis. ita ꝙ sint villosa habentia fila
ad modū neruoꝝ. Naꝫ matrix que est de hac summa hoc
modo dr̄ neruosa: vt habetis. 21. tertij. capl'o p̄mo. Et ideo
Aui. de istis special'r dixit: qꝛ in mēbris q̄ nō sunt hoc mo/
do neruosa nō dicimus proprie esse tunicas: vt epar ⁊ pul
mo ⁊ canna pulmonis: ⁊ ossa cōcaua ⁊ os coste ⁊ cruris.
De rōne enī tunice est ꝙ sit mēbrū extensibile ⁊ contrahi/
bile subtile: ⁊ latum ⁊ alijs circūpositum.
E ℄ No. scd̄o: ꝙ mēbra cōtinētia corpa aliena a sui suba nō
intelligunt̄ hic nisi illa in qb⁹ est cōcauitas manifesta ordi/
nata ad aliqd cōtinēdū qꝺ nō est de mēbri essentia. Nā nō
est dubiū ꝙ nerui cōtinent spūm: qm̄ est alienus a sui sub/
stantia ⁊ tn̄ non oēs nerui dicunt̄ habere tunicam.
F ℄ No. ꝙ tale cōtentū: qn̄qꝫ est humor: qn̄qꝫ est spūs: quā/
doqꝫ superfluitas. Exēplū primi: vt id qꝺ in venis cōtinet̄.
Exempluꝫ secūdi: vt id quod in sinistro cordis ventriculo
⁊ arterijs continetur. Exemplum tertij: vt vrina ⁊ feces de

omnibus intelligit Auic.

℄ Que aūt duabus cōsistunt tunicis non taliter
creata fuerūt nisi p̄p iuuamēta multa. Quoruꝫ
vnū est multa necessitas multe custodie fortitu/
dinis sue corporeitatis ne findant̄ cā fortitudis
motus eius ꝙ cōtinet̄ in eis sicut arterie. Secū
dū est multa necessitas multe custodie in re cor
poris qꝺ in eis est recōdituꝫ ne resoluat̄ ⁊ egre/
diat̄. Resolutiōis v̄o timor p̄uenit cā sue rari/
tatis si vnā haberet tunicaꝫ. Et exitus timor est
ideo ꝙ p̄p hoc etiā ad sciēduꝫ essent apte. ⁊ hoc
qdē corp⁹ qꝺ in eis est recōdituꝫ est sicut spūs ⁊
sanguis q in arterijs sunt recōditi i quoꝝ custo
dia valde est studēdū ⁊ de quib⁹ timet̄ ne pro ni
hilo recedāt. Spūs qdem p̄p resolutionē ⁊ san
guis quideꝫ p̄p fissurā ex hoc nāqꝫ maximum
timet̄ malū. Tertius est qm̄ cū alicui membro
fuerit necessariuꝫ vt sit ipsi⁹ attractio ⁊ expulsio
motu vehemēti factū est vnicuiqꝫ earū singula
riter instr̄m sine permissione. ⁊ hoc est sicut sto
machus ⁊ intestina: quarū est qm̄ cum volūtas
fuerit vt vnaq̄qꝫ mēbri tunica operationi q̄ est
ei propria sit preparata: ⁊ vnaqueqꝫ duarū ope
rationū acciderit ꝑpter complexionem ab alte
rius opationis cōplexione diuersaꝫ fuit melius
inter eas diuidere sicut stomach⁹ in quo fuit vo
luntas sentiēdi virtutē esse: qꝺ qdē nō fit nisi in
mēbro neruoso: ⁊ digerēdi qꝺ simil'r nō fit nisi
per mēbrū carnosuꝫ. Unicuiqꝫ igit̄ harū duaꝝ
rerū tunicā posuerūt per se: tunicam neruosam
virtuti sentiendi: ⁊ tunicā carnosaꝫ digestioni ⁊
naturā quidē intrinsecā tunicā fecit neruosaꝫ ⁊
extrinsecā carnosaꝫ. Pōt nāqꝫ digerētis opa/
tio ad id qꝺ digestū est in potentiā sine occursu
p̄uenire. Sentiēs vero id qꝺ sentit̄ non pōt sen
tire nisi obuiando ei sensu. vꝫ. tactus.

℄ Dat hic causam quare talia mēbra duas habent tunicas
ex quarū priuatione apparet quedā nō habēt nisi vnā. na
turā enim nō multiplicat nisi p̄p vtilitatem. Et sunt q̄tuor.
Prima est necessitas ꝓhibendi fixurā membri p̄p suas for
tes motus sicut arteria maxime p̄p motū rei cōtente in ea.
℄ Secūda cā est necessitas multe custodie rei contente in
illo mēbro ne soluat̄ ⁊ egrediat̄: ⁊ hoc est duob⁹ cōcurren
tib⁹ nā est timor de resolutiōe talis rei mēbro cōtinente nō
habēte nisi vnā tunicā ꝑpter raritatē talis rei contente si/
cut est spūs. ℄ Secūda est. ratione cuius timem⁹ de exitu
⁊ est qꝛ talis est valde custodiēda ne per resolutionē vel fis
surā egrediantur: ⁊ hec sunt sicut sanguis ⁊ spūs q in arte
rijs cōtinent̄. ℄ Tertia cā est. qꝛ aliquod est mēbrū cuius
tam attractio q̄ꝫ expulsio indiguit motu vehemēti: ⁊ ideo
nā vtriqꝫ operationi fecit instrumentū singulariter separa
tū ab instrumēto alterius sicut in stomacho accidit ⁊ inte/
stinis. ℄ Quarta causa: qꝛ membrū indiget operationib⁹
diuersis indigentibus varia cōpl'one: ⁊ iō nā intendit face
re vnicuiqꝫ operationi tunicā appropriatam p̄p melius. ⁊
hoc tale est sicut stōus in quo fuit opportunum esse fortis
virtutē sentientē ⁊ fortem digestiuā: sꝫ sensus non fit fortis

q̄ nō textuꝫ q̄ee q̄litates p̄me
noꝫ possunt operari ñ ꝑ tactuꝫ

nisi in neruoso membro: ⁊ digó fortis nó fit nisi in carnoso mébro: ideo nä in eo duas tales fecit tunicas: sed in stomacho nä fecit tunicā intrinsecā neruosaȝ ⁊ extrinsecā carnosaȝ. ⁊ cā est: qꝛ digestio pót agere in rē distantē digerendo rem ꝑparatā näliter ad talē motū sed sensitiua tactiua non pót sentire tāgibile nisi obuiando sibi immediate.

¶ Utrū arteria venalis duas tunicas habeat. Qō. xxxj.

Contra primā cām ⁊ scđam arguit᷑: qꝛ ex illa sequeret᷑ ꝙ arteria venalis debuisset duas tunicas habere magis q̄ȝ arteria adorti. Nā cótentū in arteria venali fortius mouet᷑ q̄ȝ cótentū in arteria adorti cū moueat᷑ multo plus de aere per ipsam ⁊ de fumis: ⁊ cum moueat᷑ motu pectoris ⁊ pulmonis qđ non facit arteria adorti. Et qꝛ illud qđ cótinetur in vena arteriali minus mouet᷑ q̄ȝ illud qđ continet᷑ in arteria venali: ⁊ minus cōseruandū: qꝛ est sanguis: ⁊ etiā illud qđ in venali arteria continetur est spūs: videtur ꝙ potius duas tunicas debuit habere arteria venalis q̄ȝ vena arterialis: maxime cū in illis non videtur causa diuersitatis in habēdo duas tunicas ꝑter motuȝ ⁊ illius qđ cótinetur necessitatem cum ibi non sit tertia vel quarta causa assignata: vt constat consideranti.

¶ Utrū vasa spermatica vnā tunicā habeant. Qō. xxxij.

Dubitat᷑ scđo circa dicta in tertia cā. Nā vasa spmatis indigēt attractione ⁊ expulsione vehemēti plusq̄ȝ intestina vel stóachus cū multo citius trahat᷑ sperma: ⁊ velocius expellatur q̄ȝ feces: ⁊ tñ spermatica vasa non habēt nisi vnā tunicā: non ergo est sufficiens causa. ¶ Preterea, nó v᷑ verū qđ d᷑ de intestinis ꝙ indigeant attractione ⁊ expulsione vehemēti. ꝑmo: qa iuxta Ga. tertio näliū virtutū: ⁊ tertio de vtilitate particulaꝝ. intestina habuerūt expellere tm̄: ⁊ nó attrahere. ¶ Ita ſm Aui. 16. tertij dicit ꝙ intestina nó indigēt forti attractione. vnde dicit. Cū indigeat attractione forti cuius sibi nó indiget itestinū. ¶ Ité qꝛ nā nó fecit vtriq̄ȝ istaꝝ v̄tutū. s. expulsiue ⁊ attractiue: instrm̄ ꝓpriū: qa supra vtriq̄ȝ tunica intestinorum supra rectū vicit: ⁊ apud Auicē. villus vadés in latitudine. Nā dixit. 16. tertij ca. ꝑmo propter illud ergo vicens supra duas tunicas in intestinis est villus vadens in latitudine. Nó ergo hȝ attractiua instrumentū separatū. ¶ Et eodeȝ ca. etiā assignat᷑ causa duaꝝ tunicaꝝ intestini cum dicit. Et create sunt in intestino due tunice propter cōseruationē in hoc vt nó imbibant ipsuȝ corruptio ⁊ putrefactio. ¶ Et h̄ sentit Gal. q̄rto de vtilitate particularū. cap. 17. cum dicit. Cur itaq̄ȝ tunice eoꝝ due. s. intestinoꝝ facte sunt siq̄dē similiter se habēt vtraq̄ȝ: supflua. n. v᷑ esse altera sȝ nó se hȝ sic gratia eni vix possibilitatis ⁊ fortitudinis exercitioꝝ virtutis ipsoꝝ organoꝝ intestinorū tunica duplex facta est.

¶ Utrum tunica digestiua in stomacho exterior conuenienter ponatur. Questio. xxxiij.

Circa dicta in exēplo q̄rte cause cadit ēt dubium. Nā tunica digestiua dȝ esse imediata digerēdo ꝑmo vt bñ applicet᷑. ¶ Scđo. qꝛ nó agit tunica distās in cibū nisi in mediū agēdo: ⁊ qꝛ mediat iter carnosaȝ tunicā stōi ⁊ cibū tunica neruosa seq̄t᷑ ꝙ nó agit carnosa tunica in cibū nisi agēdo in neruosaȝ: ⁊ sic illā faceret calidā ⁊ sensatiōi ineptā. ¶ 3° qꝛ tact⁹ ⁊ vnusq̄sq̄ȝ sensus sentit ꝑ mediū ⁊ nó sentit sensibile positū supra sensuȝ: vt d᷑ scđo de aia melius ergo erat poni tunicā neruosam exterius.

Rñdendo ad hec dubia. no. ꝑmo. ꝙ si Auic. istas q̄ttuor cās assignauerit tñ possunt alie assignari: vt pȝ ex causa ab eo assignata. 16. tertij. de duab⁹ intestinoꝝ tunicis. Sed Aui. istas hic assignauit tāq̄ȝ magis cōmunes ⁊ magis faciles ad percipiēdū volens ꝙ ex particularibus libris intelligeremus alias cās. Ex q̄bus rñdetur. ¶ Ad primū dicit᷑ negando ꝯñam. Nam qꝛ fuit necessariū arteriā venalē esse motibus pectoris in sui dilatatione ⁊ cōstrictione multū obedientē. ⁊ ad multū aerem capiendū simul: ideo subtilē ⁊ vnā tunicaȝ sortita est: vt d᷑ a Gal. sexto. de vtilitate particul᷑. cap. 9. Et ꝓpter ꝯriā causam vena arterialis habuit duras ⁊ duas tunicas ne motibus fortib⁹ pectoris obediēs nimium sanguinē in poros pulmonis effunderet. In alijs aūt mēbris oīb⁹ ꝓpter duas causas ab Aui. tactas. qꝛ nó est alia particularis īpediēs: arteria habuit duas: ⁊ vena vnicā tm̄. vnde allegato loco Gal. Sȝ neq̄ȝ inspirātib⁹ neq̄ȝ expirantibus oportebat sit᷑ diastolari arterias ⁊ venā: qm̄ neq̄ȝ q̄dē famulatus eis cōmissus est: illas eni receptacula spūs nā fecit: facil᷑ q̄dē repleri egētes inspirātib⁹: paratos v̄o euacuari expirantib⁹ ⁊ vocitātib⁹. venas aūt velut receptoria quedā cibi creauit: neq̄ȝ diastolari indigētes inspirātib⁹ neq̄ȝ expirātib⁹ sistolari bñ. ergo habebat illis q̄dē molle operari corp⁹ his aūt durū si demū illā q̄dē ꝓmpte obedire vtrisq̄ȝ motibus thoracis erat melius: has aūt nó oīno eis obedire.

¶ Ad secundum dubium dicitur fortiorem esse motum fecis motu spermatis: licet hic sit velocior.

¶ Ad tertiū d᷑ ꝙ in isto manifesta est Gal. ⁊ Aui. controuersia. Nā Gal. quarto de vtilitate. cap. 7. supra allegato: ⁊ tertio näliū v̄tutū. vult ꝙ nó est in intestinis virtus attractiua cōis cuius opposito vult Aui. vt fuit dictū supra. Qđ ergo d᷑ de Auic. ꝙ non vult intestina habere fortē attractiuā: negat᷑: saltē de intestino recto. Sed tamē in textu allegato vult ꝙ nó habēt ita fortē sicut stomachus. Et ad aliud cū dicit᷑ ꝙ nó fuit vtriq̄ȝ v̄tuti factū instrumētū separatuȝ: qꝛ in vtraq̄ȝ tunica intestini vincit villus latitudinalis. ¶ Dicit᷑ ꝙ factū fuit vtriq̄ȝ instrumētū in quo sui villi dñantur separatū a principali instrumēto alterius. vnde sicut attractiua hȝ intrinsecā tunicā ita expulsiua extrinsecā ꝙ attractiua nó participat ea: ⁊ qꝛ nó tam multa indigent attractione sicut expulsione ſm Aui. ideo expulsiui villi in vtraq̄ȝ tunica reperiunt᷑ ⁊ nó attractiui. Et hȝ virtus fortioris operationis instrumentū paruuȝ. Et concedit᷑ etiaȝ ꝙ preter causam hic dictā est alia causa.

¶ Ad vltimū dubiū dicit᷑ ꝙ nó fuit posita carnosa tunica stomachi intus ne sensatio neruose tolleret᷑ aut plurimum impediret᷑. ¶ Et cuȝ d᷑ ꝙ nullus sensus sentit immediate. isto cōcesso qđ est contra Aui. tñ non oportet mediū multum esse in tactu: imo paruū aliter sensus impediretur. Et hoc pro isto loco sufficit. nam de hoc d᷑ in doctrina sexta. Quod aūt d᷑ tunica exterior nó ageret in cibū nisi ageret in interiorē. Negatur argumentū. sicut duo hoīes trahentes currū iuuant se ad trahenduȝ nullo imprimente aliq̄d in alio. ita hic contingit. ¶ Uel secūdo dicitur concesso antecedente ⁊ ꝙ calefacit intrinsecā: nó tamē opȝ eā tantum calefieri vt non sit multum sensibilis.

¶ Et dicem⁹ ēt ꝙ sunt q̄daȝ mēbra quoꝝ cōplexio sanguini nó ē ꝓpinq̄: ergo īdiget sanguis in eoꝝ nutrimēto multotiēs ꝯuerti sicut carnis: q̄ propter ī eā neq̄ȝ foramina facta fuerūt: neq̄ȝ vētriculi in q̄b⁹ aliquāto tp̄e nutrimētū qđ ei digerit᷑ imoret. ⁊ deinde caro ex eo nutriat᷑. imo ilico cū ei nutrimētū occurrit in ipsam conuertit᷑.

¶ In ista parte ponit᷑ vltima distinctio ꝑticularū: ⁊ diuidit᷑ in duo. qm̄ ꝑ̄ ponit isti⁹ distinctiōis vnū mēbꝝ. scđo aliud. ibi scđa (Et sunt ex.) ¶ Pria in duas. ꝑ̄ hoc. scđo ifert corelatiuū. ibi (quapropter in ea.) ¶ Dicit ꝑmo: ꝙ q̄dā sunt valde vicina nature sanguis. ita ꝙ sanguis non indiget q̄n sit eoꝝ nutrimētū multis cōuersionib⁹ vel transmutationibus trāsmutari: sicut virga caro. ¶ De scđa ꝑte dicit ꝑmo ꝙ hoc mēbrū non habuit foramina: aut ventriculos in q̄bus morari debebat nutrimētū anteq̄ȝ digerat᷑ ꝑ illo mēbro ⁊ tādē in carnē cōuertatur: imo nutrimentū qđ est sanguis ilico sicut mēbro occurrit in ipsaȝ ꝯuertit᷑.

A ¶ Ubi no. queādmodum supra in ca. de humoribus. in facto esse dixi quosdā velle q̄ anq̄z sanguis in substātiā carnis ꝯuertat̄ oportere q̄ trāseat p̄ hūiditates scḋas ordinate: ⁊ iō indiget multotiēs ꝯuerti sic̄ in nutritiōe ossiū. Sed iste hūiditates scḋe modicū distāt abinuicē ⁊ a sanguine ⁊ carne: ⁊ ita tota trāsmutatio nō est ita magna sic̄ trāsmutatio sanguis in ossa ⁊ est in minori valde tp̄e. ¶ Iuxta ergo h̄ text⁹ iste aut alij sil̄es: aut Auer. 2. colli. intelligunt̄ q̄ sanguis nō indiget multotiēs. i. ita multū cōuerti ⁊ trāsmutari sicut in ossiū ⁊ alioꝝ nutrimento ⁊ q̄ ilico sicut occurrit nutrit. i. cito nutrit respectu eius qḋ facit cū occurrit ossi. ¶ Alia est positio volēs ex hoc textu ⁊ silib⁹ q̄ sanguis immediate in carnē cōuertit̄ absq̄ȝ medio pp̄ hāc vicinitatē. Et q̄ dr̄ de hūiditatib⁹ scḋis intelligūt q̄ sunt q̄ttuor: s̄ȝ nō necessario medie iter qḋcūq̄ȝ mēbꝝ ⁊ sanguinē. Et hec secūda vr̄ mihi magis ad mētē Aui. ¶ No. scḋo q̄ in carne

B sunt foramina ⁊ porꝛ: al̄r nutrimētū nō reciperet̄ ibi: s̄ȝ nō sunt magne cōcauitates ⁊ manifeste. ⁊ hoc voluit correlariū p̄sertim ad nutrimētū appropriatū cōtinendū: q̄r nutrimentū cōe cor ⁊ stomachus in cōcauitate habent.

¶ Et sūt ex mēbris q̄dā quoꝝ cōpl̄o a sanguis ꝯpl̄one valde est remota. Jōq̄ȝ cū necesse fuerit sanguinē ea nutrire oportebit vt in sil̄itudinem sub̄e eoꝝ multis ꝯuersionib⁹ ordinatiȝ ꝯuertat̄ sicut os. Quapropter in creatiōe eāꝝ vnū positū fuit foramē qḋ eoꝝ nutrimēto tāto cōtineat tp̄e quāto illud in ei⁹ sil̄itudinē ꝯuertat̄ sicut in osse cruris ⁊ adiutorij: aut foramia m̄lta in ipsis diuisa: sicut in osse mādibule īferioris. Et mēbris q̄dē q̄ sic sūt necesse ē vt nutrimēto ampliori q̄ȝ eis: tūc eis necē repleant̄: vt paulatiȝ: ⁊ paulatī p̄cedāt illud in sui similitudinem cōuertendo.

¶ Hic ponit 2m mēbrū diuisiōis ēt inferēdo q̄dā correlaria ibi. (Quapropter.) ¶ Dicit p̄: q̄ q̄dā sunt mēbra multū a nā sanguis distātia: ita q̄ op̄ȝ sanguinē anq̄ȝ in eoꝝ subām ꝯuertat̄ trāsmutari ordinatis multis ꝯuersionib⁹ sicut sūt ossa. ¶ De p̄te scḋa dicit p̄: q̄ in creatione istoꝝ factū fuit vnū foramē aut multa qḋ ꝯtineat eoꝝ nutrimēto tāto tp̄e quātū est opportunū ad trāsmutādū sanguinē in eoꝝ substātiā: sicut positū est vnū foramē in osse coxe ⁊ in osse adiutorij aut multe in osse mādibule īferioris. Infert scḋo q̄ necesse est mēbris hui⁹ dispōnis eē p̄ns plus de nutrimēto approbato q̄ȝ p̄ tunc indigeāt ad hoc: vt paulatiȝ cōtineat̄

C eoꝝ nutritio ꝯuertēdo illud in sui sil̄itudinē. ¶ Ubi no. q̄ p̄pter multā distātiā sanguis a nā ossiū medici notauerūt q̄ttuor hūiditates scḋas medias inter os ⁊ sanguinē. nā. n. ordinate in suis trāsmutatiōib⁹ p̄cedit. ¶ No. ergo ⁊ secū

D do: q̄ trāsmutationes iste sunt faciēde postq̄ȝ sanguis iam permutatus est a sanguis nā: ⁊ appropriatus est nāe membri. ⁊ iō op̄ȝ nutrimētū: tūc vndiq̄ȝ a mēbro ad cuius nām dȝ cōuerti circūdari. Et iō fuit opportunū locū continendi huiusmodi nutrimentum esse in concauitate talis mēbri.

E ¶ No. tertio: q̄ q̄r nutricatio est valde tarda ⁊ ēt cōuersio sanguinis in istas humiditates: iō op̄ȝ q̄ inueniat̄ nutrimētū multū in cōcauitatib⁹ istis sub varijs dispōnibus p̄pinquitatis ad os: al̄r p̄mo cōuerso postea multo tp̄e carerēt nutrimēto. Tu tn̄ hic vide quare leonū ossa nō habēt medullam ⁊ quomodo ossa medulla nutriantur.

¶ Mēbra aūt fortia sup̄fluitates suas ad membra debilia sibi vicina expellūt: sicut cor ad ascellas: ⁊ cerebrum ad loca que sunt post auriculas ⁊ epar ad inguina.

¶ Hic Aui. ponit cañ. iuxta suā ꝯsuetudinē dicens: q̄ tu debes scire q̄ mēbra fortia expellunt superfluitates suas ad membra debilia sibi vicina sicut cor ad ascellas ⁊ cerebrū ad loca post aures ⁊ epar ad inguina. Et constat qḋ hic loquitur de debilitate nāli. Sed ēt h̄ȝ veritatē de accidentali debilitate vt ex solutione cōtinui vel mala complexione vel alio modo contingente ⁊c̄.

¶ Seq̄tur capl̄m de virtutib⁹ nālib⁹. Cap. i.

Virtutum ⁊ operationum adinuicem alie ex alijs cognoscunt̄. Omnis eni virtus operationis existit initium: neq̄ȝ aliqua operatio p̄uenit nisi ex virtute. Ideoq̄ȝ vtrasq̄ȝ in vno posuimus caplo.

¶ Postq̄ȝ determinauit de mēbris: ꝯseq̄nter determinat̄ de v̄tutib⁹ ⁊ opationib⁹ ⁊ spiritib⁹: ⁊ diuidit̄ in duas partes. Prio ōndit de v̄tutib⁹ ⁊ opationib⁹ determinādū esse in eodē ca. ⁊ ponit eaꝝ gn̄alē diuisionē. Scḋo magis sp̄aliter determinat̄ de eis. ibi scḋa in p̄n° sequētis ca. (v̄tutū vo.) p̄ma in duas. prio probat de opationib⁹ ⁊ v̄tutib⁹ determinādū esse siml̄. scḋo ponit gn̄alē eaꝝ diuisionē: ibi (virtutū aūt) ¶ Primū sic arguit. de his siml̄ est determinādū q̄rū altera cognoscit̄ ex alteris ⁊ ecōtra: sed ita est de opationibus ⁊ v̄tutib⁹. Nā ois virtus est alicuius opationis principiū: per quā cognosci pōt a signo: ⁊ ois operatio aīalis sibi cōueniens p̄ quanto est aīalis p̄uenit ab aliqua virtutū que est eius causa: ⁊ sic nō pōt sciri sine v̄tutis cognitione cū scientia rei habētis causas nō habeat̄ nisi per causarū cognitionē: vt supra cap. de subiectis medicine. ¶ No‑

F tandū p̄mo: q̄ cū virtus capiat̄ cōmuniter pro oī forma essentiali vel accidētali operatiua: vt supra de cōpl̄onib⁹. illa parte. Cū eni agunt ⁊ patiunt̄ suis v̄tutib⁹. ⁊ Q̄nq̄ȝ sumitur pro qualitate occulta vt quādo dicitur: q̄ attractio quedā fit a vacuo: quedā a calido: quedā a v̄tute. ⁊ Quādoq̄ȝ sumitur pro habitu perfectiuo operationibus per assuefactionē acq̄sito vel doctrina q̄uo dicimus morales ⁊ intellectuales esse virtuales. Hic nō sumitur aliquo istorū modoꝝ: sed pro potētia aīe qua ipsa est potēs in operationes tā actiue q̄ȝ passiue: que aīalibus sunt conuenientes ⁊ p̄prie ⁊ operatio sumit̄ hic pro omni actione vel passione aīato corpori cōueniente: ⁊ p̄pria non pro operatione que est solū principalis mēbri: p̄ut cōtra iuuamentū distinguitur nec pro omni actione que est in corpore aīalis: puta si illa actio non esset inuēta pro quanto est aīatum vt descensus p̄pter grauitatem: vel si esset operatio lesa sicut iectigatio vel similes. ¶ Ex quo intelligit̄ q̄ hoc modo sumendo verū est qḋ cuiuslibet operationis p̄ncipiū est virtus. Capitulū aūt sumitur hic pro paruo tractatu. Simul enim in tota hac parte de virtutibus ⁊ operationibus tractatur.

G ¶ No. scḋo: q̄ apud cōiter exponētes virtutes cognoscūtur per operationes notitia q̄r est. S̄ȝ operationes per virtutē notitia p̄pter q̄d est. ⁊ Ego aūt vt supra dixi. capi. de subiectis medicine. credo qḋ q̄n cā nō est nota nisi per suū effectū non fiat demōstratio effectus nisi q̄r est: l̄ȝ in demōstratione fiat scientia per causam.

¶ Virtutū aūt genera ⁊ opationū ex eis prouenientiū apud medicos sunt tria. Que sunt gen⁹ virtutū vitalium: ⁊ genus virtutum naturaliū ⁊ genus virtutum animalium.

¶ Nūc ponit v̄tutū diuisionē. Et diuidit̄ in duas. p̄mo facit hoc. scḋo declarat ibi. (Et multis q̄deȝ.) ¶ Dicit p̄mo qḋ gn̄a p̄ma v̄tutis sunt tria: ⁊ sil̄r gn̄a opationū. vnū est genus vitaliū: aliud aīaliū: aliud nālium. ¶ Et attende q̄ p̄cipue dixit apud medicos. Nā plurimi phoꝝ nō distinxerunt genus vitaliū a genere nāliū: vt infra habebitis.

¶ No.

A ¶ Nota tñ q̄ hec tria gña sufficienter diuidũt virtutes et
opões: q2 non pót virtus in viuente iueniri: vel opatio q̄
non cadit sub aliquo illorum: ꝛ ipsa inuicez nó coincidũt.

B ¶ No. scđo: q̄ qnq̄ potẽtie aie posite ab Aristo. 2. de ani/
ma. s. vegetatiuũ: sensitiuum: appetitiuum: motiuũ ƀm lo/
cum: ꝛ intellectiuum: reducunt ad ista tria genera. Nã ve
getatiuũ reducitur ad nãle ꝛ vitale: ꝛ relique quatuor ad
animale: lz de intellectiuo: vt sic non pertineat medico.

C ¶ Nota tertio: q̄ etiam spirituuz: proportionalẽ hic pos/
sumus intelligere diuisionez. s. q̄ aliquis est naturalis: ali
quis vitalis: aliquis animalis: ꝛ sunt isti spiritus instrumẽ
ta actiue concurrentia ad operationes harum virtutum.

¶ Utrũ gña virtutũ sint realit̃ distincta. Qõ. 1.

Hic solet itroduci qõ: vtrũ ista genera vir
tutũ sint adinuicẽ realr̃
distic̃ta: ꝛ ab ipsa. Et est qõ magis metaphica. Et argr̃ q̄
sic. p̄ per h̄ q̄ ṽtutes sunt plures ꝛ aia vna. ¶ Scđo per h̄
q̄ in rebus inanimatis p̄ter formã substãtialẽ ꝛ cóplõnez
est virtus: vt apparet in virtute magnetis trahẽtis ferrũ:
ꝛ etiã reubarbari purgãtis colerã: ergo pariformiter erit
inanimatis. ¶ Tertio ꝑ hoc q̄ assuefactio facit nobis vir
tutẽ: vt est clarũ: ergo ꝛ nã ad diuersa opera debuit facere
diuersas virtutes. ¶ Quarto per hoc q̄ omnes ꝯcedunt
mẽbrũ qđ trahit nutrimẽtũ grossuz relicto subtili sic hos
facere hoc per virtutẽ similẽ forme specifice sicut magnes
in trahendo ferrũ. ¶ Quito per hoc q̄ idẽ simul attrahit
ꝛ expellit: sed nõ pót hoc ꝑ idem facere: ergo ꝑ diuersa: sed
aia est vna: ꝛ complexio sua est vna: ergo diuersitas erit
tantum in virtute que distinguetur ab aia ꝛ complexione.
¶ Sexto per hoc q̄ vitalis potest absolui ab animali: ꝛ
q2 vnius istarum operatio potest tolli sine alterius opera
tiõe: vt pz in membro paralitico: ꝛ multa similia addunt.
¶ In oppositum arguitur. p̄mo sic. per hoc q̄ ad opera/
tiones anime sufficit forma cum debito instrumento: ergo
non oportet ponere aliam virtutem a substãtia anime suo
instrumento: quod est qualitas in organo. Et cõfirmatur.
q2 in arte sufficit ars cũ debitis istrumẽtis ad operandũ.
Virtus aie du'. ¶ In ista questione credo q̄ nomẽ virtutis anime aliquã
do dicit de principio substantiali concurrẽte p̄ncipalr̃ ad
operationes: vt sumit ab Auic̃. p̄ma sexti nãlium. capitu/
lo secũdo. vbi sic ad litteram dicit. Dicemus ergo nunc q̄
aia potest dici vis vel virtus: vel potentia: comparatione
affectionũ: que emanant ab ea: ꝛ sic oẽs aie virtutes sunt
vna virtus. ¶ Quãdoq̄ sumit pro instrumẽto. scilicet cõ/
plexione vel alia qualitate subseruiẽte: ꝛ isto modo virtu/
tes dicunt realiter abinuicẽ ꝛ ab anima. ¶ Rationes au/
tem in oppositum facte facile soluunt: sed tamẽ alique ea/
rum probant q̄ preter complexionẽ oportet ponere qua/
litatem occultam in membris qđ cõmuniter cõcedit: licet
defendi posset oppositum: sed ad alium locum hec ꝑtinet.

¶ Et multis quidem philosophorum ꝛ medi/
cis omnibus: ꝛ p̄cipue. G. videt q̄ vnaqueq̄
virtutum membrum principale habet qđ eius
existit minera ꝛ a quo eius ꝓcedunt opões.

¶ Hic declarat membra diuisiõis. ꝛ p̄mo ponit declaratio/
nem ƀm opinionem medicorum: ꝛ quorundam phorum.
scđo apud opinionem Aristo. ꝛ sequẽtium. tertio compa/
rat inter istas. Ibi scđa (Omnibus aũt.) Ibi tertia (Prete
rea cum.) Prima in duas. p̄mo declarat in generali. scđo
spãliter apud philosophoruz positionẽ. Ibi. (Et videtur.)
¶ Dicit p̄°. q̄ multis phis vt Platoni ꝛ sequentib9 ꝛ om
nib9 antiqs medicis ꝛ p̄cipue Gal'. visum est q̄ ois ṽtus
hz vnũ p̄ncipale membrũ qđ est eius minera in quo p̄nci
paliter est illa ṽtus: ꝛ a quo ad alia mẽbra influit: sic a mi
nera ꝓprie dicta deferunt ad alia metalla: ꝛ a quo mẽbro:
p̄nr̃ in gñe membrorum fiunt oẽs opationes illius virtutꝫ.

D ¶ Nota tamẽ q̄ nó iuenit eodẽ mó ab istis attributas eẽ
ṽtutes mẽbris p̄ncipalib9. Nã Plato vt vult Auerois p̄°
de aia. cõmẽto. 7. posuit intellectualẽ in cerebro cõcupisci
bilem in corde nãlem: idest nutritiuã in epate. ¶ Sz Gal'.
tertio de interioribus. capl'o quarto posuit desideratiuaz
in epate. Audaciam siue irascibilem in corde. Regitiuam
toti9 vt imaginatiuã: cogitatiuã memoratiuaz in cerebro.
Sed in libello de ṽtutibus nostrũ corp9 regẽtib9 ꝛ. 9. tera
pentice ponit ꝯoticã. idest rõnalẽ in cerebro spũalẽ siue vi/
talem in corde. nãlez in epate. Aui. hic hunc modũ tãgit.

E ¶ Nota secundo. q̄ isti voluerunt istas virtutes esse tres
formas substantiales abinuicem differentes: ꝛ sic tres ani
mas. Moderni autem aliter ponunt vt infra.

¶ Et videtur eis q̄ virtutis animalis sedes sit
cerebrũ ꝛ ipsius ab eo proueniant operatiões.

¶ Dicit p̄. declarãdo spãlit̃ de aiali. scđo de nãli. 3° de vitali
Ibi scđa. (Et q̄ ṽtus nãlis.) Ibi 3°. (Vitalis ṽo.) ¶ Dicit
p̄° q̄ vr̃ eis q̄ sedes idest locus vbi principalissime reperit
virtus animalis est cerebruz a quo omnes hmõi virtutis
opatiões ꝓueniũt: ꝛ supple nõ tanq̄ vicario cordis: sz tã/
q̄ a p̄°illarũ operationũ p̄ncipio in genere membrorũ ꝛc̃.

¶ Et q̄ virtus nãlis duas hz spẽs: ꝛ vna spẽs
est cuius finis est custodire indiuiduũ ꝛ cõser/
uare ipm: que ministrat in re nutrimenti q̄usq̄
ad finem crescentie eius nutriat corp9: ꝛ h9 qui
dẽ spẽi sedes ꝛ opõnũ ipsius ꝓcessus est epar.

¶ Declarat de naturali. p̄mo ponẽdo diuisionẽ vnã decla/
rãdo vnũ membrũ diuisionis. scđo scđz. Ibi: (Altera ṽo).
¶ Dicit p̄mo q̄ ṽtutũ nãlium due sunt spẽs: vna cui9 finis
est ꝯseruatio indiuidui: ꝛ h̄ ministrat in re nutrimẽti faciẽ/
do. s. materiã nutricationis que est sanguis: ꝛ faciendo spi
ritũ nãlem qui est instrumẽtũ ꝯseruans ṽtutẽ nutritiuã in
mẽbris: ꝛ seruiẽdo nutritiue ꝑ attractionẽ: retẽtionẽ: digõ
nẽ: ꝛ expulsionẽ. ꝛ hec facit nutriri corpus vsq̄ ad finẽ cre
scẽtie. ¶ Qđ intelligit altero triũ modorũ: vel q2 vsq̄ ad
finẽ crescẽtie nutrit nutricatiõe corp9 ꝑducẽte ad pfectiõez
q̄titatis. ¶ Vel q2 vsq̄ ad istud tẽpus est nutricatio mani
festior cũ sit restauratio maior dissol'one. ¶ Vel 3° per finẽ
crescẽtie itelligẽdo totã etatẽ que est post cremẽtum: in q̄
etiã nutrit corpus: q2 vsq̄ ad finẽ vite. Et hui9 virtutis se/
des ƀm istos est epar quod suaꝝ operationũ est p̄ncipiuz
p̄mũ in genere mẽbroꝝ: ꝛ nõ est in isto cordis vicarius.

¶ Altera vero spẽs est cui9 finis est spẽz ꝯserua/
re q̄ est mistrãs in re gñonis: ꝛ sepat ex humo/
ribus corpis spmatis substãtiã: deinde ipm in
format sui creatoris p̄cepto. Et hui9 quidẽ spẽi
habitatio ꝛ opõnũ ipsius ꝓuẽtus sũt testiculi.

¶ Declarat aliã spẽm nãlis virtutis. Et est virtus: cuius p̄n
cipalis finis est ꝯseruatio spẽi: lz ad hoc etiã concurrãt vir
tutes mẽbrorum ꝯseruantium indiuiduũ. ꝛ hec ministrat
in re gñatõis. i. ministrat necessaria actui generationis: vt
scz fit sperma ꝓlificum: qđ. s. actiue concurrit ꝛ passiue ad
gñationẽ ƀm medicos: vel actiue tantũ ƀm philosophuz.
¶ Vel scđo ministrat in re gñonis in p̄ma operatiõe gene
ratiue que est spermatis gñatio: ꝛ in illa ministrat separã/
do subãm spermatis ex humorib9 corporis ꝛ postea infor
mat ipsum. s. sperma: q2 dat sibi ꝓpriam formã spermatis
p̄cepto sui creatoris: qđ dic̃: q2 voluit Aui. datore forma/
rũ esse illũ qui formã subãlẽ iducit. Et huius virtutis que
gñat sperma sedes ꝛ i°a q̄ ꝓueniũt sue opões sunt testicli.

F ¶ Virtus aũt gñatiua que informat sperma: cõuertendo
ipsum in nãm fetus est subiectiue in spermate vel in spũ gi
gnitiuo nõ in testiculis. ¶ Qz si argr̃ ex isto: se' q̄ virtus ge

neratiua nō eēt in testiculis tanq̄ in ꝑncipio: q2 ꝑncipalis actus generatiue est informatio fetus que non fit a virtute testiculorum: sed a v̄tute spermatis. Negat̄ ꝯñia. Naz virtus illa spermatis agit tanq̄ idolum ꝛ instr̄m v̄tutis testiculorū: ideo ꝑncipalis generatiua virtus est illa que immediate generat sperma: licet principalis actus illius virtutis imediate fiat a virtute in spiritu gignitiuo existente.

g ¶ No. ꝑmo: ꝙ testiculi sui v̄tute attractiua separāt sbam spermatis ꝑcipue a venis magnis ad quas terminant̄ vasa seminaria: Et ad illas venas supfluitas digestionis mēbrorū transmissa est a mēbris ipsis. Nec tñ videt̄ magnuz incōueniens ꝙ testiculi a mēbris valde distātib⁹ attraherent materiam spermaticam: queadmodū ex eorum amputatione videntur membra valde distantia permutari.

¶ Vitalis v̄o virtus est illa que sp̄ūs esse ꝯseruat qui sensus ꝛ motus vehiculū existit ꝛ ip̄m reddit aptum ad eorū ip̄ressiōes recipiēdas cū ad cerebrum puenit ꝛ facit ip̄m potētez dandi vitā vbicunq̄ expandit̄. ꝛ huius quidem virtutis sedes ꝛ operationes ipsius ꝓcessus est cor.

¶ Declarat vitalē: ꝛ dicit: ꝙ v̄tus vitalis est illa q̄ cōseruat esse sp̄ūs: qui sp̄ūs est vehiculus sensus ꝛ mot⁹: ꝛ hoc fac̄ gn̄ando sp̄m vitalē ex q̄ fit aialis ꝛ reddit ip̄m sp̄m quem facit p̄paratum: vt cū puenerit ad cerebruz recipiat ab eo impressiones p q̄s pōt fieri opatio sensibilis ꝛ motiua. Et tertio dat hec virtus sp̄m quē facit potentiā dandi vitā. i. conseruandi animā vbicūq̄ expandit̄. i. in omni membro nostro ad qd̄ trāsmittit̄. Et hui⁹ virtutis sedes ꝛ fundamētū est cor: ꝛ est ꝑncipium a quo eius opationes ꝓcedunt.

¶ Not. g̊: ꝙ virtus vitalis ꝑmo generat sp̄m vitalem qui est potēs dare vitā. i. animā ꝯseruare in omni membro ad qd̄ expādit̄. 2° illi spiritui p̄parat ad recipiendā a cerebro virtutē animalē. Et hec est cā ꝙ nō reperit̄ v̄tus vitalis in aiato nō h̄nte sensum. Nā hec v̄tus est ꝯseruatiua aie sensitiue in mā. Q2 si dicat̄ ꝙ q̄dā sunt nr̄a mēbra viuētia q̄ non sunt sensitiua vt ossa: dōm ē ꝙ nō h̄ n̄t aiaz aliā a sensitiua.

h ¶ No. 2° ꝙ hec est cā q̄re notificauit sp̄m vitalē p h̄ ꝙ preparat̄ qd recipiēdas aiales v̄tutes: ꝛ non dic̄ nāles: q2 de nālib⁹ potuisset esse dubitatio: q2 videm⁹ plantas hēre nāles virtutes sine vitali sp̄ū. Et etiā q2 non oēs ꝯcedūt dari sp̄m nāle: vt infra dicet̄: sed bñ ꝯcedūt oēs dari animalem.

i ¶ No. 3°: ꝙ sp̄ūs vitalis nullo modo dr̄ vehiculuz aialis v̄tutis. Primo q2 ex eo fit aialis. Scd̄o q2 mēbra p̄parat ad recipiendū aialē v̄tutem. Tertio q2 ipse vitalis existēs effectiue cōcurrit ad operationes aiales. Quarto q2 ipse etiā simul cum forma ꝛ cōplexione cerebri ꝯcurrit ad aialē faciendū. ¶ Et si est isto infert̄ ꝙ v̄tus aialis sit vitalis: q2 pōt dare vitam: sensuz: ꝛ motū: sicut vitalis qd̄ probat̄: q2 v̄tus posterior cōtinet v̄tutē p̄orem sicut tetragonū: trigonū: vt scd̄o de aia. Cū g̊ aialis sit vitali posterior ꝯtinet vitalē. ꝛ per ꝯñs poterit illud qd̄ pōt vitalis: p3 ꝙ hec rō nō plus probat: nisi ꝙ sumēdo v̄tutem pro aia: oīs vitalis est aialis: ꝛ h̄ cōcedit̄. Nā nō cōcedit̄ ꝙ omne qd̄ est instrumentum v̄tutis prioris sit etiam instrumentū posterioris.

¶ Oibus autē p̄hi s maiori. i. Arist. v3 ꝙ oium istarū operationum ꝑncipium existit cor: s3 primarū opationū earū manifestatio in his p̄dcis existit ꝑncipijs: queadmoduz apud medicos cerebrum est sentiēdi ꝑncipiū: ꝛ post hoc q̄sq̄ sensus h3 mēbrū in quo eius apparet opatio.

¶ Nunc ponit circa dicta sniam Arist. ꝛ dicit: ꝙ omnibus p̄his ꝛ maiori oium. s. Arist. videt̄ ꝙ cor est p̄n^m in genere ꝑmū membrorū respectu oium opationū ꝛ oium istarum virtutum. ita ꝙ minera ꝛ fundamentuz oium v̄tutū est in corde: verūtamē manifestatio p̄marū operationuz in illis tribus gn̄ibus est in mēbris que medici dicunt ꝑncipalia directe sicut apud medicos cerebrū est ꝑncipiū opationis visiue ꝛ auditiue: sed manifestatio istaꝝ operationū est principaliter in aure ꝛ oculo: ita cor est ꝑncipiū oium v̄tutum. Sed manifestatio operationis aialis prius est in cerebro agente v̄tute cordis. Et naturalis est in epate eodē modo agente v̄tute cordis. ¶ Et h̄ snia colli t̄ tertio de p̄tib⁹ animaliū. cap. de corde. ꝛ scd̄o eiusdē cap. de cerebro ab Ari. ¶ Ex quo intelligit̄ absolute ꝑncipale mēbrū esse cor ꝛ cerebrū nō esse absolute ꝑncipiū animalis v̄tutis: sed manifestatiue. ꝛ ita epar re^u nālis. Nam l3 cor habeat oēs istas v̄tutes: tamē iste nō p̄n̄t agere ꝓprias operatiōes nisi cum debito instrumēto: ꝛ tale ꝑmo habet ad animales opationes in cerebro ꝛ ad nāles quasdam in epate: ꝛ quasdaz in testiculis: ꝛ ita ista mēbra possūt dici manifestatiue prin^u.

¶ Preterea cum cōsiderāt sicut debēt ꝛ certificāt inueniunt rē sic vr̄ Arist. ꝛ nō queadmodū ipsius vr̄ ꝛ iueniūt tractatus suos extractos ex ꝓpōnibus sufficientibus ꝛ non necessarijs: in quib⁹ nō assequunt̄ nisi quod ex reb⁹ apparet.

¶ Comparat istas snias adinuicem. scd̄o docet qūo hec determinatio ptineat ad medicū ꝛ qūo non. scd̄a ibi. (Medico.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ cū medici considerant sic debēt: ꝛ volunt certificari in ista snia inuenient esse sicut dicit Aristo. ꝛ nō sicut ipsi dicunt ꝛ inueniēt suos tractatus. i. ꝯnes q̄s tractant esse extractas. i. illatas ex ꝓpositionibus sufficientibus. i. ꝓbabilibus nō necessarijs ex quibus sequunt̄ cōclusiones nisi que possunt dici apparētes. i. ꝓbabiles. Nā vt apparet. 3. de interioribus: ex hoc arguit Gale. ꝑncipatū cerebri re^u operationū animaliū: q2 leso cerebro ledunt̄ operatiōes. Et rectificato p medicias rectificant̄. Sed nō est dubium ꝙ h̄ idem accidit de instrumēto respectu principalis agētis: vt de oculo respcū cerebri in visiua opōne.

¶ Medico aūt inquātuz medicus nō attinet vt ꝯsideret que sit harū duarū sniarum veritas: s3 illud ꝯsiderare philosophus aut physicus d3. Medicus aūt cū ꝯcedit̄ ei mēbra hec ꝑnoiata istarū virtutū ꝑncipia existere nō curat in eo qd̄ de eē medicatiōis ꝯsiderat an ex alijs habeant̄ principijs que sunt ipsis priora vel nō: nec q̄ illud ex eis existit que p̄hus non ei leuia facit.

¶ Dicit ꝙ medico inquantū est medicus non attinet determinare veritatē hui⁹ q̄onis: q2 hec ad philosophū ptinet. ¶ Et ratio est: q2 si medico concedit̄ ꝙ ista mēbra sint prin^a istarū operationū sufficit sibi in his que h3 agere ꝛ nō curat: vtrum ista sint ꝑncipia ꝑma in gn̄e mēbrorum: vel sint aliqua aliis illis posteriora: ꝛ ista snia est de illis que p̄hs non facit ei leuia: q2 est difficilis ꝛ in p̄hia est difficilis.

¶ Utrū virtus vitalis a nāli ꝛ aiali distinguat̄. Qō. 2.

Hic solet induci questio: vtrū sit distīcta virtus vitalis a naturali ꝛ animali: ꝛ arguit̄ ꝙ nō. ¶ Primo p hoc ꝙ omnis v̄tus operatiua sine cognitione circa nutrimentum est nālis: sed vitalis est h̄mōi: cum de sanguine generet sp̄ūm sine cognitione. igitur ꝛc̄. Assumptuz p3 ex descriptione naturalis. ¶ Scd̄o per hoc ꝙ actio vitalis v̄tutis est sp̄ūm generare ꝛ cor ꝛ arterias mouere motu pulsus: vt infra caplo de vitali: sed iste operationes sunt nāles: vt quinto de accidēte. dicit Gal. cognoscimus moueri pulsum naturaliter. Et Auic. 10. tertij motus pulsus est nālis. Et. 6. de iuuamentis Gale. Operatio cordis est nālis. ¶ Tertio: q2 omnis v̄t⁹

anime nutritiue vt sic est n̄alis: vt pȝ ĩfra: sed vitalis est hu iusmodi: vt vult Auer. 2. colliget: ⁊ ita nó est cõueniẽs po/ nere illã virtutẽ distictã ab alijs v̄tutibus: eo ꝙ ipsa est ani me nutritiue sicut alie q̄nq̄ȝ attractiua ⁊c̄. ¶ Quarto per hoc ꝙ p̄mus eius actꝰ est dare vitã: vt in hoc cap. sed vita est ɔ̃sistẽtia aie p̄ alimẽtũ: talis aũt opatio est nutri^{ue}: ḡ ⁊c̄. ¶ Quinto per hoc ꝙ opationes vitales sunt aiales: ergo ipsa nó est genus ab aiali distictũ. Et assumptũ colligit̃ p̄° v̄tutũ n̄alium. nã dicit. Quedã sunt nature opa vt que sũt cõia plantis ⁊ aialibus: nõnulla v̄o aialium: sed opatiões vitalis solum in aialibus reperiunt̃: vt. s̄. dr̃. Et idẽ sentit Haly. 4. theorice. cũ dixit. Opȝ n̄ae ac aie v̄tutẽ esse per q̄s possit suas opari actiões. n̄ae siquidẽ actiones sunt gene/ rare: augere ⁊ nutrire: actiones aũt aie quedã sunt vitalis dilatatio cordis. s. ⁊ venarũ pulsatiliũ ⁊ ipsarũ constrictio. ¶ Opp^{m} volũt pene oẽs medici. ⁊ hac diuisiõe Aui. vtit̃ h̄.

A ¶ No. p̄mo: ꝙ hoc nomen n̄ale est equiuocum apud me/ dicos ⁊ apud p̄hos. Nã q̄nq̄ȝ sumit̃ put distinguit̃ contra voluntariũ: q̄nq̄ȝ ɔ̃ artificiale: q̄nq̄ȝ ɔ̃ violentum: q̄nq̄ȝ cõ/ tra preternaturã: q̄nq̄ȝ ɔ̃ cognoscitiuũ. ⁊ vltimo magꝭ stri cte ad mẽtẽ medicoꝝ dr̃ aliqua v̄tus naturalis: q̄ȝ opatiua actionũ aie circa nutrimentũ sine cognitione non p̄paran do imediate ad recipiendũ v̄tutẽ sensibilem vel motiuaȝ.

Quibꝰ ɔ̃distin/ guit̃ na/ turale.

B ¶ No. 2° ꝙ hoc nomen aiale q̄nq̄ȝ sumit̃ generaliter pro omni v̄tute vel operatiõe ita reperta in aiali ꝙ nó in alio. Q̄nq̄ȝ pro cognitione vel motione voluntaria vel opõne cognitionẽ p̄ se ɔ̃sequente ⁊ pro v̄tute p̄ se huiꝰ opatiõis fa ctiua. ¶ Per vitalẽ v̄o v̄tutẽ q̄d apud medicos sit itelli/ gẽdũ: ⁊ q̄ sunt opa ĩfra in cap. p̄prio dicemus. Sufficit tñ nũc ꝙ ipsa est v̄tus ḡnatiua spũs q̄ ɔ̃seruatiuus est vite in mẽbris ad q̄ trãsmittit̃. Et p̄paratꝰ est vt in cerebro trans/ mutari possit in aialẽ ⁊ mẽbra p̄parare ad recipiẽdã a ce/ rebro v̄tutẽ sensibilẽ ⁊ motiuã. Quibꝰ positis facile itelli/ gi põt ꝙ vitalis distiguit̃ a n̄ali vltimo mõ accepta saltem rõne: lȝ multꝭ alijs modis dici possit n̄alis. Nec nũc dispu to: vtrũ sit alia res cũ supra dcm̃ sit ꝙ sit eadẽ subã anime. ¶ Patet secundo: q̄uo est aialis large sumendo animale. ¶ Pȝ 3°: ꝙ stricte sumẽdo aialẽ v̄tꝰ vitalis vt sic ñ ẽ aial'. ¶ Ex quibus sequitur vitalem virtutem distingui a natu rali ⁊ animali ratione. ¶ Argumenta per te soluas.

¶ De virtutibꝰ n̄alibꝰ q̄bꝰ m̄istrat̃. Cap. 11.

Virtutum vero n̄alium: alie sunt que sunt ministrãtes: alie sunt q̄ m̄istrate.

¶ Posita generali distinctione v̄tutũ exequit̃ de mẽbris. Et p̄mo de n̄ali. scd̄o de vitali. Ibi (v̄tutes aũt n̄ales). tertio de aiali. Ibi (In v̄tu te). Pars p̄ma ɔ̃tinet duo capl'a. P̄ns est de v̄tutibus mi/ nistratꝭ. Seq̄ns de ministrantibus. P̄ns capl'm diuidit̃ in duas partes. p̄mo ponit generalem diuisionem virtutum naturaliũ. scd̄o exequitur de vno mẽbro. ibi (Et ministra/ tarũ.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ v̄tutũ n̄alium quedã sunt ministrã/ tes quedam ministrate. Et p̄ m̄istratas itelligimꝰ istas: nu tritiuã: augmẽtatiuã: ⁊ informatiuã. Per ministrãtes itel/ ligimꝰ attractiuã: retẽtiuam: ⁊ digestiuam: ⁊ expulsiuam.

C ¶ No. p̄° ꝙ v̄tus n̄alis lȝ multis modis dici possit. tñ hic sumit̃ stricte in p̄cedẽti dubio pro v̄tute operatiua sine co/ gnitione non preparando per se virtuti animali. Auicen. vero ideo prius de naturali q̄ȝ de vitali determiauit: quia ille virtutes sunt cõmuniores cum conueniant plantis.

D ¶ No. 2° ꝙ rõ huius diuisionis est illa. q̄ȝ v̄tutũ n̄aliũ alie sunt opatiue finiũ ⁊ p̄ncipales. alie sunt opatiue vel opato rũ ad finẽ ordinatoꝝ vel tm̃ opõnũ in alias opõnes ordi/ nataꝝ. Et h̄e p̄prie dñr m̄istrate. scd̄e ministrantes. Et po/ tuisset Aui. ponere silem diuisionẽ in alijs genribꝰ v̄tutũ infra: sed q̄ȝ magis latet vsus est alijs magꝭ doctrinalibꝰ. ¶ Utꝝ recte dicant̃ v̄tutes m̄istrate q̄ assignãt̃ h̄. Q. 3.

Sed cadit dubitatio quomodo p̄dicte q̄ tuor dicant̃ m̄istra/ te cũ nutritiua m̄istret augmẽtatiue: vt in textu dr̃. Nutri/ tiua v̄o v̄tus crescitiue seruit ⁊ generatiua seruit informa tiue. nam virtus generatiua spermatis preparat mãm in qua debet introducere formaȝ virtus informatiua: vt pȝ. ¶ Hic dr̃ ꝙ iste v̄tutes sunt ministrate respectu aliquarũ. ⁊ ministrãtes respectu quarũdã. ¶ Cõtra. tunc digestiua stomachi ⁊ epatis debuissent dici ministrate: q̄ȝ re^{u} quarũ dã: puta attractiue sunt m̄istrate. ¶ Alij dicunt solas esse m̄istrãtes que in sua opatiõe plus prosunt alteri q̄ȝ sibi: vt epar generãdo sanguinẽ plus p̄dest alijs q̄ȝ sibi ⁊ stõus in ḡnatione chili. ¶ Istud dcm̃ est sine rõne: ⁊ p̄terea ḡnati/ ua hoc mõ m̄istraret informatiue. Alij dicũt ꝙ hic itelligi tur de v̄tutibꝰ p̄parantibꝰ p̄paratiõe cõi ꝙ sunt m̄istrãtes sicut digestiua epatis vel stomachi: vñ p̄ticulares mẽbro/ rũ digõnes ponunt̃ int̃ opa nutritiue ⁊ ministrate virtutꝭ. Sed iteꝝ h̄ nõ sufficit cũ ḡnatiua spmatis cũ p̄patione cõi p̄pat iformatiue. ¶ Ego estimo ꝙ v̄tutes dñr m̄istrãtes q̄ sunt n̄al'r alteri v̄tuti: vt sic ordinate per se: nunc autem ⁊ si accidat nutritiuã seruire crescitiue quando plus restaurat q̄ȝ est deperditũ: nõ tñ est crescitiue per se subordiata ⁊ ge/ neratiua spermatis si p̄paret mãm: informatiue tamẽ non agit tanq̄ȝ subordinata v̄tuti spermatis: sed preordinãs si cut cor in generãdo spũm vitalem non subseruit cerebro.

¶ Utrum faciens opationes v̄tutis m̄istrate ⁊ m̄istrantis faciat mediantibꝰ p̄ncipijs real'r differẽtibꝰ. Q. 4.

Alia dubitatio solet esse vtrũ vnũ faciens ope ratiões ministrate ⁊ operatio/ nes ministrãtis v̄tutis faciat semper istas opationes me/ diãtibꝰ p̄ncipijs real'r differentibus: vt. v̄. ḡ. stomachꝰ di/ gerẽs cibũ ⁊ cõuertẽs in chilũ ⁊ agẽs in scd̄as humidita/ tes sibi appropriatas nutriendo se faciat p̄ eadem p̄ncipia vel diuersa. ¶ Et hic r̄ndendo ɔ̃ñter ad dicta superius de distinctiõe v̄tutũ. Dõm est ꝙ mediãte eodem calore ⁊ ea/ dẽ aia ita ꝙ real'r p̄ncipia illa operationũ sunt oĩno eadẽ.

¶ Et ministratarũ quidẽ duo sunt genera. vnũ genus ministrat in re nutrientis ad hoc vt indi uiduum remaneat: qd̄ in duas partit̃ spẽs nu/ tritiuã ⁊ crescitiuã: ⁊ alterũ genus ministrat in nutriente ad hoc vt remaneat spẽs: qd̄ etiaȝ in duas diuidit̃ spẽs in generatiuã ⁊ formatiuã.

¶ Ponit subdiuisiõeȝ. ⁊ didit̃ in duas p̄tes. Q̄m̄ p̄° illã vtri q̄ȝ mẽbro assignãdo spẽs duas. Scd̄o sigillatim vnũq̄dq̄ȝ declarat ibi (v̄tus v̄o.) ¶ Primo dicit duo eẽ genera v̄tu tũ m̄istratarũ n̄aliũ. vnũ ad hoc m̄istrãs in re nutri^{n}: vt in diuiduũ ɔ̃seruet̃: ⁊ hȝ duas spẽs: nutritiuã ⁊ crescitiuam. Alterũ ad h̄ m̄istrãs in re mittẽte vt spẽs ɔ̃seruet̃. ⁊ habet duas spẽs ḡnatiuã. s. q̄ imediate ḡnat spma: ⁊ iformatiuaȝ que imediate iformat mãȝ spmatꝭ itroducẽdo formã fetꝰ.

E ¶ Et attendẽdũ ꝙ h̄ m̄istrare nõ sumit̃ stricte vt imedia/ te ante: cũ iste v̄tutes nõ sunt m̄istrãtes: sȝ sumit̃ p̄ opari. ¶ Per rẽ nutrimẽti itelligẽ debemꝰ mãm nutrimẽtalẽ. no ta v̄tus nutritiua est nec̃ia in ɔ̃seruatione aialis: nõ aũt in cõseruatiõe inaiatorũ p̄pterea ꝙ aialia idiguerunt p̄ suis opõnibus actuali calido ⁊ humido: qd̄ a cal'o illo dissolui tur: nõ sic aũt inaiata: vt supra capl'o de mẽbris. Augmen tatiua aũt v̄tus est nec̃ia ad itegritatem idiuidui vel nec̃ia ad decurrẽdũ p̄ etates. Nã sine augmẽto aialia nõ possũt decurrere eo mõ q̄ faciũt p̄ etates ⁊ multo p̄us deficerent. Quãuis ḡ aial viuat sine augmẽto in ɔ̃sistẽtia: ⁊ post. tñ si nõ p̄cessisset aug^{m} nõ ita duraret in senectute ⁊ ɔ̃sistẽtia.

F ¶ No. scd̄o. ꝙ q̄ȝ diminutio p̄uenit defectu nutritiue v̄tu/ tis: ideo non fuit necessarium ponere v̄tutem diminutiuã.

¶ Virtus vero nutritiua est illa que nutriens in

nutriti cõuertit similitudinẽ: ideo vt per ipsum restaurationẽ eius recuperet qd̃ dissolutũ fuit.

¶ Nũc determinat sigillati. Primo de agentibꝰ ad idiuidui ꝯseruationẽ. Scđo de ꝯseruãtibꝰ spẽz: ibi (Gñatiua.) p̄ʼin tres. Pˀo ponit diffõnẽ nutritiue. 2. augmẽtatiue. 3. ponit cõparationẽ istarũ ṽtutũ adiuicẽ. Ibi. 2ª. (Uirtꝰ aũt cresci tiua.) Ibi tertia (Nutritiua ṽo.) ¶ Dicit pmo ꝙ ṽtus nutritiua est que ꝯuertit nutriẽs in silitudinẽ nutriti. ideo vt per ipsam recupet restaurationem eius qđ est dissolutum.

5 ¶ Nota. p° ꝙ hic notaẽ nutritiua ṽtus ex parte obiecti qđ est nutriẽs. Nã cũ in corpe nostro: vt dicit̃ supra. caplõ de humoribꝰ. fit cibꝰ in stõ: deide chilus fit ex eo. 3° sanguis. q̃rto. pma humiditas fit ex sanguie: deide ex ea fit ros: deide cãbiũ. Dia istorũ alia a cãbio dicunt̃ aut futura nutriẽtia aut q̃si nutriẽtia: sed cãbiũ est ṽe nutriẽs cũ sit ṽe illud qđ ꝯuertit̃ in subam nutriti. ¶ Notificat scđo. ex pte sbti. nutritũ est id qđ denoiat̃ nutriri: ⁊ est illđ in cuiꝰ silitudinẽ ꝯuertit̃ nutriẽs pro restauratiõe depditi ab eo. Ex q̊ pꝫ ꝙ signato in corpe hoĩs toto p̃existente aggregato ex eo qđ remanet ⁊ resoluitur: ⁊ signato aggregato ex eo qđ remanet in pn° resolõnis date vsq₃ ad finẽ ⁊ eo qđ apponit̃: nullũ istoꝝ est illud qđ nutrit̃: sed tm̃ nutrit̃: illud qđ remanet a pn° dissolõnis vsq₃ ad finẽ assimilationis ⁊ assimilat sibi nutrimẽtũ. tertio notificat ex parte opatiõis que est ꝯuertere vel agere in nutriẽs. ¶ Quarto ex termio actiõis q ẽ assimilatio nutriens etiam quo ad accidentia. ¶ Quinto ex parte finis qui est restauratio eius quod dissolutuꝫ est.

¶ Utrũ oẽm restaurationẽ resolõ p̃cedat. Q. ó. 5.

Sed iuxta dicta vr̃ ꝙ oẽm restaurationẽ dꝫ p̃cedẽ resolõ: alr̃. n. nõ semp nutritio eẽt ad restaurationẽ eius: qđ dissolutũ est. Et idẽ sentit Gal. p̊ affo. cõmẽ. 16. ⁊. 4. de accñti. ca. penultio. ¶ Et Aui. p̊ canticorũ. cap. p̊. de cibo. ¶ Sed ꝯ nõ imediate post pmũ instans gñonis sit mẽbroꝝ dissolõ: tũc. n. aliq̃ eẽt ps q̃ ñ p tp̃s durarent: sꝫ imeᵗᵉ post fit restauratio cũ nutriᵘᵃ sit sp in actu 2°. ¶ Hic breuissime dr̃ ꝙ vtplĩm restaurationẽ p̃cedit dissolutio: vtrũ autẽ pmã restaurationẽ p̃cedat aliq̃ dissolõ est qđ querẽs vtrũ detur pmũ instãs eẽ hoĩs: ⁊ vtrũ iste resolutiões ⁊ restauratiões sint ꝯtinue vel nõ. nã si sint cõtinue tũc oẽm restaurationẽ p̃cessit resolõ: vel eꝯ. Si aũt nõ sint continue ⁊ detur pmũ esse hoĩs nõ est demõstrabile q̃ ipa rũ alterã p̃cedat tp̃s. n. erat post pmuꝫ instãs in q̊ nec erit isto modo resolutio nec nutritio: sed tamẽ restauratio vel nutritio est finalr̃ ad restaurationẽ deperditi: vel eius qđ necessario deperdet̃: ⁊ hoc sufficit pro mentibꝰ auctorum.

¶ Utrũ humidũ radicale restaurari possit. Q. ó. 6.

Dubitatur scđo vtrũ p actũ nutritiue ṽtutꝭ possit restaurari humidum radicale. ⁊ vr̃ ꝙ nõ p h̃ ꝙ humidũ radicale est humidũ spmaticũ a pn° gñatiõis ꝯctũ. tale aũt restaurari non põt g̊ ⁊c̃. Maior pꝫ. p h̃ q̃ si humidũ radicale itelligemꝰ humidũ p nutriᵗᵘᵐ acq̃situ: tũc nõ minꝰ q̃ntitatiue hr̃et ỏ radicali hũido iuuenis q̃ puer: cuiꝰ oppositũ sup̃ ca. de etatibꝰ. ⁊ minor pꝫ h̃: q̃ si tale hũidũ restaurari posset tũc ptes spmatice pñt hũectari ⁊ regñari ⁊ reuniri s̃m pmã itẽtionẽ cũ nec mã nec agens nõ deficeret ad ista: ⁊ ꝯñs est ꝯ Gal. 3. techni. ⁊ Aui. s̃. ca. de mẽbris. ¶ In oppositũ est Aui. h̃ cũ nutritiua assilet q̃tenꝰ dissolõnẽ recupet eiꝰ qđ dissolutũ est: sed illud qđ dissolutuꝫ est: est humidũ radicale: vt. 3. pmi. cap. p̊. ergo ⁊c̃.

h ¶ Pro isto dubio aduertẽdũ ꝙ h̃ nomẽ humidũ radicale sumit̃ duobꝰ modis. Aliqñ. n. sumit̃ solũ p humido ꝯcto a pn. gñonis. Aliqñ pro oĩ humido membrali aiato. Ex q̊ pꝫ ꝙ aliqđ est humidũ radicale ꝯctũ ex tpe. Nutrimẽtale ṽo humidũ qñq₃ dr̃ illud solũ qđ adhuc pmanet sub forma nutrimẽti. qñq₃ ṽo oẽ illđ qđ est ex nutrimẽto gñatũ post gñatiõis pnᵐ. ex quo pꝫ etiã aliqđ nutrimẽtale humidum esse radicale. Q₃ aũt radicale humidũ apud mentẽ auctorũ possit dici de humido ꝯcto ex nutrimẽto. Arguit̃. ponẽdo in casu ꝙ in sorte loco carnis ablate cũ gladio regñet caro noua ex toto. ⁊ pꝫ ꝙ illa est viuẽs. g̊ hꝫ radicale hũidũ tñ nullũ hꝫ hũidũ ꝯctũ a pn° gñonis sortis cũ sit totalr̃ fcã ex nutrimẽto. ¶ Istis positis sit ista ꝯclõ responsiua. polẽ est p actum nutritiue virtutis restaurari humidũ radicale. Pꝫ per hoc ꝙ põt restaurari humiduꝫ mẽbrale ꝙ ex nutrimẽto generat̃. ⁊ ex his pꝫ argumentoꝝ solutio.

Hũiduꝫ radicale duplicit̃

¶ Utrũ melius humidũ pro vite longitudine p actũ ṽtutis nutriᵘᵉ restaurari possit eo ꝙ ẽ a corpe resolutũ. Q. 7.

Utrum p actũ nutritiue ṽtutis possit restaurari humidũ meliꝰ pro vite lõgitudine eo ꝙ est a corpore resolutũ. ¶ Et argr̃ ꝙ sic in ethico ⁊ leproso sanato humidũ restauratũ est aptius pro vita q̃ humidũ infectũ prius in eis exñs qđ est a corpe dissolutũ: g̊ ⁊c̃. Assumptuꝫ pꝫ. q̃ illud humidũ leprosi tale fuit ꝙ si fuisset ipm vel sibi silẽ ꝯseruatũ nõ potuisset tãdiu vitã durare q̃diu durabit cum illo restaurato. g̊ ⁊c̃. ¶ Scđo p hoc ꝙ melicus põt duci ad tẽperamẽtũ. Sit g̊ so. nũc p̊ reductꝰ ex melico. nũc arguit̃ sic. Humidũ nũc restauratũ est pfectius ⁊ melius p longitudine vite humido resoluto. q̃ humidũ qđ nũc est restauratũ est tẽperatũ ⁊ resolutũ nõ fuit tpatũ cum nunc pmo corpus reductũ sit. ¶ Cõtra. sit nunc plato ex gñone tẽperatus in eodẽ instãti etatis cum sorte reducto in eodẽ gradu tẽperamẽti. Et arguo sic. Humidũ sortis preexistẽs in eo est deterius humido p̃exñti in platone: q̃ ꝯtinue fuit distẽperatũ ⁊ p etatiuũ decursum deterioratũ plus. igit̃ si nõ restaurat̃ melius p̃exñte aggregatũ ex p̃exñte ⁊ restaurato est deteriꝰ in sorte q̃ in plõne. ꝯñs tñ est fl̃m: cũ nunc sor. ⁊ plato sint p̃cise ꝯsilis pfectiõis cõplõnis ⁊ etatꝭ vt ponit casus. ¶ Preterea hõ põt fieri substãtifice humidior: g̊ põt restaurari humidũ substãtifice humidiꝰ. ⁊ p ꝯñs meliꝰ p vita depdito. Assumptũ pbat̃: q̃ ethicꝰ põt sanari ⁊ fiet humidior nõ tm̃ q̃litatiue: sed substãtifice: q̃ in sui substantia erit plus de elñtis humidis pportiõabilr̃ q̃ añ: vel q̃a in eo subiectiue erit itẽsior gradus humiditatis q̃ añ. nec alius vr̃ iportare substãtifice humidius. ¶ Q₃ si dicat̃ ꝙ nõ dr̃ substãtifica humiditas nisi aerea. pꝫ p̊ h̃ nõ eẽ ab auctoribꝰ dcm̃. sed volũtarium. ¶ Preterea. plus est de aere in tali corpe reducto pportionabilr̃ q̃ añ reductionẽ: cum añ corpꝰ eẽt terrestrificatũ: ⁊ humida elñta q̃si ꝯsumpta. ¶ In oppoᵐ argʳ: q̃ si sic: vita posset ppetuari: ꝯñs fl̃m: et argʳ ꝯñã: q̃ si i hora futura restaurabit̃ hũidũ eq̃ bonũ cũ depdito seʳ ꝙ in fine hore erit corpꝰ p̃cise ꝯsilr̃ dispositũ sic nũc q̊ ad cãs lõgitudinis vite. igit̃ erit p̃cise eq̃lr̃ duraturꝰ ⁊ sic in fine alteriꝰ hore fieret silẽ. nunq̃ ergo corrũperet̃.

¶ In ista qõe p̊ tractabit̃ cõis rñsio. 2° videbit̃ qdã aliꝰ pbabilis modus rñdẽdi. Quãtũ ad pᵐ suppõit̃ ex dubio p̊cedẽte qd sit nutrimẽˡᵉ: qd ẽt sit radicale hũiᵐ. ¶ Hũiᵐ ṽo inatũ sumit̃ tot modis ⁊ p eisdẽ signatꝭ sic hũidũ radicale. hũidũ ṽo iflués dr̃ hũidũ nutrimẽˡᵉ vtroq₃ duoꝝ modoꝝ.

I ¶ Nota scđo ꝙ cum sint tres actus nutritiue virtutis: vt infra in hoc capitulo hic intelligimus tm̃ de assimilatõe.

k ¶ No. 3° ꝙ 2ʳ dr̃ aliqđ humidũ eẽ altero meliꝰ vno mõ p vita: alio mõ p opõnibꝰ: dicimꝰ. n. hũidũ ifantis eẽ meliꝰ p vita: iuuenis ṽo meliꝰ p opõnibꝰ. Et istđ qđ dr̃ p opõnibꝰ dr̃ eẽ meliꝰ a doctoribꝰ absolute: vt sumit̃. 3. p̊ cap. p̊.

l ¶ No. 4° ꝙ aliqđ humidũ esse alio meliꝰ p vita põt itelligi vel absolute: q̃ cũ ipso diutiꝰ est aptũ idiuiduũ absolute in vita ꝯseruari: vel rõne alicuiꝰ q̃litatiue dispõnis secũ ꝯiuncte: vt hũidũ pueri leprosi sanabilis dicimꝰ absolute meliꝰ p vita hũido restaurato in sanitate: tñ merito q̃litatiue dispõnis deteriꝰ. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ humidũ restauratũ post sanitatẽ in eo q fuit leprosus est melius p vita ad hũc itellĩm: q̃ cũ ipso põt diutiꝰ vita cõseruari q̃ potuisset cuꝫ priori nisi fuisset fcã sanatio: non tñ dicitur absolute melius

ꝓ vita:quia cuȝ priori poterat viuere toto tempore sana tionis:⁊ cum hoc toto tempore quo poterit post sanitateȝ viuere:⁊ sic plus cum priori põt indiuiduum conseruari.
A ¶ No.5°.ꝙ 2ʳ dicimꝰ aliqd alio humidiꝰ.vno mõ substãti
Aliqd a lio hũi/ diꝰ duʳ. fice.alio° q̈litatiue.⁊ 1° est q̈litatiue hũidiꝰ qõ itensiori gͣdu hũiditaꝫ est hũidũ.illud ꝟo dr̃ substãtifice hũidiꝰ qõ hẽt hũidũ meliꝰ ɔseruatiuũ ⁊ ampliori tẽpe cali nãlis:queãd/ modũ ɔtingit si hũidũ hȝ plus de aereo ⁊ minꝰ de terreo: ita iuicẽ ꝓportiõaꝫ vt sint calorꝫ nãlis ɔueniẽtiꝰ ɔꝟuatiua.
1. suppõ ¶ Tũc supponit̃ ꝑ ꝙ ꝑ actionẽ caloris nãlis semꝑ resol/ uit̃ subtiliꝰ ⁊ magis aereũ:q2 est in se resolubiliꝰ ⁊ calm̃ eq̃
2. suppõ bñ applicatũ.¶ Supponit̃ 2° ꝙ humidũ magis aereũ et vnctuosum est ɔueniẽtiꝰ calorꝫ nãlis sustẽtaculũ cũ faciliꝰ ab eo subtiliet̃ ⁊ disponat̃ ẽm exigẽtiã caloris.¶ Suppo
3. suppõ nit̃ 3° ꝙ stantibꝰ oibꝰ silibꝰ ⁊ eq̃libꝰ causis durabilitaꝫ vite semꝑ stat eq̃lis vite durabilitas:patet de se.¶ Supponit̃
4. supp° q̃rto ꝙ mẽbroꝝ qõ assilat̃ nutriᵗᵘᵐ ꝑfecte obtinet suꝑ nutri mẽto ex q̊ iferẽ ꝙ nutriᵗᵘᵐ ẽt in q̈litatibꝰ assimilat̃ nutrito.
1. ɔclo. ¶ Tũc est ꝑ͡ᵃ ɔ͂ in q̃ oẽs ɔueniũt ꝙ poẽ est restaurari hũi dũ meliꝰ ꝓ opõnibꝰ:vt pȝ i ꝓcessu õ pueritia ad iuuẽtutẽ.
2. ɔclo. ¶ Scõa ɔ͂.poẽ est restaurari humidum merito q̈litatiue dispõnis melius deperdito pȝ in leproso sanato ⁊ ethico reducto ⁊ melico fcõ tꝑato in qbꝰ casibꝰ ɔcedẽdũ est ꝙ cũ humido restaurato diutiꝰ est aptũ idiuiduũ viuẽ q̈ȝ fuisset cũ ꝑori nõ fcã sanatiõe vel restauratiõe.¶ No.tñ ꝙ in ca/ su tali humidũ restauratũ non est absolute meliꝰ pro vita:
3. ɔclo. vt.s̈.declaratũ est.¶ Tertia ɔ͂.ipoẽ est restaurari humi/ dũ in se absolute eq̃ bonũ cũ resoluto. ¶ Pȝ:q2 si sit poẽ ponat̃ ꝙ in hora fiat resolo ⁊ restauratio tãti ⁊ eque boni ⁊ seʳ ꝙ ꝑ fine hore cãe durabilitatis sorꝫ erũt oino eq̃les ⁊ ɔsiles causis durabilitaꝫ eius in ꝑn°:⁊ ꝑ ɔñs ꝑcise erit du raturũ tm̃ in fine hore quãtũ in ꝑn°:qõ est ipossie nisi per tꝑs ifinitũ eẽt duraturũ.¶ Et ex hac seʳ ꝙ nõ põt restaura ri meliꝰ deꝑdito cũ nõ possit eque bonũ.¶ Et ẽm hãc po/ sitionẽ dr̃ in ꝑ͂ argᵗᵒ:ꝙ tã in ethico q̈ȝ in leproso restaurat̃ humidũ absolute deteriꝰ pro vita:q2 cũ illo minꝰ diu vita ɔseruari posset.lȝ restauret̃ melius merito q̈litatiue dispõ nis:vt.s̈.dr̃.¶ Ad scõm dr̃ ꝙ humidũ qõ ꝑus erat in me lãcolico reducto põt eẽ ꝙ fuit absolute meliꝰ humido pre/ exñte in tꝑato:nec valet arg.fuit distẽperatũ:⁊ h̊ tẽꝑatũ g̊ suũ humidũ fuit deteriꝰ pro vita:nisi ponat̃ paritas in eta te:sed in casu nr̃o ɔtinue añ istãs reducti eẽ fuit sor. iunior platone.stat ẽt humidũ ꝑcise eq̃ bonuȝ fuisse ⁊ ẽt stat ipm fuisse deteriꝰ humido platonis:sȝ nõ deteriꝰ q̈ȝ est humidũ platonis neqȝ eq̃ malũ:sed necio meliꝰ q̈ȝ est hũidũ platõis.
¶ Ad tertium dñt nõ esse humidiorem substantifice ethi/ cũ sanatũ q̈ȝ eẽt añ:q2 suum humidũ nõ est ꝓportionatum sustentaculũ sui caloris : ⁊ hoc est id quod per humidius substantifice significat̃ siue plus habeat de aereo siue nõ.
1ꝰ modꝰ ¶ Quãtũ ad scõm supponit̃ ꝑmo illud esse humidum ab
1. suppõ solute melius pro vita merito cuiꝰ põt diutius vita abso/ lute ɔseruari q̈ȝ merito alterius: ⁊ differt hec suppõ a sibi corñdente in ꝑori põne q2 supra dr̃ ꝙ illud est meliꝰ cum quo est corpꝰ diutius ɔseruabile:mõ pȝ ꝙ in aliq̊ corpore diu seruabili in vita stat esse aliqõ humidũ malũ ⁊ ineptũ merito cuiꝰ corpꝰ nõ ɔseruaret̃ in vita:sed abbreuiaretur.
2. suppõ ¶ Supponit̃ scõo nõ tm̃ fieri hoiem indispositũ ad diu vi uẽdũ ex hoc ꝙ humidũ restauratum esset minus bonũ de perdito:sed etiã ex indispõne ⁊ q̈litatiua ⁊ substãtifica sic/ citate acquisita in humido qõ remanet ista clara est de se.
3. suppõ ¶ Supponit 3° ꝙ poẽ est partẽ subtilẽ corporis resoloni aptã esse ifectã mala qualitate mortificatiua fixa in ea:ita ꝙ sine humido q̈litas illa remoueri nõ possit:pȝ suppõ:q2 nõ repugnat ꝙ in morsu scorpiõis vel canis rabidi vel ser pentis inficiat̃ paulatine corpus totũ ita vt ꝑueniat ad ty riã:imaginabile ergo in talibus partẽ subtilẽ eẽ infectam que postea resoluit̃ ⁊ per eius resolutioneȝ corpus sanat̃.

¶ Ex his suppõnibꝰ sequit̃ ista ɔclo. Possibile est ꝑ actũ Cõclo. nutritiue v̊tutis humidũ restaurari absolute melius ꝓ vi/ ta humido deꝑdito.ɔclo pȝ ponẽdo subtile resoluẽduȝ eẽ infectũ mala q̈litate fixa in eo ⁊ nõ remouibile sine humi/ di resolone. Et ꝙ post illius resolonẽ fiat restauratio hu/ midi sani nõ ifecti:vt supponit̃ in tertia suppõne.Et pȝ ꝙ merito humidi resoluti vita nullo mõ erat apta diu ꝑma/ nere:sed oino ipediri ⁊ abbreuiari:merito vero restaurati est apta multꝫ ãnis durare:g̊ absolute meliꝰ est restauratũ.
¶ Preterea nullã claudit naturalem repugnantiã hũidũ qõ restaurat̃ eẽ meliꝰ in sba sua deꝑdito:q2 si aliquã clau/ deret maxie videret̃ vite ꝑpetuatio:vt oẽs illã põnẽ seq̃n/ tes dicũt sed talis nõ seʳ vt paulopost soluẽdo sua argᵗᵃ pa/ tebit.¶ Preterea.in aliq̊ determiato mẽbro põt restaura/ ri melius deꝑdito pro vita:g̊ illud nõ repugnat ex nã rei i toto ⁊ pȝ assumptũ.nã in aliq̊ vlcere stat genitã eẽ carneȝ spõgiosaȝ malã q̃ est inepta tã substãtifice q̈ȝ q̈litatiue pro vite ꝑduratiõe ⁊ illã remoueri ⁊ loco eius bonã regñari. Et silr̃ pȝ in fistula que sanatur:in qua loco carnis callose existẽtis in suis labijs gñatur caro substãtifice humidior.
¶ Tunc ẽm hanc positioneȝ rñdetur ad argumẽta tertie conclusionis:admissa.n.suppõne de causis durationis ne get̃ ꝙ in sorte in fine hore erũt cause durabilitatis vite eq̃/ les prioribus:q2 humiduȝ quod remanet nec acquisitum nec deperditum est factum deterius pro vite duratione.

Virtus aũt crescitiua est illa q̃ in totius corꝑis diametris addit ẽȝ ꝓportiõa litatẽ nãlẽ q̃tenꝰ ipȝ ad finẽ augmẽti ꝑducat ꝑ id qõ ipȝ ex nutriẽte igredit̃.
¶ Nũc describit v̊tutẽ augmẽtatiuã: ⁊ breuiter dic̃ ꝙ est il la q̃ addit in diametris totiꝰ corporis ẽm nãlẽ ꝓportiona/ bilitatem qua ꝑducat ipm ad finem augmẽti per nutriẽs qõ ipm igredit̃. Et pȝ ꝙ hic declarat̃ hec virtus. Prio ex subo qõ auget̃ cũ dr̃ totius corꝑis. Et itelligo ꝑexistẽtis ⁊ toto tꝑe remanẽtis.Scõo ex ꝑte opõnis que est additio in diametris corꝑis qõ auget̃.Tertio ex parte modi opõnis cũ dr̃ ẽm nãlẽ ꝓportiõabilitateȝ:qõ est dcm̃ ꝙ ista additio fit a v̊tute nõ aliũde ipedita:ita vt seruet̃ nãlis ꝓportiona bilitas iter istos tres diametros. Naȝ nãliter in qualibet etate ad h̊ vt quãtitas sit ɔueniẽs ⁊ nãlis corpori requirit̃ aliqua ꝓportio istorũ diametrorũ iter se:in ꝟo g̊ augmen/ to debẽt seruare talẽ ꝓportionẽ illi diametri vt sint in idiui duo nãles. Quarto notificat ex ꝑte finis qui est ꝓducere idiuiduũ ad finẽ augmẽti.i.ad ꝑfectã quãtitatẽ corporis. Quito ex ꝑte mãe:⁊ est illud qõ corpꝰ igredit̃: ⁊ ꝑ h̊ a ra/ refactiõe differt q̃ nõ fit ꝑ nutrimẽtum corpori aduenieẽs.
¶ Nota scõo ꝙ iste debẽt esse conditiones veri augmẽti: B vt sumit̃ ꝑmo de gñatione.¶ Prima ꝙ id qõ auget̃ ma/ De ɔdõ neat idẽ a ꝑncipio vsqȝ ad finẽ:aliter.n.non augeret̃ nisi ꝑ nibus ꝟi totũ tẽpus augmẽtationis eẽt.¶ Scõa ꝙ quelibet ꝑs for augmẽti. malis augeat̃.Et itelligo ꝑ partẽ formalẽ iuxta formalem Pria cõ sniam ꝑtes ꝑ se potẽtes in aie opõnẽ.Et ꝑ mãlem ꝑtẽ vnã/ ditio. quãqȝ partẽ aliqd de mã capiẽtẽ.¶ Ex q̊ ifert̃ q̈ȝlibet for 2. ɔditio malẽ esse mãlẽ ⁊ nõ ecõtra. ¶ Sequit̃ scõo nõ posse fieri augmẽtũ ẽm partẽ formalẽ qn fiat ẽm ꝑtẽ mãlẽ:sed nõ oȝ augmẽtũ fieri ẽm oẽm ꝑtẽ mãlẽ:lȝ fiat ẽm oẽm formaleȝ.
¶ Nota tñ hic ꝙ Auerrois ꝑmo de gñatiõe ex toto vult C ꝙ illud qõ auget̃ augeat̃ solũ ẽm formã:cũ solũ forma sit illa que remanet eadẽ:⁊ mã cõtinue fluat ⁊ refluat.Et po/ nit exemplũ de vtre in quo aliqñ est modica aq̃ aliqñ mul ta:q̃ vter est maior seruata eadẽ figura cũ multam ceperit aquã.Ita forma eadẽ exñs mõ est maior mõ est minor nõ in se ⁊ absolute sed respcũ subiecti vel informatiue.Et illa positio esset facilis.⁊ ẽm eã vr̃ clare qd auget̃:q2 aiatũ cor pus ⁊ pars eius est que fit maior q2 forma.¶ Alexander aũt antiquꝰ cõmẽtator ẽm mẽtẽ Auerrois imaginat̃:ꝙ sit

ipoſſe ex toto variari mām ſtante forma: ita ꝙ necium eſt in indiuiduo ꝯtinue aliqd eē de mā ꝯcta a pn° gñonis ⁊ remanē cópoſitū ex forma ⁊ aliq̄ tali pte māe. Et tale eſt illō qđ ꝟe augeť ⁊ extēdiť recipiēdo in ſuis foraminibꝰ nutrimētū. qđ in ſui ſubām ꝯuertiť: ⁊ talem ptē a qua pncipalr forma ſeruať in mā dicit partem ſm formā ⁊ ſm illam fieri augmentum. ℭ Et ego ſum cótra hāc pōnem ſecutus.

ℭ Ex qbꝰ itelligiť ꝙ tā Auerrois q̄ȝ Alexāder voluerūt ſaluare augmētū eo ſm ꝙ augeť manifeſte penitus eodeȝ a pn° vſq; ad finem augmēti ſine aliq̄ in ſui parte varietate ſubāli. ℭ Et ex his pncipijs ꝯ opionē Alex. ſequēdo cócedebā nó eſſe incóueniēs aliqd augeri qđ tñ ſit minus cótinue: ⁊ tñ oē qđ ꝓprie augeť ſit longius latius ⁊ ꝓfundius vťpȝ ponēdo ꝙ illa pars que aduenięte nutrimēto extēditur, creſcēte ſuo foramine ꝯdenſeť: tñ ita q̄ ad dimenſiones ꝓprias ſit minor ſicut ſi in libra vini pedalis infundať aq̄ pedalis q̄ȝtitatꝫ que ſecū pmiſceať: tñ vinū ipm in ſe aliq̄lr ꝯdenſeť: ita ꝙ totū cópoſitū ex vino ⁊ aq̄ fiat minus modico pedali: tūc ſit vinū longius latiꝰ ⁊ ꝓfundiꝰ q̄ȝ eēt: ſȝ quo ad ꝓprias dimēſióes remanet minus: h̄ tñ magis attinet nālibꝰ. ℣ 3ª ꝯditio eſt ꝙ fiat augmētū aliq̄ corporeo adueniēte ⁊ p h̄ differt augmētū a rarefactióe. ℣ 4ª conditio ꝙ fiat ſȝ ꝓportóabilitatē nālē triū diametroꝝ. Et ab h̄ differt ab ipinguatióe poſt macredinē in etate ꝯſiſtētie vel poſt.

D ℭ Nota tertio. ꝙ ideo nó poniť augmētatiuā ꝟtutē diſtictā realr a nutritiua: q2 eadē aīa mediāte eodē iſtrō facit vtrāq; operationē. ſunt tamē iſte ꝟtutes ſm rōnē diſticte.

E ℭ Nota q̄rto. ꝙ cū diminutio ꝓcedat defectu ꝟtutis nutritiue nó poniť diminutiua virtus. Nā calor diſſoluēs membra non agit hec tanq̄ȝ ab aīa directꝰ: ſȝ vt calor abſolute.

ℭ Nutritiua ꝟo virtus creſcitiue ſeruit eo ꝙ nutritiua qñq; affert nutriēs ei qđ diſſoluiť eq̄le: qñq; minꝰ: qñq; plus. Sȝ creſcitiua nō erit niſi cū qđ ingrediť plus fuerit eo qđ diſſoluitur.

ℭ Cóparat iſtas ꝟtutes adiuicē. Et diuidiť in tres. Primo hoc. ſcđo remouet vnā dubitationē. tertio enumerat ⁊ exponit actus nutritiue. Ibi ſcđa. (Nó tñ totū) ibi tertia. (Et nutritiue.) ℭ Dicit pmo. ꝙ ꝟtuſ nutritiua ſeruit creſcitiue iſto mō. Nā aliqñ affert nutritiua tm̄ de nutrimēto quātū eſt deꝑditū. Aliqñ affert minus aliqñ affert plus mō nunq̄ȝ eſt creſcētia niſi illud qđ ingrediť ⁊ conuertiť a nutritiua ꝟtute ſit plus eo qđ diſſoluiť. h̄ mō g̊ accidit nutritiuaȝ ſeruire creſcitiue nō ꝙ per ſe ſibi ſubordineť pncipaliť ⁊c̄.

ℭ Non tamen totum quod taliter exiſtit eſt creſcitiua. Impinguari. n. poſt macredineȝ in etate cóſiſtentie eſt huius ſecte: non tamē eſt creſcitiua: non eſt. n. augmētū niſi illud qđ ſm naturalē ꝓportionalitatē in oībus exiſtit diametriſ: quatenꝰ ipm ad creſcētie pducat cōplementuȝ. Deinceps vero poſt hoc nullo mō eſt ibi creſcētia: ⁊ ſi ſit ibi īpinguatio queādmodum añ cōſiſtētiā nō exiſtit ēt ariditaſ: ⁊ ſi ſit ibi macredo ſȝ illud lōgius exiſtat ⁊ a neceſſario exiēs magis.

ℭ Remouet dubitationē. Nā poſſet qs dicē vtrū ſemp qñ plus afferť de nutrimēto q̄ȝ reſoluiť ſit augmentū vel creſcentia. Et rñdet ꝙ nō ꝓbať q2 poſt pn^m ꝯſiſtentie contigit īpinguari: ſed nō pōt hoc fieri niſi plus afferať de nutrimēto q̄ȝ reſoluať: ⁊ tñ in illa etate nō cōtingit augeri: q2 nō eſt augmētū niſi additio fiat in tribus diametris ſm nālē ꝓportióabilitatē qđ nō ſit hic: cū multo pluſ in latū ⁊ in profundū addať q̄ȝ i lōgū: ⁊ niſi fiat ad finē pducēdi īdiuiduū ad finē augmēti poſt cóplemētū: g̊ augⁿ ⁊ in etate ꝯſiſtētie nó eſt ibi ꝓprie creſcētia q̄ȝuis ſit īpinguatio queādmodū añ ꝯſiſtētiā nó eſt ariditas. i. diminutio: ſȝ i°. ſ. augeri poſt ꝯſiſtētiā ſit lōgius a ꝟo: ⁊ magis exiēs a necio: q2 nō ex toto eſt ipoſſe fieri in iuuētute diminutionē. Nā bñ pōt nutrimētum ꝓhiberi ⁊ ꝟtus minorari: ſed poſtq̄ȝ deficit ꝟtus ⁊ mēbra ſunt indurata: nō pōt aliq̄ ꝟtus facere retrogradationē nāliter. ℭ Ex qbus ꝯſidera. ꝙ qs in adoleſcētia adderet in lōgitudinē tm̄: ⁊ in cóſiſtētia in latitudine ⁊ ꝓfunditate ꝙ in fine ꝯſiſtētie erit: ita ꝙ in fine cōſiſtentie ille eſt augmētatus: ⁊ tamē nō augebať in adoleſcētia nec poſt.

ℭ Utrū poſſe ſit in etate ꝯſiſtētie augumētū fieri. Q. 8.

Dubitatur vtrū ſit poſſe i etate cōſiſtētie fieri veꝝ augmētū. ℭ Et arguiť pmo ꝙ ſic: capto ſorte ſanguineo in pmo inſtāti etatꝫ ꝯſiſtētie ⁊ platone melico in pmo etatꝫ ꝯſiſtētie ſue. Et argr̄ ſic: humiduȝ ſortꝫ eſt extēſibilius humido plōnis cū ſortes ſit ſanguineꝰ: ⁊ p ꝯñs humidior ⁊ magis aereꝰ ⁊ minꝰ terreus q̄ȝ humiduȝ platonis īmediate añ fuit ⁊ calor nālis in ſorte eſt potētior q̄ȝ calor nālis in platone ad extēſióeȝ faciendā: ⁊ erat imediate añ: ⁊ eſt eque bona applicatio: ⁊ agunt ambo mere nālr ſȝ vltiᵐ ſue pōe: g̊ cū īmediate añ fiebat augᵐ in platone: nūc dȝ fieri augᵐ in ſorte ⁊ īmeᵗᵉ poſt: ſȝ poſt erit i etate ꝯſiſtētie: g̊ in etate ꝯſiſtentie poterit fieri verū augmētum.

ℭ Hic dr̄ a qbuſdā ꝯcedēdo ꝙ in etate ꝯſiſtētie poteſt fieri verū augmentum. Qđ h̄ aūt dr̄. intelligiť ꝙ in etate ꝯſiſtētie merito ꝓportióis que eēt caloris tēperati ad humidū tēperatū nō fieret veꝝ augmētū: ⁊ h̄ ſufficit Aui. vnde etiā ſm hoc cōcedēdū eſſet aliquādo in etate adoleſcentie nó eſſe verū augmētum. ℭ Hec reſpóſio apparet expreſſe contra diffinitionem conſiſtentie: ⁊ contra Auicen. hic.

ℭ Alij dñt vlr ꝙ calor nālis in augmentatióe non agit vt calor abſolute: ſed vt nālis aliter non ageret ad q̄ȝtitatē ſȝ in infinitū: queādmodū ignis in īfinitum augereť: niſi deficeret combuſtibile. Dicunt ergo ꝙ calor ꝓtunc in ſanguineo nó eſt ita potēs ad extēdēdū ſic ꝑus erat in melico: cū eni forma nō intēdit vlteriorē extēſioneȝ: nó dirigit inſtr̄m ſuū qđ eſt calor ad hāc opōnē: ⁊ ideo calor eſt ipotentior.

ℭ Cōtra hanc rñſionē arguiť. ponendo ꝙ ſit ſanguineus in pmo inſtāti ſue conſiſtentie minor temperato ⁊ mediocri hoīe: ⁊ poſt ꝙ forma appetit vlterioreȝ maiorationem cum appetat proportionatiſſimaȝ q̄ȝtitatē que nó hr̄. Ad hunc ergo non ex defectu forme hoc accidit dirigentis.

ℭ Alij dñt ꝙ humidū ſanguinei eſt terreſtrius in pmo inſtāti ꝯſiſtētie q̄ȝ humidū melici. Et rō eſt: q2 calor ſanguinei vſq; ad cōſiſtentiā eſt ꝯtinue abſolute potentior calore melici. g̊ qñ deſinit poſſe humidū extēdē humiduȝ ſuū eſt magis reſiſtenſ: ſed h̄ nó eſt niſi q2 eſt terreſtrius. ergo ⁊c̄.

ℭ Q; ſi arguiť. Sanguineus eſt calidior ⁊ humidior melācolico: g̊ ſuū humidū poſita paritate in etate eſt minꝰ ſiccū ⁊ ſic minꝰ terreſtre. ℭ Diciť. ꝙ ſi intelligať de ſicco ſubſtantifice: pma ꝯñtia nó vȝ: nam ſanguineꝰ eſt humidior q̄litatiue: ſed ſubſtātifice terreſtrior cū ſit humidū eius minus p ſe paratū a calido ſubtiliari ⁊ extēdi. Et hanc rōneȝ puto ſatis itelligibilē: ſi dicať ꝙ elemēta ſunt in mixto ſm ſuas formas ſubāles nō extēſas in mā. Nā tūc poterimuſ dicere ꝙ plus de elemēto terreo eſt in ſanguineo q̄ȝ melācolico proportionalr vtroq; cōſiſtēte in pncipio conſiſtētie: ſed tñ eſt de humiditate q̄ eſt q̄litas plus eſt in ſanguineo. ℭ Si vero dicať iſtas formas extendi in mā ⁊ eſſe intenſibiles ⁊ remiſſibiles ſm corrñdētiā graduſ medij ꝓportionalis inter qualitateſ q̄s ſibi determinat elementuȝ vt videnť dicere illi qui volunt ſequi viam Cōmētatoris.

ℭ Nō video qn ſanguineus plus hēat de gradibus forme aeris q̄ȝ melicus in caſu dato cū itenſionē illarum q̄litatū humiditatum. ſ. ⁊ ſiccitatum ſequať intēſio forme ſubalis aeris: ⁊ per idē minus hȝ de forma terre. ℭ Ideo ſupponitur pro nunc: ꝙ omne mixtū limitat ſibi reſpcū date māe certā q̄ȝtitatē ⁊ extēſionē: ſub qua ꝓportione ſtat forma ſua.

Cū eni vnūqḋq₃ possit pp raritatē iperfecte disponi: et pp nimiā densitatē aliq̄ est media magni°° sub q̄ optie stat.
2ᵐ suppō Suppono scḋo q̄ nō ois exitus ab ista magnitudie vl̄ diuersitate est sibi eq̄lr discōueniēs. Suppono tertio. q̄
3ᵐ suppō trāsmutationi ad magis discōueniētez dispōnū alijs paribus illud plus resistit. Hec tertia suppositio p₃. nā nullam aliā cām assignare possum⁹: q̄re quedā neruū facile extendim⁹ vsq₃ ad certā mēsurā: sed cū ad illā puenerit nō possumus vlterius. Et silr vtrem vel vesicā inflādo vsq₃ ad certū terminū extendē possum⁹ ꝛ non vltra nulla adueniente noua ṽtute resistitiua. ex his dī q̄ humiduz sanguinei est magis extensum alijs parib⁹ in p̄°instāti ꝯsistētie: q̄₃ melā colici. Et sic plus sibi repugnat vlterior extēsio vel raritas q̄₃ humidi melici: ꝛ per ꝯn̄s plus resistit. Dico ḡ negādo ꝯn̄tiam hāc humidū sanguinei est aereū ꝛ minus terrestre: ḡ est magis extēsibile nisi addant alia paria: vel ergo min⁹ resistēs vlteriori extēsiōi vt ṽga paruā chordā bn̄ extēsam nō possum lōgi⁹ extēdē: sed finire grossuz multo magis facile possum extēdē q̄ nūc ꝯct⁹ est. Et si dicat̄ forma est eadē subalis q̄ añ extensionē in chorda ꝛ tenacitas vel viscositas est eadē nec mediāte alio resistit extēsiōi: ḡ non plus resistit tūc q̄₃ añ. Dr̄ q̄ extēsiōni vltra q̄₃titatē quā hn̄t vel intenti ad talē trahē eque bn̄ restitisset sicut nunc. Sed illi p̄ori extēsiōi modicū mediante h̄ p̄n°est apta resistere: breuit̄ ergo respcū eiusdē actionis precise eque resisteret: sed ista extēsio eēt alia actio: vn̄ nō habeo q̄ iconueniēti q̄. a. nūc est min⁹ potēs calīn: ꝛ min⁹ resistēs q̄₃ fuit in. b. istāti: ꝛ tū. a. min⁹ potenti frido p se infridari poterat q̄₃ nūc posita paritate in mō applicatōis. sed de hoc alibi.

Et nutritiue quidem operatio tribus particularibus completur operatiōibus. Una est permutationis substantie cōprehensio que est sanguis: aut humor qui est in potentia propinqua in effectu similis membro: qḋ quandoq₃ fallit queadmodum in egritudine contingit que attrophia vocatur que est nutrimenti defectus.

Enumerat ꝛ exponit actus nutritiue spālr. Et diuidit̄ in tres. Primo. n. ponēdo nūm declarat vnū actū 2° alium. 3° aliū. Ibi scḋa. (Et alia.) Ibi 3ᵃ. (Et 3ᵃest.) Dicit p̄ q̄ operatio nutritiue cōplet̄ trib⁹ particularib⁹ opōnib⁹. Et vna illarū est cōprehēsio sube que est subta pmutationi que est sanguis aut humor qui est potentia propinqua in effectu similis membro: ꝛ ista operatio quandoq₃ fallit quēadmoduz in egritudine que vocatur attrophia contingit.

A Circa quā p̄tē nō. q̄ opatio nutritiue p̄t dici totū aggregatū ex oib⁹ opōnib⁹ nutritiue. p quāta est nutritiua. Et q̄r illud cōplet̄ trib⁹ particularib⁹ opōnib⁹ ip̄m ꝯstituētibus: ideo illo mō dicerenius operationē nutritiue cōpleri trib⁹ opōnib⁹ pticularib⁹. Uel 2° completur tribus operatiōibus particularibus: operatio vltimata que est assimilatio que completur iunctis cum ea appositione ꝛ vnione.

B Nō 2° q̄ ista opatio vocat̄ cōit appō: ꝛ est cū nutrimentū propinquū apponit̄ in loco vbi d₃ fieri act⁹ nutritiōis.

C Nota tertio q̄ ḃm quosdam solus sanguis nutrit ꝛ secūde humiditates noiate nō differunt a sanguine. Et apō istos illud qḋ comprehendit̄ in p̄mo actu nutritiue virtutis est sanguis: ita tn̄ alterat⁹ vt sit in potētia ppinqua silis mēbro ḃm alios ṽo hūiditas. scḋa nō est substātialiter sanguis: sed differt ab eo. Iō Aui. vt poneret sermonē verum apud vtrāq₃ dixit subdistincte que est sanguis aut humor.

D Nō 4° q̄ hic act⁹ q̄nq₃ fallit: aut pp defectū nutrimenti: aut pp defectū virtutis mēbri: ꝛ egritudo illa vocat̄ attrophia: in q̄ h̄ actus fallit dcā ab̄ a. qḋ est sine: ꝛ trophos qḋ est cōuersio: vel ḃm alios appō. Nō intelligo aliquē eē viuēte in quo ex toto deficiat appositio. sed valde cōminuit̄.

Et alia est adherentia que est vt hoc receptuz nutrimētum completo effectu efficiat. s. vt mēbri pars fiat q̄ plerunq₃ fallit quemadmoduz in hydropisi contingit carnosa.

Declat 2ᵐ actū q̄ est vnio dicēs. q̄ alia opatio q̄ vocat̄ adherētia. i. vnio p quā opationē fit vt h̄ nutri ᵐ receptū: idest illud qḋ est appositū: fiat cōpleto effectu ps mēbri. Et hic act⁹ q̄n̄z fallit queadmodū egriᵗᵉ q̄ est hydrops carnosa.

Nota p̄ q̄ in h̄ actu q̄ est vnio ḃm qḋdā nutrimētū: ṽe cōuertit̄ in subam mēbri. Et ad hūc sensum dn̄t Aui. dicē q̄ nutrimētū sit ps mēbri cōpleto effectu. Et ḃm hāc viaz ista eēt p̄ncipalissima opatio nutritiue: ḃm alios ṽo nutrimētū cōuertit̄ in mō substantie ad dispōnē mēbro silem: ꝛ cū mēbro inuiscat̄: ꝛ ita q̄ ad ꝯtinuitatē mālem fit cōpleto effectu ps membri: l₃ nō quo ad formalem continuitatez.

F Nō 2° q̄ i hydrope carnosa sanguis ē iept⁹ cōpleᵗᵉ digōnis. l₃ tn̄ attrahit̄ ꝛ appōit̄ mēbro: ꝛ iō mēbra tumēt ac si eēt ibi caro: l₃ i°nutriᵗᵘᵐ nō ṽe vnit̄: ꝛ imiscet̄ cum mēbro: deficit ergo in illa vnio: non quidem ex toto: sed plurimū.

Et tertia est silitudo q̄ est vt h̄ receptū qḋ iam fcm̄ est ps mēbri ponat ei ab oib⁹ ptib⁹ sile vsq₃ in eēntia ꝛ colore. Qḋ q̄nq₃ fallit quēadmodū ꝯtigit i albaras ꝛ morphea: Cābiū. n. ꝛ adherētia iā ibi sunt repta: sed silitudo nō ibi iuenitur.

Declarat 3ᵐ actū: deiñ docet a q̄ ṽtute sit ista 3ᵃ opatō. Ibi (Et hāc qdē.) Dic̄ p̄ q̄ 3ᵃ opatio est assilatio q̄ est opō p quā i°iceptū qḋ est fcm̄ ps mēbri fiat sile mēbro cui apponit̄ in sui eēntia ꝛ colore. Et istud q̄nq₃ fallit quēadmodū i morphea ꝛ albaras. Ibi. n. est exptū fieri appōnē ꝛ vnionē cū videam⁹ mēbrū morpheatū ingrossari ꝛ ipinguari.

G Nō p̄. q̄ ḃm aliq̄s in h̄ 3° actu nō acqrit̄ nutriᵗᵉ nisi dispō accn̄talis: ꝛ iō ista opatio nō est pfectior 2ᵃ: ꝛ tūc p eēntiaz itelligem⁹ modū substātie. Alij ṽo volunt q̄ in ista fiat acq̄sitio subalis forme mēbri in nutrimēto: q̄r ista est finis aliaꝝ: ꝛ p sile fieri in eēntia itelligunt assimilari subaliter.

H Nota 2° q̄ morphea ꝛ albaras cū sint defedatiōes preternāles sine vlcere pēdētes: a mā in cute ꝯtēta differūt in h̄: q̄ morphea est magl̄ supficialis cū fiat a mā subtiliori: ꝛ sup quā dn̄at ṽt⁹ expulsiua. Albaras est e℞ magis profunda pp ꝯrias dispōnes māe vel defect⁹ expulsiue ṽtutis.

Nō 3° q̄ ablato p̄ceⁿistoꝝ actuū auferūt̄ seq̄ntes: l₃ n̄ e℞.

Et hāc qdē opōnē efficit virt⁹ imutatiua que est vna de virtutib⁹ nutritiue: ꝛ est in hoie vna in gn̄e ꝛ p̄ncipio p̄mo. sed in mēbris silū partiū diuersificat̄. In vno quoq₃. n. mēbro existit virt⁹ ḃm eius cōplōnē que nutrimētū in ei⁹ cōuertit silitudinē diuersa a virtute q̄ nutrimētuz in silitudinē alterius pmutat. Immutatiua ṽo que est in epe opationē efficit toti corpori cōez.

Docet a qua ṽtute sit assilatio. Et dic̄ q̄ hāc opōnē: scil₃ assimilationē facit virt⁹ imutatiua que est in vna de ṽtutibus nutritiue. Et est hec ṽtus in hoie vna in gn̄e ꝛ in p̄ncipio p̄mo: sed tn̄ diuersificat̄ per spēs: q̄r in vnoquoq₃ mēbro est ṽtus assimilatiua nutrimēti ḃm cōplexionē illi mēbro ppriam vt in neruo est ṽtus assimilatiua nutrimēti: p quā ꝯuertit̄ ad nerui cōplexionē: ꝛ in osse est alia: sed epar habet ṽtutē imutatiuā que efficit operationem cōem toti.

I Nota ḡ q̄ hec ṽtus dicit̄ imutatiua: q̄r in assimilatione nutrimēti quod p̄mo erat dissimile expresse intelligit̄ fieri nutrimēti intriseca mutatio. dicit̄ autem vna de spēb⁹ nutritiue distinguēdo spēs nutritiue ḃm spēs operationum.

K Nota 2°. q̄ imutatiua epatis mediāte spiritu nāli ꝯcur

rit tanq̄ȝ gn̄ale agens ad cōem assimilationē nutrimēti: q̄ fit in vnoquoqȝ mēbro: cū mēbra nō nutrirent̄ sine tali influxu: vt est dc̄m supra capl'o de mēbris. In mēbris autē alijs est ꝓpria v̄tus imutatiua que illā de articulat. Et prima q̄ est in epate vocat̄ gn̄alis: q2 ad oēm assimilationē cōcurrit ⁊ est vna vt videbitis: ⁊ eius ꝑn^m est vnū: puta epar. Relique aūt v̄tutes dicunt̄ spāles cum specialiter concurrāt ad vnam assimilationem determinatā: puta illā que fit in eis: ⁊ tunc sensus est Auicēne ꝙ imutatiua in hoīe est vna in genere ⁊ in ꝑncipio: idest in hoīe est vna virtus immutatiua general'r ꝯcurrens ad omnem mēbrorum assimilationē: ⁊ est in vno principio: q2 in epate. Sunt autem multe speciales in alijs membris ad sensum expositum.

Generatiue vero virtutis due sunt spēs: vna est que in masculis ⁊ feminis sperma gn̄at. Altera est que diuidit virtutes que sunt in spmate ⁊ pmiscet eas tēperādo ꝺm ꝙ vnicuiqȝ cōuenit mēbro dās neruo cōplexionē ꝓpriā: ⁊ ossi cōpl'onē ꝓpriā: hoc tn̄ totū ꝓuenit de spermate similiū partiū ⁊ silis pmixtiōis ⁊ hanc quidē virtutem vocant medici virtutē imutatiuā ꝑmā.

Nunc declarat virtutes quarū finis est conseruatio speciei ⁊ ꝑmo gn̄atiuam. scd̄o informatiuam ibi. (Uirt⁹ ꝟo).

Dicit p̄. ꝙ v̄tutes gn̄atiue sunt due spēs. vna est q̄ gn̄at sperma tā in masculis q̄ȝ in femīs. Alia est v̄tus q̄ diuidit v̄tutes que sunt in spermate: ⁊ pmiscet eas tēperamēto cōueniēte vnicuiqȝ mēbro: ⁊ dat neruo cōpl'onē sibi ꝓpriam ⁊ arterijs cōpl'onē eis ꝓpriā: ⁊ sic de alijs mēbris: ⁊ h̄ totū facit de spermate silium partium ⁊ similis perfectionis permixtionis: ⁊ hāc virtutē vocāt medici imutatiuā p̄^am.

L Nota ꝑmo. ꝙ generatiua virtus qn̄qȝ dicitur general'r oīs virtus ad conseruationē speciei ꝑncipal'r ordinata. ⁊ isto mō informatiua etiā dicet̄ virtus gn̄atiua. Aliqn̄ sumitur pro virtute spermatis gn̄atiua: vel suarum partium diuisiua: ⁊ ꝺm cōpl'onē ꝯrietarum p̄paratiua: ⁊ ita sumitur h̄ quo est cōe ad duas v̄tutes: quarū vna ꝺm medicos est in testiculis. Et alia. s. imutatiua prima est in spermate.

M Nota 2°. ꝙ licet spma sit similiū partiū: ⁊ similis pmixtiōis quo ad sensum: tn̄ in eo sunt partes grosse ⁊ ptes spumose multū differētes. Et q2 in fetu ꝓducēdo debēt eē mēbra diuersarū virtutū: ideo fuit necessariū ꝙ sperma hr̄et in se partes diuersarū virtutū: vt spūm vitalē: nālem ⁊ aialē: ⁊ est in spermate p̄cipue q̄ ad spūm gignitiuū in eo exn̄tē virtus spmatiua illoꝝ spūum adinuicē: ⁊ mouet eos ad locū gn̄onis mēbroꝝ ꝺȝ ꝓportionē reqsitā ad eoꝝ gn̄onē. Et sil'r alie sūt ptes corpulēte iuxta tenētes ꝙ ps corpulenta māl'r ꝯcurrat q̄ sūt p̄pate vt sint mā cordis: alie ꝓ alijs mēbris: vt hȝ videri sup. 2. cap. fen. 21. tertij. g̊ imutatiua ꝑma istas ptes in quib⁹ est hec p̄paratio separat ⁊ pmiscet ⁊ tēperat pro cōpl'one cōueniēte mēbro ex illis gn̄ando.

N Nota 3°. ꝙ ille actiones oēs vident̄ posse reduci in cōpl'onē ⁊ qualitatē manifestā: sed opationes p quas acqrit̄ cōpositio: vident̄ aliud ꝑncipiū reqrere. ideo Auic̄. virtutes faciētes istas opationes: ⁊ virtutes cōpositionē dātes abinuicē separat istam ponendo generatiuā. Illā ꝟo vocauit informatiuā. Et ideo nos aliquādo videmus homines bone complexionis: male tamen compositionis a nā.

Uirtus vero informatiua imprimiens est illa ex qua precepto sui creatoris procedit membrorum lineatio ⁊ ipsorum figuratio ⁊ concauitas ⁊ foramina ⁊ lenitas ⁊ asperitas ⁊ eorum situs ⁊ ipsorum continuitas: ⁊ ad vltimum operationes que ex finibus dimensionum eorū pēdent.

Nunc declarat virtutem informatiuam. Et diuiditur in duas. p̄ hoc scd̄o docet quomō ad quasdaȝ alias mistras comparet̄. ibi scd̄a. (Et huic). Dicit ꝑmo. ꝙ virtus informatiua imprimēs est illa ex qua precepto sui creatoris prouenit lineatio mēbrorū ⁊ figura ⁊ cōcauitas ⁊ foramina tā in arterijs venis q̄ȝ poris ⁊ alijs: ⁊ aspitas ⁊ lenitas in supficieb⁹ ꝺm iportunitatē ⁊ situs mēbrorū ⁊ cōitas. i. societas eorū: ⁊ ad vltimū opatiōes que ex finib⁹ diuisionū eorū. i. ex finibus ꝓpter quos mēbra sunt facta distincta.

Uel scd̄m aliā litteram ex finibus dimensionuȝ eorū. i. ex complemēto q̄ȝtitatis eorum. s. membrorum pendent.

O Nō p̄. vt ptiet dicebat̄. s̄. ꝙ ꝓductio nāe cōpl'onalis nō videtur tm̄ posse reduci in q̄litates manifestas: sed occultas. Un̄ Gal'. 2° cōpl'onū. c. vlti. ꝯ illos q ex cōpōne volunt significare sup nāli cōpl'one sic dicit. Et errauerūt mō. 2° ꝓpterea ꝙ nō rememorati sunt v̄tutis informatiue q̄ est inenarrata sapiētia ⁊ prudētia: ipsa nāqȝ non format mēbra nisi ꝺm ꝙ moribus aīe ꝯuenit. Arist. enim nedū alij in rebus hui⁹ v̄tutis dubitauit. Ita ꝙ dixit de ea vt sit digna vt sit ꝑncipij altioris ⁊ maioris ⁊ ꝓpinquior vt sit diuina: et nō p calitatē frigiditatē siccitatē ⁊ humiditatē. hec Gal'. Ista g̊ est cā q̄re h̄ v̄tus ponit̄ disticta ab imutatiua p̄^a. cuius opationes in q̄litates manifestas magis reduci pn̄t.

P Nota scd̄o ꝙ cū q̄tuor sint sensus cōpōnalis nāe quātitas: nūs: plasma ⁊ situs: oēs vr̄ tāgere Auic̄. ⁊ tu vide.

Nota tertio. ꝙ nō fecit mētionē de forā substātiali introducēda: vel q2 illud eēt clarū p illō qō dicit de opōnib⁹ vel q2 nō credidit formā iduci a tali v̄tute: sȝ a datore formaꝝ.

Q Nota q̄rto ꝙ q2 hec virtus agit tāq̄ȝ idolum virtute testiculorū in eorū virtute: iō nō obstāte ꝙ imediate pfectiores operationes faciat q̄ȝ testiculi ponendo ꝙ formā subalem introducat: non tn̄ est nobilior virtute testiculorum.

Et huic quidē virtuti ministrantes sunt que rem nutrimenti ministrant ad speciē custodiendam ⁊ sunt virtus nutritiua ⁊ crescitiua.

Nūc cōpat istā v̄tutē. s. totalē mistrātē in ꝯseruatiōe spēi alijs mistratis. Et dic̄ ꝙ huic v̄tuti mistrāt v̄tutes q̄ opant̄ rē notri^n ad ꝯs̄uationem spēi: ⁊ sunt nutritiua ⁊ crescitiua.

R Nota ꝑmo. ꝙ iste virtutes non ꝓprie dīr ministrantes q2 nō sunt subordinate per se alteri nāli: ministrant tn̄ ⁊ p̄parant ⁊ materiam generatiōis ⁊ membra per que debet fieri generatio. ideo dicuntur hic ministrare isti virtuti.

S Nota scd̄o. ꝙ crescitiua ⁊ nutritiua imediate p̄parant nutrimētū ad indiuidui cōseruationē: sed mediate p̄parāt ad ꝯseruationē spēi alia de ista v̄tute ⁊ pmanētia videnda sunt. 21. tertij de gn̄one embriōis: ⁊. c. de causis spermatis.

De virtutib⁹ nālib⁹ mistrātib⁹. Cap. 3.

Uirtutes vero naturales que mistrant tm̄ virtuti nutritiue sunt ministrantes que sunt quatuor virtutes attractiua: retentiua: digestiua: ⁊ expulsiua.

In isto cap. determinat de v̄tutib⁹ mistrātibus. ⁊ diuidit̄ ꝑn^r in duas ptes. p̄° ponit vnā diuisioneȝ decl'ando mēbra diuisiōis. scd̄o ōndit q̄ q̄litates istis v̄tutib⁹ seruiūt. Ibi 2^a. (His autē q̄tuor.) Pria in duas p̄° ponit diuisionem. scd̄o vnūqōqȝ mēbrū declarat ibi. (Attractiua ꝟo.) Dicit ꝑmo. ꝙ v̄tutes nāles q̄ mistrāt tm̄ v̄tuti nutr^ue s̄t v̄tutes mistrātes ⁊ s̄t 4^or. s. attractia: retē^na: ⁊ expulsiua: ⁊ digestiua.

Intelligendū p̄°. ꝙ in lr̄a ponit̄ illa dictio tantūmō cui⁹ possum⁹ intelligere: vel ꝙ ille q̄tuor sunt tantū ministrātes respectu nutritiue ita ꝙ respcū sui nō ministrate: ⁊ est sensus verus vt superiori cap. expositū est. Uel scd̄o intelligeret̄ ꝙ iste ministrāt nutritiue tantū: ita ꝙ nō ministrāt alteri v̄tuti: ⁊ h̄ nō eēt vl'r verū. Nā attractiua seruit vitali ⁊ aiali v̄tutibus ⁊ expulsiua. Et aliqua attractiua imedia

tus vitali vel aiali v̄tuti q̄z nutritiue. Non ergo dicunt mi
nistrare nutritiue tm̄ imediate: vt qdam dicunt.
A ℂ No. 2° harū v̄tutū q̄sdā esse ꝓprias: q̄sdam cōes. Cōes
sunt q̄ agūt circa nutrimētū ꝑ toto vel talis nutrimēti sup/
fluitates: vt attractiua stōi respcū cibi: vel epatis respectu
chili: ⁊ expulsiua intestinoꝝ ⁊c̄. Proprie aūt q̄ opant circa
nutrimētū ꝑ particulari mēbro vel supfluitatis ei⁹: ⁊ diffe
rūt: qm̄ cōis attractiua vel retētiua vel expulsiua operant
mediātib⁹ villis. Alie nō sic. Et rō ē: q2 circa obm maioris
q̄ztitatꝭ ⁊ magꝭ resistēs opant q̄z ꝑticulares i ꝑticularib⁹: q̄
sufficit sola alteratio: ꝫ i cōib⁹ fuerūt villi nec̄arij q localr
B ℂ No. 3° ꝙ ꝑter istas 4^or. Multi ponūt vnā (mouerent.
aliā v̄tutē q̄ vocat regitiua a qbusdā ⁊ ab alijs discretiua:
⁊ est v̄tus q̄ discernit ⁊ sepat res ꝯrias abinuicē ita ēt vt in
vna simplici medicia vel cōposita duab⁹ v̄tutib⁹ exn̄tibus
ꝯrijs nō vtet v̄tus illa illis duob⁹ respcū eiusdē obiecti: ꝫ
respcū diuersoꝝ ꝫm ꝙ erit meli⁹ ꝑ cōseruatione ⁊ regimie
toti⁹ vt approximata medicia simplici calida stiptica sp̄a/
ꝫi in statu nā vtit stipticitate ꝯ mām paratā fluere repcutiē
do ⁊ calitate ꝯ mām fluxā ipsaꝫ resoluēdo. ℂ Et de h̄ loq/
tur Aui. infra scd̄o cañ. ca. 4. in fine dū dixit. Virtus aūt q̄
diuidit ⁊ ponit vnāquāq3 ꝯplōnē ad ꝑtē quā meret ita vt
ponat v̄tutē resolutiuā in ꝑtem māei effuse ab eo est docta
nā obedire creatori sublimi ⁊ glorioso. ℂ Et de hac eadē
loqtur p̄^a q̄rti ca. de cura emitritei. Et Auer. 2° colliget. cū
dicit ꝙ medici eā nō cognouerunt. c. de iuuamētis vesice.
ℂ Intelligo g̊ ꝙ in corpe est q̄dā nālitas limitās vnā v̄tu/
tē ad agēdū in certā mām ⁊ aliā in aliā māꝫ vel aliud pati
ens eadē est ēt distinguēs ⁊ separās ꝑtes medicine cōposi/
te q̄ nō attrahunt aut mā vel mēbris diuersis: vt v̄bigr̄a.
distinguit ꝑiꝑa ptisana ⁊ trāsmittit ad locum māe flatice ⁊
ꝑtē ptisane trāsmittit ad alia loca tēperāda. ℂ Ista tn̄ v̄tus
nō necessario est reqsita ad nutritionē. Nā sufficiēter vidē
tur nutritioni mistrare q̄ttuor supradicte: q2 g̊ Aui. loquit
hic de v̄tutib⁹ ministrātib⁹ nutritiue ⁊ per se illi subordina
tis: iō de ea h̄ nō fecit mētionē. ℂ Q: si dicat ꝙ ista v̄tus se
parando superfluū a iuuatiuo operat seruiēdo nutritiue.
ℂ Dr̄ ꝙ separatio ista fit sufficiēter in nutrimēto a q̄ttuor
v̄tutibus iam dictis: vn̄ cū vene meseraice attrahūt succo/
sitatē bonā ⁊ intestina retinēt supfluū fit separatio illoꝝ ab
inuicē. Si ergo h̄ v̄tus iuuet qn̄q3 ad hāc opationē facien/
dā: nō tn̄ est necessaria nec ad illud finalr ordinate: ⁊ ideo
nō ponitur inter ministrantes nutritiue.
ℂ Nota q̄rto ꝙ sufficientia istarū virtutū in seruiendo nu
tritiue huic sumitur ⁊ necessitas earūdē: q2. n. nō fuit possi
bile nutrimētū eē per se semꝑ p̄n̄s mēbro nutriēdo vel lo/
co digōnis fuit opportunū attrahere ad locū si assimilari
debuit: sed q2 actio nō fit nisi in tꝑe fuit opportunuꝫ retine
ri. Et q2 nō semꝑ nutrimētum est aptū imediate cōuerti in
sub̄am nutriti: iō fuit opportunū ꝙ ꝑparet per digestiuam
⁊ q2 in oi digōne resecat aliqd̄ supfluū qd̄ incōuenientis re
maneret in corpe fuit necessariū expelli: ⁊ sic habemus p̄/
dictas quattuor virtutes nec alie sunt necessarie ⁊c̄.

ℂ Attractiua vero fuit creata ad attrahendum nutrimentū iuuatiuū q̄ quidē operatur hoc villis membri in quo est ꝫm longitudinē ꝑtensis.

Quid digō. ℂ Nūc Aui. determiat sigillatim de vnaq̄q3 illaꝝ quatuor.
Et diuidit in q̄ttuor. ibi scd̄a. (Et retentiua.) ibi tertia. Di/
gestiua. ibi q̄rta: (Expulsiua.) ℂ Dicit p̄. ꝙ attractiua est
v̄tus q̄ fuit creata ad attrahēdū nutrimētū iuuatiuū: ꝫ ali
qn̄ attrahat vel medicinā: vel ēt aliqd̄ nocitiuum ꝑ accn̄s:
⁊ ponit obiectū ꝓpriuꝫ qd̄ est nutrimentum iuuatiuum ⁊
⁊ instr̄m qd̄ est villi lōgitudinales membri in quo est.
C ℂ Nota tn̄ ꝙ aliq̄ est attractiua cōis de qua hic intēdim⁹
aliqua propria: ⁊ illa operatur sine villis multotiens vt at
tractiua ossis: nō ergo diffinitur ista hic ⁊c̄.

ℂ Et retētiua fuit creata vt iuuatiuū retineat dū v̄tutes ip̄m iuuātes in eo operant q̄ ab ipso alimētū suscipiunt: qd̄ equidē efficit villis: qui ex transuerso protendunt. Et est etiā cuꝫ villi qui ꝫm latitudinem incedunt auxilium prebent.

ℂ Declarat retētiuā dicens. ꝙ est v̄tus q̄ fuit creata ad reti
nēdū nutrimētū iuuatiuū: dū in eo opant v̄tutes imutātes
ip̄m q̄ ab ipso suscipiūt alimētū: ⁊ ista v̄tus operat mediā
tib⁹ villis trāsuersalib⁹. aliqn̄ tn̄ iuuat a villis lōgitudina/
lib⁹. Et pꝫ ēt ꝙ h̄ virtus notificat ex obo: fine: ⁊ instr̄o taꝫ
ꝓprio q̄z cōi adiuuatiuo: vt. s̈. d̄ attractiua. ℂ Et iteꝝ aliq̄
est cōis retētiua aliq̄ ꝓpria: ⁊ ꝓpria n̄ vtit villis necio vt. s̈.
ℂ Itē aliqn̄ retinet ꝑter intētionē nocitiuū ⁊ nō iuuatiuū.
ℂ Attēde tn̄ ꝙ cū mēbra suscipiūt alimētū dicimus ipro/
prie v̄tutes mēbroꝝ suscipere alimētū. Et ita h̄ dicit Auic.
ꝙ virtutes imutātes a nutrimēto suscipiūt alimentum.
ℂ No. 2°. ꝙ villi latitudinales mēbri in ꝑte in q̄ dꝫ eē trāsi D
tus iuuāt retētiuā cōstringēdo: sic̄ villi latitudinales portā
narij claudētes portanariū iuuāt ad retinendū cibū in stō.

ℂ Digestiua vero ē illa q̄ qd̄ attractiua attraxit ⁊ retinuit retentiua in essentiā ꝯuertit aptā virtutū in ea ꝑmutationē faciētiū opatiōi ⁊ cōplōne q̄ cōuersiōi nutriētis in effectu est cōpetēs. Hec est eni eius operatio in iuuatiuo q̄ vocat digō.

ℂ Declat digestiua v̄tutē: ⁊ p̄ ex ꝑte opatiōis in iuuatiuo. 2°
in nocitiuo ibi. (Eius vo.) ℂ Dicit p̄. ꝙ v̄t⁹ digestiua ē illa
q̄ ꝯuertit illd̄ qd̄ attraxit attractiua ⁊ retinuit retētiua in es
sentiā aptā opatiōi v̄tutū in eo faciētiū opationē. i. trāsmu
tationē ⁊ in ꝯplōnē cōpetētē ꝯuersioni ei⁹ in nutriēs i effe/
ctu: ⁊ hec est hui⁹ v̄tutis opatio in iuuatiuo q̄ ꝓprie vocat
digō. ℂ Est g̊ notādū. p̄ ꝙ hec descriptio: ꝫ sit cōis digesti
ue cōi ⁊ proprie tm̄: tn̄ hic maxie loqtur de cōmuni.
ℂ Nota scd̄o ꝙ illud qd̄ digerit distat a dispōne nutrimē/ E
ti tā quo ad modū sub̄e ⁊ mixtionis q̄z quo ad cōplōnē: di
gestio ergo trāsmutat nutrimētū quo ad vtrūq3: ⁊ iō āba s
trāsmutationes Aui. in lr̄a tetigit. Ex quo pꝫ ꝙ per ꝯuer/
tere nutrimētū in essentiā aptā trāsmutationi nō intelligit
Aui. acquisitionē forme substantialis: ꝫ stet formā talē ac
quiri in hmōi transmutatione. sed intelligit trāsmutari ꝫm
modū sub̄e in grossitie ⁊ subtilitate ⁊ modo mixtionis.
ℂ Nota 3°. ꝙ apud Aui. hic digō ꝓprie accepta sic descri/ F
bēda esset. Digō est ꝯuersio nutrimēti in essentiā aptā opa
tioni v̄tutū debentiū ip̄m trāsmutare ⁊ cōplōnē ꝯuenientē
ꝯuersioni ei⁹ in nutriēs in effectu: ⁊ isto mō non esset digō
nisi ꝑparatio nutrimēti tā ꝫm cōplexionē q̄z ꝫm modū sub
stantie ad hoc vt transmutetur in nutrimentum.
ℂ No. q̄rto. ꝙ apud ph̄os digō sumit largi⁹ ⁊ diffinit di/ G
uersimode. Ari. n. q̄rto meth. ca. 4. ꝫm vnā quotationē sic
describit. Digō est ꝑfectio vel cōplō in vnoquoq3 hūido a
ꝓprio ⁊ nāli calō ex oppositis passiuis. Cui⁹ descriptiōis
sensus est apd̄ mētē Auer. in com̄. q̄rti meth. ꝙ digō est cō
plemētū passiōis ⁊ mixtiōis reꝝ ꝯriaꝝ q̄ admiscent ⁊ tēpe
rant adinuicē ⁊ iste res ꝯrie sunt hūidū ⁊ siccuꝫ. ℂ Cōple
mētū aūt seu ꝑfectio ē multiplex. ꝫ in ꝓposito nr̄o dr̄ cōple
mētū passiōis ⁊ mixtiōis qn̄ nulla vlterior in hūido reqri
tur passio vl' mixtio ꝑ fine q intendit in tali passiōe vel mi/
xtione a ꝑncipale agēte qd̄ ē calor nālis vel forma ipꝫ diri
gēs. vn̄ qn̄ agēs intēdit aliqd̄ mixtū ꝑducere qn̄ hūidū cū
sicco est ita debite cōmixtū ⁊ ita passuꝫ ab isto calō ꝙ suffi
ciat forma illi⁹ mixti recipere dr̄ digestū. Et illius humidi
dispō dr̄ digestio. ℂ Silr qn̄ humidū hꝫ formam: sed nec
hꝫ mixtionē neq3 complementū in complexione quod est
requisituꝫ pro sua operatione exercenda. tunc calor aliqs
nālis agēs cōplendo istas dispōnes digerere dr̄ ⁊ cum cō/

pleuerit illud hūidū est digestū. vt ꝟbigra: fruct⁹ amigdale in pn⁹ est qsi mucilago ꝛ nó ē ꝯueniēs ad agēdū sibi silēs: sꝫ postea agente calore nāli arboris ꝛ solis ꝟtute cóplet̄ ꝛ ꝑficit̄ ita vt possit gn̄are tale q̄le est ipꝫ: ꝛ tūc dr̄ digestū: ꝛ illa dispó est digó. ℭ Aliqn̄ tn̄ digó dr̄ de tali trāsmutatione ꝑ quā illud cóplemētū acqrit̄: vt hic sumit Aui. Et aliqn̄ de oī tali ꝑtiali dispóne: vt pꝫ ex modis loq̄ndi medicorū ꝛ phoꝝ. Medici aūt vocāt digóne tm̄ illā q̄ ꝑ se ꝑparat ad nutricationē. ℭ Distinguunt̄ aūt spēs digónis in pepāsim q̄ est digó in paricarpijs. i. fructiferis plātis in qb⁹ humidū semis digerit̄ ꝛ tūc dr̄ digestū cuꝫ pót gn̄are tale q̄le ipm̄ est. ℭ Generalr̄ tn̄ sumit̄ pepāsis aliqn̄ ꝓ gn̄e digónis ꝓ quāto fit a nāli calo nó cónotādo ꝙ calor agat ꝓut ꝯiunctus est cū hūido nec ꝓut ꝯiunct⁹ ē cū sicco: ꝛ sic ē gen⁹ ad ephesim q̄ est digó facta a calido nāli fundato in humido ꝛ optesim q̄ est digó facta a calo nāli fundato in sicco: quā doqꝫ aūt ephesis ꝛ optesis sumunt̄ iuxta ꝓpriā suā significationē: ꝛ tūc significāt elixationē ꝛ assationeꝫ artificiales ꝛ nó nāles digónes. ℭ Qn̄qꝫ etiā dr̄ transumptiue pepansis de opatione caloris nālis in res putrescentes: vt qn̄ calor maturat mām apostematis vel de opatione nālis in superfluitates: cū. n. egerit in illas calor nālis optimā dispónē quā pót iducere dicent̄ digeste. sꝫ iproprie: q2 nó iducit optimas dispónes ꝓ fine quē intēdit. nā nō intendit gn̄are supfluitates nec saniē: sꝫ agit illā ꝑter intētionē ꝑꝑ defectū ex ꝑte patiētis vel agētis: sicut nā agit mēstrua ꝛ multa ꝑter intentionē: ꝛ h̄ dicta breuiter considera opera.

ℭ Eius ꝟo opatio i supfluitatib⁹ ē vt si pos̄e fuerit eas in hāc mutet dispónem q̄ ēt vocat̄ digó. Aut vt eaꝝ egressionē a mēbro i quo sunt retente facile efficiat cum expulsiōe eaꝝ attenuādo essentiā si qd̄ ꝓhibet fuerit grossities: aut ingrossando si qd̄ vetat fuerit tenuitas: aut incidēdo si qd̄ prohibet fuerit viscositas. Et hec quē operatio vocatur maturatio. Est tamen cuꝫ digestio ꝛ maturatio sinonyma dicuntur.

ℭ Declarat Aui. hanc ꝟtutē quo ad opationē in supfluitatibus. Et dicit ꝙ opatio hui⁹ ꝟtutis in supfluitatib⁹ est mutare eas ad dispónē dictā ꝓm modū substātie ꝯuenientē opationi ꝟtutū faciētiū trāsmutationē nutrimentalē. s. in eis ꝛ cóplonē cóuenientē ꝯuersioni in nutriēs in effectu: ꝛ ista ēt vocat̄ digestio ꝙ si hoc non pót agit vt faciat eoꝝ egressionē a mēbro facilē subtiliando eas si illud qd̄ ꝓhibet fuerit grossities aut ingrossando si qd̄ ꝓhibet fuerit viscositas ꝛ hec operatio ꝓprie dr̄ maturatio: sꝫ doctores aliqn̄ sinonyme vtantur istis duobus noibus digestio ꝛ maturatio.

ℭ Utrū digestio ingrossando procedat. Qō. ix.

Hic dubitat̄ vtrū digó ꝓcedat igrossando: ꝛ vr̄ ꝙ nó. ꝑ ex Auic. h̄. scd̄o q2 cū gn̄at̄ chil⁹ ex pane nó ē dubiū ꝙ grossior ē panis q̄ꝫ chilus ex eo genit⁹ per digónē. ℭ Itē. spūs vitalis gn̄at̄ per digónē cum sit mixtū ꝑfectū: ꝛ tn̄ est subtilior sanguie ex quo generat̄. ℭ Silr̄ lac gn̄at̄ ex sanguie ꝛ ē sanguie fluxibili⁹. ℭ Silr̄ ficus mature ꝛ nespila ꝛ pira sunt molliora ꝛ subtiliora digesta q̄ꝫ cū sunt cruda ꝛ vinuꝫ est subtili⁹ musto. ℭ Itē ex mixto grossiori pót gn̄ari ꝑ viā digónis mixtū subtilius vt videm⁹ ligna dura ex qb⁹ gn̄ant̄ ꝟmes in eis: ꝛ nó ē dubiū ꝟmes esse subtiliores dato ligno ꝛc̄. ℭ In oppoᵐ est Ari. 4. meth. dū dixit. Ex spumosis. i. aereis aq̄a: ex his āt terrea fiunt ꝛ tādē grossiora pepāsiꝫ passa oia. Et cómēta. 4. meth. ca. 4. Et qn̄ digerunt̄ res ispissant̄ ꝛ igrossant̄ ꝛ calefiūt ꝛ arescūt postq̄ꝫ fuerint fride. Operat̄ āt in illis siccitatē ꝛ spissitudinē calor nālis ꝛ h̄ qd̄ dixim⁹ ē opus caloris nālis. ℭ In hac qóne sūt plures modi dicēdi: vn⁹ est valde

1. rn̄sio.

antiquus ꝛ notat ꝙ digó alia est in iuuatiuo alia in nocitiuo: tūc dicūt duas ꝯnes. Prima digó in iuuatiuo sempꝑ ꝓcedit ingrossando: ꝛ hāc dicūt de mēte Ari. ꝛ Auer. fuisse. ꝛ ꝓbat̄ per h̄ ꝙ digó in iuuatiuo semꝑ ꝓcedit ꝑparādo materiā ꝯuersioni ad mēbrū. sꝫ mēbrū est grossius ꝛ spissius nutrimēto: g̊ ꝯtinue nutrimētū inspissat̄. ℭ Scd̄a ꝯclo. digestio in nocitiuo qn̄qꝫ ꝓcedit subtiliādo. Patēt h̄ ꝑ Auic. Et est ró: q2 ꝟtus in nocitiuo agit remouendo dispónē: per q̄ꝫ est inepta expulsioni: talis aūt qn̄qꝫ est grossities.

ℭ Ista opinio nō declarat qūo in generatione spūs ex sanguine digestio nō ꝓcedat subtiliādo: ꝛ silr̄ de generatione chili ex pane: nec de gn̄atione lactis ex sanguine. Et multa talia sunt cōtra istā positionē expertā. ℭ Preterea. si caro vaccina deberet ꝯuerti in nutrimētū pueri. Arguo sic. virtus digestiua agit ꝑparādo istā ꝯuersioni in carnē pueri q̄ est subtilior: g̊ ipsam subtiliat argumētū suo ꝓportionale.

ℭ Scd̄a positio est Cóciliatoris q aliq̄lr̄ ꝑcedentē limitat dicēs. q; digó in iuuatiuo est duplex: q̄dā ordinata ad conuersionē nutrimēti i mēbra alia ad ꝯuersionē ipsi⁹ in rē ipso nobiliorē sicut ꝯuersio sanguis in spm̄: tūc dicit aliquaꝫ digónē in iuuatiuo ꝓcedere ingrossando ꝛ aliquā ꝓcedere subtiliādo. Nā digó ordinata ad restaurationē mēbrorum ois igrossando ꝓcedit: ꝛ hoc apud ipm̄ vult Ari. ꝛ cómentator. Digó ordinata ad nobilioris gn̄ationē: aliqn̄ subtiliando ꝓcedit. ꝛ sine dubio hec positio vult ꝙ qn̄qꝫ digestio ꝓcedit igrossando qn̄qꝫ subtiliādo ꝓm finis exigētiā: ꝛ ita nó videt̄ ad mentē Ari. ꝛ cómētatoris procedere q vlr̄ dicūt digónē igrossare ꝛ ispissare. ℭ Preterea neqꝫ illud est vlr̄ veꝝ ꝙ digó ꝓcedēs ꝓ restauratione deperditi semper ingrossando ꝓcedat vt supra dr̄ cōtra aliā opinionem.

ℭ Tertia opinio est Thome de garbo q notat ꝙ ad digestionē cócurrūt nālia ꝑncipia duo: humidū ꝛ siccū. Nā sine sicco nó digerit̄ humidū vt aq̄ nó ingrossat̄ solo hūido. ℭ Notat scd̄o ꝙ digestio est passio humidi non sicca. Qd̄ ꝓbat̄. ꝑmo ex diffinitiōe cū dr̄ in vnoquoqꝫ hūido. Scd̄o q2 digeri est pati: ergo illi⁹ est digestio qd̄ est magis passibile: sꝫ humidū est hmōi: vt claruꝫ est: ergo digó est passio humidi ꝛ nó sicci. ℭ Tunc ponit q̄tuor ꝯnes: vna est: Ois digó respectu hūidi rei digerēdi vel in humido rei digerende ꝓcedit ingrossando. Probat̄. ois digestio respectu talis humidi ꝓcedit ipm̄ cū sicco debite permiscēdo: sed sine dubio tale humidū per admixtionē cū sicco ingrossat̄ cū humidū nó reddat̄ grossuꝫ vel subtile nisi per diuersam cū sicco mixtioneꝫ. ℭ Scd̄a ꝯclusio respectu sicci cum humido permiscēdi digó subtiliādo procedit. patet. ℭ Tertia conclusio. ois digestio respectu ei⁹ qd̄ ꝓprie digerit̄ ingrossando ꝓcedit. Patet: q2 illud qd̄ ꝓprie digerit̄ est humidum: ꝛ tale cōtinue ingrossatur. ℭ Quarta cóclusio: aliqd̄ totale digestū est grossius eo qd̄ erat indigestū ex quo factum est. Et aliqd̄ totale est subtilius. Pꝫ: nā cū plus subtiliatur terreū q̄ꝫ ingrossat̄ humidū: tunc totum fit subtilius. Cuꝫ autē econtra: totum fit grossius. ꝛ hanc positioneꝫ sequuntur plurimi moderni. ℭ Cōtra hāc positionē arguit̄. ꝑmo per hoc ꝙ nó solū hūidū est illud qd̄ digerat̄ ꝛ est ꝓprium subiectū digónis. Nā Auerrois expresse vult in cómento q̄rti methau. ꝙ digó est cóplemētū passionis ꝛ mixtionis rerum ꝯriaꝝ q̄ miscentur ꝛ temperantur adinuicem. Ecce ꝙ nó vult humidū tm̄ esse digónē: sꝫ hūidi ꝛ sicci. ꝛ paulo post subdit. ꝛ certū est ꝙ omne generatū hꝫ vnū modū mixtionis: ꝛ sua perfectio ꝛ cóplemētū ei⁹ est digó. ℭ Scd̄o. supposito ꝙ illud qd̄ ꝓprie digerit̄ sit humidū ꝛ non siccū nec cópositūꝫ ex humido ꝛ sicco: patet ꝙ positio est falsa. Nā est possibile per digónē humidū qd̄ ꝑus erat cómixtū cū multo sicco terreo ꝛ intēse sicco ꝛ bn̄ permixtū separare ab illo ꝛ cōmiscere cum pauciori terreo ꝛ minus sicco: sed tūc fiet illud humidū subtilius q̄ꝫ añ: vt pꝫ: q2 ingrossatio humidi iuxta positionē est ꝑꝑ ei⁹ cū sicco permixtionē

ꝗ vbi est ꝑmixtio eq̄lis hũidi cũ pluri sicco ⁊ intensiori erit
hũidũ grossi⁹: ⁊ vbi cũ pauciori ⁊ remissiori erit subtilius.
¶ Et h̄ ꝯfirmat experimẽtũ. Nã hũidũ panis fit ꝑ digõnẽ
hũidũ sanguis. Et nõ est dubiũ ꝙ illud hũidũ qđ ꝑ est pa/
nis postea sanguis est ꝑ̄us cũ pluri sicco ⁊ terrestriori ꝑmi
xtũ: nec põt dici ꝙ sit magis permixtũ: nã põt eẽ ꝙ cũ erat
hũidũ in cibo erat ꝑmixtũ magis q̃ꝫ qñ est sub forã sangui
nis. Et ꝑ̄ᵐ añs pꝫ: qꝛ nullã nãlẽ repugnãtiã claudit qđ hũi
dũ tale ꝑ digõnẽ sepet a multo sicco terreo qđ ẽ sup̄fluũ: ⁊
cũ modico misceat̄ ⁊ interim dũ fit ista sepatio fiat alia mi/
xtio. ¶ Tertio arguit̄ ꝯ: qꝛ saltẽ nõ sufficienti motiuo mo/
net̄. Nã nulla est ꝓbatio q̄ ꝓbet humidũ qđ digerit̄ magis
ꝑmisceri q̃ꝫ ꝑ̄us cũ sicco: sꝫ alr̄ ꝑmisceri q̃ꝫ ꝑ̄us. Multa ex
Quarta rñsio ⁊ ꝓpria. istis obijci pñt huic positioni ꝯria. ¶ Sꝫ ꝓ rñsione ad qõ/
nẽ suppono ꝙ loq̄mur de digõne ꝓprie dcã q̄ supra descri/
bit̄. ¶ Suppono 2° ꝙ cũ q̄dã ẽ digõ q̄ est cõplemẽtũ respe
ctu forma recipiẽdi vt illa q̄ est in nutrimẽto qñ ꝯuertitur
ad subãꝫ nutriti. Quedã q̄ est ꝯplemẽtũ respcũ oꝑationis
ꝑfectissime illi⁹ forme ꝑducẽde: sicut semia dñr cruda añq̃ꝫ
pñt gñare sibi silr̄e: ⁊ dñr digesta cũ pñt. Hic tñ ad pñs loq̄
mur de ꝑ̄ma digõne cui⁹ finis est nã q̄ est forma. ¶ Et sup/
pono 3°. ꝙ digõnũ taliũ q̄dã imediate ꝑ̄parat ad formam
mixti terminati q̄dã nõ. Sꝫ vel ꝑ se ꝑ̄parat ad formã mixti
terminati. vel si ꝑ̄parat ad formã mixti terminati h̄ est me
diate. Exẽplũ ꝑ̄mi. sic ꝑ̄paratio nutrimẽti imediate ꝯuerti
bilis in os: vel in granũ frumẽti vel in fabã vl̄ in pirũ. ⁊ sic
de silib⁹. Exẽplũ scđi. sicut ꝯuersio cibi in chilũ vel chili in
1. cõclo. sanguinẽ vel sanguis in spm̃. ¶ Tũc sit ista ꝑ̄ma ꝯ°. Nõ ois
digõ ꝓprie accepta in mixto terminato ꝓcedit ingrossando
ita ꝙ illud qđ digerit̄ sit grossius q̃ꝫ ipm erat dũ erat indi/
gestũ. Pꝫ in multis fructib⁹: qꝛ cũ sunt imaturi sunt crudi
⁊ grossi ⁊ cũ sunt digesti sunt molles ⁊ subtiles sicut ficus
2. cõclo. ⁊ pira ⁊ sorba ⁊ silia. ¶ Scđa ꝯ°: nõ ois digõ imediate ꝑ̄pa
rãs ad formã mixti recipiẽdã ꝓcedit ingrossando: pꝫ de ge
neratiõe chili ex cibo ⁊ spũs ex sanguine ⁊ multis alijs ta/
3. cõclo. lib⁹. ¶ Tertia ꝯ°: ois digõ imediate ꝑ̄parãs ad receptionẽ
mixti ꝑfecti ꝓcedit ingrossando: h̄ pꝫ ad experiẽtiã: nã nu
trimẽtũ tã aialiũ q̃ꝫ plãtarũ qđ per vnã trãsmutationẽ est
aptũ cõuerti in subãm aialis q̃ꝫ plante est molli⁹ q̃ꝫ pars in
quã ꝯuerti dꝫ. ⁊ silr̄ de nutrimẽto in fructus ꝯuertibili. Et
istã opꝫ putare cãm esse q̄re nã plures ordinauit digõnes
fieri in aiali. nã cũ aial nutrit̄ cibis multotiẽs grossioribus
q̃ꝫ est subã carnis aialis: nõ potuit per calorẽ digerẽtẽ vni/
ca trãsmutatiõe ꝯuertere in carnẽ: qꝛ calor nãlis agẽs ime
diate ꝓ tali gnõne agit igrossando ⁊ ispissando vt vult Cõ
mẽta. 4. metha. Hec ẽ actio caloris ꝓ quãto est nãlis dũ di
xit. Operat̄ aũt siccitatẽ in illis ⁊ spissitudineꝫ calor nãlis.
¶ Et ꝑꝫ hãc vltimã ꝯ°nẽ glosande sunt auc̄tes vniuersales
de inspissatiõe q̄ fit in digõne. Et h̄ qđ dixi est opus caloris
nãlis. ¶ Rõnes aũt alie nihil ꝯ ꝯ°nẽ põderãt. Et tu cõside/
ra. ¶ Et si dicat̄ ꝙ ex carne dura ⁊ ligno fiunt per digõnẽ
vermes: ⁊ ex seminib⁹ duris plante molles vt in legumini
bus: ⁊ nõ est dubiũ ꝙ ibi est mot⁹ ad formam mixti termi
nati ⁊ ꝓcedit̄ subtiliãdo. ¶ Dicẽdũ est ꝙ in gñatione ver/
miũ ꝑ̄cessit putrefactio q̄ mãm subtiliat: ⁊ ex ista subtili fit
per digõnẽ vermis grossior. In plãtis aũt ꝯstat semina ha
bere partẽ subtilẽ aereã que ingrossat̄ in ꝯuersione ad plã
taꝫ: q̄ pars subtilis nõ erat ꝑ̄us permixta cũ illo terreo qđ
remanet per illã mixtionẽ ita ingrossantẽ. ¶ Vel dicendũ
ꝙ a calido extrinseco nõnaturali fit prius partiũ quarũdã
subtiliatio. ⁊ postea calor nãlis seminis fit potens ad illas
digerendũ ⁊ conuertendum.

¶ Expulsiua aũt est illa q̄ sup̄fluitatẽ expellit ex
nutrimẽto residuã que ad nutriẽdũ nõ est cõue
niens: aut q̄ excedit mensurã que sufficit ad nu
triendũ: ⁊ que nõ est necessaria aut euacuat in re
ceptaculo sibi apto sicut vrinam in vesica.

¶ Nũc declarat de virtute expulsiua. Et ꝑ̄mo eam ex parte
sue operationis declarat. scđo ex parte viaꝝ ibi. Et hec q/
dẽ. tertio remouet vnũ dubium ibi. (Cũq̃ꝫ in parte.)
¶ Dicit ꝑ̄mo ꝙ v̄tus expulsiua est illa que superfluitatem
expellit residuam ex nutrimẽto que nõ est cõueniẽs ad nu
triendũ: aut que est excedẽs mẽsurã q̄ sufficit ad nutriẽdũ
⁊ illa que nõ est quoquomõ necessaria: aut si nõ expellit h̄
virtus tales superfluitates saltẽ euacuat in receptaculo.
¶ No. primo ꝙ expellere ꝓprie est extra pellere. ⁊ ideo qꝛ A
hec virtus aliqñ extra corpus pellit: aliqñ aũt nõ: sed eua/
cuat ad receptaculũ aptũ ꝯtinere aliquãto tꝑe talẽ sup̄flui
tatẽ sicut vesica ꝯtinet vrinã. iõ Aui. vtrãq̃ꝫ istaꝝ tetigit.
¶ No. 2° ꝙ sup̄fluitas in nr̄o corꝑe q̄dã est peccans in q̄li B
vt hũiditas mediocritatẽ q̄ꝫtitatis nõ excedẽs: sꝫ a tꝑamẽ/
to ꝓprie spẽi remota. Quedã in quãto vt hũiditas medio
critatẽ excedẽs a tꝑamẽto: tñ q̄litatiue ñ remota q̄dã vtro
q̃ꝫ mõ. Et iteꝝ sup̄fluitatũ in q̄li ⁊ quãto q̄dã mltiplicat̄ ꝑꝫ
cursuꝫ nãe: vt feces: vrina: sanguis: necessari⁹ ꝓ gnõne sper
matis. Et q̄dã multiplicat̄ ꝑ̄ternãliter: vt hũores putridi
vel sanguis mẽsurã nãlẽ excedẽs. Et Auicẽ. oẽs istos mo
dos tetigit sup̄fluitatũ q̄lis tã nãliter multiplicatas q̃ꝫ non
cũ dixit ꝙ nõ est cõueniẽs ad nutriẽdũ superfluitatẽ quãti
nãlẽ cũ dixit q̄ excedit mensurã q̄ est necessaria ad nutrien
dũ ⁊ sup̄fluitates quãti preternãlis cũ dixit. Et que nõ est
necessaria. nã oẽs ille sunt obiectum expulsiue.
¶ No. tertio. ꝙ aliq̄ est expulsiua cõis: aliqua ꝓpria: que C
particularis mẽbri ⁊ particularis nutrimenti sup̄fluitates
expellit. Et h̄ de cõi Auic. loqtur q̄ per illos operat̄ latitu
dinales. hoc tñ tacuit Aui. dans intelligere ex supioribus.
¶ No. q̄rto ꝙ sup̄fluitates q̄dã habuerũt receptaculũ q̄/ D
dã nõ. Nã feces habẽt ꝓ receptaculo grossuꝫ intestinũ: vt
hꝫ videri q̄rto de vtilitate ꝑticu. ⁊ vrina vesicã. Sup̄fluita
tes v̄o q̄rte digõnis nõ hꝫ receptaculũ sꝫ deberet extra pel
li. Finis v̄o receptaculoꝝ est vt nõ sit cõtinua necessitas vel
quasi cõtinua illas superfluitates emittendi.

¶ Et hec q̄dem v̄tus has expellit sup̄fluitates:
aut per ꝑtes ⁊ foramina q̄ sunt eis ꝑ̄parata: vel
si nõ fuerint ibi foramĩa ꝑ̄parata a nobili expel/
lit ad ignobile ⁊ a duro ad laxum.

¶ Docet per quas vias expellit hec virtus. Et dicit breui/
ter ꝙ hec virtus talis aut expellit per poros aut foramina
ꝑ̄parãdo superfluitates ad hoc vt expellant̄ per anũ ⁊ vri
na per proprium foramẽ ⁊ similia. Aut expellit de nobili
parte ad ignobilẽ: vel de duro ad laxũ vel de forti ad debi
le si non fuerint foramina a nã preparata.
¶ No. tñ qđ istoꝝ foraminũ quedã sunt sensibilia: quedã E
nõ vt pori. Et expellit̄ ẽt mã per vtraq̃ꝫ foramia qñq̃ꝫ sen-
sibilr̄ vt sudor ⁊ vrina qñq̃ꝫ insensibiliter vt vapores.

¶ Cũq̃ꝫ in ꝑte expulsiõis fuerit declinatio mate
riei sup̄fluitatis nõ ꝯuertit eã virt⁹ expulsiua ab
illa semita inquãtũ possibile fuerit.

¶ Remouet dubium. Posset quis dicere euacuat ne vnq̃ꝫ
natura per aliã viã q̃ꝫ per viã sibi nãliter ordinatam.
¶ Respondet̄ ꝙ sic: sed tñ cũ materia declinauerit ad viã
euacuatiõis. i. ad viã ordinatã a natura pro illius euacua
tione: tunc v̄tus nõ cõuertit eã ab illa inquãtũ fuit possibi
le: ergo si aliqñ euacuat per aliã viã hoc est ꝑꝑ ipedimẽtũ
vt in vomitu stercoꝝ in ylios ⁊ multis alijs. Et cã pꝫ cum
nã semper agat de possibilibus qđ melius est.

¶ His aũt q̄ttuor virtutibus naturalib⁹ q̄ttuor
prime seruiunt qualitates. s. caliditas frigiditas
siccitas ⁊ humiditas.

¶ Nũc Aui. ostẽdit q̄ q̄litates seruiũt istis v̄tutib⁹ ⁊ diuidit

in q̈ttuoꝛ ptes. p̄ᵃ docet in gn̄ali. 2ᵃ ibi imediate. Sꝫ calita/tis docet sigillatim de vnaquaqꝫ pmaꝝ q̄litatū cui v̄tuti: ⁊ quō seruiat. 3ᵃ ibi. (Post hec āt.) Cōparat istas q̄litates ad inuicē ꝫm qd̄ plus vel minꝰ seruiūt istis v̄tutibꝰ. q̄rta ibi. (Et ex h̄ qdē colligit circa ptē totā.) ¶ Dicit p̄ ꝙ istis q̈ttuoꝛ v̄tutibꝰ. s. attractiue: ⁊ retētiue ⁊c̄. seruiunt q̈ttuoꝛ pme qualitates: ⁊ hoc vel tanq̄ꝫ agens instrumentale illis virtutibus subordinatum vel adiuuādo ad opus virtutis.

¶ Nota p̄. ꝙ istas v̄tutes iuuare ab istis q̄litatibꝰ in ope/rādo est notū ꝑ se ꝑ experientiā. Nā istas v̄tutes sepissime videmꝰ debilitas in operando: calefaciēdo: infrigidando: exiccando vel humectādo: reduci ad bn̄ ⁊ debite agendū.

¶ Nota scd̄o. ꝙ lꝫ aliqui dicāt hoc tm̄ esse verū de quali/tate potentiali: tn̄ vt dixi: experientia docet: hoc de istis q̈t/tuoꝛ qualitatibus actualibus. ⁊ ideo Auicē. dixit quattu/oꝛ prime qualitates que sine dubio sint actuales.

¶ Sed caliditatis seruitium omnibus quattuoꝛ pro certo est commune.

¶ Nūc sigillatim de vnaq̄qꝫ on̄dit ꝙ ꝫuiat istis v̄tutibꝰ. Et diditᷣ in q̈ttuoꝛ. 2ᵃ ibi (friditas.) 3ᵃ ibi. (Siccitas) 4ᵃ ibi (di/gestiua āt.) ¶ Dicit p̄. ꝙ ꝓ certo ꝫuitiū calitatis ē cōe oibꝰ istis q̈ttuoꝛ v̄tutibꝰ: ita ꝙ vnaq̄qꝫ istaꝝ v̄tutum vtitᷣ in sua opōne calitate tāq̄ꝫ instr̄o sibi ad illud opus ꝑ se ordinato.

F ¶ Ubi nota ꝙ nō cuiusqꝫ intēsionis caliditas est debitum instrumentū istaꝝ v̄tutuꝫ: ideo aliquādo ex nimia caloris intēsione cuiuslibet istaꝝ virtutum operatio impediretur.

G ¶ Nota scd̄o ꝙ lꝫ caliditas sit vna simplex forma tn̄ pōt esse sub diuersibꝰ gradibus instr̄m per se ꝯcurrēs ad actiones ꝯ̈rias: puta attractionem ⁊ expulsionē. imo ⁊ eadē mēsura est instr̄m aie ad retinendū ⁊ attrahendū conueniens ⁊ expellendū disconueniens: ⁊ ita lꝫ caliditas agens vt elementarijs tm̄ esset versus vnā diam: motiua tamē agens vt n̄alis ⁊ subordinata aie est ad oēs dias pōnis motiua.

H ¶ Nota tertio ꝙ qꝛ experiētia docet qd̄ caloꝛ acq̄situs in in mēbro iuuat mēbrū ad oꝑationes istaꝝ v̄tutū perficiendas: esto ꝙ nō ꝯcurrat tāq̄ꝫ in mō substantie p̄parās instr̄ꝫ vel ad aptitudinē vel ad aliquā cōpōnalem n̄ām. ideo dicimus cōcurri tāq̄ꝫ instr̄ale agens per se v̄tuti subordinatuꝫ qd̄ est per se cōcurrere ad mentē Aui. vt infra statim.

¶ Frigiditas vero est cū alicui eaꝝ seruit accidētaliter ⁊ non essentialiter.

¶ Nunc docet quō seruiat frigiditas. ⁊ diuiditur in duas partes. Primo ponit ꝯclusionē. Scd̄o ꝓbat ibi (qd̄. n. frigiditati.) ¶ Dicit primo qd̄ frigiditas accidētal'r confert ad operationes alicuius istarum virtutuꝫ: sed non essential'r.

I ¶ No. hic ꝙ ꝑ accidens dᷣ multis modis quot modis dᷣ per se: qꝛ per accn̄s. i. nō per se. ꝓut tn̄ ꝓposito ptinet illud dᷣ per se ꝯcurrere ad aliquā oꝑationē qd̄ ē p̄ncipale agēs per se intēdens illaꝫ oꝑationē vel instr̄ali agenti n̄aliter ad illā actionē agendā subordinatū. Frigiditas ḡ nō dᷣ per se cōcurrere ad operationē n̄āe: qꝛ nō est instr̄m n̄aliter v̄tuti subordinatū ad oꝑationē faciendā: nec est ipsummet agēs principale qd̄ virtutis operationem debet facere.

K ¶ Nota scd̄o. ꝙ nō est Aui. intentio qd̄ frigiditas ad nul/lam n̄alem operationē cuiuscūqꝫ agētis per se concurrat. ¶ Nā in gn̄ōne aque ꝑ se ꝯcurrit friditas tāq̄ꝫ instr̄m ꝑ se subordinatū illi forme ad hāc actionē: ⁊ ista forma est n̄ā: sed intēdit Aui. n̄ām sumēdo ꝓ v̄tute p̄ncipal'r oꝑatiua in viuēte sine cognitione: ⁊ nō seq̄ndo cognitionē ꝙ friditas nō ꝯcurrat per se ad sensuꝫ datū ad aliqd̄ opus talis n̄āe. Un̄ pma sexti n̄aliū dixit. Friditas nō hꝫ ordinē in v̄tutibꝰ que cōueniūt appetitibꝰ ad hūc sensuꝫ ꝙ nō est subordinata per se illis talibꝰ v̄tutibꝰ aie que cōueniūt appetitibꝰ n̄ālibꝰ ꝓprijs tn̄ viuētibꝰ. Et ad hūc sensuꝫ dixit Gal. 6. de accidēti. Friditas nullū in actiōe ꝯfert iuuamētū. ¶ Q; si ar/guitᷣ. frigitas per se cōcurrit ad eē aiati. ḡ per se ꝯcurrit ad oꝑationē q̄a q̄cq̄ꝫ est cā cāe est cā causati in eodeꝫ gn̄e cāe.

¶ Rn̄detᷣ a pluribꝰ diuersimode. qdā. n. dicūt frigiditateꝫ ꝯcurrere dispositiue tm̄ ad esse aiati nō ꝓducēdo formam vel cōplexionē. Nā cōplexionē dicunt fieri a caliditate. Et in brutis aiam fieri a virtute informatiua agēte per caliditatē nō per frigiditatē: lꝫ frigiditas sit necessaria in m̄ā tāq̄ꝫ p̄parans ad huius forme receptionē: ⁊ tunc frigiditatē in eodē genere cause. s. m̄ālis dispositiue cōcurrere ad operationē. nō tn̄ per se effectiue ad sensum expositum.

¶ Alij dicūt friditatē nō ꝑ se ꝯcurrere ad esse aiati neqꝫ dispositiue neqꝫ effectiue. ¶ Nā friditas nō facit ad eē nisi ꝑ quāto remittit calorē: ⁊ facit ip̄m eē debite mēsure in cōparatione ad talē vel talē formā: ita ꝙ si caloꝛ eēt ad imaginationē debite mēsure sine friditate: alias eēt ⁊ oꝑaretᷣ. Nūc aūt friditas facit ad calorē eē talis mēsure: ⁊ sic ꝑ accn̄s facit ad esse aiati: ⁊ ēt per accidēs ꝯcurrit ad operationē.

¶ Conciliatoꝛ tn̄ vult ꝯ̈ Auic. frigiditatē per se concurre/re ad n̄āe operatiōes puta retētionē ⁊ tales: sꝫ tn̄ ꝯcurrere cū subdn̄io saltē in hoie cū sit a dn̄io ꝫꝫ oia mēbra calidus. Et diu.

¶ Aliq v̄o ꝯciliatorē seq̄ntes ⁊ nolētes Aui. negare dixe/rūt h̄ eē ꝑ accn̄s ꝯcurrere. i. cū subdn̄io ꝯcurrere: ⁊ h̄ Aui. voluisse hic. ¶ Sꝫ sine dubio si isto vltimo mō dicatᷣ opoꝛteret dici siccitatē per accn̄s ꝯcurrere ad oia opera: quod Aui. nō dixit. Estimo igitᷣ primā fuisse mentē Aui.

¶ Qd̄. n. frigiditati inest essential'r est vt oibꝰ virtutibꝰ sit ꝯtraria: qm̄ oiuꝫ v̄tutū oꝑationes per motuꝫ existunt: ⁊ hoc qdē in attractiōe ⁊ expulsione manifestū existit: sed in digōne ēt qm̄ digō cōpletᷣ per ptes eiꝰ qd̄ fuit igrossatū ⁊ ispissatuꝫ ptiēdo ⁊ adiungēdo ei qd̄ attenuatuꝫ fuit ⁊ subtiliatū. Et he qdeꝫ motiones sunt sepantes ⁊ tēperātes. Retētiua v̄o oꝑatᷣ villos mouēdo trāsuersos ꝫm figurā cōprehēsionis bene factā. Et frigiditas quidē est paraliticū faciens ⁊ mortificans: ⁊ ab omnibus prohibens operationibꝰ.

¶ Nunc probat cōclusionē: ⁊ diuiditᷣ in duas. pmo probat frigiditatē nō per se iuuare operationeꝫ istaꝝ virtutū. scd̄a ibi. (Ad retentionē) probat scd̄aꝫ partē ꝯclusionis. s. frigiditatē per accn̄s iuuare. ¶ Primo intēdit talem rōnem. Illa qualitas nō per se cōcurrit ad oꝑationes istaꝝ v̄tutū cui essential'r inest esse ꝯ̈rium oibus v̄tutibus illis: sed hec est frigiditas. ḡ ⁊c̄. Maioꝛ est clara ꝺ̈ se: ⁊ minoꝛ arguitur: qꝛ oiuꝫ virtutū operationes ꝑficiuntᷣ per motū localeꝫ: vt apparet de opere attractiue ⁊ expulsiue. ¶ De digestiua etiā patet ꝙ completur eius operatio permiscendo partes rei grosse cū subtilibꝰ ⁊ tenuibꝰ: ⁊ diuidēdo vnā partem grossam ab alia grossa: ⁊ iste sunt ille oꝑationes per quas digestiua dᷣ tēperare ⁊ separare. ¶ Itē ēt retentiua in sui p̄ncipio operatᷣ mouēdo villos transuersales ad h̄ vt mēbrum habeat figurā cōprehēsionis bene factā. Nā mēbrū dum attrahit non est figuratum figura bene amplectente id qd̄ attrahitur. Sed qn̄ cōpleuit attractiua suā operationē tūc retentiua mouet transuersales villos ita vt faciat mēbruꝫ bn̄ cōprehendere attractū. ꝯtingit tn̄ aliq̄n sil' ⁊ semel operari attractiuā ⁊ retentiuā vt apparet infra. ḡ oium istarū v̄tutū oꝑatione perficiūt per motū: sed friditas est faciens paraliticū ⁊ mortificans ⁊ ab oibus prohibēs operationibus. isto mō ipediendo localē motuꝫ q̄ requiritᷣ ad operationes. Pꝫ ergo frigiditatē per se ꝯ̈riari vnicuiqꝫ illaꝝ virtutū que erat pma pars conclusionis probanda.

¶ Ubi no. pro frigiditate per se ꝯ̈riari v̄tuti non est intelligendum de ꝯ̈rietate proprie dicta que tm̄ est inter ea que sunt eiusdē generis aut genera ꝯ̈ria. Nā frigiditas non est in genere in quo est v̄tus: sed stat ꝯ̈rietas pro virtuali ꝯ̈rie L

tate:q₂ ē ipeditiua opatióis alteri⁹. ⁊ isto modo ꝓcessit rō
Aui. nec itelligit Aui. ꝙ eētialr̄ inest friditati ꝯriari istis
ṽtutib⁹ ꝙ h̄ sit eētialis p̄dicatio friditas ꝯriat̄ ṽtutib⁹:ſ₃
q₂ friditas ē q̄litas effectiue ꝯcurrēs ad ipediēdū opa tāq̄₃
nālr̄ appetēs aliq̄d illi opatiōi ꝯriū:puta q̄etē. ℭ Q₂ si ar/
guit̄. illō qδ eētialr̄ vni ꝯrioꝝ ꝯriat̄ o₃ alteri ꝯuenir̄:cū ḡ
friditas attractiue ꝯriat̄ o₃ ꝯuenire expulsiue. Neget̄ ma/
io₂. Nā ṽt⁹ vna duob⁹ vitijs ē ꝯria ⁊ vnū tꝑamētū duob⁹
A oppositꝫ disteꝑatīs. ℭ No. 2° ꝙ opatiões illaꝝ ṽtutū cō
pleri per motū o₃ itelligi ꝙ ad cuiusl₃ istaꝝ ṽtutū cōpletā
opationē ꝯcurrit motus vl̄ tāq̄₃ ipsamet opatio vl̄ tāq̄₃ ps
vl̄ tāq̄₃ nec̄ario req̄sit⁹ nō ꝙ cuilib₃ istaꝝ operationū cā sit
mot⁹. Cū. n. aliq̄ istaꝝ opationū mot⁹ sit cāntur ꝑ motū ⁊
B fieret lōg⁹ ꝓcessus. ℭ No. 3°: ꝙ in opatiōe retētiue opatur
ṽtus a p̄n° mouēdo villos trāsuersales:ſ₃ postq̄₃ ꝯplexa est
ṽtus obiectū ꝯueniēter nō mouent̄ villi illi:est tñ ibi q̄si cō
tinuus mot⁹ spūu₃ q̄ sunt p̄ncipale instr̄m illius virtutis.
C ℭ No. 4° ꝙ in digōne ꝯcurrit mot⁹ ptiū rei digerēde quē
ipediret friditas quantū est de se:⁊ iō tā ꝓprie digestiue q̄₃
cōi friditas ꝯriat̄. ℭ No. 5° ꝑ hūc motū localē reꝝ grossa/
rū ⁊ subtiliū ⁊ diuisionē ⁊ iuxta positionē debitā fit tēpera
tio grossi ⁊ subtilis que ꝓprie est digestio. ℭ Utrū aūt mo
tus isti locales sint pars vnius totalis operatióis q̄ vocat̄
digestio vel nō. pro nūc nō pertinet ꝓposito ⁊c̄.

ℭ Ad retētionē tñ faciēdā accn̄talr̄ confert: q̄m
villos ꝺ₃ bone cōp̄hēsióis figurā t₃. Nō ḡ i opa
tióib⁹ ṽtutū eētialr̄ igredit̄:ſ₃ tali p̄pat instr̄m
dispōne q̄ ip̄m suā custodit opationē. Et expul
siua q̄dē a friditate iuuat̄ ꝓpterea ꝙ vētositatis
ꝓhibet fieri dissolutionē q̄ ad expellēdū iuuat:
⁊ q₂ in ei⁹ auxiliat̄ grossitie. ⁊ ꝓpterea ꝙ villum
q̄ ꝺm latitudinē ꝓtendit̄ exp₂imentē ꝯhit ⁊ in/
spissat ip̄m. Et hoc est ēt instr̄m p̄parare: ⁊ nō
est in ipsamet operatione auxiliū ferre. Et frig⁹
nō intrat in seruitiū harū virtutum nisi per acci
dens: si enim in ipsamet ingrederet̄ operationi
bus noceret ⁊ motiones debilitaret.

ℭ Probat scd̄a₃ ptē ꝯnis: ꝙ friditas accn̄talr̄ ꝯfert in q̄busr̄
dā opatióib⁹ istaꝝ ṽtutū. ℭ Et p̄ dicit ꝙ ad faciēdā reten/
tionē iuuat ex eo ꝙ t₃ villos ꝺ₃ figurā bone cōp₂ehēsióis.
Postq̄₃. s. sunt isto mō bn̄ applicati retinēde rei: nō tñ ꝑꝑ h̄
d₂ igredi eētialr̄ hāc opationē:q₂ tm̄ p̄parat instr̄m tali p̄
paratiōe q̄ fit ꝯueniēs ṽtuti in sui opōne. ⁊ h̄ nō est dicē ꝙ
friditas sit ꝑ se s̄bo₂diata nālr̄ ṽtuti ad hāc opōnē faciēdā.
ℭ Dicit scd̄o ꝙ friditas iuuat expulsiuā duplr̄. vnus mo/
dus est ꝓhibēdo dissolutionē vētositatis q̄ in expellēdo iu
uat ⁊ facit istā vētositatē esse grossa₃. ℭ Scd̄s mod⁹ est cō
p₂imēdo ⁊ inspissando villū ꝓtensum in latitudine qui vil
lus cōstringit̄ in expellēdo q̄ duo modi sunt ēt p̄parare in
strumētū nālr̄ ṽtutis has opatiōes agētis. Cōcludit tādē
ꝙ frigus nō ingredit̄ essentialr̄ istas operatiōes. Nā si in/
grederet̄ istas operationes ipediret eas ⁊ nō iuuaret.
D ℭ No. p̄mo ꝙ frigiditas inspissat: ad inspissationē aūt se/
quit̄ ꝑ accn̄s villos teneri ꝺm figurā bone cōp₂ehēsionis.
⁊ iō friditas per accidens facit instr̄i p̄paratione₃:⁊ iō silr̄
in vētositate ingrossando per accn̄s iuuat expulsionē. ⁊ iō
nō op₃ ex hoc dicere ꝙ per se ad istas opatiōes cōcurrat.
ℭ No. scd̄o ꝙ l₃ alie q̄litates cōcurrāt instr̄m p₂eparādo:
q₂ tñ ad hoc cōcurrāt directe a ṽtute ad istud p₂eparādū:
vt calo₂ applicādo villos ꝺm bonā figurā: iō non cōuenit
ꝙ aliqua alia qualitas a friditate p̄parando instr̄m per se
cōcurrat ad operationē. non sic aūt frigiditas.

ℭ Siccitas ṽo in triū ṽtutū operationib⁹ nec̄ia
existit: que sunt due mutatiue localr̄ ⁊ retētiua.
Duab⁹ ṽo localr̄ mutatiuis:q̄ sunt attractiua ⁊
expulsiua p̄bet siccitas auxiliu₃ eo ꝙ multā eis
efficit sustētationē q̄ in motu ē nec̄ia: motu vide
licet spūs q̄ has virtutes ad suas defert opatio
nes ipulsione vehemēti: quā ⁊ talē q̄lis est ipsa
humo₂alis ꝓhibet flux⁹ cū in substātia fuerit spi
ritus aut instr̄i: sed retētiue ꝓpter cōstrictionē.

ℭ Nūc Aui. docet q̄b⁹ seruiat siccitas. Et diuidit̄ i tres. p̄ po
nit vnā ꝯnē. 2° ꝓbat vnā ptē ei⁹. 3° ꝓbat scd̄a₃ ptē. ibi scd̄a.
(Duab⁹ ṽo) ibi 3ª (S₃ retētiue.) ℭ Dicit de p̄ª. ꝙ siccitas ē
nec̄ia in opōne triū ṽtutū q̄ sunt due localr̄ motiue ⁊ retēti
ua. ℭ Dicit de scd̄a pte ꝙ duab⁹ motiuis localr̄ q̄ sūt attra
ctiua ⁊ explr̄siua siccitas p̄b₃ iuuam̄tū: q₂ p̄b₃ mltā sustēta
tionē q̄ ē nec̄ia in motu:⁊ h̄ p̄cipue i motu spūs q̄ istas ṽtu
tes defert ad loca vbi istas opōnes ꝯplēt ipulsiōe vehemē
ti quā ipulsionē ⁊ sibi silēs ꝓhibet fluxibilitas hūo₂alr̄ val
de excedēs cū fuit vl̄ in sub̄a spūs. i. s̄biectiue i spū vel istr̄i
i. s̄biectiue in istr̄o. ℭ De 3ª pte dicit. ꝙ retētiue ꝯuenit sicci
tas ꝑꝑ ꝯstrictionē. i. ꝑꝑ seruare mēb₂ū retinēs cōstrictum.
ℭ No. p̄mo. ꝙ attractiua ⁊ expulsiua dicunt̄ localr̄ moti/ E
ue respectu retentiue:q₂ plus in sua opatione motu vtunt̄
nō q₂ retentiua nullo modo motu vtatur.
ℭ No. scd̄o ꝙ in oī motu req̄rit̄ fixio: vt q₂ in operatione F
istaꝝ virtutū mouet̄ obiectiuū ⁊ o₂ganū: iō op₃ vtrūq̄₃ ha
bere aliquā fixionē ⁊ p̄cipue in expulsiōe vl̄ in pulsione o₃
obm̄ aliquā hr̄e fixionē. Nā nō tā longe neq̄₃ tam fo₂titer
ipellim⁹ aquā sicut lapillū sibi eq̄lē ob hāc cām. ⁊ hec ē cā
q̄re qn̄q̄₃ ipedit̄ ṽtus ab attractione subtilis ⁊ nō ab attra
ctione grossi: sicut in quadā dn̄a quā vidi sex mēsibus im/
potentē ad bibendu₃: sed tñ optime comedebat. vtrarūq̄₃
ergo istarum fixionū tetigit Auic. in littera.
ℭ No. tertio ꝙ l₃ siccitas cōcurrat in instr̄o ipsum p̄parā G
do. tñ q₂ istā p₂eparationē facit tanq̄₃ ṽtutis instr̄m: iō di/
cimus qδ per se cōcurrit ad talē operationē. nō tñ incōue/
nit ꝙ ꝓ quāto ad aliquā operationē cōcurrit instr̄m: dice/
ret̄ per accn̄s cōcurrere: sed ipsa alio mō essentialr̄ cōcur/
rit tāq̄₃ ṽtutis instr̄m ad retinēdū: nō sic aūt frigiditas.
ℭ No. q̄rto ꝙ nō op₃ si sunt ꝯrie attractio ⁊ retētio qδ nō
sit idē instr̄m vtriusq̄₃ virtutis: vt dicitur sup₂a.
ℭ No. 5° qδ cū Aui. dixit siccitatē eē nec̄ariā in triū ṽtutū H
opationib⁹ itellexit ꝑ se ꝯcurrere ad opationē illā: ita ꝙ vir
tus mediāte siccitate in o₂gano existēte facit retētionē. ēt si
min⁹ intēsa sit in illo istr̄o siccitas q̄₃ hūiditas. ℭ Sunt tñ
aliq̄ q̄ volūt siccitatē ꝑ accn̄s ꝯcurrere solū ad opatiōes: q₂
ꝯcurrit tāq̄₃ subdn̄ans instr̄m: sed dn̄t Aui. h̄ nō dixisse ex
p₂esse: q₂ siccitas nō tā ꝯria est calitati q̄ est aptissima istr̄m
ad oēs opatiōes: sicut friditas: tū q₂ min⁹ est de se actiua: ⁊
ꝑ ꝯn̄s ipeditiua q̄₃ frigiditas: tū q₂ intēsio₂ gradus siccita
tis stare pōt cū perfectiōe operationis q̄₃ frigiditatis. ⁊ iō
quodāmō siccitas respectu frigiditatis pōt dici per se con/
currere. Sed q̄d de ista opione credā dixi superius.

ℭ Digestiua aūt plus indiget humiditate.

ℭ Ostēdit cui ṽtuti seruit hūiditas: ⁊ intēdit qδ digestiue
ṽtuti: q₂ digestiua magis idiget hūiditate q̄₃ siccitate: q₂ in
diget q̄litate habilitante digestibile ad nutritionē. ℭ Q₂ si
dicat̄ ꝙ digestiua stōi iuuat̄ stipticis in q̄b⁹ ē siccitas: vt su
mit̄. 13. tertij ca. d̄ ꝺbilitate stōi. ℭ Itē q₂ digō ingrossando
ꝓcedit: qδ facit magis siccitate. ℭ Hic si dicat̄ ꝙ digestiua
magis idiget hūiditate q̄₃ tres p̄cedētes: ſ₃ nō magis hūi/
ditate q̄₃ siccitate res hēret ꝑuu₃ dubiū i ꝓposito nisi apud
ponētes mixtū oē hūidū. ℭ Si ṽo dicere volum⁹ ꝙ dige
stiua magis idiget hūiditate q̄₃ siccitate. Negat̄ argumen
tū vtrūq̄₃. nam stōus debilis iuuat̄ siccis: vtplurimū aliq̄n

fridis 7 hũidis: vt sumit. 7. terap. q2 tñ plm abũdat in stõ
ma: iõ pluries sicco iuuat extrĩseco vl extraneo i morbo: 7
silr in scđo: q2. n. digestiua de q̃ h loqmur dz igrossando ꝑ
cedere: nõ idiget hũiditate i re digerẽte. meli⁹ ẽt ꝑ hũidita/
tẽ iuuat q̃ est in mẽbro digerẽte. vñ meli⁹ digerũt pueri q̃z
senes. Ingrossatio aũt fit calore: illa de q̃ h: que est per dis/
solutionẽ subtiliato humido. vt supra dicit.

**¶ Post hec ãt cũ inter q̃litates actiuas 7 passi/
uas ꝯparaueris iquantũ iste ṽtutes eis indigẽt
repies ṽtutẽ retẽtiuã plus idiger siccitate q̃z ca
liditate: eo q tp̃s i quo gescere dz vill⁹ retẽtiue
mai⁹ ẽ tpe i quo moueri dz villus q ẽm amplitu
dinẽ tẽdit ad ꝯstrigẽdũ. Nã tp̃s qđ ẽ ad mouẽ
dũ est illđ qđ caliditate idiget: 7 est breue 7 totũ
reliquũ tp̃s eius opationis est ad tenendũ 7 ad
gescẽdũ. Et q2 pueroꝝ ꝯplexio plus decliat ad
hũiditatẽ: ideo virtus hec in eis plus ẽ debilis.**

¶ Supius Aui. determiauit đ iuuamẽto istaꝝ q̃ttuor q̃lita
tũ ad opa istaꝝ ṽtutũ: nũc đ illis determiat cõparatiue ostẽ
dẽdo respcũ ṽtutũ istaꝝ q̃ plus iuuet 7 vides hec determi
natio ẽ in practica nec̃aria vt sciam⁹ cũ q̃ q̃litate possumus
ꝺfectui ṽtutis subuenire. Diuidit ãt i q̃tuor ptes. ꝑ determi
nat đ iuuamẽto istaꝝ q̃litatũ iuicẽ cõparataꝝ i relatiõe ad
retẽtiuã. 2° i relatiõe ad attractiuã. 3° ad expulsiuã. 4° ad di
gestiuã. ibi 2ª (attractiua ṽo) ibi 3ª (Expulsiua) ibi 4ª (Que
aũt pl⁹.) Pria in tres didit. ꝑ ponit ꝯnẽ. 2° ꝓbat ꝑ rõnẽ. ibi
(Eo q) 3° ꝑ signũ ibi. (Et q2 pueroꝝ.) ¶ Dicit de pª pte. q
cõparãdo istas q̃litates adiuicẽ iuenim⁹ retẽtiuã pl⁹ idige
re siccitate q̃z hũiditate. ¶ De 2ª pte facit talẽ rõnẽ. Retẽti/
ua idiget pluri qete q̃z motu: g̃ idiget plus siccitate q̃z cali
ditate: ꝯña tz per h. q in qete vtit siccitate: in motu aũt ca
liditate. Et assumptuz pz: q2 tp̃s quo vtit motu est tp̃s ap/
plicationis villoꝝ: qđ est valde min⁹ tpe quo tenent appli
cati. ¶ De tertia pte dicit. q signũ huius est q retẽtiua est
debilis in pueris: qa eoꝝ cõplo tendit ad humiditatẽ.
I ¶ No. ꝑ q q2 retẽtiua idiget mlta qete ẽt motu: iõ fuit op
portunũ vti mlta siccitate. Nã qes aut friditate aut siccita
te pficit. Sz si friditas intẽsa fuisset posita in instro retenti
ue: tũc nimis debilitata fuisset caltas reqsita ad motuz: iõ
nã posuit siccitatẽ ad quã nõ sequit caliditas remissio.
K ¶ No. 2° q ṽtutẽ retẽtiuã plus idigere siccitate q̃z caltate
apđ diuersos diuersimode exponit. qdã. n. dicũt q nõ ab/
solute plus idiget siccitate q̃z caltate cũ i q̃lz viuẽte sit ma
ior caltas q̃z siccitas: sz itelligũt ꝓportionabilr plus idige
re siccitate. i. siccitatẽ retentiue plus excedere siccitatẽ ad
aliaꝝ ṽtutũ opationẽ reqsitã q̃z caltas caltatẽ. ¶ Alij di
cũt absolute pl⁹ siccitate q̃z caltate: q2 dato q i organo sit
plus de caltate q̃z de siccitate. tñ illa caltas nõ ẽ reqsita ꝑ
retẽtione: nec tãta caltas est nec̃aria quãta siccitas. Nega
rẽt g̃ h argumẽtũ. intẽsior ẽ caltas in organo q̃z siccitas: g̃
intẽsiori caltate idiget hec ṽtus q̃z siccitate. Sz si dicatur
vlr: oẽ viuẽs esse calm 7 humidũ: pz q intẽsior grad⁹ cali
ditatis reqrit ad eẽ ṽtutis in organo q̃z siccitatis. 7 qcũqz
grad⁹ reqrit ad eẽ reqrit ad opari. ¶ Alr põt dici ꝓbabi/
liter tenẽdo q oẽ aiatũ est calm 7 hũidũ. ꝯcedẽdo q inten
sior caltas reqrit ad opationẽ retentiue q̃z siccitas. tñ illa
remissa siccitas plus opat in retinẽdo q̃z illa caltas. q2 est
magis ꝓportionatũ agẽs ad hãc actionẽ. Et iõ Aui. nõ di/
xit ṽtutẽ hanc indigere maiori siccitate: sz magis vel plus
illa q̃litate indigere. ¶ Nec valet argumẽtum. Caliditas
est magis actiua q̃z siccitas: ergo magis ad hãc opationez
ꝯcurrit. Aliq dicũt q nos ꝯsideram⁹ duplex organũ. Unũ
est spũs qui est ꝑncipale instrm. Aliud est villus. Tunc di
cunt quo ad primuz plus indigere caliditate quo ad scđm
min⁹: q2 villus talis plerũqz est siccus absolute 7 frigid⁹:
vt villi panniculoꝝ: vel saltem magis siccus q̃z calidus vt
villi venaꝝ 7 arteriaꝝ. Hic tñ modus non saluaret nisi po
nendo: non oẽ viuens actu calidũ 7 humidũ.

¶ Utrũ retẽtiua pueroꝝ sit debilior retẽtiua iuuenũ. qõ. x.

Dubiũ tñ solet introduci: vtꝝ retẽtiua pueroꝝ sit de/
bilior retẽtiua iuuenũ. Et vr q nõ: q2 puer tẽ/
peratus hz fortiorẽ imutatiuã: vt infra tãget q̃z iuuenis: sz
retẽtiua in tẽperato ꝓportionat imutatiue: hz g̃ fortiorẽ re
tẽtiuã. ¶ Hic dr negãdo: q ita ꝓportionat retẽtiua imuta
tiue q precise tm̃ sufficit in tẽperato retinere quãtũ sufficit
imutare: sed plus in vtroqz sufficit retinere q̃z imutare. Et
stante nãli debita proportione retentiue ad imutatiuã stat
retentiuã crescere 7 immutatiuã minorari.

**¶ Attractiua ṽo plus idiget caltate q̃z siccitate
qm̃ caltas adiuuat in attractiõe in eo qđ maior
ps sue opatiõis ẽ mouere: 7 plus nec̃e ẽ ei mo
uere ptes sui instri q̃z qetas facere 7 cũ siccitate
strigere. Hec. n. ṽtus nõ tm̃ idiget mlto motu:
sed plerũqz etiã motu indiget vehementi.**

¶ Nũc determinat de q̃litatib⁹ istis cõparatiõe ad attracti/
uã. Et diuidit in duas. ꝑ facit h scđo docet modos qb⁹ põt
fieri attractio ibi. (Et attractio qdẽ) Pria in tres. Nã ꝑmo
ponit ꝯnẽ. scđo ꝓbat ꝑ vnã rõnẽ. 3° per aliã. ibi. 2. (Qm̃ ca
liditas) ibi 3ª (Hec eni ṽtus.) ¶ Dicit de ꝑma pte q attra/
ctiua plus indiget caltate q̃z siccitate. ¶ De scđa pte ꝓbat
ꝯnẽ sic. Caliditas adiuuat plus q̃z siccitas in ista opatione
in q̃ plus est necesse mouere ptes instri q̃z facere qetas: sed
opatio attractiue est hꝫ. igit 7c̃. ¶ De tertia pte dicit hãc
rõnẽ. Illa ṽtus q̃ indiget nõ solũ multo motu: sz motu ve/
hemẽti indiget pluri caliditate q̃z siccita. sed h est hꝫ. g̃ 7c̃.
¶ No. ꝑ q opatio attractiue fit isto mõ ꝑcipue cõis q vil L
li lõgitudinales in ꝑn° mouent ṽsus obiectũ 7 ãpliati am/
plectunt ipm: 7 tũc ꝯstringunt circa obiectum 7 ꝯhunt: 7
tũc pars alia ꝓpinq̃ villoꝝ lõgitudinaliũ extẽdit versus il
los q ꝯtinent obiectũ: 7 illi paulatim relaxãt reliqs capiti
b⁹: 7 vsqzquo sit obiectũ in quo ꝯtineri dz. Et ẽm quosdã
in tali motu ꝯcurrit operatio duaꝝ aliaꝝ ṽtutũ attractiue
seruiẽtiũ. s. retẽtiue q̃ iuuat ad tenẽdũ rẽ q̃ attrahit donec
attractio alteri⁹ ptis pueniat ad ꝑmã; 7 expulsiue q̃ cũ at/
tractio alterius ptis puenit ad ꝑmã: cõprimit paulatiz ptẽ
ꝑmã: vt obiectũ pellat in ptẽ scđam. Et vr h sensisse Auic.
13. tertij. ca. ꝑmo. de anathomia meri: in quo ꝑꝑ hanc cãm
posuit villos trãsuersales 7 tunicã exteriorẽ cũ villis lati/
tudinalib⁹ reqri pro deglutione meri. ¶ Ex qbus pz q̃uo
indigent qete villi lõgitudinales: 7 q̃uo qes est minor tpe
motus respcũ vniuscuiusqz ptis attrahẽtis. ¶ Patet scđo
q illa fixio 7 quietatio fit a retentiua pro quãto hz seruire
attractiue. ¶ Patet tertio ẽm istos q̃re dixit q ps sue opa
tionis est mouere: nã cũ in sua opatione sit motus 7 inter/
mediat qes solũ mot⁹ est ps sue opationis ꝓprie: sz necesse
est ptes suas qetas facere: nõ ꝑ operationez q̃ est attractio
vel attractiue: sed retẽtiuã sibi seruientẽ: ita q facere quie
tas ptes instri nõ est de opatione attractiue. Aliq tñ volũt
q attractiua villoꝝ lõgitudinaliũ aliqñ facit villos qetos
stare ẽm opportunitatẽ 7 ꝯstringi ẽm partẽ decentẽ aptã
ad pellendũ in aliũ ad quã dz fieri attractio: sed hoc nõ es/
se de ꝑncipali intẽtione attractiue: sed scđaria: hãc viã non
credo sensisse Auic. vt pz ca. supra allegato.
¶ No. scđo supponẽdo q a virtute eadez fieret equitatio M
villoꝝ: 7 eoꝝ motus qđ licet ꝯtingat mediante eodẽ tẽpe/
ramẽto hoc fieri diuersimode applicato obiecto: tñ ꝑ qe/
te minor requirit caliditas q̃z pro motu. Et ita intelligen/
dũ est retentiua que motu vtitur 7 quiete.
¶ No. tertio. q sicut ꝑma rõ vr arguere q ṽtus indigeat

caliditate tpe maiori : ita scđa probat ꝙ intensiori indiget
caliditate propter motus vehementam.

¶ Et attractio qdē fit aut ꝟtute attractiua quem
admodū magnes attrahit ferrū: aut iplēdo va/
cuuz sicut aqua trahit in azaracha: aut calore si/
cut in lāpade attrahit oleū: lȝ hec pars tertia re
ducat̃ necessario ad iplendū vacuū apud certifi
cantes imo est ipsamet. Cuȝ ergo virt⁹ attracti/
ua calitatis hūerit auxiliū fortior erit attractio.

¶ Nūc enūerat modos qb⁹ fit attractio. ꝛ diidit̃ i tres ptes.
ꝑ fac h. 2° remouet dubiū. 3° infert correlariū. 2ᵃ ibi (Lȝ h)
ibi 3ᵃ (Cū ḡ) ¶ Dic̃ de pᵃ pte ꝙ attractio aut fit a ꝟtute sic̃
ferrū attrahit̃ a magnete: aut sic̃ attrahit̃ a vacuo: sic̃ aq̃ at
trahit̃ in instr̃o qđ arabice vocat̃ azarach: ꝛ est istr̃m cōpo
sitū ex duab⁹ cānis: q̃rū vna est alia valde lōgior: ꝛ ↄiūgū/
tur īuicē in angulo: ꝛ minor ponit̃ in vase pleno aq̃: deinde
posito ore ad aliā attrahit̃ aer ꝛ seqt̃ aq̃: ꝛ post cū dimittit̃
aq̃ ꝑ se seqt̃: aut 3° fit attractio a calo: sic̃ in lāpade lichiniū
attrahit oleū. ¶ De 2ᵃ pte dic̃: ꝙ hec attractio q̃ fit a calido
apđ certificātes. i. phos reducit̃ ad vacuū. nā cū ps olei q̄
in lichinio ↄtinet̃ leuigata ascēdit alia mouet̃ ad locū pᵉ ne
det̃ vacuū. ¶ Dic̃ ꝺ 3ᵃ pte ꝙ ex his seqt̃ ꝙ cū ꝟt⁹ attractiua
hūerit auxiliū calitatis attractio erit fortior q̃ ibi due cāe

A ¶ No. ꝑmo attractionē fieri a vacuo. itelli/ (cōiungunt̃.
git̃ hoc modo ꝙ attrahit̃ aliqd ne det̃ vacuū ꝛ non ꝙ va/
cuum sit quoquomodo causa attractionis.

B ¶ No. 2° ꝙ ꝑ ꝟtutē debem⁹ itelligere aut specificā formaȝ
aut q̃litatē occultā: lȝ tales nō agāt nisi vt istr̃m forē suba/
lis. Et ƀm h voluit qdā ꝙ spōgia q̄ ponit̃ in pte in aq̃: ꝛ tn̄
iplet̃ aq̃ q̊ ad ptē distantē attrahit aquā ꝑ formā specificā.
Et silr̃ de attractiōe pāni. Pānus attrahit aquā vl̃ vinū: ꝛ
silr̃ de lana. Et dr̃ gnalr̃ i talib⁹ corpib⁹ siccis spōgiosis eē
talē specificā ꝟtutē attrahēdi liqda currētia. non tn̄ h fieri
rōe siccitatis attrahētis. ¶ Aliq nolūt h fieri rōe siccitatis
attrahētis. Et dn̄t Aui. hic ꝺ siccitate tacuisse dās itelligē
h ꝑ calitatē quā noiauit. ¶ Sȝ h nō vr̃ veꝝ cū Aui. attra/
ctionē a calo reducat ad vacuū tāq̃ȝ nullā ponat in calo ꝑ
se ꝟtutē attractiuā. ¶ Alij dicūt in talib⁹ corpib⁹ attractio
nē fieri ne det̃ vacuū. Nā aq̃ ↄdēsat aerē: ꝛ ille occupat mi
norē locū: ꝛ sequit̃ aq̃ ne det̃ vacuuȝ: ꝛ sic ↄn̄r vel alio mō
ꝙ aer fugit ab aq̃ tanq̃ȝ a ↄ̈rio motu veloci ꝛ inseqt̃ aq̃ ne
det̃ vacuū. ¶ Q. si dicat̃ ꝙ spongiā sup aquā suspēsam ex
pertū est: nō tn̄ tāgētē aquā tāde inueniri plenā aq̃. ¶ Di/
cūt aliq hoc esse argumētū ꝓbās ꝙ attractio fit ibi a for/
ma specifica: lȝ nō est dubiū ꝙ ↄtinētia fit vapoꝝ ab aq̃ ele
uatio q in spōgia remanentes pn̄t in aquā ↄuerti: ꝛ multis
alijs modis si cōsideras hoc saluari pōt. In attractiōe aūt
duaꝝ virgularū auelane cā est occulta ꝓprietas que tn̄ de
bilis est: ꝛ in siccis virgulis non reperitur.

¶ Utrū attractio a vacuo fiat. Q°. xj.

Sȝ in parte ista dubitat̃: q̃ vr̃ ꝙ nulla attractio
fit a vacuo ꝑ h ꝙ attractio est qd posi
tiuū: ḡ hȝ cām efficientē positiuā: lȝ vacuū nō est h̊ cū non
sit nec possit eē nālr. ¶ Q. si dicat̃ vt supra vacuuȝ nō esse
cām: lȝ tn̄ corp⁹ moueri ne det̃ vacuū: tn̄ stat argumētū: q̃
in casu nulla est ibi cā positiua efficiēs talis motus: ḡ talis
mot⁹ nō dȝ eē. vt ꝟbi grā. qn̄ aq̃ instr̃m sequit̃ in instr̃o su/
pra noiato ascēdēdo in pᵃ canula. ¶ Hic dr̃ cōiter ab oib⁹
ꝙ in oib⁹ corpib⁹ sublunarib⁹ est q̄daȝ q̃litas q̄ pn̄t moue/
ri ꝓhibēdo vacuū: vt vnūqđq̄ȝ istoꝝ corpoꝝ sublunariuȝ
appeteret vndequaq̄ȝ ↄtinguari cū alio corpe ad saluādā
ↄtiguitatē ꝛ ordinē vniuersi siue illa q̃litas sit cōnata siue a
supcelestib⁹ influxa: ꝛ hāc dicūt cām positiuā hui⁹ motus
ne det̃ vacuū. ¶ Cōtra. ꝑ sequit̃ hunc motū esse ipulsionē
nō attractionē. ¶ Scđo seq̃ret in oi tali motu q fit simplr̃
ne det̃ vacuū ↄ nālē specificā inclinationē ei⁹ qđ mouet̃: si/
cut aq̃ sursum: ignis deorsuȝ q̃litatē illā motiuā ne det̃ va/
cuū esse fortiorē ꝓ tūc ad illū motū faciēdū q̃ȝ sit specialis
q̃litas: vtputa grauitas ad resistēdum. Et pȝ ↄn̄a: q̃ in tali
motu est resistētia: vt ad experiētiā videm⁹ ꝙ aq̃ in cipho
cū fundo supiori resistit trahēti ciphū sursuȝ: lȝ nō fit talis
mot⁹ vbi est resistētia nisi ꝟtute actiua dn̄ante: ḡ ad talem
motū faciēdū opȝ illā q̃litatē motiuā ne det̃ vacuuȝ dn̄ari
spāli q̃litati eius: qđ mouet̃: lȝ hoc ↄn̄s est falsuȝ: q̃ tūc in
tractu aq̃ sursuȝ ne det̃ vacuū nullus eēt labor. ¶ Nec dif
ficilius trahemus multā aquā simul ne det̃ vacuū q̃ȝ pau/
cā: qđ est ↄ experientiā. Et ↄn̄a pȝ. per hoc ꝙ cū illi motus
fiāt a ꝑncipio intrinseco dn̄ante resistentie: ꝟtus quātūcun
q̄ȝ modica posset tales motus facere ꝛ in multa aq̃ eēt eq̃/
lis proportio ꝟtutis mouētis ad resistentiā sicut in pauca:
vt pȝ intelligēti: neq̄ȝ ēt possemus assignare cām q̃re ma/
gis aq̃ q̃ȝ lapis sequit̃ ne det̃ vacuuȝ cū ēt in lapide sit tale
ꝑncipiū motiuū qđ in tēpore vicit suā grauitatem.

¶ Propter hec ꝛ multa silia credo ꝙ in motu aq̃ sursuȝ su
pra suā sperā ne det̃ vacuū itrinsecū ꝑnᵐ in aq̃ nullū est qđ
sit effectiuū illi⁹ mot⁹: vel qđ ad illū motū iclinet̃. Sȝ dico
illū motū esse a ꝑn° extrinseco mouēte corp⁹ ↄtiguū ꝛ ap/
petitū quē hn̄t corpa ad cōtiguationē vel ↄtinuationē vn̄/
quaq̄ȝ eē ꝑ accn̄s cām illi⁹ mot⁹ directe: sicut si ferrū ꝑ col/
lā alliget̃ ligno ꝛ trahat̃ lignū sursuȝ ꝛ ferrū seqt̃: nō ē du/
biū ꝙ viscositas cole ꝛ tenacitas nō est cā efficiēs per se il
lū motū ferri nec appetit⁹ quē hn̄t ptes ferri ad ↄtinuitatē
adinuicē est efficiēs illū motū: lȝ ego q traho ꝛ ꝑ accn̄s illi
appetit⁹ sunt cōia: nō ḡ ferrū a ꝑn° intrinseco mouet̃: sed tn̄
aliqs appetit⁹ ei⁹ est cā accn̄talr̃ istius mot⁹. ꝛ iō dico istos
mot⁹ esse simplr̃ violētos ꝛ esse vere attractiones q̄ sunt a
corpe vel ꝟtute mouente illud ꝑᵐ qđ alia sequunt̃. ¶ No.
vlteri⁹ ꝙ in lucerna ꝛ silib⁹ attractiōib⁹ cōsideram⁹ dupli/
cia mota: vnū motū est ps calefacta leuigata q̄ sui leuitate
ascēdit sursuȝ. ꝛ hoc nō ꝓprie dr̃ attrahi. alius mot⁹ ē ptis
nō leuigate q̄ sequit̃ ad locū in q̊ recedit ps leuigata: ꝛ ista
mouet̃ ne det̃ vacuū ꝛ dr̃ ꝓprie attrahi. ¶ No. vlterius ꝙ
dolor si sit cā attractiōis hoc est ꝑ accn̄s: q̃ nā trāsmittit ꝛ
calefacit mēbrū: ꝛ mēbrū calefactū attrahit a ꝑnᶜ tn̄ poti⁹
est cā ipulsionis q̃ȝ attractiōis. ¶ Q. si dicat̃ ꝙ siccitas est
cā attractiōis: q̃ cerebrū siccū facile replet̃: vt ꝑma tertij.
Negat̃ ↄn̄a: cū eadē multitudo vapoꝝ veniēs ad cerebrū
nālr̃ siccū erit sibi discōueniēs q̄ non est discōueniens cere
bro nālr̃ humido vel tēperato. ¶ Ultimo ↄsidera ꝙ cū cō
iungantur necessitas vacui: ꝛ calor ꝛ ꝟtus fortior fit attra
ctio. Sed hec Aui. reliquit tanq̃ȝ notum.

¶ Expulsiua ꝟo minus indiget siccitate q̃ȝ at/
tractiua ꝛ retentiua. nō. n. indiget cōstrictiōe re
tētiue: neq̄ȝ inseꝑabilitate attractiue ꝛ ↄstrictiōe
ei⁹ ꝛ circūdatiōe attracti tenendo ptes instr̃i: do
nec ad illas alteri⁹ partis attractio ꝑueniat. Et
ad vltimū nullo mō indiget expulsiua qete: sed
motu ꝛ inspissatione pauca que ad exprimēdū
ꝛ ad expellendū tali adiuuet mēsura: q̄ten⁹ ꝑ ip
saȝ remaneat instr̃ȝ figurā exꝑssiōis ꝛ ↄstrictiōis
ↄseruās: queādmodū in retētiua tp̄s lōgū ꝛ i at
tractiua tp̄s breue ē necessariū donec ptiū attra/
ctio vnā applicet altj: iōq̄ȝ siccitate parū idiget.

¶ Nunc determinat de istis qualitatib⁹ in cōparatione ad
expulsiuā. Et cōparando expulsiuaȝ quibusdā virtutibus
in indigētia siccitatis. Et diuidit̃ in tres. primo ponit vnaȝ
ↄclusionē. scđo ponit vnam rōnē ad ipsam ꝓbandā. tertio C
ponit aliā. ibi scđa. (Nō enim indiget.) ibi tertia. (Et ad vl

timū.) ¶ Dic̄ de p̄ᵃ pte ꝙ expulsiua minꝰ idiget siccitate q̄ꝫ attractiua ⁊ retētiua. ¶ De 2ᵃ pte dicit hāc rōnē expulsiua nō indiget ꝯctione retētiue: nec indiget insepabilitate obiecti ⁊ ꝯstitutiōe organi ⁊ circūdatiōe obiecti ⁊ retētiōe eius tāto tpe donec aliaꝝ ptiū attractio ꝑueniat ad ipm qbꝰ indiget attractiua: ḡ minus indiget expulsiua siccitate q̄ꝫ retētiua vl' attractiua. tꝫ ꝯña p̄ h̄: qꝛ si siccitas est nec̄aria, istarū v̄tutuꝫ opationibꝰ maxie pp istas dispōnes est nec̄aria. ¶ De 3ᵃ pte vult hāc rōnē. Expulsiua nō idiget qete sui organi: sꝫ mota ⁊ ispissatiōe pauca tāta. s. quāta sufficit ad tenēdū ptes instr̄i ꝫm figurā bonā expulsiōis: ita ꝙ nō indiget tenere suū instr̄ꝫ qetū tpe lōgo: sic̄ retētiua: nec tpe pauco sic̄ attractiua: ḡ minꝰ idiget siccitate: qꝛ pp qetē maxime

D vr̄ siccitas nec̄aria. ¶ Circa ptēꝫ. nota p̄ ꝙ lꝫ plus debeat instr̄m ꝯstringi in expulsiōe q̄ꝫ in data retētiōe. tñ qꝛ cōstrictio q̄ est in retētiōe fit cū qete: iō pluri idiget siccitate. Cuꝫ ergo dr̄ ꝙ expulsiua nō indiget ꝯstrictione retētiue nō intelligit̃ ꝙ nō indigeat tanta constrictione: sed non indiget ea ita circūstantionata cū quiete sicut retentiua.

E ¶ No. 2ᵒ vt supra dr̄ in attractiōe cōcurrere attractionem ptis ꝯhentis: ⁊ qetē obiecti cōtenti in cōcauitate attrahentis q̄ vocat̃ h̄ ab Aui. inseparabilitas ⁊ qetē ptis ꝑoris circūdantis obiectū donec ꝑueniat ad ipsaꝫ attractio partis alteriꝰ. Et hec oīa indiget fixione ēt siccitate: q̄ oīa Aui. tetigit in lr̄a. Expulsiua v̄o nō indiget hꝫ qetibꝰ: vt pꝫ si habuerimus vnū corpꝰ oblōgū ad modū intestini plenum in expulsiōe cōtenti in eo nō indigemꝰ nisi cōtinua ꝯstrictione incipiēdo ab vno extraneo trāseundo versus aliud.

F ¶ Nota tertio ꝙ lꝫ expulsiua virtus iuuet̃ aliq̄ humiditate vt sumit̃ ab Isaac libro elementoꝝ. Et a Ioānitio: ⁊ ab Aui. decima tertij: ⁊ experiētia docet. tñ ad eius operationē requirit̃ aliqualis siccitas: ⁊ nō qualitercūqꝫ intēderet̃ humiditas fieret expulsio fortior. Ois enim imoderata discrasia deicit actū proprie virtutis.

G ¶ Nota quarto. ꝙ lꝫ expulsiua videat̃ ex dictis indigere humiditate. tñ magis videtur indigere caliditate q̄ꝫ alia qualitate ex quo magis motu indiget ⁊c̄.

¶ Que aūt plus eis oībus indiget caliditate est digestiua que siccitate nō indiget: sꝫ humiditate vt nutriēs efficiat ⁊ ad penetrādū in foraīa ⁊ ad figuras recipiendas aptum reddat.

¶ Nūc Aui. determinat de istis q̄litatibꝰ cōparatiōe ad digestiuā: ⁊ cōparat digestiuā alijs v̄tutibꝰ q̄ ad idigētiā alicuius de istis q̄litatibꝰ. Et diuidit̃ i duas ptes. Prio ponit intētionē probādo. 2ᵒ rñdet cuidā dubio. ibi. (Neqꝫ pōt aliqs.) ¶ In pte p̄ᵃ duas intēdit ꝯnes. Pria ē digestiua v̄tus plus indiget caliditate istis alijs ⁊ intelligo de digestiua cōi. Pꝫ p experientiā: ⁊ pp fortitudinē motuū q a digestiua fiūt. Scd̄a ꝯ digestiua nō idiget siccitate tāq̄ꝫ instr̄o sibi subordinato ad opationē. Probat̃. digestiua idiget illa q̄litate q̄ facit nutriēs liqdū ⁊ aptū ad penetrādū p foramia: ⁊ ad recipiēdas figuras mēbroꝝ in q̄ cōuerti dꝫ ⁊ nō ꝯrio: sed hꝰ instr̄m est hūiditas: ⁊ siccitas est ipeditiua. ḡ ⁊c̄. ¶ No. tñ ꝙ lr̄a p scd̄a ꝯne lꝫ posset al'r introduci. vꝫ nō ꝙ dicat digestiuā absolute nō indigere siccitate: sed ꝙ digestiua nō indiget siccitatē ad eliquādū nutrimētū nec ad faciēdum penetrare: nec ad figuras capiēdas. cū hoc tñ stat ꝙ indiget siccitate pp dare humido digerēdo cōpl'onē cōuenientē: ⁊ pp ingrossare: ⁊ ꝓpter multa alia: ⁊ ista mihi plus plꝫ.

¶ No. p̄. ꝙ h̄ dcā oīno sunt v̄a de digestiua cōi. Nā ꝓpria digestiua igrossat ⁊ ispissat: vt sup̄ dcm̄ est. Nec facit nutri

I mētū liqdū: vel ad pp penetrādū in foramina p̄paratum.

¶ Nota scd̄o ꝙ lꝫ friditas multotiēs effectiue ꝯcurrat ad cōplendū dispōnes rei gn̄ate p digōnē: ipsa tñ nō effectiue cōcurrit ad digōnē vt virga cū gn̄atur pinguedo per viam digōnis a calido: cum ipsius coagulatio est a frigore: ⁊ ita rostra pili ⁊ vngues ⁊ multa talia. reqrit̃ tñ caliditas tēperata ad digerendū. ⁊ iō per accn̄s cōcurrit frigus.

¶ No. 3ᵒ ꝙ ad digōnē cōem maior reqrit̃ caliditas q̄ꝫ ad attractionē vel expulsionē aut retentionē. In lienteria eni a frigore cāta calor sufficit ꝓ attractiōe ⁊ expulsiōe: ⁊ nō ꝓ digōne. Sil'r aliqñ sufficit ꝓ retentione ⁊ nō ꝓ digōne. De ꝓpria aūt nō sic manifestū est: sꝫ tñ ꝓportionabil'r est putādū. lꝫ ergo mediāte eodē calore membrū attrahat ⁊ digerat. tñ maior mensura caloris reqritur ad debite digerēdū q̄ꝫ ad ita attrahendum: ⁊ hoc voluit Aui. K

¶ No. quarto. ꝙ digestiua stōi iuuat̃ sicco per accn̄s duobus modis. Unus est qꝛ consumit humiditates flegmaticas in stō abundantes q̄ digōnē ipediunt. ¶ Et alio modo qꝛ sicca iuuant ⁊ ꝯstringunt partes stōi adinuicē magis q̄ magis iuncte melius digerūt. Et hoc voluit Aui. decima tertij ꝙ digestiua iuuatur calidis ⁊ siccis. nō tñ ꝙ siccitas sit instr̄m digestiue virtutis in operādo. Et ad hunc sensuꝫ dixit Aui. hic ꝙ digestiua nō indiget siccitate. L

¶ Ingrossatio aūt quo fit in digerēdo sufficiēter a calido. Et si aliq̄ repiat̃ digō in nobis ꝓportionata assationi. in ipsa tñ opat̃ v̄tus mediāte hūido: sꝫ remissiori q̄ꝫ in alijs veris digōnibꝰ. ⁊ ꝫꝫ h̄ v̄tus digestiua indiget hūiditate in ꝓprio subo ⁊ in obiecto circa qd̄ opat̃: indiget illa vt vtat̃ ea ad iducēdā ꝯpl'onē mediā iter hūiditatē ⁊ siccitatē: ⁊ vt p illā mā sit p̄parata suos motꝰ ⁊ ipressiones retinere: siccitate aūt nō idiget ad ista: sꝫ vt si hūiditatis ꝓportio fini intento lꝫ aliq dicāt hic vt supra dr̄ Aui. loq de digōne cōi q̄ fit hūido vt in stō ⁊ in epate: sꝫ qñqꝫ maiori: vt in pueritia vel flegmatico: qñqꝫ miori vt in senectute vel colerico. Et istas dn̄t nō ꝓprie esse optēses: sed cōparatiue tm̄.

¶ Ex qbꝰ pꝫ solutio quorundā dubioꝝ hic moueri solitorū: vtrū aliq̄ digestio fiat a frido. Utrū digestiua vtat̃ siccitate. Utrū maiori indigeat caliditate digestiua vl' attractiua ⁊ multoꝝ siliuꝫ. ¶ Et si q̄rat̃ q̄ v̄tus indigeat pluri calore vel digestiua vel nutritiua. ¶ Rñdet̃ cōiter ꝙ digestiua cōmunis pluri calore idiget q̄ꝫ ꝓpria vel nutritio: ita ꝙ lꝫ corsanū mediāte eodē calore faciat digōnē cōeꝫ ⁊ ꝓpriā: tñ cū aliquāto gradu caloris sufficit facere ꝓpriā cū q̄ꝫto nō sufficit facere cōem. Sꝫ digestiua ꝓpria iteꝝ calore minori indiget q̄ꝫ ꝓpria nutritiua: vt qdā dicūt. Nā si p remissionēꝫ caloris vtriusqꝫ v̄tutis opatio dꝫ ipediri opꝫ ꝙ ipedit̃ nutritio nō ipedita digōne: vt assil'atio vel vnio: sꝫ nō pōt ipediri digō qn impediat̃ nutritio. ¶ Ego aūt credo ꝙ hec rō nō probat. Nā q̄ꝫuis impediat̃ nutritio ipedita ꝓpria digestione pōt dici ꝙ hoc est: qꝛ obiectū non est cōuenienter p̄paratū: nō qꝛ virtus nutritiua tm̄ debilitata sit ꝙ nō sufficeret in ꝓpriam operationē respcū cōuenientis obiecti. M

¶ Neqꝫ pōt aliqs dicere ꝙ si hūiditas i digerēdo eēt iuuatiua pueri possent res duras digerere. Nō. n. ꝓuenit pueris ñ posse istō ⁊ iuuenibꝰ posse pp h̄: sed pp homogeneā ⁊ homogenee elōgationē. Qd̄. n. ex rebus duꝝ existit ꝯpl'oni pueroꝝ nō est hōgeneū. Uirtutes igit̃ digestiue corā eo ñ opant̃: neqꝫ ipꝫ recipiūt retētiue: sꝫ cito ipꝫ expellūt expulsiue. Iuuenū v̄o ꝯpl'oni hꝰ est id ꝯueniēs: ⁊ ad eos nutriēdos ꝯueniēs.

¶ Remouet dubitationē dicēs ꝙ nō pōt aliqs dicere cōtra ea q̄ statim dicta sunt ꝙ si hūiditas iuuaret in digerendo: tūc sequit̃ ꝙ pueri possent digerere res duras: sicut iuuenes vel meliꝰ qd̄ est falsuꝫ. Et pꝫ ꝯña per h̄: ꝙ in calore sūt eq̄les: sed humiditatē habēt pueri maiorē. ergo habēt fortiorē v̄tutē digestiuā. Et per ꝯñs res duras possunt magis digerere. ¶ Rñdet̃ eni. ꝙ h̄ nō accidit pueris nō posse res

duras

durasdigerẽ iuuenibus potẽtibꝰ ꝓp ṽtutiſ digestiue debi litatẽ:ſed ꝑpea ꝙ res dure hñt homogeneitatẽ cũ iuueni/ bus qui ſunt duri reſpcũ puerorũ:⁊ nõ hñt homogeneita tẽ cũ puerꝭ qui ſunt valde humidi. Et iõ ṽtutes digestiue puerorꝫ nõ opãt cõueniẽt in rẽ ſiccã ⁊ ſue retẽtiue nõ bñ recipiũt illã:ſ; cito expellũt ipm expulſiue. Sʒ illud ſiccũ est ꝯueniẽs cõplõibꝰ iuuenũ. ⁊ ideo digerit ⁊ retinetur.

A ¶ Circa ptẽ nõ. ꝙ hõgeneitas intellr ſilitudo in cõplone actuali:q ſola nõ est ſufficiẽs cã facilitatꝭ digõnis: nã vide mꝰ ꝙ ouis q̃ est hũida digerat paleaſ ſiccas q̃s nõ digerit ſerpẽs vel leo vel ancipiter q̃ ſũt aialia ſicciora:⁊ eʒ illa di gerũt carnes q̃s nõ digerit ouis. Reqrit ğ etiã occulta ꝓ/ prietas currẽs inter nutrimẽtũ ⁊ nutritũ ⁊ digerens ⁊ di/ gerendum que facit digerendum aptum pati a digerẽte.

B ¶ Nota 2°. ꝙ humiditas fac obm paſſibiliꝰ q̃ʒ ſiccitas vt oẽs ꝯcedũt:⁊ docet expiẽtia:⁊ ꝑcipue paſſionũ q̃ reqrũt in digõne. ¶ Ex q̊ ſeʳ ꝙ aliꝭ paribꝰ humida ſũt faciliꝰ di/ geſtibilia q̃ʒ ſicca. Et istud colligi põt in cõmẽ. illiꝰ affor. Faciliꝰ repleri potu q̃ʒ cibo. ¶ Et ex istis appet ꝙ nõ ſeqt h̃ nutrimẽtũ:hʒ maiorẽ hõgeneitatẽ cũ isto corpe. ğ est fa ciliꝰ digeſtibile niſi ponant alia paria. nã ſtat ꝙ nõ currat inter ea ita ꝯueniẽs ꝓprietas occulta:vel ꝙ rõne ſiccitatꝭ multoplus reſiſtit q̃ʒ rõne hõgeneitatꝭ fiat facile digeſtibi le. Pueri ğ nõ digerũt res duras ſʒ molles: qꝛ in mollibꝰ est hõgeneitas ⁊ ꝓpetas eq̃lis:⁊ maior paſſibilitas ex pte humiditatis. Iuuenes aũt magis digerũt duras q̃ʒ mol/ les. ſed tñ pñt digerere duras:⁊ nõ pueri. ⁊ ratio. qꝛ lʒ du re res hẽant hõgeneitatem q̊ nõ hñt molles:tñ ex parte maioris humiditatis ſunt molles:tãto magis paſſibiles. ¶ Et ex h̃ fundamento cõphendẽ potes q̃re ſenes meliuſ digerunt res molles q̃ʒ duras:⁊ ſunt mollis nutrimenti.

Utrũ iuuenes hẽant ṽtutẽ digeſtiuã puerꝭ fortiorẽ. Q. 12.

Utrum iuuenes hñt ṽtutẽ digeſtiuã fortiorẽ pueriſ. Et arguit ꝙ ſic. Prio qꝛ meliꝰ digerũt dura ⁊ equalr humida. vt. 6. de accñti. Scõo: qꝛ hñt cõplonez tẽperatã:de ſcõo mõ:⁊ tẽpamẽtũ ſequit fortitudo. Tertio qꝛ calor est acutior ⁊ magis abſolute ab humido ſuffocã te. Quarto. qꝛ plus ſimul digerũt cũ plus in cibatiõe reci piãt. Quĩto. qꝛ meliꝰ reſtaurãt ⁊ pfectiꝰ cũ reſtaurarẽt ꝓ/ portiõatũ ſibi q ſt pfectiores ⁊ meliꝰ opant. 6°: qꝛ puerorꝫ nã in digerẽdis cibis nõdũ est firma: vt. 3. affo. cõmẽ. 26. ¶ In oppoſitũ argr p̊ qꝛ nãles actus pueri ſũt fortiores, 6. de regimie ſanitatꝭ. ¶ Scõo. qꝛ pluſ hñt de humiditate que iuuat ad digõnẽ aliꝭ paribꝰ. ¶ Tertio qꝛ digõ eorũ ſeruit cõplete nutritiue ⁊ augmẽtatiue:ſʒ iuuenũ nõ nutri tiue. ¶ Quarto. qꝛ citiꝰ digerunt cũ pluries comedẽ poſ/ ſint in tpe eq̃li digerẽdo. ¶ Quinto qꝛ digeſtio in pueris est melior q̃ eẽ põt in pluribꝰ horis ſupra. cap. de etatibꝰ.

Opi. Jo an. d̊ ſcã Sophi. Digõ ꝑ/ fectiõ 2ʳ ¶ In dubio est rñſio antiq̃ Joannis de ſcã Sophia ꝙ di/ geſtionẽ eẽ pfectiorẽ põt itelligi duplr:vel qꝛ citior ⁊ velo cior:aũt qꝛ pfectiꝰ ⁊ meliꝰ est genitũ ꝑ illã digõnẽ. Itẽ ge/ nitũ pfectius põt duplr dici vel abſolute:vel cõparatione ad vite durationẽ. ¶ Tũc ponit tres ꝯ̊nes. Pria. puerorꝫ digõ est velocior reᵘ obti ſibi ꝓportiõati q̃ʒ iuuenũ: ꝓbat: qꝛ digõ ꝓportiõat nutritiõi ⁊ reſolõni q̃ ſũt velociores in puero q̃ʒ in iuuene: vt in cõmẽ. affo. Qui creſcũt plm hñt calorẽ ⁊c. Et qꝛ pluries ſine nocuᵗᵒ comedũt. ¶ Sed ꝯ̊. di geſtio puerorũ est pfectior digõne iuuenũ rõne geniti per digõnẽ cõparatiõe habita ad vite ꝑdurationẽ. pʒ. qꝛ hu/ midum puerorũ est aptius pro vite ꝑduratione. ¶ Ter/ tia ꝯclo. digõ iuuenũ est abſolute pfectior digõne puero/ rũ. Pʒ: qꝛ genitũ ꝑ talẽ digõnẽ est abſolute perfectius cuʒ perfectiores poſſint operationes. Et ſm h̃ pʒ argumento rum ſolutio:⁊ cum hac põne plurimi moderni tranſeunt.

Opi. an to. d̊ par ma. ¶ Antoniꝰ aũt de parma voluit ꝙ in digõne ꝯſideramus eliquationem ⁊ operationẽ: que ꝓprie est digeſtio: qꝛ per mixtio ⁊ tẽpatio humidi cũ ſicco quo ad ꝑmum dixit for/ tiorẽ eſſe iuuenũ digeſtiuã:⁊ ideo res duras melius dige/ rere. Quo ad ſcõm dixit vnam nõ eſſe alia fortiorem. Sʒ ſi coniugas vtriuſq; poſitionis dicta ſolutio erit facilior.

¶ Et ex hoc qdẽ collectũ est ꝙ retẽtiua indiget cõstrictione ⁊ figurarũ ꝯstrictiõis fixione lõgo tpe ⁊ pauco motõiſ adiutorio. Et attractiua cõ strictiõe idiget ⁊ fixiõe ⁊ cõstrictiõis tpe breuiſ/ ſimo ⁊ in motu multo idiget auxilio:⁊ expulſi/ ue est neceſſariũ stringere tm̃ ſine fixione de qua nõ est curãdũ. Et indiget adiutorio ad motuʒ faciendũ. Et digeſtiue est neceſſariuʒ eliquare ⁊ tẽperare: iõq; virtutes iſte q̃litates illas q̃tuor ineq̃lr opari faciũt ⁊ in eis inequaliter indigẽt. ¶ Hic Auic. epilogat circa dicta:⁊ patet conſideranti.

¶ De virtutibus animalibus. Cap. 4.

Virtutes aũt aiales intelligi volũt ꝑ il/ las virtutẽ illã que cũ in mẽbris rece pta fuerit ꝑparabit ad recipiendũ vir tutẽ ſenſus ⁊ motus ⁊ opatiõis vite.

¶ Post determinationẽ de virtutibus nãlibus determinat de aialibus. Et diuidit pñs caplm in duas partes. Ponit ꝑmo vnã notificationẽ de virtute aiali. ſcõo illam expla/ nat. ibi. (Nos autem hãc). Prima in duas. ꝑmo ponit no tificationem. ſcõo docet quedam anime accñtia ad iſtam virtutem reduci. ibi. (Quibus etiã). ¶ Dicit ꝑmo ꝙ me/ dici per virtutem aialem volunt intelligi illam virtutem que cum fuerit recepta in membris preparabit ea ad re/ cipiendum virtutem ſenſus ⁊ motus operationis vite.

¶ Primo notandũ ꝙ virtutes nãles ea rõne q̃ nãles con ueniũt oibꝰ aiatis ſiue ſint aialia ſiue nõ:⁊ iõ dicunt com/ muniores vitalibus:⁊ iõ de illis prius Aui. determiauit. C

¶ Nota 2° ꝙ ṽtus põt dici aialis aut qꝛ est virtꝰ aie:⁊ ſic digeſtiua ⁊ oẽs ṽtutes de qbꝰ in iſta doctrina determinat ſunt aiales. ¶ Scõo mõ dr̃ ṽtus aialis: ṽtus aie opatiua cognoſcẽdo vel mediãte cognitiõe. Et iſto mõ ſolũ virtus cognoſcitiua vl motiua volũtarie dr̃ aialis. ¶ Tertio mõ dr̃ aliq̃ ṽtus aialis: qꝛ ſolũ in corpe aialis repta. ⁊ iſto mõ vitalis ⁊ aialis imediate ante dicte ſunt aiales. ¶ Quar/ to ſumit aialis ꝓprie pro ṽtute in ſolis aialibꝰ repta q̃ pre parat ad receptionẽ ṽtutis ſenſibilis motiue. ⁊ iſto mõ ſu mit hic:⁊ hec ṽtꝰ est illa quã medici vitalẽ vocãt ex quo pʒ ſenſus rubrice ⁊ ſignificatio iſtiꝰ termini in ꝑncipio capˡ. D Virtus aialis ſic dcã qua druplr.

¶ Nõ opʒ ꝙ ꝑ opõnes vite qdã itelligũt vlr oẽs opõnes in viuẽte reptas q: ſine tali ṽtute fieri nõ pñt. Aliꝭ dñt itelli gi opõnes ꝓprias vitali ſicut ſpũm gñare pulſare: ⁊ aiam in ſubo ꝯſeruare. Senſus ğ erit: aut qꝛ ṽtus vitalis ꝑ pa/ rat ad oẽs operatiões viuẽtis: aut qꝛ preparat ad omnes operationes ꝓprias vitali virtuti:⁊ vtrunq; est verum.

¶ No. q̃rto ꝙ virtus vitalis de ſe est preparatiua ad reci piendam ṽtutẽ ſenſus ⁊ motus: ſed q̃nq; mẽbrum ad q̊ venit nõ est ſufficiẽs ad recipiendum hanc ꝑparationem. ⁊ iõ nõ opʒ ꝙ oẽ mẽbrũ in quo recipit hec ṽtus ſit ꝑpara tũ ad virtutẽ ſenſus ⁊ motus recipiendũ: vt oſſa ⁊ carthi/ lagines ⁊ ſilia. Et iõ in notificatione vitalis virtutis intel/ ligẽdũ est ꝙ ſit ꝑ ſe ꝑparatiua non tñ ꝙ vbiq; prepararet. E

¶ No. 5° ꝙ in q̊cũq; membro recipit hec ṽtus vitalis ſal tem aliquã operationẽ vitalẽ reperimus. ⁊ ſi non oẽm: vt verbi gr̃a: opationẽ que est aiam in mã ꝯſeruare:⁊ ſic in oſ/ ſe in omni alio mẽbro talis opatio iuenit: ſed opationem que est ſpũm gñare vel pulſare nõ opʒ in oi tali mẽbro vi talẽ ṽtutẽ habẽte reperire. Nã cum ſit aliqua virtus vita lis propria ⁊ aliqua cõmunis: ſicut diximus ſupra de na/ turali in illis mẽbris est virtus generãdi ſpũm ⁊ pulſandi F

que tantū propriam habēt. ¶ Item attēde ꝙ per virtutē vitalē intelligimus hic nō aiam: sed qualitatiuū quoddaȝ principium quo anima has operationes operatur.

¶ Quibus ēt admiscent timoris ⁊ ire motiōes ꝓpea ꝙ in eis reperiūt dilatationē ⁊ ꝯstrictiōeȝ que accidit spiritui qui huic cōparat⁹ est virtuti.

¶ Dicit ꝙ medici admiscēt. i. attribuūt istis v̄tutib⁹ aialib⁹ motiones que fiunt in ira ⁊ timore. Et causa est: q2 in istis reperit᷑ dilatatio ⁊ constrictio que sunt motus spūs cōpa/ti. i. seruientes tanq̄ꝫ ꝓprium instr̄m huic vitali virtuti.

G ¶ No. p̄°. ꝙ in ira ⁊ timore ⁊ gaudio ⁊ silib⁹ ꝯsideramus duo. s. vnū qđ est ipsa passio appetit⁹ que est iclinatio ad ꝓseq̄ndū vel fugiēdū vel nō recipiēdū vel nō ꝑsistēdū. Et cō sideram⁹ etiā mot⁹ quosdā corꝑeos: vt cordis pulsuȝ ⁊ arteriaꝝ ⁊ spūs mot⁹ nūc ad extra nūc ad intra. Quo ḡ ad p̄mū iste passiōes sunt ꝓprie v̄tuti aiali cognoscitiue. quo ad scđm sunt ꝑtinētes ad v̄tutē vitalē. Et iō Auic. dixit timoris ⁊ ire motiōes: ⁊ nō dixit timorē ⁊ irā. ¶ Q3 si dicatur qd est qđ mouet sp̄m intus ⁊ extra. Dicūt cōiter ꝙ est ꝓpria forma sua que est nālit᷑ subordinata vitali virtuti ⁊ etiā aiali. Et mouet ꝓportional'r ad passionē que est in v̄/tute aiali: vt in timore v͛sus intestina ⁊ femora. In verecūdia ad faciē. In ira circa cor ad ex̄ ⁊ ad itra diuersimode. ¶ Alij dn̄t ꝙ cerebrū hn̄s talē passionē itroduc̄ in spūs q̄litates ꝑ q̄s sic mouent᷑. Sȝ p̄ma rn̄sio melior mihi videt᷑.

H ¶ Nota scđo ꝙ spūs in ira dilatatur ⁊ constringitur: qā q̄nq3 expanditur ad extra: quādoq3 trahitur ad itra ⁊ nō solum spūs sed cor ⁊ arterie mouent᷑: vt habȝ videri in de pulsibus scđa huius qui motus fiunt a vitali virtute sine dubio pro quanto est quo ad quid animali subordinata.

¶ Nos aūt explanabim⁹ sūmā hāc ⁊ dicem⁹ ꝙ quēadmodū ex hūoꝝ spissitudie ſm aliquā cō/plonē suba gn̄at᷑ spissa q̄ est mēbrū aut ꝑs mē/bri: ita ex hūoꝝ vaporib⁹ ⁊ eoꝝ subtilitate ſȝ aliquā cōplonē suba gn̄at᷑ subtilis q̄ est spūs. Et sicut apud medicos epar p̄rie gn̄onis est p̄nci/piū: ita cor gn̄atiōis secunde p̄ncipium existit.

¶ Declarat dictā notificationē vitalis v̄tutis. Et diuidit᷑ in duas: p̄ ponit p̄ambula. scđo notificat. ibi (Et hic quidē). ¶ Preambula sunt duo. Primū est quēadmodū ex spissi/tudine hūorū. i. ex ꝑte grossa ⁊ corpulēta hūorū ſm aliq̄ꝫ cōplonē. i. acgrēte aliquā determinatā cōplonē gn̄at᷑ mē/brū in p̄n° gn̄atiōis aut ꝑs mēbri in nutritiōe ita ex vapori bus sanguis ⁊ subtili ꝑte hūorū gn̄at᷑ spūs. ¶ Scđm est. ꝙ quēadmodū apud medicos epar est p̄nⁱᵘ p̄me gn̄atiōis scilȝ sanguis ⁊ humorū ita cor est p̄ncipium scđe. s. spūm.

I ¶ Ubi notādū ꝙ hec preambula fuerūt necessaria vt notificaret᷑ nobis principale instr̄m hui⁹ virtutis qđ est spūs ⁊ p̄ncipale eius principiū. puta cor. Nam virtutē cognoscimus per operationes que fiūt ab his duob⁹ p̄ncipijs.

K ¶ Nota 2° ꝙ notificat spūm ex ꝑte agentis qđ est cor ⁊ ex parte māe que est vapor sanguis tēperatus ⁊ ex parte forme cū dixit ſm aliquā complonē. Nā nō ois cōplo eēt cō ueniēs ad esse spūs: ⁊ ita intelligat᷑ de mō sube ⁊ ꝓportiōabil'r notificauit mēbra ex ꝑte māe que est pars corpulenta ⁊ forme cum dixit ſm aliquā complonē. Efficiens autem membrū est virtus gn̄atiua de q̄ supra dcm̄ est: ⁊ dedit nobis intelligi ꝙ ex eadē mā gn̄ant᷑ mēbra ⁊ nutriunt᷑ cum dixit ꝙ ex parte corpulēta humorū gn̄at᷑ mēbrū intelligēdo in actu generatiue: aut pars membri in actu nutritiue.

L ¶ Nō 3°. ꝙ spūs est illud quo p̄nʳ viuim⁹: ⁊ corpulētū est illud quo nutrimur mō spūs respcū corpulenti quo nutrimur est calidus ⁊ humidus. Et ideo dixit ad hūc sensum Damascen⁹. viuim⁹ calo ⁊ hūido. ⁊ nutrimur frido ⁊ sic.

¶ Nō 4° ꝙ spūs vitalis reᵘ cutis est calidus ⁊ humidus: reᵘ aūt fumorū ⁊ vaporū est tēperat⁹ ad iustitiaȝ. Sed reᵘ spūs aialis ⁊ nālis est calidus ⁊ siccus. Et ad hos varios sensus sunt glo sande auc̄tates que cōtra h̄ sonare vident᷑.

¶ Et hic spiritus cū ſm complonē ꝓuenit quā dȝ hr̄e ad hāc virtutē recipiēdā preparat᷑. deinde oīa illa preparat mēbra ad recipienduȝ omnes alias virtutes animales: ⁊ etiam reliquas.

¶ Ponit sn̄ie declarationē dicendo p̄mo ꝙ hec virtus preparat animali. scđo ꝓbat ꝙ hec virtus preparat naturali ⁊ nō nālis vitali ibi. (Et preparans) tertio ꝓbat ꝙ motiones ire ⁊c̄. sunt ad hanc virtutem reducende ibi. (Et quia ira) Prima in duas: primo sn̄iam declarat. scđo probat ꝙ virtus vitalis preparat aiali: ibi scđa (Uirtutes equideȝ). ¶ Dicit primo ꝙ hic spūs qui a corde gn̄at᷑ cum ꝓuenit ſm cōplexionē quam debet habere preparat᷑ ad recipiendum hanc virtutem. s. vitalem: deinde ille spiritus veniēs ad alia membra preparat ea ad oēs alias virtutes aie re/cipiendas: ⁊ ꝑ hūc modū virtus vitalis preparat ad aia/lem: ⁊ hanc sn̄iam non ꝓbat: sed vult ꝙ experientia sit nobis magistra ꝙ spūs a corde veniens ad membra conser/uat in eis vitam: cū ꝓhibito influxu cordis membra cor/rūpant᷑: ⁊ precipue influxu qui est spiritus transmissionē.

¶ Ubi nota. ꝙ spūs ille ad hoc vt habeat virtutem vita/lem requirit᷑ ꝙ habeat debitam complexionem. Et ideo Auic. dicit cum ſm cōplonem ꝓuenit quam debet habē. N

¶ Nota scđo. ꝙ ex hoc videt᷑ Aui. innuere hanc virtutē in spiritu esse aliud a temperamento suo cum dicat ꝙ per debitā cōplonē p̄paratur ad hanc virtutem recipiendaȝ. O

¶ Nota 3° ꝙ spūs preparat membra ad alias v̄tutes recipiēdas hoc modo: q2 dat eis dispōnē sine qua etiam si aduenier spiritus animalis vel naturalis: membrum tamen talem v̄tutem ab illis spiritibus recipere non posset. P

¶ Nota quarto ꝙ hic spiritus q̄ꝫuis preparet membra ad tales virtutes recipiendas: tamen etiam effectiue concurrit ad omnia opera membri: ideo effectiue ⁊ dispositi/ue ad omnes operationes alias concurrit. Q

¶ Nota quinto. ꝙ alio modo dicunt iste virtutes in spiritu esse ⁊ in membro: nam in spiritu sunt virtualiter: q2 spi/ritus potest talem virtutem facere in membro sicut lumē habet virtualiter caliditatem. Sed in membro sunt for/maliter: quia membrum proprie est illud quod informatur tali qualitatiuo principio per quod anima potest in tales vel in tales operationes. R

¶ Uirtutes eq̄dē aiales in spū q̄dē ⁊ in mēbris nō ꝓueniūt nisi postq̄ꝫ hec vitalis ꝓuenit virt⁹.

¶ Probat ꝙ virtus vitalis preparat aiali. Et diuiditur in duas ſm ꝙ duas ponit rationes. ibi secunda (Ideoq3). ¶ Prima ratio virtutes animales non recipientur in spū vel in mēbro nisi postq̄ꝫ v̄tus vitalis fuerit in eis recepta. ergo p̄supponūt vitalē tanq̄ꝫ ad ipsas p̄parantē. Assum/ptū relinquit tanq̄ꝫ notū: Nam impossibile est membrum sentire ⁊ moueri nisi viuat. ergo ipossibile est habere vir/tutem sentiendi ⁊ mouēdi nisi habeat virtutē vitalem: qā sicut operatio ad operationem: ita virtutes ad virtutem.

¶ Ideoq3 virtutes aiales alicui⁹ mēbri destruūt᷑: viuū tn̄ mēbruȝ adhuc existit nisi hec virtus in eo fuerit destructa. Nōne vides ꝙ membrū stupidū aut paraliticū vnūqđq3 ſm habitudinem est nō hn̄s sensum neq3 motū aut ꝑꝑ cōploneȝ que ꝓhibet ip̄m eos recipere aut ꝑꝑ oppilatio/nem que accidit inter cerebrū ⁊ ipsuȝ in neruis qui ad ip̄m ꝓueniūt: ⁊ tn̄ ip̄m est viuuȝ. Et mē/

brum cui accidit non habens sensum neq; motum ⁊ accidit ei vt putrefiat ⁊ corrumpatur.

¶ Ponit 2ᵃᵐ rōnē īferēdo vnū correlariū ibi. (In mēbro igitur) Rō est. lʒ in aliq̄ mēbro v̄tutes aīales destruant̄ mēbrū tñ viuit. Sʒ si virt⁹ vitalis tollat̄. ita ꝙ mēbrū moriat̄ ip̄ʒ nō sentit nec mouet̄: g̊ vt⁹ aīalis p̄supponit vitalē: ꝯña clara. ⁊ maior pʒ. q̄ ī mēbro stupido ⁊ in mēbro ꝑalitico deficit sensus ⁊ mot⁹: nō tm̄ ſm actū ſʒ ēt ſm habitū vel ꝓpinquā pōāʒ cū nō possint sentire applicato obo: nec moueri ꝑcipiēte appetitu: ⁊ h̄ vel ꝑꝑ malitiā ꝓprie cōplōnis mēbri vel ꝑꝑ oppilōnē iter mēbrū ⁊ cerebruʒ ex q̊ recipit̄ spūs aīalis: ⁊ tñ ista talia adhuc sūt viua ⁊ minor de se est clara. Per mēbrū aūt stupidū ꝓꝑe itelligim⁹ membꝝ ꝓꝑe nāl'r sensu tact⁹ sensitiuū qđ est hac opōne sensibil'r diminutū ꝑternatural'r vel ex toto ab ea ista opatio remouet̄.

¶ Et per paraliticū intelligimus mēbrū nāliter motu voluntario mobile hac virtute ꝓuatū: aut in eadē valde notabil'r diminutū ꝑternāl'r. Et cōtingit idē mēbrū simul eē stupidū ⁊ paraliticū: ⁊ facil'r dispositiōes ille cōiungunt̄.

¶ In mēbro g̊ ꝑalitico est virtus q̄ ei⁹ custodit vitā donec cū remotū fuerit qđ ꝓhibet ꝓfluat ad ip̄m virt⁹ sensus ⁊ motus. Ip̄m nāq; ꝑparatū erat ad suscipiendū eā ꝑꝑ virtutis vitalis sanitatē in eo. Prohibēs. n. nō ꝓhibuit nisi vt nō eā in effectu recipet: sed mēbrū nō sic est mortuū.

¶ Infert corrolariū ꝙ g̊ in mēbro ꝑalitico qđ sanari dʒ est v̄tus q̄ custodit ei⁹ vitam. i. aīe ꝑñtiā in mā. Donec cū remotū fuerit ipedimētū qđ ꝓhibebat ip̄m ab ope sensus ⁊ motus recipiat v̄tutē sensibilē ⁊ motiuā: q̄ erat ꝑpatū ꝑ vitalē: vt illā v̄tutē recipe posset: q̄ illud qđ ꝓhibuit non ꝓhibeat nisi qđ nō posset istā virtutē recipere cuʒ effectu idest habitu cōpleto: sed ꝓpter h̄ mēbꝝ nō erit mortuum.

A ¶ Circa ptē hanc no. p̄ ꝙ lʒ aliqđ mēbrū repiri posset nālit̄ dispositū in q̊ sit virt⁹ vitalis ⁊ nō sit in eo aīal' nec actu nec aptitudīe. Et ēt posset repiri aliqđ rōnale idiuiduū i q̊ est virt⁹ vitalis ⁊ nō est aīalis virt⁹ ſm habitū vt in appopletico forti appoplexia añ mortē: nō tñ pōt iueniri aliqđ idiuiduū totale in q̊ sit virtus vitalis: ⁊ tñ nō sit in eo aīalis virtus ſm actū aut ſm aptitudinē. Et ꝑꝑea nō posuerunt phi huic virtuti corñdere gradū distinctū viuentiū.

B ¶ Nota scđo ꝙ lʒ dicam⁹ vitalē v̄tutē parare aīali: nō tamē ip̄a sola sufficit ad faciēdā mēbrū hr̄e virtutē aīalē: sʒ requirit̄ influxus vel virtus cerebri mediāte aīali spiritu.

¶ Utrū cor in dādo v̄tutē vitalē opet̄ spū mediāte. Q. 13.

Dubium tñ est cū spūs vitalis suscipiat hāc v̄tuteʒ vitalē a corde. vtrū cor i dādo hāc v̄tutē spūi opet̄ mediāte vitali spū: ⁊ si sic tūc eēt in spiritib⁹ processus in ifiᵐ. ⁊ si nō: tūc seʳ ꝙ in ꝑncipalissima opatiōe vitalis v̄tutꝫ cor nō vteret̄ spū: cuius oppositū ponunt oēs.

¶ Hic dr̄ a q̄busdā pᵐ spūm repertū in corde genitū esse a v̄tute gñatiua que est in spermate. ¶ Ego tñ credo ꝙ sic v̄tus gñatiua que est in sꝑmate nō gñat sanguinē: sed opʒ oēm sanguinē ab epate gñari. Itē spm̄ opʒ hr̄e determinatū agēs qđ est cor: iō concedo oēm vitalē spm̄ genitū esse a corde mediāte spū vitali. Est tñ dare ꝑmuʒ vitalē spūm in corde meo: gr̄a exēpli: qui spiritus genitus fuit a corde patris ⁊ simul cū spū gignitiuo in spermate emissus est. ⁊ remansit sub forma vitalis vsq; ad cordis generationem ⁊ a v̄tute imutatiua ꝑma ad locum gñationis cordis fuit transmissus ita ꝙ in principio cor habuit spūm sibi appositū a pr̄e genitum: ⁊ in talibus nō est inconueniens ꝓcessus in infinitū sicut in patribus iuxta viam philosophoꝝ.

¶ Et preparans non est virtus nutriendi tm̄ ita vt dicamus ꝙ q̄ʒdiu virtus nutriendi affuerit viuum erit: ⁊ cum destruetur erit mortuum.

¶ Hic ſm varios doctores vario mō fit textus itroductio. Sed ego ponā p̄ expōnē que mihi vr̄. deide subdā alioꝝ expōnē. ¶ Est g̊ p̊ sciēdū ꝙ q̄dā fuerūt dicētes ꝙ virtus nutritiua est pᵃ vt⁹ nāl'r in corpe aīalis ⁊ cuiuscūq; viuētis repta. ⁊ ꝙ p̄ter hāc v̄tutē nō opʒ ponē aliā v̄tutē vitalē q̄ vitā ꝯseruet: ⁊ ꝑꝑ h̄ ꝑparet: imo dñt solū hāc nutritiuā p̄parare ⁊ dare vitā. ¶ Hāc g̊ pōnē itēdit Aui. destruē. Et p° narrat pōnē non eē verā. scđo ꝓbat ibi (Q̄m h̄ ip̄m.) 3° ꝓbat ꝙ nutritiua pro quāto est nutriᵘᵃ nō ꝑꝑat aīali v̄tuti. ibi (Et si virt⁹) 4° ꝯcludit ex dictis ibi (Restat) q̄nto docet q̄ūo vitalis ad oēs alias ꝑparet opōnes vite. ibi (Deinde spūs ſʒ phm). ¶ Dicit p° ꝙ nō tm̄ virt⁹ nutritiua ꝑparās est ad v̄tutē aīalē ita ꝙ dicat̄ ꝙ nulla alia virt⁹ req̄rat̄ ad viuē: sed q̄ʒdiu virt⁹ nutriēdi fuerit erit mēbrū viuuʒ: ⁊ q̄ñ destruet̄ virt⁹ nutriēdi mēbrū erit mortuū: ita qđ breuiter dñt ꝙ ꝑternālē v̄tutem in aīali nō req̄rit̄ ad ꝑpanduʒ pro virtute aīali nisi nālis que est nutritiua: non vere dicunt.

¶ Q̄m hoc ipsum verbum virtutis afferemus nutritiue. fortasse. n. plerunq; in aliquo ei⁹ operatio destrueretur ⁊ membrum viuum remanebit. ⁊ fortasse plerunq; remanebit eius operatio ⁊ membrum tendit ad mortem.

¶ Probat ꝯnē ꝑ hoc ꝙ hocmet v̄buʒ qđ dcm̄ est supra de virtute aīali ad ꝓbādū ꝙ ip̄sa p̄supponit aliā v̄tutē ꝑ quā vita cōseruat̄ possumus dicere de v̄tute nāli: q̄ fortasse in aliquo mēbro destruet̄ eius opatio. s. nutritiue virtutis ⁊ remanebit viuū. ergo nō est nutritiua illa per quā imediate mēbra viuūt: ⁊ per ꝯñs est alia v̄tus preparās ad alias v̄tutes. Sil'r fortasse remanebit ei⁹ opō ꝑlima non multū debilitata: ⁊ tñ mēbꝝ tēdit ad mortē: ita ꝙ virt⁹ debite cōseruatiua erit notabil'r debilitata ⁊ nō nutritiua. g̊ alia ēt est virtus per quā imediate etiā ꝯseruat̄ vita q̄ʒ nutritiua.

¶ Utrū opō nutritiua possit destrui ꝑmanēte vita. Q. 14.

Sed tunc sunt due difficultates. ¶ Pria q̄m in pᵃ rōne supponit̄ eē pol'e destructā eē opōnē nutritiue v̄tutis: ⁊ tñ mēbrū viuē: qđ vr̄ falsum: cum secūdo de anima dicat̄ ꝙ vsq; ad hoc viuūt animata q̊usq; suscipiūt alimētū. ⁊ ꝙ vita est ꝯsistētia aīe per alimentuʒ.

¶ Hic dr̄ ꝙ ſm Aui. opionē nō est ipol'e mēbrū viuē ⁊ in eo destructā esse opōnē nutritiue v̄tutis vñ supius in cap. 2° hui⁹ doctrie dix̄ ꝙ appō que est ꝑm⁹ actus nutritiue virtutis q̄ñq; fallit vt in egritudine que vocat̄ atrofia. Et nō est dubiū ꝙ cū fallit appō fallit etiam vnio ⁊ assimilatio.

¶ Ad auc̄tē Arist. rñdet̄ ꝙ vsq; ad h̄ viuūt ⁊c̄. idest non notabil'r viuit plus aliqđ totale viuēs q̄ʒ nutriatur ⁊ suscipiat alimētū: q̄ nisi alimētū suscipet nō eēt potēs si est animal ad gñonē spūs q̄ est vite sustentaculum: nō tamē vult ꝙ absolute nō pōt viuere nisi nutriat̄: vnū aūt membrum ꝑticulare fortassis notabili tꝑe viuet ⁊ non nutriet̄ q̄ reciperet a corde influxū ⁊ nō ab epate: ⁊ ſm hoc aliq̄ volunt ꝙ lʒ nō sit pol'e in aliq̊ totali aīali viuēte eē vitam sine nutritione: q̄ non est nisi possit spm̄ vitalem regñare cum h̄ sit ꝑmus actus vitalis: ⁊ q̄ñ hoc potest esse ibi est ⁊ materia ⁊ v̄tus potens nutrire taʒ in particulari membro hoc potest deficere. ⁊ concordant isto modo Auicē. ⁊ Aristo.

¶ Utrū sit possibile: ꝙ remaneat plurimū de operatiōe nutritiua ⁊ tñ virtus vitalis ad mortē tendat. Q°. 15.

Secūda difficultas. Nā si virt⁹ vitalis preparat nāli ⁊ nutritiue q̄ūo est pol'e ꝙ remaneat ꝑlimū opatio nutritiue v̄tutis: ⁊ tñ mēbrū tēdit ad mortē. Si g̊ tēdit ad mortē multū debilitat̄ vitalis: sed debilitata v̄tute ꝑparāte nec̄io debilitatur ꝑparata. g̊ ēt multū debilitat̄ nutritiua. ¶ Et filis difficultas posset adduci ad ꝓbādū ꝙ vitalis nō ꝑparat aīa/

li:qꝛ tūc debilitata vitali debilitaret̃ aīalis cuius opposi/
tum videmus in ethicis ad mortem tendentibus. ⁊ febri/
bus quibuſdam peſtilentibus in quibus infirmi ſunt cuꝫ
debiliſſima v̄tute vitali: ⁊ tñ ſentiunt ⁊ cognoſcunt optie.
¶ Hic dr̃ a quibuſdā ꝙ in q̊cūq₃ mēbro multuꝫ debilitat̃
v̄tus vitalis in eodē multū debilitat̃ nutritiua: ⁊ ēt aīalis.
¶ Dicūt 2°. ꝙ nō eſt incōueniēs v̄tutē vitalem eſſe multū
debilitatā: lꝫ nō ſit ſic in alijs. ¶ Et tūc dn̄t tertio ꝙ ſtat in
aliquo mēbro fortes eſſe opationes v̄tutis nutritiue. ⁊ tñ
mēbrū ad mortē tendē per accñs: ꝓpea ꝙ in alio membro
debilitat̃ v̄tus vitalis ad cuius mēbri corruptionē ſequit̃
totius corruptio: vt ꝑbi gr̃a cordis ⁊ arteriaꝝ. Et ita dn̄t
de animali virtute ꝙ in q̊cūq₃ mēbro eſt debilis v̄tutis ſi
ſit in eo aīalis v̄tus illa eſt debilis: ſed tñ ſtat in mēbris q
buſdā aīalibus eſſe fortē v̄tutē vitalē: lꝫ in quibuſdā aīali
bus ſit valde debilis. Et p hoc argumentū. Mēbrū tēdit
ad mortē. g̊ v̄tus vitalis eſt debilis. Nego argumētū. Nā
tendit ad mortē per accñs ex nocumento in alio mēbro.
¶ Alij dn̄t notando: ꝙ lꝫ virtus vitalis preparet aīali et
nutritiue tamē remiſſus gradus vitalis virtutis preparat
intenſo gradu animalis ⁊ nālis. Et iō ſtat notabiliter debi
litari virtutem vitalē nō debilitata notabil'r aīali ⁊ nutri/
tiua. Et ſic negat̃ argumentum: virtus preparans eſt nō/
bil'r debilitata. g̊ virtus p̄parata eſt notabil'r debilitata.
¶ Scōs modus exponēdi hūc tex. fuit Dini de florētia.
Et intendit Aui. in iſta parte ꝙ non tm̄ v̄tus nutritiua eſt
p̄parans vitali virtuti: ita ꝙ quādiu nutrit̃ mēbrū viuit:
⁊ qñ deſtruit̃ operatio v̄tutis nutritiue ſit mortuū. ¶ Et
hoc ꝓbat Aui. ibi (Q.m̄ hoc ip̄m) Et eſt rō talis hoc ip̄m
verbū qd̄ nos diximus de v̄tute aīali reᵘ vitalis poſſumꝰ
dicere de nutritiua reſpcū vitalis: vꝫ ꝙ fortaſſe. i. poſſibi/
le eſt ꝙ eiꝰ operatio. ſ. v̄tutis nutritiue deſtruet̃ in aliq̊ mē
bro: ⁊ tñ illud mēbrū remanebit viuuꝫ. ergo v̄tus vitalis
potius p̄parat nāli. ¶ Et ſil'r fortaſſe remanebit plurimū
operatio illius nutritiue v̄tutis: ⁊ tñ mēbrū tēdet ad mor
tē. Et hec parua ꝑticula exponit̃ apud iſtos duobꝰ modiſ
aut dd̄o ꝙ ly. remanebit ſignificat idē ꝙ ceſſabit. ⁊ tūc eſt
ſenſus. ⁊ fortaſſe remanebit pl'm opatio illius v̄tutꝭ nutri
tiue. i. ceſſabit: qꝛ mēbrū tēdit ad mortē: ⁊ ſenſuſ eſt clarꝰ.
¶ Alio mō dn̄t ꝙ opōnē nutritiue poſſumꝰ dupl'r ꝯſide/
rare vel in ſe: ⁊ ſic dn̄t eſſe impol'e ꝙ remaneat iſta opera/
tio plurimū mēbro ad mortē tendente: vel cōſiderat̃ quo
ad influxū ab epate. ⁊ tūc eſt pol'e virtutꝭ illius opationē
q̄ eſt ſpūꝫ nālē ab epate trāſmitti ad mēbrū remanē pl'm:
⁊ tñ membrū tendit ad mortem cordis influxu deficiente.
¶ Et ſm̄ hanc viam iterū opꝫ concedere ꝙ eſt poſſibile:
vt ſupra aliqd̄ mēbrū viuere: ⁊ ip̄m non nutriri: qꝛ viuere
cū ſit exn̄tia aīe in corꝑe eſt ꝓus nāliter q̄ꝫ nutriri. ergo nō
claudit aliquā naturalem ꝯ̈dictioneꝫ viuere ⁊ nō nutriri.
¶ Et ſi dicat̃ ꝙ virtus nutritiua eſt cōior vitali cōitate ſu/
biecti ꝯcedit̃: nō tñ eſt ꝓor nāl'r vitali in eo in q̊ eſt vitalis.
¶ Tertius modus exponendi eſt Gen. qui poſitis q̈tuor
ſignificationibus huius termini vita ⁊ huius termini vi/
uū dicit qd̄ viuū in iſto. §. ſumit̃ ab Aui. ꝓ eo qd̄ eſt aptū
aptitudine completa remota ad ſentiendum ⁊ mouēduꝫ.
¶ No. 2°. ꝙ ad hoc ꝙ mēbrū ſentiat duo requirunt̃ influ
xus: vnus a corde. alius a cerebro. Et nō cuiuſcūq₃ g̈dus
ſunt ſufficientes: ſed vtriuſq₃ requirit̃ certa mēſura. Ita ꝙ
ꝑbi gr̃a. de vitali reqrit̃ mēſura vt q̈tuor ad h̄ vt p īfluxū
talē poſtea poſſit ſentire ⁊ moueri: ita ꝙ ſi minꝰ q̄ꝫ q̈tuor
hēret de influxu cordis nō poſſet ſentire quātūcūq₃ īfluxꝰ
intenſus a cerebro veniret: qñ g̊ mēbrū hꝫ in mēſura am/
bos influxus dr̃ hēre v̄tutē aīalē in habitu ꝓpinquo. Cū
aūt hꝫ influxum cordis ſufficiētē: vt ꝑbigr̃a q̈tuor: ſed nō
hꝫ influxū cerebri: tūc hꝫ v̄tutē aīalē in aptitudine remo/
ta cōpleta. viuū g̊ tm̄ dr̃ de illo qd̄ hꝫ cōpletā aptitudineꝫ
remotā ſaltē ad virtutem aīalē. ¶ Supponit vlterius: ꝙ
lꝫ in aīalibus virtus vitalis ⁊ cordis īfluxus ſit nec̃ius ꝓ
opere nutritiue tñ nō eſt tantus neceſſariꝰ pro ope nutriti/
ue quātꝰ pro ope aīalis: qꝛ in plātis iſtas v̄tutes videmꝰ
nutritiuas in q̄bus nō eſt vitalis v̄tus. g̊ influxus cordis
ſufficit ad dandū mēbro aptitudinē remotā completā pro
v̄tute aīali: vt ꝑbi gr̃a. dicamꝰ ꝙ mēſura vt duo de īfluxu
vitali reqrat̃: ⁊ ſufficiat ad opatiōes nutritiue: ⁊ q̈tuor ad
opōnes aīalis. ¶ Ultimo ſupponit̃ ꝙ etiā ad opōnes nu/
tritiue requiritur epatis influxus vltra influxum cordis.
¶ Ex quibꝰ ſequit̃ ꝙ ſtat in mēbro eē fortes opōnes nu/
tritiue ⁊ mēbrū oīno eſſe hn̄s aptitudinē remotā cōpletā
ad ſentiendū ⁊ mouendū. ꝑbigr̃a. ſi mēbrū hꝫ de influxu
cordis vt duo ⁊ nō plura: ⁊ hꝫ de influxu epatis quātum
ſufficit: tunc enim nutritiue operationes fiunt: ⁊ tamē mē
brum non eſt preparatū ⁊c̄. qꝛ ad talem preparationē re/
quirit̃ influxu cordis vt quatuor qui nō eſt ibi: ⁊ ſic mem/
brū illd̄ eſt mortuū ſm̄ ſignationē iā dcāꝫ viui ⁊ tñ nutrit̃.
¶ Sequit̃ ſcd̄o: poſſibile eē in aliquo mēbro deſtrui ope/
rationē nutritiue v̄tutis ipſo remanēte complete p̄parato
ad ſenſum ⁊ motū: ſicut ſi in membro ſtante debito influ/
xu cordis ⁊ cerebri deficiat influxus epatis. his poſitis di
cūt ꝙ Aui. in iſta parte. Et p̄parās non eſt. intendit iſtam
ꝯ̊nē. ꝙ virtus nutritiua ſola nō eſt p̄parans ad v̄tutē ani/
malē. i. ſi ita eſſet opꝫ ꝙ dicamus quādiu v̄tus nutriendi
erit in membro erit ipſum viuū ad ſenſum expoſitū: qꝛ cō
plete p̄paratū ⁊c̄. ⁊ quādo deſtruet̃ erit mortuum: ſed ſup
ple hoc eſt falſum. g̊ falſuꝫ eſt ꝙ p̄paret. Et ꝙ h̄ ſit falſuꝫ.
ꝓbat̃: qꝛ hoc ip̄m v̄bum qd̄ dicebamus de aīali reſpectu
vitalis. ſ. ꝙ ſtat aīalē in membro corrumpi remanente vi/
tali: ita hic dicemus ꝙ fortaſſe id eſt poſſibile etiā ꝙ eius
operatio. ſ. nutritiue deſtruat̃ in aliquo mēbro ⁊ illud mē
brum remanebit viuum. vt ſupra dicebat̃ eſſe poſſibile: ⁊
ſtat ꝙ remaneat plurimū iſtius opatiōis: ⁊ tñ mēbrū ten/
dat ad mortē. i. nō ſit viuū ad ſenſum dictum: qꝛ non hēat
tm̄ de vitali ſpiritu quantum requirit̃ ad completam apti
tudinem remotam ad ſentiendum ⁊ mouendum. ¶ Hec
eſt Gentilis expoſitio quam nullo modo: puto ad mētem
Auicē. quemadmodum nec aliam niſi primam.

¶ Et ſi virtus nutritiua inquātum eſt nutritiua eſſet ipſa virtus que preparat ad ſentiendum ⁊ mouendum: vegetabilia preparata forent ad ſenſum ⁊ motum recipiendum.

¶ In iſta parte iuxta omnes probat ꝙ virtus naturalis: vt
hmōi nō p̄parat animali per hoc ꝙ ſi preparet cum nālis
reperiat̃ in plantis ⁊ alijs vegetabilibuſ in quibus eſt nu
ritiua reperiretur ⁊ animalis: ſed hoc eſt falſum.

¶ Utrū virtus vitalis animali preparet. Qō. 16.

Hic cadit dubitatio qꝛ non vr̃ ꝙ rō valeat: qꝛ tunc
ꝓbaretur ꝙ vitalis non prepararet ani
mali: qꝛ tunc animalis reperiret̃ in oſſe cū in eo ſit vitalis.
¶ Hic dicitur ꝙ nō vꝫ argumentum. nam Auicē. nō vult
plus inferre niſi ꝙ tunc vnum totale indiuiduū quod ha/
beret preparantem de illis virtutibus debet eſſe aptū ad
habendum preparatam: nunc os non eſt vnum totale.

¶ Reſtat ergo vt ſit preparans alia res que pro pria ſequat̃ cōpl'ōnē que vocat̃ virtus vitalis: ⁊ ipſa q̄dem eſt p̄ma virtus que in ſpiritu ꝓue nit: cū ſpiritus ex ſubtilitate humorū procedit.

¶ Infert ex dictis ꝙ preter virtuteꝫ nutritiuam eſt alia vir
tus in animalibus que preparat ⁊ inſequitur complexio/
nem illi virtuti appropriatam quam vocant vitalem ⁊ ip
ſa eſt prima virtus que recipitur in ſpiritu quando ſpiritꝰ
fit ex humiditate humorum. ⁊ ꝙ ſequatur clarum eſt. ex
quo. n. illa alia eſt virtus per quam ſtat vita non eſt dubiū
ꝙ ipſa eſt prima que in ſpiritu ⁊ membris recipitur.

¶ Deinde ſpūs ſm phm Ariſto. ꝑ eam recipit principiū primū ⁊ aiam ꝑmā ex q̄ alie ꝓfluunt virtutes. Harū vero virtutū opōnes ab hoc ꝓueniūt ſpū in ꝑncipio rei: ſicut etiā ſenſus apd medicos nō ꝓuenit ꝑ ſpm̄ aialē q eſt in cerebro niſi ad chryſtalloidem penetrat aut ad linguaz aut ad alia: cū ḡ pars ſpūs in ventriculū ꝓuenerit cerebri cōplōnē recipiet ⁊ erit conueniens vt ex eo ꝓueniāt virtutū opationes que in eo primo reperte ſunt: ⁊ ſilr in epe: ⁊ ſilr in teſticulis.

¶ Poſtq̄z iā declauit ꝙ vt⁹ vital' ꝑpat ad recipiēm vtutē ſenſus ⁊ mot⁹ declat ꝙ ꝑpat ad oēs al's vite opōnes. Et ꝓ declarat h̄ ſm ſniaz Ari. 2° iux̄ modū medicoꝝ. ibi. (Et apd medicos.) Dic̄ ꝓ ꝙ ſm opionē Ari. ſpūs cū eſt fcūs ex ſb tilitate hūoꝝ ⁊ hꝫ hāc vitalē vtutē recipit ꝑ eā ꝑnm ꝑmū ⁊ aiaz ꝑmā. i. ex h̄ ꝙ dr̄ hr̄e vitalē vtutē hꝫ aiaꝫ ꝑmā. i. vtutē ꝑmā aie ex q̄ vtute alie vtutes oēs in aiali repte ꝓueniūt ad ꝑnm ꝑm. i. dr̄ eſſe ꝑnm inſtr̄ale ꝑm inter ſpūs opōnes faciēdas: ita ꝙ nō itelligat̄ ꝙ ſpūs ſit aiat⁹: vel ꝙ ꝑ vtutē vitalē recipiāt ꝑmā vtutez aie tanq̄z eſſe ille due res diſtincte. Sꝫ eſt modus loquendi vt ſi dicam⁹ ꝙ mā ex h̄ ꝙ recipit aiaz humanā recipiat nobiliſſimā aiaꝫ terrenā nō ꝙ nobiliſſima aia ⁊ hūana realr̄ diſtiguant̄. ¶ Dic̄ 2°. ꝙ opōnes iſtaꝝ aliaꝝ vtutū nō ꝓueniūt ab i° ſpū in ꝑn° rei: qꝛ lꝫ aie vtutē recepit q̄ iſtas opōnes ē apta facē: tn̄ nō hꝫ al's diſpōnes reqſitas q̄ ſūt iſti⁹ vtutꝫ inſtr̄a. Vbi grā. ſpūs aialis in cerebro recipit̄ vtute faciēdi ſenſationē: ſed nō ſufficit facē ſenſationē niſi veniat ad chryſtalloidē ⁊ ibi alteret̄ vt recipiat inſtr̄m q̄ aialis vt⁹ facit viſionē: ⁊ ad linguā ⁊ recipit diſpōnē q̄ mediāte vtus vitalis fac̄ guſtationē aut ad alia mēbra veniat vbi ꝓ alijs diſponit̄ ſenſatiōib⁹ ita eſt de ſpū in corde ſcō cū ps ei⁹ venerit ad vētriculū cerebri in eo recipiet cōplōnē ꝑ quā erit ꝯueniēs vt ab ea ꝓueniant opōnes q̄dā vtutꝫ q̄ ꝑ° erat in eo: ita ꝙ vtus vitalis eſt iª q̄ fac̄ ſenſatiōes ⁊ motiōes: ⁊ indiget tēpamēto a cerebro acqſito: ⁊ ita cū ps venerit ad epar recipit cōplōnē per quā fit ſpūs cōueniēs vt exerceat opatiōes nāles per vtutē vitalē que in corde recepta fuerat ꝑncipalit̄: ⁊ ſimilr̄ dicendū eſt de generatiua quo ad partem que venit ad teſticulos.

A ¶ Notandū eſt ḡ ſm mētē phi in corde ſpūs recipit vtutē aie que ꝯcurrit effectiue tanq̄z ꝑncipalis inter vtutes q̄ ſunt in ſpū ad oēs vite opatiōes: ⁊ hoc nō dn̄t medici iſta tn̄ vtus nō pōt niſi in vitales opationes per diſpōnes ſolū a corde receptas: ſed ad exeundum in al's requirit quedā inſtr̄a que acqrunt̄ in ſpū in cerebro epate ⁊ alijs mēbris. Et non pōt iſtas diſpōnes ſpūs recipe niſi prius receperit vitalē. vitalis ḡ vtus ꝑparat ad recipiēda inſtr̄a pro alijs opationibus in ſpū: ⁊ effectiue concurrit tanq̄z ꝑncipalis ſpūs diſpō ad oēs alias opationes. Et h̄ eſt modus quo vitalis virtus ꝑparat ad oēs al's opatiōes ſm phm Ari.

¶ Et apd medicos qdē niſi poſtq̄z ſpūs in cerebro ad aliā ꝯuertit̄ cōplōnē nō ꝑparat̄ ad recipiēdū aiaz q eſt ꝑncipiū motus ⁊ ſenſus: ⁊ ſilr in epe: lꝫ pria cōplō iā iuuerit ad recipiēdū virtutē ꝑmā vitalē: ⁊ ſilr in vnoq̄q; mēbro. apud eos. n. vnūqdq; opōnū gen⁹ aliā hꝫ aiam: ⁊ neq; eſt aia vna ex qua virtutes iſte ꝓfluūt: qm̄ huius ſumme aggregatio eſt aia. Et ſi qdē pria cōplō iā adiuuit ad virtutē primā recipiēdā: tunc iaz dedit vitalē vbi ꝓuenit ſpūs ⁊ virt⁹ que ſunt eius perfectio. Hec aūt virtus apud eos nō ſola ſufficit vt ſpiritus ꝑ ipam omnes alias ſuſcipiat virtutes niſi ꝓpria prouenerit complexio.

¶ Nūc oñdit qūo vitalis vt⁹ ꝑpat ad oēs opōnes al's vite ſm medicos. Et diuidit̄ in q̄tuor ptes. ꝑ° h̄ 2ª ibi (Preterea dixerūt) Enumerat opōnes vitalis vtutis. 3ª ibi (Et hec qdē.) Oñdit cōueniētiā ⁊ dr̄iam iſtius vtutꝫ cū nāli ⁊ aiali. 4ª ibi. (Phi aūt) Oñdit ꝙ hec vtus pōt dici aialis: ⁊ pōt ēt dici nālis. ¶ De ꝑª dicit duo. Primū eſt ꝙ apud medicos ſpūs vitalis nō hꝫ vtutē actiue ꝯcurrentē ad ſenſus ⁊ motus niſi poſtq̄z eſt ꝑmutata in cerebro: ⁊ ibi receperit aliaz cōplōnē: ⁊ ſilr de epate: qꝛ nō hꝫ vtutē effectiue cōcurrentē ad nutriendū: niſi poſtq̄z fuerit in epate alterat⁹: ⁊ ſic de alijs mēbris. i. teſticulis. Sed cōplō ꝑma acqſita in corde iuuat ad recipiendā ꝑmā vtutē que eſt vitalis ⁊ ſine q̄ recepta reliq̄ recipi nō pn̄t. Jta ꝙ dr̄ia eſt inter phos ⁊ medicos: qꝛ phi voluerūt vitalē vtutē receptam a corde eſſe ꝑncipiū ꝑmū omniū aliarū opationum effectiuuz. Sꝫ iſti nō volunt vnū eſſe tale ꝑncipium: ſed plura. ¶ Dicit ſcdo ꝙ cā hui⁹ dicti medicorū eſt: qꝛ ipſi nō poſuerūt vnā aiam in aiali: ſed voluerūt ꝙ vnūqdq; genus opationuꝫ habet vnā aiam in aiali que eſt ꝑncipium effectiuū opōnū illius gn̄is primum. Si ḡ ꝑma cōplō acqſita in ſpū in corde iuuat illū ad recipiendū ꝑmā aie virtutem. tūc ille ſpūs dat vitalē mēbro vtutē: ad qd ꝓuenit ſpūs ille ⁊ vtus illa que virtus ⁊ ſpūs ſunt eius membri ꝑfectio: ſed h̄ vtus apud eos nō ſola ſufficit vt ſpūs ꝑ ipam oēs alias recipiat virtutes niſi recepit nouā cōplōnē in mēbris ⁊ nouā virtutē.

¶ Nota ꝑmo. ꝙ tam apud medicos q̄z apud phos virt⁹ vitalis ꝑparat ad oēs al's operationes vite in aiali: ſed diuerſimode. Nā phs vult illam virtutem effectiue cōcurrere ad operationes tales: ⁊ etiā ꝑparare mēbrum ad alias virtutes recipiendas. Medicus autem non vult vitalem virtutem per ſe effectiue ꝯcurrere ad animales opatiōes. ¶ Nō ſcdo. ex dictis medicos iſtos ſecutos eē Platonis ſniam quā narrat Auer. ꝑmo de aia. cōmēto. ē. allegato.

¶ Preterea dixerūt ꝙ virtus hec ꝑter h̄ ꝙ ipa eſt ꝑpans vitā: eſt ēt mot⁹ ſube ſpūalis ſubtilis ꝑncipiū ad mēbra ⁊ ꝑncipiū ꝯſtrictiōis ⁊ dilatationis aeris attracti ⁊ pulſus. Affert. n. adiutoriū in cōpōne vite: qd eſt paſſio ⁊ in cōpōne opatiōuꝫ aie ⁊ pulſus ꝑbet auxiliū qd eſt actio.

¶ Enūat opōnes q̄s hec opatio hꝫ facē ſm medicos. Naz ſm phos oium opōnū eſt ꝑnm: ⁊ ſunt ille vna ꝑpare ꝑ aia cōſeruāda in mā. ſ. ꝑparare vitā. 2ª eſt ꝙ eſt ꝑnm mot⁹ ſube ſubtilis ſpūalis. i. mouet ſpūm intus ⁊ ex̄ ſm nec̄itatē. 3ª ē ꝙ eſt ꝑnm dilatatiōis ⁊ cōſtrictiōis aeris attracti. i. motus anhelit⁹. q̄rta ꝙ ipa eſt ꝑnm pulſus ⁊ dilatationis ⁊ cōſtrictiōis cordis ⁊ arteriaꝝ: ⁊ ſic ipſa vt⁹ vitalis cōpatiōe vite affert auxiliū qd ē paſſio. i. qd reducit̄ ad cāz mālē. Nā ꝑpatio mēbri ad aiaz ſuſtētādū ē cā mālis diſpoſitiua vite: ⁊ h̄ eſt adiutoriū vitalis vtutꝫ in cōpatiōe vite: ſꝫ cōpatiōe aliaꝝ opōnū affert adiutoriū qd eſt agē vt mouere motu pulſus ⁊ motu anhelitu: ⁊ iſtas opōnes apd medicos fac̄ vitalis virtus vt vitalis eſt: nō tn̄ oēs repiunt̄ in oi mēbro in q̄ eſt vitalis vtus: vt pꝫ clare: ſꝫ ꝑma cōiter eſt in oib⁹.

¶ Nō ḡ. ꝙ cū dr̄ hāc vtutē eſſe ꝑnm motus ſube ſpūalis ⁊ B
ſpūs ad membra: pōt duplr̄ itelligi. vno mō: tm̄ de ſpū vitali: ſed mot⁹ aialis ſpūs ꝑncipiū erit virtus aialis: ⁊ nālis vtus ꝑnm trāſmittendi nālē ſpm̄ ad membra. Et rō eſt iſta qm̄ vnaqueq; vtus dꝫ ſuū ꝑncipale inſtr̄m ad mēbra iſluxum vtutis recipiēti amittē: cū oē agēs intēdēs finē intendat ordinata ad finē. ¶ Alij vero dn̄t nullum ſpūm moueri ad mēbra nāliter niſi a virtute vitali: ita ꝙ cerebrum ſi trāſmittit ſpm̄ aialē ad mēbra h̄ eſt ꝑ vtutē vitalem: ⁊ hec tranſmiſſio ⁊ etiā ſpūs aialis gn̄atio non eſt operatio vir

tutis aialis. ¶ Et silr dicūt de nāli ꝛ gignitiuo. Probat̄ ꝑ hoc: ꝙ aialis stricte sumpta ꝯ vitalē est virtꝰ cōprehēsiua ꝛ motiua volūtarie: quoꝝ nullū est spm̄ gn̄are vel ad mēbra trāsmittē: ꝛ nālis stricte sumpta ꝯtra vitalē est opatiua: vt sit circa nutrimentū: gn̄atio aūt spūs ꝛ eiuꝫ trāsmissio ꝛ ꝓcipue gn̄atio nālis ex vitali nō est operatio circa nutrimētum. ¶ Et ſm hoc epar gn̄ando naturaleꝫ spiritum agit opus vitalis ṽtutis nonnaturalis quēadmodum cor nutriendo se agit opus ṽtutis naturalis ꝛ non vitalis.

¶ Et hec quidem virtus virtutibus naturalibꝰ similatur. ideoqꝫ non voluntate proueniūt: vnde ꝓfluunt ꝛ similat̄ virtutibꝰ aialibus ꝑꝑ opationū earū diuersitatē. ipsa. n. dilatat ꝛ constringit simul. mouet ergo duobꝰ motibꝰ ꝯtrarijs.

¶ In hac ꝑte ostēdit ꝯuenientiā ꝛ ꝺr̄iam vitalis ṽtutꝭ cum aiali ꝛ nāli. Et dicit ꝙ similat̄ nālibꝰ ṽtutibꝰ: qꝛ sic opationes ṽtutis nālis nō ꝓueniūt a volūtate: vn̄ ꝓfluūt tanq̄ꝫ a ꝑnᵒ effectiuo ꝑ se illarū opōnū: ita nec vitalis: ꝛ ꝯuenit cuꝫ ṽtute aiali: qꝛ hec ṽtus facit opa ꝺr̄ia ꝛ ꝯr̄ia: ita ꝙ hꝫ potentiam ad ꝯr̄ia sicut ṽtus aialis: ipsa. n. vitalis ṽtus constringit ꝛ dilatat simul cor. Xbigr̄a. cōstrigit ꝛ arterias dilatat: vel eꝯ̄: ḡ mouet simul duobus motibus contrarijs.

C ¶ No. ꝑ̄ ꝙ lꝫ gn̄alit̄ i corporibꝰ inaiatiꝫ que solū mouent̄ ſm grauitatē ꝛ leuitatē gn̄alr̄ verū sit ꝙ si vnus motꝰ alicui nālis sit reliquus est sibi violētus: nō tm̄ gn̄alis in omnibꝰ corꝑibus ꝛ motibꝰ est illud verū. Nam alique forme sunt motiue suoꝝ sūboꝝ ſm finis exigētiā mō vno motu: mō ꝯr̄io. Et aliqñ idē mobile ſm varias ꝑtes motu ꝯr̄io. Ex quo intelligit̄: ꝙ lꝫ virtus vitalis nālr̄ moueat motu dilatatiōis nō sequit̄ violent̄ mouere motu constrictiōis.

D ¶ Attende scdō ꝙ aliqui reperiuntur doctores ꝛ ꝓcipue Plusq̄ꝫ cōmētator. 2. techni. qui volūt motum pulsus fieri nō a ṽtute: sꝫ ꝑ hūc modū ꝙ humidū nutrimētale spumosum existēs in corde ꝛ arterijs cū sit valde aptū spumosatiōi: ꝛ calor ibidē sit fortis. iō spumificat̄ ꝛ dilatat̄ ꝛ auget̄. ꝛ iō eleuat parietes cordis ꝛ arteriarū: sꝫ velociꝰ q̄ꝫ ipsuꝫ magnificet̄ ꝑꝑ fortē ipulsionē. ꝛ iō ne det̄ vacuū ingredit̄ aer fridus q̄ ingrediēte detumescit hꝯ humidū ꝛ densat̄. ꝛ iō parietes cordis ꝛ arteriaꝝ cōcidūt ꝛ deprimunt̄. Et qꝛ frigus ꝑcipit̄ tanq̄ꝫ disproportionatū oīm. ideo ēt virtus conatur ad excutiendū ꝛ cōstringit fortius q̄ꝫ minoretur spūs. ꝛ iō exprimit aerē illū qui attractus fuerat: ita ꝙ ad ꝯstrictionē quodāmodo concurrit ṽtus mēbroꝝ motiua nālr̄ ad expellendū ꝯr̄ium: sed nō ad dilatationē. Et fundat̄ leuibꝰ motiuiꝫ nisi auc̄tate Arist. in de morte ꝛ vita. ꝛ multū extēdit se in ōndendo ꝙ vētositas facit motus fortes plusq̄ꝫ est pulsus ꝛ nemo negat. ¶ Sꝫ cum vena arterialis cōtineat sanguinē eque subtilē: ꝛ tam multū de spiritibus sicut arteria pedis: si ꝓpter talem spumificationem ꝯstrictio fiat: ꝛ dilatatio sine dubio vena arterialis pulsaret: cuiꝰ oppositū notat experientia. ¶ Credo ergo hunc motū fieri a virtute: vt dicit Auic. ex h̄ motiuo: lꝫ quidam per alias vias faciles soluētes nitant̄ ad hoc ꝓbandū: sed de hoc alias sequitur in textu. Philosophi autem ꝛc̄.

¶ Philosophi aūt cū aiam dicūt aiam terreaꝫ dicere volūt ꝑfectionē corꝑis nālis istr̄alis. Et volūt dicere principiū oīs virtutis ex q̄ metipsi motꝰ ꝓueniūt ꝛ opatiōes diuerse. Erit igr̄ hec virtꝰ ſm philosophorū sniam virtus aialis: sic̄ virtutes nāles quas noiauimus apud eos virtutes vocant̄ aiales. Qꝫ si voluerit dicere aiaꝫ ſm hanc intētionē: sꝫ volūt dicere virtutē q̄ est ꝓncipiū comprehendēdi ꝛ mouēdi qꝺ ex aliq̄ ꝓuenit cōprehēsiōe volūtarie. Et nālē volunt dicere pro oī virtute ex q̄ opatio ꝓuenit in suo corꝑe ſm huiꝰ forme diuersitatē nō erit virtus aialis: sed erit nālis ꝛ altioris ordinis q̄ꝫ sit virtus quā medici vocāt nālē. Et si nālē vocauerint illā que rem nutrimēti ministrat ꝛ ꝯuertit: siue ad hoc vt remaneat īdiuiduū: siue vt remaneat spēs nō erit hic nālis: sed erit tertiū genꝰ.

¶ Hic ostēdit ꝙ hec ṽtus vitalis posset dici aialis: ꝛ potest dici nālis: ꝛ pōt poni tertiū genus distictū ſm varios modos accipiēdi hūc terminū aialis. ꝛ hunc terminū nālis. ¶ Dicit ḡ ꝓmo ꝙ phi cū dicūt aiam solū aiam terrenē intelligūt per illud nomē ꝑfectionē. i. formā corporis nālis instr̄alis. i. organici. ꝛ per h̄ volūt intelligē formā que est ꝓnᵐ oīs ṽtutis in corꝑe aiato reperte ex qua ipsa forma ꝓueniūt motus ꝛ operatiōes omnes diuerse que in animali reperiunt̄. Et scd̄m hunc modū hec virtꝰ vitalis erit aialis. Et etiā ṽtutes quas vocauimꝰ naturales sunt animales qꝛ ṽtutes anime hoc mō accepte. ¶ Dicit scdō. ꝙ si nō volunt itelligere hoc dcm̄ per aiaꝫ: sed hn̄t aliā intētionē: ꝛ dicunt solum illā ṽtutē aialem que vt sic est ꝓncipiū cognoscēdi ꝛ motus localis volūtarij. Et dicūt nālem ṽtutē oēm virtutē in corpore ex qua ꝓueniūt operationes ſꝫ diuersitatē istius forme dicte aialis ex q̄ nō ꝓueniunt operatiōes que sunt operatiōes nec veri motus volūtarij. tūc ſm hanc significationē h̄ virtus nō erit aialis: sed nālis ꝛ altioris ordis q̄ꝫ ille ṽtutes quas nos vocamꝰ naturales. Est enim solum in aialibus reperta iuxta ea que supra diximus. Et iterū nobiliores facit opationes q̄ꝫ sint ille q̄s diximus nāles excepta gn̄atione. ¶ Si ṽo accipiāt aialē vt stati: sed dicāt nālē solam virtutē que ministrat rem nutrimēti. i. que agit circa nutrimentū vt passiue ꝯcurrat ad īdiuidui cōseruationē vel speciei: tūc. n. hec virtus nō erit nālis. nō. n. vt sic agit circa nutrimentū vt passiue ꝯcurrat ꝛc̄. sed erit genus tertiū qꝺ nos vocamus vitalē virtuteꝫ.

¶ Nota ꝓmo hunc colligi omnē anime virtutem posse dici aialē siue sit vegetatiua aia siue nobilior. Sed tm̄ Gal. i. de virtutibus nālibus non vocauit animaꝫ oēm formam viuentē: sed tm̄ illam a qua ꝓꝑrie ꝓuenit sensus ꝛ motus. E

¶ No. 2ᵒ: nō esse intētionis Aui. ꝙ vitalis sit de partibus vegetatiue: lꝫ non opetur consequendo iperium volūtatꝭ. F

¶ Et qꝛ ira timor ꝛ silia eoꝝ huiꝰ ṽtutis sūt passiōes. tūc lꝫ eoꝝ ꝓnᵒ sint sensus ꝛ existimatio ꝛ virtutes apphēdēteꝫ huic tm̄ cōpate sūt virtuti.

¶ Hic docet quomodo motiones ire ꝛ timoriꝫ reducuntur ad hanc virtutem. Et totum est superius dictum. Ex illis que in principio capituli notata sunt.

¶ Huius autem virtutis declarationum rōneꝫ certificare ꝛ an sit vna an plures q̄ꝫ vna i sapiētia continetur naturali que phie pars existit.

¶ Excusat se a determinatiōe q̄rūdā qōnū circa hāc ṽtutē.

¶ De virtutibus animalibus comprehendentibus. Caplm̄. 5.

IN virtute autem animali due copulantur virtutes: quarum ipsa est sicut genus: vna est sicut virtus cōprehēsiua: ꝛ altera virtus motiua. Et cōprehensiua quidē est sicut duarū virtutum genus.

¶ In isto caplo Aui. determinat de ṽtute aiali stricte accepta. Et diuidit̄ in duas partes. ꝑ̄ ponit vnā diuisionē. scdō mēbra ꝺclarat ibi (Una virtꝰ cōprehēsiua.) Dicit ꝑ̄. ꝙ vir

tus aialis est sic gen⁹ duarum vtutū q̄ cōphēdunt sub ea: ⁊ sic vtus cōphēsiua: ⁊ vtus motiua. Ex qb⁹ dcis itellr q virtus aialis diuidit in cōphēsiuā ⁊ motiuā sic gen⁹ in spēs.

A ¶ No. p̄ h̄ sumi virtutē aialē stricte put in caplo p̄cedēti describebat q est virt⁹ cōphēdēdi vel mouēdi motu q puenit volūtarie ex aliq̄ cōphēsiōe ⁊ nō large p oi vtute repta in aiali tm̄: vel in q̄lz viuēte. Et pz cā q̄re dimisit diffinitionē ponē cū imediate posita fuerit in caplo p̄cedente.

B ¶ No. scdo. q hoc nomē virtus aialis est cōe ad virtutē sensitiuā ⁊ virtutē local'r motiuā: ita q min⁹ cōnotat q̄lz istorū termiorum duorum q̄z virt⁹ aialis: ⁊ vt⁹ aialis de vtroq̄ p̄dicat vl'r: ⁊ q̄ad hoc dr̄ esse sicut genus. Gen⁹ enim sepe hoc mō dr̄ sepe de suis speciebus: q2 tm̄ nō est clarū vtruz virtus aialis in qd p̄dicet de vtraq̄ illarū virtutum. Et vtrum mere vniuoce. Et ideo Auicē. nō dixit q est genus sed sicut genus habet sufficientem similitudinē cum gñe.

¶ Una virtus comprehensiua est manifeste et altera virtus comprehensiua occulte.

¶ Hic determinat de istis duobus membris. Et p̄mo de cōprehensiua. scdo. de motiua in fine capituli. ibi. (Motiua vo.) Prima in duas. p̄mo ponit vnam diuisionē. scdo declarat mēbra. ibi (Et vtus qdem). ¶ Dicit p̄mo. q vt⁹ cōprehēsiua est sicut genus duarū vtutū: quarū vna est vtus manifesta cōprehēsiua. altera est vtus occulte cōphēsiua.

C ¶ Ubi no. q non ponit descriptio cōprehensiue virtutis: q2 notū est p se virtutē comprehēsiuā esse illā que est apta cōprehendere vel cognoscere vel per quā aial est aptum cognoscere vel reseruare intentiones vel imaginationes.

D ¶ Nota scdo q dicitur sicut genus: ⁊ non dicit absolute genus: ppter cām similē ei que in parte precedēti dicitur.

Quid p cōphēsi uā vtu tē mani festā et occultā.

¶ No. 3° p vtutē manifeste cōprehēsiuā itelligi debe vtutē cognoscitiuā nō p̄cedēte cognitiōe alterius vtutis: sicut sunt sensus vocati exteriores. Per virtutē aūt occulte cōprehēsiuā intelligim⁹ virtutē cōprehēsiuā: que tm̄ nō comprehēdit nisi p̄cedat alterius vtutis cognitio sic sūt sensus cōis phātasia ⁊ cogitatiua ⁊ similes. Certū est. n. istas vtutes nō cognoscere nō p̄cedēte cognitione sensus exteriorum. ¶ Sz ꝯ. cognitio sensus cōis est cā sensatiōis exterioris. g̃ nō pus est sensatio in exteriori sensu q̄z in cōi. Assumptū pbat: q2 homie inaduertēte ⁊ oclo bn̄ disposito delata sub oclis nō videm⁹: sz hui⁹ cām nō possum⁹ assignare: nisi q2 ad h̄ vt exteriores sensus pcipiāt obta regrit aduertentia sensus cōis: sz talis aduertētia nō vr̄ aliō a cognitiōe. g̃ regrit cognitio sensus cōis: ⁊ assumptū ē clarū ad expiētiā. ¶ Hic dr̄ a qbusdā ⁊ bn̄: negādo q cuiuslz exterioris sensatōis cā est sensus cōis: ⁊ negat q hō cū multū itēt⁹ fuerit in aliq̄ cognitōe ocls sit ꝯuenient dispōsit⁹ ad videndū: q2 tūc nō ē sufficiēs spūū p̄ntia sufficiētiū ad visionē. ¶ Alij dn̄t q videm⁹ delata oclis in casu: sz nō pcipim⁹ nos vidē.

¶ Utrū descriptio vtutis cōphēsiue occl'te sit bōa. Q. 17.

Secūdo cōtra descriptiōem vtutis occulte cōphēsiue

arg'. melici s̄t timidi ⁊ somniāt ⁊ cogitāt res nigras q̄ sūt cā timorum pp nigredinē melie cōtinet in cerebro: sed h̄ nō est nisi q2 talis nigredo pcipit a sensu iteriori: ⁊ nō est dubiū q nō pcipit ab exteriori sensu. g̃ stat sensum iteriorē cognoscē nō p̄cedēte cognitione exterioris. ¶ Dicit h̄ q melici cogitāt nigra ⁊ tenebrosa: ⁊ sanguiei rubea pp p̄petatē occultā currētē int' meliaz ⁊ phātasmata res nigras significātia. Nā aspect⁹ rerum rubearum ⁊ cogitatio de eis cōmouet sanguinē: vt. 5. tertij. g̃ intētio rubearū est motiua sanguis nō nisi aliq̄ tali vtute. Ita eꝫ: putādū est sanguinē motiuū in itētiōis rei nigre: sz tūc nō seqt' aut nigredinē melie in cerebro exn̄tē sentiri aut vtutē iteriorē cognoscere rubedinem aut nigredinē que nō sint sensata.

¶ Utrū sensus exteriores iteriores mouē possint. Q. 17.

Sed tunc dubitatur

vtrū queadmodum interiores vtutes imutant a sensib⁹ exteriorib⁹. ita eꝫ possint exteriores sensus moueri a vtutib⁹ iteriorib⁹. Et arguit q sic. p ex mente Auer. in cōmē. libri de somno ⁊ vigilia. Et ꝯfirmatur: quia virtus posterior: puta memorialis pōt mouere anteriorem: puta cogitatiuam vel estimatiuam vt infra sed nō maior ratio est de istis: q̄z de sensu cōmuni respcū sensuum exteriorū: ergo sensus cōis pōt imutare sensus exteriores. ¶ Confirmat p h̄: q2 in somno appet nobis q videam⁹ ⁊ q gustam⁹: sz h̄ nō pōt fieri nisi fcā aliq̄ sensuū exteriorum imutatiōe. g̃ tūc imutant sensus exteriores: sz nō nisi ab interiorib⁹ cū tūc nō sint obā p̄ntia q̄ p̄nt illo mō imutare organa: g̃ ⁊c. ¶ Cōfirmat vlti°: q2 aliq ⁊ nāl'r timidi p̄cipue expgefacti a somnio terribili adhuc iudicāt se vidē aliqd obm tenebrosum: ita vt oculos supualēt ad phibēdā obti terribilis visionē. Et idē appet in freneticis q iudicāt audire tibicinas ⁊ hostes vidē armatos. ⁊ sic de alijs q̄ oia sine imutatione exterioris sensus fieri nō p̄nt. Nā al'r seqt' q qcūq̄ faceret phātasiā alicui⁹ rei sensibilis putaret se illā rē sentire qd exp̄mit' falsum: sed cū in talib⁹ casibus nō imutent sensus nisi a virtutibus iterioribus. sequitur virtutes interiores posse imutare exteriores ad sentiendum. ¶ In oppositū tamē arguit: q2 tunc esset possibile sentire post corruptionem sensibilis ⁊ eius diuturnam absentiā. ¶ Seqret ēt q me posse est vidē hoiez volātē in mōte aureo: sz ipossē sit eē hoiez sic volātē. vidē. n. ē visu pcipe. nūc aūt possuz visu talē pcipe cū imaginatiua ꝯceptū: ita significātē possit hr̄e ⁊ p illū sensū exteriorē imutare. ¶ Seqt' 3°: q stat te vidē aliqd qd nūq̄ fuit nec vnq̄ erit vt si fiat i cogitatiua ꝯcept⁹ alicui⁹ visibilis qd nūq̄ fuit qd pz posse. ¶ In isto dubio sepe tenui q posse ē vtutes iteriores imutare sensus exteriores pp rōnes aā oppositū fcās: ⁊ ꝯcessiōnes q̄ ex pōne iferunt. ¶ Ad si argr̄ ex Aui. 6. nāliū. pte. 4. q illi q sūt puati oculis aliq̄n i sōno iudicāt se vidē: g̃ tale iudiciū fit sin̄ opōne sensus exteriorum. ¶ Dr̄ vl' q visio fit in cruciatōe neruorum q̄ nō fuit remota ab illis somniātib⁹. ¶ Uel scdo q per puatos oculis intelligit q̄lrcūq̄ cecos: vt hn̄tes aquā in qb⁹ cristallin⁹ humor est san⁹ p ceētiaz. ¶ Uel 3° q nō negat ex toto pp defectū in cogitatiua posse fieri iudiciū d̄ imutatōe sensus exteriorum nō imutato sensu exteriori. Ex q̄ tūc nō se' pōnē esse falsaz. ¶ Si qs autē vellet dicē nō oēz cognitionē sensus exteriorum dici sensationē: sz solū illā q̄ fit p imutationē ab obo sensibili eē h9: tūc ꝯnes saltē vltie nō ꝯcederent. Si qs aūt velint defendere sensus exteriores nō imutari nisi ab obtis exteriorib⁹: tūc diceret oēs illas opōnes in qb⁹ appet nobis vidē in somnijs eē falsas: ⁊ eē iudicia cogitatiue corrupta vel imagiatiōis. Unde Gal. 3. de accidenti ⁊ morbo dicit apprehensiuam corruptam fuisse in illo medico qui iudicabat tibicinas esse in camera. ⁊ dicet Auer. illius fuisse opiniōis: sed h̄ magis ad librum de sensu ⁊ sensato pertinent.

¶ Et virtus qdem manifeste comprehēsiua est sensibilis que est genus b̄m quosdā qnq̄ virtutū. ⁊ octo b̄m alios. Qr si dixerim⁹ q sint. v. erūt virtus videndi: ⁊ virtus audiendi: ⁊ virtus gustādi: ⁊ virt⁹ tāgēdi: ⁊ virt⁹ odorādi. Et si dixerimus q sint. viij. erit huius cā q pluri b⁹ certificatorum videt q tact⁹ sit plures virtutes. s. q̄tuor: ⁊ ponūt p p̄e vnūq̄dq̄ q̄tuor generū tact⁹ virtutem per se: sz in mēbro sensibili: sint cōmunia sicut gustus ⁊ tactus in lingua: visus ⁊ tactus in oculo. hoc autem certificare est philosophi.

¶ Hic declarat vnū mēbrū diuisiōis p̄m. Deide scdz ibi. (Et

ṽtus q̄dē occulte.) ¶ Dic̄ p̄ ꝙ ṽtus manifeste cōp̄hēsiua est ṽtus sensibilis. Dic̄ 2° ꝙ est sic̄ gen⁹.5.ṽtutū ꝰm q̄sdam aut octo ꝰm alios. Dic̄ 3° ꝙ illi q dicūt illas.s.ṽtutes eē.5. dicūt istas eē visum: auditū: odoratū: gustū ⁊ tactū. Illi āt q dicūt istas ṽtutes esse.8. dixerūt hoc: qꝛ plurib⁹ p̄hoꝝ visum est ꝙ tactus nō est vn⁹ sensus: sed plures.s. quatuor ⁊ ponūt vnūquodqꝫ generū tactus virtutem per se: lꝫ sint virtutes cōiuncte in mēbro sensibili.i.lꝫ idē sit organū omniū generū tact⁹ sic̄ ꝯiungunt̄ gustus ⁊ tactus in lingua: ⁊ visus ⁊ tact⁹ in oc̄lo: sed certificare hoc est p̄hi: nō medici.

E ¶ No. p̄ ꝙ de alijs sensib⁹ a tactu nō fuit diuersitas inter p̄hos: vtru eēt vn⁹ sensus vel multi: sed de tactu fuerūt varij modi. nā illi q dixerūt ṽtutes sensitiuas n̄ dici distictas nisi sequant̄ distincta tēpamēta dixerunt tactū esse vnum cū vnū sit tēpamētū quo mēbrū sentit cal̄m ⁊ fridū humidū ⁊ siccū: ⁊ alia tāgibilia. sumit̄.6. nāliū parte scd̄a.2.ca. vbi dicit. Nō aūt opꝫ vt nec̄ia vnaqueqꝫ harū istarū ṽtutū hēat instr̄m sibi ꝓpriū. Sed poss̄e est vnū instr̄m eē cōe illis loq̄ndo de ṽtutib⁹ tactiuis: lꝫ hec auctoritas al̄r possēt itelligi. ¶ Alij ṽo q distixerūt ṽtutes sensitiuas ꝑ distictiōeꝫ generū ꝑ se sensibiliū. dixerūt tactū esse plures sensus ⁊ pl̄es ṽtutes sensitiuas ꝰm pluralitatē ꝯrietatuꝫ ꝑ se ꝓp̄e sensibiliū tactu. ¶ Et lꝫ de nūo taliū ṽtutū varie sint pōnes: vr̄ rōnabil̄r dōm ꝙ sensus tact⁹ sunt q̄tuor. vn⁹ ꝑceptiuus calidi ⁊ fridi. ali⁹ humidi ⁊ sicci. ali⁹ ḡuis ⁊ leuis. alius sol̄onis ⁊ restauratiōis. Durū aūt ⁊ molle asperū ⁊ lene lubricū ⁊ aridū sentiunt̄ ꝑ accn̄s ad sensationē humidi ⁊ sicci: ⁊ sol̄onis ꝯtinuitatꝭ vel restaurationis. Nec ob. qd̄ dr̄.6. nāliū ꝑte scd̄a. cap. de tactu. Ea aūt q̄ tangunt̄ diuulgatū est ꝙ sunt calor ⁊ friditas humiditas ⁊ siccitas: aspitas ⁊ lenitas. Nā paulopost ponit sol̄onē ꝯtinuitatꝭ ꝑ se tāgibilē. ¶ No. tn̄ ꝙ apd̄ hāc pōnē vnūqd̄qꝫ sensibiliū ꝑ se ⁊ ꝓp̄e sensu tact⁹ sentit̄ ꝑ spēm quā agit in sensum: sed reqrit̄ vari⁹ modus applicatiōis ad actiōem vni⁹ qꝫ alteri⁹. Nā cal̄m ⁊ fridū ꝑ iuxta pōnē vi ꝓp̄a agit in organū: sed ḡue nō q̄l̄rcūqꝫ applicatū agit spēm ḡuitatꝭ. hec tn̄ magis tractari hn̄t.2. de aia. Nec ob. si sol̄o ꝯtinuitatꝭ sit motus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s sensibile cōe. Q̄d nō sit sensibile ꝓpriū. nā est ꝓpriū sensibile pro q̄zto est sol̄o mēbri ꝰꝫ tactū nō absolute pro quāto est mot⁹ localis. ¶ Et si q̄rat̄ ꝙ res est faciēs sensationē sol̄onis ꝯtinuitatꝭ si ponani⁹ eā nō eē aliud a ꝑtibus solutꝭ. ¶ Dicit̄ ꝙ vna ꝑs q̄ dꝫ esse nāl̄r alteri ꝯtinua cū separat̄ agit in aliā sensationē hui⁹ solute cōtinuitatꝭ in illa que sensitiua est: ⁊ aliq̄n reciproce q̄n soluunt̄ abiuicē ꝑtes: quaꝝ vtraqꝫ est sensitiua tactu. ¶ Si qs tn̄ vult dicē ꝙ sol̄o ꝯtinuitatꝭ nō ꝑcipit̄ tactu nisi ꝰm ꝙ cōe sensibile: dicet ꝙ durū ⁊ molle asperū ⁊ lene nō sunt nisi per sol̄onem vel restaurationē sensibilia tactu. ⁊ nō poneret nisi tres tactus: lꝫ alia sit sensatio tactiua q̄ ꝑcipit̄ sol̄o ꝯtinuitatꝭ qꝫ illa q̄ ꝑcipit̄ mala cōpl̄o. Nā hec positio ponit sensibile cōe percipi per sensationē in sensu exteriori distictā a sensatiōe sensibilis ꝓprij: q̄uo aūt durū ⁊ molle dicant̄ ꝓpria sensibilia tactu alibi est vidēdū. Nā equocat̄ de sensibili ꝓp̄o.

¶ Et virtus quidem comprehensiua occulte et non sentiens est sicut genus quinqꝫ virtutum.

¶ Declarat aliud mēbrum. ꝑmo ponēdo nūm. scd̄o declarando vnūqd̄qꝫ sub hoc membro diuisionis contētaꝫ. ibi (Una). ¶ Dicit ꝑmo: ꝙ virtus cōp̄hensiua occulte.i. que nō pōt comp̄hēdere nō cōprehēdēte ꝑus alia virtute ⁊ nō sentiens.i. que nō dr̄ sentire est sicut genus.5. virtutum.

F ¶ Ubi no. ꝙ cognoscere ꝑ virtutes iteriores nō est sentire nō obstāte ꝙ ille ṽtutes vel aliq̄ illaruꝫ dicant̄ sensus.

G ¶ No. 2° ꝙ sil̄em haꝝ ṽtutū distictionē ponit Auic̄.6. nāliū. ꝑte p̄°. cap. vlti. ⁊ ꝑte q̄rta. cap.7. Sꝫ al̄r Albert⁹ magnus.2. de aia. trac.3. cap.7. Nā ibi ponit ꝑmū sensum cōmunē scd̄aꝫ formalē vel imaginationē ⁊ in harū ope ꝯcordat cū Aui. 3ᵃᵐ cognitiuā q̄ elicit itētiōes isensatas. 4ᵃᵐ memoriā q̄ has retinet. q̄ntā phātasiā q̄ cōꝑat adiuicē cōponēdo ⁊ diuidēdo tā intētiones insensatas qꝫ sensatas.

H ¶ No. 3° ꝙ ois ṽtus cog̃scitiua q̄dāmō abstractiōe vtit̄: ⁊ gradus abstractionū ponunt̄ quatuor ab Aui.6. nāliū. ¶ Primus est comprehensio forme abstrahēdo a mā: sed nō a ꝑ̄sentia māe vel appēditijs: ⁊ istū gradū faciunt exteriores sensus ⁊ cōis. ¶ Secūdus est abstrahendo a mā ⁊ ꝑn̄tia. ⁊ h̄ gradus corr̄ndet imaginatiue vel cogitatiue. ¶ Tertius abstrahit intentiones non sensatas: sed tamē coniunctas materie appēditijs ⁊ correspōdet estimatiue. ¶ 4⁹ abstrahit a mā ⁊ appēditijs ⁊ corr̄ndet intellectiue. | h Nūe duū a stractionum.

¶ Una est virt⁹ q̄ vocat̄ sensus cōis ⁊ phātasia ⁊ apud medicos q̄dē sūt vna virt⁹: sꝫ apud certificātes q sūt ex p̄his: due sūt virtutes. Sēsus.n. cōis est illa q̄ oīa sensu ꝑcepta recipit: ⁊ ꝑꝑ eorū formas patit̄ q̄ in ipsa copulant̄. Phātasia ṽo est illa q̄ eas custodit postqꝫ ꝯiūgunt̄: ⁊ retinet eas post sensus abn̄tiā. Et q̄ haꝝ duarū est recipiēs alia est a custodiēte. Hoc aūt certificare est p̄hi. Sed q̄litercūqꝫ fuerit eius sedes ⁊ opōnis eius principiuꝫ est anterior cerebri vētriculus.

¶ No. ꝙ Gale. posuit virtutes interiores corporeas tres sub ꝑma illarū comprehendunt̄ due: ⁊ sub scd̄a due apud Aui. ita ꝙ in summa sunt.5. Nā comprehēsiua quā ponit Galenus includit phātasiā ⁊ sensum cōem: ⁊ discretiua includit cogitatiuā ⁊ estimatiuā. Aui. ergo cum exequit̄ nō obstāte ꝙ dixerit virtutes esse.5. ꝑmo determinat de sensu cōi ⁊ phātasia tanqꝫ sub vna contentis: ⁊ ponit inter eos dr̄iam. secundo de cogitatiua vel imaginatiua ⁊ estimatiua ostendendo dr̄iam earum. tertio de memoratiua. Et secūda pars icipit ibi. (Et scd̄a.) tertia ibi. (tertia ṽo illaꝝ.)

¶ De ꝑma parte dicit ꝑmo: ꝙ vna est virtus que vocatur sensus cōis ⁊ phantasia. Dicit secundo: ꝙ apud medicos est vna virtus. Dicit tertio: ꝙ apud p̄hos certificantes sūt due ṽtutes distincte. Dicit q̄rto: ꝙ causa: quare sunt due virtutes est: qꝛ sensus cōmunis est virtus que recipit oīa percepta sensu exteriori.i. cognoscit ꝑmo inter virtutes interiores omnia exteriora sensu percepta ⁊ patitur passionē propriam ꝓpter formas sensibiliuꝫ que copulant̄ in ipso: sed phantasia est virtus que reseruat istas omnes formas: vel imaginem per absentiā sensus: ⁊ illa de istis duabus que reseruat est alia ab ea que est recipiens.i. cognoscēs. ⁊ huius distinctiōis certificatio ꝑtinet ad p̄hm nō ad medicū. Dicit q̄nto ꝙ q̄l̄rcūqꝫ sit siue sit vna virt⁹ siue sint due: tamen sedes eius est primus ventriculus cerebri.

I ¶ No. p̄° ꝙ istud nomē phātasia est equocū apud doctores. nā q̄nqꝫ sumit̄ pro sensu cōi: vt Auic̄.6. nālium. parte ꝑma. cap. vlti. dū dixit. Uiriū aūt apprehēdentiū occultarū vel sensibiliū vitalium. ꝑma est phātasia que est sensus cōis. Et in scd̄o de somno. dr̄ ꝙ somnū est passio ꝑmi sensitiui. Et diffinit̄ tn̄ ꝙ est phātasma fcm̄ in sōno. ⁊ Q̄nqꝫ sumit̄ ꝓ ṽtute reſuatiua formaꝝ vel imaginuꝫ q̄uo sumit̄ h̄ ab Aui. ⁊ 3° sumit̄ ꝓ virtute iteriori app̄hēsiua disticta ab itellectu ⁊ exterior a sensu. vt Ari. nō restrigēdo vr̄ sumere.2. de aia. Nomē aūt sensus cōis dr̄ appropriate de ṽtute que est ꝑma oiuꝫ virtutū interioꝝ: virtutū app̄hēdētiū et cui⁹ opꝰ est cognoscē ꝑ se oīa sensibilia exteriorū sensuū et inter illa ferre iudiciū ꝰm quosdā affirmādo ea de seinuicem vel negādo vt ꝙ demōstrato lacte est h̄ dulce. Et tertio de ꝑuatiuis oppositis sensib⁹ ꝓprijs vt tenebra ⁊ silentio de ꝑuatiuis oppositis sensib⁹ ꝓprijs vt tenebra ⁊ silentium iudicare. ⁊.4. sensationes exteriorum sensuū ꝑcipere.

K ¶ No. 2° ꝙ apud oēs: sensus cōis est cog̃scitiu⁹ oium sensibiliū ꝓp̄oꝝ cuiuscūqꝫ sensus exterioris. vñ Aui. loco alle.

Marginal note: I Phātasia dupl.

gato: dixit. Qui est vis in prima concauitate cerebri recipiens per seipsam omnes formas que imprimuntur. 5. sensibus ⁊ redduntur ei.

A ¶ No. 3° ꝙ vtrū cōponat vł diuidat non oēs equalr̄ sentiunt. Moderni. n. plurimi tenēt ꝙ sic. nā alr̄ brutū nō perciperet saporē ex odore nisi iudicaret ꝙ talr̄ odorabile ē dulce. Aui. āt. 4. pte. 6. nāliū. cap. 1. vꝫ sentire oppositū vbi ad pn̄ᵗᵉ dixit. Nā sensus cōis est v̄tus cui reddunt̄ oīa sensata. Si. n. nō eēt h̄ v̄tus q̄ apphēderet colorata ⁊ tacta nos nō possem⁹ discernere iter illa nec dicere ꝙ h̄ nō est illud. dicamus aūt ꝙ hec distictio ⁊ si nō fiat nisi ab intellc̄u: tn̄ opꝫ ꝓculdubio ꝙ intell's iueniat ea sil' quousq꜓ discernat ea iter se. Videt̄ ḡ velle Aui. ꝙ lꝫ ex ꝯiunctiōe formaꝝ sensibiliuꝫ in sensu cōi bruta: qn̄q꜓ ex odore veniūt in cognitionē saporis: vn̄ seqtur ꝓsecutio vel fuga: illud tn̄ nō fit affirmando vel negādo: qꝛ hoc est ꝓpriū intellect⁹: sꝫ alio mō sicut elicit̄ intētio inimicitie vel amicitie in brutis. ⁊ tu considera.

B ¶ No. 4. de apphensione ꝑuatiuoꝝ q̄ opponunt̄ sensibilibus ꝓprijs: qdā moderni volūt ꝙ ꝑtineat ad sensuꝫ cōem: sꝫ tn̄ est ita vt sumit̄ ab Aui. 2. pte sexti nāliuni. cap. 2. ad finē. nā ita dixit. Dicem⁹ nūc ꝙ oīs sensus apphēdit suū sensatū ⁊ apphēdit ēt ꝑuatiuū sensati: sꝫ sensatū apphēdit per se. ꝑuationē v̄o sui sensati sicut tenebras oculus silentiū auditus: qꝛ illa sunt in potētia nō in effectu: sꝫ apphēdere qd vnūqōq꜓ eoꝝ est nō pertinet ad sensibilitatē. apprehēdere eni nō est color q videat̄: nec sonus q audiat̄: vn̄ nō apprehendit̄ nisi actione intellectuali aut estimabili.

C ¶ No. 5° ꝙ qdā moderni volūt sensus exteriores nō percipere ꝓprias sensationes: qꝛ ille sunt isensibiles. Visio. n. nō est color: ⁊ auditio nō est son⁹: sꝫ dicūt h̄ esse ꝓpriū cōi sensui p̊: sensationes alioꝝ sensuū ꝑcipere vt canis audiens se vocari nō flecteret oculos ad locum vocātis nisi cognosceret se visiuū ⁊ visionē suā. hāc ḡ dicūt cognosci sensus interior: sꝫ nō exterior: hec tn̄ positio est ꝯ̈ria Aris. si bn̄ notet̄. 2. de aīa. ca. de sensu cōi. l. tex. cōmē. 138. Et ꝯ̈ Cōmētatorē cōmē. eodē. Et ꝯ̈ Aui. 6. nāliū. pte. 2. ca. 2. statiꝫ allc̄ato. vult eni formā sensibilis ipressaꝫ in organū eē sensatū veꝝ ⁊ immediatū ⁊ sensuꝫ quodāmō sentire se: vn̄ sic dicit. Sensatū eni certissimū ⁊ ꝓpinquū hoc est ꝑ qd̊ informat̄ sensus est forma sensati: ḡ sentiēs est aliquo mō sentiēs seipm nō corpus sensatū. ipm. n. est qd̊ informat̄ forma q̄ est ꝓpinquuꝫ sensatū: sꝫ extrinsecū est formatū forma q̄ est sensatuꝫ: ꝓcul ergo visus sentit seipm nō curuū cū voluerimus dicere ꝓpingus sensatū: ⁊ in quo iam nō est mediū. Nec ob. dictis Aui. Ari. in de somno cū dixit. Nō. n. visu qdeꝫ videt: qm̄ videt ⁊ iudicat. Itaq꜓ ⁊ pōt discernere: qm̄ alia quedā dulcia sunt ab albis: nec gustu: nec visu: nec ambobus: sꝫ quadā cōmuni particula sensitiuoꝝ omni ⁊ soluit̄ vt scis.

¶ Restat ḡ ſm Aui. mētē ꝙ de istis q̄ttuor opōnib⁹ q̄ ponunt̄ ꝓprie sensui cōi: q̄rū p̊ est oīa sensibilia exterioꝝ sensuū cognoscere. 2ᵃ illa ꝯponere ⁊ diuidere. 3ᵃ ꝑuatiue opposita sensib⁹ apphēdere. q̄rta sensatiōes exterioꝝ sensuū ꝑcipere. p̊ᵃ est opō sensus cōis scđa āt. ⁊ 3ᵃ nullo mō est opō sensus cōis: sꝫ q̄rta est opō sensuuꝫ exterioꝝ ēt. Et iō Aui. non plus voluit in lr̄a eē de operatione sensus cōis q̄ꝫ recipe oīa exteriora sensu ꝑcepta. Qui ḡ supponunt istas q̄ttuor fieri operationes a cōi sensu: ⁊ ex h̄ arguūt non oportere esse aliā virtutē intrinsecā organice distinctā cognoscitiuaꝫ a sensu cōi fundant̄ super falso: non mirū ergo si exorbitant.

D ¶ No. sexto ꝙ illa v̄tus que vocat̄ h̄ phantasia vocat̄. 6. nāliuni formalis. Et aliqn̄ vocat̄ imaginatio ⁊ aliqn̄ imaginatiua: ita qd̊ ista nomina sunt valde equoca ⁊ ſm multas significationes sinonima.

E ¶ No. 7. ꝙ de ista v̄tute q̄ h̄ vocat̄ phātasia: ⁊ est v̄t⁹ apđ Aui. reseruatiua imaginū siue itētionib⁹ in p̊ vētriculo cerebri phi varie sunt loquuti. Quidā. n. dicut hāc nō eē virtutē reſuatiuā sine actuali cognitione. Sꝫ qꝛ actualis cognitio ꝑmanet in sensu cōi notabili tp̄e ⁊ post sensibiliū absentiā: ⁊ aliud est retinere ⁊ aliud cognoscere dicūt in eadē ꝑ̄cipue ꝑte in qua est sensus cōis esse hāc reseruatiuā: q̄ tn̄ remota cognitione actuali nihil reseruat. Et pꝫ ꝙ sine dubio sensus cōis reseruat imagines dū actu cognoscit: sꝫ illa nō ē ista v̄tus quā Aui. vocat phātasiā vł imaginatiuā: qꝛ vult ꝙ reminiscētia ē inq̄sitio itētionū ꝑ imaginē: vł ecōtra qd̊ fit post actualē cognitionē rei cui⁹ reminiscimur. vr̄ ergo Aui. velle ꝙ hec v̄tus reſuat post absentiā cognitionis. Alij dicūt nullā eē v̄tutē reſuatiuā sine actuali cognitione nisi memoriā: q̄ ē in postremo cerebri vētriculo. qꝛ reliq̄ seruātes eēnt frustra cū memoria possit qcqd possunt alie aut aliq̄ alia v̄tus reseruatiua ꝑor. ¶ Sed ista positio est expresse contra Aui. ⁊ eius improbatio statiꝫ videbit̄.

¶ Alij dicūt ꝯformiter ad Aui. ꝙ in p̊ vētriculo cerebri ē v̄tus reseruatiua imaginū post actualē cognitionē: q̄ v̄tus deseruit imaginatiue: ⁊ sensui cōi imediate: ⁊ h̄ ꝓbat̄ experiētia. Nā in somnio qd̊ est ꝓprie somnū sensus cōis cognoscit ex spē reseruata: ⁊ nō in postremo vētriculo cerebri cū nō cognoscat: plerūq꜓ cū d̄ria tp̄is cū q̄ reseruat memoria.

¶ P̄. qn̄q꜓ in somnio ꝑcipimus res per modū p̄teritaꝝ ⁊ tūc operat̄ memoria: qn̄q꜓ v̄o tm̄ per modū p̄sentiū. ⁊ tūc fit immutatio a phantasia: vel aliter assignet̄ rō diuersitatis in istis modis perceptionū q̄ non videt̄ bene posse assignari. ¶ Preterea humiditas anterioris partis cerebri est causa obliuionis somniorum: ⁊ non nisi qꝛ in illa anteriori parte est phantasia reseruās q̄ nimia humiditate ledit̄.

¶ Utrū organū sensus cōis sit cerebrū. Qō. xviij.

Hic solent duo alia dubia moueri. ¶ Primū vtrū organū sensus cōmunis sit cerebruꝫ? ⁊ videt̄ qd̊ sic. ꝑmo. qꝛ a cerebro v̄tus sentiēdi datur oībus mēbris sensitiuis. Nā via a cerebro ad mēbrū sensitiuum clausa tollit̄ sensus mēbri. scđo per h̄ ꝙ leso cerebro notabiliter ledit̄ operatio sensus cōis ⁊ non leso alio mēbro. tertio per h̄ ꝙ memoria ⁊ cogitatiua sunt in cerebro. ḡ decentius est ibi esse cōem sensuꝫ q alijs virtutibus seruit. quarto per hoc ꝙ nō videt̄ si cor esset organū sensus cōis quin posset per aliqd̊ nocumētū cordis ꝓpriū non cōicatū cerebro ledi operatio sensus cōis: cui⁹ oppositū notat experientia: imo v̄sus quācūq꜓ q̄litatē ꝯtingit valde intēse labi cor nō lesa operatione sensus cōis: nisi cōicet̄ cerebro. ḡ ꝑncipalius est in cerebro q̄ꝫ in corde. ¶ Hic videt̄ Aui. in h̄ loco snīa Gal. scđo tegni oppositū vult Ari. in de somno ⁊ vigilia vbi ad lr̄am dicit. Oīa autē habētia sanguinem cor habent principium motus ⁊ sensus principalis.

¶ In hoc dubio credo ꝓpriū organū sensus cōis esse ꝑmū cerebri vētriculū ꝓpter rōnes an̄ oppositū factas ꝑ̄cipue: qꝛ nocito ꝑmo vētriculo ledunt̄ operationes sensus cōis ēt si nullū aliud mēbꝝ inde ledat̄: sꝫ nullo alio mēbro leso ledunt̄ nisi ꝑmo vētriculo cōicetur nocumentum. ¶ Nec video qn eque bn̄ defendi possit ꝙ visio ⁊ auditus ⁊ gustus sunt in corde sicut defenditur sensum cōem esse ibi. ¶ Ad Aristo. pro nūc dr̄ concedēdo qd̊ cor est primū ꝑncipium sensus gn̄ando spūm vitalē ⁊ ipsum cerebro cōicando virtute cuius cerebrū operatur: ex hoc tamē non sequitur ipsum esse organū in quo talis operatio perficitur.

¶ Utrū sit dare vnū sensum cōmunē. Questio. xix.

Secūda dubitatio vtrū sit dare tm̄ vnū sensuꝫ cōeꝫ. Nā videt̄ ꝙ gustabiliū ⁊ tāgibiliū sensatio terminat̄ ad cor tanq̄ꝫ ad mēbrū in quo fit prima eorū occulta cognitio: ⁊ visibiliū ⁊ odorabiliū ad cerebruꝫ: vt dr̄ in de sensato: sꝫ de hoc magis in questionib⁹ dicetur.

¶ No. vlti. ſm cōem viā: qd̊ lꝫ phātasia ⁊ sensus cōis sint in ꝑmo cerebri vētriculo: tn̄ ſm varias ꝑtes. Nam si in eadē ꝑ̄cise parte essent: tunc semꝑ sensus cōis actu cognosceret per hmōi spēs reseruatas cū sint continue p̄n̄tes: de h̄ magis videbit̄ cū de memoria tractabitur ⁊c̄.

¶ Et scḋa qdē est virtꝰ quā medici vocāt cogitatiuā. Sed certificatores vocāt qñqꝫ imaginatiuā: qñqꝫ cogitatiuā. Si. n. īperauerit ei ꝟtus estimatiua aīalis quā postea noīauimus ꝛ ipsam ꝛ ad suā ꝑuenit oꝑationē: vocāt eā imaginatiuā: Et si ꝟtus rōnalis ei īperauerit ꝛ reduxerit eaꝫ ad illud qḋ ꝓdest vocatur virtus cogitatiua.

¶ Determīat de cogitatiua ꝛ estīatiua docēdo eoꝝ dr̄ias. ꝛ diuidit̄ in duas. p̄ de cogitatiua. 2° de estīatiua. ibi 2ª (Et ipsa qdē.) Jtē p̄ notificat ea ꝑ nomē ꝛ noīuꝫ diuersitates. 2° per oꝑōnes ꝛ locū ꝛ dr̄iaꝫ eiꝰ a sensu cōi ꝛ phantasia. ibi scḋa. (Quocūqꝫ tñ mō.) ¶ Dicit p̄ ꝙ vtꝰ 2ª apḋ ꝯputationē Gale. sꝫ 3ª ꝭm eū est illa quā medici vocāt cogitatiuā. Sed tñ certificatores. i. phi qñqꝫ vocāt eā cogitatiuā: qñqꝫ imaginatiuā. Nā qñ ipsa subꝭuit ītellectui dr̄ cogitatiua. qñ vo estimatiue dr̄ imagiatiua. Pōt ḡ ītelligi vl' ꝙ hec v̄tꝰ in hoīe vocat̄ cogitatiua ꝛ sibi corñdēs in brutis: qꝛ nō deseruit ītellectui: sꝫ estīatiue vocat̄ imagiatiua: vl' ꝙ hec v̄tꝰ ī hoīe p̄t vtroqꝫ istoꝝ noīuꝫ noīare: sꝫ diuersis ꝯnotatiōibꝰ. Nā ꝓut subseruit estīatiue ī hoīe est imagiatiua: ꝛ ꝓut subseruit ītellectui cogitatiua. Et h̄ scḋo mō ītelligēdo ꝯcedēdū eēt cogitatiuā eē imaginatiuā: sed non ꝭm p̄mū sensuꝫ.

f ¶ No. 2° ꝙ ꝭuitiū cogitatiue ad ītell'm est repn̄tatio phātasmatū a qbꝰ ītell's abstrahit. Naꝫ hec est v̄tꝰ īmediate q̄ ad formas sensibiles ītellectui seruiēs ꝭuitiū vo eiꝰ ad estimatiuā est: qꝛ imagines in ista recepte ꝛ formate reddunt̄ estimatiue: vñ estīatiua īsensatas ītētiones elicit. Et ꝭꝫ hoc dicimꝰ ꝙ estimatiua reducit imaginatiuā ad id qḋ ei. s. estimatiue ꝓdest ꝛ ꝯuersa hītudo ītell's ꝛ estimatiue ad hanc virtutē vocat̄ īperium illaꝝ v̄tutum respectu istius.

¶ Quocūqꝫ tñ mō fuerit inter hāc ꝟtutē ꝛ p̄mā existit dr̄ia ꝙ p̄ria est recipiēs ꝛ custodiēs id qḋ ad eā ꝑuenit de formis sensu ꝑceptis. Et ista est illa q̄ se exercet in eis q̄ in imaginatiōe recōdita sūt exercitio ꝯponēdi ꝛ diuidēdi: ꝛ singulas efficit forās queādmodū ad ea ꝑueniunt a sensu: ꝛ alias forās ab eis diuersas sic̄ hoīeꝫ q in mōte volat smaragdino. Sꝫ phātasia nō ponit corā te nisi quātū recipit a sensu: ꝛ huiꝰ qdē ꝟtutis sedes est vētriculꝰ cerebri mediꝰ. Et hec qdē virtus est instr̄m ꝟtutis q̄ proculdubio in aīali est occulta cōprehēsiua ꝛ est estimatiua.

¶ Notificat hāc ꝑ oꝑōnes ꝛ locū ꝛc̄. Dicēs qḋ q̄litercunqꝫ vocat̄: īter istā tñ ꝛ illā quā vocamꝰ phātasiā est dr̄ia: qꝛ illa tm̄ recipit ꝛ seruat forās sensu ꝑceptas. ꝛ ista. s. cogitatiua se exercet ī illis formis cōponēdo ꝛ diuidēdo. ¶ Scḋa dr̄ia ē: qꝛ. s. cogitatiua ꝑficit īter se cōponēdo formas sibi a phātasia repn̄tatas ꝯponēdo ꝭꝫ ꝙ apḋ sensuꝫ fuerūt: ꝛ aliqñ al'r nō ꝭm ꝙ apḋ sensuꝫ fuerūt inuēte vt hoīeꝫ q in mōte volat smaragdio. Nā tale nō fuit apḋ sensuꝫ: sꝫ phātasia nō recipit: nec repn̄tat nisi ꝭꝫ ꝙ a sensu. Dicit 2° ꝙ huius v̄tutis sedes ē mediꝰ vētriculus cerebri. Dicit 3° ꝙ hec virtus mīstrat vt instr̄ꝫ alteri v̄tuti q̄ est occulte cōprehēsiua: ꝛ ista alia v̄tus est estimatiua de qua statim dicetur.

g ¶ Circa p̄mū dictū ꝯsidera ꝙ compō ꝛ diuisio v̄tutis cogitatiue nō opꝫ ꝙ sit per affirmationē ꝛ negationē: sꝫ ꝑ cōiunctionē formaꝝ adīuicē simi'r repn̄tantiū: vt gr̄a exempli subm̄ cōplexuꝫ alicuiꝰ ꝓpōnis hꝫ talē ꝯpositionē in se sine affirmatione ꝛ negatione vt hō albus hō volās ꝛc. vtrum aūt hec v̄tus affirmet vel neget dicetur alibi.

h ¶ No. scḋo ꝙ hec v̄tus non tm̄ cōponit formas: sed etiaꝫ eas recipit simpl'r: sꝫ qꝛ in componēdo differt a prioribus. iō compositionē expressit Auic. ꝛ receptionē simpl'r dedit intelligi cum dixit singulas perficit.

¶ Utꝝ phātasia qcqd recipit a sensu recipiat. Q°. xx.

Dubitat̄ hic qꝛ dr̄ ꝙ phantasia nō ponit corā te nisi q̄ꝫtū recipit a sensu. Oppositū hꝫ. 6. nāliuꝫ ꝑte. 4. cap. 2. cū dicit. Aliqñ v̄tus formalis reponit ea que non sunt apprehēsa sensu. v̄tus. n. cogitatiua ꝯuertitur ad formas q̄ sunt in hac v̄tute formali: qm̄ sunt obiectū ipsiꝰ: ꝛ cū eis composuerit aut diuiserit formā possibile est vt reponat in ista. s. v̄tute formali que est phantasia.

¶ Hic no. ꝙ v̄tutes īteriores q̄dā apꝑhēdunt p̄ncipal'r q̄dā secūdario. s. adiutorio alteriꝰ v̄tutis nō rñdet̄ sibi: sꝫ iunctis. ¶ Et sumit̄ hec distictio ab Aui. 6. nāliū. ꝑte p̄ª. ca. vlti. Nūc dḋm qḋ phātasia nō apꝑhēdit p̄ncipal'r nisi qñ recipit a sensu ꝛ ꝑ se nō variādo modū forē recepte: sꝫ qꝛ contingit ꝙ recipiat a v̄tute seq̄nte. s. cogitatiua q̄ nō eētial'r seruit sibi. iō scḋario apꝑhēdit illḋ qḋ nō est apꝑhēsuꝫ sensu. ¶ Aui. aūt h̄ dixit tm̄ p̄n'le oꝑōnē v̄tutis phātastice: ꝛ si dicat̄ p̄t īmutari a v̄tute seq̄nte: ḡ poterit mediate vl' īmediate īmutari ab estimatiua. ꝛ ꝑ ꝯn̄s poterit recipe intētiones. nullo mō sensu ꝑceptas nec ex talibꝰ ꝯpositas. ¶ Dr̄ ꝯcedēdo ꝙ estimatiua p̄t īmutari: sꝫ negaret̄ ꝙ intētiones tales vt amicitie ꝛ inimicitie p̄t recipe ab ea vel alias/nullo sensu ꝑceptas nec ex talibꝰ cōpositas. Nā h̄ v̄tus est cōprehēsiua formaꝝ repn̄tantiū res per modū sensibiliū siue ille veniāt ab intus siue a sensibilibꝰ: sꝫ intētionū repn̄tantiū non sub rōne sensibiliū hoc v̄tus a nulla v̄tute est receptiua. ¶ Et hoc voluit Aui. ꝑte. 4. sexti nāliū. ca. 2. alleg. dū dixit de formali vel phantasia. Jlla. n. non est thesaurus huius forme ꝭm qḋ h̄ forma cōparat̄ ad aliqḋ aut ꝭm qḋ est veniens ab intus vel de foris: sed est thesaurus eius. iō est qꝛ ipsa forma abstracta. hoc modo abstractionis.

¶ Attēdēdū p̄terea ꝭm Aui. ca. statim alleg. qḋ imaginatiua siue formalis p̄t recipe imaginē ab influxu celesti que imago nō fuit in sensu. imo est imago rei future sic̄ accidit in ꝓphetia imaginatiue v̄tutis. ꝛ talis ēt nō est a sensu sibi reddita. Et tu vide modū clarū a dō. Alberto almano in lib. de somno ꝛ vigilia. ꝛ hec talis imago p̄t īmutare sensuꝫ cōeꝫ. ita vt appeat res p̄n̄s eē. ¶ Et ex hoc seq̄t̄ qḋ sensus cōis nō tm̄ recipit illḋ qḋ a sensibꝰ exterioribꝰ sibi reddit̄. Sꝫ multotiēs a formali istā talē imaginē a celestibus īpressaꝫ. ¶ Et iō notāter dixit Aui. in p̄ªꝑte cap. vlt. de sensu cōi. ꝙ recipit ꝑ se ea q̄ reddunt̄ a. 5. sensibꝰ: sꝫ non repugnat per accn̄s recipere a formali ꝛ imaginatiua.

¶ Utrum deficiente sensu de sensibilibus illius sensus scientia habeatur. Questio. xxj.

Sed tunc vr̄ qḋ deficiēte sensu stat hr̄e sciam de coloribꝰ cū imagines coloꝝ possint phātasia recipe per supercelestiū influxū sine sensuuꝫ adiutorio.

¶ Hic p̄t dupl'r dici. p̄ ꝯcedēdo ꝯn̄ē: sꝫ mēs Ari. fuit ꝙ nāli ordīe ꝑ v̄tutes sibi īuicē ꝑ se subordinatas nō acq̄rit̄ nobis scia de sensibili ꝓprio sensus nisi mediāte sensu illo. Nō negaret tñ qn ꝑ accn̄s acq̄ri posset a v̄tute altiori nō subordinata nr̄is v̄tutibꝰ. ¶ Uel scḋo dr̄ negādo ꝯn̄ē. s. qḋ stat deficiente sensu ꝛc̄. hr̄e sciam de sensibili ꝓprio. ¶ Dicitur vlterius qḋ imaginatiua nō pōt recipere formā repn̄tantē rē sub rōne sensibilis ꝓprij nisi p̄mo aliq̄ꝫ talem a sensu receperit. Ueꝝ qḋ queādmodū pōt imaginatiua ītentiones sensibiliū ꝓprioꝝ ꝯiūgere cū intētionibꝰ figure ꝛ magnitudinis cū qbꝰ non fuerūt extra ꝑcepte: ita vi supcelestiū existēte intētione albi. gr̄a exēpli. in phantasia pōt vi supercelestiū fieri īmutatio in phātasia talis vt intētio albi ꝯiūgat̄ cū intētione motꝰ cuiusdā: ꝛ figure cū qbꝰ nec fuit ꝯiuncta vi imaginatiue: nec in sensibus exterioribus: ꝛ tu ꝯsidera.

¶ Circa. 2. dcm̄ ꝯsidera ꝙ experimēto ꝓbatū ē ꝙ si mediꝰ vētriculꝰ cerebri recipet certa nocumēta ledit̄ oꝑatio istiꝰ

õtutis: ⁊ nõ ledit̃ ex lesiõe i alijs vẽtriculis nisi p accñs. Ex h̃ q̃ iserũt medici pbabil̃r organũ hui⁹ õtutis eẽ mediũ ce rebri vẽtriculũ. Et addũt qdã q̃ ps añrior medij vẽtriculi est illa q̃ ẽ hui⁹ õtutĳ organũ: posteriori õo ẽ organũ imãlis õtutĳ q̃ ẽ estimatiua. ¶ Circa 3^m dcm̃ attẽde q̃ õt⁹ estimatiua elicit itẽtiões ɔueniẽtes vl̃ icõueniẽtes adiutorio cogitatiue. Nã gr̃a exẽpli: viso lupo qescẽte cogitatiua vl̃ imaginatiua cõponit itẽtionẽ ei⁹ cũ itẽtiõe mordẽtis: licz apud sensuz nõ sic videat̃: ⁊ ex imagine ita cõposita põt estimatiua elicere intẽtionẽ inimicitie vl̃ discõueniẽtis vbi nisi illa ɔpõ p̃cessisset nõ potuisset estimatiua illã itẽtionẽ elicere. hoc ergo mõ ministrat sibi. Hec exẽplariter dicta sunt.

¶ Et ipsa qdẽ est virt⁹ qua aĩal iudicat q̃ lup⁹ est inimicus ⁊ fili⁹ est dilect⁹: ⁊ qui annonã prebere cõsueuit est amic⁹ a quo nõ est fugiẽdũ. Et hoc iudiciũ ẽm modũ existit nõ rõnalẽ. amicitia.n. ⁊ inimicitia nõ sensu sũt pcepte: neq̃ sensus eas cõprehendit: neq̃ de eis iudicat nisi õtus alia: ⁊ lz nõ sit cõprehẽsio rõnalis: est tñ pculdubio aliq̃ apprehẽsio nõ rõnalis. Homo ẽt plerũq̃ vtit̃ hac virtute in multis suoꝝ iudicioꝝ ⁊ pcedit in hoc: queãdmodum animal non rõnale.

¶ Nũc declãat de estimatiua: ⁊ q̃tuor facit. p̃ notificat eã per suã opationẽ. 2° ponit dr̃iaz iter eã ⁊ alias õtutes noiatas. 3° ostẽdit vnã variã ipsi⁹ denoiationẽ. q̃rto qũo medic⁹ se hz in ɔsideratiõe d̃ ista õtute. 2ª ibi. (Et h̃ qdẽ) 3ª ibi. (Quidã ãt) q̃rta ibi (Et medico) In pte p̃ dicit p̃. q̃ hec õt⁹ est illa p quã aĩal iudicat q̃ lup⁹ est inimic⁹: ⁊ q̃ fili⁹ est dilect⁹ q annonã p̃bere ɔsueuit est amic⁹ a quo nõ est fugienduz. ¶ Dicit 2° q̃ h̃ iudiciũ aĩalis q̃ ab illo q p̃bet annonã nõ est fugiẽdũ ẽ ẽz modũ rõnalẽ. ¶ Dicit 3° q̃ amicitia ⁊ inimicitia nõ sunt sensu pcepte p̃cipue alioꝝ aĩaliuz ab hoie. Ex q̃ dat̃ itelligi q̃ h̃ opatio ẽ alia ab opõne cuiuscũq̃ õtutis p̃cedẽtiũ: q2 nõ cõprehẽdũt nec se exercẽt nisi in pceptis sensu. Ex quo infert q̃ nõ cõprehẽdunt̃ neq̃ de eis iudicatur nisi a õtute alia a p̃cedẽtib⁹. ¶ Dicit vlteri⁹: q̃ lz talis insensibiliũ cõprehẽsio nõ sit rõnalis: est tñ aliq̃ cõprehẽsio nõ rõnalis. ¶ Subdit vltio q̃ hõ vtit̃ in multis suoꝝ iudi-

A cioꝝ hac õtute: sz tñ cũ ista vtit̃ operat̃ tãq̃ aĩal nõ rõnale in hoc q̃ nõ vtit̃ rõne. ¶ Circa p̃^m istoꝝ ɔsiderandũ q̃ õtutis estimatiue opatio q̃ differt a p̃cedẽtib⁹ est intẽtiões nõ sensatas elicere ⁊ in eis se exercere: lz has intẽtiões cõprehẽdat nõ denudatas ab appẽditijs mãe. Judicat ẽt distincte de ɔueniẽtia ⁊ incõuenientia obiecti. hoꝝ õo iudicioꝝ haꝝ intẽtionũ q̃dã facit h̃ õtus p purã nãz ei⁹. q̃dã õo cũ adiutorio experiẽtie. q̃dã õo p q̃ndã silitudinẽ currẽtẽ iter formã pñtatã ⁊ formã aq̃ alias tale insensatũ est elicitum. ¶ Exẽplũ p̃mi. sicut ouis ⁊ agn⁹ q nũq̃ stabulũ exiuit: tñ statiz viso lupo fugit: ⁊ hoc q2 nãl̃r statiz cũ est in estimatiua ouis silitudo lupi est ouis apta intentionẽ hãc inimicitie elicere: sicut lumen nãl̃r calefacit: ⁊ multe sunt tales naturales cautele: sic in puero stãte lippitudie in oculis stringit palpebras non q̃ cognoscat p h̃ lippitudinẽ ab oculo remoueri. Et statiz cũ nascit̃ q̃rit pupillã. ¶ Et hui⁹ rõnez dicit Aui. q̃rta pte sexti nãliũ ɔuenire a cautela ɔueniente a diuia clemẽtia. ¶ Exẽplũ scdi. vt agn⁹ q al̃s nõ vidit hominẽ: sed nũc ab eo portat̃ sibi pabulũ sine dubio a principio ex illo viso nõ habebat nãliter elicere timorẽ: sz cũ pabulũ sumpsit: ⁊ multotiẽs ab eo pabulũ recepit cõiungit intentionẽ ɔueniẽtis q̃ natural̃r a pabulo abstrahit̃ cũ itẽtione isti⁹ portãtis: ita vt tãdẽ multis talib⁹ interueniẽtib⁹ illo solo viso: ⁊ sine pabulo eliciat ɔueniẽtis ⁊ amici intentionẽ: hec q̃ abstractio fit adiutorio experiẽtie. Exẽplũ tertij: sic agnus q ɔsueuit ab hoie õberari viso hoie ẽt alio fugit. Et q latronib⁹ penã passus est cũ in via solitaria hoib⁹ armatis obuiam statiz sine discursu rõnis timet ⁊ refugit. hic tñ terti⁹ reducit̃ quodãmõ ad scdm. Et hos modos tãgit Aui. loco statiz allega. ⁊ in textu p̃^m dedit intelligi: cuz dicit q̃ aĩal iudicat lupũ inimicũ. scdm cũ dixit q annonã p̃bere consueuit est amicus a quo non est fugiendũ.

¶ Circa scdm dcm̃ cõsidera q̃ hoc iudiciuz estimatiue de illo q annonã p̃bere cõsueuit q̃ est amicus non est ẽm modũ rõnalẽ. Duob⁹ modis põt dici non esse ẽm modũ rõnalẽ. Primus modus est: q2 abstractio illa ab estimatiua facta nõ est sine mãe appẽditijs. Rationalis aũt siue scds: q2 nõ fit per discursum illatiuũ sicut multa rõnalia indicia. B

¶ Circa tertiũ dcm̃ attẽde: lz forte esse amicũ in re sit idez qd esse albũ vel dulce: nõ tñ eadẽ rõnem dr̃ aliqd amicũ ⁊ album: sunt ergo amicitie ⁊ inimicitie intentiones que nõ recipiunt in sensu: virtus ergo istas recipiens est alia a precedentibus. Reliqua patent. C

¶ Et hec qdẽ virtus diuidit̃ a phantastica: qm̃ phantasia sensu pcepta retinet: ⁊ hec in pceptis sensu intẽtiones discernit non sensu pceptas: ⁊ separat̃ ab ea quã imaginatiuã vocam⁹: ⁊ cogitatiuã: qm̃ illi⁹ opationes nullũ sequit̃ iudiciũ: sz istius opationes non solũ iudiciũ: sed ẽt iudicia sequit̃: ⁊ illius opationes sunt in sensu perceptis cõpositionẽ facere: ⁊ istius operatio in sensu perceptis iudicare intẽtiones extra sensuz: ⁊ queãdmodũ in animali sensus est iudicans de formis sensu perceptis: simil̃r existimatiua est iudicans de intentionib⁹ illarũ formarũ que ad existimationẽ perueniunt ⁊ nõ ad sensum.

¶ Nunc ponit Aui. dr̃iam inter estimatiuã ex vna parte: ⁊ imaginatiuã ⁊ cogitatiuaz ex alia parte: ⁊ dicit q̃ hec differt a phantasia: qm̃ phantasia sensu percepta retinet: sed ista ex perceptis sensu elicit intẽtiones nõ perceptas sensu. ¶ Scdo dicit: q̃ differt a cogitatiua in duob⁹: vnuz est q̃ operatiões cogitatiue nullũ sequit̃ iudiciũ: sed operatiões estimatiue sequunt̃ multa iudicia. alterũ est q̃ cogitatiua facit cõpositionẽ in intẽtionib⁹ perceptis sensu vel saltem perceptibilib⁹: sed estimatiua in illis cõprehẽdit: ⁊ ex illis elicit intẽtiones nõ pceptas sensu. Et queãdmodũ in aĩali ẽz vnã expõnẽ ẽ sensus iudicãs de formis sensibilib⁹. i. cõprehẽdẽs ⁊ ɔponẽs foras sensibiles. ita estiatiua iudicat d̃ intẽtiõib⁹ illaꝝ formaꝝ sensibiliũ. q̃ itẽtiões veniũt ad estimatiuã: nõ ad sensuz. Primũ dcm̃ claꝝ est ex supradictis. D

¶ Pro scdo ɔsidera: q̃ nomẽ iudicij qñq̃ sumit̃ large pro oĩ cõplexa cogitatiõe. ⁊ isto mõ dr̃ h̃ q̃ est sensus iudicãs. Et hoc mõ dr̃ in pte scda sexti nãliuz. ca. 2. cũ dixit. Et in h̃ differt apph̃ẽsio iudicãtis sensibilis. ⁊ apph̃ẽsio iudicãtis imaginabilis ⁊c̃. Scdo mõ sumit̃ iudiciũ stricte p apph̃ẽsione cõpleta p intẽtiões nõ sensu pceptas: ⁊ h̃ est in estimatiua: nõ in p̃cedẽtib⁹ õtutib⁹. Et hoc modo dixit hic Aui. cũ dixit q̃ operationes illarũ nullũ sequit̃ iudicium.

¶ Mihi tñ vr̃ q̃ iudiciũ pprie sit cognitio quã nõ subsequẽte cognitione seqtur inclinatio appetit⁹: ⁊ est aptus sequi volũtaria opatio. Nũc aũt aliq̃ talis est cognitio in organo sensus: ⁊ pz h̃ in pũctura cuius pceptionẽ seqtur fuga mẽbri. Sil̃r ẽt in estimatiua ⁊ intellectu: sz cognitionẽ imaginatiue vel cogitatiue nõ imediate seqtur appetit⁹ inclinatio ad motũ voluntariũ: verũ ẽm hunc modũ ponenda est virtus imaginatiua: iperfecta: in eodẽ organo cũ sensu ⁊ secũ cõiuncta de qua intẽdit Aris. 2. de aia. tex. cõmẽ. 20. ⁊ Cõmẽtator. cõmen. eodẽ. ⁊ hãc vim vocaret h̃ Aui. sensum iudicantẽ de intẽtionibus sensibilibus: que. s. elicit

imperfecte cognitionē cōueniētie vel incōueniētie obiorū ꝫ ꝙ ſunt ſenſibilia ꝛ i p̄ntia. In abſētia vō eſtimatiua vl' intellect⁹ iudicat ꝛ limitati⁹. ¶ Sꝫ cogitatiua vl' imaginatiua de q̄ ſupra nullū facit de tale iudiciū nullū igit' ſeq iudiciū ad eaꝝ opōnes ē ipſas nō facere iudiciū: ꝛ h mō ſenſus iudicat ꝛ eſtimatiua. ¶ Qđ aūt dic. 6. nāliū pte 2ª. c. 2. iudicātis imaginab lis: credo ꝙ ly imaginabilis dtermiat illū terminū app̄hēſio: ꝛ ſit in recta. i. app̄henſio imaginabilis aialis iudicātis. ibi. n. determiat de gradib⁹ abſtractionū iſtarū virtutū q pertinēt ad apprehenſionē: nō ad iudiciū.

Idē Ga. terapen. 2. c. 7. ¶ Quidam autē hominū ſunt qui preſumūt ꝛ hanc virtutē imaginatiuā vocant ſed non tñ curamus: q2 de noibus non diſputamus: ſed intentiones ꝛ dr̃ias intelligere debemus.

¶ Ponit ei⁹ aliū noiationē dicēs. qdā p̄ſumūt hāc vocare imaginatiuā: ſꝫ nos de noib⁹ nō curam⁹ dūmō intētiones ꝛ rerū differētias intelligamus. Et hec pars eſt clara.

¶ Et medico qdē nō ē curādū vt hāc v̄tutē ſciat. Impedimēta nāqꝫ opationū ei⁹ ꝛ ipedimenta opationū aliaꝝ v̄tutū q̄ ſunt añ q̄ ipa ſequentia ſunt ſic. phātaſia ꝛ imaginatiua ꝛ memorialis quā poſtea noiabim⁹: ꝛ medicus qdē nō curat niſi de virtutibus ex quibus cū in ſuis impedimentis accidit leſio prouenit egritudo.

¶ Oſtēdit qūo medicus circa huius v̄tutis ꝯſiderationē ſe dꝫ hr̃e. ꝛ p̄ facit h ſcđo. remouet dubiū. ibi. (Qꝛ ſi leſio.)

¶ Dicit p̄. ꝙ medic⁹ nō curat ſcire hāc v̄tutē. pbat'. q2 medic⁹ nō curat ſcire hāc v̄tutē: cui⁹ opōnes nō ledunt' niſi pp ipedimēta accñtia in v̄tutib⁹ p̄cedētib⁹ eā: ꝛ eſtimatiua eſt hmōi. ipedimēta ſuaꝝ actionū ſequnt' ipedimēta v̄tutis que ſunt añ ipſaꝫ. ſ. phantaſie imaginatiue ꝛ memorialis: quā poſtea noiabim⁹. ꝛ maior huius rōnis pbat'. q2 medicus nō curat ſcire v̄tutes ex qb⁹ cū acciderit leſio opationū in ſuis ipedimētis. i. pp̄ter ſua ipedimenta p̄uenit egritudo. modo v̄tutes: q̄rū opationes nō ledunt' niſi pp̄ter leſionem alterius operationis nō ſunt tales ꝙ ex leſione earū in ſuis ipedimentis proueniat egritudo.

¶ Utꝝ ex alicui⁹ v̄tutis leſiōe nulla egritudo ſeq̄t'. qō. xxij.

Hic cadūt due dubitatiōes. ¶ Pria qūo dicim⁹ ex v̄tutib⁹ cū acciderit leſio i ſuis ipedimētis p̄uenit egritudo. Ur̃. n. ꝙ poti⁹ ex egritudine p̄uenit leſio: nō eꝯ. ¶ Ad h dr̃. ꝙ nō ē itētio Aui. ꝙ ex leſiōe v̄tutū fiat egritudo: lꝫ h ſit poſſe ſꝫ itētio Aui. ē ꝙ ex leſiōe v̄tutis p̄uenit egritudo. i. lꝫ iferre leſionē eſſe pp egritudinē imediate: ita ꝙ de illa v̄tute curat medic⁹: q̄ cū fuerit leſa p̄ter natural'r licebit inferre aliqđ ſuoꝝ ipedimētoꝝ. i. aliquaꝫ cām illā virtutē imediate impedientē eſſe egritudinē.

¶ Utrū ex v̄tutis ipedimēto egritudo ſequat'. Qō. xxiij.

Secūda dubitatio. q2 vr̃ ꝙ nulla vt⁹ ſit corpea in viuēte: qn ex ei⁹ leſione ad hūc ſenſuꝫ p̄ueniat egritudo. Nā q̄cūqꝫ v̄tus ledit' ab itrinſeco illa ledit' ab aliqua diſpōne p̄ter nāꝫ in mēbro p ſe ꝛ imediate ledēte opationes. Ois aūt talis diſpō eſt egritudo: vt dr̃ ſupra.

E ¶ Hic dr̃ notādo: ꝙ nō ois diſpō in corpe hūano inuenta imediate ꝛ ſenſibil'r ledēs opatiōes eſt egritudo vt clauſura oculoꝝ pēdens a manu cooperiēte. Nā ad hoc vt aliq̄ talis diſpō dicat' egritudo requirit' ꝙ ab ipſa eſſential'r p̄ueniat nocumētū in opatione aialis: ꝛ intelligo ab illa diſpōitione eſſential'r p̄uenire nocumētū per quā tollit' per ſe aliqđ debitū ꝛ itrinſecū nāle inſtr̄ꝫ v̄tutis ad opandū: vl' q̄ includit formal'r debiti inſtr̄i carētiā. Nūc pꝫ ꝙ ſtātibus nālib⁹ inſtr̄is intrinſecis v̄tutis ad opanduꝫ. Aliq̄ ſunt diſpoſitiones opatiōes ſenſibil'r ipediētes: ſicut intēſa cogitatio impedit viſionē. Et dolor in vno mēbro prohibet delectationē in alio. tales ergo nō dicunt' egritudines.

¶ Nota ſcđo. ꝙ nulla diſpoſitio dr̃ egritudo reſpcū operationis leſe: niſi operationis leſionis ipſa diſpoſitio ſit cauſa imediata. pꝫ ex diſpoſitione egritudinis. F

¶ No. 3°. ſm q̄ſdā cogitatiuā nō differre ſubo ab eſtimatiua: ꝛ nō ledi eſtimatiuā in ope niſi p h ꝙ cogitatiua nō bn̄ ſibi miſtrat. Et qb⁹ pꝫ ꝙ ſi accidit leſio in ope eſtimatiue n̄ poterim⁹ ex h arguere i corpe eē egritudinē reſpcū opationū eſtimatiue: q2 mala ꝯpl'o vl' cōpō medij ventriculi cerebri nō ledit eſtimatiuā niſi mediāte leſione cogitatiue. q̄ talis mala cōpl'o nō dr̃ egritudo reſpcū opatiōis leſe eſtimatiue: q2 nō eſt ei⁹ imediate cā: nec opatio leſa cogitatiue eſt egritudo reſpcū opōnis eſtimatiue: q2 nō obſtāte ꝙ ipa ſit diſpō corpis imediate ledēs opōnes: tñ nō p ſe ꝛ eſſential'r ledit opationē: cū ipſa nō includat in ſe formal'r defectū alicui⁹ itrinſeci inſtr̄i nāl'r v̄tuti ſubordinati: vt pꝫ ꝯſiderāti. G

¶ Quidā tñ volūt ꝙ medic⁹ curat ſcire hāc v̄tutē: ſꝫ non multū: q2 raro ledit' opatio ei⁹ niſi pp egritudinē ledētē aliaꝫ v̄tutē p̄cedētē. ꝛ h ſufficit Aui. Et eodē mō dn̄t ſi q̄rat'. vtrū opatio hui⁹ v̄tutis poſſit ledi nō leſa opatiōe p̄cedentis v̄tutis: dn̄t ꝙ ſic. ſꝫ q2 h ē raro: iō medic⁹ nō ml'tū curat.

¶ Qꝛ aūt hui⁹ v̄tutis opatio ledit' ſine alteri⁹ leſione: pꝫ in exēplo poſito a Ga. 3. de accñti ꝛ mor. de illo ifirmo q vaſa pp̄io noie noiabat: ſꝫ neſciebat qđ p̄leq debuiſſet ſi p̄ijceret: ꝛ iō iterrogabat ſi p̄ijcere dēret. vr̃ q̄ in eo eſtimatiuā leſaꝫ eſſe: q2 nō recte de cōmodo vel incōmodo iudicabat.

¶ Seq̄ndo tñ p̄mā rñſionē ad 2ᵐ dubiū. ꝛ textū Aui. h dr̃ ꝙ in illo Gal. ifirmo cogitatiua leſa erat. nō. n. cōponebat intentionē fracti cū intētione vaſis cadētis vt debuiſſet cōponere ꝛ hec eſt opatio cogitatiue. ꝛ iō Gal. dixit allegato loco qđ tñ ſi eijcerent' cōtingeret ignorabat: q2 ignorabat ꝙ frangi deberēt. Intentio vero fracti: vel eius qđ frangitur eſt ſenſibilis ꝛ non propria eſtimatiue ꝛc̃.

¶ Qꝛ ſi leſio accidit opationi alicui⁹ virtutis cā ipedimēti qđ accidit p̄us opationi alteri⁹ virtutis q̄ ei: fueritqꝫ impedimentū illud ſecū maliciaꝫ cōpl'onis alicui⁹ mēbri aut corruptionē cōpoſitiōis ſufficit medico vt ſciat ipedimētū illđ pp̄ter malitiā cōpl'onis mēbri: aut ſue cōpōnis corruptionē accidiſſe ad hoc vt cū medicina ei ſubueniat aut ipꝫ ab eo cuſtodiat: ꝛ nō curat ſcire diſpōnē virtutis: cui qđ accidit: nō accidit niſi alio mediante poſtq̄ ſciuerit diſpōnem eius cui accidit illud qđ accidit ſine medio. Idē Ga. 3. p̄i. ter. 7. a. 3. buis doc. p̄mo.

¶ Remouet du^m. Poſſet qs dicē. Si aliq̄ vt⁹ in ſua opatiōe ledit'. nōne ſp de tali leſione curat ꝯſiderare medic⁹? Et rñdet ꝙ ſi leſio alicui v̄tuti accidit ſolū p leſiōis opōnis v̄tutiſ p̄cedētiſ: ꝛ leſio p̄cedentiſ v̄tutiſ fuerit imeᵗᵉ ſecuta malitiā cōpl'onis vl' corru^nem vl' ꝯpōne alic⁹ mēbri: tūc medico ſufficit cogſcē illā leſionē q̄ imeᵗᵉ accidit pp malitiā cōpl'onis vel ꝯpōnis ad h vt ſuccurrat illi mēbro malā ꝯpl'onē vl' cōpōnē remouēdo cū medicia: aut vt mēbꝝ ab ill' ifirmitatib⁹ cuſtodiat: ꝛ ñ curat ſcire diſpōnē v̄tutis cui ipedimētū qđ accidit nō accidit niſi mediāte alio ipedimēto: niſi poſtq̄ ſciuerit illud ipedimētū qđ ſine medio ſeq̄t' malitiā cōpl'onis vl' cōpōnis corruptionē. Et certū eſt ꝙ h dictū eſt limitatiuū p̄cedētis. Nā nō eſt dicēdū ꝙ medic⁹ nō curat ſcire ipedimēta que eſtimatiue accidūt abſolute: ſꝫ nō curat ea ſcire. Poſtq̄ ſciuerit ipedimenta virtutū aliarū ad que ſua ſequuntur ꝛ que imediate ſequnt' egritudinē.

¶ Tertia vero illaꝝ quas nominant medici eſt q̄nta aut quarta cum certificauerim⁹ que eſt virtus ꝯſeruatiua: ꝛ memorialis: ꝛ eſt theſaur⁹ ei⁹

qd puenit ad existimatiuā de intētionib⁹ in pce ptis sensu extra formas eo℞ sensu perceptas: sicut phantastica est thesaurus eius qd peruenit ad sensuʒ ex formis sensu perceptis: ⁊ eius qui dē locus est posterior cerebri ventriculus.

¶ Determiat de mēoratiua vtute. Et diuidit in duas. p̄ determinat d hac vtute qd sit: ⁊ in q̄ mēbro. 2° remouet dubiuʒ. ibi 2ᵃ. (Hic tñ.) ¶ Dicit ꝙ vt⁹ tertia quā ponūt medici est q̄rta vł qnta cū certificauerimus de nūerū vtutū. ¶ Dicit 2°. ꝙ hec est vt⁹ reseruatiua ⁊ memorialis. ¶ Dicit 3°. q̄ ad hāc ptē. ꝙ hec vt⁹ est thesaur⁹ ei⁹ qd ꝯprehēdit estimatiua de reb⁹ pceptis sensu extra foras. i. imagies sensu pceptas: queadmodū dictū est supra ꝙ phātastica est thesaur⁹ eius qd puenit ad sensuʒ de formis sensu pceptis. ¶ Dicit q̄rto. ꝙ loc⁹ ⁊ sedes hui⁹ vtutis est posterior vētriculus cerebri.

Memo ria². ¶ Circa p̄ᵐ dictū scitū est supra quō h a Gal. dicat̄ 3°. ⁊ ab ¶ Circa 2ᵐ dcm̄ ꝯsidera. ꝙ memoria dr̄ equo. (Aui. qnta.

A ce de duab⁹ vtutib⁹ diuersis ēt loco operandi. Nā p̄ dr̄ de vtute cognoscitiua p spēʒ reseruatā sub rōne pteriti: ⁊ p̄us cognitivt pōt colligi in lib. de memoria ⁊ reminiscētia ab Ari. cū dr̄ ꝙ ē passio pmi sensitiui p se. ⁊ ab Auer. loco eo dē dū dixit. Actio. n. vtutis remēoratiue est facere repn̄tari post ei⁹ absentiā intētionē rei imaginate ⁊ iudicare illaʒ intētionē esse q̄ añ sensit ⁊ imaginabat̄. ¶ Aliqñ vo sumit̄ memoria p vtute: vt est seruatiua intētionū vel imaginum post actualē ꝯsiderationē actuali ꝯsideratiōe cessāte: vt ex Ari. sumit̄ in de mēoria ⁊ reminiscētia. dū dixit. Opʒ intelligere talē aliquā factā p sensum in aīa ⁊ in pte corpis hn̄te ipaʒ velut picturā quādā passionē cū dicimus habitū esse memoriā. Si g̃ mēoria est talis habit⁹ picture. g̃ memoratiua est vtus in q̄ h est habit⁹: ⁊ illa est reseruatiua: vt pʒ.

B ¶ Attēde 2°. ꝙ sumēdo memoriā p vtute cognoscitiua p̄teriti p modū pcogniti. vł p vtute reseruatiua adhuc ē varietas in mō loq̄ndi aucto℞. Quidā. n. p memoratiuā itelligūt oēʒ interiorē vtutē cognoscitiuā p̄teriti p modū p̄cogniti. ⁊ h gn̄ali mō loq̄ndi loq̄t Ari. in d memoria ⁊ reminiscētia. ⁊ silr̄ oēʒ vtutē reseruatiuā imaginū vel intētionū post absentiā actualis ꝯsideratiōis quō ēt ibi loq vr̄ Ari. ⁊ isto mō phātasia de q̄ supra diceret̄ mēoria. Aliq vo per imaginatiuā itelligūt tm̄ vtutē reseruatiuā intētionuʒ non sensata℞ aut cognoscitiuā p tales intētiones sub rōne p̄cogniti. Et isto mō loq̄t Aui. h ⁊ in. 6. nāluʒ locis aliis. Et h ēt mō sola estimatiua vel virt⁹ reseruatiua in postremo vētriculo est memoria: ⁊ est vtus a phantasia distincta.

C ¶ Nota tertio. ꝙ vtus memoratiua h mō vltimo accepta nō est intentionū reseruatiua: sed ēt imaginū: queādmodū estimatiua: nō solum cognoscit per intētiones nō sensatas: sed ēt per sensatas. Est g̃ ista virtus nō solū thesaurus eius qd abstrahit estimatiua a formis perceptis sensu principaliter: sed ēt reseruat imagines: sed phantastica nō nisi imagines reseruat. ¶ Quartū dictuʒ est clarū: qꝛ experientia notat ꝙ leso postremo ventriculo ledit̄ hec virtus.

¶ Hic vero est locus ꝯsideratiōis phice vtruʒ virtus cōseruatiua ⁊ memorialis ⁊ virtus q̄ reducit illud qd est absens ad memoriaʒ ex eis q̄ ab existimatiua sunt reposita sit virt⁹ vna aut virtutes due. Medico tamē nō ē inde curādū: qm̄ nocumenta que eis qualitercunq̄ sint accidunt sunt homogenea. sunt. n. nocumēta que in ventriculo cerebri posteriori accidūt: vel de genere cōplexionis vel de genere cōpositionis.

¶ Remouet duo dubia. scdʒ ibi. (Uirt⁹ vo.) ¶ Dicit p̄. ꝙ h eēt loc⁹ ꝯsideratiōis phice. vtrū virt⁹ ꝯseruatiua q̄ dr̄ memorialis: ⁊ vt⁹ q̄ reducit illud qd est absēs a mēoria de eis q̄ sunt reposita ab estimatiua sunt vt⁹ vna vel plr̄es. Et sub dit ꝙ de hac q̄ōne medico nō est curādū: qm̄ nocumēta q̄ q̄litercunq̄ sunt in opib⁹ illa℞ vtutuʒ sunt hōgenea: qꝛ sunt solū lesiōes q̄ accidūt ex nocumēto posteriori vētriculo cerebri siue de gn̄e male ꝯplōnis vł male cōpōnis ⁊ supple vnitatis. ¶ Pro itellectu ptis ꝯsidera ꝙ in actu memorandi aliquā opʒ ponere vtutē q̄ reducat ad actualē apprehēsionē: intentionē reseruatā. Modo dubiū est vtruʒ hec virtus que reducit intentionē q̄ erat absens: qꝛ nō actualiter immutās cognoscitiuā ad hoc vt actu immutet sit virtus alia a reseruatiua qꝛ aliud est seruare ⁊ aliud imutare. D

¶ Et sic vr̄ ꝯsentire Auer. in de memoria ⁊ remi. ca. 2. cuʒ dixit. Et iā diximus ꝙ virt⁹ cōseruatiōis ⁊ virt⁹ rememoratiōis est idē in subto ⁊ due fm̄ modū. Et silr̄ in pn̄° capli cū dixit. Declaratū est igit̄ ex h sermone hic eē vtutes tres. s. vtutē q̄ facit pn̄tari intētionē imaginis illi⁹ ⁊c̄. Ecce ꝙ illā q̄ facit pn̄tari vt sic ponit vnā vtutē. hoc g̃ mō intelligendo hāc dubitationē supponēdū est ꝙ in postremo vētriculo ē vtus q̄ facit reduci itētionē actualē ꝯsiderationē ⁊ estimatiua ab illa patit̄ memorandi. Est g̃ hec virtus eadē subiecto cū reseruatiua intentionū. ⁊ iō nocita vna nocet̄ reliq̄. Et nocumēta illis vtutib⁹ accn̄tia sunt homogenea: ⁊ so. n̄ cōtingētia per se ex lesione in postremo cerebri vētriculo. Hac igit̄ de cā medicus non curat de inquisitione istius distinctionis. Et hoc mō expōnis lr̄a non hʒ dubitationem.

E ¶ No. scdo ꝙ apud Marsiliū ⁊ q̄si oēs alios h Aui. intēdit dubitare vtrū virtus q̄ vocat̄ reminiscibilis sit eadē cū memoratiua reseruante. Sed puto hoc nō esse verū. Naʒ virtus reminiscitiua est virtus querēs inuenire aliqd oblitū. Modo cōstat ꝙ hec virtus apud Aui. est estimatiua vt pōt colligi parti. q̄rta sexti nāliū. c. 4. dū dixit. Sʒ recordatio q̄ est ingeniū renouādi qd oblitū nō inuenit̄ vt puto: nisi in solo hoīe. cognoscere eni aliqd tibi fuisse qd deletū est nō est nisi vtutis rōnalis ⁊c̄. Ecce quō virtutē reminiscitiuā vult hic cognoscere. ¶ Idē pōt colligi ab Auer. ⁊ in de memoria ⁊ reminiscentia. c. 2. Et ab Ari. expresse in eodeʒ lib. c. 3. vbi dixit ꝙ reminisci est vt qdā syllogismus ⁊ qdā q̄stio. ¶ Ex quo apparet. ꝙ si per hāc virtutem q̄ reducit illud qd est absens Auic. intelligeret reminiscentiam: qd nō esset verū ꝙ nocumenta que illis virtutibus accidunt sunt homogenea: nā bene reminiscitiui sunt male rememoratiui ⁊ ecōtra: vt in eodē lib. Arist. circa p̄ncipium dicit. Stabit ergo per aliquā transmutationē fieri lesionē in memoria nullo modo lesa reminiscētia. ergo his rōnibus nō puto ita intellexisse Aui. sed vt supra dixi.

¶ Utrū aliq̄lis noticia remiscētie ⁊ oīe ei⁹ hēat̄. Q̄ō. xxiiij.

Et tamen aliq̄lis notitia reminiscentie hēat̄ ⁊ oīe ei⁹: aut memoria: videam⁹ p̄ q̄ operatio sit reminisci. scdo cui⁹ vtutis sit. 3° q̄ est cā inuētionis obliti p aliud p̄us inuentū. q̄rto in qb⁹ aīalib⁹ inueniat̄ reminiscētia. ¶ Propter p̄ᵐ attēdēdū. ꝙ cū alicui⁹ fuerim⁹ obliti nō ex toto: sed qꝛ nō ad libitū r̄ndet ei⁹ memoria. multotiens nos q̄rim⁹ inuenire istud oblitū discurrēdo per multa alia a nobis p̄cognita: ⁊ q̄nq̄ hoc mō inuenimus intentū. ¶ Tūc ergo dicim⁹ reminisci cū obliti alicuius q̄rim⁹ ei⁹ inuentionē per prius cognita a nobis: ⁊ tandē in illius attingimus cognitionē: nō per modū illationis vni⁹ ex alio: sed per modum ordinate imutationis vnius post aliud reminisci ergo est aggregatū ex ista inquisitione cum inuentione p̄cogniti per moduʒ p̄cogniti: ita ꝙ nec sola inq̄sitio nec sola inuētio est reminisci sʒ aggregatū. Cū Arist. in de memoria ⁊ reminiscētia dicat reminiscentiā eē quodāmō q̄ōnem ⁊ esse quedā syllm̄. Et in eodē loco ꝙ multotiens querētes nō reminiscunt̄. hec oīa nō bn̄ saluant̄ nisi ponamus aggregatū ex inquisitione ⁊ inuētione esse reminisci: sicut silus est aggregatū ex pmissis ⁊ ꝯne ex hoc. pʒ r̄nsio

scđi. Nā reminiscētia nō est opatio: nisi aut rōnalis v̄tutis aut estimatiue que decorat̄ rōnabilitate: vt dicit Aui. 6. nāliū. parte 2 ca. q̄rtis. cū talis inq̄sitio discursus a nulla inferiori v̄tute possit. ¶ Pro tertio dōm vt sumit̄ ab Arist. in de memoria 2 reminiscentia. q᷑ mot⁹ facti ꝯ̄ñter vel multotiens: vel imagines ꝯ̄ñter facte in aīa sunt apte ꝯ̄ñter moueri: ita vt se representēt: 2 p̄ma mouēte scđa est aptior ad mouēdū: nō q᷑ nec̄io motū p̄me sequat̄ motus scđe: sed q2 per motū p̄me sit scđa aptior ad imutandū. ¶ Ex his ēt p3 solꝰ q̄rti. Nā q2 reminiscētia est opatio intellectus: aut estimatiue que est decorata rōne. Et iste nō nisi in hoīe inueniunt̄ ideo solus hō inter aīalia est reminiscitiuus.

¶ Virtus v̄o cōprehēsiua q̄ est vna de virtutibus aīe cōprehēsiuis est hūana rōnalis. Et medici virtutē existimatiuā nō ꝯ̄siderauerūt ꝑpter cām quā diximus: ideo hanc virtutē nō cōsiderauerūt. Nō. n. fuit eoꝝ cōsideratio nisi in operationibus triū virtutū tm̄ 2 non in alijs.

¶ Mouet scđm dubiū. vtrū de rōnali d3 medicus tractare. Et dicit q᷑ nō. q2 si de estimatiua propter rōnē dictā nō curat: tunc multo minus de intellectu 2c̄.

¶ De virtutib⁹ aīalibus motiuis. Cap. vj.

De mā vide sup̄ p̄ʰ huius doc. 3. c. de elr̄is.

Motiua v̄o virtus est illa que chordas contrahit 2 laxat propter quod mouentur membra 2 iuncture dilatatione sua 2 flexione.

¶ Hoc est sextū caplm̄ doc. sexte p̄ᶜ fen. p̄mi cañ. Aui. in quo postq̄3 Aui. determinauit in p̄cedenti de v̄tutib⁹ aīalibus cōprehēsiuis determinat de v̄tutib⁹ aīalib⁹ motiuis.

f ¶ Ubi ꝯ̄siderādū. q᷑ motuū q reperiunt̄ in aīalib⁹ quidā sunt cōes corporib⁹ aīatis 2 inaīatis: vt descēdere pp grauitatē: vel ascēdere ꝑpter leuitatē. Quidā v̄o sunt in solis aīalib⁹ inuenti nāliter: vt ambulatio: natatio: 2 locutio: 2 silr̄es. Intētio v̄o in isto caplō nō est tractare de v̄tutibus motiuis p̄mo mō acceptis: sed de scđo modo acceptis.

Motus duplices

¶ Aduerte scđo. q᷑ cū motus dicat̄ de motu locali: 2 motu alteratiōis: 2 motu augmētationis. Hic tñ solū de v̄tutibus pro quāto sunt motiue motu locali determinat Auic.

G ¶ No. 3°. q᷑ motuū q ꝑprie sunt in aīalib⁹ qdā a medicis vocant̄ mere nāles: sicut mot⁹ pulsus: vt. 10. tertij. de s̄mone vl̄i anhelit⁹. Et Gal. in lib. de vtilitate pulsus. ad finē. 2 de vtilitate respiratiōis. 2 in lib. de disn̄ia. 3. c. 2 silr̄ motus villoꝝ venaꝝ in attrahēdo sanguinē: vt pluries tertio v̄tutū nāliū. 2 in de motib⁹ liq̄dis. ¶ Aliq̄s est pure volūtarius: vt q fit per se a v̄tute musculi recepta a cerebro in seq̄ndo volūtatē vel appetit⁹ sensitiui iperiū: vt āmbulatio natatio motus pleriq̄3 alij: vt ēt a Gal. sumitur in lib. de motibus liquidis. ¶ Quidā vero sunt mixti ex nāli 2 voluntario: vt motus palpebraꝝ: 2 motus anhelit⁹: 2 deglutitio: 2 nālis vrine 2 fecū expulsio. Nā in istis motib⁹ nō tm̄ ꝯcurrit v̄tus nālis: vel tm̄ v̄tus volūtarie motiua: sed ambe vt sumit̄ hac summa ab Aui. c. seq̄nti. ¶ Et sunt isti duorum modoꝝ: qm̄ aliq̄s talis fit a mēbro in quo nāliter est v̄tus volūtarie motiua: sicut mot⁹ palpebraꝝ: s3 cōcurrēte aliq̄ v̄tute nāli nō subiecta ꝑ se voluntati: aliq̄s aūt fit a mēbro nāliter mobili: 2 nō per se subiecto volūtati vt trāglutitio que fit de meri: qđ nō est ꝑ se volūtati subiectū: sed iuuat̄ a mēbro volūtarie motiuo. ¶ Motuū. n. volūtarioꝝ. qda3 est volūtarius de intētione p̄ᵃ: 2 est q̄cūq̄3 mot⁹ fit per se ab instr̄o nāliter subordinato volūtati vel appetitiui in sequēdo volūtate vel appetitus iperiū siue cū tali cōcurrat mēbru3 vel v̄tus mere nāliter motiua siue nō. vnde in libello de motib⁹ liq̄dis sic habet̄ ad lr̄am. ¶ Restat cū ꝯcordes sum⁹ q᷑ lacerti qñ meatuū extremitates cōprimūt nō egredit̄ q̄cq̄3 ab eis: qñ v̄o ab actione eius arcet̄: qđ in illis existit meatib⁹ egredit̄. ¶ Merito ergo dicit obiector q᷑ illđ qđ egredit̄ ab illis meatib⁹ cum relaxatio vincit: illi q̄ppe lacerto cōtingit actio nō volūtaria: q fit per v̄tutē tm̄ naturalē: 2 qđ egredit̄ ab eis eo manēte in sua cōplōne cū suffragat̄ lacertus illis cōueniēs instrumētis extrinsec⁹ actio fit volūtaria: veraciter erit s̄m intentionē p̄mā vel viā: vel semitā p̄mā: vel q̄liter voluerit noīare. Et nō est dubiu3 q᷑ illa expulsio p̄cipue per viam intestinoꝝ fit cōcurrēte nāli virtute illoꝝ circūdantiu3 intestina: vt sumit̄ ibidē a Gal. 2 tertio virtutū nāliū. 2 q̄rto de vtilitate partiū. Alius autē vocat̄ motus volūtarius de intētioue scđa. 2 est motus qui fit per se ab instr̄o per se subordinato voluntati vel appetitui mediāte spiritu aīali: nō insequēdo voluntatē: vel appetitus iperiū vel motus per accñs factus ab eis instrumentis in sequēdo voluntatis iperiū: itaq̄3 motus voluntarius de intētione scđa est duob⁹ modis: vel q2 per se fiat ab instr̄o virtutis volūtarie motiue: sed nō sequēdo voluntatē vel appetitus iperiū: vt est motus palpebraꝝ: 2 qda3 anhelitus. vel q2 fiat per accidēs ab instr̄o voluntarie motiuo: 2 in hoc sequēdo imperiū voluntatis: sicut est exitus sup̄fluitatis a fiteri musculis in sua nāli dispōne existētib⁹: s3 iperio volūtatis nō cōstringentib⁹ anū. Et hoc ad lr̄am sumit̄ a Gale. in de motib⁹ liq̄dis. vbi sic hr̄ imediate post textū supra allegatū. Et siquidē intendit illorū lacertoru3 impedire vel laxare actionē illud qđ egredit̄ actio voluntaria per secundā intentionē 2 non primam appellatur.

¶ Ex quibus colligit̄. q᷑ aliq̄s est motus factus a musculo mediāte spiritu 2 calore dato a cerebro sequendo volūtatis iperiū: q nō est volūtarius s̄m intentionē p̄mā apud Gal. positionē: cuius oppositū sentit Jacob⁹ de forliuio in q̄ōne de motu anhelitus 2 pulsus. vtrū subinuicē ꝑportionent̄. ¶ P3 scđo q̄re motū anhelitus aliquē dicit Gal. voluntariū de intētione scđa. q2 non obstante q᷑ fiat a musculis: tñ aliq̄ñ fit nō sequēdo volūtatis iperiū: imo ēt contra dictamē volūtatis. ¶ Motus vero iō dr̄ nālis: vel q2 fit a mēbro nō per se nāliter subordinato iperio volūtatis vel sensitiui appetitus: vt supra diximus de motu venaꝝ 2 intestinoꝝ. aut q2 fit nō sequēdo appetitus sensitiui iperium vel volūtatis: vt motus tussis in inuito: 2 anhelitus: 2 palpebrarū in nō cogitāte. Nam in istis musculis est vis per quā per se inclinant̄ ad sequendū dictamē cognoscitiui appetitus efficaciter. Et ēt vis alia nālis per qua3 inclinant̄ ad mouendū se ꝑ fuga nocitiui 2 attractione iuuatiui. Et cōtra iperiu3 appetitus aīalis: vt ēt si nolimus in p̄ncipio tertiane cōcutiunt̄ musculi p̄cepta mala q̄litate māei super musculos mote. ¶ Motuū ēt nāliter qdā sequunt̄ motu3 imaginationis ēt si ꝯ̄dicat volūtas: vt p3 de motu vaporū ad iplendū mēbra pudēda viso obiecto ēt nolentibus nobis: 2 de tremore sequēte timorē in ambulante sup̄ montis pinaculum: vel super trabē qui sit pons alicui⁹ ꝓfundi fluminis: 2 de motu sanguinis ad faciem hora verecūdie 2 multis silib⁹. aliq̄s vero fit nullo modo sequendo cognitionē sicut attractio venaru3. ¶ Utrū autem fortis imaginatio: vel forte desiderium possit mouere humores 2 mēbra corporis alterius quēadmodum dicit̄ de fascinatoribus nō pertinet p̄ñti loco. Na3 cū tā multoformes 2 varij sunt motus locales aīalibus ꝓprij. In isto caplō solum de motu voluntario 2 virtute volūtarie motiua loquit̄ Aui.

¶ Cōsiderādū q̄rto. q᷑ virtutū volūtarie motiuarū q̄dam dn̄r imperātes motū. q̄dam obseq̄ētes vel agētes. iperātes sunt volūtas efficax: 2 appetit⁹ sensitiuus efficax. Obsequētes v̄o sunt v̄tutes in musculis infuse a cerebro q̄ nālr̄ tam volūtati q̄3 sensitiuo appetitui obsequunt̄: 2 solum de istis subsequentib⁹ loquitur Auic. Et sumit̄ hec distinctio quarta parte sexti nālium Aui. ca. de v̄tute motiua. Et ponit̄ parte p̄ma. c. vltimo. vtrū v̄o distinguunt̄ ille virtutes K

Motus ꝓpri⁹ in aīali triplex.

h Motus volūtarius dupʳ.

I

abinuicē: ⁊ ab aia realr̄: vl̄ solum diuersis rōnib⁹ eadē aia noiet̄ istis diuersis noib⁹ non attinet medico: sȝ sufficit sibi ꝙ diuersis mēbris ⁊ diuersis instr̄is aia vtit̄ vt iperat motū. ⁊ vt obseqt̄. Nā ꝯtingit ipediri in obseqndo ꝑ ligaturā manuū ⁊ pedū: q̄ȝuis nō ipediat̄ volūtas vel efficax appetitus in ꝑcipiēdo. Et silr̄ ꝯtingit sanū esse mēbꝝ in quo fit ꝑceptū ⁊ appetitus ⁊ egrum esse mēbrū subseruiens.

¶ Propt̄ qd q̄dā sūt mobilia motu nāli: ⁊ q̄dā nō. qō. xxv.

Pria difficultas. **Sed ista** dcā añq̄ȝ ad capl̄ȝ descēdam⁹ circūstāt multa dubia ⁊ difficl̄tates. ¶ Primuȝ. q̄re q̄dā corpoꝝ gñabilia sūt mobilia h⁹ volūtario motu. ⁊ q̄dam nō: queādmodū inaiata a plāte. ¶ Ad qd dōm ꝙ corpoꝝ q̄dā hñt formā ꝑfectā q̄ pōt alias foīas imālr̄ recipe: q̄ruȝ sunt mlt̄i grad⁹: ⁊ iste tales foīe hñt silitudinē cū intelligētijs in ħ ꝙ pñt ꝑ iperiū corp⁹ sibi ꝯiunctū mouere ꝭm exigentiā appetit⁹. ¶ Quedā aūt hñt foīas ita imersas māe vt alias foīas nō possint intētionalr̄ recipe: sed sunt affixe māe ⁊ inclinate ordini vni mouēdi ꝭm regulā itelligētie ꝑfigentis eas ad vnū vt forme inaiatoꝝ. aialia ḡ ex ꝑfectione suaꝝ formaꝝ ⁊ silitudine quā hñt cum intelligētijs pñt volūtarie ⁊ ex iperio suo moueri ad formā ꝑceptā qd facere nequeūt inaiata: ⁊ ħ iō finalr̄ est: q̄ aia ꝑfectiora existētia vt meli⁹ suos fines cōsequant̄ cognouerūt ꝯueniens ⁊ incōueniēs eis ad ꝓsecutionē vnius ⁊ fugā alterius. Et sumit̄ pro ꝑte hec solutio. 8. phycoꝝ. tex. ⁊ cōmē. 57.

¶ Utrū animata a se moueant̄. Questio. xxvj.

2ª difficultas. **Sed tunc** dubitat̄ 2º. cuȝ inaiata moueant̄ ad loca sua a suis formis: vt collr̄ ꝑtim ꝑ de celo. ⁊ ꝑtim in q̄rto ad finē ꝯsequēdū sibi nāle ⁊ ꝑfixa q̄re nō dicunt̄ moueri a se sicut aialia q̄ motu volūtario mouent̄. vt sumit̄. 8. phyco. vr̄. n. ꝙ magis mouent̄ a se q̄ȝ aialia: qm̄ illa in qb⁹ mouēs ⁊ motum sunt idē oino sunt magis ꝓprie motu a se q̄ȝ illa in qb⁹ differūt. Sȝ in el̄ntis q̄ mouent̄ ad sua loca nālia post remotionē ꝓhibētis mouēs ⁊ motum sunt ideȝ oino ḡ ⁊c̄. Maior est manifesta. minor sumit̄ ab Auer. 8. phyco. com̄. 28. ad finē vbi dixit. imo in eis. s. elemētis nō est alietas oino. s. motoris ⁊ moti. ¶ Ad hoc dr̄ ꝙ in multis locis vr̄ a Cōmēta. ꝯcessuȝ. ꝙ el̄nta mouētur ad sua loca nālia ex se: vt. 2. phyco. com̄. 1. ⁊ com̄. 3. expressius. Et. 8. phyco. com̄. allo. vbi ad lr̄am dr̄. Ista. n. inueniunt̄ moueri ad loca sua nālia ex se loq̄ndo de el̄tis. Itē cōmē. 33. dixit ꝙ nō mouent̄ ex se nisi ꝑ accn̄s. ¶ Ex quo dat intelligi ꝙ mouent̄ aliquo mō ex se vel ꝑ se. Multotiens v̄o negat el̄ta moueri ex se vel ꝑ se: vt. 4. phyco. com̄. 71. ⁊ 8. phyco. com̄. 30. ⁊. 31. ⁊ plerisq̄ꝫ alijs in locis. ḡ dōm hāc ꝓpōnem esse equocā. el̄ta mouent̄ ex se ad loca sua nālia. Nā pōt significare ꝙ mouent̄ ex se vel a se ex potētia eēntiali nō violēta: ⁊ hoc est falsuȝ: vt. 8. phyco. tex. com̄. 30. ⁊ 31. ⁊ com̄. eisdē: nec plus ꝓbāt Aris. rōnes. vel pōt signare ꝙ mouent̄ ex se vel a se ex potētia accn̄tali vel violēta: ⁊ ħ est cōcedēdū vt com̄. allega. 33. dixit Cōmentator. ⁊ vr̄ ex sn̄ia Cōmētatoris com̄. 33. hec esse Ari. ad hāc qōnē solutio dixit. n. de Ari. incepit illic. s. 7. phycoꝝ. demōstrare ꝙ oē motū hȝ motorē. Sȝ nō dissoluit illic qōnē accidentem in eis ex istis simplicib⁹. In ħ aūt loco dissoluit illā qōnē: vt declarauit ꝙ ista mouent̄ ab extrinseco ⁊ nō mouentur ex se nisi ꝑ accn̄s. ¶ Notādū est ḡ ꝙ cū aliqd corp⁹ in sua nālissima dispōne existēs est in ꝑ ad aliquē triū motuū: vl̄ stat ipm esse ad illū in potētia nō exn̄te eo extra suā nālem dispōnē: vt terra est in potētia leuis ⁊ in loco sursum. potētia talis dr̄ nālis ⁊ eēntialis corpi: sȝ illa vocat̄ poª accidētalis vel violēta: q̄ reperit̄ in re ꝓpter ipedimētū qd hȝ ꝑternāle vel violentū: ita ꝙ nō stat hec potētia cū nālissima dispōne eius: qd est in tali potētia accn̄tali: vt ignis cuȝ est deorsum est in potentia sursum: ⁊ terra cū est sursum est in potētia deorsum. q̄ ergo al's est in potētia essentiali ad locū ad quē mouet̄ ab intrinseco: iō in aiali reperit̄ mobile essentialr̄ ⁊ motū. ḡ est mobile a se essentialr̄. nō sic aūt elemēta: qm̄ motiuū elemētoꝝ intrinsecū est forma: sed in eis nō est illud in actu ꝙ sit in potētia essentiali ad sua loca nālia. eo. n. ipso ꝙ sunt in potētia ad illa carēt illis. ⁊ cū carēt illis hoc est violētia: ⁊ nō nāliter. ¶ Ex quo infert̄ scda cōclusio. Nullū elemētū est nāliter mobile ad locū sibi nāleȝ lȝ elemēta nāliter sint mobilia ad loca opposita suis locis nālib⁹. Pȝ. q̄ ad nullū locū est elemētū nāliter mobile: nisi ad illū sit nāliter in potētia: sȝ nullū el̄ntum nāliter est in potētia ad locū suū nālem. ḡ ⁊c̄. Minor pȝ. q̄ ois potētia talis in elemēto ad locū suū nālē est violenta ⁊ accn̄talis. Et hāc cōclusionē vr̄ sensisse Auer. 8. phycoꝝ. cōmēto. 31. allegato: vbi dixit. Et cū declarauit ꝙ oē qd in quolibȝ ꝑdicamēto mouet̄ nāliter ab ei⁹ motore extrinseco nāliter cum fuerit in sua potentia: vt mouet̄ ad illud: verbigratia. ad q̄le: ad quātū: ad vbi: ⁊ posuit ꝙ illud qd mouet̄ accidētaliter ⁊ violēter est illud qd mouet̄ ecōtrario illi: qd est in sua potētia: vt moueat̄: ⁊ idē q̄si cōmē. 32. cū dixit. Et potētia vna q̄ est actio leuis. s. motus ad sup̄ius est in graui in actu: qd est leue in potētia. ¶ Qd si dicat̄ dictū esse ꝑ celi. elemēta moueri ad loca sua nāliter ad opposita violēter. ¶ Dicit̄ ꝙ equoce dr̄ ibi motus nālis. ⁊ ħ a Cōmētatore. Nā ibi dixit motū esse nāleȝ cuius per se termin⁹ est nālis mobili. Dic aūt illū qui est in subiecto nāliter inclinato ad recipiēdū: ⁊ ideo motus deorsum pōt dici terre violentus q̄ terra non est impotentia ad locum deorsum qui est motus illius terminus: nisi violenter. Pōt dici tn̄ nālis: q̄ terminus ad quē est nālis est vt terra ad bonum sensum.

¶ Patet scdo ex dictis nō iō dici aliquid moueri ex se proprie ad modū loquendi Cōmētatoris. 8. phycoꝝ ⁊ Arist. q̄ pōt per intrinsecū ꝑncipiū eius motum inchoare absq̄ꝫ hoc ꝙ ab extra noua mutatio superueniat: cuius oppositū dicit Jacobus de forliuio. q. 38. scdi tegni. ¶ Que sit illius motus cā. Probat̄ ꝑmo per ħ ꝙ celū apud Arist. ⁊ Commentatorē mouet̄ ex se: ⁊ tn̄ non hȝ ꝑncipiū inchoatiuum sui motus. cuȝ sit impol'e apud eos ipm incipere moueri: immo clare ostēdit̄. 8. physicoꝝ. tex. cōmē. 46. ⁊ cōmento eodē. qd est necessariū aliqd esse motū a se semper: qd nō incipiat: nec possit incipere moueri. ¶ Scdo. per hoc ꝙ aq̄ calefacta ⁊ leuigata ꝑternāliter posita in medio resistēte vt duo pōt ab intrinseco reduci ad pristinā grauitatem ⁊ frigiditatē: ita vt potētior fiat ad descēdēdum q̄ȝ vt duo: vbi prius erat minus potens: vt pȝ cogitanti casus: ⁊ tūc illa aqua ponit per intrinsecū eius ꝑncipiū eius motū deorsum inchoare absq̄ꝫ ħ ꝙ ab extra noua mutatio supueniat: vt pȝ intuenti: ⁊ nō est mobilis ex se: vt dr̄. 8. phycorū cōmentis allegatis. Causa ergo nec est sufficiens: nec conuertibilis. ¶ Nec valet si dicatur ꝙ dȝ suppleri vel ab intra superueniat mutatio per quam manifestum principiū fiat: qd sit grauitas ⁊ leuitas. Nā ꝑmo hec glosa est volūtaria ⁊ sine fundamēto. ¶ Scdo hec glosa nō rn̄dit ad argumēta de celo ꝭm opionē Ari. ⁊ Cōmentato. ¶ Tertio. q̄ ꝭm phos nullū aial pōt inchoare motū absq̄ꝫ hoc ꝙ superueniat noua pars motus celestis q̄ sit illius mutatiōis causa: cū motus celi oium alioꝝ motuuȝ sit cā: vt dicit̄. 8. physi. cōmen. 46. allega. ⁊ plerisq̄ꝫ alijs locis.

¶ Utrū v̄tus motiua solo iperio appetitus mēbra moueat vel aliqua alteratione preuia. Questio. xxvij.

Tertiū dubiū est. cū virtus voluntarie motiua imperans sit in cerebro: ⁊ tn̄ ad eius imperiuȝ moueant̄ mēbra distātia a cerebro: vt pedes manus ⁊ talia. vtrū hec mēbra per solū iperiū volūtatis vel appetit⁹ moueant̄: cuȝ intellectus vel cogitatiua mouet hec mēbra distantia: vel ꝯcurrat ibi aliqua mēbroꝝ alteratio: qd per solum iperiū pȝ: per ħ ꝙ multa talia mēbra ab eodeȝ neruo vim mouēdi recipiētia mouent̄ motib⁹ q̄nq̄ꝫ ꝯrijs ⁊ q̄nq̄ꝫ diuersis. Si ḡ pro quolibȝ illoꝝ regreret̄ diuersa alteratio 3ª difficultas.

seqret̃ p̃ neruũ intermediũ p quē maxie fieri vr̃ ista altera
tio:alteri silr̃ ɔ̃rijs alteratiōib⁹: q2 ɔ̃rijs motib⁹ debēt ɔ̃rie
alteratiões corrñdere. ℂ Sequit̃ 2°. ꝙ vtrũqȝ mēbꝝ dȝ si
mul illis ɔ̃rijs motib⁹ moueri aut nullo. Nã cũ ab eodem
neruo alterato alteratiōib⁹ ꝓ ɔ̃rijs motib⁹ faciētib⁹ oriat̃
vtrũqȝ mēbꝝ vtraqȝ alteratione alterabit̃ q2 alteratio illa
nō est cũ electiōe:sȝ a neruo mere nālr̃ alteret̃ musculus q
ab eo orit̃. ℂ P̃.nō vr̃ qũo tã subito pōt alterari mēbꝝ vt
tã varia recipiat p̃nᵃ motiua q̃ȝ varijs motib⁹ mouet̃ suc/
cessiue:vt appet in ioculatorib⁹. ℂ Q̃. aũt nō p solũ iperiũ
arguit̃:q2 tũc seq̃ret̃ ꝙ nō ois actio ꝛ mot⁹ fieret p ɔ̃ctũ vl̃
indistãtiã. ɔ̃ñs ɔ̃ Arist. 7. phyco. ꝛ Cōmētatorē cōmē. 8. ꝛ
9. Et arguit̃ ɔ̃ñtia supponēdo. ꝙ brutorũ aia sit extensa.
ℂ Suppono 2°. estimatiuã ꝛ appetitiuã sibi corrñdētē eē
in cerebro vl̃ corde. Tũc pȝ ꝙ aia cerebri vl̃ cordis distat
a pede:qm̃ aliqñ mouet nō motis itermedijs p solũ volũ/
tatis iperiũ iuxta pōnē:nō ḡ ois mot⁹ fieret p indistantiã.
Opinio Auicen. ℂ In ista qōne inuēta est opio Aui. quē in h̃ sequit̃ Alga
zel ꝛ abymain. ꝙ supcelestes intelligētie lȝ agant pl̃m mo
tu celi mediãte ꝛ alijs influētijs:tñ pñt in distãtē mãȝ age/
re per merũ iperiũ. Et silr̃ aia hũana cũ fuerit nãe nobilis
poterit p solũ iperiũ mouere:nō tm̃ mēbra qb⁹ approp̃at̃
ꝛ assistit:sȝ mãȝ extrinsecã:ita vt aliũ hoiēȝ p voluntatē: ꝛ
solã imagiationē possit ab equo deijcere ꝛ p̃cipere elemē
tis:ita vt possit pluuias ꝛ tēpestates ꝛ serenitates excitare
ḃm sue volũtatis iperiũ:imo qñqȝ sine volũtate p solã for/
tē imaginationē. Et sumit̃ h̃ pte. 4. sexti nãliũ. Aui. ca. de
ṽtutib⁹ motiuis. ꝛ ad h̃ roborãdũ vtit̃ rōne tali virtualr̃.
ℂ Ex corroboratiōe imaginatiōis mēbra ꝛ hũores corpis
pmutant̃ ad calorē ꝛ ad frig⁹: ꝛ ad nãm vaporis: vt pȝ in
hoie imaginãte pulchrã mulierē cui⁹ virilia multotiēs ēt
ipso inuito extēdunt̃: ꝛ vapor ad ea iplēda mouet̃:vbi nul
lũ vr̃ mouēs p̃ter imaginationē. Si ḡ hũores corpis pro/
prij obediũt imaginatiōi ēt distãtes a loco imagis:cũ illis
hũorib⁹ aia nō approp̃et̃. cũ non sint aiati. ḡ ꝛ mã exterior
dȝ forti imaginatiōi obedire: ꝛ p ɔ̃ñs poterũt distãtia: ꝛ lo
caliter ꝛ alteratiue muta e sine motore imediato: ꝛ nō co/
agente calore vl̃ frigore: vl̃ corpis ṽtute: ꝛ h̃ mō dixit fieri
ea q̃ fiũt a fascinatorib⁹ ꝛ miracl̃a q̃ fiũt a ꝓphetis. Et hãc
opionē diffuse ipugnaui libro de somno ꝛ vigilia.
Opio pipateticorum. ℂ Alia est opio quē fere oēs pipatetici sequunt̃ dicens in
sũma: ꝙ oē agēs agit p indistãtiã:ita ꝙ inter agēs ꝛ patiēs
nō est mediũ nisi p illud mediũ fieret actio:ita ꝙ pateretur
mediũ ab agente. ℂ Dicũt 2°. ꝙ mēbra in qb⁹ est ṽtus vo
lũtarie motiua exequēs p solũ iperiũ mouent̃ motu volũ/
tatis vl̃ appetit⁹. ℂ Dicũt 3°. ꝙ aia vna q̃ est p̃nᵐ mouēdi
in talib⁹ est assistēs vnicuiqȝ mēbro p se voluntarie moto:
ita ꝙ brutorꝝ aia assistit talib⁹ p indistãtiã: ꝛ h̃ est vnũ mo/
tiuũ ad ꝓbãdũ oēȝ aiaȝ aialis eē īdiuisibilē ml̃tiplicatã in
mēbris de quo aliqd diximˀ supra. ℂ Dicũt 4°. ꝙ spm̃ vel
humorē distãtē nō mouet nisi moto medio: p qȏ mot⁹ p̃ue
niat ad distans. ꝛ hoc mō volũt fascinatores per imagina/
tionē imutare mediũ: ꝛ tandē corpus distãs. Et ita dñt de
miraculis ꝓphetarꝝ ꝛ talib⁹ qualia sunt actiones imaginũ
factarũ ab astrologis: ꝛ silr̃ anulorũ. Et hec de ista qōne
sufficiãt. Nã per hoc pȝ motiuorꝝ ɔ̃riorũ solutio.

ℂ Utrũ in gñe membrorꝝ que mouentur cor vel cerebrum
p̃ncipium existit. Questio. xxviij.

Quarta difficultas cōiter solet tangi. vtrꝝ cerebꝝ vel
cor sit p̃ᵐ p̃nᵐ iter mēbra motus voluntarij.
ℂ In q̃ qōne ē dr̃ia iter Gal. ꝛ Auer. ꝛ Ari. Nã Gal. vult
motiuã ṽtutē ifundi mēbris alijs a cerebro p̃ncipalr̃: ꝛ nō
a corde. Et vtit̃ tali rōne. Remoto ifluxu cordis membra
mouent̃:sȝ nō remoto ifluxu a cerebro. ḡ ṽtutē motiuã mē
bra recipiũt a cerebro. assũptũ pȝ iuxta eũ: q2 ligatis ꝛ p̃/
scisis arterijs p q̃s ifluxus cordis ad mēbꝝ deriuat̃: rema
net adhuc mot⁹ mēbri:lȝ ligatis vl̃ abscisis neruis: per q̃s
ṽtus aialis de cerebro defert̃ stati tollit̃ mot⁹. ḡ ꝛc. ēt hac
rōne vtit̃ i. lib. de motib⁹ liqdis. c. j. ℂ Cōfirmat̃ añs 2°. vt
dicit Auer. 7. phyco. com̃. 4. q2 remoto corde ab aiali ad
huc remouet̃ aial per vnum aut duos passus. aliqñ ergo
cor nō est primũ inter mēbra tribuens virtutem mouēdi.
ℂ In oppoᵐ est Ari. 2° de ptib⁹ aialiũ. c. de cerebro. ꝛ 3° de
ptib⁹. c. de corde. ꝛ ab Auer. 7. phy. cōmē. 4. vbi Auer. di
cit se vidisse arietē cui ferat ãputatũ caput: q tñ aries post
capitis abscissionē huc ꝛ illuc multotiens mouebat̃.
ℂ Istaȝ qōnē tractaui supra hac summa. c. j. dicēdo ꝙ cor Quarta diff.
est ṽtutis motiue quēadmodũ aliarũ in aiali primũ p̃nci/
piũ: verũ spũs ab eo genitus non est cōplete dispositˀ ad h̃
vt faciat mēbra localiter volũtarie moueri: nisi primo a ce
rebro recipiat hanc vim quam recipiat virtute cordis. Et
hanc sniam probant rationes ꝛ experimenta.

ℂ Utrꝝ in cuiuslȝ aialis motu aliqȏ fixũ reqrat̃. Qō. xxix.

Alterius q̃rit̃ vtrũ in cuiuslȝ aialis motu reqratur Quinta diff.
aliqȏ fixũ tanq̃ȝ sui motus cũ cã. Et vr̃ ꝙ
nō. p̃ de pisce natãte in fluuio. 2° de aue in aere volãte ɔ̃tra
motũ vēti: vel ṽsus eãdē dr̃iaȝ in qb⁹ ꝛ q̃lȝ ps aialis moue
tur: ꝛ ps corpis imediate circũdãtis. ℂ 2° arguit̃ sic. lapis
ꝛ el̃ta in motu suo nãli nō reqrunt aliqȏ qescēs. qȏ sit sui
mot⁹ cã cũ oib⁹ ptinētib⁹ motis: nihilominˀ exposita extra
sua loca mouerent̃ deducto ipedimēto: vt pȝ de igne mo/
to sursuȝ ad suã sperã q̃ ɔ̃tinue mouet̃ vt sumit̃ p̃ meth. ḡ
p̃iter nec in motu aialis. ℂ Tertio. Celuȝ mouet̃ localr̃ a
se: ꝛ tñ nō reqrit aliqȏ intrinsecũ vl̃ extrinsecũ qescens qȏ
sit sui mot⁹ cã. ḡ p̃iformiter aialia. tȝ ɔ̃ña. p h̃ ꝙ taȝ celũ q̃ȝ
aial mouent̃ motu volũtario. ꝛ assũptuȝ pȝ. p̃: q2 si qd tale
fixũ eēt reqsitũ maxie eēt terra. Iuxta illȏ qȏ dr̃ 2° celi. Si
celũ mouet̃ neēe ē terrã qescere vel polos: sȝ neutrũ illorũ
est tale: cui⁹ qes reqrat̃ in motu celi: vt ꝓbat Aris. in de cã
mot⁹ aialiũ. Nã poli sunt idiuisibiles: ꝛ p ɔ̃ñs nō qescũt: ꝛ
terra nō est tãte fixionis q̃ȝta est ṽtus motiua celi. ꝛ p ɔ̃ñs
nō sufficit ei⁹ fixio in motu celi. ℂ Ad oppoᵐ est Ari. in de
cã mot⁹ aialiũ. ꝛ in de ꝓgressu aialiũ. Et idē decia pticula
ꝓbleumatũ ꝓble. 30. ℂ In ista. q. p̃ ponent̃ distinctiōes q
dã ꝛ suppōnes. 2° rñdebit̃ de q̃sito. ℂ Pria disticrio. aialiũ 1. dist.
q̃dã sunt mobilia tm̃ motu dilatatiōis ꝛ ɔ̃strictiōis: vt cō/
chilia. q̃dã ꝓgressiua. q̃dã natalitia. q̃dã volatilia. q̃dã re/
ptilia. q̃dã mixtũ. Hec disticrio pōt sumi ptim in lib. de ꝓ/
gressu aialiũ: ptim in de historijs. c. 3. vbi oñdit̃ cōchilia q
dã tm̃ dilatationē ꝛ ɔ̃strictionē facere. ℂ Scȏa distinctio 2. dist.
ptiũ q̃ mouent̃. in aiali q̃daȝ mouēt ꝛ mouent̃: vt musculi
vl̃ sibi ꝓportionales. Quedã mouent̃ tm̃ vt ossa ꝛ multa
alia. Ille v̇o q̃ mouent̃ tm̃ ab alia pte corpea pñt dici quo/
dãmō p accñs moueri: ꝛ de eis nō itēdimˀ h̃. reliq̃ v̇o p se.
Et sumit hec disticrio. fen. p̃ᵃ. c. de mēbris. ℂ Tertia distin 3. dist.
ctio. Aliqȏ fixũ reqri in motu volũtario pōt itelligi vel de
v̇e qescēte: sic sunt corpa: vl̃ de imobili: sic possumˀ dicere.
deide esse fixũ reqsitũ in motu celi. Et sumit̃ ṽtualr̃ hec di
stinctio ab Ari. in de cã mot⁹ aialiũ. ℂ Quarta distin. cor 4. dist.
poreũ eē qescēs pōt intelligi duob⁹ modis. vno mō: ꝙ nul
lo motu moueat̃ locali. alio mō. ꝙ a certo motu qescet. lȝ
alio motu moueat̃ qũo dicere possumˀ nauiȝ motã qesce/
re ēt reqsitã ad ãbulationē hois in ea. ℂ Ultia dist. corpo 5. distin.
reũ qescēs reqri in motu volũtario aialiũ pōt itelligi duo
bus modis: vl̃ de extrinseco toti aiali: vel de pte aialis: q2
sp aliquã ptem opȝ qescere: ꝛ de vtraqȝ est pñs dubitatio.
ℂ Suppono ḡ p̃. ꝙ p motũ volũtariuȝ itelligo motũ p se 1. supp.
ɔ̃ñteȝ cognitionē ꝛ appetitũ aialis: siue p̃fectũ: siue iperfe/
ctum: siue gressibile: siue volatile vel reptile: vel mixtum
istis motib⁹ mobile. ℂ Suppono scȏo. ꝙ h̃ loquemur de 2. supp.
aialibus gñabilibus: ꝛ nō de celo in titulo questionis ꝛc.
ℂ Suppono tertio. ꝙ partes per se mote in istis motib⁹ 3. supp.
moueant̃ volũtarie tm̃. per extēsionē ꝛ ɔ̃ctionē. Uirtus. n.
volũtarie motiua exñs in lacertis vel ꝓportionalib⁹ mem
bris

bris nõ est v̈t⁹ alr̃ illoꝝ mẽbroꝝ ꝑ se motiua: nisi attrahen
do vel extẽdẽdo. Hec suppõ p° põt colligi ex mõ loquẽdi
Aui. h q ɔ̈scribẽdo hãc v̈tutẽ ꝑ ei⁹ ꝓpriã opõnẽ dic: ꝙ est
i^a q̃ chordas attrahit ꝛ relaxat. Pz ẽt gñalr̃ discurrendo ꝑ
oia aialia: ꝛ oẽm modũ suoꝝ motuũ volũtarioꝝ: videbit̃
ꝙ nullus fit nisi ɔ̈ctiõe ꝛ extẽsiõe. Sumit̃ ẽt ab Aris. in de
cã mot⁹ aialiũ. ca. 3. Et hec suppõ ẽ funda^tum in assignatiõe
solonis pñtis dubij. Ex q̃ suppõne pz v̈tutes volũtarie mo
tiuas nõ oino eodẽ mõ motiuas eẽ in supcelestib⁹ ꝛ in aia
lib⁹ h iferi⁹. Nã celoꝝ v̈t⁹ ꝛ sine ɔ̈ctiõe ꝛ extensiõe mouet
4. supp° suũ mobile: vt pz mãifeste. ℂ Suppono 4°. ꝙ ɔ̈ctio ꝛ ex
tẽsio aialiũ vel suarũ ꝑtiũ q̃ ꝑ se mouent̃ motu volũtario
fiũt in flexiõe ꝛ directiõe. hec suppõ colr̃ ab Aristo. in de
ꝓgressu aialiũ. ꝭm q̊tationẽ meã. ca. 5. Et ꝓbat̃ ob eodem
ibi de ãbulãtib⁹ ꝛ repẽtib⁹ siue fluctuãtib⁹: vt ꝭpẽtes: lũ/
brici: ꝛ limachie. ꝛ de volãtib⁹: ꝛ de natantib⁹. ℂ Differt
aũt h suppõ a ꝑori: qꝛ extẽsionẽ ꝛ ɔ̈ctionẽ possem⁹ imagi/
nari ꝑ purã ɔdẽsationẽ ꝛ rarefactionẽ corpe maioris q̄ntita
tis scõ minori in eadẽ fig^a. ꝛ talis nõ est ɔ̈ctio ꝛ extẽsio ne
cessaria in motu aialiũ: imo opz hãc ɔ̈ctionẽ fieri in flexio
ne vel directiõe ꝛ sitr̃. extẽsiõez. Nã alr̃ ꝑ talẽ extẽsionẽ et
ɔ̈ctionẽ aialis nõ mutaret sitũ totalr̃: nec posset i directuz
bñ ꝓcedẽ. Et h vide ꝓbatũ ibi ꝑ inductionem ab Aristo.
5. suppõ ℂ Suppõit̃ 5° iflexionẽ eẽ ex recto i circulare vl̃ ãgulũ ꝑ/
mu^tes: ꝛ eɔ̈ rectifi° ex ãglo vl̃ circulari i rectũ ẽ trãsmuta°.
6. suppõ ℂ Sexta suppõ. ꝙ nõ q̄scẽte alio cui adherent vel super
stant aialia nalr̃ locata nõ q̄scerẽt: hec pz per se loquẽdo
de quiete que cuiusdã motus non cuiuslibet est priuatio.
1. ɔclo. ℂ Quãtũ ad 2^m est hec p^a ɔ̈. Sumẽdo q̄scẽs ꝓ eo qꝺ nul/
lo motu penit⁹ mouet̃ locali nõ opz i motu volũtario aia/
lis aliqd eẽ q̄scẽs. Pz ɔ̈ de aiali ꝭm se totũ moto volũta/
rie i aq̃ fluẽte ꝛ i aere cõmoto ex vẽtris: ꝛ de formica ãbulã
te sup lãceã motã. ꝛ ɔ̈ hoie ãbulãte i naui ꝛ multis silibus.
2. ɔclo. ℂ Scõa ɔ̈. stat aliqd moueri motu voluntario nulla eius
ꝑte q̄scẽte q̄te opposita motui q̊ mouet̃ pars ꝑ se mota.
Pz in saltu postq̄z iam aial a terra est eleuatũ. ipz. n. ꝛ oẽs
partes ꝑ certũ tps ꝟsus eadẽ driaz mouent̃ eq̄ velociter.
3. ɔclo. ℂ Tertia ɔ̈. Necesse ẽ si aial mouet̃ volũtarie aliquã ei⁹
ꝑtẽ corpeã q̄scẽ vel q̄uisse q̄te opposita motui q̊ mouet̃
pars ꝑn^r per se mota in eo. ꝓbat̃ oẽ aial mouet̃ inflexione
vel rectificatiõe scã partiũ suarũ: sed impolẽ est fieri recti/
ficationẽ vel inflexionẽ sine tali quiete. Nam oibus pari/
bus omnio ɔsimilr̃ motis nõ fieret rectificatio vel iflexio:
vt pz intuenti: qꝛ tenerent adinuicẽ similẽ põnem. Et hac
ratione virtualit̃ vtitur Arist. in de ꝓgressu aialiuz. ca. 5.
4. ɔclo. ℂ 4^a ɔ̈. Necesse est si aial mouet̃ motu volũtario aliquod
corpeũ extrinsecũ sibi q̄scere vel q̄uisse. Pz qꝛ nõ potuis
set pars q̄scere sine q̄te alicui⁹ cui supstat vel adheret: vt
dixit q̄nta suppõ vltimo. Et hoc loq̄ndo de aialib⁹ nalr̃ lo
catis. Nã si imaginaremur hoiez in cẽtro terre existẽtẽ cir
cũdatũ aere adhuc posset brachia mouẽ: vt pz intelligẽti.
5. ɔclo. ℂ Quinta ɔ̈. Ad motũ volũtariũ aialis req̄rit̃ ɔtra resi/
stẽtia q̄scẽtis extrinseci. probat̃. aial opz firmari: vel ꝭm
totũ: no ꝭm partẽ acq̄scẽs extrinsecũ in motu volũtario:
sed nisi quiescẽs talẽ hẽret resistentiã: firmari nõ posset. er
go ꝛc̃. hec minor pz expimẽto. nã sup aquã ambulare non
possum⁹: vel in aerẽ: ꝛ male super sabulo. Et nulla est alia
cã nisi modica resistẽtia eius sup quo firmari dz. Et maior
pz ex ɔ̈nib⁹ ꝑbabitis. ℂ Ex istis pz p° cã ꝓpter quã salta/
tores magis saltãt hñtes lapides in manib⁹. Nã ad illos
lapides firmãt manus ꝑmẽdo eos inferius veloci⁹ q̄z sint
per se mobiles: ꝛ sic q̄si nonũ ipetũ recipiẽtes ꝓlõgãt mo/
tũ in aere. Pz scõo cã ꝑꝑ quã currentes velocius currant
motis ad latus manib⁹ q̄z si manus quiescerẽt. In impul/
sione enim aeris ꝑ manus aliqd recipiũt firmamentũ per
motũ superiorũ partiũ: lz tale nõ esset in homie per se suffi
ciẽs sine firmamento peduz. ℂ Pz tertio ꝑꝑ q̄d oia aialia
pedes hñtia habẽt pedes pares. nõ. n. fuit h ꝑꝑ necessita/
tẽ: sed ꝑꝑ melius. Potuisset enim aial vnico pede moueri
saltãdo ꝛ q̄drupedes trib⁹ claudicãdo: vt notat expiẽtia.
Sed qꝛ in motu aialis req̄rit̃ fixio ad sensum datũ. iõ me
lius est vt possit aial cõtinue ꝛ lõgo tpe sine fatigatiõe mo
ueri: vt vnus pes q̄scat dũ ali⁹ mouet̃ sibi compar. ꝛ hec
snia sumit̃. decima ꝑticula ꝓbleumatũ ꝓbleumatib⁹. 26. et
30. ꝛ in libello de ꝓgressu aialiũ. c. 4. ℂ His expeditis ad
arg^ta añ oppositũ scã rñdeo. Primo ad p^m pz. nauim ꝛ ae/
rẽ ꝛ aquã fluẽtez q̄scẽ mõ supius dcõ: ꝛ h sufficit ad illos
motus. Si aũt ita mouerent̃ vt ad illa firmari non posset
nõ mouerent̃. ℂ Ad scõm. q̄cq̄d sit de añcedẽte. negatur
ɔñ. virt⁹. n. motiua lapidis ꝛ eloꝝ est motiua sine ɔ̈ctio
ne ꝛ extẽsiõe: sz nõ v̈tus aialiũ gñabiliuz. vt dr̃ in notatis.
ℂ Ad tertiũ negat̃ silitudo. Nã motor celi nõ mouet̃ ꝑ se
nec ꝑ accñs vt sumit̃. 8. phycoꝝ. Est ɔ̈ illud fixũ: cui⁹ fixio
sufficit ad motũ celi: ꝛ nõ terra: nec poli. ℂ Et hãc solonẽ
inuit Arist. in li. de cã mot⁹ aialiuz. auctẽ Homeri. c. 2. vbi
dixit ꝑꝑ qꝺ videbit̃ vtiq̄z sic estimãdum bñ dcm̃ est apud
Homerũ: sz nõ vtiq̄z amouebũt e celo in terrã iouẽ supmũ
oium neq̄z si valde multũ laborẽt apphẽdẽ oẽs dij: oẽsq̄z
dee. totalr̃. n. imobile a nllo ɔtigit moueri. Et in h est Ari
sto. ɔtẽt⁹. ℂ Ex his pz p̊ itell's rubrice. s. ꝙ h est caplm in
quo determinat̃ de v̈tute motiua aialiũ motu voluntario
ꝭm itẽtionẽ ꝑmã: q̃ v̈tus est v̈tus exeq̄ũs motiuã: nõ ipe
rãs. ꝓꝑa tñ aialib⁹ q̃ pñt moueri ex se: ꝛ cui⁹ ꝓpriũ orga/
nũ est musculus vel chorda. ℂ Pz scõo. ꝙ h v̈tus est v̈tus
aie ipetrãtis: ꝛ pñtis sibi. iõ lz fiat iperiũ i cerebro: ñ req̄rit̃
mot⁹ itermedioꝝ int̃ ipm ꝛ mẽbra distãtia qb⁹ imperat̃.
ℂ Tertio pz. ꝙ h v̈tus influit̃ musculis a corde: recepto
tñ aliq̃ nẽcio tẽpamento a cerebro. ℂ Quarto ꝛ vltio pz
in oi motu scõ ab h⁹ v̈tute req̄ri aliqd itrisecũ ꝛ aliqd ex/
trinsecũ corpeũ fixũ. Ex qb⁹ ꝑlima que circa rubricã du/
bitari poterãt sũt manifesta. alia iferi⁹ in expõne lr̃e decla
rabunt̃. ℂ Nũc ɔ̈ ad lr̃am deuenio capli. Et diuidit̃ pñs
caplm in tres ꝑtes. p̊ notificat hãc v̈tutẽ ꝑ eius opõnẽ. 2°
ꝑ suũ subm. tertio q̃ ad vnitatẽ vl̃ pluralitatẽ. scõa ibi. (Et
eius qdẽ penetratio.) 3ª ibi. (Et est gen⁹.) ℂ Dicit p̊. ꝙ v̈t⁹ Capitu/
motiua ẽ i^a q̃ ɔ̈hit ꝛ relaxat chordã: ꝑꝑ quã ɔ̈ctionẽ ꝛ rela li expõ.
xatõez mouẽt̃ ɔñr a^a mẽbra ꝛ iũcture sua dilata^nẽ ꝛ fixiõe.
ℂ Ubi ɔsidera. ꝙ membrũ ꝓprie per se motũ motu volũ A
tario solũ est musculus ꝛ sumit̃ a Gal. p̊ de iuuamẽtis. c. 2.
ꝛ p̊ de iteriorib⁹. c. 6. Chorda ꝟo ɔ̈hit̃ a musculo vel rela
xat̃ ab eo: vt sumit̃. ɔ̈. doc. 5. sũma. 2. c. p̊. verũ Aui. spalr̃
chordas noiauit: qꝛ illis mediantib⁹ vt plm musculi mo/
uẽt alia mẽbra. Et ego h cã breuitatis diffinitiõez muscu/
li dimitto ꝛ chordarũ ꝛ neruorũ: qꝛ note sunt ex ꝑbabitis.
ℂ Attẽde scõo. ꝙ hec virtus ɔ̈hit ꝛ relaxat obediẽdo im B
perio voluntatis vel sensitiui appetitus: ꝛ nõ imperãdo.
ℂ Attende tertio. ꝙ hec virtus est qualitas in musculo i/ C
pressa mediãte aiali spiritu a cerebro ꝑ neruos trãsmisso.
ℂ Attende quarto hanc virtutem relaxare ꝛ contrahe/ D
re eandem chordam in diuersis temporibus: non simul.
ℂ Attẽdẽdũ 5°. ꝙ lr̃a iuenit̃ duplex. vna dic̃. mouent̃ mẽ
bra ꝛ iũcture dilatatiõe sua: ꝛ fixiõe. Alia dic̃ flexione. Si
dicat flexione clarus est textus. Nam dictũ est supra oẽm
talem voluntariũ motum fieri extensiõe ꝛ flexione. Si v̈o
dicat fixione: iterũ verificat̃: qꝛ dictum est supra modi ta/
li motu requiri partẽ fixam. Nã si mouet̃ astum proprio
motu figit̃ cubitus: ꝛ cũ mouet̃ brachiũ figitur humer⁹.
ℂ Utrum voluntaria fixio mẽbri: vel totius corporis mo/
tus voluntarius existat. Q. ó. 30.

Dubitatur vtrũ volũtaria fixio mẽbri vel totius
corporis sit motus volũtarius. Et est
dubiũ qꝺ disputat Gal. in libello de tremore ꝛ rigore ꝛ ie
ctigatiõe. ℂ Negatiue arg̃r. stãs ꝑmanet in eodẽ situ ɔti/
nue ꝭm se: ꝛ q̄zlibet suã ꝑtẽ. ɔ̈ nõ mouet̃ locale. Assumptũ

pz eē poſſe:ꝛ tñ in ſtãdo eſt fixio voluntaria.ğ nõ oīs talis fixio eſt mot⁹. ℭ 2ᵒ mõ.tũc ſeqret̄ ꝙ in motu volũtario ꝑ/tis aīalis nulla ps qeſceret.ꝯñs ꝯ̄ Ari.in libello de cã motus aīaliũ.ꝛ i libello de ꝓgreſſu aīaliũ.caplis ſup̄ allegatꝫ. Et ꝯña tꝫ.q2 in ꝓgreſſu aīalis vn⁹ pes mouet:ꝛ alter volũtarie figit̄:ſꝫ ille q̄ figit̄ mouet̄ iuxta partē dubij ꝓbãdã.ğ vterqꝫ mouet̄:ꝛ ſic oēs ptes. ℭ 3ᵒ ſi ſic eēt.ſeqret̄ ꝙ aliqd moueret̄ qd̄ nõ moueret̄ velocit̄ nec tarde:qd̄ vr̄ mentez Ariſt.4.phycoꝝ.tex.cõmē.96.ꝛ Cõmētatorē:cõmēto eodē. Et pz ꝯña q2 ꝑ talē ſtationē:nec ptrãſit multũ in modico tpe:nec parũ in multo tpe:cũ penit⁹ nihil ptranſeat:mõ velox vel tardũ nõ eſt niſi aliq̄ iſtoꝝ duorũ modoꝝ: vt ſumit̄ textu ꝛ cõᵗᵒ ſtati allato. ℭ Quarto ſeᶦ: ꝙ ſiniſtrũ eſſet dextrũ.ꝓbat̄.ſiniſtrũ eſt vñ eſt ꝓnᵐ fixiõis volũtarie:ſꝫ oīs talis eſt mot⁹.ğ ſiniſtrũ eſt ꝓnᵐ mot⁹ volũtarij: ſed dextrũ in aīali eſt illud vñ eſt ꝓnᵐ motus.ğ ſiniſtruꝫ eſt dextrum. Maior eſt Ariſt.in libro de ꝓgreſſu aīaliũ.c.3. Oꝛ ãt dextrũ in aīali eſt ꝓnᵐ vñ mot⁹ ſumit̄ eodem loco.ꝛ.2.de celo.

ℭ Ad oppoſitũ arguit̄.ꝓ ſic. Tremor nõ accidit mēbris: niſi cũ conant̄ moueri:vt docet expientia:ꝛ vult Gal.in libello de tremore ꝛ iectigatiõe ꝛ rigore.c.4. ſed tremor accidit cũ mēbra nitunt̄ figi.ğ talis fixio eſt mot⁹.minor pz expiētia.ꝛ ſumit̄ a Gal.loco statiꝫ allato. ℭ 2ᵒ ſtare nõ eſt qes:ſꝫ opatio volũtarie motiue v̄tutꝫ:ğ eſt motus.tꝫ ꝯña: q2 opões v̄tutꝫ volũtarie moᵘᵉ nõ ſſ niſi mot⁹ vel qes.maior ſumi põt ab Hippo.in libello de humoribus:vt recitat Gal.q2 ſtare nocet vlcerib⁹ pedũ ꝛ ambulare.qes ṽo ꝛ imobilitas ꝓdeſt:ğ ſtare eſt aliud a qete.minor ṽo eſt Ga.loco ſtatim allato.ꝛ.5.de accñti ꝛ morbo. ℭ 3ᵒ ſic:aliq̄ talis fixio eſt mot⁹.ğ q̄libet.aſſumptũ argr̄ ſupponendo ꝙ ſit poſſe mēbrũ moueri ſurſum ꝑ accñs:ꝛ deorſum ꝑ ſe ꝑ.lineã rectã:vt pz de aq̄ deſcēdente ꝑ lanceã:ꝛ mota ſurſum motu baculi cui adheret. Ex h̄ ſuppoſito ſequit̄ ꝙ poſſe ē motũ tale eque velocit̄ illis duob⁹ motib⁹ moueri. Naꝫ ſi motus ſurſum velocior motu deorſum nõ põt īpedire ne mobile illo tardiore motu moueat̄:ſeqt̄ ꝙ a fortiori equalis nõ poterit īpedire equalē. Ex quib⁹ pz eſſe poſſe ꝙ mēbrũ ſui grauitate moueat̄ deorſum:ꝛ ſimul ꝑ eandē lineaꝫ motu volũtario moueat̄ ſurſuꝫ eque velociter p̄ciſe:ꝛ tũc illud membrũ ſtat ꝛ figit̄:ꝛ illa fixio eſt motus.ergo ꝛc̄.

1. ſuppõ ℭ In iſta qõne ſupponit̄ ꝓ qetē volũtariã eſſe actiõeꝫ v̄tutis volũtarie motiue. Suppoſitio pz ꝑ expiētiã:q2 ſubducta v̄tute ꝛ eius conatu mēbrũ ſtatim deſcēderet ꝛ moueret̄. Pz ēt ex Gal.in libello de rigore ꝛc̄. Et.5.de accidenti. Ex quo ſequit̄ taliter quieſcens mēbꝛ pati virtute illa.

2. ſuppõ ℭ Supponit̄ 2ᵒ ꝙ deducta hꝫ paſſiõe membrũ in ſitu alr̄ ſe hēret q̄ꝫ iaꝫ hꝫ.pꝫ:q2 moueret̄ acqrēdo ſitũ aliquē quē nũc nõ acquirit. Ex quo ſequit̄ ꝙ ꝑ hanc paſſionē limitat̄ ad aliter ſe hñdũ in ſitu:q̄ꝫ ſe haberet deducta hac paſſiua limitatione.

3. ſuppõ ℭ Supponit̄ tertio nomē motus eſt equiuocũ ad motũ qui eſt formalr̄ acquiſitio ſucceſſiua alicuius per ſe termini motus:vel ſaltē ad quē talis acqſitio conſequit̄:ꝛ ad oēm talē paſſiuã ſpãlē limitationē per quã mobile alr̄ ſe hēat in ſitu vel qualitate vel q̄ntitate q̄ꝫ ſe hēret illa ſubducta.ꝓma eni ſignificatio termini eſt cõis ꝛ famoſa.ſcða ſumit̄ ex h̄ ꝙ alr̄ nõ poſſemus ſaluare retrogradatiões ꝛ ſtatiões:ꝛ mot⁹ planetaꝝ qbus ꝯ̄ motũ ꝓmi mobilis mouent̄.tales.n.mot⁹ cũ nõ ſunt deſcriptiões ſupiorũ orbiũ:deſcribunt̄.n.a qeſcēte:nec ſũt formales acqſitiões ſituũ ṽſus oriens:q2 ꝯtinue ṽſus occidens magis appropinquãt.ſeᶦ ꝙ nõ ſũt niſi tales limitatiões orbiuꝫ paſſiue ꝑ q̄s diſpariter ſe hñt in ſitu q̄ꝫ ſe hērēt illis ſubductis:ꝛ hꝫ quã mot⁹ acceptionē ꝯcedũt phi oē violenter detētũ continue moueri. Gal.ṽo nõ tã large vtit̄ iſto vocabulo : ſꝫ ꝑ motũ intelligit oēm paſſiuã limitationē ꝑ quã mobile alr̄ ſe hꝫ in ſitu q̄ꝫ hēret ea ſubducta:ꝛ ꝑ quã remotꝫ alijs motib⁹ īpediētib⁹ ab acqſitiõe ſit⁹ mobile acqreret ſucceſſiue nouũ ſitũ. Nã.5.de accñti ꝛ morbo vult ꝙ man⁹ relaxatã ſine egritudie ſup aliq̄ qeſcēte nõ mouet̄:ꝛ ꝙ ſuũ qeſcē nõ eſt appellãdũ mot⁹:ſꝫ qes.man⁹ q̄ extēſa tenet̄ a v̄tute eſt q̄dãmõ mota. ℭ Et puto ego hãc ſignificationē eē cõformiorē locutiõib⁹ veterũ q̄ꝫ ſcðam ꝛ eã ſufficē lꝫ multi phi vtant̄ ſcða:negligētes iſtã. ℭ Ex qbus ſeᶦ.ꝙ h̄ 3ᵒ mõ.vtēdo vocabulo.hec eſt ꝯcedēda fixio volũtaria:ꝑ quã membrũ:vel totũ aīal ꝯtinue ꝑmaneat ī eodē ſitu ē mot⁹ local. iᵒ.n.fixio ē limitatio paſſiua ī mobili ꝑ quã diſpõit̄ ſe hꝫ ī ſitu ab eo qd̄ ſe hēret ea deducta.ꝛ ꝑ quã mobile deductis alijs motib⁹ ꝛc̄.ꝯtinue nouũ ſitũ acqreret. In tali.n.fixione duo mot⁹ eq̄ potētes ꝯcurrũt mot⁹ ğuis ad deorſum:ꝛ mot⁹ v̄tutꝫ trahētis ſurſum:vt ſumit̄ a Gal.loco ſtati allato.ita ad lr̄am dicēte. ℭ Itē ſic dixim⁹.extēſio man⁹ eſt cõpoſita ex duob⁹ motib⁹ eq̄lib⁹ in v̄tute.q̄m id qd̄ ſubleuat eſt v̄tus:ꝛ qd̄ deorſum eã ponit nõ eſt niſi eius ğuitas nãl. deducta ğ motu q̄ a ğuitate fit manus ſtãte eodē v̄tutꝫ conamine aſcēderet. ℭ Ex hac ſeᶦ ꝓᵒ aliquē eē motũ qui non eſt velox neqꝫ tardus:cũ ꝑ ipm nihil acqrat̄ de ꝑ ſe termino motus. ℭ Seqt̄ 2ᵒ aliquē eē motũ ꝑmanētē:ꝛ nõ eē diuiſibilē diuiſiõe tpis in ptes realr̄ diuerſas. ℭ Seqt̄ 3ᵒ aliqd moueri ꝯtinue ṽſus certũ pũctũ qeſcēs:ad qd̄ pũctuꝫ citius veniret deducto motu q̄ ṽſus illũ mouet̄ alijs paribus:vt pz de ſolis motu ṽſus oriens motu ꝓpo retardat̄ eni a reditu in oriens ꝑ motum ꝓprium terre ꝑ 4ᵃᵐ vnius hore. Et multa talia ſequunt̄ ad hec dcã. ℭ 2ᵃ ğ.talis fixio mēbri volũtaria eſt q̄dãmõ qes.pz de mēte Gal.loco ſtatim allegato:ꝛ q2 eſt quies oppoſita motui proprie dicto.

ℭ Utꝝ fixio volũtaria ſurſum mēbrũ trahat. Qõ. 31.

Sed circa hec dcã Gal.cadũt alique difficultates. ℭ Prima.q2 videt̄ fixio volũtaria membri nõ trahere membrum ſurſum cũ reſiſtat trahēti:eſt ēt fixio reſiſtēs laterali motui:ꝛ nõ eſt ibi ꝓncipiũ inclinans ad motũ oppoſitũ. Itē ꝑ volũtariã fixionē mēbrũ vnũ ſimul reſiſteret ad q̄ꝫcũqꝫ differētiã poſitionis.cum ğ nõ ſit ibi volũtari⁹ mot⁹ ad vnãquãqꝫ ſeqt̄ ibi eē opõnē.ꝑ quaꝫ membꝝ inclinat̄ ad ꝑmanendũ quocũqꝫ ſubducto motu. ℭ Itē vr̄.ꝙ in fixiõe mot⁹ grauitatis deorſum:ꝛ voluntarius ſurſuꝫ:nõ ſũt eq̄les:q2 tunc q̄ꝫtũlꝫ modica ſupaddita ğuitate mēbrũ deſcēderet. ℭ Preterea in tremore vr̄ eſſe eq̄litas v̄tutis ꝛ ğuitatꝫ.ğ in ſtando v̄tus iuuat.hoꝝ ſolo clara eſt cognoſcēti anathomiã muſculoꝝ:ꝛ varietatē conat⁹ v̄tutꝫ:cũ mēbrũ figit̄ a conatu:q̄ eſt cũ mouet̄ ſurſuꝫ. Tremor aũt fit cũ mõ vincit v̄tus mõ ğuitas mēbri:nõ tñ eſt eq̄litas. ℭ Ad argumēta autē principalia patent.primum nõ procedere niſi diceretur membrum fixum moueri ſm primam acceptionem vocabuli:qd̄ non conceditur.

ℭ Et eius quidem penetratio eſt in neruis qui ſunt cum lacertis continui.

ℭ Notificat iuxta cõmunem modũ introducendi hanc virtutem per ſubiectum:dicens ꝙ penetratio huius virtutis eſt in neruis qui ſunt continui lacertis.

ℭ Ubi ꝯſiderãdũ.ꝙ vie ꝑ q̄s defert̄ hec v̄tus ad muſculũ q̄ eſt ꝓpriũ ſubm hui⁹ v̄tutꝫ ſunt nerui qui ꝯtinuant̄ cuꝫ muſculo.ꝛ hũc paſſuꝫ iuxta h̄ exponũt qdã ꝙ penetratio hui⁹ v̄tutꝫ.i.ſpũs deferētis hãc v̄tutē eſt ꝑ neruos ꝯtinuatos lacertis:ꝑ qd̄ dat̄ intelligi ꝙ lacerti ſunt ſubm iſti⁹ virtutꝫ:ſed nerui ſunt via per quã hec v̄tus lacerti defertur. ℭ Alij dicũt.ꝙ q2 lacert⁹ cõponit̄ ex carne ꝛ neruo lacertus nõ eſt ſbm hui⁹ v̄tutꝫ niſi ꝑ neruũ q̄ eſt pars ei⁹ integralis:nec ſiuit neru⁹ ſufficiēs ad recipiendũ vim mouēdi:niſi cũ eſt in lacerto diſpoſit⁹ a carne ſecũ cõmixta. ℭ Et vt h̄ daret̄ intelligi.dixit Aui.ꝙ penetratio hui⁹ v̄tutꝫ ꝛc̄.i.iſta nõ eſt tanq̄ꝫ in ſbo:niſi in neruis q̄ ſũt ꝯtinui lacertis.i.ps ꝯtinuitatꝫ ꝛ itegritatꝫ lacertoꝝ. Et qcũqꝫ iſtoꝝ modoꝝ dicat̄ eſt ꝓbabilis. ℭ Et pz ex iſtis q̄re ꝯtingit aliq̄n mēbꝝ

fieri stupidũ: ꝛ nõ ꝑdere motũ volũtariũ: ꝛ aliqñ econtra. Nã cũ est oppilatio in neruis veniẽtib⁹ ad lacertos: ꝑ q̊s mẽbꝝ hꝫ moueri stãte sanitate cutꝭ ꝑdit̃ mot⁹ ꝛ nõ sensus. ¶ Item etiã ex discoopertur a lacerti ꝓhibet̃ motus ꝛ nõ sensus. cũ aũt oppilatio fuerit in neruis ad cutim mẽbri: ꝛ ad ꝑtes alias a lacertꝭ veniẽtib⁹ nõ aũt musculoꝝ neruis tũc fiet mẽbrũ stupidũ: ꝛ nõ erit lesum in motu volũtario. Et hoc totum sumitur a Gale. primo de interioribus. c. 6.

¶ Et est genus quod ſm specificationem principij motuum specificatur.

¶ Nũc notificat hãc ṽtutẽ q̊ ad vnitatẽ vel plalitatẽ. Et diuidit̃ in duas. ꝑ̊ facit ħ. 2° ĩfert vnũ correlariũ. ibi. (In vnoq̄qꝫ igit̃.) ¶ Dic̃ ꝑ̊. ꝙ ṽtus motiua de q̃ diximꝰ est genꝰ qð specificat̃ ſm specificationẽ ꝓncipij motũ. ꝛ etiã est sensus ꝙ ħ nomẽ ṽtus motiua est nomẽ gñale: sic ĩpꝛoꝑe dicimꝰ hoium genꝰ: vt. 1. metaph. Et spãlia noia q̃ sumũt̃ ab isto ĩpꝛoꝑe dcã tñ spẽ sicut dicimꝰ multas eẽ spẽs religiosorũ: specificant̃ ꝑ expꝛ̃ssionẽ ꝓncipij motꝰ. i. musculi vel mẽbri qð mouet̃ ꝑ tali motu vel ꝓncipij motꝰ. i. passiõis appetitus. Imperãtis vt est ꝓsecutio ꝛ figª. ¶ Putãdũ tñ est oẽs ṽtutes motiuas que sũt in diuersis musculis hois eẽ eiusdẽ spẽi essentialis: sed differũt accidẽtaľr ꝛ mãliter. ꝛ per has dr̃ias expressas fiunt vocabula significantia diuerso modo has virtutes. ꝛ hoc est quod Aui. hic intẽdit dicẽ.

¶ In vnoquoqꝫ igitur musculo est alia natura que est sequens iudicium estimatiue: a qua prouenit communis consensus.

¶ Infert correlarium dicẽs: ꝙ ſm hec dcã seq̃r ꝙ in vnoq̊qꝫ musculo est alia nã. i. virtꝰ motiua nũo distincta a ṽtute in alio musculo exñte: q̃ ṽtus in sua opõne seq̃ iudiciũ estimatiue: ꝛ a q̃ ṽtute musculi ꝓuenit ꝯsensus cõis. i. effectus in quo cõiter ꝛ simul cõueniunt appetitus ꝛ virtus iudicatiua que dat̃ hic ĩtelligi per estimatiuã: vel a qua ṽtute motiua ꝓuenit effectus: in quo cõiter. i. simul cõsentiunt ipsa motiua ꝛ estimatiua cuꝫ estimatiua impet ꝛ motiua seq̄t̃:

A ¶ Ubi no. iuxta sñiaꝫ Aris. 3. de aia. tex. cõmẽti. 50. ꝙ ṽtꝰ imperãs ĩmediate motũ volũtariũ est vna. s. appetitꝰ aialis. Ubi grã. in hoie duplex ĩuenit̃ appetitus. s. rõnalis: qð alio noie dr̃ volũtas: ꝛ sensitiuꝰ q dicit̃ in veteri trãslatiõe desideriũ: ꝛ vterqꝫ sufficit ĩperare motiui: nisi fuerit impediẽs aliud. Sꝫ vterqꝫ põt ab alio ĩpediri: vt oñdit̃ ab eodẽ. 3. de aia. per exẽpla ꝯtinentꝭ. in q̊ stãte desiderio vincit rõnalis appetitus ꝛ incõtinẽte in quo stãte rõnis dictamine vincit desideriũ. Et q² int̃ ṽtutes corꝑeas hois estimatiua est illa que optime iudicat de cõueniẽti vel incõueniẽti: qð iudiciũ sequit̃ appetitꝰ. ideo Aui. dixit ꝙ ṽtus musculi sequit̃ iudiciũ estimatiue. i. appetitꝰ ꝯñtis ad iudiciũ estimatiue nisi fuerit ĩpediẽs ex ꝑte intellectiui appetitus qui est voluntas: ꝛ ita intelligat̃ iste passus. ¶ Oꝫ si arg̃r ex Cõmẽtatore. 3. de aia. 98. cõmẽ. dicente. ꝙ neqꝫ intellectus: neqꝫ desideriũ hꝫ vim mouẽdi singľr: ꝛ ꝙ mouẽs est hec duo: desideriũ ꝛ intellectꝰ: vel imaginatio. ꝛ Arist. in textu veteris trãslatiõis. Appet igit̃ ꝙ illud qð facit motũ est hec duo desideriũ ꝛ intelľs. ¶ Hic dr̃ ꝙ nõ solũ desideriũ facit motum: nec solus intellectus: sed vtrũqꝫ istorũ sufficit facere deducto impedimento: vt supra dictum est: ꝛ ideo nulli istarũ attribuit̃ ille motus singuľr: ita ꝙ non attribuat̃ alteri: sed nõ intelligo ꝙ vna istarũ tamẽ possit mouere sine altera. hoc. n. est manifeste falsuꝫ in exemplis Aristo. vbi ostenditur ꝙ vna mouet alia contradicente.

B ¶ No. 2° ꝙ Ari. 3. de aia. vocat phãtasiã ṽtutẽ corꝑeã cognoscitiuã obiecti sub rõne ꝯueniẽtis vel icõueniẽtis: quã hic Auic. vocat estimatiuã. Ex quibꝰ apparet ꝙ ṽtutũ interiorũ ĩperantiũ motũ quedã sunt iudicatiue: quedã appetitiue. Iudicatiue sũt phãtasia ꝛ itelľs ꝑ̃cticus: vel estimatiua loco phãtasie ſm modũ loq̄ndi Aui. volũtas aũt desideriũ ꝛ ira sunt oẽs spẽs appetitꝰ. Et ħ sumi põt apte ab Aris. in de cã motus aialiũ. c. 4. ¶ Seq̄t̃ vlteriꝰ in motu aialis mouẽs ꝑ̊ᵐ esse appetibile qð mouet: ꝯñr mouet̃ ĩtellectũ vel estimatiuã: deiñ appetitũ: tandẽ ṽtutẽ motiuã obsequẽtẽ: que est in musculis: ꝛ q² nihil est appetibile nisi bonũ: vľ appꝛens bonũ. iõ cũ aialia q̄rãt ea q̃ nec semꝑ sũt bona: nec semꝑ apparẽt. celestes ṽo itelligẽtie appetũt id qð semꝑ ꝛ indeficient̃ est bonũ. iõ aialiuꝫ motꝰ interrupti sunt ꝛ desinẽtes: sed motus celestiũ sũt ꝯtinui ꝛ perpetui.

¶ Cõsidera vltio ꝙ in aialibꝰ impꝑfectis est ṽtꝰ estimatiua impꝑfecta ꝛ ĩdetermiata q² nõ det̃miate cog̃scẽs locũ obi. iõ motꝰ eoꝝ sunt ĩperfecti: ꝛ nõ recte limitati ad vnã dr̃iã põnis. In ꝑfectis ṽo est hec ṽtꝰ distĩcte ꝑcipiẽs locũ ꝛ viã ad appetibile. iõ limitatos ꝛ ad certos terminos ꝑfectos hñt motꝰ volũtarios. hec ꝓ nũc de ista expõne sufficiant. C

¶ De operatõibꝰ huius doctrine. Cap. vij.

Dicemus ꝙ operationum singularium alie sunt que ab vna complentur virtute. verbigratia: digestio.

¶ Ista est scða ps huiꝰ doctrine in q̃ Aui. determinat de opõnibꝰ ad sensuꝫ expositũ in ꝑ̊ cap. huiꝰ doctrine. ꝛ ħ nõ fuit opportunũ ꝙ determiaret q̃ sũt opõnes aie: q² iã ꝓus ħ docuit declarãdo ṽtutes. Nã simul ponebat̃ ṽtutꝭ descriptio: ꝛ elici poterat descriptio opõnis: sed restabat aliq̃s res accñtales opõnũ dicẽ: q̃ nõ poterãt bñ cõprehẽdi: nisi post sciam de ṽtutibꝰ. ꝛ has nõ oẽs: sꝫ aliq̃s hic ponit vt ꝑ illas indagemꝰ alias: ꝛ hec est cã ꝙ hoc capľm ponit̃ vltimũ. ꝛ post determinationẽ de virtutibꝰ: q² ħ nõ determinat̃ de opõnibus ꝓut sunt illud qð sunt vľ diffinitiue. Sed de eis in relatiõe ad ṽtutes ꝛ suas cãs itrisecas: sub qua rõne nõ poterãt cognosci: nõ cognitis. ꝑ̊ de ṽtutibꝰ. ¶ Diuidit̃ aũt ꝑ̃sens capľm iudicio meo in duas ꝑtes. ꝑ̊ ponit vnã distictionẽ declarãdo mẽbra. 2° satisfacit dubio. ibi scðo. (Et forsitan.) prima in duas. primo ponit distinctionẽ: ꝛ vnũ mẽbruꝫ declarat. scðo scðm ibi. (Alie sunt.) ¶ Dicit ꝓmo ꝙ operationũ singulariũ quedã sunt que complent̃ ab vna virtute: sicut ṽbi grã cibi digestio.

¶ Ubi ꝑ̊ nota. vt supra. cap. 1. huiꝰ doctrie. opatio hic sumi pro opõne: que est actio: ꝛ dicit̃ passio ab aia ꝓueniẽs: ꝛ aiatis ꝓpria: ꝛ nõ duobus strictis modis: vt ibi dixi. D

¶ No. 2° ꝙ cũ opatio dicat̃ cõis tribꝰ modis: q̊rũ vnꝰ est ꝑ ꝑ̃dicationẽ: aliꝰ per ꝑticipationẽ: ꝛ tertiꝰ ꝑ iuuamẽtũ cõicari multis. Exẽplũ ꝑ̊ᵐ: vt attractio nõ limitãdo ad aliquã dr̃ cõis. Exẽplũ 2ᵐ: vt cursus ꝛ opõnes artiũ. Exẽᵐ tertij: vt digestio cibi in stõ. Et eõ: posset dici singularis tribus modis oppositis. Hic sumit̃ operatio singularis pro singulari ꝑ̃dicatione: q² sit vnica: ꝛ non sicut spẽs vel genus. E

¶ No. tertio ꝙ opõnẽ ꝓuenire ab vna: vel cõpleri ab vna ṽtute: nõ icludit ꝙ nihil ꝑ̃ter illã ṽtutẽ ad opõnẽ faciẽdaꝫ ꝯcurrat effectiue. Nã ad digõnẽ cibi cõcurrit effectiue ꝑ̃ter ṽtutẽ calor ꝛ humiditas: vt. 3. cap. huiꝰ doctrine. Non etiã dicit̃ ideo: q² nulla alia ṽtus ad hoc coadiuuat. Nam ad digestionem coadiuuat retentiua que tꝫ obm pñs: sed dr̃ opatio cõpleri ab vna ṽtute: q² nihil ꝑticularit̃ cõcurrit ad talẽ opõnem faciendaꝫ effectiue: nisi ṽtus vna cum suis nãlibus instr̃is que sunt sua nãlia instr̃a: ꝛ inquantũ est anime virtus. ꝛ hoc magis patebit in parte sequenti. F

¶ Alie sunt que a duabus cõplent̃ virtutibus sicut cibi desiderium qð cõpletur a virtute naturali attractiua: ꝛ a virtute sensibili que est in ore stomachi. Attractiua vero operatur ex hoc ꝙ mouet villum q ſm longitudinem ꝓtendit̃ retinẽdo illud qð attrahit̃ ꝛ suggẽdo ex humoribꝰ

qꝺ est sibi ꝓpriū: Sēsibilis aūt opaꝛ in h ꝙ hāc sentit passionē: ⁊ qꝛ sentit mordicatiōem colere nigre q̄ est excitās desideriū: cuiꝰ eē noīauimꝰ. Et hanc q̄dē opationē nō dicemꝰ duabꝰ cōpleri virtutibꝰ. nisi iō ꝙ cū sensibili acciderit nocumētū destrueꝛ itētio q̄ vocaꝛ fames ⁊ ꝺsideriū: neq̄ desiderabiꝛ cibus: licet eo corpꝰ indigeat.

¶ Hic ponit 2m mēbrum. ⁊ diuidiꝛ in q̄tuor ptes. qꝛ p̄ ponit mēbra diuisionis cū vno exēplo. 2° scd̄m. 3. aliud. 4° aliud. ibi 2a. (Et silr trāsglutiēdi opatio.) ibi 3a (Trāsitꝰ q̄q̄.) ibi 4a (Et silr supfluitatū). ¶ De pte pa dicit q̄tuor. Primū ꝙ alique sūt opōnes singulares q̄ cōplenꝛ a plibꝰ v̄tutibꝰ sicͭ cibi desideriū q̄ dꝛ fames. Dicit 2°. ꝙ istud desideriū compleꝛ v̄tute nāli attractiua: ⁊ v̄tute sensibili. Dicit 3° ꝙ attractiua in fame opaꝛ ex h, ꝙ mouet villū q ꝓcedit in lōgitudine retinēdo i° qꝺ trahiꝛ: ⁊ suggēdo ex hūoribꝰ: qꝺ est sibi ꝓpriū. sed sensibilis opaꝛ: qꝛ sentit hanc passionem: ⁊ qꝛ sentit mordicationē colere nigre que exiccat desideriū: de qua supra diximus. Dicit vltimo. ꝙ nos nō dicimꝰ ꝙ hec opatio cōpleꝛ duabus v̄tutibꝰ: nisi qꝛ cum acciderit nocumentū virtuti sensibili destruiꝛ intētio. i. res intēta quā famē vocamꝰ: ita ꝙ corpꝰ cibū nō desiderat: lꝫ eo indigeat.

G ¶ Circa pmā partē nota ex dictis appropriare. ꝙ ad hoc vt dicamus vnam opationē cōpleri a duabus v̄tutibꝰ: nō requiritur ꝙ ab vtraq̄ illarū imediate depēdeat: imo stat ꝙ ab vna mediate: ⁊ ab alia imediate: vt in exēplo Auic. Nam desiderium aīatū: vel tristis sensatio vtrūq̄ nō imediate ꝓuenit ab attractiua: sed a sensitiua vel appetitiua.

H ¶ Nota scd̄o ꝙ in fame nāli vt sumiꝛ. 4. de accn̄ti. ꝯsideramꝰ q̄nq̄ motꝰ. s. resolōnē mēbroꝝ: eorūdē attractiōeꝫ a venis: attractiōeꝫ venaꝝ a stō: tristē sensationē in stō: hanc suctionē ꝯseq̄ntē: ⁊ vltio desideriū aīatū: qꝺ est passio appetitꝰ sensitiui. Et h nomē fames nō dꝛ de illis pmis: sꝫ dꝛ q̄nq̄ de sensatiōe illa tristi: quā seͬ aīatū desideriū: q̄nq̄ dꝛ de illo desiderio aīato. Si g̊ sumaꝛ pro sensatōe: tūc est immediate opatio sensibilis v̄tutis. si v̄o sumaꝛ pro aīato desiderio: tūc est opatio imediate virtutis appetitiue. Et hāc nō solū duabus. sed tribus dicimus compleri virtutibus.

Motus quincuplex ad famē naturaleꝫ.

I ¶ No. 3° ꝙ qn̄ v̄tus attractiua venarū meseraicarū sugit a stō nutrimētale humidū chilosum: nō fit cōiter tristis sensatio: sed qn̄ deficiēte chiloso hūido ille sugūt a stō humidū nutrimētale: qꝺ est in poris mēbri: in illiꝰ separatiōe fit aliq̄ ptiū distractio: in q̄ est aliq̄s motus ꝯtusiōis vel distēsionis que reduciꝛ ad solōnē ꝯtinuitatis: ita ꝙ humiditas illa p ptes illas moueꝛ eas tangēdo in sitibꝰ: in q̄bus pus nō tāgebat. ⁊ iō fit ibi tristis sensatio. ⁊ ad h adiuuat ꝙ nā illa hora illuc trāsmittit melicū humorē: qui est acris a sui acredine mordicat ptes illas h mō distractas: vn̄ talis sensatio intendiꝛ: ⁊ hoc vult dicē Aui. hic cum dicit: ꝙ v̄tus sensibilis opaꝛ sentiēdo hāc passionē. s. attractionem: ⁊ qꝛ sentit mordicationē melie. Nā ostēdi in techni v̄issime eē ꝙ tā motus humiditatꝭ illius q̄ꝫ motꝰ partiū seīuicē ꝯfricantiuꝫ: q̄ꝫ etiā q̄litas mordicatiua in humore melico sint obm istius tristis sensationis: ⁊ qꝛ suctio siue attractio nō est aliud q̄ꝫ motꝰ aut mēbri: aut humiditatis: iō attractio sentiꝛ: ⁊ q̄litas imp̄ssa ex nouo occursu hūiditatꝭ ad diūsas partes est passio sequēs illā attractionē que etiā sentitur.

¶ No. 4° ex vltio dcō signū ad on̄dēdū ꝙ opō ab aliq̄ virtute fiat: ⁊ est ꝙ qn̄ in illa v̄tute fit nocutum: tunc actio illa: vel opō destruiꝛ sicut accidit de sensitiua v̄tute reu famis.

¶ Utrū ab vna v̄tute cibi digestio fiat. Q.ō. 32.

pm dubm **Sed circa** hāc ptē aliq̄ cadūt difficultates. ¶ Prima: qꝛ cibi digestio nō vꝛ fieri ab vna v̄tute: qꝛ ad oēm opōnē corpis ꝯcurrit v̄tus vitalis: q̄ est in corde: vt dꝛ sepe supra: g̊ ad digōnē cibi effectiue concurrit. ⁊ per ꝯn̄s cibi digō completur a pluribus virtutibus.

¶ Confirmaꝛ: qꝛ lesa virtute cordis: lediꝛ cibi digestio: et destructa vitali: tolliꝛ cibi digestio: ergo compleꝛ ab illa.

¶ Utrū cibi appetitus ab attractiua fiat. Q.ō. 33.

Scd̄m dubiū. qꝛ non vꝛ ꝙ ab attractiua v̄tute fiat cibi desideriū: qꝛ nō attrahētibꝰ meseraicis fit multotiēs cibi desideriū: vt apparet in appetitu canino: ergo nō fit ab illa. tꝫ ꝯn̄tia. ex eo ꝙ stati diciꝛ: qꝛ hāc opationē non dicimus fieri a sensitiua v̄tute: nisi qꝛ qn̄ sensibili v̄tuti accidit nocumētū: destruiꝛ fames. 2m dub

¶ Utrū attractiua retinet illud: q̄d attrahit. Q.ō. 34

Tertiū dubiū. qꝛ attractiua non vꝛ retinē i° qꝺ attrahit: cū retētio sit cū q̄ete: at tractio cū motu rei q̄ attrahiꝛ: nō g̊ idē attrahiꝛ ⁊ retineꝛ. 3m dub

¶ Utrū tristis sensatio: q̄ famis cā ē: sit vna: vl due. Q. 35.

Quartū dubiū. qꝛ vꝛ ex dcis seq̄ ꝙ tristis sensatio que ē imediata cā famis nō eē vna: sꝫ due: qꝛ duoꝝ diuersoꝝ oboꝝ diuerse sunt sensatiōes: sꝫ hora famis tristē sensationem faciunt tanq̄ꝫ obiecta suctio humorum: ⁊ mordicatio colere nigre: que sūt duo distincta obiecta: ergo ⁊c. 4m dub

Ad primum istoꝝ dꝛ ꝙ illā opōnē dicimus compleri ab vna v̄tute: ad quā particulariter: nō tanq̄ꝫ agēs vlē ꝯcurrit vnica v̄tus cū suis nālibꝰ instr̄is. ⁊ sic est de digōne cibi: nō obstāte ꝙ ibi ꝯcurrit vitalis cordis. ¶ Et ita rn̄deꝛ ad cōfirnem: ꝙ vltra h ꝙ ea lesa destruaꝛ req̄riꝛ ad h vt dicamꝰ a tali v̄tute fieri opōnē ꝙ ipsa non sit ad illā solum vt vniuersalis causa se habēs.

¶ Ad 2m dubiū dꝛ. ꝙ nālis fames fit ab attractiua v̄tute. fames aūt canina ⁊ voluptuosa nō opꝫ ꝙ fiāt ab attractiua: sed Auicen. hic loquitur de naturali fame: que destruitur desinente attractiua attrahere.

¶ Ad tertium dicitur ꝙ improprie villi lōgitudinales retinent illud quod attrahunt: quia non permittūt illud ad locum vnde trahiꝛ redire: ⁊ si nō teneant in eodem loco.

¶ Ad quartū negaꝛ: ꝙ vnius sensatiōis tristis qua nō ꝑcipitur obm distincte non sint plura partialia obiecta.

¶ Et similr trāsglutiēdi opatio duabꝰ compleꝛ virtutibꝰ. vna est attractiua nālis: ⁊ altera est attractiua volūtarie: ⁊ pma quidē suā cōplet operationē per villū qui s̄m longitudineꝫ ꝓtendiꝛ qui est in ore stomachi ⁊ isophago. Et secunde cōpleꝛ opatio p villū lacerti trāsglutiēdi. Cūq̄ vna duarum virtutum destruetur trāsglutiēdi opatio duriter prouenit: sꝫ qn̄ nō fuerit destruetur. Sed cū illa nō opata fuerit: erit transglutiēdi operatio difficilis. Nōne vides ꝙ cum desiderium non recte procedit: dura ꝓuenit opatio trāsglutiēdi illud qꝺ non desiderat: imo cū abhorremus aliquā rem nausea nobis ꝓuocabitur: ⁊ cū eam postea transglutire voluerimus ⁊ territa fuerit ab ea virtus nostra attractiua desideratiua dura erit opō volūtarie trāsglutiēdi. p

¶ Hic Aui. ponit 2m exēplū dicēs. ꝙ opatio trāsglutiēdi cōpleꝛ duabꝰ v̄tutibꝰ: q̄rū vna est attractiua nā. iꝫ: alia attractiua volūtaria: q̄rū pa opaꝛ p villuꝫ lōgitudinalē oris stōi siue isophagi. Et scd̄a opaꝛ mediāte villo lacerti trāsglutiēdi. Dic̄ 2°. ꝙ cū vna istaꝝ v̄tutū destrueꝛ opatio trāsglutiēdi duriter ꝓuenit. s. ꝙ qn̄ v̄tus nō erit: imo erit ablata: destrueꝛ opatio. Sꝫ qn̄ v̄tus nō fuerit opata erit operatio trāsglutiēdi difficilis. Dicit 3° on̄dendo. ꝙ nālis operaꝛ in deglutiēdo. p exēplū qꝺ tu vides: qꝛ qn̄ desideriū nō recte

pcedit q: hō nō desiderat i⁹ qd̄ deglutit᷑: tūc est trāsglutio
difficilis sic accit nō potētib⁹ deglutire vnā pillulā: q tñ de
glutirēt nucleū pruni. 2ᵐ exᵐ ē. q: qñ rē aliquā aboīati fue/
rim⁹. vt v̄bi. g̃. bonas carnes: q: sup illas vidim⁹ v̄mes
muscaꝝ: ita vt sit pp̄ h̄ trita v̄t⁹ attractiua nālis ⁊ desidera
tiua erit dura opō trāsglutiēdi volūtarie. i. q̄zuis vellem⁹.
A ❡ No. g̃ circa hāc ptē. q trāsglutiēdo ꝯcurrit mot⁹ volū/
tari⁹ duoꝝ musculoꝝ q dñr gutturnosi: q sūt iuxta gulam
magis intra q̄ꝫ meri. Et isti qñq̄ꝫ dñr musculi itrinseci me/
ri: l3 nō sint de sba. Et de istis loqt᷑ Aui. 9. tertij. c. de sqnā/
tia. q apate exñte in eis ipedit᷑ deglutitio. Cōcurrit ⁊ v̄t⁹
nālis q̄ est in villis lōgitudinalib⁹ q sunt i meri: ⁊ ꝯcurrūt
ad suā ꝯstōnē: qui villi nō mouent᷑ voluntarie. Et iō duas
v̄tutes dicit Aui. ad hūc motū ꝯcurrere. Isti aūt villi cū
per linguā: aut cū cib⁹: aut res conueniens ponunt᷑ iuxta
caput gutturis nāliter ꝑtendunt᷑ versus illud obm quod
h3 cū illis nālem cōuenientiā trahēdo sursum meri: ⁊ cu3
isto trahūt nodum gutturis q a medicis epiglotis appel/
lat᷑ pp̄ colligātiā quā ad seinuicem hñt meri ⁊ epiglotis.
B ❡ No. 2° q Aui. itētio est q cū vna istaꝝ v̄tutū penit⁹ nō
opat᷑ nō fit talis opō: sed si parū opat᷑ erit difficilis deglu/
titio: ⁊ h̄ dat itelligi p h̄ v̄ba cū dicit. q cū vna duaꝝ v̄tu/
tū destruet᷑ trāsglutiēdi opō duriter pueniet. Et exponit i
sequēti lr̄a q: nō fuerit v̄tus. s. destruet᷑ opatio: sed qñ fue/
rit in corpore talis v̄tus: sed nō fuerit opata erit transglu/
tiendi ope: sed difficilis. Na3 cōstat q equale nō est esse: ⁊
nō opari quo ad hoc qd̄ diximus. sed itelligit᷑ q qñ v̄tus
fuerit: ⁊ nō opet᷑ bene ⁊ fortiter: tūc est opatio: sed difficil᷑.
C ❡ No. 3° q v̄t⁹ attractiua nālis meri subordinat᷑ v̄tuti de
sideratiue: ita q cū obm nō fuerit desideratū aīali deside/
rio: aut q: h3 malū saporē: aut pp̄ aliā cām v̄tus attracti/
ua nālis nihil aut parū opat᷑: l3 g̃ pro tūc reᵘ taliū oborꝫ
v̄tus volūtaria ꝑcipiat deglutitionē tñ v̄t⁹ nālis aut nihil
aut parū opat᷑. ⁊ iō deglutito fit difficulter. v̄. g̃. ego volo
deglutire medicinā q̄ est mali saporꝫ: aut i loco publico ac
cit q posui in ore bolū q mihi vr̄ mali saporꝫ: ⁊ p v̄ecūdia
volo ꝺglutire: tūc notat expiētia q deglutitio est difficilis.
❡ Ex q̄ p3. q qñ territa est v̄tus desideratiua ex aspectu:
vel memoria: vel imaginatione rei abominabilis: lic3 res
boni saporis obijciatur: tamen non bene deglutitur: quia
virtus desideratiua territa non fertur tunc in aliquod ob
iectum nedum in illud quod abominabiliter percipim⁹.
❡ Utrum ad deglutiendu3 virtus expulsiua naturalis me
ri cōcurrere habeat. Qō. 36.

1ᵐ dubᵐ Circa tñ hec dcā cadūt aliq̄ dubia. Primū est. vtrū
ad deglutiēdū ꝯcurrat v̄tus expulsiua nā/
lis meri. Et vr̄ q nō ex mō loqndi Aui. hic q eā nō noiat.
Et Gale. in lib. de motib⁹ liqdis. q attractiuā solā nālē di/
cit ꝯcurrere. ❡ Et rōne argr̄ sic. v̄tus expulsiua nō expel/
lit nisi obm incōueniēs. Et attractiua attrahit obm cōue/
niēs. cū g̃ fit attractio illud est ꝯueniēs: ⁊ cū fit expulsio il
lud est icōueniēs. idē g̃ erit ꝯueniēs ⁊ nō ꝯueniēs: g̃ ꝓ tūc
nō opat᷑ expulsiua. Assumptū p3 ex descriptiō. h⁹ harū v̄/
tutū supius in ꝓprio caplo. ⁊ Gal. in libello de motib⁹ liq
dis. circa finē. cū dixit. In vnoq̄q̄ꝫ mēbro est v̄tus attracti
ua: qua id qd̄ est ei sil'e attrahit ⁊ similat: quēadmodu3 in
vnoq̄q̄ꝫ ipsoꝝ est v̄tus expulsiua ad id qd̄ est ꝯⁱriu3 ⁊ odit.
❡ In oppositum est Aui. 13. tertij. cap. 1. cum dixit. ⁊ opa/
tione duarū tunicaru3 eius simul complet᷑ deglutitio p id
qd̄ attrahit villus eius: ⁊ per illud qd̄ reprimit villus ei⁹
Et ide3 expresse eadem. 13. cap. de qualitate deglutitiōis.
❡ In hoc dubio vident᷑ mihi discordare Gal. ⁊ Aui. Nā
vt appet ex Aui. loco allegato. Aui. vult q deglutitio fiat
vtraq̄ꝫ ꝯcurrēte tunica ⁊ v̄tute. Gal. aūt in libello de moti
bus liqdis vr̄ ꝯⁱriū inuere cū dicit. Nō puto quēq̄ꝫ venisse
ad tantā ignorātiā: vt credat q stōus attrahat id qd̄ appe
tit per pelliculā que disponit᷑ circularit᷑: ⁊ in latū. Et h̄ ꝓ/
bat᷑ expimēto: q: si in gallo famellico abscindat᷑ in longu3
pellicula exterior isophagi: nō facto nocumēto in pncipijs
vite: tūc gallus bibit ⁊ comedit añq̄ꝫ loc⁹ apet᷑: et doleat:
⁊ postea nō ꝯstat aūt q h̄ nō faceret si nec̄ia eēt opatio vir
tutis expulsiue que est in villis latitudinalib⁹: q h̄ casu es/
sent abscissi. ❡ Si qs aūt sit curiosus ꝯcordādi dicē pote/
rit q villus latitudinalis qñq̄ꝫ opat᷑ ex ꝓpria itētiōe: ⁊ tūc
opat᷑ expellēdo nociuū: qñq̄ꝫ opat᷑ tantū nālr̄ subordina/
tus villo lōgitudinali: ⁊ tūc opat᷑ in obm ꝯueniēs: ⁊ ꝯhit᷑
maxime ſm partē extremā mēbri trahētis sup illd̄ qd̄ tra
hit᷑. Et pmo mō nō fit deglutitio p latitudinalē. vt Gal. in/
nuit. ⁊ iō nō est necessarius in attractione: l3 sit iuuatiuus.
Sed scd̄o mō ꝯtingit q iuuat lōgitudinalē ꝯhēdo ptē mē
bri supra attrahibile existētē. Et h̄ forte vult ipsemet Ga.
3. nāliū v̄tutū. cap. 8. vbi dicit. Preterea trāsglutire facili⁹
est q̄ꝫ vomere: qm̄ trāsglutit᷑ qdē vētris tunicis agētibus
ea qdē que intus trahēte: ea v̄o que ex̄ circūtracta ⁊ co/
expellēte: ⁊ q h̄ nō p se faciat exterior voluit loco allega/
to in fine libri. de motibus liqdis. Et ad hūc sensum vide
tur Aui. fuisse locut⁹. 13. tertij. c. de qualitate deglutitiōis.
vbi dixit. Quos adiuuant villi latitudinales. ppea q reti/
nēt retro illud qd̄ deglutit᷑: ⁊ exprimūt ipm ad inferiora.
❡ Utrū in deglutitiōe v̄t⁹ attractiua nālis opet᷑. Qō. 37.

Scdm dubiū. vtrū i deglutitiōe sit opportunū
opari v̄tutē attractiuā naturalē. 2ᵐ dubᵐ
❡ Et vr̄ q nō: q: possum⁹ deglutire rē stō penit⁹ icōueniētē
vt venenū: s3 ad talē rē deglutiēdā nllo mō ꝯcurrit v̄t⁹ at/
tractiua nālis: g̃ ⁊c̄. Minor p3: q: attractiua nō ꝯcurrit p
se nisi ad attrahēdū ꝯueniēs: ⁊ pipeřiū volūtatis nō mo/
uet᷑: g̃ seʳ q nō ꝯcurrit in attractiōe rei penit⁹ discōueniētj.
❡ In oppositū est mēs Aui. hic. ⁊. 13. tertij. Nā q: in deglu
titiōe ꝯcurrit v̄t⁹ villorū lōgitudinaliū meri: ⁊ in illis non
est vis motiua volūtarie: sed solū nālr̄: seqt᷑ q ibi ꝯcurrit
v̄tus aliq̄ mere nālis. Et h̄ idē p3 ex Gal. 3. nāliū. ca. 8. sup
allegato. ❡ Preterea motus epiglotis sursu3 est accñs in/
euitabile deglutiōis: s3 modus gutturꝫ siue epiglotis mo/
uet᷑ sursum motu villorū lōgitudinalium meri. Maior est
Gal. in libello de motibus liqdis cū dicit. Et ex h̄ p3 ma/
nifeste q eleuatio nodi gutturꝫ est accidēs ineuitabile trā
situs eius qd̄ transit per hysophagum. Et minor est Gal.
ibidē assignātis cām hui⁹ esse colligantiam meri ⁊ epiglo
tis: q: coopit᷑ tunica continua ⁊ vnius rōnis cū tunica in/
trinseca meri. ⁊ ideo necessario eleuatis villis lōgitudina/
lib⁹ tunice dicte op3 q epiglotj secū ligatus ascēdat: vnde
hoc etiam fit in appopleticis in quibus aliquid ifundit᷑ in
ore: in qbus tñ motus nō sunt volūtarij: vt Gale. ibidem.
❡ Ad dubiū rñdet᷑ q sic. Ad argumētū in ꝯⁱrium dicit᷑ q
attractiua: l3 per se primo nō attrahat nisi ꝯueniens: tñ in
quātū est motui volūtario subordinata multotiens attra/
hit icōueniēs. Nā multi sunt modi subordinatiōis v̄tutis
in opando sic ostēdi alias: q lacerti aperiētes os subordi
nant᷑ expulsiue meri: vñ multotiēs nobis iuitis apiūt os:
⁊ ore impleto aliquo liquore: ⁊ postea ore stricto: ita vt li/
quor egredi nō possit. etiā in bruto videmus liquorē dato
q sit displicēs deglutiri ꝓpter necessitatem anhelandi.
❡ Propter quid deglutire non possumus propter rem ali/
quam fedam visam. Qō. 38.

Tertio dubitat᷑ ad modu3 ꝓbleumatj pp̄ qd
cibū sapidū in se bonū stante 3ᵐ dubᵐ
fame: ⁊ volētes deglutire qñ3 nō possum⁹ pp̄ rē aliquā fe/
dā visa3 sic buffonē: vel v̄mes: vel alid̄ abhoiabile: ⁊ ma/
xime si fetor ad nares veniat. Et odor sic mihi accidit quā
do crus homis anathomatiçaui adhuc fumās ⁊ bulliēs.
Nam non tm̄ nō potui deglutire quicq̄3: sed de, lutita vo/
mui. Horum omnium solutio est vna. Et vide illa3 prima
affo. In his que dixi super affor. 2. ⁊. 3. de subordinatione
motuū mēbrorū ⁊ hūorū ad imaginationē: ⁊ sensus absq̄ꝫ

voluntate: ⁊ de inmutatione sensitiuarum ab imaginatiōe.

❡ Transitus quoq₃ nutrimenti perficitur virtute membri impellentis a quo procedit ⁊ attractiua membri ad quod accedit.

❡ Hic ponit exēplū 3ᵐ dicēs: q̄ trāsitus nutrimēti ad membra pficit ṽtute mēbri ipellētis: ⁊ ṽtute attractiua mēbri trahentis. Ex quo primo p₃ q̄ trāsitus chili ad epar non fit tm̄ ṽtute epatis trahētis: sed ṽtute stōi expellētis. ⁊ ita est de motu sanguis ab epate ad mēbra. Ex qb⁹ īferebam q̄ in tēpato corpe qd̄ vsq₃ ad tātū inclinat̄ de bono sanguine pellere ad mēbra vt in eo tā pauca mēsura remaneat q̄ inclinet trahē a stō. Et sup h̄ fundaui modū meū de fame nāli corpoꝝ athletaꝝ vltiate repletoꝝ cū piculo crepature venarū pp nimiā sanguis in q̄li nō peccātis qualitatē.
❡ Sūt aūt alij dicētes q̄ aliquod obiectū i aliquo tpe est cōueniens vni mēbro qd̄ postq̄₃ alteratiōnē quandam ab eodē mēbro suscepit: ⁊ aliquā fecerit desinit eē cōueniens. Xbi grā. chilus quousq₃ nō est ad sanguinē cōplete cōuersus h₃ q̄litatē qua voluptuat epar. Sed etiā epar indiget illa voluptuatiōe. i. īdiget vt a tali qualitate alteret̄. Postq̄₃ aūt chilus est pfecte conuersus in sanguinē non est conueniens epati merito illius voluptuatiōis: sed pro nutriēdo epar. Et ideo ꝓ tūc nō inclinat̄ sanguinē retinere nisi pro suo nutrimento. ⁊ iō expellit residuū vtpote supfluū.
❡ Itē: q̄ iā q̄litate illa effectū est q̄ epar nō indiget pn̄tia obiecti silr̄ iprimētis: imo si ītēdat̄ ledet̄: ⁊ iō tanq̄₃ icōueniēs conat̄ expellē recte: sicut stōus famelicus sumit auide vnctuosa calida ⁊ piguia: s₃ postq̄₃ de illis satis sumpsit nō īclinat̄ ad iᵃ vl̄ silīa sumēda. Et si fames nō ex toto recesserit: imo i fine mēse abhoiat̄ ea: ⁊ volum⁹ abstersiua salsa: ⁊ ideo stōus dū chilus digerit̄ adhuc indiget tali ipressione: ⁊ cū est ꝯplete digest⁹ nō īdiget: ⁊ iō chilū tāq̄₃ supfluū expellit ad epar: ⁊ silī mō epar ad venas: ⁊ vene prime ad scd̄as: ⁊ ad mēbra. Et hec est q̄si redditio cāe pmi modi.
D ❡ Nota tn̄: q̄ qn̄₃ nutriᵗᵘᵐ trāsit sine trāsmissiōe mādātis: vt in fame a stō trāsit sanguis: ⁊ humiditates stōi ad epar: q̄rū tractui stōus resistit: ecōtra qn̄₃ mādat̄ nō trahēte eo ad qd̄ mādat̄: vt apparet in mēbris nimium repletis: recipiētib⁹ tn̄ pp sui debilitatē supfluū mēbrorū fortium. D₃ ḡ ītelligi in nālissima dispōne trāsitus nutrimēti ad mēbra.

❡ Et silr̄ supfluitatū egressio q̄ fit p duas vias.

❡ Ponit quartū exēplū dicēs q̄ silī mō egressio supfluitatū fit p duas vias. Et pōt h̄ textus ītelligi: q̄ supfluitatum egressio fit ṽtute mēbri trahētis ⁊ expellētis: vn̄ Auic̄. vult q̄ in ītestinis est ṽtus attractiua: vt dixi sup̄. c. de mēbris. ⁊ nō obstāte q̄ oppositū velit Gal̄. Et silr̄ de vesica. Aut pōt ītelligi q̄ egressio supfluitatū a corpe p viā ītestinorū: ⁊ per viā vrine: fit silr̄ a duabus ṽtutibus expulsiua naturali ⁊ voluntaria: sicut deglutitio nutrimenti fit virtute attractiua naturali ⁊ voluntaria: ⁊ hoc puto verius.
E ❡ Ubi no. egressionē vrine ⁊ fecū in nāli dispōne fieri per virtutem expulsiuā nālē villorū latitudinalium. Et vltra illā cōcurrit ṽtus lacertorū vētris: ⁊ virtus lacertorū constringētiū collū vesice: ⁊ anū: ⁊ virtus diaphragmatis qd̄ est a supiori premens oblique versus inferiora. Et ideo in īpulsione taliū supfluitatum cōiter vēter parumper ad anteriora pmit̄: sed simul se ꝯstringentib⁹ musculis superior via claudit̄: ita q̄ nō versus superiora pellunt̄ feces ⁊c̄.

❡ Et forsitan plerunq₃ existunt operatiōis principium due virtutes. s. animalis ⁊ naturalis: ⁊ fortasse plerūq₃ erunt eius causa virtus ⁊ qualitas sicut infrigidatio que prohibet materias et iuuat expulsiuā in parilitate supfluitatū que descendunt a mēbro ⁊ vetat ⁊ in faciē reuerberat.

❡ Hic satisfacit dubio. ⁊ pmo declarando exēplo. scd̄o duobus alijs incidētib⁹. ibi scd̄a. (Et friditatē). ❡ Posset ḡ qs dubitare: vtꝝ ois opatio per quā nō dicimus solū ab vna ṽtute ꝓuenire ꝓueniat a plurib⁹ virtutib⁹. Et rn̄det q̄ forsitan. i. qn̄q₃ opō que nō cōplet̄ ab vna ṽtute cōplet̄ a duabus: sic̄ Xbi grā. nāli ⁊ aiali. Et fortassis. i. qn̄q₃ talis opatio nō fit a plurib⁹ ṽtutib⁹: sed a ṽtute ⁊ a q̄litate. Et q̄ pmi patuerūt exēpla: dat̄ exēplū scd̄i: sicut friditas que iuuat expulsiuā ⁊ ꝓhibet mās in parilitate. i. tpe quo q̄si eq̄liter possunt ṽtus ⁊ supfluitates que a mēbro descēdūt ⁊ vetat friditas talē descēsū: ⁊ in faciē mādantis reuerbat.
F ❡ No. ḡ pmo q̄ operationē dicimus cōpleri a ṽtute ⁊ q̄litate qn̄ cōplet̄ a virtute ⁊ qualitate: que q̄litas nō est virtutis nālis instrumentū. Nā alr̄ ois operatio facta a ṽtute fieret a qualitate: cum aīa non operet̄ nisi mediante cōplexione: vt sepe dcm̄ est. Et ideo qn̄ stōus digerit cibū cōcurrēte caliditate emplastri: aut fomētationū. aut medicinaꝝ dicimus talē cibi digestionē fieri a q̄litate ⁊ a ṽtute.
❡ No. scd̄o exēplū infrigidationis adductū adaptari ab expositoribus ad duos modos: vnus est q̄ qn̄q₃ ṽtus expulsiua fecū in ītestinis est epar ⁊ eq̄lis ṽtuti resistitiue fecū exiccataꝝ ꝓpter calitatē epatis: īfridatio ḡ tūc vetat supfluitatē manere in mēbro: ⁊ ꝓhibet illas. s. qescē: ⁊ reuerberat in faciē. s. mēbri in quo sunt supfluitates. vetat aūt ⁊ ꝓhibet earū remanētiā in mēbris īfridando epar: ⁊ iō remittēdo eius attractiuā. ⁊ scd̄o generādo vētositatē reuerberat feces in faciē. i. in supficiem intestini eius stimulādo virtutem expulsiuā: vnde postea expellunt̄. Ego hūc modum nō puto ad mentē Auic̄. ❡ Secundus modus est. q̄ h̄ loquat̄ de expulsiua membri ad qd̄ currunt superfluitates. verbigrā. in pncipio epatis: ⁊ quādo hec ṽtus est in parilitate. i. vicina eq̄litati in resistendo superfluitatib⁹ ad mēbrū tendentibus: tūc infrīdatio que fit cum medicinis repcussiuis ꝓhibet supfluitates a mēbro: ⁊ vetat earū motū ad mēbrū ⁊ reuerberat in faciē mādantis mēbri: q̄ retropellit ac si in faciem ipsius mittētis propellet̄. ⁊ h̄ modo iuuat expulsiuā mēbri incipiētis apari: ⁊ huic mō magis est ꝯformis lr̄a sequens. Facit ḡ tria hec frigiditas in dcō casu. pmo ꝓhib₃ mās a cursu suo. scd̄o vetat. tertio reuerberat in faciē mādātis. Nā expulsio que fit cū repcussiuis est ad ipm mādās. ⁊ hoc tertiū ꝓprium est act⁹ expellendi. quomodo autem hoc facit frigiditas statim dicet̄.

❡ Et frigiditatis quidem est equalitas que propter duas prohibet res scilicet cū essentia substantiam eius quod effunditur ingrossando et coangustando poros. Et res tertia que est per accidens que est qua caliditas extīguitur attractiua: ⁊ qualitas caliditatis attrahit p illud qd̄ istis opponitur modis quos prediximus.

❡ Hic remouet duo alia ex isto accidētia dubia. Et s̄m hoc diuiditur in duas. ibi scd̄m. (Et caliditatis.) ❡ Dicit de pma ꝓ si querat̄ quomodo infrigidatio facit hec dicta. Rn̄detur q̄ facit pmo ꝓhibitionē cursus materiei duob⁹ modis. vnus est ingrossare substantiā humoris qui infundit̄ ⁊ currit ad mēbra. Scd̄s est coangustando vias per quas h₃ transire: ⁊ isti duo modi sunt modi ꝓhibendi cursum p se a frigiditate. Et est tertius modus per accidens: q̄ remittit calorem membri recipientis per qd̄ fit attractio.
G ❡ Ubi no. q̄ constringendo vias membri apostemati ad opportunū humorē inclusū in illis effundi. iō fit hoc mō ei⁹ expulsio nō tm̄ ꝓhibitio cursus. Subdit ēt q̄ caliditas attrahit. i. iuuat attractiuam modis qui istis opponuntur quia subtiliat ⁊ dilatat vias. ⁊ ideo ne detur vacuum currunt humores. ⁊ ideo attractio a calido reducitur ad illā vacui: vt dictum est supra in capitulo alio.

Et caliditatis quidē qualitas ꝛ necessitas va cui non attrahunt in primis nisi illud quod est subtile ꝛ postea quod est spissum. Uirtus vero attractiua naturalis nō attrahit nisi quod est ei magis conueniens: ꝛ quod nature eius est proprius attrahere ꝛ plerūqꝫ quod est magis spissum est magis proprium ꝛ magis conueniēs.

Remouet 2m dubiū icidēs dicēs ꝙ calitas ꝛ vacuū stātib9 bñ applicatꝭ trahibilib9 nō trahūt nisi illud qd̄ est subtile in pn°: ꝛ tādē ēt attrahūt grossuꝫ qñ nō est ampli9 subtile paratū currē ad locū vacui: sꝫ v̄tus attrahit cū ꝓpetate rē ꝯueniētē sibi ꝛ multꝭ vicijs ꝯtigit ꝙ h̄ sit magl grossuꝫ sic ossa trahūt sanguinē a venis grossiorē ꝛ splen meliam. Cā aūt hui9 est: q2 vacuū trahit id qd̄ min9 fluxui resistit. h̄ aūt ceteris parib9 est subtili9. Et dixi notāter ceteris parib9: q2 stat ad locū aliquā fieri necītatē vacui ad quē aq̄ inclinat currere nāl'r: ꝛ aer ab isto recedē: ḡ ambobus eq̄ subtilis aer nō subintrabit sed aq̄. Et iō vt al's dixi motus qui fuerit solum ad vacuū vocādi sunt violēti ꝛ nō nāles: sed virtus ita determinate alterat rem ꝓpriā ꝙ nō quālibet indifferent: vnde si cōmixtum eēt ferrū cum pēnis cō mixtione ad sensum admodū aggregationis magnes traheret ferrum ꝛ nō pēnas. Et ista pro nunc de isto capitulo sufficiant in q° est cōplemētū prime fen pmi cañ. Auicen.

De his que proueniunt ex his que comedūtur ꝛ bibuntur. Cap. ix.

Lib9 fm Dip. dr tribus mōis q2 ali9 ē q nutritiā ali9 qui filis ē ci bo ꝛ ali us q fitur9 vid a. H. cō pl'onuz. 3. ca. 2.

Quod comedit ꝛ bibit in corpore humano tribus opatur modis. Aut. n. in ipso sola sui q̄litate opationem efficit: aut sui mā aut opationē facit tota sui substātia. ꝛ fortasse res que ex his tribus intelliguntur verbis propinque erūt fm lingue considerationem. Sed cum de his loquimur itētiōes exp̄mere volum9 quas nō noiabim9.

Auic. supius determinauit de his que ꝓueniūt ex q̄tuor rebus nō nālibus. Nūc determinat de his q̄ ꝓueniunt ex rebus comestis ꝛ bibitis sub qb9 cōprehendunt cibus ꝛ potus q sunt vna alia res nō nālis. Et diuidit pñs capl'm in tres ptes: qm̄ p° ponit distictionē vnā sumptaꝫ a modis operādi comesti ꝛ bibiti in nobis: ꝛ istā declarat. scd̄o aliā sumptā ex agē ꝛ pati respectu humani corpis. 3° ponit specialē diuisionē nutrimēti. scd̄a pars ibi. (Dicamus aūt denuo.) 3a ibi (Amplius dicem9.) Prima in duas. p° ponit distictionē. 2° d̄clarat ibi. (Sui v̄o q̄litate.) Pria diuidi pōt: sed sumādo dicit: p° ꝙ illud qd̄ comedit ꝛ bibit opatur in corpe humano aliq° triū modoꝝ scꝫ aut sola q̄litate: aut sui mā: aut cū tota sua sba. V Subdit 2°: ꝙ lꝫ isti tres t̄mini iā dci videāt modicū differre fm ꝯsideratiōeꝫ ligue. i. fm significatiōeꝫ quā hñt in toto ydiomate: tñ nos nō volum9 itell'ere p eos in isto ca° itētiōes q̄s statim explanabimus.

A Circa pm dcm̄ ꝯsidera ꝙ i° qd̄ comedit itell'r. oē qd̄ p̄cedēte masticatiōe deglutit ita vt stōm igrediat. Et id qd̄ bibit itell'r sine masticatiōe deglutitū: ita vt stōm igrediat: ꝛ sunt hec duo cōia ad cibū ꝛ potū ꝛ medicias: ꝛ venena q̄ interius accipiunt de qbus oibus in hoc capl'o intendit.

B No. scd̄o ꝙ dixit operat ꝛ nō dixit agit: q2 opari est cōmune: vt h̄ sumit ad agere ꝛ pati. Nam sensatiōes sūt operatiōes que tamē sunt passiones: q2 aliqd igrediēs corp9 patitur: ideo vt comprehenderet vtrūqꝫ dixit operatur.

C No. 3°. ꝙ q̄ꝫuis isti modi operādi sint distincti a modis ifra dicēdis: tñ nō est icōueniēs aliqd vnuꝫ opari in corpe sil' ꝛ semel a mā: a q̄lite: vt lactuca comesta opat a q̄lite ifridādo a mā p q̄to nutrit a ꝓpe'e obtenebrādo visuꝫ ꝛ sonū idncēdo ꝛ h̄ meli9 ifra videbit. Ex q° pꝫ. ꝙ vltra istos tres simplices modos opandi st intelligēdi ex his aggregati.

Nota vltio. ꝙ q̄ꝫuis multi termini sunt ex cōi impōne aliquo mō ipositi ad significādū nō icōuenit in vna scia vl' doctrina limitare eos ad aliter significādū: ꝛ illa significatiōe posita vti eo modo in illa doctrina: ita ḡ facit hic Auicē. de istis terminis operās a q̄litate: opans a materia. ꝛc̄.

Sui vero qualitate agens est illud quod calefieri solet: cuꝫ est in corpore hominis: aut infrigidari: ꝛ calefacit caliditate sua: aut frigefacit sua frigiditate ita ꝙ non ei assimilatur. Sce existens

Declarat hāc distinctionē. Et diuidit in duas. Nā p° ponit vnā declarationē nō multū limitataꝫ. scd̄o spālius oia mēbra declarat. ibi. (Cūqꝫ dico.) Pria in tres fm tria mēbra. ibi secunda. (Et sui quidem.) ibi tertia. (Sui v̄o sba.)

Dic̄ p°. ꝙ opans sui q̄litate est id qd̄ solet calefieri in corpore hūano: aut ifridari: ꝛ post corp9 calefacē calitate sua: aut sua frigiditate infrigidare: ita ꝙ nō assimilet corpori.

No. p° h̄ dcm̄ eē diminutā expōnem. Nā humectātia ꝛ exiccātia agunt a q̄litate vt infra. sil'r cal'a ꝛ frida actu: sic ignis: glacies: nix: sine eo ꝙ calefiāt vel infrident. Auic. ḡ loquēs q̄dāmō exēplarit hec dixit tm̄ de operātib9 a qualitate que sunt talia in pōa: ꝛ per calida ꝛ frigida dedit intelligi humida ꝛ sicca maiorē infra daturus declaratiōeꝫ.

Nō 2°. ꝙ fm cōeꝫ viā vt ifra dicā: me'n' in pōa frida nō ifrigidat a corpore humano: ita ꝙ acq̄rat friditatē si dēat infridare: cum calor noster nō sit friditatꝭ sibi opposite inductiu9. sed tñ si ipsa est frida in pōa anteq̄ꝫ infridet reducit a calore nr̄o ad actū ifridatiōis qd̄ qūo fiat: infra dicetur. Auic̄. ergo cū dixit ꝙ solet calefieri in corpe hois: aut ifridari itellexit ꝙ solet ita trāsmu'ri a corpe hois vt deducat ad actū ifridādi sua fridi'te aut calefaciēdi sua calitate.

No. 3° ꝙ alique dicunt medicine etiam tēpate agētes a q̄litate ꝛ taliū vt sic nō est calefacē vel ifridare: sed resistere ne corpus a ꝓprio tēperamēto trahat. nō est ergo necē omnē medicinā a qualitate agentem corpus alterare: sed aut oportet ꝙ alteret aut resistat: ꝛ ꝓhibeat alterationeꝫ.

No. 4°. ꝙ illa pticula (ita ꝙ nō ei assimilet) pōt itelligi duob9 modis. vn9 est ꝙ h̄ loquat de medicina operante a q̄litate tm̄: vt posuit diuisiōeꝫ supra in pncipio capituli: ita ꝙ nō opet a mā: ꝛ tūc talis a qualitate tm̄ opans non assimilat corpori. Alius est ꝙ intelligam9 gñaliter ꝙ operantes a q̄litate nō assimilant corpori: etiā si nutriant: q2 pars que fit ex nutrimēto cal'o est calidior corpe: ꝛ p ꝯñs nō ex toto sit silis: sed hūc fm modū non puto gñaliter verum.

Et sui quidem operans materia est illud qd̄ a sui cōuertitur natura: ꝛ recipit formam alicuius diuisionis membrorum humanorum.

Declarat vnū mēbrum. ꝛ duo facit. p° hoc scd̄o remouet dubiū. ibi. (Sed eius materia.) Dicit pmo. ꝙ illud qd̄ pmo a mā opat est illud qd̄ in corpe hois cōuertitur a sui nā: ꝛ recipit formam alicuius diuisionis membrorū. i. alicuius membri contenti sub generali diuisione membroꝝ.

Ubi notādū. ꝙ cib9 plerūqꝫ hꝫ ꝓpetatē currētē int' ipm ꝛ cibatū pp quā est apt9 pati a cibato talē passionē p quā ꝯuertit in sbaꝫ nutriti: vt pꝫ ex Auerro. 7. colliget. cap. 9. vbi dixit. Et cibi nāles nō cōueniūt nobiscū nisi i tota sba. Carnes ḡ pulloꝝ hñt ꝓprietatē per quaꝫ sunt apte pati a calore stōi passionē q̄ cōuertunt in verū chiluꝫ. Et hec est cā ꝙ asin9 digerit paleas ꝛ nō homo: ꝛ sturnellus digerit napellū ꝛ nō hō. vt sumit eodem. 7. colliget. capitulo. 10.

Nota scd̄o. ꝙ hec ꝓprietas que est in cibo inter cibum ꝛ cibatū non agit trāsmutationē sui subiecti: sed est dispositio pparās mām ad hunc determinatū modū vt patiat

7 iõ opatio cibi vt cib⁹ est: nõ est in corpe nisi pati qd prin/cipalr puenit a mã: 7 vocat operans a mã oẽ qd isto mõ patit q corrũpat: ita vt tandẽ ꝯuertat in sbam mẽbrorũ.

I ¶ No. tertio q pure medicine q nõ conuertuntur in substantiam patiunt tñ a corpore: sed nõ ppter hoc dñr opari a mã sm modũ loquẽdi medicorũ: qr non ita patiunt vt tandem in subam mẽbri per actionem corporis ꝯuertant.

¶ Sed eius materia lz formam illã recipiat: est tamen cum accidit: vt aliqua suarum qualitatũ quas habebat que suo mõ fortior existit q̃z humani corporis qualitas in ipsa remanere eam faciat a principio rei: donec compleatur coagulatio: 7 assimilatio: sicut sanguis qui gñat ex lactucis: quoniam in ipso est plus frigiditatis q̃z sit in complexione hoĩs: lz sit factus sanguis 7 sit bonus ad hoc vt mẽbri hominis pars fiat: 7 sanguis q ex aliis gñatur huic existit ꝯtrari⁹.

¶ Nunc remouet dubium. Posset quis dicere vtrum illud qd operat a mã posset operari a qualitate. Et respõdet q sic. qr stat in tali operante a mã sit aliqua qualitas q suo mõ est fortior qualitate humani corporis: 7 talis qualitas facit eaz met remanere in corpore quousq̃z cõpleatur etiã coagulatio 7 assimilatio: sicut verbigratia. sanguis qui generat ex lactuca: qm̃ ipsemet hz plus de frigiditate q̃z sit in cõplone hoĩs: 7 est frigidior q̃z sanguis tẽperat⁹ hoĩs 7 tamen est sanguis 7 bonus ad h vt fiat pars mẽbri hoĩs. Sanguis autẽ q ex aleis gñat est huic ꝯrius q est calior.

K ¶ Primo nõ ex hac lr̃a habem⁹ q operãs ex mã stat opari a q̃litate: 7 per ꝯñs ecõuerso stat operãs a q̃litate opari a mã 7 fieri ei sile in qd opat: cuius oppositũ dicebat supra illa particula. Sui vero qualitate. Dõm est eniz q ibi intelligit de operante tantum a q̃litate vt ibi expositũ est.

¶ Scdo nota cum dicimus. alicuius a materia operans qualitatez suo mõ esse fortiorẽ q̃z humani corporis q̃litas nõ esse intelligendũ q illa sit absolute fortior. sed qr nõ ita subdominat corpi sm illã vt possit ex toto remoueri in pª vel in scda trãsmutatiõe facta in illa mã a corpore. ideo dr quodãmõ fortior. vel qr põt saltem notabilr tale operãs a mã per illam qualitatẽ corpus alterare 7 agere in ipm.

L ¶ Nota tertio q sanguis genitus ex lactucis: lz sit membris humani corporis calidior: tamen spiritum 7 cor quibus est frigidior per se potest infrigidare: 7 consequenter totum corpus infrigidatur ad illorum infrigidationem.

M ¶ Nota quarto. q lz aliquãdo totus excessus cibi medicinalis in q̃litate remoueat anteq̃z ipse cõuertat in subaz membri: tamẽ multotiens stat actio nutrimenti in residuũ corpis vsq̃z ad cõpletã assimilationẽ tũc vo actio cessat.

¶ Nota quinto. q ex hac littera cõcipitur in complexione hominis sm Auicen. esse aliquid frigiditatis.

¶ Utrum in nutrimento post conuersionem qualitas alteratiua remaneat. Q.õ. 39.

1. diffi cultas. **Sed circa** dicta cadunt due difficultates. ¶ Prima est qr non videtur q in nutrimẽto remaneat qualitas alteratiua post coagulationez 7 conuersionem eius in subam nutriti: qr ex quo perdit formam p̃habitam. a fortiori debet perdere qualitatem.

¶ Hic dicitur: q stat formam substantialem alicuius corrumpi: non omnibus gradibus suarum qualitatum corruptis. 7 pariter nouam formam introduci.

¶ Utrũ oĩs sanguis cal'us sit: 7 corp⁹ calefaciat. Q. 40.

2. diffi cultas. **Secũda difficultas** est d cibo frido. ex ipo eni añq̃z nutriat necio opz fieri sanguinẽ q est cal's reª cõplonis humane: g oĩs cibus quãtũcũq̃z fridus cũ in sanguinẽ ꝯuertit corp⁹ calefacit. 7 h sumit ifra h eodẽ cap. q lactuca 7 cucurbita h mõ calefaciũt: g nõ remanet ista q̃litas que ad coagulationẽ.

¶ Hic dr ꝯcedẽdo q sanguis ex lactuca genit⁹ calefacit q dã mẽbra: sed tñ cor 7 spiritũ remittit in calore: vt dicit supra. pprie ergo dr calefacere quãtitatiue lactuca: 7 qualitatiue infrigidare: qr calidissima que in corpore sunt in calore remittit. multa vo mẽbra calefacit. ¶ Q: si dicat cõtra: qr nutriti ex lactucis 7 similibus: sm totũ corpus infrigidantur: ergo membra frigida vt ossa 7 nerui non tñ cor infrigidat ab eis. ¶ Hic dicitur q infrigidat hec mẽbra sanguis ex lactuca genitus priuatiue: qr non calefacit sicut calefaceret sanguis temperatus: 7 qr plures partes aqueas imponẽdo reddit membrum magis aptum a frigidis pati 7 minus a calidis. 7 etiaz pro sui nãli mensura minus de calore determinans: nõ q dum actu est sanguis per suam frigiditatem frigefaciat positiue neruos 7 ossa.

¶ Sui vero substantia operãs est forma sui specifica agens: 7 est illa qua ipsum est id quod est 7 non qualitate sui preter q corpori simile fiat: aut fiat ei simile corpus.

¶ Declarat mõ scdm mẽbrũ. Et dicit q illud dicit operans a tota substãtia qd agit per suã formã specificã que est illa qua ipsum est illud qd est: 7 nõ agit qualitate sui: 7 hoc facit preter qd fiat corpori simile: vel ipsi fiet simile corp⁹.

¶ Ubi nota hic nõ esse positã descriptionẽ opantis a tota sba vel declarationẽ conuertibilẽ: sed tm̃ exẽplarẽ: qr non est verum q forma specifica vel tota substantia non sit ad modũ loquendi medicorum nisi forma substãtialis p quã res est illud qd est: vt statim videbit. Sed hoc est vnũ exẽplum eorũ que operant a tota sba: sicut si esset vnum qd ageret per formã suã per quã habet esse specificum 7 substãtiale: que non est aliqua pmarũ qualitatũ: nec imediate ex eorũ cõmixtiõe: tunc diceremus illud operari a tota substãtia: ita q hic textus non intelligatur vniuersaliter.

¶ Nota secũdo ex hoc non oportere ad hoc q aliquid dicatur agere a tota substantia q ipsum non fiat simile corpori: 7 q non agat a qualitate: quia vt in principio capituli dictum est stat idem simul operari omnibus illis tribus modis in corpore. Sed quod hic dicitur q non agit qualitate sui: 7 preter q fiat simile corpori 7c̃. ideo dicitur vt detur exemplum agentis a tota substantia: 7 non operantis aliis duob⁹ modis. Naz clarius intelligit iste modus operatiõis per exẽplũ non operantis simul aliis modis. N

¶ Cũq̃z dico qualitatem vnam quatuor qualitatum intelligo. Qualitate igitur sua operantis materia in opere ingressum non habet.

¶ Declarat membra pme diuisiõis cõpletius. Et diuiditur in duas. p h. scdo subdiuidit duo illorũ mẽbrorũ. ibi scda. (Et istius qdem formę). Prima in tres sm tria mẽbra. ibi secũda. (Sua vero operans). ibi tertia. (Et sua quidem).

¶ Dic p q cũ dicit in isto caplo q̃litatẽ. Intelligit vnã quatuor q̃litatũ. s. pmarũ. 7 ex hoc infert q operantis a q̃litate mã nõ hz igressum in ope eius sm q a qualitate opat.

O ¶ Nota p. q operationũ que fiunt in nostro corpore q̃dã sunt que appropriant pmis quatuor q̃litatibus: nõ q ab aliis fieri nõ possint: sed q oĩs pma qualitas est alicui⁹ illarũ p se factiua: 7 nulla est de ipsis qn pma q̃litas vt elñtalis esset illius factiua: 7 iste sunt calefacere 7 ifrigidare: humectare 7 exiccare. ¶ Alie vo sũt actiões nõ appropate pmis q̃litatib⁹: imo si a pmis q̃litatib⁹ fiant: fiũt vel pro quãto agunt ille ideterminatã mãm: vel pro q̃zto dirigũt a determinato agẽte: sicut digõ: attractio nutrimẽti: subtiliatio 7 siles. ¶ Alie vo opões sunt determinata mẽbra respiciẽtes: sicut frãgere lapidẽ vesice. 7 pme harũ vocãtur pme virtutes vel operationes pmarũ virtutũ a Sera

Opões corporis humani triplices

pione in pn° aggregationis. ⁊ ab Auer. 5. colliget. Et oēs qñq3 dñr fieri a q̄litate. Sz ẜm modū Aui. loq̄ndo hic nó dr aliqd opari a q̄litate nisi ꝙ operat̄ aliquā pmaꝝ opationū: ⁊ ecōtra: ita ꝙ oē calefaciēs vel infridās ⁊c̄. siue hoc faciat per formā q̄ est caliditas: siue p aliā v̄tutē sic̄ motu lumine influētia ⁊c̄. dr opari a q̄litate ad mētē. A. h. Jd ēt ꝙ mediāte tali inductiōe pme q̄litatis fit dr fieri opando a q̄litate sicut putrefacere corrodere: sicut sumit̄. 7. q̄rti. ca. 2.

A ℂ No. 2°. ꝙ mā nó calefacit vl̄ infridat ⁊c̄. iō ipsa nō h3 ingressu3 in eo ope ẜm ꝙ res applicata corpi d3 opari a q̄litate. stat tñ diuerso mó alicui⁹ operātis a q̄litate mām habere ingressu3 in opere. s. alio: vt lactuce cū nutrit corpus.

ℂ Sua igit̄ opans mā ē illud cui⁹ mā cū de substantia quā hēbat alterat̄ alteratiōe quā in ea fecit virtus q̄ est in corpe restaurat illud qd̄ ex eo fuit dissolutū pmo ⁊ accēdit calorē innatū ppea ꝙ in sanguie facit augmētū scd̄o. ⁊ est ēt cu operatur suis q̄litatib⁹ q̄ remanserūt in ipso tertio.

ℂ Declarat operās a mā dicēs ꝙ illud qd̄ operat̄ a mā est illud cui⁹ mā cū alterat̄ ⁊ trāsmutat̄ de suba quā hēbat. i. a forma subali quā hēbat tāq3 a termino a quo trāsmutationis trāsmutatione quā in ea facit v̄tus corpis humani: tūc restaurat illud qd̄ ex corpe fuit dissolutū: ⁊ hoc pmo ⁊ per se: ⁊ cū hoc accēdit calorē innatū ppterea ꝙ in sanguine facit augmētū: ⁊ hoc scd̄o respectu opationis dicte. Et adhuc ꝯtingit ꝙ operat̄ in corpe suis quātitatibus que remanserūt in ipsq: ⁊ hec est tertia respectu predictorum.

B ℂ Nota p̄. ꝙ ꝓpria rō q̄re aliqd dr opari a mā: est q2 nutrit vel trāsmittunt̄ trāsmutatiōe ad nutriēdū p̄parāte. g̊ si restaurat̄ illud qd̄ est corpe fuit dissolutū operans a mā h̄ ꝯuenit sibi p̄: q2 ē de illis q̄ in diffōne iportant̄: s3 ēt oē operās a mā qd̄ comedit̄ ⁊ bibit̄ añq3 in subam corpis ꝯuertitur in sanguine3 ⁊ calefacit corp⁹ mó q infra dicet̄. Hoc ergo qd̄ est accēdere calorē innatū ꝯuenit omni rei comeste a mā operāte: sed tñ nō est in diffinitiua rōne. dicit ergo inesse rei tali scd̄o respectu p̄cedentis: ⁊ q2 agere suis q̄litatibus que remāserūt in ipso nō est cōe oi operanti a mā: sed tm̄ nutrientiū medicinaliū. ideo dr tertio. de operāte a mā respectu predictoꝝ. ita ꝙ Aui. pro pmo scd̄o ⁊ tertio nó intendit ordinē tpis illarū operationū cū nutriens medicinale prius alteret: q3 nutriat ⁊ prius ēt cōuertat̄ in sanguine3 q3 restauret: s3 illi termini important modos p̄dicationu3 vel cōuenientie ẜm ꝙ dicitur a materia.

ℂ Et sua quidē operans suba est illud qd̄ formā sue spēi operat̄ quā acq̄siuit post cōplōne3: qd̄ cū ei⁹ simplicia se cōmiscuerīt: ⁊ ex eis gñata fuit res vna p̄parauit se ad recipiēdū spē3 ⁊ forma3 additā sup illud qd̄ hñt simplicia. Hec forā nō est q̄litates prie q̄s h3 mā: neq3 ē cōplō q̄ gñat̄ ex eis: s3 ē pfectio quā acq̄siuit mā ẜm aptitudinē q̄ fuit ei acq̄sita ex cōplone sicut in magnete virt⁹ attractiua: ⁊ sicut nā cuicūq3 spērū vegetabiliū ⁊ aialiū. s. illa quā hñt post cōplonē pp cōplexiōis p̄parationē: ⁊ neq3 est de simplicib⁹ cōplonib⁹: neq3 ipsamet cōplo: q2 non est calitas: neq3 friditas: neq3 siccitas: neq3 hūiditas: neq3 simplices: neq3 cōmixte: s3 est: v̄bi. g. color aut odor: aut aia: aut alia forā de nō pceptis sensu.

ℂ Declarat mēbrū tertiū dicēs ꝙ opans a suba est illud qd̄ operat̄ per formā repertā in reb⁹ sue spēi: quā formā acq̄siuit tale operās post cōplonē. ⁊ h̄ tale ita se h3 ꝙ cū simplicia ipsa cōponētia se cōmiscuerūt: ⁊ fuerit gñata ex eis res vna. hec res p̄parauit se. i. in hac est mā p̄parata pus ad recipiēdū spē3. i. formā dātē esse specificū: ⁊ formā in cōi siue q̄ dat esse specificū siue nō: q̄ est addita vltra formas simpliciū. hec g̊ talis forma addita nō est q̄litates pme q̄s habet mā: nec est ꝯplō q̄ gñat̄ ex eis: s3 est q̄dā pfectio quā acq̄siuit mā ẜm aptitudinē q̄ fuit ei acq̄sita ex ꝯplone. v̄bi. g. in magnete v̄tus attractiua ferri: ⁊ sicut est nā. i. forma cuiusq3 spēi vegetabiliū ⁊ aialiū. s. ista quā hñt post ꝯplonē pp p̄parationē ꝯplonis: q̄ nō est vna de simplicib⁹ q̄litatibus nec ipsamet ꝯplo: q2 nō est caliditas: friditas: humiditas: siccitas: neq3 simplices: neq3 cōmixte: s3 est v̄bi. g̊ra. color: aut odor: aut aia: aut alia forma de nō perceptis sensu.

ℂ No. hic p̄ in corpib⁹ mixtis iueniri q̄litates pmas elīoꝝ ⁊ ꝯplonū: ⁊ vltra istas iueniunt̄ in eis q̄litates scd̄e: tā sensibiles sic̄ odor ⁊ color q̄3 insensibiles: sic̄ v̄tus attractiua q̄ est in magnete: ⁊ repiunt̄ forme subales. Oēm g̊ forma3 aduenientē post ꝯplonē vocat h̄ Aui. formā specificā siue totā suba3: ⁊ h̄ siue ista forā fuerit subalis: siue accidētalis: siue sensibilis: siue nō: ⁊ exemplificauit de colore ⁊ anima.

ℂ No. 2° ꝙ opans p has v̄tutes si calefaceret: vel infridaret: vl̄ hūectaret: vel exiccaret diceret̄ opari a q̄litate: q2 solē dicim⁹ a q̄litate opantē. ⁊ actu calīm: vt sumit̄ 3° de ꝯplonib⁹. Et h̄ iō q2 sic opando faceret opatione3 appropriatā mō p̄dicto pmis q̄litatib⁹. Et h̄ intēdit cū dicit ꝙ opat̄ per formā quā acq̄siuit post ꝯplonē. i. opans a tota suba est illud qd̄ facit opationē non appropriatā pmis q̄litatib⁹ vel ꝯploni: ⁊ h̄ facit p formā quā acq̄siuit ⁊c̄. Ex quo p3 ꝙ nō obstāte ꝙ apud plures dd̄m esset ꝙ piper calefacit per formā subalem suā tāq3 per pncipale agens: tamē in h̄ nō habent concedere ipsum operari a tota substantia.

ℂ No. tertio. ꝙ l3 h̄ nomen forma specifica apud phos videat̄ importare formā dātē esse specificu3: ⁊ aliqñ ꝓprietatē ꝯñtem talē formā quo ad totā spēm: tñ apud medicos ⁊ p̄cipue in ista mā nō sumitur forma specifica h̄ modo: s3 vt statim dicebat̄ pro oi siue qualitate: siue forma subali q̄ est post ꝯplonē. Et istud ptim hic sumit̄. ⁊ ptim ab Auerro. 5. colliget. c. 8. vbi dicit. in eadē re eē infinitas proprietates: ⁊ ꝓprietatē appellari totā subam siue formā specificā. Quid p formam specifica

ℂ No. q̄rto ꝙ q̄3uis Auer. dicat eodē loco. ꝙ ista proprietas consistit in ꝓportionibus primarum qualitatum: non tñ dicimus hanc ꝓprietatem esse illā mensurā: vt patet de anima. ⁊ de colore. de quib⁹ Aui. exemplificauit. sed ꝓprietas ꝯsistit in ista proportione sicut causa: tum in causa: non tamē ꝙ talis proportio sola sit semper sufficiens causa: qa cum illa alie cause quandoq3 requiruntur.

ℂ Et istius forme q̄ gñatur ex mā qñq3 est perfectio passio alicui⁹ cū hec forma ē virt⁹ passiua: ⁊ qñq3 est earū pfectio facere ⁊ nō aliud: ⁊ est cū hec forma est virtus agēdi ⁊ nō aliud: sed cū est agens ⁊ nō aliud: ⁊ qñq3 est eius actio in corpe hois: ⁊ qñq3 nō. Et eius qdem forme q̄ post cōplone3 ꝓuenit aliqñ accidit vt sit pfectio passio ab alio cum fuerit hec forma virtus passiua. Et qñq3 accidit vt sit perfectio eius in aliud actio. Et qñq3 accidit vt sit hec forma virtus sup operationem in aliud: ⁊ quādoq3 euenit vt sit h̄ forma adiuuans sup opationē in aliud. Sz cū fuerit operatrix in alio: aliquādo euenit vt sit eius operatio in corpe hois: aliquādo nō. Et si ē virtus in corpore hois agēs: aliquādo efficit operationē cōuenientē corpori quādoq3 operatio

nē nō ꝯueniētē. Tota aūt opatio hec nō ꝓuenit ex ei⁹ ꝯplōne imo ex ei⁹ forma specifica adueniē te post ꝯplōnē. Vñ pp hoc vocam⁹ hmōi opa/ tionē a tota suba. s. forma specifica ⁊ nō q̄litate s. nō aliq̄ q̄ttuor q̄litatū: neqꝫ eo ꝙ est earū cōmi xtio. Cōueniens vero est sicut peonie operatio que destruit epilepsiā. Nō cōueniēs autez sicut virtus napelli que hois corrūpit substantiā.

¶ Nūc ponit q̄sdā subdiuisiōes mēbroꝝ duoꝝ diuisiōis p̄ᵉ. Et p̄. forē specifice. 2° opantiuz a q̄litate. ibi 2ᵃ. (Rediem⁹.)

¶ Dicit p̄ᵒ. ꝙ hui⁹ forē q̄ gn̄at ex mā post ꝯplōnē: qn̄qꝫ pfe ctio. i. op⁹ ē passio qn̄ hec forā est vt⁹ passiua. qn̄qꝫ vo pfe/ ctio est actio: ⁊ nō aliud: ⁊ sensus hui⁹ diuisiōis ē ꝙ forma rū q̄ dn̄r specifice q̄dā ē actiua ⁊ nō ꝑparās subm ad pati/ endū: ⁊ q̄dā passiua: q² nō ꝯcurrēs actiue ad opus: sꝫ ꝑpa rās subz ad patiēdū. Exēplū p̄mi. sic vtus attractiua q̄ est in magnete. Exēplū scd̄i sic diafaneitas in cristallo. Dicit se cūdo q̄ ad eādē ptē: ꝙ qn̄ h̄ forma ē actiua: qn̄qꝫ est actiua in corp⁹ hois: qn̄qꝫ nō: sic. v. grā. spagi sunt venenū cattis ⁊ nō hoib⁹: ⁊ napellus hoi ⁊ nō turdo vel sturnello: vt. 5. colliger. Dicit 3°. ꝙ qn̄ h̄ forā est opatiua in hoiez: qn̄qꝫ est opatiua opōnis ꝯueniētis hoi: qn̄qꝫ discōueniētis: ⁊ tota h̄ opō non ꝓuenit ex ꝯplōne: imo ex forā specifica q̄ aduenit post ꝯplōnē. vñ dr̄ opari cū tota suba ⁊ nō q̄litate: q² nō ali qua q̄ttuor p̄maꝝ q̄litatū: neqꝫ in eo ꝙ fit cōmixtio illarū. Et exēplū ꝯueniētis opōnis est peonia: q² destruit epilēaz. Discōueniētis vo est napell⁹: q hois corrūpit subaz. Ex p̄ᵃ distinctiōe elicit̄ ꝙ aliq̄ est forā. s. q̄litatiua q̄ nō est actiua.

¶ Attende tn̄ ꝙ q² ois talis forma specifica est corrupti/ bilis. iō ois pōt dici quodāmō passiua. Ad mentē tn̄ Aui. dicit̄ actiua ⁊ non passiua: q² per ipsam non inclinat̄ subm aliquo modo ad patiendū. Secundum dictū est clarum.

H ¶ Sꝫ circa 3ᵐ dcm̄ attēde. ꝙ opa q̄ fiūt a tota suba dicunt̄ nō fieri a tota ꝯplōne: q² nō sunt approꝑata ꝯplōni vt opa tiue tm̄ in vtute p̄maꝝ q̄litatū inuicē ꝯiūctaꝝ: imo si fiāt a ꝯplōne fiūt ab ea: vt directa a forā mixti q̄ forma est alia a ꝯplōne: ⁊ eadē cā dn̄r nō fieri a q̄litate. Naz digō quā dixi fieri pp ꝓprietatē currētē inter cibū ⁊ cibatuz fit a calō: vt supra. fen p̄ma. doctrina de vtutib⁹. tn̄ talr operās non dr̄ opari a q̄litate ꝑ quāto digerit: q² q̄litas p̄ma nō est huius opationis factiua: nisi pro quāto a forma altiori dirigit̄.

N ¶ Attēde scd̄o ꝙ peonia est herba satis nota: sꝫ illa in qua

Quid ē peonia i epilēa. est fortis vtus tollēdi epilēiam est illa cui⁹ flos est albus: vt dicit Gal. in lib. de thyriaca ad Antoniū cesarē. Mod⁹ au tē est: q² sua ꝓprietate ꝯfortat cerebꝝ ne malos fumos re/ cipiat: ⁊ ne malā q̄litatē illoꝝ recipiat: ⁊ ꝓhibꝫ ipꝫ ꝯstrigi.

I ¶ Attende tertio. ꝙ napellus est herba cal̄a in quarto: ⁊

Napelli cōplō ⁊ de ei⁹ do si nō. K ficca in eodē gradu: sed vltra calitatē ⁊ siccitatē hꝫ aliā ꝓ/ prietatē per quā corrūpit hoiem. est ergo merito q̄litatis medicina venenosa ⁊ merito ꝓprietatis venenū absolute.

¶ Nota q̄rto. ꝙ mus napelli est q̄dam maneries muris q nutritur radice napelli. ⁊ est bezoar napelli: vt. 2. cañ. dicit̄ inter ꝯfectiones vo dyamuscuz maxime in potu eius con/ fert. Et maior dosis napelli est. 3. 5. ex qua quātitate pleri/ qꝫ moriunt̄ cōfert leprosis inunctum ⁊ bibitum.

¶ Rediem⁹ ergo nunc ⁊ dicem⁹ q² cuz dicim⁹ ꝙ res q comedit̄: aut q̄ fit inunctio est cal̄a aut fri. volum⁹ dicere ꝙ est sic in potētia ⁊ nō in effcū.) ⁊ volumus dicere ꝙ est in potētia plus cal̄a q̄ꝫ corpora nr̄a: aut plus frigida q̄ꝫ corpa nostra.

In effectu vel fora ..ie

¶ Nunc ponit subdiuisionē opantis a qualitate. Et diuidit̄ in duas. p̄mo intellecta vna diuisione vnū eius mēbrū de/ clarat. scd̄o ponit aliā diuisionē. ibi. (Preterea dicemus.)

plg ca. lidas i. potens calefacere corpora nra

Prima in duas: qm̄ p̄mo eligit mēbrū de quo intenditur. scd̄o illud subdiuidit. scd̄a ibi. (Et cum hanc potentiā.)

¶ Prio ḡ subītelligat̄ hec diuisio medicinaꝝ q̄ sunt calide vl̄ fride: ⁊ oīno opantes a q̄litate: q̄dā sūt tales in effcū sic ignis ⁊ nix q̄dā tales in poᵃ. Et tūc sequit̄ text⁹. Rediem⁹ ad loq̄ndū de talib⁹ ⁊ dicem⁹ ꝙ cū in isto caplō dicem⁹ ꝙ res q̄ comedit̄ ⁊ bibit̄: aut q̄ fit inūctio est cal̄a vl̄ frida ⁊c̄. volum⁹ dicere ꝙ est in potētia plus calida q̄ꝫ nr̄a corpora.

¶ Ubi no. ꝙ medici ꝑ rē talē in effectu ītelligūt rem in q̄ L est p̄nᵐ actiuū nulla ꝑcedēte trāsmutatiōe in ea ei⁹ opōnis: merito cui⁹ dr̄ talis: sic v. grā. ignis ē cal̄s in effcū ⁊ sol: vt sumit̄. 3. ꝯplōnū. Per rē vo in poᵃ talē dicim⁹ illā q̄ adhuc vt eā opōnē faciat: merito cui⁹ dr̄ talis indiget trāsmutari. Intētio ḡ in isto ca. est de his q̄ sunt talia hoc mō in poᵃ.

¶ No. scd̄o. ꝙ res q̄ hoc mō dr̄ calida dr̄ a medicis calidi M or q̄ꝫ corpa nr̄a: nō q² habeat corp⁹ calitatē actualē intēsio rē calitate hūana: sed q² hꝫ vtutē actiuā in hūanū corpus caliditatis intēsioris: vel saltē q² est apta facere humanum corp⁹ calidius q̄ꝫ añ. ⁊ sic intelligat̄ de frigido ⁊ alijs.

¶ Nota tertio ꝙ nō oē qd̄ pōt humanū corp⁹ calefacere: N dr̄ a medico cal̄m actu vel poᵃ. Nā hoc mō aq̄ frida dicere tur calida qd̄ nō inuenit̄ dictū. Aqua. n. frida pōt per acci/ dēs calefacere: vt in cōmen. illius affo. Est aūt vbi in tetha no. per medicinā ḡ calidaz actu intelligunt medicinā actu habētē p̄nᵐ per se calefactiuū humani corpis: ⁊ per calidā in potētia illā que est apta per trāsmutationē corpis nostri deduci ad hoc vt per se calefacit merito p̄ncipij nāliter in ea inuenti. Et ista dn̄r a Gal. 3. tegni talia s̄m vtutē. Ea ve ro q̄ actu hn̄t p̄nᵐ sue nāe discōueniens: per qd̄ opant̄ cale faciēdo vt aq̄ calida: vel infrigidādo vt es actu frigidū: di cunt̄ ab eo talia s̄m apparentiā: ⁊ ita de alijs similibus.

¶ Ultimo nota. ꝙ apud auctores quosdā medicine que/ O dā dn̄r tales in cōparatione ad hoiez absolute. Et iō Aui. h̄ dixit plus cal̄e q̄ꝫ corpa nr̄a: ⁊ non specificauit tēperata. Sed apud alios medicine dn̄r tales in relatione ad corp⁹ tēperatū: ⁊ nō opꝫ hoc specificari cum ipsum sit regula: vt dicit̄. 3. de simp. me. que aūt harum sit vera dicetur infra.

¶ Et cū hāc potētiā dicimus: volum⁹ dicere vir tutē ꝯsideratā ꝑ opōnē caloris quā nr̄a corpa in ea efficiūt: qm̄ cū ei⁹ portitor a calore īnato q ē in nobis patiet̄: accidet in ea tunc illud in effectu.

¶ Nūc subdiuidit medicinā talē in pōa. ⁊ diuidit̄ i. 5. ptes. Naz ponit q̄ttuor mōs sign̄ationis hui⁹ termini medicina talis in potētia. Et incidēter vnū modū dicendi medicinaz cal̄az aut fridā q̄ nō pertinēt medico. 2. ps incipit ibi. (Est ēt.) tertia ibi (Et ē) q̄rta ibi (Est ēt.) 5ᵃ. ibi. (Et inter pōas.)

¶ Circa tn̄ oēs partes attēde. ꝙ ponēdo istas q̄ttuor signi ficatiōes intelligit̄ stati diuisio ⁊ est diuisio equiuoci in sua sig̃ta. ¶ De p̄ma ergo pte dicit Aui. ꝙ vno mō dicēdo me dicinā in potētia. ꝑ hāc potētiā intelligim⁹ vtutē actiuā cō siderata ꝑ opationē caloris quā opōnē nr̄a corpa efficiunt in eo ꝙ hn̄t hāc vtutē qm̄ cuz portitor eius vtutis. i. subm illi⁹ vtutis patiet̄ a calore īnato q est in nobis accidet tunc in ea vtute illud in effectu. s. qd̄ prius de ea dicebat̄ in poᵃ.

¶ Ubi nota ꝙ potētia q̄ est in medicina h̄ p̄mo mō. est: q² P medicina hꝫ in se p̄nᵐ operatiuū: sꝫ nō sinē cōiunctione alte rius q̄litatis: puta actualis caloris a corpe nr̄o recepti: ⁊ iō dr̄ potētia ꝯsiderata per opationē caloris ⁊c̄. q² illa non esset actiua in corp⁹ nr̄m sine opōne nr̄i caloris: sic vbi. g. in corpe colorato posito in tenebra est color visibilis in po tētia: q² ille color nō pōt videri nisi cōiunctus lumini: ⁊ lu/ mine facit illud coloratū actu visibile: ita medicine cōplō sine eo qd̄ a nr̄o calore recipit non sufficeret agere.

¶ Est ēt cū hāc potētiā dicim⁹ ⁊ volum⁹ rē aliaz dicere. Et ē vt sit pōa cū intētiōe bonitatis apti/

tudis sicut cū dicim⁹ q̄ sulphur ē calʒ i potētia.

¶ Pōit modū q̄ dicim⁹ medicinā eē in po^a dicēs. q̄ aliq̄ñ cū dicim⁹ hāc po^{am}. s. medicinaꝝ volum⁹ dicē aliā rē. ⁊ ē nō q̄ in medicia sit pn^{m} actiuū tal' effect⁹: sʒ q̄ medicia hʒ bonaʒ ꝑparationē ad recipiēdū hȯ pn^{m} sic cū dicim⁹ sulphur esse

A po^a calīn ⁊ aspaltū. ¶ Ubi nō. q̄ mlte sīt res q̄ lʒ ñ hñt q̄litatē p quā talē vł talē effc̄m facē possint: tñ aut ex mō subē aut ex ꝓprietate sūt pate vt q̄litatē recipiāt facil'r: ⁊ ꝓcipue nr̄o calore ⁊ iste sunt in po^a hʒ 2° mō: ⁊ differt a ꝓori: q̄m iste totale pnc. acqrūt q̄litatiuū per qd̄ agūt ab alio ⁊ nō ꝑme.

¶ Et est cū dicim⁹ q̄ res cal'a aut frida ⁊ attendimus illud qd̄ in eius cōplōne ex q̄ttuor elemētis ꝑmis est magis superās: ⁊ nō cōsideramus operationē quā in nostris efficit corporib⁹.

¶ Hic ponit vnū modū q̄ dr̄ q̄ medicie sunt cal'e vł ⁊c. qui medico nō pertinet. ⁊ dicit q̄ aliq̄ñ medicine dr̄ tales ab el'to dñante in eis nō cōsiderādo opationē quā in nr̄is efficit corpib⁹. vt tñ visum est ꝑma primi. c. de cōplōnibus. h nō cōsiderātur a medico: vt sic. Ex hoc pōt elici q̄ nō omne mixtum est ꝓdominio calidum ꝫm intentionē Aui.

¶ Est ēt cū ō medicia dicim⁹ q̄ ē i pōa sic cū fuerit ei⁹ pōa i itētiōe hītus sicut pōa scribē q iā dimisit scribēdi opōnē. ⁊ tñ hʒ i scribēdo potētiā. quēadmodū dicim⁹ q̄ napellus in pōa est corrūpēs. Inter hanc vō ⁊ ꝑmā existit dr̄ia: q̄ prima nisi postq̄ corp⁹ ꝯuersiōe manifesta ea conuerterit nō exeūt ad effectū. Istud āt aut opatur ipamet obuiatiōe sic venenū vipaꝝ: aut p quālibet cōuersionē in sui qualitate sicut napellus.

¶ Ponit 3^{m} mēbꝝ q̄ medicia dr̄ talis in po^a. Et dic q̄ aliq̄ medicia dr̄ talis in po^a ad illā itētionē ad quā dicim⁹ q̄ habēs hītū: modū tñ operans dr̄ in po^a opari sic scriptor q nō actu scribit. Et h mō dicim⁹ q̄ napell⁹ est corrūpēs in po^a. Et iter istū modū ⁊ ꝑ^{m} ē dr̄ia: q̄ ꝑ mō exn̄te in po^a nō opat' in corp⁹: nisi postq̄ corp⁹ ea ꝯuertit manifesta ꝯuersione. Sʒ iste aut opant' ipsa obuiatiōe ad corp⁹ sic venenū viparū: aut p quālibʒ modicā ꝯuersionē sic napell⁹ sui q̄litate. ¶ Ubi no. ꝫm q̄sdā expositores de qb⁹ ē Marsili⁹ Medicinas q̄ h mō sūt in po^a nō idigerere aliq̄ trāsmutatiōe. ita q̄ ignis q nō est applicat⁹ nobis h mō dicat' in po^a. Sʒ cū paulo añ dixerit q̄ nō voluit dicere rē cal'aʒ ⁊ fridā in effectu. i. in actu ⁊ ignis dicat' apō medicos actu calid⁹. vt 3° ꝯplōnū. Jō puto q̄ nō dixerit h mō po^a calīn: imo si bñ cōsideret' mēs Gal. 3° ꝯplōnū. vult q̄ medicine fride q̄ neq̄ ex se hñt q̄ applicent' corpi vt oʒ ad h vt suū effectū opent' neq̄ subtilitatē reqsitā ad h hñt nisi nāli calore adiuuāte: iō nō obstāte q̄ nullū pn^{m} actiuū acqrāt a calore nr̄o: tamē dr̄ in potētia ⁊ reduci ad actū a nr̄o calore: ignis vero q̄ statiʒ opat' cū tangit nec indiget aliq̄ nr̄i caloris opatione ad suā opationē est in actu. Jtaq̄ dicēdū medicinis q̄ hoc mō sunt in potētia differre ab illis quas medici dicunt tales in actu: sed hoc videbitur paulopost in q̄ōne.

¶ Et iter potētias q̄dē prias ēt iter potētiā primā quam noiamus est aliqua potētia media q̄ est sicut potentia medicinarum venenosarum.

¶ Dat q̄rtū modū potētie medicine dicēs q̄ inter potētias duob⁹ modis dictas: ⁊ hāc potētiā tertio mō dictā est alia po^a media q̄ est sicut potētia medicinaꝝ venenosarū.

B ¶ Ubi nota ꝫm cōes exponentes q̄ medicine in po^a ꝑ aut scōo mō indigēt multū a nr̄o calore trāsmutari. Medicine vō in po^a tertio mō nō indigēt trāsmutari sicut venenū. aut modicissime indigēt trāsmutari. Sʒ aliq̄ sunt medicine q̄ nec tāta trāsmutatiōe indigēt sicut ꝑme: nec ita modicā sic tertio. Et iste mod⁹ po^e est ille q attribuit' veneno. ¶ Sed hoc nō puto ad mētē Aui. saltē q̄ vł'r medicine venenose indigēt modica trāsmutatione ad h vt actuent'. Nā huius oppo^{m} habebim⁹ infra in hac doct. illo caplō. Loquemur nūc vbi Aui. dicit de cerusa ita ad l'raʒ. Sʒ cū comedit' est res huic ꝯria ⁊ ēt nā venenosa q̄ est in ea nō efficit ipressionē nisi ipressionē superfluā a calore inato q est in nobis in ea. Uult ḡ q̄ nō modicū trāsmutat' sed reqrat' ad actuādā ceruse venenositatē suꝑflua ipressio inati caloris. ¶ Scōo nō appēt cōueniēs expō. Nā si iste potētie nō differrēt nisi per multū indigere trāsmutari ⁊ paucū duo gradus sufficiebāt vel si plus nō erat artificialis diuisio. Credo ergo q̄ ois medicina que dr̄ talis in potētia. aut caret ex toto pn^o q̄lificatiuo: per qd̄ est actiua illi⁹ effectus aut nō. Si caret non pōt dici in potētia nisi mō scōo. q̄. s. hʒ ꝑparationē ad hoc vt tale pn. acqrat a nr̄o calore: ⁊ postea per illō agat. Si vero non caret ex toto hoc est duob⁹ modis: aut q̄ hʒ tm̄ partiale pn. per qd̄ est actiua: ⁊ reqrit' vt residuū acquirat a calore nr̄o: sicut vbigra: calor q per se nō causat ꝑmi in medio sine lumine. Et medicine q̄ sunt hȯ dispōnis sunt in po^a mō ꝓus dicto: q̄ per opationē caloris innati recipiunt pn. partiale actiuū: ⁊ hñt ēt partiale pn. qd̄ tñ nō sufficit agere nisi ꝯcurrēte q̄litate opata a nr̄o calore quātūcūq̄ debite approximaret'. ¶ Si vō hʒ totale pn. per qd̄ est opatiua: hoc ꝯtingit duob⁹ modis: q̄ vel hoc est pn. ꝯiunctū q̄litati ꝓhibenti ab eius actione: sicut vbigra: magnes q̄ñ est iunctus succo allei: q̄ forma sua specifica tūc impediret' ab attrahēdo ferrū: vel hñt tale pn. nō ipeditū. ¶ Si pn. totale hʒ nō ipeditū: tūc est medicina in potētia mō tertio: q̄ nō reqrit nisi vt per calorē nr̄i corpis applicet' ptibus in qb⁹ dʒ agere: ⁊ hāc solā actionē recipit: nō q̄ aliqd̄ pn. opationū acqrat. Et hȯ sunt apud Gal. 3. de ꝯplonib⁹. Et 3. de simplici frigide medicine. ¶ Si aūt hʒ totale pn. coniunctū qualitati ipedienti: tunc indiget illius qualitatis remotione: ⁊ hoc mō remoto ipedimento a calore nostro reducunt' ad actū: ⁊ iste sunt in quodā mō potentie medie inter priores duos ⁊ tertiū. Nā in ꝑmis duob⁹ modis acquirebat' ꝓnciꝑiū actiuū: ⁊ in tertio erat ꝓnciꝑiū totale: dūmō esset applicatū per se sufficiēs agere. Sʒ in q̄rto mō nō est ꝓnciꝑiū totale per se sufficiēs agere nisi ꝑmo ꝓhibens remoueat'. Sunt ergo quodammō intermedio inter illos in potētia ⁊ plurime medicine venenose sunt hȯ non oēs: q̄ nō est verisimile q̄ calor nr̄ agat partiale ꝓnciꝑiū actiuum suū venenationis nisi in paucis ⁊ raro. Et hāc puto veraʒ expōnē q̄ reducit hos modos potētie ad diuisionē necessariā bimēbrē: ⁊ datā per opposita. Ex qua diuisione facillime videbis modū reducendi medicinas ad actum.

¶ Utrum medicine tales in potentia a calore nostri corporis ad actum reducantur. Questio. xlj.

Pertinēter ad dicta dubitat' vtrū oēs medicine que dicunt' tales a medico in potentia reducant' ad actuʒ a calore nr̄i corpis. ¶ Negatiue arguit'. Medicine fride nō reducūt' ad actū a nr̄o calore. igitur ⁊c. Assumptū pʒ: q̄ calor nr̄ nō est factiu⁹ act⁹ infr'idatiui cū illi ꝯrietur. ¶ Scōo sic medicine tales in q̄rto gradu nō reducunt' ad actū a calore nr̄i corpis ⁊c. Assūptū ꝓbat': q̄ in eis cū sint in actu est maior mēsura caloris q̄ȝ in corpib⁹ nr̄is: al'r eni nō calefacerēt corpa nr̄a calitate interficiente. ¶ Tertio. medicine hūide vel sicce nō reducunt' ad actū a calore nr̄o igitur ⁊c. Assumptū ꝓbat': q̄ calor nr̄ est calefactiuus: ⁊ cū sit vna forma simplex ⁊ vni⁹ iq̄ātuʒ vnū nō est facere nisi vnū vr̄ q̄ non hēat facere actū exiccantis vel hūectantis. ¶ Quarto. si reducerent' ad actū a calore nr̄o: vel h esset acqrēdo ab illo aliqd̄ pn. operatiuū vel nō. Nō pōt dici q̄ nō acqrēdo pn. opatiuuʒ. Primo. q̄ tūc eēt h q̄ acqreret debitā approximationē ⁊ reduceret'

Dubiū

p illā ad actū opandi. Sʒ tūc eodē mō dicerem⁹ medicias actu tales reduci ad actū 7 eē in poᵃ. puta ignē cū nō ē applicat⁹ 7 post applicat: qd tñ nō dī a medicis imo ignis ab hꝫ medicis ponit differre per h q est in actu. vt. 3. ꝯplonū ca. j. Nec pōt dici q reducat ad actū mō scdo. qr acqrant pnᵐ p qd sunt opatiue: qr tūc fride hoc mō nō reducent ad actū: qr nō trāsmutant a calore nro: vt. 3. ꝯplonum: 7. 3. de simplici. Et h pʒ rōne fcā in pn. nō g vr mod⁹ quo vłr medicine reducant ad actū. ¶ Ultīo. tales medicine sunt corpora mixta. Nā elta sunt quo ad suas vtutes in actu: sʒ oē mixtū actu hʒ ꝯplonē p quā est opatiuū. g oēs tales sunt in actu añq ēt corpi approximent. ¶ In oppositū est Gēti. 3. de cōplonibus. 7 pmo. 7. 3. de simpli. medi.

[Opi. trusiani. 1. ꝯclo.] ¶ In hui⁹ qōnis determinatiōe pmo ponā famosas opiones de ea. scdo dabitur modus facilis ex mente Aui.

¶ Prima g positio Mōachi p nūc sit illa sup. 3. tegni. illa pte. Manifestū vo q fm vitatē. Et vult in snia duas pncipales ꝯnes: qrū pᵃ est ita. Medicia talis in poᵃ calida vel frida nō reducit ad actum a calore nro: qr acqrat calorem actualē vel frig⁹ actuale p qd suā in corp⁹ faciat opationē. Probat de cal'a: qr a nro corpe nō acqrit calorē actualē intensiorē q fit in corpe: vt notat expientia in his q vomunt pip aut eusorbiū. Nā ad tactū nō vidēt caliora q sanguis vł ptes itrinsece nri corpis. Et p ꝯns p illū calorē quē acqrunt nō pnt corp⁹ vltra gradū phabituʒ calefacere. Et pʒ eadē ꝯ de calido p rōnē: qr calor nr nō pōt agere vltra gradū ppriū de medicina vo frida pʒ. qr opium nō infridat in corpe nro: imo calefit. g reducit medicinā ad actū frigoris qr actuale frig⁹ acqrat.

[2. ꝯclo.] ¶ Scda ꝯ ei⁹ est: Medicine cal'e vel fride vel hūide vel sicce reducunt ad actuʒ calefaciēdi vel infridādi: hūectādi vel exiccādi a nro calore acqrendo ab eo formā aliquā equoce caloris vel frigoris hūiditatis vel sicc. factiuā: vbi grā: qlitatē aliā a calore q est calefactiua sic lumē spē differēs a calore: tñ calefacit. Hāc ꝯnē sic pbat: vel medicie reducunt ad actū caloris vel frigoris acqrēdo calorē actualē vel friditatē: 7 hoc nō: vt dixit pᵃ ꝯ: vel per solā diuisionē ad minima 7 approximationē: 7 h non: qr h nō est nisi pparare ad agendū non recipe actū: vel erit aliqd aliud pn. calefaciēdi vel infridādi vel hūectandi vel exiccādi acqrendo: 7 tūc habet intētū: alius aūt mod⁹ dari nō pōt vt pʒ ꝯsiderādi. ¶ Uult g breuiter q fm diuersitatē pprietatū currētiū inter hoīes 7 medicias: ꝯtingat q calor nr agat in vnā medicinā quādā formā calefactiuā q nō est calor 7 in aliā medicinā quādā formā frigefactiuaʒ q nō est frigus. Et in aliā hūectatiuā q non est hūiditas: 7 in aliā exiccatiuā q nō est siccitas. Et isto mō ille forme fm suas varias spēs sunt ēt in corp⁹ nrm diuersoꝝ graduū dictarū qlitatū opatiue a pmo vsq ad qrtū: nō pp caliditatē actualē vel aliā qlitatē de pmis secum coagentibus.

¶ Hec pō: vt ipsemet fatet repugnat Gal. tertio de simplici. 7 pmo 7 tertio de ꝯplonib⁹. ¶ Scdo repugnat Aui. q vult aliqs medicinas esse in potētia sili habitui. Nā si qlʒ medicia in potētia talis reqrit pnᵐ per qd operat nulla est in potētia silis habitui: talis. n. est cū pn° operatiuo. vt pʒ. [Instātia ad Trusianū.]

¶ Tertio repugnat experimēto. Uidem⁹. n. q pellis vulpis facta veste calefacit nos supra tēperamētū: 7 h per caliditatē actualē tactu perceptibilē q recipit in ea a nobis. ¶ Quarto pol'e est dari aliqd mixtū hns qlitatē q non est calitas q est nri corpis calefactiua: sʒ illa non sufficit agere nisi ꝯiuncta actuali calori a nro corpe fcā hac data ipsa reducet ad actū calefaciendi solū p acqsitionē caloris actualis: cui⁹ oppositū dicit pō. ¶ Quīto nō repugnat aliquam medicinā ex mō sue ppara ióis eē apertā i corpe tēpato reduci ad gradū calitatis eqlem gradui spūs vitalis: 7 ita talē gradū acqrere sicut aspaltū vł aliud tale. sed cū ad talez gradū reducet: reducet ad actū p acqsitionē caloris. g 7c. Qr aūt tūc calefacit corpus qlitatiue arguit: qr sanguis calefacit vt vult Aui. sup h. c. g multomagis vnū eq calʒ cū spū vitali. ¶ Fūdamēta vo sua sunt debilia. Nā p cū dī q ad experiētiā cuʒ tales medicie euomunt apparēt tepide. Pōt dici h ꝯcedēdo. 7 iō calor ille actualis acqsit⁹ nō est totale instrale agens: sʒ qlitas agens equoce calitatē: vt ipse dicit: q tñ calitas nō est data medicie a nro calore: sed erat pus nō sufficiēs agere nisi actuali seu debili calori cōiūcta sicut color nō ꝯiūctus lumini nō agit. Et qr pbatio scde. s. ꝯnis psupponit pmā pʒ argumētū nō valere. ¶ Est tñ mirādū de Gētili q ꝯ istā ꝯnē arguit seu pōnē in suis argumētis: supponēdo q medicia qñ reducit ad actū nō acqrat nisi aut pmā qlitatē aut subtiliationē: cuius oppositū intendit Plusq cōmētator. vr g qsi ipm nō voluisse intelligere.

¶ Scda pō 7 cōputat p vna 7 est pō Gētilis 7 visuʒ est sibi vt appet in suo tractatu de reductiōe medicīaꝝ q trib⁹ modis potuit istā qōnē soluere: ita q quelʒ illaruʒ triū rōnum posset defendi: lʒ in prima magis vr quiescere. [Opinio Gētilis.]

¶ Prim⁹ g mod⁹ de suis est intelligēdo per medicinas tales in poᵃ oīa mixta p quāto sunt nri corpis alteratiua nō per qlitates eis acqsitas accñtal'r. vt ab aere vł aq vł igne extraneo. Et tūc vult q in qlibʒ medicina est ꝯplo p quaʒ merito sue vtualitatis quā hnt qlitates pmaꝝ a qb⁹ facta fuit pōt nrm corp⁹ alterare vel ꝯseruare: illud pʒ supponēdo q cōplo est qlitas scda resultās ex pmis in q vtus pmarū soluat: vt diximus supra. c. de cōplonib⁹. ¶ Et tunc est scda ꝯ. Medicine oēs tā cal'e q fride hnt in se actū pmuʒ per quē sunt corpis nri alteratiue. ¶ Hec scda pbat multis rōnib⁹: 7 h est summa qr hnt actu ꝯplonē cū hēant formā subalē 7 ꝯplo ē act⁹ alteratiu⁹ 7c. ¶ Tertia ꝯ: medicie nō reducūt ad actū: qr aliqd pnᵐ alteratiuū acqrāt a calore nro. Hec pʒ: qr iā tale pnᵐ habēt vt dixit. 2. ꝯclusio. [Primus modus.]

¶ Cōtra hūc modū soluēdi mouet pl'es difficultates: qrū plime pnt esse cōes multis vijs: sʒ qdā pprie sunt huic opinioni. ¶ Pria est: qr tūc oēs medicine essent actu tales. Et istam ꝯcedit q oēs sunt tales actu p sʒ dnr in poᵃ respectu el'toꝝ in qb⁹ sunt iste pme qlitates opatiue taliū opationū. In mixtis vo est qlitas vtutē hns ita opandi non q sit illa qlitas pᵃ. vbigrā. ¶ Cōtra hāc rñsionē arguo: qr fʒ mētē Gal. 3° ꝯplonū sol ē actu calid⁹: 7 tñ nō hʒ calitatē q sit qlitas pᵃ. Nec dī sol a Gale. poᵃ calidus: lʒ agat per qlitatē q vtutē hʒ calefaciēdi sʒ nō est calitas puta lumen 7c. [Instātia ad pmū modū.]

¶ Secundo soluit q medicine dicunt tales in poᵃ: nō qr a calore nro acquirāt pncipiū per qd agūt: sʒ qr acqrūt aliqd p qd iuuant ad agēdū: puta subtilitatē 7 diuisionē per quā portant ad mēbra pncipalia in q agūt. ¶ Cōtra hāc rōnē arguit q tūc seqtur q saltē in ptē approximatā eis agerēt sine actuatione: qr illi parti applicant nec in h iuuant a diuisiōe ad minima q per illā illi parti peius applicant: 7 etiaʒ fit debilior medicina cū vtus vnita sit fortior seipsa dispsa. ¶ Hic dicit Gētilis q forma medicine est talis q non pōt agere nisi ꝯiuncta subtilitati: 7 iō añ subtiliationē nō agit. ¶ Sed hec rñsio iplicat id qd per subtilitatē acquirit aut ipsamet subtilitatē coagere cū forma medicine: oē eniʒ qd ad actionē aliquā requirit est ibi aut ex nā agentiū vel patientiū vel effectuū: cū g subtilitas reqratur ipsa erit aliqd istoꝝ in opere medicine: cū g nō sit patiens vel effect⁹ medicine erit coagens. Qd si cōcedit tunc seqtur q medicine reducunt ad actū aliqd partiale acquirēdo pncipium sue actionis qd negat pmo: 7 h rō notet. Reliqua ab eo tacta sunt cōia. igitur 7c. ¶ Scdo ego insto cōtra positionē per rōnē de veste cal'a supfacta ꝯ Plusq cōmētatorē. ¶ Tertio ꝯtra hāc pōnē vadit rō tertia supfacta ꝯ Monachū: 7 eodē modo rō qrta. ¶ Itē hec positio repugnat Auic. qui vult aliquas medicinas esse in potētia que est tantū bona preparatio ad calefieri vel infrigidari. Et patet q tales reducuntur ad actum acquirendo aliqd principiū actiuum.

[Secūdus modus.] ¶ Scds modus quē dicit Gētilis pbabilez est Auerrois

qnto colliget: ꝛ itelligēdo vt Gētilis itelligit ꝛ reducit: ois medicia talis in po^a corrūpit̃ in corpe nr̃o ꝛ acqrit ei⁹ mā nouā formā a calore nr̃o ꝛ nouā ꝯplonē: ꝛ ois talis ꝯplo est calor a dn̄io: sꝫ aliqs ē intēsus: aliqs valde diminut⁹ sic nos videm⁹ ex cibis gn̄ari fla ꝛ colerā mediāte eodē calore. Ille ḡ medicie q̄ acqrūt calorē ꝯplonalē valde intēsum respcū nr̄i sunt cal̄e ꝛ ille q̄ remissuz sunt fride: ꝛ ille tales res pfecte dn̄r sanguis chilus vl̄ scd̄e hūiditates: ipropriē tn̄ qꝛ ex eis nō reponit̃ ps eēntialis nutriti: sꝫ cū in stō gn̄antur dn̄r chilus: cū in epate sanguis: cū in alijs mēbris scd̄e hūiditates tm̄ pp locū sue trāsmutatiōis: ita ꝙ emplm extra applicatū ɓm ptē penetrat in poros mēbri ꝛ alterat̃: ꝛ ex ea gn̄at̃ scd̄a hūiditas ad sensuz dcm̄ calefaciēs vel ifrigidās. Et medicia interius sumpta ɓm locū sue trāsmutationis recipit nomē: ꝛ oēs tales res genite hn̄t ꝯplonē nālē q̄ est calor sicut gn̄alr vr̄ sentire Auer. de oi mixto perfecto quarto methau. vt supra fen prima dixi.

Instātia ad scōm modū. ¶ Hec positio iudicio meo nō est vera. nā pol̄e est aliqd̄ eē mixtū qd̄ hꝫ q̄litatē p quā est opatiuū in corp⁹ nr̄m. Sꝫ illa q̄litas nō est sufficiēs agere nō ꝯiūcta alicui q̄litati a nr̄o calore acqsibili: sicut supra de colore ꝛ lumine dcm̄ est: ꝛ ħ politas nō dꝫ negari a pho supposito ꝙ illud mixtū est medicina talis in po^a ꝛ nō reducit̃ ad actū mō dcō: qꝛ corrumpit̃ ꝛ nouā formā acqrit. Et sil̄e argumētū fieret de medicina in po^a tali mō tertio superi⁹ dicto ꝛ q̄rto. ℣ Itē nō verificat̃ de veste. ℣ Itē de multis medicinis q̄ vident̃ remanere sub eadē specie. vnde bolū armenū sumptū cā defensionis a peste vidi pluries in forma propria egestum.

Tertius modus. ¶ Terti⁹ mod⁹ quē Gēti. reputat pbabilē est ꝙ in q̄lꝫ medicina q̄ est po^a talis est ꝓpria ꝯplo per quam est actiua in corp⁹: sꝫ talis cōplo nō sufficit agere calefaciēdo vel infridādo nos nisi ꝓus actualē calorē a nobis recepint: ꝛ scd̄m qd̄ ipse sunt in ꝓpria ꝯplone diuise ita diuersaꝫ mēsurā caloris recipiūt actualis. ita ꝙ q̄dā diminutiue q̄dā satis intensuz calorē recipiūt q cū ꝯplone ꝑexistēte ꝯstituit vnum totale agēs. Et hāc positionē nitit̃ ondere fuisse Aui.

Instātia ad terti/uz mōm ¶ Sꝫ hic mod⁹ ꝑmo repugnat Gal. ℣ Scd̄o vr̄ ꝙ medicina q̄ est in po^a mō scd̄o supra posito nō reducit̃ isto mō ad actū. Nec medicina in po^a mō tertio vel q̄rto de his qui a medico ꝯsiderant̃. Et breuiter ꝯ hāc pōnē vadūt q̄rtū ꝛ septimū argumētū supra facta ꝯ pōnē. Plusq̄ cōmētatoris. ℣ Itē nō est rōnabile actualē calorē esse ptiale agēs ad frigoris iductionē actualis cū sibi ꝯriet̃. ℣ P. non repugnat aliquā esse medicinā que hꝫ in se totale pn̄^m alteratiuū corporis sꝫ ꝯiunctū cū q̄litate ipediente. Et pꝫ hāc esse in po^a ꝛ reduci ad actū p solā remotionē q̄litatis ipedientis: cui⁹ oppo^m dicit positio. ℣ Itē dicit positio. Medicinas q̄ sunt in po^a sili habitui esse actu tales: cui⁹ oppo^m dicit Aui. supra. ꝛ Gal. 3° de simplici distictione. 4. c. 2. ꝛ ꝑmo vult eniꝫ ꝙ medicine fride nō obstāte ꝙ in eis sit totale pn̄^m per qd̄ sunt infridatiue: tn̄ ꝙ nō hn̄t a se ꝙ applicent̃ mēbris ꝑncipalib⁹ nec hoc hn̄t nisi per actionē caloris subtiliātis ꝛ diuidētis ꝛ attrahētis: iō dici debēt in potētia. Iste ergo non reducunt̃ ad actū partiale ꝑncipium acquirendo.

Opinio Dyni. ¶ Tertia pō est Dini q nitit̃ seq̄ sniam Gale. 3° ꝯplonū. ꝛ tertio de simplici. Et vult in sūma ꝙ ois medicina talis in po^a reducit̃ ad actū a calore nr̄i corpis differēter tn̄ calida ꝛ frida. Nā cal̄a reducit̃ ad actū acqrēdo subtilitatē ꝛ diuisionē ad minima: ꝛ cū ħ ēt acqrēdo calitatē vel q̄litatiuū pn̄^m. frida vō solū subtiliat̃ ꝛ ad minima diuidit̃ ꝛ mēbris applicat̃: sꝫ nō acqrit q̄litatiuū pn̄^m: per qd̄ agat infrigidādo: cū noster calor nō vr̄ hr̄e vn̄ det istud infrigidādi pn̄^m. Et hec vr̄ Gal. positio si qs considerat eius dicta. tertio de simplici distinctione. 4. capi. 2. ꝛ tertio cōplexionum.

Instātia tipler ... ¶ Cōtra hāc positionē arguit̃: qꝛ queadmodū dat̃ medicina frida q̄ hꝫ corporis humani vim alteratiuā: ita dꝫ dari cal̄a: qꝛ nō minoris eētie est in vniuerso calitas q̄ꝫ frigiditas: ḡ queadmodū dat̃ medicina frida q̄ reducit̃ ad actuꝫ per solā diuisionē ad minima: ꝛ subtiliationē ꝛ approximationē: ita inueniet̃ ꝛ cal̄a. Et dicit Genti. hanc rōnē sibi cōcludere ꝯtra hāc pōnē. Et in virtute puto ꝙ ratio veꝝ cōcludit ꝙ dat̃ aliqua medicina in potētia calida sili habitui sicut frida. Utrū aūt Gal. hoc negaret videbit̃ post. Nam non vr̄ in suis dictis hoc negare sꝫ velle ꝙ medicina frida nō reducit̃ ad actū a calore nr̄o: sicut cal̄a acqrendo ꝑncipiū per qd̄ infridat. ¶ Scd̄o ꝯ hanc pōnē arguit̃: qꝛ sequitur ꝙ medicina frida ante diuisionē ad medicinā possꝫ alterare infridando saltē partē cui obuiaret cū sit sufficiēter applicata ꝛ virtus eius magis vnita q̄ꝫ cū erit ad minima diuisa. Et vr̄ Gal. hoc nō negasse. Nā tertio de simplici. loco allegato. dando cām q̄re fride dicant̃ in potentia dixit. Et est sermo in illo cōueniens cū nō sit in eis ꝓpter seipsas vt infridēt corp⁹ infridatione cōpleta actu: imo necesse est añ illud vt faciat in eis corp⁹ opationē qua cōplet̃ eius infridatio. Uidet̃ ḡ innuere ꝙ medicina frida non diuisa ad minima infridaret: sꝫ nō cōpleta infridatione. i. nō infridatione tāti gradus in quāto dn̄r in potētia. Et ħ vr̄ sensisse Dinus in q̄ōne sup canonib⁹ scd̄i. ¶ Tertio hec positio nō dat nobis modū quo reducit ad actuꝫ medicina frida vel cal̄a: si qua esset talis potētia q̄n ꝑncipiū alteratiuū qd̄ hꝫ est impeditū. nam talis non sola diuisione ad minima: nec acquisitione principij alteratiui reducit̃ ad actum.

Opio cōciliatoris. ꝛ ē i dīa. 140 ¶ Positio posset dicit quarta Cōciliatoris: q tn̄ de medicina frida fecit mētionē. Et voluit ꝙ per modicū cuiusdaꝫ antiparistasis frida medicina reducit̃ ad actū a calore. Et ħ lꝫ forte in aliq̄ casu hēat veritatē: tn̄ non pōt in oibus casibus verificari sicut colligit̃ ex dictis ꝯtra alias pōnes.

Opinio Aui. His omissis venio ad opinionēꝫ Aui. que mihi videt̃ cōpletior ꝛ verior: non ꝙ nō videā ꝯtrauiendo quālibet dictarū defendi posse. Sed ꝑdicte habent negare quedā esse possibilia que non vr̄ q̄re esse nō possint. ¶ Pro qua declaranda suppono primo ꝙ medicine que dicunt̃ a medicis tales in potentia: nō ideo dn̄r in potentia: qꝛ nō actu operent̃ talem effectuꝫ in corpe humano: sꝫ ꝙ sint apta operari. Ista pꝫ. Nā ignis non dr̄ talis in potētia sed in actu: simil̄r sol supposito ꝙ nullū hominē de facto calefaceret: vt sumit̃ tertio ꝯplonū. c. 2. 1. suppō.

2. suppō. ¶ Suppono scd̄o ꝙ nō dr̄: iō medicina talis in potētia: qꝛ nō habeat in se ꝑncipiū totale per qd̄ est talis effect⁹ in corpus humanū tēperatū ꝓductiua: sed apta sit tale ꝑncipiuꝫ recipere: ita ꝙ hec sit adequata rō medicine talis in potentia. pꝫ. qꝛ medicine fride sunt in potētia tales: vt opium ꝛ mandragora iuxta mentē Gal. tertio de simplici. ꝛ tn̄ hn̄t totale pn̄^m iuxta suā opinionē. ¶ Itē apud Aui. alique medicine sunt tales in potētia sili habitui que sola applicatione debita facta operant̃: ꝛ tn̄ tales habent totale pn̄^m per qd̄ sunt ꝓductiue illius effectus in corpus humanū: respectu cuius dn̄r tales in potentia. ¶ Tertia suppō iō dicunt̃ aliq̄ medicine tales in potētia a medicis: qꝛ applicate corpori humano tēperato in dosi debita: non sufficiūt in illud corpus illū effectū facere: respectu cuius dicunt̃ tales nisi ꝑcedente eaꝝ trāsmutatione ab eodē corpore facta: ꝛ cum hoc sunt apte vt per ꝑncipiū in eis exn̄s facta trāsmutatione in eis: a nr̄o corpe imediate operent̃ in illud effectū: merito cuius dicunt̃ tales. Hec suppō pꝫ. ꝑmo de medicinis nō hn̄tibus ꝑncipiū: per qd̄ sunt effectus inductiue in nobis: qꝛ dicunt̃ tales in potētia ħ mō: cū opꝫ tale ꝑncipium acqrere: ꝛ per ꝯns trāsmutari. Sꝫ de medicinis in qb⁹ totale ꝑncipiuꝫ per qd̄ agūt existit añq̄ꝫ corpori applicet̃. pꝫ ꝙ aliq̄ dicunt̃ tales in actu apud Gal. vt sol ꝛ ignis. Aliq̄ dicunt̃ tales in potētia vt opiū ꝛ napellus. Prime dicūtur tales in actu: qꝛ nō indigent trāsmutari in corpe ad hoc vt agāt effectū. Sꝫ scd̄e nō calefacerēt vel infridarēt in q̄rto gradu nisi delatis ipsis per venas ꝛ arterias ad cor ꝛ cere 3. suppō.

q̃ce faciliter Respondet

brũ: ꝛ h̃ delatio nõ pt in sano hoie fieri nisi ꝑ illaꝝ medici/naꝝ trãsmutatioñe a corpe. Et h̃ intellexit plane Gal. 3. de simplici disti. 4. ca. 2. Et h̃ intẽdit Aui. hic de medicis i potẽtia sili habitui ꝙ ipsa obuiatiõe opant̃ obuiatiõe. s. q̃ cordi obuiãt: p q̃ reqrũt nr̃i caloris opõnẽ. ℭ Ex hoc seqt̃ ꝙ ois medicia talis in po est in po: aut pp pñtiã alicuius dispõnis ipeditiue: aut pp carẽtiã alicui⁹ dispõnis reqsite ad ei⁹ actionẽ. Pʒ qꝛ al'r posset sine trãsmutatiõe ꝓcedẽte producere effectũ cũ trãsmutatio nihil aliõ faciat q̃ʒ aut nouã dispõnẽ acqri: aut veterẽ depdi. ℭ Seqt̃ 2° ꝙ ois medicia talis in po fit in actu: aut p depditionẽ dispõnis ipeditiue: aut acqsitionẽ dispõnis iuuatiue ad agẽdũ. ℭ Seqt̃ 3° nõ ẽ vnũ modũ in spẽ in q̃ ꝯueniãt oẽs medicie in h̃ ꝙ reducant̃ ad actũ: ꝛ h̃ est qõ sup̃ dixi in expõne text⁹. ℭ Seqt̃ q̃rto aliquã medicinã reduci ad actũ a calore nr̃i corpis ꝛ ipsaʒ nullũ ꝑn ̃ actiuũ in corpe nr̃o acqrere. Pʒ qꝛ dũ reducitur depdẽdo dispõnẽ ipeditiuã ad actũ: ꝛ ẽt dũ reducit̃ ad actũ acqrẽdo subtilitatẽ p quã pt sufficiẽter applicari corpori. talis. n. subtilitas nõ est ꝑn ̃ actiuũ: sʒ mãliter ꝑparat medicinaʒ vt bñ possit applicari corpi q̃ ad ptes in qb⁹ dʒ agẽ. ℭ Et si dicat̃ ꝙ ita ẽt medicia talis añ subtiliationem poterat talẽ q̃litatẽ agẽ saltẽ in ptẽ cui imediate applicat̃. ℭ hic dr̃ ꝯcẽdẽdo ꝙ aliquã q̃litatẽ vbigr̃a. friditatẽ sufficit talis medicia itroducẽ in ptẽ sibi imediatã: sʒ nõ sufficit tñ effectũ facẽ quãt⁹ est ille: merito cui⁹ dr̃ talis in po. vbigr̃a. opiũ est actu fridũ: qꝛ nõ ꝓcedẽte trãsmutatiõe suffic̃ alterare p se ad friditatẽ corp⁹ tẽpatũ: sʒ in po est fridũ in q̃rto gradu: nõ. n. sufficit infridãdo mortificare nisi applicet̃ cordi ꝛ cerebro qõ fieri nõ pt in corpe sano nisi ꝑus subtilieẽ: ꝛ ad h̃ mẽbra deferat̃ a calore vl' saltẽ vi caloris nãlis. Nõ g̃ repugnat apõ medicũ aliquã medicinã dici actu calidã vl' fridã: ꝛ tñ in po calidã in 3° ꝛ in q̃rto gdu. ℭ Ex

Conclo rñsalis.

his notatis ponit̃ ꝯclo rñsiua ad q̃sitũ ꝙ ois medicina potẽtia talis respcũ corpis hũani cũ reducit̃ ad actũ reducit̃ ad actũ a calore nr̃i corpis aliquo mõ dictoꝝ. ℭ Et ad argumẽtũ de medicia frida vl' de cal'a i q̃rto gradu. pʒ ex dictis qd sit dõm. ℭ Oʒ si q̃rat̃ qs est mot⁹ quo medicina frigida reducit̃ ad actũ. ℭ Ad h̃ vr̃ mihi ꝙ satis bñ defendi posset ꝙ medicia frida acqrit ꝓprietatẽ diuerse spẽi a frigiditate a nr̃o corpe q̃ põt infridare. Põt ẽt defendi ꝙ reducat̃ ad actũ reqrẽdo q̃litatẽ: q̃ ꝯiũcta cũ ꝯplone illi⁹ medicine ꝯstituit vnũ totale ꝑn ̃. ℭ Uidet̃ tertio: ꝙ posset deduci ad actũ depdendo q̃litatẽ ipeditiuã. ℭ Et q̃rto p solã diuisionẽ ad minima: ꝛ applicationẽ mẽbris que opʒ pati. Senti. autẽ visum est ꝙ nõ acqrit in corpore ꝓncipiũ infrigidandi: sʒ dispõnes bñ applicatiõis: ꝛ forte sibi sufficit ꝙ calida potest reduci ad actũ per acqsitionẽ caloris actualis incõplexionalis. ꝛ hec de ista questione.

ℭ Preterea dicemus ꝙ medicinarum gradus iam quattuor positi sunt.

ℭ In parte ista Aui. ponit aliã diuisionẽ medicinaꝝ precipue distẽperataꝝ. ꝛ diuidit̃ in duas partes. ꝑmo ponit numeꝝ graduũ positoꝝ a medicis. Et per hoc includit diuisionẽ medicinaꝝ ꝫm numerũ graduũ positoꝝ a medicis. scõo gradus declarat ibi. (Et gradus quidẽ.) Dicit primo ꝙ gradus medicinaꝝ positi sunt iam ab alijs quattuor.

ℭ Ubi no. ꝙ dixit q̃ttuor positi ad signãdã hãc distinctionẽ volũtariã eẽ. Nã potuissent eẽ tres. Sʒ cũ grad⁹ sit q̃litas q̃ ad itẽtionẽ aliã excedẽs: vel ab alia excessa totã mediciaruʒ distãtiã q̃litatiuã a tẽpamẽto in q̃ttuor notabiles ptes distixerũt medici: ꝛ hui⁹ dicti cãʒ i fine ptis signabo.

A ℭ No. scõo ꝙ in quolibet gradu notauerũt tres mansiones. i. tres partes ꝫm intensius ꝛ remissius differẽtes.

B ℭ No. 3. ꝙ medicina tẽperata apud medicos nõ ẽ cal'a nec frida nec humida nec sicca: iõ est sub non gradu calidi vl' fridi ꝛc̃. Et ois que ponit̃ in aliq̃ gradu est distẽperata.

ℭ Et grad⁹ ꝙ ꝑmi⁹ ẽ illõ qõ cũ comedit̃ ꝛ bibit̃ ꝛ quo fit inunctio efficit in corpe sua q̃litate opationẽ nõ ꝑceptã: sicut cũ calefacit aut infridat. ꝛ nõ ꝑcipit̃ neqʒ sentit̃ calor: aut friditas nisi post q̃ʒ reiteratũ fuerit ꝛ multũ factum fuerit.

ℭ Nũc declat grad⁹. Et diuidit̃ in q̃tuor. scõa ibi. (Et gradus.) 3ª ibi. (Terti⁹.) q̃rta ibi. (Et q̃rt⁹.) ℭ Dicit p ꝙ gradus ꝑmi⁹ medicinaꝝ. i. in gradu p̃ sunt medicine que cũ comedunt̃ ꝛ bibunt̃ vel cũ eis fit inũctio: efficiũt in corpe sua q̃litate opationẽ nõ ꝑceptã sicut cũ calefacit aut infridat: ꝛ nõ ꝑcipit̃ neqʒ sentit̃ calor: aut friditas: nisi fuerit reiterata vel fcã multe quãtitatis: id qõ approximatur corpori.

ℭ Ubi no. ꝙ in p̃io gradu sunt medicine paucissime a tẽperamẽto distãtes: ꝛ iõ dr̃ h̃ grad⁹ ꝑmi⁹: qꝛ cũ medicia a tẽperamẽto recedit v̄sus aliquẽ excessuʒ. p̃ i hũc gdũ trãsit.

D ℭ No. scõo de mẽte Aui. nõ esse ꝙ caliditas q̃ fit a medicina ꝑmi grad⁹ nõ sentiat̃ a medico vel patiẽte eẽ diuersa a calitate ꝑexñte. nã infra tẽpamẽtũ fiũt sensibiles alterationes sicut pʒ de tẽperato exercitio ꝛ de tẽperata qete. Sed mens ei⁹ est ꝙ medicia ꝑmi gradus. ꝛ si educat corpus a ꝓprio tẽperamẽto: tñ nõ sufficit sensus tactus solus q̃litatis inducte nobis vt iudicem⁹ corpus a ꝓprio tẽperamẽto exiuisse: vel p v̄tutẽ interiorẽ: imo indigem⁹ discursu ꝛ consideratiõe alioꝝ accñtiũ sicut pulsus vrine ꝛ similiũ.

E ℭ No. tertio ꝙ ois medicina ẽt ꝑmi gradus in dosi debita approximata in vice vna sufficit corpus ad dispositionẽ ꝑternãlẽ ducere. Pʒ per hoc ꝙ sicut se hʒ medicina distemperata ad tẽperatã. ita dʒ se hẽe opatio distẽperate ad opationẽ tẽpate: sʒ distẽpata est extra totã latitudinẽ tẽpamenti medicine: g̃ opatio eius est extra totã latitudinẽ operationis medicinaꝝ tẽperataꝝ: cũ g̃ tẽpate medicine alterentur intra latitudinẽ tẽperamẽti: vt pʒ ex his que de medicina tẽperata p̃ria hui⁹. ꝛ. 2. ꝛ. 3. de ꝯplonib⁹. ꝛ infra dicetur. sequit̃ ꝙ ois distẽperata est alteratiua extra latitudinẽ tẽperamẽti: sed tñ tactus solus nõ sufficit ad h̃ vt iudicetur ꝙ corpus est extra tẽperamẽtũ. ℭ Medicine v̄o scõi gradus alterãt ita vt tactu iudicemus ad bonũ sensuʒ corpus exiuisse tẽperamẽtũ: sʒ tñ nõ sensibil'r ledũt: ita ꝙ vtraq̃ʒ ad neutralitatẽ alterat. ℭ Sʒ si qs oppositũ dicere vult dicet tẽperatã medicinã ad actũ reductã nõ alterare ad calidũ vel fridũ ꝛc̃. Et oẽm alterantẽ eẽ graduandã distemperatã. Et eã que ꝑmi gradus infra latitudinẽ tẽperamẽti: eã vero q̃ scõi extra sʒ insensibiliter ledendo.

F ℭ No. q̃rto ꝙ medicinaꝝ ꝑmi grad⁹ nõ q̃lʒ sensibil'r alterat ad sensuʒ expositũ supra p reiterationẽ. naʒ aliq̃ sunt q̃ corp⁹ tñ distãs a tẽpamẽto sicut ipse v̄sus eadẽ q̃litatẽ nõ alterãt. nã cũ oleũ. ro. ꝯgelatos calefaciat: vt sumit̃ tertio de simplici. ꝛ calefactos infrigidet. vr̃ ꝙ est venire ad aliquod corpus inter hec medium: qõ nõ calefiet ab eo neqʒ infrigidabit̃: ꝛ hoc videtur fridius temperato: vt pʒ ꝯsideranti. alique tñ sunt medicine cal'e in ꝑmo q̃ reiterate calefaciũt plus vsqʒ ad calitatem q̃ʒ faciunt medicine scõi, vel tertij gradus. Sʒ tũc oʒ p̃ videre cãm diuersitatis: deinde modũ quo h̃ fit. ℭ Pro primo ergo dr̃ cãm esse q̃ñ medicinarũ ꝑmi gradus quedã sunt hñtes virtuteʒ intendendi determinatũ gradũ caloris supra tẽpamẽtũ vel frigoris. s. distãtis a tẽpamẽto per vnũ. ꝛ iste cũ applicant̃ hñti maiorẽ gradũ remittũt sicut aqua tepida remittit feruentẽ ꝛ cũ introduxerint gradũ quẽ intẽdũt nõ vlterius agũt: ergo lʒ multiplicat̃ quãtitas vel reiterat̃ non vltra agũt per se. ℭ Alie vero sunt medicine a doctorib⁹ posite in ꝑmo que applicate in dosi cõueniẽti vt infra dicet̃ nõ alterãt corpus vltra calitatẽ ꝑmi: nõ qꝛ nõ intendit eaꝝ forma gradum intensiorẽ: sʒ qꝛ ꝓpter tarditatẽ sui motus vel paucitatẽ sue resistẽtie ꝑus exterminat̃ a corpe earũ virtus q̃ʒ vlterioꝛ

gradū producāt. Iste ḡ iterare faciūt effectū medicine scōi grad⁹: ⁊ ēt dosi maiorata. ℭ Et ex h̄ pȝ mod⁹ q̄ ipse agunt effectū medicinaꝝ scōi grad⁹ q̄z hūt foras illū effectū intēdētes: ⁊ ille applicate calidiori corpi facili⁹: ⁊ magis illud calefacerēt q̄z fridi⁹. p⁹ vo calidi⁹ infridarēt: ⁊ h̄ pone mē. ti. ℭ Ex his pȝ nō repugnare aliquā medicinā p̄mi grad⁹ facere p augmētū q̄ztitatis vl' reiteratiōnē effectuū quarti grad⁹. Aliq̄ tñ ē q̄ solū tertij: aliq̄ q̄ solū scōi: aliq̄ q̄ nō nisi p̄mi⁹imo calioꝛib⁹ applicata infridarēt. ℭ Pȝ ēt vtꝝ medicina cal'a in p̄ respcū corpis tpati sit cal'a in p̄ respcū corpis colerici in p̄. Nā aliq̄ respcū illi⁹ eēt frida nō cal'a: ⁊ aliqua forte cal'a plus q̄z in 2°. ⁊ h̄ vult Auer. 5° colliget. ca. 6. vbi dixit. Expientia hȝ in istis vijs ⁊ in istis arbitrijs locū magnū loq̄ndo de h̄ dubio. ℭ Hec eadē est cā vt dicā ifra q̄ medicine q̄ dicunt' absolute tales a doctoꝛib⁹ itelligunt' in relatione ad tēperamētū: ⁊ nō ad aliud: sed de hoc infra.

ℭ Ultio no. q̄ dixit comedit' ⁊ bibit': ⁊ quo fit iniūctio ad denotādū p h̄ oēs alios modos applicatiōis medicinaꝝ.

ℭ Et gradus scōs est vt sit operatio fortioꝛ ista sed tñ non peruenit ad impediendū opationes manifeste: neq̄ cursum eaꝝ nālē mutat nisi per accidēs aut cū multotiēs aduenit ⁊ est multuȝ.

ℭ Declarat medicinas scōi grad⁹ dicēs q̄ medicine sunt in scōo gradu q̄ alterāt fortius. i. deducunt p alteratiōnē corpus ad maiorē lapsuȝ q̄z ille q̄ sunt in p̄: q̄z. s. sensibilr'. sed tñ nō pueniūt ad hoc vt ipediant' opationes manifeste: vl' mutant' a cursu nāli nisi p accidēs vt cū medicina talis multotiēs applicat' aut est multa. i. in dosi maioꝛi q̄z cōueniat.

A ℭ Circa hanc partem no. q̄ medicina aliq̄n per accidens operat' q̄z. s. agit p̄ter id q̄ intendit: sicut aq̄ frida cōfortādo per fugā caloꝛē calefacit: ita posset dici cal'a in scōo per oppilatiōnē: vel alio mō facere effectū maioꝛē. Posset etiā per reiteratiōnē aut multā quātitatē facere talē effectum mō quo dr' de p̄ma. Et hic nota diuersitates easdē scōi gradus in medicinis q̄s diximus in medicinis primi.

ℭ Et tertius quidem gradus est vt ex operatione eius essentialr' proueniat impedimentuȝ manifestuȝ: sed nondū tamen puenit ad mortificādum ⁊ corrūpendū. Et q̄rtus est gradus vt illud ad notificandū perueniat ⁊ corrūpendum. ⁊ hec quidē est proprietas medicinarū venenosarū: hoc est illud q̄ existit per q̄litatē. Cū tota vero sui substantia mortificans est venenum.

ℭ Nūc notificat gradū tertiū ⁊ pȝ. Et q̄rtus q̄dē. ℭ Notificat q̄rtū gradū dicēs q̄ q̄rt⁹ grad⁹ est medicinaꝝ puenientiū ad mortificādū ⁊ corrūpendū: ⁊ hec est p̄prietas medicinaꝝ venenosaꝝ cū hec opant' a q̄litate agēdo: sȝ mortificans a tota suba est venenū. ℭ Ubi no. q̄ nō est incōueniens aliquā medicinā habere qualitatē scōam operatiuam mortificādo in corpus humanū cū ȝiuncta sibi fuerit caliditas actualis modica vel alia q̄litas a n̄ro caloꝛe facta.

B Silr' nō est incōueniēs q̄litatē scōam actiuā caloꝛis mortificantis fieri a n̄ro caloꝛe in passo determinato. Et ex hoc nō seq̄tur agēs vniuocū agere vltra gradū propriū. tertio tales medicine possent dici reduci ad actū per subtiliatiōnē ⁊ applicatiōnē: ⁊ quarto remouendo impediens.

C ℭ No. 2° q̄ ad h̄ vt dicat' q̄d p̄pria medicia venenosa opȝ q̄ sit apta mortificare. Opȝ 2° q̄ hāc opatiōnē efficit q̄litatē p̄mā iducēdo: sȝ illō q̄ iterficit nō per h̄ q̄ inducit aliquā p̄mā q̄litatē. sȝ p̄prietate occulta vocat' absolute venenes penes citius ⁊ tardius interficere.

ℭ No. tertio in hoc quarto gradu significari māio/ (nū.

ℭ Utrum medicina que dicit' talis dicat' talis respectu hominis tēperati: an hoīs absolute. Questio. xlij.

Dubitat' vtrū medicie q̄ dicunt' tales in relatione dicant' tales in relatiōe ad tēperatū hoiem: vel in relatiōe ad oēm hoieȝ absolute. Et arguit' p̄ q̄ dicātur tales in relatiōe ad hoieȝ absolute. Ois medicina cal'a vel frida respcū hoīs tēpati oēm hoieȝ calefaceret: ḡ respectu cuiuslȝ dȝ dici cal'a vel frida. Assumptū pȝ: q̄z fridos calefaceret ⁊ calidos. Nā medicina p̄mi grad⁹ sufficit calefacere ad scōm gradū: q̄z per reiteratiōnē ⁊ ad tertiū ⁊ q̄rtum: ḡ oēm hoieȝ q̄ztūcūq̄ȝ calidum sufficit calefacere. Et idē dr' de fridis medicis. Et q̄ p reiteratiōnē sufficiat h̄ facere dictū est p̄us. ℭ Scōo q̄z medicine dicunt' tales in relatione ad corpa in q̄b⁹ fuit facta experiētia: talis autē fuit fcā in sanis ⁊ egris: ḡ in relatiōe ad sanos ⁊ egros dn̄r tales. scōa pars assumpti colligit'. 3. de simplici. Et p̄ma pȝ: ex quo solū per experiētiā recte iudicant' tales ibidem. *Dubiū.*

ℭ Tertio medicine dicunt' tales ab auctoꝛib⁹ p effect⁹ in corpe relictos absolute nō ȝhendo ad tēpamentuȝ: vt pȝ p Aui. hic. ⁊ supra cap. de ȝploīb⁹. de medicina tēperata.

ℭ In oppo^m est Gal. 3. ⁊ 5. de simplici medicia. ⁊ 3. cōplonū. Et arguit' rōne: q̄z respcū illi⁹ dicunt' medicie tales q̄ est regula oiuȝ corpoꝝ: seu tale est tēperatum: ergo ⁊c̄.

ℭ In q̄ōne ista sunt due pōnes. p⁹ est Monachi sup. 3. tegni. ab eo ⁊ breuiter ⁊ sub dubio posita: quā ēt Gē. ⁊ magis Thomas nitunt' defendere. ℭ Pro q̄ declarāda supponit' p̄mo: q̄ intelligam⁹ de medicis talib⁹ in p°. ℭ Supponit' p̄: q̄ iste medicie si fuerint in p̄ gradu p reiteratiōnē p̄ñt facere effectū medicie scōi ⁊ tertij grad⁹. ⁊ ēt q̄rti: vt dr' in Aui. ⁊ h̄ ēt experiētia notat. ℭ Supponit' 3° q̄ medicine cal'e in p̄ approximate corpi febrienti ip̄m inflāmāt: vt pȝ de camomilla: ⁊ alijs silib⁹. Nā cū carnes pulloꝝ sunt inconueniētes sua calitate: ⁊ vitelli ouoꝝ seq̄t' q̄ multomagis ille calefaciūt: ⁊ h̄ no. expientia. ℭ Supponit' q̄rto q̄ medicine sedatiue doloꝛis q̄ sunt v̄e anodine debent esse cal'e in p̄mo respcū corpis in quo doloꝛē sedāt. ℭ Tūc est p⁹ ȝclusio. Ois medicina q̄ dr' talis est talis respcū cuiuslȝ corpis humani indifferēter. p̄bat': ⁊ sit a medicina cal'a in p̄. ⁊ seq̄t' q̄ ista pōt oē corp⁹ hūanū calefacere in p̄ gradu. naȝ frida corpa in magna dosi pōt calefacere ⁊ oē corp⁹ humanū q̄ztūcūq̄ȝ cal'm: q̄z si nō sit. a. corpus cal'm q̄ ab illa medicina calefieri nō pōt. Cōtra. hec medicina per reiteratiōnē pōt introducere effectuȝ q̄rti gradus: ḡ cū effectus q̄rti gradus sit p̄pter nimiā calitatē mortificare: seq̄tur q̄ vltra quēlibȝ gradū cū quo stat humana vita calefaceret ⁊ per ȝn̄s hoieȝ calidioꝛē. a. ergo etiam. a. Assumptū pȝ ex scōa suppōne. Pȝ ḡ q̄ ois medicina in p̄mo cal'a oē corpus humanū in p̄mo pōt calefacere: ⁊ sic dōm de frida ⁊ humida ⁊ sicca. ℭ Cōfirmat'. medicina cal'a in primo inflāmat corpora febriētia: ḡ saltē oē corpus humanū sanū sufficiūt calefacere. ȝn̄a tenet: q̄z ista corpa quolibet sano sunt calidiora: vt nōt experientia: ⁊ assumptū est tertia suppō. ℭ Item sequeret' si ȝclo nō sit vera q̄ anetū camomilla: ⁊ silēs medicine p̄mi grad⁹ nō eēnt anodine in corpe valde colerico: q̄z nō eēnt cal'e in p̄mo respectu ei⁹: ȝn̄s ȝ suppositionē q̄rtaȝ: ⁊ ȝ oēs medicine doctores ⁊ practicātes q̄ pp doloꝛes sedādos p anodina tā in colerico q̄z in flatico ⁊ i febriēte ⁊ ȝgelato istis vtunt' medicis. hāc ḡ ȝclōnē sub h̄ sensu itelligūt q̄ ois medicina dcā talis ab auctoꝛib⁹ ē in eodē gradu respectu oium corpoꝝ humanoꝝ saltē sanoꝝ. ℭ Scōa ȝclo ē ad h̄ vt medicia dcā talis in gradu in corpib⁹ diuersis silēȝ effectū efficiat: nō ē in eadē dosi approximāda. pȝ. nā corpa nō eq̄liter resistūt medicinis alteratib⁹. ḡ ad eq̄lē effectū introducendū req̄rit' maioꝛ quātitas medicine respectu corpoꝛis magis resistētis. Et hec est cā: vt dicūt q̄re doses taliū medicinaꝝ nō sunt posite ab auctoꝛib⁹: q̄z non sub vna eadēq̄ȝ dosi respectu oium corpoꝝ dicunt' tales: ⁊ in istis duab⁹ ȝclōib⁹ ȝueniūt Gēti. ⁊ Monach⁹ ⁊ Tho *Opi. triusiani.* *j. suppō.* *2. suppō.* *3. suppō.* *4. suppositio.* *j. ȝclo.* *2. suppō.*

vt duo cum debeant agere in corporibus di... resistentie

mas. ſ; Thomas ponit q̃ſdã ꝯnes in qb⁹ iudicio meo ſibi met q̃dãmõ ꝯdicit. Nã vult ꝙ medicina tẽꝑata vere corꝑi tẽꝑato: quãtũcũq; reiterata nũq̃ ageret ꝑ ſe ex̃ pũctuale tẽperamẽtũ cui eſt tẽꝑata. Et fundat̃ ſup h̓ ꝙ agẽs ſiue v̓tualiter ſil̓e effectũ ſiue formal̓r nõ agit vltra gradũ ſibi ſil̓e;, ꝑ̓ ꝯcl̓o vult ꝙ ois medicia talis in poᵃ ẽ talis reſpcũ cuiuſlib; corꝑis. ℭ Hec aũt nõ bñ ſtãt. nã ſi aliq̃ medicia eſt v̓e tẽperata alicui corꝑi: q: h; q̃litatẽ v̓tualẽ ꝓductiuã tẽperamẽti ⁊ nõ vlterioꝛis caloꝛis: g̃ a pari dabit̃ medicina cal̓a in p̊ q̃ reſpcũ colerici ita ſe habebit ꝙ illũ gradum ſufficit agere ⁊ nõ maioꝛẽ. Etiã poſtq̃ eſt ad actũ reducta: vel foꝛtius apud ſuã opionẽ de reductione: ⁊ illa erit cal̓a in p̊ reſpectu tẽperati ⁊ nõ reſpcũ colerici: q: colericũ non calefaceret cũ ſit ſibi v̓tual̓r ſil̓is. ℭ Nec valet ſi dicat̃ illã medicinã calidã in p̊ nõ eſſe ſil̓em corꝑi calido in p̊: q: maioꝛ eſt diſtãtia mediciaꝝ q̃; corpoꝝ vt poſſet quodãmõ ex Thoma colligi: q: capio medicinã v̓tual̓r ſil̓em corꝑi cal̓o in p̊mo. Et de illo facio argumẽtũ: hoc argumentũ ſi bñ ꝯſideret̃ ẽt eſt ꝯ̈ Monachũ ⁊ Gentilẽ. ℭ Scđo vl̓r ꝯtra oẽs arguit̃: q: nõ repugnat medicinã talẽ in põ h̃re formã q̃ cum erat reducta ad actũ intẽdit caliditatẽ p̃mi grad⁹: ⁊ aliam h̃re formã q̃ intẽdit cal̓itatẽ ſcđi gradus. ⁊ ſic vltra. h̓ poſito p;: nõ oẽm medicinã eſſe eiuſdẽ grad⁹ reſpectu oiu; coꝛpoꝝ hũanoꝝ. Et puto ꝙ hoc hi dixerũt: q: viderũt q̃ſda; dictas tales in p̊ oẽ corp⁹ humanũ calefacere. S; errãt ex hoc vl̓r arguendo illud qđ inuenit̃ in vno. ℭ Scđo v̓r in dictis Thome alia v̓tualis repugnãtia. Nam ꝯcedit p̃mo ꝙ quãtitas aucta nõ auget gradũ. Cõcedit ſcđo ꝙ ois medicina q̃ per reiterationẽ vel quãtitatẽ additã põt introducere effectũ ſcđi vel tertij vel q̃rti grad⁹ cu; eſt reducta ad actũ eſt tãti gradus quantũ põt per reiterationẽ inducere vel auctã quãtitatẽ. ℭ Cõcedit ȝ° ꝙ ois medicina talis in põ põt per reiterationẽ effectu; q̃rti gradus introducere. ℭ Cõcedit q̃rto ꝙ ſi ſint due medicine q̃rũ vna eſt in quãtitate minoꝛi applicata ſufficit effectũ eq̃lẽ introducere: ſ; alia in quãtitate maioꝛi. Illa q̃ in minoꝛi quãtitate ſufficit facere eſt grad⁹ maioꝛis. ℭ Ex qb⁹ q̃rto ſequit̃ ꝙ oẽs medicine cal̓e tales in põ ſunt eq̃les gradus poſtq̃; ſunt reducte ad actũ: q: ſunt tãti grad⁹ quãtũ pñt itroducere: ⁊ oẽs ſufficiunt effectũ q̃rti grad⁹ introducere per reiteratione;. ℭ Ex eiſdẽ ſeqtur ꝙ vna medicina cal̓a eſt maioꝛis grad⁹ q̃; alia in ſe: q: aliq̃ eſt medicina q̃ in quãtitate minoꝛi ſufficit in idẽ corp⁹ equalẽ effectũ introducere ſicut alia certa in maioꝛi: vt p; de pipere ⁊ cinamomo. V̓r ergo ex ſuis dictis ſeq ꝯdictionẽ. Nõ tñ mirandũ eſt: q: illa ſua dicta erãt edita dũ adhuc eſſet iuuenis. ℭ Scđa opio eſt Gale. Pro cui⁹ declaratione ſupponit̃ p̃mo ꝙ medici dũ dicũt aliquã medicinã calidã vel fridã vel humidã vel ſiccã non intelligunt ꝙ ſit talis abſolute: q: tũc ſola el̓ta eẽnt talia. Nec intelligũt ꝙ ſit talis ꝑ vincẽs in nã ſua: q: tũc aquã maris dicerẽt hũidã qđ nõ faciũt. ℭ Reſtat g̃ ſiue dicant̃ medicine tales in actu ſiue in po⁹ dicant̃ cõꝑatione ad aliqd in qđ d; agere: cũ g̃ medic⁹ cõſideret de eis in cõꝑatione ad hoiem medicie dicunt̃ calide vel fride in cõꝑatione habita ad coꝛpus hois ꝭm ꝙ in coꝛpus hois ſunt actiue. ℭ Ex q̊ ſeqtur ꝙ per exꝑientiã in hũano corꝑe dẽmus de q̃litate medicie iudicare: ⁊ ꝙ nouũ eſt ꝑ coloꝛẽ vel ſapoꝛẽ velle iſtã arguere: hec oia tractat Gal. ȝ. de ſimplici diſtictione p̊ᵃ ca. ⁊. ⁊ diſtin. ſcđa. ca. j. ℭ Supponit̃ ſcđo ꝙ eadẽ medicia vni hoi eſt frida alteri eſt cal̓a. ⁊ h̓ h; pꝛecipue veritatẽ de medicinis modicũ diſtãtib⁹ a tẽꝑamẽto. hec ꝓbat̃. p̃mo ad tactũ aq̃ putealis hoib⁹ infridatis in hyeme apparẽt tepide aut cal̓e. Eedẽ hoib⁹ q ſe aq̃ cal̓a balneauerint fride vident̃: ꝙ nõ eẽt niſi illa corꝑa ab illa aq̃ diuerſimode alterarent̃. p; ſcđo de vꝛina q̃ hoi extra balneũ exiſtenti appet calida. in balneo v̓o frida. tertio p; ex actiõe. Nã oleũ ro. calefactos in ſole infridat: ⁊ infridatos calefacit. Et hec eſt ſnĩa ſecundi capl̓i ⁊ quarti. ⁊ ſcđe diſtictionis tertij de ſimplicibus.

Opi. gale. 1. ſuppoſitio.

2. ſuppõ.

ℭ Supponit̃ ȝ° ꝙ medic⁹ nõ d; dicere de eadẽ medicia ꝙ eſt frida ⁊ cal̓a iudicio vl̓i non ꝯ̈cto ad diuerſa indiuidua. P; q: iſte ſunt ꝯ̈rie denoiationes. Et h̓ ſumit̃. 4. cap. diſtinctionis ſcđe. ȝ. de ſimplicib⁹. ℭ Ex his infert̃ ꝯ̊ ꝙ medicie q̃ vl̓i iudicio dicunt̃ tales a medicis intelligunt̃ in relatione ad hoiem tẽperatũ. Nã intelligunt̃ tales cõparate hoi vt dixit p̊ᵃ ſuppõ. Et ſi indifferẽter ad hoie; ſanũ dicerent̃ tales d; ꝙ aliqua medicina dicat̃ vl̓i iudicio frigida ⁊ vniuerſali iudicio calida cũ aliqua ſit medicina q̃ quoſdã calefacit ⁊ quoſdã infridat: vt ſcđa dixit ſuppoſitio. Cũ ergo hoc ſit ĩpoſſibile vt d̓r in ſuppõne tertia: ſeqtur ꝙ nõ dicũtur tales in relatione ad oẽm hoie;: ſed ad hoie; determinati modi cõpl̓onis: tũc arguit̃ ſic: vel dicunt̃ tales in relatione ad tẽperatũ vel calidũ vel frigidũ: nõ d; dici de calido vel frido: quia ſunt modoꝝ infinitoꝝ differẽtiũ ꝭm gradus quoꝝ non eſt ars. Reſtat ergo ꝙ dicunt̃ tales in relatione ad tẽperatũ hoie; q eſt regula ⁊ metrũ aliaꝝ cõpl̓onũ: ⁊ q eſt modi vni⁹ vel fere vnius. ⁊ h̓ eſt qđ voluit Auerro. 5. colliget. cap. allega. ꝙ dicuntur tales cõparatione ad tẽperatũ vel ſibi pꝛopinquũ. Et ſicut dicitur de calidis, ita intelligit̃ de frigidis ⁊ humidis ⁊ ſiccis.

3. ſupp.

ℭ Circa hãc opionẽ cadunt aliq̃ difficultates. p̊ᵃ vtrũ ois medicia dcã talis in p̊ gradu colericũ in p̃mo conſeruaret. ℭ Hic breuiter d̓r vt ſupꝛa ꝙ medicine fuerũt ex parte in certis doſib⁹. ⁊ aliq̃ que fuit experta in doſi aliqua faciẽs oꝑationẽ p̃mi gradus h; formã intẽdẽtẽ intenſioꝛẽ gradũ caloꝛis q̃; introducat in vna appꝛoximatiõe: talis ergo colericũ magis calefaceret q̃; tẽperatũ alijs paribus.

D. Difficultas.

ℭ Alique v̓o ſunt illũ determinatũ gradũ intẽdẽtes: vt dicit̃ ſupꝛa: ⁊ tales per ſe nõ calefacerẽt colericũ vel febꝛientẽ: ſed foꝛte per accñs h̓ facerẽt. nã aq̃ frida ꝯuertit̃ ad coleram in febꝛiẽte cũ modice fuerit q̃ʒtitatis. vt. 6. colliget. Multo g̃ magis medicia in p̊ gradu cal̓a. Et h̓ eſt cã q̃re nõ dant̃ coꝛpoꝛib⁹ cal̓is talib⁹ nõ ꝙ ꝑ ſe talia calefacerẽt.

ℭ Scđa difficultas q̃re medicine que pñt in certa doſi calefacere coꝛp⁹ in p̃mo gradu. ⁊ in maioꝛi pñt vſq; ad quartum nõ fuerunt poſite in quarto gradu a doctoꝛibus: ſicut eufoꝛbiu;: piper: ⁊ anacardus. nam iſtoꝝ quãtitas ẽt tam modica poteſt offerri ꝙ non calefacerent niſi in pꝛimo debuiſſet ergo poni in p̃mo reſpectu parue doſis.

2. diff.

ℭ Ad h̓ rñdet Gẽtilis ꝙ foꝛme medicinaꝝ determinãt ſibi certas quãtitates ad agẽdũ ꝓpoꝛtionatiſſimas ſue nãe q̃s ſi exceſſerint ſuꝑabundant in agẽdo: ⁊ cũ defecerint diminuunt̃ in actiõe: quãtitas g̃ ꝓpoꝛtionatiſſima foꝛme medicine ad agẽdũ eſt doſis: ſub q̃ medicus d; eam experiri. ℭ S; iudicio meo hec rñſio nõ ẽ mihi ꝯſona: nec vllo mõ ſcibilis a medico. nã quãtitas ꝓpoꝛtionatiſſima foꝛme ad eius ꝯſeruationẽ eſt ſibi ꝓpoꝛtionatiſſima ad agere nãliſſime ſuã actionẽ. mõ talis quãtitas nõ eſt poſita doſis i medicina vt granũ pipis ꝯpletiſſimũ non eſt doſis pipis: nec vnũ granũ papaueris nec pſilij: ⁊ tñ talia hñt quãtitates ꝓpoꝛtionatas illis foꝛmis illoꝝ ſemiũculis fructuũ. ℭ Hic foꝛte diceret ꝙ l; quãtitas talis grani ſit foꝛe ꝓpoꝛtionata ad agẽdũ actionẽ ſibi nãliſſimã q̃ ẽ gñare: tñ nõ ẽ ꝓpoꝛtionatiſſima ad agẽdũ i corp⁹ hũanũ ꝭ; exigẽtiã nãe ſue: mõ doſim dicim⁹ quãtitatẽ ꝓpoꝛtionatiſſimã ad agẽdũ in coꝛpus hũanũ ꝭ; exigẽtiã nãe ſue. ℭ Cõtra. q: foꝛa agẽs ſine cognitiõe ĩtẽdit vltimũ qđ põt. g̊ ſi aliq̃ ẽ medicia q̃ ꝑ ſe pt in doſi magna agere effectũ q̃rti grad⁹ ipſa illũ effectũ intẽdit: ſ; quãtitas illa eſt ꝓpoꝛtionatiſſima foꝛme q̃ eſt aptiſſima vt ꝓducat̃ grad⁹ ab illa ĩtẽtus. maxia g̊ quãtitas taliũ medicinaꝝ in q̃ effectũ q̃rti grad⁹ ĩtroducerẽt eẽt illaꝝ doſis debita: q̃re in q̃rto gradu ponẽde eẽnt: cui⁹ oppoᵐ manifeſte videm⁹ poni a doctoꝛib⁹. ℭ Preterea tũc nulla eẽt via cognoſcẽdi hanc ꝓpoꝛtionatiſſimã quantitatẽ illi foꝛme. ℭ In hac difficultate al̓s putaui doctoꝛes ſubtilibus in doſib⁹

In dosibꝰ ɔstituēdis cogitasse ⁊ vidisse que est mīma q̄titas mene q̄ applicata corpi sufficit alterare totū: ⁊ illā ɔstituisse dosim. Nā cū dosis sit mēsura oȝ esse mimū q̄dāmō ⁊ i casu nr̄o nō oȝ eē mimū absolute. Restat ꝙ sit minimū mō dcō. s. sufficiēs totū corpꝰ humanū alterare: nec h̄ curabāt vtrū tale mimū stricte det, nā suffic̄ ꝙ mimū vel aliqd̄ ꝓpinquū maxio qd̄ nō eēt talis dosis. Et tūc dicebāt in hac dosi exptas fuisse menas vt in ḡdu ponerent h̄ mō: q2 illa q̄ suffic̄ aliquā pte in tali dosi mortificare eū in 4°: illa q̄ nō sufficit mortificare: sed sensibil'r ledē est in 3°. Illa q̄ sensibil'r trahit mēbrū a ꝓpo tēpamēto: sed nō sensibil'r ledit est in 2°. Insensibil'r vo alterās mō dcō est in p̄: ⁊ sup h̄ fundamēto fabricabā rñsionē ad difficultatē. quā tu ɔsidera. nūc vo puto doctores fuisse exptos menas in certis mēsur]: ⁊ ƀm varias cās in varijs mēsur]: ⁊ iuxta opōnē ꝓcedētē in mēsura q̄ expti fuerūt ḡduauerūt medicias. ℭ Cā ḡ q̄siti in scd̄a difficultate est: q2 ɔtingit aut ex sapore horribili aut nimietate quātitatis auctores nō fecisse experiētiā in tāta quātitate in quāta faciūt talē effectū: sed in minori: et in ista talē fecerunt opōnē ꝙ ab eis posite fuerūt in gradu ꝓmo scd̄o aut tertio. Alie vo q̄ in modica q̄titate effectū q̄rti gradus faciūt vel in quātitate satis facil'r applicabili posite sunt in gradu 4°. Tu vo elige quemadmodū vis.

A 3. difficultas. ℭ Tertia difficultas q̄nā mō ponāt in ḡdu reum aliorꝝ corporū: ⁊ de h̄ ꝓ parte supra dixi cū notaui de medicina cal'a in ꝓmo: q2 hoc cōsistit in iudicio arbitrario cōiūcto expiētie.

B 4. difficultas. ℭ 4a difficultas de q̄ tēpato hoīe itell'r vtruȝ de tēpato de 2° mō eq̄litatꝭ vel tēpato largo in q̄ ponunt pueri ⁊ senes.

ℭ Ad h̄ iudicio meo intelligit de sano simpl'r in ꝓpinqua etate illi in qua inuenit tēperamētū scd̄i modi. puta a trigesimo vsq ad. 40. annū ⁊ taliū corporū tā multa iueniūtur ꝙ bene potuit fieri expientia. Hec sufficiāt hic breuit.

ℭ Ad argumēta añ opposita. Ad ꝓmū negat assumptuȝ ꝙ ois medicina calida in ꝓmo oēm hoieȝ calefaceret p se vt supra visuȝ ē. Et negat ꝙ ois talis p reiteratiōnē possit pse effectū q̄rti gradus facē. ℭ Ad secūdū patet ex dctis.

ℭ Ad tertium dicit ꝙ Auicē. hic cū dixit hominē voluit intelligi tēperatū: nec visum fuit necessarium hoc expmē. Sed Gal. expssit ⁊ Auerois modo dicto. ℭ Ad argumēta vo pro pōne Plusq̄ cōmētatoris pȝ solutio ex dictis.

ℭ Dicemꝰ aūt denuo ꝙ totū illud qd̄ corpi aduenit qd̄ est ex eis inter q̄ currit agere ⁊ pati. aut mutat a corpe ⁊ n̄ mutat ipȝ. aut mutat a corpe ⁊ mutat ipȝ. aut nō mutat a corpe ⁊ mutat ipȝ.

ℭ In ista 2a pte ꝓncipali Aui. ponit vnā aliā ḡnalē diuisiōeȝ eorꝝ que corpori applicant a medico sumptā ab eo qd̄ est agē vel pati. Et diuidit in duas ptes: q2 p̄ ponit hāc diuisionē declarādo mēbra diuisiōis. 2. remouet q̄dā dubia circa hec dicta: ibi 2a (Cū aūt dicimꝰ) Pria in duas. ꝓmo ponit disionē. 2° mēbra disiōis decl'at: ibi 2a (Qd̄ vo mutat.

ℭ Dicit primo. omne qd̄ aduenit corpori loquendo de illis iter que currit agere ⁊ pati aut mutat a corpore ⁊ mutat ipsum aut non mutatur a corpore ⁊ mutat ipsum.

ℭ Ubi nota dictum esse inter que currit agere vel pati ad differentiam celestium que corpus imutantia tamen non sunt de genere passibiliū ab eo vel ad differentiā formarꝝ.

ℭ Nota scd̄o ꝙ cū hic dicit de istis ꝙ nō mutantur a corpore vel ꝙ nō mutant nec mutāt nō est intelligēdū ꝙ nullo mō mutēt vel mutent vt ifra dicet. sed cum certis modis explicādis ifra. Nā oia de quibus loqtur q̄dāmō mutant ⁊ mutant. Et iō dixit inter q̄ currat agere ⁊ pati ⁊c.

ℭ Qd̄ vo mutat a corpe ⁊ nō mutat corpꝰ mutatiōe de q̄ sit curañ. aut ɔuertit i silitudinē corpis: aut non ɔuertit. Illud aūt qd̄ in eiꝰ ɔuertit silitudinē nutrimētū ē absolute. Et illud qd̄ nō in eiꝰ ɔuertit silitudinē est medicia temperata.

ℭ Declarat h̄ mēbra ⁊ diuidit in tres ptes ƀm tria mēbra scd̄a ibi. (Quod vo.) tertia ibi (Illud vo.) ℭ Dicit ꝓmo qd̄ illud qd̄ mutat a corpore ⁊ nō mutat corpꝰ mutatiōe d̄ q̄ sit curādū aut ɔuertit in silitudinē corporis: qa vere fit pars mēbri aut nō. Et si ɔuertit in silitudinē corpis tūc est nutrimētū absolute. Si vo nō ɔuertit est medicina tpata.

ℭ Ubi no. ꝙ aliqd nō mutare corpꝰ mutatōe de q̄ sit curādū ē ipȝ nō mutare ita ꝙ ipȝ a nāli dispōne remoueat: tales. n. mutatōes medicꝰ nō curat remouē ⁊ tā cibꝰ q̄ȝ tēpata mena mutāt aliq̄ mō corpꝰ: s; ipȝ n̄ remouēt a nāli dispōne. Hoc ḡ mō itellat de istis ꝙ nō mutāt corpꝰ si cibi dicat.

ℭ Nō scd̄o ꝙ cibꝰ dupl'r dr̄ nutrimētū absolute qñ nō pticipat nā mene neq nā veneni: q2 neq ꝓpetate neq q̄litate est corpis ex suā nām alteratiuꝰ. Id ḡ qd̄ in substātiā corporis ɔuertit ⁊ nō mutat corpus modo dictū est nutrimētū absolute vel cibꝰ absolute q alias dr̄ cibꝰ tēpatꝰ vt carnes laudate. s. hedi lactētis vituli pullorū ⁊ panis. Gale. C

ℭ No. tertio ꝙ medicinā tēperatā possumꝰ duobꝰ modis itelligē. Uno mō ꝙ nullo mō mutet corpꝰ vsus cal'm aut vsus fridū vel alias q̄litates. scd̄o mō ⁊ si aliquo istorum modorū mutet: nō tn̄ trahit in dosi debita sumpta in ꝓma approximatiōe corpꝰ a ꝓprio tēperamēto. Et hoc pōt itelligi ex his que eliciunt supra cap. de cōplexiōibus. fen p̄a. D Mena tēpata 2r.

ℭ Utrū det aliqua medicina temperata. Qō. 43

Hic tn̄ dubitatur vtrū det aliqua medicina tēperata. Et videt ꝙ non. Primo q2 nulla medicina est silis cōplexioni cuiuslibȝ humani mēbri: sed nulla nisi talis esset tēperata. ḡ ⁊c. Patet assumptū: q2 mēbra sunt ɔriarū cōpl'onū. ℭ Scd̄o. ꝙ ois medicina patit corruptionē a calore nr̄i corpis vt sup̄ ca. de cōpl'onibꝰ: ⁊ hic. ḡ ois talis est corpori ɔria: vt ꝓmo de generatione: sed oē ɔriū nō est ɔseruatiuū. ḡ ⁊c. ℭ Tertio per hoc ꝙ ois talis medicina sentiret corpori applicata ⁊ p ɔñs alteraret. ℭ In oppositum est Auic. hic ⁊ superiꝰ. Dubiuȝ et ad h̄ vide a Cōciliatoꝛ dria. 137.

ℭ In questione sunt duo modi respōdēdi. ℭ Unus Jacobi qui supponit ꝓmo. ꝙ a spiritu cordis ⁊ sanguine sup totum fluentē cuiuslibet mēbri cōplexio seruat. ℭ Supponit scd̄o ꝙ qcqd cōseruat hunc spiritum conseruat omnia mēbra corporis. Nam conseruans prius conseruat cōsequentē posteriꝰ. ℭ Tertio supponit ꝙ in q̄cūq latitudine graduū abinuicē distātiū non repūgnat iueniri medium. Rñō 2r ad dum. p̄a rñsio ⁊ est Jacobi. 1. suppō 2. suppō 3. suppō

ℭ Tūc est ꝓma ɔclusio. dabilis est medicina tēpata talis in actu. Patet de homine tēperato: ⁊ q2 inuenit calidum actu ⁊ frigidū actu respectu hois tēperati: ergo inuenitur eq̄le qd̄ est mediū: ⁊ tale est tēpamētū. 1. ɔcl'o. ℭ Scd̄a ɔ. dabilis est medicina tēperata talis in pōa: q2 dabilis est mena que ad actū reducta nō calefaceret nec ifridaret tēpatū. pȝ sili rōne. 2. ɔcl'o. ℭ Tertia ɔ. lȝ ita sit: nulla tn̄ medicia tēpata est imediate ɔseruatiua cōpl'onis totius humani corpis. Prob': q2 nll'a talis hȝ silitudinē cū oibꝰ mēbri] diuisarꝝ cōpl'onū. 3. ɔcl'o.

ℭ Ex quo sequit ꝙ ois medicina tēperata est mediate cōseruans cuiuslibet mēbri nostri corpis cōpl'onē. Modus aūt est: q2 ɔseruat spūm: ⁊ iste oia mēbra vt dixit vna suppositio. Et si bn̄ cōsideras in istis cōpl'onibꝰ loqt de medicina tēpata punctual'r conseruāte. Multa alia addit que titulo nō sunt necessaria. ℭ Cōtra ɔnē tertiā arguit sic. aliqd̄ corpus calidum actu est cōpl'onis oium membrorum imediate ɔseruatiuū. ḡ a pari medicina aliq̄. tenet ɔña: qa si tale corpus pp aliquā ꝓprietatē currentem inter ipm ⁊ mēbra est oium mēbrorꝝ cōseruatiuū nō obstante dissilitudine magna: q̄lis est inter spūm ⁊ ossa: nō videt q̄re repugnet silem ꝓprietatē in medicina inueniri. Instātia ad tertiam ɔnē ℭ Ex hoc pȝ nō oēm cōseruatiōnē fieri pp actualē silitudinē ɔseruantis et ɔseruati: qd̄ ipse supponit in ꝓbatione tertie conclusionis.

ℭ Scd̄o illa suppō 3a nō videt vera ad sensum suū. Nā dato vno difformi cuiꝰ vna medietas sit cal'a vt vnum ⁊ al'a

vt q̃tuor. Pz nõ iueniri corp⁹ cal'm vel fridũ nullo mõ illi/ us alteratiuũ nisi merito defect⁹ forte põe de q̃ nõ est ad ꝓ positũ: oẽ. n. calidi⁹ q̃z vt vnũ partẽ calidã vt vnũ põt cale facere: ⁊ oẽ fridius vtrãq̃z põt ptẽ ĩfridare ⁊ cal'm vt vnũ põt cal'm vt q̃tuor remittẽ iuxta ei⁹ viam. oẽ g̃ cal'm eẽt a corporis alteratiuũ calefaciẽdo vl' ĩfridãdo. Nõ g̃ sequit᷑: dat᷑ corp⁹ qd̃ calefaceret ita ꝙ nll'o mõ ĩfridaret: ⁊ dat᷑ ali quod qd̃ ĩfridaret: ita ꝙ nullo mõ calefaceret: g̃ datur me diũ nll'o mõ calefactiuũ a. vl' ei⁹ ĩfridatiuũ: ⁊ sic tertia sup positio ad hunc intellectum militãs pro ꝯ̃ne non est vera.

2. rñsio. ¶ Scd̃us modus supponit pro rõne. Primo ꝙ inter oĩa

1. suppó ꝯ̃ria vel dissĩlia in q̃litatib⁹ actiuis ꝓmis gñabilia ⁊ corru ptibilia põt cadẽ actio vni⁹ in reliquũ: ⁊ econtra. Oẽ eniz agens cõicãs in mã cũ passo aut repatit᷑ aut saltẽ est aptũ repati ab aliquo spẽi ꝫm omnẽ viam: vt primo de gñone.

2. suppó ¶ Suppono scd̃o solũ inter talia ꝯtingere actionẽ corru/

3. suppó ptiuã: hec etiã sumit᷑ eodẽ ꝓ°. ¶ Suppono 3° ꝙ tã in me/ dicinã tẽperatã q̃z distẽperataz põt corpus nr̃m agere ita ꝙ de rõne me^{nc} est ꝙ sit a corpe nr̃o cũ sibi applicat᷑ nota/ bil'r passibilis passiõe corruptiua: h̃ suppõ sumit᷑ ex Aui. h̃. ⁊ intelligo ꝙ sit passibilis etiã ad actũ reducta: vt infra patebit. Nã illud qd̃ nõ patit᷑ a corpe est venenum. ¶ Ex his sequit᷑ ꝙ non pp h̃ dicit᷑ aliq̃ me^{na} tẽperata. q̃r reducta ad actũ nõ sit tẽperati caloris corpis alteratiua aliq̃ mõ. Nã cũ ad actũ reducta patiat᷑ seq̃t᷑ ex suppõne ꝙ est apta reagere: q̃cũq̃z. n. corpe cal'o vel frido dato illud est aptuz corp⁹ humanũ ꝫm aliquã ptẽ alterare. ¶ Sequit᷑ scd̃o ꝙ oĩs me^{na} quãtũcũq̃z tẽpata est humani corpis etiaz tẽpati alteratiua vt pz. ¶ Ex qb⁹ seq̃t᷑ ꝙ me^{na} iõ dr̃ tẽpata: q̃r in dosi debita ad actũ reducta in tẽpato corpe nõ est p se eius extra ꝓpriũ tẽpamẽtũ eductiua. Probat᷑ q̃r solum altero duoꝝ modoꝝ dĩ me^{na} tẽpata: aut q̃r non est alteratiua: aut q̃r solũ ĩfra latitudinẽ tẽpamẽti est alteratiua: sed nõ ꝓmo mõ: g̃ scd̃o. Et h̃ est qd̃ Auič. voluit supra ꝓma hui⁹ ca. de cõpl'onib⁹: ⁊ q̃r me^{na} vt sic est humani corpis alteratiua. Iõ voluit Auer. 5. colliget ꝙ si q̃s assumeret de me^{na} q̃ztũ cũq̃z tẽpata tm̃ quãtũ sumit de cibo faceret euenire rẽ ex̃/ neã. ¶ Et his positis sit ista ꝓma ꝯ̃. Aliq̃ est me^{na} re^{u} tota/ lis cõpl'onis hoĩs tẽpata. Istã ꝯ̃nẽ nõ puto ꝓbari posse ali qua rõne: sed sola expiẽtia. Nã alique iueniunt᷑ me^{ne} que in dosi debita approximate siue int⁹ siue ex̃ nõ sufficiũt al/ terare aliqd̃ mẽbrũ nec aliquã ptez tẽpati vt toti inexistit ex̃ latitudinẽ ꝓprij tẽpamẽti. Nam sunt ita debilis ṽtutis actiue: ⁊ ita passibiles a corpe ꝙ cuicũq̃z mẽbro applican tur siue calido siue frido plus ab illo alterant᷑ ⁊ expellunt᷑ vel corrũpunt᷑ q̃z sufficiãt ipm ex̃ ꝓpriũ tẽpamẽtũ educẽ. ¶ Ex hac ꝯ̃ne sequit᷑ aliquã me^{nam} esse tẽpatã que non est tẽperamẽti corpis ꝯseruatiua. Pz: q̃r aliq̃ est talis q̃ lz in dosi debita p se nõ trahat corp⁹ a tẽperamẽto: tñ nõ iuuat ad h̃ vt tẽpamẽtũ ꝑmaneat: sz poti⁹ iuuamẽto hito ex̃ ꝓ/ priã lati^{nem} alteraret. Sz de h̃ magis dicem⁹ in. 3. techni. ¶ Ad argumẽta igit᷑. Ad ꝓmũ negat᷑ ꝯñ. ¶ Ad 2^{m} iteꝝ negat᷑ ꝯña: vt pz ex hac 2ª ꝯclusiõe. ¶ Ad 3^{m} negat᷑ iteruz ꝯñtia. Nã lz oĩs talis sit alicuius humani mẽbri alterati/ ua: tñ nõ in dosi debita extra latitudinẽ ꝓprij tẽperamẽti.

¶ Qd̃ ṽo a corpe mutat᷑ ⁊ ipz mutat nõ ẽ poſ'e q̃ aut si cũ mutat᷑ a corpe mutat corp⁹ ⁊ post cor pus mutet ipz ad vltimũ ⁊ d̃struat᷑ ei⁹ mutatio: aut nõ sit ita: sz ipz mutet corp⁹ ad vltimũ ⁊ de/ struat ipz. Et ꝓma q̃dẽ diũsio aut ꝯuertet᷑ in sili/ tudinẽ corpis: aut nõ ꝯuertet᷑ in sil'itudinẽ cor/ poris. Si ĩ corporis conuertetur similitudinẽ: erit medicinale nutrimentum: ⁊ si in corporis non conuertet᷑ similitudinẽ erit medicina abso lute. Scd̃a aũt diuisio erit medicina venenosa.

¶ Declarat mẽbrũ scd̃m ꝑ subdiuisionẽ nomina ponendo. ¶ Dicit g̃ ꝙ illud qd̃ mutat᷑ a corpe ⁊ mutat ipm aut mu tat corpus ⁊ mutat᷑ ab eo: sed tãdẽ corpus mutat ipm et destruit eius mutationẽ ⁊ facit ipm ipotẽs ad ampli⁹ ĩmu tãdũ sensibil'r: aut ꝯtinet eꝯ̃ ꝙ ipm mutat corp⁹ aut eꝯ̃: sed tãdẽ ipm mutat corp⁹ ⁊ destruit ipm. Et etiã si sit mõ p. s. ꝙ mutet ⁊ mutet᷑ a corpe: ita ꝙ destruat᷑ a corpe ei⁹ opõ: h̃ est duob⁹ modis: q̃r aut ĩ° ꝯũtit᷑ tãdẽ ĩ sil'itudie corpis ⁊ est me^{le} nutrimẽtũ aut nõ ꝯuertit᷑ in sil'itudinem corpis: ⁊ est me^{na} absolute: sed scd̃z mẽbrũ diuisiõis est venenosa me^{na}. ¶ Ubi no. ꝙ vnũqd̃q̃z sub hoc scd̃o mẽbro ꝯtẽtũ est aptũ ĩmutare corpus mutatiõe de qua medicus curat: quia re/ mouetur corpus ab eius naturali dispositione: ⁊ iterum omne tale notabil'r a corpore transmutatur in forma.

¶ No. scd̃o ex h̃ hẽri ꝙ medicia talis absolute postq̃z est £ reducta ad actũ mutat᷑ a corpore. ita vt ei⁹ opõ destruat᷑. ⁊ per ꝯseq̃ns ita dz esse de medicia tẽpata: vt supra in q̃õne. ¶ No. 3° ꝙ sub h̃ mẽbro cõphẽdũt᷑ tria h̃ ab Aui. posita. Nutrimẽtũ mediciale medicia absolute ⁊ me^{na} venenosa. ¶ No. q̃rto ꝙ oĩa hec tria dñr hic mutari a corpe: q̃r cor/ pus trãsmutat ea in ṽtute ꝫm quã opant᷑ postq̃z sunt redu cta ad actũ illã ṽtutẽ nõbil'r remittẽdo: sz nõ ita opat᷑ cor/ pus in veneno absolute vt stati dicet᷑: iõ dĩ venenũ nõ mu tari a corpe. Me^{na} aũt venenosa ⁊ si corp⁹ tãdẽ destruat: tñ postq̃z ẽ ad actũ reducta notabil'r a corpe trãsmutat᷑.

¶ Illud vero quod a corpore nullo modo mu/ tatur: ⁊ ipsum mutat est venenum absolute.

¶ Declarat membrum tertiũ dicens ꝙ illud qd̃ nullo mo/ do mutat᷑ a corpore: sed mutat ipsuz est venenũ absolute. ¶ Ubi no. ꝙ nõ est intentio Auič. venenũ absolute nullo f mõ mutari a corpore: vt statim dicet᷑. Sed vult ꝙ cũ assu/ mit᷑ in dosi qua dĩ ꝓprie venenũ non ꝑmutat᷑ a corpe nr̃o. ita ꝙ ꝑdat formã qua dĩ ꝓprie venenũ: vel ita vt notabil'r in tali operatiõe impediat᷑ eo in corpe remanente. Ex quo apparet cum his que dcã sunt supra ꝙ ad h̃ vt aliq̃d dica tur venenũ absolute distinctũ cõtra medicinã venenosam due cõditiões requirunt᷑: vnũ ꝙ agat a tota suba nõ a q̃li/ tate vt supra dicebat᷑ in declarãdo graduz quartũ me^{nar}. ¶ Secunda conditio est ꝙ non patiat᷑ a corpore: sed agat ad sensuz datũ trãsmutãdo corp⁹ trãsmutatõe mortifera.

¶ Utrum illud: quod corrumpit hominẽ: ⁊ tamen patit᷑ a corpore hominis venenum dicatur. Qõ. 44.

Sed tunc cadunt tres difficultates ꝓma. ponat᷑ ꝙ sit vnũ x̃bi gr̃a. Napellus: qd̃ a propheta te corrũpat hoiem: sed tñ patiat᷑ a corpe hoĩs: ita ꝙ eius forma per quã agit corrũpat᷑ vel notabil'r debilitet᷑ vt vi/ det᷑ esse possibile ex his que septima q̃rti dicunt᷑: vel si na/ pellus nõ sit hmõi: tñ possibile est aliqd̃ tale aliud esse hu iusmodi: q̃ro vtrũ h̃ sit venenũ absolute vel nõ. Nõ põt di ci ꝙ sit venenũ: q̃r mutat᷑ a corpe ⁊ mutat ipm: g̃ nõ est me dicina venenosa nõ venenũ absolute. ¶ Nec põt dici ꝙ sit me^{na} venenosa: q̃r nõ agit a q̃litate: sed est a tota sba morti ficãs vt ponit casus: tale aũt est venenũ absolute vt ponit᷑ supra in expõne medicinarũ q̃rti gradus. Hic puto dñm ꝙ tale datũ esset venenũ cũ operet᷑ interficiẽdo a tota sba. ¶ Sed tunc dĩ ꝙ ipm nõ patiat᷑ a corpe ad sensum Aui. Nã nõ dicit᷑ mutari a corpe ad hũc sensum: vel q̃r calefa/ ciat vel resoluat᷑ vel expellat᷑ a calore nostri corporis: tũc enim plurima venenorũ a ꝓprietate operãtiuz dicerent᷑ a corpore pati: vt põt videri. 7. q̃rti cap. 2. de signis comple xionũ: dicere g̃ medicinã mutari a corpore vel aliud hoc sensu est dicere ꝙ ṽtus per quã agit remittat᷑ manẽte sub iecto: ⁊ h̃ nõ accidit in veneno: q̃r agit per ꝓprietatẽ occul tã que nõ remittit᷑: ⁊ h̃ est qd̃ stati dicet᷑ ab Auič. sed volu m⁹ dicẽ ꝙ nõ mutat᷑ in sua forã nãli. s. ꝑ quã agit venenoso

1. diffi cultas

sbo.s.remanēte.sȝ si debilitat̄ h̄ ē p resolōnē accñtē ptib⁹.
¶ Nota tñ in istis diuisiōib⁹ Aui.nō oīa cōprehēdi. Naȝ Beçoar aliq̄ñ nō trāsmutat̄ a corpe ⁊ nō est venenū:q₂ nō imutat corp⁹ ad sēsuȝ datū. Est ḡ Beçoar qđ n̄ mutat mutatiōe ꝑternāli:nec mutat̄:de q̄ mēbro Auič.hic nō loq̄t.
¶ Utrū medicinā quarti gradus in quātitate:que a corpore nostro trāsmutari nō possit:sit venenū. Q̄ō. 45.

2. diffi/cultas. Scđa difficultas supposito ꝙ aliq̄ sit me^{na} q̄rti gradus calitatȝ:cuius tñ virt⁹:qua mediāte calefacit.nō possit trāsmutari a calore n̄ro ea exhibita in dosi q̄ est q̄rti ḡdus:vtrū ista sit me^{na} venenosa vel venenū. ¶ Et videt̄ p⁹ ꝙ sit medicia venenosa:q₂ eē operatiuū a q̄litate q̄rto gradu est ꝓprietas medicine venenose vt dr̄ sup̄:ppterea venenum est illud qđ est mortificās a tota sui sub̄a:sed ista me^{n⁹} nō mortificat a tota sui sub̄a:sed a q̄litate.ergo ista nō est venenū. Sed ꝙ sit venenū arguit̄.oē qđ imutat corpus ⁊ non mutat̄ a corpe in sua forma nāli est venenū:sed talis medicina de q̄ hic loquimur mutat corpus ⁊ nō mutat̄ a corpore:ergo ipsa est venenum maior ē Auicē.hic:⁊ minor patet ex casu.

1. rñsio ¶ Ad hoc p⁹ rñdit p̄ñr ad ea q̄ dicta sūt in p̄cedēti dubio ꝙ queadmodū ꝓprietates venenose nō sunt remissibiles a n̄ro calore stāte subto eiusdē spēi vt per expientiā visum est Auič.esse ꝯcedendū:ita oēs v̄tutes medicinarū taliuȝ in pōa per q̄s operant̄ a q̄litate possunt remitti a n̄ro calore ⁊ si in dosi sufficienti tales medicine exhibeant̄ ⁊ remaneat ꝓpria forma:iō casus lȝ de imaginatiōe nō iplicet ꝯdictiōeȝ:tñ repugnat v̄itati:⁊ nō est admittēdus cū his q̄ dixit Aui.sicut siqs poneret hoieȝ eē ⁊ nō hēre calidīttateȝ.

2. rñsio. ¶ Scđo pōt rñderi tā in isto q̄ȝ in p̄cedenti dubio ꝙ non fuit Aui.intētio in ptibus lectis ꝙ mēbra distictiōis posite oīno ꝯuertibil̄r dicerent̄ de illis p q̄ notificant̄:v̄bigr̄a. cū dr̄ p̄mo ꝙ illud qđ patit̄ a corpe ⁊ nō mutat corp⁹ mutatiōe de qua sit curādū ⁊ cōuertit̄ in sub̄am corpis est nutrimētū absolute:nō dixit ad hoc significādum ꝙ illi duo termini ꝯuerterent̄:lȝ fortassis sit ita ꝯuertant̄. Nā aliq̄ñ aliqđ venenū in tā parua q̄ȝtitate exhibet̄ ꝙ ñ mutat corpus mutatiōe de q̄ sit curādū ⁊ conuertit̄ in substātiā corporis:⁊ tñ nō est nutrimētū absolute. Simil̄r ꝯcedit̄ ꝙ aliqđ mutat̄ a corpe ⁊ nō mutat corpus mutatiōe de q̄ sit curādū:⁊ nō cōuertit̄ in substātiā corpis:⁊ illud nō est me^{na} tēpata:fortassis.n.est me^{na} distēperata vel venenuȝ ⁊ in tā parua dosi exhibet̄ ꝙ nō mutat corp⁹ mō dcō:lȝ nō ꝯūtat̄ in corpis sb̄aȝ. Et pariformit̄ dōm est de p̄ ꝙ mutat corp⁹ ⁊ mutat̄ a corpe:⁊ tādē corp⁹ mutat ipm̄ ⁊ corrūpit opōnē ei⁹ ꝙ est me^{na} absolute. Nā h̄ ēt non est ꝯūtibile:q₂ ḡr̄a exēpli:lȝ ad solūmō a ꝓprietate eēt exiccatiuū v̄l ꝓuocatiuū epilie sicut epar capre vel apiū:⁊ cū h̄ nō possit trāsmutari in corpis sb̄aȝ:lȝ tñ tādē vinceret̄ a v̄tute ⁊ corrūpet̄ eius v̄tus:tūc nō eēt in me^{na} absolute q₂ non agit a q̄litate:⁊ tñ mutat corp⁹ ⁊ mutaret̄ ab eo ⁊ tādē vinceret̄. Et pari mō dico ꝙ iuenit̄ me^{na} venenosa que mutat corp⁹ ⁊ nō mutat̄ a corpe ad sensuȝ Aui.h:⁊ venenū ꝙ mutat corpus ⁊ mutat̄ a corpe. Sic ḡ dr̄ ꝙ non fuit mens Auič. ꝙ isti termini ꝯuertātur venenū ex vna pte:⁊ id qđ mutat corpus a non mutat̄ ab eo ex alia pte.⁊ sic de alijs superius dcis. Sȝ sūt tñ exēpla posita ad v̄ificationē mēbroꝝ diuisionis ꝓposite:qa aliqđ est venenū absolute qđ mutat corp⁹ ⁊ nō mutat̄ a corpore ad sensum dcm̄:ita tñ ꝙ ipsa tādem destruit corporis virtutem ita de reliquis exemplis propositis.
¶ Utrum omne:quod mutat:⁊ mutatur a corpore vt eius operatio destruatur:sit absolute medicina. Q̄ō. 46.

3. diffi/cultas. Ex qua rōne pȝ ꝙ tertia difficultas que moueri poterat erat vtrū oē id qđ mutat corpus ⁊ mutatur a corpore ita vt tādem non conuertat̄ in substātiam corpis sed eius v̄tus ⁊ opatio destruat̄ sit me^{na} absolute.
¶ Dōm est.n.ꝙ nō:qa vt pȝ ex dcis aliq̄ est talis q̄ opat̄ a ꝓprietate ⁊ nō a q̄litate.⁊ p ꝯn̄s nō est medicina. Et ista v̄i mihi rñsio rōnabilior ⁊ v̄ior in q̄libet istorū triuȝ modoꝝ dubioꝝ:lȝ nō ita plane videat̄ corrñdē mō loq̄ndi Auič.
¶ Et tu ex illis itellige ꝙ correlariū supius illatū de duabus cōditiōibus reqsitis ad hoc vt aliqđ dicatur venenū absolute non hȝ locum nisi s̄m p̄mā rñsionē ad h̄ dubia.

¶ Cū aūt nos dicim⁹ ꝙ a corpe n̄ro non mutat̄ noluimus dicere ꝙ nō calefiat in corpe p opōnē inati caloris in ipso:imo p̄l'ni venenoꝝ non opat̄ in corpe nisi calefiat p opōnē caloris inati q̄ est in ipō. Sȝ volum⁹ dicere ꝙ nō mutat̄ i sui forā nāli:imo nec cessat ab eo opōne ei⁹ virtute ⁊ forā manētib⁹ donec corp⁹ corrumpat. Et est qđē cū ei⁹ nā est cal'a ⁊ adiuuat tunc suaȝ ꝓprietatē nā eius ad resoluendū spūm sicut venenū viperarū ⁊ napelli. Et est cū nā eius est frida et adiuuat suā ꝓprietatē nā ei⁹ ad cōgelādū spūm ⁊ debilitādū sicut venenū scorpiōis ⁊ hisgami.
¶ Hic remouet q̄sdā dubōnes. Et diuidit̄ in tres. Nā p̄ remouet dubitationē circa dcm̄ de veneno. 2° remouet dubitatiōem circa dcm̄ de cibo. 3° remouet dubia ꝯ̄ dcā de me^{na} nutritiua. 2ª ibi.(Totū v̄o illud.) 3ª ibi.(Et me^{na}. ¶ Dicit p̄ ꝙ cū dicim⁹ aliqđ nō mutari a corpe:puta venenū:noluim⁹ dicē ꝙ nō calefiat a calore inato q̄ est in corpe. Nā p̄l'a venenoꝝ nō agūt nisi postq̄ȝ opat⁹ fuerit calor in eis. Sed volum⁹ dicē ꝙ venenū nō mutat̄ in sua for' nāli.i.nō remittit̄ in ꝓprietate sibi nāli p quā est venenuȝ:imo nō cessat ab opōne ei⁹ cū dat̄ in sufficiēti dosi:manētib⁹ ei⁹ v̄tute.s.⁊ ꝓprietate ⁊ for' s̄bali donec corp⁹ corrūpat ad hūc sensuȝ dr̄ venenū nō pati. Et subdit ꝙ alicui⁹ veneni nā est cōpl'o calida:⁊ tūc ista cōpl'o adiuuat ꝓprietatē veneni ad resoluēdū spm̄:sicut venenū napelli ⁊ vipaꝝ:⁊ aliq̄ñ nā.i.cōpl'o est frida:⁊ illa ꝯpl'o iuuat ꝓprietatē ꝯgelādo spm̄ ⁊ dbilitādo sic venenū scorpiōis ⁊ hisgami ⁊ p̄cipue nigri. Ex q̄b⁹ itell'r talia venena dupl'r agē in corp⁹ ꝓprietate ⁊ complexiōe.
¶ Utrū venenū corpus nutrire possit. Q̄ō. 47.

Hic tñ caderet dubiū:vtrū venenū ꝓprie sumptū possit corp⁹ nutrire:⁊ ego nō intēdo multū argumētis instare:cū dicat̄.7.q̄rti aucte Ruffi.ca.2.ꝙ puella fuit nutrita napello:⁊ saliua ei⁹ iterficiebat aīalia ⁊ nō appropinq̄bat ei gallia. Et aucte Gal.ꝙ q̄dā an⁹ assuefec̄ se paulatie ad sumēdū napellū ⁊ ifrene audebat sup eo:⁊ nō ledebat̄. Dubiuz
¶ Cōcedē^{dū} est ḡ aliqđ venenū posse nutrire:vt sentit Ga.3.de sim.dist.4.c.3.nō tñ q̄dlibet venenū pōt nutrire vt venena putrefaciētia sic arsenicū ⁊ silia. Ista.n.q₂ nō h̄nt p̄eparationē vt a calore sūi ꝯuertant̄ in chilū nec a calore epatis in sanguinē nec hāc p̄parationē pūt a n̄ro calore suscipe:ideo ēt q̄ȝtitas ita parua vt nō ledat:nō pōt tñ nutrire:⁊ h̄ est Gal.s̄nia exp̄sse loco allegato:⁊ hunc defectū ꝓprietatȝ que dr̄ currere inter nutriēs ⁊ nutritū vocat ibi Gal.ꝯrietatē istarū medicinarū ad nām humanā s̄m suum genus.
¶ Et nota vlterius ꝙ modus operādi veneni a ꝓprietate nō a qualitate agentis est q₂ iprimit in cor q̄litatē q̄ existe nō sufficit cor facere opatiōes vite ⁊ spūm ex sanguine generare:vel sili mō imprimit qualitatē in spūm vel in aliud mēbrū cui⁹ est venenū:⁊ hoc potes itelligere si subtiliter consideres signa huius veneni posita.7.quarti cap.3.⁊c̄.

¶ Totū v̄o illud qđ nutrit in fine rei nāli mutatione corp⁹ mutat.⁊ est calefacere qm̄ cū in sanguie ꝯuertit̄ ꝓculdubio in calefaciēdo augmētū p̄bet:ita vt lactuce ⁊ cucurbite tal'r calefaciāt qual'r istud calefacere existit. Cum v̄o calefac/

re dicimus nolumus calefacere istud sed illud qd ex qualitate rei prouenit eius remanēte spē.

¶ Nūc remouet dubitationē circa dicta de nutrito: dī.n.ꝙ id qd mutat' ⁊ nō mutat est nutrimētū absolute. ¶ Sꝫ ꝯ nutritum calefac' cū ad sanguinē ꝯūtit'. ¶ Rñr ḡ cōcedēo ꝙ totū io qd nutrit mutat cōp9 nāli mutatōe q̄ ē calefacē: infra tñ latitunes ꝑprij tpamēti. Et h̄ ē q2 cū ꝯūtit' i sanguinē sine dubio i calefacieo pbꝫ aug. cū sanguis sit calioꝛ corpe. ⁊ h̄ mō lactuce ⁊ cucurbite cū i sanguinē ꝯūtūt' dñr calefacē: ꝫ qñ nos loq̄ndo dicim9 de men ꝙ calefac' itellim9 io calefacē qd fit ab aliq̄ eo i sua spē remanēte: ⁊ ñ istō nūc dcm̄.

B ¶ Ubi nota ꝙ aliqd dī calefacere q̄ztitatiue: q2 addit' in q̄zto in re calida: ⁊ hoc mō oē nutrimentum calefacit cum in sanguinē ꝯuertit'. ¶ Alio mō dī aliqd calefacere qualitatiue qa ipso in sua spē remanēte calefacit: ⁊ hoc mō calefaciūt mene cal'e: quō aūt sanguis ex cucurbita vel lactuca genitus calefacit ⁊ infridat: vide. s. in pn. huius capli.

Aliqd calefacē dī dupr

C ¶ Nota secundo esse intentionem Auic. ꝙ medicina calida reducitur ad actum nō quia conuertitur in chilum calidiorem: sed q2 vult eā calefacere eius specie manēte ⁊c.

¶ Et medicia qdē nutriēs a corpe p sui mutat' sbāꝫ: ⁊ mutat' ab ipo p sui q̄litatē: ꝫ pria mutat' i sui q̄litate: ⁊ alia qdē mutat' prio i calītate ⁊ calefac' sic allea. Et ē alia q̄ mutat' prio i friditate ⁊ ifridat sic lactuca. Cūq3 ei9 ꝯuersio i sanguinē cōplet' plꝫ opōnis ei9 ē calefacere ꝑpea ꝙ in sanguie augmētū effic'. Quō.n. nō calefac' cū iā fcā sit cal'a ⁊ sua friditate se expoliauerit. Sed vnicuiq3 earū etiā aliqd inate q̄litatis associat' post ꝯuersionē i sbā: qm̄ in sanguie q gñat' ex lactucis aliq̄ remanet ifridatio: ⁊ in sanguie q gñat' ex alleis aliq̄ calefactio: sed ex h̄ vsq3 ad tēpus.

¶ Nunc remouet dubōnē circa nutritum mele. Et diuidit' in duas ptes: p̄ h̄. 2o ponit q̄sdā diuisiōes de nutrito meli vt ide alique dubitatiōes remoueant': ibi 2a. (Mediciaꝝ ꝑpea).

¶ Utrum si medicina nutriens mutet' in membroꝝ substātiam quomodo corpus mutet ei9 spē manēte. Q. 48.

Circa primū posset qs dubitare si mena nutriens mutat' in sbam mēbroꝝ quō mutat corp9 eius spē remanēte. Uidet'.n. ꝙ spēs nō remanet cū in mēbroꝝ sbām transmutat'. ¶ Dic rñdet' ꝙ mena nutriēs mutat corp9 p sui q̄litatē ad sensum datū. s. ⁊ mutat' a corpe p sui q̄litatē qñ cōplet' assil'atio: ꝫ q̄dā taliū menar añq̄ꝫ bm sbam transmutet' mutat' in calītate. i. reducit' ad actū calefaciēdi: vt. s. dcm̄ fuit: ⁊ tūc calefac' sicut allea: ⁊ aliq̄ est que p. s. añq̄ꝫ bm sbam trāsmutet' mutat' in friditatē. i. reducit' ad actū ifridādi vt. s. dī: ⁊ tūc ifridat ei9 manēte spē vt lactuce: sed talis frigida medicina cū in sanguinē conuertit' plim9 opationis eius est calefacere: ꝑpterea ꝙ in sanguine efficit Aug. quomō.n. nō calefaceret cuꝫ iam sit facta calida respectu humani corpis ⁊ expoliauerit se. i. fuerit expoliata sua frigiditate nō total'r. Dicit vlterius ꝙ vnicuiq3 medicinarū taliū: etiā postq̄ꝫ sunt ꝯuerse in sanguinē associat' aliqd de q̄litate inata. i. quaꝫ hēbant medicine ex quibus sanguis est genit9: tqm̄ in sanguine q gñat' ex lactucis aliq̄ua remanet ifrigidatio ⁊ in sanguine q gñat' ex alleis aliq̄ remanet calefactio: ꝫ hoc est vsq3 ad tēpus: q2 tandē assil'ant' etiā bm q̄litatē mēbris bm ꝑmaꝫ cōpl'onē exñtib9 nisi multa sit reiteratio. Et tu ꝑus habuisti quomō sanguis ex lactucis genit9 ifridat spūs ⁊ cor et plus q̄ꝫ deberet sanguis tēperatus ⁊ alia mēbra vt supra dixi. Ex his ḡ habes ꝙ iste medicine trāsmutāt corp9 earū manēte spē. Et etiā quō postq̄ꝫ sūt in sanguinē cōuerse.

¶ Medicinarū ꝑterea nutriētiū alia est q̄ medicatiōi magis existit ꝑpinq̄: alia est q̄ nutrimēto est vicinioꝛ. Queadmodū ipoꝝ nutrientiū alia sūt q̄ꝝ nā vicinioꝛ est substātie sanguis: sic vinū ⁊ ouoꝝ vitelli ⁊ aq̄ carnis: alia sūt que parūper sunt lōginq̄oꝛa sic panis caro. Et alia sunt que sunt valde longinq̄ sicut nutriētia medicialia.

¶ Nūc ponit diuisiōes. Et diuidit' in duas bm duas diuisiones: sed dico totū simul. ¶ Dicit ḡ ꝙ medicinarū nutrientiū alia est magis vicina nutrimento ⁊ alia est que magis est ꝑpinqua nāe medicinarū absolute: sicut etiā in ipsis nutrimētis aliqd est valde vicinū cōuersiōi ad sanguinē sicut vinū ⁊ vitelli ouoꝝ ⁊ aqua carnis: aliqua sunt que parūper sunt longinquiora: sicut caro: aliqua sunt valde longinqua sicut nutriētia medicinalia: vt cucurbite ⁊ similia.

¶ Ex hac diuisiōe tollit' dubitatio vtrū oēs mene nutritiue sint eque facilis ꝯuersiōis in sbam mēbroꝝ vel alteratiue eq̄l'r. Et rñdet' ꝙ nō: q2 aliq̄ magis appropiquāt ⁊c.

¶ Ubi nota ꝙ medicia cuius pauca quātitas conuertitur in sanguinē ⁊ cuius qualitas in sanguine remanet fortis: plus appropinquat nature medicine. Illa vero cuius pauca virtus alteratiua remanet: ⁊ multa pars in sanguinem ⁊ cito conuertit' in ipsum est ꝑpinquioꝛ nature nutrimēti. D

¶ No. 2o ꝙ cibū eē vicinioꝛē sube sanguis est cibū p leviorē trāsmutationē vel a debilioꝛi v̄tute ⁊ in tēpe minoꝛi ⁊ bm plures partes esse aptū cōuerti in sanguinē: h̄ pōt otingere vel merito cōpl'onis: q2 sit calida ⁊ humida tēpamēto vicia: vel merito modi sube: q2 sit subtilis liq̄da: vel merito ꝑprietatꝫ currētis inter cibuꝫ ⁊ corpus. Et ꝑpter hec tria vinū ⁊ que dicta sunt appropiquāt sanguini. Caro.n. ⁊ si fixioꝛ sit carni q̄ꝫ vinū vel aqua carnis actuali fixitudine nō est propinquioꝛ mō dicto: de quo hic intelligit ⁊c. E

¶ Ampli9 dicemus ꝙ nutriēs mutat corporis dispōnē qualitate sui ⁊ q̄ztitate. Qualiter vero q̄litate sui mutet iam sciuisti. Quātitate aūt qm̄ aut augmentabit ⁊ pueniēt ex eo ad fastidiū et oppilatiōes: ⁊ postea ad putrefactionē: aut minuet ⁊ perueniet ex eo ad ptisim. Sed augmentū in q̄ztitate ex nutriēte semp est infridans: nisi pueniat ex eo putredo ⁊ calefactio que calefacit: sic.n. putredo nō accit nisi pp caloꝛē extraneū: ita pp ipsam etiaꝫ caloꝛ accidit extraneus.

¶ Nūc in tertia pte p̄ncipali ponit diōnē nutrimēti: ⁊ ē ꝙ nutriens siue mele siue nō mutat aliq̄n corp9 sua q̄litate: aliq̄n sui q̄ztitate: quō aūt mutet sui q̄litate dcm̄ est modicuꝫ supra: sed sui q̄ztitate mutat: qm̄ aut augmētabit' nutriēs: vltra. s. debitā q̄ztitateꝫ: vel si dicat augebit ille. s. q nutrit' augmētabit q̄ztitatē nutrimēto mō dcō: ⁊ tunc ꝑueniet ex eo ad ptisim. i. vl'em corpis exiccationē. Dicit 2o q̄ ad hāc ptē ꝙ augmētū i q̄ztitate ex nutriēte sp ifridat nisi ꝑueniat ex eo putredo ⁊ calefactio: quia sicut putredo nō accidit nisi pp caloꝛē extraneū: ita ex ea prouenit caloꝛ extrane9.

¶ Ubi ꝯsidera ꝙ ꝑus fuit dcm̄ ꝙ medicina nutriēs mutat corp9 p sui q̄litatē: fuit ēt dcm̄ ꝙ cibus nō mutat corp9. Posset ḡ qs dubitare vtrū mena nutriēs alio mō mutet corpus q̄ꝫ ꝑus dicat'. Et vtrū cib9 absolute quoquō sit cā mutatiōis corpis. ¶ Et istoꝝ dubioꝝ habet' solutio p hanc distinctionē vt vides. ⁊ ideo vtoꝛ ista continuatiōe textus. F

¶ No. scdo ꝙ mutatio quā facit cibus sui diminuta quātitate est ꝑuatiue: ⁊ per accñs Nā cibus parue quātitatis sumptus nō est p se vel positiue cā ptisis vel macrefactionis: sed calidū dissoluens cū nō habet debitam recōpēsaꝫ.

A ¶ No. 3° augmētū in q̄ titate cibi semp esse īfrīdās dupl'r solet saluari. Unus modus est q̄ augmētū in q̄ titate cibi in cōparatiōe ad virtutē semp est infrīdās: ꝛ h̄ dīt esse verū: q̄ hoc augmētū semp est cū multitudine supfluitatis. Sed iudicio meo h̄ nō est verū. Nā stat plus augeri sanguinē q̄ supfluitates. Preterea stat supfluitates esse cal'as vt nos videm⁹ colericas supfluitates multiplicari in estate ꝛ tūc calefacē. ¶ Scōs modus est q̄ cibus mult⁹ īfridat oppilādo ꝛ calorē suffocādo esto q̄ ex ipso solus sanguis generet̄. Modus aūt est q̄ tāta occurrit cordi multitudo sanguinis q̄ op₃ multā partē sp̄ūm a corde expelli. Et q̄ maior est resistētia in multo sanguine q̄ in medio cri: iō ꝛ pp resistētiā ꝛ paucos p̄ntes sp̄s nō pōt tant⁹ generari quātus generat̄ ex temperato cibo: ꝛ ideo resolutis porib⁹ ꝛ nō genitis nouis corpus infrīdat̄: ꝛ sequit̄ ad hoc remanētia aquose ꝛ flegmatice humiditatis ꝛ superfluitat₃ 3ᵉ digōnis q̄ resoluerent̄ nisi eēt multe sanguinee humiditat₃ p̄ntia. Augmētū ergo nutriētis etiā in sanguinē puersi est īfrīdās. ¶ S₃ p̄. q̄ in sinocha sine putredine cā multe calitat₃ ꝛ iflāmatiōis est multitudo sanguinis sine putrefactiōe: ḡ nō sp aug^m nutri^s hoc modo est infrīdans. ¶ Puto ergo supponendo de illo nutriente q̄ solum per quantitatem est corporis imutatiuū: q̄ de cibo absolute. ¶ Puto scōo intelligendum eē de cibo exteriori ꝛ non de sanguie vel scōis humiditatib⁹: ꝛ tūc tale augmētū nutrimēti in cōparatiōe ad v̄tutē semp est cā indigōnis. Indigestio aūt est cā friditatis ꝛ multi flegmatis. Alijs ergo causis deductis multiplicare nutriēs absolute sumēdo. s. plus de cibo q̄ virtus sufficit digerere semper est causa multiplicationis flegmatis ꝛ nō colere: cum colera p superfluā decoctionē generet̄: vt p̄ma huius. cap. de humoribus. et isto modo infrigidat: nisi inde putrefactio sequatur: etiam si multus sanguis generetur: ex nutrimēto autem medicinali posset sumi q̄titas nimium calefaciēs sicut ex alleis. ¶ Circa vlti^m dcm̄ vbi dī q̄ putredo nō accidit nisi pp calorē extraneū: ꝛ ita ex putrefactione accidit calor ex̄neus.

B Quid putrefactio. ¶ Nota q̄ putrefactio est corruptio ꝑprie calitat₃ ab aliena calitate. Et p alienā calitatē intelligim⁹ oēm calitatem agētis nō intēdēdo determinatā formā mixti. cū ḡ calitas aliena agit corrūpēdo cōplōnē inatā mixti: ista actio vocat̄ putrefactio: ꝛ dispō illa putredo. Non ḡ accidit putredo imediate nisi ex calitate extranea: ab ipsa etiam puenit calor extrane⁹. nā oē mixtū isto mō alteratū est alteratiuū sibi ꝑpinq ex̄nea calitate: q̄ iam illa recepit: vapores etiā ab illo mixto eleuati calefactiui sunt eius qō tangunt ꝛc̄.

¶ Dicem⁹ ēt q̄ nutriēs aliō ē subtile: aliō ē spissuz: aliud ē tēpatū. Et subtile qdē est illud ex q̄ sanguis ḡnat̄ subtilis: ꝛ spissuz ex quo sanguis ḡnat̄ grossus: vniuscuiusq̄ aūt hay̜ diuisionū aut est ei⁹ nutrimētū multū aut paucū. Exēplū subtilis ꝛ multi nutrimēti ē aq̄ carnis ꝛ vinū ꝛ oua sorbilia calefcā: aut tremētia. Ista. n. multi exiſtūt nutrimēti: q̄m p̄l'm sube ip̄oy̜ i nutrimētū puertit̄. Exēplū spissi ꝛ pauci nutrimēti ē caseus ꝛ caro salita ꝛ melōgia ꝛ his silia. Res eni q̄ ex eis i sanguinē puertit̄ ē pauca. Exēplū subtilis ꝛ pauci nutrimēti ē iuleb ꝛ olera q̄ in suba sui tēpata existūt ꝛ i sui q̄litate. Et ex fructibus maciana ꝛ mala ḡnata ꝛ q̄ eis silant̄. ꝛ exēpluz spissi multi nutrimēti ē oua lixa ꝛ caro vaccina. Cuiuscūq̄ ēt hay̜ dictionū alie sīt q̄ sīt boni chimi: alie sīt q̄ sīt mali chimi. Exēplū subtilis multi nutrimēti boni chimi ouorū vitelli ꝛ vinuz ꝛ aqua carnis. exemplū subtilis pauci nutrimenti ꝛ mali chimi pulmo ꝛ caro anaguaid. exempluz spissi multi nutrimēti boni chimi oua lixa ꝛ caro annualis agni. Exēplū spissi multi nutrimēti mali chimi caro vaccia ꝛ caro anatis ꝛ caro eqna. exēplū spissi pauci nutrimēti mali chimi caro salita: i hac āt sūma iuenies tēpamētū.

¶ Ponit hic q̄sdā sp̄ales diuisiōes nutrimēti: ꝛ itēdit de tota pte. P̄rio q̄ nutriēs: aliud est subtile: aliud grossuz: aliō tēperatum: ꝛ subtile dī: ex q̄ sanguis subtilis apt⁹ est ḡnari: ꝛ ꝑportiōabil'r grossum ꝛ tēpatū. Dicit 2° q̄ sub q̄libet istorū mēbroy̜ cadit diuisio q̄ aliud est multi nutrimenti: aliud pauci: aliud tēpati in q̄titate supplēdū. ¶ Exēpluz subtilis nutrimēti est vinū aq̄ carnis vitelli ouorū trementes. Ista dn̄r oia multi nutrimēti: q̄ f̄m plurimā p̄tē eorū in sanguinē puertunt̄. ¶ Exēplū grossi nutrimēti ꝛ pauci sunt melōgia ꝛ caro salita ꝛ caseus: q̄ ista f̄m paucā ptes cōuertunt̄ in sanguinē vel in nutrimētū. ¶ Exē^m aūt subtilis pauci nutrimēti est iuleb olera tēpata in sui s̄ba ꝛ q̄litate: ꝛ poma maciana ꝛ mala ḡnata ꝛ silia. ¶ Exēplū autē spissi multi nutrimēti sūt oua elixa ꝛ caro vaccina. Dic̄ 3°. q̄ in q̄l₃ istorū mēbroy̜ cadit alia diuisio: q̄ aut est boni chimi aut mali: ꝛ exēplū multi subtilis nutrimēti boni chimi sunt vinū ꝛ aq̄ carnis: ꝛ vitelli ouoy̜ sorbiliū. ¶ Exē^m aūt subtil' modici nutri^s boni chimi sūt lactuce maciana ꝛ mala ḡnata. Et p maciana itelligunt̄ poma dulcia siluestria. ¶ Exēplū aūt subtilis pauci nutrimēti mali chimi sūt pulmo ꝛ caro anagaid. i. nouit natoy̜. ¶ Exēplum aūt spissi multi nutrimēti sunt oua elixa ꝛ indurata: nō tm̄ vt humiditatē totā pdiderit: ꝛ caro agni annualis. ¶ Exēplū spissi multi nutrimēti mali chimi sūt caro vaccina ꝛ caro anatū ꝛ caro eqna. ¶ Exēplū x° spissi pauci nutrimēti mali chimi est caro multū salita. Addit vltio q̄ tu iuenies tēpamētū int̄ ea q̄ iueniunt̄ posita in hac summa exemploy̜.

L ¶ Ubi no. p̄ q̄ aliō est eē aliqd multi nutrimēti: ꝛ aliō est nutriēs eē multe q̄titatis. Nā cib⁹ qui h₃ plimas ptes est aptus in sanguinē puerti est multi nutrimēti: sic x̄bigra: vn⁹ oui vitellus. Cib⁹ aūt tāte q̄titat₃ vt nō bñ digeri possit dī nutri^{tum} multū ad expositū sensum sic multa quātitas pulmonis diceretur cibus multus modici nutrimenti.

D ¶ Nō 2°. oua tremētia eē multi nutrimēti: ꝛ vinū ꝛ aqua carnis pp tres pditiōes ꝛ supradictas. Per aquā aūt carnis nō brodiū carniuz nec illud qō ex assat₃ carnib⁹ exprimit: sed succū qui ex carne distillat cū in duplici vase sine aq̄ secū piuncta coquit̄.

E ¶ No. 3°. q̄ p caseū pauci nutrimēti precipue intelligimus veterē multū salitū ꝛ siccū.

F ¶ Nota q̄rto p olera tēperata in s̄ba intelligi olera q̄ nō multū sunt grossa ꝛ dura vel viscosa sicut est lactuca vel borago respectu caulium vel cucurbitarum. Et temperata dicunt̄ in qualitate: q̄ nō multum a temperamēto recedētia: sed tamē maciana ad temperamētū declināt: ꝛ granata dulcia non multum p̄cipue inter calidum ꝛ frigidū.

G ¶ Nota quinto q̄ l₃ ouorum vitelli sint boni nutrimenti albumen est mali nutrimenti ꝛ viscosi: vt sumitur a Rasi. tertio almansoris. capitulo de ouo.

H ¶ No. sexto q̄ caro vaccina cum ponit̄ multi nutrimenti credo intelligi de nō vltimate sene: sed incipiente senescere Illa. n. est mali chimi ꝛ non vitulus: vt potest colligi tertia huius capituli de regimie eius quod comedit̄ ꝛ bibit̄.

I ¶ No. 7° q̄ nutrimētū lactuce ponit̄ bonū: q̄ nō obstāte q̄ sit frigidū: eius tñ friditas facile corrigitur a virtute.

K ¶ No. octauo. q̄ carnes nouiter natoru₃ sunt mali nutrimenti: q̄ plurimū superfluis abundant: cetera per se patent. Et hec de presenti capitulo dicta sufficiant.

Summa prima dictionis secunde de pulsu. cuius sunt.19.capitula.

De pulsu. z est sermo vniuersalis. Cap.1.

Pulsus est motus receptaculoruz spūs ex diastole z sistole cōposit⁹ ad regendū spūm p aerē attractuz. Ista est p^a sūma doctrie 3^e fen 2^e pmi canōis Aui. In q̄ postq̄z supi⁹ in p̄cedēti pte hui⁹ fen. Aui. determiauit de signis i gn̄ali spal'r. Nūc de vna manerie signoꝝ q̄ multū vtunt' medici determiat. s. de pulsu. Et diuidit' i ptes duas. Nā p̄ determiat de eo ponēdo suā descriptionē z gn̄ales cōditiōes attēdēdas z obseruādas in ei⁹ pceptiōe gn̄ales etiā pulsuū diuisitates. 2^e spal'r z sic de alijs diuisiōib⁹ z cāis determiat. 2^a ibi (Dīnt q̄ diuisi.) p^a i sex. P^ro diffōnē ponit. 2° dat itētiōez hui⁹ sūme 3° determiat ex qb⁹ ptib⁹ pulsus cōponit'. 4° dat cāz q̄re pulsus tāgit' i brachio. 5° docet q̄sdā cōdōnes attēdēdas in tāgēdo pulsuz. 2° ponit gn̄a vn̄ sumunt' pulsuū distictōes. 2^a ibi (Cōsideratio āt.) ibi 3^a. (Dicem⁹ g̃.) 4^a ibi. (Cā vo.) 5^a ibi. (Et oz.) 6^a ibi. (Ampli⁹ dicem⁹.) De p^a dic̄ q̄ pulsus est mot⁹ receptaculoꝝ spūs cōposit⁹ ex diastole z sistole ad regendum spiritum per aerem attractū.

2 Circa quā ptē p̄ nō f'm q̄sdā: q̄ lz pulsus est aggregatus ex duob⁹ motib⁹ z duab⁹ q̄etib⁹. z iō nll's pulsus h̄ tenēdo est mot⁹ vn⁹ pp̄rie dc̄ūs: s̄z sumit' mot⁹ in descriptiōe pulsus posit⁹ p aggregato ex motib⁹ z q̄etib⁹ ad vnū finē ordiatiꝭ q̄l'r pegrinatiōez pluriū dieꝝ dicim⁹ motū n̄ obstāte q̄ in ea sint multe q̄etes z sil'r pluriū. Et hāc sn̄iaz inuit Aui. i. paꝝ cū dic̄. q̄lz pulsus est cōposit⁹ ex duob⁹ motib⁹ z duab⁹ q̄etib⁹. Alij āt dīnt q̄ pulsus solū est duo mot⁹. s. diastole z sistole: q̄ tn̄ nō sūt ꝯtinui: vt ifra dicet': s̄z itermediat q̄es: z iō iprope dicet' ifra q̄ vnusq̄sq̄ pulsus ē cōposit⁹ ex duob⁹ motib⁹ z duab⁹ q̄etib⁹: q̄ ex q̄etib⁹ nō cōponit': z f'm istos mot⁹ in diffōne posit⁹ sumit' p motu nō solū ꝯtinuo: s̄z itercisō: cui⁹ tn̄ mot⁹ q̄etes ille nō s̄t ptes: z h̄ notat descriptio h̄ posita cū specificādo q̄s sit mot⁹ pulsus addit ex diastole z sistole cōposit⁹ z nō dix̄ q̄etib⁹ itermedijs. Et h̄ sentiat Gal. i pn̄^o cōpēdij pulsus cū dixit. Pulsus ē dilatatio z ꝯstrictio cordis z arteriaꝝ. Q̄d āt ifra dī intell'r q̄ ad ponēdū pulsū reqrūt' duo mot⁹ z due q̄etes: n̄ tn̄ reqrūt' q̄etes tāq̄z itegrātes pulsuz. Quācūq̄z g̃ istaꝝ viaꝝ tenuerim⁹ mot⁹ suo⁹ accept⁹: i hac diffōe sumit' p gn̄e pl'ius.

M No. 2° q̄ lz multa mēbra moueant' motu dilatatiōis et ꝯstrictiōis: vt pꝫ de meri: cui⁹ ps in pn̄^o attractiōis dilatat' z circūplectit' attractū z ꝯstrigit': tn̄ solū dilatatio cordis z arteriaꝝ dī pulsus. Nā ēt i anhelitu fit pectoris z pl'onis dilatatio z ꝯstrictio: z tn̄ illoꝝ mot⁹ nō est pulsus. Et iō h̄ termin⁹ receptaculoꝝ spūs ponit' ad exp̄mēdū pp̄riū sbm pulsus. Et itelligit' p receptacula spūs tā cor q̄z arterie: et f'm q̄sdā nullū aliud mēbrū vt. G. loco sup̄ alleg. exp̄mit. No. 3°. q̄ dī ex diastole z sistole cōposit⁹ ad ponēdum dr̄iaz int' pulsuz z alios mot⁹ cordis z arteriaꝝ: Nā solus mot⁹ istoꝝ mēbroꝝ q̄ est cōposit⁹ ex dilatatiōe q̄ dī diastole z ꝯstrictōe q̄ dī sistole ē pulsus: vn̄ n^e sola diastole ē pulsus n^e sola sistole p se: n^e ēt alij mot⁹ hoꝝ mēbroꝝ p̄ter compositū ex ābab⁹. No. 4°. q̄ dī ad regēdū spm̄ p aerē attractū ad dr̄iaz q̄rūdā dilata^{tiōnis} z ꝯstric^{tionum} q̄s ꝯtigit fieri i corde z arterijs: nō ad regēdū spm̄ sic̄ cū i tremore cordis agitat' i ꝯstrige^o z dilatā^o ad expulsionē male māei: vel ad fugā ab i^a. Et h̄ tremor vl' salt⁹ cordis nō dī pl'ius iux̄ hūc modū: q̄ nō est ad hūc finē. vt regat' spūs p aerē attractū. Hec igr̄ ptic'la pōit' loco dr̄ie ad exp̄me^{m} finē: pp quē nā fecit pulsuz. Propt' q̄d nō q̄ spūs p aerē attractū duob⁹ vl' trib⁹ mōis reddit'. Vn⁹ ē: q̄ euētat' z refrigerat'. Scōs ē: q̄ mūdificat'. Nā cū i gn̄one spūs q̄ ē q̄dā vigō superfluāt ptes fumose has ptes fumosa s: z al's si q̄ sint: oz expelli: vt spūs pmaneat mūd⁹ pui⁹ z subtilis. 3° f'm Gal. ex pte aeris exēti gn̄at' spūs in corde: vt sumit' octauo de iuuamēti mēbroꝝ. Et iō ēt p gn̄onē mēbroꝝ regit' spūs. S; Auer. 2° colliget: huic sn̄ie nō ꝯsentit: z iō q̄dā dīnt attractionē frigidi aeris fuire gn̄oni spūs tēpando cor: cui⁹ tēperiē se gn̄atio: z fiūt ista p aerē fridū attractū. Nā aer occurrēs spiritib⁹ q̄ sūt corpa subtilia cal'a facile p motū iflāmabilia ipsos refrigerat z tēpat. Et idē cōmixt⁹ malis vapoꝝib⁹ z fumis: cā est q̄re illi fumi meli⁹ exteri⁹ expellūt' a v̄tute sicut lixiuiū z saponis ptes cōmixte cū sordib⁹ pānoꝝ sunt cā q̄re exp̄mēdo sordes facili⁹ exeūt q̄d est cōe oī lauatio verū igit' dī hūc motū eē ad regēdū spūm per aerē attractum.

Utrum pulsus sit motus intercisus. Q̄ō. 1.

Circa tamen hec dc̄tā oriunt' aliq̄ difficultates. Prima. q̄ f'm Gal. 5. de accn̄ti. pulsus est motus ꝯtinu⁹: z in hoc differt a iectigatiōe: igit' nō solū est mot⁹ aggregat⁹ ex duob⁹ intercisis. nā in h̄ nō differt a iectigatiōe cum etiaz in ea sit dilatatio z constrictio. 1. difficultas.

Utrū pulsus sit ita nec̄ius sicut anhelitus. Q̄ō. 2.

Scōa difficultas. vtrū pulsus sit ita vtilis z nec̄ius sic̄ anhelit⁹. Q̄ nō vr̄ ex Ga. i libello de vtili^{te} pulsus h̄ pbāte p lōgū p̄cessuz cū circa pn̄^{m} dic̄. Q̄n̄ nēpe anhelitu p̄uati fuerimus morie mur icōtinēti. Sepe eteni pulsu p̄uāt' m'lta mēbra corpis: nec tn̄ nocu^{tum} icurrūt idecēs: z ifra dic̄. Et iuenit' anhelit⁹ i n̄ro iuua^{to} z nō pulsus. Pulsus āt h̄ꝫ q̄ video: vl' nō se ex eo magna vtilitas i re p̄sus: vl' si ex eo p̄uenit vtilitas modica existit. 15. 6. O^z āt sit ita nec̄i⁹ pꝫ: q̄ mot⁹ dilatationis z ꝯstrictiōis cordis ē ita vel mag̃ nec̄i⁹ sic̄ ē anhelit⁹: z iste est pulsus. 2°. q̄ i⁹ mot⁹ ē mag̃ nec̄ius sine q̄ nō pt durare vita: s̄z sn̄ pulsu pt min⁹ durar' vita: q̄ nō poiet s̄z sine anhelitu septē mēsib⁹ ꝯtigit viuē: vt in in'rno vtero. Tertio. q̄ ille q̄ est nec̄ius in oib⁹ h̄ntib⁹ cor est magis nec̄ius q̄z q̄ nō est in oib⁹: sed pulsus ē in oib⁹ cor h̄ntib⁹: nō aūt anhelit⁹. vt puta in nō h̄ntib⁹ pulmonē igit' zc̄. 2. difficultas.

Utrū solū cor z arterie mouent' motu pulsus. Q̄ō. 3.

Tertia difficultas est q̄ se^r solū cor z arterias moueri motu pulsus. Contra. q̄ cerebrū mouet' motu pulsus: vt 4° de iuuamētis. ca. 6. z. 8. de vtili. par. ca. de iuuamento instrumenti odoratus cū interiores eius ventriculi attrabant aerem se dilatando: z expellant constringendo ad regimen spiritus per aerem attractum. 3. difficultas.

Utrum pulsus sit fc̄ūs ad refrigerandum spiritum propter aerem attractum. Q̄ō. 4.

Quarta difficultas est: q̄ nō vr̄ q̄ pulsus sit fc̄ūs ad refrigerādū spm̄ per aerē attractū. Si. n. ita eēt vbicūq̄z nāl'r eēt maior nec̄itas regēdi spūs poti⁹ dēret esse pulsus q̄z vbi minor est nec̄itas: ꝯn̄s est falsuz. igit' zc̄. Et minor pꝫ. q̄ maior est necessitas regēdi spūm per aerē in vena arteriali q̄z arteria pedis: z tn̄ in vena nō est pulsus. igit' nō est potius pulsus vbi est maior necessitas regēdi spiritū. Et maior pꝫ. q̄ in vena arteriali est spiritus amplior z calidior q̄z in arteria pedis. z per ꝯn̄s maior est ibi necessitas euētandi z mūdificādi spūm: z minor est clara. 4. difficultas.

Utrū pp solū refrigeriū spūs pulsus existat. Q̄ō. 5.

Quinta difficultas non vr̄ sufficient' exp̄mi finis: pp quē fc̄ūs est pulsus: q̄ nō solū fc̄ūs est ad refrigerādū spm̄ per aerē attractū. Nā diastole arteriaꝝ est pp oēs opōnes q̄ imediate ad ipsam nāl'r sequunt': sed cōstat q̄ ad illā se^r attractio sanguis de venis ad arterias vt vult Gal. in libello de vtilitate pulsus. cū dicit. Postq̄z inuenim⁹ venas nō pulsatiles euāri p euōnē pulsatiliū ꝯstat nobis sn̄ia illi⁹ q̄ vidit q̄ vene z arterie sunt alie ad alias apte: istis igit' meatib⁹ ac vijs attrabūt arterie a venis q̄n dilatant': z euomūt ad eas quādo ꝯstringunt'. Ex quo patet etiam constrictionem nō solum fieri propter mūdifica 5. difficultas.

tionẽ:ex qbus tu potes formare rõnẽ:ꝙ nõ exñte necessitate attrahendi aerẽ stat fieri dilatationem arteriarum:et sine mundificationis necessitate fieri constrictionem.

⁋ Utrum pulsus diffinitio sit bona. Q̃ó. 6.

6. difficultas. **Sexta** difficultas est:q̃ tremor cordis ꝑm hãc descriptionẽ eẽt pulsus ꝯ Gal. in cõpẽdio pulsuũ reprehẽdentẽ illos q pulsum vocãt tremorẽ aut iectigatõez:⁊ arñ ꝯña. q̃ tremor cordis saltẽ aliqs est motꝰ ꝯpositꝰ ⁊c̃. In diffõne positẽ cũ aliqs fiat a ṽtute ꝑꝑ expellẽ rẽ nociuã spũi mixtã:vt sumit in vndecia t̃tij. ca. de tremore cordis. ⁊ cũ tremor ⁊ saltꝰ ⁊ iectigatio cordis sint idẽ vt in cõpendio pulsuũ ꝑt cõphẽditẽ ẽt difficultas i se de tremore. Nã Aui. vult ꝙ fiat a ṽtute expulsiua. ⁊ Gal. 5. de accñti. ca. 1. vult ꝙ a solo morbo nõ ꝯcurrẽte ṽtute aiati corpis fiat h̃.

⁋ Utrũ signũ a pulsu sit certiꝰ q̃ȝ ab vrina. Q̃ó. 7.

7. difficultas. **Septima** difficultas est vtꝝ signũ sumptũ a pulsu sit certiꝰ q̃ȝ signũ sumptũ ab vrina. Et vr̃ ꝙ sic. q̃ signa sumpta a pulsu sũt ab opõnibꝰ. Sũpta aũt ab vrina sũt ab exeũtibꝰ. Mõ signa sũpta ab opõnibꝰ sũt ꝑ⁊ pseuerãtia:nõ sic aũt illa que sũt sumpta ab exeũtibꝰ: vt sumit ca. ꝑ huiꝰ doctrie. Et idẽ vr̃ sentire Haliab. 7. sue practice. cum dic̃ ꝙ pulsus est ꝑco verꝰ q multa refert ⁊c̃.

⁋ In oppositũ arguit. q̃ significatio sumpta a pulsu est magis variabilis:vt pȝ ex Ga. i itroductorio pulsuũ. dicẽte ꝙ nõ est adeo ꝑua cã q̃ pulsũ nõ diuersificet ⁊ ꝑmutet.

Ad hec dubia rñdet. ⁊ ꝑ. Ad ꝑᵐ dr̃ Gale. loco allegato nõ velle motũ eẽ pulsũ ꝯtinuũ ṽe:sȝ ꝙ ꝯtinue. i. in oĩ nobili ꝑte etatẽ pulsus ẽ motus:sȝ nõ ẽ sic de iectigatiõe q̃ nõ affligit nisi cũ iterpollationibꝰ notabilibus:vt constat intelligẽti.

⁋ Ad secundum dicitur ꝙ pulsus aut sumitur pro pulsu cordis aut pro pulsu arteriarũ que sentiunt in brachio ⁊ extremitatibus. Si primo modo pulsus est magis vtilis q̃ȝ anhelitꝰ cũ anhelitꝰ in illũ ordinet tanq̃ȝ in finẽ imediatũ ꝑ quẽ fit cordis refrigeriũ. Sȝ si de pulsu arteriaꝝ que tangunt sit ꝑmo:ꝯstat ꝙ anhelitꝰ est magis vtilis:⁊ h̃ voluit Gal. loco allegato. ⁋ Ex quibus pȝ solutio ad obiecta cum per anhelitum matris deseruiat fetui in vtero:et in nõ hñtibꝰ pulmonẽ aliqd sit refrigerãs loco anhelitus.

⁋ Ad 3ᵐ dr̃ ꝯcedẽdo iᵒ ꝯñs:⁊ dr̃ ꝙ dilatatio ⁊ ꝯstrictio vẽtriculoꝝ cerebri nõ est pulsus ꝓprie loq̃ndo vt h̃ loqmur. Nec cerebrũ est receptaculũ spũs vt h̃ sumit:q̃ h̃ accipit pro iᵒ in q̃ ꝑl'm de vitali ꝯtinet. ⁊ ordiato ꝑnʳ ad vitalis cõseruationẽ ⁊ gñonẽ. Nec auctoritates allegate h̃ dñt:cũ Ga. illũ motũ loco all'ato vocet anhelitũ cerebri ⁊ ñ pl'sũ.

⁋ Ad 4ᵐ negat ꝯña ꝑᵃ. Et rõ est. q̃ pulsus iuenit vbi nõ est maior nec̃itas. Nã ⁊ si arterie pulsent ꝑꝑ ꝓpriã cõmoditatẽ. tñ ẽt ꝑꝑ refrigeriũ spũs cordis attrahũt aerẽ:⁊ in corde maior est semꝑ stãte vita nec̃itas q̃ȝ in aliq̃ alio mẽbro: vt pȝ ex Gal. i libello de vtilitate pulsus dicẽte. Et si cordi qdẽ ifridato intãtũ ꝙ aial rẽdat ad ꝑnitiẽ itẽdas ⁊ vnum vẽtriũ ꝑfores ⁊ ꝑcipue sinistrũ eiꝰ vẽtrẽ:⁊ digitum tuũ intromisceris in ipso iam senties in eo calorẽ nimiũ excedẽte qui nõ in ceteris membris põt inueniri in sua nãli dispositione ꝑmanẽtibꝰ qm̃ quãtitas vna caloris est cordi summe modica:⁊ reliqs mẽbris summa valde. Et h̃ pȝ ꝙ nõ soluȝ ꝑm veritatẽ ꝓꝑe necessitatis variat pulsus arterie.

⁋ Ad 5ᵐ dr̃ negãdo. ꝙ nõ sufficient exꝑmat finis ꝑꝑ quez est pulsus. Nã nõ opȝ i diffõne oẽs tales fines scdario itẽtos exꝑmere:nec fit pulsus nisi ꝑꝑ eũ spũs regimẽ fiat per aerem attractũ licet ad hunc finẽ aliꝫ quãdoq̃ȝ ꝯiungant.

⁋ Ad sextum dicitur ꝙ tremor ⁊ si fit propter regimẽ spiritus:tñ nõ per aerem attractũ:q̃uo autẽ fiat a virtute cuȝ sola iectigatio fiat a solo morbo dicitur ꝙ Gal. sufficit aliquã iectigationeȝ a solo morbo vel a materia morbi fieri.

⁋ Ad septimũ dixit Dynus ꝑnotando ꝙ in cõparatione ad vl'em dispõnem corporis multe signorum diuersitates inueniunt:q̃dã. n. signant suꝑ salutẽ vl' mortẽ:q̃dã suꝑ spẽȝ morbi:q̃dã suꝑ digõnẽ vel indigõnẽ. ⁋ Scd̃o notat ꝙ signũ eẽ certius põt esse scd̃m:vel in se:vel q̃ ad medici ꝯsiderationẽ. Et tũc rñdit ꝙ signatio sumpta a pulsu q̃ ad significãdũ spẽm morbi:vel salutẽ vel mortẽ est certior in se:vl' signatio sumpta ab vria. Hoc ꝓbat de salute vel morte:q̃ pulsus signat suꝑ opõnẽ ꝑncipij vite. Et de spẽ morbi probat ꝑ Gal. 2. de crisi dicẽtẽ ꝙ nulla est certior signatio suꝑ tertiana q̃ȝ pulsus. Si ṽo loquamur in cõparatiõe ad medici cognitionẽ:tunc certior est signatio sumpta ab vrina: q̃ significationes pulsus sunt occulte ⁊ requirunt in medico excellentiã tactiue virtutis ⁊ bonitatẽ imaginatiue.

⁋ Jacobꝰ aũt rñdit absolute ꝙ certior ẽ signatio sumpta a pulsu q̃ȝ ab vrina in cõpatiõe ad dispõnes suꝑ qbꝰ tã pulsus q̃ȝ vria hȝ signare. Nã certũ ẽ:ꝙ suꝑ aliq̃ dispõe hȝ vrina signare suꝑ q̃ nõ signat pulsus:vt ṽbigr̃a. scabies vesice leuis. Et hãc ꝯnẽ probat ꝑ auc̃te Haly. supra allegata. ⁋ Scd̃o q̃ ꝯriantibꝰ indicatiõe sumpta ab vrina ⁊ sũpta a pulsu seq debemꝰ pulsus iudiciũ vt. 2. q̃rti. trac. 2. de iudicijs sumptẽ ab vrina. ⁊ cap de iudicijs signoꝝ maloꝝ. Et iõ in carmie dr̃ vrine fraudes aperit discretio pulsus certificatq̃ȝ fidẽ. ⁋ Dicit 2ᵒ ꝙ dispõnes ⁊ dr̃ie pulsus qbus mediãtibus signamꝰ suꝑ corpis dispõnẽ sunt difficilioris cognitiõis apud nos q̃ȝ dispõnes vrine. Et in ṽitate dixit ꝙ Dynus dixit nisi ꝙ ꝑmam ꝯnẽ posuit ita vl'em vt sit falsa. multe. n. sunt dispõnes suꝑ qbus signat ex pulsu ⁊ ex vria in qbꝰ est certiꝰ iudiciũ sumptũ ab vrina. Et multe in qbꝰ est eꝯ:queãdmodũ in aꝑate renũ ꝯuerso in adubelati:in icteritia in ipregnatiõe. ⁋ Credẽdũ est igr̃ ꝙ suꝑ aliqs dispõnes vrina signat certiꝰ q̃ȝ pulsus:⁊ eꝯ suꝑ alias. Sȝ tñ significatio gñalis qd̃ mẽbrũ est egrũ est fortior ex lesione opõnũ. Nã vrina signat egrã vesicam pro quãto signat lesam opõnẽ. vñ signũ sumptũ ab vrina simili lo[ ]re carnis. dixit Auic. esse ab operationibus supra cap. ꝑ. huiꝰ doct.

⁋ **Cõsideratio aũt que attendit in pulsu aut est vl'is aut ꝑticularis ꝑm vnãquãq̃ȝ egritudineȝ. Et nos qdẽ hic de vl'ibꝰ regulis scie plus loq̃mur:⁊ ꝑticulares ad loquẽdũ de egritudinibꝰ particularibus in posterioribus reseruabimꝰ.**

⁋ Hic dat itẽtionẽ sũme huiꝰ dicẽs:ꝙ ꝯsideratio q̃ attẽdit in pulsu est duplex:vna ẽst vl'is:alia ꝑticularis q̃ attẽdit ꝑȝ vnãquãq̃ȝ egritudinẽ. Dicit 2ᵒ ꝙ ꝯsideratio de pulsu i isto loco erit vl'is:sed particularis reseruabit postea cum erit loquẽdũ in particulari de egritudinibꝰ: vt in. 3. ⁊. 4. cañ. ⁋ Ubi no. ꝙ nõ obstãte ꝙ qdam ꝑ ꝯsiderationẽ ꝑticularẽ itelligãt oẽm ꝯsiderationẽ de pulsu ꝯctam ad determinatã corpis dispõnẽ ꝑm spẽm:tñ in ṽitate h̃ mõ nõ intelligit Aui. cũ in hac sũma determinat de pulsu cõpl'onũ. ⁊ tẽporũ ⁊ ꝑgnãtium. que sunt dispõnes ꝑm spẽm determinate:sȝ itelligẽ debemꝰ ꝯsideratiões vl'es illas q̃ sunt cões sanis aut egris:aut egris nõ ꝯctis ad aliquã spẽm determinatã. Particulares aũt q̃ limitant ad aliquã spẽm morbi vt h̃ Aui. dicit. Consideratio aũt pulsus sanoꝝ dr̃ cõis q̃ illã opȝ hẽre in mẽte tã ꝑ cognitiõe sanorum q̃ȝ egrorum.

⁋ **Dicemꝰ ḡ ꝙ qlq̃ȝ pulsus est cõpositus ex duobꝰ motibus ⁊ duabꝰ q̃etibus. Oĩs nãq̃ȝ pulsus ex diastole ⁊ sistole est cõpositꝰ. Post h̃ ṽo necesse est vt iter oẽs duos ꝯrios motꝰ q̃es iteruẽniat. Impol'e est nãq̃ȝ ꝙ motꝰ vnus aliꝫ motui ꝯtinuet postq̃ȝ spacio eoꝝ applicat terminus ⁊ extremitas in effectu:h̃ tñ in scia nãli declarabit. Postq̃ȝ igit h̃ ita est:ipol'e est qn in vnoquoq̃ȝ pulsu añq̃ȝ alius consequat q̃tuor inter**

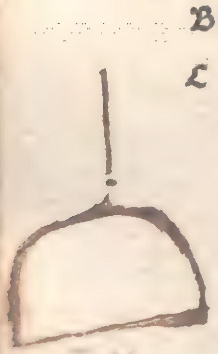
ueniāt ꝑtes.ſ.motꝰ duo: ⁊ qetes due.ſ.motus eleuationis ⁊ qes inter ipam ⁊ depſſionē ⁊ motus depſſiōis ⁊ quies inter ipſam ⁊ eleuatiōez.

¶ Aui. hic docet ex qbꝰ ꝑtibus pulſus cōponit. Et diuidit in duas ꝑtes. ꝑ facit h. ſcōo docet qūo ſiſtoleſ ſentiat. ſcōa ibi. (Depſſiōis.) ¶ Prio itēdit iſtā ꝯnē: ois pulſus eſt cōpoſitꝰ ex duobꝰ motibus ⁊ duabꝰ qetibus. ꝓbat ſic. Ex illis ꝑtibus eſt pulſus cōpoſitus q̄s opꝫ nec̄io iteruenire anteq̄ꝫ alius pulſus ſuccedat: ſed iſte ſunt duo motus ⁊ due qetes. igit ⁊c̄. Maior pꝫ ſm cōem modū loq̄ndi medicorū q ꝑtes totiꝰ vocāt illaſ que requirunt pro eſſe totiꝰ. Et minor ꝓbat. q2 pulſus oiſ eſt compoſitꝰ ex diaſtole ⁊ ſiſtole qui ſunt duo motus ꝯrij. ſed inter quoſcꝫ motꝰ ꝯrios neceſſario cadit vna qes media. ergo in oi pulſu anq̄ꝫ alius iteruenia t oportet eſſe duos motꝰ dictos ⁊ duas quietes. Minor autem ꝙ inter quoſcūqꝫ motus contrarios cadit quies media. probatur per hoc: qꝺ impoſſibile eſt quod vnus motus alteri continuet poſtq̄ꝫ vni eorūꝫ accidit terminus ⁊ extremitas in effectu: ⁊ hoc eſt magis conſiderādum in ſcia nāli: ⁊ ſic tandem ſequit ꝙ in omni pulſu anq̄ꝫ alius interueniat ſint neceſſarij duo motꝰ ⁊ due quietes.

A ¶ Circa iſtā partē ꝯſiderandūꝫ vt dixi ſupra in diffōne ꝙ phi dn̄t pulſum eſſe aggregatū ex motibꝰ ⁊ qetibꝰ ⁊ h intēdunt ex Aui. h. Qūo aūt diffō ſuperiꝰ poſita apud eos itelligat dcm̄ eſt ſupra. Alij vero dn̄t pulſum eſſe ſolū duo motus. ſ. dilatationis ⁊ ꝯſtrictiōis: ⁊ apud illos due quietes nō ſunt partes vere integrantes pulſum ⁊ de eius eēntia: ſed ſolū duo motꝰ. Et apud hos dicimꝰ pulſum ex qetibꝰ cōpoſitū: q2 qete ſunt neceſſe ad eſſe pulſuū ſibiinuicē ſuccedentiū: ⁊ hoc largo mō dicimꝰ ſanguinē ⁊ flegma eē partes corpis humani lꝫ ſint inaīati: ⁊ iuxta viaꝫ cōeꝫ pili h mō ſunt partes capitis: vt ꝑ tertij: ſunt tn̄ aliq ꝑ modū ſequētes aſſignantes hāc rōnē q̄re aggregatū ex motibus ⁊ qetibꝰ eſt pulſus ⁊ nō ſolūꝫ motus: q2 pulſus eſt totalis opatio cordis ⁊ arteriarū facta ad ſpūm debite euentādū ⁊ mūdificandū que nō eſt niſi aggregata ex talibꝰ duobus motibꝰ ⁊ duabꝰ qetibꝰ: q̄rū vltia eſt qes ſeq̄ns ſiſtolē ⁊ ꝓcedēs diaſtolē ſeq̄ntes pulſus. Ego aūt apud iſtos nō video ꝙ in qete ſeq̄nte ſiſtolē fiat mūdificatio: cū tūc non expellant fumi vel aer nec euētatio: cū ꝓtūc ita calefiāt ſpūs vt in eiꝰ complemēto inſurgat nec̄itas euētādi: ꝓterea nec ſemper in pulſu debite euentatur nec mūdificat ſpiritus.

B ¶ No. 2° ꝙ in pulſu ſunt duo motꝰ ꝯrij: q2 reflexi ſup eadē linea vt motꝰ eleuatiōis ⁊ motꝰ depſſiōis parietū arterie.

C ¶ No. 3° ꝙ motuū ꝯrioꝝ qdā ſunt ſup eadē linea recta ſine reflexione: vt ſi lapis per lineā rectā moueret ſine reflexione vſqꝫ ad cētrū ⁊ vltra centrū de directo trāſiret. Quidam aūt ſuper eadeꝫ linea circulari: vt ſi lapis ſuper ſemicirculi circūferentiam moueret quādo ad longā diſtātiaꝫ ꝓijcit cuiꝰ ſemicirculi vtraqꝫ extremitas ad terrā terminaret in plano: ⁊ medius pūctꝰ eēt altiſſimꝰ. Qn̄qꝫ aūt ſt iſti motꝰ ꝯrij ꝑ reflexionē ſup eadē linea. Silr in vtroqꝫ caſu. Quidā ſūt a volūtario mouēte qdā a nō cogſcēte. Et iteꝝ qdā fiūt nō ꝯcurrēte ipedimēto extriſeco: qdā aūt aliq impedimēto extriſeco ꝯcurrēte. Exēplū pmi. in iſta vltia diſtictiōe: vt cū lapis ſurſum ꝓijcit ⁊ pmittit redire ſine ipedimēto. Exēplū ſcōi. vt cū fabe ſurſum ꝓiecte ſupincidit lapis magnus deſcēdens. ¶ 4ª diſtictio. 2r ꝯtingit aliqd moueri duobꝰ motibꝰ ꝯrijs. Uno mō ꝙ vtroqꝫ illoꝝ moueat ꝑ ſe. Alio mō ꝙ vtroqꝫ moueat vel altero ꝑ aliud. Exēpm pmi eſt clarū. Exēplū ſcōi. vt cū hō in naui exn̄s motu nauis mouet de oriēte in occidēs ⁊ econtra pro pmo motu.

¶ His diſtinctionibus habitis tres inuenio modos gloſandi ⁊ intelligendi illam ꝓpōnem h poſitam. ſ. neceſſe eſt ꝙ inter quoſlibet motus contrarios cadat quies media.

Modus ¶ Unꝰ eſt Marſilij q ꝯuenit cūꝫ Burleo in. 8. phycoꝝ ꝙ iter q̄ſlibet tales ꝯrios motꝰ cadit qes media q̄ nō eſt moueri: ⁊ eſt ſaltē inſtātanea. nā pro iſtāti q̄ icipit moueri motu ꝯrio motui ꝑ aut mouet ambobꝰ aut nllo: q2 nullo mō dicendū eſt ꝙ ambobus vt Ariſt. vult. 8. phycoꝝ. ideo reſtat ꝙ nullo: ſed iſtud nō opꝫ durare ꝑ tēpus: vt ibi arguit Burleus. ⁊ ꝓbat in multis caſibus de faba aſcēdente: ⁊ lapide deſcendēte ſup eā. Et de violētia noua volūtarie agētis. Et de muſca aſcendente ſuper lanceā incipientē cadē.

¶ Secūdus modus eſt Dyni virtualiter hunc modum limitantis. Et eſt ꝙ hoc nō eſt verū vniuerſaliter: ſed eſt bn̄ verū de motibus cōtrarijs qbus aliqd mouet per ſe ⁊ nō per motū alterius. Nam nō eſt incōueniens ꝙ idē moueatur motibus ꝯrijs. Uno mō per ſe. Alio per motū alteriꝰ vt ꝯſtat in celis q motu ꝓprio mouent ꝯtra motū pmi mobilis: quo tn̄ motu pmi mobilis mouent ꝑ accn̄s ꝯtinue. Modus Dyni.

¶ Tertiꝰ modus eſt Jacobi de forliuio q vr̄ itelligē Aui. h loq de qete tꝑali: ⁊ certe de qete tꝑali loqt Ariſt. 8. phycoꝝ. vbi vult ꝙ int q̄ſcūqꝫ motus reflexos cadit qes media. ⁊ Cōmētator cōmēto. 81. Sed tūc dicit h doctor dēre itelligi de motibꝰ ꝯrijs reflexis nō volūtarijs deductis iuuamētis ⁊ ipedimētis extriſecis. ¶ Rōnē aūt aſſignat ex nāli phia: q2 ſi graue mouet ſurſum violent: tūc ſi dꝫ deorſum deſcēdere deducto ipedimēto opꝫ hāc v̄tutē minorari intm̄ ꝙ g̃uitas illā v̄tutē excedat: ⁊ iō aliqn̄ grauitas illius ⁊ v̄tus erūt eq̄les. pro illo igit inſtāti mobile nō mouet ſurſum nec deorſum: cū ibi nō ſit ſufficiēs ꝓportio g̃uitatj ad illā v̄tutē nec ecōtra: ⁊ poſt ēt ꝑ tp̄s qeſcet: q2 cū illa v̄tute ſurſum trahēte reſiſtit mediū. Et iō tp̄s erit anq̄ꝫ ſupet g̃uitas illa mediū ⁊ v̄tutē ſimul: ⁊ iō tp̄s qeſcet. Si aūt ipedimētū extrinſecū ſupueniret nō opꝫ ꝙ ꝑ tp̄s quieſcat vt cum fabe aſcēdenti occurrit lapis molaris cadēs. Modus Ja. for.

¶ Mihi xo vr̄ ꝙ h modus ⁊ ſi magis ſit ad mentē Aui. q̄ꝫ ꝓcedētes inquātū loqt de qete tꝑanea tn̄ non ſit vl'r verus. Nā ſepe ꝯtingit ꝙ mediū nō reſiſtit. Nā ſi lapis ꝓijceret in medio qn̄ ꝯtinue mouet deorſuꝫ: ēt in pn. motꝰ lapidis vel lapis motꝰ xſus oriēs velociꝰ q̄ꝫ nauis in q̄ ē ipſe: moueat xſus occidēs vniformit tardaret motū ſuū q̄uſqꝫ tardius moueat q̄ꝫ nauis. ¶ Et ſi vt ad expiētiā videmus fieri q̄tidie ne det vacuū aq̄ per cānā egrediēs de magno vaſe ſtatim neceſſitate vacui ceſſante reuertitur deorſum. Modus proprius.

¶ Et iō puto ꝙ Auicē. ꝑ motus ꝯrios inter quos vult cadere quietem mediā intelligit motus nāles eiuſdeꝫ mobilis ad terminos per ſe intentos vltimate a virtute illiꝰ mobilis: ⁊ hos vocat h motus quoꝝ ſpacio applicatur terminus in effectu: ⁊ de iſtis ſolis procedit ratio Ariſt. ⁊ comen. 8. phycoꝝ. loco allegato: ⁊ ſufficit ꝓpoſito nr̄o: cūꝫ tam diaſtole q̄ꝫ ſiſtole ſint motus nāles ad determinatos terminos per ſe intentos a v̄tute: ⁊ tu hoc examina ⁊ videbis hec ſufficere Ariſto. volenti ꝓbare ꝙ non eſt motus vnus ꝑpetuus ꝓpter reflexionē ſuper lineā vnā rectam: ⁊ q2 hec nimiū diſtant a medicina non amplius me extēdo.

¶ Nota q̄rto. vt ſubtilr dicit Dynus qes media inter motos q ſunt in pulſu non ſolum interuenit ex neceſſitate mediandi inter motos ꝯrios: ſed eſt de intentione nāe ꝓpter fines ⁊ vtilitates. Nam qes poſt diaſtolem ordinat in refrigeriū ſpūs cū mora frigidi aeris ꝑmixti cū ſpiritibꝰ faciat ad illoꝝ infrigidationē: ⁊ hec mora eſt per quietem. ¶ Quies aūt poſt ſiſtolē ⁊ ſi nō deſeruiat euētatiōi ⁊ mūdificationi: deſeruit tn̄ ſpūum gn̄ationi ⁊ augmēto caloris in gradu: ⁊ ideo ꝑꝑ fines fiūt qetes a virtute ꝑꝑ qꝺ incōmode dixit Dynus ꝙ ille qetes poſſunt dici motꝰ in relatione ad virtutem vitalē: q2 ſūt operationes eius ſicut tenere manus rectas ⁊ ſtare dicunt motus locales a Gal. 5 de accn̄ti. ⁊ in libello de tremore ⁊ iectigatione ⁊ ſpaſmo. Et puto ꝙ qlibet ſane mētis rationes aſſignatas de mediatione qetis iudicabit eē meliores q̄ꝫ ſint rōnes Jacobi ſic arguētis: ſm aliā applicationē virtus facit ꝯſtrictiōeꝫ.

⁊ ꝑm aliā dilatationē. igiť ↄpleta dilatatione tp̄s erit añq̄ꝫ debite applicet̃ pro ↄstrictione. constat. n. per villos latitudinales fieri ↄstrictionē. ⁊ dilatationē per logitudinales q̄ attractioni deseruiunt: ⁊ iō stat applicatā esse virtutē: sed nō operatā fuisse cōstringendo ꝓpter nō indigere constrictione sed quiete. Nec opꝫ alias suas rōnes adducere.

¶ Depssionis vō mot⁹ apud plurimos medicoruꝫ nullo mō sentit̃: sed apud alios est cū aut in forti pulsu sua fortitudie sentit̃ aut in pulsu magno pp̄ eleuationē sui: aut in duro pp̄ multā sui refrenationē: aut in tardo pp̄ lōginquitatē tp̄is sui mot⁹: Gal. quoqꝫ dixit lōgo tp̄e nō fui sollicitus ex depssione. postea vō nō quieui tangēdo donec ex eo aliqd̄ percepi ⁊ postea illud cōpleui. naꝫ postea porte pulsus mihi aperte fuerūt. Qui vero ista studuerit vt ego ꝑcipiet illud qđ consecutus fui: ⁊ lꝫ sit ita vt dicit: in plurimis tñ dispōnibus depressio nō est sensu percepta.

¶ Hic facit qđ dcm̄ est. Et p̄ dicit q̄ mot⁹ depssiōis apđ plurimos medicoꝝ nō sentit̃. Dicit 2°. q̄ apđ alios ↄtingit sentiri: ⁊ h̄ est aut in forti pulsu q̄ sua fortitudie sentit̃: aut i magno pp̄ eleuationē suā: aut in duro pp̄ suā refrenationē: aut in tardo pp̄ tp̄is lōgitudinē sui mot⁹. Dicit 3°. q̄ Gal. dixit se longo tp̄e nō fuisse sollicitū de cognitiōe depressionis: sꝫ postea nō qeuit donec de illa aliqd̄ cōprehēdit ⁊ postea cōpleuit cognitionē ei⁹. Nā postea porte pulsus fuerūt aperte: ⁊ dicit q̄ q̄ ita studuerit sicut ipse poterit conseq̄ qđ ipse ↄsecutus est. Dicit postea q̄ lꝫ ita fuit sicut dicit Gal. tñ in
A plurib⁹ dispōnib⁹ nō sentit̃ sistoles. ¶ Circa quā ptēꝫ nota p̄ q̄ rō siue motiuū antiquoꝝ fuit: q̄ꝛ solū ille motus tactu ꝑcipit̃: ꝑ quē obm̄ applicat organo tact⁹ al'r ⁊ al'r: sꝫ ꝑ motū depssionis recedit obm̄ ab organo ⁊ nō applicat̃. iō motus depssionis nō sentit̃. Isti in miori decipiunt̃: q̄ꝛ lꝫ qescēte digito recedat ab organo tact⁹ ꝑ depssionē qñqꝫ tñ arteriā digito inseq̄nte stat ↄtinue sufficiēter applicari. p̄terea lꝫ recedat a digito: tñ nō subito ꝑ depssionē cessat ei⁹ impssio in digito: imo paulatiꝫ ⁊ ꝑ illā al'r ⁊ al'r applicat̃. Digito. n. cōprimēte arteriā: ⁊ arteriā ēt nō ex toto cadēte aliq̊ mō ptes digiti cōpmiunt̃. Et cū arteria incipit ↄstringi incipit q̄busdā digiti ptibus p̄us cōpressis cedere: ⁊ illo modo al'r applicat̃ ⁊ al'r sentit̃ recte si vtreꝫ plenū clausis oculis cōprimerē ⁊ inciperet vter euacuari sentirem ipsuꝫ sub di-
B gito cōprimi: ⁊ ideo non sufficienter dixerunt.

¶ Nota 2°. q̄ q̄ttuor ponunt̃ ↄditiones pulsus facientes ad depssionis cognitionē. P̄ria est fortitudo pulsus. Et cā est: q̄ꝛ pulsus fortis multū resistit digito cōprimēti arteriā: vñ digit⁹ ēt ꝑ pte ab arteria deprimit̃ multū respcū ei⁹ qđ fit a pulsu debili: ⁊ iō cū incipit arteria cōprimi cessat depssio digiti q̄ erat fortis respectu aliaꝝ: ⁊ iō sentit̃ meli⁹ q̄ꝫ debilis. ¶ Scđa ē durities pulsus. Et hec ē eadē cā. ¶ Tertia ē magni⁹ᵒ. Et cā ē: q̄ꝛ si pulsus sit mollis ⁊ magn⁹ ⁊ diastole multe pte digiti occurrit arteria: ⁊ cū recedit paulatiꝫ ꝑcipit̃ recessus arterie a digito meli⁹ q̄ꝫ si ꝑuo spacio tetigisset. ¶ 4ᵃ est tarditas: q̄ꝛ cū nō sit ꝑuus ⁊ ꝑcipit̃ ēt ꝑ mediū aliqđ si velociter fieret effugeret cognitionē sue q̄ꝫtitatis. Tarditas igit̃ in pulsu ⁊ p̄cipue in sistole est cā ꝑceptionis eius. lꝫ in multis motib⁹ nimia tarditas sit cā occultatio-
C nis mot⁹: vt pꝫ in q̄busdā rotis horologioꝝ tardi motus.

¶ Nota 3°. q̄ dicit Auic. in plurib⁹ dispōnib⁹ sistole nō est sensu ꝑcepta: cuius oppositū vr̃ dicere Gal. q̄nto de accidēti cap. 2. cū dixit. Inter dilatationē ⁊ ↄstrictionē pulsus q̄dā sequit̃ qes que sensu ꝑcipit̃ nisi cū formiculosus fuerit. Cū igit̃ quies illa nō ꝑcipiat̃ nisi motus ꝑcipiat̃: sequit̃ q̄ motus ↄstrictionis ꝑcipit̃ nisi cū pulsus fuerit formiculosus: ⁊ cū in plurib⁹ dispōnibus non sit formiculosus: sequitur q̄ vtplurimū sentiet̃. ¶ Dicit̃ igit̃ pro cōcordia: q̄ hec quies erat sensu percepta a Gal. sed non in plurib⁹ dispositionibus tangentium ⁊ pulsuum.

¶ No. q̄rto ex Auer. q̄rto colliget. q̄ opꝫ debētē recte iudicare de motu depssiōis hēre tria in se. p̄ cognoscere oēs dr̃ntias pulsuuꝫ. 2° multo tp̄e exercitari in eis. 3° q̄ hꝫ tactū optimū. Ista aūt in plurib⁹ dispōnibus nō inueniunt̃. D

¶ Cā vō ob quā statutum fuerit tangere venas brachij ē facilitas p̄bēdi ip̄m: ⁊ q̄ hō nō est sollicitus vt ip̄m discoopiat: ⁊ rectitudo situs ip̄si⁹ ꝓpter rectitudinē cordis ⁊ eius qđ ē iuxta ip̄m.

Et Gal. libello 3 dignoscē ne pulsuū

¶ Hic dicit cām q̄re tangitur pulsus in brachio. Et dicit q̄ sunt tres. P̄rima est facilitas p̄bēdi brachiū medico. scđa cā est: q̄ꝛ non est multa cura in brachio discooperiēdo siue pp̄ verecūdiā siue pp̄ timorē nocumēti. tertia cā est q̄ꝛ recte respicit arteria brachij aut cor aut q̄si. Et pōt addi q̄rta cā q̄ꝛ in brachio sunt arterie discooperte pp̄ carnis paucitatē in illo loco. Ex q̄b⁹ sequit̃ q̄ rectius ⁊ melius iudiciū habet̃ de pulsu per tactū arterie brachij q̄ꝫ per tactū corporis vel arteriarum timporis: q̄ꝛ directius respiciūt cor ille brachij q̄ꝫ ille timpoꝝ: ⁊ q̄ꝛ in pectore tangimus mediāte parte valde grossa ⁊ dura propter ossa.

¶ Et opꝫ q̄deꝫ vt sit tactus manu sup latus existente: q̄ñ si manus super vola plāte extēdat̃ in latitudine augmētū p̄bet ⁊ ex eleuatiōe diminutionē facit ⁊ ēt diminuit ex longitudine ⁊ ꝓprie in macilētis: ⁊ resupinata augmētat in eleuatione ⁊ lōgitudine. Opꝫ p̄terea vt tactus fiat in hora qua ille cuius pulsus est: sit ab ira remotus: ⁊ gaudio: ⁊ exercitio: ⁊ oībus passionib⁹: ⁊ saturitate que grauedinem facit: ⁊ fame: ⁊ dispōne relinquēdi ↄsuetudines ⁊ renouādi vsus. Et opꝫ etiam vt sit de pulsu experimentū temperati nobilis ita vt alius ei comparetur.

¶ Hic ponit ↄditiones obseruādas in tāgēdo pulsuꝫ. Et vt mihi videt̃ ille ↄditiones sunt in tāgēdo, pulsum vt cognoscat̃ pulsus q̄ est regula alioꝝ. Et iste sunt tres q̄s hic ponit Aui. ¶ P̄ria est q̄ tactus fit manu lateral'r posita: ita q̄ pollex sit i supiori pte: ⁊ cā est: q̄ꝛ si tāgat̃ manu exñte super vola sua pulsus appebit latior ⁊ min⁹ altus ⁊ min⁹ longus: ⁊ si stat man⁹ resupina apparebit altior ⁊ lōgior ⁊ minus latus. ¶ Scđa ↄditio est q̄ tāgat̃ dū hō ē remot⁹ ab omni excellētia passionū aīe. s. ire: gaudij: timoris ⁊c̈. ⁊ cū h̄ q̄ñ nō est exercitatus aut repletus repletione cōstringentē: aut q̄ñ est renouādi vsus aut relinquēdi cōsuetudines. ¶ Tertia ↄditio est q̄ sit tact⁹ pulsus hoīs tp̄ati nobilis in cōplr̃one: vt per illius pulsuꝫ reliquos cognoscamus.

¶ No. q̊ p̄ q̄ cā primi solet assignari a doctorib⁹ antiq̄s: q̄a manu posita sup vola arteria in pte īferiori erit: ⁊ iō ad eaꝫ currit multū de sanguie ⁊ iplet̃ de latitudie ⁊ p̄hibet̃ eleuatio pulsus. si āt ponit̃ resupina tūc min⁹ grauat̃ v̄tus: ⁊ iō eleuat in altitudie ⁊ addit̃ in lōgitudie. ¶ Hic mod⁹ nō est ver⁹: q̄ꝛ v̄tus mīme grauat in situ n̄alissimo brachij q̄ ē cū brachiū stat sup lat⁹: vt isti dicūt. 2° nō est veꝝ de cursu sanguinis ad arteriā q̄a nō oꝫ tūc q̄ꝛ hec maxie eēt in macilētis. ¶ Moderñi aūt dicūt cām esse q̄a manu posita super vola cōprimitur multū arteria a pte brachij sup arteriā q̄ est valde grossa: ⁊ iō dilatat̃ arteria ⁊ prohibetur eleuatio eius ⁊ lōgitudo pulsus. Econtra auteꝫ q̄ñ ponit̃ resupina quia parum de carne grauat sup arteriā ⁊ fit pulsus altus

⁊ lõgus. Sȝ dũ ẽ sup latꝰ est medio mõ. Et h̄ etiã est falsũȝ: nã caro ⁊ ossa nõ grauãt ⁊ cõprimũt arteriã brachio posito sup volã: dũmõ teneat suspensũȝ. ¶ Scd̄o plus grauat cutis sup arteriã cũ est brachiũ resupinũ q̃ȝ dũ stat lateraliter: q2 ꝯstat ꝙ nõ cõprimit a cute v̄sus ꝓfundũ brachij: ⁊ iõ nõ cresceret altitudo p situ resupina brachij: ꝓpterea hoc mõ iste varietates plus fierẽt in hñtibꝰ mltã carnẽ q̃ȝ i macilẽtis: cũ plus eẽt aptũ grauare id qd̄ arterie supeminet. ¶ Meliꝰ est igit imaginari ꝙ cũ manꝰ tenet sup latus tũc brachiũ est in eiꝰ situ nãli sine tortura. Cũ aũt voluit super vola torquet ita vt inde isequat arterie tortura: ⁊ in illa fit ps arterie iuxta rasettã latior ⁊ minꝰ alta vt notuit expientia. Sȝ qñ nõ eȝ ponit brachiũ resupina manu: tũc in loco dicto ex tortura arterie accidit ꝯ̃rium. s. ꝙ fit arteria eleuata in altũ: ⁊ stricta in latũ. vñ fit ꝙ sentit lõgus pulsus i brachio recte sicut si hẽmꝰ intestinũ vacuũ a re corpulẽta: sed aere plenũ ⁊ torqueamꝰ iueniemꝰ in q̃dã pte latificari ⁊ in alia eleuari ⁊ ꝓ h̄ ista sufficiũt. Maxime aũt appet h̄ i macilẽtis: q2 arteria nõ ꝯstricta a mlta carne magis mutat in eis situ suũ ex tortura in cubito q̃ȝ in multã carnẽ hñtibus in qbꝰ arteria in ꝓposito tenet iuxta manũ pp ꝯstringentia circũdãtia. ¶ Circa scd̄am ꝯditionẽ attẽde ꝙ nõ est mens Aui. ꝙ nullo mõ dȝ medicꝰ ꝯsiderare pulsum illoꝝ q alterati sunt aliquo modoꝝ. Nã infra docebit pulsus istoꝝ accidẽtiũ cognoscere: sȝ est eiꝰ intẽtio ꝙ in habẽdo in mente modũ pulsus q est regula alioꝝ debemꝰ tãgere in hoie nõ pmutato vehemẽter ab aliq̊ dictoꝝ accñtiũ: ⁊ sic de tertia ꝯditione est dicẽdũ: ꝙ ꝯsideratio pulsus tẽperati ad hũc finẽ dȝ eẽ. ¶ Ex q̊ pȝ ꝙ ex pte eius cuiꝰ pulsus tãgit. hic tangunt sufficiẽter ꝯditiones reqsite ad habẽdũ regulã oium pulsuũ in mẽte. Sicut. n. tẽperatus nõ alteratus est regula in cõplone oiuȝ alioꝝ: ita pulsus eiꝰ est alioꝝ pulsuũ regula cõparatiõe cuiꝰ dicunt: aut magni: aut pui: aut aliaꝝ denoiationũ: ⁊ iõ ꝯditiones q̃dã q̃ hic addunt a qbusdã doctoribꝰ auctoritate Egidij nõ sunt ad supplẽdũ Auic. defectũ in ꝓposito suo. Nã p̄mo dr̄ ꝙ debemꝰ pulsuȝ hoium distẽperatoꝝ in nãli dispõne tãgere: ⁊ h̄ est veꝝ ꝓ cognoscendo eoꝝ p̄ternãles dispõnes: nõ ꝓ regula vli oiuȝ alioꝝ pulsuũ q̄uo loquit hic Aui. ¶ Scd̄o dr̄ ꝙ nõ statiȝ cũ ad infirmũ vadimus debemꝰ tãgere pulsuȝ: q2 forte verecũdia vl gaudio vel alia passiõe pmutat in aduẽtu medici: ⁊ hec reducit ad scd̄aȝ conditionẽ suprapositã. ¶ Tertio addit q2 nõ statiȝ duabꝰ aut tribꝰ pcussionibꝰ pceptis. Dimittamus qd̄ est v̄issimũ: sed in egris fit istud ad pcipiendũ diuersitatẽ q̃ qñq3 nõ nisi in cẽtesima pcussione pcipit sicut in pulsu getẽ habẽte sepissime suȝ exptus: sȝ ista cõprehẽdit in v̄bo ꝯsideratio. Nã si dȝ esse ꝯsideratio bona ⁊ recta illa nõ habebit nisi multotiẽs tãgamꝰ ⁊ multũ expectemꝰ. ¶ Quarto dr̄ ꝙ manꝰ sinistra medici sustẽtet brachiũ: q̃ cõditio est v̄a in infirmis ne ex debilitate tremẽdo corrũpat iudiciuȝ medici: sȝ in ꝓposito nõ est necessaria: q2 tẽpatus nõ hȝ hãc debilitatẽ. ¶ Quito addit ꝙ caueat ne egrotãs hẽat arteriã ꝯstrictã: ⁊ h̄ est veꝝ ⁊ dat intelligi per p̄mã cõditionẽ. ¶ Sexto addit ꝙ p̄mo leuiter cõprimat arteria. scd̄o fortius paulatiȝ quousq3 videamꝰ in quo mõ cõpressiõis maxime in digitis ip̄rimit: ⁊ in illo p̄sistamus: ⁊ ista est ex pte medici tangẽtis. ¶ Septio addit ꝙ medicus sit sanus: ⁊ ista est ex pte medici tãgẽtis ⁊ nõ tacti. Sufficiẽter igit tetigit ꝯditiones attẽdẽdas in illo q tãgit nõ pro oi pulsu sed pro pulsu equali qui est vlis ⁊ aliorum regula.

¶ Utrũ Aui. in pulsus enũeratiõe diminutꝰ fuerit. Qõ. viij.

Primuz dubiuz. Circa tamẽ hec dicta cadũt aliq̃ dubia. Primũ q2 Aui. in hac summa vr̄ fuisse supfluus aut diminutꝰ. Nã si nõ intẽdit de pulsibꝰ morboꝝ determinare supflue determinauit de pulsu doloꝝ ⁊ apatũ. Si aũt gñaliter ẽt de pulsibꝰ morboꝝ determinare intẽdebat: constat ꝙ fuit diminutꝰ: q2 nõ determinauit de pulsibꝰ febriuȝ nec in gñali nec in speciali nec de pulsibus vulnerũ.

¶ Utrũ nã intẽdat getẽ determinati tẽporis. Qõ. ix.

2m dubi. Scd̄m dubiũ. q2 dcm̃ est supra ꝙ nã intẽdit getẽ determinari tpis queadm ⁊ motus h̄ȝ finis exigẽtiã. ¶ Cõtra. ex hoc sequitur ꝙ stãtibus causis cõtentiuis pulsuũ oino silibꝰ: nõ tñ inde alijs deductis extrinsecis ipedimẽtis pulsus dr̄ie siles ꝓuenirẽt: ꝯñs ipole: vt dicemus infra: ⁊ ꝓbat ꝯñã: supposito ꝙ in sorte ⁊ platone v̄tutes sint eque fortes ⁊ necessitates euẽtandi ⁊ mũdificãdi eq̃les: ⁊ instr̃a eq̃ obediẽtia: sȝ in sorte cã incitãs ad getẽ pulsus sit fortior q̃ȝ in platone: ⁊ sint in constricto esse arterie vsq3 eq̃ p̄mo: ⁊ sequit tota cõclusio: vt cõstat: q2 ges erit lõgior in sorte. ⁊ iõ pulsus rarior. ¶ Sequeret scd̄o. ꝙ nõ qñcunq3 insurgit in corde vel arterijs necessitas efficax euentãdi cõstante virtute ⁊ obediente instrumento fit vel incipit fieri diastoles deducto impedimento.

¶ Utrũ sistoles a nobis tactu cognobilis sit. Qõ. 10.

3m dubii. Tertiũ dubiũ: q2 nõ vr̄ ꝙ sistoles sit quoquo mõ a nobis tactu pceptibilis. Naȝ p sistolẽ arteria recedit ab organo tactus ⁊ nõ de nouo ptibꝰ alijs tactꝰ occurrit: iõ nõ sentit: p̄terea aut in sentiendo digitus cõprimeret vt sequat arteriã aut nõ. si nõ. tunc non vr̄ q̄uo motus sentiat partium separatarũ a digito. si sic. aut eque velociter: aut velocius aut tardius: si tardius ita non sentit ac si non sequeret digitus arteriã si precise eque velociter: tũc p̄cise eodẽ modo applicaret digito: ⁊ sic non appareret moueri tactui: si velocius ita motus digiti cõfunderet motuȝ arterie ⁊ p̄ueniret illũ: ⁊ sic illius ꝓpriũ motũ nõ sentiret.

¶ Ad p̄m dr̄ ꝙ de pulsibꝰ febriũ dedit gñales regulas cum dixit pulsus cõplonũ. Uulnera aũt nõ mutãt pulsuȝ pseuerãter nisi aut pp apostemata ipsa aut pp malã cõplonẽ aut debilitatẽ v̄tutis: ⁊ iõ de illis nõ fuit opportunũ hic determinare: sȝ apostemata hñt spãlẽ moduȝ pmutanis ⁊ dolor. ¶ Ad 2m cõcedit ꝯclo que ẽt apud oẽm viã est ꝯcedenda: puta si in p̄nº dilatatiõis arterie sortis sit in eo maior necessitas euentãdi q̃ȝ in arterie Platonis in p̄nº sue dilatatiõis: sȝ per minus q̃ȝ excedat necessitas euentandi in p̄nº diastoles sortis suãmet necessitatẽ in p̄nº getis post sistolem. ¶ Ad tertium dicit ꝙ sistoles sentitur per accidẽs a tactu nõ per se sicut tangit manus Socratis aut filij tui.

¶ Amplius dicemꝰ ꝙ gña ex qbꝰ medici pulsus dispõnẽ cognoscũt s̄m ꝙ ipsi referũt sunt deceȝ q̃ȝuis eis fuerit necessariũ vt posuissent ea nouẽ. Genꝰ qdẽ qd̄ est sumptũ ex quãtitate diastolis: ⁊ genꝰ qd̄ est sumptũ ex q̃litate pcussionis vene in digitos: ⁊ genꝰ qd̄ est sumptuȝ ex tpe cuiusq3 motiõis: ⁊ genꝰ qd̄ est sumptũ ex essentia instri. Et genus qd̄ est sumptũ ex eius euacuatiõe aut repletione: ⁊ genus qd̄ est sumptũ ex caliditate tactus ipsius aut friditate: ⁊ genus qd̄ est sumptũ ex tpe quietis: ⁊ genus qd̄ est sumptũ ex pulsus eq̃litate aut diuersitate: ⁊ genus qd̄ est sumptũ ex eius ordinatione in diuersitate sui aut inordinatione: ⁊ genꝰ qd̄ est sumptũ ex pondere.

¶ Hec est sexta pars huius capituli. in qua ponit rõnes a qbus sumunt genera pulsuũ. ⁊ nõ sumit h̄ genus ꝓprie sed pro generali seu cõi rõne. ⁊ diuidit in duas ptes: q2 primo has enumerat scd̄o sigillatim exequit. ibi scd̄a (Genus v̄o quãtitatis.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ genera ex qbus cognoscũtur dispositiones pulsuũ sunt. 10. h̄ȝ ꝙ dixerũt medici q̃ȝuis sit necessarium eis dicere ꝙ sufficiunt nouem. Dicit scd̄o ꝙ h̄ sunt illa. 10. genera. primũ est genus sumptũ ex quantitate diastolis. scd̄m est genus sumptũ ex q̃litate percussiõis ve

ne i digitos. 3^m est gen⁹ sumptũ ex tpe vtriusqȝ mot⁹ ꝯponẽtis pulsuz. qrtũ sumptũ ex eẽntia ⁊ mó subẽ instr̃i. s. arterie ꝙ sit dura aut mollis. qntũ ẽ sumptũ a plenitudĩe vł vacuitate instr̃i. i. arterie. sextũ a q̃litate tãgibili ꝑ^a in arteria cõsiderata. septimũ a tpe qetis. puta frequẽs ⁊ rarũ. octauum ab eq̃litate ⁊ ineq̃litate ptiũ pulsuũ adinuicẽ. nonũ genus sumitur ab ordine ⁊ inordinatione. decimũ a pondere.

A ℭ No. igit̃ ꝑ. ꝙ ois pulsus iordiat⁹ ẽ ineq̃lis. ⁊ ió illud genus qd ab ordiatióe vł iordinatióe sumit̃ ꝯtinet̃ sub pulsu ieq̃li vł diuerso. Nó obstãte tñ ꝙ isti posuerũt gñа decẽ tñ nonũ cóp̃hẽdit̃ sub octauo: ⁊ ita nó nisi. 9. sunt necessaria.

B ℭ No. 2°. ꝙ istaꝝ dispónũ a qb⁹ sumunt̃ gñа pulsuũ: q̃dã cõcomitant̃ pulsuz eẽntialr̃ q̃dã accidẽtalr̃. ℭ Et illa dicũtur eẽntialr̃. cõcomitãtia q̃ ipsuz sequunt̃ ⁊ ꝯueniũt sibi, put est mot⁹ ille cõposit⁹ cũ iterpositis qetib⁹. Illa vo dicuntur accidẽtalr̃ attribui pulsui q̃ sibi attribuunt̃ rõne alicuius accñtalis dispónis inuẽte in organo vł in instr̃o ei⁹. Exemplũ ꝑmi. vt velocitas: tarditas: magnitudo: puitas: spissitudo: fortitudo: eq̃litas. Exẽplũ scd̃i. sic durities: mollities: calitas: friditas: plenitudo: vacuitas. Ex qb⁹ appet ꝙ dispónes eẽntialr̃ pulsuz ꝯcomitãtes a qb⁹ gñа hec sumũt̃ sunt. 7. Nã tres assignaui accñtalr̃ concomitãtes. ℭ Haꝝ aũt sufficiẽtia h̃ mó hr̃i pót iste dispónes ãt sunt accepte ab accñtalr̃ aũt eẽntialr̃ ꝯcomitãtib⁹. Si ab eẽntialr̃ h̃ est tripliciter: q2 vł sumunt̃ a quantitate v̈tutis ad modũ Auer. qrto colliget. vł a q̃litate pcussionis: vt hic Aui. aut a quãtitate dimẽsiua. Si p^m est fortis vł debilis. Si scd̃z est pertinẽs ad magnũ ⁊ puũ. Si tertiũ aut est sumptũ a tpe mẽsurãte motũ: ⁊ sic est velox ⁊ tard⁹ aut a quãtitate qetis: ⁊ est spissus ⁊ rarus aut a ꝓportióe ptiũ. tũc est eq̃lis aut diuersus sub quo est ordinat⁹ ⁊ iordinat⁹. ℭ Si vo a ꝓportione ptiũ ad illius h̃itudinẽ in q̃ pulsus iuenit̃: ⁊ sic est pódus ⁊ erũt sex ꝑn^{ler} subintellecta 7^a. ℭ Si v̈o sint ꝯditiones non essentialr̃ cõcomitãtes: tũc aut sumit̃ a q̃litate ꝑma tangibili in instrumẽto: ⁊ ẽ calid⁹ aut fridus aut a mó substãtie tũc est durus aut mollis aut a cõtẽto ⁊ est plen⁹ ⁊ vacuus.

C ℭ Nota tertio ꝙ vnũ genus dicit̃ sumptũ a quãtitate diastolis. s. magnitudo diastolis aut puitas: lȝ nó ita, intelligat̃ qñ ẽt a quãtitate sistolis sumat̃: vt in cõmento pulsuũ. ca. de pulsu somni sumit̃ a Gal. vt hic noiauit diastolẽ tãqȝ notiorẽ. Reliqua sunt in sequentib⁹ sigillatim declaranda.

Et Ga. i li. d dñijs pulsuuz. ℭ Gen⁹ vero q̃ʒtitatis pulsus significat̃ ex quãtitatib⁹ suoꝝ triũ diametroꝝ q̃ sunt ipsi⁹ lõgitudo ⁊ latitudo ⁊ ei⁹ ꝓfunditas: sunt ergo i eo nouem pulsus dispónes simplices ⁊ cõposite.

ℭ Hic exequit̃ sigillatiȝ de dictis gñib⁹. Et diuiditur in. 10. ptes f̃ȝ ꝙ. 10. gñа sunt. 2ª ibi (Generis v̈o.) Et alie ptes patebũt ꝑ^a in tres. ꝑ ostẽdẽdo vñ sumant̃ varietates ⁊ significatióe in isto gñe ⁊ numerat simplices spẽs. ⁊ sigillatiȝ declarat. 3° de cõpositis determiat spẽb⁹. 2ª ibi. (Et nouẽ quidẽ) 3ª ibi (Cõpositaꝝ.) ℭ Dicit ꝑ ꝙ gen⁹ pulsuuz qd sumit̃ ex q̃ʒtitate significat q̃ʒtitatẽ suoꝝ diametroꝝ. s. lõgitudis: latitudis: ⁊ ꝓfunditatis. Dicit 2°: ꝙ ex h̃ seq̃t̃ ꝙ in hoc gñe sunt nouẽ spẽs pulsus simplices. ⁊ sunt ẽt cõposite alie.

D ℭ No. igit̃ ꝑ: ꝙ spaciũ descriptũ ab arteria in pulsu est corporeũ: ⁊ ió ex eo sunt tres diuisióes q̃s Aui. hic vocat diametros. Nã ꝑ in diastole imaginamur spaciũ iter locũ vbi est arteria qñ est in ꝯstricto esse ⁊ locũ ad quẽ venit p dilatationẽ v̈sus domesticũ brachij ⁊ v̈sus digitũ tãgentẽ. ⁊ h̃ spaciũ dicim⁹ ꝓfunditatẽ vel altitudinẽ in pulsu. scd̃o imaginamur spaciũ a loco vbi est paries arterie in ꝯstrictio esse ⁊ sitũ vbi sunt parietes arterie in dilatato esse v̈sus vtrũqȝ focile brachij. ⁊ hãc distãtiã inter vtrũqȝ dicim⁹ latitudinẽ. tertio imaginamur f̃m brachij lõgitudinẽ per q̃ʒtũ spaciũ pót percipi pulsus hora sui motus. ⁊ hanc totã distantiã dicimus longitudinẽ: vñ lȝ tota arteria dilatetur f̃m totam suã longitudinẽ nó dicimus totã arterie longitudinez esse lõgitudinẽ pulsus: sed longitudinis eius tm̃ ꝙ sentitur in brachio. Et ab harũ trium diametroꝝ q̃ʒtitatib⁹ qũo infra dicam sumunt̃ pulsus in hoc genere spẽs.

ℭ No. scd̃o: ꝙ cã q̃re sunt nouẽ simplices spẽs vel dr̃ntie est: q2 in vnaq̃qȝ istaꝝ triũ diametroꝝ contingit pulsuz aut eq̃ri tẽpato aut excedere tẽpatũ aut deficere ab illo. ⁊ ió respectu vniuscuiusqȝ istaꝝ tres fuerũt simplices differẽtie.

ℭ No. tertio: ꝙ hic triplex inuenit̃ lr̃a vna dicit. Sunt igitur in eo nouẽ pulsus dr̃ie ⁊ nouẽ cõposite. ⁊ illa est corrupta ⁊ falsa: q2 plures nouẽ sunt cõposite. scd̃a dicit nouem simplices ⁊ cõposite nó ponẽdo numerũ cõpositarũ. ⁊ hec est cõior ⁊ verior: q2 vltra simplices inueniuntur cõposite. In tertia vero lr̃a que inuenit̃ ponit̃ numerus cõpositaꝝ. ⁊ dicunt̃. 27. cõposite. Et si ita dicat ẽt est vera: vt pót colligi a Gal. in libello de dr̃ijs pulsuũ: ⁊ tu cõbinãdo potes illas colligere cõiungendo ꝑmo longũ ⁊ latũ ⁊ variando ꝓfunditatẽ tribus modis. tertio longũ ⁊ mediocrẽ inter strictũ ⁊ latũ variando iterũ profunditatẽ tribus modis. ⁊ sic erunt nouẽ cũ longitudine: ⁊ nouẽ cũ breuitate cõposita: ⁊ nouẽ cũ mediocritate ⁊ nó plures erunt igit̃. 27.

ℭ Et nouẽ q̃dẽ simplices sũt lõgus curt⁹ ⁊ mediocris ⁊ latus ⁊ strictus ⁊ mediocris ⁊ profundus aptus ⁊ mediocris. Lõgus aũt ille est cui⁹ partes in lõgitudĩe plus sentiunt̃ q̃ʒ nãlis absolute q est pro certo ei⁹ q cõplõnẽ hȝ tẽpataz aut nãlis q est ei⁹ q huic est ꝓpinqu⁹: ⁊ est tẽperat⁹ cui est ꝓpriũ: ⁊ tu q̃dem iaz prius sciuisti dr̃iam inter eos. Curtus v̈o est ei cõtrarius: ⁊ iter eos est mediocris: ⁊ tu quidem iudicabis f̃m hanc regulam in sex que remanserunt.

ℭ Hic exequit̃ de simplicibus. Et primo narrat de specieb⁹ sumptis a quantitate simplici. scd̃o specialiter illas declarat. ibi scd̃a (Longus aũt.) ℭ Dicit primo ꝙ nouẽ species simplices sunt longus: curtus: ⁊ mediocris. Alius profundus ⁊ mediocris. De secunda parte dicit ꝙ longus est ille qui sentit̃ in longitudine plus q̃ʒ nãlis absolute. Et ille nãlis absolute pro certo illius qui habet cõplõnez temperatã. Aut longus dr̃ ille qui sentit̃ magis q̃ʒ ille qui est naturalis: lȝ nó absolute. Et iste est illius qui est propinquus hui c. s. tpato. Et tu iã sciuisti dr̃iam inter illuz q est tpatus ⁊ illũ qui est vicinus tpato. Curtus aũt est huic ꝯ̃rius ⁊ mediocris est medius inter eos. Dicit scd̃o ꝙ sili mó tu poteris f̃m hanc regulã iudicare que sunt descriptiones ponẽde in sex differentijs simplicib⁹ que remanserunt.

ℭ Circa istam partẽ no. ꝑmo ꝙ iste dr̃ie dicunt̃ simplices dispónes pulsus: q2 sumẽtes denoiationẽ in q̃ʒtitate: vt sic solũ ab vna diametro sumunt̃ ⁊ ecõtra dicunt̃ cõposite. F

ℭ No. scd̃o: ꝙ q2 in qualibet triũ diametroꝝ cõtingit aut mediocritas in pulsu aut excessus aut defectus: in eo cum tres sint diametri nouẽ cãnt̃ pulsuum simpliciũ dispónes. G

ℭ No. tertio ꝙ pulsus q denoiatur aliq̃ extremaꝝ dispositionuz dr̃ talis cõparatione pulsus nãlis in dispóne illa. Nãlis aũt ad quẽ cõparat̃ pót esse duob⁹ modis. Aut naturalis absolute. i. nãlissimus: aut nãlis. i. conueniens corpori paꝝ a tẽperamẽto pmutato sicut est sanũ vt multum. Et ió dixit Aui. ꝙ pulsus longus cuius ptes in longitudine magis sentiunt̃ q̃ʒ nãlis absolute qui. s. nãlis absolute est illius q pro certo hȝ cõplõnẽ tẽperatã aut nãlis supple nó absolute: sȝ q est illius q hȝ cõplõnẽ tẽperato vicinam. H

ℭ No. q̃rto: ꝙ q2 nã ⁊ regula oĩuz lapsaꝝ cõplõnũ est cõplexio tẽperata: ió pulsus dispó f̃m quem ꝓprie fit cõparatio alioꝝ est pulsus tẽperati. Et ió dixit Aui. Et est tẽperati cui est ꝓpriũ vt cõparatione eius dicat̃ lõgus pulsus aut I

curtus. ꝛ ita intelligat̃ de alijs pulsuum differentijs.

k ¶ No. 5°: ꝙ nõ itelligim⁹ h̃ tẽpatũ solũ de 2° mõ eq̃litatis: sꝫ cũ latitudie: ꝛ iõ ẽt in lõgitudie ꝛ magnitudie tẽpati pulsus ꝛ alijs drĩjs dare ẽ latitudinẽ quãdã. Ex q̃ pꝫ ꝓꝫ Aui. mẽtẽ nõ dici pulsũ absolute lõgũ nisi lõgiorẽ pulsu tẽpati. ꝛ dicũt cõiter doctores ꝙ magnitudo diastoles attẽdit̃ penes trãsitionẽ termini nãlis i dilatatiõe. Et silr̃ magnitudo sistoles penes trãsitionẽ termini nãl'i ꝯstrictiõe ꝛ nõ penes spaciũ ptrãsitũ a pietib⁹ arterie. Sꝫ de his videbit̃ ifra ꝛc̃.

Gal. idẽ in li. de drĩjs pulsuũ ꝛ in introductorio cõmẽto eius. ¶ Cõpositaꝝ ꝟo ex his simplicib⁹ q̃dã sũt q̃ nomẽ habẽt: ꝛ q̃dã q̃ noĩe carẽt. Jlle. n. q in lõgitudine ꝛ altitudie ꝛ latitudie est augmẽtat⁹ vocat̃ magn⁹: ꝛ q in his oĩb⁹ ẽ diminut⁹ vocat̃ puus: ꝛ q iter eos existit tẽpatus. Qui ꝟo i latitudie ꝛ altitudie ẽ augmẽtat⁹ vocat̃ grossus: ꝛ q i eis est minutus dr̃ subtilis: ꝛ q est inter eos est eq̃lis.

¶ Determinat de spẽb⁹ cõpositis. Et dicit pmo ꝙ cõpositarũ dispõnũ pulsus in q̃titate q̃dã sunt carẽtes noĩe sicut q est lõgus ꝛ altus: q̃dã aũt sunt q̃ habẽt noĩa sicut ille q augmẽtatus est in trib⁹ diametris. s. lõgitudine: latitudine ꝛ ꝓfunditate: ꝛ vocat̃ magn⁹: ꝛ puus est sibi ꝯ̃rius ꝛ altus ꝛ latus vocat̃ grossus: ꝛ subtilis est sibi contrarius.

l ¶ Ubi no. ꝙ iuxta mẽtẽ Ga. i libello de drĩjs pulsuũ nõ debem⁹ pulsuꝫ augmẽtatũ solũ in vna diametro dicẽ magnũ absolute: sꝫ ꝓꝫ diametri rõnẽ dicet̃ aut lõg⁹ aut lat⁹ aut altus. Et magn⁹ absolute dꝫ in q̃lꝫ haꝝ excedẽ tẽpatũ: ita ꝙ pulsus eq̃lis tẽpato in alijs diametris. s. alt⁹ nõ ẽ magn⁹: sꝫ denoiand⁹ alt⁹. ¶ Aliũ ꝟo moduꝫ q̃dã dicũt ꝙ pulsus est magn⁹ q in oĩb⁹ diametris excedit tẽpatũ aut actual'r aut equalẽter: ita ꝙ pulsuꝫ in vna diametro excedentẽ tẽpatũ actual'r ita ꝙ cõputatis oĩb⁹ tãtus ẽ vt valeat i quãtitate pulsuꝫ maiorẽ tẽpato in aliquãto excessu dicũt illũ magnũ absolute. Et ad hũc itellectũ dicũt hic Aui. fuisse locutuꝫ.

¶ Utrũ sint tm̃ decem genera pulsuum. Q. õ. xj.

Primuꝫ dubiuꝫ. Circa p̃sentẽ partẽ cadũt aliq̃ dubia: q2 nõ vident̃ esse tm̃ decẽ gñia pulsuũ. Prio: q2 Auer. 4. colliget ñ nũerat nisi. 7. Scõo aui. dic̃ ꝙ ẽ necẽriũ ꝙ faciãt ea nouẽ.

¶ Utrũ sint nouẽ spẽs pulsus simplicis. Q. õ. xij.

2ᵐ dubiũ Secũdũ dubiũ. q2 nõ vr̃ ꝙ sint nouẽ spẽs p'lsus simplicis: cũ null⁹ sit pulsus q non ꝯtineat̃ sub aliq̃ spẽrũ cõpositarũ supius noiataꝝ: vt cõstat calculanti.

¶ Utrũ pulsus sit lõgus: alt⁹: latus respcũ tẽpati. Q. õ. xiij.

3ᵐ dubiũ Tertiũ dubiũ: q2 si pulsus nõ est lõgus aut alt⁹ aut latus nisi excedat tẽpatũ in aliq̃ diametroꝝ: seqtur ꝙ si. a. pulsus ẽ maior. b. ꝙ eꝫ. b. sit minor. a. q2 stat cuꝫ añcedente ꝙ. b. nõ sit paruus. seqt̃ scõo ꝙ penes recessum a nãli termino magnitudis attenderet̃ magnitudo: ꝛ sic sequit̃ ꝙ in infinitũ maior tẽperato eẽt aliq̃s pulsus finitus: queadmodũ seqtur ꝙ infinite paꝝ magn⁹ est aliq̃s pulsus maior tẽpato q2 infinite paꝝ aliq̃s talis excedit tẽperatũ.

¶ Utꝝ sistoles nõ dicat̃ magna: q2 nõ ẽ lata: nec alta. q. xiiij

4ᵐ duᵐ. Quartũ dubiũ: seqt̃ ꝙ sistoles nõ diceret̃ magna: q2 nõ lata nec alta. Nã si ẽ lata aut dꝫ ꝓꝫ latitudinẽ quã hꝫ in pn° ꝯ̃strictionis: ꝛ h̃ nõ: aut penes latitudinẽ quã hꝫ in fine ꝯstrictionis: ꝛ hoc nõ: q2 quãto esset maior tanto esset strictior. ꝛ ita de altitudine constat.

¶ Utꝝ det̃ pulsus: q nec ẽ pu⁹: nec magn⁹ nec meᶜʳⁱˢ. q. xv.

5ᵐ dubiũ Quintũ dubiũ vr̃ ꝙ si pulsus ẽ magn⁹ rõne supradicta ꝙ aliq̃s ẽ pulsuꝫ q nec ẽ pu⁹ nec magn⁹: nec mediocris: vt puta lõgus ꝛ strictus aut longus tm̃.

¶ Ad hec dubia r̃ndet̃. ad pᵐ d2 ꝙ in v̄itate gñia pulsuum sunt nouẽ vt Aui. inuit: q̃ũ vnũ nõ per se sub alio ꝯtinet̃ ꝛ sufficiẽtiã dixim⁹ ꝓus. Gal. ãt in libello de drĩjs pulsuũ posuit ea decẽ ad maiorẽ expressionẽ modoꝝ diuersitatis: vñ posuit ordiatũ ꝛ iordiatũ aliõ gen⁹. Auer. ãt nõ nũerat nisi gñia eẽntialia ad modũ sup̃ dc̃m̃ q̃ sũt septẽ ad modũ Gal.

¶ Ad aliud d2 ꝙ nõ est in re aliq̃s pulsus q nõ sit sub aliq̃ spẽꝝ cõpositaꝝ: sꝫ tñ spẽs simᶜᵉˢ differũt a ꝯpositis: q2 stat p'lsuꝫ remanere sub eadẽ spẽ simᶜⁱˢ: ꝛ pmutari in ꝯpositis.

¶ Ad tertiũ d2 ꝙ vere ꝓm Gal. viã: ꝛ veterũ nõ est pulsus magnus aut altus vel longus absolute nisi excedẽs tẽperatũ. Et cõcedit̃ scõo ꝙ ꝓm locutiones medicoꝝ ad hoc ꝙ vnus pulsus dicat̃ maior altero nõ requirit̃ alteꝝ eoꝝ: aut vtrũqꝫ esse magnũ: sꝫ sufficit ꝙ vterqꝫ est quãtus. Et vnus eoꝝ est puus alter magnus: aut vnus tẽperatus: ꝛ ali⁹ magnus: aut si vterqꝫ est paruus vnus est minor alio: aut si est magnus vnus est maior alio. Si quis tamẽ vellet vocare pulsum magnũ modo dictũ ꝛ sequi ꝓprietatẽ sermonis nõ dicet aliquẽ esse pulsuꝫ maiorẽ tẽperato. Et concedet pbabiliter ꝙ infinite parũ magn⁹ est aliq̃s pulsus supra tẽperatũ: sꝫ nõ ꝙ infinite maior eẽt tẽperato aliq̃s pulsus.

¶ Ad q̃rtũ d2 ꝙ sistoles est alta ꝛ nõ ꝓꝫ latitudinẽ arterie in pn° ꝯ̃strictiõis nec ꝓꝫ ei⁹ latitudinẽ in fine: sꝫ ꝓꝫ ꝙ trãsit ꝯstringẽdo se i latituᵐᵉ terminũ tẽpate sistolis. ꝛ ita i altiᵐᵉ.

¶ Ad vltimũ d2 ꝙ apud Gal. ꝯ̃ña est cõcedenda: vt pꝫ in affo. penul. 2. pticule. Jn magnitudine corpis ꝛc̃.

¶ Generis ãt qd ex q̃litate percussionis vene in digitos sumptũ est: tres sunt spẽs: fortis: ꝛ ipse est q apud diastolem tactui resistit: ꝛ debilis qui est ei oppositus. ꝛ equalis qui est inter eos.

¶ Hic exequit̃ de scõo genere dicens ꝙ in gñe qd sumitur ex qualitate percussionis vene in digitos sunt tres sensus: scilicet fortis: debilis: ꝛ mediocris. Et fortis est ille pulsus qui apud diastolẽ resistit tactui: sed debilis est illi contrarius: ꝛ inter eos est mediocris.

¶ Cõsidera igit̃ pmo: vt dicit Gal. in de pulsuũ differẽtia: ꝙ in iudicio pulsus fortis sepe medicus erat. nã pulsuꝫ magnũ putat fortẽ: q2 magnus est motus: ꝛ putat pulsuꝫ altũ fortẽ: q2 multũ eleuat arteriã ꝛ pulsuꝫ durũ putat fortẽ: q2 multũ resistit cõprimẽti. Sꝫ vere ille d2 fortis pulsus q ex ṽtutis fortitudie hora eleuatiõis arterie resistit tactui: mõstat ṽtutẽ eleuare arteriã. ꝛ tñ debiliter respcũ tẽperati: sic si puer nitat̃ manũ suã leuare sup mẽsaꝫ velociter vt q̃rtu or: ꝛ per pedale erit motus magnus velox. Sed si bos nitat̃ caput eleuare per q̃rtam pedis ꝛ velociter vt duo erit minor ꝛ tardior: sꝫ pueri motus erit debilior motu bouis. Nã manu tua faciliter poteris eleuationẽ manus pueri deprimere: sed nõ ita caput bouis. Et ita medic⁹ dꝫ cũ diligẽtia hec cõsiderare: ꝛ ex multo vsu tangẽdi. Jn duro aũt cõprehendit̃ arterie durities modo infra dicẽdo. ¶ Ex quo pꝫ. ꝙ hoc genus sumit̃ ex q̃litate percussionis vene in digitos: q2 etiã fortius pcutit digitũ pulsus fortis q̃ꝫ debilis: esto ꝙ aliq̃ñ tardi⁹ ꝛ min⁹ sicut si musca velocissime volãdo pcutiat faciẽ tuã: ꝛ equus ambulãdo cũ suo capite obuiet tuo: fortior. n. erit equi pcussio lꝫ mot⁹ esset minor.

¶ No. scõo hũc locũ dupl'r exponi. Uno mõ apud Dinũ: ꝙ ita absolute intelligat̃ vt iacet littera. Sꝫ per mediocrẽ nõ intelligim⁹ i. lũ q dispõni mediocri corporis est cõueniens. Sed illuꝫ q est medius inter extremã debilitatẽ ꝛ extremã fortitudinẽ: ꝛ h̃ nõ est pulsus tẽperati corporis vt infra dicet̃. ¶ Alius est Marsilij modus exponedi q innuit ꝙ fortitudo in pulsu est duoꝝ modoꝝ. Nã aliqua est fortitudo vera ꝛ perseuerãs: ꝛ ista est illa q̃ correspõdet mediocri cõplexioni: ꝛ respectu istius nõ intẽdit Auic. hic ꝙ aliquis pulsus sit mediocris. Et de hoc intendit infra. ca. de pulsu nãli. Alia est ficta ꝛ nõ perseuerãs: ꝛ de hac contingit aliquã esse extremã: ꝛ hoc modo loq̃tur hic.

n ¶ No. tertio ꝙ sistoles etiã põt cõprehẽdi fortis q̃nqꝫ arteria nõ existente dura. nõ tñ hora sistoles faciliter comprimitur digito: sed q2 hoc est difficillimũ: ideo Auic. hoc tacuit: lꝫ sit ita fortitudo in sistole sicut in diastole.

¶ Generis quoq; qd ex tēpore cuiusq; motionis sumptū est: tres sunt spēs velox ⁊ est q motū in breui tēpore cōplet: ⁊ tardus ei ɔtrarius: ⁊ equalis inter eos existens.

¶ Ponit hic spēs in tertio gn̄e. s. in gn̄e qd sumit ex tpe mēsurante motū. Et dicit q in h' ēt gn̄e sunt tres spēs. vna est pulsus velox: ⁊ est ille q in breui tpe cōplet motū suū ⁊ tardus: ⁊ hic est ille q motū in multo tpe cōplet. Et mediocris q medio mō se hz. ¶ Ubi nota hūc locū dupl'r intelligi. qdā. n. absolute intelligūt vt hic dr̄ q velocitas pulsus attēdit penes puitatē tpis mēsurantis motū: ⁊ tarditas penes magnitudinē siue mot' ille fiat sup magno spacio siue super puo. ⁊ sm hūc modū cōcedūt q. a. pulsus est velocior. b. pulsu: tn̄. b. pulsus ē velocior mot' q̄z. a. pulsus puta vbi a. pulsus ɔpleret motū suū i medietate hore: ⁊. b. in duab' tertijs hore sz in duplo plus de spacio describeret: nunc. n. pz ɔcl'o intelligēti. ¶ Scd̄s āt mod' exponēdi est q velox pulsus ē ille cui' mot' cōplet in tpe puo nō absolute: sz motus supra eq̄le spatiū. Nā mot' velocitas attēdit penes puitatē tpis mēsurātis motū nō absolute: sz in cōparatione ad spaciū. Et sm hāc viā nō esset cōcedēda ɔcl'o dicta. Et hec scd̄a iudicio meo est verior ⁊ magis ad mentē doctor.

A ¶ Nota scd̄o: q sicut apud medicum nō dicit pulsus magnus nisi excedēs in magnitudine tēperatum. Ita nō dicit pulsus velox nisi excedēs in velocitate tēperatū. Et tu super hoc funda cōclusiones que pportionabiliter eliciunt hic: sicut supra cū de magnitudine loquebamur.

¶ Generis vero qd ex essentia instrumēti sumit tres sunt spēs: mollis q est recipiens reditū ad interiora: ⁊ cōpressionez facile: ⁊ durus q est ei cōtrarius. ⁊ inter eos est mediocris.

¶ Nūc declarat spēs sub gn̄e sumpto ab essentia instr̄i sub quo gn̄e ēt ɔtinent spēs tres vna est pulsus mollis. Et hic est cū pulsus. pp̄ter arterie molliciē faciliter recipit cōpressionē ad intra. Alia est pulsus durus ⁊ est ɔ̄rius huic. Alia etiā est pulsus mediocris qui modo mediocri se hz.

B ¶ Ubi nota. dupl'r resistere arteriā cōprimēti. Uno mō ratione fortitudinis eleuatiōis vt in pulsu forti dictū est. Alio mō rōne duritiei arterie. ¶ Hic intelligim' de scd̄a resistentia. Nā p' cū solū est cū hac resistētia: sed cū forti pcussione vbi scd̄am nō opz esse cū forti pcussione opz igit medicum assuescere in tactu. Et illū pulsum cui' arteria cū pcutit vr̄ ad modū carnis dicere mollē. Illū aūt citius ad modū corrigie tense vr̄ dicere durū: vt Gal. in introductorio dixit.

¶ Generis aūt qd ē sumptū ex eo qd ɔtinet tres sunt species. Plenus ⁊ ipse est q sentitur sicut si in eius foramine esset humor implēs de quo sollicitan̄. est vt pure euacuet: ⁊ vacuus ei ɔ̄rius ⁊ inter eos mediocris.

¶ Hic determinat de spēbus quinti generis dicēs: q in hoc genere qd sumit a dispōne eius qd continet in arteria sunt tres spēs. s. plenus: vacuus: ⁊ mediocris. Plenus est ille q sentit ac si in foramine. i. in cōcauitate esset humor replēs. ¶ Et de hoc humore sollicitandū est vt pure euacuet. Uacuus aūt est ei ɔ̄rius ⁊ medius est inter eos.

C ¶ Ubi no. q in arteria qn̄ dilatat qn̄q; apparet esse ad tactū plenitudo rei hūoralis: q2 in ea cōprehēdit multa res grossa. Et qn̄q; appet plenitudo rei aeree cognoscit dr̄ia ista tactu sic̄ vesica plene aere ⁊ plena aq̄ discernūt: sz igit nō det vacuū aeri: sz semp pulsus ⁊ arteria sit plena: tn̄ nō semp est plena corpe sensibili in eo ad modū hūoris. Et de hac plenitudine loqtur Aui. ⁊ de vacuitate opposita.

¶ No. scd̄o q hec plenitudo debet euacuari pure. i. ita vt purificetur arteria a tali plenitudine: q2 repletio in arterijs est deterior pp̄ter caloris fortitudinē: ⁊ est periculū. suffocationis: dz etiā cito euacuari pp̄ter periculū. ⁊ ideo sollicitandum est de eo vt pure euacuetur.

¶ Et generis q̄dē qd ex suo tactu sumptum est: tres sunt species: calidus: ⁊ fridus: ⁊ tēperat'.

¶ Exēplificat de spēb' sexti gn̄is dicēs: q in h' gn̄e, sunt tres species. s. calid': fridus: ⁊ mediocris. Et hi sunt noti.

¶ Generis v̄o qd est sumptū ex tpe q̄etis spēs sunt tres. Freq̄ns ⁊ ipse est in quo tp̄s sensatuz qd existit inter duas pcussiōes est breue: q ēt vocat ɔn̄s ⁊ spissus: ⁊ ei ɔ̄rius rarus q ēt dr̄ laxus ⁊ resolut' ⁊ inter eos mediocris: ⁊ hoc q̄dē tp̄s est sm qd ex sistole cognoscit. Si v̄o sistole nullo modo cognita fuerit erit tp̄s qd inter omnes duas diastoles continuat. ⁊ si ipsa cognita fuerit erit sm duo tēpora duorum extremor.

¶ Determinat de septimo gn̄e dicēs. In gn̄e sumpto ex tempore cuiusq; q̄etis sunt tres spēs. s. frequēs: ⁊ est ille i quo tp̄s sensatū inter duos mot' est breue: ⁊ h' vocat ēt spissus ⁊ ei ɔ̄rius q vocat lassus ⁊ resolutus ⁊ mediocris. Dicit secūdo: q hoc tp̄s sensatū inter duos mot' est duob' modis diuersuz apud tangētē sm q tangēs pcipit sistolē aut non pcipit. Nā in eo q nō pcipit sistolē totū tēpus est inter vnā pcussionē ⁊ reliquaz siue inter duas diastoles. ita q si hoc tēpus est magnū pulsus est rarus apud nō pcipientē sistolē: ⁊ si tēpus est paruū pulsus est spissus. Si aūt qs cognouerit sistolē: tunc pulsus dr̄ spissus aut rarus sm duo tēpora duarum quietū in pulsu perceptarum.

D ¶ No. igit p grossis medicis drīam inter pulsum velocē ⁊ spissuz. Nā pulsus dr̄ velox rōne puitatis tpis in quo est motus. ⁊ dr̄ spissus rōne puitatis tpis q̄etis. nā formicam tarde ambulātē ad locū: ⁊ ab illo cito recedētē dicim' frequēter redire. Sed irundinē velociter volantē ⁊ multū in nido q̄escentē dicim' raro redire. Et tu ex isto potes ostendere q possibile est vnū pulsum esse alio multū frequētiorē: ⁊ tn̄ in eodē tpe multuz paucioribus vicib' pulsantē. vbi nō obstāte puitate tpor q̄etis tpa mot' sūt multū maiora.

Quib' pul. velox a spisso differat.

E ¶ No. scd̄o q nō incōuenit vnū ⁊ eūdē pulsum apud vnū tāgētē esse rarū: ⁊ apud aliū eē frequētē. vbi. n. totū tp̄s inter duas sistoles sit mai' tēperato p. a. sz tp̄s sistolis sit maius sistole mediocri plusq; per. a. verificat ɔcl'o de duob': quor vnus percipiat sistolem: alius non percipiat.

¶ Gen' v̄o qd ē sumptū ex eq̄litate ⁊ diuersitate est aut eq̄le aut diuersuz. s. ineq̄le. ⁊ h' q̄dē ē p cōpationē sil'itudis: aut dissil'itudis pulsuū: aut ptiū vni' pulsus aut vni' ptis pulsus in qnq; reb' magnitudie ⁊ puitate: aut fortitudie ⁊ debilitate ⁊ velocitate ⁊ tarditate: spissitudie. aut raritate duritie ⁊ mollitie: dōec ɔtigit q vn' pulsus est postrem' sue diastoles: citi' pp vehemētē calorē aut ɔ̄bilior pp ɔ̄bilitatē. Qr si volueris dilatabis smonē ⁊ ɔsiderabis i eq̄litate ⁊ diuersitate i trib' gn̄ib' p̄dictis alias ptes: sz ɔsiderationū fortitudo ad istas reducta ē. Pulsus v̄o eq̄lis absolute ē ille q i oīb' ē eq̄l' q si in aliq̄ eor solo fuerit eq̄lis eo solo dicet eq̄lis: sicut si diceremus eq̄lē i v̄tute aut eq̄lē in velocitate. ⁊ sil'r diuersus ē ille q nō est eq̄lis aut absolute aut in aliqua re.

¶ Nūc notificat octaui gn̄is spēs. Et dicit q̄ttuor. Primū est ꝙ in h̄ gn̄e sunt due spēs. p̄ͤ .s. eq̄lis ⁊ diuersus. Dicit 2° ꝙ illa eq̄litas vl' diuersitas est ꝑ cōpationē silitudis ⁊ dissimilitudis aut pluriū pulsuū adiuicē aut pluriū ptiū vni⁹ pulsus aut vni⁹ ptis vni⁹ pulsus. Et h̄ in .5. reb⁹ .s. aut i magnitudine ⁊ puitate: aut in fortitudie ⁊ debilitate: aut in velocitate ⁊ tarditate: aut i freq̄ntia ⁊ raritate: aut duritie ⁊ mollitie. Et h̄ ꝙ dr̄ ꝯsideratᷣ cōparatio silitudis in vna pte vni⁹ pulsus. ⁊ iō q2 ista ꝯsiderantᷣ donec pueniatᷣ ad cognoscendū ꝙ ꝯtingit ꝙ vnius pulsus ⁊ vnius ptis eiusdē est extremū sue diastoles citius pp vehemētē necessitatē aut debilius ꝓpter superuenientē debilitatē. Dicit tertio ꝙ si tu volueris dilatabis sermonē ⁊ ꝯsiderabis in eq̄litate ⁊ diuersitate in illis trib⁹ generib⁹ dictis alias ptes. Sed tn̄ fortitudo ꝯsiderationū ad istas reducitᷣ. Dicit q̄rto: ꝙ pulsus eq̄lis absolute est ille q in oib⁹ p̄dictis est eq̄lis. Et si in aliq̊ istoꝝ fuerit eq̄lis solūmō: tūc in eo solūmō dicetᷣ eq̄lis: vt si diceremꝰ eq̄lē in v̄tute aut eq̄lē in velocitate. Et silr̄ diuersus pulsus est q nō est eq̄lis aut absolute aut in aliqua re.

F ¶ Circa p̄ᵐ attēde ꝙ in respcū eq̄litatis nō ponuntᷣ in pulsu duo extrema diuersaꝝ denoiationū: s3 vnū .s. diuersitas simpl'r: semp.n. diuersitas in suscipiēte dispōnem magis ⁊ minus est per hoc ꝙ in vno est plus. ⁊ in alio est minus; ⁊ ideo in omni ineq̄litate est plus ⁊ minus.

G ¶ No. circa vnū dictū ꝙ pulsus dr̄ diuersus ⁊ eq̄lis ꝑ cōparationē alioꝝ in pulsu inuētoꝝ. ⁊ h̄ trib⁹ modis: vn⁹ cōparādo vnū pulsu3 alteri pulsui. scd̄o cōparando diuersas ptes eiusdē pulsus adinuicē. tertio cōpando vnā ptē vni⁹ pulsus sibiipsi q̄ ad diuersa in ea. Exēplū p̄mi: sicut si cōparemꝰ diastolē vnā alteri diastoli. Exēplū scd̄i: sicut si cōparemꝰ ptē vni⁹ diastolis q̄ corrn̄det vni digito alteri parti q̄ corrn̄det alteri digito. Exēplū tertij: sicut si cōparemꝰ vnā ptem diastolis sub vno digito sibimet quo ad p̄ᵐ ⁊ finē. Ea igitᷣ q̄ cōparātur in pulsus eq̄litate vel diuersitate: aut sunt diuersi motꝰ aut diuerse ptes eiusdē pulsus corrn̄dētes diuersis digitis aut vna ps vni⁹ pulsus: s3 scd̄3 diuersa ei⁹ tpa. Ex qb⁹ collige simul ēt cū his q̄ dicuntᷣ infra in capl'o seq̄nti: ꝙ nō denoiatᷣ pulsus diuersus ex cōparatione sistolis ad diastolē vel tēporis q̄etis ad tēpus motus vel tēpoꝝ quietis adinuice3.

¶ No. scd̄o circa hoc ꝙ illa in quib⁹ hec cōparantᷣ dicēdo pulsu3 eq̄lē vel diuersum sunt spēs qnq3 geneꝝ nominatorum in textu: l3 in alijs etiā possint cōparari vt infra dicetᷣ.

¶ No. 3° ꝙ illa ps donec ꝯtingit ꝙ vn⁹ pulsus ⁊c̄. p̄t exponi duob⁹ modis. vn⁹ est ꝙ vn⁹ pulsus postremꝰ .i. sequens aliū sue diastoles .i. in sua diastole est citi⁹ .i. velocior pp vehemētē calorē aut debilior pp v̄tutis debilitatē. Et ista ps est exēplificatio p̄ͤ .s. cōpationis pluriū pulsuū adiuicē scd̄o mō pōt itelligi ꝙ sit exēplū diuersi pulsus in vna pte vnius pulsus. Et sensus ē iste. Donec ꝯtingit .i. sic̄ ꝯtingit ꝙ vnus pulsus est postremꝰ sue diastoles citior .i. velocior pp vehemētiā caltatis aut debilior pp debilitatē: ⁊ h̄ scd̄m plus mihi placet. Nā harū diuersitatū maneries habebis ifra.

¶ Circa tertiū dictū ꝯsidera ꝙ dupl'r pōt exponi. vno mō cōparando ad id qd̄ imediate est dictū .s. donec ꝯtingit ⁊c̄. Et erit sensus ꝙ si tu volueris dilatare sermonē in exēplis potes ꝯsiderare alias ptes .i. alias ꝯsideratiōes in trib⁹ dictis gn̄ib⁹ supple de qb⁹ nō est exēplificatū de velocitate ⁊ de fortitudine ⁊ nō de quātitate aut freq̄ntia aut duritie. ⁊ iō in istis trib⁹ gn̄ib⁹ p̄dictis poteris ēt exēplificare. ¶ Secūdo pōt itelligi ꝙ dicit de gn̄ib⁹ in qb⁹ ꝯsideratᷣ eq̄litas ⁊ diuersitas. Et erit sensus ꝙ si tu voles poteris considerare alias ptes .i. alios modos cōparationū in trib⁹ dictis gn̄ibus alijs ab istis qnq3. Nā supra noiata fuerūt decē gn̄a: ⁊ in isto octauo nō cadit cōpatio vt dicatᷣ pulsus eq̄lis aut diuersus. Nec in .9. qd̄ sub isto .8. ꝯtinetᷣ. g̊ restat ꝙ solū pōt cadere i .8. gn̄ib⁹ ista cōparatio de qb⁹ fuerūt noiata qnq3 ⁊ iō tria remāserūt in qb⁹ poteris dilatare s̄monē .s. calid⁹ ⁊ frid⁹ ⁊c̄. plen⁹ ⁊ vacu⁹ ⁊ pōdus: ⁊ hāc scd̄a3 puto v̄iorē.

¶ Ex quarto aūt dicto potes cōprehendere ꝙ stat aliquē esse pulsu3 q nec absolute ē eq̄lis nec absolute ē diuersus.

¶ Circa oia tn̄ attēde ꝙ in pulsu eq̄li nō op3 equali ptes eiusdē pulsus inuicē: ita ꝙ tēpora q̄etis sint eq̄lia vel velocitates duoꝝ motuū sint eq̄les. Na3 in rei v̄itate vt sumitᷣ ex Gal. in libello de vtilitate pulsus q̄es seq̄ns ꝯstrictionē est diuturnior q̄3 q̄es seq̄ns dilatationē i nāli dispōne sic̄ in anhelitu māifestū ē. ¶ Ex q̊ seqtᷣ ꝯ Jacobū circa hūc locū nō v̄e dixisse pulsum cui⁹ vna q̄es nō ē alteri eq̄lis eē diuersu3. fundatᷣ āt sup h̄ ꝙ cū Aui. dic̄ ꝙ pl'sus ē diuersus ex cōparatiōe silitudis aut dissimilitudis ptiū vni⁹ pulsus: h̄ nō pōt intelligi nisi q̄etē ad q̄etē cōparādo aut sistolē ⁊ diastolē qd̄ fundamētū est fallax cū ptes diuersas vni⁹ pulsus dicat Aui. ptes eiusdē diastolis diuersis digitis corrn̄dētes: vt p3 seq̄nti cap. ¶ Et tu ex h̄ vides solutionē quorūdā falsorū sophismatū. puta ꝙ in q̄l3 lapsa ꝯpl'one simplici alijs deductis eēt pl'sus diuersus vt in hūida tm̄ est maior sistoles q̄3 diastoles ⁊ in calida tm̄ maior diastoles q̄3 sistoles: nā ꝯstat ex dictis ꝙ ista ineq̄litas nō facit pulsu3 diuersu3.

¶ Gen⁹ aūt qd̄ ex ordinatione ⁊ inordinatiōe sūptū est duas h3 spēs: diuerse ordiatus: ⁊ diuerse iordinatꝰ. Ordinatꝰ āt ē ille cui⁹ diuersitas h3 ordinē ꝯseruatū sup quē trāsit. ⁊ est h3 duos modos: aut ordiatꝰ absolute: ⁊ est cū totū illd̄ qd̄ ex eo ꝓuenit nō h3 nisi tm̄ diuersitatē vna3. aut ordinatꝰ q est ꝓp̄e: ⁊ ip̄e ē qui h3 duas diuersitates aut pl'es sicut si ibi eēt circulus ⁊ ali⁹ circulus ab eo diuersus: s3 ābo ad suū redirēt ordinē: sic̄ si eēt vn⁹ circulꝰ. ⁊ iordinatus ē q est ei ꝯ̄ri⁹. Cūq3 certificaueris inuenies ꝙ hoc decimū genus est sicut eēt noui generis species intrās sub ineq̄li.

¶ Declarat nonū gen⁹ dicēs ꝙ in h̄ gn̄e sunt due spēs: vna ē ordinatꝰ. Alia ē pulsus iordinatꝰ. Dicit scd̄o ⁊ ille est ordinatus cui⁹ diuersitas h3 ordinē cōseruatū sup quē trāsit: ⁊ h̄ ē duob⁹ modis: vn⁹ ē vt pulsus dicatᷣ absolute ordinatꝰ qn̄ .s. non h3 diuersitatē vnā: aut est ordinatꝰ cū h3 duas diuersitates vel plures sicut si eēt circulus aut ali⁹ circulꝰ diuersus a prio ita ꝙ ambo ad suū ordinē redirēt: inordinatus aūt est ei ꝯ̄rius. Dicit tertio si bn̄ ꝯsiderabis inuenies ꝙ h̄ decimū genus est sicut spēs noni intrans sub eq̄li: siue diuerso. Dr̄ aūt decimū nō Auic. narratione: sed Gal. ⁊ tu ex h̄ collige ꝙ ois pulsus ordinatꝰ ē ineq̄lis: ⁊ iō est abusio in locutiōe cū medici grossi pulsu3 eq̄lē vocant ordinatu3.

¶ Debes aūt scire ꝙ in pulsu reperitᷣ nā musice: qm̄ queadmodū ars musice cōpletᷣ ꝑ adiūctionē sonoꝝ s̄3 ꝓportionē cōitantē eos īter acuitatē ⁊ grauitatē ꝑ circulos casuū ⁊ tēporu3 q sunt inter eoꝝ ꝑcussiōes: sic est dispō pulsus q2 ꝓportio suorū tēporū in velocitate ⁊ spissitudie ⁊ debilitate ⁊ in quātitate ē sicut ꝓportio adiūctiōis ei⁹. ⁊ queadmodū tp̄s feriēdi ⁊ quātitas sonoꝝ est cū sunt ꝯueniētia: ⁊ est cū nō sunt ꝯueniētia. silr̄ est cu3 ibi diuersitates sunt ordinate: ⁊ est cū sunt inordinate. ⁊ ꝓportio ēt dispōnū pulsus in fortitudine ⁊ debilitate: ⁊ in quātitate est cu3 est ꝯueniēs ⁊ est cum nō: imo diuersa est: ⁊ hic q̄dē est egrediens a genere cōsiderandi ordinem.

¶ Hic exequit̄ de vltio gn̄e. Et diuidit̄ in duas ptes. p̄ ponit q̄dā p̄ambula. scd̄o de gn̄e sumpto ex pōdere. ibi scd̄a (Gale. vō q̄ ex pōdere.) Pria diuidit̄ in tres ptes. Nā p̄ ostendit̄ q̄ in pulsu reperit̄ nā musice. scd̄o oñdit q̄ sunt pportiones musicales q̄s dicit Gal. sentiri posse in pulsu. 3° ostēdit q̄ ipse credit de istis sensib⁹ cōprehēsibilib⁹. scd̄a ibi (Gal. gdē) 3ª ibi. (Ego vō.) ¶ De p̄ª igit̄ pte p̄ pponit q̄ intēdit dicēs q̄ tu debes scire q̄ in pulsu reperit̄ nā musice. Dicit scd̄o q̄ h̄ est isto mō: q̄ sicut ars musice cōplet̄ p mixtionē sonoꝝ cū debita pportiōe inter acuitatē ⁊ grauitatē eoꝝ p circulos casuū tēpoꝝ q̄ sunt inter pcussiones: silis est dispō in pulsu: q̄ pportio suoꝝ tēpoꝝ mot⁹ in velocitate ⁊ spissitudine est sicut pportio sonoꝝ in musica: ⁊ pportio illoꝝ tēpoꝝ mot⁹ in quātitate ⁊ in fortitudine ⁊ debilitate est sicut pportio acuitatis ⁊ grauitatis adiunctoꝝ in musica. Et ēt quēadmodū ꝯtingit q̄ pulsus feriēdi vel pcutiēdi instr̄m musicale ⁊ q̄titas sonoꝝ sūt qñq̄ ꝯueniētes ad ꝯsonātiā: ⁊ qñq̄ incōueniētes: ita ꝯtingit i pulsu q̄ aliq̄n ille diuersitates sint ordiate ⁊ aliq̄n nō: ⁊ ēt pportio dispōnū pulsus in fortitudine ⁊ debilitate: ⁊ in q̄titate est ꝯueniens ēt corpis dispōni: ⁊ qñq̄ nō: sꝫ est diuersa ab ista q̄ est ꝯueniēs corpi: ⁊ ꝯstat q̄ ꝯsideratio de partibus pulsus s̄m quē ipsuꝫ sub dicta rōne cognoscim⁹ ē egrediēs a gn̄e ꝯsiderādi ordinē.

A ¶ Circa p̄ᵐ attēde q̄ in pulsu repiri nāꝫ musice itelligit̄ q̄

Quid in pulsu repiunt̄ dispōnes a medico ꝯsiderāde siles dispō

musica. nib⁹ reptis i ꝯsonātijs ⁊ tonis q̄ ꝯsiderāde sunt a musico.

B ¶ No. scd̄o q̄ musica est vis vel facultas dr̄ias sonoꝝ vel vocū sensibili rōne ppendens. ⁊ ita a Boetio describit̄. Sꝫ ab Ysidoro. 3. ethimologiarū describit̄ q̄ musica est peritia modulationis cantu sonoq̄ cōsistēs. Ponit̄ aūt cōiter

Musica triplex. triplex musica: mūdana: hūana ⁊ organica. Mundana est debita habitudo ptium mūdū ꝯstituētiū ⁊ maxie p̄ncipaliū vt in celis. Hūana aūt est debita pportio ptiū ⁊ v̄tutuꝫ corpis hūani. Organica aūt est illa quā descripsimus.

C ¶ Nota 3° q̄sdā diuersas voces nāliter talē habere pportionē: vt inde nāliter sensus hūanus delectet̄. ⁊ ille dicunt̄ cōsonātie ⁊ illaꝝ vocū aggregatio dr̄ ꝯsonantia. Quasdā aūt nālr̄ aptas ad faciēdū tristitias in auditu: vel saltē non delectare: ⁊ istaꝝ aggregatio dr̄ dissonātia. Itē ēt cōtingit in pulsu q̄ q̄dā sunt suaꝝ ptiū pportiōes q̄ sunt ꝯueniētes ⁊ q̄dā sunt q̄ sunt discōuenientes: ⁊ ita in pulsu reperit̄ nā musice. ¶ Circa scd̄m dictū ꝯsidera vt dicit Dyn⁹ q̄ Aui. vult ostēdere silitudinē dispōnū pulsus cū dispōnib⁹ cōsiderādis a musico. Et dicit p̄ q̄ musica cōplet̄. i. attingit fineꝫ per ꝯiunctionē sonoꝝ s̄m pportionē comitātē eos in acuitate ⁊ grauitate: ⁊ supple in magnitudine ⁊ puitate eoꝝ: ⁊ cū hoc p debitos circulos casuū tēpoꝝ q̄ sunt iter eoꝝ percussiōes: p q̄ ēt vult q̄ itelligam⁹ ⁊ circulos tēpoꝝ mēsurātiū pcussiōes: q̄ hec ēt sunt in musica multū cōsiderāda. Dicit scd̄o q̄ silis est dispō in pulsu supple ꝯsiderāda a medico. Et h̄ declarat: q̄ pportio suoꝝ tēpoꝝ in velocitate ⁊ spissitudine. i. tēpoꝝ que cōsiderant̄ p velocitate ⁊ spissitudine: ⁊ sicut pportio sonoꝝ musice. i. tēpoꝝ consideratoꝝ in sonis. Nā tēpora ꝯsiderata in sonis musice sunt tēpora feriendi vel sonādi ⁊ tēpora q̄escendi: tempus aūt velocitatis est tp̄s motus: ⁊ tēpus spissitudinis est tp̄s q̄etis. Dicit tertio: q̄ pportio dispōnū pulsus in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ in quātitate est sicut pportio adiūctionis sonoꝝ musice. i. est sicut pportio considerata in rōne sonoꝝ vt sunt magni vel parui acuti vel graues ꝯiuncti adinuicē nō cōsiderando tp̄s mensurans. Dicit q̄rto q̄ quēadmodū in sonis de q̄b⁹ cōsiderat musica qñq̄ cōtingit q̄ pportio tēpoꝝ feriendi ⁊ quātitates sonoꝝ. i. magnitudines ⁊ acuitates qñq̄ sunt cōuenientes ⁊ qñq̄ nō: ita ꝯtingit in pulsu q̄ aliq̄n diuersitates eius. i. diuerse ptes eius sunt ordinate. i. debite. Et qñq̄ inordinate. i. indebite. ¶ Et tu hoc cōsidera q̄ duob⁹ modis pōt ꝯtingere q̄ pportio tēpoꝝ ⁊ sonoꝝ non est cōueniens. Uno mō: q̄ est talis ⁊ nullā facit cōsonātiā. Alio mō vt aliquā faciat cōsonātiā sed nō pportionatā fini quē intendit musicus vel non pportionatā auditui illius: ppter cuius delectationeꝫ musicus pulsat: vt v̄bigr̄a: alia ꝯsonantia vtendū est in tristitia funerū: alia in nuptijs: alia in bello. ¶ Silr̄ duob⁹ modis cōtingit istas dispōnes in pulsu eē discōueniētes. Uno mō: q̄ nō sunt ꝯueniētes alicui cōplexioni nāli hois. Alio mō q̄ sint cōuenientes: sed non in illo in quo inueniunt̄. ⁊ pꝫ mō q̄ consideratio istarū pportionū partiū pulsus scd̄m q̄ referunt̄ ad nām vel etatē corporis in quo est pulsus: est alia a cōsideratione ordinis. hic tam multa dixi quia textus est intricatus.

¶ Galeno aūt vr̄ q̄ id q̄ pōt sentiri ex pportionalitatibus pōderis est s̄m vnā pportionē musicaꝝ noīatarum aut nō noīataꝝ. Noīatarū vero aut s̄m pportionē totius: ⁊ qñq̄ est pportio tripli cuꝫ est pportio dupli adiuncta cū proportione addentis medietatē: ⁊ ipsa est que dr̄ proportio per qnq̄. ⁊ s̄m pportionē q̄ est p totū: ⁊ est dupla ⁊ s̄m pportionē que est per qnq̄ ⁊ est addens medietatē s̄m pportionē que est p q̄tuor: ⁊ est addens tertiā ⁊ s̄m pportionē addētem quartam postea non sentitur.

¶ Modo oñdit q̄uo Gal. dixit musicalē dispositionē in pulsu cōprehēdi. Et dicit p̄mo q̄ Gale. videt̄ q̄ illud q̄ pōt sentiri de pondere in pulsu est scd̄m viā proportionū musicalium ⁊ maxime: imo solū s̄m aliquā de. 5. dicendis. p̄ma est proportio totius ⁊. 5. ⁊ ista est in rei veritate proportio tripli. Et rō est q̄ tripla pportio est dupla pportio cui adiuncta est pportio addentis medietatē. i. pportio sexquialtera. i. tripla est cōposita ex dupla ⁊ sexq̄altera scd̄a pportio est pportio per totū: ⁊ ista est pportio dupla. tertia pportio est pportio per qnq̄: ⁊ illa est pportio addens medietatē. i. illius q̄ cōtinet totū ⁊ medietatē eius sicut tria ad duo: ⁊ vocat̄ sexq̄altera. q̄rta est pportio p q̄tuor: ⁊ ista est pportio addēs tertiā partē ⁊ vocat̄ sexq̄tertia. qnta est pportio addēs q̄rtā partē: ⁊ illa est pportio sexquiquarta.

¶ Ubi no. q̄ pportio describit̄ qnto elementoꝝ Euclidis D
q̄ est duoꝝ quātecūq̄ fuerint quātitatis certa alterius ad Quid p
alterū habitudo. Et diuidit̄ in pportionē eq̄litatis ⁊ ineq̄li portio.
tatis. Proportio aūt ineq̄litatis diuidit̄ in pportionē q̄ est pportio maioris inequalitatis: q̄ est pportio maioris quātitatis ad minorē: ⁊ pportionē minorē inequalitatis ⁊ illa est ecōtra. Proportio aūt maioris inequalitatis diuidit̄ in rōnalē ⁊ irrationalē. Rationalis est q̄ pōt in numeris inueniri. Irrōnalis aūt nō pōt vt diametri quadrati ad suā costā. Rōnalis pportio maioris ineq̄litatis diuidit̄ in multis ⁊ in superparticularē ⁊ superpartienteꝫ ⁊ multiplicem superparticularē multiplicē suppartiētē. Iste sunt qnq̄ eius spēs. ¶ Multiplex est qñ maior quātitas cōtinet minorē multis vicib⁹ adeq̄te vt dupla vel tripla. ¶ Supparticularis est qñ mai⁹ cōtinet min⁹ semel ⁊ aliquā vnā partē eius aliquotā adeq̄te sicut si cōtinet totū ⁊ medietatē eius vt se hꝫ q̄tuor ad tria q̄ cōtinet semel ⁊ tertiā ptē. ¶ Suppartiens est cū maior cōtinet minorē ⁊ aliq̄s partes aliquotas adeq̄te que tñ partes simul sumpte nō cōstituunt vnā partē aliquotā vt qnq̄ ad tria q̄. 5. continet tria ⁊ duas ptes aliquotas ⁊ nō sunt vna pars aliquota q̄ aliquotiēs sumpta adequate reddat totū. Et pꝫ que dicat̄ multiplex supparticularis: ⁊ que multiplex superpartiēs.

¶ No. scd̄o q̄ apud grecos proportio dupla in qua maius cōtinet totum bis dicit̄ diapason: q̄ est dictum per totum. Nam dia. i. per ⁊ pason totum: ⁊ iō sic dr̄ q̄ vltra minorem quātitatē cōtinet ēt eam alia vice totam minorem E

adequate. Sed proportio in qua maius continet minus semel medietatē dr̄ a nobis sexqualtera: ⁊ a grecis diapēte. Et diapēte est idē: ac si diceret per.5. ⁊ hec proportio iō sic dr̄: qr inuenit̄ in quinta corda in monacordio ad illaʒ que per quintā distat ab ea. Ista aūt in qua maius cōtinet maius semel ⁊ tertiā partē dr̄ diateseron. i. per quattuor: ⁊ hr̄: qr ista inuenit̄ in quarta chorda monacordij.

F ¶ No. vlteri⁹ ex qnto elm̄toꝝ Euclidis ꝙ qbuscunqʒ duob⁹ extremis datis interposito medio ꝓportio pͥmi ad vltimū cōponit̄ ex ꝓportione pͥmi ad scd̄m ⁊ scd̄i ad tertiū. Ex isto seqt̄ ꝙ ꝓportio tripla cōponit̄ ex ꝓportione dupla ⁊ ꝓportiōe sexqualtera. Nā capio ꝓportionē triū ad vnū: ⁊ qr extrema sunt tria ⁊ vnū interpono mediū qd̄ ē duo: ⁊ seqtur iuxta regulā dictā ꝙ ꝓportio illa cōponit̄ ex ꝓportiōe triū ad duo: ⁊ duoꝝ ad vnū. mō ꝓportio triū ad duo est ꝓportio sexqualtera: sʒ duoꝝ ad vnum est dupla: ⁊ si ꝓportio tripla est cōponenda ex ꝓportione dupla ⁊ sexqualtera. Et hec est cā q̄re ꝓportio tripli dr̄ apud grecos diapason diapente: ⁊ ab Aui. ꝓportio totius ⁊.5. Idē. n. est dicere ꝙ est ꝓportio cōposita ex dupla ⁊ sexqualtera. ¶ Et tu ꝫm hunc modū intelliges textū. Nā sentit̄ pͥmo pōdus ꝫm ꝓportionē q̄ est totius ⁊.5. ⁊ ista est ꝓportio tripli: ⁊ iō dr̄ ꝓportio tripli ꝓportio totius ⁊.5. cuʒ pro: qr ipsa est ꝓportio dupli addita. i. adiuncta cū proportione addente medietatem: ⁊ ista est proportio per.5. Reliqua sunt clara.

¶ Et ego qdē miror qūo ꝓportiōes iste ꝑ tactū discerni pn̄t: dico tn̄ ꝙ ei est facile q in gradu tāgendi consueuit ⁊ ꝓportionatur sonos ꝑ partē postq̄ʒ erit ei potentia cognoscendi musicā acqsita ⁊ cōparabit factū per notū. hō etiam iste cū suam intentionē ad pulsuʒ reduxerit hm̄ōi poterit discernere proportionis per sensum.

¶ Hic ponit Aui. qd̄ sibi vr̄ circa hāc mām. Et dicit pͦ ꝙ ipe mirat̄ qūo pn̄t ille ꝓportiōes ꝑ tactū discerni. Dicit 2° ꝙ tn̄ est facile dicere ei q ꝯsueuit in gradu tāgēdi ⁊ ꝯsueuit proportionare sonos ꝑ artē postq̄ʒ est ei acqsita poᵃ cognoscendi musicā. i. musicalia. Et ille cōparabit factū. i. ꝓportionē factā a nā in ꝓportionib⁹ pulsus ꝑ notas. i. ꝓportiōes vel notas ab eo in tāgēdo cordas. Nā iste hō cū reduxit intentionē suā ad pulsuʒ poterit discerne in eo dcās ꝓportiōes.

¶ Gen⁹ vō qd̄ ex pōdere ē sumptū est ꝑ cōparationē ꝓportiōis q̄ntitatū ꝓportionū q̄ttuor tpm q̄ sunt duob⁹ motib⁹ ⁊ duab⁹ qetib⁹. ⁊ si sensus totū hō discernere nō pōt: tn̄ est ꝑ ꝯparationē ꝓportionis q̄ntitatū ꝓportionaliuʒ tēpoꝝ diastoles ad tp̄s qd̄ ē iter duas diastoles ⁊ ad vltimū tpis in quo est motus ad tp̄s in quo est quies.

¶ Hic declarat genus sumptū ex pōdere ⁊ spēs eius: ⁊ diuiditur in quattuor partes. Primo ostendit vn̄ sumit̄ genus pōderis in pulsu. scd̄o remouet circa hāc mām vnū superfluum modū. tertio ostēdit in quo dʒ inueniri musicalis ꝓportio q̄rto enumerat spēs huius gn̄is. scd̄a ibi (Qui autē ponunt) ibi tertia (Et pōdus) ibi quarta (Et dicemus.)

¶ Dicit pͥmo ꝙ gen⁹ qd̄ sumit̄ ex pondere sumit̄ a cōparatione ꝓportionis quātitatis ꝓportionū quattuor tēporuʒ que sunt duob⁹ motibus ⁊ duab⁹ quietib⁹. Et si sensus nō pōt hoc totū discernere. s. quattuor tēporū: qr nō cognoscit sistolē: tunc erit per cōparationē ꝓportionis quātitatis ꝓportionis tēporū diastolis ad id tēpus qd̄ est inter duas sistoles ⁊ in breui tēporū motus ad tēpus quietis.

G ¶ Pro intellectu illius ptis attēde vt supra dr̄ ꝙ in pulsu cōsideram⁹ ꝓportionē q̄ est inter tpa existētia in pulsu tam qetū q̄ʒ motuū. Cōsideram⁹ scd̄o hitudinē isti⁹ ꝓportionis ad dispōnē nālē siue etatiuaʒ corpis in quo est ille pulsus. Tūc stāte textu vt cōiter īuenit̄: hō mō exponem⁹. ¶ Gen⁹ vō qd̄ ex pōdere sumptū est supple sumit̄ ꝑ cōpationē. i. ꝑ ꝯsiderationē nr̄aʒ q̄ ꝯsideratio est ꝓportionis. i. hitudinis quātitatū ꝓportionum q̄ttuor tpm q̄ sunt duob⁹ motib⁹ ⁊ duab⁹ qetib⁹ supple ad dispōneʒ corpis in q̄ est pulsus ⁊c. Sʒ apud ꝯciliatorē lr̄a est facilior. Nā vbi nos hēm⁹ quātitatū ꝓportionū ipe habuit quantitatū ꝓportionabiliū: ⁊ tūc sensus ē clar⁹. s. gen⁹ qd̄ ex pōdere sumptū ē sumit̄ per cōpationē ꝓportiōis quātitatū ꝓportionabiliū q̄ttuor tpm ⁊c. ꝑ cōparationē. s. istaꝝ ꝓportionū ad corpis dispōnem.

¶ No. iuxta mētē ꝯciliatoris. dr̄ia. 83. ꝙ magis possumus sensu ꝑcipere ꝓportionē mot⁹ ad qetē sibi imediatā i pulsu q̄ʒ ꝓportionē mot⁹ ad aliū motū succedētē. Et hui⁹ cā ē: qr mot⁹ opponit̄ qeti ⁊ opposita iuxta se posita magis elucescūt ⁊ discernunt̄. ⁊ pōt addi scd̄a cā qr tp̄s mot⁹ imediatur tēpori qetis: nō aūt tēpori mot⁹. Nec tp̄s quietis in pulsu imediat̄ tpi qetis ⁊ iō ille ꝓportiones pn̄t sensu discerni in pulsu nō aūt ꝓportiones qetū adinuicē aut motuū adinuicē. Et iō dicit Auic. ꝙ attendit̄ genus solū in cōparatione tēporis motus ad quietē: qr igit̄ tēpus qetis apud nō cōprehendētes sistolē est totum tp̄s qd̄ est inter duas diastoles: iō apud eos sentit̄ pōdus ex ꝓportione istoꝝ tēporum ad corporis dispōnem. Sed apud cōprehendētes sistolem tēpus diastoles cōparatur ad tēpus quietis sibi imediate: ⁊ ita tēpus sistoles. Pōdus igitur sumitur in pulsu a ꝓportione tpis motus ad tēpus quietis oīno ꝫm Auic.

¶ Qui āt ponūt in hō caplo cōparationē tpis motus ad tp̄s mot⁹: ⁊ tpis qetis ad tp̄s qetis mittunt caplʒ in caplo: licʒ hm̄ōi missio sit tolerabilis ⁊ nō sit incōueniēs: sʒ tamē nō est bona.

¶ Remouet hō vnū modū supfluū. ⁊ dicit ꝙ illi q in hō ca. de pōdere pulsus ponūt cōpationē tpis motus ad tp̄s motus vtputa diastolē ad sistolē ⁊ tpis qetis ad tp̄s qetis idućūt caplm̄ in ca. ⁊ lʒ hꝰ imissio sit tolerabilis tn̄ non est bona.

¶ Ubi pͥmo nota ꝙ Halya. 7. theo. posuit istā cōparationē ⁊ Ga. in libello de dr̄ijs pulsuʒ hō manifeste voluit in ca. de pulsu spisso ⁊ raro: cū dixit apud cōprehēdētes sistolē. Ritimū aūt ꝫm tp̄s diastoles simul cū qete q̄ est ꝫm ipsuʒ cōparati tpi sistoles simul cuʒ tpe eius q̄ post ipsam qetis. est aūt qn̄ est tp̄s diastoles solius tpi sistoli solius cōparantes ita ritimū gn̄ari dn̄t. Mirū est igit̄ ꝙ expositores hoc solū Haly. iponunt. ¶ Nec pōt dici ꝙ hoc Gal. dicat aliorū auctoritate qr in eodē ca. infra ex ꝓposito hō affirmat: sʒ vt dixi ꝫm modū ꝯciliatoris Aui. visuʒ est ꝙ hoc sit impossibile sensu discerni. Cū igit̄ loquēdo de pulsu vt medici debeamus dicere de sensibiliuʒ: ⁊ ille ꝓportiones de qb⁹ isti dn̄t nō sunt sensibiles vel sensu ꝑceptibiles. iō hoc est superfluum in medicina: ⁊ iō dicit ꝙ isti ponūt caplm̄ in ca. qr illud qd̄ dʒ esse de caplo intellectiue cognitiōis ponūt in capitulo de signis q̄ debent sensu ꝑcipi: est tn̄ missio tolerabilis: qr de istis ꝓportionib⁹ dn̄t isti veritatē ꝙ pn̄t esse cōuenientes ⁊ incōueniētes. sʒ tn̄ hoc nō ꝑcipit̄ sensu. Et iste est modus cōciliatoris in exponēdo hunc locum.

¶ Dynus aūt aliter exponit ⁊ dicit ꝙ hoc totū sit dictum pōt intelligi duobus modis. ¶ Unus est ꝙ illi qui dicunt in pondere cōsiderari ꝓportionem tēporis motus ad tp̄s motus volunt dicere ꝙ est cōparandum tēpus diastoles ad tēpus sistoles: ⁊ tempus quietis post diastoleʒ ad tempus quietis post sistolē. Et hō mō Auic. vult ꝙ isti errant ⁊ ponunt caplm̄ in cap. i. illud qd̄ non est ponenduʒ. Ratio qr cōparant tēpus qetis post diastolem ad tēpus sistoles: ⁊ ista cōparatio nō est nota sensui cum nec est notum tempus quietis nec tēpus sistolis. Et lʒ ista missio sit tolerabilis apud cognoscētes sistolem tn̄ nō est cōueniēs neqʒ bona apud plurimos: qr plurimi hāc nō cognoscunt. ¶ Hec pͥma

ꝓma expõ penitus nihil mihi placet: cuꝫ idẽ fuiſſet ſup̃ ab Auic. dõni de frequẽtia qd̃ nõ fecit. ꝑterea iam dcm̃ eſt ꝙ hoc fit apud cognoſcẽtes ſiſtolẽ. ¶ Scõꝫ modus expõnis Dyni eſt ꝙ per cõpõnẽ tp̄is motuꝫ ad tp̄s motꝰ ⁊ qetis ad qetem intelligimꝰ cõparationẽ vnius diaſtoles ad aliaꝫ: ⁊ tp̄s inter vnã ⁊ aliã ad tp̄s inſequẽs: ⁊ hoc mõ peccant iſti ponẽtes capl̃m in capl̃o: q̄ ponũt illud quod ꝑtinet ad genus ordinis in capl̃o ponderis. Nam cõparatio iſta ꝑtinet ad genus ordinis: ⁊ iſta expõ minus videt̃ vera q̃ꝫ ꝑcedens. Nam Gal. expreſſe intellexit de quiete poſt ſiſtolem cõparata quieti poſt diaſtolem ⁊ de cõparatione diaſtolis ad ſiſtolẽ. Et nõ eſt putandum Auic̃. hoc ignoraſſe. ſcd̃o etiã alia eſt conſideratio ꝓportionis alia eſt ordinis.

Opinio marſilij. ¶ Marſilius aũt duos dixit modos: vnus eſt modus ꝓmus Dyni. Alius eſt ꝙ cõparatio motus ad motũ eſt ſuperflua: ⁊ ſil'r quietis ad quietẽ: q̄ ſi motus ad qetem eſt debita ꝓportio: etiã motꝰ ad motuꝫ erit debita ⁊ qetis ad qetẽ. Et iſta 2ª eſt falſa. Nã pone ꝙ motus ad qete dꝫ eſſe ꝓportio dupla ⁊ motꝰ ad motum dupla: ⁊ ponamꝰ ꝙ diaſtoles. ad ſeq̃ntẽ qetẽ ſit etiã dupla: ſed diaſtoles ⁊ ſiſtoles ſunt equales. Et pꝫ ꝙ erit debita ꝓportio motꝰ ad qetẽ imediate ſeq̃ntẽ tñ nõ erit debita ꝓportio motꝰ ad motum.

Opinio Jacobi. ¶ Jacobus aũt de forliuio voluit ꝙ ꝓª cõparatio dꝫ eẽ motꝰ ad qetẽ imediate ſequẽtẽ ⁊ illius ſcd̃i motus ad qetẽ imediate ſeq̃ntẽ. ⁊ iſtis ſcitis ſcimꝰ ꝓportionẽ motꝰ ad motũ ⁊ qetis ad qetẽ. Quidã ḡ dixerũt ꝙ ꝓ cõſideranda eſt ꝓportio motus ad motũ: deinde qetis ad qetẽ. Et ex iſtis ſcire que eſt ꝓportio motꝰ ad qetẽ. ⁊ iſti ponũt capl̃m in ca. qa illud qd̃ dꝫ eẽ in poſteriori capl̃o ponũt in ꝓori: ⁊ iſte fuit vt dicit Haly. 7. theo. c. 4. ¶ Et iſta expõ etiã nõ vr̃ bona: q̄ Aui. dixit ſupra aſſignãdo vñ genus iſtud ſumit̃: q̄ eſt cõparando tp̄s in q̊ eſt motus ad tp̄s iſtud in q̊ eſt qes: ⁊ nõ dixit ꝙ ab hoc incipe debeamꝰ. ¶ Preterea nec Halyabas dixit ꝙ incipe debemꝰ a cõparatiõe tp̄is motꝰ ad tp̄s motus. ¶ Preterea q̄ nõ eſſet tolerabilis error: ſed falſus. Et iõ videt̃ melius tranſire cũ expoſitiõe cõciliatoris ⁊ ꝙ Aui. credidit ꝙ nõ ſentiunt̃ iſte cõparatiões: ſed ſolo intellectu cognoſcuntur in genere ⁊ tolerat̃ ꝓpter dicta ſupra. ¶ No. vlteriꝰ ꝙ pꝫ ex dcis ꝙ ẽt in alia ꝓportiõe dixit Ga. cõſiſtere ritimũ de q̃ nullã mẽtionẽ fecit Aui. ſ. in ꝓportõe tp̄is aggregati ex diaſtole ⁊ qete imediate ſeq̃nte ad tẽpꝰ aggregatũ ex ſiſtole ⁊ quiete imediate ſeq̃nte. ¶ Sꝫ ꝯtra expõnẽ ꝯciliatoris arguit̃ q̄ ex mẽte Aui. pondus in pulſu cõſiderat̃ in ꝓportiõe fortitudinis ad fortitudinẽ ⁊ magnitudinis ad magnitudinẽ: ſed cõſtat ꝙ in fortitudine nõ cõparat̃ niſi motus motui: igit̃ in põdere cõſiderat̃ ꝓportio motꝰ ad motũ. ¶ Hic dr̃ ꝙ in põdere ꝯſiderat̃ ꝓportio motus ad motũ: ſed nõ tp̄is motꝰ ad tp̄s motus niſi in intellectu: ⁊ hoc loq̃ndo de motibus vnius pulſus in q̄bus ꝓꝑ paruitatẽ eorũ ⁊ difficultatẽ cõſiderãdi nõ põt illa proportio bene tactu cõprehendi. ¶ Poſſet tñ al'r ⁊ facilꝰ exponi ꝙ illi q ponũt cõparationẽ tp̄is motꝰ ad tp̄s motus in eodẽ pulſu ⁊c̃. mittũt capl̃m in cap. i. nimiũ ꝓlõgãt materiã ⁊ nõ cũ vtilitate multa. Maior. n. eſt labor in faciendo ſe doctũ ad hec diſcernẽda q̃ꝫ vtilitas in hec cognoſcẽdo. ſit ḡ illorũ miſſio tollerabilis: ⁊ nõ incõueniẽs: q̄ nõ dixerũt in nã ꝙ ritimũ ſiue põdus in pulſu põt ꝯſiderari: mõ dcõ: ſed tñ illa miſſio nõ eſt bona. i. vtilis ꝓꝑ plus poni laboris in iſtis cõprehẽdendis q̃ꝫ inde ſequatur vtilitas.

¶ **Et pondus quidem eſt illud in quo proportiones muſice cadunt.**

¶ Nũc declarat in q̊ dꝫ iueniri muſicalis ꝓportio: ⁊ dic̃ ꝙ pondus eſt illud in q̊ ꝓportões muſice cadũt ideſt iueniũt̃ vel ſunt. ¶ Hic locus põt intelligi duobꝰ modis: ꝓ vt ponit dr̃iam iter pulſum h̃ñtẽ põdus: ⁊ pulſum nõ h̃ñtẽ pondus. ⁊ dicit ꝙ pondus in pulſu eſt illa eius diſpõ in qua ꝓportiões muſice cadũt: ſed tñ cũ nõ cadũt ꝓportiões muſice. i. in quibus nõ eſt cõſonãtia nõ eſt ibi põdus. ¶ Alius modus exponẽdi eſt: ꝙ remoueat dubiũ: q̄. n. dixit ꝙ hoc genus ſumit̃ ꝑ cõparationẽ tp̄is motus ad tp̄s qetis poſſet qs addẽ ꝙ ꝯſideratio põderis in pulſu nõ eẽt niſi in iſtis. ¶ Ad h̃ igit̃ tollẽdũ dixit ꝙ gñal'r pondus pulſus dr̃ oĩs cõparatio partiũ eius ſenſibilis in q̃ cadũt vel apte ſũt cadere ſenſibil'r ꝓportiões muſice: ⁊ iõ ẽt cõparatio motus ad motũ nõ in tẽpore duratõis: ſed in fortitudine ⁊ magnitudine in quibꝰ cadent ꝓportiões muſice vt dictum eſt.

¶ **Et dicemus ꝙ pulſus aut eſt boni põderis: aut mali põderis. Et illiꝰ q̄dẽ q eſt mali ponderis ſunt tres ſpẽs. Una eſt illiꝰ cuiꝰ pondus eſt mutatũ ⁊ eſt iuxta põdus ⁊ iſte eſt cuiꝰ pondus eſt põdus etatis q̃ eſt iuxta etatẽ illiꝰ cuiꝰ eſt pulſus. ſicut cũ iuuenes h̃ñt põdus pulſuũ puerorũ ⁊ altera e[illegible] ſeparati ponderis ſicut cuꝫ pueri h̃ñt põdus pulſus ſicut ſenũ. Et tertia eſt egrediẽs a põdere ⁊ ille eſt cuiꝰ põderi pulſus hoĩs non ſil'atur ⁊ multa egreſſio pulſus a pondere magnã in diſpõnibus ſignificat mutationem.**

¶ Hic ſpẽs enũat ſub iſto gñe ꝯtentas. Et dicit ꝙ ſub h̃ genere ꝓº cõp̄hẽdunt̃ due ſpẽs. ſ. pulſus boni põderis ⁊ pulſus mali põderis. Et eſt triũ modorũ: Unus eſt ꝙ põdus in pulſu eſt ꝑmutatũ a bono põdẽ: ſed eſt ꝓprie bonũ pondus: vtputa ſi põdus ſeniſ iuenit̃ in iuuene vel eꝫ. 26. eſt vt ſit põdus ꝑmutatũ multum: vt ſit põdus ſenis reperiat̃ in puero vel eꝫ. 35. eſt vt ſit ꝑmutatũ: ſed ad nuliũ põdus cõueniẽs alicui diſpõni nãli hoĩs: ⁊ iõ põdus eiꝰ nõ ſil'at̃ põderi pulſus hoĩs: ⁊ iſte q̃ñq̄ appellat̃ abſq̄ põdere. Subdit vltimo ꝙ multa in pondere ꝑmutatio magnam ſignificat mutationem in inſtrumentoꝝ pulſus diſpoſitionibus. Hec omnia mihi ſatis clara videntur ex precedentibus.

¶ De pulſu equali vel diuerſo. Cap. 1.

DIcũt ꝙ diuerſi pulſus diuerſitas aut eſt in multis ꝑcuſſiõibꝰ aut in vno pulſu. Sed qui in vno pulſu diuerſificat̃ aut in multis diuerſificat̃ ꝑtibꝰ. ſ. in locis ſeparatis in quibus cadũt digiti: aut vna parte ſcilicet in loco vnius digiti.

¶ Poſt det̃miatiõeꝫ de pulſu gñalẽ Aui. ꝑticl'arit̃ de pulſu exeq̄t̃ determinãdo. ⁊ in tres diuidit̃. Priº. n. ſpãl'r de diũſi pulſus ſpẽbꝰ determinat. 2º qs ſit nãlis pulſus decl'at. 3º de diſpõnũ pulſuũ cauſis det̃miat. ibi 2ª (Cuiuſq̄ generũ) 3ª ibi. (Cãꝝ pulſus) Pria ps bipartita eſt. Jn ꝓª. n. q̃ſdã dcõrũ pulſuũ ponit diuiſiões. Jn 2ª ſpẽs q̃ſdam diuerſi pulſus noĩa h̃ñtes declarat ſequẽti cap. ibi. (Ex eis eſt.) Pñs capl̃m in duas diuidit̃ ꝑtes. ꝓ. n. quãdã ponit diſtictionẽ. 2º mẽbra diſtictiõis ſubdiuidẽdo decl'at. 2ª ibi. (Et illiꝰ q̄dẽ.) ¶ Dicit ꝓ ꝙ auctores meᵈⁱᶜ dñt ꝙ diuerſi pulſus diũſitas aut eſt in multis pulſibꝰ aut in vno tãtũ. Et diũſitas cadẽs in vno pulſu aut in ꝑtibꝰ diũſis vniꝰ pulſus. i. i diũſis ꝑtibꝰ cadẽtibꝰ ſub diuerſis digitĳ: aut in vna ꝑte vnius pulſus. ſ. (in loco vnius digiti. A
¶ No. igit̃ ꝓ ꝙ lꝫ multa gñia pulſus ſint ſupius poſita Aui. nõ fec̃ ſpãle capl̃m niſi de eq̃li ⁊ diũſo ꝓꝑ duo. ꝓᵐ eſt: q̄ iº genꝰ oĩa q̃ſi alia gñia cõp̄hẽdit ſeu ꝯtinet. 2º q̄ in iſto cadũt ꝑlime diũſitates ſpẽꝝ: nõ ſic ãt in alĳs gñibꝰ. Et hec eadẽ eſt cã q̃re rubrica eiꝰ ĩtitulat̃ de pulſu eq̃li ⁊ diuerſo: tñ nõ ꝓſeq̄t̃ niſi de ſpẽbꝰ pulſus diũſi.
¶ No. ſcd̃o. ꝙ diuerſitaſ que attẽdit̃ in multĳ pulſibꝰ itel/ B

ligiť cōparādo vnū pulſuz ꝓpe dcm̄ ad aliū pulſum: ſ; illa ꝗ̄ attēdiť in vno pulſu nō attēdiť niſi in cōparatiōe ad vnū motū illiꝰ pulſus nō cōparādo ſiſtolē ad diaſtolē: vt dicit Jacobꝰ. Et h̄ potes ꝑcipe ex mō loq̄ndi hic: ⁊ Gal. i libello de dīijs pulſuū vbi nūq̄z noiat aliquē pulſuz diuerſum ex cōparatiōe ſiſtolis ad diaſtolē: nec Auic. ēt. Et ꝯſtat ꝙ diūſitatē attēdēdā in vno pulſu diuidūt rōne pluriū ꝑtium eiuſdē pulſus ſ; ꝙ ꝑtes ille corrn̄dent diūſis ſitibꝰ arterie ſub diuerſis digitꝭ: ⁊ nō dn̄t diūſitatē iter ſiſtolē ⁊ diaſtolē.

C ¶ No. 3° ꝙ l; ꝑ vnā ꝑtē Aui. exēplificet intelligi locū ſub vno digito: tn̄ debemꝰ itelligē diuerſitatē ꝗ̄ nō eſt ꝑꝑ varietatē in diuerſis ꝑtibꝰ arterie: ⁊ h̄ colligiť ex Gale. libro de dīijs pulſuū. cū diuerſitatē pulſus in vna ꝑte dicit non eſſe imaginabilē niſi in diuerſis ꝑtibꝰ tꝑis. vn̄ ſic ad lr̄am dic̄. Incipiētes ab ea. ſ. diūſitate ꝗ̄ ſ; vnā ꝑticulā exiſtit. Manifeſtū eſt aūt ꝙ nō ſm idē tꝑs. Impoſſe. n. eſt vnā ⁊ eādē particulam in vno ⁊ eode; tēpore nō ſilr̄ appere moueri.

¶ Ex ꝗ̄ p; intellm̄ Jacobi de pulſu interſecto ⁊ continuo ⁊ reciduo eſſe malū cū itelligat iſta ad diuerſas ꝑtes arterie ꝗ̄ ſunt aut in extremo aut in medio digiti corrn̄dentes.

¶ Sūma igiť eſt iſta: q2 diuerſitas aut attendiť in multis pulſibꝰ ſibi inuicē cōparatꝭ: aut in cōparatiōe plurium partiū vniꝰ pulſus ꝗ̄ ſūt ꝑtes dn̄tes ſm ſituz arterie: aut ſm vnam ꝑtē vniꝰ pulſus in qua nō conſiderať diuerſitas ſm ſitū arterie. ſ. in ſucceſſione. Qd̄ aūt dr̄ de vno digito ⁊ de quatuor poniť pro exēplo vt intelligatur mens diuiſiōis.

¶ Et illius qdē ꝗ in multis diuerſus exiſtit pulſibꝰ eſt diuerſus gradatus eq̄lr̄ currens. ⁊ ipſe quidē eſt qui ab vno incipit pulſu ⁊ ꝑmutať ad maiorē eo: aut ad minorē: ⁊ ꝓcedit ſic ſm hāc regulam donec peruenit ad finē in diminutione aut in augmēto per ſimilē ordinem: deinde interſecatur ⁊ ad primam magnitudinē redit.

¶ Hic exeqť de mēbris dictaꝝ diuiſionū. Et ꝑ̊ de ꝑ̊ mēbro ꝑ̊ diuiſiōis. 2° de 2°. 3° de tertio 2ª ibi (Diuerſitas xo) 3ª ibi. (Ex diuerſitate.) Pria ꝑs diuidiť in 4or. ꝑ̊ ennūat vnā ſpē; pulſus diuerſi in pluribꝰ pulſibꝰ attenta diuerſitate. 2° illa; ſpēm vno mō ſubdiuidit. 3° illā eandē ſpēm alio mō ſubdiuidit. q̄rto alio mō ſcd̄a ibi. (Aut rediēs.) ibi 3ª. (Et eſt cū ad finē.) ibi. q̄rta (Cūq; interſecať.) ¶ De ꝑ̊ ꝑte dic̄ ꝙ vna ſpēs illiꝰ pulſus ꝗ diuidiť in ꝑlibꝰ pulſibꝰ eſt pulſus diuerſus g̃datꝰ eq̄lr̄ currēs. Dic̄ 2° ꝙ ille pulſus ꝗ noiať diuerſus g̃datꝰ ⁊ eq̄lr̄ currēs eſt iſ ꝗ icipit ab vno pulſu ⁊ ꝑmutať ad maiorē eo aut miorē: ⁊ ꝓcedit ſic aut augmētā° aut diminuē° eq̄lr̄ ⁊ ſilr̄ ordie donec ꝑuēiat ad finē augēdi aut diminuēdi: deide iterſecať ⁊ redit ad ꝑmā magnitudine;.

D ¶ Ubi nō ꝑ° ꝙ hic pulſus dr̄ ꝑmo gradatus q2 inter pulſus eſt exceſſus ꝑmi ad ſcd̄m: ⁊ ſcd̄i ad 3m ⁊c̄. ſicut in gradibus ſcalarū: ⁊ dr̄ eq̄liter currēs. q2 vſq; ad interſecatione; ſemper exceſſus pulſuum imediatorum ſunt equales.

E ¶ No. 2° ꝙ ad h̄ vt pulſus dicať h̄ mō: req̄riť ꝑ̊ ꝙ ſit diuerſos in pluribus pulſibꝰ. Requiriť 2° ꝙ ſit ibi eq̄litas exceſſuum ꝑmi ad ſcd̄m ⁊ ſcd̄i ad 3m: ⁊ ſic vltra vſq; ad interſectionē. Requiriť 3° ꝙ interſeceť ⁊ redať ad ꝑſtinā diſpoſitionem: ⁊ vbi aliqd̄ iſtorum deficiat nō erit huius ſpeciei.

Que requirũt ad pulſũ diuerſuz ⁊ g̃datuz.

¶ No. tertio ꝙ nō ſolum in magnitudine ⁊ paruitate contingit h̄ diuerſitas: ſ; ēt i velocitate ⁊ tarditate: i fortitudine ⁊ debilitate ⁊ alijs dīijs ſuſcipientibꝰ magis ⁊ minꝰ ⁊c̄.

¶ Aut rediēs ex ꝑuitate ſua ſimili reditu in ambabus diſpoſitionibus ad primam regulā aut diuerſificans poſtq̄; venerit a principio quod eſt huiuſmodi ad finem qui eſt huiuſmodi.

¶ Ponit ꝑmā diſtinctionē iſtius ſpēi dicēs ꝙ hic pulſus cū interſecať ⁊ redit ſupple ad diuerſitatē gradatim q̄nq; redit ſilr̄ reditu in ambabꝰ diſpōnibꝰ ad ꝑmā regulā. i. q̄nq; redit ad ſilem terminū a quo ⁊ ꝑuenit ad ſilem terminu; ad quē ꝑ regulā ꝑmā. i. ꝑme diuerſitatis: vt ſi ꝑmo incepit a magnitudine vt vnum ⁊ ſex vicibus venit ad magnitudinē vt ſex ita directe faciat in ſcd̄o reditu. Et duo termini ſunt illi ambe diſpōnes de quibꝰ loq̄ť. aut diuerſum facit ad h̄ poſtq̄; icepit a certo ꝑn° ⁊ ťminatꝰ fuit ad certū finē.

¶ Et eſt cum ad finem peruenit.

¶ Ponit ſcd̄a; diſtinctionē dicēs ꝙ in ſcd̄a via ad modū ſecūde ſcale ad quā redeūt poſt interſectionē: quādoq; interſecať anteq̄; ad illum terminū ad quē: ⁊ quādoq; interſecať anteq̄; ad illum terminū veniat ⁊ q̄nq; trāſit illum terminum anteq̄; interſecetur: vt ſi ꝑmo iceperit ab vno gradu magnitudinis ⁊ peruenit ad ſex quandoq; in reditu interſecatur veniendo ad ſex: quandoq; ad quinq; interſecatur: ⁊ quandoq; venit vſq; ad ſeptem.

¶ Et eſt cum interſecatur ante ipſum: ⁊ eſt cum addit ſupra ip̄m donec interſecať in medio ceſſando ⁊ eſt cū agit ab h̄ diuerſuz ⁊ illud eſt vt in medio ſui iteruenmiat motꝰ: ⁊ pulſus quidē ceſſationē habens eſt diuerſus in quo expectať motus ⁊ venit quies: ⁊ ille ꝗ in ſui medio h; motū eſt diuerſus in quo expectať q̄es ⁊ venit motꝰ.

¶ Ponit 3am diſtic̄nēs illiꝰ ſpēi dicēs ꝙ h̄ pulſus q̄n iterſecať q̄nq; iterſecať ceſſando a motu in ſuo medio: q̄nq; faciendo alio mō: q2 nō faciēdo q̄etē in medio: ⁊ hoc ē. q2 in medio interueniat motus ⁊ pulſus habēs hāc ceſſationē eſt diuerſus in quo expectať quies ⁊ venit motus: ⁊ alius eſt in quo venit q̄es quādo expectať motus. Et vterq; iſtoꝝ vocatur interſectus: l; nō eodem modo quo infra diceť.

¶ Diuerſitas vero pulſus in multis partibus vnius pulſus aut eſt in ſitu ſuarum partiū: aut in motu ſuarum partium ſed diuerſitas que eſt in ſitu ſuarum partium eſt diuerſitas proportionis partiu; vene ad partes: ⁊ quoniā partes ſunt ſex erit illud quod in eis cadit ex diuerſitate ſimiliter: diuerſitas autem que eſt in motu: aut eſt in velocitate ⁊ tarditate: aut in conſecutione ⁊ preuentiōe ſcilicet vt moueatur pars eius ante horam ſui motus aut poſt horam: aut in fortitudīe ⁊ debilitate aut in magnitudīe ⁊ paruitate. Et hoc totū aut curret ſm ordinē equalem aut diuerſum in augmēto ⁊ diminutione: ⁊ illud quidem aut erit in duabus partibus aut in tribus aut in quatuor. ſ. in caſu digitoru;. Et tu quidem componere poteris ⁊ ordinare.

¶ Hic exeq̄ť de pulſu diuerſo cuiꝰ diuerſitas eſt in ꝑlibꝰ ꝑtibus vniꝰ pulſus. Et dic̄ ꝑ̊. ꝙ talis diuerſitas aut eſt in ſitu duaꝝ ꝑtiū. ſ. arterie aut in motu ſuaꝝ ꝑtiū. Dic̄ 2°. ꝙ diuerſitas ꝗ̄ eſt in ſitu ꝑtiū eſt diuerſitas ꝓ̄nis vene. i. arterie ad ꝑtes alſs: ⁊ q2 ꝑtes ſūt ſex. ſ. ſex extrema diametroꝝ. id̄o illud qd̄ cadit in iſtis ꝑtibꝰ de diūſitate erit ſilr̄ in ſex extremis triū diametroꝝ. Dic̄ 3°. ꝙ diuerſitas ꝗ̄ eſt in motu aut eſt in velocitate aut tarditate aut in ꝯſecutione ⁊ ꝑ̄uētiōe. In ꝯſecutōe q̄n pars moueť poſt horā ſui motꝰ. in ꝑ̄uētione q̄n moueť an̄ horā ſui motꝰ: aut in fortitune ⁊ debilitate aut in magnine ⁊ ꝑuitate. Dic̄ 4°. ꝙ hec tota diuerſitas aut currit ſm ordinē eq̄lē in augmēto aut diminutiōe aut ſm ordinē diuerſu;. Dicit 5°. ꝙ hec diuerſitas q̊cunq; mō de iſtis ꝯtigat aut erit in duabꝰ ꝑtibꝰ pulſus. aut in tribꝰ: aut

in q̃tuoꝛ.i.in ptib⁹ arterie sup quibus cadũt q̃tuoꝛ digiti. Et tu ex his ꝑncipijs poteris elicere nũm specierum tam simplicium q̃ compositarũ diuersitatis que sunt q̃si inũabiles:vt colligit̃ ex Gal.in libello de differẽtijs pulsuum.

A ¶ No.ꝙ arteria in loco vbi tangit̃ pulsus h₃ situ suũ ꝓm quẽ o₃ nãl'r sentiri pulsus ꝛ quel₃ partiũ ei⁹ põt ꝑmutari ita vt in ea sentiat̃ aut magis alt⁹ aut magis ꝓfundus aut magis lat⁹ versus superi⁹ focile aut ꝟsus iferi⁹ focile:aut magis lõgus ꝟsus manu₃:aut ꝟsus grossum brachij aut min⁹. Jn oib⁹ igr̃ istis mõis ꝯtigit diũsitas i pulsu rõe sit⁹ ptiũ pulsus:vel arterie. Jste igr̃ sr̃ sex ptes de qb⁹ dic̃ Aui.

B ¶ No. circa 3ᵐ dcm̃ ꝙ nãl'r oẽs ptes arterie debẽt sil' eleuari. Jlle igr̃ q̃ pri⁹ dilatat̃ eleuãt añ horã sui mot⁹:ꝛ i⁹ q̃ post eleuãt p⁹ horã sui mot⁹ eleuãt. Reliq̃ ħ dc̃a sr̃ facilia.

¶ No.tamẽ ꝙ in omnibus istis contingit vnum pulsum esse diuersum:vt est vndosus:de quo dicetur infra.

¶ Ex diuersitate vero pulsus in vna parte est ille qui est intersectus ꝛ redituus ꝛ continuus.

¶ Hic Aui. declarat aliud mẽbꝝ puta diuersum in vna pte vni⁹ pulsus. Et duo facit. ꝑ hoc ponẽdo diuisionez huius membri. Scd̃o declarando. scd̃a ibi:(Intersecutus autẽ).

¶ Dicit primo.ꝙ ex diuersitate que est in vna parte vni⁹ pulsus ꝯsurgũt tria gñ̃a.s.intersectus reditiu⁹ ꝛ ꝯtinuus.

C ¶ Ubi no.iuxta Gal.i lib.de dr̃ijs pulsuũ ꝙ diuersitas in vna pte vni⁹ pulsus:aut est manifeste iteruenieñte quiete in medio:ꝛ iste vocat̃ itersectus:aut tota diastole apparente ꝯtinue dilatari:ꝛ ille est ꝯtinu⁹ aut diastole añq̃ man̉ qescat appente redire a ꝓfundo:ꝛ iste est reditiu⁹ ꝛ est diuĩus a p⁹spẽ:q: in p⁹spẽ nõ appet a ꝓfundo redire s₃ qescẽ ꝛ iterũ moueri. Jn hac aũt appet a ꝓfundo venire ꝛ percutere.

¶ Intersect⁹ aũt est ille qui in partem vnam cuz paruo motu separat̃:ꝛ partis vnius que ex eo intersecatur cũ quiete est cũ duo extrema diuersificant̃ in velocitate ꝛ tarditate ꝛ i similitudie.

¶ Declarat istas tres spẽs ꝛ diuidit̃ in tres.2ᵃ ibi.(Reditiu⁹)3ᵃ ibi(Cõtinu⁹). ¶ Dicit ꝑ ꝙ ille pulsus est itersect⁹ q in pte vna separat̃ cũ paruo motu.i.quãuis mot⁹ sit pu⁹ cũ qete ita ꝙ breuit̃ pulsus ille est intersect⁹ in q̃ qes inter uenit iter vnã ptẽ dilatationis ꝛ aliã anteq̃ tota dilatatio cõpleat̃ ꝛ media est qes:extrema võ sr̃ due ptes diastoles. Dicit 2ᵒ ꝙ in isto pulsu q̃nq̃ cõtingit ꝙ extrema sunt siliat q̃nq̃ ꝙ sunt diuersa i velocitate ꝛ tarditate ꝛ in siltudie.

¶ Et nota ꝙ l₃ sole tres partes ponant̃:tñ põt esse ꝙ sint plures ꝛ due qetes:ꝛ tres mot⁹:ꝛ hoc mõ pulsus integer nõ solu₃ erit cõposit⁹ ex duab⁹ qetib⁹ ꝛ duob⁹ motib⁹:sed q̃nq̃ ex plurib⁹ valde. Uerum ꝓm Gal.nõ percipit̃ in eadem diastole dr̃ia nisi triũ partiũ. Nam ipse dicit se obscura imaginatione q̃nq̃ cõpꝛehẽdisse quatuoꝛ.ꝛ ideo continuũ non diuidit nisi in tres partes.ꝛ quidam dicunt hunc pulsum bispulsantem. Sed de hoc in sequenti capitulo.

¶ Redituus vero est vt pulsus magnus redeũdo fiat paruus in vna parte.deide in reditu subtili redit.ꝛ huius quidẽ modi est ille cuius quedam specierum in alias ingrediũtur:ꝛ hoc est vt sit vnus pulsus sicut duo propter diuersitatem:aut duo sicut vnus propterea ꝙ alie in alias ingrediuntur:ꝛ istud quidem est secundu₃ sententiam eoꝛum qui in hoc non conuenerũt.

¶ Declꝫat pulsu₃ reditiuũ.ꝛ dic̃ ꝙ ħ est pulsus q in vna pte sui est magn⁹ redeũdo paru⁹ fit.i.q ꝑ facit magnã ꝑcussionẽ in vna pte arterie:deinde redeũdo retro facit vnã alia₃ ꝑcussionẽ paruã directe.sicut cu₃ ꝑcutim⁹ ab alto cũ malleo post ꝓmã ꝑcussionẽ resilit malleus in altũ ꝛ redit ad ꝑcutiendũ scd̃a vice incudẽ:deide reditu subtili idest occulto redit ad debitũ situm arterie sicut post scd̃a₃ ꝑcussionẽ notabilẽ q̃busdã factis paruis agitatioib⁹ qescit malleus. Dicit scd̃o.ꝙ pulsus reditiu⁹ est ille cui⁹ q̃dam spẽs ingrediunt̃ alias spẽs:ꝛ ħ est vt sit vn⁹ pulsus sicut duo.i. q: iudicat de vno pulsu sicut si essent duo ꝓpter diuersitatem. Aut de duobus sicut de vno:propterea ꝙ alie in alias ingrediunt̃. Tertio dicit.ꝙ hoc scd̃m dictũ:scil₃ ꝙ quedam illius spẽs ingrediant̃ in alias ꝛc̃.infra est dictũ scd̃m sententiam illoꝛũ qui nõ cõuenerũt in isto:scil₃ ꝙ iste nõ d₃ dici pulsus diuersus in vna parte vni⁹ pulsus. Sed dixerũt ꝙ ille est diuersus diuersitate cadẽte inter plures pulsus.

¶ Pro intellectu ptis nota ꝑ ꝙ pulsu₃ intersectũ vt sic nõ dicit Gal.ꝯtineri sub isto gñ̃e:imo expꝛsse dicit ꝙ nõ est de isto gñ̃e:vt colligit̃ ex dictis suis in libro de dr̃ijs pulsuũ. Nã primo ponit distinctionem supra positam de pulsu diuerso ꝓm vnam partẽ arterie:vel vni⁹ pulsus in tres spẽs: quarũ ꝓma fit intercedẽte motũ arterie quiete scd̃a vocat̃ cõtinu⁹ continuo apparẽte tali motu:3ᵃ vocat̃ superrediẽs ꝛ postq̃ de duab⁹ spẽbus determinauit: determinat de 3ᵃ que est reditiu⁹. Et dicit ꝙ sunt illi q̃s Archigenes discretus dixit:ꝛ tñ noiat eos sicut vnum pulsum. Postea parũ dicit de isto quietẽ habente in medio ꝙ non est discretus hoc textu. Nam eos qui in vna diastole deficiunt nequaq̃ dices duos esse pulsus.ꝛ nimirũ bispulsant.aperte eni in eis motus ꝓcedens qd̃ continuũ imobilitate media intercidit:sed genus quidẽ discretoꝛum: Nõ ita igit̃ vult ꝙ genus discreti pulsus nõ ita faciunt sicut intersecti.ꝛ iõ intersecti non sunt discreti ꝛ per consequens non reditiui.

¶ Et ex istis cõpꝛehendens quantum longe a mente Ga. ꝛ per ꝯñs Auic̃.hunc locum exponant cõiter doctoꝛes.

¶ No.scd̃o.ꝙ in isto pulsu reditiuo ꝓmo fit dilatatio arterie:ꝛ postea recessus paru⁹ a digito:ꝛ postea redit paruo redito. Q₃ autẽ hoc modo fiat põt esse tribus modis. D

¶ Unus modus est ꝙ fiat prima dilatatio magna:deinde fiat constrictio ꝛ sistoles a nã intẽdente constringere : sed paruula interueniẽte quiete ꝛ quasi subito redeat ad diastolãdũ. ¶ Scd̃o mõ cõtingit ꝙ fiat dilatatio magna ꝛ velox aut virtute intãtũ vt a sua foꝛti dilatatiõe resiliant parietes ꝛ ꝯcidãt parũ ꝛ subito redeãt ad primã dilatatõe₃. ¶ Tertio ꝙ facta dilatatione arteria concutiat̃ ꝛ non ꝓm nature intentionem contingenter mouet̃ eleuando se versus dextrum ꝛ sinistrum sicut accidit in coꝛde quãdo subito tendunt̃ ꝙ ipse cõcutiunt̃ vt fit in pulsu cõcussiuo:ꝛ accidit in istis:vt vtar exemplo Gal.sicut si ramũ ligni attraherẽ a suo loco plicando deide subito dimitterem rediret ramus ad locũ suũ ꝛ nõ subito ibi quiesceret:sed concuteret̃ reuertẽdo:ꝛ iterũ redeũdo donec in locũ suo quiescet. Jstoꝛũ ergo triũ modoꝛũ duobus vltimis fit pulsus reditiuus. Primo aũt modo sunt duo pulsus ꝛ non vnus:na₃ ibi int̃ vnã ꝑcussionẽ ꝛ aliã virtus constringit arteria₃ qd̃ nõ fit in istis duob⁹ vltimis modis:sed aut nõ constringit̃: aut si constringitur est ꝑꝑ vehementiã tensiõis qd̃ fit in dilatando vnde percutiunt̃ parietes arterie etiã ꝟsus itus. Mod⁹ 3ᵘˢ pulsus reditiui.

¶ No.tertio ꝙ quidã antiqui medici:vt Gal. narrat:dc̃o loco dixerunt istum pulsum reditiuũ esse diuersum ꝛ non vnũ esse sed plures ꝛ ꝓm istos spẽs istius pulsus igrediũtur alias spẽs ꝛ quomodo est hoc.s.ꝙ vnus pulsus q vere est vnus apud illos sint duo:ꝛ duo veri pulsus ponunt̃ apud illos ita se hẽre sicut iste qui est ꝟe vnus ꝑꝑea ꝙ in isto vno alie alias igrediuntur idest iste alie ꝛ diuerse percussiões ingrediunt̃ alias totales dilatatiões vel alio modo dicat textus.ꝑpterea ꝙ alie alias ingrediunt̃.i.ponũt̃ sub alijs spẽbus ab istis.ꝛ q: vt dixi iste ingressus spẽru₃ spẽs:ꝛ ꝙ vnus est sicut duo est apud sniam illoꝛu₃ qui nõ cõueniũt in ħ ꝙ iste pulsus dẽat dici vn⁹ ꝛ diuersus in vna pte. Et tu nota omnia ista sumẽda ex Gal.loco allꝫato que

hic a doctoribus exponētibus sunt omissa. Et loco eorū sunt posite imaginationes false: aut littera est iexposita dimissa: ⁊ etiā confert ad intellectum sequentis capituli.

¶ Continuus aūt est ille cuius diuersitas est ordinata in ꝯtinuitate nō sensu ꝑcepta separatiōe in eo ad qđ ipsa mutaƭ ex velocitate ad tarditatē aut eꝯ: aut ad equalitatē: aut inequalitatez in eis: aut ex magnitudie: aut paruitate: aut equalitate in eis ad aliqđ eorū ad qđ mutaƭ: ⁊ hoc qdem est cū ꝺm silitudinē sui procedit. ⁊ est cum accidit vt cū continuatione sua sit in aliquibus suarū partiū plus diuersitatis ⁊ in alijs minꝰ.

¶ Declarat pulsum continuū. Et dicit ꝙ hic est ille qui est ordinate diuersus nō percepta separatione in cōtinuitate motus ex velocitate ad tarditatē ⁊c̄. Et totū est notum nisi ꝙ tibi relinquo ꝙ cōsideres qūo sit diuersitas in magnitudine in vna ꝑte qn pari mō oīs pulsus magnꝰ posset dici in magnitudie diuersus. Ego aūt pulsuz ꝺm vnā ꝑtē vniꝰ pulsus diuersuz nō memini legisse a Ga. diuersuz ī magnitudie vel freq̄ntia sz in velocitate imo plane ab eo collr̄ ꝙ in magnitudine nō pōt esse diuersitas in vna ꝑte vniꝰ pulsus in libro de dr̄ijs pulsus Gal. ita dicente. Si vo vna ꝑticula arteria non cōsistat ꝺm hoc genus. s. quātitatis anomalia. i. diuersitas ꝺm vnum pulsum. anteq̄z enim in finez deueniat motus nōdum magnitudo manifesta: sed solum hoc genus pulsuum in cognitione fine indiget. hec Gale.

¶ No. vlteriꝰ Gal. in isto tres considerasse ꝑtes: ⁊ dicē ꝙ qñqз occulta imaginatiōe vel obscura sunt sibi vise cōprehendi q̄tuor: ꝺm quarū veritatem multiplicat species.

¶ De speciebus pulsus diuersi que nomīa habēt propria. Cap. 3.

Ex eis est gazellans qui est diuersus in vna parte cum fuerit tardatus ⁊ deinde intersecatur ⁊ sit velox.

¶ Postq̄z superiꝰ Aui. determinauit de pulsu diuerso magis gñalr̄: h̄ magis spālit̄ determiat de spēbus pulsus diuersi hñtibꝰ noīa. Et ita dз dicē rubrica ⁊ non dз dicē cōtinui. Diuidit̄ in duas. Primo fac̄ hoc. 2° se excusat in fine. ibī. (Pulsuū vo). Prima diuidit̄ in tot partes fere quot sūt spēs nisi ꝙ qñqз mixtim de qbusdā spēbus multā affinitatē hñtibꝰ determiat ⁊ patebūt partes in legēdo.

¶ Dicit ğ ꝑmo. ꝙ de pulsibus diuersis est gaçellans ⁊ ipse est pulsus qui cū sit diuersus in vna parte vnius pulsus ꝑmo est tardus: deinde intersecat̄ ⁊ sit velox ita ꝙ omnis gaçellās est itersectꝰ ꝑ qetē int̄ partes vniꝰ diastolis: ⁊ qa itersectus aliquis erat cū silitudine partiū: aliquis cū vna velociori: hic gaçellās est cū altera parte velociori. s. secūda non ꝑma: ⁊ dicitur sic per similitudinem motus gaçelle quod est animal multuz simile capriolo in suis motibꝰ: primo facit vnum saltū tardū: deinde alium velocem.

¶ Et ex eis est vndosus: ⁊ ipse quidez est qui est diuersus in magnitudine partium vene ⁊ earū paruitate ⁊ eleuatione ipsarum ad superiora et in latitudine ⁊ in consecutione ⁊ precessione in principio motus pulsus cuz mollitie que est in ipsa ⁊ ipse quidē nō est valde paruꝰ ⁊ hз latitudinē quādam ⁊ assimilaƭ vndis que alie alias sequuntur ꝺm rectitudinem cum diuersitate q̄ est inter eas in eleuatione earuz ad superiora et descensione ad iferiora ⁊ velocitate ⁊ tarditate.

¶ Determinat h̄ de vndoso. Et in summa pulsus vndosus est diuersus in plibꝰ partibꝰ vnius pulsus ⁊ diuersitas eiꝰ est in situ partiū ⁊ motu: scilз in altitudie latitudine: velocitate: tarditate: ꝑuentiōe: cōsecutiōe: fortitudine: ⁊ debilitate. Sed ad hoc vt cū istis diuersitatibꝰ dicaƭ vndosus requirit̄ ꝙ habeat latitudinē manifestam: ⁊ ꝙ non sit valde paruꝰ. Requirit̄ scđo. ꝙ sit mollis. Nam cū istis dispositionibus si est valde paruꝰ non est vndosus. Iste igitur similatur vndis quarum alie post alias sequuntur.

¶ Et ex eis est vermiculosus qui est illi similis: sed est paruus multe spissitudinis: cuius spissitudo existimaƭ velocitas: sed non est. ⁊ formicans qui est valde minor ⁊ vehementioris spissitudinis. ⁊ vermiculosi qdem ⁊ formicātis diuersitas in eleuatione ad superiora ⁊ precessiōe ⁊ consecutione in sensu est manifestior ipsoruz diuersitate in latitudine: imo q̄si nō appet id. 3

¶ Determinat de vermiculari ⁊ formicante mixtis quodā modo. Primo dicens ꝙ vermiculosus est similis vndoso in modis diuersitatis: sed est valde paruꝰ ⁊ valde frequēs intātum ꝙ sui frequentia putatur velocitas: ⁊ non est ita.

¶ Dicit scđo ꝙ formicās est mior vermiculoso ⁊ spissior.

¶ Dici 3°. ꝙ diuersitas vermiculosi ⁊ formicātis in eleuatione ad superiora ⁊ precessione ⁊ cōstrictione est manifestior diuersitate eoꝝ in latitudine: imo q̄si in h̄ non appet.

¶ Ubi ꝑ° nota ꝙ cā quare in istis pulsibꝰ non apparet diuersitas siue dr̄ia in latitudine est qr sunt plurimuz stricti.

¶ No. 2° ꝙ lз Aui. dicat h̄ de vmiculoso. ꝙ eiꝰ spissitudo appeat velocitas nō est ita: tñ Gal. ī libº de dr̄ijs pulsuū dic̄ h̄ de formicāte ⁊ nō de vmiculoso: ⁊ forte de vtroqз est veꝝ.

¶ Cā aūt est breuitas tp̄is mēsurātis hūc pulsuz. Et qr nō bñ discernit̄ in eo tp̄s motꝰ ⁊ tp̄s qetis appet ꝑuū tp̄s motus: tñ in rei vitate est tp̄s qetis ꝑuū: nō tñ qn tp̄s motus sit paruū in cōparatiōe ad spaciū. dñr aūt isti pulsus ita in cōparatiōe ad motū ꝑceptū ex tactu vmis subterranei q dicit̄ lūbricus ⁊ formice. ⁊ ambo sunt diuersi in omnibus illis modis in qbus vndosus. Et q̄zuis illi oēs cōprehendant̄ sensu vt dicit Gal̄. loco allegato. differunt autem ab vndoso in magnitudine ⁊ nō in qualitate diuersitatis.

¶ Et est ex eis serrinꝰ q vndoso ī ꝑtiū diuersitate sitaƭ ⁊ in eleuatōe ad suꝑiora ⁊ latitudie ⁊ ꝑcessiōe ⁊ ꝯsecutiōe sed est durior ⁊ cū duricie ipsiꝰ ꝑtes in duricie diuerse existūt. Et serrinꝰ qdē est pulsus velox spissus ⁊ durꝰ: cuiꝰ ꝑtes in magnitudie diastole diuerse existūt ī duritie ⁊ mollitie.

¶ Determinat de serrino dicēs. ꝙ hic similaƭ vndoso in diuersitate: sз est durꝰ ⁊ vndosus: mollis: ⁊ ī duricie ē diūsus: ⁊ cū hoc opз ꝙ sit velox ⁊ spissus aliter nō dicit̄ serrinus.

¶ Et ex eis est cauda soricina: ⁊ est ille q ordinaƭ in diuersitate suarū partiū ex diminutiōe ad augmētū aut ex augmēto ad diminutionē: ⁊ cauda qdē soricina est cū est in pulsibꝰ multis ⁊ est cū est in vno pulsu in ꝑtibꝰ multis aut in parte vna. Et eiꝰ diuersitas ꝑpria est illa q̄ ex magnitudine pēdet. Et est cū est in cōꝑatiōe velocitatis ad tarditatē: aut fortitudinis ad debilitatez.

¶ Hec patēt nisi ꝙ cauda soricina in vna ꝑte vniꝰ pulsus nō pōt itelligi diūsa in magniᵗᵉ: sз in velocitate ⁊ spissitudie.

¶ Et ex eis est mesalꝰ ⁊ ipe ē q ex diminutiōe ꝑcedit ad aliquē terminū in augmēto: postea re

clinat̃ iferi⁹ ad suũ ordinē donec ad p̃ᵐ terminũ diminutiõis pueniat. Est ḡ sic̄ due caude sorici/ ne q̄ ꝯtinuant̃ apud maiores ei⁹ extremitates.

¶ De hoc satis patet quid dicat Auicen.

¶ Et ex eis est bispulsans ꝛ in ipso qdeꝫ discor/ dati sunt medici. Sũt.n.quidā q ip̄m vnũ pul/ sum ponunt diuersum in p̄cessione ꝛ cõsecutio ne.ꝛ sunt alij q ponũt ip̄m duos pulsus: quoꝝ vnus alterũ consequit̃: ꝛ ad vltimũ iter eos nõ existit tp̄s qd̄ dilatet̃ ad colligeñ. sistolē. deinde diastolē. nõ.n. omne ex quo ꝯsequunt̃ due per/ cussiões opꝫ vt sint duo pulsus: aliogn ille cu/ ius itersecat̃ diastoles: ꝛ deinde redit esset duo pulsus: neqꝫ etiā opꝫ vt sint duo pulsus nisi cũ incipit ꝛ fit diastoles ꝛ postea redit ad fundũ fa ciēdo sistolē: deinde redit iterũ ꝛ diastolē facit.

¶ Detẽmiat d̃ bispulsante. Et p̄ dic̄ breuit̃ ꝙ in pulsu bispul sante sĩ discordati medici qꝛ aliq dixerũt, ꝙ est vn⁹ pulsus: aliq ꝙ duo sĩ q̃rũ alt̃ alteꝝ seʳ.i.cito post. Dic̄ 2°. ꝙ vltima veritas est ꝙ nõ ois pulsus ex q̊ due sentiunt̃ pcussiões est duo pulsus: tũc eni ille qui est interfect⁹ esset duo pulsus: imo nõ sunt duo pulsus nisi cũ icipit ꝛ fit diastoles a v̄tu/ te.ꝛ postea redit v̄tus ad fundũ faciendo sistolē: deinde re dit iterũ v̄tus ꝛ diastolãdo facit diastoleꝫ. ꝛ d̃ h̄ sufficient̃ habuisti capitulo precedenti. cum dixi de pulsu reditiuo.

¶ Ex eis sunt gētē h̄ñs ꝛ cadēs in medio quos p̄diximus. Sed dr̃ia inter cadentē in medio et gazellãtē est ꝙ gazellãtis scd̃a añ venit q̃ꝫ com pleat̃ pria. sed in cadēte in medio est pulsus q venit in tp̄e quietis cũ complet̃ percussio pria.

¶ Determiat de duab⁹ sp̄ēbus: ꝛ pꝫ ex p̄cedēti cap̄. Et ca/ dēs in medio est diuersus sed gaçelãs est diuersus in vna p̄te vnius pulsus: ꝛ ideo scd̃a pcussio añ venit q̃ꝫ totalis di latatio incipiēs in p̄ma pcussiõe finiat̃: ꝛ in cadente in me/ dio sunt due integre diastoles: sed fit vna parua ꝛ cito ve/ niens in tempore in quo expectabatur quies post primã.

¶ Et ex istis qdē captis sũt pulsus spasmosus ꝛ tremul⁹ ꝛ retort⁹ q filo qd̄ torq̃t̃ assĩlat̃. ꝛ ē ex ca p̄lo diuersitatis i p̄cessiõe ꝛ ꝯsecutiõe ꝛ in situ ꝛ in latitudine: ꝛ cordosus qdē est ex sũma retor/ ti ꝛ silat̃ tremulo: sꝫ tñ in tremulo diastoles est magis occulta: ꝛ silr̃ exit⁹ ab eq̃litate sit⁹ i eleua tiõe ad supiora est in retorto occultior: sꝫ tensio in cordoso est manifesta ꝛ est cum ei⁹ torsiõe ad vnã p̄tē tm̃. Plĩn v̄o tales accidũt q̃les isti. s. cordosus ꝛ retort⁹ ad vnũ lat⁹ declinãs in egri/ tudinib⁹ siccis. Pulsuũ vero compositorũ spe cies q̃si infinite sunt: ꝛ neqꝫ habentes nomina.

¶ Hic de 4ᵒʳ sp̄ēb⁹ simul detẽmiat. Et p̄ dic̄ ꝙ i istis pulsib⁹ ꝛ pulsus spasmosus ꝛ pulsus tremulus ꝛ pulsus retort⁹: ꝛ isti ēt tres dñr a silitudine. Nã spasmosus est qñ arteria sentit̃ retrahi ꝛ remoueri p tensionē a suo nãli situ: aut ad vnũ lat⁹: aut ad aliud. ¶ In ꝯcussiuo q tremulus dr̃ h̄ ab Aui. sentit̃ moueri arteria iterum a suo situ ꝛ forte magis q̃ꝫ in spasmoso vt vult Gal̃. sed non sentit̃ hoc mõ moueri ac si traheret̃ ꝛ tenderet̃: imo poti⁹ cũ mollitie. ¶ Retort⁹ aũt similat̃ filo qd̄ retorquet̃: qd̄ filũ etiã in sua p̄õne non seruat rectitudinē: ꝛ ille est diuersus in ꝯsecutiõe ꝛ p̄cessio ne ꝛ in situ partiũ. Dicit vlteri⁹ ꝙ cordosus est de summa retorti: sed nõ est ad modũ fili sed corde ꝛ assimilat̃ tremu lo. Dicit vlteri⁹ ꝙ in tremulo diastoles est magis occulta. Et in retorto exit⁹ ab eq̃litate situs in eleuatiõe ad supiora est occultior. sꝫ in cordoso tensio est manifesta: lꝫ aliqñ ei⁹ tensio est ad vnã partē tantũ. Dicit vltimo. ꝙ isti tres scilꝫ spasmosus: cordosus: ꝛ retort⁹ plurimũ accidunt in siccis egritudinib⁹. ꝛ hoc nõ dicit de tremulo. Postea ponit ex/ cusationem a determinatione compositoruꝫ. Et totum est clarũ habenti bonũ sensum assimilandi res istas.

¶ De illo q ex sp̄ēb⁹ pulsus est nãlis. Ca. iiij.

Cuiusqꝫ generũ p̄nominatorũ in quo est superfluitas augmenti vel dimi/ nutiõis naturalis est equalis nisi for/ tis qm̃ nãlis in eo est augmentatus.

¶ Determinat de pulsu q int̃ p̄dictas sp̄ēs est nãlis. Et di/ uidit̃ in tres p̄tes. p̄ma oñdit qs est absolute nãlis in sp̄ē/ bus pulsus suscipientib⁹ magis ꝛ minus. 2° cõparatiue in eisdē sp̄ēbus. 3° ostēdit in sp̄ēbus nõ suscipiētib⁹ diuisionē per superfluitatē ꝛ denoiationē. ibi (Et si aliqd̄ aliorum). Ibi 3ᵃ. (Alioꝝ v̄o.) ¶ Dic̄ p̄. ꝙ in oi gñe pulsus cui⁹ sp̄ēs sumit̃ b̃m supfluitatē ꝛ diminutõeꝫ nãlis est iˢ q est eq̃lis. i. medi⁹ nisi i gñe fortitudis: ille eni est nãlis q est fortissim⁹.

¶ Ubi nõ ꝙ in qbusdã p̄noiatis gñib⁹ sumunt̃ sp̄ēs penes supfluere a medio vl̃ deficē ab illo vt magn⁹: pu⁹ ꝛ velox: freq̄ns tardus rar⁹ ꝛc̄. In qbusdã aũt nõ: vt in diũso ꝛ eq̄/ li ordiato ꝛ iordinato boni vel mali põderis. De p̄ⁱˢ aũt lo q̃t Aui. h̄. ¶ Cã aũt q̃re plus in istis q̃ꝫ in alijs h̄ mõ sp̄ēs A

¶ Nota scd̃o. ꝙ per eq̃lē non (sumant̃ est dicta supra. intelligim⁹ illũ qui opponit̃ diuerso: sed qui est medius vt mediocris in magnitudine vocat̃ hic eq̃lis in magnituᵈⁱⁿᵉ. B

¶ Nota 3°. ꝙ hic nãlis pulsus põt itelligi dupliciẗ. Uno mõ in respcũ ad sp̄ēm humanã. ꝛ ille dr̃ nãlis qui est tēpe ratissimo corpi cõueniēs: aut respcũ illi⁹ cui⁹ est. ꝛ h̄ mõ il/ le est nãlis q est cõueniēs corpi in sua nãlissima dispositio/ ne existenti: vt v̄bi gratia: sorti vel platoni: ꝛ vtroqꝫ mõ eq̃ lis est medi⁹: p̄mo medi⁹ absolute: vt inter extrema respe/ ctu sp̄ēi. scd̃o medi⁹ inter extrema respcũ corporis illius. C

¶ Nota quarto. ꝙ rõ quare in forti medi⁹ nõ est natura/ lis est qꝛ nãlis est ille q est seq̄ns temperatiorē complexio nē. mõ fortitudo v̄tutis sequit̃ complẽonis tēperamentũ. ꝛ iõ fortissim⁹ pulsus est iˢ q ē tēpatissimi: ꝛ iõ iˢ ē nãlissim⁹. D

¶ Nota tñ apud quosdam intelligi fortissimũ illũ qui est fortissim⁹ pseuerãt̃. Nã p qbusdã pulsatiõib⁹ stat pp vehe mētiã conat⁹ fortiorē esse alicui⁹ egri pulsuꝫ tēpato pulsu. E

¶ Alij v̄o absolute volũt h̄ intelligi: ꝛ dicũt ꝙ licet v̄tus plus conet̃ ad pulsandũ: ex hoc non sequit̃ pulsus fortior: lꝫ bñ maior sed debilior: qꝛ nõ est conat⁹ talis: nisi cũ distē perantia quãdo necessario sequit̃ debilitas. Ex quo pꝫ. ꝙ nõ sequit̃: cõtingit v̄tutē plus conari: igit̃ pulsum esse for/ tiorem: qꝛ nõ potest alijs paribus plus: sed accidit dispa/ ritas: ppter quã fit pulsus ꝛ virtus d̃bilior. scd̃o patet. ꝙ non potest esse abundantia virtutis respectu v̄tutis tēpe/ rati cũ tēperatissim⁹ sit fortissim⁹ presertim in v̄tute vitali.

¶ Et si arguit̃ cõtra dicta: qꝛ possibile est pulsum medio/ cris magnitudinis nõ esse nãlē: qꝛ põt iueniri in febriente. Cõcedo ꝯnem: sed hic non dr̃ ꝙ omnis pulsus medius est nãlis: sed ecõtra. ꝙ omnis nãlis est medius in gñe suo ꝛc̄.

¶ Et si aliqd̄ alioꝝ generũ nõ augmētũ prebue rit nisi fortitudinis augmētũ seq̄ēs ꝛ factum fuerit man⁹. v̄bi gratia. ipse erit nãlis pp fortē.

¶ Facit qd̄ dcm̃ est dicēs. ꝙ si in aliquo generũ fiat augmē tũ in aliqua differētia qd̄ non fiat nisi pp augmentũ forti/ tudinis: tũc illud qd̄ tali mõ est augmētatũ est nãlius: ppt̃ fortē. i. pp cãm dictã in forti: verbi gratia. quãdo cõtingit

pulsum magnificari pp augmētū vtutis:tūc pulsus i'ma/ ior erit nālior q̄ ille q erit mior pp debilitatē:ꝛ ita itellr̄ atꝫ de veloci ꝛ freq̄nti ꝛ alijs. Et iō ēt mediocris aliqs in ma gnitudine aliq̄ magno est min⁹ nālis. Et aliqs mediocris aliq̄ puo est min⁹ nālis. Nā in febriēte cōstāte vtute ꝛ obe diēte instr̄o fit pulsus magn⁹:p vtutꝫ debilitatē ꝯtingit fie ri puū:igit̄ stabit fieri mediocrē. ¶ Pono postea. ꝙ forti/ ficet̄ vtus stāte eq̄li necessitate ꝛ cōstat ꝙ magnificabit̄:et erit magis nālis:vt stati dicet̄.ꝛ ita de veloci ꝛ freq̄nti ar/ guē possum⁹. Nō igit̄ seq̄t̄ nālitas nec̄io mediocritatē:sed bn̄ si est nālissim⁹ opꝫ ꝙ sit mediocris. Q̄ aūt q̄dā hic ife/ rūt pulsuꝫ variari ḃm oēs ꝯrias ꝛ cōtinue remanē eq̄ nālē puto satis pole vt cōstat in casib⁹ multis:non tamen ꝙ sit pole temperatuꝫ de 2° mō eq̄litatis. Nā statim sic pmutat̄ a dispōne optima nō est ampli⁹ de scd̄o mō eq̄litatꝫ tēpat⁹.

¶ Aliorum vero generum que neq̃ augmen/ tum. neq̃ diminutionem tolerant nālis est me diocris ꝛ ordinatus ꝛ qui est boni ponderis.

¶ Hic docet qs est nālis in gn̄ibus alijs. Et dicit ꝙ in alijs gn̄ib⁹ que neq̃ tolerāt augmētū: neq̃ diminutiōem nālis est in vno eorū eq̄lis ordinat⁹ ꝛ boni ponderis in alio gn̄e q nō est absolute nālis cuꝫ ois talis sit diversus. ꝛ q nō est pōderis boni. Et nō. ꝙ ista gn̄a dicūt non tolerare super/ fluitatem augmenti nec diminutionis. Nam in diverso nō potest minui superflue diversitas. Uel melius illa non to/ lerāt ꝙ pma divisio eorū in suas spēs sumat̄ a pleura vel minori pticipatione in eadē natura sicut faciūt alia septē.

¶ De causis spērū pulsus p̄dictarū. Ca. v.

Causarum pulsus quedam sunt com munes necessarie essentiales in consti tutione pulsus ingredientes: ꝛ vocā tur contentiue: ꝛ quedam sunt in cō stitutione pulsus non ingredientes: ꝛ harum quidem alie sunt inseparabiles quaruꝫ permu tatione permutatur iudicium pulsus: ꝛ vocan tur cause inseparabiles: ꝛ alie sunt separabiles que vocantur mutantes absolute.

¶ In hac parte determinat de causis. Et pmo ponēdo divi siones generales. 2° ostendēdo quales dispositiones pul/ suū ex istarum causarū varietate proveniāt. 2ᵃibi. (Cū in/ strumentū.) Presens capl'm dividit̄ in quatuor ptes. Pri/ mo ponit vnam distinctionē. 2° aliam. 3° numerat contenta sub vno mēbro pme distinctionis. 4° ponit vnum canoñ. 2ᵃibi. (Et harum.) 3ᵃibi. (Contentiue.) ibi 4ᵃ. (Et haruꝫ.)

¶ Dicit primo ꝙ causarum pulsus quedam sunt cōes ne/ cessarie cōstitutionem pulsus igrediētes eēntiales q̄ vocā tur ꝯtētiue. Et q̄dā sunt ꝯstitutionē pulsus nō igrediētes.

5 ¶ Ubi nota ꝙ causarū quedam sūt a natura p se intēte si/ ue ordinate ad pulsum cauēdum ꝛ sunt imediate. Iste igi tur q2 in omni pulsu in suo genere inveniunt̄ dicuntur cō/ munes. Et q2 sine illis nō pōt eē pulsus dicunt̄ nec̄ie:ꝛ qa sunt ordinate ad pulsum cauendū a nā dicunt̄ eēntiales:ꝛ q2 sunt cū hoc toto imediate:iō explicande sunt in diffōne debita pulsus. ꝛ iō dn̄r ingrediētes ꝯstōnē pulsus. Et qa vtual'r ꝯtinēt oēs cās pulsus mutātes dicunt̄ contentiue.

¶ De scd̄a parte dicit ꝙ illarū que nō sunt cōtentiue:que dam sunt inseparabiles vt sexus ꝛ etates. Et iste dicuntur inseparabiles q2 nō possunt ḃm totum suū genus non esse cause pulsus:quedam autē nō sunt inseparabiles:ꝛ ille di cunt̄ mutantes absolute vt motus ꝛ accidentia anime.

¶ Contentiue vero cause sunt tres. Uirtus vi talis que est in corde mouens pulsum: ꝛ tu qui dem iam sciuisti eam in capitulo de virtutibus: ꝛ secunda est instrumentum ꝛ est vene pulsati les quas iam sciuisti cum numerauimus mē bra. ꝛ tertia est necessitas extinguendi: ꝛ est ad/ ueniens per quantitatem notam extinctionis que renouatur in termino caloris opposita in 6 suo incendio aut extinctione aut equalitate sua.

¶ Hic enumerat causas ꝯtētiuas pulsus dicēs ꝙ sunt tres scilꝫ vtus vitalis:ꝛ hāc cognouisti fen pma. Et instr̄m. s. arteria:ꝛ istā cognouisti in capl'o de mēbris. 3ᵃ est necessi/ tas euētādi ꝛ extinguēdi. ꝛ ista necessitas est eueniēs per quātitatē notā extinctiōis. i. accidit q2 adest idigētia extin ctiōis:que extinctio renouat̄ opposita termino caloris in suo incēdio aut extinctiōe sua aut eq̄litate sua. i. remitten/ do calorē ꝛ suū effectū aut ꝓhibendo exitum ab eq̄litate.

¶ Circa quā partē nō ex Gal'. i libello de vtilitate pulsus 5 quosdā dixisse ꝯstrictionē arteriaruꝫ pulsus fieri a vtute. sed nō dilatationē:imo dilatationē esse reditū ad nālē sitū arterie q est vt parietes se nō cōtangant. Qd̄ ꝓbant: q2 in aiali mortuo q̄ꝫuis repiant̄ vene pietib⁹ se tangētib⁹ ꝯstri/ cte:arterie tn̄ inueniunt̄ cōcaue ꝛ dilatate ꝛ a nulla virtute.

¶ Alij aūt fuerūt q dixerūt constrictionem nō fieri a vir tute:sed contingere cessante virtute a dilatatione sicut ap paret esse in hanelitu:sed Gal'. vtraq̃ opinioneꝫ iprobat.

¶ Primā p̄ꝫ ꝙ dilatatio fortꝫ iuenit̄ ꝯstāte vtute: ꝛ debi/ li exn̄te vtute iuenit̄ d̄bilis nō obstāte ꝙ eq̄ mag̃ iueniret̄.

¶ Secūdam iprobat. q2 hora multiplicatiōis fumorū in arterijs fit maior ꝯstrictio:ꝛ hoc nō esset nisi fieret a virtu te. Et assumptū ꝓbat̄ per id qd̄ appet in somno post mul/ tā comestionē. Et tu cōsidera ꝙ nullus modernorū fortio res rōnes adducit cōtra plusq̄ꝫ cōmētatorem oppositum tenētem:nec plusq̄ꝫ cōmētator has rōnes soluit. 2° techni.

¶ Nota scd̄o ꝙ de necessitate extiguēdi vtrū sit causa cō/ D tētiua est dubiū. Nā possibile est pseuerāter in corde ꝛ ar/ terijs esse caliditatē diminutā vt idigeat cōtinue cor ꝛ ar/ terie ꝛ sp̄us calefactiōe ad hoc vt sint in debito tēperamē/ to:ꝛ tamen in talibus dispōnibus fit pulsus. Et nulla pro tūc est necessitas extiguēdi:ꝛ ideo nō est causa cōtentiua.

Hic sunt plures rōnes. vna est Marsilij q vult ꝙ g̃dus caloris itroduct⁹ a fumis capinosis nō est ꝯueniēs p opōnib⁹. Et iō idiget vt remoueat̄:q2 igr̄ in oi dispōne cordis sūt fumi tā in corde q̄ꝫ in arterijs cale faciētes cor ꝛ arterias:igr̄ in oi dispōne idiget̄ euētatiōe ꝛ extictiōe talis calitatꝫ. ¶ Et ad arg'ᵐ admitto ꝙ cor ꝛ arte rie ꝛ sp̄us labant̄ ad fridū. Et ꝯcedo ꝙ p magnū tp̄s in q̄ est pulsus stat ista eē: ꝛ cū ar̄. cor ꝛ sp̄us idigēt calefactōe: igr̄ nō idigēt extictiōe. Nego arᵐ. Nā idigēt calefieri a re ꝓportōata ꝛ idigēt vt remoueat̄ calor iduct⁹ a fumis mal'. ꝓportōata ꝛ ...

¶ Cōtra ar̄:q2 stat iter fumos ꝛ cor ꝛ sp̄us nullā ꝯcurrē malā ꝓpetatē ꝛ cor idigē calore actuali. igr̄ stabit tūc cali tatē a fumis itroductā n̄ eē extiguēdā. Maior est clara ꝛ mior:q2 multotiēs cor idiget calefactōe ab exercitio p qd̄ sol⁹ calor sin̄ aᵃ ꝓpetate iducit̄. Itē qūo scit̄ ꝙ sp adsint fu/ mi caliores corde ꝛ spiritib⁹:ḃ. n. pnᵐ est volūtarie dictū.

¶ Alit̄ dic̄ Jacob⁹ ꝙ dilatatio fit aut pp extictōeꝫ ꝛ renis/ sionē calorꝫ cordis ꝛ sp̄uꝫ vel arteriaꝝ:aut pp ꝯseruatio nē illoꝝ caloꝝ:aut pp ꝓhibitiōeꝫ lapsus polis. Q̄nq̃ aūt attrahit̄ aer pp ꝓhibe sp̄uꝫ resol'onē q semp sūt subtiles ꝛ calidi. Et q̄nq̃ attrahit̄ vt pmisceat̄ fumis capinosis ꝛ i/ de fumi facili⁹ expellāt̄. Et iō ꝯcedēdū:est q̄nq̃ magl ime diatā cām dilatatiōis eē nec̄itatē mūdificādi q̄ꝫ sit nec̄itas euētādi. ¶ Ad argᵐ ḡ dr̄ cōcedēdo ꝙ pulsat arteria corde idigēte calefactiōe pp fines dcōs. ¶ Sꝫ sine dubio ista so lutio infert ꝙ nō sp pulsus ꝛ dilatatio sūt pp extiguēdi ne cessitatē. Sꝫ sic nec̄itas nō eēt cā ꝯtētiua:mar' q2 stat sp̄us

Hoc nō intendat nulla n. res ... ponit ... in nalse ... dase ... pent ... nibus ... vagantibus de feb.

esse grossiores debita idigētes subtiliatiōe. ¶ Aliter igiť dico ex his que dixi ꝑma ꝑmi de pabulone caloris nālis ab humido radicali:per cui⁹ mixtionē ⁊ adnascētiā cū spiritib⁹ siue spūs ꝯuertunť approꝑati cordi ita vt cor mediā tib⁹ illis opeť recte:sic ꝑ resolōnē humidi radicalis lichinij flāma adheret lichinio ōbito modo ita vt succedat ad locū mā noua pro alteri⁹ gñatiōe. ¶ 2° supponēdum est ꝙ in talibus corpib⁹ calidis q̄ cū alio ꝯiungunť sicut flāma cū cādela nisi fieret euētatio citi⁹ id qđ est ꝯuersuz ad subtile ex corpe grosso cui calꝰm subtili initiť dissolueretꝰ añq̄ʒ noua ps ꝑpareť:h.n.pʒ qꝛ al's nō eēt cā danda q̄re flāma suffoceť ⁊ cādela extiguať in suffocatorio. Ex his pʒ ꝙ cū oē cor viuēs sit vehemēť calꝰm ⁊ ei⁹ spūs vt.s̄.allegaui ex Gal.in libello de vtilitate pulsus:igiť in q̄libet cōplone est necia cordis euētatio ad h̄.vt nō nimis cito dissoluať id qđ est ꝑpatū ⁊ in vaporē ꝯuersuz ex sba cordis:p cui⁹ ꝑñtiam calor ꝯseruať ⁊ spūs cordis ōbite ad nasciť.nā ēt in corde q̄ʒtūcūq̄ʒ frido citi⁹ tale dissoluiť q̄ʒ nouū ꝑpeť. sēp igiť est necitas euētādi.vñ sic videm⁹ ꝙ nec magna nec pua flamma suffic̄ saluari in suffocatorio.⁊ ꝑm hūc moduz necitas extinguēdi est cā necia ⁊ eēntialis in oī itegro pulsu:lʒ aliqđ cor idigeat calefactiōe cū q̄ ꝯiungiť flabellatio illi⁹ vaporis. Et alie pñt sumi rōnes ex pte multitudis spūuz ⁊ subtilitatꝫ supflue ipsoꝝ ꝑter gđū caloris. ¶ Nō 3° ꝙ si dilatatio fit pp necitatē se⁹ ꝙ ꝯstāte ṽtute ⁊ obediente instro q̄ñ est efficax necitas oʒ arteria dilatari deducto ipedimēto:tñ ꝯñs est fſm:qꝛ tūc in febrientib⁹ cuz constātia ṽtutis nulla esset qes post sistolē. Nā in quolibet istāti post sistolem est necessitas efficax ad euētandum cū sit calor multo maior q̄ʒ in sanitate. ¶ Hic rñdet Jacobus negādo ꝑmaz ꝯñaz. Et iō qꝛ vt.s̄.dixerat cā quare quies media iter motus pulsus est necia:est qꝛ ṽtus alio mō ōbet applicari q̄ñ facit diastolē ⁊ quādo facit sistolē:⁊ ideo completa sistole opʒ ꝙ tāto tempore saltē quiescat ꝙ virtus sit applicata. ¶ Cōtra hāc rōnē arguiť:qꝛ ex hac sequiť ꝙ in febrientibus cōstante ṽtute pulsus dēret esse frequētior q̄ʒ si virtus nō ꝯstaret. Nā ṽtus cōstās pōt citius se suo instrumēto applicare pro fine cōsequēdo q̄ʒ quādo nō constat:sed q̄ʒ cito applicat taz cito dilatat:igiť citius post sistolē alijs paribus diastolat q̄ʒ quādo ṽtus est debilis: ꝯsequens tamē constat esse falsum:qꝛ vna de causis frequētie est debilitas ṽtutis nō potētis velocitate satisfacere ⁊ magnitudine vt capitulo sequēti. Melius est ergo dicere cōsequenť ad dicta in caplo ꝑmo.ꝙ virtus intēdit quietem post sistolem:⁊ pro illa vtitur villis trāsuersalibus ⁊ ipsa resistit dilatatiōi tempore aliquo ꝑm ꝙ vna necessitas aliā superat.

¶ **Et harum quidem causarum contentiuaruz operationes mutanť ꝑm id quod adiungiť eis ex causis inseparabilib⁹ ⁊ mutātibus absolute.**

¶ Ponit canoñ.dicēs ꝙ operatiōes harū causarū cōtentiuarū varianť ⁊ permutanť ꝑm ꝙ causis illis coniunguntur cause mutātes absolute ⁊ cause inseparabiles. Et hic loc⁹ intelligiť a quibusdā ꝙ operatiōes harum causarū ꝑmutanť ex coniunctiōe aliarum:ꝑm ꝙ alie per talem coniunctionē permutanť. Ego aūt dico ꝙ stātib⁹ causis ꝯtētiuis nō variatis in suis gradib⁹ ꝓpter accñtia aīe ⁊ multa alia cōtingit variari pulsus:vt infra dicā suis locis ꝓprijs.

¶ **De his que proueniunt ex causis contentiuis solummodo. Cap. vj.**

Um instrm fuerit obediēs sui lenitate ⁊ virt⁹ fortis ⁊ necessitas ad extinguen. vehemēs erit pulsus magn⁹.

¶ Hoc caplm est dictū de his que ꝓueniūt a causis contētiuis solūmodo qꝛ in ea determinať de differētijs pulsuuz ꝑm ꝙ ex causis ꝯtentiuis pendēt nō habēdo respectū p se ad alias cās. Et diuidiť iudicio meo in.xj.ptes.ꝑ° tractat de causis magnitudinis.2° paruitatis.3° velocitatis.4° frequētie.5° velocitatis cū magnitudine cōiuncte.6° velocitatis ⁊ spissitudinis ꝯiunctaꝝ cū magnitudine.7° lōgitudis ⁊ latitudis.8° de causis tarditatꝫ ⁊ spissitudinis.9° de causis debilitatꝫ ⁊ duritiei ⁊ mollitiei.x° de causis pulsus diuersi. xj° excusat se a determinatōe de pleno ⁊ vacuo ⁊ calō ⁊ frigido.2°ibi.(Q: si ṽt⁹).3°ibi.(Si ꝯo necessitas.)4°ibi(Q: si ṽtus.)5°ibi.(Si aūt ṽtus.)6°ibi.(Et si necitas.)7°ibi. (Lōgitudinē.)8°ibi.(Spissitudis.)9°ibi.(Cāe ꝯo debilitatis.)x°ibi.(Et diuersitatꝫ ꝯo cā.)xj°ibi in fine.(Et cāe q dē pleni.)Hūc modū tenui in diuidēdo volūtarie qꝛ debite in.15.ptes diuidebať ꝑnᵗᵉʳ. Et ego q̄sdam ptes diuidaz.

¶ Dicit ꝑ°:cū istrm fuerit obediēs sui leuitate ṽtus etiaz fortꝫ fuerit ⁊ necitas euētādi vehemēs pulsus erit magn⁹.

¶ Dicit 2° ꝙ de istis tribus causis necitas est iuuātior ad

¶ Nō igiť hūc locū a qbusdā (pulsum magnificandū. A
exponi ꝙ Aui.h narrat cās reqsitas ad pulsus magnitudinē:ita ꝙ q̄cūq̄ʒ istarū defecerit non erit pulsus magn⁹ ⁊ sūt etiā sufficiētes ad pulsus magnitudinē: iō illis positis poniť pulsus magnitudo. Mibi aūt videť ꝙ stat pulsum eē magnū necitate nō exñte multa vt collř ex Gal.in cōᵗᵒ pulsuū.cap.de pulsu tenuiū exp̄sse:⁊ iō dico ad istas cās deducto ipedimēto sequi pulsus magnitudinē:non tñ qñcūq̄ʒ est magnitudo necio ille cause inueniunť. Et dico notant deducto ipediᵗᵒ:qꝛ penes me tristitia ⁊ somn⁹ ⁊ multa alia paruificāt pulsum ⁊ si necessitas euētādi sit multa.

¶ Nota 2°.ꝙ instrm est dilatatiōi obediēs nō p quācūq̄ʒ mollitiē:posset.n.eē nimis molle ita vt parietes ꝯciderent vn⁹ sup aliū ⁊ ipediret magnitudo:vt ifra patebit:neq̄ʒ ēt cū quātaʒ duritie:lʒ oʒ hr̄e mediocritatē quādā int istaꝝ quā Aui.vocat lenitatē in q̄ mediocritate est latitudo cuz qdā est gradus tēperatissime obediētie qdā maioris ⁊ qdā minoris:dr̄ igiť instrumētū obediēs qꝛ hñs mediocritatē ifra dictā latitudinē vel clari⁹ tēperatissime obediēs. B

¶ Nō 3°.ꝙ nō solū p suā duriciē resistit dilatatiōi:lʒ p carnis ⁊ pinguedis multitudinē:⁊ iō itellať obediēs p puā-

¶ Nota 4°.ꝙ ṽtus duplř dr̄ fortis.vno (tione istoꝝ. C
mō absolute:⁊ ista est cū tēperamento cōplonis. Alio mō reᵘ hui⁹ deťmiati effcūs.s.magnificādi pulsuz:⁊ talē ṽtutꝫ magniⁿᶜˢ voluit h Aui. Nā pᵃ nō iueniť cū augᵗᵒ necitatis.

¶ Nō vlterius vt ifra diceť ꝙ per nullā pulsus differentiā satisfit:ita necessitati sicut per magnitudinē: ideo semp ṽtus conať deducto impedimēto ad faciendū magnitudinē ꝓportionatā necessitati. Cū igitur necessitas euentandi sit multa:conať ad magnitudinē faciēdā q̄ illi ꝓportioať. ⁊ ideo si adhuc sit fortis ⁊ instrumētū sit obediens sequiť magnitudo:vt dixi ipedimēto deducto.⁊ h vult hic Aui.

¶ Et ego nō habeo pro incōueniēti ꝙ virtus est fortis:et istrumētū obediēs:⁊ necessitas aucta:⁊ pulsus paruus ꝓpter causas magnitudinē impediētes:nec habeo pro icōueniēti qđ econtra cōtingat ꝙ pulsus est magn⁹ ⁊ necitas nō est aucta:lʒ nō stat ꝙ sit magn⁹: vel cū ṽtutꝫ debilitate vel debilitate vel ipotētia respcū huius effect⁹ ꝓducendi.

¶ Circa 2ᵐ dcm̄ attende ꝙ duplř solet exponi: ꝙ necitas magis iuuat ad pulsus magnitudinē q̄ʒ alia cā de istis trib⁹.vno mō ꝙ nō est iuuātior q̄ ad actū cāndi: sed q̄ ad modū:qꝛ necitas est cā vt finis:⁊ ṽt⁹ vt agēs.2° ⁊ meli⁹ ꝙ pulsu exñte tēperato p nulli⁹ dcaꝝ cārū ꝯtētiuarū mutatione pōt ita magnificari pulsus sic pōt ꝑmutatiōez necitatꝫ. Nā lʒ ṽt⁹ est fortissima:tñ p ei⁹ mutatōez nō ita magnificaret. D

¶ Jtē istrumentū lʒ per inobediētiam sit causa ꝙ magnificeť pulsus:nō tñ tm̄ magnificari pōt per istrumenti obediētiā sicut per augmētum necessitatis:⁊ hoc est ad experientiā manifestū. lʒ igiť absolute per virtutis augmentuz possit tm̄ augeri pulsus sicut per necessitatē augmenti:qa tamē stante magnitudine ꝓportionatā necessitati non po-

test per aliquā pmutatā ita augmētari pulsus sicut per necessitatis augmentum: ideo dicimus q ipsa est iuuantior.

¶ Qz si virtus fuerit debilis pulsus puitas eam proculdubio sequetur. 7 si cum hoc instrumētum fuerit durū 7 necessitas pauca erit minor. est etiam cum durities efficit paruitatem.

¶ Ponit cās puitatꝫ p. 2° cōpatiue. ibi. (sꝫ tñ puitas.) ¶ In pª pte vult tres ꝯnes. Pria est illa si vtus sit debilis necio pulsus est puᵘ. Et ista intellr nō debilitate absolute itellu respcū tēpate vtutꝫ. Nā ꝯstat q in febre pulsus est magnᵘ 7 vtus debilis: sꝫ de debilitate in cōpatiōe ad pulsum magnificādū vel mediocrē faciēdū: 7 h mō ꝯ est certa: qr nō fit effectᵘ sine sufficiētia agētis. ¶ 2ª ꝯ est. q si cū debilitata vtute fuerit istri durities: 7 diminutio necitatis pulsus erit minor: pꝫ: qr plures cāe ad puitatē ꝯiūcte faciunt maiorē puitatē alijs paribᵘ. ¶ 3ª ꝯ est qñqꝫ sola istri durities facit pulsum paruū. Et cā est: qr instrumentū durum difficilius dilatat qꝫ molle: vt pꝫ in vtribᵘ 7 calciamētis durꝫ.

¶ Sed tñ paruitas cuiᵘ cā est duricies separat a paruitate cuiᵘ cā est debilitas p hoc q est durus 7 non debilis: 7 breuitas eiᵘ 7 pfunditas nō est mala sicut est cum est virtus debilis. Pauca quoqꝫ necessitas paruitatē efficit. sed debilitas ibi non erit: 7 neqꝫ est aliqua haruꝫ trium: que plus efficiat paruitatē qꝫ debilitas: 7 paruitas quideꝫ duriciei cū virtute plus est qꝫ paruitas priuatiōis necessitatis cum virtute. virtus nāqꝫ cū priuatiōe necessitatis nō minuit multum ex equali: qm̄ a diastole phibentē nō habet. 7 nō declinat ad hoc vt nō multum super tēperamētū addat. nisi iō q nō multā habet necessitateꝫ.

¶ Determiat cōpatiue de puitate imiscēdo vnā cām puitatis absolute. Et ponit 4or ꝯnes. ¶ Pria puitas cuiᵘ cā est durities differt a puitate: cuiᵘ cā est debilitas vtutꝫ. Priᵒ in h: qr puitas seqns duritiē fac pulsū duꝝ nō debilē: cuiᵘ oppositū fac puitas seqns debilitatē. ¶ Differt 2°: qr pulsus puᵘ pp duriciē nō ē multū breuis: nec multū pfundᵘ: sicͭ qñ est puᵘ pp debilitatem vtutis. 7 cā pme diie est manifesta.

¶ Cā vo 2ª est: qr ex q est fortior pcussio. 7 pp duriciē sensibilior in puo pp duriciē. Eꝫ aūt in puo pp debilitatē: ideo cōstat q appebit magis alta pcussio 7 in aliq loco sentiet ille pp coopturā: a carne etiā erit longior. Aliq volunt cām pmi: qr vter cuiᵘ parietes ad duriciē tendūt cū in vno extremo dilatant facile sequit dilatatiōi vsqꝫ ad aliud extremū. Propterea. q ptes dure existentes eleuant ad eleuationē sibi vicine: sed in molli nō est ita: 7 cū vtus sit fortꝫ in duro saltē totā arteriā ex conatu subleuādo fac apper pulsꝫ minᵘ pfundū: 7 si ambe cāe cōiungant erit res clarior.

¶ Scōa ꝯ est. q pauca necessitas est causa paruitatis pulsus: 7 rō: qr vtus nō conat ad tantū dilatandū: vel tantum aerē frigidū attrahēdū: sicut necessitate existēte tēpata: qr nō indiget: sed h talis pulsus nō erit cū debilitate: qr vtus nō debilitata adhuc: 7 intelligas tanta sicut est paruitas.

¶ 3ª ꝯ est. q nulla istaꝝ triū cāꝝ ita facit puitatē sicut debilitas. Et ista h mō intellat. q per nulliᵘ cāe pmutatiōeꝫ a tēpamēto statibᵘ alijs pōt tm̄ pmutari pulsus: sicut p defectū vtutꝫ. Et pꝫ per h. qr stāte necitate tēpata 7 istri obediētia vtus pōt vsqꝫ ad nō gradū diminui: 7 ita pulsus qꝫtitas ad nō quātū deducꝫ: sꝫ nō pōt necessitas ad nō ḡduꝫ venire stāte vtute. Et iō nullo mō p solius necessitatꝫ diminutiōne pōt tm̄ pmutari: sicut p vtutes decrementū simile intelligat de instrumēti obediētia. Adde etiā. q si necessitas extinguēdi ad nō gradū veniret: tñ sunt ibi alie cāe pp quas fit diastoles. sed deficiente vtute nō est agens illam.

¶ 4ª ꝯclō. q paruitas sequēs duritiē stāte vtute pulsatili est maior qꝫ puitas seqns diminutionē necitatꝫ stante forti vtute hāc ꝯnē pbat Aui. qr ꝯstāte vtute 7 diminuta necessitate vtus nō multū minuit ex eqli. i. ex mediocri: qr nō ē ibi positiuū ipediēs a dilatatiōe: 7 nō est ibi cā phibēs ne fiat pulsus magnᵘ: nisi qr ibi nō est necessitas sꝫ nō positiua cā: sꝫ cā duriciei est cā positiua que est resistētia instri. Et psens locᵘ intellr duobᵘ modis: vnᵘ est q durities istri pōt multū crescē ꝯstāte vtute: qr multa pōt fieri tēsio in arterijs vtute cōstāte: 7 iō potest multum minui pulsus per indurationē arterie: sed nō ita de diminutiōe. qr diminuta necessitate si multū fit diminuta necessario sequit virtutis pulsatilis debilitas: frigiditas eni itēsa est mors inati caloris: 7 pter hoc nō pōt diminui pulsus tm̄ cōstante vtute per diminutionē necessitatis sicut per duriciē instrumēti.

¶ Alio modo pōt intelligi. q cōstante pportōali lapsu in defectu necessitatis 7 instrumēti obedientia: pp duriciē sequat minor pulsus ex instri inobediētia qꝫ ex defectu necitatꝫ: 7 h etiā satis bñ tolerat 7 videtur satis ad mētē Aui.

¶ Et assignant quidaꝫ pro causa: qr diminuta necessitate virtute pulsus nō fit solū paruᵘ sed tardus 7 rarus. Sꝫ in obediēte instrumēto virtus facit pulsuꝫ paruū 7 conatur cū velocitate 7 frequētia satisfacere. Et ideo cū ibi satisfaciat cū duabus differētijs pōt multo magis paruificare: h tamen causa est ambigua: quia licet sint ibi differentie ad satisfaciendum: tamen plus est etiam de necessitate.

¶ Et alia causa clarior est: qr dilatatio nō soluꝫ variat ſm variationem necessitatis euentādi: nec illam solā sequit: sꝫ igitur necessitas euētandi sit diminuta ad subduplum: nō opꝫ pulsum esse ad subduplum diminutuꝫ: sed constat q sit multominus diminutus vt satisfaciat alijs finibus ppt qs est diastole: sed cum sit instri obedientia eque pportionabiliter diminuitur magnitudo pro quocūqꝫ fine fuerit.

¶ Si vero necessitas multa fuerit 7 virtus fortis 7 instrumentū obediens pter suam duriciē magnitudini nō poterit esse qui fiat velox et velocitati restauret id qd̄ deest ex magnitudie.

¶ In hac tertia parte ponit causas velocitatis. Et dicit. q si necessitas fuerit multa 7 virtus fortis 7 instrumentum inobediens magnitudini: non poterit esse quin pulsus fiat velox. Et causa est: qr virtus deficiens a satisfaciendo necessitati per magnitudinem. Conatur ad restaurandum illud per velocitatem quod per magnitudinem deficit.

¶ Ubi nō pmo. q magnitudo est differentia vtuti difficilior qꝫ frequentia 7 qꝫ velocitas: 7 ideo tam ex virtutis diminutiōe: qꝫ ex instrumenti inobedientia prius desinit virtus pulsus posse magnum aut mediocrē facere qꝫ velocē.

¶ Cā aūt q̄re magnitudo est difficilior est p ex parte istri. cōstat aūt q vtres dilatatiōi vsqꝫ ad quā nō est oportunū coriū extendi parū resistūt: sed cū dilatati sunt vsqꝫ ad nāliū corij dimēsionū extēsionem vlteriori dilatationi multo plus resistūt qꝫ añ: imo parue vlteriori multo plus qꝫ toti pcedēti magnitudini. igit supra mediocritatē multo plus resistit arteria qꝫ velocitati: que nō est cū tanta dilatatiōe.

¶ Secunda causa est: qr in processu dilatationis spiritus quo iuuāte fit dilatatio est minus vnitus. ¶ Tertia cā est. qr multū aerem: aut aliud resistens corpus attrahere est difficiliᵘ qꝫ parū velociter. Parua eni vtus sufficit granū frumēti velocit ferre vt formica que duo grana nullo modo pōt: 7 ideo instrumēto facto inobediēte pter duriciē. cōtingit impotētem fieri ad magnificādum: sed tamē remanere potētem ad velocitandum. Cum igit virtus non potest per magnitudinē satisfacere conatur ad melius de possibilibᵘ 7 facit velocitatē. ¶ Et ego hunc locum nō in/

telligo. q augmẽtata necessitate parũ vtus nõ faceret velocitatẽ si esset cõstans ⁊ instrumentũ tẽperatissime obediens alijs impedimẽtis deductis: sed sufficit q faciat velocitatẽ qñ nõ est obedientia instrumẽti dilatationi magne: qd puto et facere qñ est tẽperatissime obediẽs ⁊ sunt impedimẽta deducta. Neq ex isto intelligo. q pulsus in hoc casu nõ fiant frequentes. immo puto q ipsi fiunt.

Qz si virtus fuerit debilis ⁊ pulsus non poterit magnificari ⁊ velocitas i eo nõ opata fuerit nõ poterit eẽ qn fiat spissus q̃ spissitudine restauret illud qd ei defuerit ex magnitudie ⁊ velocitate: ⁊ multe vices tenebũt locũ vni9 vicis sufficiẽtis ⁊ magne aut duap velociũ. ⁊ hoc qdẽ est sic cũ hoi necesse est fere rẽ ponderosaz quã si poterit vna vice totã ferret: si vo nõ diuidet eã in duas ptes ⁊ festinabit: ⁊ si nõ: in multas ptes ipaz distribuet ⁊ feret quãq ptez quocũq mõ poterit cũ spaciositate aut velocitate: deide nõ cessabat inter q̃slibz duas oneraturas ei9lz sit in eis tardatus. q si multe fuerit debilitatis stabit tunc ⁊ ferret eam festine ⁊ redibit cum tarditate.

Ponit cãs spissitudinis dicẽs q si vtus fuerit debilis: ita q nõ possit magnificare pulsũ nec facere velocẽ: ⁊ supple necessitas sit aucta: tũc fiet pulsus spissus. Dicit scdo. q sic est simile sicut debẽti ferre pondus de vno loco ad aliuz locũ: q si põt totũ pondus ferre: fert vna vice. Si aũt nõ põt diuidet ⁊ portabit tarde: sz modicũ qescet inter vnã onera turã ⁊ aliã: ⁊ multe vices tenebũt locũ vnius sufficiẽtis ⁊ magne aut pluriũ velociũ. Sed si multe fuerit debilitatis feret tarde ⁊ stabit diu inter vnã ⁊ aliã. Ubi nota. q ex trib9 pticulis supra diuisis ⁊ expositis solẽt cõmuniter doctores elicere. q augmẽtata necessitate ⁊ cõstante vtute ⁊ obediẽte instro. pmo si a tpamẽto augeat acqritur magnitudo. scdo velocitas. ⁊ tertio spissitudo. Nã ex quo in pncipio dixit. q acquirit magnitudo ⁊ postea q exquirit velocitas qñ instrm est inobediẽs dilatationi dat intelligi q instrumẽto obediẽte nõ fieret velox. Silr de spisso dicit. q est spissus si virtus adeo fuerit debilis q velocitatez ⁊ magnitudinẽ facere nõ potest. Silr ex alijs duob9 sequentib9 canonibus ⁊ exẽplũ posito. Isti igitur volunt q virtus semp facit de possibilib9 id qd est meli9: ⁊ qz meli9 est per vnicã drĩam vtuti satisfacere qz plures: ⁊ per duas qz per tres: iõ vtute hoc potẽte facere satisfacit solũ per vnã: ⁊ cũ pap plus est satisfacit per duas: ⁊ qz magnitudo est differẽtia per quã melius satisfacit necessitati qz per aliquã differentiã: ⁊ velocitas est in scdo loco: ideo puo existente augmẽto necessitatis illa differentia quã addit est magnitudo cũ ista sit differẽtia per quã optime satisfacit necessitati: ⁊ sic per duas facit cũ velocitate ⁊ magnitudine q̃ sunt differentie ad hoc aptiores ⁊ nã facit de possibilib9 qd melius est. Ultimo aũt cũ sine eo facere nõ potest addit frequẽtiã. Et hãc positionẽ sequuti sunt antiqui oẽs. Cõtra quã sunt quedã motiua infra dicẽda pro tertia opinione.

Secũda positio fuit narrata breuissime a Gentili supra scda tertij: sed illam Jacob9 de forliuio ornauit ⁊ dilatauit. Et vult hec opinio q cõstãte vtute ⁊ obediẽte instro si augeat necessitas semper fiũt in pulsu magnitudo ⁊ velocitas ⁊ spissitudo ⁊ triũ eque pportionabilr crescũt. Et pncipale motiuũ est. qz tã sm istos qz et iuxta Aui. nũq cũ istis circũstãtijs acqritur per necitatis augmẽtũ in pulsu frequẽtia qn velocitas pus acqrat ⁊ magnitudo: sz semp cum istis circũstãtijs necessitate perseuerãte acquirit frequẽtia: igit magnitudo ⁊ velocitas. Maior pz ex dictis pbat minor: qa sit. a. cor calidũ supra tẽperamẽtũ quãtũcũq modicũ: ⁊ sit nũc p in cõstricto esse ⁊. b. sit cor tẽperatũ: ⁊ sit instrm obediẽs ⁊ virtus fortis: ⁊ arguit sic. Qz primo insurgit necessitas efficax ad euentãdũ tã cito dilatabunt in vtroq istop arterie cuz ibi nullũ sit ipediẽs cũ vtus agat sm necessitatẽ sed citius insurgit necessitas in. a. qz in. b. igit citius incipiet. a. dilatari. Et pz minor. qz. a. est cor calidi9 ⁊ inflãmabili9. b. ⁊ silr spũs ⁊ fumi sui ⁊c. sunt paria: g velocius calefit: ⁊ sic velocius acqrit gradũ caliditatis ⁊ necessitatẽ ad dilatationez efficacẽ. Ex ɔsequẽti arguit. citius dilatabit ⁊ eque cito incipit quiescere. vt ponit casus: ergo minor est eius qes post sistolẽ: ⁊ sic pulsus frequẽtior. ⁊ ideo maior est ⁊ velocior.

Tertius aũt mod9 est magis iudicio meo ad mẽtẽ Aui. vult eni q ɔstãte vtute ⁊ instro obediẽte ⁊ necessitate aucta supra tẽperamẽtũ icipiẽdo a gradu tẽpati nõ nečio est in pulsu magnitudo velocitas ⁊ spissitudo: vt dic 2° põ: nec necessario acqrit pus magnitudo. 2° velocitas: deinde spissitudo vep qbusdã circũstãtijs possibilib9 cũ pma pte stat. q acqrit magnitudo sine spissitudine ⁊ cuz qbusdã stat q a quãtolibet puo augmẽto necessitatis acquirunt oẽs iste drntie. Nã tẽperata existẽte obediẽtia ⁊ alijs deductis impedimẽtis aut iuuamẽtis necitate crescẽtie a tẽperamento quãtũcũq parũ crescat si necessitas est pseuerãs ⁊ virtus fortis fiũt pulsus magni ⁊ veloces frequentes ad h vt virtus sufficiat cũ pportionatissimis drntijs: videm9 eni manifeste in febrib9 augeri magnitudinẽ velocitatẽ ⁊ spissitudinẽ simul: cuius cã non põt clare dari: nisi qz pportionate magis cũ illis trib9 satisfacit. qz si sola magnitudo: amplior tñ adderet. Et iõ Gal. in cõmẽto pulsuum voluit q calidiores cõplonaliter habẽt deductis alijs pulsum tãto maiorẽ ⁊ velociorẽ tẽperato quãto ipsi calidiores existũt. Et in introductorio pulsuũ vult q in exercitio ⁊ balneo calo in vsu cibariop calidorũ calidis apatib9 pulsus a pncipio vsq quo ista nõ nimiuz excedũt sunt magni veloces ⁊ frequẽtes. Et silr in libello de vtilitate pulsus vult q q̃liter cũq corp9 calefiat addunt magnitudo velocitas ⁊ spissitudo ecõtra deperdunt per infridationẽ sz reliqua q̃ ad has opiniones pertinẽt q̃re scdo tegni. vbi late hec disputaui.

Prima igit positio tenet textũ vep vt iacet: ⁊ ita exẽpluz cuius cãm assignat vt dixit: qz nã qñ est fortis facit de possibilib9 id qd est melius. Et qa melius est per vnã differẽtiã satisfacere: qñ põt: iõ per vnicã differẽtiã satisfacit qñ modicũ est necessitatis augmẽtũ: ⁊ per duas qñ est parũ amplius: ⁊ per tres vltimate: ⁊ hoc cõstãte vtute ⁊ obediente instro. Et qa illa per quã optime satisfacit est magnitudo: ⁊ in scdo loco est velocitas. iõ cũ dictis: pmo facit solã magnitudinẽ deinde magnitudinẽ cũ velocitate ⁊c. Nõ 2°. q vt dixi supra oium istarũ differẽtiap difficillima virtuti est magnitudo: ⁊ scdo loco velocitas: ⁊ tertio spissitudo. Et h Aui. notauit in exẽplo de portãte onera. Nota tertio. circa vltimũ dictũ q cõmuniter exponit: qz cũ virtus fuerit multe debilitatis. tunc virtus stabit ⁊ faciet pulsum in quo erit quies in tẽpore in quo oportet esse motũ: ⁊ post fieret festine. i. mouebitur paruz velocius qz prius: sed postea redibit ad suam tarditatẽ recte sicut debiles faciunt. quãdoq qui pausant ⁊ post pap magis festinant tãdem ⁊ tarditatẽ redeũt. Et ista est tolerabilis expositio.

Dinus aũt duas alias posuit expositiones illi vltime pticule: vna q in lra deficiat vna negatio. Nam debet dicere nõ ferret eã festine vbi dicit affirmatiue. Et hoc mõ dictuz illud esset repetitio dictop de his q̃ pueniunt ex multa debilitate: vnde pmo stat. i. quiescit ⁊ nõ fert festine ⁊c. ⁊ iterp redit cuz tarditate. Secũda expositio est tenendo lram vt iacet: ⁊ hoc modo oz dicere q hoc est repetitio eius qd dixit de pulsu spisso ⁊ est lra pap torquẽda q si vtus multe fuerit debilitatis stabit festine: ita q ly festine referatur

ad ly stabit. ⁊ feret eā. s. oneraturā: deinde redibit cum tarditate ⁊ stare festine est cito stare: qꝛ motus est paruus ⁊ tēpus ei⁹ ꝓpter suā paruitatē est paruum. ⁊ iō qes ē festina: ſʒ ambo mot⁹ sunt tardi. ¶ Mihi vr̄ tolerabilioꝛ p⁹ expō.

¶ Si aūt virtus fuerit fortis ⁊ instr̄m obediens: ſʒ necessitas erit maioꝛ fortitudine tēpata v̄tus augmētabit velocitatē cū magnitudine.

¶ Ponit cām velocitatis cū magnitudine ꝯiuncte. Et dicit ꝙ si v̄tus fuerit fortis ⁊ instr̄ʒ obediēs ⁊ nečitas maioꝛ fortitudine tēperata. tūc v̄tus augebit velocitatē cū magnitudine. Et h̄ est vn⁹ de passib⁹ vbi doctores pleriqʒ volunt ꝙ nō ex q̄libʒ augmēto nečitatis supra tēperamētū fit pl'sus velox: ſʒ qn̄ tāta est nečitas vt illi v̄tus tēperata cū sola magnitudie satisfacere nō possit. tūc. n. addit velocitatē. ¶ Jacob⁹ aūt vult ꝙ semp addit̄ velocitas augmētata nečitate ⁊ instr̄o obediēte ⁊ v̄tute constāte: ſʒ nō semp sensibilr̄. Et Aui. vult hic ꝙ qn̄ nečitas est maioꝛ q̄ʒ tēpata sua fortitudo. i. q̄ʒ mediocritas aucta supra tēpatū. tūc fit cū magnitudine velocitas. s. sensata. ¶ Ego aūt dico ꝙ aucta nečitate supra tēperamētū multotiēs cōtingit ꝙ pulsus fit magn⁹ ⁊ tard⁹ ⁊ rarus ꝯstante v̄tute ⁊ obediēte instr̄o: vt in tenuibus: vt pʒ ex Gal. in cōmēto pulsuū in cōme. 2°. Sʒ vbi fit valde aucta supra tēpamentū ꝑ multā instr̄i obediētiā non ꝓhibet̄ velocitas: imo fit et̄ velox. Sed vbi tēpatū instr̄m tēpatissime obediat ꝑ quātūcūqʒ modicū augmētū necessitatis ambe he ꝺr̄ie acqrunt̄ deducto ipedimento.

¶ Et si necessitas fuerit: fortioꝛ erit cū magnitudine ⁊ velocitate spissitudo.

¶ Dat cām oīum trium dictaꝝ ꝺr̄iarū simul cōiunctaꝝ. Et dicit ꝙ si fortioꝛ fuerit necessitas. tūc augmentabit̄ cum dictis duab⁹. s. magnitudine ⁊ velocitate spissitudo. Et tu potes ex dictis cōprehendere quō hic locus exponat̄ a Jacobo ⁊ apud ꝑmā opinionē: sed apud meā opinionē difficultas est maioꝛ. ¶ Sed dico ꝙ est certū augmentū necessitatis in quo v̄tus cū magnitudine supat id qd̄ deberet respectu illius necessitatis: ⁊ cū quo opʒ aliquid velocitatis addere: sed qꝛ aer multū fridus attrahit̄ plusq̄ʒ requirit̄ in refrigerio ꝓportionatissimo illius gradus. ideo aer pluri tēpore tenet̄ anteq̄ʒ sit incōueniēs euentationi: ⁊ fit pulsus rarus. ¶ Cū aūt mult⁹ est valde caloris excessus cū v̄tute ⁊ instr̄i obedientia nō pōt esse qn̄ sit spissus.

¶ Lōgitudinē quoqʒ magnitudiṡ cāe ꝑ certo efficiūt cū aliqd ꝓhibēs āplitudinē ꝓhibuerit: ⁊ eleuationē ad supioꝛa nō ꝑmiserit fieri: sic duricies istr̄i: vbi gr̄a: q̄ āplitudinē ꝓhibʒ ⁊ dēsitas carnis ⁊ cutis q̄ sursum eleuari nō permittunt.

¶ Facit qd̄ dcm̄ est dicēs ꝙ cause magnitudinis pulsus faciunt ꝑ certo lōgitudinē qn̄ ꝓhibet̄ pulsus amplitudo ab alia cā ⁊ nō ꝑmiserit fieri eleuationem ad supioꝛa: ⁊ sensus est: qn̄ sunt cause sufficiētes ad faciendū pulsum magnum deducto impedimēto: qꝛ v̄tus fortis ⁊ necessitas aucta fit pulsus magn⁹: tn̄ si aliqd ipedit dilatationē aut eleuationē ad supioꝛa: tūc fit pulsus lōgus: vt vbi gr̄a. duricies instrumenti q̄ non ꝑmittit fieri amplitudinē ⁊ densitas carnis ⁊ cutis que nō ꝑmittunt fieri eleuationē ad supioꝛa. Et tu vide supioꝛa dicta de ꝺr̄ia inter pulsum paruū ꝓpter duriciē instr̄i ⁊ paruū ꝓpter v̄tutis debilitatē vt cām hic habeas. ¶ Alij vō dicunt ꝙ v̄tus nō potēs facere altitudinē ⁊ latitudinē satisfacit cū eo quo mediāte pōt ⁊ est lōgitudo.

¶ Sed est etiā cū in amplitudine addit macies: ⁊ amplitudine qdem efficit aut venaꝝ vacuitas vt per ipsaʒ tunica supioꝛ sup interiorē declinet ⁊ dilatet̄ aut multa instr̄i lenitas.

¶ Dat causas amplitudinis, ⁊ sunt coꝛpoꝛis macies: qꝛ vt dicit Gal. in cōmento facit latas regiones arteriaꝝ ⁊ arteriam plus dilatari. ¶ Secunda causa est vacuitas instrumenti. s. ab humoꝛibus mā ⁊ sanguine. vnde quasi concidunt parietes vnus super aliuʒ ⁊ reddit̄ latioꝛ arteria q̄ʒ si esset rotunda vt est qn̄ est plena. ¶ Tertia causa est multa lenitas instr̄i que est causa latitudinis: vel qꝛ parū resistendo ex equali conatu magis dilatat̄.

¶ Spissitudinis aūt causa est debilitas aut multa necessitas aut caliditas.

¶ Dat cām spissitudinis dicens ꝙ aut est cā v̄tutis: ⁊ h̄ per accñs ꝑ quāto nō pōt virtus cū magnitudine satisfacere ⁊ velocitate facit spissitudinē q̄ est faciliꝰ: multa aūt necessitas facit spissitudinē ad modū supradictū: qa sibi ꝓportionatur spissitudo: presertim cū multa fuerit necessitas.

¶ Et raritas qdem cā est virtus q̄ necessitatem in magnitudine superat aut frigiditas multa diminuta a necessitate aut nimia intensio virtutis ⁊ aduentus perditioni proximus.

¶ Ponit causas raritatis pulsus. Et sunt q̄tuoꝛ hic narrate. ꝑma est v̄tus superās necessitatē cū magnitudine. 2ª est frigiditas diminuēs necessitatē. 3ª est minima intēsio caloris. vnde v̄tus dissoluit̄. 4ª est aduētus dispōnis ꝑme perditioni ex quacūqʒ causa v̄tus multū debilitet̄. Circa primā causaʒ aduerte plures expositiones. ¶ Prima est intelligēdo per v̄tutē q̄ superat necessitatē cū magnitudine v̄tutem faciētē magnitudinē amplioꝛē q̄ʒ debeat coꝛr̄ndere necessitati. Et cū facit hoc v̄tus attrahit plus in vice vna de aere frigido q̄ʒ sit necessariū ꝑ refrigerio. Et iō diutius stat ille aer añq̄ʒ sit cōueniēs expulsioni: ⁊ qꝛ etiā magis refrigerātur coꝛ ⁊ arterie q̄ʒ opʒ. ideo diutius stat añq̄ʒ sit necessitas scd̄i pulsus. ¶ Tēpoꝛa igit̄ quietuʒ sunt maioꝛa ⁊ pulsus est rarioꝛ. Et hoc ego puto veꝝ. in modo aūt quo dicimus v̄tutē pulsuʒ facere maioꝛē q̄ʒ necessitati coꝛr̄ndet qdā mecū nō cōueniūt. ¶ Unde iuxta hanc ꝑmā expositionē vult Jacob⁹ de Foꝛliuio ꝙ v̄tus nō facit dilatationē solū ꝑ aere frigido attrahēdo: sed etiā ꝑ alijs coꝛpoꝛib⁹. s. fumis capinosis ⁊ aere calefacto ⁊ spū ⁊ sanguine arteriali vltra frigidū aerē qui ab extra attrahit̄. ¶ Et ideo stat ꝙ pro illis amplius attrahēdis nā dilatet arteriā plusq̄ʒ ꝑus. ⁊ per cōsequēs attrahit plus de aere frigido q̄ʒ necessitati coꝛrespōdeat ⁊ q̄ʒ alias attraheret si non tm̄ dilataret̄. ¶ Et penes hoc aliquādo concedit̄ crescente necessitate solū velocitatē ⁊ frequentiā acquiri constante virtute ⁊ obediēte instrumento. Nam posito ꝙ necessitas crescat in tantuʒ ꝙ aer q̄ attrahit̄ in casu dicto fit necessitati ꝓportionatus: ⁊ sequit̄ ꝙ in illo casu nō opʒ pulsum crescere: quia nō opʒ plus de aere attrahi frigido ad refrigerādum: ⁊ tamē opʒ variari pulsuum differētias: cū cause contētiue varient̄: fiet igitur pulsus velocioꝛ ⁊ frequentioꝛ. ¶ Et si dicat̄ ꝙ illa conclusio repugnat Auicē. qꝛ vult ꝙ aucta necessitate prima differentia que acquirit̄ est magnitudo. secūda velocitas ⁊c̄. ¶ Dicit̄ ꝙ Auicen. hoc intelligit vbi quando auget̄ necessitas attrahit̄ ꝑus aer pꝛopoꝛtionalis necessitati. Et ita respōdetur si quis dicat hoc repugnare positioni sue de coꝛde calidioꝛi temperato. Nam ꝑmo dicit ꝙ aucta necessitate acquirunt̄ simul omnes differentie. Intelligendum est vbi prius aer qui in vice vna attrahebat̄ nō amplius attrahat̄ q̄ʒ necessitati ꝓportionet̄. ¶ Et hunc modū: lʒ reputet Jacobus probabilem tamen dicit eum non plene satisfacere propter duo. primum est: quia si est necessitas amplius attrahendi de fumo capinoso ⁊ de sanguine arteriali ⁊ de spū: tūc maioꝛ quātitas aeris esset illis refrigerādis ꝓpoꝛtionalis q̄ʒ quando sub eodem gradu essent pauci. scd̄o: qꝛ non videt̄ quare sequit̄ ꝙ plus attrahit de aere q̄ʒ pꝛopoꝛ

tionef necessitati. Nam pro illa maiori dilatatione facienda sufficit ꝙ attrahit plus de alijs corpib⁹. ¶ Et si dicatur plus attrahit de sanguine arteriali ꝛ spū. igit̄ plus de aere frigido. Argumētum non valꝫ. nā ista attractio fit a v̄tute attrahēte determinatū oꝰm illud cuius est indigētia.

¶ Mihi aūt videt̄ hanc expōnem repugnare opioni Jacobi ēt cū glosa quā facit. Nā sit nūc sor. in dispōne in qua attrahit̄ aer ꝓportionalis sue necessitati ꝛ crescat in eo necessitas attrahēdi plus de sanguine ꝛ spū ꝛ fumo intantuꝫ vt īde sequat̄ magnitudo pulsus ꝛ attractio aeris frigidi amplior q̄ꝫ necessitati corrn̄deat ꝛ fiet alijs parib⁹ pulsus maior sed rarior. Ponam⁹ mō in eodē instanti incipere crescere necessitatē p̄cise tm̄ ꝙ per illā perdet̄ tanta raritas quāta acqreret per hoc augmentū. Ex quo per ipsuꝫ stat raritatē deperdi nō augmētata magnitudine. Et tūc pꝫ ꝙ aucta necessitate cōstante v̄tute ꝛ obediēte instr̄o: ꝛ vbi prius attrahebat̄ in vice vna precise tātus aer quātus erat necessitati ꝓportionatus: tn̄ crescit magnitudo ꝛ non spissitudo.

¶ Scōs mod⁹ exponēdi hūc locū ponit̄ ab eodē ꝙ si eēt a. medi⁹ grad⁹ v̄tutis ꝛ b. medi⁹ necītatis. tunc v̄tus faceret pulsuꝫ in medio gradu magnitudis: qa maiorē nō posset. tūc aucta v̄tute stāte ēt eodē gradu necītatis augebit̄ pulsus: qr ↄ̄ntie pulsus debēt variari variatis cāis ↄtentiuis: ꝛ nō nisi ad magniⁿᵉᵐ. igit̄ magnificabit̄: ꝛ qa remanet eadē necītas rarificabit̄. ¶ Cōfirmat̄ ēt ꝙ magnificabit̄ pulsus: qa v̄tus fortificat̄ ꝛ eq̄lē facit conatū. igit̄ magnificat āplius. ¶ Et ↄfirmat ħ ꝑ id qꝺ accidit pueris. Naꝫ pueri tēperati in ꝓcessu ad iuuētutē fortificant̄ calore stāte eq̄li. Et tn̄ qa v̄tus auget̄ fit pulsus maior ꝛ rarior. ¶ Et hunc scōm modū ēt nō putat clarū. Nā oib⁹ admissis q̄ in casu ponunt̄ dī ꝙ aucta v̄tute pulsus nō fiet maior nisi p̄ fuerit necessitati ꝓportionatus: ꝛ instr̄m sit obediēs. Et negat̄ ħ argumentū: v̄tus est fortis. igit̄ equali existente conatu fit pulsus maior: qr v̄tus in hoc casu maiorē nō intendit: lꝫ facit fortiorē: ꝛ hec est differentia que acquirit̄ ex hac variatione cause cōtentiue. Et exēplū pueroꝝ nō est ꝓportionatū: qr nec ipsi hn̄t v̄tutē cōpletā nec instrumētū cōpletum.

¶ Tertius mod⁹ q sibi placet est dicere ꝙ v̄tutē superare necessitatē cū magnitudine est v̄tutē sufficiēter satisfacere necessitati cū magnitudie. Et raritas de q̄ ħ loquit̄ est cōparatiua ad illā q̄ esset vbi v̄tus nō satisfaceret cū magnitudine: ita ꝙ sensus Aui. est ꝙ v̄tus facit pulsuꝫ maiorē qn̄ sufficit satisfacere necītati cū magnitudie q̄ꝫ qn̄ nō sufficit. qn̄ eni nō sufficit addit freq̄ntiā vt p̄dicit̄: ꝛ hāc dicit tutiorē ꝛ Aui. ↄformiorē. ¶ Sꝫ hec 3ª penitus puto ꝙ nō sit ad mētē Aui. lꝫ eni sit veꝝ ꝙ qn̄ v̄tus pōt magnitudine satisfacere alijs parib⁹ min⁹ frequēter facit: tn̄ Aui. hic itelligit seu intēdit ponere cās raritatis absolute nō minoris freq̄ntie. vn̄ si minoris frequētie posuisset cās nō oportebat dicere de aduētu v̄tutis ad ħ vt sit ꝓxim⁹ ꝑdurationi. Sꝫ loquit̄ ꝑ certo de raritate absolute ↄformiter ad id qꝺ dicit Gal. in cōmēto pulsuuꝫ de pulsu tenuiū vbi dicit ꝙ tenuitas: qa facit latas regiones arteriaꝝ. Jō respcū tēperamēti addit magnitudinē in pulsu: ꝛ per ↄn̄s opꝫ ip̄m fieri rarū. Igit̄ mēs Gal. est ꝙ tēperato corpi accidat tenuitas ↄstāte v̄tute: ꝛ necessitate stante ꝙ pulsus fit maior tēperato: lꝫ soluꝫ tēperata sit necessitas. ꝛ per ↄn̄s v̄tus superat necessitateꝫ cū magnitudine ad sensuꝫ ꝓmi notabilis: ꝛ facit raritatem absolute: ꝛ istud contingit cū instr̄m est obediētius tēperato cōstante virtute. ꝛ ideo in leticia pulsus est magnus rarus ꝛ multis alijs dispōnibus. ¶ Qꝫ aūt Jacobus dicit ꝙ hic locus est cōtra opinionē suā est verū. Est eni vnū de ꝓncipalib⁹ fundamentis ad ipsam improbandā vt dixi in qōnibus libri tegni. Tres aūt alie cause sunt note si memineris ꝙ debilitas v̄tutis nō ꝓxima deperditioni facit frequētiam: qa nō pōt facere magnitudinē ꝛ velocitatē: sed quando vltimat̄ debilitas: tunc facit raritatem.

¶ Cause vero debilitatis pulsus ex mutationibus qdem sunt tediū ꝛ vigilie ꝛ euō ꝛ macies ꝛ hūor nociu⁹ ꝛ exercitiū sup̄fluū ꝛ humoruꝫ motus ꝛ ipsorū obuiatio mēbris fortis sensus aut cordi vicinis ꝛ totū illꝺ qꝺ vehemēter resoluit.

¶ Narrat cās debilitatis. Et intētio sua est ꝙ oīa v̄tutē cordis ꝛ arteriaꝝ debilitantia debilitāt pulsum: vt tediuꝫ qꝺ est passio ex lōga expectatione rei quā cito vellemus compleri: est causa inordinati motus spūs ꝛ resolutionis vigilie: macies: euacuatio ex eodē capite: qa q̄libet euacuatio associat̄ resolutioni spūs humor nocitiuus ꝓprio mō vt in pestilentialib⁹ febrib⁹ videmus: qa aut mala q̄litatē imprimēdo aut oppilādo debilitat. simil'r superfluū exercitiuꝫ. Motus aūt humoꝝ ꝛ agitatio p̄sertiꝫ cū sunt mali debilitat: qa moti magis imprimūt. Et si sunt boni: qa motus impedit digestionē per quā spūs generat̄ cū aut obuiant mēbris vicinis cordi: aut cū obuiant mēbris fortis sensus: qa eorū malignitas magis cordi cōmunicatur.

¶ Et duriciei pulsus cāe sunt siccitas corporis vene aut ei⁹ fortis extensio aut vehemēs frigus congelās: ꝛ etiā est cū pulsus in crisib⁹ durescit ex fortitudine pugne propterea ꝙ membra per ipsaꝫ extendunt̄ ad partē impulsionis nāe. Lenitatis v̄o cāe sunt cāe nāles mollificātes sicut nutriens ꝛ egritudinales mollificātes sicut hydropisis ꝛ lethargia: aut ea q̄ neq̄ꝫ sunt nālia: neq̄ꝫ egritudinalia sicut balneatio.

¶ Dat cās duri ꝛ mollis: ꝛ pꝫ. in crisi aūt tendunt̄ mēbra ꝛ villi eoꝝ v̄sus mēbꝝ ad qꝺ nā humorē mouet ꝛ in vomitu. Qꝺ aūt dī nutrimētū esse cām nālē. iō est: qa sumit̄ ibi ꝑ q̄si vel v̄o nutrimēto qꝺ est humor ꝛ hūor est res nālis.

¶ Et diuersitatis qdē cā cū perseuerantia virtutis est grauitas māei cibi aut hūoris. Et cuꝫ debilitate virtutis est pugna cāe ꝛ egritudinis. Ex cāis quoq̄ꝫ diuersitatis est repletio venarum ex sanguine: sed qꝺ huic est simile remouet minutio. Et p'lm qdē fit diuersitas cū sanguis est viscosus suffocans spm̄ q mouet̄ in arterijs ꝛ ꝓprie cum densitas fuerit circa cor ex cāis p̄terea ipsius q̄ eā in breui efficiūt tēpore sunt stomaci repletio ꝛ tristitia ꝛ cogitatio in aliquo. Sed cū in stomaco malus fuerit humor non cessabit diuersitas: ꝛ forsitan ex eo proueniet tremor cordis ꝛ fiet pulsus tremulus.

¶ Hic dat cās diuersitatis. Prio hoc. 2° mali pōderis. 2ª ibi. (Cā aūt pulsus.) Pria diuidit̄ in nouē ptes: qa p̄ determinat de cāis diuersitatis in gn̄e. 2° in octo ptib⁹ sequētib⁹ de cāis nouē spērū pulsus diuersi: sꝫ de duab⁹ determiat sil'. s. v̄miculoso ꝛ formicāte. Et iō sunt in toto ptes nouē q̄ in legēdo patebunt. 2ª ibi (Et serini) 3ª ibi (Bispulsantis ꝛc̄.) De p̄ dicit. ꝙ cā diuersitatis cū pseuerantia v̄tutis est cib⁹ grauās v̄tutē aut humor. ¶ Sꝫ cā diuersitatis cuꝫ debilitate v̄tutis est pugna v̄tutis ↄ̄ morbū ꝛ suā cām. ¶ Dicit 2° specificādo ꝙ repletio m'lta venaꝝ ex sanguie est cā diuersitatis: sꝫ ista remouent̄ cū flobotomia. Qn̄qꝫ aūt cā ei⁹ est viscositas sanguinis suffocās spm̄ q mouet̄ in arterijs hora mot⁹ pulsus ꝛ ꝓprie cū densitas hūoris est ꝓpe cor. ¶ Dic̄ 3°. ꝙ ex cāis q̄ cito faciūt diuersitatē est accn̄s aīe sicut tristicia ꝛ repletio stomaci ꝛ cogitatio in aliquo: sꝫ illa q̄ est ꝓp malū humorē in stomaco nō cessat stante humore: imo

qñq3 ex illo ꝓuenit tremoꝛ coꝛdis: ꝛ fit pulsus tremulus.

A ¶ Nõ igit̃ ꝙ cõstãte ṽtute cũ mã est grauãs facit ṽtus varios conat⁹ nó ꝯtinuos. sicut nos videm⁹ fieri in eũonibus vẽtris in qb⁹ sunt vicissitudines. Et ió vario mó h3 in pulsando ꝑꝑ replõnes ꝛ p̃cipue in locis in qb⁹ coꝛ multũ cõicat: ṽtus aũt debilis ꝑ eẽntiã ꝛ ꝑ viã resolõnis: l3 ꝑ grauitatẽ humoꝝ ꝛ cibi pulsu3 diuersum faceret tñ facit ip̃m diuersu3 cã nõ existẽte multũ grauãte: qꝛ in pugna nó manet qn multũ ꝓpoꝛtionabilr̃ ꝑmutet̃. ꝛ ió ex pugna facit plr̃su3 diuersu3 notabilr̃. ¶ Ex qb⁹ p3: q̃re repletio ex sanguine mlr̃to fac̃ diuersitatẽ: ꝛ mlr̃to magis cũ ẽ in arterijs. ¶ Tollit̃ ãt talis diuersitas mlr̃titudine sanitatis ꝑ flobotomiã remota cã: ꝛ sufficit flobotomia ex vena. esto ẽt ꝙ replõ eẽt in arterijs: qꝛ arterie euãnt̃ ꝑ flobotomiã venaꝝ: cũ sint ad ipsas apte: vt dixi supꝛa. ca° p̃mo hui⁹ sũme. viscositas ṽo sanguinis ꝓhibens vnifoꝛmẽ motu3 sp̃ũs facit diuersitatẽ: ꝛ maxie cu3 diuersitas hũoꝛis vel apostematis est ꝓpe coꝛ: qa tũc ṽtus coꝛdis magis grauat̃ alijs paribus: ꝛ magis varios facit conatus. ¶ Repletio aũt oꝛis stomachi facit pulsu3 diuersu3 ꝛ grauat valde coꝛdis ṽtutẽ ꝓpter vicinitatẽ ꝛ sensibilitatẽ oꝛis stomaci. ¶ Sed accidẽtia aĩe ꝛ cogitatio hoc faciũt ꝓpter nãlẽ suboꝛdinationẽ ṽtutis vitalis in motu sp̃ũs ad ṽtutẽ animalẽ in cõpꝛehendẽdo. vnde supꝛa. Fen pꝛima. doc. 6ª dĩ ꝙ motus aĩe reducunt̃ ad opera virtutis vitalis modo ibi exposito.

¶ Et serrini qdez pulsus cã est diuersitas ei⁹ qd̃ in coꝛpoꝛe vene est fusu3 in putrefactiõe sui aut ipsius cruditate aut sui maturatione aut diuersitas dispõnũ venaru3 in duricie sua ꝛ mollicie aut apostema in membꝛis neruosis.

¶ Modo declarat cãs serrini. Et sunt q̃ faciunt diuersitatẽ in duricie artarie quo ad tactũ. Et p3 ex dictis supꝛa sepe.

¶ Bispulsantis vero cã est virtutis foꝛtitudo ꝛ plurima necessitas ꝛ duricies instr̃i: quare non obedit ei qd̃ virtutes ipsi pꝛecipiunt de diastole in vna vice sic̃ cũ qs vult vna percussione aliqd incidere ꝛ non obedit̃ ei: adiuuat̃ ab alia ꝛ pꝛecipue cũ necessitas subito augmentat̃.

¶ Dat causas bispulsantis. Et tu attende qd̃ dixi bispulsantem qñq3 esse intersectũ quiete ꝛ ille est de quo loquit̃ hic. Alius est reditiu⁹ de quo dixi supꝛa ꝙ fit i eo p̃mo magna ꝛ foꝛtis dilatatio cũ duricie arterie. ¶ Deinde ꝭm virtutis intentionẽ: sed ꝓpter concussionẽ sequit̃ per accidẽs resilitio ad fundum ꝛ reditus ad repercutiendu3 vna alia vice. Sed de illo nõ Auic. hic cãm dixit: sed Gal. in libꝛo de differentijs pulsus p̃mo Auic. modo bispulsans nõ fit nisi cũ causis assignatis ab Auic. nisi. n. ṽtus esset foꝛtis nõ posset tm̃ dilatare: ꝛ nisi necessitas esset multa: nõ etiã opoꝛteret tm̃ dilatare. ¶ Et si instr̃m esset plene obediens non opoꝛteret in medio quiescere sine noua necessitate. innuit etiam aũt ꝙ obediente instrumẽto subitus necessitatis euentus est causa dilatationis. Secundo ante sistolem que cu3 pꝛima facit vnum pulsum iuxta supꝛadicta.

¶ Soꝛicini vero pulsus cã qñq3 est virtus debilis q̃ de laboꝛe ad quietem oꝛdinate ꝓcedit ꝛ de qete ad laboꝛem: sed ille q in vna permanet dispõne plus est virtutis debilitate3 significans. Et cauda qde3 soꝛicina ꝛ q̃ eis similis existit est plus significãs foꝛtitudinẽ aliq3: ꝛ ꝙ debilitas non est in fine: sed eis deterioꝛ cauda finitiua: deinde mansiua: postea cauda reditiua.

¶ Dat cãm caude soꝛicine ꝛ p3. nã sicut i eo est fere ꝓcessus vnifoꝛmis de magno ad ꝑuũ ꝛ eõ. ita op3 cãm esse vnifoꝛmẽ ꝓcessa3 ṽtutis de laboꝛe ꝛ aggrauatiõe ad exonerationẽ vel eõ: ꝛ ita supple de necitate ad p̃uationẽ necessitatis.

¶ Nõ tñ hic ꝙ tres diuerse dispõnes ꝯsiderant̃ in dñtijs in qb⁹ est diuersus pulsus q est cauda soꝛicina vt magni^do mediocritas ꝛ ꝑuitas: ꝛ qñq3 icipit a magni^ne ꝛ trãsit per mediocritatẽ ꝛ venit in ꝑuitatẽ: qñq3 aũt ꝑmanet continue sub ꝑuitate: sub magni^ne ṽo manere ꝯtinue nõ diceret̃ cauda soꝛicina: qꝛ op3 ꝙ in ꝑuitatẽ veniat. Si a magnitudine incipiat: alr̃ nũq3 esset subtilis vel subtili ꝓpoꝛtionatus. Et ió cauda soꝛicina manẽs sub vna dispõne est qñ semper est ꝑuus aut semꝑ debilis: ꝛ iste est peioꝛ ꝛ maioꝛẽ significãs debilitatẽ q3 caudã nõ manere sub vna dispõne. ¶ Nõ 2°. ꝙ cauda soꝛicina ad hoc vt dicat̃ mãsiua d3 icipere ab vna dispõne versus latus diminutiõis ꝛ cõtinue ꝓcedere addẽdo vel diminuẽdo: nõ tñ exire latus diminutiõis: ꝛ cũ hoc nõ d3 terminari ad nõ gradũ: imo aliqñ redire ad min⁹ malũ vl' min⁹ diminutã finitiua aũt minuit̃ vsq3 ad nõ gradũ. Reditiua redit aut ad magnitudinẽ aut ad mediocritatẽ. ꝛ ideo p3 ꝙ eoꝝ peioꝛ est finitiua significans perditione3. in sc̃do loco est mãsiua ꝛ minus mala est reditiua. B C

¶ Cadentis autem in medio cã est virtutis lassitudo ꝛ eius defectus aut accñs subito veniens ad qd̃ aĩa ꝛ nã subito redeunt.

¶ Cõiter doctoꝛes oẽs hic ꝑ pulsu3 cadentẽ in medio intelligũt pulsu3 in quo est qes in tꝑe in quo d3 venire mot⁹ ꝛ si hoc mõ dicat̃: p3 qa ṽtus lassata in mlr̃tis pulsatiõib⁹ vnã dimittit. ꝛ silr̃ si accñs aĩe suꝑueniat ad qd̃ aĩa vehemẽter aduertat ꝛ ad ip̃m etiã redeat caloꝛ nãlis: q caloꝛ ꝭm illa3 exigentiam mouet̃ aut qescit stat dimitti motum pulsus vt in timoꝛe ꝛ doloꝛe ad q̃ accñtia foꝛtioꝛ seqt̃ pꝛo illo tẽpoꝛe motus sp̃ũs q3 ad necessitatẽ euentandi.

¶ Et spasmosi qdẽ pulsus cã sunt motus nõ nãles in virtutẽ aut malicia in essentia instr̃i.

¶ Dat cã3 spasmosi: ꝛ tu ꝑ mot⁹ nõ nãles in ṽtute intelligas mot⁹ ꝯctiõis mẽbꝛoꝝ quos ṽtus facit silr̃ata a re p̃ter nãm vñ tẽdit̃ ad vnũ determinatũ lat⁹ arterie villi ꝛ ipse tote.

¶ Pulsus aũt tremulus pꝛocedit ex foꝛtitudie ꝛ instrumento duro ꝛ necessitate foꝛti. sine istis enim non pꝛouenit tremoꝛ.

¶ Pulsus tremulus illo mõ fit quo dixi. s̃. fieri pulsu3 bispulsantẽ mõ nõ posito ab Aui. cũ ꝯcussio nõ ẽ vna vice distincte sensata ꝑcutere. sed plib⁹ indistincte. ꝛ iste nõ fit sine trib⁹ cãis positis in lr̃a: qꝛ molle est ineptũ tali cõcussioni.

¶ Undosi aũt est cu3 eius cã existit ṽtutis debilitatis ꝭm plr̃m: ꝛ nõ põt fieri diastoles nisi paulatim: ꝛ paulati3: ꝛ est ẽt cũ instr̃i lenitas eius cã existit: l3 ṽtus nõ sit valde debil'. Instr̃m nãq3 molle ꝛ humidũ cõcussionẽ ꝛ motũ nõ recipit que in vnãquãq3 penetrent ꝑtẽ quẽadmodũ sic cum qd̃ est durũ recipit: qm̃ siccitas cõcussioni est apta ꝛ tremoꝛi. Et duri qdem sicci finis sui pꝛincipij motu mouet̃: mollis vero hũidi ꝑte3 pol'e est moueri ꝛ aliã partem motu ipsius non pati: ꝓpterea ꝙ cito recipit separationẽ ꝛ flexionem ꝛ diuersitatem in figura.

¶ Dat cãs pulsus vndosi ꝛ sunt aut ṽtutis debilitas respcũ arterie in vna eleuatiõe silr̃ eleuande aut ineptitudo arterie ad ita eleuari qñ est multũ mollis: ꝛ p3 totũ in lr̃a.

¶ Et ṽmiculosi qdẽ pulsus ꝛ foꝛmicãtis cã est

fortis debilitas: ita vt tarditas ⁊ spissitudo ⁊ diuersitas i ptib⁹ pulsus ɔiūgant: qm̄ ꝟt⁹ istr̄z in vna hora dilatare n̄ valz: sꝫ paulati ⁊ paulatim.

¶ Patet hic causa tam vermiculosi q̄ꝫ formicantis qui sunt multis similes ⁊ vicini.

¶ Causa aūt pulsus mali ponderis si pulsus q̄dez fuerit in dispōnibus tpis qetis est augmentum nec̄itatis: ⁊ si in dispōnib⁹ tpis mot⁹ fuerit est augmentum debilitatis aut nec̄itatis priuatio: sed pulsus temporis motus propter velocitatē diastoles alius est ab hoc.

¶ Dat cām pulsus mali pōderis ⁊ tu recordare ꝙ Aui. mirū fuit visum ꝙ ꝓportiones musice p tactū discernerent. iō putādū est apud ipm̄ malū pōdus nō ꝑcipi nisi qn̄ tāta est qes vt manifeste sit qes in tpe in quo expectat motus aut vna qetū sit ita pua vt mot⁹ sit in tpe in quo expectant qes. reliquoꝝ aūt maloꝝ pōderis cām nō assignat. ꝑmū istoꝝ vocat pulsuz mali pōderis in dispōnib⁹ tpis mot⁹: ⁊ 2^m vocat mali pōderis in dispōnib⁹ tpis qetis. ⁊ iō pꝫ ꝙ in pulsu mali pōderis in dispōnib⁹ tēporis qetis hꝫ motū qn̄ expectat qes. ⁊ iō est ibi augmētū nec̄itatis. ¶ Sꝫ ali⁹ hꝫ qetē qn̄ expectat mot⁹ ⁊ qes tali tpe pōt duab⁹ causis cōtingere: aut pp ꝟtutē debilitatis: aut pp diminuere necessitatez. Constat aūt ꝙ pulsus q dr̄ mali pōderis ꝓpter tps motus i. qa diastoles sit multū velox nō est ille quē h̄ dicimus mali pōderis in dispōnib⁹ tēporis motus. in hoc. n. est qes in tpe in quo manifeste motus expectat: nō ita in illo.

¶ Et cā qdē pleni ⁊ vacui ⁊ calidi ⁊ fridi eleuati sursum ⁊ submersi inferius manifeste sunt.

¶ Hic se excusat ⁊ est manifesta excusatio.

¶ De pl̄sib⁹ etatū ⁊ masculoꝝ ⁊ feminaꝝ. C. vij.

Masculoꝝ pulsus maiores sūt ⁊ fortiores valde pp vehemētiā ꝟtutū eoꝝ ⁊ nec̄itatis ipsoꝝ: ⁊ ppea ꝙ eoꝝ nec̄itas magnitudīe cōplet ⁊ ē eoꝝ pulsus tardior pulsu mulieꝝ ⁊ rarior ƀm pl̄m. Et oīs qui dē pulsus in quo ꝑseuerat ꝟtus ⁊ est spissus oꝫ ꝓculdubio ꝙ sit velox. est. n. cū añ est velocitas q̄ꝫ spissitudo: ꝓpter hoc igit sicut pulsus masculorū est tardior ita est rarior.

¶ In hoc ca° Aui. determiat de differētijs pulsuū ꝓueniētibus a sexu ⁊ etate: ⁊ diuidit in duas. ꝑ loquit de pulsu sexuū. 2ª etatis. ibi 2ª (Pueroꝝ v̄o) ꝑ dicit duo. Pri^m est ꝙ pulsus masculoꝝ est maior ⁊ fortior supple pulsu feminarū: ⁊ hoc pp nec̄itatis augmētū: ⁊ pp ꝟtutis fortitudinē. Sed q2 in masculis cōplet necessitas pp magnitudinē. i. magnitudo est sue necessitati ꝓportionata q̄d nō est in femis. iō eoꝝ pulsus est tardior ƀm pl̄m. ¶ Dicit 2° ꝙ oīs pulsus in quo ꝑseuerat ꝟtus oꝫ ꝓculdubio ꝙ sit velox si ipe est spissus. ¶ Sꝫ bn̄ ɔtingit ꝙ ꝟtus facit qn̄qꝫ pulsuz velocē ⁊ nō spissuz.

A ¶ Prio igit nota ꝙ ista cōparatio masculoꝝ ad mulieres itelligit supposito ꝙ illi q cōparant adinuicē sint in sitibus ꝓportionalib⁹ suaꝝ latitudinū: ita ꝙ si mascul⁹ est tēperatus iter masculos: ⁊ femina ēt sit tēperata inter feminas. Et si est in ꝑ gradu calid⁹: ita sit mulier inter feminas. Cōstat. n. ꝙ si mulierē calidā cōparemus viro frigido: aut fridā calo: ꝙ nō oꝫ dicta in cōparatiōe esse vera. ¶ Req rit 2° ꝙ mulier sit plasmata ꝓportionate ad suā cōplōnē ⁊ sexū: ⁊ ita vir. Nā in muliere si arterie essent: gr̄a exempli magne: in viro aūt stricte nō oꝫ cōparatos: ita se babere

B vt dr̄: vt statim videbitur. ¶ Nota sc̄do. ꝙ comparatio ser uat conditiones dictas. mulier est debilioris ꝟtutis q̄ꝫ vir ⁊ strictiores habet arterias ⁊ minorē calorem. Ex istis verificatur ꝑmū dictū. nā qa in masculo virtus est fortior. iō pulsus est fortior: ⁊ quia hec necessitas est maior ⁊ instrumentū est obediēs. ideo pulsus est magnus: sed quia partim ex debilitate ꝟtutis: partim ex inobedientia instrumēti in muliere magnitudo deficit ab illa que esset sue necessitati proportionalis. ideo oportet ꝙ ipsa recompenset cum velocitate ⁊ spissitudine: ⁊ sic pꝫ causa totius cōparatiōis.

¶ Contra tamē Auicē. cōclusionē arguitur sic. Primo sicut in mulierib⁹ necessitas est minor: ita instr̄m est obediētius q̄ꝫ in viro. igit stabit eque magnuz esse pulsum in vtroqꝫ: h̄ breuiter negat obedientius esse instrumentū in muliere q̄ꝫ in viro: ⁊ negatur. hoc argumentū est mollius. igit obedientius. Nam paruitas eius facit ipsum magis inobediēs q̄ꝫ mollicies addat ad obedientiā. ¶ Secūdo arguitur ꝙ saltē pulsus in eis non sunt veloces ⁊ frequētes sicut quēadmodū pulsus est maior in viro q̄ꝫ in muliere: ita necessitas est maior. igitur sicut per magnitudinez pulsus satisfit necessitati viri: ita per minorem pulsum satisfit necessitati mulieris. igitur non oꝫ ad recompensandum defectum magnitudinis in mulieribus pulsum fieri velocē ⁊ frequētē. ¶ Tertio sic. si mulierū pulsus essent veloces ⁊ frequētes respectu viroꝝ. igitur pulsus cōplexionis frigide debꝫ esse velox ⁊ frequēs. tenet cōsequētia: qa ita se habet complexio frigida ad tēperatā sicut mulier ad viruz. stat enim precise tanto esse frigidiorē datis virū dato tēperato sicut mulier tēperata est frigidior eo: ɔsequēs tn̄ falsum ⁊ ɔtra Aui. sequēti caplo. ¶ 4° arguit sic. si ita esset pulsus senū deberent esse frequētiores pulsibus iuuenū: ɔn̄s falsum ⁊ cōtra Aui. in isto caplo. ⁊ ꝓbat ɔn̄tia: qa in senibus instrumentū est inobediētius respcū iuuenū ⁊ virtus debilior ⁊ necessitas minor. Si igit ex istis causis in muliere pulsus velocior ⁊ freq̄ntior est q̄ꝫ in viro: seqt ꝙ pariter in senib⁹ respectu iuuenū. ¶ Pro respōsione notādū ꝑmo arteriam esse magis inobediētē magne dilatationi rōne ꝑuitatis q̄ꝫ rōne duriciei. ¶ Nō 2° ꝙ partim ex debilitate ꝟtutis partim ex instrumēti inobediētia ɔtingit ꝙ mulieres nō ita p magnitudinem sue necessitati satisfaciunt sicut viri: ita ꝙ maior est ꝓportio magnitudis pulsus in viro ad magnitudinē in muliere q̄ꝫ necessitas eius ad necessitatem illius.

¶ Ex his dr̄ ad ꝑmū negando ꝙ instrumentū sit obedientius in muliere q̄ꝫ in viro: qa est minus lꝫ sit molli⁹. ¶ Ad 2^m argumētū negat ꝙ ita per suā paruitatem satisfacit mulier sue necessitati minori sicut vir per suā magnitudinem sue necessitati maiori: vt pꝫ ex 2° notabili. ¶ Et ad 3^m qdaꝫ cōcedunt consequens in cōplexione frida naturali in qua est arteriaruꝫ strictura: ⁊ hoc dicunt velle Gal. in secundo tegni. caplo de signis fridi cordis: sed Aui. dicūt intellexisse posita paritate in instrumento ⁊ stante ꝟtute ꝙ in cōplexione frida declinat ad paruitatem tarditatē ⁊ raritatem in sequēti caplo. ¶ Alij v̄o negant añs. ⁊ rō est: q2 in viro eque frido sicut est mulier tēperata stante in vtroqꝫ debito plasmate artaria est latior: ⁊ p hoc rn̄det ad 4^m: qa in senib⁹ ꝟtus debilitat. sicut nec̄itas diminuit: sꝫ in mulierib⁹ est debilior ꝓportionabil'r ⁊ istr̄m iobedienti⁹ q̄ꝫ necessitas sit minor. ¶ Sꝫ circa 2^m dc̄m attēde ꝙ magnitudo est dr̄ia cum q̄ ꝟtus magis satisfacit nec̄itati q̄ꝫ velocitas: ⁊ velocitas ē magis satisfactiōis q̄ꝫ frequētia. ⁊ iō ꝟtus potēs minime dimittit magnitudinē. 2° loco min⁹ velocitatem. 3° loco frequētiā. ⁊ iō ꝟtus fortis istr̄o nō inobediēte velocitati nunq̄ꝫ facit spissitudinem qn faciat velocitatez: qn̄qꝫ tn̄ ex cāis dictis supra dimittit frequentiā ⁊ nō velocitatez. ⁊ iō nūq̄ꝫ facit pulsuꝫ spissū qn faciat velocē. Sꝫ aliqn̄ facit velocē nō spissuꝫ. ¶ Et nō ꝙ addidi obedientie instr̄o velocitati. nā apud quosdā qn̄qꝫ pp istr̄i iobediētiā desinit ꝟtus facere posse velocitatē: qn̄ adhuc est potēs facere frequen

tiã. ſic accidit in decremẽto v̄tutis: ⁊ hoc eſt qa difficili⁹ eſt velocitare q̃ȝ frequẽtare. ¶ Nõ. 2° hũc locum a qbuſdã exponi nõ abſolute: ſȝ addẽdo ſenſibil'r: ita ꝙ volunt ꝙ nũq̃ȝ ſit pulſus velox qn fiat ſpiſſus: ſȝ tñ aliqñ ſit manifeſte velox ⁊ nõ ſpiſſus: qꝛ velocitas ẽ min⁹ ſenſibilis. Et hãc expõnẽ nõ puto verã vt dixi in q̃õne de corde calidiori.

¶ Puerorũ v̄o pulſus lenior ꝑꝑ hũiditatẽ ⁊ eſt debilior ⁊ ſpiſſior: qm̃ calor ẽ fortis: ſȝ v̄tus nõ eſt fortis: eo ꝙ nõdũ ſunt cõpleti. Puerorũ v̄o pulſus cõpõne q̃ȝtitatis corpis eorũ eſt magn⁹: qm̃ eorũ iſtr̃m eſt valde molle ⁊ ipoꝝ nec̃itas eſt valde fortis ⁊ eorũ v̄l⁹ cõpõne ꝑuitatis corpis ipſoꝝ nõ eſt ꝑue q̃ȝtitatis. Verũtñ eorũ pulſus cõpõne pulſus cõpletoꝝ eſt nõ magn⁹: ſȝ eſt velocior ⁊ ſpiſſior ꝑꝑ neceſſitateȝ. In pueris nãqȝ multiplicat᷑ vaporis fumoſi collectio ꝑꝑ ml'taȝ digõnẽ eoꝝ ⁊ freq̃ntiã ei⁹ i eis. Et ꝑꝑ h̃ valde ẽ nec̃e ipm̃ extrahere ⁊ calorẽ ipoꝝ innatũ euãare.

¶ Determiat de pulſib⁹ etatũ. Et diuidit᷑ i tres: qa ꝑ̊ determinat de pl'ſu pueroꝝ cõparatoꝝ ad iuuenes. 2° iuuenũ cõparatoꝝ ad pueros ⁊ ad ſeiuicẽ. 3° ſenũ. 2ª ibi. (Iuuenũ v̄o) 3ª ibi (Senũ) Dicit in p̊ ꝑte duo. Pri^m eſt ꝙ pl'ſus pueroꝝ ẽ leuior ⁊ debilior pl'ſu iuuenis. Cauſa ꝑmi ẽ hũiditas. Cã ſc̄di eſt v̄tutẽ nõ eẽ cõpletã. iõ debilẽ in eis facit pulſũ. Eſt etiã ſpiſſior pl'ſu iuuenis: ⁊ cã eſt: qa nõ ſatiſfaciunt ſue nec̃itati ſufficiẽter ꝑ magni^{ncm} ſic̃ iuuenes ꝑꝑ inſtr̄i ꝑuitatẽ ⁊ v̄tutis debilitatẽ. ⁊ iõ oȝ ꝙ recõpẽſent cũ ſpiſſitudīe ⁊ cũ velocitate. ¶ Dicit 2° ꝙ pulſus pueroꝝ ꝯpõne ſui corpis ẽ magn⁹: qꝛ eoꝝ iſtr̃m eſt molle ⁊ nec̃itas ẽ fortis vicia nec̃itati iuuenũ iuxta dicta in ca° de etatib⁹. Et eoꝝ v̄tus cõpõne corpis nõ ꝑua: ſȝ in cõpõne ad iuuenes eoꝝ pulſus ẽ ꝑuus ex dc̃ã cã: ſȝ velocior ⁊ ſpiſſior: qa nec̃itas eſt ml'ta. nã in eis multiplicat᷑ mult⁹ vapor ex multitudīe digõnis eoꝝ. ⁊ oȝ illuȝ expelli ⁊ calorẽ euẽtari. ¶ Ubi nõ. ꝑ̊ ꝙ lȝ v̄tus pueroꝝ ſit fortior q̃ȝ v̄tus iuuenũ in cõꝑatione ad vite diuturnitatẽ vl' diuturnã ꝯſeruationẽ tñ abſolute nõ ẽ fortis ad ꝑfecta opera ſicut v̄tus iuuenũ. ¶ Nõ 2° ex dictis ꝙ nec̃itas euẽtãdi eſt q̃ñqȝ ꝑꝑ multitudinẽ vaporũ expellendorũ.

¶ Iuuenũ v̄o pulſus ẽ ml'te magnitudīs: ⁊ nõ eſt multe velocitatis: imo in ipſa eſt valde diminut⁹ ⁊ in ſpiſſitudīe ⁊ ad raritatẽ tendẽs: ⁊ illoꝝ qdẽ pulſus q i ꝑncipio iuuẽtutis exñt ẽ maior. Et eoꝝ q ſunt in medio iuuẽtutis eſt fortior. Et nos qd̃ iã declarauim⁹ ꝙ calor in pueris ⁊ iuuenib⁹ fere eſt ſil'is. g̃ nec̃itas in eis erit ꝓpinq̃: ſed v̄tus in iuuenib⁹ eſt augmẽtata: hẽbit᷑ g̃ ex magnitudine ꝙ in ipſis reſtaurat qd̃ defuerit ex velocitate ⁊ ſpiſſitudine. Et principiũ quidẽ rei vnde prouenit magnitudo eſt virtus: ſȝ neceſſitas eſt appetens ⁊ inſtr̃m quidẽ eſt adiuuans.

¶ Determinat de pulſu iuuenũ ⁊ dic̃ q̃tuor. ꝑ̊^m eſt ꝙ pulſus iuuenũ ſũt magni: ſȝ diminuti i velocitate ⁊ ſpiſſitudīe: ⁊ h̃ reſpcũ pueroꝝ pulſus. ⁊ cã eſt dc̃ã. ¶ Dicit 2°. ꝙ exñtiũ in ꝑn° iuuẽtutis ſũt maiores ⁊ exñtiũ in medio ſũt fortiores. Et cã: qꝛ in ꝑn°' cũ eq̃li nec̃itate arteria ẽ mollior ⁊ v̄tus fortis ad ml'tũ dilatãdũ: ſȝ in medio iuuẽtutis: qꝛ tũc tẽꝑatiores ſũt eſt v̄tus fortior ⁊ ẽt pulſus. ¶ 3° dic̃ ꝙ cã dictaꝝ cõꝑationũ ⁊c̃. ⁊ pȝ. ¶ Dic̃ 4°. ꝙ ꝑn^m effectiuũ magnitudis eſt v̄tus: ſȝ nec̃itas ẽ appetẽs. i. ẽ illud ꝑꝑ cui⁹ appetitũ v̄t⁹ facit appetitũ: ſȝ iſtr̃m ẽ adiuuãs. i. ꝯſentiẽs: ⁊ qꝛ nec̃itateȝ tꝑalẽ intendit v̄tus ꝯſeruare: ⁊ illa nõ ꝯſeruat᷑ niſi ꝑ euẽtationẽ. iõ v̄tus appetẽdo neceſſitatẽ facit pulſuȝ fortẽ ⁊c̃.

¶ Senũ aũt pulſus eſt mĩor ꝑꝑ debilitatẽ: ⁊ minoris velocitatis ꝑꝑ hoc etiã: ⁊ ꝑꝑ diminutionẽ nec̃itatis ⁊ ꝓpter hoc eſt rarior: ⁊ pulſus qdeȝ ſenum q iaȝ ꝓceſſerunt in ãnos eſt paruus ⁊ rarus ⁊ tardus ⁊ eſt cuȝ eſt mollis ꝓpter hũores extraneos ⁊ nõ propter naturales.

¶ Determinat nunc de pulſu ſenum. ⁊ pȝ totum.

¶ De pulſu cõplexionem. Capl'm. viij.

Pulſus cal'e ꝯpl'onis vehemẽtis eſt neceſſitatis. Q̃ ſi v̄tus ꝯuenerit ⁊ iſtr̃m erit pulſus magn⁹. Si g̃ vnũ eoꝝ diuerſificabitur erit quemadmoduȝ dictum eſt in precedentibus.

¶ Hoc ẽ capl'm de pulſu ꝯpl'onũ ⁊ diuidit᷑ in duas ꝑtes. ꝑmo oſtẽdit q̃ ſunt dr̃ie pulſus ꝯñtes ꝯpl'onẽ. 2° remouet vnum dubiũ. ibi (Et ꝑterea.) Prima i q̃tuor. ſc̄dm q̃tuor genera cõpl'onũ ſimpliciũ lapſaꝝ. 2ª ibi. (In ꝯpl'one v̄o frida.) ibi 3ª (Cõplexionũ) ibi 4ª (Et ſiccaȝ) Prima in duas. ꝑ̊ facit ꝙ dictũ eſt. 2° remouet duo dubia. 2ª ibi (Et ſi cal'itas) De ꝑma dic̃. ꝙ pulſus cal'e ꝯpl'onis eſt ille q eſt nec̃itatis aucte ſiue vehemẽtis. Idẽ eſt igr̃ h̃ dõm de pulſu illi⁹ ꝯpl'onis: qd̃ dr̃ in ca° de cauſis ꝯtẽtiuis ꝙ ſi v̄tus eſt fortis cũ iſta ꝯpl'one ⁊ iſtr̃m ẽ obediẽs pulſus erit magn⁹. Si aũt erit duꝝ iſtrumẽtuȝ aut v̄t⁹ erit debilis. tũc variabit᷑: vt. s̈. dr̃ in nec̃itate aucta: ⁊ nihil eſt mutãdũ ꝑter illa q̃ dicta ſunt in capl'o.

¶ Et ſi cal'itas qd̃ nõ male fuerit cõpl'onis. imo nãlis erit ꝯpl'o fortis ⁊ ſana ⁊ v̄t⁹ ml'tũ fortis: ⁊ neqȝ exiſtimes ꝙ calor inatus ſi fuerit fortis q̃ȝtũcũqȝ ſit minuat ex v̄tute: imo ex eo ꝓuenit in ſuba ſpũs fortitudo ⁊ in aĩa audacia. Calor v̄o ꝯpl'onis maliciã ſeq̃ns q̃ȝto plus augmẽtatus fuerit tãto i v̄tute plus debilitatẽ augmẽtabit.

¶ Remouet duo dubia iudicio meo. Pri^m vtꝝ in ꝯpl'one calida ꝑꝑ debilitatẽ v̄tutis ꝯtingit pulſuȝ eẽ ꝑuũ. Et rñdet᷑ ꝙ ſi ꝯpl'o cal'a eſt nãlis ẽ ſana ꝯpl'o. Et eſt ml'tũ fortis reſpcũ pl'ſus magnificãdi. Nõ. n. ꝯtingit ꝯpl'onẽ cal'aȝ nãlẽ eẽ cũ debilitate reſpcũ iſti⁹ effect⁹ q ẽ pulſuȝ magnificare. hanc igr̃ ꝑmã ꝑtẽ text⁹ nõ itelligo ꝙ oib⁹ ꝯpl'o cal'a nãlis ſit ſana vt ml'tũ. ⁊ iõ nõ poſuit illũ terminũ ml'tũ ad illud nomẽ ſana. Nec itelligo ꝙ ſit multũ fortis ꝯpl'o abſolute reſpcũ tẽꝑati: qꝛ h̃ eẽt falſuȝ cũ fortitudo v̄tutis ſequat᷑ tẽꝑamẽtũ ꝯpl'onis: ſȝ ꝙ ẽ ml'tũ fortis reſpcũ pulſus magnificandi. ⁊ iõ in oi tali cũ obediẽtia inſtr̄i pulſus ẽ magn⁹: nõ ſic aũt cõtingit in ꝯpl'one cal'a ꝑternãli: qꝛ illa q̃ñqȝ debilitat v̄tuteȝ reſpcũ pl'ſus magni^{nis} ⁊ in febrib⁹ q̃ñqȝ pl'ſus eſt paruus.

¶ Scdm̃ dubiũ ſoluit. ibi (Et neqȝ) Et iudicio meo eſt tale.

¶ Dubitat᷑ vtrũ ſemp qñ calor vltra tẽꝑamentũ intẽditur v̄tus debilitat᷑. Nã ꝑ h⁹ intẽſionẽ corp⁹ magis a tẽꝑamẽto diſtat. ⁊ iõ vr̃ magis debilitari. ¶ Ad illud rñdẽdo dic̃ ꝙ tu nõ eſtimes illud gñal'r veꝝ eẽ. Nã qñ eſt corpus cui ieſt ex nãli diſpõne inat⁹ ⁊ cõueniẽs calor mult⁹ aliqñ ex augmẽto caloris inati ſupra tẽꝑamẽtũ ꝓuenit in ſuba ſpũs fortitudo ⁊ in aĩa audacia: ſȝ ẽ bñ verũ gñal'r ꝙ calor ſequẽs maliciã ꝯpl'onis. i. ꝙ calor nõ nãl' ſi auget᷑ q̃ȝto plus auget᷑ tãto plus augebit debilitatem v̄tutis: ⁊ vt intelligat᷑ mens Aui. pono caſuȝ in q̊ nõ ſeq̄t᷑. calor nãlis ſupra tẽꝑamentũ exiſtẽs auget᷑ in gradu. igr̃ v̄t⁹ debilitat᷑. Nã ſit ſor. q i ſua nãliſſima ꝯpl'one oȝ eẽ cal'us vt duo ſupra tẽꝑamentũ: ſed nũc ſit aut ꝑ getẽ aut per aerẽ fridũ reductus ad gradũ vt

vnū:nō dico reduct⁹:q̄2 grad⁹ vt vnū supra tempamētū fit optia sua sanitas:ƺ tm̄ sit sanitas sibi.tunc dico ꝙ si sor. redeat ad gradū vt duo modis ꝯueniētib⁹.q gradus vt duo est nālissima sua sanitas.tūc v̄ificat̄ ꝙ calor supra tēpamentū auget̄ ꝛ nō diminuit̄ ex v̄tute:imo addit: q̄2 addit in nälitate qn̄.igit̄ addit̄ sil̄ in nälitate ꝛ calore supra tēperamētū addit̄ in v̄tute.Sƺ si sola eēt caloris additio nō cū nälitate imo p̄ter nām.tūc v̄tus tanto magis debilitat̄ q̄to magis auget̄ alijs parib⁹:ꝛ vere hec est mēs Aui.

¶ Din⁹ aūt p̄mā ptē exponit itelligēdo per calitatē nō male ꝯplōnis calitatem intra latitudinē sani vt multū q̄ est sana simpl̄r ꝛ est fortis respcū sano ꝓ nō simpl̄r. Sƺ frida ꝯplo nō est sanitas:q̄2 friditas nō ē q̄litas nālis. ¶ Secūdā aūt ptē intelligit ꝙ nō existimes ꝙ calor inatus q̄tuscūq̄ fuerit non ƀm gradū:ƺ ƀm nälitatē q̄ō minuat ex v̄tute: ita ꝙ sensus Aui.ē ꝙ nō opƺ ex hoc ꝙ calor inat⁹ ē magis inat⁹ ꝙ minuat ex v̄tute:imo ex h̄ ꝙ fit magis innat⁹ fit fortior: ꝛ v̄r mihi ꝙ nullo⁹ hec sit mēs Aui. Nā nō oƺ ex hoc ꝙ calor sit magis nälis ꝙ crescat audacia:vt Aui.dicit:vt pƺ si calm̄ ꝛ siccū fiat vere tēpatū. ¶ Et iō h̄ non placet mihi.sicut nec expō Jacobi q̄ est hec eadē. Nec video ꝙ bn̄ iprobari possƺ pō dicēs ꝙ q̄to calor nālis alijs parib⁹ est intēsior tāto v̄tus pulsatiis ē fortior. Naƺ in expientia nō vidi aliquē hoiēƺ sibi optime sanū ꝛ calƺ in quo nō videret̄ pulsus multū fortis: ꝛ ꝯplōnē tēperatā ƀm hūc modū dicere mus fortissimā nō in cōparatiōe ad pulsuƺ causandū:ƺ ad alia q̄dā sicut dixi de pfectione opationū ꝙ nō quālibet facit pfectiorē.Et tu cōndera q̄uō hoc tenēdo opƺ exponere calm̄ supra positū de pulsu naturali.

¶ Complerio v̄o frida declinat pulsus ad ptez diminutiōis sicͤ ꝓprie ē puitas ꝛ ꝓprie tarditas ꝛ raritas. Cūq̄ instr̄m fuerit molle latitudo ei⁹ augmētata erit ꝛ eius simil̄r tarditas ꝛ raritas. Q̄ꝫ si durum fuerit erit minus hoc.

¶ Hic docet q̄ sunt d̄ñe pulsus ꝯplōnis fride. Et didit̄ i duas ptes.p̄ h̄.2ͣ r̄ñdet tacito dubio. Ibi 2ª. (Debilitas vero) De p̄ pte dic̄ tria. Pri^m^ ē ꝙ in ꝯplone frida declinat pulsus ad lat⁹ diminutiōis:sic est ꝓpie tarditas:puitas ꝛ raritas. ¶ Dicit 2° ꝙ cū istr̄m fuerit molle.i.arteria erit pulsus maioris latitudis ꝛ maioris tarditatƺ ꝛ raritatƺ. ¶ Dic̄ 3° ꝙ si

A istr̄m fuerit duꝝ erit min⁹ h̄.i.erit min⁹ rar⁹ pulsus ꝛ min⁹ tard⁹. ¶ Ubi p̄ nō:circa dcm̄ vt sepe supi⁹ dcm̄ ē:ꝙ qn̄ virtus hƺ istrƺ obedieti⁹ alijs parib⁹ facit pulsuƺ maiorē ꝛ pcipue i latitudie ꝛ altitudie q̄ duo diametri magnificate faciunt pulsuƺ āplū. Et iō cū istrƺ fuerit molle: q̄2 obedieti⁹ fit āplitudo siue lati^o^ maior:ꝛ q̄2 nā aliq̄ mō addēte i magnitudie rōne alicui⁹ diametroꝝ diminuit ƌ velocitate ꝛ spissitudie alijs parib⁹.iō arteria molli existēte:ita vt sit obedieti or dilatatiōi fit pl̄us min⁹ velox ꝛ min⁹ spissus: ex q̄b⁹ pƺ cā 2ͥ dicti:q̄2 dura exn̄te arteria: ꝛ si paꝝ p pulsus ꝓlōget: tn̄ m̄lto plus minorat̄ in altitudie ꝛ lati^ne^. ꝛ iō istis deficie tib⁹ fit velocior ꝛ freq̄ntior. ¶ Sƺ circa p̄^m^ dcm̄ attende ꝙ q̄dā ex eo itelligūt ꝙ si frida sit ꝯplo opƺ ꝙ pl̄us tēdat ad lat⁹ d̄ñaꝝ q̄ ꝓportionant̄ diminutiōi nec̄itatis. Et h̄ voluit Aui.cū dixit:declinat pl̄us ad lat⁹ diminutiōis. ¶ Uolunt 2° ꝙ nō semp pl̄us in isto casu est puus nec semp tard⁹ aut rarus:ƺ semp aliq̄ istaꝝ triū d̄ñaꝝ pticipat q̄litercūq̄ ꝯtingat deductis alijs ipedimētis. Nā istoꝝ q̄dā dicūt ꝙ v̄tute stāte:ꝛ istr̄o obediēte nec̄itate diminuta:aut ꝯplone existente frida pulsus fiunt p̄ rari ꝛ nō tardi aut pui. Addita aūt friditate cū alijs parib⁹ fiūt p̄mo rari.2° tardi.3° parui. ¶ Alij v̄o sunt q ex h̄ dicto volūt ꝙ semp ꝯstāte v̄tute obediēte instr̄o nec̄itate diminuta p friditatis augmētū acq̄rūtur semp iste tres d̄ñe:q̄2 pulsus fiūt de nec̄itate pui:tardi ꝛ rari.ꝛ Aui.h̄ voluisse h̄ cum oēs istas tres d̄ñas noiat h̄.

¶ Ego aūt volo ꝙ qn̄q̄ ille oēs d̄ñtie acq̄runt̄ cū dictis cōditionib⁹:qn̄q̄ aūt sola raritas aut sola tarditas ꝛ raritas:qn̄q̄ sola raritas ex q̄tūcūq̄ pue necessitatis decremēto a tēperato gradu. Et q̄2 hāc q̄nē sup tegni nimis breuiter trāsiui.hic volo diffuse de ea dicere. Querit̄ igit̄ vtruƺ corde existēte fridiori tēpato pl̄us sint sp pui tardi ꝛ rari. ¶ Nusq̄ reperta est hec questio.

¶ Et debilitas quidē quā mala cōplo frida hereditare facit maior est ea quā mala cōplo cala facit hereditare: qm̄ caliditas. s. calori innato magis est inconueniens.

¶ Hic remouet vnū tacitū dubium. Et est vtꝝ queadmodū iuxta dicta nō iuenit̄ ꝯplo calida nālis cū q̄ alijs deductis v̄tus nō fit fortis respcū pulsus magnificādi:ita de ꝯplone frida sit ꝙ ipa existēte nāli sp fit v̄t⁹ fortis ad pulsuƺ magnificādū. Et in h̄ dubio vult v̄tualr̄ ꝙ nō.imo ꝯtingit ꝙ virtus in ꝯplone nāli frida est debilis respcū pulsus magnificandi in nālissima ēt illius cōplexionis dispōne. ¶ Et rō: quia debilitas quaƺ facit hereditare friditas est maior ea quā facit hereditare caliditas:vtraq̄ƺ.s.existente nāli: qm̄ caliditas est magis ꝯueniēs calori inato. ¶ Et iō supple in ista ꝯtingit ꝙ friditas facit v̄tutē debilē corpore in sua naturali dispōne existente:q̄ō nō contingit de caliditate respectu pulsus magnificādi. ¶ Ubi nō.hūc locū diligēter cōsiderari ab his q dicūt ꝙ cōplo de scdō mō eq̄litatis plus distat ab extremo calo q̄ƺ frido. Nā ex quo debilitas q̄ seq̄t̄ ex mala cōplone frida est maior q̄ƺ illa que sequit̄ ex mala cōplexione calida sequit̄ ꝙ per friditas acquisitionem citius veniet corpus ad nō gradū v̄tutis.ꝛ per cōsequens ad mortē q̄ƺ p eq̄ velocē calitatis acq̄sitionē:ꝛ sic multo plus potest temperamentū acq̄ri de caliditate stante vita q̄ƺ de friditate.ꝛ ideo plus distat tēpata cōplo ab extremo calo q̄ƺ frido. ¶ Ego aūt hūc locū intelligo nō absolute: sed vt nūc exposui.de calitate.n.p̄ter naturam dico secus. Aut si volumus dicere hoc esse verū tā de caliditate q̄ƺ de frigiditate nālib⁹ ꝛ p̄ter nām.tunc dico ꝙ Aui. h̄ loquitur tm̄ de corde:nō aūt vniuersal̄r de toto corpore.

¶ Cōplone v̄o hūidā seq̄t̄ inūdatio ꝛ dilatatio.

¶ Docet differentias pulsus in cōplone humida dicens: ꝙ humiditatē supra tēperamētū sequit̄ inundatio in pulsu ꝛ dilatatio. Et intelligit̄:ꝙ si valde plima fuerit humiditas. vn̄ arteria valde multū mollificet̄:ꝛ fiat inobediēs dilatationi ꝛ vice vna ꝓpter sui nimiā flexibilitatē: tūc facit pulsum vndosum. vt supra dixi ostendēdo causas hui⁹ vndosi pulsus:sed vbi nō ad hoc ꝓueniret facit pulsum latuƺ: aut q̄2 absolute facit maiorē alijs stante equali conatu: ꝓpter sui multā obediētiā:aut ꝓpter nimiam humiditatis inobediētiā facit pulsuƺ latū nō altū:q̄2 parietes arterie cōcidūt vnus sup aliuƺ:ꝛ nō multū eleuant̄ in altū: sed latā tenent arteriam ƀm dyametrum latitudinis.

¶ Et sicca q̄dē sequit̄ coangustatio ꝛ duricies. Ampli⁹ si v̄tus fuerit fortis ꝛ necessitas multa accidet his pulsans ꝛ spasmosus ꝛ tremulus. Tu v̄o deinceps cōpone ꝯseruāda p̄ncipia.

¶ Dat d̄ñas ex siccitate ꝓueniētes:ꝛ cōstat ꝙ p eaƺ arteria fit angusta siue stricta ƀm latū ꝛc̄. ꝛ fit dura: vn̄ seq̄t̄ instr̄i inobediētia:ꝛ ideo sequunt̄ illa que fuerunt dicta de obedientia instr̄i ꝓpter duriciē. Naƺ pulsus fit minus altus ꝛ lat⁹ cōstāte v̄tute:ꝛ fit velocior:fit tn̄ lōgior q̄ƺ si arteria nō esset dura. Sed si cum hac duricie fuerit v̄tutis fortitudo ꝛ instr̄m obediens fit pulsus qn̄q̄ bispulsans: aut spasmosus:aut tremulus:quō supra dixi cum causas istoꝝ dixi. Subdit tādeƺ ꝙ seruatis istis p̄ncipijs: tu cōponas in aio quales debēt esse pulsus cōpositaꝝ cōplonū lapsarū.

¶ Est ꝑterea cū vni hoī accidit vt duoꝝ laterum ipsius diuersificet̄ cōplexio. Erit ergo vnū ipsoꝝ frigidū ⁊ alterū calidū: ⁊ accidet vt diuersitate que prouenit ex calitate ⁊ friditate hoꝝ duoꝝ laterū pulsus diuersi fiant. Eritq̧ pulsus calidi lateris pulsus calide compl'onis: ⁊ lateris fridi pulsus cōplexionis fride. Et ex hoc qdē scit̄ ꝙ pulsus in diastole sua ⁊ sistole nō est ſm modū accessionis ⁊ recessiōis cordis: imo ſm modū diastoles ⁊ sistoles ipsius corporis arterie.

¶ Hic remouet vnū dubiū. Et p̊ ponit casuȝ: ⁊ qd in casu accidat. 2° īfert dubij remotionē. ibi. (Et ex h̄.) Dubiū ḡ ē h̄: vtꝝ semꝑ arterie moueant̄ in dilatatiōe ⁊ ꝯstrictiōe ſȝ exigētiā necitatis cordis. Soluēdo ḡ ꝓponit p̊ ꝙ qñq̧ ꝯtigit ꝙ vniꝰ hoīs vnū latꝰ ē cal'm ⁊ aliū fridū. Et ex hac diuersitate accidet ꝙ pl'sus vniꝰ lateris erit pulsus cal'e ꝯpl'onis: ⁊ pulsus alteriꝰ lateris erit pulsus fride ꝯpl'onis. ¶ In 2ª pte īfert sol'onē dubitatiōis dicēs: ꝙ ex h̄ tibi certificat̄ ꝙ pulsus in sua diastole ⁊ sistole arteriaꝝ nō solū est ſm modū accessiōis. i. ꝯstrictiōis. ⁊ supple recessus a ptibꝰ thoracis: ⁊ sil'r in dilatatiōe: ſȝ est scd̄ȝ modū ꝓpriū sibi in dilatatione ⁊ ꝯstrictione. Nā ex quo cor in isto hoīe ē vnū ⁊ modus sue accessiōis vnꝰ: pulsus aūt duoꝝ lateꝝ sunt diuersi ⁊ nō similes: oȝ aūt vnū aut ambos non ꝓportionari: lȝ necessario depēdēt a motibꝰ cordis. vñ lȝ istoꝝ inferiorū oēs effectꝰ depēdeāt a supcelestibꝰ influxibꝰ nō tñ ſm supercelestiū influxus variant̄: vtrū aūt dū cor sistolat arteria dilatatur: ⁊ ecōtra est 2ª questio quā intendo interserere.

¶ De pulsu temporum. Cap. 1.

In vere qdē cū pulsus est paruus: nō tamē in omni re ⁊ est in fortitudine augmentatus.

¶ Supius determiauit Aui. de mutationibus ꝯtingētibꝰ in pulsu ex dispōnibꝰ nālibꝰ: aut ānexis. hic determinat de ꝑmutationibꝰ ꝯtingētibꝰ a rebꝰ nō nālibꝰ. Et de his q̄ accidūt ex ꝑmutatione aeris ſm āni tpa. Et diuidit̄ in duas. p̊ docet q̄les pulsus ꝓueniūt in medio tēpoꝝ. 2° q̄les in ꝓn° ⁊ in fine. 2ª ibi (Tempoꝝ v̊o) Prima in q̄tuor ſm q̄tuor tpa. ibi 2ª (Et in estate.) ibi 3ª) Et in hieme) ibi 4ª (In autūno) In pª pte dicit ꝙ in vere pulsus est paruus: ſȝ nō in omni re: ⁊ est in fortitudine augmentatus.

Sed cōtra hoc dcm̄ ex p̊ mens Gal'. in introductorio medicine dicētis: ꝙ pl'sus veris sūt maximi ⁊ fortissimi: ⁊ idē dicit in cōmē. pulsuū. ¶ 2° q: ver est tp̄s tēpatū. ḡ pulsus tēpati: q: tūc ꝯpl'o est magis tēperata. ¶ 3° q: in v̊e v̊tus est fortis: est ēt instr̄m obediens ⁊ necitas satis magna: ḡ pulsus sūt magni. ¶ P. ſm Aui. in estate sunt pulsus ꝑui: ⁊ i hieme ꝑui: ⁊ in autūno ꝑui: vt pȝ per Aui. in isto ca°: ḡ si in v̊e sunt ꝑui semꝑ: ⁊ in oī tpe anni
B erūt parui. ¶ Pro sol'one istoꝝ nota. ꝙ apud oēs ī medio veris sunt merito veris pulsus tēperati: q: tunc est hitudo tēperati corpis tēpatissima: ⁊ hoc ꝓbat 2ª rō statim facta. Si aūt cōparent̄ pulsus tēperati corpis in vere ad pulsum tēperati corpis in alijs tēporibꝰ merito suoꝝ dispōnū ꝓuenientes pulsus veris sunt maximi. Et h̄ voluit Gal. in introductorio pulsuuȝ: ⁊ h̄ inuit Gal'. in illo cap'lo ponēs alioꝝ
C tēpoꝝ pulsus ꝑuos. ¶ Nota 2°. ꝙ ꝓnm veris sapit hiemis nām: ⁊ iō in ꝓn° pulsus est ꝑuus respectu eius qd̄ est in medio veris. Ex his pȝ qd dicēdū sit. si q̄rat̄ vtꝝ pulsus veris sint ꝑui. Nam si loq̄mur absolute sunt medij nō parui nec magni. Si vero ad alia tēpora cōparent̄ sunt magni. Sed de textu Aui. sunt multe responsiones.

¶ Antiq. n. rñsio dicit. ꝙ l'ra est corrupta ⁊ dȝ dicere: vt habet̄ in l'ra exteriori. In vere pulsus est equalis in oī re: ⁊ est in fortitudie augmētatꝰ: ita ꝙ vbi dic̄ ꝑui dȝ dicere eq̄les.

¶ 2ª expositio est Dini dicentis ꝙ pulsus sunt parui. i. diminuti in omni excellētia in cōparatione ad medios: q: sunt medij: nisi in fortitudine, in qua sunt augmentati: sed ista expositio nō saluat bñ: quare dicat: non tñ in omni re: q: hec soluȝ videt̄ referri ad paruitatē. Dicit tñ Dinus ꝙ pulsus veris sunt diminuti ab oī excellētia in generibꝰ recipiētibꝰ supfluitatē ⁊ diminutionē: non tñ in oībꝰ illis: q: in genere fortitudinis sunt augmentati.

¶ 3ª expō est Jacobi quā dicit veterē. Et est ꝙ pulsus veris esse ꝑuos pōt duobꝰ modis intelligi. vno mō absolute: ⁊ h̄ mō esset falsum: alio mō cōparatiōe fortitudis: ⁊ est sensus ꝙ non sunt ita ꝓportional'r magni sic̄ fortes: ⁊ hoc voluit Aui. hic. ¶ Sed iudicio meo: tunc ista pticula. Non tñ in omni re. esset hic falsa: q: in omni dr̄ia suscipiente magis ⁊ minus sunt diminuti respectu fortitudis cuȝ sint fortissimi possibiles: ⁊ in nullo alioꝝ geneꝝ supremū gradū obtinēt.

¶ 4ª expō est. quā tāgit Marsilius ꝙ in v̊e pulsus sunt ꝑui s. in ꝓn° ⁊ in fine respectu medij veris in quo sunt maiores ⁊ tūc itelligit̄ nō in omni re. i. nō in oī pte veris: q: nō i medio sunt parui. Aut 2° dic̄ ꝙ ꝯtingit ex nimia hiemis repletione ꝙ in vere eliquant̄ mãe: ⁊ v̊tꝰ grauat̄: vñ fac̄ pulsum ꝑuum. ¶ Sed hec 2ª expō nō est bona: q: non debite addere: ⁊ est in fortitudine augmētatꝰ. Aut 3° ꝙ in v̊e pulsus ē paruus in altitudine: sed nō in latitudine ꝓpter humiditatem. Mihi aūt videt̄ ꝙ Aui. dicat hic vnaȝ cōtingentiā ⁊ nō regulā de q̄litate pulsus veris. Nā certū erat ex dictis supra ꝙ corpus tēperatū optime se hȝ in vere debito stāte regimine: ⁊ ideo pulsus est tēperatus siue medius in omni re excepta fortitudine in q̄ est augmētatus. Sed posuit h̄ vnū ꝯtingēs: ⁊ est ꝙ aliq̄n pulsus veris in corpe tēpate cōplexionis est ꝑuus nō in oī re. i. nō in omni diametro. ſȝ tñ cū hoc toto est augmentatꝰ in fortitudine. Casus est cū corpus implet̄: ⁊ arteria ex multo nutrimēto fit mollis ⁊ caro multa auget̄: tūc pulsus nō est altꝰ: imo est paruus in altitudine respectu pulsus debētis esse in optima ꝯpl'one: ⁊ tñ est augmētatus in fortitudine propter complexionis tēperantiam ⁊ spirituum multitudinem.

¶ In estate v̊o est velox ⁊ spissus ꝓpter necessitatē: ⁊ ꝑuus ⁊ debilis ꝓpter virtutis resol'oneȝ q̄ est ꝓpter resolutionē spūs q̄ fit ꝓpter caloreȝ exteriorē dominantē superfluum.

¶ Ponit differētias pulsus estatis. Et dicit ꝙ in estate pulsus est paruus ⁊ debilis: ⁊ h̄ ꝓpter debilitatē v̊tutis que sequit̄ resol'onē spūs sequentē caliditatē estatis dñantis superfluam. ¶ Ubi nota calorē estatis ꝓpter nām seruātis esse superfluā. ⁊ ideo nō dȝ ꝓprie estas ꝓpriam naturā seruās esse temperata: sed calida.

¶ Sed ꝯ̄ regulā arguit̄ sic. v̊tꝰ in sano est fortior q̄ȝ in febriēte. sed in febriēte est fortis v̊tus ad magnificandū. ḡ sine febre erit fortis ad magnificandū: ⁊ iō pulsus nō est paruus D
propter debilitatem. ¶ Pro sol'one nota p̊ ꝙ calor estatis paulatiȝ iducit̄: iō magis ꝓportionabil'r v̊tꝰ debilitat̄ q̄ȝ calor intēdat̄ siue necessitas: in febribꝰ aūt ⁊ accidētibꝰ aīe ⁊ exercitio plus ꝓportionabil'r ꝯtingit augeri calorē q̄ȝ v̊tꝰ debilitet̄: ⁊ ꝯtingit ēt v̊tutē plus debilitari ꝓpter calorem E
⁊ necessitatē maiorari. ¶ Nota 2°. ꝙ v̊tꝰ fortior ex equali conatu alijs paribꝰ pulsuȝ facit maiorē: ⁊ cū miori stimulo plus conat̄. Nā in forti conatu fit debilitatio: ⁊ iō nā ingeniauit q̄ de posibꝰ facit semꝑ meliꝰ: ꝙ v̊tꝰ que sufficit facere conatū fortē vt duo ad pulsum magnificandū: grā exēpli: stāte necessitate cui ꝑ magnitudinē hūc conatū sequenteni satisfieret debite. nō tñ conat̄ vt duo: sed minus: q: minus malū est paꝝ sibi deficere a conatu: ⁊ non tm̄ debilitari q̄ȝ satisfacere ꝑ magnitudinē cū illo conatu ⁊ eadē v̊tus augmētata

augmētata necessitate augebit conatū: q2 nimis lederet: si a tā multū satisfaciēdo necessitati deficeret. ¶ Ex his rñ det ad argumēta cuz dr: q virtus in estate est fortis ad pulsum magnificādū. Negat q ad hoc sit fortis cū illo conatu quē facit. Et cū dr q in febre: ⁊ post exercitiū: ⁊ in gaudio debilitata vtute faciet tantā magnitudinē: ⁊ sufficit eā facere. Cōcedo: q2 tūc cum maiori conatu facit magnitudinē q̄z in sanitate. Ex quo p3 q aliq̄ virtus nālis debilitata aliquē effectuz sufficit facere quē non sufficit cū est fortis.

¶ Et in hyeme est maioris raritatis ⁊ tardioris debilitatis: ⁊ cū h̄ est puus: qm̄ virtus debilitat.

¶ Ponit dr̄ias pulsus hyemis. ⁊ diuidit in duas. p̄ facit h̄ 2° remouet dubiū. ibi. (Et in qbusdā). Dic̄ p̄ q pulsus hyemis est maioris tarditatis ⁊ raritatis ⁊ debilitatis. ¶ Dic̄. 2° q cū h̄ est paruus: ⁊ pp debilitatē vtutis: q2 vtus in hyeme debilitat. Et pmū dz itelligi cōparādo ad pulsum estatis. Nā nō vr̄ cui alteri cōparet. s. cū dicit maioris tarditatis ⁊ raritatis ⁊ debilitatis. Ex quo ifero q in corpe debite recto ⁊ tpato vtus est debilior in hyeme q̄z in estate: ⁊ h̄ itelligo ð vtute inquātū est pulsatilis. Ista. n. vtus plus in tēpato debilitat p friditatē aduenientē q̄z in estate p spūs resolonē: in eo tñ vtus est fortificata rōne autūni. ¶ Et tu hunc tertiū nō ad hūc effectū. Qð aūt dr q est paruus nō exprimit cōparatōe ad estatē: sed tñ sequit si vtus debilior ⁊ necessitas mior.

¶ Et in qbusdā corpibus accidit vt calor in pfundo teneat ⁊ adunet: ⁊ virtus fortior fiat: ⁊ h̄ cum cōplo calā est dñans ⁊ refrenās frigus ⁊ non p ipsum patiens: neq3 friditas ad fundu3 vadit.

¶ Remouet dubiū: posset qs currere: vtrū h̄ sit in corpibus oibus q pulsus in hyeme debilitet. Et rñdit q nō. q2 in qbusdā corpibus accit q eorum vtus etiā pulsatilis fortificat: ⁊ sunt illa q̄rū cōplo est calā que refrenat frigus: ⁊ nō patit p ipsa: ita vt debilitet: s3 ⁊ friditas i eis nō penetrat ad fundū.

A ¶ Ubi nota ƀm Aui. corpora in qbus vitalis vtus vt pulsatilis fortificat esse cōplonis calide dñantis sup tēpamētū: tēperata aūt in hyeme debilitari respcū estatis. In istis aūt que hic ponit nō est itelligēdū q frigus non penetrat ad fundum: q2 nullo mō infrigident eoru3 corda respectu eius qð est alijs tēporibus. vt dixi p° affori. 14° afforismo. sed nō ita penetrat vt vtus debilitet pulsatilis. Nā corpora hec reducunt magis ad nālitatē sui caloris: ⁊ iō in istis in hyeme pulsus non est debilior: sed fortior q̄z in estate.

¶ In autūno aūt est pulsus diuersus ⁊ trahit ad debilitatē quādā: s3 ipsius diuersitas est pp multitudinē ↄuersiōis cōplonis accñtalis in autūno nūc ad calorē: nūc ad friditatē. Et ipsius qdez debilitas est ēt pp hoc: cōplo. n. diuersa semp deterius efficit nocumētū q̄z silis ⁊ equalis l3 sit mala. Et q2 autūnus est tps nature vite ↄ̄riu̅m qm̄ calor in eodē debilitat ⁊ siccitas fit fortior.

¶ Nunc docet q pulsus autumni est diuersus: ⁊ trahit ad quādā debilitatē. Et ipsius diuersitas est pp multitudinē cōuersiōis accñtal: nūc ad calorē: nūc ad frigus: ⁊ pp eādem cām est pulsus debilis. Et rō est. q2 cōplo diuersa semp efficit deterius nocumētū q̄z silis ⁊ eq̄lis: q̄uis sit mala: ⁊ q2 ēt autūnus est tps nāe ⁊ vite ↄ̄riū: q2 in eo debilitat calor ⁊ siccitas fit fortior que sunt q̄litates opposite pncipijs vite.

B ¶ Ubi nota q diuersitas in autūno est ex pmutatiōe alteratiōis: nūc ad calorē: nūc ad frigus in q̄ pmutatiōe nā diuersimode agitat ad resistēdū ipressiōibus: ⁊ diuersificat ēt necitas: ⁊ iō pl'us fiūt diūsi. ¶ No. 2° q h̄ diūsitas altatio nū: nūc ad calitatē accñtalē: nūc ad friditatem stat cū tēparo.

C ¶ Nota 3°. q mala cōplo pōt intelligi duobus modis: vno mō vt distinguit ↄ̄ malā cōplonē fridā fixā. vt loqtur Ga. in libello de malitia cōplonis diuse. Et h̄ mō mala cōplo diuersa nō est deterior q̄z mala cōplo eq̄lis. 2°. mō dr mala cōplo diuersa: q2 aggregata ex q̄litatibus ↄ̄rijs: q̄z vtraq3 est pter nām. Et mala cōplo eq̄lis est illa que est vnius spēi. Et hoc modo loqt Aui. h. Nā in autūno acqrit cōplo accidētalis mala q̄ est aggregata ex calida ⁊ frida cū matutina in eo sint valde frida ⁊ vesptina valde calā. Ista ḡ h̄ modo diuersa alijs paribus in q̄ztitate lapsus est deterior. Nā magis debilitat vtutē ex nouitate ↄ̄rij sepe occurrētis. ⁊ q2 vtuti difficilius est duobus ↄ̄rijs q̄z vni resistē: ⁊ l3 per vnū istorum alterum p pte corrigat: nō tñ ita corrigit vt corpus ad suā redeat nālitatē: sed solū accñtalis q̄litas itroducit.

¶ Nota 4°. q autumnus est ↄ̄rius calori innato ⁊ debilitat ipsum: qm̄ partes diei frigide iuenientes corpus cum poris apertis: ⁊ aere in quo fundat frigus existēte subtili multū imprimūt ifridando ⁊ extinguēdo: sed partes diei calide postea fortiter dissoluunt. In vere aūt nullum horum cōtingit: q2 nec fride iueniunt partes ⁊ corporis pori ita aperti sunt: nec calide multū dissoluūt. In siccitate aūt autūnus addit pp aeris siccitate3 ⁊ digestionis debilitatem. D

¶ Temporum vero pulsus que sunt inter tempora tēporibus pportionant que sunt circa ipsa.

¶ Facit quod dictum est: ⁊ patet.

¶ De pulsu regionum. Cap. x.

Egionū quedā sunt tēpate vernales: ⁊ q̄dā sunt calide estiue: ⁊ q̄dam sunt frigide hyemales: ⁊ quedā sicce autūnales. Judicia igit pulsuu3 erunt in eis ƀm modū quem sciuisti de pulsu temporū.

¶ Ponit diuersitate3 dispōnū pulsus ex pte regionū. Et p3 totum vbi per regiones autūnales debes intelligere illas in quibus aer est subtilis: ⁊ que faciliter per ventos septētrionales conuertunt ad frigus: ⁊ per solem ad calidum.

¶ De pulsu q̄ puenit ex cibo ⁊ potu. Ca. xj.

Xterius corpori aduenientia ad ipsum ingredientia pulsus dispositionem mutāt qualitate sui ⁊ quātitate.

¶ Hic Auicē. determinat de pulsibus preuenientibus a cibo ⁊ potu. Et primo ponit vnam diuisionē. secūdo declarat. ibi secunda (Sed qualitate). ¶ Dicit primo q corpora exterius aduenientia: ⁊ nostrum corpus ingredientia pulsum a sui quantitate: aut qualitate mutāt.

¶ Ubi nota. q hic p exterius corpori adueniētia nō intelligit: nisi illa que ab extrinseco veniētia: ipsum tamē itrātia ita q in sui subam ↄuertant vel ad alterius conuertendu3 delatationem adiuuāt vt sunt cibi ⁊ potus. Et ideo in isto caplo de alijs ab extra occurrentibus non psequit nisi de cibo ⁊ potu. Ista aūt mutāt: aut quātitate sui aggrauādo: aut nō aggrauādo: aut ↄfortādo: aut nō ↄfortādo: aut mutāt sui qualitate: itelligēdo p sui qualitatem tam q̄litatem pmā manifestā q̄z occultam pprietatē q̄z formā specificā.

¶ Et patet q hoc modo intelligēdo non alijs modis pulsum mutant inquantum sunt cibus ⁊ potus.

¶ Sed qualitate: qm̄ si ad calefaciendū declinauerint aut ad ifridādū mutabūt ipm ƀm illud.

¶ Exeqt. ⁊ p̄ de pmo mēbro. 2° de altero. ibi 2° (Et quātitate qdē) Dicit p̄ q sui q̄litate mutāt pulsum: aut calefaciendo: aut ifridādo: ⁊ ideo ƀm hoc mutabūt pulsum: ita q si fiat pmutatio ad calidum: tūc dicemus sicut qñ necessitas est augmētata: ⁊ qñ ifridāt: sicut qñ necessitas est diminuta. Et istorū regule sunt in ca. de his que pueniunt ex causis cōtentiuis. Et per hec intellige siccitatē ⁊ humiditatē.

¶ Et quātitate quidē: qm̄ si eq̄lia fuerit fiet pulsus in magnitudine augmentatus: ꝛ velocitatis maioris ꝛ spissitudinis pp augmētū virtutis ꝛ caloris ꝛ pmāebit hec mutatio aliquādiu.

¶ Hic docet quō a quātitate. Et p̄ quō fiat pmutatio a cibo. 2° a potu. ibi 2ª (Unū). Prima in tres: q2 p̄ ondit qd accidit ex quātitate tēperata. 2° qd ex q̄ztitate augmētata. 3° quid ex q̄ztitate diminuta. ibi 2ª (Et si plime). ibi 3ª. (Qꝫ si pauce) De p̄ª dic. ꝙ si ista exteri⁹ veniētia fuerit q̄ztitatꝫ eq̄lis siue tēperate fiet pulsus ex illo maior velocior ꝛ freq̄ntior. Et h̄ ppter augmētū fortitudinis: ꝛ ppter augmētū necessitatis: ꝛ hec mutatio durabit aliquanto tempore.

¶ Utrum ex cibo temperate quātitatis pulsus magni proueniant. Q̄ō. 16.

Ubi primo dubitaᷓ. vtrū ex cibo q̄ztitatꝫ tēpate pueniant pulsus magni. Et arᷓ ꝙ nō. q2 ex cibo tpate q̄ztitatꝫ vt⁹ aliq̄ztulū ḡuatᷓ. ḡ pulsus puificatᷓ. ¶ Cōfirᷓ. q2 sumpto cibo mot⁹ caloris est ꝟsus iteriora: et ad locū cibi. ḡ diastoles diminuitᷓ. ¶ 3°. q2 cib⁹ est ꝯri⁹ cibato: ꝛ iō aliq̄lr alterat: ita ꝙ debilitat v̄tutē: ꝛ p ꝯn̄s pulsus fit minor. ¶ 4°. q2 cib⁹ refrigerat: vt patꝫ in cap° de eo qō comeditᷓ ꝛ bibitᷓ: ꝛ vt sumitᷓ ex Arꝫ. i libro de īspiratiōe ꝛ respiratiōe. ḡ diminuitᷓ necessitas: ꝛ iō pulsus minoratᷓ. ¶ Pro istoꝝ solōne nota ꝙ in cibo tria tpa ꝯsideramus. Prim̄ᵐ an̄ digōnē cibi. tp̄s in q̊ cib⁹ est digestus: ꝛ tp̄s in q̊ cib⁹ dissoluitᷓ. In p̄n° exhibito cibo tēpate q̄ztitatꝫ diastoles puificatᷓ. Sꝫ qn̄ cib⁹ digest⁹ est: ꝛ i corp⁹ diffunditᷓ: tūc magnificabitᷓ vt⁹ ꝛ pulsus ꝛ velocitas ꝛ frequētia. In tpe aūt dissolōnis iteꝝ paruificatᷓ. Aui. ḡ loq̄tᷓ hic de tpe 2° qō est post digōnē q̊ tpe ḡnantᷓ ex eo: ꝛ multiplicantᷓ sp̄us: ꝛ crescit h̄ mō v̄tus ꝛ necitas: ꝛ iō pulsus fit magn⁹ velox ꝛ frequēs reⁿ pceptuū tēpoꝝ. Sꝫ absolute dōo pulsus est temperat⁹: q2 corp⁹ tūc est in dispositione temperati optima. ¶ Et tria argᵗᵃ pbāt ꝙ in p̄ tpe pulsus est paruus: ꝛ nō de 2°. de quo Aui. itēdit. ¶ Ad 4ᵐ aūt dī ꝙ cib⁹ calorē augmētat: postq̄ꝫ est digestus: ꝛ nō infridat: sed in p̄n° refrigidat. Et si nimie fuerit quātitatꝫ infrigidat respectu eius qō facit tēperat⁹: q2 nō bene digeritᷓ. ¶ Nota vlteri⁹. ꝙ hec mutatio est aliq̄ꝫdiu q2 aliquāto tpe ꝛ notabili pseuerat.

¶ Et si plime magnitudis valde fuerit erit pulsus diuersus absq̄ꝫ ordie pp ḡuitatē nutriētis supra virtutē: qm̄ ex oi ḡuitate puenit in pulsu diuersitas. Et qdē estiauit Archigenes ꝙ eius velocitas est tūc mlto maior q̄ꝫ spissitudo. Et h̄ mutatio ē pseuerās: qm̄ cā pseuerātie lꝫ sit multitudis mioris: hac tn̄ est diuersitas ordinata.

¶ Ostēdit hic qd ex multitudine cibi seʳ. Et dicit 4ᵒʳ. Priᵐ est ꝙ si cib⁹ plime fuerit multitudinis pulsus erit diuersus absq̄ꝫ ordine: pp aggrauationē nutrimēti supra virtutem. Nam ex oi aggrauatiōe v̄tutis puenit in pulsu diuersitas. ¶ Dicit 2°. ꝙ archigenes estimauit ꝙ in h̄ casu velocitas est multo maior q̄ꝫ spissitudo. ¶ Dicit 3°. ꝙ hec mutatio q̄ est a plima quātitate est pseuerās: qm̄ cā ei⁹ est pseuerās. ¶ Dicit 4°. ꝙ si cib⁹ fuerit mult⁹: sed non valde plim⁹ erit diuersus vel diuersitas ordinata. ¶ Circa p̄ᵐ. nō hanc diuersitatē esse an̄ digōnē: dū est in stō ꝛ post dū est in epate ꝛ venis. Nā v̄tus ḡuata diuersimode conatur: ꝛ iō variat pulsus dr̄ias: ꝛ h̄ voluit cū dixit ꝙ ex oi aggrauatiōe puenit in pulsu diuersitas. ¶ Circa dcm̄ Archigenis nota ꝙ Aui. nō approbat nec reprobat. sed Gal. in introductorio rn̄dit h̄ dcm̄ in tribus. p̄ in debita assignatione pulsus cibi multi: q2 ppria dr̄ia quā facit cibus mult⁹ est diuersitas et archigenes hāc tacuit. ¶ 2° reph̄ēdit ip̄m de incōuenienti cōparatiōe. Nā cōparauit velocitatē ad spissitudinē in q̄ comparatione nō attēditᷓ diuersitas: sed in comparatione velocitatis ad velocitatē: aut spissitudinis ad spissitudinē. ¶ 3°. q2 nō dixit vlr verū. Nā cū multo plus vigoratᷓ v̄tus ex cibo q̄ꝫ ḡuatᷓ fiūt plᷓes pulsus veloces q̄ꝫ spissi: qn̄ accit ꝯriū ꝯtingit vt fierent plᷓes spissi q̄ꝫ veloces. ¶ Circa 3ᵐ dictū nota ꝙ text⁹ cōis nō bn̄ stat. Sed dꝫ stare: vt dicit exterior lr̄a: qm̄ causa pseuerantie est fixa: ꝛ hoc mō est clarū. ¶ Circa 4ᵐ dcm̄ attēde ꝙ v̄tus a q̄busdā ḡuatᷓ: ita vt diuersimode conetᷓ: ꝛ cū hoc nō similē expectat dispōnē in 2° conatu illi quē habuit in p̄mo: vt qn̄ plimū aggrauatᷓ v̄tus: ꝛ tūc fit pulsus nō tm̄ diūsus: sꝫ inordinatus: qn̄q̄ꝫ autē cā ḡuās: ꝛ si stimulet ad varios conat⁹: tn̄ in variādo conat⁹ v̄tus expectet silᷓem dispōnē p̄ori: ꝛ h̄ est qn̄ v̄tus nō est plimū aggrauata: ꝛ tūc fit diuersitas cū ordine: ꝛ ideo quātitas non valde plurima facit diuersitatem ordinatam ꝛc̄.

¶ Qꝫ si pauce fuerit q̄ztitatis erit pulsus minoris diuersitatis ꝛ magnitudinis ꝛ velocitatis: neq̄ꝫ eius mutatio diu perdurabit: quoniā materia pauca cito digeritur.

¶ Docet qd puenit ex cibo pauce quātitatis. Et diuiditᷓ in duas. p̄ qn̄ est aliquāt⁹ cib⁹ exhibit⁹: sed puus. 2° rn̄det iudicio meo tacite qōni. ibi 2ª (Ampli⁹ si vt⁹) Dic̄ p̄ ꝙ si cib⁹ fuerit pauce q̄ztitatꝫ erit pulsus minoris diūsitatꝫ ꝛ magnitudis ꝛ velocitatꝫ: ꝛ ei⁹ mutatio nō erit pseuerās: q2 mā pauca cito digeritᷓ. ¶ Sꝫ tu dicēs ꝯ. q̄ztitas mediocris nō ḡuat v̄tutē. ḡ nᶜ pua ḡ ex iª nō puenit pulsus diūsus: ꝛ sic nō minoris diūsitatꝫ. Sꝫ vide ſm Gal. in itroductorio pulsuū eedē dr̄ie ſm gen⁹ acq̄runtᷓ ex cibo pauco: ꝛ ex tēpato. s. magnitudo: velocitas: ꝛ spissitudo reⁿ pcedētis dispōnis: cui⁹ dr̄ corpis: veꝝ etiā pauco minor magnitudo velocitatꝫ ꝛ spissitudo. Et rō est: q2 min⁹ additᷓ in necitate cū paucior sanguis ꝛ sp̄us ḡnetᷓ ex eo in cibo. ḡ sumēdo diuersificatᷓ pulsus ab eo q p̄us fuit in hora inanitiōis: si p̄us fuerit tēpat⁹ cib⁹ in magnitudie ꝛ velocitate ꝛ spissitudie: ꝛ in eisdē differētijs diuersificatᷓ si pauce fuerit q̄ztitatꝫ cib⁹: sed min⁹ fit a p̄cedēte diuersus: q2 min⁹ augetᷓ ꝛ velocitatᷓ ꝛ ispissatᷓ. ꝛ h̄ voluit Aui. h̄ ꝙ est diuersitas minor: nō q2 pulsus i suis partib⁹ sit diūsus: sꝫ q2 h̄ pulsus q ex puo cibo puenit minus in suis differētijs diuersificatᷓ a p̄cedēte pulsu. ꝛ ideo addit q̄si expositiue qō est minoris magnitudis ꝛ velocitatis. s. pulsu pueniēte a cibo q̄ztitatꝫ mediocris. ¶ Cā aūt q̄re ista mutatio nō est pseuerans: est q2 mā pauca cibo digeritᷓ: ꝛ iō sanguis faciēs caloris augmētū cito in mēbroꝝ sb̄aꝫ trāsmutatᷓ cū est pauc⁹: ꝛ cessat ei⁹ pmutatio i pulsu.

¶ Ampli⁹ si virtus deficiat ꝛ debilitetur ex multitudine: aut paucitate quecunq̄ꝫ fuerit similes erunt pulsus in paruitate ꝛ tarditate vsq̄ꝫ in fine rei. Qꝫ si natura fortis fuerit in digerendo ꝛ conuertendo fiet pulsus temperatus.

¶ Hic loc⁹: ꝛ si a Dino extorq̄atᷓ alr̄ itroduᵈᵒ. s. qd fit qn̄ nihil datᷓ: vꝫ tn̄ mihi soluē duo dubia: vnū ē. suppᵗᵒ ꝙ duo debilitētᷓ. vn⁹ pp cibi nimietatē: vn̄ nō digeritᷓ: ali⁹ pp cibi abstinētiā quō se hēbūt istoꝝ pulsus. ¶ Et rn̄det ꝙ i pui ᵗᵉ ꝛ raritate vsq̄ꝫ i fine rei. i. q̊usq̄ꝫ pseuerat debilitatio sūt silᷓes: q2 vtrobiq̄ꝫ sēt pui ꝛ rari: sꝫ tn̄ nō sūt silᷓes in diuersitate: q2 ex paucitate nō fiūt diuersi. ¶ 2ᵐ duᵐ. vtꝝ ꝯtinue pseuerādo remaneāt in h̄ silᷓes. Et rn̄dit ꝙ nō. Nā si nā fiet fortꝫ in digerendo illo qō erat multū pulsus fiet tēperat⁹. i. redibit ꝟsus tēpamētū: sed in illo qui nō sumpsit non erit h̄ reditᷓ cū ibi nō sit qō digerat: ꝛ vnde ad virtutem redeat.

¶ Et vinū ēt ppetate hꝫ ꝛ est: qm̄ ex multitudine ipsi⁹: lꝫ sit subtile puenit diuersitas. Ex ipso tn̄ nō puenit ꝙ sit tātū q̄ztū illud qō puenit ex

nutriētib⁹ que sibi similant: ⁊ hoc qdē est pp raritatē sube ipsius: ⁊ subtilitatē eius ⁊ leuitatem.

¶ Hic ondit quales diuersitates ex potib⁹ ptigūt. ⁊ pᵒ q̄les ex potu vini. 2ᵒ aque. 2ª ibi in fine capli (Aqua vo) Pria in tres. pᵒ ostēdit q̄les pueniūt pulsus ex vino rōne sue q̄ztitatis: cōparatiōe ad alia. 2ᵒ rōne sue q̄litatȝ. 3ᵒ rōne sue pprietatis. 2ª ibi (Cū aūt vinū actu) 3ª ibi (Cū aūt ipm). In pma parte dicit q̄ vinū hȝ pprietatē. i. hȝ aliqd distictū ab alijs nutriētib⁹ operari: ⁊ est h rōe q̄ztitatȝ: qm q̄n assumit̄ plime q̄ztitatȝ fac̄ diuersitatē in pulsu. Sȝ hec diuersitas min⁹ durat q̄ȝ ex eq̄li quātitate alterius nutriētis: ⁊ h est pter raritatē vini: ⁊ pter subtilitatē: ⁊ q̄z est leue super nām nostrā: vbi per raritatē intelligimus q̄d facilr̄ diuidit̄ in paruas ptes. Per leuitatē intelligim⁹ q̄d nō hȝ multū resistere calori ipm dissoluēti: nec multū pternāles dispōnes iducē. Nā hitudo vini ē ad calorē hūanū ad facilr̄ patiē̄m ab eo.

¶ Cum autem vinū in actu est frigidum prouenit ex eo q̄ puenit ex alijs fridis in minorando ⁊ rarificando ⁊ tardādo velocitate sue penetrationis. Deinde cuȝ in corpore calefit remouet̄ velociter q̄ ex eo puenit. Vinuȝ pterea cum in corpus penetrauerit: ⁊ fuerit calidū non elōgabit̄ multum a natura ⁊ accidit velox resolutio.

¶ Docet que pueniunt ex vino rōne sue qualitatis. Et pmo de dispōnibus pulsus. 2ᵒ de alijs incidēter. ibi 2ª (Qz si cū). Dicit pmo duo. pᵐ est q̄ q̄n vinum est actu frigidum puenit in pulsu varietas que prouenit ex alijs frigidis. s. minoratio ⁊ tardatio pulsus ⁊ rarificatio: ⁊ hoc pter velocitatem sue penetrationis in corpus: sed tñ hec mutatio parū durat ⁊ velociter remouet̄ cū vinum in corpore calefit velocius q̄ȝ alia. ¶ Dicit 2ᵒ. q̄ si vinū penetret tarde nō multum elongabit̄ eius calefactio a natura. i. ab inato calore idest calor ab eo pueniens nō multuȝ ledit calorē inatū in suis opatiōibus: ⁊ cuȝ h cito dispartit̄: ⁊ vapor eius a corpore pellit̄. Nā est passibile id q̄d ex vino fit facile tam in expulsione q̄ȝ in digōne: ⁊ ideo parū durat eius mutatio.

¶ Qz si cū est fridū penetrauerit fiet ex nocumēto q̄d nō fit ex alijs fridis reb⁹: q̄m ille tardant̄ donec calefiāt: neq̄ eaȝ penetratio est ita velox vt isti⁹. Istud. n. veloci⁹ penetrat q̄ȝ cōpleat̄ calefactio: ⁊ ei⁹ qdē ipedimētū ē magnū ⁊ pcipue in corpib⁹ que horripilatiōi sunt apta. Et neq̄ est sicut impedimētū calefactiōis ipsius cū ipm calidū penetrat: q̄m ei⁹ calefactio in pncipio obuiatiōis nō puenit ad hoc vt magnū faciat ipedimētū: imo nā ei obuiat cū ptitione ⁊ distributione ⁊ resolutione. Fridum vo est cū nām deficere facit: ⁊ eius virtutem extinguit anteq̄ȝ ad ptitionē ⁊ distributionē ⁊ resolutionē pueniat. Et hoc quidē puenit ex vino multitudine sue quantitatis ⁊ calefactione ipsius ⁊ frigiditate.

¶ Docet alias dispōnes a differētijs pulsus prouenietes a vino rōne sue q̄litatis: ⁊ dicit tria q̄ vinū dū penetrauerit fridū actu in corpe facit nocumētū q̄d nō fit ex alijs fridis rebus. Et ratio: q̄z alie tardant̄ in stō anteq̄ȝ penetrent donec calefiāt ⁊ eaȝ penetratio nō est ita velox sicut penetratio vini. Nā istud velocius penetrat q̄ȝ ipsius cōpleat̄ calefactio: ⁊ eius ipedimētū est tūc magnū: q̄z obuiat friduȝ actu sanguini ⁊ spūi: ⁊ alijs humoribus exn̄tib⁹ in venis: vñ illi pdensant̄: ⁊ fiūt opilones. ¶ Dicit 2ᵒ. q̄ hoc ipedimētū est pcipue magnuȝ in eoȝ corporib⁹ qui sunt parati horripilationi: vel ḟm aliā lr̄am opiloni. ¶ Dicit 3ᵒ. q̄ ei⁹ ipedimētū nō est sicut ipedimētū calefactiōis cum vinum penetrat calm̄: imo supple est maius. Et rō est. q̄z vinū calidū per sui calitatē in pnᵒ nō magnū facit ipedimētū: ⁊ postea nā sibi cito cum participatiōe obuiat ⁊ distributiōe ⁊ resolōne: sed vinū fridum: q̄nq̄ȝ facit deficere nām ⁊ extinguit ei⁹ v̄tutē anteq̄ȝ veniat ad participationē ⁊ distributionē ⁊ resolōnē ipsius. ¶ Subdit etiā epilogū q̄ hoc est q̄d puenit ex vino sui multitudine: ⁊ sui calitate: ⁊ sui friditate. Primū dcm̄ est notū si itelligas puenire ex potu vini friditatē forte: spirituū ⁊ sanguinis ⁊ humorū coagulationē ex hoc q̄ penetrat fridū. Nā pter eius familiaritatē attrahit̄ ad venas ante digōnē ⁊ calefactionē: ⁊ reliq̄ nō: ⁊ ita frigidum occurrit humorib⁹ ⁊ spiritib⁹ in venis ptētis: q̄d nō ptingit de alijs cibis ⁊ potib⁹. ¶ Et iō cauendū est fridū valde vinū ieiuno stō: iō etiā volētes refrigerare venas cū potu: dam⁹ potū pmixtū multe aq̄. hec vina magis penetratiua actu frida magis nocēt. ¶ Circa 2ᵐ nō q̄ corpora apta horripilatiōi sunt corpa multi sensus in q̄b⁹ sūt supfluitates acute: ⁊ i istis: q̄z p vinū pcutiūt̄ nerui ⁊ cōmouent̄ supfluitates sup eis: iō magis horripilant̄. Si aūt dicat oppilationes res est clarior: q̄z pp ifridationē igrossantur humores in vijs ⁊ addūt in oppilationē. ¶ Tertium aūt dcm̄ supra declaratuȝ est: ideo illud pro nunc transeo.

¶ Cum autem ipsam consideratum fuerit vnde fortitudinem efficit alia habebit iudicia cuȝ ipm sua eēntia fortes efficit sanos: pterea q̄ velociter prebet augmētū in substātia spiritus.

¶ Nūc docet qd in pulsu accit merito sue pprietatȝ passiue. s. quā hȝ ex qua est aptū in spm̄ in corpe hois puerti cibōs. Et diuidit̄ in duas ptes. p onḋit q̄lr̄ varie se hȝ in faciēdo v̄tutē. 2ᵒ. q̄uo diuersimode variat pulsum. 2ª ibi (Ipm ergo) Pria in q̄tuor. Nā p ondit q̄uo vinum se hȝ in faciēdo fortitudinē merito istius pprietatȝ. 2ᵒ. icidētalr̄ ostendit q̄uo vinum varie facit fortitudinē calefaciendo aut infrigidādo. 3ᵒ ostēdit diam iter hunc scōm modū ⁊ pmuȝ. 4ᵒ ondit q̄ vinū ex varietate cōplonum psiderata q̄litate ⁊ pprietate: diuerso mō fac̄ fortitudinē in diuersis hoib⁹. ibi 2ª (Sȝ lȝ calefactio) ibi 3ª (Nō tñ est ḟmo) ibi 4ª (Qz si vinum.)

¶ De pma pte dicit q̄ psiderādo vinum ex pte q̄ fecit fortitudinē. i. ex pte sue aptitudis merito pprietatis ad fortificādū corpa hūana hȝ hec iudicia. pᵐ q̄ ipm sui eēntia. i. pprietate sanos fac̄ fortes. (Et cā est q̄z in suba spūs efficit augmētū velocit̄: q̄z cito i spm̄ pūtit̄ i corpib⁹ sanis ⁊ intelligit̄ tēpate sumptū. ¶ In egris aūt h fortassis nō fac̄. vt in causonide in q̄ ad malā colām pūtit̄. Sȝ i sanis iculpate nullus est ita cal's aut fridus in q̄ merito pprietatis cōiter currētis inter hoiem ⁊ vinū nō fit vinū addere aptū in fortitudine q̄z in spm̄ cito puertit̄. ¶ Et dixi notant̄ merito pprietatis cōiter currētis iter vinū ⁊ hoiem: q̄z merito pprietatis singularis nō icōuenit q̄ vinū sit alicui venenū: sicut videmus quosdā dicē se vehemētissime ledi ⁊ ipsuȝ abhoiari.

¶ Sed lȝ calefactio ⁊ infrigidatio que ex eo fiūt plurima corporum impediant: est tamen cum vnaqueq̄ earum cum aliqua conuenit complexione ⁊ est cum non cōuenit. Est nāq̄ cum res frigide eos fortes reddunt qui complexionem calidam malam habēt sicut dixit. G. q̄ succus granati calefactos semper fortes efficit: ⁊ idro mel ifrigidatos semp reddit vigorosos. Vinū pterea vnde est calm̄ nā aut frigiduȝ nā est cū quosdam fortes facit ⁊ quosdam debilitat.

¶ Facit qd dcm̄ est dicēs q lz calefactio vini ⁊ ĩfridatio vini plurima corpa ĩpediunt: tñ etiā aliqua iuuat calefactio sua ⁊ aliq̄ iuuat ĩfridatio sua: ⁊ aliq̄ ĩpedit sic dicit Gal. q res fride eos fortificāt q cōpl'onē cal'az h̄nt vt vinū ḡnatorū semp fortes fac̄ ⁊ aq̄ mellis semp fortes effic̄ ĩfridatos. Et iō vinū ex pte q̄ calefacit nāl'r aut ĩfridat quosdā forti-

A ¶ Et ego puto Aui. velle q quē- (ficat ⁊ q̄sdā debilitat. dā sunt vina nāliter calida ⁊ quedam frida. Et lz differāt in cōplexione cōueniunt tñ in h̄ q in spm̄ facil'r conuertuntur. Et ideo aliquādo merito cōpl'onis vinū fortificat tēperādo cōpl'onē corpis aliqñ debilitat addēdo in lapsuz.

¶ Nō tñ s'mo nr̄ ē nūc d̄ h̄. imo ĩ ṽtute ei⁹ q̄ velocior ad spm̄ ꝯuertit' qm̄ h̄ sp h̄z p sui eēntiaz.

¶ Facit qd dcm̄ est dicēs q in p̄cedēti parte cum dixim⁹ q vinū oēs sanos fortes facit non habuit s'monē de hoc mō fortitudinis: q2 est merito cōplexiōis: imo loquit' de eo qd ꝓuenit ex eo rōne fortitudinis sue passiue scilz per quā velocit' ꝯuertit' in spm̄ q̄ ṽt⁹ sequit' ip̄m per suam essentiam.

¶ Qz si vnū hoꝝ duoꝝ ip̄m in aliq̄ corpe iuenerit augmentabit' in faciendo fortitudinem: ⁊ si ei contrariū extiterit minus fortitudinē faciet.

¶ Facit qd dcm̄ est dicens q si vnum istorum duorum iuenerit vinum in fortificando. tunc magis fortificabit ⁊ si ĩpediuerit min⁹ fortificabit tm̄ q̄ztum compl'o impedit ⁊c̄.

¶ Scd̄m hoc igr̄ ip̄m pulsuz ꝯuertet s'm h̄ qm̄ si fortitudinē faciet in pulsu augmentabit fortitudinem: ⁊ si calefaciet in necessitate efficiet augmentum ⁊ si infrigidabit minorabit necessitatem. ⁊ s'm plurimum in fortitudine facit augmentum. nunq̄z autem in necessitate efficit augmentum quin in velocitate addat.

¶ Nūc vt p̄dicet' redit ad oñdēdū q̄uo vinū variat pulsuz. Et dicit q vinū ꝯūtit pulsuz s'm h̄ qd dcm̄ est: q2 si fac̄ fortitudinē ṽtutj augebit in pulsu forti^{nem}: ⁊ si calefacit efficit aug^{m} in nec̄itate. ⁊ p ꝯñs facit dr̄ias ꝓportiōatas augmētate nec̄itati ⁊ si ĩfridabit diminuet nec̄itatē. Et s'm pl'imū addit in forti^{nem}. q2 in spm̄ ꝯūtit' plus ex h̄ iuuādo vt pl'm q̄z debilitādo q̄litate. ¶ Ultio dic̄ q nūq̄z efficit augmētū in nec̄itate qn addat in velocitate ⁊ reliq̄ sūt clara. Sz h̄ ē ambiguū apd̄ dicētes q augmētata nec̄itate p̄ acq̄rit' magnitudo: ⁊ iō dicūt l'ram esse corruptā ⁊ debere dicere: vt dicit extriseca q̄ dicit: ⁊ nō in oī dispōne addit in nec̄itate. Sz apud Jacobū ⁊ modū meū text⁹ nō facit difficultatē.

¶ Aqua vero propterea q nutrimentum penetrare facit vigorat ⁊ similitudinē operatiōis vini operat'. Et qm̄ nō calefacit immo infrigidat non tm̄ auget in necessitate quantum vinum.

¶ Docet qd ex aq̄ potu sequit' ⁊ itell'r quādo sumit' cum cibo vel hora digōnis cibi quando dicit' q est potus delatiuus. cum autē per se sumit' non facit hoc. Reliqua patēt.

¶ De eis que somnus ⁊ vigilie in pulsu operantur. Cap. xij.

Pulsus quidem iudicia in somno diuersificant' s'm horam somni et s'm dispositionem digestionis.

¶ Aui. in h̄ cap̄ determinat de dr̄ijs pulsus ꝓuenientib⁹ ex somno ⁊ vigilijs. Et diuidit' in duas ptes. p̄ determinat ea q̄ ex somno ꝓueniūt. 2° ex vigilia. ibi 2ª. (Uigilia) Pri^{a} ĩ duas. p̄ enūat ea in somno ex q̄rū pte fit pulsuū diu̕sitas. 2° determinat de varietatib⁹. ibi 2ª (Pulsus igit' in p̄n°). ¶ Dic̄ p̄° q pulsus diuersificat' in somno. aut s'm horam somni: aut s'm digōnis dispōnes. ¶ Ubi ꝯsidera q ĩ cibo ꝯsiderauit alteratiōnē pulsus ab eo ꝓuenientē rōne q̄ cib⁹: ⁊ iō postq̄z est digest⁹ nō fuit oportunū q distigueret in eo pulsuuz diuersitatē s'm dispōnē digōnis. Jn somno āt q2 plimū fit somn⁹ post comestionē ⁊ in ipso maxime p̄ficit' digestio: iō Aui. cōsiderauit ꝑmutationē pulsus s'm dispōnē digōnis.

¶ Pulsus igitur in principio somni est paruus ⁊ debilis quoniā motus caloris nālis: tunc est ad cōstringendū ⁊ submergendum ⁊ nō ad dilatandū ⁊ manifestandū: qm̄ ipse in hora nulla tot⁹ tēdit ad occultū ꝑꝑea q ip̄m aīa mouet ad nutriens digerēdum. ⁊ maturandū superfluitates. ⁊ est sicut suꝑatus ⁊ obsessus ꝓculdubio.

¶ Nūc determiat de dr̄ijs pulsuū ꝯtigētiū ex somno. Et diuidit' in q̄tuor ptes. p̄ oñdit q̄les pulsus sunt in p̄n° somni. 2°. q̄les post cōplemētū digōnis. 3°. qñ somn⁹ est suꝑfluus. 4°. qñ somn⁹ ĩcipit cū vacuitate ⁊ carētia nutrimēti digerēdi. ibi 2ª (Cū āt cib⁹) ibi 3ª (Deide qñ) ibi 4ª (Cū āt somnus). p̄ª in duas. Prio docet q̄lis est pulsus in magnitudie ⁊ fortitudie. 2° in raritate ⁊ tarditate. ibi 2ª (Et pulsus etiā) De p̄ma pte dicit q in p̄n° somni pulsus est pu⁹ ⁊ debilis. Et cā est q2 tūc calor tot⁹ tēdit ad occultū corpis ⁊ motus ei⁹ est ad ꝯstrigēdū ⁊ submergēdū ⁊ nō ad dilatādū ⁊ manifestādū: q2 aīa mouet calorē totū in iª hora ad digerēdū nutriēs ⁊ maturādū suꝑfluitates: ⁊ iō calor ꝓ tūc est debilitat⁹ ⁊ ṽtus: q2 calor est sic̄ suꝑat⁹ ⁊ obsessus ꝓculdubio.

¶ Nō p̄ ex hoc textu q in tpe somni calor] mot⁹ in p̄n° est ad submergēdū ⁊ ꝯstrigēdū ip̄m ⁊ nō ad dilatādū: ⁊ ideo pulsus est pu⁹: q2 nā nō conat' dilatare arteriā h̄ tpe. Ex q̄ pz q nō sp s'm exigētiā nec̄itatis euētādi instr̄o obediēte fiūt pulsus dr̄ie vt sepe superius dcm̄ est. ¶ Cā aūt q̄re calor: tunc ad interiora mouet' ⁊ ad loca digestionis querat' in his q̄ dixi suꝑ 2ª pticula affo2ismorū: affo2ismo primo. B

¶ Nō 2° q cū calor est retract⁹ ad interiora ad locū digōnis cibi vapores q a cibo eleuāt' humidi ⁊ q̄dāmō aquei spūi cōmiscent'. ⁊ iō est calor ipse opp̄ssus ⁊ submersus et debilitat⁹ q̄uisq̄z digerat sicut accit puo igni sub multis lignis viridib⁹. ⁊ iō ṽt⁹ ē d̄bilis ⁊ est 2ª cā debilitatj pulsus. C

¶ Et pulsus ēt est maioris tarditatis ⁊ raritatis qm̄ lz in calore accidat augmentū s'm cōstrictionē ⁊ coadunationem: tñ p̄uatus est augmento qd h̄z in hora vigiliarū pp motum calefaciētē. Et mot⁹ q̄dē mot⁹ plus est ad inflāmandum ⁊ ĩclinādū ad ptē malitiei cōpl'onis. Sz ꝯstrictio ⁊ eoꝝ coadunatio tēpate minoris sunt ĩflāmatiōis ⁊ min⁹ extra h̄nt calorē ad estuationez. Et tu q̄dē h̄ scies ex h̄ q anhelit⁹ laxi ⁊ ipsius estuatio multo maiores sunt anhelitu ⁊ estuatōe ei⁹ cui⁹ calor est ꝯstrict⁹ pp cāz q̄ silis est somno: ṽbi gr̄a. submersi in aq̄ tēpate friditatis qui fit expergefact⁹ lz calor ꝯstrigat' ⁊ fugiat ex h̄: nō tñ augmētū anhelitus ei⁹ ꝓueniet ad id ad qd perueniet labor ⁊ exercitium que sunt ei ꝓpinqua. Cūq̄z bene cōsideraueris nō inuenies aliud qd calorē vehementi⁹ incendat q̄z labor ⁊ motus. Et vigilie q̄dem calorē non efficiunt motu corporis: ita vt cum corpus q̄euerit non sit tpe necessarius. imo faciūt calorē ꝓpterea q spūs ad exteriora mouetur ⁊ mot⁹ eius ad ea est s'm cō-

tinuitatem: cum ista est eius generatio.

¶ Hic ondit quō se hz pulsus q̄ ad raritatē ꝛ tarditatē. Et vlt breuit ꝙ pulsus est tardus ꝛ rarꝰ. Et rō est qꝛ necitas est diminuta i pnᵒ somni. Cuiꝰ ēt cā ē: qꝛ i pnᵒ sōni caloꝛ foꝛtificat̄ p vnionē in iterioꝛibꝰ ꝛ in vigilia foꝛtificat̄ p motū. mō foꝛtificatio q̄ est p motū ē maioꝛ q̄ȝ iª q̄ est p retractionē ad iterioꝛa. Signū āt ꝙ motꝰ plus fac̄ augᵐ caloꝛis q̄ȝ retractio ad iterioꝛa ꝛ vnitio est qꝛ anhelitꝰ fatigati alicꝰ ꝛ lassi est velocioꝛ ꝛ spissioꝛ q̄ȝ anhelitꝰ illiꝰ q est submersus in aq̄ frida. ¶ Et iō nulle res de illis cōit̄ coꝛpibꝰ sanis occurrūt q̄ magꝭ faciūt caloꝛē q̄ȝ motꝰ: ꝛ qꝛ vigilie faciūt caloꝛē nō solū p motꝰ coꝛpis s; ad motū spūs ad ex̄ tēdentis ꝯtinue: cū h̄ motꝰ sit gn̄atio. i. cā eiꝰ. s. vigilie: ꝯstat ꝙ magis intēdit̄ caloꝛ in vigilia q̄ȝ in somno aliȷs pibus: ꝛ ideo in somno ē mioꝛ necessitas. q̄re pulsus tardat̄ ꝛ rarificat̄. ¶ Circa istā ptē p̄ nō ꝙ rō Aui. ad pbādū ꝙ pulsus ē tardioꝛ ꝛ rarioꝛ fundat̄ sup isto ꝙ necitas tūc est mioꝛ. Et rō ad pbādū ꝙ necitas est mioꝛ in somno q̄ȝ i vigilia fundat̄ sup h̄ ꝙ motꝰ fac̄ plus ad augᵐ necitatȷ q̄ȝ ꝯstrictio: ꝛ iō in vigilia in q̄ est motꝰ necitas est maioꝛ q̄ȝ tpe somni qm̄ caloꝛ itēdit̄ pp ꝯstrictiōez. ¶ Et signū ꝙ motꝰ plus auget necessitatē q̄ȝ ꝯstrictio est: qꝛ anhelitꝰ lassi ꝛ laboꝛātȷ est velocioꝛ q̄ȝ anhelitꝰ submersi in aq̄. ¶ Et si dicat̄ ꝙ in vigilia coꝛpꝰ q̄n; q̄escit. ¶ Hic dr̄ ꝙ ip in vigilia est motꝰ spūs ad exterioꝛa cū p talē motū tenet̄ vigilia: ꝛ ille spūum motus suffic̄ ad itēsionē caloꝛis de q̄ s̄mo est. Et ex supabūdāti dr̄ ꝙ nihil ē qō augeat caloꝛē sic̄ motꝰ ꝛ laboꝛ: ꝛ itelligo h̄ nō vl̄r. Nā ignis magꝭ calefac̄ q̄ȝ motꝰ: s; itelligo de his que coꝛpibꝰ in ppꝛia sanitate manētibꝰ aut ad sanitatȷ ꝯseruationē sūt admistrāda. ¶ Sz ꝯ̈ id qō h̄ dr̄ de pulsu sōni est Gal. i ꝯᵗᵒ pulsuū cū dixit de pulsu doꝛmiētiū in pnᵒ. Hic āt est nō tardꝰ simpˡ. s; s̄z alterā ptē motuū tardꝰ: totꝰ aūt nō magꝭ tardꝰ q̄ȝ citꝰ. ¶ Dōm ꝙ h̄ Aui. loq̄t vt Gal. in itroductoꝛio pulsuū ad illos q nō coḡscūt sistolē ꝛ iudicādo d̄ pulsu rōne diastoles tm̄. h̄ dixit vn̄ ēt sic ibi dixit Gal. Sz Gal. i ꝯᵗᵒ pulsuū dicit ꝙ apud istructos pulsus pncipiȷ sōni nec est absolute velox: nec absolute tardꝰ: s; tardꝰ ꝛ rarus s̄m diastolē: s̄m sistolē ꝯ̈o ꝯ̈rio mō. Tu āt habe mēti iᵒ ꝯᵐˢ: qꝛ ml̄ta sūt i eo vtilia. ¶ Nō ēt ex h̄ loco ꝙ i sōno nō fiūt iterioꝛa ḡdualr̄ calidioꝛa: cuiꝰ oppositū multū dicūt.

¶ Cūq; autē cibꝰ digestꝰ est in somno redit pulsus ꝛ fit foꝛtioꝛ ppterea ꝙ virtꝰ augmētum recipit a nutriente ꝛ redit illud qō ad pfunduz descenderat ad regendum nutriens ad exterioꝛa ꝛ ad suum pncipium. Et pp hoc etiā magnificat̄ tūc pulsus multū: ꝛ ppterea ꝙ cōplonis caliditas pp nutriēs auget̄ queādmodum dixi mꝰ ꝛ instrī etiā auget̄ lenitas per id qō ad ipsuz ex nutrimēto penetrat. verūtamē sua magnitudine nō auget velocitatez neq; spissitudinē qm̄ hoc non est illud quod in necessitate pꝛebet augmentū ꝛ h̄ etiam nō est pꝛohibens restaurari ex eo quod necessarium est magnitudine sola.

¶ Mō ondit q̄lis ē pulsus i sōno pꝰ digōnē cibi. Et dic̄ p̄ ꝙ hac hōa pulsus redit ꝛ fit foꝛtio supple q̄ȝ in pnᵒ somni. Et cā est 2ˣ. vna qꝛ v̄tꝰ foꝛtificat̄ a cibo qn̄ cibꝰ est digestꝰ ꝛ in sanguinē ꝯūsus. Et 2ª cā est qꝛ iᵒ qō in pnᵒ somni descēderat ad pfūdū ad regēᵐ nutriēs. i. cibū ꝛ ad suū pnᵐ. s. ad coꝛ redit ad exterioꝛa. Et h̄ est vnꝰ modꝰ exponēdi iᵐ textū vel alr̄. Illō qō d̄scēderat ad pfūdū ad regēdū nutriēs. i. cibū redit ad exterioꝛa: ꝛ redit ad suuz pnᵐ finale: qꝛ ad mēbꝛa nutriēda p q̊ magꝭ finalr̄ ē fcūs spūs n̄alis q̄ȝ p digerēdo. ¶ Dicit 2ᵒ. ꝙ pp istas cās pulsus magnificat̄ multū ꝛ magnificat̄ pp aliā cām ēt: ꝛ est qꝛ illa hoꝛa auget̄ calitas pp cibū vt ē dcm̄. s. caᵒ d̄ eo qō cōedit̄ ꝛ bibit̄: ꝛ ēt auget̄ lenitas ꝛ obediētia instrī pp illud qō ad arteriā de nutriᵗᵒ vēit. ¶ Dicit 3ᵒ. ꝙ tn̄ pro tūc nō auget velocitatē l; augeat magnitudinez. Nec auget spissitudinē: ꝛ ratio est. qꝛ hoc augmentum caloꝛis. nō est illud augmētum qō in necessitate p̄bet augmentū supple tm̄ vt opz addere velocitatē ꝛ spissitudinē. ꝛ in illo nō est aliq̄d qō phibeat p solā additionē magnitudis restaurari illud qō opoꝛtet de refrigerio. Et ratio qꝛ cum augmento necessitatis auget̄ virtus ꝛ instrī obedientia. Et hoc totū opz experientia notū esse: ꝙ. s. sola magnitudo addit̄ ꝛ nō velocitas aut spissitudo. ¶ Ubi nō. ex textu in quadā pte somni esse reditū spūum ab interioꝛibus ad exterioꝛa ꝛ a pncipali ad seruientia. Et iō diffinitio Aui. somni posita 3ᵃ pmi non est sufficiens nisi intelligatur: vt dixi scōa affoꝛismoꝛū. affoꝛismo pꝛimo ꝛ scōo.

¶ Deide qn̄ cū doꝛmiēte somnus pseuerauerit fiet pulsus debilis pp caloꝛis inati ꝯstrictionez ꝛ virtutis cōpꝛessionē sub supfluitatibꝰ q̄ euandeerant scōm euationis modos qui sunt in vigiliȷs ex q̄bꝰ est exercitiū ꝛ euōnes q̄ nō sentiūt̄.

¶ Ondit q̄d fit qn̄ somnꝰ supfluit post digōnē. Et dicit ꝙ in hoc casu fiet pulsus debilis: qꝛ v̄tus debilitat̄ ꝛ oppꝛimit̄ caloꝛ a supfluitatibus que sunt euande in vigilia s̄m diuersos modos euationū: ex quibꝰ est euatio facta p exercitiū: ꝛ alie euatiōes que nō sentiunt̄ per actionē caloꝛis dissoluentȷ fride: ꝛ tu h̄ itellige maioꝛē fieri insensibilem resolutionē in vigilia q̄ȝ in somno: ꝛ vide quomodo cū hoc stat ꝙ in somno augetur sudoꝛ ex his que dixi tertio techni.

¶ Cum autem somnus in pncipio euationē inuenerit ꝛ nec iuenit aliquid ad qō digerēdū tendat declinabit cōplonem ad partē infridandi. perseuerabunt ergo paruitas ꝛ tarditas ꝛ raritas in pulsu ꝛ incessanter augmentabuntur.

¶ Docet q̄d puenit ex somno facto super vacuitate ita vt nō sint in coꝛpe nutrimēta in sanguinē conuertenda. Et dicit ꝙ pulsus minoꝛat̄ tardat̄ ꝛ debilitat̄ ꝛ rarificat̄. Et q̄ȝto magis pcedit tāto in istis dr̄ȷs fit magis augmentum: ꝛ hoc est qꝛ continue declinabit ad partem infrigidatiōis.

¶ Uigilie etiam diuersa habent iudicia: cuz. n. doꝛmiēs euigilabit natura sui decliabit pulsus ad magnitudinem ꝛ velocitatem oꝛdinate. deinde ad suam naturalem redibit dispositionez.

¶ Hic Aui. agit de dr̄ȷs pulsus puenientibus ex vigilia. ꝛ diuidit̄ in duas ptes. Docet p̄ q̄les sunt cū euigilat̄ n̄alit̄. 2ᵒ. qn̄ euigilat̄ violenter. ibi scōa (Sed subita) Dicit pmo ꝙ vigilie ēt h̄n̄t diuersa iudicia. Nam qn̄ doꝛmiens euigilat̄ a n̄a tūc pulsus pcedit ad magnitudinē ꝛ velocitatem oꝛdinate. Et cā est: qꝛ intendit̄ in vigilia: vt supꝛa dcm̄ est. Erit autē oꝛdinatus pcessus quia paulatim caloꝛ itendit̄.

¶ Sz subita cā euigilato accidit vt pulsus eiꝰ illico cū a somno remouet̄ q̄escat. qm̄ virtꝰ coꝛam eo qō subito euenit victa est: ꝛ deide post h̄ redibit ad eum pulsus magnꝰ velox spissus ꝛ diuersus ad tremoꝛē. ꝛ qm̄ motꝰ iste est silis violēto iō nō inflāmat ēt ipm̄. ꝛ qm̄ virtꝰ subito mouet̄ ad repellēdū. n̄alr̄ illō qō accit. ḡ motꝰ accidūt diuersi: ꝛ tremit pulsus: sed tn̄ s̄m hoc nō lōgo pseuerat tpe: imo ad eq̄litatē cito redit: quoniā l; eius cā sit quasi foꝛtis: eius tn̄ durabilitas est

pauca z cognitio destructióis ipsius est velox.

¶ Facit qd dcm̄ est dicés ꝙ i euigilato ab aliq̄ cā subito oc currēte accidit vt pulsus qescat. i. accidit ꝙ pulsus cadat z nó moueať tpe q̄ expectať mot⁹. z h̄ est pp terroré quez facit cā excitans. Nā timoré sequiť subita retractio calorꝭ ad intra. z ió nimiꝫ si fit expāsionis ꝓhibitio: z ió q₂ grauať v̄tus diuersimode ab humorib⁹ petentib⁹ cor fit pulsus diuersus: hoc tamen non diu durat: q₂ causa lꝫ sit fortis apparenter tamen non diu durat: z ideo cito accidens cessat cognita destructione eius quod est cito. ¶ Nota tamen hic illum textū qui dicit. Et q₂ motus est similis violento. ideo nó inflāmat. Nā quidam intelligunt ꝙ q₂ motus iste est silis violēto in trahēdo spm̄ ad iteriora pp aggrauationé. ideo nó inflāmat anteq̄ȝ velociter: imo fit velocitas sine necessitate caliditatis multe. ¶ Alij dicūt textum debere stare vt iacet in lr̄a exteriori que dicit: z quia mot⁹ est silis violēto z morať ēt. Et tūc est reddere causaȝ q̄re etiā post excitationé aliquātulū manet hec diuersitas.

¶ De pulsu exercij. Caplm. xiij.

In pncipio quidem exercitij z duȝ est temperatum pulsus fit magnus z fortis z hoc quidem propter augmentū caloris innati z fortitudinem ipsius: z fit etiam velox z spissus valde propter superfluam necessitatem quā facit motus. Qȝ si perseuerauerit z fuerit prolixum: aut lꝫ fuerit breue erit, tn̄ fortissimū z destrueť: qd ex fortitudíe ꝓuenit z debilitabiť pulsus: z fiet paruus ꝓpť resolutionem caloris inati. sed ipse fiet velox, z spissus propter duas res: quarum vna est augmentū fortitudinis z nec̄itatis: z alia est qn̄ virtus retrahitur ne magnitudini sufficiat: postea velocitas incessanter minuiť z spissitudo augmentať ₰m q̄ȝtitaté eius qd ex virtute debilitatur: deinde ad vltimū in exercitiū ꝑdurauerit z debilitauerit fiet pulsus formicās pp debilitaté z spissitudiné forté. Postea si magis supfluuȝ fuerit z ex ipso q̄ſi ad morté ꝑueniať efficiet qd oīa faciūt resoluētia z reducet pulsuȝ ad h̄ vt sit vermiculosus: deíde faciet ip̄m declinare ad raritatem z tarditaté cum debilitate et paruitate.

¶ Determinat de pulsu ꝓueniente ab exercitio. Et diuidiť in tres ꝑtes. ꝑmo oñdit quales fiunt in ꝑn° quousq̄ȝ fit moderatum. 2°. qn̄ supflue incipit aut lógitudine aut itēsione. 3°. qn̄ valde multū supfluit. ibi scd̄a (Qȝ si perseuerauerit.) ibi 3ª (Postea velocitas) ¶ Dicit ꝑ ꝙ in ꝑn° exercitij quousq̄ȝ est tēperatū pulsus est magn⁹: velox z frequēs: quia cū ꝯstātia v̄tutis augeť necessitas. Et hec pars fac ꝓ opione mea de corde calidiori. ¶ De ꝑte scd̄a dic ꝙ si supfluit aut fuerit nimis forte q̄ȝuis breue fit pulsus debilis z pu⁹ pp resolőnem caloris inati. Etiā fit velox z frequens ꝓpť duas cās: ꝑma est augmētū nec̄itatis. scd̄a q₂ v̄tus deficit a magnitudine ₰m exigentiam nec̄tatis. ¶ De 3° ꝑte dicit ꝙ postea minuiť velocitas magis debilitata virtute: postea ad vltimum debilitata virtute fiet formicans propter vehementé spissitudiné. Et plus debilitata fit vermicularis. z cum ad morté ducit facit tardū z rarū sicut alia resoluētia. ¶ Ubi ꝯsidera Auic. hic sumpsisse formicantem pro maiori q̄ȝ sit vermicularis: lꝫ opposito modo supra dixerit: aut opꝫ dicē ꝙ lr̄a est trāslata. Et reliq̄ sunt clara.

¶ De pulsu balneorum. Caplm. xiiij.

Balneatio aut erit cuȝ aqua calida aut cum frigida.

¶ Modo loquiť de pulsu balneatorū. Et primo ponit distinctionem. secūdo de vtroq̄ȝ mēbro ꝓsequiť. ibi (Si aūt) Prima ꝑs de se pȝ.

¶ Si autez fuerit cū aqua calida in ꝑncipio prouenūt ex ea fortitudinis z necessitatis indicia. Cūq̄ȝ multū resoluerit debilitabit pulsuȝ. Gal. quoq̄ȝ dixit erit tunc paruus tardus et rarus. Dicemus ergo ꝙ debilitas quidez z paruitas pulsus proculdubio existūt: sed aqua calida cū interioribus corporis calefactionem efficiet calore accidentali fortasse nó dubitabit sed ad sui naturam que est infrigidandi redibit z fortasse durabit z permanebit. Qȝ si accidētalis qualitatis iudiciuȝ supauerit fiet pulsus velox z spissus. Et si superauerit qd ex natura sui prouenit fiet tardus z rarus. Et si eius calefactio acc̄ntalis ad tātā virtutis resolutioneȝ ꝑuenerit vt sincopi sit ꝓpinqua fiet etiā pulsus tardus z rar⁹.

¶ Exequiť z ꝑmo de balneatis in aqua cal̄a, non minerali. 2° in aqua frigida. 3° in aquis mineralib⁹ siue in temis. ibi 2ª. (Sed balneationis). ibi 3ª (Ex aquis). Prima in duas. Primo ₰m veritatem. 2° ponit dcm̄ Gal. cum limitatione. ibi 2ª (Gal. quoq̄ȝ). ¶ De ꝑma parte pȝ totum. ¶ De scd̄a parte ipse dicit ꝙ Gal. dixit ex balneo supflue debilitante fit pulsus paru⁹: tardus z rarus. Et subdit limitādo Gal. dcm̄ ꝙ si aqua calida penetrat per poros in corp⁹ fortassis caliditas acc̄ntalis aque nó durabit: vt post exitū a balneo: sed aq̄ redibit ad ꝓpriā nām q₂ fiet frida. Aliqn̄ auté calitas acc̄ntalis durať vt qn̄ in tali aq̄ calida remanét. Si g̃ ista acc̄ntalis q̄litas q̄ est calitas remanet: tunc erūt pulsus veloces z freq̄ntes nisi ad summū vel ꝓpe summū debilitatꝭ veniat: z h̄ pp augmētū necessitatis. Si auté calitas ad friditatem muteť tunc verificatur dictum Galieni.

¶ Sed balneationis cum aqua frigida facte frigiditas si penetrauerit debilitabit pulsum z faciet paruum z efficiet raritatem z tarditatem. z si non penetrauerit imo caloreȝ coadunauerit augmetabitur fortitudo z crescet parum z minuetur velocitas z spissitudo. Ex aquis vero in thermis existentibus que sunt exiccātes duritié in pulsu augmētant z ex eius magnitudine minuūt: sꝫ calefaciētes velocitaté in pulsu augmētāt: si aūt virtuté resoluerit erit qd iam diximꝰ.

¶ Facit qd dcm̄ est. z dicit ꝙ si ex balneatióe cū aqua frigida frigus penetrauerit ad iteriora fiet pulsus d̄bilis: pu⁹: tardus: z rarus. Sȝ si frigus non penetrauerit: imo ex eo calor readuneť: tunc augmētabiť in pulsu fortitudo z crescet parum in magni^ne z diminueť velocitas z spissitudo. ¶ Et h̄ locus vr̄ expresse ꝯ. dicentem ꝙ ex oī augmēto necessitatis fit pulsus simul magnus velox z freq̄ns ꝯstante v̄tute z instr̄o obediente: sed ipse intelligit ꝙ crescit paꝝ z diminuiť velocitas z spissitudo. i. nó tam sensibilr̄ crescūt velocitas z spissitudo vel nó tm̄ ꝓportionabilr̄. z h̄ est textum torquere. ¶ Preterea. penes ip̄m querenduȝ est q̄re plus ꝓportionabilr̄ crescat magnitudo q̄ȝ alie differē z non pót ₰m suā viā dicē. ¶ Ego aūt dico aquā bullientare: z ió

instrm magis obedire. ¶ Dico 2° q pp sensatū frig⁹ vtutē conari ad emittēdū ex spm: ꝛ ió magnificari pulsuz plus q̄z necessi^u corrñdeat: ꝛ ió rarificari ꝛ tardari. Ex aqs ꝟo pz qd dicat q̄ aq̄ sulfuree ꝛ alūinose exic^{do} idurāt arteriā.

¶ De pulsu qui vulneribus est proprius: ꝛ est pulsus pregnantium. Caplm. xv.

Necessitas quidez in eis est multa propter cōmunitatem filij in attractione aeris. Ipse enim quasi duabus attrahunt necessitatibus ꝛ duabus aeris attractionibus. Sed virtus proculdubio non augmentatur: neq̄z etiam minuitur nisi quātuz oportet propter lassitudinem paucam que prouenit ex pondere pregnationis propter hoc igitur iudiciuz virtutis medie ꝛ necessitatis fortis vincit ꝛ augmentat pulsus ꝛ fit velox ꝛ spissus.

¶ Hoc est cap^m de pulsu p̄gnātiū. Et dicit q in p̄gnātib⁹ est necessitas multa pp cōitatē filij ꝛ attractionē aeris: q̄ ipse attrahūt q̄si duab⁹ attractióib⁹. i. q̄si p duob⁹ corpib⁹ p se ꝛ ple. Nā ples in vtero nō euētat nisi p arteriā q̄ ē in vmblico: ꝛ ad arterias mr̄is termiat. ¶ Dicit 2° q vt⁹ in eis nō fortificat nec multū debilitat nisi q̄ztū dbilitat ex labore in portādo on⁹ pueri: ꝛ ió iudiciū pulsus ē iudiciū necitatis fortis ꝛ mediocris fortit^{nis} ꝛ ió est magn⁹ velox ꝛ freqns.

¶ De pulsu doloris. Cap. xvj.

Dolor mutat pulsum aut propter fortitudinez sui. aut quia est in membro principali. aut pp̄ter lōgā morā sui.

¶ Hic detmiat d pulsu doloris. Et csidera q nō cnūat dolorē iter aie accñtia: sz bñ tristitiā: q̄ dolor aut est q̄litas sensibil: aut pa° in orgāo exterioris sensus. Et p̄ dat modos qb⁹ dolor mutat pl'suz 2° exeqt d pmu^{ne} q̄ fit ab eo bz tps durādi. ibi 2ª (Et dolor qdā) ¶ Dic̄ p̄ q dolor mutat pl'suz aut pp sui fortitu^{nem}: aut q̄ dolor ē i mēbro nobili aut pp lōgā (suā morā.

A ¶ Nō g̊ p̊. q dolor ē accñs nāe cñiū siue ponat sensatio siue q̄litas sensibil: pp qd accñs in q̊cūq̄z mēbro fuerit dū fuerit fortis tret vt⁹ ꝛ agitat ꝛ cōmouet spm ad locū doloris: vñ seqt iflāmatio spūs: ꝛ se^r vtutis debilitatio: ꝛ h̄ pp maxie cū dolor est fortis: aut cū dolor multum durat aut dū est i mēbro pn^{li} aut nobili. Nā ex eq̄ itēso dolore in ore stōi aut capite multotiēs magis agitat p viā cōitatis spūs q̄z in pede aut manu. p̊ igr dolor pmutat pulsuz: q̄ p ipz vtus icitat ad velocit mouendū spm ꝛ multū. Et ió ad faciēdū pl'suz magnū ꝛ velocē esto q nō fiat i vtute aut neci^{te} pmutatio. 2° q̄ pmutat vtutis forti^{ne} cū sit de max^e psternētib⁹ vtutē cui⁹ debilitatē auget itēdēdo calorē pp spūs agitatóez. ¶ 2° pz q̄l'r mutat qñ est fortis: ꝛ al'r qñ ē debilis: ꝛ al'r cū ē in pn^{li} mēbro ꝛ nobili: ꝛ al'r ignobili: ꝛ al'r qñ durat: ꝛ al'r qñ nō durat: ꝛ h̄ 2^m itēdit Aui. in loco isto.

¶ Et dolor quidē cum in sui pncipio fuerit facit virtutem ebulire ꝛ mouebit ipm ad resistēdū. ꝛ refrenādum ꝛ iflāmabit caliditatē. Fiet ergo pulsus magnus ꝛ velox: ꝛ maioris spissitudinis: qm̄ fixio magnitudinez faciet ꝛ velocitatē.

¶ Nunc exequit de illo mō vltio pmutādi relinquēs dēiaz aliorum modorum tanq̄z notificabilē p hāc. Nā bm q est in nobiliori magis agitat ꝛ bm q est in itēsiori etiā magis agitat. vñ se^r maior vtutis debilitatio: ꝛ maior necitas: ꝛ ió bm istorum icessum variat pulsus: sicut dicet de durabilitate. Diuidit aūt ps ista in tres. p° ostēdit qd facit qñ est in pn°. 2° qñ magis pcedit. 3° quādo est in vltimo debilitatis virtutis ibi scda. (Cunq̄z dolor) ibi tertia (Et si augmentat⁹.)

¶ De p^a pte dicit q dolor in sui pncipio facit pulsum magnum ꝛ veloce ꝛ frequentē. ꝛ ratio est q̄ facit virtutē ebulire ꝛ feruere eā tanq̄z stimulus ad hoc vt nitat resistere ꝛ refrenare causam doloris: ꝛ hoc cuz motu spiritus: ꝛ ideo facit spiritum moueri velociter multum ꝛ frequenter.

¶ Utrū dolor in pn° pulsuz fortē faciat. Qō. 17.

Sed dubiū est. vtrū dolor in pn°. facit pulsuz fortē. Q2 sic est mēs Gali. i itroductorio pulsuum dicētis ad lrāz. Paruus qdē adhuc exñs ꝛ incipiēs maiorē ꝛ vehemētiorē ꝛ velociorē ꝛ spissiorē pulsuz opat. ¶ In opp^m. q̄ pulsus fortior est tēpati: sz dolēs non est tpatus. g̊ ꝛc̄. ¶ Preterea fortitudo pulsus sequit fortitudinē virtutis: ꝛ fortitudo vtutis tēpamentū cōpl'onis. g̊ pulsus est fortior in tēperato sine dolore q̄z cum per dolorem stimulat. ¶ Hic dr̄ q dupliciter dr̄ pulsus fortis. vno mō simpl'r ꝛ pseuerant: ꝛ hoc mō solius tēpati est fortissim⁹. Alio mō bm qd ꝛ h̄ mō est qñz pulsus fortis in distēpato. Et tu hūc locū nō pp illa q̄ dicta sunt supra in capl'o de pulsu q est nālis. Pulsus g̊ doloris in pncipio est fortis pp magnū vtutis conatū vt sumit a Gal'. in cōmento pulsuuz ꝛ est fortis 2° mō. h̄ sufficit Gal'. sed nō simpl'r ꝛ pseuerāt. ¶ Nō tñ vlteri⁹ qd dr̄ in lrā. Qm̄ fixio magnitudinē facit ꝛ velocitatē: ibi eni fixio sumit p conatu: ꝛ est sensus q conat⁹ magn⁹ vtutis ad cito resistēdū cāe facienti dolorē est cā velocitatis ꝛ magnitudis: esto ēt q nō cresceret necitas.

¶ Cūq̄z dolor ad finē sue fortitudinis puenerit: pp illd qd diximus de mōis pcedet minorādo ꝛ redibit ad iferiora donec magnitudinē pdet et velocitatē ꝛ vicē earū supplebūt spissitudo fortis ꝛ paruitas ꝛ formiculatio ꝛ vermiculatio.

¶ Ista ps pz pptereа q vtus debilitat remanēte necitate.

¶ Et si augmentatus fuerit adducet ad raritatem ꝛ perditionem.

¶ Patet etiā hec ps: q̄ ad vltimuz dissoluta vtute h̄ accit.

¶ De pulsu apostematum. Cap. xvij.

Apostematuz quidē alia sunt que febres efficiunt. ꝛ hoc aut pp̄ter eoruz magnitudinē: aut pp̄ter nobilitatem membri in quo sunt. ꝛ pulsuz in toto corpe mutāt bm mutationē febris propriam. ꝛ nos ipsam dicemus in loco suo: ꝛ alia sunt q̄ febres nō faciūt ꝛ mutāt pulsuz mēbri i quo sunt ppriuz per eēntiā. ꝛ est etiā cū reliq corpis pulsum mutāt p accñs. s. non pp q est apa: sed pp hoc q dolorē efficit. Apa aūt qd pulsuz mutat: aut ipm mutat p spēm sui aut per sui tempus: aut p quantitatē suaz: aut per membrū in quo est: aut per accidēs qd sequit ipm ꝛ comitatur.

¶ In isto capl'o determiat de pulsib⁹ apatū. Et nota q non loqt de pulsib⁹ aliorum morborum: aut pp cām dictā in ca° primo a me in vno dubio aut q̄ suffic̄ qd h̄ dr̄ cū apata oē genus morbi icludāt. ¶ Diuidit aūt pñs cap^m in duas ptes. nā p̊ ponit duas distictiōes apatis ad ppositū vtiles. 2° ondit qūo ex apatib⁹ mutātib⁹ pulsuz pueniūt varie pulsuū dñie. ibi 2ª. (Qd ꝟo p sui spēz). ¶ De p^a pte dic̄ p̊ q apatū q̄dā sunt q̄ faciūt febres: ꝛ q̄dā nō. Pria mutāt pulsuz mutatiōe q̄ est ppa febri: de q̄ dicet in pma quarti. Sed scda mutāt p eēntiā pulsuz in mēbro in q̊ sūt: ꝛ ptigit q mutāt pulsuz in toto rōne alicui⁹ accñtis qd ipa cōitat: sicut ꝟbi grā dolor. Circa h̄ tñ addit q apata faciētia febrē: aut fa-

ciūt illā pp sui magnitudinē aut pp mēbri nobilitatē i q̄ sſ.

B ¶ Nō ergo ꝙ apata faciūt qñq3 fe. effimeram: vt qñ non trāsmittit ad cor ex apate aliq̄ putrida fuligo: s3 solū spūs ad locū apatij veniēs: ⁊ ibi calefcūs rediēs ad cor ip3 cale fac: qñ3 āt ab apate cōicat fum⁹ putrid⁹ cordi: ⁊ ſm istoꝝ varietatē fiūt p'l'us varij sic varij ſt pulsus effimē fe. ⁊ pu tride. Et iō dix̄ ꝙ mutāt pulsu3 ſm mutatiōe3 febri ꝑpa3.

C ¶ Nō 2°. ꝙ q̄uis apa eēt in mēbro nobili ⁊ magnū tñ nō o3 ꝙ febrē faciat nisi fuerit cal'3. aut p eēn^{ts} sic apata sāgui nea ⁊ colica. aut p accñs sic apata ō alijs hūorib⁹. s. putri dis. Et h̄ vl't Gal. 5° de iterioꝛib⁹: ⁊ iō o3 addē ꝙ sit cal'm.

D ¶ Nō 3°. ꝙ tūc apa mutat pulsum p eēntiā qñ mutat ime diate p aliq̄d de apatis essentia: puta rōne male cōpl'onis aut sol'onis ꝯtinuitatꝫ aut male cōpōnis: ⁊ tunc dr̄ mutare pulsu3 p accñs qñ mutat pulsu3 rōne alic⁹ accñtꝫ ip3 ꝯñtꝫ. Mō apa qd nō fac̄ febrē in mēbro in q̄ est multotiens fac̄ cal'itatē ⁊ nec̄itatē augmētatā. Et iō rōne illoꝝ pulsum in illo mēbro mutat. ⁊ sic p sui eēntiā: s3 i toto residuo mutat pulsu3 qñ3 pp dolorē pp quē agitat spm̄ v't⁹ regitiua vt di ctū ē sup̄ ō dolore. ¶ 2ª distictio quā ponit ē: ꝙ apa mutās pulsu3 aut mutat ip3 rōe sue spēi aut rōe sui tp̄is. s. p̄ncipij aug^{ti} ⁊c̄. aut p sui q̄titatē. aut rōne mēbri i q̄ est aut rōe ac cñtis ip3 ꝯcōmitātis. Et hec 2ª distictio statim declarabit̄.

¶ Mō vero p sui spēm mutat est sicut apa cal'm ex quo p sua3 spēm ꝓuenit vt mutet̄ pulsus ad serrinū ⁊ ad tremorē ⁊ horripilationē ⁊ veloci tatē ⁊ spissitudinē nisi ei ꝯ̄ria sit cā humectans que ꝓp̄tatē serrini destruat ⁊ vice ipsi⁹ vndosita tē supplere faciat. verūtñ tremor ⁊ velocitas et horripilatio ⁊ spissitudo ip̄m semp comitat̄: ⁊ quēadmodū cārū quedā sunt que serrini ꝓprie tatē prohibent sil'r sunt q̄da3 eaꝝ que serrini ꝓ prietatē augmentant ⁊ ipsam apparere faciūt.

¶ Mō exeq̄t̄ declarādo mēbra 2ᵉ distinctiōis. Et diuidit̄ in q̄nq3. ſm ꝙ sunt q̄nq3 mēbra. ibi 2ª (Mutatio v̄o ipi⁹). ibi 3ª. (ſm q̄titatē v̄o sui.) ibi 4ᵗ (⁊ ſm suū) ibi 5ª. (Mutatio v̄o q̄) Prīa ps diuidit̄ in q̄tuor. Nā p̄ docet cuiusmōi pul sus ꝓueniūt ab apate cal'o. 2° a molli frido flatico. 3° a du ro. 4°. ab exitura. ibi 2ª (Et molle) ibi 3ª (Duru3 v̄o) ibi 4ª (Exitura). ¶ De p̄ª dic̄ ꝙ apa mutat pulsu3 p sui spēm. sic̄ v̄bi grā: apa cal'm qd fac̄ pulsu3 mutatū a nāli v̄sus serri nitatē tremorē ⁊ horripilatōe3 ⁊ veloci^{tem} ⁊ spissi^{nem}. Et h̄ h3 v̄i^{tes} nisi cū apate cal'o fuerit aliq̄ cā hūectās q̄ destruat ꝓp̄etatē serrini: ⁊ mutat ip3 v̄sus vndosu3: s3 tñ i h̄ casu tre mor ⁊ velocitas ⁊ horripilatio ⁊ spissi^{do} ip̄m sp ꝯcomitāt̄. Et subdit ꝙ sic̄ aliq̄ ē cā ꝓhibēs serrini^{tem} ita ⁊ aliq̄ augēs.

¶ Utrum sit aliq̄s pulsus horripilatiōis. Q̄ō. 18.

Sed circa ista cadūt dubia. ꝑmū q̄r nullus est pul sus horripilationis: vt pat3: q̄r doctores de ipso nullam fecerunt mentionem.

¶ Utrū in cal'o apate pulsus serrinus fiat. Q̄ō. 19.

Scdm dubiū. q̄r pulsus fit serrin⁹ aut pp diuer sitatē corpis arterie in duritie et mollitie: aut ꝓpter diuersitatem cōtenti in ea: vt supra dici tur: nunc autem ex cal'o apate nullū istorū videtur sequi.

¶ Utrū cā humectās pulsum vndosum faciat. Q̄ō. 20.

Tertiū dubiū. q̄r si cā hūectās fac̄ pulsu3 vndo sū. se^r ꝙ nō remanebit tremul⁹. Nā tremul⁹ nō fit siñ arterie duritie q̄ ñ ē cū sup̄flua hūi^{te}. Et ꝙ nō sit tremul⁹ siñ arterie duritie. p3 sup̄ in ca°. de his q̄ ꝓueniūt ex cāis ꝯtētiuis cū dix̄ pulsus. n. tremul⁹ ꝓcedit ex forti^{ne} ⁊ istro duro ⁊ nec̄i^{te} forti: siñ istis. n. nō fit tremor.

¶ Ad p̄^{m} dr̄ ꝙ pulsus horripilatiu⁹ est ille in q̄ tā ꝑua ꝑci pit̄ concussio vt nō imerito dicat̄ tremulus. Sed differt a tremulo per minus percipere concussionē. Et pōt sub tre mulo contineri. Unde Gal. in cōmēto pulsuū dixit aliq̄d h3 ꝯcussiōis. ¶ Ad scdm dr̄ ꝙ apa cal'm tendens mēbrū in quo est facit arteriarū villos extendi: ⁊ arteriā p hoc di uersimode indurari ⁊ obedire. ¶ Ad 3^{m} dr̄ ꝙ tremor qui vere dr̄ tremor. ⁊ est manifesta multum ꝯcussio: nō fit sine duritie arterie: sed bñ horripilatio qñq3 sine ea. ¶ Aduer te tñ ꝙ cā humectans est aut multitudo humide māe: aut humidi vaporis. Cā aūt verificās dcm̄ Aui. est: q̄r calidū apa sue māei collectiōe mēbrū qd apat in ꝑte apata m'tū iplet ⁊ multū tēdit: vñ ad tactū vñr dura: ⁊ iō neruoꝝ vil li ⁊ ligamētoꝝ q in arterijs sunt per viā cōpassiōis tēdūt̄.

¶ Et molle q̄dē apa pulsu3 facit vndosum: ⁊ si fuerit valde frigidū ip̄m efficiet tardū ⁊ raru3: Duꝝ vero apa ꝓprietatem serrini augmentat.

¶ Patet snīa ⁊ cā. q̄r apa molle pulsum facit vndosum. Et si fuerit valde frigidum ipsum faciet rarū ⁊ tardū. ¶ Du rum vero. ¶ P3. ꝙ apa duꝝ ꝓp̄etatē serini augmentat.

¶ In exitura autem cu3 fit collectio ipsa pulsu3 conuertit de proprietate serrini ad vndosi pro prietatē pp humiditatē ⁊ lenitatē que ipam se quunt̄: ⁊ p̄oet augmētū i diuersitate ꝓpter suā grauitatē: velocitas autē ⁊ spissitudo alleuiatur pp caloris accñtalis quietē causa maturatiōis.

¶ Dicit ꝙ i exitura hora q̄ coll'r mā ꝯuertit̄ pulsus de ꝓp̄e tate serrini ad vndositatē pp humiditatē ⁊ lenitatē arterie que se^r collectionē: sed fit pulsus magis diuersus pp g̃uita tē exiture sup v̄tutē. ¶ Dic̄ 3°. ꝙ velocitas ⁊ spissitudo mi nuit̄ multotiēs pp q̄etē caloris accñtalis cā maturatiōis.

¶ Primo ergo aduerte ꝙ exitura est apostema i quo ma teria saniat̄ ⁊ in cōcauum locū colligitur aut collecta est. E

¶ Nō 2°. ꝙ hac hora mā p ꝑte dissoluit̄ ⁊ ēt mollificat̄ tā mā q̄3 apa: vñ videtis ꝙ qñ sanies pro ꝑte est fctā apa est mollius ad tactū ⁊ mā magis pōt euaporare ⁊ hūectare. F

¶ Nota tertio. ꝙ quando fit exitura plurimu3 quod fuit in toto membro collectu3 colligitur in parte vna: ⁊ illa est etiam diuisa ⁊ soluta vnde virtus ab illa mā magis g̃uat̄. G

¶ Ultimo nō. ꝙ vtplurimum exitura est cū generatione saniei bone: ⁊ ideo cessat post eam putredinalis calor: ⁊ iō vtplurimum minuitur accñtalis calor eius: quādoq3 aūt cōtingit oppositum. Ex his collige causa3 oium que dñr. H

¶ Mutatio vero ipsius causa suorum tempo rum est quoniam dum calidum apostema exit in augmento proprietas serrini ⁊ quecunq3 di ximus sunt sicut in augmento ⁊ eius durities semper augmētatur propter extēsionē que au get̄ ⁊ in tremore pp dolorē. Cūq3 ad statū ꝑue nerit oia augmentant̄ accñtia p̄ter illud qd for titudinē sequitur: ip̄m nāq3 debilitat̄ in pulsu ⁊ spissitudine ⁊ velocitate augmentū prebet: de inde si ꝓlongabit̄ velocitas destruet̄ ⁊ redeun do fiet formicās. Cum autem minuet̄ ⁊ resol uit̄ aut aperiet̄ fiet pulsus fortis ꝓpterea ꝙ vir tus exonerabit̄ a pondere ⁊ cessabit ipsius tre mor propterea ꝙ dolor extensiuus minuetur.

¶ Hic ponit mutatiōes pulsus rōne tēpoꝝ apatis. Et dicit p̄° ꝙ dū calidū apa est in augmēto auget̄ velocitas ⁊ spissi tudo ⁊ serrinitas ⁊ tremor alijs deductis ipedimētis. Nā durities ⁊ nec̄itas crescūt. ¶ Dicit 2°. ꝙ qñ est in statu cre scūt oia accñtia exceptis illis q̄ sequunt̄ forti^{nem} v̄tutis: ⁊ iō

nõ est ita fortis: sz est velocior & spissior & serrinior & magis tremulus: sz nõ dicit q̄ sit maior: q2 h̄ nõ est semp: q2 aliqñ est minor pp v̄tutis debilitatē. ¶ Dicit 3°. q̄ si in statu pse/ ueret diu & nõ succedat declinatio sicut accidit in mortali/ bus depdit velocitas & fit pulsus formicās. ¶ Dicit 4°. q̄ si apostema minorat & veniat ad apertionē: tūc fiet pulsus fortis: q2 v̄tus exonerabit & cessabit tremor q2 dolor extē/ siuus minuet. Et hoc vltimū nõ est vl'r vex in exituris in/ trinsecis statiz sicut qñ ad apertionē veniunt. tunc.n. qñq3 v̄tus quasi deficit & sincopiçat. Sed post quietē ab illo ma terie exitu & vt plurimū reliqua patent.

¶ Scd̄m quantitatē v̄o sui: qm̄ magnū facit: vt sint iste dispõnes maiores & magis augmenta/ te: & paruū vt sint rariores & paruiores.

¶ Docet qūo pulsuum dr̄ie mutentur mutatione q̄ztitatis epatis. dicēs q̄ differentie quas apostemata rõne sue spēi faciunt: fiunt maiores a magno & minores a paruo: quod verū h3 de per se: sed qñq3 rõnem debilitatis consequētis magnū apostema calidū facit pulsum minorē.

¶ Et s̄m membrū qm̄ ex mēbris neruosis pro/ uenit augmētū in duritie pulsus & in proprieta te quā h3 serin⁹ ipsi⁹: & ex venenosis qdē proue nit augmētū in magnitudine sua & vehementia & diuersitas multa & precipue si que in eis supe/ rate fuerint arterie sicut in splene & pulmone & nõ durabit hm̄oi magnitudo nisi q̄ztū perseue rauerit fortitudo & mēbra humefacta & lenia ip sum faciūt vndosuz sicut cerebrū & pulmo.

¶ Ponit diuersitatē pñtez apata rõne mēbri in q̄ est apa di/ cēs. q̄ h̄ mõ accidit: q2 si in mēbro sūt neruoso puenit pul/ sus cū ppetatib⁹ serrini merito mēbri pp ōctionē & dolorē q inde seqt. ¶ Dicit 2°. q̄ ex apate in mēbris venenosis p uenit magnitudo & vehemētia & diuersitas ml'ta. Et h̄ h3 maxime v̄itatez nisi in mēbro plurime fuerint arterie sicut splen & pulmo: & durabit magnitudo q̄zdiu durabit v̄tus & nõ plus. ¶ Dicit 3°. q̄ hūida mēbra & lenia faciūt pulsū mollē & vndosuz & cerebx & pulmo. Cā p̄mi dcā est supra. Causa scd̄i est magnitudo nec̄itatis: & multa v̄tutis aggra uatio cū mā fumos cõicet cordi. Causa tertij clara est: quia ex nutrimēto illox mēbrox: & ppie humido multū dissol uitur: & cõicatur arterie: vnde mollificant: quare &c̄.

¶ Mutatio v̄o q̄ apa mutat pulsuz aliquo me/ diāte sicut apatis pulmonis: qd̄ fac̄ pulsum tre mulū: & sicut apatis epatis: qd̄ facit ip3 mictua lem & apatis renis qd̄ facit ip̄m strangurialem & apa mēbri fortis sensus sicut stōaci & diaphra gmatis facit ip̄m spasmosum & sincopizantez.

¶ Docet exēplariter qūo apata mutāt pulsuz aliq̄ mediāte: & ponit q̄tuor exēpla: p̄ᵐ est q̄ apa pulmonis qñq3 nõ semp aliq̄ mediāte facit pulsuz tremulū: l3 nõ rõne sube mēbri: & h̄ est qñ suffocat: tūc eni ex vehemēti conatu hanelādi ex/ tēdunt musculi pectoris & extendunt villos arteriax: & qa multa est nec̄itas & conat⁹ fortis fit tremor. ¶ Scd̄z exem plū est de apate epatis qd̄ facit pulsuz mictualē. i. pulsum quē h3 hō cū multuz mingit: vt v̄bi gr̄a: si ex calido apate fiat diabetes. ¶ 3ᵐ exēplū est de apate renū qd̄ facit pulsuz strāgurialē. s. mutatū s̄m exigētiā strāgurie in q̄ sunt inter/ polati multi dolores acuti & hoc nõ semp: sed qñ tale apo/ stema sequit strāguria. ¶ Quartū exemplū est sicut apo/ stema mēbri fortis sensus vt oris stomaci facit pulsuz spas mosum. i. hois spasmati: quādo ad ip3 sequit spasm⁹: aut pulsum sincopiçantē. i. hominis sincopiçati: & hoc quādo dolorem talis apostematis sequit sincopis.

¶ De iudicijs pulsus accn̄tium aīe. Cap. xviij.

Ira qdē ppterea q̄ v̄tutez feruere fa/ cit & spm̄ subito dilatat pulsū facit ma/ gnū ad supiora se eleuātē velocē & spis suz in quo nõ op3 diuersitatē cadere: qm̄ pa ūo existit sil'is nisi timor ei admisceatur: qui vna vice superet: & hoc alia superet vice: & si militer si verecūdia ei admisceat aut cõtrarietas ab intellectu qui tacere precipiat & ne ferueat ad malū inferendū illi cui irascitur.

¶ In isto capl'o determinat de pulsibus accidentiū aīe: non oium: sed illox que maxime vident pmutare & relatiõe ad que reliquox faciliter hēmus cognitionē. ¶ Diuidit autē pñs capl'm in quatuor ptes. p̄mo ponit pulsuz ire: scd̄o de litiax. tertio tristitiax. quarto timoris. scd̄a ibi. (Et ex deli tijs.) tertia ibi. (In tristitia) q̄rta ibi. (Timor vero.) ¶ De p̄ma pte dicit p̄mo q̄ pulsus ire est magn⁹ velox & freqñs Et cā est q2 ira facit virtutē feruere. i. feruido motu moue ri ad transmittendum spm̄: & cū hoc ad subito. i. velociter trāsmittēdum. Intelligo ergo esto q̄ ex ira nõ cresceret ca lor: fiet tñ pulsus magn⁹ velox & frequens ex inclinatione nature: cū tale est accn̄s. ¶ Dicit scd̄o. q̄ nõ op3 pulsuz ire eē diuersū: q2 passio est sil'is & vniformis. i. intēsio in passio ne est vna & vlcisci & recontristare nisi forte misceat timor: aut verecūdia aut dictamē rõnis phibēt i exitū ire. ¶ No ta tamē scd̄m Gal'. in cõmēto pulsuū hūc pulsum esse fortē ppter conatū nature. Et itelligit nisi ira multū pseuerādo intātū alteret & resoluat: q̄ op3 debilitari & minorari.

¶ Et ex delitijs qdē ppterea q̄ ad exteriora pau latiz mouent nõ peruenit ad illud qd̄ puenit ex ira in velocitate & spissitudine: imo est cum eius magnitudo sufficit necessitati & est tardus & ra/ rus. & sil'r pulsus leticie: qm̄ ipse fit magn⁹ s̄m pl'm cū lenitate & attinet tarditati & raritati.

¶ Ponit pulsus delitiax & letitie. Et intelligit a Jacobo. q̄ hi pulsus sunt magni pp augmētū nec̄itatis: & iõ sūt apud ip̄m veloces. Et iõ intelligit hūc locū q̄ sunt minus addē/ tes in velocitate & spissitudine: q̄z in magnitudine. Et iõ di cuntur diminuti in istis respectu magnitudinis. ¶ Et hic modus nõ videt mihi verus. p̄mo q2 Auic̄. dicit. q̄ ppte/ rea nõ sunt veloces & spissi: q2 v̄tus satisfacit necessitati cū magnitudine. ¶ Scd̄o: q2 apud ip̄m nõ potest signari cau sa q̄re plus pportionabiliter crescat magnitudo q̄z alie dif ferētie pulsus. ¶ Tertio q2 in introductorio pulsus dr̄ ab solute q̄ est magn⁹: tardus & rarus. Iõ aūt sunt magni: qa v̄tus inclinat multū spm̄ effundere: & hoc nisi sit gaudiū p nitiosuz: nõ aūt sunt magni necessario ppter augmentū ne cessitatis. ¶ Nota vlteri⁹ dr̄iam esse iter delitias & letitiā q2 delitie dicūt delectationē ex sensib⁹ occurrentib⁹: letitia aūt dicit delectationē ex quacūq3 causa.

¶ In tristitia vero ppterea q̄ calor suffocatur & submergit & fortitudo debilitat op3 vt sit pul/ sus paruus & debilis rarus & tardus.

¶ Et p3 lr̄a & cā. ¶ Sed arguit cõtra q2 pulsus tristitie est ptrarius pulsui letitie: si igit in letitia est tardus & rar⁹: in tristitia erit velox & frequēs. & assumptū est Gal'. in cõmē/ to pulsuum. ¶ Preterea qñq3 tristitiā sequit effimera fe. ¶ Ad primū dr̄ Gal'. voluisse q̄ est cõtrarius in magnitu/ dine: nam ibi dixit vtrūq3 esse tardū & rarum. ¶ Ad scd̄m dicitur q̄ hoc est per accidens.

¶ Timor vero q subito venit pulsū facit velocē et diversū et iordinatū. Sed cōsuet⁹ q ordiate pvenit mutat pulsū bz modū mutatōis sollicitudis.

¶ Ponit pulsuz timoris dicēs. q timor subitus facit pulsuz velocē diversū et inordinatū: sz timor ɔsuetus facit pulsum sollicitudinis. i. tristitie q est puus tardus et rarus: nisi intā tuz debilitet q oporteat recōpensare cū velocitate aut sequtur inde fe. ¶ Cā secundi dicti est qr similant mot⁹ spūs in timore et tristitia. ¶ Cā primi est. qr in subito timore nā subito revocat calorē et ēt mēbris velociter trāsmittit. Fit āt diversus qr nā gravatur ex motu humorꝝ ad cor.

¶ De summa mutationis rerū cōtrariarū nature essentie pulsus. Cap. xix.

Hbeis fit mutatio aut pp hoc q accidit de eis ex malitia cōplonis et tu qdē iā sciuisti pulsuz cuiuscꝫ cōplonis: aut ppterea q vtutē ɔstringūt et pulsū faciunt diversum et si ɔstrictio valde fuerit fortis: erit sine ordine et absqꝫ pondere: et cōstrictionē qdem faciens est oīs materialis multitudo: sive sit apostema: sive non sit apostema: aut ppterea q virtutē dissolvit et facit pulsum debilez: et oīa hec sunt sicut dolor fortis et egritudines aīales que sunt fortis resolutionis.

¶ Scdz q Din⁹ introducit Avi. vult hic gñaliçare modos q b⁹res ɔ nām mutāt pulsū. Mihi tñ vr. q tm vult in gñali dicere quō mutāt pulsū illa q ɔriant causis cōtentivis pulsus nālis: et iō ista dñr ɔria nāe et eētie pulsus. Nō āt qre dico h est qr volo q causis cōtētivis oino eisdē et eqlibus manētib⁹ pp alios fines a necitate euentādi fit in pulsu varietas: de q h Avi. nō loqr. Et tu. p ca° nota q dimisit dicere illud qd accidit ex diversitate instrī volēs q h p nos intelligamus. ¶ Nota 2°. q hūores vel mālis multitudo dr

B hic hūor aggravās vtutē notabilr: vñ vtus facit conat⁹ ex iteruallo ad se exonerādū: nō āt vlr vocat hūorē sive māz oēm peccātē quātitatē saltē loqndo de diversitate sensu pceptibili. et hec de hac summa cū laude oipotētis sufficiūt.

¶ Summa 2ᵉ doctrine 3ᵉ Fen 2ᵉ de vrina et egestione et est cōtinens. 13. capitula.

¶ Sermo universalis de vrina. Caplm. 1.

De signationis dispōnuz vrine nō opz credere: nisi postqꝫ conditiones observate fuerint.

Post determinationem de pulsib⁹ tāqꝫ de nobiliori manerie signorꝫ: ɔsequēter i hac sūma determinat de vrinis et egestionib⁹ tanqꝫ de manerieb⁹ signorꝫ magis digōnis facte p toto: de sputo aūt et sudore in locis magis pticularib⁹ determinabitur. vt x° tertij. et 2° qrti. ¶ Dividit aūt sūma psens in duas ptes: p eni determinat de vrinis. 2° de egestione. ibi 2°. (Egestio.) Prima in duas ptes. Nā pmo determinat aliq q opz pcedere ad regulas alr limitādas huius summe. Et distinguit gña dispōnū vrine per q medicus significat sup corporis dispōnes. scdo spāliter bm vnūqdqꝫ dictorꝫ generꝫ docet significare ad cōpledā doctrinā de vrinis huic loco ptinentē addēdo. scda pars incipit in pncipio sequētis capli. ¶ Pñs aūt caplm dividit in tres ptes. Nā pmo ponit cōditiones observādas in verificatiōe regularꝫ q ponent infra. scdo docet sup qb⁹ mēbris pmo: et sup qb⁹ secūdario significat vrina. tertio enumerat gña dispōnū vrine per que medicus iudicat. ibi scda. (Scito ēt.) ibi 3ᵃ. (Ampli⁹ significationes.) Prima in duas. pmo pponit harꝫ cōditionū necessitatē: scdo eas explanat. ibi (Opz eni.) ¶ Dicit pmo. q nō opz credere vie signationis dispōnum vrine: nisi postqꝫ fuerint observate ɔditiones qs statim dicem⁹. ¶ Ubi nota pmo. q medic⁹ de vrinis triplicē facit ɔsiderationē: vnā vt est res nālis de sūma humorū: et h mō de ea locutus est Avic. pma hui⁹ caplo. de gñatione humorꝫ. ¶ Aliā facit vt vrina est res medicinalis nro corpi applicabilis tā intus qꝫ extra. Et de hac loquit scdo canon. ca° de vrina. ¶ Tertia est vt signū: et hoc mō de ea loqr hic. ¶ Nota 2° q ethimologice vrina dr ab aliquo istorꝫ trium. Aut qr fit vna in renib⁹. i. fit sepata ab hūorib⁹. vnitas eni dicit discretionē: et nō fit vna in renib⁹ qr ibi recipiat pprīā formā vt qdā dicunt. Nā formā subalē recipit in epate: aut prius hebat vt dixi p hui⁹. caplo de gñatione humorꝫ: sed qa ibi discernitur et fit discreta ab hūorib⁹. ¶ Aut scdo ab vrith grece q idē valet qd latine demrātio. Nā vrina est dispōnū corpis signū demōstrativū. ¶ Aut tertio ab vrēdo: qr vrina ē acuta et mordicās mēbra sup qb⁹ ponit vt scdo cañ. Et iō hoc notavit egidius in cōib⁹ vsib⁹. ¶ Nota 3° q descriptione sua describit vrina ab ysaac pmo vrinarꝫ hoc mō. vrina est colamētū sanguis aliorꝫ humorꝫ. de nāe actionib⁹ factum. Et est intelligenda: qr vrina est id qd per colaturā factā in renib⁹ seqstrat ab hūorib⁹ et per vesicā tādē a nā expellit: vel est aptū expelli. ¶ Cā aūt huius aquositatis mālis ad bonū sensuz est hūiditas cibi et potus supra illā q indigent hūores post sanguinis cōpletā digōnē. ¶ Et cā finalis ei⁹ anqꝫ expellat est debita grossities humorꝫ ne eni nimium sint aquei seqstrat. Et cā efficiēs est calor epatis: qñ in epate generat. ¶ Multotiēs aūt est aq bibita q nō generat in epate: sed ibi cū hūorib⁹ permiscet et separat quodāmō: vt ostēdi pma hui⁹. loco supra allegato. ¶ Forma aūt a qua dr vrina nō opz q sit forma substātialis alia a forma aq: sz aut est forma aq aut forma mixti multum vicini aq a dñiōe cōnotando q tali mō fuit cōmixta in epate cuz hūorib⁹: et tali mō sequestrata. Et iō qdā doctores dicūt q talis motus est forma vrine. Alij aūt vt Dinus dicūt q digestio est eius forma: et hoc saltē nō est gñaliter verū. ¶ Nota qrto hūc locuz intelligi a qbusdā qr si nō observent cōditiones ibidē corrumpit signatio vrine. Ego aūt scio q Avic. infra ponit vrinam significātem vinū nigrum fuisse potatuz tingens vrinā et signātē ieiuniū. Et iō scio q sine observatione istorum canoñ. aliquando vere significat. Sed dico qd Avi. intētio est q nō debem⁹ intelligere canoñ. absolute intelligēdos aut pferēdos inferius in quib⁹ de istis conditionibus nō fit mētio specialis nisi supposito q iste cōditiōes servētur: ita q ille regule subincludūt hāc observātiā: verbi gratia. cū dr q vrina citrina sive ignea significat caliditatem intelligit si fuerit collecta pma de mane: et nō fuerit in potu sumptū aliqd tingēs vrinā: et sic vlterius: sz tamen aliq istorꝫ verificent et aliqua omittātur cōtingit aliqñ verificari canoñ: sed non vlr: nec oēs canoñ. bñ verificarent.

¶ Opz eni vt vrina que cōsiderat sit pma vrina que in mane colligit et nō permaneat longo tēpore et nō sit ex nocte reservata.

¶ Explanat cōditiones observādas aliqua ponendo signa distinctiva inter vrinaz et alios liquores sibi quodāmodo similes. Et puto q ē melius dicere q dividit in tot partes quot sunt ɔditiones observāde. et sunt in toto. 17. ptes. Dicit ergo primo q vrina dz esse prima que in mane colligit. ¶ Dicit scdo. q nō debet permanere lōgo tempore. ¶ Dicit tertio q nō debz esse reservata ex nocte. ¶ Circa pmuz nota nō esse Avi. intentionē q alie vrine nō cōsiderētur: sz vult q nō tā certuz habemus iudiciū de alijs. Et ratio est qr vrina prima habz signare sup dispositiōes epatis et viarū vrinē: et pcipue sup digestione secūda epatis et venarū.

¶ Mō suppoⁿᵒ ꝺbito regimīe ꝯseruatiua vrīa pᵃ ī māe collecta hȝ optīe respectu aliaꝝ significare sup digōne huiꝰ digestiōis scđe. Et rō est. q̄ stāte debito regimīe hō ita cenat ꝙ in nocte hora somni meliꝰ cōplet͛ digō ⁊ in mane ē perfecta digestio secūda. Urina ergo que tunc colligitur decit͛ a digestione secunda facta dū epar ē operatū vigorosius: ⁊ ideo magis de hac secūda digestione significat.

¶ Utꝝ signōnes sumē ꝺ sint a pᵃ vrīa: q̄ ī māe colligit͛. qō. 1.

Sed diceret cōtra. pⁱo vrina secūda facta in mane plus recipit de actōe caloris nālis epatis ⁊ venaꝝ. ergo meliꝰ pōt signare sup caloris illiꝰ dispōnē. Et pȝ assūptū: q̄ āpliori tpe stetit i epate ⁊ venis. Preterea stat hoiem nō debite dormire i nocte. ¶ Preterea ȝᵒ stat medicū intēdere ad habēdū cognitionē de digestiōe humoꝝ q̄ sunt in venis in ambitu totiꝰ ⁊ nō in epate vt in tertiana cōtinua: ⁊ tūc nō cōfert iudiciū vrine significātis sup digōnē secūdā sicut vrine que ab alijs venis reuertit͛ ad vesicā. ¶ Preterea q̄rto sequeret͛ ꝙ in pricipijs febriū putridaꝝ deberet apparere ypostasis vbi humor peccās nō sit i epate: q̄ facta digōne secūda res secabit͛ superfluitas grossa cū aquositate que in vrina residebit. ¶ Preterea digō scđa est cōpleta in fine. 16. horarū: hec eni rō est quare in duabus diebꝰ debemus tribꝰ vicibus comedere vel saltē ꝺm aliquos cibus stat in corpe tēperato in stomacho. x. horis ⁊ quatuor sūt in digestiōe scđa: erūt ergo. 14. sed hoc est quādo iā vrina scđa mingitur: ergo scđa magis super digestiōe secunda debet significare.

¶ Pro istis ergo dicas ꝙ supponit͛ debitū regimē reꝝ nālium: ⁊ ꝙ i pluribꝰ ista ē q̄ est ꝯsiderāda. qs eni dubitabit ꝙ in illis q̄ pp febrē cibātur in nocte ꝓpe mane nō ē pria vrina illa cuiꝰ ē pricipalissima significatio: ſȝ vt plurimū hoc est veꝝ. Cā aūt q̄re scđe vrine sunt clariores ⁊ minꝰ hñtes de ypostasi ē q̄ in pria sequestratione aut digōne scđa nā tētat plurimū de superfluitate expellere: ⁊ iō paꝝ est ꝙ scđa vice tingit vrinā aut i ea residet. ¶ Scđo aūt ⁊ tertiū dcm̄ possunt itelligi duobꝰ modis: aut pmo ꝙ nō pmaneat longo tpe vel nō seruet͛ ex nocte in vesica post appetitū emittēdi eā: sicut qdā rustici faciūt vt eā magis recēter emissaz ostendāt. Et tūc est verum q̄ p hāc reseruatiōem alterat͛ a nostro calore: scđo mō ꝙ nō reseruet͛ extra diu vl͛ ex nocte quia alterat͛ ab extrīseco. Et de hoc scđo modo dicetur infra. ideo puto Auiceñ. primum habuisse intellectū.

¶ Neqȝ sit ille cuiꝰ est q aquā non bibit ⁊ cibuȝ nō comedit. Et nō sit q̄ in cibo aut potu reȝ tingentē accepit sicut crocū ⁊ casiamfistulā: qm̄ vrinā tingēdo ad citrinitatē ⁊ rubedinē mutat ⁊ sicut olera que tingēdo mutāt ad viriditatē: ⁊ almuri qđ ad nigredinez ⁊ vinū qđ mutat vrinā ꝺm suuȝ colorē: neqȝ sit q exteriora sui retingēte infecerit sicut alcanna: qm̄ cū ex ea aliquis tingitur fortasse eius vrina ex ea inficitur.

¶ Ponit alias cōditiōes attēdēdas in illo: cuius vrina ē videnda. Et dicit pmo ꝙ nō debet esse vrina illiꝰ q nō bibit: aut q nō comedit. i. q ieiunꝰ stetit ex nocte. ¶ Dicit secūdo ꝙ non sit illius q sumpsit in potu rē tingētez sicut cassiam fistulā que vrinā tingit citrina tinctura: aut crocū q eo mō tingit: aut vinū nigrū tingēs vrinā ꝺȝ colorē suū: aut almuri ⁊ est genꝰ nigri salsamēti quo vtebant͛ illi: qđ tigit vrinā tinctura nigra: aut olera ad viriditatē tīgētia sicut sūt
A pcipue olera viridia ꝓuocātia vrinā sic spagi recētes. ¶ Circa pmū ergo dcm̄ nota. ꝙ ieiuniū acuit coleraz: vñ nā magis ipam agitat ⁊ pmiscet cū vrinali aquositate: ⁊ q̄ aquositas est paucior ⁊ magis calefit: iō cōtingit ꝙ post ieiuniū vrina est rubea nō obstāte ꝙ in corpe non sit colere dñium aut sanguis. ¶ Circa secūdū attēde ꝙ pulpa casiefistule: ⁊ si sit a dñio nigri coloris: tñ quasdā hȝ ptes citrinas subtiles: qđ appet ex hoc ꝙ aquā clarā cui infūdit͛ tingit tinctura citrina: ⁊ q̄ iste sūt ille que ad vesicā veniūt: iō vrina mingitur ꝓpter ipam citrina ⁊ feces emittūtur nigre. ¶ Nota scđo ꝙ vinū tingint vrinā ꝺȝ colorē suū in quibusdā corporibus nō in oibus vt infra dicet͛ in caplo de colorībꝰ vrine. B C

¶ Neqȝ sit q rē que cū vrina aliquez hūorem expellit assūpsit. sic qđ colerā aut flegma expellit.

¶ Ponit alias cōditōes dicēs ꝙ nō dȝ esse vrina illius q exteriora sua tigit aliqua re tigēte q̄ forte penetrat tinctura in ꝓfūdū sicut alcāna q̄ est arbustū cuiꝰ succus tigit rubea tinctura. Et saraceni etiā tigūt extrema hodie alcāna saltē femie, tingūt crura: ⁊ vngues. ¶ Dicit scđo. ꝙ nō dȝ esse eius q sumpsit rē educētē colerā aut flegma aut humorez aliū: q̄ isti humores ꝯmoti cū vrīa egrediūtur. Et iō di. ꝙ in die farmaci non debemꝰ multū de vrina iudicare.

¶ Neqȝ se exercuit motibꝰ corpeis aut opationibus aut dispōnibꝰ que sūt extra cursuȝ nāe que vrine colorez mutāt: sic ieiuniuȝ aut vigilie aut labor aut ira aut timor. Oia. n. hec vrinaȝ tigūt ꝺm citrinitatē aut rubedinez. ⁊ coitꝰ vrinā valde ipiguat. Et sic vomitus ⁊ euacuatio: qm̄ hec colorē mutāt ⁊ substātiā que i vrina esse debet.

¶ Dat alias cōditōes dicēs ꝙ nō debet ille cuiꝰ est vrina se exercuisse motibꝰ aut opatiōibus que sūt extra cursū nāe que mutāt colorē vrine sicut ieiuniū aut vigilie aut labor: aut timor aut ira: q̄ oia ista tingūt vrinā: aut ꝺm citrinitatē: aut ꝺm rubedinē: aut sicut coitus q vrinā vehemēter ipinguat ⁊ sicut vomitꝰ ⁊ euacuatio: qm̄ ista etiā mutāt vrinā ꝺm colorē ⁊ substātiā que dȝ esse in vrina.

¶ Utrum vrinam ieiunium tingat. Questio. 2.

Sed circa ista cadūt difficultates: pⁱmo quomodo vrinaȝ tingit ieiuniū ad rubedinē. Et hic dicitur vt statim in precedenti parte.

¶ Utrum vigilie vrinam tingāt. Qō. 3.

Scđo videt͛ ꝙ vrie nō mutant͛ i rubedinē rōne vigilie Nā sequēti caplo di. vrine vigilātiū sunt albe.

¶ Hic dicit Dinus ꝙ vigilie: aut fiūt super ieiunio aut cuȝ plenitudine stomaci. Si cū plenitudine tunc vrine sunt albe: q̄ nō tā bñ digerit͛ cibꝰ. Si aūt fiūt sup stomaci vacuitate tūc sūt rubee ⁊ scđo vult h: pmū aūt volet ifra. ¶ Sȝ cōtra. vrine diurne de mane collecte scđa vice sūt minꝰ rubee q̄ȝ vrine pmo collecte i pricipio vigilie ēt in seruātibus stomacū ieiunū vsqȝ ad duas vrinas vt cōstat experiētia.

¶ Aliter ergo dixit Jacobus sequēti caplo. ꝙ vigilie habēt tres ptes. Prima est quousqȝ corpꝰ debite dȝ vigilare añqȝ scȝ vigilia supfluat: ⁊ in hoc tpe loquit͛ ifra in quo vrine fiunt albe, vt statiȝ arguit͛. ¶ Secūdū est quādo vigilie sūt supflue ⁊ illo tpe calor acuit͛ vñ multotiens ex vigilia incidunt febrē effimerā ⁊ tunc fiunt rubee: ⁊ de hac loqtur h. ¶ Tertiū est cū valde magis supfluunt: vñ virtꝰ debilitatur: ⁊ tūc iterum redeunt ⁊ fiunt albe.

¶ Utrum timor vrinam tingat. Qō. 4.

Tertia difficultas q̄ timor ifridat: g nō tigit vrinā tinctura rubea aut citrina. ¶ Ad hoc dicitur ꝙ timor mouet materias humorales ad vias expulsionis: ⁊ ideo etiam plus de colera ad ambas vias transit q̄ȝ sine timore: vñ multi timētes egerūt ⁊ mingūt ꝓpter timorem. Nō ergo valet argumētuȝ. Timor ifrigidat ergo nō facit vrinā rubeā. ¶ Ulterius nota. ꝙ post coitu i poris vrine q sūt post virgā magis intra corpꝰ remanet mā pignis: q̄ i trāsitu spmatȝ p poros viaꝝ spmatȝ penetrat in vias vrine ⁊ i vesicā vapor vnctuosus vñ vrīa cū illa pmixta ipinguat.

Et nos videm⁹ ad experiētiā ꝙ vnctuosa qñ deglutiūť applanāt cānā pulmonis per hūc modū: qꝛ penetrāt aliq̄ eorū partes per poros meri in cāna pulmonis.

¶ Ultimo nō. ꝙ vomitus ⁊ euacuatio diuertendo mām ad aliū cānalē faciūt vrinā min⁹ tinctā. hoc hētis. 16. tertij. capitulo de signis fluxus vētris ⁊ in sequēti caplo.

¶ Silr cū ipa multis ꝑmāserit horis. q̄propter dixerunt qdā ꝙ post sex horas inspiciēda nō est qñ ipsius significatio debilitať ⁊ color mutať ⁊ ypostasis dissoluiť aut mutať ⁊ fit spissior: quāuis ego dicā ꝙ non post horā vnā.

¶ Ponit alias ꝯditiōes dicēs ꝙ vrine mutāt colorē ⁊ subaꝫ cū multis horis ꝑmāserūt. s. postq̄ʒ est emissa. Nā vt supra dī mutať a cōtinēte. Et iō qdā dixerūt ꝙ vrina nō est ꝯsiderāda post sex horas qꝛ in tpe illo debilitať ⁊ mutať signatio: qꝛ ei⁹ color mutať ⁊ ypostasis iteꝝ mutať: qꝛ aut dissoluiť aut fit spissior: ⁊ iō Auicē. dicit ꝙ nec post vnā horā est ꝯsiderāda. ¶ Ubi cōsidera. ꝙ ꝑmutatio coloris aut est qꝛ fit turbida: aut qꝛ ꝑtib⁹ hūoralib⁹ multū descēdētib⁹ in ea ad locū ypostasis remanet aq̄sitas clarior ⁊ minus tincta: ypostasis aūt qñq̄ʒ igrossať qñ ptes ei⁹ fiūt magis subinuicē vicine: ⁊ ptes qdā eius subtiles dissoluunť remanētib⁹ grossis. Qñq̄ʒ aūt cū tota est multū subtilis dissoluiť a calore ꝯtinētis. ¶ Sʒ est difficultas q̄re tūc aquositas nō dissoluiť cū sit subtilior ypostasi. Et tu ꝯsidera. ¶ Nā ꝑ dissolutionē forte itelligit ꝙ fit magis diuulsa pp q̄rūdā vētositatū gñationē in ꝑtib⁹ ypostasis: plurimuꝫ aūt qδ vidi est ꝙ ypostasis ñ aq̄ nō turbidať fit vnitior ⁊ magis petēs fundū sui grauitate ꝯtinua ipam inferi⁹ declināte. ¶ Nō 2°. ꝙ nō vult Aui. ꝙ non ꝯsidereť nullo mō post horā vnā: nam ꝯsiderať post horas sʒ circa horā est ei⁹ certior signatio: cū tūc dʒ ypostasis descēdisse: ñ dʒ significare digōnē: ⁊ cū descēdit tardius qñq̄ʒ nō ita significat maturationē.

¶ Urina preterea tota itegre colligēda est in vrinali magno ne ex ea aliquid effundatur.

¶ Mō dicit vrinā totā esse colligēdā in vriali magno ne aliqd ex ea effūdať. Et cā est qꝛ medic⁹ ꝯsiderat q̄ʒtitates nō solū alias dispōnes. 2° qꝛ cōtingit cum aliqd effundiť emitti illud per qδ ꝓncipaliter significať vt sanies vel trumbus vel arena vel aliud vt humor ⁊c̄.

¶ Et ei⁹ qdē dispō ilico cū migiť nō ē ꝯsiderāda neq̄ʒ nisi postq̄ʒ in vrinali residet: ⁊ obseruādū est, ne sol eā tāgat neq̄ʒ vētus ne ꝑturbeť ⁊ ne cōgeleť donec ypostasis sepetur sepatio cōpleať: non. n. descēdit ilico cum mingitur. neq̄ʒ in vltimo fine maturationis.

¶ Mō dicit ꝙ vrine dispositio nō est cōsiderāda statim cuꝫ mingiť nec ꝯsiderari dʒ nisi postq̄ʒ in vrinali residet. i. tāto tpe quieta teneť vt possit ypostasim fecisse. Nā si statim cū mingiť aliquo mō sit cōsiderāda vt patebit 3° caplo. tñ pro tūc nō hētur ei⁹ itegra signatio sicut postq̄ʒ residētia facta est. Et iō qñ agitate sunt vrine nō pñt digōnem ita significare sicut qñ qete steterūt in vrinali. ¶ Dicit 2°. ꝙ obseruandum ne sol eā tāgat: neq̄ʒ vētus ne ꝑturbeť: ⁊ ne ꝯgeleť donec colligať ypostasis ⁊ sepeť. Et iō qñ timetur de frigore nō sūt tñ multū appropiquāde igni ita vt ide calefiāt. Sed vrinale cū vrina calida dʒ bñ vndiq̄ʒ tegi pānis ⁊ stuppa ⁊ obturari ne altereť calore aut frigore extrinseco. ¶ Et rō est qꝛ ypostasis nō subito descēdit ēt ñ sit in sūmo maturitatis. Et iō opʒ vt obserueť ꝙ descensus ⁊ seq̄stratio ypostasis sit scδʒ vigorē vestigij caloris nālis in vrina remanētis.

¶ Et non colligatur in vrinali in quo alia fuerit vrina nisi prius fuerit ablutum.

¶ Dicit ꝙ nō colligatur in vrinali in quo alia fuit vrina nisi prius bene lauetur: ⁊ causa pʒ.

¶ Ampli⁹ vrine pueroꝝ significatio ē ꝑua ⁊ ꝓcipue ifantiū: ꝓpterea qδ lacte nutriunť ⁊ qδ mā tingēs in eis est qescēs ⁊ submersa. in eoꝝ quoq̄ʒ nā existit ex debilitate ⁊ multa dormitiōe qδ maturitatis significationē pernecat.

¶ Mō mouet medicum ꝙ nō multū attendat dispōni vrine pueroꝝ ⁊ ꝓprie ifantiū ꝓ significādo sup corꝑis dispōne. ⁊ cā est q̄druplex. Prima est. qꝛ in cibo vtunť lacte. scδa. qa mā tingēs i eis ē submersa ⁊ qeta: tertia est qꝛ i nā eoꝝ est aliq̄ debilitas: q̄rta est. qꝛ multū dormiūt ⁊ dormitio ꝑnecat signationes maturationis. ¶ Circa ꝑmā cāʒ attēde. ꝙ lac cū aliq̄liter frigiditati attineat: iō hʒ facere ꝙ vrina sit parūper discolorata. ¶ Circa scδʒ cōsidera. ꝙ mā tingens vrinā est colera aut sanguis ⁊ ꝓcipue colera. Ista aūt dī in pueris submersa qꝛ in mlťo hūido associata: ⁊ iō nō tā acuta: nec tā mobiľa ꝟtute: ⁊ ꝓcipue extra: qa sanguini plurimū sociať. ¶ Sed 3ª cā est ambigua. Nā ꝟtutes nāles pueroꝝ sūt fortissime: vt. 6. de regimie sanitatꝫ ⁊. 6. de accñti: ⁊ iō nō pp ꝟtutis debilitatē carēt tictura. ¶ Hic dr̄ vt supra in qōne de tēpamēto ꝯsistētie ꝙ ꝟtutes nāles pueroꝝ sunt fortissime respectu vite ꝓlōgāde. nō āt respectu oiuꝫ alioꝝ finiū: ⁊ iō in ꝟtute pueroꝝ existit aliq̄ debilitas respcū colere emittēde cū aq̄sitate vrinali. ¶ Quarta ēt cā ē ambigua: qꝛ sōn⁹ fortificat digōnē ⁊ iō poti⁹ fac̄ ad ōbitā colorationē vrie. ¶ Hic dī. ꝙ multitudo somni facit ad ꝑuā supfluoꝝ expulsionē. vñ oēs fortes retinēt euōnes excepto sudore vľ alr̄. ꝙ somn⁹ ē in eis lōgior q̄ʒ deberet: ⁊ iō submergunť supfluitates: qꝛ sōn⁹ agit ad cōmixtionē nō ita ad separationē: ⁊ iō ēt hūores cōmixti cuꝫ aquositate nō eo mō miscētur qδ faciāt ypostasim q̄ significat maturationē.

¶ Et instrm̄ qdē colligēdi vrinā est corp⁹ ꝑuuꝫ subam hñs nitidā sicut vitrū claꝝ aut cristall⁹.

¶ Pʒ. ⁊ est cōditio ex ꝑte instrumēti in quo aspiciť.

¶ Scias āt ꝙ vria quāto plus eā tibi approxias tāto spissitudo augmētať. ⁊ quāto plus elōgas eā a te augmētať i ea claritas. pp hoc differt ab oibus falsitatib⁹ que sunt in ea qbus medici experiuntur cum eis ostenduntť.

¶ Hic docet modū cognoscēdi vrinā ab alijs liq̄ribus cū qb⁹ qñq̄ʒ medicoꝝ tētať peritia. ⁊ dicit qδ vrina quāto magis eā a te elōgaueris tāta vr̄ clarior. Et quāto magis appropinq̄bis claritas appebit mior: cui⁹ oppoᵐ est i liq̄rib⁹ cū qb⁹ fit medicoꝝ expimētū. ¶ Ubi nō. cū aq̄sitate vrinali pellunť q̄dā corꝑa oppaca ꝫ suba hūoꝝ: ⁊ ista cū de ꝓpi quo ꝓspiciunť faciunt vrinā apparere aliq̄lr̄ turbidā. Sʒ in vino ⁊ silr̄ aceto h̄ cōiter nō sunt: ⁊ iō de ꝓpe maxime vł dētur trāsparētia. ¶ Tu tñ attēde ꝙ odor magis facit cognoscere: ⁊ ne vulgares h̄ ꝓspiciāt vtimur cautela: qꝛ fingimus nos desup i vriali ꝓspicere ⁊ occulte odoram⁹: aut capim⁹ vriale cū manu ipʒ coopiēdo ⁊ agitam⁹ deiñ ad nasū ponim⁹ manū fingētes fricare ⁊ sentim⁹ vtrū sit odor vrie.

¶ Cū vria i vriali colligiť custodiēda est a mutatiōe frigoris ⁊ solis ⁊ vēti. ⁊ dʒ vt i luie aspiciať ita ꝙ sup eā nō cadat radi⁹. iō ab ipo tegať ⁊ sic in ea iudiceť de accñtib⁹ que in ipsa apparēt.

¶ Primo qδ custodiať a sole dictū est ⁊ vēto supra. Sʒ q̄re nō dʒ in radijs solis ꝓspici: cā est: qꝛ apparet albior ⁊ clarior ꝓpter luminis redundantiā: ⁊ multotiēs tenui valde existente nebula non ꝓspicitur.

¶ Scito ēt ꝙ pria significatio quā vria hʒ est de

dispōne epatis ꝛ viarū aquositatis ꝛ sup dispō/
nes venaꝝ ꝛ eis mediātibꝰ alias demōstrat egri
tudies. Firmior tñ eiꝰ significatio ē illa q̄ d̄ epa/
te existit: ꝛ ꝓprie de dispōne gibbositatis ipsiꝰ.
¶ In ista .2ª pte huiꝰ capli docet sup qbꝰ dispōnibꝰ p̄: ꝛ sup q/
bꝰ nō p̄ signat vrina. Et dicit ꝙ p̄ eiꝰ signatio est sup dispōne
epatis ꝛ viaꝝ vrine ꝛ sup dispōnibꝰ venaꝝ: ꝛ mediātibꝰ istis
signat reliq̄s dispōnes. ¶ Cā āt istiꝰ est qꝛ cū vrina i istis mē
bris gñet aut per ipa trāseat postq̄ȝ ē genita: iō recipit trās
mutatiōes ab eis ꝛ rebꝰ q̄ in mēbris illis ꝯtinent tā in pmi
xtione q̄ȝ in suis q̄litatibꝰ ꝛ accñtibꝰ: ꝛ qꝛ effectus ꝓprias
cās signant iō sup his dispōnibꝰ imediate signant dispōnes
vrine. Et qꝛ ab istis venaꝝ ꝛ epatis dispōnibus multe alie
totiꝰ corpis vel determiatoꝝ mēbroꝝ variant dispōnes: iō
istis mediātibꝰ sup alias significamꝰ p vrinā: pncipalius tñ
de epatis dispōne: aut qꝛ ipsum est pncipale in generando
eā: aut quia maxime sufficit eam alterare qualitatibus hu
morū cōmixtione cū inter ista sit fortissimum.

¶ Ampliꝰ signationes q̄ ex vrinis hñt ex septē
sunt accepte gñibus gñe coloris ꝛ gñe substātie
ꝛ gñe claritatis ꝛ turbulētie ꝛ gñe quātitatis in
paucitate ꝛ multitudine ꝛ gñe odoris ꝛ gñe spu
me. sunt vo qdā qui inter hec genera ponūt ge
nus tactus ꝛ genus saporis. Cūq̄ȝ dicimꝰ genꝰ
coloris itelligimꝰ illud q̄d visus i ea sentit ex co
loribꝰ. s. albedinē aut nigredinē aut q int eas exi
stūt. Et cū substātie genꝰ dicimꝰ itelligimꝰ dispō
nē ipsiꝰ i grossitudie aut tenuitate: ꝛ cū dicimus
genꝰ claritatis ꝛ turbulētie itelligimꝰ ꝙ penetra
tio visus in ea est facilis aut nō est. Inter hoc āt
genꝰ ꝛ genꝰ substātie existit dr̃ia: qm̄ plerūq̄ȝ est
substātia grossa ꝛ clara sicut albumen oui ꝛ glu
ten pisciū liq̄tū ꝛ vitrū liq̄tū ꝛ oleū ꝛ plerūq̄ȝ est
res subtilis substātie turbida sicut aq̄ turbida q̄
est magis tenuis q̄ȝ albumē oui. Turbulētie āt
cā est pmixtio ptiū colores hñtiū extraneos fu/
scos aut alijs coloribus infectos qui ab aspiciē
te sensu nō sunt percepti ꝛ phibēt puietatē ꝛ nō
per se pcipiunt. Inter eā vo ꝛ ypostasiȝ existit
dr̃ia: qm̄ visus plerūq̄ȝ cognoscit hypostasim.
ꝛ iter ipam ꝛ colorē existit dr̃ia. qm̄ color p totā
hūoris substātiā pcedit cuȝ maiori pmixtione.
¶ Ista est ps 3ª in q̄ enūerat Aui. gñа dispōnū vrine ex qbus
nos significamꝰ sup corpis dispōnē. ¶ Sumit āt cōiter suf
ficiētia h̄ mō: qꝛ dispōnes iste: aut sūt ex ipo vrine liquore i
se: aut rōne ꝯtētoꝝ i eo. Si p̄ aut erit rōne sb̄e aut rōne q̄li/
tatis aut rōne q̄ȝtitatis. p̄ ꝛ 3º mō hēmꝰ duo gña. Sȝ si 2º mō:
aut erit q̄litas tāgibilis: aut gustabilis: ꝛ iste obijciunt: aut
odorabilis: ꝛ sic ē aliud genꝰ: aut visibil': ꝛ h̄ aut ꝓprie sic
color ꝛ est vnū genꝰ aut iproprie sic claritas ꝛ obscuritas:
ꝛ est genꝰ aliud: ꝛ sunt. 5. gña. Sonū aūt vrina de se nō hȝ.
si aūt sit rōne cōtentoꝝ. Aut hoc erit supra vrinam: vt spu
ma: ꝛ h̄ vnū genꝰ: aut ifra: ꝛ h̄ genꝰ hypostasis ꝛ sic sūt. 7.
¶ Nota scd̄o dr̃iaȝ inter claritatē ꝛ tenuitatē ꝛ iter turbu
lētiā ꝛ grossitiē de qbꝰ infra dicemꝰ: valeat aut ista sufficiē
tia quātum pōt: nā paucis habitis supplemētis clare dice
retur: lȝ sciam q̄dā istoꝝ in vnū genus coniungi posse. ꝛ sic
fieri pauciora genera: ꝛ quedaȝ diuidi: ꝛ sic fieri plura: sed
ista fuit conuenientior connumeratio.

¶ De signationibꝰ ꝛ coloribꝰ vrine. Cap. 2.

Ex coloribus vrine sunt gradus citrini
tatis sicut palearis. Deinde citrinus
post flauus: deinde ruffus: postea ci/
trangularis: postea igneus qui tinctu
re croci assimilatur: ꝛ ipse quidem est vehemen
ter citrinus: postea croceus qui assilatur capillis
ȝaffarani: ꝛ ipse qdē est quē vocāt rubeū clarū.
¶ Aui. i h̄ caº determiat de vrine coloribꝰ. Et diuidit in du/
as ptes: p̄ ponit signa a simplicibꝰ coloribꝰ sumpta ꝑȝ mo/
dū loq̄ndi medicoꝝ. 2º a cōpositis. ibi 2ª. (Amplius coloꝝ
vrine) p̄ª in. 5. Prio. n. determiat d̄ colore citrio. 2º d̄ rubeo:
3º de viridi. 4º de nigro. 5º de albo. Et ne laboremꝰ i cā ordi
nis dico ꝙ ita voluit 2ª ibi. (Post istos vo.) 3ª ibi. (Post vo
sunt) 4ª ibi. (Graduū āt coloris) 5ª ibi (Urina āt alba.) Pri/
ma in duas qꝛ p̄ enumerat gradꝰ coloris citrini q̄s medici
distinguūt 2º ponit eoꝝ signata. ibi 2ª. (Oēs aūt q.) De pri
ma dicit. ꝙ de coloribꝰ sūt gradꝰ citrinitatis. s. palearis: ci/
trinꝰ: flauus: ruffus: citrangularis: igneꝰ: ꝛ rubeus clarus
q vocat croceꝰ: qꝛ in colore similat capillis ȝaffrani.
¶ No. ergo p̄mo de h̄ colore p̄mo determinasse: qꝛ iste est
q näliter ꝑȝ aliquā suā spēȝ in vrinis maxie hoiuȝ inuenit.
¶ No. 2º. ꝙ nomē citrini est apud medicos in h̄ loco equo A
cū. Nā dr̃ tanq̄ȝ genus oium istoꝝ coloꝝ. ꝛ tāq̄ȝ spēs ipor/
tans gradū. 2º noiatis qui similat colori citri bñ maturi.
¶ No. 3º. ꝙ hoꝝ graduū distictio nō ē specifica in colore:
sȝ ē ꝑȝ pticipationē maiorē aut miorē eiusdē spēi coloris: ꝛ
iō facit opportunū ꝙ hec diuersitas explicaret p silitudinē
ad res tali colore coloratas: vñ p̄mꝰ gradꝰ est cū vrina silat
colori palee frumēti q paꝝ distat ab albo. ¶ Scd̄s parum
plus ad citrinitatē distat ab albo: ꝛ ē silis colori citri matu
ro. ¶ Tertꝰ ē gradꝰ intēsior ꝛ est mediꝰ iter citrū ꝛ auꝝ: ꝛ ē
silis colori capilloꝝ. ¶ Quartꝰ gradꝰ silat auro. ¶ Quin
tus colori citrāguli pomi q ē ad croceū magis accedens.
¶ Sextꝰ silat colori aq̄ in q̄ crocꝰ dissolutꝰ est. ¶ Septimꝰ
ipsi croco sūpto in ꝓpria suba. ꝛ iste ꝓpter ꝓpingtatē quā
hȝ cū rubedine improprie vocat rubeus clarus.
¶ No. q̄rto ꝙ in hoc oēs isti colores ꝯueniunt ꝙ sunt pro
pter mixturam colere: cum vrinali aqua.
¶ No. 5º ꝙ nālr cū aq̄sitate vriali hora debita colra dȝ p/
misceri aliqd de cola: ꝛ dȝ vrina tingi tictura aliq̄lr citrina.

¶ Oēs āt q̄ sunt post citrinū calitatē significāt:
sȝ tñ ꝑm suos diuersificant gradus. Et est qdē
cū accidūt pp vehemētiā motus: ꝛ pp dolores:
ꝛ pp famem: ꝛ ꝓpter aque abstinentiam.
¶ Modo ponit significationē istoꝝ graduum. dicēs ꝙ oēs
isti gradus q sunt post citrinū significāt caliditatē: sȝ diffe/
rūt ꝑm suos gradus plus aut minꝰ significādo caliditatē:
verūtñ aliqñ isti colores fiunt pp vehemētē motū localem
aut ꝓpter dolorē aut ꝓpter famē aut pp aque abstinentiā.
¶ No. ergo primo ex hac lr̃a ꝯcipi posse ꝙ isti colores q
sunt citra citrinū significāt friditatem: ꝛ q sunt maioris tin B
cture significāt caliditatē: ꝛ citrinus ipse significat tpamē/
tū. Nā experientia notauit: ꝙ in corporibus tpatis debite
rectis vrina est citrina ꝛ cū infridant tendit ad paleareȝ ꝛ
albā ꝛ cū calefiūt tēdūt ad vlteriores gradꝰ dictos. ¶ Cā
aūt est: qꝛ tm̄ colere seu sanguinis permisceri dȝ cum aqua
vrinali: vt tingat tinctura citrina. Cum aūt tinctura est am
plior significat ꝙ amplior colera cuȝ aquositate miscetur:
aut ꝙ eadē colera magis tingit: ꝛ vtrūq̄ȝ est plurimū pro/
pter caliditatem ꝛ econtra cū tinctura est remissior.
¶ Nota 2º ꝙ lȝ colores supra citrinū diuersificent in signi
ficādo calitatē ꝑm suos gradus nō tñ ꝙ vltimo dr̃ magis

signat caliditatē. Nā rubeus clarus q est vltim⁹ minorē si gnificat caliditatē q̄ȝ igneus: qr igneus purū dn̄iū colere signat. Sȝ rube⁹ clar⁹ signat dn̄iū colere mixte sanguini.

¶ No. 3° q dolor nāliter agitat colericū humorē: ⁊ ita fames ⁊ mot⁹ corporei fortes: ita q esto q calitas nō maior esset in corpe tn̄ plus de tinctura recipet vrina. ⁊ iō ne accidat error in iudicio. dixit Aui. q ista tingūt vrinā. qūo aūt paucitas aq̄ est cā tincture dcm̄ est supra: ⁊ sil'r de ieiunio. Et iō canon ille q isti colores significāt caliditatē intelligēdus est seruatis cōditionib⁹ positis in caplo p̄cedenti.

¶ Utrū color citrinus tēperamētū significet. Q. ō. v.

Dubiū. Sed tūc est dubiū: qr si color citrin⁹ signat tēpamētū ḡ ipe est magis nālis ⁊ maxie nālis: ɔn̄s falsuȝ est ⁊ ɔ̄ Gal. j. ō crisi dicēs: q vrina hois pfecte sani declinat ad citrinitatē ⁊ ad rubedinē clarā: ɔstat q iste nō est citrin⁹: imo quodāmō intēsioris tincture. Et pȝ q h̄ Gal. voluerit cū dic̄ loco al'o. Diuȝ āt vrinaꝝ laudabilior est q̄ declinat ad ruffedinē tinctā ⁊ ad rubedinē clarā. Et añ i p̄n° capli. vrina cuiusq3 digōnis pfecta nō est q̄rēda nisi in hoie pfecte sano. hic āt vrina declinat ad citrinitateȝ tinctā ⁊ ad rubedinē clarā: sȝ tunc ad citrinitatē tinctā decliuior q̄ȝ ad rubedinē clarā.

Rn̄sio. ¶ In h̄ dubio dicūt qdā q grad⁹ citrinitatis hȝ latitudinē. Et Auic. vult q hic lati⁹ corrn̄det latitudini tēpamēti. ⁊ h̄ vult Aui. sȝ Gal. vult q grad⁹ intēsus hui⁹ citrinitatis corrn̄det tpamēto: h̄ tn̄ rō nō vr̄ va: qr si latitudo citrinitatis corrn̄det latitudini tēpamēti mediuȝ dȝ medio corrn̄dere ⁊ extremū extremo ⁊ n̄ extremū medio. Ur̄ ḡ mihi dōm q declinare ad citrinitatē ⁊ rubedinē clarā pt itelligi duob⁹ modis. Unō mō q magis appropinq̄t illis q̄ȝ albo vl' paleari. Alio mō q absolute hēat de tictura citrinitatis ⁊ rubedis clare mō p̄ nō voluit Gal. q color nālissime vrine sit declinās: sȝ scdo mō qr pticipās vtroq3. Nā vt vult eodē ca° tictura vrie ē ex sero sanguis qō tingit v̄sus rubeū ⁊ col'a q̄ tingit v̄sus citrinū: ⁊ iō ē declinās ad rubeū ⁊ citrinū. i. vtroq3 pticipās. Mēsura āt hui⁹ pticipatiōis hȝ Gal. nō pt ligua expmi: sȝ opȝ q discat̄ p ostēsionē ab alio medico: aut oȝ q ɔsideret̄ in vrinis optie sanoꝝ hora ɔplemēti digōnis ⁊ figat̄ in aio illa imago vt p regula: vn̄ sic dic̄ loco al'o. ¶ Et quātitas haꝝ pmixtionū sermone nō pōt expmi: veꝝ est necesse tibi vt vel adiscas ab alio ɔsiderationē ad vrinā nālē vel expiaris eā per teipm tentādo ⁊ experiēdo in vrinis sanorū. Aui. autē visum est q hec quātitas est in vrina quā vocat citrinā sumēdo citrinū pro speciali colore. ⁊ hec sufficiāt pro cōcordia.

¶ Post istos vero gradus p̄dictos existūt gradus rubedinis sicut roseus ⁊ rubeus obscurus ⁊ rubeus puluerulentus.

¶ Nūc d̄clarat colores rubeos: ⁊ didit̄ i duas ptes. in pª h̄. 2° ponit regl'as de signatiōe illoꝝ coloꝝ: ɔiungēdo cū illis regl'as aliq̄s de signationib⁹ vrine citrine. ibi 2ª (Et oēs qdē.) ¶ Dic̄ p̄ q post grad⁹ citrinitat3 dictos sūt grad⁹ rubedinis. ⁊ sūt q̄ttuor: rube⁹: ⁊ rose⁹: rube⁹ obscur⁹: ⁊ rubeus pulueru-lētus. ¶ Ubi no. p̄: q grad⁹ rubedis dn̄r pm⁹ gradus citrinitatis: aut qr sūt ita in narratiōe Aui. aut qr sunt ita in nālitate: qr color rube⁹ nō est ita nālis sic citrin⁹ ⁊ minus pter nāȝ q̄ȝ reliq. Aut hȝ alios: qr tinctura rubea plus distat ab albo tēdēdo ad nigrū q̄ȝ citrina ⁊ itelligit̄ n̄ plus gradual'r sȝ b̄m forme p̄prie nām stāte graduū paritate.

¶ No. 2° q sic h̄ nomē citrinū ē nomē coloris facti a col'a: ita rubeū ē nomē coloris facti a sanguie. Et sic citrin⁹ sumitur p spē sub illo gn̄e q̄ nō est multū intēsa: ita hic rube⁹ sumit̄ p colore nō ml'tū itēso in rubedie. Et h̄ distinguit a roseo: qr i roseo est itēsa rubedo. In rubeo obscuro ē rubedo cū obscuritate siue liuiditate opaca. In rubeo āt pl'uerulēto ē rubedo nō trāslucēs sȝ cū obscuritate: sic v̄. grā: color pl'ueris rubei ex laterib⁹ cui aliqd albedis vr̄ cōmisceri.

¶ Et oēs qdē sanguis dn̄iū significāt. Et i oib⁹ in qb⁹ ē color ȝaffarano attinēs ē signatio dn̄ij col'e rubee: ⁊ i oib⁹ q pulueru-lēto attinēt ē significatio dn̄ij sanguis. ⁊ igneus qdē magis signat calorē q̄ȝ rube⁹ ⁊ puluerulent⁹ sic col'a in se calidior est q̄ȝ sanguis: ⁊ color qdē vrine in egritudinib⁹ acutis icēdētib⁹ trahit ad colorē ȝaffarani ⁊ igneitatē. Qr si ibi fuerit tenuitas: aliquam maturatiōis signat dispōnē: ⁊ q iā icepit ⁊ si nō appeat in suba. Si aūt citrinitas fortior fiat ⁊ vsq3 ad igneitatis pueniat terminū ⁊ ad finē in ea: significat q calor icessanter pcessit: ⁊ iste qdē est finis citrinitatis. Qr si in ipso claritas augmētetur calor iam b̄m diminutionē incedit.

¶ Mō ponit signationes. Et qr diminute valde locut⁹ erat de signationib⁹ citrinoꝝ coloꝝ aliqd de illis imiscet. diuidit̄ ḡ in duas ptes. p̄ ponit signationes magis gn̄al'r. scdo spālius. ibi 2ª. (Et est p̄terea.) ¶ In pª pte ponunt̄ octo regule. ¶ Pria q oēs isti colores signant calitatē. Pȝ qr oēs signant q magis tingit̄ vrina tinctura sanguinea q̄ȝ dȝ: ⁊ qr h̄ est vtpl'm pp sanguinis abūdātiā: aut pp eius nimiā caliditatē: ⁊ vtrūq3 istoꝝ seqt̄ caliditatis dn̄iuȝ: iō oēs isti significāt caliditatē. Tu tn̄ attēde: q ex hoc nō sequit̄ q sit egritudo calida: qr ōnq3 est color rubeus ⁊ egritudo frida: vt infra dicā. ¶ Scda regula est q oēs colores siles ȝaffarano vel tincture sue supple supra citrinū signant dn̄iuȝ colere. Et rō est: qr significāt dn̄iuȝ humoris hn̄tis tingere tali tinctura: ⁊ nullus est alius talis nisi col'a. ¶ Tertia regula est q oēs colores attinētes rubeo pulueru-lēto: qr rubei significāt dn̄iū sanguis. Et cā est qr rubea tinctura vrine est ex sero sanguis. vt. j. de crisi. ¶ Quarta regula est q color igne⁹ magis signat calorē q̄ȝ rubeus puluerulentus. Et cā est: qr signat dn̄ium vltimate colere ⁊ alius dn̄iū sanguis: modo colera in se est calidior sanguie. Et tu h̄ nota: pp illa q̄ dicūt de gradib⁹ calidoꝝ. p̄ huius capl'o de cōplonib⁹ mēbroꝝ. ¶ Quinta regula est q color vrine in egritudinibus acutis trahit ad colorē ȝaffarani ⁊ igneitatis: ⁊ cā est qr egritudies acute incēdētes sunt a colera sicut causon ⁊ tertiana ɔtinua: ⁊ iō tingit̄ vrina tinctura colerica. ¶ Sexta regula est q q̄ñuis cū vrina tēdēte ad colorē ȝaffarani fuerit tenuitas: signat tn̄ aliquā digōnē: ⁊ q iā icepit: sȝ nō appuit digō in suba. ¶ Septia regula q si in ista vrina fiat citrinitas fortior ⁊ perueniat vsq3 ad igneitatē ⁊ ad finē in ea. i. vsq3 ad summuȝ igneitatis: signat q color incessanter pcessit augēdo: ⁊ iste. s. finis igneitatis est termin⁹ vel finis citrinitatis. s. pure aut finis in significādo caliditatē: nā rubeus clarus vt supra dr̄: ⁊ si sit magis tinctus q̄ȝ igneus ⁊ sit in gradibus citrinitatis: tn̄ non est purus: ⁊ nō ita intensam caliditatem significat. ¶ Octaua regula est: q si in vrina ignei coloris aut alterius ȝaffarano attinentis augetur claritas per diminutionem tincture citra igneitatem. s. significatur q calor incedit diminuendo.

¶ Sed circa sextā regulā nota q hȝ duplicē intellectum: vnus est Dyni q intelligit q si in vrina tendente ad coloreȝ ȝaffarani fuerit tenuitas. i. fuerit remissio coloris ȝaffarani v̄sus minorē tincturā tūc significabit aliquā digōneȝ ita q per tenuitatē intelligit tenuitatē coloris: ⁊ eius remissionē: ⁊ iō statim subdit Aui. q si addit̄ citrinitas q incessanter p̄cedit calitas. Et iō si arguit̄ ibi: in febrib⁹ acutis incēdētib⁹ mā est subtilis: ergo digō est per ingrossationē, cōcedo ɔn̄s: sȝ ista igrossatio est in sba de qua h̄ nō loqt̄ nec de tenuitate sibi opposita. ¶ Et si scdo arguitur. digō prius fit in sba q̄ȝ in colore: qr color fundat̄ in sba vt seq̄nti ca° di-

4/ si fuerit liuiditas ... cum fectore qz liuiditas ... significat nãlis caloꝛ ... potentis digere & pellere ... & est ... pleuresis

Digõ 2ª. cef: g̃ si ibi est aliq̃ digó erit i sba. ℭ Rñdet ꝙ 2ª sumit digó. vno mó ꝑꝑe: ⁊ ista ꝑus opat in sba. ⁊ d ista nó logt̃ h̃ Aui. ℭ Scdo mõ ꝑ ꝯuersióe rei q̃cũq3 mõ ad nãlitaté: ⁊ ista p̃t eé in coloꝛe: esto ꝙ nó sit in sba. ⁊ de hac logt̃ h̃ Aui. cũ dic̃ de ista vꝛina. Si attenuet̃. i. remittat̃ citrinitas sua qd̃ signi ficat aliquã digõné. i. aliqué motũ v̈sus nãlem dispõné. Et hũc modũ in summa sequunt̃ p̃cise Jacob⁹ ⁊ Marsilius. ℭ Sz vere istoꝝ fundamétũ est falsuz. Nã h̃ est canõ Gal. 1. de crisi qñ logt̃ de vꝛina p̃ subtili aq̊sa ⁊ postea sbtili sub/rufa. Dic̃ ꝙ ista subꝛufa subtilis in sba iã digerit̃ ꝑꝑ coloꝛé suũ. Ponit g̊ illã subtilé in sba in q̃ est aliq̃ digó significata ꝑꝑ coloꝛé suũ ⁊ est digó respcũ illi⁹ q̃ est aq̊sa in coloꝛe ⁊ in sba. ⁊ iõ itelligo ꝙ ly si sumit̃ ꝑ q̃zuis. ℭ Et do scõz itelł̃m. s. ꝙ q̃zuis in vꝛinis tédétib⁹ ad coloꝛé çaffrani fuerit tenui/tas tñ ibi sigñat aliquã digõné: s3 nó appet in mõ sube: s3 fit ꝑꝑ mixtioné coł̃e. Appet aũt in cołã qꝛ magis tingit q̃z in/grossat tał̃ cołã mixta. Et ego dico ꝙ sigñat digõné ꝓꝑꝛie acceptã respcũ aq̊se sine coloꝛe. nã sigñat ꝙ v̈tus iã aliqd suffic̃ seq̃strare vbi ꝑus ñ poterat ⁊ ꝙ aliqd de cołã miscet vbi ꝑus nihil miscebat: s3 h̃ nũq̃z p̃t ex mõ sbe sensu ꝑcepto argui cũ non sit fcã sensibił̃r grossa. ℭ Qz si arguit̃ digó in vꝛina dz procedere ingrossando. ꝯcedo. ⁊ ita facit respectu aq̊se ꝑus apparétis: s3 grossities nó est sensu ꝑcepta. qd ãt debem⁹ intelligere ꝙ digó pꝛius sit in sba q̃z in coloꝛe dicã infra loco suo. cap. de significationib⁹ sube vꝛine.

Hippo. 2. ꝑno. 27. ⁊ Gale. affo. 4. com. 72. dñt colorem ru. i. vꝛina cũ ypo. ru. signare salutẽ.

ℭ Et est p̃terea cũ in egritudib⁹ acutis sanguine is vꝛina sicut ipse sanguis mingit̃ aptione vene ibi existéte ⁊ significat repletioné sup̃fluã que si paulatiz mingédo emittit̃ ⁊ est cũ odoꝛe malo: est significatio timoꝛis ⁊ timet̃ ex ea ne sanguis ad loca suffocãtia fusus deriuet̃: ⁊ peioꝛ qdé ea est cũ é subtił̃ i coloꝛe sui ⁊ dispõne. Cũ aũt ex ea multũ mingit̃ est cũ est sigñatio bona in febꝛib⁹ acutis ⁊ cõmixtis: qm̃ est cũ é significatio crisis ⁊ sanitatis nisi in p̃ncipio subito attenuet̃ añq̃z sit hoꝛa crisis: qm̃ tũc erit recidiuationis sigña/tio: ⁊ siłr si tenuitas post crisiz oꝛdiata nõ fuerit.

Hoc itelligitur si gnis aliis bóis adiũctis cũ forti v̈tutis sine fetoꝛ qꝛ sigñat hu. n mł̃tũ ifectũ q̃re nuncia est salutis.

ℭ Hic ponit p̃ticulares cõtingẽtias: ⁊ sunt tres. scdaz ponit ibi (In icteritia) ibi 3ª (Fames q̊q3) In p̊ pte dicit sex. ℭ Pri mũ est ꝙ ꝯtingit in egritudinib⁹ acutis sanguineis ꝙ vꝛia mingit̃ sic̃ ipse sanguis nõ existéte ibi aptiõe vene. Et h̃ est nã deriuãte ad vias vꝛine sanguiné multũ grauãté v̈tuté: vñ egredit̃ dilatato colatoꝛio: ⁊ ista vł̃r sigñat repletionez sup̃fluã ex sanguine. ał̃r. n. nã nó sic sanguiné deriuaret. Di cit scdo ꝙ si ista vꝛina mingat̃ paulatiz ⁊ sit cũ odoꝛe malo est significatio timoꝛis: qꝛ sigñat ꝙ est dubiũ ne sanguis fu sus deriuet̃ ad loca suffocãtia. i. in qb⁹ facit suffocationé si cut coꝛ ⁊ p̃tes eius. Et rõ est qꝛ si ibi est malus odoꝛ: tũc si/gnificat̃ putrefactio in sanguie foꝛtis: ⁊ qꝛ paulatiz mingit̃ significat ꝙ nã agitat eũ: ⁊ nó põt bñ sibi dñari: ⁊ iõ timoꝛ est ne currat ad loca nobilia in hac diuersa agitatiõe nã nó regulãte motũ. Dicit 3° ꝙ ista est peioꝛ si sit subtilis in colo re: qa parũ coloꝛata coloꝛe sanguineo ⁊ sit subtilis in dispo sitione in mõ sube. Hec eni maioꝛé significat v̈tutis ipoten tia. Dicit q̃rto ꝙ aliqñ est sigñatio bona in febꝛib⁹ acutis ⁊ cõmixtis: qꝛ qñq3 sigñat crisim ⁊ sanitatez: ⁊ h̃ est qñ ex ea multũ mingit. Dicit 5° ꝙ h̃ est veꝝ nisi ipsa in p̃n° sui exit⁹. i. post modicũ exitũ suũ attenuet̃ añq̃z sit hoꝛa crisis: qꝛ tũc significat ꝙ mã retinet̃ ⁊ ꝙ nã non cõplet crisim: iõ signifi/cat recidiuã. Dicit vltimo ꝙ eodé mõ significat recidiuam si post crisim tenuitas nó fuerit oꝛdinata. i. si non attenuet̃ paulatim: tũc eni ẽt significat aliquã partez retineri. Et ea q̃ reliquũtur in moꝛbis subuersionem facere cõsueuerũt.

3 ... dolor ... 87 ... 69 inferioribus ubi ... Quos est vena ... aut ex nimio coitu depelli ... sine alteratione ... ad nã ... malis ... 34

ℭ In icteritia vero cũ vꝛina adeo fuerit maioꝛis rubedis donec ad nigredinez trahat ⁊ pãnũ ta/liter tingat ne remoueri possit: ⁊ q̃zto plus fue rit erit sanus: qm̃ cũ vꝛina in ipsa fuerit alba aut rubea pauce rubedinis icteritia in sua dispositio ne manente timetur ex ea hydropisis.

ℭ Ponit 2m̃ sp̃ale ⁊ dicit ꝙ in icteritia vꝛina qñ fuerit tãte ru bedinis. i. ticture ꝙ trahat ad nigrediné ⁊ pãnũ ifusum in vꝛina tał̃r tingat ꝙ coloꝛ citrin⁹ ab eo remoueri non possit quãto maioꝛ fuerit ista tinctura erit sani⁹. Et si vꝛia fuerit alba aut rub. pauce rubedis. i. citria pauce citritatis icteri tia manẽte i eadé dispõne i se ⁊ sua cã sigñat̃ ex ea hydropi sis. ℭ Ubi no. ꝙ pł̃m loquit̃ de icteritia citrina in q̃ abun/dat cołã ita vt cutis tota fiat citrina ad modũ icteris auis. A ℭ No. scdo ꝙ multa tinctura vꝛine modo dicto significat potẽtiã v̈tutis supꝛa mãz pellendã extra. Et iõ est signum bonũ. B Contrariũ aũt significãs ipotẽtiã facit timere ne vir tus epatis succũbat alteratiõi humoꝛis. Et iõ timoꝛ est ne sit tãta debilitas vt loco sanguinis generet aquositaté ⁊ fi ant hydropes. Et timoꝛ est etiã ne oppilatio poꝛri fellei sit ꝑpter apã durũ in cõcauo epatis vnde tandé sequitur hy/drops. Et hunc casum pluries vidi.

ℭ Fames quoq3 est ex eis que vꝛinaz vehemen ter tingunt ⁊ ipsam valde acuunt.

ℭ Modo ponit 3m̃ ꝯtingens dicẽs ꝙ fames est de his q̃ vꝛi nã vehemẽter tingũt ⁊ ipsaz valde acuũt. Cãm aũt huius dicit Gal. p̃ de crisi esse: qa vacuo vẽtre caloꝛ agit in parté dulcioꝛé ⁊ subtilioꝛé sanguis ⁊ per hãc actioné ꝯuertit̃ in colerã ideo multũ de eo transit ad vꝛinã ⁊ tingit illã.

ℭ Post vero sunt gradus viriditatis sicut vꝛi na cui⁹ coloꝛ coloꝛi fisticoꝝ attinet. deide cui⁹ co loꝛ est similis coloꝛi erugis eris: postea illa cui⁹ est coloꝛ siłis coloꝛi ireos. deinde cuius coloꝛ si milat̃ indico: postea que similis est succo poꝛri.

ℭ Mõ determiat de vꝛina viridi. Et p̊ enũerat modos i ea. 2° ponit sigñationes. ibi 2ª. (Fisticalis.) ℭ De p̊ dic̃ ꝙ post grad⁹ rubedis sunt grad⁹ viriditatis. Et iste oꝛdo põt intel ligi modis supꝛadictis de rubea. postea enũerat disiones ꝙ sunt sic̃ illa cui⁹ coloꝛ siłatur coloꝛi fisticoꝝ. scda cui⁹ co/loꝛ est siłis erugini eris. 3ª cui⁹ coloꝛ est siłis coloꝛi lilij ce/lestis siue yreos. q̃rta cui⁹ coloꝛ siłat̃ idico. q̃nta cui⁹ coloꝛ siłatur succo poꝛri. i. folioꝝ. ℭ Ubi no. ꝙ isti grad⁹ non so lũ differũt ƀm plus ⁊ min⁹ s3 ƀm specié. Nã due istaꝝ sunt vere virides. Alie auté magis ad indicum declinãt.

ℭ Nota scdo istos modos nominari a rebus quibus simi lantur in coloꝛe vt p̃cedentes. Fistici aũt sunt quidam fru/ctus in magnitudine auellane: in quoꝝ medulla est ꝑua tẽ dentia ad liuidũ ⁊ indicũ yreos aũt est liliũ celeste ⁊ plus tendit ad indicũ. Alie sunt note ex suo noie. Quid fistici. C

ℭ Fisticalis v̈o significat friditatez ⁊ siłr oẽs in qbus existit ⁊ viriditas p̃ter eã que erugini eris aut succo poꝛri similatur: hec nãq3 vehemẽs si gnificat incẽdiũ. Uerũtñ succo poꝛri siłis sani/oꝛ est ea q̃ erugini eris similat̃. Et illa qdé q̃ eru gini eris similat̃ post laboꝛé significat spasmũ. Uiridis v̈o in pueris spasmuz significat. Que v̈o coloꝛé ireos h3 friditaté vehemẽté ƀ3 pluri mũ significat ⁊ ante ipsaz p̃cedit vꝛina viridis: ⁊ qdã dixerũt ꝙ significat venenũ in potu fuisse haustum. ⁊ si fuerit in ea hypostasis spes erit vi

... ad mãz ... spasmi ... malis ... erugine ... spasmus malus ... vt ... liuiditas vrine ex ... citrine ... tota ...

te: ⁊ si non timet̃ ei. **Erugini vero eris similis: vehementẽ significat perditionẽ.**

¶ Ponit significatiões: ⁊ sunt octo regule. ¶ Pria ꝙ vrina fisticalis coloris significat friditatẽ. ¶ Scõa regula est ꝙ oĩs viridis vrina excepta siñ erugini eris ⁊ siñs succo porri significãt friditatẽ. Cã aũt est qꝛ isti colores ad liuiditatẽ trahũt que fit per viã cõgelationis sanguinei humoris: vt pꝫ in hyeme in genis sanguineoꝝ: sꝫ duo dicti fiunt ex permixtione colere zinarie aut prassine q̃ sunt vehemẽter calide vt ꝑma huius cap. de humorib⁹. ¶ Tertia regula est ꝙ siñs erugini eris ⁊ succo porri significãt vehemẽs incẽdium. Et cã pꝫ ex dictis statim. ¶ Quarta regula est: qꝛ vrina siñs succo porri est sanior q̃ꝫ siñs erugini eris. Et cã est qꝛ colera prassina est min⁹ mala q̃ꝫ zinaria vt supra dictuꝫ est ꝑma hui⁹. ¶ Quinta regula est ꝙ vrina erugini eris similis post laborẽ. i. forte exercitiũ significat spasmuꝫ: qꝛ significat̃ fortissima adustio in humorib⁹: vñ eruginosa colera est genita: ex tali aũt qñqꝫ accidit spasm⁹ siccus ex mẽbroꝝ resolutione: qñqꝫ aũt nõ ꝓportionatus ad mãm hac mã colica petẽte neruos aut caput: ⁊ sui maxima acuitate pungẽte ita vt fiat ꝯctio neruoꝝ vt spasm⁹: vt inuit Ysaac. 7. ꝑticula vrinaꝝ. Alij tñ per laborẽ intelligũt dolorẽ mẽbri neruosi vt stõus: ⁊ cã pꝫ. ¶ Sexta regula est ꝙ vrina viridis in pueris significat spasmũ. Et itelligit Dyn⁹ de viridi siñ erugini eris q̃ apparẽs in pueris ẽt sine ꝑcedente labore significabit spasmũ: qꝛ ista corpa sunt spasmo sicco aptiora: vt scõa tertij vel alr̃ ꝙ in pueris nõ tm̃ eruginosa sed porre: al's ṽe viridis significat spasmũ: ita ꝙ nimiũ icẽdiũ in eis significat spasmũ de inanitiõe. ¶ Septima regula est ꝙ yrealis. i. siñs yreos vtpl'm significat vehemẽtẽ friditatẽ: ⁊ añ ipsam ꝑcedit vrina viridis minoris. s. viriditatis ⁊ est fisticalis q̃ minorẽ significat friditatem. Dicit scõo quo ad hãc regulã ꝙ qdã dixerũt ꝙ ista significat venenum in potu fuisse sumptũ. Et ꝙ si in ista est hypostasis est spes vite ⁊ si nõ timet̃ de morte. Pria pars huius regule pꝫ ex cã ꝑme ⁊ scõe. scõa ps põt eẽ de veneno in friditate ꝯgelãte ⁊ caliditate ꝑ viã mortificatiõis caloris per accñs in friditate. Cũ ṽo hypostasis apparet significat aliquã mẽbrorum ṽtutẽ ⁊ ꝙ magis hũores sint permutati q̃ꝫ mẽbra. Si vero est sine hypostasi significat̃ mẽbroꝝ debilitas: ⁊ hoc dictuꝫ est Gal'. 6. interioꝝ. ⁊ intelligat̃ vbi corpus prius fuerit in nãli dispõne ⁊ nõ ꝑcipiat̃ aliud incõueniẽs regimen. ¶ Octaua regula est ꝙ eruginosa vehemẽter significat ꝑditionẽ. ⁊ hoc: qꝛ colera eruginosa est de gñe venenoꝝ.

¶ **Graduũ ãt coloris nigri alius ẽ niger q ad nigredinẽ tẽdit ẜm viã coloris croci sicẽ in icteritia ⁊ significat colere rubee spissitudineꝫ ⁊ eius adustionem ⁊ coleram nigraꝫ que accidit ex colera rubea ⁊ significat icteritiam.**

¶ Modo determiat de vrina nigra. Et diuidit̃ in duas partes. p̊ enumerat spẽs coloris nigri: ⁊ ponit gñalẽ ipsoꝝ significationẽ. 2° distinguit modos significationuꝫ. ibi 2ª (Et ad summũ.) De ꝑmo facit tria ẜm tres gradus nigredinis quos notat. ibi 2ª (Alius est) ibi 3ª (Et alius.) ¶ De ꝑma dicit ꝙ de gradib⁹ nigri coloris vnus est q ex citrino conuertit̃ ad nigredinẽ sicut in icteritia ⁊ iste significat colere rubee spissitudinẽ ⁊ ipsi⁹ adustionẽ ⁊ colerã nigrã ex adustione colere rubee generatã ⁊ significat icteritiam.

D ¶ Ubi no. p̊ hos gradus nigredinis nõ distingui ẜm intẽsuꝫ ⁊ remissuꝫ. vt dic̃ Dyn⁹: qꝛ stat ꝑmi coloris vrinã multo magis eẽ nigrã ⁊ tinctã q̃ꝫ in scõo mõ. Sꝫ distinguit̃ penes modos ꝯiunctionis cũ alio colore vl' carẽtie mixtiõis.

E ¶ No. scõo ꝙ ꝑmus mod⁹ accidit ex colere adustione vel grossitie. Nã qꝛ citrinitate ꝑticipat h̃ non põt esse nisi ꝑ mixtionẽ colere: ⁊ qꝛ ibi est nigredo opꝫ ꝙ sit aut ꝑ adustionẽ ei⁹: vñ in melãcoliã ꝑ ꝑte ꝯuertit̃: aut qꝛ grossa est nõdum adusta ⁊ multe quãtitatis: ⁊ h̃ ẽt est qd̃ accidit in icteritia. Nã colera ⁊ si ꝑticipat multa citrinitate: tñ cũ vehemẽter grossa est ad fuscedinẽ citrinitati permixtã declinat.

¶ No. tertio ꝙ hic possemus de duplici icteritia loq aut nigra q̃ est cutis defedatio ad nigredinẽ tendẽs ꝑꝑ humorẽ nigrũ imbibitũ cuti aut citrina: sed mihi vr̃ ꝙ intelligat̃ de sola citrina. Nã in reliq̃ nõ est color niger per viã coloris croci cũ sit rõne melie nõ facte ex colera rubea. Et fit qñ mlia est colla qꝛ redditur obscura ad nigrum declinans.

¶ **Et alius est q ex fusco prouenit ad nigredinẽ ⁊ significat coleram nigram.**

¶ Narrat scõm gradũ dicẽs ꝙ alius est color niger tendẽs in nigrũ ex fusco. Et per fuscũ intelligim⁹ rubeũ obscuruꝫ valde: vt puto: sꝫ ẜm aliquos intelligam⁹ colorẽ nigruꝫ remisse sine alteri⁹ ꝑmixtione vel soli⁹ alibi. ¶ Dynus g̊ ⁊ sequẽtes eũ dicũt ꝙ ista vrina fit per solã cõmixtionẽ melie nãlis: ⁊ qꝛ paulatiꝫ miscet̃: iõ paulatiꝫ fit p̊ remissa in colore nigro ⁊ dr̃ fusca: h̃ g̊ gradus ẜm hũc modum significat mliaꝫ: sꝫ nõ significat illã adustã nec ita vehemẽter friditatẽ sicut sequẽs ⁊ ꝑcedens: sꝫ hec imaginatio nõ sufficit. nã ꝯtingit mliam ꝑus fieri nigrã ꝑ adustionẽ: ⁊ postea paulatim incipere cõmiscere cuꝫ vrina: ita vt vrina fiat fusca postea nigra. Et ꝯstat ꝙ ista nõ significat meliaꝫ nãlẽ nõ adustã. ¶ P. sanguis põt aduri ⁊ in mliam ꝯuerti: ⁊ cuꝫ vrina misceri ita vt vrina fiat tãdẽ nigra: ⁊ si de ista nõ eẽt mẽtio facta Aui. valde fuisset diminut⁹: ⁊ silr̃ de flate. ¶ Et iõ dico ꝙ color fuscus est nomẽ cõe ad colorẽ tendẽtẽ ad nigrũ imediate ex albo ⁊ ex rubeo. Et pꝫ infra in ca. de significationib⁹ hypostasis: vbi narrat ⁊ vocat colorẽ vnũ rubeuꝫ fuscũ ꝑcipue cuꝫ est ex sanguis adustione. Dico scõo ꝙ qꝛ in hoc trãsitu põt eẽ cõmixtio cuiuscũqꝫ speciei melie: ⁊ potest esse ꝑ adustionẽ sanguis ⁊ ꝑ adustioneꝫ alioꝝ hũoꝝ ⁊ sine adustione. iõ dicit Aui. ꝙ significat melãcoliã nõ limitando se ad modũ melancolie quẽ significat.

¶ **Et alius niger q ꝓuenit ex viriditate ⁊ colori indico siñs ⁊ significat colerã nigram purã.**

¶ Modo narrat tertium gradũ dicẽs ꝙ aliquis est qui ex viridi tendit ad nigrũ. ⁊ iste significat meliam purã.

¶ Ubi no. ẜm modũ Aui. ꝙ colera zinaria per vlterioreꝫ adustionẽ dealbat̃ ⁊ nõ denigrat̃: similr̃ ⁊ colera prassina: ideo nõ fit trãsitus ex viridi istas significãte in nigrũ: sꝫ ex viridi simili indico aut ex yreos aut fistico: tales aũt colores significãt vehementẽ friditatẽ. ⁊ ideo iste color significat friditatẽ valde intensaꝫ ⁊ melãcoliã multũ frigidã.

¶ Nota scõo ꝙ hic per melãcoliã purã intelligimus melancoliã intẽsaꝫ in suis qualitatib⁹: ⁊ ex his pꝫ canonis verificatio. ¶ Et ex istis potes sufficientiã istoꝝ graduũ intelligere. Nã cũ vrina nigra sit talis per cõmixtionẽ melãcolici humoris: hoc erit aut per adustionẽ aut per cõgelationẽ aut sine cõgelatione ⁊ adustione genite. Si per cõgelationẽ est vrina tertij modi. Si per adustionẽ hoc erit aut colere ⁊ erit primus modus aut sanguinis aut melie ⁊ erit modus scõs. Aut sine adustione per solã cõmixtionem: ⁊ etiã secundus. Per adustionem etiã flegmatis aut nullus aut solum secundus modus.

¶ **Et ad sũmũ qdẽ vrina nigra significat aut vehemẽs incẽdiũ aut forte frig⁹ aut mortẽ aut coloris nãlis sup̃ationẽ aut crisim ⁊ expulsionem nãe q̃ ipsa colere nigre expellit suꝑfluitates.**

¶ Distinguit modos significationũ vrine nigre. ⁊ diuidit̃ in duas ꝑtes. In ꝑma enumerat gñales significationes vrine nigre oñdẽdo modũ distiguẽdi iter illas. scõo ponit q̃sdaꝫ cõtingẽtias spãles. ibi 2ª (Et est qdẽ.) Pria in duas. p̊ h̃ significata enumerat. 2° docet distiguere. ibi 2ª (Qd̃ ãt ex incẽdio.) ¶ Dicit p̊ assumẽdo significata vrine nigre in gñe:

ꝙ oīs vrīa nigra sigñat aut vehemēs icendiū aut forte frigus aut mortificationē caloris inati aut crisim ⁊ expulsionē: q̄ nā expellit sup̄fluitʼes colē nigre: ⁊ pʒ. q᷑ sigāt colʼaʒ nigrā expelli vel rubeā ĝssaʒ multā: h̄ aūt aut erit p̄ moduz crisis. ⁊ sic ē vltimꝰ modus: aut pp̄ abūdātiā hūoris nigri sup̄anti nām. Et h̄ aut est pp̄ adustionē aut pp̄ ꝯgelationē: qm̄ his duobꝰ modis abūdat melicus humor: aut pp̄ defectum caloris cōtinentis humores: ⁊ est tertius modus.

¶ Q̄ʒ aūt ex incendio est cognoscitur qm̄ illic est fortis ardor ⁊ añ ipsam fuit vrina citrina vel rubea. ⁊ hypostasis est diuulsa ⁊ inequalis ⁊ incōtinua ⁊ nō est vehemētis nigredis: imo trahit ad colorē croci ⁊ citrinitatē aut ad fuscitatē. ⁊ si ad citrinitatē trahit significat multam icteritiā.

¶ Nūc docet intʼ ista sigñata distinguē. ⁊ diditʼ in 4ᵒʳ sic̄ 4ᵒʳ sūt gñalia sigñata vrine nigre. ibi 2ᵃ (Uerūtñ q̄ᵒ est ex friditate) ibi 3ᵃ (Illᵒ aūt) ibi 4ᵃ (Illud qdē). ¶ De p̄ᵒ dic̄ ꝙ nigredinē eē vrine pp̄ vehemēs icēdiū cog̊scitʼ p̄ q᷑ est fortis ardor. Et pōt 2ʳ itelligi. Uno mō ꝙ sit ardor in emissiōe. 2ᵒ mō ꝙ est calor adurēs in corp̄e sic̄ febris causon aut est aliqd silʼe. Cog̊scitʼ 2ᵒ q᷑ añ ip̄aʒ fuit vrina citrina aut rubea: ⁊ h̄ q᷑ significat calidos humores p̄dominatos fuisse. 3ᵒ q᷑a hypostasis est diuulsa ⁊ incontinua: ⁊ inequalis pp̄ actōeʒ caloris vrentis ⁊ discōtinuantis. quarto q᷑ nō est vehemētis nigredis: q᷑ ē adhuc mixtio hūorū colicoꝝ ⁊ rubeoꝝ.

¶ Uerūtñ q̄ᵒ ex friditate fit cog̊scitʼ vt añ ipsam habeatʼ vrina q̄ ad viriditatē trahat aut liuiditatē: ⁊ est sedimē paucū iunctū: ac si eēt siccū ⁊ nigredo in ip̄a est purior. Et est ēt cū iter duas cōplexiōes dr̄ia notatʼ: qm̄ quādo cuʒ vrina nigra fortis odoris fuerit significabit calʼitatē: ⁊ cum fuerit cū ea odoris p̄uatio aut fortitudinis eius debilitas significabit frigiditatem. Cum. n. nā valde fuerit sep̄ata odor nō erit in vrina. Illud aūt q̄ᵒ ex casu caloris accidit inati cognoscitʼ p̄pterea ꝙ ipʒ seq̄tʼ fortitudīs casus ⁊ eiꝰ dissolō.

¶ Docet cog̊scē ꝙ sit ex frigore positiuo. ⁊ p̄ dicit cognosci q᷑ p̄cessit vrina viridis. itellige de fisticali aut yreali aut indica. Nec de aliis: q᷑ iste friditates sign̄t. 2ᵒ q᷑ sedimen est paucū cū de humore tali paꝝ cōitʼ expellatʼ ⁊ est ꝯiunctū: q᷑ frigus ꝯiungit: ⁊ est ac si eēt siccū p̄ exp̄ssionē humidi liq̄di subtilis: ⁊ nigredo est purior: q᷑ nō sūt ibi alii dn̄antes hūores colorātes vrinā. ⁊ qñʒ discernitʼ a significāte calorē p̄ odorē. Nā p̄uata odore est ex frigore ⁊ fortē ⁊ acutuʒ hn̄s odorē est ex calore. Illud autē ⁊c̄. Patet ista pars.

¶ Et illud qdē q̄ᵒ accit ẜm moduʒ purgatiōis crisis cognoscitʼ sicut q̄ᵒ accidit in fine q̄rtanaꝝ ⁊ cū splenis egritudīes resoluūtʼ ⁊ dolores dorsi ⁊ mr̄icis ⁊ febres melʼice ⁊ nocumēta que ex menstruoꝝ accn̄t retētiōe ⁊ retētio eiꝰ q̄ᵒ ex sanguine fluere solebat per anū ⁊ p̄cipue cum nā ⁊ ars in p̄uocādo iuuāt: ⁊ sicut accidit mulieribꝰ q̄rū mēstrua retinentʼ ⁊ nō retinet nā sanguis sup̄fluitatē p̄pea ꝙ añ ipsam p̄cessit vrina indigesta aquosa: ⁊ p̄pea ꝙ post ipsaʒ adueniet corpori alleuiatio ⁊ erit ipiꝰ q̄ʒtitas maxia copiosa.

¶ Nūc docet qñ sigñat crisiʒ. Et p̄ oñdit ꝯditōes ad h̄ req̄sitas. 2ᵒ docet q᷑d sigñat qñ caret istis ꝯdōnibꝰ ibi. (Q̄ʒ si ñ ita.) ¶ Dicit p̄ ꝙ vrīa nigra q̄ fit p̄ modū purgatiōis ⁊ crisis cog̊scitʼ q᷑ accit in fine q̄rtanaꝝ ⁊ duritiei splenis ⁊ doloris dorsi ⁊ mr̄icis ⁊ febriū mlʼicarū ⁊ post alia nocumenta q̄ sūt ex retētiōe mēstruoꝝ: ⁊ post retētionē sanguis cōsueti fluē p̄ anū ⁊ h̄ p̄cipue hʒ veꝝ cū ars ⁊ nā in p̄uocādo vrinā se iuuāt. Et sic̄ accit mulieribꝰ q̄rū mēstrua retinētʼ: ⁊ nā nō retinet sup̄fluitates sanguis ita ꝙ itelligantʼ ista simul. s. ꝙ mulieribꝰ retineāt mēstrua: ⁊ tñ nā nō retineat sup̄fluitates sanguis. i. ꝙ nō sit tñ sup̄fluꝰ sanguis i eis q̄ᵒ cognoscitʼ: q᷑ añ istā fuit vrīa alba aq̊sa idigesta: ⁊ post ip̄aʒ vrinā nigrā seʼleuitas ifirmi ⁊ erit q̄ʒtitas mlʼta ⁊ copiosa.

¶ Ubi nota egritudines nominatas esse a melācolico humore qui cum cretice expellitur facit vrinam nigram.

¶ Nota scd̄o ꝙ oportet in crisi quantitatem esse multam ⁊ lenitatem infirmi sequi si debet esse crisis bona.

Sed dubiū est de textu illo. Et nō retinet nā sanguis ⁊c̄. Dic iuxta expōnē quā statim dedi itelligo duo ꝯiūgi añ vrinā nigrā: vnū est ꝙ mēstrua retineantʼ. 2ᵐ ꝙ tūc nō sit in corp̄e sanguis sup̄fluitas: tunc eni abūdat humor melicus p̄te bona sanguinis ꝯuersa in mēbroꝝ sb̄aʒ. Retinentʼ ĝ mēstrua ⁊ tñ non retinet nā sanguinis sup̄fluitates: q᷑ nō remanet tm̄ in corp̄e sanguis sup̄fluꝰ. Et h̄ mō intelligēdo tollitʼ 2ᵐ dubiū q̄ᵒ eēt q̄re añ nigrā vrinā dʒ app̄ere aq̊sa cruda. Nā si dʒ crisis bona expectari dʒ vrina significare digōnē ⁊ non eē aq̊sa. ¶ Dr̄. n. ꝙ signū ꝙ in muliere mēstrua retineantʼ nō retinendo tñ sanguis sup̄fluitates ad sensum dcm̄ est ꝙ ꝓ tunc vrina est aq̊sa cruda sed parū añ crisim nō est aq̊sa: cū iaʒ mā dēat esse digesta. ¶ Si q᷑s aūt vult aliā glosam venetʼ eā q᷑ q̄dā dicunt textū illū corruptū ⁊ dēre esse istū terminū cū in loco vbi est negatio: sed ego oēs textus h̄ mō vidi vt iacet: ⁊ iō sic exposui. Et si argr̄ ꝯ p̄dcā q᷑ ẜm Galʼ. p̄ de crisi oīs vrina nigra est mortalʼis. Cū dixit: oīs vrina p̄ueniēs ad nigredinē est in fine malitie adeo vt neminē videri liberari qui vrinā minxerit nigrā. ¶ Dic dr̄ ꝙ Galʼ. itelligit de his qui mingūt vrinā nigrā añ signa digōnis: q aūt post signa digestiōis egritudinū mlʼicarū mingunt vrinā nigram: qñq᷑ cretice ⁊ laudabiliter hoc faciunt: quod vult hic Auicen.

A Dubiuʒ

Et hyp. 2ᵒ. p̄no. 33. idem asserit sʒ ꝙ vrina nigra ñ semp̄ sit mortalis vide ab Auic. 2. q̄rti tra. p̄. ca. 85. in p̄n.

¶ Q̄ʒ si non ita vrina fuerit nigra signū erit malum ⁊ precipue in acutis egritudinibus ⁊ q̄ʒto plus si eius q̄ʒtitas fuerit pauca: qm̄ ex sua paucitate est sciendum ꝙ humorem iam destruxit adustio: ⁊ q̄ʒto magis fuerit grossa erit deteriꝰ ⁊ q̄ʒto magis fuerit tenuis erit mioris malitie.

¶ Docet q᷑d sʼe his nō ẜuatī. Et dicit ꝙ si nō fuerit cū his cōditiōibꝰ significātibꝰ crisim oīs vrina nigra erit vehementʼ mala ⁊ p̄cipue i egritudibꝰ acutī ⁊ multo plus si vrīa fuerit nigra ⁊ pauca: q᷑ ex paucitate scitʼ ꝙ hūorē ide destruxit adustio. ⁊ q̄ʒto magis fuerit grossa erit deterior: ⁊ q̄ʒto magis tenuis erit mioris malitie: ⁊ tu ex h̄ loco potes glosare Gal. loco sup̄ allʼato. ¶ No. tñ ꝙ humor grossior est magī rebellis: ⁊ iō grossior illū significās est deterior ⁊ subtilis minus mala: pauca autē ei in acuta est mala: quia virtꝰ est debilitata a calore adurēte ⁊ hūores paucificati.

B

¶ Et est q̄dē cū accit vt vrīa nigra aut rubea obscura mingatʼ pp̄ vini potationē: q̄ᵒ huiꝰ hʒ colorē cuʒ nullo mō nā aliq̄d in eo op̄ata fuerit et exierit ẜm suā dispōnē: sed in hoc nō est timor.

¶ Ponit ꝯtingētias sp̄āles. Et diuiditʼ in sex sic̄ sunt sex. ibi 2ᵃ. (Et est cū bone.) ibi 3ᵃ. (Multotiens. n.) ibi 4ᵃ. (Et qñ affuerint.) ibi 5ᵃ (Et est ēt.) ibi 6ᵃ. (Urina nigra.) ¶ Dic̄ ꝙ qñq᷑ ꝯtingit ꝙ vrīa mingitʼ aut rubea obscura pp̄ potationē vini in q̄ est talis color cū nā nō fuit aliq̊ mō in ip̄m op̄ata: sʒ in isto nō est timor. Et dic̄ Dynꝰ ꝙ accit in diabetica passiōe de q̄ Galʼ. p̄ de crisi: ⁊ 6ᵒ de interioribꝰ vult ꝙ est sic̄

lieteria stōi ita diabetḝ renib⁹ q expellūt potū in eadē forā in q̄ sumit. Sȝ ego puto h̄ nō eē ad mētē Aui. nā in ista est maxim⁹ timor vt vult Gal. locis allatḝ. Jō puto ꝙ alij meli⁹ dicūt ꝙ h̄ accit pp plimā potatōez: vñ vt⁹ nō vacat nisi expulsiōi: aut q: in quibusdā re⁹ vini habēt renes ꝓprietatez trahēdi ꝛ ipsi cum nimium hn̄t pellunt ꝓpter grauitatē.

C Et est cum bone crisis significatio existit ꝛ in acutis egritudinib⁹ sicut si eger eam tenuē minxerit ꝛ fuerit in ea suspensio in partib⁹ diuersis.

C Dicit hic ꝙ quandoqꝫ est signum future crisis bone etiā in acutis egritudinibus: ꝛ hoc cum fuerit tenuis ꝛ humorum suspensio. i. nubes in partibus diuersis.

C Multotiēs enī signat sonitum capitis ꝛ vigilias ꝛ surditatē ꝛ desipientiā ꝛ p̄cipue si paulatim eā minxerit ꝛ in lōgo tpe fuerit suspēsa fuerit: ꝛ eius odor acut⁹ ꝛ fuerit cū febrib⁹: qm̄ tūc vehementē significabit capitis sonitū ꝛ desipiētiaȝ.

C Dat aliā cōtingētiā ex qua cum seqnte vificabit̄ p̄cedēs. C Dicit ḡ ꝙ vrina nigra cū ꝯditiōib⁹ supradictis signabit capitis sonitū ꝛ vigilias ꝛ desipiētiā ꝛ surditatē ꝛ p̄cipue si eger eā mixerit paulati ꝛ suspēsio in vrina appeat longo tpe. i. in longo tpe suspendat̄ hypostasis apparēs ꝛ nō cito q: parum est ꝙ hoc mō sequestrat̄ ꝛ non multū graue: ꝛ fuerit eius odor acutus ꝛ fuerit cum febribus: qm̄ tunc vehementer significat capitis sonituȝ ꝛ desipientiā. Et tu vides ꝙ h̄ est q: significat ꝙ materia in qua est fortis adustio habuit raptum ad caput qui raptus hec facit accn̄tia.

C Sed quando affuerit ibi insomnietas ꝛ surditas ꝛ desipientia ꝛ sonitus capitis significabit sanguinis fluxum ex naribus.

C Ponit 3ᵃᵐ ꝯtigētiā dicēs ꝙ qn̄ cū p̄dcis signis fuerit ista vrina signat fluxū sanguis nariū: ꝛ iō signat crisim vt dicebat̄ in ꝯtigētia 2ᵃ. s. posita. C Ubi nō raro vificari p̄maȝ de istis tribus. Nā cū vrina est magna subtilis cum nube pendēte in diuersis locis signat̄ humoris nō nisi pauca digestio ꝛ eius vehemēs malitia: ꝛ iō vt plurimū nō sequit̄ crisis bona. Et h̄ vult Jsaac ꝙ hmōi vrina cā istis ꝯditionib⁹ p̄ditionē signat. Nā etiā si fit cum raptu māei ad caput: tn̄ pluries crisis est apatis pp māei rebellionē ꝛ aliqn̄ est crisis mortalis: q: nā euāt bonum ꝛ malū simul vñ deficit virtus. C Sed Auic. vult hic ꝙ raro ꝯtingit opposiū ꝛ ꝯtingit ꝙ sequit̄ crisis bona tantū mā exigente valde adusta ꝛ subtili: qn̄qꝫ enim cōtingit ꝙ nā ipsum superat ꝛ p̄tē magȷ digestā ꝛ ampliorē deriuat v̄sus caput ad venas p q̄s postea exit sanguis: vñ in vrīa expellēdū nō est mltū ꝛ nō est bn̄ digestū: ꝛ iō vrīa fit mō dcō: qō aūt digestū pellit̄ sursuȝ: ēt in isto casu qn̄ȝ est signū crisis bone: sȝ est valde ambiguū signū ꝛ cū maiori dubitatiōe de opposito. vñ medic⁹ hāc vrinā vidēs dicet ꝙ magȷ visib̄le est ꝙ se̾ p̄ditio. Et h̄ vult Jsaac: sȝ addit tn̄ p h̄ qō in vrīa appet signat̄ ꝙ posset esse rapt⁹ māe digeste ad caput q̄ p fluxū sanguis euacuabit̄: ꝛ fit crisis bona: ꝛ h̄ sufficit Aui. Et tu h̄ no.

C Et ē ēt cū existit cā lapidis i rene. Ruffus inqt vrīa nigra bona est i egritudib⁹ renū ꝛ egritudib⁹ lapidis q̄ ex hūorib⁹ ꝓueniūt ḡssis: ꝛ ē signatio mortalis in egritudib⁹ acutis. dixit ēt ꝙ vrina nigra est mala in egritudib⁹ renū ꝛ vesice cū vehemēs ardor ibi adest. ꝯsidera ḡ alia signa.

C Ponit qntā ꝯtingētiam. Et hāc no. q: multotiēs euenit. C Dic̄ ḡ ꝙ vrīa nigra est multotiēs cā lapidis in rene. Jō dixit Ruffus medic⁹ sublimis ꝙ vrīa nigra i egritu^b renū ꝛ p̄cipue lapidis eoꝝ q̄ ꝓueniūt ab hūorib⁹ ḡssis est bōa: sed in acutis egritudinib⁹ renū cuȝ ibi vehemēs est ardor est mala: ꝛ iō ad iudicādū per eā: cōsidera p̄ alia signa.

C No. ḡ p̄ ꝙ i his q sūt ꝯsueti pati lapidē i renib⁹ vł parati ad i⁹ vrina appet nigra añ renū dolorem. Et est signū ꝙ māe grosse melice deriuant̄ ad vias renū ꝛ egrediunt̄ cū vrina: ꝛ ista vtplm̄ signat lapidē futuꝝ. Nā h̄ mā oppilat renū colatoriū: deiñ plm̄ de ea ibi remanet ꝛ adurit̄ in tpe ꝛ ꝯuertit̄ in lapidē. Et iō plm̄ qn̄ vrina icipit clarefieri sequnti die patiunt̄ dolorē renū: ꝛ h̄ nisi p lenificationē vētris ꝛ apitiua fiat sufficiēs mūdifica⁹. Et iō. 18. t̄tij. ca. d̄ signis lapidis renū dr̄ ꝙ qn̄ sani ꝛ p̄pe senes mingūt nigrū absqꝫ dolore aut cū dolore idicat ꝙ lapis cōplet̄ in vesica. Et in p̄n⁹ capli dixit. Cū vrina in p̄ncipijs ē ḡssa deide icipit ꝯūti ad tenuitatē ꝛ attenuat̄ pp retētōez turbidi: tūc estia ei⁹ s. lapidis ḡnatiōez. C Sȝ tūc dicēs: ḡ vrina ista nigra ē mala cū significet lapidis ḡnonē cui⁹ oppoᵐ stati habet̄ aucte Ruffi. C Dic dr̄ ꝙ in hac egriⁿᵉ min⁹ mala est ḡssa ꝛ nigra q̄ȝ clara q: signat meatuū ꝛ v̄tutḝ pōaȝ. Et h̄ dic̄ Aui. loco allato cū dic̄. Jn p̄n⁹ rei grossa. s. vrina est magȷ signatio sanitatḝ v̄tutḝ ꝛ dilatatōis meatuū: vñ lȝ absolute sit mala significās egriⁿᵉ tn̄ cū alijs signis h⁹ egriⁿⁱˢ signabat bonuȝ significās v̄tutḝ vigorē ꝛ vias latas. C Sed dicēs 2⁹ quō ḡ est vrina nigra in egritudib⁹ renū mala cū ardore. C Dic dr̄ ꝙ si est cū ardore erit aut ex vlcē a q̄ sanies nigra exit: ꝛ ideo est malū: aut pp acuitatē materiei cōmixte excoriātis: ista etiā est mala non significans bonū aliqō vt p̄cedens.

C Urina nigra in senibus nō est bona pp illud qō scis: neqꝫ venit in eis nisi ex corruptōe mala.

C Hec est 6ᵃ ꝯtingētia: ꝛ diuidit̄ in duas. p̄ illā ponit cum vna silitudine. 2⁹ sūmat signationē boni vel mali ex vrīa nigra. ibi (Ad sūmū). Prīa in duas. nā p̄ fac̄ qō dcm̄ est. 2⁹ ponit regulā. ibi 2ᵃ (Urina nigra). C Dicit primo ꝙ vrina nigra in senibus non est bona ꝓpter illud quod tu scis ꝛ nō venit nisi ex corruptione mala. Et similiter in mulieribus.

C Utrum vrina nigra in senibus bona sit. Q. 6.

Sed diceres ꝙ: q: magis est bona in senib⁹ q̄ȝ in alijs. Nā ex Aui. loco sup allato. p̄prie in senib⁹ signat̄ lapideȝ ꝛ egritudinem in q̄ est bona. C 2⁹ senes multiplicāt hūores melicos q sūt nigri: ꝛ iō magis in eis dȝ eē bona. C Preterea vrīa est bona in retētione mēstruoꝝ. ꝛ h̄ est maxīe in mulierib⁹. C Preterea vrīa cū egriⁿᵉ renū accit vbi est maior meatuū largitas: ꝛ in illis est signū bonū: modo mulieres sūt h⁹. C Propter ista puto Aui. loq hic de vrina nigra que nō appet cū egritudinib⁹ noīatis. videt̄. n. de alijs debere loqui ex quo tā p̄prie de istis dixerat. Et iō maxime videt̄ loqui de illa que est pp adustionē: q: senes sunt frigidi ꝛ mulieres. ꝛ iō vehemēs adustio est mala valde in eis. Et h̄ voluit cum dixit ꝓpter illud qō scis. Et pp hoc hanc partem introduxi ego tanq̄ȝ contingentiā nō tanq̄ȝ regulā quod vult: q: contingit ꝙ in mulieribus ꝛ senibus est mala magis q̄ȝ in masculis ꝛ iuuenibus. ꝛ h̄ qn̄ est ex adustione: quod est raro.

C Et similiter in mulieribus vrina nigra post laborem significat spasmum.

C Modo ponit regulam dicens ꝙ vrina nigra post laborem significat spasmum. Et causa est similis illi que fuit dicta de viridi supra hoc capitulo ꝛc̄.

C Ad summum vero vrina nigra in p̄ncipio febriū est pernitiosa: ꝛ similr̄ in earū fine qn̄ non cū ea fuerit alleuiatio neqꝫ significauerit crisiȝ.

C Facit qō dictum est: ꝙ vrina nigra in p̄ncipijs febriuȝ est pnitiosa: ꝛ silr̄ i eaꝝ fine nisi cū ea fuerit alleuiatio ꝛ signa significātia crisim. Et h̄ itelligas nisi ibi fuerit egritudo renū. Ego hāc sepe vidi in p̄ncipio febrium in his q assueti erāt lapidi renū ꝛ nō inueni malū nisi lapidē significantē.

¶ Urina aũt alba ᵬm duas intẽtiones est scienda. Una earũ est cũ ipsa est tenuis trãslucẽs: qm̃ vulgus qđ trãslucens est albũ vocat sicut est vitrũ qđ est clarũ ⁊ cristallũ clarã vocat albã. Et altera est q̃ ꝓ certo est alba: cuiꝰ color est disgregatiuꝰ visus sicut lac ⁊ pergamenũ: ⁊ ista qdẽ nõ translucet vt visus in ipsa penetret. translucentia. n. ꝓ certo nõ est nisi omniũ colorꝝ ꝑuatio.

Quid translucentia.

¶ Nõ ponit sigñatiões vrine albe: ⁊ diuidit in duas ptes. Pͥo ponit sigñatiões gñales. 2º magꝭ spãles. ibi 2ª (Et cũ in oibꝰ). Pͥa in duas: qꝛ p̃ ponit modos acceptiõis vrine albe. 2º eius gñales sigñatiões. ibi 2ª (Albũ ĝ 2ᵐ). ¶ Dicit p̃º ꝙ vrina dr̃ alba equoce ᵬm duas intẽtiões. q̃rũ vna est q̃ dr̃ alba: qꝛ ipsa est tenuis trãslucẽs qm̃ vulgus illud qđ est trãslucẽs vt vitrũ clarũ ⁊ vt cristallꝰ vocat albũ. Alio mõ dr̃ alba: qꝛ alba ꝟe: ⁊ hñs colorẽ disgregatiuũ visus sicut lac ⁊ pgamenũ q̃ sũt alba: ꝫ nõ trãslucẽtia: qꝛ visus nõ penetrat i ea. ¶ Sꝫ trãslucẽtia ñ ẽ nisi ꝑuatio oiũ colorũ supple cũ aptiᵗᵉ ad eoꝝ spẽs recipiẽdas. Nã puto aliqđ eẽ opacũ qđ colorẽ nõ hꝫ nꝰminꝰ visũ imutaret q̃ʒ tenebre.

¶ Albũ igit ᵬm intentionẽ translucentis significat friditatẽ oĩno ⁊ est auferens digõnis fiduciã: ⁊ si cũ grossitudine fuerit sigñabit flegma.

¶ Hic exeqt: ⁊ diuidit in duas. p̃ ponit de sigñatioibꝰ albe trãslucẽtꝭ. 2º albe ꝟe. 2ª ibi (Sꝫ alba ꝓ certo). ¶ De prima dicit ꝙ vrina alba p̃ mõ significat friditatẽ oĩno: ⁊ aufert fiduciã digestionis ⁊ si fuerit cũ grossitie sigñabit flegma.

A ¶ No. p̃ ꝙ vrina tingit ex pmixtione humoris colorati q̃ est sanguis vel colꝰa aut melña: ꝫ cũ eq̃li pmixtõe maior caloris actio maiorẽ facit aliq̃n tincturã. pmixtio aũt fit a calore: ⁊ iõ alba ᵬm itẽtionẽ trãslucẽtꝭ nullũ hꝫ mixtũ hũorẽ. ⁊ p ꝯñs sigñat friditatẽ: qꝛ defectꝰ calorꝭ pmiscẽtꝭ: ⁊ defectꝰ hũoris nãlr tingẽtꝭ. s. colꝰe que est calꝰa: ex quo pꝫ q̃uõ aufert fiduciã digestionis. i. significat ꝙ nulla est in humore digestio ⁊ cruditatẽ intẽsam. Pꝫ 2º ꝙ cũ fuerit grossa qꝛ h̃ nõ põt esse nisi ex pmixtione humorꝭ: nullus aũt aliꝰ humor caret colore: restat ꝙ sigñat flegma mltũ eẽ cõmixtũ.

¶ Utrũ vrina alba q̃ñ sigñat frenesim: q̃ est apa calidũ: et quãdoq̧ excoriationẽ intestinoꝝ a colꝰa. Q̃ó. 7.

1ᵘ dubᵐ Sed tunc est p̃ª dubitatio: qꝛ vrina alba q̃ñq̧ significat frenesim q̃ est apa calꝰm. Et q̃ñq̧ excoriatiões itestinoꝝ a colꝰa: vt pꝫ tertij. ⁊ q̃rta pticula affo rismoꝝ. Quibuscũq̧ vrine lipide ⁊c. ⁊ decimasexta ṫtij. c. de signis fluxꝰ vẽtris: in pn. ĝ q̃ñq̧ significat caliditatem.

¶ Utrũ vrina alba semp significet frigiditatẽ: ⁊ ablationeʒ digõnis: ⁊ vtrũ possit eẽ ĝssa: pº accipiẽdo ipaʒ. Q̃. 8.

2ᵘ dubᵐ Scda dubitatio. qꝛ vrina alba si sigñat ablationẽ fiducie digõnis sigñaret mortẽ semp: vt pꝫ ex dcis: p̃ de crisi ⁊ p̃ affoꝝ. 12. cõmẽ. ¶ 3ᵐ duᵐ: qꝛ ex dcis h̃ vr̃ ꝙ aliq̃ sit vrina alba: pº q̃ sit ĝssa hꝰ aũt ꝯ̃rũ dr̃ stati. s. cũ dr̃ ꝙ ẽ tenuis. ꝟ Ad p̃ᵐ negat ꝯ̃ᵃ: nã non iõ dr̃ vlr sigñare fridiᵗᵉᵐ: qꝛ sp eo appente sit cõplo frida: ꝫ qꝛ ex iˢ absolute plm ꝟe arguimꝰ fridiᵗᵉᵐ. ꝙ. n. cũ alijs signis pt calitatẽ sigñare hr̃ ifra. ⁊ ꝙ aliq̃n tã ista q̃ʒ q̃dã alie sigñatiões fallũt. ꝟ Alij ãt dñt itelligi regulã vbi nõ significet raptũ mãei ad aliũ locũ. ¶ Ad 2ᵐ dr̃ ꝙ aliud est auferre fiduciã p̃ñtꝭ digõnis: aliõ future: alba ĝ aufert fiduciã p̃ñtꝭ digõis: ꝫ ñ future: ⁊ iõ nõ ẽ necio signũ mortꝭ.

3ᵘ dubᵐ ¶ Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ illa q̃ est ĝssa est alba. 2ᵐ p̃ᵐ itẽtioeʒ q̃dãmõ nõ absolute: ꝑus aũt descripsit istã absolute albã. Nã flaticus humor ⁊ si sit trãslucẽs nõ tñ est pure absq̧ colore.

¶ Sꝫ alba ꝓ certo nõ erit nisi cũ grossitudine. ⁊ eiꝰ qdẽ alia est cuiꝰ albedo est mucilaginosa ⁊ significat multitudineʒ flãtis ⁊ humõris crudi. Et alia ẽ cuiꝰ albedo ẽ vnctuosa ⁊ sigñat adipis liq̃factõeʒ. Et alia ẽ cꝰ albedo est silis albule ⁊ significat flãtis liq̃factiõeʒ q̃ accidit aut accidet. Et alia est cuiꝰ albedo ẽ silis albedini q̃ ẽ i fũgo cũ tenuitate ⁊ sanie: ⁊ significat exituras vlcerosas in instrĩs vrine: ⁊ si absq̧ sanie fuerit erit pp supationẽ mãe multe crude nõ mature. Et ẽ cũ est cũ lapide vesice. Et ẽ alia q̃ spmati silat cuʒ flãticorũ apatũ adest crisis ⁊ laxitas interiorum ⁊ egritudinũ que ex flãte accidũt vitreo. Cũ ꝟo vrina spermati silis existit ⁊ nõ est ᵬm modum crisis: est pp apata flãtica. imo cũ in pmis puenerit ꝓnosticabit appoplesiam aut paralysim.

¶ Ponit signa albe 2ᵒᵒ: ⁊ põt diuidi in sex ptes. Nã p̃ ponit vnã gñalẽ ꝯdõnẽ albe ꝓ certo. deiñ in. 5. ptibꝰ ponit. 5. eiꝰ maneries cũ suis sigñatꝭ: ⁊ diuio pꝫ. ¶ Dic ĝ p̃: hec alba sp est ĝssa ⁊ itellat reᵘ trãslucẽtis pure. Nã in 1ª nõ est mixtio hũoris. ꝫ bñ in ista. Nõ aũt itelr̃ grossa reᵘ mediocris: qa ifra illa cuiꝰ est albedo silis albedini fungi dr̃ subtilis. Dic̃ 2º ꝙ h̃ 2ᵒᵒ vna spẽs est mucilaginosa. i. ad modũ mucilaginis: ⁊ ista sigñat mltitudinẽ flãtis ⁊ hũoris crudi. Dic̃ 3º ꝙ aliq̃ est cuiꝰ albedo est vnctuosa: qđ sigñat ex suo adipino nitore: ⁊ ista sigñat adipis liq̃factõeʒ. s. noui. Dic̃ 4º ꝙ aliq̃ est q̃ ẽ silis macule albe appenti in nigro oculi. Et ista sigt̃ flã qđ liq̃fit aut liq̃fiet. Dic̃ 5º ꝙ aliq̃ est alba silis albo fũngo. s. puluerulente albedini cũ pauca liuiᵗᵉ: ⁊ ista sigñat saniẽ ⁊ vlcera. ⁊ q̃ñ est ex lapide in vesica. Et q̃ñ ex resolone mãei crude nõ mature sepantꝭ absq̧ sanie. Dic̃ 6º ꝙ aliq̃ est silis albedini spmatꝭ: ⁊ ista est ex crisi apatũ flaticoꝝ: ⁊ q̃ñ mẽbra iteriora sl̃ relaxata. Et q̃ñ adest crisis egriᵗᵘᵐ pẽdẽtiũ a flãte vitreo. Et iõ q̃ñ ista vrĩa appet nõ ꝑ modũ crĩsis tũc est pp apata flatica. ⁊ cũ appꝫ ꝓnosticat palysiʒ aut

B ¶ Circa istas ptes no. ꝙ 2ᵉ ptis cã ẽ: qꝛ nllꝰs (appoplexiã. ẽ hũori corpe albꝰ mucilagiosus nisi flã: ⁊ iõ mucilagino/

C ¶ Cĩca 3ᵐ dcm̃ no. p̃ ꝙ adeps ⁊ (sa ẽ ꝓ flãtis mixtionẽ. piguedo q̃ñ nõ est forꝭ actio caloris nõ pmanet pmixta cũ tota sba vrine: ꝫ supnatat. forti aũt exñte actõe miscet vt i multꝭ brodijs appꝫ q̃ ꝑ totũ sl̃ vnctuosa: maxꝭ si cõmisceat res viscosa cui adherẽs vnctuosũ ꝓhibeat ab ascẽsu ⁊ facit adeps nouꝰ colorẽ albũ nõ ãtiquꝰ qꝛ ad citrinũ trabit:

D ¶ Circa 4ᵐ dcm̃ attẽde ꝙ al/ (vt no. Sa. 2º ꝓnosticoꝝ. bula est macula in oclo appens ex cicatrice vlcerꝭ cornee. Ista aũt sigñat flãtis liq̃factioeʒ q̃ iã accit: qꝛ ex illiꝰ pmixtiõe forti fcã a calo: h̃ color appꝫ: alr non eẽt tãta pmixtio ꝙ color h̃ mõ appꝫ. Et nõ attendas ad q̃sdã q dñt h̃ sumi albulã ꝓ vno fluuio cuiꝰ aq̃ paꝝ ẽ turbulẽta: ⁊ allegãt hugutionẽ. Nã aũt Aui. se exponit ꝙ itelr̃ macla ocli: qꝛ talis fluiꝰ nõ fuit Aui. notꝰ. Et turbulẽtia potiꝰ sigñaret mul

Quid albula.

E ¶ Circa 5ᵐ attẽde ꝙ al/ (ti flãtꝭ cõmixtoeʒ q̃ʒ liq̃factoeʒ. bedo silis albedini fungi vt dixi añ ẽ puluerulẽta cũ liuiditate: ⁊ talis est i sanie ⁊ i puluẽ ⁊ i lapide vesice dissoluto: ⁊ in flãte crudo q̃ñ ad puas diuidit ptes: ⁊ iõ ista vrĩa aliqđ istoꝝ triũ sigt. discernit ãt pus fetor: ⁊ pluis lapidis ex sua discõtinuiᵗᵉ sbtiliũ ptiũ: ⁊ flã crudũ vtriusq̧ istaꝝ ꝑuatiõe. ꝟ Cã ꝟo vltimi dci est. qꝛ tãta ĝssities nõ est nisi pp plimã emissiõᵉᵐ: ⁊ iõ aut ẽ cretice aut pp plimã abũdãtiã: ⁊ cũ plimũ abũdat diuiltr i cerebro ẽ: qꝛ ẽ frĩm ⁊ fac̃ morbos dcõs.

¶ Et in omnibus horis febris alba superuenerit vrina cito in quartanam conuertetur.

¶ Nõ põit pticulares sigñones. Et diuidit in tres. p̃ q̃sdã ponit. 2º remouet dubia circa dicta. 3º redit ad alꝭ pticulares

signatões ponẽdas. ibi 2ª (Scito aũt) ibi 3ª (Urina q̃3 multotiẽs:) ¶ In p̃'pte ponit sex pticulares significatiões. Et p̃°dicit q cũ vrina appz alba in oibus horis febris putride significat q febris cito in quartanam conuertetur.

¶ Utrũ vrina possit appere alba oib⁹ tpib⁹ egri^{ntis}. Q.ó. 9

Dubiũ **Sed circa** h̃ dubitaẽ: nõ vĩ q vrina dz appere alba oibus horis ⁊c. qz tũc in oi tpe ei⁹ eẽt p̃uatio digõnis ⁊ opp^{m} ⁊ sic sp eẽt ei⁹ vl'r p̃n^{m}. ⁋ 2° vria alba sig̃at dñiũ flatis vt p̃dicit. sz ex dñio flatis poti⁹ fiet flatica q̃z q̃rtana g̃ nõ est ver̃ qd dr. ⁋ Preterea illa febris in q̃ vrina appet alba in oib⁹ horis aut est q̃rtana aut nõ. Si est q̃rtana nõ ɔuertet in q̃rtanã: si nõ est q̃rtana: g̃ humoris a q̃ ipsa pẽdet ex vrine albedine sig̃at cruditas vltimata ⁊ nõ plus: ex h̃ aũt non sig̃at putredo melẽ. g̃ nec q̃rtana.

Rñsio. ¶ Pro isto notã^{m} q vrinã appere in oib⁹ horis albã Aui. itelligi q appareat multo tẽpore hoc mõ i cronica febre. ¶ No. 2° q multotiẽs ɔtigit p̃n^{lem} motũ ad putredinẽ fundari in flate multo melico hũore pmixto ad quã putredinẽ se⁹ p̃ q̃tidiana: sz pp melẽ pmixtionẽ multũ difficult digerit ⁊ pportiõabil'r ɔtingit in col'a. ¶ No. 3° q raro ɔtigit aliũ humorẽ a melẽa vel pmixto cũ multa melẽa tñ resistere digõni q p multũ tps vrina appeat alba. Nã fl'a et sanguis pp humiditatẽ citius patiunt ⁊ nõ nisi p multam putrefactionẽ tãtũ digõni resistit nec col'a cũ sit valde subtile. Si aũt merito talis putredis resisterẽt nõ pp h̃ apperet lõgo tpe vrina alba: restat g̃ q vtpl'm lõgo tpe in febre appere vrinã albã sig̃at q mult⁹ melẽc⁹ humor ẽ pmixt⁹ humori facienti febres q̃ resoluto pri⁹ pter sui subtilitatẽ fiet q̃rtana. Ex quib⁹ notatis patet argumentorũ solutio.

¶ Et plũbia qdẽ sine hypostasi est valde mala.

¶ Hic ponit scdam dicẽs q vrina coloris plũbei sine hypostasi est valde mala. Rõ: qz plũbina est alba ad liuiditatẽ trahẽs q̃ sig̃at vt sup̃. Dr aũt initiũ vehemẽtis icẽdij aut caloris inati supationem: ⁊ qz est sine hypostasi significat multam materiei resistentiam: ⁊ hec sunt mala mortalia.

¶ Et lactea ẽt in acutis egritudib⁹ est pniciosa.

¶ Ponit tertiã dicens q vrina lactea qz similis lacti in acutis est pernitiosa. ¶ Et hoc declarabitur in sexta statim. Nam aut pronosticatur mortem aut ptisim.

¶ Albedo p̃terea vrine in febrib⁹ acutis quocũq modo fuerit post tincturã que p̃cessit significat q colera rubea ad aliqd mẽbrũ declinauit qd apat aut ad fluxũ ventris ⁊ magis significat q declinauit ad caput. ⁊ sil'r cũ vria rubea est in febrib⁹: deinde subito fit alba sig̃at desipientiã.

¶ Ponit q̃rtã dicẽs q q̃ñcũq fuerit vrina alba postq̃z fuit tincta in febrib⁹ acutis sig̃at q mã declinat ad aliqd mẽbrũ qd apabit aut qd declinat ad fluxũ vẽtris. Sz qd magis sig̃at est q tẽdit ad caput. Et sil'r si vria appet rubea ⁊ post subito dealbat sig̃at desipiẽtiã. Cã pz p̃sertim: qa colera leuis existens maxime est apta petere superiora vt in cõmẽto illius affori smi. Quibuscunq vrine lipide ⁊c.

Est afforis. 72. 4ª particule.

¶ Et cum vrina in sanitate perseuerauerit in colore albo significat priuationem digestionis.

¶ Ponit q̃ntã. dicens q vrina cum in sanitate multũ pseuerat alba sig̃at priuationẽ digõnis. ⁋ Et no. q põt esse ex indigestione stõi: vñ epar non multam coleram g̃nat sed flegma. Et põt esse ex indigestione epatis. ⁊ h̃ est plus.

¶ Et albule similis q̃ lacti similat acetoso in febribus acutis mortem significabit ⁊ ptisim.

¶ Ponit 6^{am} dicẽs q vrina silis albule. s. macule albe oculi in acutis febribus pnosticat mortẽ aut ptisim. Rõ est: qa si acuta est febris ⁊ vrina appet silis albule: tunc est ex liq̃factiõe flatis aut pig̃uedis si mõ tm̃ abũdat fl'a in acuta febre: tũc est sig̃nũ q vt⁹ nõ poterit hũores supare ĩfra terminũ acute febris. Si aũt fit ex liq̃factõe pinguedinis sig̃at q eger cõsumit ⁊ fiet ptisic⁹ ⁊ marasmat⁹. Nã ptisis h̃ sumit p corpis ɔsumptiõe a calido: non p vlcere pulmonis.

¶ Scito autez q possibile est vt vrina sit alba et complexio calida ⁊ colerica: aut vrina rubea et complexio frigida flegmatica.

¶ Mõ remouet dubia. Et diuidit in duas ptes: p̃ remouet dubia. 2° assignat dcõrũ cãs. ibi 2ª (Colera enim rubea.) ¶ Circa p̃^{m} no. q sup̃ absolute dcm̃ est q tinctura citrina sup citrinũ sp̃al'r sumẽdo citrinum sig̃at calitatẽ. ⁊ sil'r de rubea. Dubiũ est g̃ vtrũ nec̃io appentib⁹ his vrinis fit cõplexio cal'a. Sil'r dcm̃ est de alba trãslucẽte q sig̃at friditatẽ oino. dubiũ est g̃ vtrũ possit appere sine cõpl'o frida. Et pro vtroq rñdet q nõ obstãtibus dictis tñ põt esse q vrina sit alba ⁊ cõplexio cal'a ⁊ colerica: ⁊ pol'e est q vria sit rubea ⁊ cõpl'o frida ⁊ flatica. ⁋ Et tu nota ex illo q nõ sequit vrina alba est signum friditatis. g̃ semp appente vrina alba erit cõpl'o frida. sil' arg^{to}. Nã p añcedẽte suffic q valde in plib⁹ ɔtingit illo mõ. Et h̃ vult Gal. in cõ^{te} illius affori smi. Spasm⁹ ex elleboro mortalis. Cũ aũt volũt doctores inuere talis ɔñe veritatẽ ponũt mẽbrũ necessitat.

¶ Colera. n. rubea cũ decliat a via vrie ⁊ nõ admiscet vrie remanet vria alba. Debes g̃ vrinã albã ɔsiderare qñ si fuerit ei⁹ humor mult⁹ ⁊ luminosus ⁊ ipsi⁹ sedimẽ multũ ⁊ g̃ssum ⁊ ei⁹ suba cũ h̃ trahit ad g̃ssitudinẽ: debes scire q albedo est ex friditate flatis. Sz cũ vria nõ fuerit luminosa clara neq ei⁹ sedimẽ multũ nz puia ⁊ albedo ad fuscitatẽ traxerit scire d̃bes q col'a rubea ẽ occl'tata ⁊ si i egritudie acuta fuerit alba ⁊ fuerit i ea sig̃atões sanitatis ex qb⁹ nõ timet frenesis ⁊ q̃ sũt sic ipz: dẽs scire q col'a rubea d̃cliauit ad aliũ cãnalẽ ⁊ ad itestia ⁊ accidet ei ɔtrictio.

¶ Mõ assignat cãs dcõr. Et didit in duas ptes fm duorũ declatiões. ibi 2ª. (Cã xo ob quã). ¶ Dic de p̃'pte q cã q̃re vrina est q̃ñz alba ⁊ cõpl'o cal'a: est: qz col'a rubea declinat. i. recedit a via vrine: ⁊ tũc nõ cõmiscet vrine: ⁊ iõ vrina remanet alba sine tinctura. Dic 2° q̃ ad eadẽ ptẽ q tu d̃bes vrinã albã ɔsiderare si fuerit multi ⁊ luminosi hũoris g̃sse sube multi ⁊ grossi sedimis tũc ista est alba ex friditate fl'atis. Dic 3° q cũ vrina nõ fuerit lumiosa clara: ⁊ ei⁹ sedimẽ nõ fuerit multũ: ⁊ ipsa fuerit puia. i. trãsparẽs imo albedo ad fuscitatẽ traxerit: tũc iudica q col'a rubea ẽ occultata: ⁊ supple nõ opz q cõpl'o sit frida. Dic q̃rto q qñ in egritudine acuta fuerit vrina alba ⁊ fuerint in ea sig̃atiões sanitatis ⁊ tales q nõ timet frenesis ⁊ alia apata colica sic est frenesis: vt. x. g̃ra: pleuresis: tũc d̃bes scire q col'a rubea declinat ad aliũ cãnalẽ ⁊ ad itestina ⁊ accidit ei ɔstrictio.

¶ Utr̃ vria lactea et alba silis albule fridi^{tem} sig̃net. Q. 10. p^{m} dub

Sed tunc est dubiũ nã sup̃ dr q vria lactea in febribus acutis est pniciosa. Et de alba simili albule mõ cõstat q in istis casib⁹ est cõpl'o cal'a nõ frida. ¶ Rñdet q in illis nõ est vrina luminosa. Nã quãdo multum flegma cõmiscet vrine pp calorem eliquãtẽ: tunc vrina nõ hz subam luminosam: sed opacã vt lac: vt ibi dicit.

Rñsio.

¶ Utrum si vrina nõ fuerit puia: hoc fit qz colera nigra occulta sit. Q.ó. xj. 2^{m} dub

Sed tunc est dubiũ de eo qd se⁹. Nã dic si vria non fuerit lumiosa clara: nz ei⁹ sedimẽ multũ ⁊ nõ fuit puia ⁊ albedo ad fuscedinẽ traxerit q h̃ est: qz colera nigra est occultata ⁊ nõ opz q sit ex fridi^{te}. ⁋ Cõtra.

stat eē talē vrinā cū albedo est filia albedini: vt. s. dī. ꝯstat aūt ꝙ illa nō est pp occultationē coleˀ. ¶ Preterea cū vlcere in vesica stat mala cōplō frigida: ⁊ ista tñ nō ꝓhibebit quin vrina nō sit clara ꝓpter saniē nec ꝓhibebit qui sit nō lumiosa. ḡ nō est vlr verᵒ cañ. Et idem pꝫ in lapide vesice.

Rñsio. ¶ Pro isto dī nō fuisse dubiū apud Aui. qn ꝯtigat eē vrinā albā nō trāslucētē nō mota coľa ad aliū locū vt in casibus sup dcis qñ nocumētū cōicaf vijs vrine. sed Aui. itētio est ꝙ nō stante defectu instrī vrine qñqꝫ appet vrina alba ⁊ cōplō tñ epatis est caľa: qꝛ coľa rubea occultaf. Et ħ cogńscit per signa supradicta. Et cā est: qꝛ vrina apparente nō ex toto clara signaf ꝑmixtio hūoris nō clari nec lumiosi: qꝛ ꝑmiscent res opace aduste. Ista autē ꝑmixtio fit a caliditate. ⁊ iō si pro tunc nō est coloꝛ citrinᵒ sine nocuᵗᵒ instrī vesice signaf ꝙ coľa transit alibi. ⁊ iō occultaf: qꝛ nō ꝑmiscet cū vrina: ꝟificaf ḡ vt in pluribᵒ ⁊ deducto ipedimēto nocumēti instroꝝ vrine. ¶ 3ᵐ dcm̄ est clarū. Nā lꝫ sit poľe nō appentibᵒ signis motᵒ māei ad caput ꝙ mā colica moueat ad apandū aliud mēbū: vbi gra. spatulā. tñ qꝛ coľa est subtilis leuis ⁊ inter fel ⁊ intestia est via nālis eiᵒ declinatiōis iō qñ nā diuertit eā a vijs vrine plm̄ trāsit ad alterū duoꝝ locoꝝ aut ad caput pp leuitatē ⁊ calitatē aut ad intestina pp vie latitudinē ꝫ. appentibᵒ ḡ signis qbus signaf ꝙ nō currit ad caput vt sunt icolumitas rōnis priuatio doloris acuti ⁊ vigiliarū arguimus moueri ad fluxū vētris.

A ¶ Nō tñ ꝙ ħ dcm̄ qđ accit ei ꝯstrictio exponif aut ꝙ accidet āpa in itestinis vñ fiet ꝯstrictio. Alij intelligūt ꝙ accidit doloꝛ pp quē ꝯstringunf hoies: ⁊ ħ puto ꝟiᵒ. Nā pꝫ Aui. 16. tertij. c. de signis fluxᵒ vētris diuꝫ modoꝝ cū istis signis est timēda excoriatio intestinoꝝ: ⁊ hoc est cū fluxu.

¶ Cā ꝟo ob quā vrīa existit rubea i egritudibᵒ fridis est vna harū reꝝ aut foꝛtitudo doloꝛis q colerā rubeā resoluit sič i colica accīt frida: aut oppiľo q̄ fcā fuit ex sūpatiōe flātis in canali q est iter fel ⁊ itestia. quapp fel ad itestina nālr nō descēdit sič solebat. imo vrine societas est ei necīa cū q̄ egrediaf: queadmodū accīt in colica frida aut pp debilitatē epis ⁊ sue virtutis defectū que iter aq̄sitatē ⁊ sanguinē sepationē facere nō valet. sicut accīt in hydropisi frida ⁊ in egritudini bᵒ debilitatis epis ƀm plimū qm̄ ppea vrina est similis loture carnis recētis aut pp ꝯstrictionē quā oppiľones fecerūt: ⁊ mutaf coloꝛ flātis in venis pp aliquā putrefactionē que ei accīt: ⁊ eiᵒ gdē signū est aquositas vrine: ⁊ eiᵒ sedimē scđꝫ modū quē diximᵒ: ⁊ eiᵒ tictura est tictura ꝺbilis nō lumiosa. Coľe. n. rubee tictura est lumiosa.

Doloꝛ vrinā tingit velp simplicē alsatio/nem vel mouen/do hu. ad nām coľe vel coľaꝫ in ter hu. mariea gitabilē agitādo

¶ Nūc cās assignat q̄re vrina appet rubea cū cōpľone frida: ⁊ assignat q̄tuoꝛ cās. Pria est doloꝛ fortꝫ q coľaꝫ resoluit. ⁊ est Aui. itētio ꝙ doloꝛ foꝛtꝫ ex q̄cuqꝫ cā pcipue i mēbris vicinis epi qbᵒ epar ⁊ fel multū cōpatiunf cōmouet nālr coľaꝫ ⁊ subtiliat eā: vñ de ea associaf vrine ⁊ tingit: ꝫ esto ꝙ doloꝛ fit a cā frida. Et ħ multū accidit in colica frida qꝛ multū cōpetit epati ⁊ itestis. ¶ 2ᵃ cā est oppiľo poꝛi fellei q̄ ꝓhibet colerā trāsire ad vias itestinoꝝ: ⁊ ista cā est clara ⁊ plm̄ accit in icteritia oppilatiua. Et Aui. dedit exēplū de colica qꝛ minᵒ erat certū in colica: ḡ due cāe ꝯiūgunt doloꝛ ⁊ oppiľo. ¶ 3ᵃ cā est debilitas epis vt accit in hydropisi frida qñqꝫ. Et est rō: qꝛ epar nō bñ secernit iter aq̄sitatē ⁊ sanguinē. vñ nimis trāsit de sanguie ad emulgētes venas ⁊ renes ⁊ fit vrīa vt lotura carnis recētis. ¶ Et nota ꝙ hec tinctura est ꝟe rubea sanguiea: sed due p̄cedētes sunt de gdibᵒ citrinicatꝫ. Nā ħ rubeū sumif pro cōi ad rubeū ⁊ citrinū iuxta vulgarē locutionē. ¶ 4ᵃ cā est ꝯstrictio flatis in loco aliq̄ venarū vbi putrefit ⁊ mutat coloꝛē in rubeū: sed tūc nō est vrīa lumiosa: qꝛ flā cōmixtū vrine ⁊ ipsaꝫ ita coloꝛās nō est perniū nec lumiositatē recipiēs. Colera autē tingēs est lumiosa. i. nō ꝓhibēs vrinā ab illuminatiōe pp sui subtiliᵗᵉˢ nisi fuerit valde mlta vt i icteritia.

¶ Uria q̄ꝫ multotiēs i pñᵒ egritudinū erit alba: ꝫ postea fiet nigra ⁊ fetebit sič accīt in icteritia.

¶ Nō redit ad pticulares reglas: ⁊ sūt pti regule ⁊ pti ꝯtingētie: ⁊ sunt. 11. Primo ḡ dicit ꝙ qñqꝫ vrīa in pñᵒ moꝛbi appet alba: postea appet nigra ⁊ fetet sicut accit in icteritia. ¶ Nota ḡ ꝑ ꝙ hoc est vnum ꝯtigēs ꝙ fiat: aliqñ ista mutatio nō fit solū in icteritia: ꝫ fit ēt in alijs moꝛbis ab oppiľone pēdētibᵒ in qbᵒ p̄ vrīa est alba ⁊ postea digesta vel putrefcā mā retēta ⁊ oppiľonibᵒ aptis fit vrīa nigra fetēs. ¶ No. 2ᵒ. ħ nō debe [illegible] (qꝛ hūoꝛ q expellif finit putridus. ꝯtingē in icteritia fcā ex sola oppiľone poꝛi fellei ad itestina euntꝫ: qꝛ ex illa fit ab ipso pñᵒ vrina magꝭ rubea. Sꝫ cōtingit ex oppľone vie a felle ad renes siue emulgentes venas: q̄ apta fit multe coľe emissio ⁊ vrīa appet nigra ppꝭl liᵒ coľe diu retēte hoꝛribilē odoꝛē: ⁊ aliqñ pp suā putrefactionem: nā etiā in icteritia qñꝫ putrefit colera ⁊ seᵗ febris. ¶ No. 3ᵒ ꝙ silr possumᵒ imagiari ꝺ icteritia nigra. Nā supra est bitū ꝙ coľa nigra emissa cretice fač vrinā nigrā: ꝫ raro pp hāc icteritiā in pñᵒ appet alba: qꝛ vrīa nō dealbaf ex p̄uatiōe exitᵒ melie: pōt tñ ꝯtingē ꝙ stat oppiľones que sunt cā nigre icteritie esse cōes ita ꝙ inde seᵗ vrina alba.

¶ Amplius vrina post comestionē ꝫ albescit: neqꝫ sič cessat donec digestio fieri icipiat: tunc enī incipit vrina tingi.

¶ Hec est regᵃ. Et dič ꝙ vrīa post comestionē albescit: ⁊ nō desinit esse alba nisi qñ icipit digō: tūc. n. icipit vrīa tingi. ¶ Sed diceres: vrine que post comestionē mingunf non sunt ex sup̄fluitate noui cibi: sed sunt de aq̄sitate veteris cibi retēta: ḡ deberēt eē coloꝛate qꝛ multum passe a calido. ¶ Hic dič Dynus ꝙ nō obstāte ꝙ sint ex veteri cibo: tñ albent pp duas cās. ¶ Una est: qꝛ caloꝛ a toto coꝛpe reuocatur ad mēbra nutrimenti ⁊ ad stōm ⁊ iō a mēbris vrine: ⁊ qꝛ caloꝛ tingit vrinā: iō tūc vrie manēt p̄uate hac tictura. ¶ Scđa cā pōt eē: qꝛ p meseraicas clauso etiā poꝛtanario aliq etiā vapoꝛes cibi assumpti trāseunt ad epar ⁊ ad renes: qui sunt aquee nāe ⁊ ꝑmixti cū p̄cedente aq̄sitate reddunt eā crudioꝛē. ¶ Ego aūt exptᵒ sum in me ꝙ post multū cibū ⁊ potū accit multū mingē ⁊ albam vrinā: vñ existimo ꝙ aq̄sitas ⁊ ps subtilis multa noui cibi p meseraicas que terminanf ad stomachum transit ad epar cuius paucissimum in sanguinē ꝯuertif: ⁊ ideo cum aq̄sitate sup̄flua que cito ad epar trāsit parū aut nihil vadit colere: ⁊ ideo vrina est alba. Cū autē digō est in epate vrina incipit tingi pp coleram genitam cuius pars transmittif cum vrina.

¶ Et pp hoc vrine vigilātiū sunt albe ⁊ adiuuat ad hoc caloꝛis inati resoľo: sed non luminose: imo attinent fuscitati pp p̄uatione digestionis.

¶ Nō ponit cāꝫ cuiusdā pticulariꝭ ꝯtigētis. Dicēs ꝙ pp ħ idest pp p̄uationē digōnis qñꝫ vrie vigilātiū sūt albe: ⁊ ad ħ adiuuat resoľo caloꝛiꝭ inati. s. ad paꝝ digerēdū: ꝫ iste nō sunt lumiose: ꝫ attinēt fuscitati pp priuationem digestiōis. ¶ No. ḡ ꝙ supius capľo pᵒ huius dī ꝙ vigilie mutāt coloꝛē vrine ad rubedinē. Et iō ex mō Dyni hūc locū cum illo cōcoꝛdaui ⁊ ex mō Jacobi. sed ex ħ mō exponēdi habeas alium melioꝛē ⁊ est ꝙ cōtingit vrinas ex vigilijs sup̄fluis mutari ad albedinē ƀm varietatē dispōnis coꝛpoꝛis: vnde quādo ad albedinē mutanf est ex pauca digōne ⁊ resolutione caloꝛis inati: quādo autē ad rubedinē est ex acuita

Dubiū.

Rñsio.

te caloris. Quare autem nō sunt clare. Causa est q2 ex motu in vigilia facto permiscet̄ humor: sed ille nō permiscet̄ optime propter digestionis defectum: ⁊ ideo nō est clara.

¶ Tinctura rubea in egritudinibus acutis melior est q̄3 aquosa.

¶ Hic ponit vnam regulam q̄ in acutis egritudinibus melior est tīctura rubea q̄3 alba aquosa ⁊ sbstātia rubee est etiā melior qua est grossior. Cā est: q2 alba significat p̄uationē digōnis penit⁹ aut eliquationē: rubee autem aliquā digōnē: ⁊ ita suba aliqual'r ad grossum respectu aquose.

¶ Sed rubea que est sanguinea maioris est securitatis q̄3 rubea colerica.

¶ Ponit quintum ⁊ est regula dicēs q̄ tinctura rubea sanguinea est maioris securitatis q̄3 ru. colerica. Et causa est: quia sanguis est humor magis benignus.

¶ Rubea quoq3 colerica non tanti est timoris cum colera quieta manet. Sed si extat mobilis magni est timoris.

¶ Ponit sextum dicens q̄ rubea colerica est maioris timoris q̄n colera mouet̄ q̄3 q̄n est q̄ta. ⁊ est vtpl'm. Nā q̄n colera q̄ta est apostemās cerebrum est p̄dens oīno. ⁊ cā est clara: q2 mota magis ledit q̄3 quieta non faciens ap̄a.

¶ Ampli⁹ vrina rubea in egritudinib⁹ renu3 est mala: q̄n ɓm plurimum calidū significat ap̄a.

¶ Ponit septimū dicens q̄ vrina rubea in egritudinib⁹ renu3 est mala q2 ɓm pl'm significat cal'm ap̄a. Ratio est q2 egritudine exn̄te in renibus vrina rubea significat ibi multitudinē mãe sanguinee ⁊ hec ibi vtplurimum facit ap̄a.

¶ Et in dolorib⁹ capitis desipientiā protendit.

¶ In ɓ. 8. dicit q̄ vrina rubea in dolorib⁹ capit̄ſ sign̄at desipiētiā. ¶ Sed ɔ̄ est q2 alba sign̄at desipiētiā. ḡ nō rubea: q2 rubea est ex cā opposita. ¶ Hic dr̄ q̄ tā m'lta rubea q̄3 alba in dolorib⁹ capit̄ſ cū acuta febre sign̄at desipiētiā: q2 sign̄at raptū mãe cal'e ad caput. S3 alba sign̄at raptū totius mãe: rubea aūt sign̄at tātā esse multitudinē ⁊ nō obstāte q̄ ps intēdit ad caput: t̄n sūt alie partes remanētes.

¶ Cūq3 vrina in egritudib⁹ acutis rube cepit: ⁊ sic p̄māserit ⁊ nō īferius descēsu3 fecerit p̄ditionis egri timorē affert ⁊ renu3 ap̄a significabit.

¶ Ponit 9ᵘᵐ ⁊ est reg̃ di. q̄ q̄n in egritudīe acuta vrina rubere ceperit: ⁊ sic p̄māserit ⁊ nō fecerit īferius descensum. tunc affert timorē perditōis egri: ⁊ sign̄at apostema renū.

B ¶ Ubi no. q̄ cū vrina p̄seuerat rubea: l3 nō facit descēsu3: q2 nō h3 hypostasim sign̄at humorē nō digeri: ⁊ t̄n eē calidū ⁊ iō acuta exn̄te egritudine sign̄at mortē q2 v̄tus illius impressionē tāto tp̄e tolerare nō valet. q̄nq3 autē est ap̄a in rene. p̄pter q̄d oppilatione existente prohibet̄ trāsitus partis grosse que descensum in vrina facere deberet.

¶ Q2 si cum rubedine fuerit turbida ⁊ taliter non manserit apostema in epate.

¶ Ponit xᵘᵐ di. q̄ si vrīa fuerit turbida ⁊ ru. p̄manēs turbida sign̄at ap̄a ī ep̄e. Et cā est: q2 sign̄at ebulitiōe3 fortē sanguis in loco cōmixtōis humoꝝ cū aq̄sitate vrine: ⁊ ille est epar. in renibus autē nō ita fit turbulēta respcū ap̄atis.

¶ Et caloris innati significabit debilitatem.

¶ Pōit vltiᵐ di. q̄ stati dcā vrīa sig̃t debilitate3 calor̄ inati. Nā si calor inatus esset fort̄ nō fuisset tāta vētositas p̄mixta humori turbāti vrinā vt vrina dēret remanere turbida.

¶ Ampli⁹ colorū vrine sunt q̄dā cōpositi ex quib⁹ est color q̄ carnis recētis loture assil'at: q̄ etiā sanguini in aq̄ dissoluto silis existit. Et est ex debilitate ep̄is: ⁊ q̄n ēt est ex multitudine sanguinis. Uerūt̄n sepius existit ex debilitate ep̄atis ex q̄cunq3 cōpl'one supuenerit malitia vincēte quā digerendi debilitas demōstrabit ⁊ virtutis dissolutio. Q2 si virt⁹ fortis fuerit tūc nō erit ex sanguis multitudine ⁊ ei⁹ augmēto vltra mēsurā quā virt⁹ disgregatiua penit⁹ separare nō suffic.

¶ Nūc determiat de signis ex colorib⁹ cōposit̄ſ. Et diuidit̄ in 4ᵒʳ p̄tes ɓm q̄ de 4ᵒʳ talib⁹ fac̄ mētionē. 2ᵃ ibi. (Et ex eis est color.) 3ᵃ ibi. (Et ex ea est carneus.) 4ᵃ ibi. (Et q̄nq3 est.)

¶ Dic̄ p̄ q̄ coloꝝ cōmixtoꝝ in vrina vn⁹ est q̄ sil'at loture carnis recētis nouit̄. s. decolate ⁊ est aq̄sitas sanguini mixta. Et ille sign̄at aut debilitatē ep̄is ex q̄cūq3 cā: aut multitudinē sanguis. ⁊ discernit̄ int̄ ista: q2 q̄n est cū dissol'one toti⁹ ⁊ multa debilitate: tūc est ex debilitate ep̄is ex q̄cūq3 cā: q̄n aūt v̄t⁹ est fortis tūc nō est nisi ex nimia sanguis q̄titate quā v̄t⁹ disgregatiua disgregare non pōt ab aq̄sitate. C

¶ Ubi nota q̄ ille color d̄r cōpositus ex albo ⁊ rubeo nō q2 in eadē parte adequate appeat albus ⁊ rube⁹: l3 q2 in q̄dā p̄te discernit̄ sola aq̄sitas ⁊ in alia sanguis p̄mixt⁹ sic̄ videm⁹ in aq̄ in q̄ lote sunt carnes recētes decolati aialis.

¶ Nota 2ᵒ q̄ ɓ ɔtingit q̄n sanguis miscet̄ cum vrina non t̄n tal'r vt tota vrina appeat sanguis nec ita paru3 vt ex toto sanguis sit in p̄fundo ad modū hypostasis: ⁊ iō ista vrina appet p̄p sanguis multitudinē in toto stāte fortitudine v̄tutis renum ⁊ ep̄is q2 tanta est quātitas vt v̄tus aliquā sanguinis p̄tem cum aq̄sitate pellat tātā q̄ renes nō tota3 retinēt: imo aliquid de ea notabil'r cum aq̄sitate ad vesicā transmittunt cum ea satis cōmixtum. ¶ Q̄nq3 autē apparet q̄n ep̄is: digestiua est debilis itm̄ vt l3 sanguinē rubeū g̃net t̄n nō ita bonū q̄ mēbris trahat̄. imo mēbra magnā ei⁹ p̄tē respuūt: ⁊ ad renes trāsmittit: ⁊ inde ad vesicā. Si autē vena esset fracta in ep̄e aut renibus tāte esset sanguis quātitas q̄ vrina esset tota rubea vtpl'm sicut sanguis nō sicut lotura carnis. Et si in vesica esset fracta vena: tunc tā parum esset mixta vrina cum aq̄sitate q̄ sanguis in fundo per se remaneret nō sicut lotura. Q̄n ḡ est sicut lotura q̄si semp est p̄p istas duas cās l3 posset cōtingere tā paruā venā esse fractā in ep̄e q̄ vrina esset sicut lotura: ⁊ hoc est raro. Et sil'r ex debilitate cōtentiue renum: vt dicit̄. 18. tertij. sed hoc etiā est raro: ⁊ ideo nō corrumpit v̄itatē regule.

¶ Utrū multo sanguine existente bono: p̄ quē vrina appet sicut lotura carnis sit debilitas alicui⁹ v̄tut̄ſ. Q. 6. 12.

Sed hic est dubium multo exn̄te sanguine bono p̄p quē vrinā appere sil'em loture carnis vtru3 sit ibi alicuius v̄tutis debilitas. Et vr̄ q̄ sic ex Aui. dicēte hāc multiⁿᵉᶦᵐ quā v̄t⁹ disgregaᵘᵃ penit⁹ disgregare n̄ suffic. Dubiu3

¶ In oppᵐ ē: q2 4ᵒʳ v̄tutes attractiua: retētiua: expulsiua: ⁊ digestiua: ɓ casu s̄t fortes ⁊ nō s̄t alie mīstrātes v̄ts. dēm ē. 1. p̄'rimo i ɓ v̄r seq errorē Auer. q̄ hāc 5ᵃᵐ v̄tutē posuit.

¶ Hic dr̄ q̄ nullius v̄tus ɓ casu est absolute debilis l3 nā nō sufficiat hāc multitudinē sanguis sequestrare sicut tūc nulla stomachi v̄tus est debilis: l3 ossa cereſoru3 nō possit digerere: sed est debilis respcū multitudinis segregāde q̄ v̄t⁹ nō est nisi attractiua alioꝝ mēbroꝝ ⁊ retētiua ep̄is ⁊ attractia renū. ab his. n. fit sanguis ab aq̄sitate seq̄stratio.

¶ Et ex eis ē ēt color oleagine⁹ ⁊ ē citrinitas cui admixta est siclinitas ⁊ colori olei sil'at p̄p viscositatē q̄ ē ī ip̄o ⁊ trāslucētiā cū nitore adipino ⁊ cū splēdore sube ad quandā spissitudinē trahit.

¶ Nō determinat de sc̄do colore composito. ⁊ duo facit p̄ notificat hūc colorē. 2ᵒ ponit sua sign̄ata. ibi (Et i p̄limis).

¶ Dicit p̄mo q̄ de colorib⁹ cōpositis est color oleagineus

7 ibi est citritas cui admixta est ficlinitas. i. color viridis sitis illi qui inuenit' in sicla que est spēs blitis: 7 assilat' colori olei pp viscositatē que est in ipso cum nitore adipino et cum splendore qui ad quādā substātie spissitudinē trahit.

A ¶ Hic no. q color sumit' h cōit' ad oēm appentiā p se ppe ptinente ad visuz ita vt lux 7 appentia ex casu radiū supra corp' dicant' colores. Et qz ad sube spissitudinē 7 viscositatē cū sili vo colore sē alia appentia: io Aui. dixit hic q sila tur colori olei sua grossitie 7 viscosi'te 7 cū nitore adipino.

¶ Et i plib' dispōnib' signat malū aut nō significat bonū neqz maturatōez neqz melioratiōez.

¶ Mō docet signata ei': 7 diuidit' in duas ptes: p pōit regulas q̄sdā. 2° enūando spēs vel mō vrie oleaginee docet modū distiguēdi sua signata. ibi 2° (Et ad sūmū.) ¶ In p' ponit sex regl'as. p' q oleagiea vria in plib' dispōnib' signat malum aut nō signat bonū neqz maturationē neqz meliorationē. ¶ Cā pmi est: qz ois oleaginea vrina significat liquefactionē pinguedis aut carnis: 7 talis puenit ab ardore 7 victoria caloris iflāmantis aut putrefacientis: 7 hoc semp est malū. Semp igit signat hoc malum saltē 7 nō est hoc per digōnem vel meliorationē: qz digō non eliquat.

¶ Sed fortasse raro materierū vnctuosarū euacuationem bm modū crisis significat. 7 hoc qdem nō est nisi cū post ipsam aduenit requies.

¶ Ponit 2am di. q hec vria raro sigt māez vnctuosaz eūonē p modū crisis. Et h nō est nisi qñ p' ipaz aduenit reqes ita q nō ppe sz pp requiē seqntē signam' istō 7 raro est q talis qes sequat'. ¶ Ex q̄ pz h nō ɔdicē poriz qz pcedēs intēdit q nō signat bonum vel meliorationē. Hec vo qñqz bonum signat vt quādo eūationes pinguedinis sequit' requies: qd cōtingit cum pinguedo a calore febrili eliqta simul cum mā morbi iam a calore nāli diminuta 7 digesta crisi euacuat': eo qz per poros subtiliata intrauerat venas.

¶ Que vo ex ea est pnitiosa est illa cui' vnctuositas est fetida 7 ppe illa ex q̄ pua migit q̄titas.

¶ Ponit h 3am di. q illa vnctuosa vrina est valde pnitiosa q̄ est fetida 7 ppe qñ ex ea pua migit q̄titas. ¶ Cā p' ē qz p fetorē signat' vehemēs putrefactio quā nō corrigit digō. ¶ Cā 2' est qz pp eius paucitatē signat' expulsiue d̄bilitas.

¶ Cum vero ei aliquid miscet' qd est sile loture carnis recentis est deterior. Et hoc quidē plus contingit in hydropisi 7 ptisi 7 colica mala.

¶ Ponit 4am di. q qñ vrie oleaginee cōmiscet' aliqd sile loture carnis recētis est d̄terior q̄z iā dcā: qz ista cū signatione liq̄factiōis signat q ventū est ad extremā debilitatē v'tutū nālium epatis. Accidit autē in hydropisi qz in ea est epatis nocumētū pp eēntiā 7 vt plm in colica mala que ē ab apate est nocumentū hap v'tutum per cōpassionez. In ptisi aūt est nocumētū in toto itelligēdo per ptisim ɔsumptionē totius corpis siue fuerit cū vlcē in pulmōe siue nō.

¶ Et est cū oleaginea post nigram sequit' vrinā que precessit: 7 tunc quidem est signatio bona.

¶ Modo ponit qntā dicēs q quādoqz vria oleaginea migit' post nigrā qd signum est bonuz. ¶ Nō q h nō est vlr verum: nā si est vrina nigra pp vehemēs incēdiū 7 sequit' oleaginea ex liq̄factiōe tunc nihil est boni. Sed contingit q qñqz post crisim adustarum māerū cum qbus vnctuosa exuberāt iā eūatis adustis sole vnctuose euacuant' in fine crisis. Tūc. n. cum istis cōditionibus significat bonuz.

¶ Maius autē quod vrina significat oleaginea est q in die quarta indicat egruz in die septima moriturum: in egritudinibus. vz. acutis.

¶ Hic ponit 6am di. q plus qd signat vrina oleagiea in acuz est q apparēs in q̄rta signat mortē in septima. ¶ Hui' aūt cā est: qz pmutatio fortiū signationū in q̄rta ad bonuz vel malū idicat bonū vel malū in septia cui' 4a est indicatiua.

¶ Ad summū vo oleaginee vrie tres sūt spēs. Alia. n. ex ea est que tota est adeps. 7 alia est cuius inferius est tm̄ adeps. 7 alia est cuius supi' est adeps. Ex ea ēt est q̄ in suo colore tm̄ est oleaginea sic est in ptisi 7 pprie i suo pncipio aut in sui sba tm̄: aut i eis vtrisqz queadmodū ē i egritudinibus renū 7 in pfectione ptisis 7 ei' fine.

¶ Hic docet modū distiguēdi signata vrine dcē ponēdo duas distictiōes ex qbus signatorū possum' intelligē d̄rias. ¶ Prima est q qdā est oleagiea q̄ tota est adeps. Quedā cui' iferior ps est adeps. Quedā cui' ps supior. ¶ 2a distictio est q quedā est oleaginea tātum in colore sicut in pn° ptisis: qdā est oleaginea tm̄ in suba: quedā in ambob' sic in renū egritudinib' 7 in cōplemento 7 perfectiōe ptisis.

B ¶ Ubi nō p q qñz tāta est cōmixtio pinguedinis cū aq̄sitate q nō separat' sicut qñqz videm' in rebus que bulliūt. qñqz autē separat' 7 tunc alio quocūqz deducto supnatat. qñqz aūt vnctuositas forti permixtiōe est permixta cū sba terrestri vt in resoł'one radicaliū mēbroz: 7 tūc stat in fundo. Ex qbus pz distictio p' significatoz per tres pmas.

C ¶ 2° no. q adeps qñqz pauc' eliq̄t 7 pmiscet' cū aq̄sitate: 7 si sit pinguedo noua tūc color est alb' 7 nō olei. Sed si fit piguedo antiq̄ tūc color est oleagine': sed pp paucitatem q̄titatz nō appet sba ita viscosa 7 grossa vt oleum: sz sonat cū ɔcutit'. qñqz aūt est multa piguedo 7 noua: 7 fac sbam magis similē substātie olei q̄z colorem olei. ppter cām dictā. qñqz autē est multa pinguedo 7 vetus: 7 ista fac similitudinē in substātia 7 colore. 7 iō apparet hoc in pfectiōe ptisis: qz nō solū noua: sed antiqua pinguedo eliquant' 7c.

¶ Et ex eis est etiā carmunus qui malus est 7 pnitiosus: qm̄ vtriusqz col'e significat adustionē.

¶ Determinat h de alio cōposito colore qui dr carmunius. Et bm expositores est calor mixt' ex citrino 7 nigro. 7 bm alios est cineriti'. sed dz alicui citrinitati attinē: 7 iste sigt adustionē colē nigre 7 col'e rubee: 7 iō est malus 7 pnitiosus. Et addit Dyn' q est pnitiosus nisi per modū crisis acciderit. sed puto q iste color cineritius nō appeat nisi propter adustionē vltimatā cū q̄ nō stat pol'itas bone crisis.

¶ Et qñqz est color rubeus i q̄ currit nigredo 7 sigt febres cōpositas 7 febres q̄ ex gssis sūt supfluitatib'. Qui si clarior fuerit 7 nigredo ad ip'si' sūmitatē declinauerit apa significabit lateris.

¶ Hic detmiat de 4° colore mixto dicēs q qdā ē color rube' i q̄ currit nigredo 7 sigt febres cōpositas: sz si vria fuerit clarior 7 nigredo ad supiora traxerit tc sigt apa lateris. ¶ Ubi no. p q h color est in aq̄sitate rube' 7 est ac si subtilis nebula nigra esset cū illa: 7 pp ruborez signat dñium aut colere aut sanguis. Et ppter nigredinē significat mās grossas ad meliaz tēdentes: 7 iō signat febres ex diuersis humoribus nō vnitis: 7 iō cōpositas. ¶ Sed cā q̄re cū est clara 7 nigredo ad superficiē tendit signat apa lateris ponit' a Dyno. notādo q nō per se h signat: sed cū alijs signis pleuresi pprijs. Nō autez est qz pleuresis est de col'a 7 fac vrinā claraz qz est clara nisi aduraf'. Et qz mā aliq̄ adusta subtilis supnatat 7 superiora petit: iō est v'isile q ad pleurā veniens ibi faciat apa. ¶ Et forte nō minus verū est q pleuresi existēte vtplurimū valde parum de eius mā mittitur cum vrina vnde vrina bona in pleuresi non est valde bonuz signū: vt. 10. tertij. 7 ideo pp raptum humorum ad superiora remanet clara: 7 quia aliquid subtile adustum

communicatur facit nebulam ad nigrum tendentem.

¶ De signãtiõibꝰ subẽ vrine in quantitate ipsiꝰ ⁊ in claritate sui aut turbulentia. Capi. 3.

Ubstãtia vrĩe est aut tenuis aut grossa aut mediocris.

¶ In isto ca. determinat Aui. de signis sumptis a subã vrine ⁊ claritate ⁊ turbulentia: ⁊ hoc ꝑꝑ cõuenientiã q̃ vr̃ esse inter turbiditatẽ ⁊ grossitiem claritatem ⁊ tenuitatẽ. Et diuidit̃ in tres partes. Primo ponit absolute significationes subẽ vrine. scđo claritatis ⁊ turbulentie. 3° redit ad signa subẽ vrine nõ absolute: sed cũ alijs. ibi 2ª (Amplius vrina spissa) ibi 3ª. (Cũ vrina grossa mingit̃.) (Prima in duas. primo ponit diuisionẽ vnã. 2° ponit signa. ibi 2ª (Ualde vero). ¶ Dicit ꝓmo ꝙ subã vrine aut est tenuis aut grossa aut mediocris.

¶ Ubi no. ꝙ per substantiam nõ intelligimus rationez q̃ditatiuã. sed intelligimꝰ modum se habẽdi in grossitie vel densitate ⁊ in subtilitate vel raritate. Mediocris autem est illa que est naturalissima. Grossa q̃libet grossior. Subtilis q̃libet alia deficiens ab illa grossitie mediocri. Quo modo autem grossities ⁊ subtilitas cognoscantur. dictuz est supra cap. primo. ⁊ dicetur infra in hoc capitulo.

¶ Nota tñ ꝙ aliquãdo vrina dicit̃ tenuis in comparatione ad aliã que debet̃ tamẽ corpori a quo emittit̃ in nãlissima sibi dispositione vt vrina talis qualis est in iuuene temperato diceretur tenuis respectu vrine puerorum: ⁊ ita intelligatur de grossa. Hic autem licet Dynus contrariũ dicat videt̃ mihi Aui. loqui de tenui ⁊ grossa ꝓmo modo.

¶ Ualde vero tenuis in oibꝰ dispõnibꝰ maturationis signãt ꝓuationẽ aut in venis oppil̃ones aut epis debilitatẽ ⁊ canaliũ vrĩe q̃ nõ attrahũt nisi qđ tenue est aut attrahũt sz extra nõ ejciũt nisi qđ nãl subtile existit aut multã aq̃ potatiõez aut vehemẽtis friditatis cõpl̃onẽ cuz siccitate.

¶ Nunc ponit signa tenuis ⁊ grosse absolute. ⁊ diuidit̃ in duas. Primo ponit significatiões vrine tenuis. scđo grosse. ibi scđa. (Urina autẽ multũ spissa.) ¶ Prima in q̃tuor. primo ponit absolute significationes vrine tenuis. scđo signa in egritudinibus acutis. tertio in pueris. quarto in sanis vniuersal̃r. ibi 2ª (Et in acutis.) ibi tertia (Et vrina quidẽ). ibi q̃rta (Et sil̃r si hec.) ¶ De ꝓma diĉ ꝙ q̃nq̧ sub disiunctiõe significat vrina cum est valde tenuis ⁊c̃. vnũ est ꝓuatio maturatiõis. scđm est oppil̃ones in venis. 3m debilitas epatis aut canalium vrine: ⁊ ista debilitas aut est in attractiua ṽtute: q̃ trahit solum subtile qđ paruz resistit: aut in expulsiua: quia non potest expellere nisi illud quod est valde subtile. quartum est multa potatio aque. quintũ est complexio vehementis frigiditatis cum siccitate.

¶ Ubi notandum ꝓmo ꝙ q̃ vrina quãdoq̧ est tenuis cũ naturali complexione vt in senibus: ideo Auicen. non dixit ꝙ vrina tenuis ista significat sed dixit valde tenuis. Et intelligitur ꝙ multum sit distans a mediocri.

f ¶ 2° no. ꝙ digõ est qua ṽtus cõmiscet hũores cuz aq̃sitate vñ fit grossior vrĩa q̃z aq̃ que bibit̃ ⁊ iõ cũ est valde tenuis q̃ signãt̃ ꝙ nõ fit talis cõmixtio iõ signãt̃: ꝓuatio digõnis ⁊ peccãtis humoris ⁊ ciborũ. ¶ No. tñ ꝙ non necessario significat ꝓuationẽ futuram vt dixi de vrina translucente.

g ¶ No. 3° ꝙ oppil̃onibꝰ existẽtibꝰ via est strictior ⁊ ꝓhibet̃ exitus rei grosse: ⁊ iõ oppilatiões sunt causa vrine tenuis.

3m dubm Sed diceres contra. q̃ nec oppil̃onis epatis nec aliaꝝ venarũ nec emulgẽtiũ. Nam vene epatꝭ hora q̃ talis vrina appꝫ nõ ꝓhibẽt trãsitũ nutrimẽti ad epar ⁊ ad alia mẽbra qđ est grossius aq̃sitate: igit̃ nõ pñt ꝓhibe trãsitũ grosse vrĩe. ℣ Itẽ nec venaꝝ emulgẽtiũ oppil̃o est huiꝰ cã cũ trãseat ꝑ illas sanguis q̃ nutriunt̃ renes. videt̃ ergo ꝙ nulle oppil̃ones sint cã tenuis vrine.

¶ Utrũ debilitas epatis sit cã vrine subtilis. Qõ. 13.

2m dubm Scđo dubitatur q̃ non vr̃ ꝙ ep̃is debilitas sit cã vrĩe s̃btilis mõ dicto. Nã ex debilitate forti ep̃is fit vrina sil̃is loture carnis recentis in qua est aliquid de ipsa sanguinis corpulentia: vt in ꝓcedẽti cap. visum est. Et cõstat ꝙ talis est grossa. Constat etiã ꝙ in ea est pars sanguinolẽta grossa que pellitur.

Rñsio ad pm ¶ Pro primo igitur nota ꝙ in pluribus dispositionibus aquositas non solum peruenit ab epate ad renes: sed a venis in ambitu totius recurrit ad renes.

¶ Scđo no. ꝙ ꝯcauitate venarũ eq̃ lata manẽte cui tñ est oppil̃o ꝓhibet̃ rei grosse trãsitꝰ magis q̃z rei subtilis alijs paribꝰ. Maiorẽ. n. conatũ opꝫ fieri ad dãduz viã rei q̃ nõ in subtiles ꝑtes diuidit̃ q̃z rei que in subtiles ꝑtes diuidit̃.

¶ Ex his dicit̃ ꝙ ꝑꝑ venarũ epatis ⁊ emulgentiũ ⁊ totiꝰ corporis oppil̃ones vrina põt mingi tenuis: q̃ oẽs iste sunt vie per q̃s trãsit vrina ad renes vt pꝫ ex p̃ notato. Nec valet arg. Hora q̃ talis vrina mingit̃ trãsit ꝑ harũ venaꝝ cõcauitatẽ sanguis ⁊ alij hũores q̃ sunt valde g̃ssiores vrina grossa. igit̃ vrĩa grossa põt trãsire. Nã ꝑ aliũ modũ trãsit vrina ⁊ ꝑ aliũ nutrimẽtũ. Et ṽtus fortiꝰ trahit nutritum ad mẽbra q̃z pellat aquã ad renes. ¶ Possz ẽt dici ꝙ oppil̃onibꝰ existẽtibꝰ ꝯ viscosa mã ꝓhibet̃ mixtio mãe humoris cũ aq̃sitate ꝓpter viscositatem vnde vrina remanet subtilis.

Rñsio ad scđz. ¶ Pro scđo dicit̃ ꝙ debilitas ep̃is in qua vrina appet sicut lotura carnis est debilitas digestiue: ⁊ ista h̃ dcã est attractiue vel expulsiue. ℣ Q̃ si dicat̃: vrina spissa significat oppil̃ones igit̃ nõ tenuis negat̃ ꝯñtia. Nam h̃ ꝯ̃ria signa signãt q̃nq̧ sil̃es pro parte dispõnes. vtraq̧. n. istarum significat ꝑñtiam rei grosse aut viscose in venis: ⁊ ita oppilationes: sed vna ꝑñtiam talis humoris cuius aliquã partem nã eũat: alia ꝑñtiã talis cuius partem nã nõ eũat.

¶ Et in acutis q̃dẽ egritudibꝰ signãt virtutis digestiue debilitatem ⁊ maturationis ꝓuationẽ.

¶ Mõ ponit signãtionẽ vrine tenuis in acutis: ⁊ diuidit̃ in duas ꝑtes p̃ facit qđ dcm̃ est. scđo remouet dubium. ibi scđa. (Et est ẽt). ¶ Dicit p̃° ꝙ vrĩa hec in acutis egritudinibꝰ sig̃t debilitatẽ ṽtutis digestiue ⁊ ꝓuationẽ maturatõis.

¶ Ubi nõ ꝙ vrina tenuis in febribꝰ acutis sig̃t mãm humoralẽ nõ cõmisceri cũ aq̃sitate vrinali. ⁊ iõ illã nõ eẽ maturã: ⁊ ꝑ ꝯñs debilitatẽ digestiue saltẽ in relatiõe ad hũorẽ facientẽ morbũ. ⁊ iõ Aui. ad demõstrãdũ ꝙ nõ dicebat absolute signãri ꝑ vrinã tenuẽ debilitatẽ ṽtutꝭ digestiue: sz in relatiõe ad materiã subdit ⁊ maturationis ꝓuationem. ¶ Q̃ si queras vtrũ idez in cronicis signãt. ℣ Ad h̃ dõnꝯ ꝙ sic. Dicit aũt Dynus ꝙ q̃ nõ ita appet in cronicis sicut in acutis iõ se maxĩe retulit ad acutas. ¶ Ego aũt multo plures vidi vrinas subtiles in ꝓn° cronicarum q̃z in acutꝭ. ⁊ iõ puto ꝙ sic acuitas retulit: q̃ priuatio maturatiõis in eis est peior. Nã nõ datur tp̃s ad maturãdũ sic in cronicꝭ.

¶ Et est etiam cum reliquaruz virtutum tantã signãt debilitatem vt nullo mõ in aquã operentur: imo queãdmodum ingreditur ita labitur.

¶ Remouet dubiũ. Posset. n. quis dicere. Põt ne vrina esse tenuis sine debilitate absoluta digestiue aut ꝑꝑ aliarũ ṽtutũ debilitatẽ. Et diĉ ꝙ sic: q̃ q̃nq̧ hec vrĩa significat tantã debilitatem aliarum virtutum a digestiua vt nullo modo operent̃ in aquam: imo sicut ingreditur ita labitur.

¶ Ubi no. nõ eẽ Aui. mẽtẽ: ꝙ alie ṽtutes nullo mõ operent̃ in aquã q̃ nõ pelleret̃ ⁊ non attraheret̃ ad epar. sed adeo est aliq̃ aliaꝝ virtutuz debilis vt digestiua nullo mõ in aq̃ operet̃: q̃. s. retẽtiua nõ retinet tẽpore notabili. Et q̃ digestiua indiget tp̃e determinato in sua operatiõe: ideo absq̧

nobili pmutatiōe a digestiua v̄tute egredit̄. ¶ Et ex h̄ pz
q̄re sup̄ i gn̄ali sign̄atiōe nō posuit oēs modos sign̄ationū
in gn̄e. Nā aliqñ est vrīa subtilis pp nimiā calitatē renū z
epis: vñ retētiua ē debilitata: z h̄ est in diabetica passiōe q̄
est talis instr̄o vrīe q̄lis ē liēteria stōacho. 19. tertij. ¶ Ego
aūt memini m̄ltos medicoꝝ nō iterrogātes de q̄ñtitate cū
talē vrinā viderūt iudicasse de oppil'onib⁹ z friditate infir
mos ad morte duxisse: q̄re freq̄nter est inquirēdū de freq̄n
tia mingēdi z quātitate cū vrinā videm⁹ valde tenuē z trā
slucentē: q̄a in hoc errore est periclitatio infirmi in totum.

¶ Et vrīa q̄dē tenuis valde s̄m hūc modū dete
rior est in pueris q̄z in iuuenib⁹: q̄m nāl'is pue
rorū vrina spissior est vrina iuuenū: ideo q̄ sunt
humidiores z q̄ eoꝝ corpora plus attrahūt hu
miditatis: ppterea q̄ materia supfluens est eis
necessaria cā augmēti. Si ergo eoꝝ vrine in fe
brib⁹ acutis multū fiant tenues: iā valde elōgati
erūt a sua nāli dispōne. Et si hec in eis pseuera
uerit nō significabit nisi perditionē q̄m cū pdu
rat significat pditionē nisi bona sint adiuncta si
gna z v̄tutis stabilitas. tūc enī exiturā significat
que accidit z proprie inferius sub parte epatis.

¶ Docet mō q̄d talis vrīa sign̄at in pueris. Et dic̄ tria. p̄m est
q̄ talis vrīa tenuis in pueris ē deterior q̄z i iuuenib⁹: z rō
est q̄a nāl'is vrīa pueroꝝ dz eē grossa respcū vrīe iuuenum
pp duas cās. vna ē: q̄a pueri sūt hūidiores. 2ª ē q̄ pueri in
digēt attractiōe m̄lti nutrimēti ad epar z corp⁹ vt sufficiat
p augmēto z nutricatiōe. Et iō si eoꝝ vrīe fiunt m̄ltū subti
les in acutis febrib⁹ plus distāt a nāli dispōne: z iō sunt de
teriores. Dicit 2° q̄ si vrine multum subtiles pseuerauerint
in pueris cū febre acuta nō significāt nisi pditionē. Et rō ē
q̄a significāt multā resistētiā māe aut multā v̄tutis ibecil
litatē: z iō in tpe breui nō posse supari morbi mām z p ꝯñs
in acuto morbo infirmū perituꝝ. Dicit 3° q̄ qñq̄z reliq̄s si
gnis bonis apparētib⁹. s. signis icolumitatis v̄tutis sign̄at
h̄ vrīa apostema q̄d accidit iferius z ppꝛie sub pte epatis.

¶ Utrū vrina tenuis fit pp oppilationes. Q̄ō. xiiij.

Primuz dubiuz. Sed circa dicta dubitat̄. p̄ nō vr̄ q̄ hūiditas puero
rū sit hui⁹ cā. Pri° q̄a illa hūiditas est ae
rea q̄ est subtilis: z per ꝯñs nō est causa grossitiei. ¶ Secū
do. quia senū vrine sunt subtiles: z tamen senes sunt humi
di extranea humiditate que magis videt̄ facere ad grossi
tiem vrine q̄z substantifica humiditas.

¶ Utrum vrine pueroꝝ sint grosse ex humiditate z senum
subtiles. Questio. xv.

2. du^m. Scd̄o dubitat̄ q̄ si pueroꝝ corpa multo nutrimēto in
digēt: ergo paꝝ de hūorib⁹ relinquūt in aquosi
tate: z per ꝯñs hec esset potius causa subtilitatis vrine.

Rñsio. ¶ Pro istis no. q̄ digestiua multa indiget hūiditate: vt p̄ª
p̄mi: z iō pueri ppterea q̄ hūidi sunt substātifice forte ha
bēt v̄tutē cōmixtiuā z digestiuā. Et q̄ m̄lto indigēt nutri
mento opz illi⁹ multas seq̄strari supfluitates q̄ p digestiue
fortitudinē miscent̄ cū aq̄itate: z fit vrīa spissa. ¶ Q̄d aūt
dicit Din⁹ istos pp indigetiā m̄lti nutrimēti cogi ad capiē
dū plus cibi q̄z bñ possint digerere. z iō vrinā igrossari: iu
dicio meo ꝯdicit Gal. 3° tegni vbi dixit q̄ tēperatū corpus
tm̄ appetit quātū bñ digerē pōt: z cōstat q̄ loquit̄ in oi eta
te. ¶ Ex q̄b⁹ pz ad vtrūq̄z dubiū rñsio. Nā nō sequit̄: ē hu
miditas subtilis: igit̄ nō est cā grossitiei vrīe: Nec seq̄t̄ hu
miditas extranea senū est cā subtilitatis: igit̄ nāl'is pueroꝝ
ita erit. Nec in 2° dubio sequit̄. Multū nutrimentū trahūt
Dictū ē origial'r mēbra: ergo nō multa remanet supfluitas. Ultimū aūt di
ctū ꝯcordat cū dictis Gal. 2. pnosticoꝝ cū dixit q̄ vrīa cla
ra z cruda z diuturna sign̄at āpa futuꝝ sub diaphragma Hipp. 2.
te. ¶ Cā aūt est q̄ significat̄ mā rebellis v̄tuti z grossa. z pno. 34
iō significat̄ q̄ nā nō faciet crisim nisi permutationis: z q̄ z elicit
erit versus inferiora ppter materiei grauitatē. ab Aui.

¶ Et sil'r si hec in sanis pmanserit z se nō ꝯuerte 2. quarti
rit ab eis significabit āpa q̄d accidet illic vbi do trac. p̄.
lorē sentiunt z s̄m pl'm accidet eis vt cū h̄ in al c. 84.
chatim z in renib⁹ dolores sentiant. z significat
aptitudinem ad āpa. Q̄ si dolor z grauitas vni
mēbro ppꝛie nō fuerit: imo sunt cōes significa
bit bothor z variolas z āpata que corpori erunt
cōmunia. Tenuitas quoq̄z vrine in crisi sine or
dine recidiuationem pronosticatur.

¶ Mō oñdit q̄d sign̄at vrīa sb̄tilis in sanis pseuerās: z itelli
gunt̄ hic sani nō iculpate sani: q̄ isti vrīas hñt mediocres:
sz oēs q̄ nō sunt actu egri. Et dicit p̄° q̄ si vrīa fuerit tenuis
in sanis z ita pmāserit z nō pmutata fuerit ad grossam vel
mediā sign̄at āpa futuꝝ in pte in q̄ sentiūt dolorē. Si āt do
lor āt grauitas nō fuerit vni mēbro. i. nō doleāt plus in vna
pte q̄z in alia sz in ābitu totius: tūc sign̄at variolā aut mor
billū aut bothor. i. pua āpata: aut alia āpata q̄ erūt cōia to
ti corpi. Dicit 3° q̄ si hec vrīa tenuis appuerit in crisi sine or
dine sign̄at recidiuā. ¶ Cā aūt p̄mi ē: q̄ cū hec vrina in sa
nis significet mām supfluā retineri sequit̄ q̄ erit ibi cā āñs
āpatis. Si igit̄ dolor in vno mēbro sentit̄ sign̄atur q̄ mās
ad illū locū nā iā incipit deriuare iuxta sniam affori smi. Et Afforis.
vbi in corpe dolor zc̄. Aut ēt si dolor eēt a cā p̄mitiua ad il ē Hipp.
lū locū nā stimulata supfluā mām trāsmitteret z āpa face 4. pticu
ret cū dolor trahat sicut vētosa. ¶ Cā aūt scd̄i est q̄ lassitu le. z ē. 33
dine vel dolore pauco existente in toto cū dicta sign̄atione z incipit
māe retēte significat̄ q̄ ad musculos q̄ sunt in ambitu toti si nō z p̄
us aut ad cutē nā trāsmittit mām q̄ s̄m sui varietatē qñq̄z us dolue
facit variolas qñq̄z bothor. i. pua āpata: sicut in scabie ap rit aliq̄d
paret: qñq̄z furunculos multos in totius ambitu. ¶ Cā āt zc̄.
tertij est: q̄ in crisi q̄ p vrinā accidit vrīa dz eē grossa: vt in
fra: q̄ hūores multi debēt cū ea eē mixti. cū igit̄ crisis ē cō
pleta paulatim circa finē crisis vrīa ordinate fit min⁹ gros
sa: sz si subito fiat sb̄tilis sign̄at̄ q̄ ex aliq̄ cā impedit̄ v̄tus
ab expulsione totius. z ideo aliquid de materia grossa re
linquitur. Modo que relinquuntur in morbis post crisim Scd̄a p
subuersionem facere consueuerunt. ticule af

¶ Urina aūt multū spissa s̄z pl'm significat ma for. 12.
turatiōis priuationē z s̄m minus humoꝝ gros
se sube maturationē. Erit ergo in statu hūoro
sarum febriū z in apertione apostematū.

¶ Hic docet sign̄are p vrinā m̄ltū spissaz siue grossā. Et duo
facit. Prio h̄. 2° rñdet tacito dubio. ibi. (Nō āt subtilitas.)
Pria diuidit̄ in nouē ptes sicut nouē sunt regule q̄s ponit
vt patebūt. ¶ Prio igit̄ dicit q̄ vrīa m̄ltū spissa sign̄at p̄ua
tionē maturatiōis s̄m pl'm. Et raro sign̄at humoꝝ grosse
sube maturationē. z iō ista talis erit in statu febriū humo
rosaꝝ. i. pēdētiū ab hūorib⁹ grossis z multis: qñ. s. dz esse
crisis z in aptione āpatis postq̄z. s. sanies per vrinā pellit̄.
¶ Cōsidera igit̄ q̄ vrina multū spissa est de q̄ loquit̄ q̄ pa A
rū spissa pōt esse cū nāli dispōne: sed multū nō. ¶ No. 2° q̄
hec multū spissa s̄z Aui. qñq̄z sign̄at p̄uationē digōnis: qñ
q̄z sign̄at digōnē sz raro sign̄at digōnē. ¶ Causa aūt est q̄a
qñ materia digerit humores grossos raro eos cum vrina
trāsmittit: q̄ vie sunt stricte. Plurimū igitur cuz humores
grosse substātie sunt cū vrina pellit̄ hypostasis grossa: sed
vrina nō fit multū spissa: q̄ nō tm̄ de isto humore pellitur
cū vrina q̄ ipsam faciat multo spissaz ad intellectū datuz.
Plurimū igit̄ mingit̄ vrina multū spissa propter multitu

dinē grossoꝝ humoꝝ stimulantiū ad sui expulsionez ante digestionē eoꝝ: ꝛ ideo vtplurimū significat priuationē maturationis. Reliqua in isto canone sunt clara.

¶ Et plurimum quidem qđ in acutis significat egritudinibus est malum.

¶ Est canō scđs ꝛ dic̄ p̄l'm qđ sign̄at v̄ria ml'tū grossa i acutis egritudib⁹ eē malū. Cā āt est: qa talis p̄l'm sign̄at pctm̄ grossoꝝ hūoꝝ non digestoꝝ. Et qꝛ grossi hūores nō facil'r cito digerunt: morbi aūt acuti cito terminant: iō significat ꝙ terminabit̄ morb⁹ añ materiei digōnē: ꝛ p ꝯñs male. Dicit aūt notāter plurimū: qꝛ aliquo mō ꝯtingit oppo^m: vt si mā subtilis digesta eēt ꝛ p v̄rinā expelleret̄: nā v̄rina fieret grossa: qꝛ humor lꝫ sit subtilis est tñ grossior v̄rina.

¶ Veruntñ tenuitatis durabilitas plus significat malū. Spissitudo nāqꝫ quandā significat digestionē q̄ gdē substātie ꝯfert in eo ꝙ digōnem significat. ꝛ ꝙ v̄tus expellēdi hꝫ potētiaz est id in quo fiducia h̄r ꝛ inquātuz materiei significat corruptionē ꝛ ei⁹ multutudinez ꝛ maturationis ꝓhibitionē sepantis ad fundū descēdētis significat malū. Quid aūt sit illud qđ inter duas res supantius est cognoscit̄ ex eo ꝙ post eā aduenit ex requie aut succedit ex debilitatis augmento.

¶ Ponit 3^m dicēs ꝙ peior ē durabilitas tenuitatis q̄ꝫ grossitiei: ꝛ rō ē qꝛ spissitudo sign̄at quādā digōnē: ꝛ iō ista ꝯfert sube. i. sign̄at bonū qđdā ex pte modi sube: qa aliqd de digestiōe sign̄at̄ suscepisse: Vel al'r sign̄at digōnē q̄ ꝯfert substātie. i. q̄ sufficit facere subaz v̄rine grossam: lꝫ nō sufficiat facere bonā hypostasiꝫ: ꝛ hec ē melior expō. P. sign̄at etiā v̄rina grossa ꝙ vt⁹ hꝫ potētiā expellendi: ꝛ h̄ est ēt signū in quo. i. pp qđ habet̄ fiducia bonitatis ex v̄ria grossa. ¶ Sꝫ tñ ista v̄ria grossa sign̄at malū pp tria. ¶ Primo qa sign̄at māei corruptionē. al'r. n. vt⁹ nō stimularet̄ ad ei⁹ expulsionē añ cōplemētū maturatiōis. ¶ Scđꝫ est ml'titudo māei q̄ sign̄at̄ pp eandē cām. ¶ Tertiū ē ꝓuatio digōnis nō absolute ꝛ penit⁹: sꝫ digōnis sepantis ꝛ ad fundū descēdētis i. sign̄at ꝙ digō nō est tāta ꝙ hūor q cū v̄rina pellit̄ descendat in forā hypostasis laudabilis. imo remanet pmixt⁹ cū tota aq̄sitate. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ v̄ria spissa aliquo mō sign̄at bonū ꝛ pro pte malū. Sꝫ valde tenuis significat absolute malū: ꝛ iō tenuitatis durabilitas est deterior. ¶ Deide qa posset qs querere qūo cognoscat̄ qd est maius an bonum qđ significat an malū: Dat modū in hoc dicēs ꝙ illud qđ superat de istis. s. bono vl' malo significato cognoscit̄ ex requie accñte post aut ex augmēto debilitatis. Nā qñ superat bonitas expulsionis ꝛ digōnis malitiā corruptionis sequitur hanc v̄rinā requies ꝛ contrariū debilitas.

¶ Et v̄rinarū qdē spissaꝝ in febrib⁹ sanior existit illa de qua multum subito euacuatur.

¶ Iste est quartus cañ. ꝛ patet.

¶ Illa vero que paulatim euacuat̄ multoꝝ hūorū est significatiua ꝛ debilitatis virtutis.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ illa que paulatim euacuat̄ significat multos humores ꝛ v̄tutis debilitatem: qꝛ non fieret multū grossa nisi ꝓpter humoꝝ multitudinē: ꝛ nō mingit̄ paulatim nisi propter debilitatem expulsiue.

¶ Et post illā quidē que vtilitatē affert sequitur mediocris v̄rina similis cum requie.

¶ Canon sextus ꝛ causa est: qꝛ tādem corpus mundificatur: ꝛ ideo fit postea mediocris ꝛ sequitur requies.

¶ Cuꝫ aūt tenuis v̄rina in acutis egritudinibus ad spissitudinē conuertitur postq̄ꝫ non aduenit requies significat liquefactionem.

¶ Septim⁹ canon. ꝛ dicit ꝙ cū v̄rina tenuis cōuertit̄ ad valde grossaꝫ ꝛ post illā nō aduenit reqes in acutis egritudinib⁹ sign̄at liquefactionē. s. mēbroꝝ aut humoꝝ grossoꝝ: qꝛ ꝓus erat subtilis: qꝛ nihil de tali poterat pelli: nūc autē pellitur: ꝛ nō propter digestionē: qꝛ si ita esset sequeret̄ requies. igit̄ erit per viā liquefactionis.

¶ Cunqꝫ in sano v̄rina perseuerauerit spissa ꝛ in parte capitis dolorem senserit ꝛ conquassationem indicabit ei febrem.

¶ Est octauus canon: ꝛ dicit ꝙ qñ perseuerat v̄rina spissa in sano. i. neutro nondū egro ꝛ iste senserit in parte capitis s. aut añ: aut retro: aut a latere conquassationē. i. dolorem cū perturbatione ꝛ obfuscatione sensuū significat futurā febrē. Et rō est: qꝛ significat̄ ꝙ humor peccās incipit ebullire vnde fumi petunt caput ꝛ putrefient ꝛ facient febrem.

¶ Est tñ cuꝫ hoc est ex superflua expulsione aut apertione aut vlcerib⁹ in partib⁹ viarū v̄rine.

¶ Canon nonus ꝛ vltim⁹. Dicit ꝙ qñqꝫ ꝯtingit ꝙ hec. s. v̄rina grossa in sano est ex supflua expulsiōe. i. magna: vñ agitati hūores aliquid suoꝝ fumoꝝ capiti cōicant: sed qꝛ cito euacuant̄ nō sequit̄ febris. Qñqꝫ aūt significat apertionez oppilationū: ꝓpter quā māe grosse retente expellunt̄: aut tertio ꝓpter vlcera in vijs v̄rine propter que mingit̄ sanies multa: ꝛ tamen non sequitur febris.

¶ Nō autē subtilitas ꝛ spissitudo vtreqꝫ maturatiōis significāt ꝓuationē: nisi qꝛ maturationē sube cōitat̄ mediocritas. Spisse ergo maturatio ē vt digerēdo ad tenuitatē mutet̄. Et tenuis maturatio ē vt coquēdo mutet̄ ad spissitudinē.

¶ Hic rñdet tacito dubio: posset. n. qs dicere. Statiꝫ dicebatur ꝙ v̄ria tenuis sign̄at ꝓuationē maturatiōis: ꝛ nūc dr̄ ꝙ ml'tū spissa idē sign̄at: qđ v̄r falsuꝫ: qꝛ spissitudo ē ꝯ̄ria subtilitati ꝛ ꝯ̄rioꝝ signoꝝ dn̄t eē ꝯ̄ria sign̄ata. ¶ Hic rñdet̄ ꝙ vtraqꝫ sign̄at ꝓuationē maturatiōis, rō est: qꝛ maturationē comitat̄ mediocritas in mō sube. Jō maturatio māe spisse est vt attenuet̄ versus mediocrez: ꝛ maturatio subtilis est vt ingrosset̄ ꝛ ꝯuertat̄ ad mediocritatē v̄sus spissitudinez.

¶ No. tñ hic ꝙ v̄rina tenuis nō ideo significat ꝓuationem maturationis: qꝛ significet subtilem humorem: sepe enim est ꝓpter humoꝝ nimiā grossitiē: que oppil'ones facit.

¶ Amplius v̄rina spissa quēadmodū prius diximus qñqꝫ ē clara trāslucēs qñqꝫ ē turbida. Verūtñ inter spissaꝫ trāslucētē ꝛ tenuē existit dr̄ia: qm̄ spissa trāslucēs cū motu iundat̄ nō fiūt ptes ipsi⁹ inūdate multū pue. imo magne i ea accñt: vñ ꝛ ei⁹ mot⁹ sunt tardi ꝛ cū spuma multaꝝ ampullarū: ꝛ ipsius ampulle nō cito rumpunt̄.

¶ Hic ponit signa claritatis ꝛ turbulentie vt mihi v̄r ꝛ h̄ iō in isto cap. qꝛ claritas ꝛ turbulētia putant̄ hēre ꝯueniētiā cū grossa ꝛ subtili. Et iō ēt miscet sign̄atiōes grosse ꝛ subtilis. Diuidit̄ in duas ptes. Prio docet hoꝝ sign̄atiōes sigillatim. s. clare ꝛ turbulēte. 2° qñ in eadē v̄rina appet claritas ꝛ turbulentia quo ad diuersa tēpora. ibi 2ª. (Amplius tres debes) Pria in duas. ꝓ ponit vnā distinctionē ꝛ differentiā inter clarā ꝛ subtilem. 2° ponit sign̄ationes. ibi scđa (Et que qdē.) ¶ Dicit ꝓmo ꝙ vt dictū est supra. capl'o huius sūme. v̄rina spissa quedā est clara translucens: ꝛ qdaꝫ est turbulēta. Dicit scđo ꝙ inter spissaꝫ translucentē ꝛ subtilem sunt tres differentie vna est ꝙ qñ grossa translucens

agitatur mouet᷑ tarde. scđa φ qñ agitatur sue vnde nō fiūt
pue sȝ magne. 3ᵃ est φ in ea fit spuma multaꝝ ampullaꝝ: ⁊
iste ampulle nō cito rūpunt᷑. sed in subtili vrīa ꝯtraria ꝯtin
gunt. ⁋ Cā aūt est: qꝛ grossa est grauioꝛ ⁊ terrestris magis
ac magis viscosa: ⁊ ꝓpter grauitatē tarde mouet᷑: propter
terrestreitatē non facile in paruas partes diuiditur: ꝓpter
viscositatē in cōcussione fiunt ampulle ⁊ nō cito rūpunt᷑.

¶ Et que qdē huiusmodi existit ex flegmate generatur bene digesto aut colera vitellina si est in ea tinctura ad citrinitatē trahens. Et si tinctura non est in ea significat flatis vitrei resolutionē. ⁊ hoc qdē in epilepticoꝝ vrinis multū existit.

¶ Hic ponit sigñatiōes clare ⁊ turbide ꝑmittēdo signa gros
se ⁊ subtilis. Et diuidit᷑ i q̃tuoꝛ ptes. Prio ponit signa spisse
clare. 2ᵒ tenuis. 3ᵒ spisse sine limitatiōe ad claritatē. 4ᵒ turbi
de absolute. ibi 2ᵃ. (In tenui) ibi 3ᵃ (Spissa āt) ibi 4ᵃ. (Ad
vltimū.) ¶ Circa ꝑmā ptē attēde φ text⁹ cōiter iuenit᷑ affir
matiuus φ vrina spissa ⁊ clara gñatur ex flate bñ digesto.
Sȝ oēs auctores dicūt lr̃am esse corruptā: qꝛ dȝ dicere ex
flate nō bñ digesto. Et dicūt manifeste patere per seq̄ntiā:
qꝛ statiȝ dicit φ si in ea ē tinctura ad citrinitatē trahēs ē co
lera vitellina: sȝ si est sine tinctura ē ex liq̄factiōe vitrei fla-
tis. Mō cōstat φ vitreū fl̄a nō est digestū. Et iō sepe appet
in vrina epilenticoꝝ ista vrina: qa in eis tale fl̄a multū abū
dat. puto igit᷑ hāc expositionē: lȝ posset dici φ ēt pp flegma
vitreū bene digestū fiat vrina spissa. Nā ipsuȝ bñ digestuȝ
est tñ vehemēter grossuȝ vt supra dicit᷑. ⁊ hoc nō erit gñali
ter sed in paucioribus vt supra dicitur.

¶ In tenui aūt in qua multa existit tinctura scit᷑ tincturā nō esse pp digestionē. Aliogn digestio in primis nō magis opatur substātiā q̃ȝ coloris ꝑmixtionē. ꝓ pma nāq̧ digōnis opatio est substātiā efficere. deinde ipsaȝ tingere. Et digestio quidē in substantia melioꝛ est q̃ȝ in colore.

¶ Hic ponit sigñationē tenuis: ⁊ diuidit᷑ in q̃ttuoꝛ sic̄ q̃ttuoꝛ
regulas ponit: ⁊ patebūt ptes legēdo: ꝑm⁹ canon est not⁹.

¶ Utrū nā ꝑus operet᷑ colorē q̃ȝ subam. Q.ō.xvj.

Circa tamē hūc locū cadit dubitatio: qꝛ ꝑ̄ vr̄ esse
in v̄bis ꝯ̈dictio. 2ᵒ ꝯ̈dictio cū dictis su
pra. ⁊ 3ᵒ nō vr̄ sn̄ia v̄a in se. ¶ Prio eni ad ꝓbādū φ tinctu
ra nō est pp digōnē infert φ aliter nā oparet᷑ subaȝ ꝑus q̃ȝ
coloris ꝑmixtionē ac si ex opposito seq̄ret᷑ h̄ falsuȝ. vr̄ igit᷑
velle φ nā nō ꝑus operet᷑ subam q̃ȝ colorē ⁊ statiȝ dicit op
positū vt pȝ. ¶ Scđȝ pȝ qꝛ supra cap. de colorib⁹ dixit. Et
coloꝛ qdē vrine in egritudinib⁹ acutis incēdētib⁹ trahit ad
colorē ȝaffarani ⁊ ad igneitatē. φ si ibi fuerit tenuitas ali-
quā maturatiōis significat dispōnē ⁊ φ iā incepit sȝ nō; ap
paret in suba. Istud exp̄sse ꝯ̈dicit p̄senti regule. ¶ Tertiuȝ
aūt pȝ ex h̄ 2ᵒ. qꝛ nā in casu hui⁹ textus dedit colorē per di
gestionem ⁊ tñ nō subam. igit᷑ nō semꝑ ꝑus appet in suba.
q̃ȝ in colore digō. ¶ Pro istis dimittēdo supflua ⁊ nō vera
dicta expositoꝝ est ꝑ̄ notādū φ pos̄e est ꝑ actionez digesti-
ue v̄tutis dari colorē manifeste ⁊ nō manifeste dari modū
sube vt in auctoritate statiȝ allegata. Nā stat per mixtionē
hūoris multū citrini valde pauce q̃ȝtitatis notabil̄r tinge-
gere aquositatē ⁊ nō notabil̄r ingrossare eādē. ¶ Dicēdū
scđo φ nā ꝑus in digerēdo intēdit dare modū sube q̃ȝ colo
rē. Nā digō est ꝑparatio ad expulsionē: talis aūt habet᷑ ꝑ
modū sube nō ꝑ colorē: ⁊ iō digestiua v̄tus ꝑcipue in nociti-
uo ꝑus intēdit modū sube q̃ȝ intēdat colorē. ¶ Ex quo seq
tur φ cū v̄tus digestiua multū agit digerēdo aut multū di
gerit opȝ φ multū det de mō sube quā intēdit: qꝛ iste ꝓprie
⁊ per se sequit᷑ opationē digestiue v̄tutis. ⁊ h̄ intēdit Auic.
hic cū dixit φ opatio digestiue est ꝑus dare subam deinde
eā tingere. ¶ No. tñ φ cū hoc stat φ simul̄ det᷑ coloꝛ ⁊ suba
mediocris ⁊ φ ꝑus ⁊ φ post. Sȝ nō stat φ ꝑ multā ⁊ fortē
digōnē detur coloꝛ ⁊ nō mod⁹ sube: qꝛ semꝑ fortē ⁊ multā
digestionē sequit᷑ modus sube ꝓpinquus mediocri. ¶ Di-
cēdū 3ᵒ nō esse Aui. intētionē φ coloꝛ multe tincture in vri
na tenui nō fit quoquomō ꝑ digōnē: sȝ vult φ nō ē ꝑpintē-
saȝ digōnē vel multā sicut multa est tinctura: ⁊ h̄ mō lega-
tur. In vrina tenui in q̄ existit multa tinctura scit᷑ φ tinctu-
ra nō est pp digōnē. s. ita intēsaȝ i suo gñe sicut est tinctura.
Nā hoc nō est pp multā digōnē sȝ pp inchoatā ⁊ debilē nō
dū apparentē in suba vt dī supra cap. de colorib⁹ in auc̄te
allegata. ⁊ hoc ꝓbat Aui. ibi. Aliogn dicēdo φ aliogn. i. si
al̄r eēt q̃ȝ dicat᷑ ⁊ tinctura eēt pp multā digōnē: tūc nā ꝑus
fecisset in hac vrina subaȝ digeste vrine q̃ȝ istā coloris ꝑmi
xtionē. Nā vt ego dixi statiȝ si digō est multa ⁊ intēsa opȝ
φ sit manifesta in suba. Mō h̄ est repugnās in casu nr̄o: qꝛ
supponimus vrinā tenuē. Nō vult igit᷑ Aui. inferre ex op
posito sui dicti φ digō ꝑus operet᷑ subaȝ q̃ȝ colorē tāq̃ȝ ab
solute falsuȝ: sȝ tāq̃ȝ repugnās opposito regule. Ex quo se
quit᷑ φ iō oppositū sue regule est ipos̄e: qꝛ ad ipm seq̄t᷑ ali
qd sibi repugnās. ¶ Ex quo pȝ ꝑ̄ φ hic nulla est ꝯ̈dictio:
⁊ nō ꝑsupponit᷑ in mō arguēdi falsuȝ esse φ nā ꝑus opatur
subaȝ q̃ȝ colorē: imo vult hoc eē veꝝ: sȝ repugnās opposito
regule. Et iō ne qs putaret φ diceret h̄ esse falsuȝ subdidit
φ digō ꝑus opat᷑ subaȝ q̃ȝ coloris ꝑmixtionē: ⁊ itelligit᷑ ad
sensuȝ scđi notabilis ꝓpositi. Et sic soluit᷑ ꝑmū dubiū de cō
tradictiōe lr̄e. ⁋ Simil̄r scđm de ꝯ̈dictione ad dicta capl̄i
ꝑcedētis. Nā nō intēdit absolute φ non sit pp digōnē vt di
xi. ¶ Ad 3ᵐ aūt dubiū pȝ ex scđo notabili. ⁊ iō hāc lr̄aȝ nō
lego dicēdo aliogn ꝓ qꝛ vt dicit vnus mod⁹ Dyni. nec trā
sponēdo sn̄iaȝ ptis sequētis ly aliogn vt dicit scđs modus
nec addēdo vnā negationē vt dicit sua tertia expō. His eni
modis exponere nō est nisi falsificare lr̄aȝ. ¶ Q, si querat᷑
vtrū ois tinctura vrine det᷑ per digōnē: puto φ nō. Nā con
tingit vrinā tingi pp ebulitionē a calore putredinali vt pōt
colligi scđa q̄rti caᵒ de signis sumptis ex tenuitate vrine: dū
dixit. Si aūt fuerit rubedo aut nigredo: scias φ cā in hoc
est res ꝯtingēs aut vehemētia v̄tutis q̄litatis egritudina-
lis ip̄mētis in aquā. Credo tñ φ aquositas pura nō tingi
tur nisi pp cōmixtionē alicuius rei hūoralis cū ea. vt exp̄s-
se vult Gal. ꝑ̄ de crisi: sed hec pars humoralis qñq̧ magis
tingit nā ꝓpter maiorē digestionē: sed ꝓpter maiorē ebuli-
tionē ꝓpter quā ille humoꝛ fit intensius coloratus.

¶ Et pp h̄ cū vrina tenuis i acuta egritudine ꝑseuerat sigñat malū ⁊ φ v̄t⁹ digestiua ē sopita.

¶ Ponit scđaȝ regulā ad moduȝ correlarij dicēs φ pp cām
dictā. s. φ ꝑ̄ᵃ digōnis operatio est facere subam sequitur φ
vrina tenui ꝑseuerāte in egritudine acuta est signū malū si
gnificās φ virtus est sopita. i. remisse agens in digerendo
aut non digerens.

¶ Cum aūt vrinā videris tenuem in cuius partib⁹ rubedinis ⁊ citrinitatis fuerit diuersitas laborem cognosces inflāmantem.

¶ Ponit tertiā regulā dicēs φ cū videris vrinā tenuē q̄ hȝ
diuersitatē in ptib⁹ in citrinitate ⁊ rubedie ista sigñat labo
rē inflāmantē. ¶ Ubi nota intelligi φ appeat diuersitas ru
bedinis ⁊ citrinitatis: aut qꝛ diuerse partes vrine appare-
ant vna rubea ⁊ alia citrina sicut si in supiori parte appa-
reat rubea ⁊ in iferiori citrina: aut scđo qꝛ appareat coloꝛ
cōmixtus ex rubeo ⁊ citrino: ⁊ per laborē inflāmatiuū pos
sumus intelligere lassitudinē inflāmatiuā que prouenit ex
abundantia humoꝝ calidorum. s. sanguinis ⁊ colere qui si
gnificantur ex hac diuersitate colorum in vrina apparen-
tiū. ⁋ Aut scđo per laborē intelligendo vl̄r oēm lesionē vt

q̃ȝ in colore [illegible] digō in suba vrine
melioꝛ sit q̃ȝ in colore [illegible] pellenti in obedit [illegible] mod⁹ sube
[illegible] in colore vrine melioꝛ ē q̃ȝ in suba
[illegible] febrib⁹ [illegible]
[illegible] in obedit pellenti [illegible]
[illegible] mod⁹ sube

intelligit. 2. affo:ismo:ꝝ. affo. 1. ꝛ h mihi plus videt verū.

¶ Et si tenuis fuerit fueritq; in ea res q̄ sunt sicut furfures egritudie in vesica nō existente signū erit hoc esse propter flegmatis adustionē.

¶ Ponit regulā q̄rtā dicēs ꝙ si vrina fuerit tenuis ꝛ habuerit sedimen ad modū furfuris nō existēte egritudine in vesica signat flatis adustionē. ℣ Causa aūt est q: hec filia furfuri sunt alba ꝛ lata: ꝛ iō sūt aut ex excoriatiōe albo:ꝝ mēbro:ꝝ sicut vesica aut adustiōe humo:is albi sicut fl'a. Non existēte igit̄ in vesica egritudine erit ex flegmate adusto.

¶ Spissa aūt vrina in febrib⁹ acutis ad summū multos significat hūo:es ꝛ fortasse significat liquefactionē. Et ipsa q̄dē est cum vna permanet hora congelatur ꝛ inspissatur.

¶ Hic ponit signa vrine spisse non limitādo ad claritatē vel turbulētiā dicēs ꝙ vrina spissa i febrib⁹ acutis signat multos hūo:es aut liq̄factionē. Et illa est q̄ cū p̄manet vna hora cōgelat̄. ℣ Cā aūt est: q: si hūo:es eēnt pauci in mo:bo acuto cū sint vt pl'm subtiles nō facerēt vrinā grossā. Et iō q̄n est grossa p̄pter humo:ꝝ cōmixtionem significat ipsos multos. Quādoq; aūt est grossa p̄pter liquefacta cōmixta cū ea vt esset pinguedo: ꝛ ista recedente calo:e actuali congelat̄ sicut alie pinguedines a calo:e eliquate.

¶ Ad vltimū h̄o turbulētia vrine est p̄p terreitatē cū ventositate q̄ aquositati admiscet̄. Ex istis nāq; cū admiscent̄ p̄uenit turbulētia ꝛ ex ipso:ū abinuicē separatione p̄uenit claritas.

¶ Ponit signationē vrine turbide absolute: ꝛ dicit ꝙ signat p̄mixtionē p̄tiū terrea:ꝝ ꝛ vētositatis cū aq̄sitati vrinali. Et rō: q: q̄n iste due res. s. vētositas ꝛ ps terrea admiscent̄ in vrina ex eis p̄uenit turbulētia: ꝛ q̄n separant̄ p̄uenit claritas. ¶ Et he regl'e nō habēt dubiū. Nā oīa alia el'nta sūt p̄uia p̄ter terrā ꝛ iō nō habēt aquā reddere opacā. Terrea aūt ps nō p̄maneret sparsa p totā aquositatē nisi eēt vētositati cōiuncta ipsā faciēti natare al'r descēderet ad fundum.

¶ Nō tñ hic ꝙ difficile est ꝯtingere eē p̄tes terreas cū aq̄ ita vt vrina sit clara. Nā nō ē dubiū ꝙ vrine aliq̄ sunt clare ꝛ nō ḡnatis vētositatib⁹ in eis fient turbide: igit̄ p̄us erāt vētositates ꝛ p̄tes terree stāte claritate. Et aliq̄n p₃ q̄n vrina mingit̄ clara ꝛ p infridationē fit turbida sic vocamus eas co:ruptas q̄ postea cū ad ignē clarefiūt clarificant̄. ℣ Imaginādū ē igit̄ ꝙ quedā modū mixtiōis p̄tiū humo:aliū cū aq̄sitate seq̄t̄ claritas: esto ēt ꝙ p̄tes terree sint mlte nō descēdētes ad fundū sic clara est cristallus nō obstāte ꝙ pl'm sit terrea ꝛ vitrū cui⁹ mlta ps est terrea: tñ regl'a Aui. vaē in se ꝛ maxie h₃ ve:ꝝ de turbulētia q̄ accidit aquositati p se puie q̄ fit turbida p admixtionē non verā p̄tiū terrea:ꝝ. In hoc eni casu op₃ ꝙ fit p̄pter p̄tes terreas ꝯiunctas vētositati ꝛ ecōtra p̄tes terree opace ꝯiuncte vētositati sufficiēti ad subleuādū eas in aq̄ sunt semp causa talis turbulētie: ꝛ ita patet generale significatū vrine turbide.

¶ Amplius tres debes attēdere dispōnes: Est nāq; cū tenuis mingit̄ ꝛ deide ispissat̄ q̄ significat ꝙ nā laborat in maturādo: s₃ nōdum materia ei vndiq; obediuit ꝛ est patiens. ꝛ fortasse est cū mēbro:um significat liquefactionem.

¶ Hic ponit signa claritatis ꝛ turbulentie: q̄n in eadē vrina appet claritas ꝛ turbulētia diuersis tp̄ib⁹ ꝛ turbida q̄ remanet turbida. Et diuidit̄ in tres p̄tes. p̄ ponit tres modos ꝯsiderādos. 2° cōparat duos illo:ꝝ adinuicem. 3° ponit q̄sdā spāles regl'as. ibi 2ª. (Illa vō q̄) ibi 3ª. (Urina q₃.) Itē pª in tres s̄m tres dispōnes ꝯsideratas. ibi 2ª. (Aut mingit̄.) ibi 3ª. (Aut ē dispō.) ¶ Dicit i p̄te pª ꝙ tu debes attēdere tres dispōnes in vrina q̄rū vna est. q̄nq; mingit̄ tenuis. i. clara: ꝛ postea ispissat̄ ꝛ fit turbida: ꝛ ista signat ꝙ nā labo:at i maturādo: s₃ mā nō ex toto obediuit ꝛ ē patiēs: ꝛ aliq̄n significat liq̄factionē mēbro:ꝝ. ¶ No. igit̄ p̄ ꝙ Auic. narrat illos tres modos turbide vrie q̄s ponit Gal. p̄ de crisi: l₃ nō ponat eo o:die. ¶ Nō 2° ꝙ in vrina q̄ mingit̄ sunt dispōnes A
ex alteratiōe ꝛ p̄mixtione hūo:ꝝ tā a calo:e nāli q̄₃ putrediali itra co:p⁹ recepte: merito q̄rū dispōnū vrina extra co:pus p̄mutat̄: ꝛ iō ex p̄mutatiōe extra co:p⁹ cognoscit̄ q̄uo passa fuerat intra co:p⁹ ꝛ co:pis ꝛ hūo:ꝝ dispōnes vt dicit Auer. q̄rto colliget. ¶ Nō. 3°. ꝙ cū vrina migit̄ clara ꝛ po- B
stea turbidat̄ signat ꝙ p̄tes hūo:ales sunt mixte cū aq̄sitate vrinali p opus calo:is nālis. Nā ex ope putrediali poti⁹ mingit̄ turbida: s₃ h̄ opus signat̄ eē debile: q: p leuē actionē aeris ꝯtinētis p̄mutat̄: q: ēt vrina mingit̄ turbida significat̄ ꝙ i hūo:ib⁹ nōdū ē fo:tis putrefactio ꝛ q: ab aere exterio:i cito hāc alterationē recipiūt signat̄ ꝙ sunt pati putredini. ¶ Ex q̄b⁹ p₃ p̄ regulā Aui. eē verā ꝙ hec vrina significat ꝙ nā labo:at in maturādo. i. aliq̄ mō agit calo: nālis i hūo:es: s₃ mā nō ex toto obediuit. ℣ P₃ 2° ꝙ ve:ꝝ dixit Gal. cū dixit p̄ de crisi ꝙ hec vrina signat ꝙ hūo: nondū est mot⁹: s₃ erit in p̄xio. i. nōdū vehemēter bullit nec multū digerit̄ in p̄xio ē futur⁹ in eo mot⁹ ebullitiōis. ¶ Ultio nō ꝙ C
ex mēbro:ꝝ ꝛ adipis liq̄factiōe ꝯtingit mingi vrinā clarā q̄ p leuē ꝯgelationē turbidat̄: q: h̄ ē de nā piguedis q̄ dū est liq̄da ꝛ dissoluta ē puia: s₃ ifridata ē opaca. Et Aui. hāc s̄bdit signationē quā tacuit Gal. loco allo: q: raro accidit.

¶ Aut mingit̄ spissa ꝛ postea clarificat̄ ꝛ separatur ab ea grossū subtus stans ꝛ significat ꝙ nā iā separauit mā₃ ꝛ ipā₃ maturauit. Et q̄ⁿto maio: fuerit claritas ꝛ maio: descensus inferius ꝛ citius significabit maturationē.

¶ Ponit signatiōes 2ᵉ manerie: ꝛ dicit ꝙ vrina q̄nq; mingit̄ turbida ꝛ postea clarificat̄: ita ꝙ ps grossa ab ea separat̄ ꝛ stat i fundo: ꝛ ista signat ꝙ nā iā maturauit mā₃. (Et quāto mag) clarificat̄ ꝛ citi⁹ tāto ē certi⁹ signū maturatiōis: ꝛ sil'r quāto maio: ē descēsus iferi⁹. ¶ P:io igit̄ no. de his trib⁹ manerieb⁹ fecisse mētionē Gal. p̄ de crisi. ꝛ Auer. 4. collet ꝛ Aui. hic ita ꝙ putat̄ cōiter ab expositorib⁹ de eadē dispōne locut⁹ fuisse. ¶ S₃ al'r vr̄ dixisse Gal. de signatione huius ꝛ al'r Auer. ꝛ al'r Aui. Nā Gal. p̄ de crisi dixit ita. S₃ q̄ mingit̄ turbida ꝛ post paulatī₃ residet in ea sedimē laudabile signat egritudinem absq; mo:a digerēdā Aui. h̄ vt vr̄: sic dicit ꝙ signat mām esse digestam nō dicit digerēdā. ¶ Auerrois āt 4° colliget vr̄ hāc ponere q̄ p̄ ē grossa post subtiliat̄ ꝛ post ēt igrossat̄ sicut accidit plerūq; cū vrina dimittit̄ ꝛ de hac dicit ꝙ signat pigritiā nāe post icepti opis p̄nᵐ: ꝛ vñ sic dicit ad l'ra₃. S₃ vrina grossa q̄ postea subtiliat̄ ꝛ ite:ꝝ igrossat̄ quāuis h̄ ope nāe p̄cedit pigritiā nāe significat post suscepti opis p̄nᵐ. ¶ Ego libēter i hac diuersitate vidissem q̄d crediderūt antiq̄ expositores: s₃ nō inuenio Dinū aut Anto. de parma aut Mōdinū aut Marsiliū ista declarasse. Dico igit̄ istud q̄ð puto fuisse de mēte isto:ꝝ auc- D
to:ꝝ. ¶ Pro quo nota. ꝙ vrina q̄ mingit̄ turbida ꝛ clarificat̄ q̄nq; mingit̄ parū turbida ꝛ clarificat̄ bene per descensum hypostasis laudabilis: ꝛ hec est dispō vrinarū cōpletā digōnē significātiū in mo:bis mālibus. Nā q: hypostasiua mā nō est ex toto clara nec est cōmixta vero mō cōmixtionis cū aquositate: sed per vicinitatē: iō op₃ ꝙ cū mingit̄ ꝛ per motū est mixta reddat aquositatē parumper obfuscatā: ꝛ de ista puto ꝙ loquit̄ Aui. hec. n. significat nām digessisse ꝛ superasse mām. Et ideo addit ꝙ quanto maio: fuerit claritas supple cum debita substātia ꝛ citio: descensus magis significabit maturationē₃. ℣ Quedā autem est

vrina que mingit̃ vere turbida: q̃ intense turbulẽtie ⁊ ois talis significat vehementẽ ebulitionẽ. Nã Gal. de illa que clarificat̃: ⁊ est de q̃ loq̃mur. ita dic̃. Nã vrina q̃ clarificat̃ post paululũ sigñat illõ qõ remanet de augmẽto feruoris ⁊ de agitatiõe dicta eẽ paꝝ. Vult igit̃ ꝙ ẽt ista sigñat augmẽtũ feruoris ⁊ dictã agitationẽ ⁊ p ↄñs ois alia vria mlt̃ũ turbida. ¶ Sʒ de istis q̃dã ẽ q̃ clarificat̃ p descẽsuʒ ptis terrestris ad fundũ: ⁊ ista si sedimẽ fuerit laudabile: ⁊ non dico laudabilissimũ: ẽ.n. ipõle in isto casu sigñat vt dic̃ Gale. ꝙ cito cõplebit̃ digõ. Erit aũt sedimẽ laudabile qõ non erit male sube nec mali coloris: lʒ nõ ex toto oẽs hẽat ↄditiones optimi sedimis: sʒ de hac nõ loqt̃ Aui. supra. Et iõ oĩno dispõnes easdẽ intellexerũt Aui. ⁊ Ga. ¶ Cã ãt dicti Gal. est q̃ ex quo est in pn°ita turbulẽta vrina nõ põt eẽ sine pternãli ebulitione q̃ excludit cõplemẽtũ digõnis. Sed q̃ cito fit seq̃stratio sigñat̃ ꝙ vestigiũ caloris nãlis sit forte ⁊ vẽtositates per ebulitionẽ putredinis ibi existentis sunt pauce parũ resistentes: ⁊ iõ cito cõplebit̃ maturatio. ¶ Si ṽo vrina mingit̃ turbida ⁊ clarificat̃ p descẽsuʒ ad fundũ: sʒ postea cito corrũpit̃ ꝓpter aeris ipressionẽ: h̃ est de qua Auer. loquit̃. ⁊ ista sigñat pigritiã nãe in digerẽdo eo mõ quo pma de illis de qb⁹ Auicẽ. loqtur. ⁊ ista isti auctores nõ de eadẽ penitus vident̃ loqui dispositione in his locis: propter qõ nõ ponunt eadem significata.

¶ Aut est dispositio media inter primã ⁊ alterã ex qua cũ perdurauerit ⁊ nã fuerit fortis ⁊ ṽtus fixa scietur ꝙ nõ ad maturationẽ perueniet̃ integrã. Si vero virtus fixa nõ fuerit. erit timẽdũ ne perditio preueniat maturationẽ. Cũ autem perdurauerit ⁊ timorosa significatio nõ affuerit significabit capitis dolorẽ. qñ significabit ebulitionẽ ⁊ ventositates vaporosas.

¶ Ponit manerieẽ 3^am di. ꝙ qñq̃ʒ est dispõ media iter pmã ⁊ scd̃aʒ q̃ est ꝙ vria mingit̃ turbida. ⁊ ita remanet: ⁊ ista si h̃ mõ pdurat ⁊ ṽt⁹ est fortis sigñat ꝙ nũc. i. puo tpe pueniet̃ ad itegrã maturationẽ. Sʒ si ṽt⁹ nõ fuerit fixa sigñat timorẽ ne mors pueniat maturationẽ. ⁊ si perdurauerit h̃ mõ ⁊ nõ fuerint ibi signa alia timorosa sigñabit capitis doloreʒ: q̃ sigñat vẽtositatẽ ⁊ ebulitionẽ mãei. ¶ Et in hac ẽt 3ª dispositione diuersimode vident̃ dicere Gal. ⁊ Aui. Nã Ga. dicit ꝙ hec vrina sigñat cõmotionẽ ⁊ augmẽtũ feruoris q̃ est in sanguie esse in sũmo augmẽti sui. Et Auer. ita dixit: sʒ si ab ipso pn°appuerit grossa ⁊ in eadẽ grossitudie pmãserit sigñat multã humoꝝ ebulitionẽ a calore extraneo factã: ⁊ pp hoc est malũ signũ: vr̃ igit̃ ꝙ nõ sigñat ꝙ cito veniet̃ ad maturationẽ itegrã cũ significet sũmũ motũ putrefactionis. ¶ Pro istis nota ꝙ vt dixi in qõne de magnitudine febris. 2. pticula afforis. nõ repugnat mãm forti motu moueri ad putredinẽ: ⁊ tñ digeri ⁊ eẽ ꝓpe cõplemẽtũ digõnis. imo ꝓpterea digeri veloci⁹ nã magis conãte ⁊ mã magis apta recipere saltẽ ex parte eliq̃tionis ⁊ facilitatis vaporationis supflui: vñ nos videm⁹ vermes plurimos gñari in aq̃ cũ vehemẽter putrefit ⁊ silr̃ in carnibus.

¶ No. scd̃o hãc vrinã semp significare vehemẽtẽ motũ putredinalis coloris. Cũ h̃ tñ qñq̃ʒ est cõiunctus fortis mot⁹ digõnis: ⁊ hoc est cũ ṽtus est constãs ⁊ nõ sint alie male significationes. ⁊ hoc voluit Aui. ⁊ h̃ ẽt innuit Gal. cuʒ istã dixit meliorẽ pma: ⁊ ex his pʒ cõcordia auctorum.

¶ Illa ṽo q̃ ex tenuitate ad turbulẽtiã peruenit ⁊ sic ꝓcedit melior illa ẽ q̃ in turbulẽtia pmanet ꝺm plurimas horas. Urina quoq̃ʒ multotiens fit spissa. ⁊ est h̃ pp casuʒ ṽtutis ⁊ nõ pp nature expulsionẽ. Sʒ vria q̃ aquosa mingit̃ ⁊ aquosa remanet signũ est puatiõis maturatiõis penit⁹. Et vria spissa laudabilior est q̃ ad exeũduʒ est facilis ⁊ multe separationis simul. Ex hmoi nãq̃ʒ sanatur paralysis ⁊ qõ est ei simile.

¶ Ponit q̃sdã spãles regl̃as. Et didit̃ in q̃ttuor ⁊ patebunt ptes. ¶ De p° dic̃ ꝙ illa q̃ mingit̃ tenuis ⁊ ex tenuitate peruenit̃ ad turbulẽtiã est melior q̃ʒ illa q̃ pmanet in turbulẽtia ꝺm plurimas horas ⁊ vtplr̃m. ¶ Et h̃ vr̃ ↄ̃riũ dicto Gal. p de crisi. Nã q̃ puenit a claritate ad turbulẽtiã dicit eẽ deteriorẽ, istaꝝ triũ: vñ sic hʒ lr̃a. Urina q̃ turbida fit exteri⁹ significat ꝙ nõdũ est ei mot⁹: sʒ erit i ꝓximo. Necessario igit̃ hec vrina est eaꝝ deterior. Et paulo ifra. vrina ṽo scd̃a. vt dictũ est inter has duas ẽ media. Nã ipsa cũ gñet̃ a cõmotione q̃ est in vltio fine ⁊ statu suo in tñ diminuta est in malitia ab vrina sigñante ꝙ nõdũ est mot⁹ ei⁹ sʒ erit in ꝓximo inquãtũ excedit in malitia vrinã sigñantẽ ꝙ ille mot⁹ iã ꝓximus est vt sedet̃ ⁊ q̃escat ⁊ cõstat ꝙ vria 1ª apud ipm est q̃ mingit̃ turbida. ⁊ sic remanet. 3^a ṽo mingit̃ clara ⁊ extra turbidat̃. ¶ Pro ↄcordia igit̃ dicẽdũ hãc vrinã q̃ turbida mingit̃ raro esse bonã. Raro eni est cũ digõne ⁊ cũ alijs signis bonis: lʒ qñ est bona ẽ melior q̃ʒ illa q̃ mingit̃ clara ⁊ turbidat̃ cito: q̃ ista sigñat digõnẽ ꝓximã: ⁊ h̃ est raro. Gale. igit̃ loqtur de ea qñ bonũ sigñat. Et Aui. dicit h̃: q̃ vtplr̃m est deterior: q̃ raro ẽ bona: ⁊ cũ est mala est deterior. ¶ 2 regl̃a est ꝙ multotiẽs vria fit spissa pp casuʒ ṽtutis nõ pp expulsionẽ mãe. Et possum⁹ hic itelligere turbidã per spissaʒ vel spissaʒ ꝓprie dictã. Nã q̃ cõtẽtiua mẽbroꝝ deficit: iõ multi hũores siml̃ cũ vrina trãseũt: nõ q̃ nã illas intẽdat expellere. ¶ 3ª regl̃a est ꝙ vrina q̃ mingit̃ aquosa ⁊ ita pmanet sigñationẽ maturatiõis penit⁹. ⁊ hãc dic̃ Gal. 1. de crisi peiorẽ q̃ʒ sit aliq̃ triũ supra noiataꝝ. Et de hac satis diximus ꝓcedẽte ca° cũ locuti fuim⁹ de vrina alba. ¶ 4ª regl̃a ẽ: ꝙ vrinaꝝ spissaꝝ illa est melior q̃ est facilis ad exeundũ: ⁊ est multe sepationis: q̃ in ea fit seq̃stratio ⁊ hypostasis multa p quã tota mãe turbulentie ⁊ nimie grossitiei descẽdit: ⁊ fit hypostasis: q̃ illa sigñat maiorẽ mãe obediẽtiã q̃ʒ aliq̃ alia: ⁊ ex tali multotiens sanat̃ paralesis vel alius similis morbus vt spasmus humidus expulse per vias vrine materia morbum faciente.

¶ Cũ vrina grossa mingit̃ ⁊ deinde ꝓcedẽdo ꝺʒ ordinẽ attenuat̃ si multa est ↄueniens existit. Et cũ ipsa post spissaʒ ⁊ turbidaʒ ⁊ paucã sequitur est signũ bonũ. ⁊ h̃ qdẽ est cũ spissa q̃ turbulẽta est apit̃ q̃ mingit̃ paulatiʒ ⁊ subito ide multa facile mingit̃ vrina. cũ hac. n. multotiẽs resoluit̃ egritudo siue ipsa sit vna febriuʒ acutaꝝ siue sit vna aliaꝝ egritudinũ ex repletiõe ꝓuenientiũ siue sit replõ ex q̃ nondũ manifesta accidit egritudo. ⁊ iste qdẽ vrine modus est extraneus.

Ueꝝ nõ ad tenuitatis extremũ intellr̃ vltra mediocritatẽ sʒ mioratur in grossitie ṽsus mediocritateʒ ⁊ ad eq̃tionẽ ducit̃ ⁊c.

¶ In hac 3ª pte capl̃i vt supra di ꝓncipalr̃ docet sigñare per modos sube ⁊ turbulẽtiã: vt alij dispõni cõiũgunt̃. Et diuidit̃ i tres ptes. Prio docet sigñare p diuersos modos sube 2° per turbulẽtiã. 3° ponit q̃sdã extrauagãtes regl̃as cõcernẽtes maxie sigñationes reꝝ cũ vria mixtaꝝ. ibi 2^a. (Uria turbulẽta multotiẽs.) ibi 3^a. (Uria colori.) Pria diuidit̃ in tot ptes quot sunt regule. ¶ De p° igit̃ dicit ꝙ qñ vria grossa mingit̃ ⁊ deinde ꝓcedẽdo ꝺm ordinẽ attenuat̃ si fit multa est cõueniẽs. Ratio regule est: q̃ significat hãc esse purgationẽ nãlem. ¶ Scd̃a regula est ꝙ vrina dicta. s. grossa multa que ꝺm ordineʒ attenuatur qñ est post turbidã aut spissam paucã est signum bonum: ⁊ hoc est quando vrina spissa ⁊ turbulenta apparet q̃ mingebat̃ primo paulatim sed post subito ⁊ faciliter inde ⁊ post eam multa quãtitas

facile mingit. Et cũ ista multotiés resoluit. i. finit egri^{us}: si ue sit acuta siue repletioãlis siue fuerit repletio ex q̃ nõ pue nit manifesta egri^{us}: ⁊ iste mod⁹ vrine ẽ extrane⁹. Et recte ẜm ꝙ dicit Din⁹: Aui. voluit hic ponere sniaz Hippo. in il lo affo. q̃rte pticule. Quib⁹ vrĩe grosse globose ⁊c. ¶ Cau sa ãt verificãs est qꝛ qñ hec multa tenuis emittit̃ post pau caz grossaz aut turbidã signat̃ ꝙ mã est digesta ꝑ subtilia tionẽ factã a nã ⁊ pellit̃. dr̃ aũt hic mod⁹ vrine extraneus: qa rarus. Plerũqꝫ eni fit mutatio ɔ̃rio mõ: qa ex subtili ꝓ cedit̃ ad grossaz cũ ante digõnẽ plurimũ nã non pellat hu morẽ cũ aquositate ⁊ post digõnẽ expellat. ¶ Et tu no. vt in cõmẽto voluit Gal. ꝙ per tenuẽ intelligim⁹ mediocrez. ⁊ ideo Auic. dicit ꝓcedendo ẜm ordinẽ attenuat̃.

¶ Qñ cũ vrĩa nãlis coloris supflua est spissitudo plerũqꝫ significat bonitatẽ expulsionis multaꝝ materieꝝ cui exeũdi associat̃ facilitas: ⁊ plerun qꝫ significat ꝑditionez: ꝓpterea ꝙ hũoꝝ signifi cat multitudinem ⁊ virtutis debilitatem: ⁊ hoc quidẽ demonstrat egrediendi difficultas ⁊ pau citas eius quod egredietur.

¶ Hic ponit 3^{am} regulã dicẽs ꝙ vrĩa supflue spissa ⁊ nãlis co loris signat qñqꝫ bonũ qñqꝫ malũ. Bonũ signat qñ exit fa cilr̃: ⁊ mlt̃a: qa signat expulsionẽ nãlẽ multaꝝ mãeꝝ. Ma lũ signat qñ egredit̃ pauca ⁊ paulatiz: qa significat hũoꝝ multitudinẽ sua grossitie: ⁊ ṽtutis debilitatẽ sua paucitate.

¶ Vrĩa qdẽ spissa bona ẽ q̃ est crisis egritudinis splenis ⁊ febriũ ꝑmixtaꝝ: in q̃ nõ expectet̃ eq̃li tas qm̃ natura in expellendo impeditur.

¶ Ista est 4ª regl̃a: ⁊ dic̃ ꝙ vrĩa spissa q̃ est crisis egritudinũ splenis aut febriũ ꝑmixtaꝝ ẽ bona: ⁊ cã ẽ: qa ista signat fi nẽ illoꝝ morboꝝ ɔ̃rumpta mã. Et subdit ꝙ in ista nõ expe ctet̃ eq̃litas in mõ sube: qa nã ipedit̃ in expellendo.

¶ Et nota ꝙ durãte crisi nõ vult ꝙ expectet̃ eq̃litas vrĩe: qm̃ nã est occupata in expellẽdo hũores ita grossos nõ ob stante ꝙ sint digesti ꝙ vrina ꝑ totũ tẽpus crisis est grossa.

¶ Vrĩa ad vltimũ turbulẽta signat hũoꝝ multi tudinẽ ⁊ nãm ab eis occupatã i maturãdo eos.

¶ Iste est q̃ntus canon de turbida istis incidẽter imixtus di cit de vrina turbida vltimate signat hũoꝝ multitudinez ⁊ nãm ab eis occupatã in maturãdo eos. Et rõ est: qꝛ cuz si gnificet mãs expelli ostendit ꝙ nã laborat in maturando maxime: qꝛ significat̃ ꝙ nõ sunt integre digesti.

¶ Vrina spissa in qua sedimen existit arenosum significat lapidem.

¶ Hic est sextus canon ⁊ dicit ꝙ vrĩna spissa cũ arenoso sedi mine significat lapidẽ. Ex quo. n. est spissa significat mate riã grossam viscosaz. Et qꝛ sunt ibi arenule significat̃ ꝙ in spissatur ⁊ induraf in lapidez aut in renibus aut in vesica. De hoc tamen infra cum de hypostasi dicenus.

¶ Vrina spissa q̃ apatũ signat aptionẽ cognosci tur ex eo qd̃ ei admiscet̃ ⁊ ex eo qd̃ ꝓcessit. ex eo eni qd̃ admiscet̃ sic̃ pure qd̃ malus odor demõ strat: ⁊ exeuntib⁹ q̃ cũ ea sepant̃ sic̃ petala alba, ⁊ rubea aut sic̃ furfur aut alia ab istis ex eis per q̃ cognoscit̃. ¶ Ex eo qdẽ qd̃ ꝓcessit qñ ibi prius fuit signatio apatis aut vlceris in vesica aut rene aut epate aut in ꝑtib⁹ pectoris ⁊ signat hui⁹ apa tis aptionẽ si añ ipsaz vrina fuit silis loture car nis recẽtis qd̃ est ex gibbositate apatis. Et si ege stio talis fuit apatis qd̃ est in ei⁹ ɔcauitate. ⁊ si an helitus coangustatio ꝓcessit ⁊ tussis sicca ⁊ do lor in mẽbris pectoris pungitiu⁹: tũc apa qd̃ est apertũ est lateris ⁊ exiuit a ꝑte arterie maioris. ⁊ si in pure illo est maturatio cõueniens est.

¶ Hec ẽ 7^{a} regl̃a dicẽs ꝙ vrĩa spissa cognoscit̃ signare aper tionẽ apatis ꝑ ea q̃ ꝓcedũt ⁊ ꝑ ea q̃ cũ vrina cõmiscent̃. Il lud aũt qd̃ cõmiscet̃ cũ vrina q̃ signat aptionẽ apatis est sa nies q̃ cognoscit̃: qꝛ fetet aut qꝛ illd̃ qd̃ miscet̃ erit aliqd de reb⁹ q̃ a mẽbro sepant̃ sic̃ petala alba aut rubea aut furfu rea: aut alia ab istis sic̃ sunt q̃dã filosa. Sꝫ illud qd̃ ꝓcessit vrinã ⁊ facit cognosci ꝙ signat aptionẽ apatis est ꝙ pus in hoie illo fuerit signa apatis in iteriorib⁹ sic̃ v. grã. in rene aut vesica aut epe aut in ꝑtib⁹ pectoris: ⁊ ẽt si añ vrinã cuz sanie fuerit vrĩa silis loture carnis recẽtis significat̃ apa es se in ɔcauo epis: sꝫ si fuerit añ anhelit⁹ angustatio ⁊ tussis sicca ⁊ dolor i mẽbris pectoris pũgitiu⁹ signat̃ ꝙ fuit apa in pectore ⁊ ꝙ sanies exiuit ex latere arterie viciniori: ⁊ si pus illd̃ est matuꝝ erit ɔueniẽs. ¶ Et attẽde ꝙ nũerando signa q̃ sunt añ eruptionẽ apatis dixit aut vlceris. Nã vl cus nõ ꝓcedit eruptionẽ apatis. ⁊ iõ ꝑ vlc⁹ debem⁹ itellig̃ exiturã. Aut h̃ v̄ificat̃: qꝛ aliqñ vlcus nõ ɔ̃bilitat mẽbꝝ est cã apatis ⁊ tale vlcus ꝓcedit illud apatis apertionẽ.

¶ Et est cum sanus euacuatus qui exercitiuz re linq̃t mingit vrinã sicut pus ⁊ virus tenue quo ipsius purgat̃ corpus ⁊ eius aufert̃ laxitas quã exercitij dimissione consecutus est.

¶ Hec ẽ 8ª regl̃a q̃ posset tñ poti⁹ poni ꝓ vna ɔtingẽtia: ⁊ est ꝙ ɔtingit hoiez sanũ mingere vrinã sic̃ pus ⁊ virus tenue ⁊ maxĩe cũ dimiserit exercitiũ: ⁊ ꝑ hãc purgabit̃ ei⁹ corp⁹: ⁊ remouebit̃ ab eo: laxitudo: quã fuerat ɔsecutus ꝓpter di missionẽ exercitij. Et h̃ cõtingit qꝛ nã mãm hãc aggregatã digerit digõne in nocitiuo sine eius putrefactione. deinde expellit per vrinã: ⁊ h̃ nõ est verũ pus nec verũ virus cum in ea nõ fit putredo sed est sicut pus: qꝛ similis illi: ⁊ hic su mit̃ sanus ꝓ oi eo qui nõ est eger. Nã ex quo lassitudinem patiebat̃ potius erat neutrũ q̃ꝫ sanũ corpus eius.

¶ Et est ẽt cum in epe aut in eo qd̃ est coraz ipso fiunt oppilationes ⁊ plerũqꝫ contingit vt earuz apertione sit vrina spissa propterea ꝙ earũ egre dietur materia. ⁊ hec talis spissitudo nõ est pus. Sed in ipsa que est post apatis apertionem est pus. Et cum hec vrina fuerit cuz spissitudine ⁊ ad nigredinem traxerit ⁊ cũ ea fuerit in latere si nistro dolor erit tunc ex parte splenis. Et scd̃m hanc cõsiderationẽ si supra femur fuerit aut in summitate vẽtris erit tunc ex parte stõi. Hoc ta men sepius est ex parte epis ⁊ canalium vrine.

¶ Hic ponit nonã regulã dicẽs ꝙ ɔtingit fieri oppil̃ones in epate aut in eo qd̃ est corã ipso de mẽbris vt stõ aut splene aut pectore. Et ɔtingit ꝙ ꝑ aptionẽ harũ oppil̃onũ minga tur vrina spissa: qꝛ cũ aperiunt̃ egredit̃ mã eaꝝ: qꝛ faciens eas. Et ista nõ est pus: sꝫ illa q̃ egredit̃ ex apertione apatis est pus ⁊ discernunt̃ ab inuicẽ. Et si hec vrina trahit ad ni gredinẽ ⁊ ꝓcessit dolor in latere sinistro significat̃ ꝙ est ex splene. Et ẜm hãc ɔsiderationẽ si dolor fuerit supra femur: aut in sumitate vẽtris erit ex parte stomachi. s. fundi ante rioris. sed tñ plurimũ est ex epate: qa epar est magis vici nus vijs vrine. Et iste canon est manifestus.

¶ Vrina turbulẽta multotiẽs significat casum virtutis. Cũqꝫ virt⁹ ceciderit frigiditas supera bit que erit sicut illa que exterius infrigidat.

¶ Mõ facit q̃d dcm̃ est: ⁊ diuidit̃ in tres sicut tres regulas de turbulẽta vrina ponit. ibi 2ª. (Urina turbulẽta eni.) ibi 3ª. (Urina q̃ vrinis.) ¶ Dicit p̃ q̃ multotiẽs vrina turbulẽta signat casuz v̄tutis. s. nãlis ⁊ vitalis regulãtiũ totũ corp⁹ vñ neq̃z valẽt seq̃strare hũorẽ ab aq̃sitate neq̃z putrefactionẽ phibere: nec retinere hũores: ⁊ iõ fit ide vrina turbida. Et qñ cadit v̄tus tũc vrina est frida sic illa q̃ exteri⁹ infrigidat̃. Nec est in isto casu itelligẽdũ q̃ hec vrina ex toto mingat̃ frida sic aq̃: sz valde pauce calitatis. nã tũc calor relinquit mẽbra lõginq̃ a corde ⁊ ẽt in ipso corde paucificat̃.

¶ Urina turbulenta que malo vino similat̃ aut aque ciceris est vrina pregnantium aut habentiũ apãta calida longi tẽporis in interiorib⁹.

¶ Hec est scđa regula in qua dicit q̃ vrina turbulẽta q̃ similatur malo vino aut aque ciceris est vrina p̃gnãtiũ ⁊ habẽtiũ apostemata calida longi tẽporis in interiorib⁹.

¶ Utrũ in pregnãtib⁹ debeat esse vrina turbida. Q̃ö. xvij.

Sed hic sunt duo dubia. Pri^m q̃r i p̃gnãtib⁹ dz eẽ vrina clara siĩs vrinis viroꝝ q̃r igit̃ nõ turbida.

¶ Utrũ apãta longi tpis faciãt vrinã rubeã. Q̃ö. xviij.

Scđm q̃a apãta lõgi tpis debẽt esse ex mã frida q̃ nõ facit supfluitatẽ rubeã siĩlẽz vino. ℞ D. plerũq̃z est apã in interiorib⁹ ⁊ nõ appet hõ vrina vt pz experiẽtia. ¶ Ad p^m dĩ q̃ p̃gnãtes pauci tpis: q̃r paꝝ mẽstrui retinuerũt: ⁊ q̃r ɔstricte sunt vie ⁊ id paꝝ mẽstrui q̃d supat teudit ad venas mr̃icis ⁊ iuuant̃ in digerẽdo a calõ spmatis viri: iõ vrias hz claras: sz p̃gnãtes vicine ptui: q̃a multũ mẽstrui retinuerũt ⁊ q̃r illud tũc regurgitat a venis mr̃icis i alias ⁊ est mali coloris. Jõ q̃nq̃z aliq̃d tale emittũt cũ vrina ⁊ faciũt vrinã turbidã dicti coloris. ¶ Ad 2^m dĩ q̃ apãta in interiorib⁹ duob⁹ modis cũ sint lõgi tpis sunt cã dicte vrine. Primo q̃a epatis v̄tutẽ debilitãt vnde fit vrina cũ permixtione sanguinis mali. 2° q̃a ab illis tandẽ resultat mã que adustione participat ⁊ mingit̃. Et iõ hec talis mixta cum parte sanguinis ⁊ aquositate ⁊ reddit vrinã dicti modi.

¶ Urina que vrinis asinorum aut animaliũ assimilatur ⁊ est quasi mulachach ppea q̃ est multum turbida corruptionem humorum corporis significat quod tamẽ magis significat ẽ flegma crudũ in quo aliqua caliditas opata fuit pp hoc plerũq̃z significat capitis dolorem venturuz. ⁊ ipsuz cũ grossa vẽtositate ebulire fecit ⁊ pp hoc plerũq̃z significat capitis dolorẽ vẽturũ aut alabachal: ⁊ cum perseuerat significat litargiã.

¶ Hec ẽ 3ª regula in q̃ dicit q̃ vrĩa siĩs vrine asinoꝝ ⁊ alioꝝ subiugaliũ: ⁊ est q̃si mulachach q̃r ẽ multũ turbida: signat corruptionẽ humoꝝ corpis maxie flatis crudi: in quo per opationẽ calitatis vẽtositas fuit gñata: ⁊ iõ signat capitis dolorẽ vẽtuꝝ: aut alabachal. ¶ No. p̃ q̃ mulachach ẽ aq̃ q̃ vtunt̃ saraceni q̃ est ex aq̃ rosata cũ musco ⁊ ambra ⁊ gariofilis ⁊ aliis odoriferis ⁊ ẽ valde turbida. Sz alabachal est egritudo in q̃ a cerebro fl̃a descẽdit ad inferiora: ⁊ vocatur stillicidiũ siue spẽs catarri: ⁊ tũc verificat̃ reg̃la: q̃r turbulẽtia illa nõ fit sine humoꝝ putredine vt est dcm̃ supra. ¶ Scđo sine vẽtositate diũcta pti terree. ¶ Tertio q̃r ista nec nigra ẽ nec citrina nec rubea maxie flatis signãbit putredinẽ. ¶ Quarto q̃a ibi est opilatio significat̃ q̃ cõicat̃ capiti: ⁊ iõ si retinebit̃ faciet dolorẽ capitis iuxta afforismi sententiã. Quib⁹ vrine cõuerse turbate velut subiugalium ⁊c. Et si nõ retinebitur faciet catarrũ dictum.

¶ Urina que calori alicuius mẽbri similatur cũ perdurat egritudinẽ in illo membro significat.

¶ Hic ponit extrauagãtes reg̃las: ⁊ sunt q̃ttuor. Pri^a ẽ q̃ vrina q̃ silat̃ calori vnius mẽbri ⁊ pdurat hoc mõ signat egritudinẽ futurã i illo mẽbro. Et rõ est q̃a nõ obstãte q̃ color detur vrine ex pmixtione mãe ⁊ nõ imediate a mẽbri colore: tñ mẽbra multiplicãtia supfluitates multotiẽs eas faciunt sibi siles quodãmõ in colore. Et ideo cũ vrina perseuerat s̃m talẽ colorẽ significat̃ q̃ membrũ cõtinue multiplicat supfluitates expellendas: ⁊ ideo tãdẽ egrotabit.

¶ Et q̃dã dixerũt q̃ cũ in iferiori pte vrine fuerit aliq̃d q̃d pulueri sit sile aut fumo plõgabit̃ egritudo: ⁊ si in tota pdurat egritudie ꝓnosticatur mortẽ aut fl̃a crudũ q̃d a pure discernit̃ fetore.

¶ Scđa regula est ex dicto quorundã: q̃ qñ in inferiori pte vrine fuerit aliq̃d q̃d est sic puluis aut fum⁹ egritudo significat̃ lõga. Et si pdurat in tota egritudie ꝓnosticat̃ mortez aut fl̃a crudũ q̃d a pure discernit̃ p fetorẽ. Ego aũt h̃ expsse vidi in q̃dã puella. ¶ No. igit̃ q̃ multotiẽs in vrĩa alba clara supius ꝓpe fundũ vr̃ obscuritas ac si fum⁹ eẽt ibi ⁊ hec q̃nq̃z accidit ab vlcere in vesica aut renib⁹ cũ paucissima sanies pellit̃: ⁊ cũ igit̃ vr̃ q̃si fum⁹ a fundo ascẽdere mltotiẽs aut q̃si p totã vrinã est h̃: ⁊ qñ leuiter declinam⁹ vrinale ad vnã ptẽ appet iuxta supficiẽ fum⁹ ille. si igit̃ in vrĩa est fetor tũc est sanies. si vero non sit fetor significat flegma crudũ cuius accidit ex putredine diuisio ad paruas ptes sine digestione: ⁊ ideo qñ ꝓtelatur significatur mors cum significetur q̃ natura non dominatur humori.

¶ Urina hñs ptes diuersas signat q̃ q̃nto plus ptes in ipsa fuerint maiores tãto plus nãe opatio ẽ studiosior ⁊ nã plus potẽs ⁊ pori plus apti.

¶ Hec est 3ª regula in q̃ dĩ q̃ vrina q̃ hz ptes diuersas signat q̃ quãto ptes ille sũt maiores tãto nãe opatio est studiosior ⁊ nã plus potẽs ⁊ pori plus apti. ¶ No. igit̃ q̃ multotiẽs in vrina sunt ptes hũorales aut in fundo aut natãtes q̃ nõ sunt ɔiuncte: imo pcipiunt ab aliis diuerse: ⁊ q̃nq̃z ɔtingit q̃ iste sunt ptes mẽbroꝝ vt petala ⁊ furfuri. cũ igit̃ sint ptes hũorales regula est vera: sz si sint ptes mẽbroꝝ: tũc quãto fuerint maiores ptes tãto significant̃ vlcera peiora.

¶ Urina in qua vident̃ q̃si fila adinuicẽ mixta significat q̃ fuit micta post q̃̃ coit⁹ fuit cõpletus.

¶ Quarta regula est q̃ vrina in qua vident̃ quasi fila ad inuicẽ mixta significat q̃ fuit post coitum mixta. ¶ Et nota q̃ hec fila sunt grossa alba ex spermatis parte que remãsit in virga post coitũ que cũ vrina pellit̃.

¶ De signãtionib⁹ odoris vrine. Cap. iiij.

Dixerũt quidã se nũq̃ vidisse egrũ cuius vrine odor sit sicut odor vrĩe sani.

¶ In isto ca° Aui. determiat de signãtionib⁹ vrine p odorẽ. ⁊ diuidit̃ in duas ptes. p̃ ponit quorũdã dictũ circa h̃. 2° ponit signãndo h̃z ꝓpriã intẽtionẽ. ibi 2ª. (Et nos.) ¶ De p̃ dicit q̃sdã dixisse se nũq̃ vidisse egrũ cui⁹ vrĩe odor eẽt siĩs odori vrĩe sanoꝝ. ¶ Ubi nota q̃ Aui. de h̃ dicto nullũ ponit iudiciũ suũ veritatis vel falsitatis. Sz veritas est q̃ nõ repugnat iueniri odorẽ in vrĩa vni⁹ sani ⁊ vni⁹ egri. ℞ Puta si sanus esset colericus ⁊ eger nãliter flaticus ⁊ egrotaret pua egritudine colerica. ℞ Scđs casus est vbi vnus sanus sibi vteret̃ q̃dã dieta pmutãte odorẽ vrine vt sparagi pmutãt: deinde vtendo alia dieta ex egritudine haberet vrina odorẽ similez illi. ℞ Terti⁹ casus est vbi egritudo nõ cõicaret nocumẽtũ epati ⁊ viis vrine ⁊ venis. Nã tũc nõ opz vrine odorẽ pmutari: p'lin tñ variat̃ in eodẽ hoie odor vrine: ⁊ qñ de sanitate inculpata trãsit in febrẽ putridã: q̃r ea ex q̃b⁹ vrina hz odorẽ nõ seruant ꝓportionẽ ad oino similẽ odori priori.

¶ Et nos quidẽ dicemus q̃ cũ vrina nullo mo-

do odorē hʒ cōplexionis frigiditatē significat ⁊ superfluam cruditatē. ⁊ plerūq͂ ēt significat in acutis egritudinibꝰ mortē nature.

¶ Mō exeq̄t ꝑm ꝓpriā itētionē. Et tria facit. p̄ docet significare ꝑ puationē odoris. 2° ꝑ odorē. 3° per mutationē de odore certi modi ad puationē. ibi 2ª. (Cū āt odorē.) ibi 3ª. in fine. (In acutis egritudibꝰ.) ¶ Dicit p̄ ꝙ puatio odoris penitꝰ in vrina signat friditatē cōplōnis ⁊ superfluā cruditatē ⁊ in acutis egritudibꝰ plerūq͂ signat mortē nāe. i. mortificatio

A nē caloris nālis. ¶ Ubi no. ꝙ cū odor fundet̄ i fumali euaporatiōe calīa ⁊ sicca: ⁊ vrina nālis dēat hēre odorē acutū seqt̄ ꝙ puatio eiꝰ signat puationē huiꝰ fumalis euaporationis. ⁊ iō friditatē: ⁊ qa friditas est cā cruditatis signat cruditatē. ¶ In acutis aūt egritudibꝰ: qr plm̄ pēdēt a mā calīa nō vr̄ ꝙ vrina sit h̄ mō fcā penitꝰ sine odore: nisi quū iā resolutus est calor nālis. ⁊ cū eo ēt ꝯnālis vt in febribꝰ accidit colliquatiuis in qbꝰ ēt anhelitus est fridus. Ex quo pꝫ quomō in acutis hec vrina significat mortē nāe.

Cā dupx giālis acetosi saporis.

¶ Cum aūt odorē habuerit fetidū ⁊ maturationis signatiōes in ea fuerint erit ipsiꝰ causa scabies aut vlcera in instrumētis vrine q̄ suis cognoscunt̄ signis. Qꝫ si maturatio nō affuerit possibile erit vt sit ex hoc: ⁊ possibile vt sit ex putrefactione. Cūq͂ hec in febribꝰ fuerit acutis ⁊ nō fuerit causa mēbroꝝ vrine erit signū malū.

¶ Ponit signationes ex odore positiuo. ⁊ diuidit̄ in. 6. ptes: ꝑꝫ sex regulas: ⁊ patebūt ptes. ¶ Pria ḡ regula est ꝙ fetor in vrina si sit cū signis digōnis ex pte. s. subē vrie ⁊ hypostasis signat vlcera in instr̄is vrine. s. vesica aut renibꝰ aut ex scabie: sꝫ si nō fuerit cū signis digōnis: tūc pōt eē ex isto: ⁊ pōt esse pp̄ putrefactionē humoꝝ absq͂ scabie ⁊ vlceribus.

B ¶ Ubi no. ꝙ odor fetidus in rebꝰ q̄ nō ex tota spē sunt fetide nō fit nisi ex putrefactiōe rei secū cōmixte talis aut res

C aut est sanies aut alius humor vtplm̄. ¶ Nō. 2° ꝙ qñ residuū corpis est sanū nō obstāte ꝙ in vijs vrinalibꝰ sit egritudo tñ vrina multotiēs appet digesta: imo digō in vrina significat sanitatē ⁊ dñiū caloris nālis in locis q̄ sunt supra vias vrine vt ifra dicet̄. Cū ḡ vrina est digesta ⁊ hꝫ odorē fetidū non est nisi ex putredine vel sanie ab instr̄is vrine: ⁊ hec nō sunt nisi cū vlcere ⁊ scabie in eis. ⁊ sic pꝫ pª ps regule. Cū aūt digō nō est in vrina: tūc ēt pōt esse ꝙ putredo tm̄ non est nisi ex vijs vrine: ⁊ iō pōt ēt esse ex vlcere vel scabie in eis ⁊ pōt esse ꝙ veniat a supiorībꝰ mēbris: ⁊ tunc significat putrefactionē in eis ꝓsertim in venis. ¶ Urina ḡ fetida cū sanitate mēbroꝝ vrine significat putredinē in venis. Si ergo volumꝰ discernere ex quo sit talis fetor: hic sit per signa propria vlcerum renum ⁊ vesice posita. 18. tertij. ⁊. 19. ⁊ ex hoc pꝫ tertia pars regule ꝙ qñ talis vrina fetida fuerit in fe. acuta ⁊ nō fuerit cā membroꝝ vrine: est signū malum: quia significat materie morbi fortē putredinē.

¶ Et cū ad acredinē traxerit significabit putrefactionē que est in humoribꝰ frigidam habentibus substantiā quos calor superauit extraneus ⁊ significabit mortē caloris naturalis ⁊ dñium frigiditatis in natura cū calore extraneo.

¶ Ista ē 2ª regla in q̄ dicit ꝙ qñ vrina traxerit ad acredinē significabit putrefactionē q̄ accidit in hūoribꝰ subē fride q̄s

E supauit calor extraneus. Sꝫ si fuerit egritudo acuta erit signū mortis ⁊ signabit mortē caloris nālis ⁊ dñiū friditatis in nā cū dñio caloris extranei. ¶ Ubi no. ꝙ ꝑ odorē trahē

D tē ad acredinē illā intelligimꝰ q̄ hꝫ odorē acetosū. ¶ Nō. 2° ꝙ odor acetosus fit ex cāis ꝓportiōatis ad faciēdū saporē acetosum nec: talis fumalis euaporatio inuenit̄ in rebꝰ corpulētis nisi cū friditate ꝑ puationē fortis caloris nālis.

¶ No. 3° ex his q̄ dixi in ca. de hūoribꝰ ꝙ acetosus sapor fit duobꝰ modis. Uno modo per viā digestionis incōplete vel cōplete cum paruo calore nāli. Alio mō per viā putrefactiōis ꝑ q̄ꝫ calor inatus rei exalat in re hn̄te hūidū ⁊ subtilē subāꝫ sic accidit in vrina. In vrina ergo cū odor fuerit acris aut acetosus h̄ cōtingit: qr hūores nālr huiꝰ saporis sic fa acetosum putresiūt: ⁊ iō separant̄ ab eis ptes a nā ⁊ pellunt̄ cū vrina: ⁊ tunc significat putrefactionē in humoribus frigidis subnaturaliter: aut qa in humoribus alijs tāta accidit putrefactio vt resoluat̄ ps spumosa nālis caloris eoꝝ subiectū. vñ fiūt acetosi: ⁊ iō hoc erit cū mortificatione caloris nālis innati ⁊ dñio caloris extranei: ⁊ qr acuta egriᵗᵒ fit plerūq͂ ex calidis hūoribꝰ: iō i illa vria h̄ significat mortē: qr signat defectū nālis caloris cū mlto exneo.

¶ Odor vero qui ad dulcedinem trahit sanguinis significat dominium.

¶ Ista est tertia regula in qua dicit ꝙ odor trahens ad dulcedinē significat dñiū sanguinis. ⁊ dicit̄ odor dulcis sicut alij odores qui a saporibus denominātur: vt scōo de aia: ⁊ in de sensu ⁊ sensato: ⁊ q̄rto colliget: ⁊ patet causa regule: qr solus sanguis inter hūores est vere dulcis vt pꝫ ex his que dixi in capitulo de humoribus.

¶ Et que multum est fetida est colerica.

¶ Hic ponit q̄rtū dicēs ꝙ vrina multū fetida signat ꝙ est colerica semp itelligēdo de illis q̄ sunt nō pp̄ vlcera ⁊ saniē.

¶ Sꝫ q̄rit̄ pp̄ qd est ꝙ sanguinei sunt fetidi odoris magis q̄ꝫ colerici: ⁊ tñ multus fetor in vrina significat putredinē colere. ¶ Hic dicit Dinꝰ duplr̄ vrinā posse fieri multū fetidā silr̄ ⁊ sudorē. Uno mō: qa multū horribilē ⁊ molestā odoratui nr̄o. 2° qr valde acute ipimētis. Prio mō sanguinea vrina silr̄ sudor sunt magis fetidi q̄ꝫ colerici. Et h̄ vult Gale. de sudore. 8. terapētice. Scōo mō sunt magis fetidi colerici: ⁊ h̄ vult hic Aui. ō vrina: forte aūt lꝫ in sanguie vl̄ sua supfluitate facilius accidat leuis putredo pp̄ calitatē ⁊ hūiditatē: vñ facilis fit fetor in sudore in sanguineo q̄ꝫ in colerico: tñ vehemēs fetor magis accidit ex putredine colere cū putrescit: vñ fella qñ sunt fetida sensi ego esse intolerabilis fetoris. Et ex hoc potes alr̄ cām reddere vt pꝫ.

F

Fetor in vrina ⁊ sudore.

¶ Et fetida ad acredinē trahens est melica.

¶ Ista est quinta regula dicens ꝙ vrina fetida trahens ad acredinem est melācolica: ⁊ cā est: qr flegma non est ex sui putredine ita aptum fetere vt melancolia.

¶ Cūq͂ vrina fetidi odoris in sanis perseuauerit significabit febres que ex putrefactione accidunt aut minorationem putrefactionis que in ipsis est retenta. ⁊ hoc quidem demonstrabit si ilico alleuiationem habuerit.

¶ Ista est 6ª regula dicēs ꝙ vrina fetidi odoris ꝑseuerās in sanis signat futuras in eo febres putredinis: qr signat abūdātiā hūoris apti ad putrescēdū: aut signat ꝙ purgat̄ corpus a putrido hūore in eo mltiplicato: ⁊ si h̄ sit tūc statim post illā alleuiat̄ corpus eius: ⁊ causa pꝫ ex dictis.

¶ In acutis egritudinibꝰ cū fetor vrinā cōitabitur: ⁊ postea ab ea remouebit̄ fueritq͂ ablatio hec subito ⁊ post ipsam non consecuta fuerit requies significatio erit casus virtutis.

¶ Ista est 3ª ps capli in q̄ facit q̄d dictū est. dicit ḡ ꝙ si in vrina acute egrotātis fuerit fetor: ⁊ postea subito fetor remoueat̄: ⁊ nō sequit̄ reqes istud signat casum v̄tutis. Ex quo eni nō sequit̄ alleuiatio: sequitur ꝙ mā mala adhuc remanet: ⁊ qa fetor subito remouet̄ significat ꝙ v̄tus de mā nō pōt expellere: ⁊ iō significat ꝙ cadit ipsa virtus.

¶ De

¶ De signonib⁹ vrie ex spuma sūptis. Ca. 5.

Spuma accit ex humiditate ⁊ vētositate piecta in vrinale cū piectiōe vrie.

¶ Ponit in isto capitulo signa ex parte spume, ⁊ diuidit̃ in duas ptes. p̄° docet q̄uo fiat spuma in vrina. 2° suas signatiões. ibi 2ª. (Et spuma.) ¶ Prima i duas: qr p̄ fac̄ qd̄ dcm̄ est. scd̄o remouet dubiū. ibi. 2ª. (Uētositas.) ¶ De p̄ma dicit ꝙ spuma fit ex vētositate ⁊ viscositate piecta in vria: ⁊ sumit̃ hic vētositas p vapore ⁊ p aere ⁊ pro v̄a vētositate ⁊ cōstat ꝙ iste due sūt cause mãles spume: cū spuma nō sit nisi aggregatū ampullarum: quaꝝ pars circūdās est viscosa ⁊ ptēta est subtilis aerea vel ventosa. Et tu pro h̃ lege q̄ scripsi in cōmēto illius affoꝛismi. Strangulatoꝝ dissolutoꝝ ⁊c̄.

2ª pticu. affo. 43 ¶ Uentositas v̄o cū vria egrediēs auxiliū pcul dubio p̄bet in suba vrie. ⁊ p̄cipue cū vētositas in corpe supauerit queādmodū in vrina accidit oppilationes habentiū in q̄ multe sūt ampulle.

¶ Remouet dubiū: qr posset qs dubitare. vn̄ venit vētositas q̄ est cā spume. Et rn̄det ꝙ vētositas egrediēs in suba vrine: idest que egredit̃ pmixta substātie vrine pculdubio p̄bet auxilium in gn̄atōe spume. Et hoc pz: qr in vrina habētis oppil'ones multe apparēt ampulle qd̄ non est: quia multa vētositas ab eis egredit̃ cum s̄ba vrine permixta.

A ¶ Ubi ꝯsidera ꝙ intra corpus nō est visil'e in vrina eē spumā: qr nō est in loco vbi fiat agitatio aut ebulitio reqsita ad spumā: pōt tn̄ cū ea ꝯiungi vētositas: ⁊ facit ampullas que dn̄r ḡnula: qr appent in medio vrie ad modū ḡnuloꝝ magis lucidoꝝ: qn̄ in lumine pspicit̃: sed hec vētositas cū vria expellit̃ pp agitationē pōt facē spumā. In vrina autē hn̄tiū oppil'ones: iō fiunt vētositates: qr ista corpa multū abundāt viscosis humoꝛibus qui per cal'm ventosantur.

¶ Et spuma quidē qn̄qꝫ cū suo signat coloꝛe sic̄ signat sua nigredie ⁊ ruffedie i icteritia. Et ē cū puitate sui ⁊ magnitudie sig̃t: qm̄ ipsi⁹ magnitudo sig̃t viscositatē. Sui v̄o multitudie ⁊ paucitate: qm̄ ipsi⁹ multitudo sig̃t viscositatē ⁊ multā ventositatē. Et ipsa quidē significat per rupturā suarū ampullarū cito factā: aut tarde: qm̄ ruptura ampullarū tarda significat viscositatem.

¶ Hic exeq̃t̃ de sign̄atiōib⁹. Et p̄ narrat dispōnes spume p q̄s ipsa sign̄at. 2° ex illis docet spāl'r sign̄are sup dispōnib⁹ renū. ibi 2ª. (Et pue.) ¶ In p̄ dic̄ 4ᵒʳ: p̄ᵐ ꝙ spuma qn̄z sig̃t p suū coloꝛē: v̄bigr̄a: si spuma est nigra aut ruffa. i. citrina sig̃t icteritiā. s. aut nigrā aut citrinā: qr nigra sign̄at exituz melici hūoꝛis. Ruffa colici. Nā qr plima mã nigra aut citrina cū vria expellit̃: iō viscosa ps ampullaꝝ tātā hz opacitatē ⁊ coloꝛē ꝙ appet in spuma coloꝛ ei⁹: qd̄ nō accit in spuma vrie nō multe ticture: qr pp multuz aerē iclusum ⁊ paucū coloꝛē ⁊ opacitatē viscose ptꝫ ampulle appet alba. Dic̄ 2° ꝙ spuma sig̃t sui magniᵗⁿᵉ. i. p magniᵗⁿᵉˢ ampullaꝝ: ⁊ ille sig̃nt viscosiᵗᵉˢ mãei: al'r. n. nō tolerarēt ml'tā extēsiōez. Dicit 3°. ꝙ sign̄at sui multitudie: qr multa spuma sig̃t multā vētosiᵗᵉˢ: ⁊ cā est clara. Dic̄ 4° ꝙ sig̃t p h̃ ꝙ ampulle cito rūpunt̃ aut tarde: qr tarda ruptura sig̃t viscosiᵗⁱˢ itēsiōez.

¶ Et pue q̄dē ampulle remanentes in egritudinib⁹ renū significāt vētositates ⁊ viscositatem. Ad summū v̄o humoꝛ viscosus in egritudinib⁹ renū est malus ⁊ sign̄at humoꝛes malos et friditatē ⁊ illud sign̄ant granula q̄ noiauimus.

¶ Fac̄ qd̄ dcm̄ ē dicēs ꝙ pue ampule in egriᵇ⁹ renū sign̄ant vētositatē ⁊ viscoᵗᵉᵐ: ⁊ h̃ qn̄ remanēt: ⁊ in summa sign̄ant malū: qr hūoꝛ viscosus in eis ē malus: qr sig̃t hūoꝛes malos ⁊ fridiᵗᵉᵐ. Et hec sign̄ant ḡnula q̄ nūc noiauim⁹. s. pue ampulle remanētes stati dcē.

¶ Cōsidera ḡ h̃ ꝙ pue ampulle sūt duoꝝ modoꝝ q̄dā appentes in supficie vrine circa latera vrialis q̄ nō st̄ cū multiᵗⁿᵉ: ita ꝙ dēant dici spuma. Et q̄dā st̄ in me° vrie itra supficiē q̄ videt̃: qn̄qꝫ moueri aut ascēdēdo vel descēᵈᵒ: sic̄ athomi q̄ sūt in radio solis: ⁊ oēs iste ampulle vocāt̃ hic etiā ḡnula: tꝫ approbate medici moderni dicāt ḡnula illas āpullas q̄ sunt in medio. Mod⁹ 2ˣ āpullarum.

¶ Cōsidera 2°. ꝙ i egrituᵇ⁹ renū. s. qn̄ doloꝛ ē i renib⁹ ista ḡnula sign̄ant ꝙ mã frida trahit̃ ad renes: ⁊ ꝙ si ē ibi doloꝛ augebit̃ vt colligi pt̄ 3ciaoctaua t'tij c° 2°. ⁊ h̃ voluit h̃ Aui. V Cā āt q̄re ḡnula h̃ sign̄ant est: qr sign̄ant vētositatē ⁊ mãm viscosam circūdātē q̄ sūt vtpl'm a friditate.

¶ De sign̄atiōib⁹ spērū hypostasis. Ca. 6.

Ia p̄mis dicem⁹ ꝙ medicoꝝ ꝯueniētia in vsu nois hypostasis ⁊ sedimis iā recessit a via cognita. Dicūt eni hypostasim aut sedimē nō illud tantuz quod inferius descendit b̄m omnem substantiam que spissioꝛis existit essentie q̄z aquositas: ⁊ est ab ea diuisa siue sit suspensa siue sit supra.

¶ In isto ca. Aui. ꝯtermiat d̄ signonib⁹ sūptꝫ ab hypostasi. Et didit̃ i duas ptes: p̄ pōit descriptōez hui⁹ nois: b̄m illā sign̄atiōez hz quā ē in vsu medicoꝝ. 2° sign̄atōes ibi (Dicem⁹ ḡ. ¶ Prio ḡ dic̄ Aui. duo. p̄ᵐ est: ꝙ sign̄atio hui⁹ nois hypostasis ⁊ sil'r sedimis b̄m ꝙ hodie medici vtūt̃ his noiᵇ⁹ recessit a via cognita. i. ab vsu pp̄o istoꝝ vocabl'oꝝ. Dic̄ 2° ꝙ medici dn̄t ⁊ itelligūt p hypostasim ⁊ sil'r p sedimē oēm rē ḡssioꝛꝫ sube q̄z est vrine aq̄sitas. ⁊ ab i'° diuisaz: i ea tn̄ supple ꝯtētā: siue stet i fūdo siue sit natās siue pēdēs.

¶ No. ḡ p̄mo ꝙ b̄m cōem sign̄ationē h̃ nomē hypostasis dꝫ significare rē substātez: nō rē natātē. Dicit̃. n. ab hypos qd̄ est sub ⁊ stasis qd̄ est positio. mō res q̄ in vrina appent qn̄qꝫ sunt in fundo ⁊ pp̄rie dn̄r hypostases. Qn̄qꝫ pēdent in medio ⁊ dn̄r greco noie enoꝛima. Qn̄qꝫ natāt in supficie ⁊ dicunt̃ nephilis. vult ergo Aui. ꝙ b̄m presentez vsuz vocabuli dr̄ hypostasis de oibus istis tribus modis ⁊ iō recessit a via cognita. i. a pp̄rietate sui vsus primarij. B

¶ No. 2° ꝙ nō oēs res grossioꝛis sube q̄z aq̄sitas vrine dr̄ hypostasis. Naz in vrina grossa aut turbida in q̄ nulla fit seq̄stratio medici nō dicūt eē hypostasim: ibi tn̄ sunt ptes hūoꝛales igrossantes ⁊ turbidātes aquā q̄ sunt sube grossioꝛis q̄z aq̄sitas: sed qr nō sūt diuisa ab ea: iō nō dn̄r hypostases. dicunt̃ aūt esse ita diuerse vt sensu discerni possint. C

¶ Dicem⁹ igr̄ ꝙ hypostasis ml'tis cog̃scit̃ modis. s. ex suba sui ⁊ q̄ztitate ⁊ q̄litate ⁊ situ suaꝝ ptiū ⁊ loco sui ⁊ tpe ⁊ q̄litate sue permixtionis.

¶ Exequitur de significationibus. Et diuidit̃ in duas. primo enumerat dispositōes hypostasis per quas significat. scd̄o per illas docet significare. ibi scd̄a (Significatio v̄o).

¶ In p̄ma dic̄ ꝙ hypostasis sign̄at multis modis. s. ex sui s̄ba: q̄ztitate: q̄litate: situ suaꝝ ptiū loco: sui: tpe scilꝫ sui descēsus ⁊ q̄litate sue pmixtiōis. i. ꝙ multū sit cōmixta cū aq̄sitate aut multū sepata: vel ꝙ facil'r cōmisceat̃ cuz vrina p agitationē aut nō sūt ḡ. 7. modi q̄s medici considerāt in q̄bus est vtilitas: nec expectem⁹ h̃ sufficiētiā q̄si ista diuisio dꝫ esse gn̄is in spēs: est. n. subiecti in accidētia: nō oia sed q̄ vtilia sunt ad significandum super corpoꝛis dispositiões.

¶ Significatio vero eius ex suba sui est qm̄ hypostasis aut erit nãlis laudabilis demōstrans digestionē ⁊ maturationē nãlē. ⁊ hec erit alba D

albedo [illegible] sanie [illegible]

brorz a similante ista in colore sibi q̄ [illegible]
suba [illegible] pnostico [illegible]
vehemens cum [illegible]
In [illegible] de hipostasi cap [illegible]
[illegible]
colorez aut saporez [illegible] non pot [illegible]
vt albedo [illegible]

⁊ descẽdẽs inferi⁹ ⁊ eius ptes cõtinue ⁊ siles ⁊ equales ⁊ oportebit vt sit rotũdã hñs figuram equalis subtilis similis hypostasi aque rosacee.

¶ Hic exeqꝰ docẽdo signare sup hos modos. Et diuidit i. 7. 2ª ps icipit distant ab ista p 4ᵒʳ colũnas text⁹ ibi. (Hyposta sis ꝯo.) 3ª ibi. (Ei⁹ aũt signatio.) 4ª ibi. (Ex ipsi⁹ ꝯo situ). 5ª ibi. (Eius aũt signatio ex loco.) 6ª ibi. (Signatio ꝯo.) se ptia ibi. (Signatio aũt.) Pria in duas. pmo subītelligẽdo vnã distictionẽ hypostasis ex mõ sube: qꝛ aliq̃ est nãlis ali qua nõnãlis ponit signatiões nãlis. 2º nõnãlis. ibi. 2ª (Nõ/ nãlis ꝯo.) Pria in tres ptes. pmo enũat signata ⁊ ꝯditões nãlissime hypostasis. 2º cõparat illã puri siue saniei lauda/ bili. 3º rñt qbusdam tacitis dubijs. ibi 2ª. (Et ꝓportio.) ibi 3ª. (Et hypostasis). ¶ Primo dicit ꝙ signatiões hyposta sis ex pte sube sũt h̃ mõ ꝙ qñq₃ hypostasis est nãlis ⁊ lau dabilis cui⁹ signata sũt digõ ⁊ maturatio nãles: ⁊ ista d₃ eẽ alba descẽdẽs ad fundũ ⁊ ei⁹ ptes debẽt eẽ ꝯtinue siles ⁊ eq̃les rotũde figᵉ eq̃lis subtilis siles hypostasi aq̃ rosa.

D ¶ Ubi no. ꝙ octo sunt ꝯditiões q̃s Aui. hic ponit in hy/ postasi nãli ⁊ laudabili demõstrante digõnẽ nãlẽ. Una est ꝙ sit alba: ⁊ h̃ iõ: qꝛ sit p digõnẽ tertiã mẽbrorũ. s. ẜm vnã viã. Aut est pars chili ẜm aliã. mõ 3ª digõ dealbat ad nã₃ mẽbrorũ ꝯuertẽdo. Et hãc cãm assignat Gal. p̊ ꝓnosti. cõ mẽto vltᵒ. ¶ 2ª ꝯditio est ꝙ descẽdat iferi⁹. s. ad fundũ vri/ nalis. Et hui⁹ cã est: qꝛ cũ ipsa sit terrestris reᵘ aq̊sitat̃ : est iõ ḡuior: ⁊ nisi detineatᷣ a vẽtositate descẽdit: nũc aũt qñ ẽ cõplete digesta est ab ea exclusa ventositas. ¶ 3ª ꝯditio ꝙ ei⁹ ptes debẽt eẽ ꝯtinue adinuice₃: qꝛ diuulsio hypostasis signat ꝙ nõ vniformitᷣ ꝓcessit actio nãe in mã: ⁊ iõ non est cõplete digesta. ¶ 4ª ꝯditio: ꝙ eius ptes sint eq̃les adinui cẽ: ⁊ intelligitur ista equalitas in modo substantie: qꝛ vna sit ita grossa sicut alia ⁊ cã est eadem que prioris ꝯditõis. ¶ 5ª ꝯditio est. ꝙ ptes sint siles. s. in colore pp eandẽ cãm. ¶ 6ª ꝯditio est. ꝙ sit figure rotunde: sed ẜm situ altitudinis d₃ esse pinealis figure. Cui⁹ cãs l₃ plures assignet Auer/ rois 4º colliget: credo tñ eẽ ꝙ cum hypostasis pellatᷣ mix ta cum tota aq̊sitate vrinali ⁊ post ptiũ descensum ꝯgrege tur accidit illud qd̊ in casu pulueris vel frumenti ab alto ad cumulũ faciendũ qm̃ tales cumuli sunt supius acuti et lati inferius. Quidã aũt dicunt h̊ esse: qꝛ calor nãlis tale₃ figurã intẽdit: cui⁹ signũ est: qꝛ cor est talis figure: ⁊ qꝛ ca lore nãli agẽte quedã ptes sunt subtiliores q̃s op₃ in acu/ tũ tendẽ ⁊ de istis est Auerrois. ¶ 7ª ꝯditio est. ꝙ est eq̃lis subtilis. i. est tota hypostasis in mõ sube mediocris ad sub tilitatẽ decliuis. Nã talis supfluitas que cũ vrina expellitᷣ nõ d₃ esse multũ grossa. ¶ Ultima ꝯditio est explanatiua septime ꝙ sit silis hypostasi aque rosate. nã expti sunt me dici ꝙ nãlissima hypostasis ẽ in illa subtilitate. s. hyposta. aque rosa. Et in hac intelligunt due: quas addit Ysaac: q̃ rum vna est ꝙ cum aqua cõcutitᷣ mouetᷣ versus sur su₃. se/ cunda ꝙ nõ multũ facit turbidã vrinã. Na₃ expertum est in hac ꝯditõe venire qñ est optima sed qꝛ de hac hyposta si nãlis modi sube nõ est certum quid sit ⁊ vnde decidit.

¶ Utrum omnis hypostasis naturalis substãtie a tertia di gestione decidatur. Qõ. 19.

Dubõ. Dubitatᷣ vtrũ ois hypostasis nãlis sube decidatᷣ a tertia digõne que est mẽbroꝝ. ¶ Et p̊ ar/ guitᷣ ꝙ hypostasis seq̃stratᷣ a loco scd̊e digõnis sic. Ab illo loco seq̃stratᷣ hypostasis vbi nã ꝯuertit cibũ ad sanguinẽ: sed h̊ est in 2ª digõne: ḡ assumptũ p₃ ex Gal. p̊ ꝓno. cõmẽ. vlt. cũ dixit ꝙ est qꝛ res q̃ refugit nãm vt opetᷣ in eã ex ci/ bo apud ꝯuersiõe₃ suã ad sanguinẽ residet in vrina: non ḡ alteratᷣ ab ea vt sit sanguis. ꝯstat h̊ ꝙ Gal. vult ptes cibi: que dũ nã cibũ ꝯuertit in sanguinẽ: refugiũt hãc nãe actio nẽ: ita ꝙ nõ sit sanguis, eẽ hypostasim: ⁊ illd̊ est ꝓpe in 2ª di gõne. ¶ 2º sic: nisi hypostasis seq̃straretᷣ a 2ª digõne nõ op₃ ꝙ plima hypostasis expelleretᷣ cũ sanguis est in semita di gestiõis: ⁊ cõpleta digõne minoraretᷣ: cui⁹ oppᵐ dixit Gal. p̊ de crisi in his ꝯbis. Et qñ sanguis remanet in semita di gestiõis vr̃ in vria q̃ migitᷣ color ad albedinẽ decliuis ⁊ se dimẽ in ea lene ⁊ eq̃le albũ plimũ. Cũq₃ cõpletᷣ digõ addi tur color eius ⁊ minoratᷣ in ipsa residet. Et ꝯñtia p₃: nã si hypostasis decidatᷣ a digõne 3ª. erit plima: qñ cõpletᷣ vel completa erit 3ª digõ: nõ añq₃ incipiat ⁊ dum sit sanguis. ¶ 3º sic: hypostasis aut est ex parte cibi nõ cõuersa ad chi/ lũ aut ex parte chili non ꝯuersa ad alios humores: aut ex pte hũor̃ nõ ꝯũsa ad alias hũiditates 2ªˢ. aut ex pte scd̊aꝝ humiditatũ nõ cõuersa in mẽbra nõ p̊ᵐ: qꝛ ps cibi nõ ꝯũsa ad chilũ nõ vadit ad venas ⁊ epar in nãlissima dispõne: vt p₃ p̊ hui⁹ ca. de gñone humoꝝ nec ex pte humoꝝ ꝯũsa ad humiditates 2ªˢ. Nã aut talis ps eẽt in ꝓpria spẽ hũoꝝ: ⁊ h̊ est flm: tũc. n. hypostasis aut eẽt sanguis: ⁊ sic eẽt rubea sanguinea: ⁊ ista est hypostasis nõ nãlis: vt pt₃ h̊ ifra in h̊ ca. Aut ex cola: ⁊ tũc aut eẽt citrina aut rubea: ⁊ ista ẽt est nõ nãlis. Aut eẽt solũ fla. ⁊ h̊ nõ. p̊: qꝛ tũc nõ signaret cole aut sanguis digõne₃. 2º qꝛ fla subtiliatᷣ qñq₃ ita vt putaretᷣ hypostasis nãlis vt ifra in h̊ ca. cũ dic: plerũq₃. n. subtiliatᷣ ⁊ attenuatᷣ vt putetᷣ hypostasis laudabilis supple fla. ⁊ qꝛ h̊ fla subtiliatũ nõ est talis hyposta. subdit. Quapp in acu tis egritudinib⁹ nõ est ꝯfitẽdũ in eo ꝙ appetᷣ ẜm silitudinẽ laudabilis hypostasis. Silr̃ arguitᷣ ꝙ nõ sit ps melie. Aut 2º diceretᷣ ꝙ est ex pte istorũ humoꝝ que ꝯuertitᷣ in supflui tatẽ hora q̃ fit digõ 3ª. vt dñt fere oẽs medici. S₃ argr̃ ꝙ nõ p̊ qꝛ ista nõ est ps ex cibo que effugit actionẽ nãe apd̊ ꝯuersionẽ suã ad sanguinem: vt dixit Gal. loco allato 2º qꝛ nõ plima appereret hora digõnis sanguis ⁊ paucificaretᷣ qñ sanguis est digest⁹. 3º qꝛ hypostasis laudabilis nõ est aliđ q̃₃ humor faciẽs febrẽ q iã digestus est: vt Aui. dicit. i. q̃r/ ti. cap. de cura putridaꝝ in gñali. Sed ꝯstat ꝙ tales hũo/ res nõ sũt ꝯuersi ad aliã nãm cũ in crisib⁹ expellantᷣ seruã tes ꝓpriã nãm ⁊ colorẽ: ḡ hypostasi₃ laudabilẽ nõ op₃ eẽ ex supfluo remanẽte ex humore in digõne 3ª imo est qñq₃ ipsemet humor digestus 3ª digõne. ¶ 4º qꝛ hypostasis ꝓ/ portio ad signandũ sup maturationẽ mãei in toto nõ esset sicut ꝓportio puris albi ad signandũ maturationẽ apatis. Nã sanies est ex humore digesto non supfluitas digõnis: ꝯñs tñ ꝯ Aui. in isto cᵒ stati seq̃nte post paꝝ. ¶ 5º qꝛ in pn. putridarũ febriũ dẽret appere sedimẽ meli⁹ q̃₃ in statu vel augᵗᵒ: cũ in pnᵒ nutriatᷣ corpus magis: ⁊ sit v̊tus min⁹ defe cta iõ amplior eẽt bona supfluitas digõnis ex sanguine se questrata cui⁹ oppositũ docet expiẽtia. ¶ 6º qꝛ in vrinis sa norũ eẽt magis q̃rẽda q̃₃ egroꝝ d₃. n. vt in sanoꝝ venis sit talis humor excutiẽdus: qꝛ op₃ in eis talẽ supfluitatẽ ag/ gregari siue gñari cũ nõ possint stare qn in eis sit 3ª digõ: ⁊ p ꝯñs eius supfluitas gñetᷣ. ¶ Silib⁹ modis arguitᷣ ꝙ nõ sit scd̊is humiditatib⁹. Restat ḡ ꝙ nõ põt eẽ nisi ex pte chi li nõ cõuersa ad sanguinẽ in epe: sed post trãsmissa ad vias vrine cũ aq̊sitate: ⁊ iõ est decisa a loco 2ᵉ digõnis: nõ tñ ge/ nita p scd̊a₃ digõnẽ: sed per pmã: ⁊ hoc sentit Gal. loco al legato in p̊ᵒ arg. ¶ Ultimo si hypostasis esset ex supfluita te tertie digõnis nõ videretᷣ modus q̂ signaret sup digõnẽ epatis. Nã digõ tertia pficitᷣ in mẽbris post epar: ⁊ possi/ bile est epe bñ digerẽte alia mẽbra male digerere ⁊ eõ.

In oppositũ est ꝙ hypostasis sit supfluitas 3ᵉ di gestiõis ar̃ multiplr̃: p̊ sic. ¶ Nisi hypostasis decideretᷣ a digõne q̃ fit in ambitu toti⁹ nõ pos set signare sup maturationẽ mãei in toto: s₃ ipsa d₃ sup ta/ lis mãei maturatiõem signare: vt paulopost dicit Aui. in isto ca. ḡ ⁊c. maior p₃ qꝛ exiẽs signans sup maturatione₃ d₃ decidi a loco vbi fit talis maturatio: ⁊ p illã trãsmutari vt ꝯstat de egõne ⁊ vria ⁊ sputo ⁊ sudore. ¶ 2º sic. si hypo/ stasis eẽt ps chili vel a digõne 2ª decisa: seqᵗ ꝙ hypostasis laudabilis nõ h₃ signare sup digõnẽ mãei facientis febrẽ.

qñ illa mã nõ eẽt in epe:pñs ꝯ Gal'. p̃ de crisi. ⁊ Aui.2.q̃r/ ti:⁊ oẽ auctores meⁿᶜ. Et pña p3 vt pcedẽs: q2 illa ps a 2ª digõne decisa nullo mõ pmutat':s3 pmutat' ẽm pmutatõez mãei facientis febrẽ:⁊ iõ sup illã nõ signat. ¶ 3º si ita eẽt nõ eẽt hypostasis laudabilis ps humoris facientis febrẽ. ptra Aui.1.q̃rti.ca. stati sup all'. ¶ 4º seq̃' q in pncipijs febriũ humoraliu3 dẽret amplior appere hypostasis laudabilis q3 in statibꝰ ⁊ q3 in sanitate:pñs tñ falsu3 ⁊ ꝯ Gal'. p̃ de crisi:q ponit in pn. vrinã sine hypostasi:in statu aũt ⁊ in sanitate cũ hypostasi. Et p3 pña. p q2 in pncipijs taliũ febriu3 minus est potẽs epar digerere q3 in sanitate: ⁊ ideo plus remanet de chilo nõ puerso ad sanguinẽ. Et q2 in pncipijs febriũ multo plus comedit ĩfirmꝰ debite rectus q3 in statu:multo plus de tali materia hypostatica tũc supflueret.

In hac qõne tres ponã articulos. In pmo ponã quedã cõia de hypostatisi q̃ o3 vnũquẽq3 dicẽ 2º narrabo põnẽ Plusq3 cõmẽtator. in 3º dicã illud qõ magl mihi videt' auctorũ mẽtibus cõforme in nostro quesito.

Quantũ ad pᵐ nõ pº q noie hypostatisis cõiter itelligẽdũ est ẽm vsu3 medicoꝝ oẽm rẽ cũ vrina a corpe expulsam grossioris sube q3 vrina:⁊ ab ea diuisam. s. ita vt visu discerni possit. Ex q̃ sẽ' q de hypostasi in gñe nõ est dubitãdũ q qñq3 nõ est ps chili refugiens opationẽ nãe apud suã pũsionẽ ad sanguinẽ:nec tñ repugnat aliquã hypostasim eẽ talẽ rẽ large vt pdicit' accepto vocabulo. ¶ Cõstat 2º q sumẽdo hypostases pro nõ nãli nõ o3 oẽm talẽ esse supfluitatem tertie digõnis. ⁊ ideo si questio gñal'r pponeret' nõ eẽt vl'r determinanda. Restringamus ergo titulum questionis ad hypostasim nãlis substantie. — Quid p hypostasim.

A ¶ No. 2º q hypostasis bone sube significat sup digõnem humorũ qui sunt in ambitu totius pcipue in venis. Jstud colligit' ex Aui. in particula imediate seq̃nte capl'i istius.

B ¶ No. 3º q tã hũore ad benignũ reducibilẽ q3 hũorẽ malignũ tunice venaꝝ digerũt. de nãli p3:q2 i eis puertit' sanguis ad pᵃᵐ hũiditatẽ de scõis. Et coll'r ẽt ex Gal'. plerisq3 locis pcipue p̃ pnosti. cõᵗᵒ vltiº. de nõ nãli p3 ex Gal'. in p̃ (de dijs febriũ.

C ¶ No. 4º q nõ op3 appere hyposta/sim in vrĩs sanoꝝ:vt coll'r ab Aui. j. ⁊ a Gal'. p̃ d crisi:s3 ñ expsse. ⁊ cã ẽ:q2 ñ o3 vt sit i eoꝝ vẽis hũor eũandꝰ p vrinã.

D ¶ No. v. q p hypost. nãl' sbe itelligimꝰ hypostasi3 signatiuã digõnis hũoꝝ maloꝝ i sanis:⁊ sil'r hyposta. signatiuã digõnis humorũ malorũ:nõ puertibiliũ ad benignũ in cõcauo venaꝝ exñtiũ:q vtraq3 istaꝝ dicat' hypostasis bone sbe p3 ex Aui. h̃. Nã dicit q hec hypostasis. s. nãlis nõ ex pectat' nisi in egritudinibus ⁊ subdit q si in venis sanorũ sit humor crudus meliꝰ est q fiat hypostasis in vrina aut matura aut nõ matura:⁊ Gal'. dicit hoc clarius primo de crisi. cum vult q vrina optima habet sedimen album.

1. suppõ Quantũ ad scõ3 articulũ p declãanda põne Plusq3 cõmẽ. supponit' p̃ q ois hypostasis laudabilis in vrinis sanoꝝ est ex supfluitate cruda:hec positio p3 ex Gal'. p̃ de crisi. cũ dic' q hypostasis ista lenis alba eq̃lis signãt q digõ est pfirmata:⁊ expellitur a corpe chimus crudus vltra mẽsurã. Mõ pstat q hũc chimum aut op3 eẽ hypostasim aut saltẽ ex eo fieri:nã al'r nõ signaret hypostasis chimũ crudũ expelli. Et Aui. in h̃ ca. parũ ifra cũ dicit. Jn venis aũt sani nõ semp op3 eẽ humorẽ qui sit excutiẽdus. S3 si sit melius est vt h̃ significẽt ex eis supfluitates que in eis supfluũt ex cibo a digõne puate deinde supfluit supfluitas que in vrĩa fit hypostasis. ¶ Preterea nisi eẽt ex supfluitate cruda nõ eẽt cã multe hypostasis in vrina infantiũ:q2 cibus eoꝝ trahit' ex stõ anteq3 sit bñ digestus. Nã hec nõ adderet ad hypostasim:pñs tñ ꝯ Gal'. p̃ de crisi. ¶ 4º si nõ esset ex supfluitate cruda nulla eẽt cã significanda:q̃re dũ sanguis esset in semita digõnis:appet hypostasis plurima alba lenis ⁊c. ⁊ qñ cõplet' eiꝰ digõ minorat' sedimẽ:⁊ tñ h̃ appet ad experiẽtiam ⁊ est de mente Gal'. p̃ de crisi. cũ dic'. Et dico q q3diu sanguis pmanet in semita digõnis:in oi vrĩa q̃ mingit' vr sedimẽ lene eq̃le albũ plimũ. Cũq3 cõplet' digõ addit' color eius ⁊ minorat' qõ in ipsa residet. ¶ Et idẽ sentit nõ multo post cũ assignat cãm q̃re est plima hypostasis in vrina vtẽtiũ multo ocio ⁊ pueroꝝ:dixit. n. ⁊ pp hoc aggregat'. in vrinis pueroꝝ oiu3 nisi paucorũ ⁊ in vrinis vtentiũ trãq̃llitate ⁊ ocio cõpletoꝝ: ⁊ alioꝝ multo vtẽtiũ cibo hypostasis plima:ppea q multiplicat' in corpibꝰ oium quos diximus supfluitas cruda. ¶ Ex his ergo ⁊ multis similibus patet suppositio q hypostasis laudabilis in sanis est ex superfluitate cruda.

¶ Supponit' 2º. q in fe. hu. pu. hũore peccãte exñte in venis sine apate digõ hũoris p quã fe. ducit' ad statũ ⁊ crises fiũt laudabiles ⁊ p quã mã parata est euationi nõ pmutat humorẽ peccãtẽ a ppria spẽ:ita q col'a summe digesta in nocitiuo in causone hora statꝰ nõ est fcã alteriꝰ spẽi: sed est col'a vt añ:⁊ ita est de sanguie i sinocha ⁊ flãte in latica et de melãcolia in quartana cõtinua. Hec suppõ p3:q2 in crisibus taliũ febriũ que fiunt post cõpletã digestionẽ expellit' in causone colera ⁊ in sinocha sanguis ⁊ simil'r in alijs. — 2. suppõ

¶ Supponit' 3º. q hypostasis laudabilis in talibꝰ febribꝰ signãns scõe digõnis cõplemẽtũ nõ est aliqs istorũ humorũ:hoc p3:q2 nõ est sanguis:nec col'a nec melãcolia cũ sit alba nec etiã est flegma subtiliatũ:vt pstat ex Auicẽ. in cap. isto:⁊ p3:q2 col'a ⁊ sanguis per digõnẽ non puertunt' in flegma cum tñ ex eorũ digestiõe appareat hypostasis. — 3. suppõ

¶ Supponit' quarto. q hypostasis laudabilis i h̃ differt a sanie laudabili q cãe facienti saniem est piuncta disposi tio ex nãli:s3 cãe faciẽti hypostasi3 nõ est cõmixta disposi tio pter nãm. hec suppõ est Gal'. pmo pno. cõmẽ. vlt. cum dixit in fine cõmẽti loq̃ns de dcã hypostasi nec est sicut sanies. Cãe. n. efficiẽti eã nõ pmixta est dispõ extra natura3. — 4. supp°. Jnt' hip po. ⁊ saniẽ laudabiles.

¶ Ultimo supponit' q dcã hypostasis est illud ex cibo qõ refugit opationẽ eiꝰ apud pũsionẽ eiꝰ ad sanguinẽ. P3 hec suppõ ex dcõ cõmẽ. ⁊ auctẽ in argumẽtis supra allegata. — 5. suppõ

¶ His habitꝭ sit ista pma pclo. hypostasis laudabilis sbe in corpibus sanorũ nõ est supfluitas genita in corpe humano ex sanguie p tertiã digõnẽ. Probat' p̃ sic: si hypostasis eẽt h̃ mõ nõ ois talis eẽt ex supfluitate cruda ꝯ pmã suppõnẽ. Et pña arguit':q2 aliq̃ esset ex sanguine bñ digesto ⁊ optime cũ ex illo fit supfluitas dcã qõ per tertiã digõnem digerit':hoc autẽ est in sanis ac optime sanis sanguis bñ digestꝰ. ¶ Forte dr' q hypostasis est ex supfluitate sanguinis ⁊ ex pte que supfluit sangnini cu3 digerit' 3ª digõne:⁊ ista est cruda respcũ ptis que in scõam humiditatẽ puertitur:vel sreⁿ scõe humiditatꝭ ex illo sanguie genite ⁊ ad hũc sensum intelligũt auctoritatis pdicte pro prima suppõne. — 1. pclo.

¶ Contra:q2 vrinã ⁊ feces in genere suo bñ digestas nũq3 vocat Gal. supfluitates crudas:ergo a pari nec o3 dicẽ crudã supfluitatẽ tertie digõnis bñ digestã in genere suo. ¶ Preterea hypostasi3 talẽ dñt bñ digestã:⁊ tñ dñt eẽ ex supfluitate vel humore crudo:cũ g̃ hypostasis h̃ mõ dcõ i rõne eẽt cruda:sequit' q nõ illo modo intelligũt auctores. ¶ Si vo dicat' q hypostasis nõ fit nisi qñ sanguis h3 ptes q̃ sunt ptes sanguis ⁊ sunt crude ⁊ fit ex illis. Cõtra ex sanguie quãtũcũq3 bñ digesto sequestrat' supfluitas p 3ᵃᵐ digõnẽ:in oi. n. integra digõne resecat' aliqd supfluũ. Si g̃ hypostasis nõ est nisi ex tali superfluitate cõstat q cõtigeret esse hypostasim ex sanguine nõ habente ptes crudas. ¶ 2º pnᵗ pbat' pclo sic Gal'. voluit p̃ de crisi vt sup dr' q in oi vrina que mingit' dum sanguis est in semita digõnis est sedimẽ lene ⁊ eq̃le ⁊ albũ plimũ qõ nõ eẽt si esset hypostasis supfluitas 3ᵉ digõnis:g̃ nõ est ita:minor p3: q2 si hypostasis esset superfluitas digõnis 3ᵉ. ⁊ non sequestraret' ante digõnem tertiã:sed sanguis est in semita digestionis digestionẽ tertiam:ergo tunc nõ sequestraret' saltẽ plurima. ¶ 3º. si ita esset nõ esset hypostasis illud qõ refugit opõnẽ

nāe apud ꝯuersionē suā ad sanguinē. Nā talis supfluitas est ex pte cibi que nō fuit passa nā hora ꝯuersionis in sanguinē ⁊ nō q̄ fuit passa a nā hora ꝯuersiōis sanguis in mēbra. Nec valet ꝙ quidā dn̄t hypostasim esse illud qđ refugit operatiōem nāe apud digōnē tertiā que fit in sanguie. Nā si ad hūc itellm̄ Gal. dixisset frustra addidisset statim illud ꝟbū. nō ḡ alterat̄ ⁊ fit sanguis. Nā certū est ꝙ in hac digōne 3ᵃ cibus nō ꝯuertit̄ in sanguinē: ſ3 in 2ᵃˢ hūiditates

2.ꝯclo. ❡ Scđa ꝯ ꝑncipalis est ista. hypostasis (aut in mēbra. laudabilis in febribus humoralib⁹ absq3 ap̄ate putridis nō est ex pte humoris q est cā an̄s vel cā ꝯiūcta fe. Cōclo ꝓbat̄ sic. hypostasis laudabilis in istis nō est aliqs 4ᵒʳ humorū nec fcā est ex ipsis: ḡ nullo mō est vere ex pte humorū qui sunt cā febris. Prima ps assumpti patz ex suppōne tertia. 2ᵃ ps ꝓbat̄: q2 hypostasis ꝑ digōnē humoruz taliū si est ex eis: sed ꝑ digōnē quā recipiunt isti humores nō conuertunt̄ a ꝓpria spē: vt dixit suppō 2ᵃ. ḡ si h̄ mō esset ex pte illorū humorū hypostasis esset aliqs q̄tuor humoꝝ. ꝯn̄s tn̄ ꝯtra scđaz suppōnē: vt statim dī ⁊ ꝯ̈ expientiam. Uidemus. n. ꝙ sedimē laudabile visuz in causone nō est colr̄a ⁊ visum in sinocha nō est sanguis ⁊ visum in q̄rtana non est melā. Restat ḡ ꝙ hypostasis laudabilis in talib⁹ febrib⁹ nō sit ex pte humorum qui sunt cā cōiuncta vel cā an̄s fe. ❡ Cōfirmat̄ ꝑcipue ꝙ nō sint ex pte cause ꝯiuncte q̄ actu putrefit: q2 si ita esset. seq̄ret̄ ꝙ hypostasis eēt sanies: nam nō differt a sanie: nisi q2 cāe facienti hypostasim nō est ꝯiuncta cā ꝑter nām: sed ꝯstat ꝙ cū calore nāli digerēte talem humorē qui est cā ꝯiūcta ꝯcurrit calor ꝑter nām: ergo ⁊c̄.

3.cōclo. ❡ 3ᵃ ꝯclo est ista. hypostasis laudabilis tam in sanis q̄3 in egris est ex pte cibi q̄ in ep̄e hora ḡñatiōis sanguis ⁊ humorū nō fuit ꝯuersa in sanguinē vel aliquē alioꝝ humoꝝ. ꝯclo ꝓbat̄ sic hypostasis ista aut est ex pte ꝯuersa ad aliquē humorē aut ex pte nō ꝯuersa ad aliquem: ſ3 nō ex pte ꝯuersa ad nāz humoꝝ: ḡ ē ex pte nō ꝯūsa ad alicui⁹ hūorꝫ nām. Minor pz: q2 aut eēt ex pte ꝯūsa ad humores hypo. sanoꝝ aut egrorum: ſ3 nō sanoꝝ vt pōt iferri ex ꝯ̈ne p'nec egroꝝ vt pz ex 2ᵃ. ḡ nulla oīno hypostasis nālis sb̄e est ex pte ꝯuersa ad nāz humoꝝ in ep̄e: ſ3 ex pte cibi nō ꝯūsa ad nām humoꝝ in ep̄e q̄ effugit opōnē nāe apud ꝯuersionez suā ad sanguinē: vt dic̄ Gal. loco allr̄ato. ❡ Et vt plani⁹ intellr̄at̄ hui⁹ pōnis itētio dicā sūmatī: vult ḡ pō hypostasis nālis sb̄e q̄ hz signāre sup digōnē ep̄is ⁊ humoꝝ q sunt in ꝯcauo venaꝝ in toti⁹ ambitu h̄ mō accidē tā in sanis q̄3 in egris i qb⁹ iuenit̄ ꝙ cibo digesto in stō ⁊ genito chilo aliq̄ ptes ex cibo genito mittunt̄ ad epar q̄ dū chilus in sanguinē ⁊ alios humores ꝯuertit̄ nō ꝯuertunt̄ ip̄e ad spēm alicui⁹ humorꝫ ſ3 remanēt nō passe illā digōnē: nec ꝯuerse ad aliā spēm q̄3 ꝑus eēnt. Nā si ad aliā spēm eēnt ꝯuerse supfluitates genite ꝑ 2ᵃᵐ digōnē eēnt plr̄es q̄3 sūt ab auctorib⁹ posite: ⁊ eēt opportunū in sanis semꝑ debite rectis h9 hyposta. appere sic̄ ⁊ feces ⁊ vrinā ⁊ sorditiez: qđ est ꝯ̈m ⁊ ꝯ̈ expientiā. Iste ḡ ptes trāseūt cū aq̄sitate ad vesicā ⁊ cū pellunt̄ residēt in vrina ⁊ sic̄ multa pars aq̄sitatꝫ vadit ad venas cū sanguie ita multa ps hui⁹ hypostatice māe transit ad venas cū sanguine ⁊ aq̄sitate recurrente aut tarde aut citō ad vesicā recurrit hypostasis q̄ in vris appet sub̄e laudabilis. ⁊ hāc ptē dic̄ Gal. vocari chimū crudū: ⁊ Auic. supfluitatē crudā: q2 nō recipit digōnē 2ᵃᵐ eo ꝙ nō tm̄ fuit digesta in stō ꝑ ꝑmā ⁊ vt epar cū alijs circūstātijs tūc exn̄tib⁹ sufficiat in 2ᵃ digerē. ❡ Et attēde ꝙ ego nō limito me ad dōm ꝙ h̄ ps sit chilus: vel ꝙ sit ps pōalis chili: vel ps cibi assumpti ex his dcis: sed relinq̄ h̄ sub dubio solū h̄ dicēs iuxta hanc opionē ꝙ hypostasis est res fcā ex cibo q̄ refugit actionem nāe apud conuersionē cibi ad sanguinē.

Sed hanc pōnē circūstāt multe difficultates q̄s oz soluē si debet ista positio plene itelligi.

❡ Pri^m ḡ dub^m est qđ ex dcis vī seq ꝙ hypostasis laudabilis in sanis sup idigōnē stōi signat: ꝯn̄s tn̄ ꝯ̈ oēs auctores me^ne: q2 hypostasis sup digōnē signat nō super indigōnē.

❡ Secundo videtur ꝙ significat imperfectionem digestionis epatis. Nam significat partē chili effugere operationem nature qđ nō accidit nisi epar diminute digerat. 2^m dub^m

❡ 3ᵃ vī ꝙ hypostasis laudatissima i sanis nō sig̃t sup digōnē in ep̄e: aut digōnē hūoꝝ in venis. Nā hypostas nō sig̃t sup iᵃˢ digōnes ꝑ q̄s ip̄a ñ digerit̄: ſ3 nō digerit̄ aut 2ᵃ aut 3ᵃ. digōne: ḡ nō signat sup illas: ꝯn̄s tn̄ oīno ꝯ̈ oēs auctores. 3^m dub^m

❡ Quarto hypostasis laudabilis in febribus in pricipio deberet apparere: nā stat in ꝑncipio talium febrium partem cibi crudam trāsmitti ad vesicā ⁊ inde cū vrina egri. 4^m dub^m

❡ Quintū dubiū q2 nō significaret in febribus sup humorū digōnē. Nā cum nō sit ex parte peccātis nō videt̄ modus quo super talium humorum digestionem significet. 5^m dub^m

❡ 6ᵒ ꝯ̈ opionē est exp̄sse Gal. p̊ d dr̄ijs febriū: cū dixit. Putredo aūt humoris que in vasis sil̄s est ei q̄ ꝑm ap̄ata. Et subdit parūpost d putredie q̄ fit dn̄ante nā. In flegmōib⁹ ⁊ pustulosis tumorib⁹ pus est in humorib⁹ aūt q̄ sūt circa arterias ⁊ venas ꝓportionabile puri. s. illud qđ in vrinis subsistit. Ecce ꝙ Gal. vult ꝙ humorē putrētē in venis subsistē in vrinis ⁊ eē hypostasim. ⁊ idē expresse vult Aui. pᵃ q̄rti. cap. de cura putridaꝝ in ḡnali cū dixit. Et an sedimē laudabile est aliqd nisi hūor faciēs febrē q iā digestus est. 6^m dub^m

❡ 7ᵒ. Si eēt vt dicit nō esset cā albedinis hypostasis ista: q2 cū digerit̄ assilr̄at̄ mēbris radicalib⁹ ꝑm colorez ꝯ̈ Gal. pᵒ ꝓnosticoꝝ. cōmē. vlt. Silr̄ ꝯ̈ Aueroyn 4ᵒ. colliget. c. de hypostasi dicit esse. q2 nō nutriunt̄ mēbra ex sanguine nisi postq̄3 est dealbat⁹ ⁊ eis assilr̄at⁹: ⁊ ꝑpea erit color supfluitatꝫ sic̄ color nutrimēti: qn̄ nutri^ua seq̄t̄ suū cursum nālem. 7^m dub^m

❡ 8ᵃ difficultas: q2 si ista pō sit ꝟa non eēt ꝟa cā assignata ab Aui. i isto ca. paꝝ ifra ꝙ hyp. nō req̄rit̄ in vris sanoꝝ. Nā assignat hāc cāz: q2 nō oz i venis sanoꝝ eē hūorē excutiēdū: ꝯstat ḡ ꝙ vult hypostasim i sanis eē ex pte hūorali. 8^m dub^m

❡ Pro solr̄e istoꝝ nō̄ p ꝙ lz res q̄ est hypostasis in ep̄e hora 2ᵉ digōnis nō ꝑmutet̄ a ꝓpa spē i ep̄e: nec ꝯuertat̄ ad aliquē humorē: ipsa tn̄ aliq̄ mō digōnis digerit̄ ⁊ ꝓportionabilr̄ patit̄ a calore ep̄is sic̄ reliqua massa ptisanaria: ita ꝙ ep̄e bn̄ digerēte residuū hec ps q̄ refugit opōnē nāe ita ꝙ nō ꝯuertit̄ in humorē: nec est aq̄sitas: digerit̄ ita ꝙ fit alba ⁊ eq̄lis in ptib⁹ ⁊ mediocris subtilitatꝫ: sed cū digō est debilis fit grossior ⁊ cū ꝑ digōnē sanguis fit multū colr̄icus plerūq3 de hac hypostasi multū subtiliat̄ ⁊ resoluit̄ vt modicū remaneat aut nihil cū vria excernēdū. ❡ Silr̄ ēt cū sanguis ⁊ alij hūores trāsmutāt̄ i venis silr̄ cū eis trāsit hypostatica mā trāsmutabilr̄ diūsimode a calore ⁊ frigore ⁊ humoꝝ dispōnib⁹ nō solū i dispōnib⁹ sensibilib⁹ ⁊ māifestis: ſ3 i qbusdā ꝓp̄e^b⁹: ita vt digestis hūorib⁹ silr̄ h̄ hypostatica mā est digesta mō suo: ⁊ cū putrescit silr̄ h̄ accit in illa mā.

❡ No. 2ᵉ ꝙ Gal. ⁊ Aui. talē supfluitatē talib⁹ hūorib⁹ peccātib⁹ mixtā sepe vocāt peccātē hūorē aut ptē ei⁹ ⁊ h̄ putādū est eē: aut q2 multū ꝓportiōabilr̄ disponit̄ cū peccāte humore cui admiscet̄ in digōne ⁊ putredie: aut q2 ita secū cōmixt⁹ est vt discerni sensu nō possit aut ꝑꝑ vtraq3 ⁊ q2 talis mā est apta peccare cū colr̄a ⁊ cū flāte ⁊ cū alijs humorib⁹: ⁊ seq illoꝝ putredinē ⁊ augē febrē: iō tales vocāt medici mās cōes ad q̄rū euonē elaborat̄ in ꝑnᵒ putridaꝝ febriū vt pᵃ q̄rti cap. de cura putridaꝝ in ḡnali. Et Gal. has

❡ No. 3ᵒ hāc supfluita (vocat sepe serosas supfluitates. tē optie dispositā q̊dāmō dici posse ꝑternālē ⁊ q̊dāmō nālē: vn̄ Gal. I. ꝓnosticoꝝ. cō^to vltio hāc dicit mediū int̄ hūores nāles ⁊ ꝑternāles: nā q2 ipsa fit a solo calore nāli non reqsito ꝑternāli: nec reqsita ꝑternāli dispōne coagēte vel ꝑternāli dispōne q̄litatiua spāli in mā: iō illā dicim⁹ nālez: q2 ꝯo hec hypostasis nō accit nisi ex q̄dā ipotētia nāe supra cibū vel ptē suā. iō pōt dici q̄dāmō ꝑter naturā recte sicut diasorus ex relatu. Gal. I. afforismoꝝ oēm sudorē dic.

pter nam. ⁊ io no opz hac iueniri in corpib⁹ sanoru: q2 nul
lo fco errore in regine ⁊ corpe optime sano in etate perfe/
cta no opz esse hmoi hypostasim. hoc aute est valde raro:
sed ex multis alijs modis accidit q in sanitate no appeat.
¶ Ex qbus pz dubiorū oiuz solo. ¶ Ad pm̄ ɔcedo q sigt
sup idigone qrūda ptiū cibi in sto: sed residuū chilū hypo/
stasis optia declat ee bñ digestū: ⁊ io faciedo denoiatione
a maiori dz signare digone ⁊ piformit rñdet ad scom.
¶ Ad tertiū negat q hypostasis no digerit modo suo pri
ma vel scda digone vel tertia: vt dictum est in pmo nobili.
¶ Ad 4m ɔcedit q aliqn appet hypo. laudabilis i pn°pu
tridaꝝ: sed no pseuerant: ⁊ in oi eoꝝ vrina tuc micta. ⁊ dic
Hipp. 2. pnosticoꝝ vrina fidele nūcia salutis hre hyposta
sim laudabile semp vsqꝫ in crisim: ⁊ non ex vnica vice h si/
gnificari textu co. 26. cū dixit. vria laudabilis q hyposta.
alba subsidete ⁊ eqle ⁊ continua atqꝫ lenem habebit: ⁊ sic
permanes vsqꝫ in crisim. est enim fidelis nuncia salutez et
breuitatem egritudinis significat: neqꝫ est oino fidelis. Ex
quo patet multum errare medicos qui est vnica visioe vri
ne volunt significare sup digone humoris facientꝫ morbū.
¶ Ad quintum pz modus ex pmo notato quo significat
super digonem humoris peccatis ⁊ sup idigestione eius.
¶ Ad 6m qd fundat sup dcm Gal. dz q Gal. suffic q in pu
tredine maeꝝ q sunt in vasis. i. venis: ⁊ arterijs ps comix
ta humori q putrefit simul cū hūore qn digerit itegre vin
cete na fit hypostasis laudabilis. na si ex humore putrido
sua spem pdete ⁊ ad alia nam ɔuerso fieret hypostasis il/
la: fieret xe pus: q2 no est alia ro puris ⁊ saniei qꝫ q sit res
genita in corpe nro ex humore putrido non reducibili ad
benignū in alia spem. trasmutata: vt ondi in qone 2a. affo/
rismoꝝ illo afforismo. Circa gnone saniei imo est hec vna
de ronib⁹ pro hac opione: q2 in putredie fm ɔcaua vasoꝝ
cū q vicit na id qd putrefit no ɔūtit ad alia spez p digone:
⁊ io cū hypo. laudabilis in fe. colica no fit cola restat q n
fit ex pte cole: ⁊ ad hūc sensuz lor Aui. pa qrti. c. collegato.
¶ Ad 7m negat ɔña: na in sto cū sit alba assimilat sto qui
est mebrū radicale. q si cū trasit ad epar no est alba ⁊ va/
dit ad venas cū hūore malo digerit mo suo a tunicꝫ ⁊ de/
¶ Ad vltim pz ex dcis in 3° nobili: q si qrat fm (albat.
hac via an i febrib⁹ decidat hyposta. a ca ɔiūcta vel ante
dice hz q in multꝫ eaꝝ a sola ante decidit vt i iterpolatꝫ in
qb⁹ hūor dū putrefit est ex venas: sz no video qd cogit ne
gare in ɔtinuis febrib⁹ qꝝ putrefactio e itra venas decidi
hypostasiz a ca ɔiūcta vt multe auctoritates sonare vnr.

1. suppo Quantum ad 3m articlm supponit p q vt⁹ digesti
ua mebroꝝ ⁊ venaꝝ agens in nutritum
hora digonis 3e ipm dealbat: ⁊ supfluitates ei⁹. hec suppo
sine conditione est Gale. primo pronostico. comen. vlti. ⁊
Auerroys. 4. colliget. cap. de signis ɔtentorum in vrina.
2. suppo ¶ 2° supponit q cū vt⁹ bñ digerit sit digestū n tm benignū
⁊ q i mebroꝝ sbaz ɔūtit: sz et supfluitas gnat bñ digesta:
hec suppo pz p h q alit ex bonitate digonis expulsoꝝ no
signarem⁹ bonitate digonis pncipalr itetoꝝ per digonez.
3. suppo ¶ Supponit 3° q lz nalissim⁹ loc⁹ supfluitatꝫ expellede 3e
digonis sint pori cutꝫ vt pot colligi ex mo loqndi Auic. pa
hui⁹ ca. de gnone hūoꝝ: ⁊ pa afforismoꝝ. conie. 14. tn abū
date multa supfluite aut clausis poris cutꝫ no icouenit hac
supfluitate expelli p vrina. 2a ps hui⁹ supponis pz: q2 ibi e
via pata ad als supfluitates cū illa comixtas expelledas.
4. suppo ¶ Ult° q ad hac via supponit q hypostas laudabilis sbe
est ia q hz signare digone hūoꝝ in ambitu corpis ⁊ in ɔca/
Cóclo ⁊ ¶ Ex his ar hec ɔ pa ponis alteri⁹. hypo/ (uo venaꝝ.
modus. stasis laudabilis sube in corpib⁹ sanis appens est supflui/
2a pbadi tas 3e digonis per illa 3am digone ex humore vel humorib⁹
genita. ɔ pbat. talis supfluitas residet aliqn in vrina: vt ser
ex 3a suppone: sz qn sic residet ipsa est hyposta. laudabilis
⁊ nalis sube. g ⁊c. Minor pz: q2 qn sic residet sigt hec sup/
fluitas sup suaz cam: sed eius ca est pfecta digo 3a g ⁊c. Et
ex ɔclone infert correlarie q ois hyposta. nalis ⁊ lauda/
bilis sube in sanis est supfluitas per digone 3am ex humore
vel humorib⁹ genita: q2 no vr maior ro de vna qꝫ de alia.
¶ Scda via ad hac ɔne pbanda est hec. Supponit pmo 2⁹ mous
q hyposta. nalis sube in sanis aut est pars ex chilo venies p' suppo
a stomacho que no fuit digesta in epate ita vt in aliquem
humore ɔuerteret vt dixit pcedes opinio. Aut supfluitas
genita in tertia digestione: na ipsa non pot esse aliqs naliū
humorū: q2 tuc no naliter expelleret: ⁊ q2 nulli illorū con/
uenit in colore odore ⁊ mo sbe erit g supfluitas ior modoꝝ.
¶ 2° supponit q qn digo pa est pfectior alijs parib⁹ min⁹ d 2a suppo
chilo vl cibo trasmittit ad epar qd sit ita dispositū vt effu
giat opone epis ɔūtetis ipm in sanguine vel alios hūores.
¶ Supponit tertio q in hyeme fit pma digo melior qꝫ in 3a suppo
estate in corporib⁹ in quibus calor nalis fortificat in hye/
me. Hec est Gal. prima afforismorum. comento allegato.
¶ Ex his ser q si hypostasis esset illud ex cibo qd refugit
actione na ⁊c. ad sensum pcedetis opionis min⁹ de hypo/
stasi deret esse in vrina in hyeme qꝫ in estate: ɔns tn falsū.
Et arguit ɔña: q2 digo fit melior in hyeme: g min⁹ de cibo
refugies nae actone trasit ad epar g min⁹ i vria dz reside.
¶ Forte dr q lz plus de tali cibo transeat in estate: tame
min⁹ vadit cū vrina: q2 maior ei⁹ ps dissoluitur. ¶ Cotra.
pari mo min⁹ de vrina deberet ee in estate qꝫ in hyeme: co
seqns tn est falsum ⁊ ɔtra Gal. loco allegato cū dixit q in
hyeme qtitas minorat vrie ⁊ hypostasis est feculentior.
Falsitas aūt pmi ɔntis pz ex eade auctoritate. Na si hypo
stasis est feculetior ⁊ vrine quatitas minorat seqt q plus
de hypostatica ma tuc iuenit. ¶ Confirmat 2°. ex hac via
ɔclo sic. Nisi ita eet hec hypostasis no testaret corp⁹ se be
ne here: q2 potius testaret digone no esse ita pfecta. Et ex
h seqt hypostasiz nale ee supfluitate digone tertia genita.
¶ Cofirmat et ɔ: q2 nisi ita eet ca gnalis albedinis hypo/
stasis no esset: q2 mebra radicalia ipsam dealbant. s. tunice
venarū ⁊ arteriarū ⁊c. ɔns tame cotra Gale. p° pnostico/
rū comeeto vltio. ¶ Preterea fictū ⁊ volūtariū vz ⁊ sine ro
ne dcm q cibus q tam crudus a sto mittit vt epar ipm in
humore nale couertere no possit configuraret tn sanguini
q tunc gnat ⁊ humori cū quo miscet. Na si est chilus vel
pars cibi cū no sit oim pportionatū digestiue mebroꝝ no
vr q heat pportioabilr digeri cū humorib⁹. ¶ Preterea
cū magna pars actiois variet ex varietate patietis mira/
bile vz q semp vel vtplm hec cibi supfluitas digerat siml
cū digone humoris cui admiscet. ¶ Sz de hypostasi lau/
dabili in egritudinib⁹ dicit hec positio q est supfluitas 3e
digonis genita per digone in nocitiuo a vtute digestiua ve
naꝝ ⁊ mebroꝝ. ¶ Ad hanc ɔne pbanda supponit primo 1. suppo
q pole est aliqué febrire febre sanguinis in cui⁹ venis no
sit pro tunc aliqd de tali hypostatica ma qualez dicit pce
des positio. Hec suppo pz q2 iuxta pcedente opione state
optimo regimine in corpe optime sano talis hypostatica
ma non trasit ad epar: sed pole est aliqué qui fuit vsus op
timo regimine vsqꝫ ad sui vltimi sanguinis gnone febrien
di: ergo ⁊c. ¶ Scdo suppono q in statu febris sanguis sa 2. suppo
lubris couenienti state regimine dz in vrina deductis ipe/
dimentis esse hypostasis alba circa fundū: hec pz ex Ga.
pmo de crisi. ¶ Ex his argr sic: in tali febriete in statu est
hypostasis laudabilis: sed ista no est ex parte cibi que no
fuit digesta 2a digone in epate: g no ois hypostasis laudibi
lis sube in egritudinib⁹ est ex tali pte. ⁊ q2 non vz dom esse
hypostasim si no sit mo dicto nisi supfluitatem digonis hu
moris peccantis: seqt ɔclo. ¶ Et pro hac ɔne est expresse
Aui. pma qrti. ca. de cura putridaꝝ. loco allegato cū dix.
Et an sedime laudabile est aliqd nisi humor facies febrez
q ia digestus est. ¶ Et ide sentit Gal. pmo de differentijs
febriū. loco allato cū dixit putredine q est in venis dñan/

te nã esse iº qõ in vrinis subsit. Et h vult Aueroys 4º colliget loco supra allato: h etiã est cã q̃re in vrinis egrox egritudine hũorali expectat hypostasis z nõ in venis sanox. Et h est cã q̃re in pncipijs putridax nõ appet vrina digesta: q2 ex humore q nõdũ est digest⁹ nõ sepat supfluitas: nc est sepata q̃ expelli dẽat. Et vult in sũma h põ q hypostasis laudabilis sbe mõ dcõ tã in sanis q̃3 i egris fit p digõnẽ 3am tã iuuatiuo q̃3 in nocitiuo tãq̃3 supfluẽs a tali digõne: s3 in sanis p digõnẽ in iuuatiuo. Et stãte regimie optio o3 p poros expelli: s3 cũ supfluit aut ex alia cã ipedit ei⁹ exitus p poros tũc recurrit ad venas cũ vrina z residet in fundo. z h vult Ysaac 8ª pticula vrinax dãdo cãm q̃re hypostasis sit alba. Et rñdẽdo ad argm sophisticorũ3 in his vbis. rñdemus duob⁹ modis h posse fieri vel q2 hyposta. fundamẽtũ est 3ª digõ i mẽbris q̃ cũ suã cõpleãt digõnẽ z coctionẽ mẽbrox pfecte exp̃mit silitudinẽ: vel q2 hypostasis sanguis est 2ª coct⁹: q in 2ª coctiõe post cõpletũ rubozẽ nõ lueniẽ in quã mutat q̃litẽm mẽbris assilãtẽ nisi tm̃ i albedinẽ. h manifestissime vult Jsaac dcãm 3nẽ. ℭ S3 diẽ põ q in egris hũore malo exñte i venis nõ reducibili ad benignũ nã ip̃m digerit z in digõne aliquã seq̃strat supfluitãtem q̃ ad aliã nãm ꝯuertit: z ista dealbat z currit cũ vrina. z iõ põt fm suas varias dispõnes signare sup humox digestione.

ℭ Et h 2ª ꝯnis snĩa colligẽda est ex Sal. p̃ de differẽ. fe. loco. s̃. allegato. z cũ parũ ifra eodẽ capi. subdit. manẽte. n. adhuc vtute digestiua vasox q putrescit iterim humoz in talẽ alteratiões deuenit. Et coll'r idẽ ab Auicẽ. pª q̃rti loco allato. Et inuabiles sunt q̃si auctes que h sonare videnẽ.

pª. difficultas. ℭ Sed tñ hãc ẽt põnẽ multe circũstãt difficultates: pª est ista. si 3 pª eẽt va seª q in vrinis q̃ migunt dũ sanguis est in semita digõnis min⁹ est de hyposta. q̃3 in vrinis q̃ migunt postq̃3 sanguis est digest⁹. z pbat ꝯña: q2 dũ sanguis est i semita digõnis adhuc nõ fit digõ 3ª nec est fcã: igit p tũc nihil aut parũ est de supfluitate digõnis 3e: que est hyposta. ℭ Et silr qñ sanguis iã est digest⁹ fit digõ 3ª. z p ꝯñs tũc seqũstrat z multiplicat illius digõnis supfluitas q̃ est hypostasis. ꝯñs tñ pme ꝯñe est 3 Sal. p̃ de crisi loco sup allato. ℭ Forte dĩ q Sal. voluit q i vrinis q̃ migunt dũ sanguis est in semita digõnis 3e z nõ 2e. Cõtra: q2 in vrinis pmis q̃ in mane colligunt appet plus de sedimie z hypostasi q̃3 in vrinis diurnis: vt põt colligi ex dcis in cap. p̃ hui⁹ summe. s3 ille migunt dũ fit sanguis 2ª digõ. i. dũ fit sanguis i epe: g̃ de 2ª digõne est itelligẽdũ. Et mioz p3: q2 ille cõit migũt. 12. horis post cenã. s3 ꝯstat q tũc fit digõ 2ª. Nã cib⁹ digerit digõne pª. 10. horis. Juxta illud Aui. 13. t̃tij hora eq̃lis remanẽtie cibi in stõ est illud qõ est int. 12. horas. z. 22.

2ª difficultas. ℭ 2ª difficultas q si hypostasis in sanis nõ sit aliud q̃3 supfluitas digõnis 3e: seq̃ q cã assignata ab Auic. qñ nõ reqrit hypostasis in vrinis sanox nõ eẽt va: dixit eni h eẽ q2 non op3 vt in venis sani sit humoz excutiẽdus. mõ ꝯstat q o3 in venis sani eẽ hãc supfluitatẽ. Nã quãtũcũq3 optio exñte regimie resecat hec supfluitas vt ꝯstat p expiẽtiã in q̃ vidẽm⁹ sorditiẽ in pãnis. Et ex Aui. 3. pª. c. de exercitio. ℭ 2º seª q si eẽt in venis sani humoz excutiẽdus p hypostasi3 nõ eẽt meli⁹ q̃3 si eẽnt supfluitates a digõe puate. Nã si iº qõ i hypostasi expellit est supfluitas 3e digõnis: meli⁹ est q hec sit ex hũorib⁹ bñ digestis q̃3 ex supflui⁹ puatĳ a digõne. ꝯs tñ est fłm. z 3 Aui. in lr̃a. Qr̃ si est. s. i venis sani hũoz q sit excutiẽdus melius est vt hec significet ex eis supfluitates q̃ in eis fiũt ex cibo a digõne puate: vt supra allegatũ est.

3ª difficultas. ℭ 3ª difficultas est q si in corpe febriẽtis eẽt hypostasis ex hũoz putrido seq̃ret q hypostas eẽt ve sanies ꝯs tñ 3 Sa. p̃ pnosticox. cõto vltiº: z pº de dĳs febriũ. Et pbat ꝯña. p̃. si hypostasis eẽt corpus fluidũ genitũ ex humore putrido nõ reducibili ad benignũ: g̃ eẽt sanies saltẽ large loq̃ndo de sanie: z3 ꝯña p descriptionẽ saniei: quã vide. 2. affoz. illo affoꝛismo: circa gñonẽ saniei dolores zc. ℭ Confirmat q ꝯña inter hypostasim z saniẽ est q cãe faciẽti hypostasim nõ est cõmixta cã pter nãm: s3 cãe faciẽti saniẽ pculdubio est cõmixta dispõ pter nãm. vt sumit ex Sal. p̃ pnosticox loco allato. S3 cãe faciẽti istã hypostasi3 ẽ cõmixta dispõ pter nãm. s. putredo: g̃ nõ differt ab illa: g̃ ẽ sanies. ℭ Forte dĩ q ad faciẽdu3 saniẽ ꝯcurrit effectiue caloz pter nãm nõ aũt ad hypostasi3. ℭ S3 ꝯ p̃ h est 3 iº qõ õndi in qõne de sanie. affo. allato. Et 3 Auicẽ. pª q̃rti cap. de iudicĳs saniei: vt ibi ostẽdi. ℭ P. nulla vr̃ rõ q putrid⁹ caloz i apate agat cũ nãli ad saniẽ gñandã qn p idẽ putrid⁹ caloz i hũore faciẽte febrẽ agat ad gñonẽ supfluitatĳ albe ex iº genite.

Ad has difficultates rñdet. Et p̃ ad pma3 ꝯcedo vt dixit rñsio ibi posita q Sal. itelligit de digõne sanguis q̃ est digõ 3ª. Et cũ arguit q vrine in gb⁹ plus de hypostasi appet sunt ille q̃ in mane colligunt p̃ ꝯcedit q vtplm est ita. Et cũ dĩ q illa est hora digõnis 3e dĩ q est hora digõnis 3e in cõi regimie. ℭ Ad argm: q2 non distat a cena nisi. 12. horis aut. 10. ℭ Dico q in sumẽtib⁹ bis cibũ in die pro tũc fit digõ 3ª. psertim in venis ꝯuertẽdo sanguinẽ ad nãm pmax humiditatũ. Nã ꝯstat q Aui. in cap. de his q̃ pueniũt in pulsu ex somno vult q in tpe sõni augeẽ pulsus qñ cibus digestus est z arterie fiunt molliores pp nutrimẽtũ: qõ ad eas penetrat: vuls g̃ q in somno nãli ia3 pro magna pte cõpleta est digõ scõa z fit 3ª in venis z constat ex his q̃ diñ 3ª pmi q somn⁹ ꝯuenient approximatus digerit cibũ fm digõnes noiatas vbi nõ videt velle q tm̃ vna: s3 plibus. Cum g̃ incipe dẽat postq̃3 cibus ab oꝛe stõi descẽderit z añq̃3 exeat de stõ ꝯstat q i ea fit pª z 2ª digõ et pro magna pte 3ª. z iõ pro tũc in fine talis somni plimũ h3 de hypostasi. ℭ Qõ aũt dĩ q hora eq̃lis remanẽtie cibi in stõ est illud qõ est inter. 12. horas z. 22. a qbusdã intelligit q cib⁹ q sumit in q̃titate sufficiẽti in corpore tẽperato qñ comedit in duob⁹ dieb⁹ tribus vicibus stat in temperato stõ. 10. horis cõputando tp̃s cõprehẽsiõis cibi in stõ z tẽpus exitus: z cum h cibo bñ sumpto mane distabit ab eo horis. 14. z ideo tũc erit cõpleta digestio scõa z fit tertia.

ℭ Alĳ vo dicũt q h tp̃s est iº qõ est mediũ int. 12. z. 22. z h est. 5. horarũ. Et h voluit Bartholome⁹ de varignana.

ℭ Ad 2am difficultatẽ rñdet negãdo pmã ꝯñam. nã z si in venis sanox sit supfluitas digõnis 3e nõ op3 illã esse excutiẽdã per vrinã: sed cũ nõ supfluit in quãtitate z nõ est aliõ ipedimẽtũ vt sup dĩ pellit p poros manifestos aut occultos. ℭ Ad ꝯfirmationẽ negat etiã ꝯña itelligẽdo ad sensum Auic. nã Auic. vult q si sit humoz excutiẽdus p vrinã melius est vt sit supfluitas cibi nouit. s. sumpti: que nõ fuit ita plene digesta sic alia ps sed tñ fuit digesta: z ꝯuersa in humorẽ p scõa3 digõnẽ z cũ h fuit talr obediẽs vt cõuertat in supfluitatẽ 3e digõnis que trãsit cu3 vria. h est. n. minus malũ qõ esse põt in supfluitatib⁹ humoꝛũ in venis. Qr̃ si esset sanguis bñ digestus nimie quãtitatis: nõ aptus hoc modo pelli maius esset nocumentum in futurũ: vel 2º voluit q si est humoz excutiẽdus melius est q hic sit supfluitas cibi a digõne priuati. s. tertia pfecta z pncipalr intenta: z tñ sunt tales vt expellant per vrinã z ibi resideat.

ℭ Ad 3am difficultate3 ꝯcedo q hypostasis laudabilis in febrib⁹ est sanies largo mõ loquẽdo de sanie. S3 qõ dicit Sal. differre saniẽ ab hypostasi itellr de sanie in apatibus genita in qbus deterioz cõitr est putredo q̃3 int venas. et ista differt ab hypostasi laudabili in febrib⁹ putridis fm plus z min⁹ pfectũ nõ fm spẽm. Et põt h cõphẽdi ex Sa. pº de dĳs febriũ. ca. 6. cũ dixit. Qr̃ ãt in apatib⁹ putredis sunt dĳe tot z in febrib⁹ aut putredie accẽsis sunt spẽs eorũ q̃ in vrinis inferunt. Et iõ istã hypostasim vocãt pportionalẽ puri. s. apatis: q2 nõ cũ tanto defectu inati caloris facta est. S3 qõ dicit p̃ pnosticox: cõto vltio itelligit de hypostasi laudabilissima in sanis que fit nulla exñte putredine. Si qs aũt diceret vt plusq̃3 Cõmentatoz q hypostasis

nunq̄ȝ decidit a causa coniuncta hāc difficultatē solueret: sed incidit in alias maiores. Et ex hoc vltimo patet respō siones ad confirmationem. ¶ Ad argumenta autem p̄n cipalia habenti hec principia facillime patet respōsio. ⁊ si milr̄ ad rationis p̄me positiones pro suis conclusiōibus.

¶ Et ꝓportio sue significatiōis sup maturatio nē mãe in toto corpe est sicut ꝓportio sigñatio nis mãe puris albi lenis silis eēntie sup matu rationē a͞patis. Sȝ pus ē spissuȝ ⁊ h̄ est subtile.

¶ Hic oñdit sītudinē hypostasis ad saniē ⁊ dicit q̄ ꝓportio sigñatiōis hypostasis iā dcē sup maturationē mãe in toto est sicut ꝓportio sigñatōis puris albi ⁊ lenis ⁊ silis eēntie sup sigñationē maturatiōis mãe a͞patis. Sȝ tñ est dr̄ia: q̄r pus est spissuȝ ⁊ hypostasis subtil'. ¶ Et ego dixi h̄ȝ vtrāq̄ȝ pōnē de p̄cedētib⁹ q̄ nō oino sic se h̄ȝ hypostasis ad hūo rē digestū sic sanies ad humorē a͞patis digestuȝ nā hypo stasis est supfluitas aliq̄ mō apud vtrāq̄ȝ viā: sed sanies est ip̄m p̄ncipalr̄ digestū in digōne humoris faciētis a͞pa. Sȝ in hoc est similitudo: q̄r vtraq̄ȝ significat maturationem.

¶ Not. tñ q̄ hic p̄ pus debemus appropriate intelligere pus in apostemate genitum: qd̄ opȝ esse grossum: ꝓpea q̄ est in loco ꝯstricti⁹ ⁊ resoluit' suū subtile plus q̄ȝ hypostasis ꝓpea q̄ humor ex q̄ fit hypostasis est in venis cum multo alio humore vñ ꝓhibet' imutatio talis qualis est in sanie a͞patis. Sumēdo aūt large pus nō opȝ q̄ sit grossum. imo vt predixi aliq̄ hypostasis laudabilis substantie pus est.

Differt etiaȝ q̄ hip. laudabil' vt corpis sani fit siñ calor ex̄ neo i sanie vero q̄tūcun q̄ȝ laudabili concurrit calor extraneus.

¶ Et hypostasis quidē ⁊ sedimen significatio nes sunt bone lȝ tinctura deficiat et equalitas. Veruȝ equalitas apud antiquos melior est tin ctura. equalis nanq̄ȝ que non tñ est alba sed ru bea est melior alba que est aspera.

¶ Hic rñdet q̄busdā dubōib⁹. Et diuidit' i sex p̄tes. 2ª ibi (Amplius.) 3ª ibi (Male aūt) 4ª ibi (Et hec q̄dē) ibi 5ª (Et in ma cilētis) ibi 6ª (Et in nullis).

A ¶ Dubiū p̄m est vtrū defi ciēte aliq̄ ꝯditionū istaꝝ sint bone eius sigñatiōes. Rñdet ḡ q̄ lȝ deficiat tinctura: ⁊ lȝ ēt d̄ficiat eq̄litas tñ sigñatiōes eius sunt bone. Dic 2° q̄ tñ melior conditio est tinctura q̄ȝ eq̄litas. Et ratio q̄r hypostasis laudabilis equalis nō al ba. sed rubea est melior q̄ȝ hypostasis alba nālis aspera.

¶ Ubi nō q̄ queādmodū in multis corpis dispōnib⁹ inue nit' magis ⁊ min⁹ in bonitate ⁊ malitia: ita in signis: ⁊ ita inuenit' hypostasis laudabilis lȝ nō sit optima. Rō aūt 2ⁱ dicti est: q̄r opȝ q̄ restringat' ad hyposta. laudabilis sub̄e. Nā in hyposta. mala nō est verū q̄ melior sit eq̄litas. imo est in ea vitupabilis: vt infra dicet' ⁊ h̄ mō p̄ticularit' itelli gēda cā dicti est: q̄r modus sub̄e nō dat' hypostasi lauda bili nisi a calore digerente: albedo aūt q̄nq̄ȝ dat' a vētosita te mixta cū hypo. vt colligit' 2° ꝓnosticorū. Et iō absolute laudabilior est in bona hyposta. eq̄litas q̄ȝ albedo. ¶ Sȝ forte dr̄ q̄ talis alba sine eq̄litate est malū signū cui⁹ oppo situ dicit hic Aui. Et Assumptū est Hypocra. 2° ꝓnostico rū. tex. cōⁿ. 28. cū dixit: Alba aūt ⁊ liquida tenuis mala. s. hypostasis. ⁊ Gal'. cōᵗᵒ eodē. vt pȝ legenti. ¶ Hic dr̄ Hipo cra. ibi vocare hypostasiȝ q̄ nō v̄e est eq̄lis. sed p̄mixta ex p̄tibus paruis. s. ventositatis ⁊ humoris. vt Gale. dicit in cōᵗᵒ. ¶ Dicit' scd̄o q̄ hec ⁊ si sit mala: h̄ nō est q̄r nullo mō significet bonuȝ sed q̄r est mala reᵘ illius que est optima ⁊ reᵘ illius albe in q̄ partiū diuersitas est maior: q̄r p̄tes non sunt ita ad parua condiuise. Non ergo voluit ibi Hipo. q̄ ois alba liquida lenis sit mala: sed q̄ aliqua talis sit ma la comparatiue quod Auic. hic non negat.

¶ Ampli⁹ plime hypostases s̄m colorez vrine exn̄t. sȝ ex eis q̄ diuersificāt' alba est melior. post illā rubea: ⁊ post ip̄aȝ citrina: ⁊ post eā illa q̄ est vt arsenicū: ⁊ malitia q̄dē a lētiginosa icipit. tu aūt nō attendas illud qd̄ alij dicunt. nā albedo erit q̄nq̄ȝ nō ꝓp maturationē. ⁊ equalitas nō est nisi ꝓp maturationē: ⁊ de albedine est que est ꝓ pter vehementem ventositatis cōmixtionem.

¶ Hic remouet 2ᵐ dubiū ⁊ est tale vtrū hypostasis debet eē eiusdē coloris cū vrina: ⁊ q̄s est ordo hypostasis mali co loris aut boni. ¶ Dicit ḡ p̄° ad dubiū q̄ plime hypostases sunt coloris vrine. Dic 2° q̄ hypostasis q̄ diuersificat' a co lore melior est alba scd̄o loco rubea. 3° que est citria. 4° q̄ est sicut arsenicū: sed mala absolute: q̄r plus mali q̄ȝ boni sigt̄: aut q̄r non significat bonū incipit a colore lētiginoso. ¶ 2° no. q̄ ad hāc p̄tē remouet errorē circa sol'ōnē p̄mi du bij dicens q̄ tu de p̄° dubio nō credas id qd̄ dicūt alij. s. di centes q̄ albedo est melior q̄ȝ r̄ba. Et rō est q̄r albedo non semp est ꝓp digōnē imo q̄nq̄ȝ ꝓp multe vētositatꝭ p̄mixtio nē. sed eq̄litas. s. in hyposta. laudabilis r̄be nūq̄ȝ est nisi ꝓp maturationē: ⁊ h̄ est qd̄ sup̄ dixi de mēte Gal'. p̄ ꝓnostico. ¶ No. ḡ p̄ q̄ lȝ non de eadē r̄ba sint hyposta. ⁊ aq̄sitas: tñ hūor tigēs aq̄sitatē plerūq̄ȝ cōmiscet' cū hypostasi ⁊ ip̄aȝ tingit. Et multotiens cōtingit q̄ hypostasis est supfluitas ex hūore tigēte vrinā: ⁊ q̄r supfluitas multotiēs attestat' in colore aliq̄ mō illi cui⁹ ē supfluitas. iō ꝯtigit ēt hypostasiȝ ¶ No. 2° q̄ q̄nq̄ȝ diuersificat' in silr̄i vrine in colore. colore ⁊ h̄ pōt multis causis ꝯtigē. Nā q̄nq̄ȝ mã hyposta sis est q̄uis grossa nō bñ cōmiscibilis cū aq̄sitate ⁊ d̄ se co lorē h̄ñs: vñ nō facile tigit' p̄ aliqd̄ p̄uū ex aᵒ hūore cōmix tū: vt. v̄. ḡ. hyp. fiat nigra: ⁊ nō aq̄sitas aut alba aut rubea.

¶ No. 3° q̄ hypostases ab albo ꝓcedentes in citrinū vsq̄ȝ ad colorē arsenici citrini nō ponunt' absolute male: q̄r non opȝ hūores a q̄bus decidunt' carere digōne aut plr̄m esse recedētes a nālitate. Sed illa que est in colore lētis ⁊ alie magis ad nigrū tendētes sigñantes sunt aut fortē adustio nē aut forte frigus vel plr̄m: ⁊ iō absolute sunt male mō dcō. sed in colorib⁹ bonis: p̄ est alba: non tñ q̄libet alba q̄lȝ ru bea est melior. vt pȝ ex dcis. Sȝ aliq̄ vt illa q̄ h̄ȝ aliq̄s al's bonas ꝯdōnes oī rubea est melior: illa eniȝ sigñat p̄fectio nē digōnis: qd̄ nō facit alia 2° loco est rubea: q̄r sigt̄ dñium humoris benigni nā lȝ significat longitudinē morbi reᵘ al be dicte: est tñ nūcia fideli sperāde salutis: vt Hypo. ꝓno sticoꝝ scd̄o textu cōmēti. 27. Citrina aūt est 3° loco. q̄r co lor eius est ex col'a non multū maligna: ⁊ silis arsenico q̄r maiorem h̄ȝ citrinitatē magis accensam coleram sigñat.

B

¶ Male aūt hypostasis icōtinuitas melior est q̄ȝ ipi⁹ cōtinuitas ⁊ hypostasis q̄dē mala ē quā e vicino scies. Bona aūt hypostasis de q̄ loqui mur puri assimilat' ⁊ flegmati crudo cū tenuis fuerit. Verūtñ pus ab ea differt p̄ fetorē ⁊ fleg ma crudū separat' ab ea ꝯculcatione suarū p̄tiū. Et ipsa ab vtrisq̄ȝ differt subtilitate ⁊ lenitate.

¶ Hic rñt 3° dubio. Et duo fac. p̄ qd̄ dcm̄ est. 2° notificat bo nā ⁊ malā hyposta. ¶ Dicit ḡ q̄ incōtinuitas male hypo sta. est melior sua ꝯtinuitate: q̄r ꝯtinuitas sigñat cōpletum dñium: ⁊ soluit' dubiū an sp̄ melior sit ꝯtinua aut icōtinua hypo. Dicit 2° q̄ q̄ sit mala hypost. pauiopost dicet'. Sed bona hyposta. silat' puri ⁊ flati crudo q̄n ista sunt tenuia. Cognoscit' tñ a pure vl' sanie p̄ fetorē ⁊ discernit' a flegma te crudo ꝯculcatōe suaꝝ p̄tiū. Nā p̄tes flatis sunt viscosio res ⁊ difficilius abiuicē separant' ꝯcussa vrina: ⁊ tu h̄ per pus itellige pus a͞pantis nō gñalr̄ vt ex qōne potes elice re: hypost. autē optima vtraq̄ȝ leuior est ⁊ subtilior.

Unia di ci p̄t ꝯti nua 2ª. s. ꝯtinuita te tp̄is. s. talr̄ ma la sp̄ ap pareat e p̄tiū con tinuita te ⁊ vtro q̄ȝ mō vi ficat' cāȝ Auic. si bñ cōsi derare.

¶ Et hec q̄dē hypostasis nō q̄rit': nisi in egritu dinib⁹ q̄n̄ isanitate nō reqrit': ⁊ illud est q̄n̄ nō

sunt bone at si dicat bonū ē vt sedime appareat in vrina q̄ verificet' maxi de hypostasi no nāli q̄ p̄ie humorosa di agu tingit vrinaz sm̄ suꝫ tincturaz que supfluj tates 2ᵉ dicom̄ sensibiliter de solent

dubitaт qn in corpe egri male retēte sint mãe i venis ipsius q̄ nisi maturenт portēdunt corruptionē. In venis aūt sani nō semp opz eē hūorē q sit excutiēdus. sed si est meli⁹ est ꝙ h̄ significēt ex eis supfluitates q̄ in eis supfluūt ex cibo a digōne priuate. deinde supfluit supfluitas q̄ in vrīa fit hypostasis siue matura siue nō matura.

¶ Hic remouet 4m dubiū ꝛ est vtrū in vrinis bonis sanorū sit expectāda hypost. Et rñt ꝙ hec hypostasis nō q̄rit nisi in egritudinib⁹. Et iō in sanitate non reqrit. Rō aūt est: q2 nō dubitat ꝙ in corpe egri sunt retēte male mãe ꝛ in suis venis q̄ nisi maturent portēdūt corruptionē: s3 nō oz ꝙ in venis corporis sani sit humor excutiēdus. Dicit scđo que ad hanc partē ꝙ si hyposta. inuenit in corpore sano meli⁹ est vt ipsa significet supfluitates que supfluunt ex cibis p̄uate digōne. deinde ex illis supfluit supfluitas que descendit ꝛ fit hypostasis in vrina siue matura siue non matura.

¶ Utrū in vrine sanorū hypostas appere dēat. Q. ō. 20.

5m dubm **Et hic locus** est nōbilis. Nā p° est dubiū vtrū in bona vel pfcā vrīa sanorū dēat esse hyposta. ꝛ vī ex Aui. ꝙ nō p̄ hic. Nam si nō reqrit nisi in egritudinib⁹: itelligit ꝙ nō reqrit ad bonū sigñanduz. Et iō in sanis ad sigñandū nō reqrit hypostasis: si eni p h̄ qđ dicit nō reqrit solū itelligeret ꝙ nō est nečiuz esse. silr etiā nō reqrit in egritudib⁹: q2 nō obstāte ꝙ nō hēant malos humores stat v̄tutē nō digerere ꝛ nihil emitte de illis per vrinā vt accit in pncipijs morborū. ¶ Scđo h̄ idem appa ret ex suo mō loquendi inf̄a in cap. de optima vrina vbi dicit ꝙ oz hēre hyposta. albā ꝛc̄. ꝛ h̄ nō dixit absolute s3 cū cōditiōe si hypost. hēat: vbi innuit qđ pōt esse sine hyposta.

¶ Sed oppositū vult Gale. p̄ de crisi vbi dixit. Laudabilior v̄o vrinarū est illa que est boni coloris: in q̄ est nubes alba lenis ꝛ eq̄lis aut residēs in fundo vasis aut natās in supremo aut pēdēs in medio. Et laudabilior harū trium est cuius nubes subsidet quā seqt cui⁹ nubes pēdet in medio: deinde tertio cui⁹ nubes pendet in supremo he nunq̄3 spēs vrine sigñant digōnē. Reliq̄rū v̄o oium spērū vrine q̄dā sigñant c̄rium digestionis: ꝛ quedam perditionem.

¶ In h̄ dubio rñdet Dyn⁹ ꝙ sanorū q̄dā sunt sani optime aut simplr: q̄dā cum latitudie. In vrinis autē sanorū optie nō reqrit hypostasis. Et h̄ pp duas cās. vna est q2 deficit mã. vt Aui. dixit. Nō enim est in eorū venis humor excutiendus. 2ª est ex pte agētis: q2 vt dicit Dynus: hyposta. fit a calore nāli ꝛ p̄ter nām simul: vt allegat Gal. in sano aūt cū latitudine pōt esse hypostasis: q2 stat in ea mã supfluēs ꝛ agens: q2 aggregatū ex vtroq3 calore.

Instātia ad rñsionem. ¶ Sed hec rñsio nō est digna tanto viro: maxime q2 allegat Gal. male. Nā Gal. p̄mo pnosticorū cōmento vltimo vult ꝙ hypostasis in hoc differt a sanie: q2 cause facienti hyposta. non coniūgit dispositio vel calor preter naturā sed bene in sanie.

Rñsio scđa. ¶ Alij sūt q dicūt ꝙ in corpe sanissimo ꝛ optime recto nō appet hypostasis. Et rō q2 in eo non sunt humores mali q sunt excutiendi ꝛ supfluitates tertie digōnis sufficient per poros expellunt. Nā q̄3to nālis calor est fortior tāto isti⁹ superfluitatis dissolutio est occultior. Dicunt scđo ꝙ in venis sani stat esse aliquā paruam partē excutiendi p vrinā. Nam nō oē paruū qd abūdātie humoris trahit a latitudine sanitatis simplr. l3 nō sit in optimo gradu absolute.

Rño 3ª. ¶ Alij vero dicūt ꝙ non in q̄libet vrina sani simplr semi optime recti oz esse hypostasis: vtputa in illis qui migūt post digōnē sanguinis cōpletaz sed in cuiuslibet sanissimi optime recti vrina que migit in tpe digōnis sanguinis reqrit hypostasis. Et p̄mū horū dicūt voluisse Aui. scđm v̄o est id qđ dicit Gal. p° de crisi cū dixit. Et dico ꝙ q̄3diu sanguis pmaneat in semita digōnis in oi vrina que mingit vi det sedimē lene eq̄le albū plimū. Et cōstat ꝙ loqt ibi Gal. de vrinis sanoruz: ꝛ vt de his que in ista hora mingunt in loco statim supra allcato. Et fortasse hic modus est verior.

¶ Sz restat dubiū de q̄ digōne loquit Gal. Et rñdet sm Plusq̄3 cōmētatorez: ꝙ de digestione in epate. Sed apud scđam opinionem supra positam de hypostasi intelligendum erit de digestione in venis ꝛ membris que est tertia.

¶ Utrum hypostasis sanorum sit ex humore genito per secundā digōnē tāq̄3 supfluitas digōnis tertie. Q. ō. 21.

Secūda difficultas est de illa pte. Sed si est meli⁹ est vt h̄ significent ex eis supfluitates a digōne p̄uate: ꝛ que sequunt in pte. Nā meli⁹ videret ꝙ sigñaret supfluitates digestas q̄3 indigestas vt cōstat. g̃ nō est meli⁹ ꝙ significet supfluitates. h̄ loc⁹ est vnū de p̄n^lib⁹ fundamēt opionis Monachi. Nā dicit Monach⁹ ꝙ si est humor excutiēdus i venis sanorū: meli⁹ est vt ille hūor sit supfluitas ex cibo veniēs a stō ad epar: q̄ p̄uat digōne 2ª. ꝛ ē apta vt expellat cū vrina ꝛ fiat hypostasis matura ꝛ imatura. Nā iste supfluitates sunt mime lesiue corpis. Et ex h̄ vult hyposta. nō esse ex humore genito p scđaz digōnē tanq̄3 supfluitas digōnis 3ᵉ. Nā si sic eēt tūc eēt melius vt sit ex digestis q̄3 indigestis humorib⁹. Qui v̄o volunt tenē aliā viā dicunt ꝙ si est humor excutiēdus in vrīs sani aut si est hypostasis in vrīs sanorū meli⁹ est vt sigñet supfluitates 3ᵉ digōnis cibi q̄ sūt p̄uate digōne p̄n^r intēta a membris: ꝛ sunt apte expelli cū vrina. Si qs aūt hic subtiliare vellet poss3 eligē ꝙ hypostas in sanis sit ad modū dicēdi Trusiani: ꝛ in ifirmis ad modū pōnis scđe s3 cā breuitatis nō extēdo.

¶ **Et in macilentis quidem est sedimen paucū quod descendit sm paucitatis dispositionem ꝛ proprie qui exercitio vtuntur ꝛ artibus se exercent laboriosis: ꝛ non multiplicatur huiusmodi hypostasis nisi in corporibus pinguiū ociose viuentiū. ꝛ propter hoc etiam in vrinis egrorum macrorum non est expectanda hypostasis tantum quantū in vrinis egrorum pinguiū: quoniam eorum egritudo multotiens recedit: ita ꝙ nil descendit. ꝛ multotiens hypostasis in eorum vrinis non peruenit ad hoc vt descendat: sed tamen plerunq3 est modicum eius in eis natans: aut pendens.**

¶ Hic remouet qntū dubiū iferendo vnū correlarium. Dubiū g̃ est vtrū in oium sanorū corporū vrinis equalr reqratur hypostasis: ꝛ dicit ꝙ in dispōne sanitatis in macris et vtentib⁹ exercitio multo ꝛ artibus laboriosis parū descēdit de sedimine siue hypost. dispōne sanitatis: imo nō multiplicat hypostasis nisi in corpibus pinguiū ꝛ vtētiū ocio. Infert scđo correlariū ꝙ in vrinis egrorū macrorū non est expectāda hypo. sicut in vrinis egrorū pinguiū. Et rō est: q2 multotiēs egritudo macrorū recedit sine h̄ ꝙ aliqd descēdat ad fundū s3 plerūq3 est in eis sedimen paucum pendens in medio aut natans in supremo. Et causa omnium illorum est ꝙ humores macrorum sunt pauci subtiles facile resolubiles nisi eēnt melācolici qui etiā sunt paucorū humorum. Nam siue apud vnam opinionē transeam siue apud aliā multitudo resolōnis ꝛ motus ad exteriora paucificat hypost. ad qđ iuuat ꝙ ex flegmaticis humoribus cuz digerunt multa sequestrat hypostasis: nō sic ex siccis.

¶ **Et in multis q̄dē vrinis hypostasis ilico cuz mingitur descēdit nisi in eis que valde mature sunt. imo in eis parū expectandum est. Et plures ex hypostasis colorib⁹ sūt sm plm sm colo**

rez vrine: sed melior ex eis que diuersificant est alba post quã est rubea: deinde citrina.

¶ Remouet 6m dubiũ ⁊ est: vtꝝ in vrinis statim resideat hyposta. dicẽs ꝙ in nullis vrinis statim cũ mingunt residet hypost. nisi sint valde mature. Nã i istis i descẽsu paꝝ ẽ expectãdũ. Et cã ẽ: q3 vẽtositas nõ ẽ cõmixta cũ ea. Repetit ãt ꝙ plẽs colores hypost. sunt ꝯm colorẽ vrine. s3 illaꝝ q̃ diuersificãtur melior ẽ alba: deinde rubea: deinde citrina.

¶ Nõ nãlis vo hypostasis alia est silis rasure intestinoꝝ corticalis q̃ ẽ furfurea aut herbina aut simillaginea aut silis arsenico rubeo: aut ei qd̃ est valde citrinum: alia est carnosa: alia est adipina. ⁊ alia est saniosa: ⁊ alia ẽ mucilaginosa: ⁊ alia est que est silis frustulis fermẽti in aqua soluti ⁊ alia ẽ sanguinea sanguisugalis. alia capillaris ⁊ alia ẽ arenalis granosa. ⁊ alia cineritia.

¶ Hic exeqt̃ de alio mẽbro. s. de hyp. nõ nãlis subẽ. Et diuidit i duas. p̊ enũerat modos nõ nãlis hypo. 2° eiꝰ signatiões, ibi 2a (Silis vo.) ¶ In p̊a dicit ꝙ de spẽbꝰ hypo. nõ nãlis subẽ q̃dã ẽ corticalis: ⁊ ista ẽ pluriũ modoꝝ. nã vnꝰ est corticalis silis rasure itestinoꝝ q̃ dr̃ furfurea: alius borobinã aliꝰ simillaginea: alius illiꝰ q̃ est silis arsenico rubeo aut illi qd̃ est valde citrinũ. 2a spẽs est hypo. carnosa. 3a spẽs est adipina. 4a est saniosa. 5a est mucilaginosa. 6a est silis frustulis frumẽti in aq̃. s. dissoluti. 7a est sanguiea sanguissugalis. 8a est capillaris, nona est arenalis granosa. 10. est cineritia.

¶ Ubi cõsidera ꝙ l3 nãlis sit vnius modi: tñ preternãlis est multoꝝ modoꝝ sicut recedere a medio ẽ multiplr̃: nõ obstãte ꝙ mediũ sit vnũ. Sufficiẽtia aũt istoꝝ decẽ modorum põt assignari: s3 o3 ꝙ fundet̃ sup experiẽtia ꝙ alioꝝ modorũ nõ inueniãtur. Nã nõ põt cadere sup diuisionibꝰ p se notis nisi experiẽtia mediãte. Nã rõ nõ ꝓbat esse quin possit esse ossuosa nisi ꝙ visum est nũq̃3 egredi ossa per vrinã. ⁊ iõ dimittendo modum sufficientie sequamur partes.

¶ Silis vo rasure intestinorũ corticalis. alia est petaloides magnarũ partiũ rubeaꝝ aut albarũ que significat ꝯm plm̃ ꝙ sepate fuerũt ex membris q̃ sunt ꝓpinq̃ mẽbris a qbꝰ diuidunt̃ vrie. ⁊ albe sigñant ꝙ sunt ex vesica pp vlcera q̃ sunt in ea aut scabiẽ aut corrosionem. Rubee aũt carnose sigñant ꝙ sunt ex rene. Et ex petaloidibus qdã sunt q̃ sunt coloris fusci. ⁊ obscuri aut squamis pisciũ siles. ⁊ hec est vehemẽter mala. ⁊ oĩbus spẽbꝰ hypostasis q̃s noĩauimus deterior significat petaloꝝ mẽbroꝝ radicaliũ rasurã. veꝝ duo prima ipsiꝰ gña nullo mõ impediunt. imo plerũq3 vesicã mũdãdo sanãt. ⁊ dixerũt qdã cuidã homini se in potu tribuisse cãtarides. q cortices albos q̃si venosos minxit qui cũ in aquositate fricabant̃ resoluebant̃ ⁊ tingebãtur tinctura rubea: qui factus est sanus ⁊ vixit.

¶ In hac pte ponit Aui. significationes haꝝ spẽrum hypostasis non nãlis. Et diuidit̃ in decẽ ptes sicut sunt decẽ maneries scđa ibi. (Et tu qdẽ) 3a ibi (Hypostasis vo adipina.) 4a ibi. (Saniosa vo) 5a ibi. (Mucilaginosa) 6a ibi. (Capillaris vo) 7a ibi (Que aũt) 8a ibi (Arenosa plm̃) 9a ibi (Sãguisugalis ⁊c.) ¶ Circa p̃mã ptẽ no. ꝙ petala dicunt̃ ptes late plusq̃3 ꝓfunde hypost. ergo silis rasure intestinoꝝ corticalis ab Aui. hic ponit̃ ex pte q̃titatis triũ modoꝝ: quoꝝ duo sunt manifeste latitudinis ad sensum: vnus non ita ma-

Quid petala.

nifeste. Et istos modos tres subdiuidit vt dicã. ¶ Primus ergo istius modꝰ est hypost. petaloydes magnarũ ptium. q3 ptiũ pfecte ⁊ manifeste latitudinis ⁊ lõgitudinis plusq̃3 cõiter est furfur. Scđs modus est latitudinis ⁊ ꝓfunditatis similis furfuri. ¶ Tertius est silis crinoy. Et crinoys ẽ similis frumẽti ⁊ est farina granosa grossa: q̃ fit plerũq3 ex grano sicilie ⁊ vbi vtunt̃ ea. p̊ ergo Aui. distinguit significata primi modi. scđo scđi. tertio tertij. scđa ibi (Et ex ea qdẽ) ibi tertia. (Et crinoidis vero. ¶ In p̃ma pte dicit q̃tuor: ꝙ de hypost. simili rasure intestinoꝝ: quedã est petaloydes magnaꝝ partiũ albarũ aut rubeaꝝ que significãt que sunt ex mẽbris mingendi. s. vesica aut poris vritidibus aut rene. Et albe significãt ꝙ sunt ex vesica propter vlcera vel scabiem. Et rubee carnose sunt ex renibꝰ. Secundũ dictum est ꝙ ex petaloydibꝰ que sunt fusca ⁊ obscuri coloris similia squami pisciũ in liuiditate ⁊ luciditate: ⁊ ista sunt vehementer mala ⁊ deteriora omnibꝰ speciebus hypost. nominatis: ⁊ significãt rasurã mẽbrorũ radicaliũ. Tertiũ dictũ est ꝙ duo p̃ma genera nullo modo impediũt. imo plerũq3 vesicam mundãdo sanant. Quartũ dictum est ꝙ qdã dixerunt se dedisse cuidã in potu cantarides q minxit cortices venosos albos qui cũ fricabãtur in aquositate resoluebãtur: ⁊ tingebãt tinctura rubea qui factus est sanus ⁊ vixit.

Quid crinois.

¶ Nota ergo hic primo ꝙ petalla siue partes late modo dicto minguntur in vrina plerunq3 cum sanie. vnde non videntur nisi concussa vrina. Oportet ergo cum videris in vrina saniem agitare ⁊ prospicere si petala vides natãtia ⁊ quãdoq3 absq3 sanie: ⁊ etiã melius videtur vrina circumuoluta fortiter vt natent. A

¶ Nota scđo ꝙ hec petala q̃nq3 habent subam durã vt caro vel panniculus: ⁊ tunc non ambigitur quin fuerint partes membroꝝ per excoriationẽ vel corrosionẽ separate. Et cum sunt alba lata sunt ex vesica: cũ oblonga pauca latitudine ex poris vritidibus aut collo vesice. Cum rubea aut citrina ex rene: supra aũt venire non possunt propter viaꝝ stricturã: ⁊ ista oia impediunt: ⁊ sunt mala significantia vlcera in istis mẽbris. ¶ Quãdoq3 autẽ hec petala non sunt ita dura: immo cũ fricãtur digitis resoluuntur in aqua ad modũ paste aut luti aut pinguedinis: ⁊ ista aliquãdo sunt ex mẽbris mingendi. Nã q̃nq3 in eis aggregant̃ quedam res viscose ad modũ pãniculoꝝ adherentium vesice ⁊ parietibꝰ venarũ ⁊ pororũ: ⁊ proprie sunt alba. ¶ Et de istis fuit id qd̃ dictũ est de illo qui sumpsit in potu cantarides: ⁊ ista nõ sunt mala nec per viã signi nec cause: nã exitus eorum sanat oppilationes ⁊ significat illã sanitatẽ. Et de istis intelligit Auicẽ. in tertio dicto. Et ideo dixit ꝙ prima duo genera non impediunt. s. quãdoq3 non vniuersaliter intelligendo. ¶ Aliq̃n autem hec petala que hoc modo resoluũtur per fricationem sunt similia squamis piscium ⁊ fusca: ⁊ ista significant liquefactionem radicalium membrorum ⁊ ideo non sunt nisi mortalia. Accidunt autem quia carne eliquata ⁊ in locis calidis per manente eliquata transit in hac forma per vias strictas colatorijs. sed cũ veniũt ad vesicã ibi coagulãtur ⁊ conuertuntur in petala non tãto existente ibi calore vt prohibeat hanc coagulationẽ. Ex quibus omnes particulas intelligis plane. B

¶ Et ex ea qdẽ q̃ est sicut rasura intestinoꝝ est q̃dã q̃ est minoris latitudinis q̃3 due p̃dicte ⁊ spissioris substãtie q̃ si rubea fuerit vocat̃ herbina: ⁊ si rubea nõ fuerit vocat̃ furfurea. ⁊ herbine qdẽ si fuerint rubee ptes plerũq3 sunt ptes epatis aduste ⁊ plerũq3 est sanguis in eo adustis: ⁊ plerũq3 ẽ ẽt ex rene. S3 q̃ est ex rene est maioris cõtinuitatis carnosa: alie vero due plus similãtur ei que non est carnosa: ⁊ fracturas est magis re

tipiens: ꝛ cū vehemēter trahit ad citrinitatē est ex rene proculdubio: quoniaʒ illa q̄ est ex epate ad rubedinē trahit fuscā: ꝛ quandoqȝ associatᷓ ei in hoc illa que ē ex rene. Furfurea vero hypostasis quādoqȝ est ex scabie vesice: ꝛ qn̄qȝ ex liquefactione mēbroꝝ: ꝛ differētia inter eas est ꝙ cū illic in radice mēbri fuerit pruritus ꝛ fetor erit ex vesica: ꝛ proprie cū pus prius mictū fuerit ꝛ p̄cipue cū alie significationes vrine demonstrauerint maturationē ꝛ fuerint vene superiores sane complexionis: ꝛ nō fuerit in eis macula: immo i vesica. Sʒ si cū iflāmatiōe fuerit ꝛ virtutis debilitate ꝛ membrorum mingendi incolumitate ꝛ color fuscitati attinuerit erit tunc ex liquefactione humoris.

Ponit signa 2ᵉ maneriei. s. q̄ hʒ furfuris q̄si lati^{ne} ꝛ grossitiē: ꝛ tria dicit. p̄ ꝙ de hypost. corticali q̄dā ē mioris latitudinis q̄ȝ due p̄cedere ꝛ maioris spissitudis. s. p̄funditatis q̄ qn̄qȝ ē rubea qn̄qȝ nō: sʒ alba. Et cū est rubea vocatᷓ orobina: ꝛ cū ē alba vocatᷓ furfurea. Dic̄ 2° ꝙ orobina si ē rubea aut fusca sign̄at liq̄factionē ptiū ep̄is aut sanguis adusti: ꝛ qn̄qȝ est ex rene. Sʒ si est duoꝝ p̄moꝝ tūc est magis trahēs ad rubedinē fuscā: ꝛ nō ē ita dura sicut carnosa, imo facili⁹ frāgitᷓ ꝛ dissoluitᷓ: ꝛ qn̄ vehemēter trahit ad citrinitatē est p̄culdubio ex rene: ꝛ ista ē illa quā dixit supra silʼeʒ arsenico valde citrino. Dicit 3° ꝙ furfurea qn̄qȝ est scabie vesice qn̄qȝ ē liq̄factiōe mēbroꝝ. Et hoꝝ dr̄ntia cognoscitᷓ lʒ mō. qa si est illic fetor ꝛ dolor ꝛ prurit⁹ in radice v̄ge. s. circa pecten erit ex vesica: ꝛ p̄prie qn̄ alie sign̄atiōes demōstrāt vrine maturationē: ꝛ nō fuerit macula in venis supiorib⁹ toti⁹ corpis: sʒ si fuerit cū inflāmatiōe ꝛ debilitate v̄tutis: ꝛ cū incolumitate mēbroꝝ vrine ꝛ color fuerit fuscus: tūc sign̄at ꝙ est ex liq̄factione hūoris. Et cāe haꝝ diuersitatū sunt silʼes supiorib⁹: sʒ est diuersitas: qa cū sunt petala pua fusca resolubilia significāt liq̄factionē hūoꝝ: magna aūt mēbrorū. Et tu ex his ꝯsidera cū tuo iudicio estimatiuo ꝙ nō repugnat hec pua eē ex mēbris: ꝛ illa magna ex humorib⁹.

Et crinoydis vero plurimuʒ est ex adustione sanguinis q̄ ad rubedinē trahit. Et multotiēs est ex liquefactiōe mēbroꝝ ꝛ eoꝝ rasura si albedini attinet. Et qn̄qȝ est ēt ex vesica scabiosa ꝑ minus. Et tibi q̄dē possibile est vt modū differētie iter eas intelligas ꝑ illud quod iā sciuisti. Si autē nigredini attinet est ex sanguis adustiōe ꝛ p̄prie in splene. Oēs p̄terea petaloides hypostases q̄ nō sunt ex cā q̄ sit in vesica ꝛ rene ꝛ canalibus vrine in egritudinibus acutis maluʒ portendunt perniciosum.

Rō cā. ē qꝛ san. qn̄ aduritᷓ induratᷓ ꝛ in minimas ptes dissoluitᷓ.

Nūc ponit sign̄atiōes tertij modi corticalis. Et dicit tria. p̄ᵐ ē ꝙ plʼm hypost. crinoydis ē ex adustione sanguis: ꝛ ita trahit ad rubedinē: ꝛ ē illa q̄ ē silʼis arsenico rubeo. Et multotiēs ē ex liq̄factione mēbroꝝ ꝛ rasura si attinet albedini: ꝛ qn̄qȝ: sʒ rari⁹ ē ex vesica scabiosa. Dicit 2° ꝙ polʼe ē tibi cōsiderādo supi⁹ dcā vt itelligas ꝛ cognoscas istoꝝ modorū dr̄ias ex colore. s. ꝛ duritie in fricādo ꝛ passiōe mēbroꝝ: sʒ si attinet nigredini ē ex adustiōe sanguis in splene: qꝛ ille ē niger. Dicit 3° ꝙ spēs hypost. petaloides q̄ nō sunt ex renib⁹ vlʼ vesica aut poris vritidib⁹ in acutis egritudib⁹ ōn̄dūt malū p̄niciosuʒ. ꝛ cā regule est: qꝛ ōn̄dūt liq̄factionē ꝛ adustionē maturationi oppositas: ꝛ multū ipsam p̄hibentes.

Utrum vrina petaloides: an furfurea: an crinoides sit deterior. Questio. xxij.

Sed dubitatᷓ q̄ istaꝝ triū sit peior. an petaloides magnaꝝ ptiū: an furfurea: an crinoydales. Et vr̄ ꝙ furfurea ex auctoritate Jsaac ꝛ Teophili. Sʒ ille q̄ magnaꝝ ptiū vult Aui. Et vr̄ istos doctores discordasse. Nā Aui. vr̄ velle ꝙ nūq̄ȝ est magnaꝝ ptiū fusca nisi ex mēbroꝝ radicaliū eliq̄tiōe. Sʒ alie ex humoꝝ pn̄t ꝯtingere eliq̄tione. Itē vr̄ estimasse ꝙ nō fiūt petala lata nisi pp fundū eliq̄tionē. vn̄ ptes multū viscose ꝛ tenaces eliq̄ntᷓ: sʒ in crinoydi ꝛ furfurea min⁹ tenaces. Q. si dicatᷓ crinoydē fieri pp nimiā adustionem incinerātē. Hoc Aui. nō vr̄ voluisse qꝛ stāte vita nō pōt radicaliū mēbrorū nobiliū tāta fieri ab intrinseco adustio vt pp illā fit icineratio: sʒ plurimū qđ facit talis calor in mēbris est dissoluēdo ptes valde glutinosas que cū sunt multe conuertuntᷓ in petala magna: ꝛ ideo deterior est illa magnarum partium ꝛ ego Aui. iudicium magis probo. Dub.

Et tu quidē iā sciuisti ex hac summa carnose dispositionē: ꝛ ꝙ plurimū eius est ex rene: ꝛ qn̄qȝ ipsa nō est ex rene. Nā ex rene nō est nisi cum raro est sane carnositatis: ꝛ nō est in corporeli quefactio: ꝛ vrina quideʒ matura venarū significat sanitatē: qn̄ renū egritudies maturationē nō p̄hibēt vrine: quia ipsa supra ipsos existit.

Hic determiat de hypost. carnosa. Et dicit duo. p̄ᵐ est. tu cognosces dispōneʒ hypost. carnose ex hac sūma ex his q̄ sunt nūc dicta de corticali. Jd āt ꝙ scitᷓ est qđ plʼm hypost. carnosa ē ex rene: qꝛ alia vrinalia mēbra sunt neruosa: sed qn̄qȝ nō ex rene. nā qn̄ est ex rene ē integre carnositatis sane. i. dure: ꝛ p̄ tunc nō est in corpe liq̄factio. Et ꝑ oppo^{m} intellige qn̄ hypost. est carnosa ꝛ nō dura: tūc est ex liq̄factione mēbroꝝ ꝛ est deterior. Dicit 2° ꝙ vrina matura. i. digesta significat sanitatē venaꝝ. s. supra renes ꝛ non significat ita renū dispōnes. Et rō est: quia maturatio vrine est supra renes. i. perficitᷓ in mēbris supra renes.

Utrū passio renū faciat vrinā indigestā. Q̄ō. xxiij.

Sed hic cadit difficlʼtas. Nā in diabete vria est penitus cruda: vt p̄⁹ de crisi. ꝛ. 18. tertij ꝛ i illa patiuntᷓ renes. ḡ renū passio facit vrinā idigestā. P. vrie patientiū lapideʒ ꝛ vlcera in vesica plerūqȝ sunt indigeste: vt notat experiētia: ꝛ dicit. 18. tertij. Hic dr̄ ꝙ aliq̄n sunt ille passiōes nō cōicantes supiorib⁹ mēbris: ꝛ tunc vrina apparet digesta: qn̄qȝ cōmunicāt epati ꝛ venis: ꝛ tūc variatᷓ digestio vrine per illos. ꝛ tu hāc elige solutionē.

Hypostasis vō adipina adipis ꝛ pinguedis ꝛ ēt carnis sign̄at liq̄factionē: ꝛ earū peior est q̄ auro aq̄ similatᷓ. Duo aūt ipsi⁹ p̄ncipia cognoscuntᷓ ex paucitate ꝛ multitudie ꝛ cōmixtione ꝛ sepatione: qn̄ cū est multa ꝛ sepata existimatᷓ ꝙ sit ex pte renis: ꝛ pp liq̄factioneʒ sue adipis: ꝛ si est min⁹ ꝛ maioris cōmixtiōis ex loco magis remoto. Et est cū in vrina frustū albū granati grano simile visuʒ fuerit ꝛ erit ex adipe renis.

Determinat de adipina: ꝛ dicit tria. p̄ᵐ est ꝙ adipina significat liquefactioneʒ adipis ꝛ pinguedinis ꝛ aliq̄n carnis. Sʒ illa q̄ est deterior est illa que assilʼatᷓ auro aq̄. Est auteʒ auꝝ aque tela sup aquā putridā natās cuʒ nitore auri ꝛ liuiditate. Dicit scd̄o ꝙ p̄n⁹ hypostasis adipine vtrū sit a longinquo aut a renib⁹ cognoscuntᷓ per multitudinē ꝛ separationem ꝛ ꝯ̄ria: Nā quādo pinguedo est multa ꝛ parū permixta est ex rene: ꝛ qn̄ est pauca ꝛ multū cōmixta est supra renes a remotiori loco. Dicit tertio: ꝙ cum fuerit visum

granū albū in vrīa sil'e grano granati sigñat ꝙ est ex rene. ¶ Ubi no. ꝑ ꝙ circa renes ml'ta pinguedo iuenit' q̄ qñ eliquat': q2 nō multū morat' añq3 ad vesicā tēdat iō ⁊ ml'ta ē ⁊ paꝝ cōmixta cū aq̊sitate. s3 cū piguedo supra renes eliq̄tur ꝑ illa loca: nō tm̄ abūdāt pinguedie. 2° q2 ml'tā viā trāsit añq3 ad vesicā trāseat: iō a calore q ꝑ eliq̄uit ⁊ multū cōsumit' ⁊ ml'tū ꝓmiscet' aq̊sitati. ¶ S3 de illa q̄ est silis grano granati ꝯsidera ꝙ ē ex adipe i ꝯcauo renū q adeps cū eliq̄tur paꝝ trāsit in poros ⁊ statī3 coagulat' in vesica. Si āt a lōgingori loco fuerit. nō fiet ad modū grani ḡnatoꝝ.

¶ Saniola vero vlcus significat quod apertu3 fuit ⁊ proprie in mēbro mingēdi ⁊ ꝑcipue si ibi fuerit sedimen laudatum ad fundū descēdens.

¶ Ponit hic sigñatiōes saniose dicēs ꝙ saniosa sigñat vlcus qd̄ fuit aptū ⁊ ꝓprie in mēbris mingēdi. ⁊ h̄ est veꝝ: precipue si in vrina fuerit sedimē laudabile recedēs ad fundu3. ¶ Ubi no. ꝙ ꝑꝑ acuitatē vrine mēbra illa aptiora vñr ad icurrēdū vlcera q̄3 alia mēbra intrinseca. vñ multo pl'es inueniunt' cū vlcere renū aut vesice q̄3 alioꝝ mēbroꝝ iteriorū nisi forte intestinoꝝ. Et iō cū saniosa hyposta. mingit' significatur ꝙ ab vlcere venit precipue viarum vrine accedit ad hanc causam ꝙ ēt aliorum membrorum vlcera non ita facil'r per vrinā euacuant' sicut vlcera illarum viarum.

A ¶ Nota 2° ꝙ cum in vrina apparet hypostasis laudabilis sub'e significatur ꝙ mēbra supiora sunt sana ⁊ ꝑcipue epar a quo maxime fluere posset de alijs membris sanies cum vrina: ⁊ ideo tunc maxime significatur vlcus in vijs vrine.

¶ Utrum in vrina a' qua est hypostasis saniosa apparet sedimē laudabile. Questio. 24

Dubiū. Sed dubiū est qūo in tali vrina in qua est hypostasis saniosa apparet sedimē laudabile. ¶ Dicendū ē iuxta id qd̄ vidi ꝑ experiētiā ꝙ habentes vlcera in renib⁹ aut vesica nō semper mingunt: saniē in oi sua vrina: imo qñq3 eā sine sanie mingunt: ⁊ tunc nō contingit apparere sedimē laudabile: volet ergo Aui. ꝙ i illis in quoꝝ vrinis qñq3 apparet sedimē laudabile: ⁊ qñq3 saniosu3 multis vicibus significat' ꝙ sanies est a vijs vrine. ¶ Aut 2° dr̄ ꝙ nō icōuenit sanie existēte in superiorib⁹ partib⁹ esse vlcera in vijs vrine vnde fiet vrina digesta ⁊ cū sedimine laudato. Sanies autem grauior ⁊ grossior ⁊ pauce commixtionis cum aquositate cito descendit: hypostasis laudata postea: ⁊ non ita ad fundum.

¶ Et mucilaginosa qdē significat humorē spissum crudū: aut ꝙ est in corpe multus: aut ex instrumētis vrine egrediēs aut crisi3 aptionis vene sciatice: aut doloris iūcturaꝝ. Et hoc qdē cognoscit' ex alleuiatione q̄ post ipsa3 sequitur.

¶ Hic determinat de mucilaginosa: ⁊ diuidit' in tres. primo facit qd̄ dictū ē: 2° docet vitare duos errores. tertio ponit vnā regulā de significatione mucilaginose. ibi scd̄a (Plerūq3) ibi tertia (Et vrina.) ¶ Dicit primo ꝙ hypostasis mucilaginosa significat aliqd̄ istoꝝ q̄ttuor scilicet aut humorē crudū esse multū i corpore aut ꝙ mult⁹ talis humor egredit' ab instrumētis vrine. ⁊ tertio crisi3 aptionis sciatice vene. Et ēt crisi3 doloꝝ iuncturaꝝ: quartū aūt significatū ponit in sequēti parte. ¶ Causa aūt est clara. Nā hypostasis mucilaginosa accidit: q2 multū de flegmate mucilaginoso pellit' qd̄ flegma est crudū: hec aūt expulsio: aut est ꝓpter abundātiā eius in toto aut in mēbris vrine ꝓpter qd̄ cogitur natura emittere aliquid eius: aut propterea ꝙ maturatus ē talis hūor: ⁊ terminat' egritudo q̄ ab illo pēdebat: ⁊ tūc plurimū erit terminus sciatice aut podagre a talibus humoribus pendentium. Signū autem quod accidit hoc modo per viam crisis est alleuiatio que sequitur iuxta sententiam secundi affori smi prime particule.

Et h̄ est q2 si sit illa dissolutio in renibus stati qd̄ dissoluitur mittitur ad vesicā ⁊ iea coagulat' ⁊ vrina emittitur talis modi ⁊ cete.

¶ Plerūq3 eni subtiliat' ⁊ attenuat' ⁊ putat' hypostasis laudabilis. Quapropter in acutis egritudinib⁹ nō est cōfidēdū in eo qd̄ apparet s'm similitudinē laudabilis hypostasis: cū nōdū fuerit maturatiōis hora: nec ꝑsentes fuerint eius significationes: ⁊ ēt est cū vehemētē cōpl'onis renis frigiditatē significāt. Inter saniola3 vero ⁊ crudā existit differētia quoniā saniosa existit cū febre ⁊ precedunt ipsam significationes apostematis ⁊ eius partes faciles sunt ad coniungendum ⁊ separandum. ⁊ quedam ex ea est que cū aquositate vehementer miscet': ⁊ quedā ex ea q̄ separatur. sed crude est ⁊ turbide ⁊ spisse ⁊ non facile coniungitur nec facile separatur.

¶ Docet vitare errores. Et facit duo. Prim⁹ ē ꝙ tu debes scire ꝙ hoc flegma mucilaginosū plerūq3 subtiliat' ⁊ putatur ꝙ sit hypostasis laudabilis: qd̄ supple ē falsū. Et ex h̄ ifert Aui. ꝙ i morbis acutis nō ē ꝯfidēdū i eo qd̄ apparet s'3 similitudinē laudabilis hypostasis cū nōdū fuerit hora maturatōis nec fuerit p̄ntes ei⁹ significatiōes. Et subdit ꝙ hypostasis mucilaginosa qñq3 significat vehemētē friditatē cōplexiōis renū. ¶ Secūdus error ē ꝙ aliqñ ē hypostasis saniosa ⁊ apparet cruda vel mucilagiosa. Et differētia tñ iter eas ē qm̄ saniosa ē cū fettorē ⁊ cruda sine fetore. ⁊ saniosā ꝑcedūt signa apātis i aliq̊ mēbro. nō sic op3 si cruda: ⁊ ptes saniose faciliter separāt' qñ vriale ꝯcutit': ⁊ faciliter ꝯiungūtur quando dimittitur quiescere. Sed in mucilaginosa vel cruda est oppositū. imo est turbida spissa q̄ nec faciliter diuiditur in partes nec faciliter separata cōgregat'.

¶ Circa primū ḡ errorē attēde ꝙ sepe i eo decipiunt' medici. Nā a calore febrili sepe subtiliat' aliqd̄ flegma crudū: ⁊ h3 sil'itudinē laudabilis hypostasis ⁊ nō ē. Et iō ad hūc errorē vitandū: op3 prio cōsiderare nām ⁊ spēm morbi in se ⁊ videre vtrū in tāto tēpore debet esse mā morbi digesta. 2° op3 cōsiderare alias conditiōes oēs dictas supra de laudabili hypostasi: ⁊ vtrū sit similis hypostasis aque ro. cito descēdēs. tertio ex alijs signis significātib⁹ mãe digōnem: sicut sputum: feces: ⁊ quedam alie significationes magis a longe digestionem significantes. Residuum est clarum.

¶ Et vrina qdē in q̄ plurima mucilaginosa hypostasis appꝫ qñ est exuberās cū in fine podagre appꝫ ⁊ doloris arteticoꝝ significat bonu3.

¶ Hic pōit vnā regulā dicēs ꝙ vria i q̄ ē plurima hyposta. mucilaginosa in fine doloꝝ iuncturaꝝ ⁊ podagre ē bonū signum: ⁊ causa ē: q2 sigñat ꝙ expellit' cretice i bona crisi.

¶ Capillaris aūt est ꝓpterea ꝙ humor occultus cōsolidat' ex calore in ipsu3 agente que qñq3 est alba qñq3 est rubea ⁊ eius consolidatio est in rene: ⁊ ferunt qdā ꝙ in eius longitudine plerūq3 palmi mensura inuenitur.

¶ Hic docet significata capillaris hyposta. ⁊ cās dicēs ꝙ capillaris hyposta. ē ꝑꝑ humorē occultū q ꝯsolidat' ꝑꝑ calorē i ip3 agētē. Et ista hypostasis qñq3 ē alba qñq3 rubea: ⁊ ei⁹ ꝯsolidatio ē i rene. Et qdā dñt ꝙ i ei⁹ lōgitudie plerūq3 iuenit' mēsura palmi: ⁊ tu de h̄ vide Ga. q̄rta afforismoꝝ. 18. cōmēto. vbi talē rōnē adducit ad oñdēdū ꝙ pili illi sūt ex mā igrossata i renib⁹ ⁊ ibi adusta a calore: q2 i. li q hoc patiuntur plurimū sunt vtētes grossa ⁊ viscosa dieta vt comestione fabaꝝ ⁊ casei: ⁊ nō curant' nisi cū medicia icidēte ⁊ humectante ⁊ subtiliante. Et precipue debetis hoc intelligere si habuerit respectū ad renes. Et ibi Gale. narrat

Nō ē q2 frigiditas viaꝝ vrine nō ōbite dimittet hu. isluxos pro nutricatione digeri q̄re fiunt mucilaginosi.

ꝙ medietatē brachij habuit aliqs talis pilus in lōgitudie. ego aūt in mōte alcino vidi hoiez q q̄tidie p multos ānos minxit. Nec dū curat⁹ erat cū multoꝝ medicoꝝ ꝯsilia secutus eēt. ℂ Cā aūt pp quā in renib⁹ gñat᷑ ⁊ nō in alijs membris est: q꞉ ibi est colatoriuz strictos poros hñs a q̄ oriunt᷑ pori vritides. In trāsitu ergo per poros mä recipit subtilitatē pili: ⁊ pēdet pilus in poro vritide ex vno capite duz ex alio stat adherēs colatorio: ⁊ sic loci commoditas in alijs membris non inuenitur.

ℂ Que autez fermenti fusi frustulis similis existit debilitatem significat stōi ⁊ intestinorum et digerendi malitiam in ipsis. ⁊ est plerunqꝫ causa eius comedere lac ⁊ caseum.

ℂ Docet sigñata hyposta. silis frustulis fermēti in aq̄ dissolutis dicēs ꝙ hec sigñat stōi debilitatē ⁊ intestinoꝝ: ⁊ malitiā digerēdi: ⁊ qñqꝫ est pp comestionē lactis ⁊ casei. ℂ Ubi nota ꝙ hic nō dꝫ dicere text⁹ frumēti frustulis sꝫ fermenti. Nā vrina silis frustulis frumēti ē illa q̄ vocat᷑ crinoydes. ⁊ de hac dixit Gal. 2° ꝓnosticoꝝ com̄. 28. ꝙ nō pōt fieri per hūc modū ꝙ ptes cibi indigeste veniāt ad vias vrine dure vt erāt: imo est ex adustione hūoꝝ: sꝫ ista est silis frustulis fermēti: qꝺ est ad fermētādū panē dissolutū in aq̄: ⁊ sunt q̄dā ptes albe grosse viscose sicut fermētū: ⁊ iste accidūt mō dicto. Nō g̊ bñ dixit Dinus qñ ꝯcessit hāc eē manerié aliā crinoydalis hypost. apparentis in sanis. Sed Auic. supra ⁊ Gal. loco allegato locutos fuisse in egris. Modus autē quo accidit hec vrina: aut est quia a stō tales partes trāseunt aut q꞉ ex chilo crudo generātur in epate.

ℂ Arenosa vero semp significat lapidē qui consolidatur: aut consolidando procedit aut qui resoluit᷑: ⁊ que quidē est ex eis rubea est ex rene: ⁊ quando non est rubea est ex vesica.

ℂ Ponit sigñata hypost. arenose. ⁊ dicit. ꝙ ista semp sigñat lapidē q ꝯsolidat᷑ aut ꝯsolidādo ꝓcedit. aut lapidē q resoluit᷑: ⁊ si est rubea ē ex rene: ⁊ si est alteri⁹ coloris est ex vesi-
B ca: ⁊ p rubeā intelligas citrinā. ℂ Ubi nōnduz ꝙ arenosa differt a crinoyde: qa est durior ⁊ cōiter minorū partium.
C ℂ Nō 2° ꝙ renes fortē hñt v̄tutē digestiuā respcū vesice. ⁊ iō supfluitatē diu in eis retētā sibi in colore assimilāt: ⁊ pp hoc lapides ⁊ arena renū sunt rubei aut citrini. Sꝫ vesica est debilis digōnis: ⁊ iō lapis in ea genit⁹ aut est alb⁹: aut
D fꝫ colorē hūoꝝ ex quo fit vt ailqñ niger. ℂ Nota 3°. ꝙ differētia est inter arenā sigñantē lapidē q coagulat᷑ ⁊ arenā sigñantē dissolutionē. Nā p̄ est grossior ⁊ viscosior ⁊ mollior. 2ᵃ ꝯrijs modis disponit᷑. ℂ Nota tñ vt vult Cōmētator p̊ epidimiaꝝ illa pte. Et in renibus dolor pōderosus qñqꝫ arenule a renib⁹ sunt albe sꝫ raro. ℂ Et ego testor me. Venetijs vidisse mulierē que post dolores renū vehementissimos: q v̄lus pecten extēdebant᷑: administrato balneo minxit lapides plures albos ad modū alumis roche cōbusti ⁊ lenes. Ex q̊ pꝫ ꝙ lꝫ ad plm̄ supfluitates sibi assimilent. nō tñ semp. Et ex hoc pꝫ q̄re pili de qb⁹ supra sunt albi.

ℂ Plurimū autem que cineritia est flegma significat aut pus cui ꝓpter longā moraz accidit caloris mutatio: ⁊ sectio partium. ⁊ est qñqꝫ ꝓpter adustionem que ei accidit.

ℂ Determiat sigñata cineritie dicēs ꝙ plm̄ qꝺ sigñat hypostasis cineritia est flā: aut pus cui pp lōgā morā accidit mutatio coloris ⁊ sectio. i. minoratio ptiū. Et qñqꝫ est propter adustionē que accidit ei. ℂ Cineritia aūt differt ab arenosa in duritie. quia nō tm̄ est dura ⁊ minores valde hꝫ ptes sicut cinis. ℂ Et cā dicti est: q꞉ nō videt᷑ alia mä bene mutabilis in hunc colorē ⁊ modū substātie q̄ꝫ due dicte.

ℂ Sanguisugalis vero hypostasis si vehementer est mixta epis debilitatem significat: ⁊ si minus hac significat vulnus in canalibus vrine ⁊ continuitatis solutionez in ipsis: ⁊ si fuerit separata plm̄ eius erit in vesica ⁊ in virga. ⁊ nos q̄dē perscrutabimur hoc in particularibus egritudinibus in capitulo de mictu sanguinis. ⁊ si in vrina fuerint sicut sanguisuge rubee infirmo splenē habēte resoluet᷑ vel arescet splen ipsius. Scito autem ꝙ in egritudinibus vesice nō multus egredit᷑ sanguis: qm̄ eius vene mixte sunt in ipsius corpore calcate ⁊ anguste ⁊ pauce.

ℂ Hic ponit sigñatiōes hypo. sanguisugalis siue sanguinee: ⁊ ⁊ dic̄ sex. Prim ē ꝙ talis hypo. qñ ē mltū cōmixta cū aq̊sitate sigñat ꝺbilitatē epis. 2m ē si est mixta: sꝫ min⁹ sigñat soloné ꝯtineri in vijs vrie. 3m est ꝙ si ē mltū sepata tūc ē ex vesica vl v̄ga. 4m est. ꝙ de h̄ magis dicet in 3° in ca° ꝺ mictu sanguis. 5m ꝙ si in vria appent sic̄ pue sanguisuge ifirmo patiéte splené. i. grossitié splenis sigñat illius morbi saluté. 6m est ꝙ tu scias ꝙ in egritudib⁹ vesice nō mingit᷑ mltū sanguis: q꞉ vene sūt cōmixte cū sua carne calcate āgustate ⁊ pauce. ℂ Et tu ꝯsidera h̄ dici sanguisugalē sanguieā hypo. Et tūc ē clara cā ꝑus dicti nā ex epis ꝺbilitate accidit ꝙ nō p̄t sequestrare aq̊sitatē a sanguie. ⁊ iō mltū de sanguie trāsit cū vriua ita a renib⁹ nō p̄t bñ colari: ⁊ mltū de sanguie vadit cū vrina: ⁊ mltū ē cōmixt⁹ pp lōgitudiné vie q̄re veniūt sil. ℂ Sꝫ diceres pori vtrides sunt neruosi: g̊ ex eoꝝ solone ꝯtinuitatis nō egredit᷑ sanguis. ℂ Hic dꝛ ꝙ sūt neruosi: tñ in eis sūt aliq̄ venule qb⁹ aptis fluit sanguis: min⁹ tñ mixt⁹ q̄ꝫ ab epe veniēs. ℂ Sꝫ iteꝝ ē diffi^tas qūo ex splene venit sanguis ad modū puaꝝ sanguisugaꝝ: cū. n. splen multomagis distat a vesica q̄ꝫ epar magꝭ cōmixt⁹ dꝫ eē aq̊sitati sanguis a splene veniēs q̄ꝫ veniēs ab epe. ℂ Hic dꝛ ꝙ sāguis iste pp sui grossitiē ⁊ viscositatē nō pmiscet᷑ cū aq̊sitate sic̄ ab epe veniēs. nā lōgitudo vie maiorē facit pmixtioné si cetera sint paria.

ℂ Hypostasis vero significatio ex quantitate ipsius sumpta multitudine q̄dem sui ⁊ paucitate declarat cause ipsaz efficientius multitudinem aut eius paucitatē. ⁊ ex quātitate quidem sui in magnitudine aut paruitate sui est quēadmodū diximus in hypostasi mucilaginosa.

ℂ Hic ꝓseqt᷑ de sigñatiōe hypo. p 2m modū dispōnū ꝯsideratāꝝ i ea. s. p ꝯsiderationē q̄ꝫtitatis: ⁊ dic̄ duo: vnū est ꝙ hypo. mlta decl'at mltitudinē cāe faciētis ipaz: ⁊ pauca paucitatē. Dic̄ 2° ꝙ ex q̄ꝫtitate hypo. i. magnitudie ⁊ puitate ē quēadmodū dcm̄ est de hypo. mucilaginosa. ℂ Ubi p̊ no. E
ꝙ p mltitudinē ⁊ paucitatē hypo. itelligim⁹ mltitudinē ⁊ paucitatē siue magninem ⁊ puitatē q̊ ad sui totalitatē. Sꝫ p magninem ⁊ puitatē itelligimus q̊ ad ptē hypo. ita ꝙ illa dicat᷑ magna q̄ hꝫ ptes magnas: ⁊ pua habēs ptes puas. ita ꝙ in hypo. hñte ptes diuersas: q̄dā est que est cōposita ex ptib⁹ paruis: q̄dā ex magnis: ⁊ de hoc loquit᷑ hic.

ℂ Utꝝ mltitudo hypo. significet mltitudinem cāe efficiētis ipaz. q. 25.

Sed tūc sunt due difficltates. Pria est q꞉ hypo. multa ē in egris: ⁊ in sanis pauca: sꝫ in sanis cā 1. difficultas.
efficiēs hypo. est āplior. g̊ nō est veꝝ ꝙ mltitudo hypo. significat cāe efficiētis ipꝫ multitudinē. Et pꝫ minor: q꞉ virtus est amplior in sanis: ⁊ v̄tus est cā efficiēs hypost.

ℂ Utꝝ sigñatio hyposta. magne sit sic̄ mucilaginosa. q. 26.

Scda difficultas: q꞉ non v̄r ꝙ sigñatio hypost. magne 2. difficultas.
mō dicto fit quēadmodū dictum est in mucilaginosa: q꞉ mucilaginosa multa est bonū signum in fine mor-

bdoꝝ:sȝ aliqñ est malũ signũ in pncipijs signãs mãe multi tudinẽ:hypo.aũt magnaꝝ ptiũ est semp bona:vt vult Gal. 2° pnosticoꝝ.comẽ.28.cũ dixit.Q̃ð est.qꝛ sedimẽ diuersũ cuiꝰ ptes sunt magne est sup vtutẽ signatio nãe ꝑm magni tudinẽ illiꝰ subĕ cõposite ex ptibꝰ illis ꝛ rectificatiõe digõ nis eiꝰ.Partes aũt pue signãt ꝙ mã iã vicit nãm ꝛ eã su perauit.¶Ad pᵐ istoꝝ dĩ ꝙ Aui.p cãm facientẽ hypo. in tellexit iproprie cãm mãlẽ.s.humorẽ vñ decidit.¶Ad 2ᵐ dĩ ꝙ hypo.magnaꝝ ptiũ est bona respcũ hypo.puarũ par tiũ:lȝ vtraqꝫ nõ sit optia.Et dĩ ꝙ silitudo istiꝰ in signatiõe ad mucilaginosaȝ:est intelligẽda ꝙ sicut magniᵗᵒ ꝛ puitas signãt in mucilaginosa ita in hypostasi diuersaꝝ ptiũ ma gnitudo:ꝛ puitas ptiũ:nã in mucilaginosa melioꝛ est mlta q̃ȝ pauca:ꝛ tu illð itellige nõ vt dicit Dinꝰ dicẽs.ꝙ hec qñ qꝫ est ex dñio vtutis:qñqꝫ ex multitudine mãe:ꝛ cõcedens ꝙ hypost.magnarũ partiũ est qñqꝫ ex dñio vtutis : cuius oppositũ expresse vult Gal.loco allegato.

¶ Eius aũt significatio ex q̃litate sui est ex colo re quidẽ ipsius:qñ que ex ea nigra est significat malũ ꝑm diuisiones q̃s noiauimus.Que tñ ex ea sanioꝛ est:est illa cuius hypostasis est nigra: ꝛ aquositas nõ est nigra.ꝛ rubea qdẽ sanguinis signãt ꝓprietatẽ ꝛ fastidiũ:ꝛ citrina qdẽ signifi cat calorẽ fortem ꝛ egritudinem insidiosaȝ. Et ex ea qdẽ q̃ alba est q̃dã est bona sicut diximus: ꝛ q̃daȝ est mala sicut mucilaginosa aut saniosa aut spumosa maturationi ꝯria.Viridis quoqꝫ semita est ad nigrã. Ex doloꝛe vero eius est quẽ admodũ diximus in his que premissa sunt.

¶Mõ ponit signatiões q̃litatis hypo.Et pᵒ coloꝛis.2° odo ris dicẽs ꝙ hypo.nigra est mala ꝑm diuisiões noitas.i.ꝑȝ modos dictos in cap.de coloribꝰ.ꝙ sit malus coloꝛ niger: qꝛ.s.signãt vehemẽs frigꝰ ꝯgelãs aut calorẽ adurẽtẽ.Sed dicit ꝙ illa ẽ minꝰ mala cũ hypo.ẽ nigra:ꝛ aq̃litas nõ est ni

A gra.¶Ubi no.ꝙ quẽadmodũ dcm̃ ẽ in loco alr̃o qñqꝫ vri na nigra est pp crisim egritudinũ melãcolicaꝝ: ꝛ ita hypo stasis ꝛ cũ alijs signis multa exñs est qñqꝫ signũ bonũ:sed qñ nõ est p modũ crisis est signũ malũ:ꝛ minꝰ mala qñ hy postasis ẽ nigra ꝛ nõ vrina.nã signãt nõ tãta esse mãei ma le multitudo:imo aliqñ talis mã digerit sed raro.Dicit 2°.

B ꝙ hypostasis rubea signãt dñiũ sanguis ꝛ fastidiũ.¶Ubi no.hypo.fieri rubeã deducto vlcere ex sanguis dñio : mõ dñante sanguie plerũqꝫ est fastidiũ.nã vna de cãis nõ esu riendi est copia sanguis in epe:vt 3° nãliũ vtutũ.Dicit 3° ꝙ hypostasis citrina signãt calorẽ fortẽ ꝛ egritudinẽ insidio saȝ:ꝛ h̃ qꝛ signãt colere nõ pure dñiũ talis aũt est multũ ca lida:ꝛ egritudo ab illa est piculosa p̃sertim multa existente mã.Dicit 4° ꝙ hypost. alba q̃dã est bona de q̃ supra dictũ est sicut saniosa mucilaginosa:ꝛ spumosa ẽ illa de q̃ dixi su pra cuȝ dicebat ꝙ eq̃litas est melioꝛ tinctura : vñ ibi vide. Dicit 5° ꝙ viridis est semita ad nigrã. Et hic p viridẽ possu mus ẽt intelligere indicã ꝛ irealẽ ꝛ physticaleȝ.Et oẽs iste sunt coloꝛis minus mali q̃ȝ niger in quẽ terminant: lȝ aliq̃ nigra hypostasis aliq̃ viridi sit minus mala viridis aũt ve re viriditatis significat colerã ꝑinariã:ꝛ est pessima nec est via in nigrã.De scða pte dicit ꝙ de odoꝛe omnino dicendũ est sicut superius dictũ est de odoꝛe vrine.

¶ Ex ipsiꝰ vero situ ꝛ ex lenitate qdẽ sui ꝛ diuul sione:qñ lenitas ꝛ eq̃litas in hypostasi laudata est melioꝛ ꝛ in nõ laudata ẽ deterioꝛ.Sed diuul sio significat ventositates ꝛ digerẽdi debilitatẽ.

¶Ponit signatiões ex situ ptiũ adinuicẽ:ꝛ cõprehendit hic lenitatẽ in supficie:ꝛ asperitatẽ ꝛ diuulsionẽ ꝛ ꝯiunctioneȝ ptiũ adinuicẽ.ꝛ dicit ꝙ lenitas ꝛ eq̃litas in hypost.lauda ta ẽ melioꝛ.Sȝ in nõ laudata ẽ deterioꝛ.Sȝ diuulsio signi

C ficat vẽtositatẽ ꝛ digerẽdi debilitatẽ.¶Ubi nõ ꝙ sicut le nitas ꝛ eq̃litas in hypost.laudata signãt vniforme dñiũ ꝛ caloꝛis nãlis sup mãȝ:ita mala signãt vniforme dñiũ male q̃litatis:diuulsio aũt signãt vẽtositatẽ. Sed iudicio meo q dã sunt modi diuulsiõis q aliud signãt: vt hypostasis cir cularis vel pforata.Nã ista meo iudicio signãt mãei visco sitatẽ ꝛ grossitiẽ:ꝛ cũ h̃ plimã calitatẽ.Modꝰ aũt est:qa a medio vrine plimi fumi sursuȝ via recta ascẽdũt q ꝓhibẽt ꝯgregari hypost.circa mediũ vrinalis:sed circũquaqꝫ de scendẽte mã vnitur in circulo ꝛ sui viscositate post vapoꝛũ recessum non coincidunt partes.

¶ Eius aũt significatio ex loco sui est:qñ aut est natans ꝛ vocat nubes aut pendẽs.ꝛ hec quidẽ est in medio stans que est maioꝛis maturatiõis q̃ȝ prima.ꝛ ex pendẽte illa melioꝛ est cuius ru ge ꝛ fimbꝛie ad inferioꝛa declinant:aut ad fun dũ descendens que est melioꝛis maturationis. hoc quidẽ est de hypostasi laudata.Nõ lauda ta vero que leuioꝛ est melioꝛ existit sicut nigra:ꝛ hoc in febribꝰ acutis:ꝛ simil'r si humoꝛ est fleg maticus aut melãcolicus: qñ ea q̃ est vt nubes melioꝛ est ea que inferius descẽdit.significat.n. eius subtilitatẽ nisi cum causa natationis fuerit multa vẽtositas:ꝛ si nõ fuerit ita natãs est meli oꝛ q̃ȝ pendẽs ꝛ inferius descẽdens est deterioꝛ.

¶Ponit h̃ signationes ex loco hypost.in vrina.s.aut superi us aut inferiꝰ aut in medio. Et pᵒ in gñe bone vel male hy postasis.Scðo dat cãs natãdi vel ad fundũ descẽdendi.3° ponit regulas spãles in significãdo sup locis hypo. ibi 2ª. (Et cã qdẽ natãdi)ibi 3ª:(Cũqꝫ in pn°.)¶In pma dicit ꝙ hoc mõ significamus ex loco hyposta.Nã aut natat iuxta superficiẽ:aut pẽdet in medio.Et ista significat maiorẽ ma turationem in hypostasi laudata.Et de ista melioꝛ est q̃ hȝ quasi fimbꝛias ad fundum descẽdentes: qꝛ significat ꝙ in parte materiei ꝓcessit magis digestio.¶ Alia vero est de scendens ad fundũ : ꝛ hec significat meliorem maturatio nẽ:ꝛ hic est modus significandi ex loco in hyposta. lauda ta.Sed in non in laudata illa que leuioꝛ est melioꝛ est sicut nigra : ꝛ hoc in febꝛibus acutis. Et similiter si hypostasis sit humoꝛ flegmaticus aut melãcolicus qñ nubes est me lioꝛ q̃ȝ pendens:ꝛ pendens melioꝛ q̃ȝ subsidens : qꝛ iste si gnificãt subtilitatẽ nisi fuerit pendentia ex ventositate. Et si causa nõ fuerit ventositas:tunc melioꝛ est natans q̃ȝ pen dens:ꝛ melioꝛ pendens q̃ȝ stans in fundo.¶Sed hic attẽ de ꝙ in coꝛpoꝛibꝰ sanis in qbus hypostasis apparet:meli oꝛ significatur digestio ex hypostasi in fundo q̃ȝ pendente: ꝛ melioꝛ ex pendente q̃ȝ ex natãte:vnde in tẽperato debite exercitato:ꝛ si minus de hyposta.appareat q̃ȝ in tempera to quietato:tamẽ illud apparens est in fundo.

D ¶ Nota scðo ꝙ in egris solent doctoꝛes hanc ponere di stinctionem ꝙ hypost.aũt descendit magis ꝑm grossitieȝ humoꝛũ:ꝛ minus ꝑm subtilitatẽ:aut magis descendit: qa caret ventositate:ꝛ minus:quia ventosa: aut tertio magis descendit ex opere nature digerẽtis: tunc dicunt ꝙ maioꝛ descẽsus ratione operis nature:ꝛ ratione carentie ventosi tatis est melius signuȝ. Sed maioꝛ descensus ratione gros sitiei humoꝛum est deterioꝛ:sed hoc planum est ex his que dixit Auicẽna. Nã dixit ꝙ hypostasis laudata est melioꝛ descendens nisi causa natandi fuerit ventositas: In nõ lau data que fuerit in substãtia humoꝛum leuioꝛ est melioꝛ:qa

isti hūores leniores ⁊ subtiliores facilius a v̄tute vincunť.

¶ Et cā qdē natāti supius est caliditas cū qua est acuitas ⁊ vētositas. Hypostasis aūt diuulsa in grossa superius natat: ⁊ ꝓprie cū sit leuis ⁊ in tenui descendit inferius: ⁊ ꝓprie cū sit grauis.

¶ Pōit hic cās natādi dicēs ꝙ calitas ⁊ acuitas mäei sť cā natādi: qꝛ faciūt mäꝫ leuē: ⁊ ēt vētositas. Dic̄ 2° ꝙ hyposta sis diuulsa ī grossa vꝛia supiꝰ natat: ⁊ ꝑpe si ipa sit leuis: tūc sūt tres cāe natādi. sig° lata: leuitas: ⁊ resistētia vꝛie sꝫ ī vꝛia tenui descēdit deorsuꝫ: ⁊ ꝓprie cū sit grauis: ⁊ cā est clara.

¶ Cūqꝫ in principio egritudinis appet pendēs ⁊ natās postea ꝑseuerat: significat ꝙ crisis cum exitura veniet. Maciletoꝝ v̄o egritudo plerūqꝫ remoueť sedimine bono natāte aut pendēte: quēadmodū diximꝰ in p̄cedētibꝰ. Et cū inter nephili ⁊ enorima ⁊ hypostasiꝫ fuerit aliquid silʼe tele aranee aut densitas erit signū malū. Et mlʼtotiēs quidē natās sedimē nō bonū apparet ex quo ꝓuenit terror. Sed istud erit principiū maturatiōis ⁊ ꝑmutatio ad bonitatē. postea pēdebit: deinde descēdet: ⁊ erit signū nō malū. Qꝫ si post ipsuꝫ male prouenerint hypostases timor quē in primis habebamus fiet necessarius.

¶ Hic ponit 4^or^ ꝑticulares modos sigñandi ex loco hyposta. Et diuidiť in 4^or^ ꝑtes ƀm reglʼas. ¶ Prio ḡ dicit ꝙ in p̄n° egritudis appet sedimē natās: ⁊ postea ꝑseuerat pendens sigñat ꝙ crisis veniet cū exitura. Nec icōuenit ꝙ in p̄n° apparet natās sedimē sigñans occultā digōnē. ¶ Cā āt dicti est: qa mā ē q̊dāmō digesta ⁊ icōplete: ⁊ iō fiet crisis iperfecta: q plʼm ē crisis ꝑmutatiōis. ¶ 2ª regula ē ꝙ egri°ˢ maciletoꝝ plerūqꝫ remoueť cū sedimine bono pēdēte aut natāte: vt dictū ē supra. ⁊ cā ē: qꝛ ipsi paūcas hn̄t supfluitates ⁊ easdē leues. Ex qbꝰ seqť ꝙ in qbusdā hyposta. natans aut pēdēs sigñat cōplemētū digōnis. ¶ Sed tūc diceret ꝙ eqꝑfectā digōnē sigñaret sedimē natās sicut in fundo. Negať ꝯñā. qꝛ digō cōpleta in hūore: cuiꝰ sedimē stat in fundo est ꝑfectior q̄ꝫ cōpleta digō ī hūore cuiꝰ sedimē digestū natat. Sꝫ tu in isto ꝯsidera. ¶ Forte. n. nō est veꝝ: nisi vt in plibꝰ ꝙ sedimē bonū in fundo ē meliꝰ natāte. ¶ 3ª regula ē ꝙ qñ īter nephilū ⁊ enoꝛia fuerit aliqd silʼe tele aranee: aut densitas ē signū malū. Et cā ē: qꝛ sigñat multitudinē ⁊ diuersitatē mäeꝝ q̄rū vna nō digeriť. s. illa a q̄ sepať illō silʼe tele aranee. ¶ 4ª regula ē. ꝙ multotiēs appet sedimē natās nō bonū. ex q̊ ꝓuenit terror. sꝫ istō ē p̄n^m^ maturatiōis male mäei ⁊ ꝑmutatiōis ad bonū. deide pēdebit ī medio: ⁊ postea descēdet ad fūdū sedimē bonū. Et ego h̄ plies vidi. Sꝫ si post q̄ꝫ natauit fiat hypost. mala timor q hēbať in p̄n° fiet necarius. Et tu ex hoc collige ꝙ lꝫ sit suspecte loquendū cū vides malā natantē nebulā non assertiue dicendū est ⁊ pronosticādū malum nisi perseueret.

¶ Significatio vero hypostasis ex suo tempore est: quoniā si velociter postq̄ꝫ mingiť descendit est significatio bona ƀm maturitatē: ⁊ cum tarde descendit est significatio priuationis maturationis ƀm quantitatē sue dispositionis.

¶ Mō pōit sigñatiōes ex tp̄e descēsus hyposta. Et dic̄ ꝙ velocitas descēsus hypo. sigñat bōitatē matura^nis^: ⁊ tarditas ꝯbilitatē illiꝰ: ⁊ h̄ ī vꝛia sigñante maturationē. nā ī mala ⁊ descēdēte ꝑꝑ mäeꝝ grauitatē: nō ꝑꝑ maturationē ē oppo^m^.

¶ Significatio auteꝫ forme cōmixtionis ipsius est sicut diximus cuꝫ de mictu sanguinis ⁊ adipis mentionem fecimus.

¶ Docet significare ex mō mixtiōis. Et dicit ꝙ iudicium est dandū sicut dictuꝫ est de hypost. saniosa ⁊ sanguinea. nam multa cōmixtio significat mäm a longinquo venientē: sed separatio ⁊ pauca cōmixtio est signū ꝓpinquitatis.

¶ De significationibꝰ multitudinis vꝛine ⁊ paucitatis ipsius. Cap. vij.

VRina q̄ pauce existit quātitatis virtutis sigñat debilitatē. ⁊ illa q̄ est minus eo ꝙ bibiť resolutionē significat multā ⁊ vētrē habere ⁊ aptitudinē ad hydropisiꝫ. Illa v̄o q̄ est multe quātitatis qñqꝫ significat liq̄factionē ⁊ supfluitatū liq̄factaꝝ ī corpore in vꝛia eūonē: ⁊ nos qdē differētiā īter eas cognoscere possumꝰ ƀm v̄tutis dispositioneꝫ.

¶ In h̄ cap. ponit Aui. signa sūpta ex quātitate vꝛine. Et p̊ ponit gñalia signa. 2° spālia. i. ꝯcta ad q̄sdā alias dispōnes. ibi 2ª. (Uria mali.) ¶ Dic̄ p̊ ꝙ vꝛia pauce q̄ztitatis sigñat debilitatē v̄tutis. Et vꝛina q̄ ē mioꝛ eo q̄ bibiť sigñat multā resolʼonē ⁊ vētrē. i. fluxū vētris: ⁊ aptitudinē ad hydropē. Illa v̄o q̄ est mlʼte quātitatis qñqꝫ sigñat liq̄factionē: ⁊ qñqꝫ sigñat supfluitatū liq̄factaꝝ in corꝑe eūonē. Dicit 2°. quo ad hāc ꝑtē ꝙ nos possumꝰ cognoscere ꝺr̄iaꝫ istoꝝ modoꝝ in sigñando ƀꝫ dispōnē v̄tutis. ¶ No. igiť p̊ ꝙ vꝛina dr̄ absolute mlʼta aut pauca respcū quātitatis mediocris q̄ īueniť in tēꝑato tēꝑate recto: vꝛina āt dr̄ mioꝛis quātitatis eo ꝙ bibiť. i. ꝓportionalʼr mioꝛ q̄ꝫ potui corrñdet. ¶ 2° no. ꝙ vꝛina pauca ꝑ̄sertiꝫ respcū debite quātitatis cū tāto potu sigñat vnūq̄dqꝫ illoꝝ q̄ttuoꝛ nō ꝙ sit necariū ista 4^or^ ocā esse cū vꝛia ē pauce quātitatis: sꝫ aliq̄ō istoꝝ vñ si mingiť pauca vꝛia mō dicto aut est v̄tꝰ debilis aut ē multa resolʼo aut fluxꝰ vētris: aut apti^do^ ad hydropē. ⁊ pꝫ. Nā exq̄ stāte isto potu nō migiť aq̄itas: h̄ ē aut qꝛ retineť: aut qꝛ aliūde pelliť. Si aliūde pelliť nō vr̄ ꝙ sit nisi ad vētrē: ⁊ tūc fit mlʼtus secessus quē diximꝰ fluxū vētris: aut ꝑ vias īsensibiles: ⁊ ē ꝑꝑ multā resolʼonē. Si āt retineť aut ē ꝑꝑ debilitatē expulsiue venaꝝ ⁊ ēpis: aut ē ꝓpterea ꝙ ad aliū locū decliet vt ad bursaꝫ vel ꝯcauū vētris: ⁊ ī vtroqꝫ ē apti^do^ ad hydropē. Et ex h̄ pꝫ cuiꝰ v̄tutis debilitatē dicit Aui. sigñare paucitatē vꝛine. nā expulsiua lꝫ ꝑꝑ digestiue stōi defectuꝫ ⁊ attractiue renū h̄ possit cōtingere. ¶ No. 3° ꝙ multitudo vꝛine qñqꝫ est ꝑꝑ cām in mēbꝛis vꝛinalibꝰ vt ꝑꝑ fortitudinē attractiue renū quēadmodū accidit in diabete qñqꝫ est ex cā extrinseca sicut ex potu vꝛinatiui farmaci: ⁊ hos duos modos tacuit Aui. tāq̄ꝫ notos. Sꝫ qñ est ex cā cōi toti corpi: tunc est ꝓpter aliquē duoꝝ modoꝝ hic dictoꝝ. Aut enim est: qa liquefiant humiditates q̄ fluunt cū vꝛina nō ex dominio v̄tutis sup mäm: ⁊ hoc accidit cū virtutis debilitate ⁊ sine signis digestionis precedentibꝰ: aut est qa materias iaꝫ eliquatas vincit nä: ⁊ ab illis corpus mundificat vt in multis crisibus per vꝛinā videť. ⁊ hoc est cum virtutis fortitudine ⁊ signis digestionis precedentibꝰ. Et hoc voluit Auicē. dicere in parte vltima littere. De cā multitudis vꝛīe

¶ Urina mali coloris malū significans quanto plurima fuerit tanto erit magis salutis nuncia: ⁊ cum intersecta fuerit plus malitiam significabit sicut nigra ⁊ grossa. ¶ Urina diuersarū dispositionuꝫ que quādoqꝫ mingitur multa quādoqꝫ pauca: ⁊ quandoqꝫ retinetur est significatio pugne ⁊ laboris nature: ⁊ est significatio ma

Et idem hꝫ. j. 4 can. fen 2. c. prio.

la. ❡ Urine multitudo in acutis egritudinib⁹ cum nõ est post ipsaȥ aduenit requies est significatio ethice ⁊ spasmi ⁊ inflãmatiõe: silr sudor. ❡ Urina q̃ in acutis egritudib⁹ guttatiȥ inuolũtarie mingit͛ sigñat in cerebro nocumẽtuȥ qđ neruis accidit ⁊ musculis. Et si febris qeta fuerit ⁊ signa affuerit salutis ꝓnosticat͛ sanguis exitũ ex narib⁹. Sȥ pria desipiẽtiã ꝓnosticat͛ ⁊ corruptionẽ. ❡ Cũ ãt sani vria minuit͛: ⁊ pseuerat hoc totũ ⁊ sentit grauitatẽ ⁊ dolorẽ in renib⁹ significat duꝝ apa in ptib⁹ renis. ❡ Et cũ in egritudie colerica multiplicat͛ plerũqȥ ptẽdit ꝓsperũ euetũ ⁊ ꝑprie cũ ẽ alba ⁊ ad nigredinẽ facilis.

❡ Hic ponit signa ex multitudine ⁊ paucitate ꝯ̃cta ad alias dispõnes. Et didit͛ in .6. ptes ẟm sex reglas. ibi 2ª. (Uria diuersaꝝ.) ibi 3ª. (Urie mltitudo.) ibi 4ª. (Urina que.) ibi 5ª. (Cũ aũt sani.) ibi 6ª. (Et cum in egritudie.) ❡ In pª dicit ꝙ vrina mali coloris est malũ signũ. sȥ quãto fuerit ãplioꝝ tãto erit magis nũcia salutis sic̃ nigra ⁊ grossa: ⁊ cũ fuerit intersecta ẽ magis signũ malũ ĩtelligẽdo ĩtersectã illã q̃ sine ordie abscindit͛ ⁊ paucificat͛: ⁊ h̃ fuit declratuȥ supra in caº de colorib⁹. de suba vrine. ❡ In 2ª dicit ꝙ vrina diuersaruȥ dispõnũ q̃ qñqȥ mingit͛ multa: qñqȥ pauca: qñqȥ retinet͛ significat pugnã ṽtutis ꝯ̃ morbũ: ⁊ mãȥ ⁊ laborẽ: qꝛ ṽt⁹ nõ dñat͛: ⁊ iõ est sigñatio mala. ❡ In 3ª dicit ꝙ multitudo vrie in egritudib⁹ acutis postq̃ȥ nõ aduenit reqes sigñat ethicã aut spasmũ q eueniũt ꝑp inflãmationeȥ. Et rõ est qa sigñat eliq̃ri corpis hũiditates a calore: ⁊ silr est de sudore. ❡ In 4ª dicit ꝙ mingere guttatiȥ ⁊ iuolũtarie in egritudib⁹ acutis sigñat nocumẽtũ accidẽs a cerebro ⁊ neruis. Et iõ si h̃ cũ qete febris acciderit ⁊ cũ signis salutis: qꝛ post signa digestionis integre sigñat fluxũ sanguis nariũ. Nã sigñat ꝙ mã tendit ṽsus caput: ⁊ iõ ledit cerebꝝ. Sȥ pª. i. illa q̃ pure mingit͛ guttatiȥ ⁊ inuoluntarie sine istis signis ⁊ cũ febris acuitate sigñat desipiẽtiã ꝑpter nocumẽtũ cerebri ⁊ corruptionẽ ĩfirmi: qꝛ mã cerebꝝ apabit ⁊ moriet͛ infirm⁹: qꝛ nõ moriet͛ cũ victoria näe. ❡ In 5ª dicit ꝙ qñ diminuit͛ vria sani ⁊ subtiliat͛: ⁊ cũ h̃ toto sentit͛ dolor grauis ĩ renib⁹ significat apa durũ in ptib⁹ renũ: qꝛ sigñat͛ retineri sup̃fluitates grossas: ⁊ p sanũ intelligim⁹ hic neutrũ. ❡ In sexta dicit ꝙ multitudo in colica sigñat vtplm ꝓsperũ euentũ: ⁊ ꝑprie cũ est alba qꝛ significat͛ ꝙ mã diuertit͛ a loco doloris ⁊ expellit͛: ⁊ ꝙ nõ est eliquatio: qꝛ est facilis exitus ⁊ alba. Ex hoc. n. significatur ꝙ est cũ dominio virtutis.

No. ꝙ. vrina fit mlta in egri. acutis vna duaꝝ cãrum aut ꝑp euonẽ mãerũ a ṽtute educẽdaruȥ ⁊ ad hanc seqt͛ reges. aut ꝑpter eliq̃tõeȥ hũiditatum nãliuȥ ⁊ ad hanc non seqt͛ reges ꝫ seqt͛ per eaꝝ eliq̃tionẽ talꝉ spasmuȥ aut ethicã significat ⁊c̃.

❡ Sermo de vrina sana. Cap. viij.

Hec est mediocris substãtie ⁊ subtilis tincture ad citrinum trahens ⁊ hypostasis si ibi fuerit bona ex albedine ⁊ lenitate ⁊ equalitate ⁊ figure rotunde ⁊ odoris tẽperati neqȥ fetida neqȥ extincta.

❡ In isto caº determiat de vria optia. Et p illa describit. 2º ponit vnã regulã. ibi 2ª. (Quidã.) In pª pȥ qd dicat: ⁊ declaratũ est ex his q̃ dixi in caº de hypostasi. vtrũ in vrina sani sit opportunũ esse hyposta. ⁊ in cap. de suba ⁊ de colore: ⁊ odore. de spuma aũt nihil dicit: qa in optima nõ dȥ esse.

❡ Quidam autẽ dixerũt ꝙ cum huiusmodi vrina subito in egritudine q̃ est in vltimo acuitatis visa fuerit sanitas die sequenti aderit.

❡ Ponit hic regulã ꝙ qdã dicũt ꝙ qñ ista vria subito. i. modicũ post pnm appuerit in egritudie q̃ est in vltio acuitatis sanitas aderit die seqnti. Et puto ꝙ itelligat͛ de pª sequẽte cretica: ⁊ supposito ꝙ pseueranter appuerit. nã h̃ est id qđ dicit Gal. p ꝓnostico. com. 26. cuȥ dicit de illa vrina. Et ad sũmũ si illa vrina morat͛ ẟm hãc dispõnẽ in die p vel nocte q̃ est post ipm nõ trãsit egritudo periodũ pm ex piodes dirũ crisis. Et in hoc cã est clara: qꝛ mã significat͛ summe digesta: ⁊ egritudo ẽ valde acuta. iõ in pª die cretica expectãda ẽ crisis pfecta: ⁊ iõ sanitas large loq̃ndo ꝯ̃ sanitate ipa.

❡ De vrinis etatum. Cap. ix.

Infantiũ vrine ad lactis ꝓprietatẽ trahũt ex pte nutrimẽti eoꝝ ⁊ ꝑp hũiditatẽ ꝯplonis ipsoꝝ: ⁊ tunc declinãt magis ad albedineȥ. Pueroꝝ aũt vrine sunt spissiores ⁊ grossiores vrinis iuuenũ ⁊ turbidiores: ⁊ nos iã noiauimus hoc anñ. Iuuenũ vero vrine ad ignis formam trahunt ⁊ ad sube mediocritatẽ: ⁊ vrine senũ ad albedinẽ ⁊ subtilitatẽ est tñ cuȥ sunt grosse ẟm sup̃fluitates in eis existẽtes q̃rũ euo multiplicat͛. Decrepitoꝝ vo vrine maioris sũt albedis ⁊ tenuitatis. est tñ cũ p̃dicta grossities eis accidit: sȥ raro cũ vria vehemẽter fuerit grossa apti erũt vt lapis eis accidat.

❡ Hic determiat de vrinis etatũ. Et didit͛ in .5. ptes: qa pº ponit q̃les sunt vrine ĩfantiũ. 2º pueroꝝ. 3º iuuenũ. 4º pmoꝝ senũ. 5º decrepitoꝝ. ⁊ pȥ ptiũ diuisio. ❡ In pª pte dicit ꝙ vrie ĩfantiũ trahũt ad nãm lactis: qa lac est eoꝝ nutrimẽtũ. Et qa ipsi sunt multũ hũidi: ⁊ iõ sunt albe. Et pȥ ꝙ qꝛ multuȥ sunt humidi eoꝝ calor est submersus: ⁊ nõ gñat colerã ita multã vt vria tingat͛. ❡ In 2ª pte dicit ꝙ vrie puerorũ sunt grossiores vrinis iuuenũ ⁊ turbidiores. ⁊ hui⁹ cã p pte dicta est cap. p. nã mult⁹ somn⁹ ⁊ multa comestio ⁊ fortitudo expulsiue sunt cã grossitiei ⁊ turbulẽtie: ⁊ ẽt in ca. de suba vrie dictũ est. ❡ In 3ª dicit ꝙ vrie iuuenũ trahũt ad formã ignis. i. hñt tincturã mediã inter rubeũ clarũ ⁊ citrinũ: qꝛ vtroqȥ quodãmõ pticipãtes sicut vrina optima. nã veꝝ tẽperamẽtũ in iuuẽtute inuenit͛: ⁊ iõ vrina optimi coloris ⁊ sunt mediocres ꝑp cõplemẽtũ digõnis ⁊ fortitudinẽ resolutiõis. ❡ In 4ª dicit ꝙ vrine pmoꝝ senũ sunt albe ⁊ subtiles: albe ꝑp paucitatẽ colere ⁊ caloris. Et subtilitatẽ habẽt ꝑp debilitatẽ ṽtutis expulsiue: qñ tñ in eis pseuerat fortitudo expolsiue: qꝛ sup̃fluitates hñt grossas: ꝯtingit ꝙ faciũt vrinã grossaȥ. ❡ In 5ª dicit ꝙ vrine decrepitoꝝ sunt magis albe ⁊ tenues vrinis pmoꝝ senũ: qa magis deficiũt ĩ eis ⁊ calor ⁊ ṽtus. Cõtingit tñ ꝙ ꝑp multitudinẽ plurimã superfluitatũ faciũt vrias grossas: ⁊ h̃ sigñat ĩ eis futuꝝ lapidẽ. ❡ Nota tñ ꝙ in tpe gñationis lapidis vrina attenuat͛: qa sup̃fluitas retinet͛: sȥ anq̃ȥ retineat͛ habẽt eas grossas.

Et ꝑpt͛ meatus strictos ⁊ qa eorũ ꝯ̃ ẽ siccior q̃re ꝯueniẽt͛ cibi dñt esse sicciores ⁊. iõ seqt͛ ꝙ vrine dñt esse subtiliores.

A

❡ De vrinis virorũ ⁊ mulierũ. Cap. x.

Mulieꝝ vrine sunt maioris grossitiei ⁊ albedis ⁊ mioris pulchritudis q̃ȥ viroꝝ vrie. Et h̃ qdẽ est ꝑp debilitatẽ digestiue eaꝝ ⁊ ꝑpter sup̃fluitatũ ipsaꝝ multitudinẽ ⁊ ꝑp amplitudinẽ canaliũ: vñ egrediunt͛ ea q̃ ab eis exeunt: ⁊ ꝑp illud qđ ex eaꝝ resoluit͛ m̃ricib⁹ ⁊ ad vrie instra tẽdit. ❡ Masculoꝝ vo vrinas cũ moues turbant͛ ⁊ declinat earũ turbatio ad supiora ⁊ ẽ ꝙ ẟm plm turbidẽt͛. Sȥ mulieꝝ vrine fere turbidant͛ ex motione ꝑp paucã sepationẽ sui: ⁊ hñt ẟm plm supra sũmitatem suã spumã rotundaȥ: ⁊ si turbide fuerint

eaꝝ turbidatio pauca erit. ¶ In vrinis virorū ilico cū mulierib⁹ cōmiscent̄ sunt fila adinuicē texta. ¶ Urine p̄gnātiū sunt clare: ⁊ supra eaꝝ supficiē est nebula: ⁊ qn̄q3 trahunt ad colorē aq̄ ciceꝝ aut aq̄ peduz citrinū in q̄ coquunt̄ pedes aīaliū: ⁊ in ipsa est irinus ⁊ supra sūmitatē eaꝝ ē nebula: s3 q̊cūq3 mō fuerit in medio videbit̄ sic̄ cottū carminatū: ⁊ est cū in eis sunt velut grana q̄ ascēdūt ⁊ descendūt. Cūq3 irinus manifestior fuerit erit ip̄regnatiōis p̄ncipiū: ⁊ cū loco ipsius fuerit rubedo erit in fine ip̄regnatiōis: ⁊ p̄ p̄prie si turbant̄ cū mouent̄. ¶ Parietiū vrīa h3 pl'm est nigra ⁊ i ipsa ē velut atramētū ⁊ sic̄ sordicies.

¶ In isto ca° ponūt̄ dispōnes vrinaꝝ seq̄ntes sexuū varietatē ⁊ dispōnes p̄pias sexib⁹. Et diuidit̄ i. 5. Pri° oñdit q̄les sūt vrīe mulieꝝ absolute. 2° q̄les masculoꝝ cōparādo ad mulieres. 3° q̄les masculoꝝ post coitū. 4° q̄les p̄gnātiū. 5° q̄les enixaꝝ. ibi 2ª. (Masculoꝝ.) ibi 3ª. (In vrinis viroꝝ) ibi 4ª (Urine p̄gnātiū) ibi 5ª. (Parietiū.) In p̄ª p̄te dic̄. q̄ vrīe mulieꝝ sūt albiores ⁊ magis turbide vrinis viroꝝ ⁊ min⁹ pulchre ⁊ magis grosse. Et in h̄ assignat q̄ttuor cās. p̄ª: q2 non ita bñ digerūt. 2°: q2 nāl'r aggregāt mltas supfluitates. 3° q2 canales p̄ q̊s in eis vrīa egredit̄ sunt āpli magis q̄3 viroꝝ: vñ p̄tes grosse facili⁹ emittūt̄. 4ª est supfluitates q̄ a mr̄ice cōicant̄ p̄ poros ipsi vesice cū a mr̄ice resoluūt̄ in vrīe istr̄a

B tēdūt. ¶ Ubi no. q̄ collū vesice i mlierib⁹ ē lati⁹ q̄3 i viris: ⁊ nō h3 ita anfract⁹ sic̄ collū vesice viroꝝ. ⁊ ista est via q̄ in eis ē latior: reliq̄ sūt nō. De 2ª p̄te. q̄ vrīe viroꝝ qñ cōmouētur turbidāt̄: ⁊ eaꝝ turbatio ē v̊sus supiora. S3 vrīe mulierū paꝝ turbidant̄ p̄p p̄uaz eaꝝ seq̄strationē. ⁊ vtpl'm hñt in summitate spumā rotūdā. ¶ Et cā p̄mi: q2 viri cū bonā hñt digōnē faciūt vrīas in qb⁹ fortis fit seq̄stratio. ⁊ iō p̄ cōmixtionē mā seq̄strata manifeste turbidat aquā q̄ erat mltū clara. S3 vrīe mulieꝝ cū p̄p cām oppositā nō mltū seq̄strētur: ⁊ ēt fiūt turbide parūper p3 q̄ ex cōmotiōe nō ita turbidant̄. Turbidatio vrīe viroꝝ ē v̊sus supiora: q2 ibi ē maior claritas: ⁊ q̄ mulieꝝ vrīe hñt vtpl'm in sui sūmitate spumā rotūdā: ⁊ vt puto itelligit spumā adherētē p̄ietib⁹ vrīalis. q̄ iō stat ibi: q2 multū viscosa ē ei⁹ mā. De 3ª p̄te dicit. q̄ in vrīa viroꝝ ilico cū cōmiscent̄ cū mlierib⁹ appent fila ad inuicē texta. ¶ Et cā ē: qa de sp̄mate remāsit aliqd in vijs v̊ge: ⁊ illō pellit̄ qō erat oblōgū: ⁊ ex cōtorsiōe sui in exitu ⁊ circūuolutiōe i vrīa fit ac si eēnt plura fila adiuicē texta.

¶ De 4ª p̄te dic̄ q̄ in vrinis p̄gnātiū iueniūt̄ iste dispōnes. p̄ª q̄ eaꝝ aq̊sitas pl'm ē clara. Et h̄ maxīe ē in p̄n°: qa superfluitates in mr̄ice retinēt̄ ⁊ supfluitates venaꝝ tēdūt v̊sus mr̄icē ⁊ vie angustant̄. Et p̄p calorē sp̄matis digestiua locoꝝ vicinoꝝ ꝯfortat̄ apud q̊sdā. ¶ 2ª est. q̄ in supficie earū est nebula siue tela: ⁊ h̄ accidit ex resol'one subtiliū p̄tiū q̄ ad fetū gñandū ꝯgregant̄ q̄ ēt quādā hñt vnctuositatē aptā supnatare. ¶ 3ª est. q̄ qn̄q3 hñt colorē aq̄ ciceꝝ. s. rubeorū. Et qn̄q3 hñt colorē citrinū aq̄ pedū. i. aq̄ in q̄ coquunt̄ pedes. ¶ Et qn̄q3 ē ibi color yrin⁹. i. color mixt⁹ ex rubeo ⁊ citrino ⁊ açurino claro ⁊ croceo: ⁊ hāc ꝯditionē coloris posuit qn̄q3 accidere: nō vtpl'm. Nā vtpl'm color eaꝝ est citrin⁹ decliuis ad subalbedinē: qa paleare. parū. n. plus h3 de citrinitate q̄3 añ: q2 calor ē addit⁹ p̄cipue in p̄n°. Isti aūt colores ꝯtingūt ex hūoꝝ ꝯgregatoꝝ in mr̄ice resol'one. Et qa in p̄n. hūores ibi sūt in p̄p̄rijs colorib⁹: ⁊ iō qñ resoluūt̄ p̄tes eoꝝ fiūt colores diuersi ad modū yridis. S3 in fine p̄gnatiōis pl'm⁹ sanguis ē ibi: ⁊ ē ita q̄ solū subtiles p̄tes resoluunt̄ ⁊ vadūt ad vesicā. ⁊ iō fit color rube⁹ silis aq̄ cicerū. ¶ Aliq̄ tñ sunt q̄ p̄ yrinū intelligūt mixtū ex subalbido ⁊ citrino q̄ appet magis p̄pe supficiē. Et si h̄ mō intelligat̄ illud ꝯcordat cū dicto Aui. 21. tertij: cū dixit q̄ i fine p̄gnatiōis qn̄q3 appet in vrinalib⁹ eaꝝ rubedo in loco in q̊ apparuit in p̄n° ip̄regnatiōis subalbedo. ¶ 4ª ꝯditio ē q̄ oi mō appet in medio vrīaꝝ p̄gnātiū aliqd sic̄ cottū carminatū: ⁊ ista est hypostasis alba: s3 nō eq̄lis: ⁊ h̄ q2 vētositas p̄miscetur cū eaꝝ hypo. ¶ 5ª ꝯditio ē q̄ qn̄q3 apparent velut grana q̄ ascēdūt ⁊ descēdūt. Et iste sunt p̄ue āpulle de qb⁹ dixi supra in ca° de spuma ⁊ sequunt̄ motuz aq̊sitatis in q̄ natāt cū pñt ad supficiē ascēdere. Et iō sic̄ in agitatiōe vrine p̄tes q̄dā aq̊sitatis ascēdūt ⁊ descēdūt: ita granula in istis p̄tib⁹ cōtēta. ¶ Tu tñ attēde q̄ raro ista signa ibi viñr vt p̄ ea discernam⁹ p̄gnantē a nō p̄gnāte: ⁊ pñt ex alia cā q̄3 ex p̄gnatione appere. ⁊ iō graue est p̄ vrinā iudicare. ¶ Subdit ēt q̄ cū in vrinis p̄gnātiuz manifestior fit color yrin⁹ erit p̄nᵐ pregnationis: ⁊ cū magis ad rubedinez erit: erit in fine. Et ego hoc declaraui. ¶ De quinta p̄te dicit q̄ vrine parietiū sunt nigre ⁊ in eis est sicut attramenta scriptorū ⁊ sicut sordicies: ⁊ cā est q2 tunc emittunt superfluitates nouē mensibus retentas ex menstruo que sunt denigrate.

¶ De reb⁹ vrinarū animaliū ⁊ diuersitate ipsaꝝ ab vrinis hominum. Cap. xj.

Plerūq3 ꝯfert medico cū aīaliū vrinas cognoscit p̄pterea q̄ cū in eis ip̄e experit̄ certitudinē facit: ⁊ h̄ qdez difficile est. ¶ Quidā āt dixert̄ q̄ vrīa asini ē sic̄ butiꝝ liq̄dū cū turbiditate ⁊ grossitie exteriore. Et subiugaliū vrīe ei sil'ant̄: s3 sunt citrine: ⁊ videbit̄ q̄ supior medietas vrīalis sit clara ⁊ iferior medietas sit turbida. Ouiū v̊o vrīe sunt albe ad citrinitatē trahētes p̄pinq̄ vrinis hoiuz: s3 subaz nō hñt: ⁊ eaꝝ sedimē est sic̄ oleū aut sic̄ amurca. Et cuiuscūq3 nutrimētū fuerit melius erit clarior. Urina vero capreoli vrinis hoium ⁊ ouiū similatur: sed neq3 substantiā h3 neq3 sedimen ⁊ est clarior vrinis ouium.

¶ In isto ca° determiat de diuersitate vrinaꝝ alioꝝ aīalium ab vrinis hoiuz. Et diuidit̄ in duas: q2 p̊ dat cām q̄re hāc determiationē facit. 2° exeq̄t̄: ibi 2ª. (Quidā āt.) In p̄ª dicit. q̄ plerūq3 ꝯfert medico cognoscere vrīas alioꝝ aīaliū: q2 qñ hoies alij ip̄3 p̄bāt: ip̄e facit certitudinē sue p̄bitatis. ¶ In 2ª dicit q̄tuor. p̄ᵐ ē q̄ vrīa asinoꝝ in vrīali ē sicut butiꝝ liq̄factū: q2 alba turbida grossa cū turbiditate vsq3 ad exteriora appente: qō iō accidit: q2 asinus multas gñat supfluitates grossas de gñe flatis: qa est fridū ⁊ siccū aīal: vl' q2 supfluitatē quādā h3 in 2ª digōne seq̄strare q̄ a p̄p̄rietate sui caloris ita miscet̄ cū vrina vt nō seq̄stret̄ ⁊ vias h3 latas: lac tñ h3 subtile p̄p viaꝝ stricturā ⁊ friditatē nō resoluētē. Scō3 est: q2 vrīne subiugaliū vt equoꝝ ⁊ muloꝝ sunt citrine: qa ista aīalia sunt caliora asino: ⁊ medietas supior vrīne videt̄ clara ⁊ iferior turbida p̄p supfluitates que descēdūt ⁊ sunt multe. ¶ In 3ª dicit. q̄ vrīne ouiū sunt albe trahētes ad citrinitatē ⁊ clare. ⁊ iō sil'es multis vrinis hoiuz. Et hui⁹ causaz dicūt qdā: qa eaꝝ compl'o humane est vicina: s3 iste nō habēt subam. i. modū sube vrīne hoium: qa sunt subtiliores. Et in eis descēdit res sicut amurca: qa talē supfluitatē sunt apte multiplicare. ¶ In 4ª dicit. q̄ vrīa capoli est clarior vrinis ouiū ⁊ hoiuz: s3 nō h3 sedimē p̄p paucitatē supfluitatū capreoli. ⁊ nō habēt subam grossaz sicut vrine hominū p̄p eādē cām. ¶ De alijs aūt nō dixit Aui. qa nimis lōgū eēt: ⁊ q2 in istis possum⁹ in alijs mltis ꝯiecturari maxime q̄ ipol'e ē ita doctū eē vt cuiuscūq3 vrīam cognoscat.

¶ De

¶ De rebus alijs que vrinis similãtur: ꝛ diffe/
rentia inter eas ꝛ vrinam. Capl'm. 12.

Syrupũ acetosum ꝛ oẽs liquores qui
sunt ex aqua ꝛ melle ꝛ aqua ꝛ ficub⁹
ꝛ reliquos q sunt ex croco ꝛ eis simi/
lib⁹ quãto plus tibi appropinquaue/
ris erunt in claritate magis augmẽtati: ꝛ quan
to plus elongaueris ea ꝯsidera an opꝫ vt aug/
menteꝛ grossitudo. Vrina vero ab hoc est diuer
sa. hydromellis pterea spuma est citrina ꝛ aq̃ fi
cuũ sedimẽ a latere ꝺscẽdit ꝛ nõ in medio: neqꝫ
ordinate neqꝫ hꝫ motũ. Sit g̊ sufficiẽs in noian
do dispõnes vrinarũ. In libris vero pticulari/
bus prouenient ad te diuisiões dispõnũ vrine.

¶ In h̃ caplo docet dr̃iam int̃ res q̃sdã artificiales ꝛ vrinã.
¶ Et sunt tres. p̃ª. ꝙ syrupũ acetosum aquã ficuũ ꝛ aquã
mellis ꝛ aquã tinctã cũ croco quãto magis eã tibi appro
pinq̃ueris tãto vñr clariores ꝛ a lõge vñr magis turbide:
sed in vrina est oppᵐ. Et cã est: qꝛ in vrina multe ptes sunt
cõmixte humorũ que a lõge nõ sentiunꝛ: sed vꝛ vrina carẽ
illis corpusculis ꝛ clara ꝛ cũ appropiquaꝛ vꝛ ꝛ appet tur
bida. Sꝫ in istis alijs: qꝛ talia nõ sunt cõmixta nõ apparet
turbulẽtia de ppe: sed a lõge vñr obscuriora pp distãtiaꝫ.
Et tu vides q̃ꝫ si puluis vel aliqd̃ tale cuꝫ syrupo acetoso
misceaꝛ nõ erit vera hec diuersitas. ¶ 2ª est. ꝙ spuma appa
rẽs in aq̃ mellis est citrina: sed in vrĩa sani spuma appet al
ba. Et cã scdĩ: dcã est in cap̃ de spuma. Primi cã est mellis
grossities ꝛ citrinitas. vñ nõ tolliꝛ p aerẽ iclusuꝫ citrinitatꝫ
appentia vt ꝯtingit in icteritia. ¶ Tertia dr̃ia est ꝙ aq̃ fi/
cuũ hꝫ sedimẽ lateral'r ꝺscẽdẽs nõ stãs in meº ꝛ nõ hꝫ mo
tũ. Et itelligit Marsili⁹ ꝙ sedimẽ nõ hꝫ motũ ordinatum.
Et rõ: qꝛ caret vestigio calorꝫ nãlis digerẽtꝫ ad meᵐ: sꝫ cõ/
stat ꝙ in multꝫ hoĩuꝫ vrinis sedimen est laterale. ꝛ h̃ qꝛ in
pñº sue ꝯgregatiõis a fumis ascẽdẽtib⁹ fuit ad lat⁹ depul/
suꝫ. ꝛ pp vẽtositatẽ detinẽtẽ ꝛ phibẽtẽ descẽsuꝫ ibi mãsit:
qd̃ forte sil'r accidit in aq̃ ficuũ. ¶ Ultio iponit finẽ tracta
tui. ꝛ pꝫ. plurimũ tñ quo hec discernũꝛ a medico est odor
per quosdã occultos modos deferendo vrinaꝫ ad nares.

¶ De significationibus egestionis. Ca. 13.

Egestio plerũqꝫ declaraꝛ ex sui quãti/
tate qd̃ est vt cõsideretur si est minor
eo quod comediꝛ aut maior aut eq̃/
lis: ꝛ notum quidẽ est ꝙ ipsius aug/
mentũ est propter humorum multitudineꝫ: ꝛ
paucitas ppter ipsorum paucitatem: aut qꝛ ex
ipsa in itestino monoculo ꝛ in colon ꝛ in fascijs
multum fuit retẽtum: quod est signum colicaꝫ
precedens: aut propter expulsiue debilitatem.

¶ In isto caº deꝛmiat de signis egõnũ: ꝛ diuidiꝛ in tre ptes. In
pª enũat signões egõnũ s̃m variaꝝ dispõnũ ꝯsideratõeꝫ.
In 2ª oñdit q̃lis dꝫ eẽ egõ laudabilissiª. In 3ª excusat se. ibi
2ª (Que vero ex egõne est melior.) ibi 3ª (Est aũt cũ) pª diuidiꝛ
in qnqꝫ. Nã p̊ enũat signata q̃ꝫtitatꝫ. 2º modi s̃be. 3º coloris.
4º forme siue figᶜ. 5º tpis exit⁹. ibi 2ª. (Et cog̊sciꝛ ẽt ex). ibi
3ª. (Et est etiã cũ colore) ibi 4ª (Egõ q̊qꝫ plerũqꝫ) ibi 5ª (Et
est cũ ex hora.) De pª diciᵗ: ꝙ egõ plerũqꝫ cog̊sciꝛ supple tã/
q̃ꝫ signũ dispõnis corpis ex sui quãtitate. Et in h̃ opꝫ ꝯsi/
derare an sit amplior eo qd̃ comediꝛ aut mior aut eq̃lis il
li. Et certũ est ꝙ augᵐ ei⁹ sup̃ iº qd̃ comediꝛ sig̃t multituᶰᵉˢ:
paucitas aũt paucitatẽ humorũ: aut sig̃t ꝙ multuꝫ fuit de
ea retẽtũ in itestio monoculo aut in fascijs. i. aut in itestis
circũuolutꝫ: ꝛ est signũ p̃cedẽs colicã: aut sig̃t expulsiue de
bilitatẽ.

¶ Ubi no. ꝙ lꝫ egõ ppe dicaꝛ supfluitas digõ/
nis pᶜ. tñ h̃ sumiꝛ egõ pro oi supfluitate trãseũte p ꝯcauuꝫ
itestinoꝝ ꝛ egrediẽte p anũ siue fuerit hũor siue claro: siue
cib⁹: siue aliud. Sumiꝛ aũt h̃ hũor large pro oi hũiditate:
ꝛ illud qd̃ comediꝛ sumiꝛ pro cõi ad comestum ꝛ bibituꝫ.

A Quid egestio.

¶ No. 2º ꝙ egõnẽ maiorẽ aut minorẽ aut eq̃lẽ cũ comesto
dꝫ itelligi pportiõaliter. Nã ex cibis certꝫ dꝫ in corpe q̃dã
q̃ꝫtitas supfluẽ in digõne pª: ex alijs plus ꝛ ex alijs min⁹.
tũc dicim⁹ egõnẽ eq̃lẽ comestis: qñ est in q̃ꝫtitate debẽte su
pfluẽ: tũc minorẽ qñ ab illa q̃ꝫtitate ꝺficit. ꝛ tũc augeri qñ
illã excedit. Nã nõ est dubiũ ꝙ in corpis s̃bam dꝫ aliqd de
cibo trãsire. ¶ Ex his pꝫ cã pᶜ ptis regule. Nam si egõ au
geꝛ: h̃ est: qꝛ de ea plus est de hũiditate q̃ꝫ dꝫ eẽ: ꝛ talis vo
caꝛ hũor. Cõtigit tñ ꝙ h̃ hũiditas ãplior qñqꝫ est de cibo
sumpto: qꝛ nõ tantũ trãsiuit ad epar q̃ꝫtũ debuit: ꝛ ꝯtingit
ꝙ est de hũorib⁹ a toto corpe vel ab aliq̃ mẽbro fluẽtibus
s̃ꝫ mltos mõs de qb⁹ vidẽdũ ẽ. 16. t̃tij. in cap̃ de fluxu vẽ/
tris oĩuꝫ modoꝝ: ꝛ. 14. t̃tij. i cº d lubrictate stõi. ¶ Ex qb⁹
pꝫ: ꝙ lꝫ egõ imediate tãtũ significet sup stõi ꝛ intestinorũ
dispõnẽ tñ põt sup alia mẽbra sigñare. ¶ 2ª pars regl'e pꝫ:
qꝛ si est paucũ hoc est pp paucitatẽ humoꝝ remanentiũ in
fece: qꝛ sugiꝛ plus debito a corpe. Aut qꝛ nõ obstãte ꝙ re
maneat debite hũida: tñ multũ remanet in itestinis ꝛ ma/
xime in monoculo pp sui cõpõnẽ ꝛ circũuolutionẽ: sꝫ in re
cto nõ ita remanet: ꝛ h̃ signũ p̃cedit colicam: qꝛ multa cõ/
gregata superfluitate fit eius exiccatio: ꝛ difficultas exit⁹
ꝛ dolor: qñqꝫ aũt est ppter debilitateꝫ expulsiue: vñ rema
net etiã qñqꝫ in stomacho vel multũ moraꝛ ꝛ dissoluitur.

¶ Et cognoscitur etiã ex essentia sui: quoniã qd̃
ex ea humidũ est aut sigñat oppilatiões: aut di
gestiue malitiã ꝛ plerũqꝫ significat mebaice de/
bilitatẽ que humorẽ nõ fugit: ꝛ quãdoqꝫ est p/
pter capitꝫ reumatismũ aut ppter comestionẽ
rei que egestionẽ humectat. Qd̃ autẽ in humi/
do viscosuꝫ est plerũqꝫ significat liquefactiõeꝫ:
ꝛ hoc est cum fetore: ꝛ plerũqꝫ sigñat maloruꝫ
humorũ: ꝛ viscosorũ multitudinẽ: ꝛ hoc non
cũ multa existit leuitate: ꝛ plerũqꝫ sigñat nutriẽ
tia viscosa que comesta fuerunt ꝛ nõ pauca cuꝫ
calore forti in cõplexione ꝛ nõ fuit inter ea dige
stio bona. Sed qd̃ ex ea est spumosuꝫ fortitudi/
nis caloris significat ebulitionẽ aut multarum
ventositatuꝫ permixtionẽ. Qd̃ autẽ ex egestio/
ne est siccũ: aut laborẽ significat ꝛ resolutioneꝫ
aut multã vrine puocationẽ aut igneum calo/
rem aut nutrientũ siccitatẽ aut multã morã in
intestinis: sicut in suo dicemus capitulo. Cũqꝫ
humiditas sicco qd̃ est duruꝫ admisceꝛ signifi/
cat ꝙ eius siccitas est: ppterea ꝙ multũ fuit re/
tenta in humiditatib⁹ ipsam exire phibentibus
ꝛ ppter p̃uationẽ fellis pungẽtis ꝛ festinãtis:
sed cum ibi non est longa retẽtio nec humidita
tis in intestinis ad sunt sigñatiões causa in ipsa
est superfluitatis saniose ꝛ pũgẽtis effusio que
ab epate fluxit in eo quod est corã ipo ꝛ sua eua
cuatione non quieuit donec cõmisceretur.

¶ Hic docet sigñare ex mõ s̃be ex liq̃ditate ꝛ duritie ꝛ vi/

ſcoſitate ⁊ ſpuma. Et diuidit in qnq3. p̊ ponit ſignata humide currētis. 2° viſcoſe. 3° ſpumoſe. 4° ſicce dure. 5° cōmixte ex duro ⁊ molli. ptes patebunt. ℭ In pͣ dicit ꝙ egō humida ſignificat aliquā. 5. ſuarū cārū: quaꝝ pͣ eſt oppil'o. ſ. venarū inter ſtomachū ⁊ inteſtina ⁊ epar vtplurimum: qꝛ humiditas cibi nō pōt penetrare. Poteſt etiam oppilatio aliaꝝ venaꝝ eſſe cā hūide egeſtiōis vt in fluxu epatico oppilatiuo ſanguieo. ℭ Scōa eſt malitia digeſtiue v̄tutis: qꝛ nō bñ digerit. ⁊ h̄ pōt eſſe ex malitia digeſtiue ſtomachi: q̄re epar hūiditatē illā malā nō trahit. Pōt ſcōo eſſe malitia digeſtiue epatis: q̄re hūores genitos mēbra refugiūt ⁊ reijciunt ad inteſtina: ⁊ pōt eſſe ex malitia digōnis in venis vt in colirica paſſiōe. ℭ Tertia eſt debilitas attractiue v̄tutis vene meſeraice que non ſugit chilū: ⁊ in h̄ intelligit debilitas attractiue epatis: q̄rū hec eſt fortior q̄3 debilitas meſeraice: vt h3 videri. 16. tertij. ℭ Quarta eſt reumatiſmus capitis. i. fluxus hūiditatis capitis ad ſtomachū: ⁊ per h̄ datur intelligi fluxus ab alijs mēbris. Hi enī reumatiſmi dupliciter faciunt egeſtionē mollē. Uno mō: qa hūor ei cōmixtus eā mollificat. 2° qa digōnem ſtōi ipedit. ℭ Quinta cā eſt aſſūptio rei vel cibi humectātis ſtercus. Et in h̄ cōprehēdunt medicie lubricatiue lenitiue: ⁊ quocūq3 mō ꝑ ventrē eductiue. Et ſi qs vult iſtaꝝ cārū diſtinctionē reducere ad bimēbrez poterit illud facere: ſ3 nō curo. ℭ In ſcōa pte dicit ꝙ viſcoſitas in fece hūida ſigñat aut liquefactionē in in corpe: ⁊ hec eſt cū fetore. Et cā eſt: qꝛ liq̄factio pinguedinis aut carnis aut hūorū eſt a calore putredinali ⁊ vſtiuo: quoꝝ eſt gñare fetorē aut ſigñat maloꝝ humoꝝ viſcoſorū multitudinē: ⁊ iſta non eſt multū lenis aut eq̄lis: imo in ea eſt ineq̄litas: qñq3 aūt ſigñat nutriētia viſcoſa q̄ fuerūt comeſta in nō pauca quātitate ⁊ cū calore forti in ꝯpl'one: ita ꝙ nō fuit inter ea digō bona ⁊ iſta ſunt clara. ℭ In 3ͣ pte dicit ꝙ ſpumoſa egeſtio ſigñat ebulitionē fortitudinis caloris aut ꝑmixtionē multaꝝ vētoſitatū ⁊ nō eſt dubium ꝙ in forti ebulitione eſt ꝑmixtio hūiditatis cū vētoſitate ſi ſpuma fieri d3. ℭ In 4ͣ pte dicit ꝙ egeſtio ſicca ſigñat aliqd̄ iſtoꝝ. 5. ꝓmū eſt labor. ſ. corporeꝰ ⁊ multa reſol'o. vñ in itinere ſunt ſtiptici: ⁊ h̄: qa parū de hūido remanet in ſupfluitate. Scōz eſt multa ꝓuocatio vrine qꝛ hūiditas trahit ab inteſtinis ⁊ remanet ſupfluitas ſicca. Tertiū eſt igneus calor vt accidit in febribꝰ. Quartū eſt ſiccitas ſumptorum. Quintū eſt multa mora in inteſtinis vt accidit multis habentibꝰ iteſtina plena flate valde groſſo. vñ tarde egerunt ⁊ egerūt ſquibalas: ⁊ idē accidit ictericis. ℭ In 5ͣ pte dicit ꝙ qñ in egeſtione eſt ps ſicca mixta cū humido claro. i. qñ egeſtio eſt cōpoſita ex pte ſicca dura: ſenſibili: ⁊ pte molli ꝑ ſe ſenſibili ſigñat aliquā duaꝝ diſpōnū. ℭ Pria eſt ꝙ ſupfluitas ꝓme digōnis fuit diu retēta in humiditate in inteſtinis ⁊ nō fuit cū illa cōmixta vere vel multū: ſ3 in illa ifuſa. tūc enī ꝑꝑ lōgā morā exiccat ſtercus ⁊ cū egredit educitur cū eo hūiditas in q̄ natat: ſicut qñq3 in icteritia accidit ꝑꝑ ꝓuationē colere pungētis. ℭ Et ſcōa eſt qñ fiūt ſigna ꝙ inteſtina ſunt vacua ab hūiditate ſignificat per talē cōpoſitionē egeſtionis ꝙ virulentia acuta fuit tranſmiſſa ab epate aut ab alio mēbro ab inteſtina que cōpulit expulſiuam ad expellendū egeſtionē anteq̄3 talis humiditas cōmiſceatur cum fece ⁊ faciunt vnum modū ſubſtātie.

ℭ Et eſt etiā cū colore ſui dignoſcit egeſtio: eius v̄o color nālis igneus eſt leuis extñs igneitatis: qui ſi augmentatur fellis ſignificat multitudinem: ⁊ ſi minuitur ſignificat cruditatez ⁊ maturationis priuationem.

ℭ Ponit ſigñata coloris. Et diuidit in. 5. p̊ ponit ſigna citrini coloris. 2° albi. 3° nigri. 4° viridis. 5° fuſci. ibi 2ͣ. (Et ſi albus) ibi 3ͣ. (Et ſi niger) ibi 4ͣ. (Uiridis) ibi 5ͣ. (Et ſil'r) In pͣ dicit. ꝙ ſigñatio egeſtiōis: qñq3 eſt ex colore: ſ3 nālis eiꝰ color eſt igneꝰ extñs leuis igneitatis. Et ſi fuerit ampliꝰ citrinꝰ ſigñat multitudinez fellis. i. col'e felle: ⁊ ſi deficiat ab illo ſigñat cruditatem ⁊ ꝓuationē maturationis. ℭ Circa B iſtā ptē nota p̊ ꝙ col'a vadēs ad fel nāl'r mittit ad inteſtina vt ea ſtimulet ad egerēdum ⁊ lauet a flatibꝰ: vt dcm̄ eſt ſupra cap. de hūoribꝰ. ⁊ illa tingit feces tinctura citrina. Et in nāli diſpōne eſt gradus quē Aui. vocat igneū: ſed leuis igneitatis. Ex q̂ p3 ꝙ magis tincta d3 eſſe fex q̄3 vrina nāliſſima. Nā vrina eſt intra igneā: vt p3 ſupra. Cā aūt eſt: qꝛ multa col'a reqrit ad bñ abſtergēdū ⁊ ſtimulādū iteſtinat ⁊ nō ſic reqrit in veſica: immo plurima multū obeſſet.

ℭ No. tñ 2° ꝙ qñ ē egeſtio maioris citrinitatis ſigñat abūdantiā colere in quātitate vel calore. nā vt in caͦ de coloribus dcm̄ eſt: calidior col'a eſt magis tingēs in eq̄li quātitate. Sed forte q̄rit cuius digeſtiue debilitatē ſigñat egeſtio mioris tincture. ℭ Et hic dī ꝙ pl'm ſigñat debilitatē digeſtiue epis: qꝛ epar nō facit ſatis de colera nec calidā ſufficienter. Pōt aūt ꝯtingere ꝙ ex indigeſtione ſtomachi deficit tinctura: qꝛ illā ſequit indigeſtio in epate: ⁊ qꝛ citius egredit egeſtio q̄3 debita quātitas col'e ei cōmiſceat: ⁊ qꝛ multa eſt q̄3titas egeſtiōis q̄ ab eq̄li colera minus tingitur.

ℭ Et ſi albus fiat qñq3 eſt eius albedo propter oppilationē in canalibus fellis: ⁊ hoc ſignificat icteritiā: ⁊ ſi cū albedine eſt virtus ſaniei habēs odorē magni apātis ſignificat apertionē.

ℭ Ponit ſigñatiōes egeſtiōis albe. Et diuidit in duas. ꝓmo facit h̄. 2° ponit duas ꝯtingētias ibi. (Sanꝰ.) Sigñationes v̄o albe egeſtionis ſunt due. pͣ eſt applicatio in canalibꝰ fellis. i. in via ꝑ quā colera a felle fert ad inteſtina. ⁊ h̄ ſigñat icteritiā ⁊ cognoſcit: qa eſt ſine multo fetore. 2ͣ ſigñatio eſt ꝙ ſi fuerint feces albe habētes fetorez ſaniei ⁊ fex eſt ſicut virtus: tunc ſignificat apertionē magni apoſtematis.

ℭ Sanus quoq3 qui non exercitat multotiens egerit virus ⁊ ſaniem que eſt ei purgatio ⁊ euacuatio laudabilis. qm̄ propter hoc remouet ab eo laxitas que ei propter priuationē exercitij acciderat queadmodū diximus in vrina. Preterea ſcito ꝙ egeſtio colorē igneū vehemēter ſupfluū habēs multotiens in hora finium egritudinū ſignificat maturationē: ⁊ multotiēs ſignificat diſpoſitionis malitiam.

ℭ Ponit hic duas ꝯtingētias. pͣ eſt ꝙ ſanus qñq3 q dimittit exercitiuz egerit aliqd qd̄ eſt v̄tus ⁊ ſanies: q̄ egeſtio eſt ei purgatio per quā fit euacuatio laudabilis: qm̄ per illā remouetur ab illo laſſitudo que ex dimiſſione exercitij ei accidit: ſicut dictū eſt ſupra in dimiſſione exercitij in vrina cōtingere. Modus autē eſt: qꝛ ex dimiſſione exercitij multotiens remanent humores ⁊ multotiens ſuperfluitates tertie digeſtionis que cauſant laſſitudinē ſed poſtea digeſte ⁊ in ſaniē cōuerſe emittuntur: vnde iſta eſt ſanies largo accepto vocabulo: vt deſcripſi in queſtione de ſanie: ⁊ dixi ſupra in cap. de hypoſtaſi: ⁊ tñ nō eſt in vlcere vel apoſtemate genita. ℭ Scōa cōtingentia eſt quā tu debes ſcire: ⁊ eſt ꝙ egeſtio vehemēter citrina ignea ſuperflue qñq3 in finibꝰ morboꝝ ſignificat maturationē: ⁊ quādoq3 ſignificat malitiā diſpōnis corporis. Na3 cum ſequit eā alleuiatio ⁊ eſt multa ſine forti fetore facilis exitus: ⁊ p̄cedunt ſigna digeſtionis in vrina ſignificat materiā ita maturā vt virtus ſufficiat eā expellere. Quando aūt eſt pauca difficilis exitus fetida multum: quā ſequitur morbi augmētum ⁊ virtutis imbecillitas: ſignificatur repletio nimia ⁊ tanta humoris malitia vt abſq3 digōne ſtimulet virtutē ad expellēdū. Ex

quibus pз q̄ digesti humores nō sunt conuersi ad hypostasis nām ꝛ colorem semp: bona autem talis egestio accidit in fine morbi ad salutē ꝛ mala que dicta est statu mortalis: potest tamē talis mala apparere in principio.

❡ Et nigra quidem significat taliter qualiter sūt vrine nigre significationes. Significant enī aut adustionem fortem aut egritudinis melancolice maturationē aut nutriens tingens aut potionē rei que melancoliā euāt: sed prima est mala.

❡ Hic ponit sigñata nigre egōnis. Et diuidit in tres. p̄ ponit in gñe sigñatiōes egōnis nigre 2° docet cognoscē melāncoliā purā ꝛ illā discernē ab alijs humiditatib⁹ nigris. 3° ostēdit varietatē sigñationis melācolie pure ꝛ aliorū humorum nigrorū. ibi scd̄a. (Et illa qdē.) tertia ibi. (Ad vltimū). ❡ De p̄ma dicit q̄ nigra egestio sigñat taliter q̄liter dcm̄ est de vrina nigra. Nā aut sigñat vehemēs icendium aut maturationem egritudinis melice aut nutriēs tingēs aut potionē rei educētis humorē melācolicuз. ❡ Sed vr hoc nō esse verum. nā vrina nigra aut sigñat vehemēs incendiū aut forte frigus aut mortificationē inati caloris: ꝛ h̄ ponit duo que ibi non ponuntur. s. assumptionē rei tingentis ꝛ potū rei euacuātis melācoliā. ideo nō sunt eedeз significatiōes. ❡ Hic dicit q̄ nec ibi: nec hic omnes significationes expressit: sed ambobus locis ꝯiuncti exp̄muntur omnes. ꝛ ideo oportet q̄ ille locus suppleatur per illa que h̄ dicunt: ꝛ iste per illa que ibi ꝛ non hic dicuntur.

❡ Et illa quidem que est propter puram melācoliam non sufficienter cognoscitur ex colore sui imo cognoscenda est ex acredine sui ꝛ ponticitate ꝛ bulitione terre ex ipsa. Et est mala siue sit egestio siue vomitus: ꝛ ex ipsius proprietatibus est q̄ in se luminositatem habet.

❡ Docet h̄ cognoscere ꝛ discernē meliam purā a chimo nigro. Et dicit q̄ ad cognoscēdū q̄ egō nigra pp̄ purā melācoliā nō sufficit cognitio coloris: q̄ aliqñ est color niger ꝛ nō est melia pura: sз cognoscit ex acredine sui ꝛ ponticitate ꝛ ebulitōe sui sup terrā: ꝛ est mala siue sit egō siue vomitus. Et de suis p̄prietatib⁹ est q̄ ista melia hз luminositatē.

A ❡ Nota ḡ q̄ humor melicus purus dr̄ humor melicus in quo maxime intēsa est siccitas terrestris: ꝛ ista non est nisi melia adusta: quā Hipp. vocat fel nigruз: que iō dr̄ pura: nō q̄ nō hēat cōmixtionē alteri⁹ humoris: sз q̄ magis purā hз siccitatē terrestrē: hec ḡ hз acredinē ꝛ pōticitatē mixtas ꝛ bulit super terrā cum p̄ijcit: vt dcm̄ est p̄ma p̄mi capitulo de humoribus. Chimus x̄o niger dr̄ de omni humore melico siue puro ad modum dcm̄ siue non puro. Et tu hec cogita q̄ ex isto alit̄ possent exponi illi tres affori̇smi q̄rte p̄ticule. Egōnes nigre q̄les sanguis ꝛ disinteria si a felle nigro ꝛc̄. Et q̄buscūq̄ egritudinib⁹ icipientib⁹ ꝛc̄.

❡ Ad vltimū vero humor melancolicus pur⁹ pernecans est scd̄m plurimū cum egreditur. s. est mortis significatio. Chimi vero nigri exitus multotiens confert: ꝛ illud est: quoniaз melancolie radicalis exit⁹ vltimā corporis adustionē significat ꝛ humiditatum ipsius peremptōeз.

❡ Facit qd̄ dixi ꝛ dicit ad vlti^m. in sigñatiōib⁹ nigre egōnis h̄ est dd̄m q̄ humor melicus purus est p̄necās s̄m plimū idest qñ egredit sigñat mortē. Sed exitus chimi nigri qñq̄ est ꝯferēs: ꝛ causa est. Quia exit⁹ melie radicalis idest pure ad sensum dictuз significat vltimā corporis adustionem ꝛ peremptionem humiditatis ipsius. nō sic aūt chimi nigri exitus: q̄ h̄ pōt esse propter eius digestionem.

❡ No. tñ q̄ pōt talis melia gñari ꝛ nō egredi p secessum vel vomitū: ꝛ nō erit mortalis oīno: q̄ erit pauca: vt pз in herpete estiomeno. ❡ Et tu hec nō. vt saluent dicta Gal. in cōmē. affo. allegatoꝝ ad hūc sensuз in p̄nosticis vituperat Hipp. humores puros: q̄ cū vltimato excessu q̄litatis dn̄antis in eo. hi enī sigñant toti⁹ corporis cōplexionē ad illā qualitatem declinare aliter nō essent hoc modo puri.

❡ Viridis autem egestio caloris innati significat extinctionem.

❡ Hic docet significata viridis: ꝛ dicit q̄ egestio viridis significat extinctionem innati caloris.

❡ Ubi no. q̄ viridis qñq̄ est irealis aut similis idico que significat congelationem: ꝛ per illam viam mortificationem innati caloris: quādoq̄ autē significat coleram ꝯinariā aut prassinā. ꝛ ideo icendium tale vt inde sequatur extinctio per viam resolutiōis: vtroq̄ ergo modo significat caloris innati extinctionem. Et hoc intelligatur si non fuerit propter olera ꝛ rem tingentem aut in pueris in quibus ex leui adustione lactis accidit egestio viridis. B

❡ Et similiter fusca.

❡ Ponit significata fusci. Et patet.

❡ Egestio quoq̄ plerunq̄ ex sui cognoscit forma ex abs̄ntia iflationis sue aut ex inflatiōe: qm̄ inflata sicut stercus vacce significat ventositatē.

❡ Docet cognoscere egestionem ex sui forma. i. figura quā habet post exitū: ꝛ q̄ inflata sicut stercus vacce significat inflatiuā ventositatem. ❡ Sed dices tu hāc quō recipit. ❡ Dicitur q̄ paulatim attracta humiditate ad epar p meseraicas fit minus ꝛ minus fluida: ita q̄ tandem in monoculo ꝛ colon completur constantia ꝛ grossities quam debet habere. ꝛ ideo apparitio egestionis formate in dissinteria significat sanitatem superiorum intestinorum ꝛ monoculi. Et quando multam habet ventositatē post exituз non seruat figuram quā habet in exitu ꝛ acquirit in ficteri: sed quando caret illa ꝛ est debite substantie seruat eaз.

❡ Et est cū ex hora sui cog̊scit: qm̄ cū egōnis exitus festinat ꝛ horā q̄ egredi solebat añcedit: signū est malū: q̄ fellis sigñat multitudinē ꝛ virtutis retētiue debilitatē: ꝛ si ei⁹ tardat exit⁹ digestiue sigñat debilitatē ꝛ intestinorū frigiditatē.

❡ Docet significare ex hora exitus: ꝛ duo ponit signa ratione quorundam coniunctorum. ibi (Et humiditatis.) Dicit primo q̄ egestio cognoscitur ex hora exitus. nam illa que festinat ad exeundum est mala: quia significat abundantiam colere stimulantis ad exitum aut debilitatem retentiue. Sed quandoq̄ significat debilitatem digestiue et frigiditatem intestinorum.

❡ Et humiditatis ꝛ soni multitudo ventositates significat inflatiuas. Colores quoq̄ extranei ꝛ diuersi mali existunt: ꝛ nos ipsos in libro nominabimus particulari.

❡ Facit qd̄ dcm̄ est di. q̄ multitudo humiditatis ꝛ soni sig̃t ventositatē inflatiuā que est cā soni: ꝛ colores extranei et diuersi cōmixti sigñant ēt malū: q̄ sigñat humorem malū cōmixtum aut impotentiā virtutis super cibum equādū.

❡ Que vero ex egōne est melior ē iuncta que ē siliuз p̄iū ꝛ in q̄ aquositas siccitati ē vehementer admixta: ꝛ cui⁹ spissitudo ē sicut mellis spissitudo ꝛ cui⁹ exitus ē facilis ꝛ nō pungit: ꝛ cui⁹ color attinet citrinitati ꝛ non ē multi fetoris: neq̄ ē p̄uata fetore: ꝛ non hз gurgulationē neq̄

rugitum: ⁊ non habet spumam: ⁊ eius exitus ē in hora in qua solet ⁊ ſm quantitatem que ei quod comeditur ē propinqua in quātitate sui.

¶ Hic docet q̄lis dʒ eē egō laudatissima: ⁊ p̄ fac̄ h̄. 2° ponit duo notāda. ibi. (Et scito) De p̄ dic̄ ꝙ illa egō q̄ est oium melior dʒ hēre decē ꝯditōes. ¶ Pria: ꝙ ipsa sit ꝑtiū siſuʒ: ita ꝙ hūiditas ē vehemēt̄ admixta necitati. Nā digō ꝑfecta debet bene cōmiscere humidum cum sicco. ¶ Secunda conditio est ꝙ eius spissitudo siue grossities debet esse grossities siue spissitudo mell'. Et per mel nō debemus intelligere mel ceres. Nam esse debet eius spissitudo tanta vt possit stare coniuncta preter ꝙ fluat: ⁊ currat: vt secundo pronostico. cōmē. 13. ¶ Tertia conditio est ꝙ eius exitus sit facilis. significat. n. ꝙ nō est viscosa. ¶ Quarta conditio est ꝙ nō pungat intestina in exitu. significat enim ꝙ caret permixtione acuti preter naturam. ¶ Quinta conditio est ꝙ eius color attinet citrinitati propter causam dictam supra. ¶ Sexta conditio. ꝙ nō sit multum fetida: q̄ significaret putredinem: nec priuata sit fetore. Nam quia est superfluitas incōueniens pro nostro nutrimento debet habere odorem nō placentem nec delectantem. ¶ Septima cōditio. ꝙ non habeat cōiunctam gurgulationē: neqȝ rugitum. hec. n. significant admixtionem vētositatis: qua debet esse ꝑuata cum digestio est optima. ¶ Octaua conditio est. ꝙ nō habeat spumam propter eandem causam. ¶ Nona ꝯditio. ꝙ exit⁹ eius sit in hora solita propter causam superius dictam. ¶ Decima conditio. ꝙ sit q̄ʒtitatis ꝓportionate ad cibū iuxta modum dictum in prin. capli.

¶ Et scito ꝙ non omnis egestiōis equalitas est laudabilis: neqȝ omnis eius lenitas: q̄ quandoqȝ sunt propter vehementem maturationeʒ in omni parte simileʒ: ⁊ quādoqȝ sunt propter adustionem ⁊ liquefactionē similes. ⁊ tunc quidem sunt ex deterioribus significatiōibus. Et scito ꝙ egestio que est temperate eēntie que est ad tenuitatem nō est laudabilis nisi cum nō sūt cum ea rugitus neqȝ vētositates neqȝ in sui exitu paulatim intersecatur ⁊ si non possibile est vt eius exitus sit propter virus molestans quod est ei admixtum: ⁊ non ꝑmittit vt coniungat̄.

¶ Ponit duo notanda. primum est ꝙ nō omnis equalitas neqȝ ois lenitas est laudabil'. Nā qn̄ʒ sūt ꝑꝑ bonitatē egōnis: ⁊ qn̄ʒ ꝑꝑ dn̄iū eq̄le calorꝭ ꝑter nām adurētꝭ: aut putrefaciētis: aut eliquātꝭ: ⁊ qn̄ ita sūt ex deteriorib⁹ signōnib⁹. Et modus discernendi est ex fetore ⁊ colore ⁊ corpis alleuiatiōe aut ꝯrijs. ¶ 2^m notabile est ꝙ tu debes scire ꝙ non ois tēꝑate eēntie est laudabilis. nā nō dʒ cū illa eē vētositas neqȝ rugit⁹ neqȝ dʒ in sui exitu paulatī itersecari: q̄ si intersecat̄ poſſe est ꝙ h̄ sit ꝑꝑ vir⁹ molestās qd̄ est ei ꝑmixtū ⁊ nō ꝑmittit vt ei ꝯiungat̄. i. vt vna ꝑs alteri iungatur ⁊c̄.

¶ Est autē cum pleriqȝ solliciti fuerint de significationibus que in sudore ⁊ alijs apparent rebus: verūtamen de ipsis loqui proprius est in sermone particulari. In sermone quoqȝ particulari similiter reperies expositiōis augmentem in re egestionis ⁊ vrine ⁊ reliquorum.

¶ Hic excusat se a determiatōe de signis sudoris ⁊ sputi: q̄ determinare dē istis vꝫ sibi meli⁹ in libris ꝑticularib⁹ ⁊c̄.

¶ Explicit cōmentum clarissimi viri Ugonis Senensis in primam ⁊ secundam fen primi canonis Auicenne.

¶ Eximij Doctoris magistri Antonij fauentini qd̄ de febre edita in felici studio Ferrariensi.

Querit̄ vtrū febris sit cōplō. ⁊ ꝓbat̄ ꝙ nō. p̄ sic. Cōplō est q̄litas q̄ ꝓuenit imediate ex actiōe ⁊ passiōe q̄litatū p̄^m in elntij reꝑtaꝝ. p̄ ꝑmi. c. 1. doctrine tertie. Febris autē fit imediate ex calefcō eē hūoꝝ vel spūuʒ vel mēbroꝝ q̄ nō sunt elnta. igit̄ febris nō est cōplō. ꝯn̄tia tʒ. ⁊ minor coll'r ex mēte oiuʒ medicoꝝ: maior aūt est Auicen. ¶ 2° sic. febris est calor. igit̄ si est cōplō est cōplō cal'a. igit̄ qn̄ flaticus febrit hʒ cōplōnē cal'aʒ. nō igr̄ fridā. igr̄ nō est flaticus. ꝯn̄s est flm: q̄ pari rōne hō irat⁹ ⁊ exercitat⁹ desineret eē flatic⁹. ¶ 3° sic ꝑmutet̄ sor. colic⁹ ad flaticū: ⁊ pono ꝙ dū ꝑmutat̄ ad flaticū icipiat febrire: ⁊ se' ꝙ in eodeʒ corpe calor sil' ⁊ frig⁹ itēdit̄. si. n. febris ē cōplō: sor. cōplō in calore itēdet̄. cū igit̄ eadē i frigore itēdat̄ vt ꝯstat ex caso idē in calore ⁊ frigore sil' itēdet̄. Cōfir^r in febre augmastica cibi ⁊ pot⁹ fridi refrigerāt cōplōnē. Febrꝭ aūt ꝯtinue itēdit̄ ex q̄ est augmastica. igit̄ si febris est cōplō eadē res i calore sil' ⁊ frigore itēdit̄. Postremo febrꝭ est calor. igr̄ febris ē q̄litas p̄^a ⁊ simplex: cōplō āt est q̄litas 2^a q̄ ꝓuenit ex actōe ⁊ passiōe p̄^{ar} igr̄ febrꝭ nō ē cōplō: ꝯn̄a optia: ⁊ maior est nō ex diffōne febrꝭ. mior aūt ꝯstat ex diffōne cōplōnis.

Sed ꝯ̄ ē qd̄ Gal'. ⁊ Aui. ⁊ oēs medici veteres dn̄t febrē eē malā cōplōnē cal'am: qd̄ in seq̄ntib⁹ patebit.

Circa solōnē qōnis tres fiēt arti. in p̄ videbit̄ qd sit cōplō q̄ meli⁹ solui qō possit. in 2° videbit̄ an in eodē subō simul eē possint cōplō ⁊ q̄litas p̄^a. in 3° ꝑtractabit̄ p̄n^{le} ꝓpositū. ¶ Quātū ad p̄^m supponit̄ p̄ media extremis eē ꝯ̄ria: lʒ ꝯ̄rietate ipfecta. Suppō pʒ ex phia. me^m. n. sapit nām extremi ex q̄ se' ꝙ est ipoſſe aliqd̄ ſbm a media q̄litate ⁊ ab extrema absolute denoiari. nō. n. pn̄t de eodē ꝯ̄ria sil' ꝑdicari. vn̄ nō est poſſe idē pallidū eē ⁊ albū absolute: sed solū in re^u. pallidū. n. ad fuscū ē albū: lʒ nō absolute albū.

pᵃ arti. 1. suppō

¶ 2° supponit̄ ex nāli phia cal'm ⁊ fr̄m ꝯ̄ria eē mediata eodēqȝ mō hūidū ⁊ siccū: qd̄ h̄ mō decl'at̄. Calor ver⁹ ⁊ simplex q est q̄litas p̄^a est q in oi mā mixta i quā agit semꝑ cōgregat hōgenea ⁊ segregat etherogenea frigus aūt qd̄ est simplex ⁊ p̄^a q̄litas est qd̄ ꝯgregat hōgenea in oi mā mixta in quā agit ⁊ etherogenea: vt pʒ ex diffōne vtriusqȝ posita. 2° de gn̄one: ⁊ 4° metheororum. non. n. pōt calor simplex aliqn̄ homogenea segregare ⁊ aliqn̄ cōgregare ex q̄ simplex est ⁊ vi alteri⁹ agē nō pōt: sic̄ viride: qd̄ mō oculū ꝯgregat mō disgregat: non. n. est simplex nigredo neqȝ albedo: sʒ cōposita: simplex aūt nigredo sꝑ ꝯgregat. non. n. p̄t disgregare ex q̄ nihil albedis ꝑticipat. Cū igr̄ int̄ semꝑ ꝯgregare hōgenea ⁊ etherogenea segregare ⁊ sꝑ ꝯgregare vtraqȝ sit me^m: qd̄ est aliqn̄ cōgregare aliqn̄ segregare: me^m erit iter cal'm ⁊ fridū. idē ꝯstat ex ꝑꝑa actōe vtriusqȝ: est enī cali simplicis semꝑ ⁊ oēʒ māʒ in quā agit calefacē: fridi aūt frigefacere: mediū aūt est aliquā ⁊ aliqn̄ calefacere. aliq̄ʒ ꝟo ⁊ aliqn̄ refrigerare igr̄ me^m aliqd̄ nec̄e est eē sicut si albi est oēm oculum disgregare. nigri ꝟo ꝯgregare. Cū me^m sit iter vtrūqȝ nec̄e est int̄ albū ⁊ nigruʒ me^m dari: eadē rō ꝓbat in auaro ⁊ ꝓdigo. est. n. auar⁹ q semꝑ retinet: ⁊ qn̄ opʒ ⁊ qn̄ nō opʒ: ꝓdigus autē q semꝑ expendit ⁊ qn̄ opʒ ⁊ qn̄ nō opʒ: cū igit̄ me^m sit iter vtrūqȝ opʒ iter auarū ⁊ ꝓdigū mediū iueniri. ¶ Sil'r ꝓbat̄ iter humidū ⁊ siccū mediū dari. est. n. humidū qd̄ alieno termino facile terminat̄. siccū ꝟo qd̄ difficile vt cōstat ex diffōnib⁹ eorūdē. 2. de gn̄one: ⁊. 4. metheo. traditꝭ int̄ difficile aūt facile est me^m. igit̄ ⁊c̄. ¶ Idē ꝓbari pōt ex ꝑꝑia vtriusqȝ actiōe vt itelligēti cōstat. ¶ Idē pʒ ex Boe. in lib. ꝑn̄torūʒ q ait. cal'm ⁊ fridū ꝯ̄ria esse mediata. ¶ Idē Auer. dicit 3° de aia. cōmē. 4° in fine bis ꝟbis. in sensu tactus inuenit̄ mediū inter ꝯ̄

2. suppō

ria q̄ cōprehēdit.ꝯ̄ria.n.alia.sunt in spē a medijs.idē dicit cōmē.118.scdi de aia.℄ Idē vr̄ sentire btūs Tho.in summa ꝯ̄ Gen.lib.4.cap.81.⁊ sup Boetiū de tri.⁊ in libello d̄
3.suppō mixtiōe elm̄toꝝ.℄ 3° supponit̄ ex phia ꝙ mediū fit ꝑxime ex mutua actiōe extremoꝝ si extrema sint actiua iter se et passiua:aut ꝑxime ex mutua actiōe medioꝝ. Suppono p3. Si.n.extrema sint actiua iter se ⁊ passiua neqꝫ alterū ex toto alteri dn̄et̄ nec̄e est ꝯtinuata actiōe vtrūqꝫ coꝛrumpi:cū igit̄ mediū hēant nec̄e est mem aliqđ gn̄ari: vt ex.2.d̄ gn̄atiōe coll'r ab Arist.⁊ Auer.⁊.10.metaphysice. Si aūt alterū alteri ex toto dn̄aret̄ fieret alteri⁹ coꝛruptio aut alterius gn̄atio. Oꝫ si multa sint media eadē rōne int̄ se agentia poterūt coꝛrūpi:⁊ mediū aliud gn̄ari.sicut ex actiōe albi ⁊ nigri fit medi⁹ coloꝛ:⁊ ex actiōe medioꝝ coloꝝ vel saporꝝ vel odoꝝ fiūt alij medij colores vel sapores vel odores nisi imediati sint ⁊ primi.nō.n.ifinite sunt spēs mediorū ex q̄ extrema sunt finita:vt dr̄ in lib.de sensu ⁊ sensato.

1.ꝯclo. **His positis** pa ꝯclo est. Complo est q̄litas vna ⁊ simpl'r media iter calorē ⁊ frig⁹ aut int̄ humorē ⁊ siccitatē.ꝓbat̄.Cōplo ē q̄litas q̄ fit ex actione ⁊ passiōe q̄litatū p̄maꝝ in elm̄tis reptarū:qđ itelligi dꝫ ꝓrie ⁊ imediate vt nōnulli dn̄t:colores.n.⁊ odores ⁊ sapores ex eadē actiōe fiunt:sed nō ꝓrie:nulla aūt q̄litas fit ꝓxime ⁊ imediate ex actiōe dcā ⁊ passiōe; nisi q̄litas media inter q̄litates p̄mas.igit̄ ⁊c.ꝯn̄a optia:maioꝛ est diffō cōplonis tradita ab Aui.⁊ ab oib⁹.mioꝛ aūt ꝯstat ex tertia suppōne ⁊ 2a.voco aūt cōplonē q̄litatē simplicē nō v̄tute: sed actu est.n.pōa ⁊ v̄tute cōposita actu simplex sic coloꝛ medius.℄ Coꝛrelariū p̄m.Cōplo nō est q̄litas 2a.q̄litatem aūt 2am voco q̄litatē q̄ nō est pa:neqꝫ ad ꝑximū gen⁹ p̄maꝝ ptinet:vt est coloꝛ:sapoꝛ:odoꝛ:q̄litas.n.q̄ est cōplo est media int̄ q̄litates p̄mas velut int̄ ꝯ̄ria:mediū aūt ⁊ extrema ptinēt ad idē ꝑximū gen⁹ q2 oēs hꝫ q̄litates sunt iuicē ꝯ̄rie.sicut oēs colores ⁊ extremi ⁊ medij ad idē ꝑximū genus ptinēt ad aliud ꝟo sapores.℄ 2m.cōplo nō est aliq̄ q̄litas 2a p̄ter hꝫ q̄litates medias ⁊ colores ⁊ sapores ⁊ odores vt qdā vident̄ imaginari: ꝓbat̄.ois hmōi q̄litas scda q̄cunqꝫ est nō pōt ex actiōe ⁊ passiōe p̄marū q̄litatū simplicium imediate ꝓduci.ꝑus.n.ꝓducit̄ media q̄ est ꝓprij generis.sicut ex actiōe saporū int̄ se prius fiunt medij sapores q̄ȝ odores.℄ 3m cōplo est q̄litas tāgibilis : itēsibilis et remissibilis:qđ Ugo negat:deductio itelligēti p3 : qđ nisi verū eēt nō cōtingeret alteꝝ altero colericioꝛē esse neqꝫ tēperatioꝛē neqꝫ signū sumptū a tēperie calidi ⁊ fridi esset signū sumptū a sba cōplonis tēperate.℄ 4m.nulla est complexio eq̄lis ad pōdus.si enim sit cōplo ex ꝯ̄rijs iuicē agētib⁹ nec̄e est aut equipotētia sint aut nō.si autē eqpotētia fuerint nihil fiet:vt dr̄.10.metaphy.⁊ idem.2.de gn̄atione Auer.⁊.2.colliget.⁊.4.metheoꝛo.cōmē.10.quātū.n.alterū pōt agē tm̄ alterū pōt resistere.si vero nō sunt eqpotentia aut alterū simpl'r dn̄at̄ alteri:aut nō simpl'r: sed ex parte q̄dā.si p̄mū fiet alterius coꝛruptio alterius gn̄atio:vt iā dcm̄ est:si scdm̄ fiet cōplo:nec̄e est igit̄ in omni cōplone alterū vincere alterū vinci.igit̄ ois cōplexio vnius ꝯ̄rij naturā ⁊ virtutē magis sapit q̄ȝ alterius.Ꝟn̄ Auerrois h̄ argumēto ꝓbat cōtra Gal̄.nullā cōplonē ꝓprie tēpatā esse ad pōdus.in 2° eni lib.de gn̄atiōe.sic dicit mixtio ꝯ̄rioꝝ fit qn̄ alterum nō dn̄at̄ sup alteꝝ:neqꝫ h3 eq̄lem pōam:si eni potētia alteri⁹ fuerit simpl'r dn̄ans coꝛruptio erit dn̄ati:⁊ gn̄atio dn̄antis:⁊ si eq̄les fuerint pōe: tunc non fiet altera formā:sicut declaratū est in metaphysica.⁊ cum pōa alterius non fuerit dn̄ans simpl'r:sed dn̄ans dn̄ata:gn̄abit̄ ex eis aliqđ mediū:sed tn̄ declinat ad partē dn̄antis:⁊ ideo hoc medium cū eo ꝙ est declinās ad aliqđ extremoꝝ hēt aliquā latitudinē recipiētē magis ⁊ minus.℄ Et ex h̄ apparebit etiā ipole esse aliquā cōplonē temperatā:quā posuit Gal̄.s.tēperantiā que est s̄m extrema q̄ sunt in fine nō tēperantiā que est s̄m extrema cōplonis spēi in qua cōsiderat̄ mens. Ex quib⁹ ꝟbis ꝯstat cōplonē esse hꝫ q̄litatē mediā que dicta est:⁊ qđ intēdi pōt:⁊ remitti:⁊ ꝙ non est eq̄lis ad pōdus. Idem dicit ꝯtra Gal̄.10.metaphy. Idē 2° colliget p̄mo cap.⁊ vlti.ea.rō ꝓbat in graui ⁊ leui dari nō posse aliqđ mediū eq̄le ad pōdus qđ ꝓbat Auerrois in secundo colliget.argto gn̄ali:qđ colligi pōt h̄ mō:oē qđ compositū est ex duob⁹ solis spē differētib⁹ alterū h3 tanq̄ȝ foꝛmā alterū tanq̄ȝ mām:sic eniꝫ Arist.ꝓbat aiam eē formā dicēs aial ꝯstat ex duob⁹ solis spē differētib⁹ coꝛpe.s.⁊ anima.alterū igr̄ est foꝛma alterū mā:foꝛma aūt est q̄ p̄ncipaliter res est id qđ est:aia autē aialis:⁊ plante hꝫ est igitur est foꝛma.si.n.aliqd ex duobus solis spē differētib⁹ ꝯstet: necesse est ex vno p̄ncipal'r pēdeat:si.n.vtraqꝫ hērent eq̄lē p̄ncipatū cum sint spē d̄ria nō eēt multitudo recte istituta:neqꝫ a n̄a fieri posset q̄ nihil nouit facē:nisi qđ recte istitutū est ⁊ oꝛdinatū:opꝫ igit̄ alterū esse foꝛmā:alterū māꝫ: vel ꝓpoꝛtiōale:foꝛma aūt est q̄ māe dn̄at̄ ⁊ agit.igit̄ in oi cōposito ex duob⁹ solis spē differētib⁹ opꝫ alterū supesse: alterū ꝟo subesse.Dixi aūt ex duob⁹ solis spē differētib⁹. n̄a binari⁹ ꝯstat ex duab⁹ vnitatib⁹:q̄rū neutra est foꝛma: sed vtraqꝫ mā:linea q̄ȝ ex duab⁹ cōstat medietatib⁹:q̄rū vtraqꝫ est mā sed nō differūt spē.℄ Preterea.nec n̄us per se vnum est:sed multitudo:aq̄ quoqꝫ l3 ex duab⁹ medietatibus ꝯstet:nō tn̄ ex solis duabus medietatib⁹:sed ex mā ⁊ foꝛma.ideo si qd mediū est iter graue ⁊ leue:qđ ex diffōnibus simpl'r leuis:⁊ simpl'r grauis ꝓbari pōt:necesse est vno magis q̄ȝ altero pticipet.℄ Idē Auerrois p° celi.cōmento.7.his ꝟbis.ipole est.n.in coꝛpibus cōpositis aliq̄ cōponi eq̄liter:⁊ nos post declarabim⁹:⁊ si eēt aliqđ compositum eq̄liter:ꝯtingeret ꝙ aliqđ coꝛpus nō moueret̄ oino:sed staret in q̄cunqꝫ loco poneret̄.s.staret aut supius: aut iferius:aut in medio duoꝝ ꝯ̄rioꝝ: ⁊ moueret̄ in ceteris:qđ nō iuenit̄.℄ Idē Alber.eodē loco.⁊ Egidius 3° de aia.cap.vltimo.Idē beatus Thomas in q̄ōnib⁹ de malo. Idē Aui.pa p̄mi caplo de cōplonibus dicens p̄hos ꝓbare ꝙ impossibile est aliquo modo dari equale ad pōdus.

℄ Jacobus autē ⁊ alij ideo putant dari aliqđ eq̄le ad pōdus:q2 putāt ꝯ̄ria inuicē cōiungi in eodē subo:vnde qn̄ fit trāsitus ex summa leuitate vel calitate in summā grauitatē vel friditatē:necesse est ad equalitatē pōderalē venire: sed ꝯ̄ria nō p̄nt simul eē.vt ꝓbat̄ in tertio art.℄ Preterea si admittat̄ aliqd ex grauibus ⁊ leuib⁹ equal'r cōpositum esse nō est nec̄ium sequi qđ dicit:coꝛpus.s.hꝫ in medio aq̄ ⁊ aeris positum moueri circulo in q̄libet autē elm̄to si totū ponat̄ moueri vel sursum vel deoꝛsuꝫ:coꝛpus.n.mixtū qđ mouet̄ ex loco in quo est:iō mouet̄:q2 querit locū n̄alē:si eni eēt in loco n̄ali nō moueret̄:coꝛpus aūt iam dictū nō maioꝛē h3 affinitatē cum vno q̄ȝ cum alio.ideo q̄libꝫ elm̄tum est locus sibi n̄alis in quo appetet q̄escē l3 virtutē hēat motiuā que ad resistentiā ꝓpoꝛtionē h3 debitā.nam qn̄ aqua ex igne venit in sperā aque: adhuc v̄tus motiua obtinet ꝓpoꝛtionē suam que nō mouet:eo ꝙ non appetit.

℄ Preterea.si coꝛpus datū sit bipedale.⁊ medietas sitim aqua medietas in aere non poterit circulo moueri: nulla eni est rō cur in dextrū potius q̄ȝ in sinistrū moueat̄:nec cur vnum pedale potius q̄ȝ alterū sit p̄ncipium mouendi.

℄ Preterea mot⁹ simpl'r n̄ales h̄nt finē in quē tendunt:q̄ habito q̄escūt:vn̄ motū elm̄ti vel mixti coꝛpis n̄alē ipole est ifinitū eē:q2 n̄a q̄ nō est itell'e:nō mouet ad aliqd quod hēri nō pōt. Si autē datū coꝛpus circulo moueret̄ semp moueret̄:nec vnq̄ȝ q̄esceret.℄ 4m coꝛrelariū. Ipole est idē coꝛpus cōplonatū eē:⁊ absolute cal'm vel fridū. Coꝛrelariū p3 ex coꝛrelario p̄me suppōnis ⁊ ꝯne iā probata.

℄ 5m nō oē mixtū est calidū quo ad eq̄le ad pondus: nec omne humidū.ꝓbat̄.cōplo eni est q̄litas media iter q̄litates pas:que vt iā ꝓbatū est vel vna vel altera magis ptici/

pat:si cal'o vel humido necesse est cōtraria sit alteri:que ꝯ ria magis participat:duorū autē cōtrariorum si vnū est in rerum nā ⁊ alterū:quoniā vtrūqꝫ ad mundi integritatem ptinet.vt dicit' pmo celi. Igit' si compl'o reperit' calida vel humida repit' frida ⁊ sicca.econtrario.omnis autē cōpl'o alicuius mixti nālis est cōplexio.igit' ⁊c̄. ¶ Cōfirmat'.mixta cal'a ⁊ frida ⁊ humīda ⁊ sicca sunt iter se ꝯria.si igitur dantur mixta cal'a ⁊ humida necesse est dari frida ⁊ sicca. Aliogn cal'o ⁊ frido agētibus nunq̄ꝫ ꝯtingeret fridum ex pte cal'o dn̄ari adeo ꝙ vtroqꝫ corrupto cōpl'o fieri possit: ⁊ mixtum aliqđ qđ phie repugnat. ¶ Idem cōstat in his mixtis que coagulata spē frido vt sunt mella: ossa:nerui: cartilagines:medulla:flegma:lac:⁊ silia:que si cal'a sunt ex pticipatione solum sunt cal'a:vt aqua:sed caliditate ablata sentiunt' fridissima.vt Ari.dicit.4.metheororꝝ. ¶ Quidā tn̄ putant oē mixtū absolute cal'm eē:maxime vo aiatū corpus ⁊ viuū:quorū potissim⁹ est Gētilis.p³ pmi lōgā circa hoc disputationē faciēs. ¶ Argumēta autē breuiter sunt hec. ¶ Primū est.cuiusl3 mixti gn̄atio est p digōnez. In omni eni mixto op3 humidū sicco misceri:qđ est opus digōnis digō autē fit a calido:igit' omne mixtū a cal'o fit. qđ autē fit a cal'o absolute cal'm est. ¶ Scđm est.oē mixtum putrescit:putrefactio autē est corruptio pprie ⁊ inate calitatis ab aliena calitate:qđ fieri nō pōt:nisi in quolibet mixto calor regat ⁊ dn̄et:qn̄ enim humidū cōtinē nō pōt:go ꝙ defecit fit putrefactio.si igit' in q̄lib3 mixto calor dominat' ⁊ regit:op3 oē mixtum cal'm eē. ¶ Tertio adiungi pōt.qđ Arist.dicit.4.metheororꝝ.his v̄bis:facturū autē fridum vt corruptionē:aut fm accn̄s. ¶ Idē q̄qꝫ Albert⁹ inuē vr̄.4.metheo.si diligēter legat'. Qꝫ vo oē viuens sit cal'm ⁊ humidū psuadēt plibus argumentis. Prio:q2 ois opatio viui corpis cal'o ⁊ humido pficit' vt spū ⁊ sanguie: aut pportiōali. ¶ Scđo.q2 in q̄lib3 viuo fit nutrimēti cōuersio in subam corpis nutriti ꝯuersio autē h9 est opus caloris. ¶ Tertio q2 gn̄atio viui corpis est prima participatio anime in cal'o naturali:⁊ vita est eis permansio.

¶ S3 ꝯ est:p qđ Aris.dicit gn̄ationē mixti corpis a cal'o fieri ⁊ frido.⁊ idē dicit.2.de gn̄one. ¶ Dicit autem beat⁹ Tho.4.metheo.si est opus bti Thome.ꝙ iō dcm̄ est gn̄atiōe mixti a cal'o ⁊ frido fieri:q2 q̄dā mixta gn̄ant' a frido. ¶ Itē Arist.dicit eodē.4.ꝙ coagulata.s.a frido. vt sūt in ingt btūs Tho.metalla difficile putrescūt:q2 magl frida sūt q̄3 aer sit cal's:q tn̄ absolute cal's est in nāli sua dispōe. ¶ Itē Arist.iuxta finē q̄rti metheo.dicit ꝙ ea mixta quorum mā magis est aqua nāliter sūt frida q̄lia sūt metalla. ¶ Idem constat in cristallo:glacie:grādine:niue:pruina. ¶ Itē Ari.dic̄ i li° de aialib⁹ ꝙ cerebrū fridū ē:⁊ ad tactū frm̄ sentit'.qđ Ugo dic̄ se exptū eē nōnūq̄3 i fractura capitꝭ ¶ Itē sunt fructus qdam ⁊ pōa ⁊ tactu fridi:vt succus limonū:aranciorū:prunorū ⁊ pirorꝝ imaturarꝝ ⁊ aggresta. ¶ Itē Gal.dicit scđo techni.ꝙ signū cōplexionis fride est ꝙ manib⁹ fridum corpus sentit'. ¶ Itē dicit ꝙ corpus tēperatū mediocritatē in omnibus seruat:nō.n. h3 multam carnē.nec paucā:nec oino durū:nec molle: nec cal'm:nec frm̄:nec humidū:nec siccū. Si vo dicat' frm̄ corp⁹ iudicari frm̄:h̄ est min⁹ cal'm q̄3 tēpatū:neciū erit iudiciū fridi pēdē ex iudicio ⁊ cognitiōe tēpati:tēpatu3 aūt nō iudicat' tēpatū:nisi ex eo ꝙ nec cal'm nec frm̄ sentit': vt Gal.dic̄ in pn°scđi velut signo a suba sumpto. Si igit' oē viuēs absolute est cal'm op3 tēperatū eo iudicari tēpatū:qđ nō est fridū ad tēpatū:nec cal'm. In cogscēdo igit' tēpato oporte bit cognitionē eiusdē tēpati an̄cedē qđ est ridiculu3.sic.n. dēret iudicari a medico sor.eē tēpatum maxie in cōpl'one p signa a Gal.tradita oporteret pus scire ipm eē tēpatum in cōpl'one. ¶ Preterea si corpus tēperatū nō est v̄e medium iter extremā calitatē:⁊ extremā friditatē cum qbus ob earū intēsionē vita nō pōt supesse sed solū est medium iter excessus tēpa^to ipropoptionatos: vt Jacob⁹ dicit:seqt' corp⁹ tēpatū nō eē mediū int' multa3 carnē hn̄s ⁊ paucā: sed poti⁹ vergē in paucā carnē:qđ ita deducit':extremum fridum ⁊ siccū est paucissime carnis:aut illi pximū:cōpl'o eni melca est frida ⁊ sicca ⁊ paucissimi sanguis ⁊ carnis: cal'a vo ⁊ humida est plimi sanguis ⁊ carnis.si igit' extremo frido ⁊ sicco pximi⁹ est tēpamentū q̄3 cal'o ⁊ sicco pximi⁹ erit pauce carni q̄3 multe.cū tn̄ Aui.dicat ꝙ magl inclinat in crassitiē quādā q̄3 in maciē. S3 hec mā al's lati⁹. ¶ Ad p^m igr̄ dici pt nō oē mixtū p digōnē fieri: vt est nix. cristallus. ¶ 2° ꝯcesso ꝙ p digōnē fiat nō op3 simpl'r cal'm eē:q2 fcā digōne pōt post aduenire fridū ꝯgelās a q̄ calore expulso fit res frida:vt in metallis ꝯtingit ⁊ cornib⁹:⁊ vnguib⁹:⁊ ossib⁹:⁊ neruis:q̄ nisi frida eēnt non lederēt' a frido:nec flatici:nisi fridi eēnt iuuarēt' an estate.sicut iuuari dicit Hy.⁊.G.3ªpti.affoꝛis. ¶ P.calor nālis a quo fit digestio nō est nisi cōpl'o q̄dā:que l3 aliqn̄ plus sapiat fridi q̄3 cali:digerit tn̄ vi cali:qđ hēt vnde digō sanguis in lac a māmillis fcā a cōpl'one nāli fit māmillarū que fride sunt sanguini cōpate:⁊ ossa q̄ sunt sanguie fridiora sanguinem suū digerūt.⁊ cerebrū sanguinē suū se caliorē:⁊ ex spū vitali gn̄at aialē digerēdo: qđ Jacob⁹ quoqꝫ a v̄itate aliqn̄ coactus cōcedit ⁊ in qōnibus tech.⁊ in.21.tertij canonis. ¶ P.a cal'o celesti pōt fieri digō.l3 paucū sit ⁊ frigore minus:a q̄ postea res spissescit:⁊ ꝯstat:sicut Auer.innuit 4° metheo.cōmēto.10.iuxta finē:⁊ idē Arist.in libro de animalibus.qui calor potissimu3 est in seminib⁹ rerū aiatarꝝ. ¶ Ad 2^m dr̄.ꝙ metalla putrescūt que frida sunt.verū:qa cōpl'one quadā pticipāt que est cal'm nāle:eorū que quādo tātū h3 calidi quāto opus est ad regēdū humidū non putrescūt:quādo aūt nō hēt:sed deficit ex frigore vel alia q̄libet cā educit' foras cal'm nāle a cal'o cōtinētis quo calido educit' ⁊ humidū:sed nō ppter hoc op3 cōcludē omne qđ putrescē pōt cal'm absolute eē. Albertus autē qcqd dixerit suā habuit opinionē. ¶ Ad 3^m dr̄.ꝙ Gal.in lib.complexionū nō putat omne viuēs absolute cal'm eē:nec humidū:nisi eidē mortuo cōparet' formice ⁊ tortuce ⁊ pisces multi nā sunt fridi ⁊ cutis:quedā est frida:q̄dā sicca ⁊ dura:vt ipsemet dicit in scđo techni.verum autem est ꝙ vita est per cal'm ⁊ humidū:puta per spūm ⁊ sanguinē vel proportionalia que absolute sunt calida:sed nō op3 qōlib3 in quo est aliqd cal'm absolute cal'm esse:sed op3 partes calidas adeo dominari vt res absolute cal'a dici possit in rosis:in sandalis:in prunis imaturis ⁊ limonibus sunt partes quedā ignee ⁊ calide:sed adeo pauce sūt vt nō possint totum reddē calidum:in viuo igit' corpe partes calide dominant' saltē virtute nō molle. ¶ Ad quartū dicitur.ꝙ in partib⁹ corpis animati est calor naturalis qui vi calidi digerit nutrimētū siue absolute plus habeat calidi siue non. ¶ Preterea.vt dcm̄ est adsunt spūs:vel spiritibus quedā pportiōalia que sunt calida:quorū auxilio fieri potest nutrimēti ꝯuersio. Ad qntū solutio p3 ex dcis:nisi eni mā in quā aia d3 itroduci pticiparet h9 spū:aut pportiōali:non posset aia introduci.sed nō oportet absolute calidam esse. Qꝫ vero nō omne mixtum absolute sit humidu3:patet:q2 quedā ex terra maxime cōstant:vt patet in sulfure:in lapidibus:⁊ ossibus ⁊ cornibus:⁊ similibus. ¶ Sextum correlarium.nulla cōplexio pōt in sua specie intensissima eē: adeo ꝙ naturaliter nō possit esse intēsior:sit enim.a.cōplexio que fieri potest intēsissima:⁊ constat: exquo medium est inter cōtraria per ipsam intensam in calore vel frigore vel humore vel siccitate posse fieri trāsitum ex vno cōtrario in aliud:sicut per palidum fieri pōt transitus ex nigro in album:⁊ ecōuerso.sit igit' intensissima:⁊ constat ꝙ agēte actionem suam continuante qđ intendit in cōtrarium ⁊ extremu3 materiā in quā agit deducere tandē corrumpet hmōi cōplexionē. Si igit' nūc est intēsissima:⁊ non potest

esse intēsioꝛ cū imediate post hoc actio agētis ad aliqd ter
mineť:necesse est in ꝯtrariū termineť:⁊ ꝑ cōsequēs nō da/
biť primū instās forme in q̄ actio agētis terminať:puta ca
loꝛis.aut alteri⁹ forme.qꝺ̄ ē falsuꝫ:nūc eni supponim⁹ da
ri ꝓmū reꝝ ꝑmanētiū ⁊ q̄litatū substātiaꝝ.⁊ nō vltimū ex
Aristote.octauo physicoꝝ.qꝺ̄ inferius magis apparebit.
¶ Septimū.nō ꝑt dari colericissim⁹ hō:nec tēꝑatissimus.
¶ Octauū.īpossibile est in eodē coꝛꝑe vel mēbꝛo multas
esse eiusdē gn̄is cōpl'ones: ꝓbať.oēs cōpl'ones eiusdē ge/
neris sunt inter se ꝯ̈rie.vt coloꝛes oēs īter se:⁊ sapoꝛes.Si
igiť vna adest ꝯpl'o nō pōt altera adesse:al'r opoꝛteret ideꝫ
habere:⁊ plus ⁊ min⁹ vel calidi vel fridi:vel hūidi vel sic/
ci.vna.n.cōpl'o differt ab alia:ex h̄ ꝙ altera plus hꝫ vni⁹:
altera alteri⁹:aut ex eodē vna plus hꝫ alia minus.Cōpl'o
eni calida nō est vnius speciei:sicut nec caloꝛes mediꝫ plus
albo ꝑticipātes q̄ꝫ nigro oēs sunt eiusdē spēi.¶ Nonuꝫ.si
aliqꝺ̄ mēbꝛū nā est frigidū ex cōpl'one innata:qꝺ̄ ex influ/
xu vel spūs vel sanguis fit calide cōpl'onis ꝓoꝛē perdit cō/
plexionē:⁊ nouā induit:sicut ossa q̄n̄ sunt moꝛtua frigidaꝫ
habēt cōplexionē:⁊ lac:qꝺ̄ extra vbera diu permāsit que
duo antea erant calida ꝑticipatione spiritus ⁊ sanguinis.
¶ Decimū.quot sint spēs cōpl'onū specialissime certo sci/
ri nō pōt.ꝓbať:nō enim pōt sciri quot sunt spēs medioꝝ in
ter ꝯ̈ria ex quo non constat nobis quot modis:⁊ vijs ꝯ̈ria
possunt misceri:hec eni sunt secreta nāe:nec eni sciri potest
2.cōcl'o. quot sunt spēs coloꝝ medioꝝ.¶ Scđa ꝯcl'o:nulla cōple/
xio ꝓprie est cōposita.ꝓbať:oīs cōplexio est q̄litas:oīs au
tē q̄litas est vna:cōposita aūt cōplexio.si qua est nō est vna
q̄litas:sꝫ due ex quib⁹ nō fit vnū per se:nō eni agunt inter
se:nec patiunť.igiť ⁊c̄.Solent tn̄ medici q̄sdā compl'ones
dicere cōpositas cōplexionē vocātes numerū duarū com/
plexionū sibi inuicē consentientium vt est calida ⁊ sicca cō
plexio que non sunt vna cōplexio:sed due.

Secūd⁹ arti. Quantū ad scđm articuluꝫ.supponiť ꝓ ꝙ maioꝛ est
ꝯ̈rietas extremi ad mediū q̄ꝫ medioꝝ inter
1.suppō se.Suppositio pꝫ.si eni mediū ꝯ̈riū est medio:h̄ est:qa ex/
tremi rōne ꝑticipat:igiť eidē medio extremū magis ꝯ̈rium
2.suppō est:aut saltē:non minus:qꝺ̄ nr̄o ꝓposito sufficiet.¶ Scđo
supponiť.ꝙ ꝯ̈rietas terminoꝝ est cā ꝯ̈rietatis motuū gn̄to
phisicoꝝ.exquo seq̄ť ꝙ maioꝛ est repugnātia inter termi/
nos motū ꝯ̈rios q̄ꝫ inter motus:q2 ꝑꝑ qꝺ̄ vnūqꝺ̄qꝫ:⁊ illud
3.suppō magis.¶ Tertio supponiť.ꝙ ꝯ̈ria differūt ab inuicē ex ꝓ
pꝛia nā ⁊ specie sua:vt albū ⁊ nigrū:dulce ⁊ amaꝝ:nō eni
ex alia nā possunt esse ꝯ̈ria.aliogn nō essent per se ⁊ ꝓprie
4.suppō ꝯ̈ria.¶ Quarto supponiť.ꝙ ꝯ̈ria sub eodē gn̄e posita ma
1.cōcl'o. xime distāt ab inuicem.¶ His positis sit hec ꝓ ꝯ.Non est
poſ'e ꝯpl'onē ⁊ q̄litatē ꝓmā ⁊ simplicē eiusdē gn̄is in eodē
subiecto esse.ꝓbať.due ꝯpl'ones eiusdē gn̄is nō possunt si
mul in eodē subto esse:vt ꝓbatū est.al'r idē esset plus cali/
di ꝑticipās ⁊ minus.Sꝫ ꝯ̈rietas ⁊ repugnātia medioꝝ est
minoꝛ:aut nō est maioꝛ q̄ꝫ ꝯ̈rietas extremi ⁊ mediꝫ:vt hr̄ ex
ꝓ suppositione.igiť ⁊c̄.Jō mirādū est de Jacobo q vr̄ puta
re ꝯpl'onē esse hꝫ q̄litatē mediā q̄ dicta est:⁊ tn̄ in eodē mē
bꝛo ponit cōpl'onē ⁊ caloꝛē simplicē:⁊ frigus simpl'r:⁊ ali
q̄n̄ eq̄les.Ideꝫ Ugo in ꝓ°ꝓmi.⁊ in q̄ōne magna quā edidit
2.cōcl'o. an ꝯpl'o sit q̄litas.¶ Scđa ꝯ.nō est poſ'e duas q̄litates ex
tremas in eodē simul esse vt caloꝛē ⁊ frig⁹.ꝯcl'o ꝓbari pōt
ex ꝯcl'one iā ꝓbata:maioꝛ eni est ꝯ̈rietas extremi ad extre/
mū q̄ꝫ extremi ad mediū.igiť ⁊c̄.Sꝫ ꝓbať eadē ꝯcl'o pluri
bus argumētis:q2 oppo^m hodie currit per scholas:sꝫ opio
hꝫ sit ꝯ̈ria auctoꝛib⁹ ꝓbatis ⁊ doctoꝛib⁹ antiq̄s:⁊ ph̄is ⁊
medicis.5.eni ph̄icoꝝ.mediū est in qꝺ̄ ꝓus venit mutās q̄ꝫ
in extremū.igiť si aq̄ debeat ex frido in calidū permutari:
opꝫ ꝓus in mediū venire:mediū aūt inter calidū ⁊ frigidū
specie differt ab extremis.vt Auer.dicit 3° de aīa.cōmento
supꝛa allegato:nō igiť cū aq̄ incipit calefieri mox auferťur
aliqd veri frigoꝛis ⁊ introduciť aliqd veri caloꝛis:sic eniꝫ
nūq̄ꝫ itroducereť aliqd mediū spē differēs ab extremis:sꝫ
semꝑ sola calitas adeēt ⁊ friditas:sꝫ q̄n̄q̄ꝫ ex vna plus:q̄n̄
q̄ꝫ ex alia:q̄n̄q̄ꝫ eq̄l'r vt hi cōcedūt q hāc opionē sequunť.
¶ P.eadē est nā totius hōgenei:⁊ cuiusꝫ ꝑtis:⁊ eadē vir
tus ⁊ actio.sicut Auer.dicit ꝓ celi.Caliditas aūt sūma est
q̄dā hōgeneū:qꝺ̄ cōstat ex ꝑtib⁹ eiusdē rōnis:sicut dicūt q
opionē sequunť.igiť eadē erit v̄tus ⁊ actio toti⁹ ⁊ cuiusꝫ
ꝑtis:sicut eadē est v̄tus terre pedalis:⁊ actio:⁊ cuiuslibet
ꝑtis q̄ est descēdere:est aūt calitas summe nā ⁊ v̄tus vt oī
friditati sit ꝯ̈ria:⁊ in oēm agat:nisi aliqd ꝓhibeat:⁊ nullaꝫ
secū patiať.igiť eadē erit nā cuiuslibꝫ ꝑtis:nulla igiť fridi/
tas poterit esse cū aliq̄ calitate nec ecōtrario.¶ P.frigidi
tas vt.8.agit in oēm calitatē vt.8.nisi aliqd ꝓhibeat:igitur
actiuitas calitatis vt octo est maioꝛ resistētia friditatis vt
octo.cū igiť q̄lis est ꝓpoꝛtio totius ad totū:talis sit ꝑtis ad
ꝑtē:actiuitas friditatis vt.4.erit maioꝛ resistētia calitatis
vt.4.igiť friditas vt.4.agere poterit in calitatē vt.4.igiť
duob⁹ inuicē cōiunctis:quoꝝ vtrūq̄ꝫ est calidū vt.4.⁊ fri/
gidū vt.4.alteꝝ aget in alteꝝ.⁊ sic īter silia oīno fiet actio.
¶ Cōfirmať.maioꝛ est resistētia calitatis vt octo q̄ꝫ calidi
tatis vt.4.sed friditas vt.4.pōt agere in calitatē vt octo.
igiť multomagis in caliditatē vt.4.qꝺ̄ maxie continget:si
duo sint subiecta ad imaginationē:quoꝝ alteꝝ sit frigiduꝫ
solū vt.4.alteꝝ v̄o calidū solū vt.4.nihil frigoꝛis habēs.
¶ P.nō repugnabit aliqd eodē tꝑe ad cal'm vt.4.⁊ fridū
vt.4.sil' intēdi ⁊ moueri motib⁹ ꝯ̈rijs.Maioꝛ.n.est repu
gnātia termioꝝ q̄ꝫ motuū:vt dī in tertia suppōne.¶ Pre/
terea si caliditas vt octo.⁊ frigiditas vt octo:maxime re/
pugnant vt hi dicunt:caliditas vt.3.⁊ frigiditas vt.3.mi/
nus repugnabunt q̄ꝫ caliditas vt.4.⁊ frigiditas vt quat/
tuoꝛ:q2 magis elonganť a nā contrarioꝛuꝫ:cum igiť iuxta
positionem sit possibile caliditatem vt quattuoꝛ:⁊ frigidi/
tatē vt quattuoꝛ simul esse:multo magis frigiditateꝫ.vt.3.
⁊ caliditatē vt.3.¶ Nec obst.quod diciť latitudines opoꝛ
tere compleri.hoc enim opoꝛtet ꝓbari non solum dicere.
¶ Preterea seq̄tur ꝙ non sit reactio:qꝺ̄ sensui repugnat.⁊
mixtionē tollit:qꝺ̄ tamē deducitur hoc modo.Sit.a.ma/
teria pꝛima solā quātitatem habens cum humiditate:aut
siccitate:siue materia sit aliud a quātitate:siue non:in qua
nihil sit frigoꝛis:nec caloꝛis:iuxta imaginationeꝫ:⁊ sit.b.
aqua summe frigida que calefiat:⁊ tandē fiat ignis:⁊ con
stat ꝙ.b.aliq̄n̄ plus poterit calefacere q̄ꝫ frigefacere ali/
q̄n̄ minus.igitur aliq̄n̄ equaliter.capiať igiť.b.q̄n̄ tantun
dem pōt calefacere quantū frigefacere:siue habeat equa/
lem caloꝛis mēsuram ⁊ frigoꝛis siue nō:⁊ appliceť.a.ma/
terie in quā agit:ex quo nulla est resistētia vt positū ē:aut
igitur calefaciet:aut frigefaciet:aut neutrum faciet:si neu
trum:aut hoc ideo euenit q̄ꝫ qualitatem mediā introducit
que non est caloꝛ:nec frigus:aut q2 nihil agit.nō pꝛimum
q2 vt supꝛa ex Aristotele ⁊ Aurroi dictū est.Media q̄li
tas non pōt introduci q̄n̄ ꝯ̈ria sunt equipotentia:vt est in
casu.si scđm:hoc ideo est:quia altera qualitas alteri resi/
stit ne agat:puta caloꝛ frigoꝛi ⁊ frigus caloꝛi.igiť si in mā.
a.ponatur summa caliditas:⁊ fiat ignis:vel summa frigi/
ditas:⁊ fiat aqua pura:multo magis resisteť frigiditati:ne
agat vel calitati.Sꝫ si in materia.a.ponať summa calidi/
tas vel summa friditas aget.a.in.b.⁊.b.non aget.igiť ⁊c̄.
Qꝫ aūt calefaciat simul ⁊ frigefaciat fieri nō potest.Idem
enim moueretur motibus contrarijs.¶ Preterea.caloꝛ ⁊
frigus sunt contraria:aut igiť q̄libet caloꝛ cuilibet frigoꝛi
est contrarius aut nō:si pꝛimū:quilibet caloꝛ aget in q̄ꝺ̄li/
bet frigus:⁊ illi repugnabit:nec poterit cuꝫ eo esse:qꝺ̄ po
sitio negat.si scđm signentur caloꝛ ⁊ frigus cōtrarij:⁊ sint
vt positio dicit caloꝛ vt octo:⁊ frigus vt octo.igitur ex ter
tia suppositione ex ꝓpꝛia nā:⁊ specie sunt contraria:igitur
quolꝫ casu possibili posito quo erunt in reꝝ nā semꝑ erunt
ꝯ̈ria:sicut.n.nā nō auferť istis positis nō auferť ꝓpꝛietas:

q̄ nāz seqtur. igit̄ si deus creet maiorē calitatē q̄3 vt. 8. eodē
mō ⁊ friditatē: erūt ꝯ̈ria: qđ est falsum: nō. n. maxime repu
gnabūt: siue distabūt sub eodē gn̄e. ¶ Or si dicat̄ friditatē
infinitā ⁊ calitatē infinitā esse ꝯ̈ria statiz ꝯcludet̄ nō esse cō
traria: q̄. n. nō sunt: nec possunt esse in gn̄e nō pn̄t esse ꝯ̈ria:
ꝯ̈ria eni sunt q̄ sub eodē gn̄e posita maxie distāt: q̄ aūt non
sunt nec pn̄t esse nō sunt: nec possunt esse in gn̄e: q2 q̄rto to/
picoꝝ di ꝙ nō entis nō sunt gn̄a: nec spes: infinita aūt cali/
ditas ⁊ infinita friditas nō sunt: nec possunt eē. nō igit̄ sunt
ꝯ̈ria. ¶ P̄. seq̄ret̄ ꝙ ignis ⁊ aq̄ non essent ꝓprie inuicē ꝯ̈rij
ſm q̄litates suas: qđ est ꝯ̈ Ari. 2° de gn̄atione ⁊ phos oēs.
¶ Correlariū p̄m q̄n aq̄ ex friditate in calitatē ꝑmutat̄ ꝑus
remittit̄ in friditate donec ad p̄m nō esse friditatis veniat in
quo mediū aliqđ ꝓ gn̄atū est inter calorē ⁊ frig⁹ siue sit te
piditas: siue aliud q̄ intēso in ea q̄litate v̄sus quā aq̄ ꝑmu/
tat̄: tādē in simplicē calitatē transit: in q̄ postea intenditur.
¶ Scđ3 necesse est dari p̄m caloris ⁊ rigoris ⁊ medij abso/
lute: nō aūt vltimū vt Ari. dicit. 8. physicoꝝ. q dicit ꝙ dat̄
p̄m albi nō vltimū: nec exponi pōt: sicut Burleus ⁊ noiales
dicūt: ꝙ datur primū huius albi: puta cuiuslibet gradus:
sed nō primū absolute albi: siue albedinis. Si eni sic intel/
ligeret non dixisset dari primū albi nō vltimum: cuiuslibet
enim gradus datur primū ⁊ vltimū: q2 in indiuisibili consi
stit. Hec tamen materia ad philosophos magis pertinet.

Tertius arti. **Quantum** ad tertiū articulum supponit̄ ꝓ diffini/
tio egritudis: q̄ est dispō nō nālis a qua
1. suppō. operationes viuētis per se: ⁊ imediate sensibil'r leduntur.
2. suppō. ¶ Supponant̄ scđo oīa q̄ hactenus probata sunt.
1. ꝯcl'o. ¶ Pria ꝯ̈. Febris nō est calor q est q̄litas p̄a. si eni esset q̄li/
tas p̄a esset ꝯ̈ria cōpl'oni: nec posset vna ꝯpl'one esse: vt iam
ꝓbatū est: cū igit̄ mēbrū vel corp⁹ qđ febrit semꝑ cōpl'onē
habeat: nō erit febris calor simplex siue qualitas p̄ma.
2. cōcl'o. ¶ Scđa ꝯ̈. Febris est cōpl'o: ꝓbat̄ oīs eni calor aut est sim
plex: aut cōposit⁹: nō est aūt simplex. vt ꝓbatū est. igit̄ erit
cōpositus q est cōpl'o. ¶ P̄. febris est calor nālis mutatus
in igneū. vt Gal. dicit p̄ma affoꝛismoꝝ. calor aūt nālis est
complexio: est eni cōplexio nālis calido ꝑticipans: vt con/
stare pōt ex dictis ex quo in mixto corꝑe nō pōt esse calor
simplex: vt iā ꝓbatū est. ¶ Idē dicūt medici oēs: ⁊ maxie
antiq. vt infert Jacob⁹ in p̄ma primi capl'o de cōpl'onib⁹ q
dicūt calorē nālē ⁊ sanitatē ⁊ cōpl'onē ⁊ mixtionē idē esse.
¶ P̄. febris est morb⁹ aut igit̄ mala cōpl'o: aut mala cōpo
sitio: aut solutio ꝯtinui: nō op3 aūt in febriēte fieri malā cō
positionē: nec solutionē cōtinui: igitur erit mala cōplexio.
¶ Idē dicit Gal. in libro de febrib⁹. ꝙ imoderatio discra/
sie in superabūdātia caliditatis est febris: imoderatio autē
discrasie est ipsamet mala ꝯplexio imoderata sicut mode/
rātia cōpl'onis est cōpl'o moderata. ¶ Itē Aui. dicit. ꝙ fe/
bris ethica est cōpl'o facta mēbro cōueniēs. Idē indubitā
ter tenent oēs medici veteres: l3 qdā noui putēt esse calo/
3. cōcl'o. rē qui est q̄litas p̄a. ¶ Tertia ꝯ̈. Febris nō est calor cōposi/
tus ex nāli ⁊ extraneo adueniēte: posito ꝙ alter ab altero
differat: ⁊ ex vtroq3 vnus calor fieri possit. probat̄. calefa/
ctū esse spūs est per se: ⁊ imediata cā febris effimere. nō est
aūt imediata cā caloris cōpositi: sed per accn̄s solū: quate
nus. s. est imediata cā aduenticij ⁊ extranei. igit̄ ⁊c̄. ¶ P̄.
calor extraneus ꝑori adiunctus est imediata ⁊ per se cā le
dendi sensibil'r opationes. igit̄ ex suppositione p̄a est egritu
do q̄ aūt sit nisi febris dicat̄ fingi nō pōt. ¶ P̄. si febris est
calor cōpositus est nāli ⁊ extraneo nō posset tota febris au
ferri: nisi calor nālis totus auferret̄. S3 ablato calore na/
turali aufert̄ sanitas ⁊ vita igit̄ tota febre ablata aufertur
vita: qđ est absurdū. ¶ P̄. febris est calor extraneus accē/
sus in corde: s3 calor cōpositus ex nāli ⁊ extraneo nō est ex
traneus nisi ex parte. ergo nō nisi ex parte est febris: calor
eni nālis q preest nō est extraneus: aut si ē extraneus per
accn̄s est extraneus: pari etiā rōne calor cōpositus per ac
cidens est extraneus rōne. s. caloris aduenticij: nō igit̄ per
se ⁊ p̄mo febris erit calor extraneus. qđ videtur mirabile.
¶ Febris eni ex se: ⁊ ex ꝓpria nā: ⁊ nō rōne alterius extra/
neus est calor: ⁊ vt Gal. dicit est ex genere suo preter nām.
¶ Quarta ꝯ̈. calor nālis siccitati ꝯiunctus ꝑpter quā ope 4. ꝯcl'o.
rationes ledit non est febris. ꝓbat̄ eodē medio quo proxi
ma. si eni calor nālis ex sola siccitate ledit: imediata causa
ledēdi est siccitas: nō calor. igit̄ siccitas est egritudo nō ca/
lor. ¶ Preterea. si calor siccitati cōiunctus est febris nihil
repugnabit siccitatez ex qua ledit augeri: ⁊ magis ledere.
ponat̄ igit̄ ꝙ siccitas intendat̄: ⁊ calor remittat̄: ita q̄3 eq̄li
ter vel plus ledātur operationes ex augmēto siccitatis q̄3
ꝑus: ⁊ sequeret̄ aliqd magis ⁊ magis febrire ⁊ cōtinue re
frigerari: qđ claudit cōtradictionē. Si enim magis febrit
magis calet. ꝙ vero maior fiat febris p3 ex augmento le/
sionis que a febre facta continue fit maior. augmentū eni3
effectus est ex augmento cause. ¶ Correlariū: nec proprie
tas mala vel ex veneno vel ex humore putrido: nec alia q̄/
litas calori nāli cōiuncta ex qua operationes leduntur po
test facere calorē nālem esse febrem. ¶ Quinta cōclusio ꝓ 5. cōcl'o.
defendenda opinione Gentilis. si calori nāli calor nouus
addi potest: vel idem specie vel differens specie calor addi
tus est febris. Hec cōclusio sequitur ex proxima. Si enim
febris nō est calor cōpositus: nec est solus calor naturalis
qui preest. vt cōstat. in sanitate enim esset febris: necesse est
ꝙ sit calor additus: si calor addi potest. ¶ Preterea. hic so
lus est egritudo vt probatu3 est: quia est immediata ⁊ per
se causa ledendi. Si enim queratur. propter quid ledātur
actiones febrientis rationabiliter respōdētes dicimus: qa
adiunctus est nouus calor extraneus vel ex sole vel ex ci/
bo vel ex alia causa: sicut si themoni additū sit lignum ob
quod nauis moueri non possit: dicimus ꝙ lignum additū
est causa non themo: nec aggregatum ex themone ⁊ addi
to. ¶ Preterea sor. in sanitate existēti solo calore extraneo
calori naturali addito ⁊ posito ponitur febris. ⁊ solo calo/
re extraneo ablato aufert̄ febris. igit̄ calor additus est fe/
bris cōsequētia est optima: q2 oppositū cōtradictionē clau
dit ex terminis antecedēs etiā est manifestum igitur ⁊c̄.
¶ Eandē cōclusionē probat Gentilis tribus argumentis.
¶ Primū est tale. Febris est morbus naturali adueniens
cōplexioni. vt Gal. dicit hoc est naturali calori. Cum igit̄
omnis morb⁹ nō veniat nisi aut ex additione: aut diminu/
tione. vt idē Gal. dicit in libro de accidenti ⁊ morbo: ex ad
ditione naturalis caloris necesse est veniat: diminutio eni3
caloris est refrigeratio que nō fit in febre. ¶ Secundū est.
si calori naturali adueniat frigiditas ea erit morbus nō ca
lor naturalis. igitur eadē ratione: si adueniat calori natu/
rali nouus calor erit ille egritudo: ⁊ febris si actiones sen/
sibiliter ledet. ¶ Tertiū est. medici intendunt nālem calo/
rē conseruare: additū autē corrūpere: non intendunt aute3
corrūpere: nisi febrē. igit̄ calor additus est febris. Or vero
nō sit calor nālis probat. p̄mo: quia est calor preter nām.
Secundo: quia sextus digitus ꝑoribus quinq3 additus est
morb⁹: nullus autē ꝑorum: eadē igitur ratione calor addi
tus erit febris non ꝑor. ¶ Sexta cōclusio. que ponit̄ con/ 6. cōcl'o.
tra Gen. ꝓbabiliter. Si calor specie differt a calore natura
li: ⁊ vterq3 sit cōplexio: aut alter sit simplex: alter sit cōple/
xio: non potest teneri calore3 nālem superesse calore extra
neo adueniēte. Cōclusio p3 ex dictis: qa due cōpl'ones cō/
trarie nō possunt simul esse: nec simplex calor ⁊ cōpositus.
¶ Septima ꝯ̈. cōtra eundē ꝓbabiliter. Si calor additus 7. ꝯcl'o.
est eiusdē speciei siue intēsior siue nō: non pōt v̄tutē aliquā
habere positiuū aliqd ⁊ absolutū ꝓducentē que eadem sit
calori iā addito que calori nāli non competat. ꝓbat̄. Ubi
est eadē essentia ⁊ nā: est eade3 virtus essentiā sequens vel
eadē essentie: sicut virtus calefaciendi: que est eade3 calori
adest omni calori. si qd eni ex essentia sua est potens aliqd

facere ꝯdictionē claudit in aliq̄ esse eādē essentiā in q̄ nō sit
eadē v̄tus. Si igit̄ calor addit⁹ est eiusdē nāe cū nāli calo/
re: nec͛e est si v̄tutē hꝫ q̄ sit eadē nāe in calore nāli eādē re
periri. ¶ Et sequit̄. ꝙ si hꝫ v̄tutē exiccādi: aut vim veneni:
aut aliā habebit: ⁊ calor nālis ꝙ p̄est: ex quo ēt sequit̄ ꝙ nō
pōt calor addit⁹ agere in nālē ex sua essentia vel v̄tute q̄ sit
eadē eēntie. ¶ Et ꝯfirmat̄ h̄. q͞a friditas vt q̄ttuor ꝯiuncta
caliditati vt q̄ttuor nō agit in caliditatē. igit̄ multo min⁹ ca
lor aget in calorē ꝑ se: ꝑ accidēs. n. forte nō est incōueniēs:
pclo. maior. n. flāma cōburit minorē. ¶ Octaua ꝯ. Febris est ca
lor nālis fact⁹ intēsior q̄ꝫ debeat. Ex q̄ opationes sensibil͛r
leduntur. Cōclusionē aūt nō intelligo q̄si calor cōpositus ex
nāli ⁊ addito sit febris. Hoc. n. iā reprobatū ē. nec ponim⁹
calorē calori posse adiungi in eodē subito. sꝫ dicim⁹ eundē
calorē fieri posse intēsiorē: eo solū ꝙ magis reducit̄ de po
ad actū: lꝫ nulla q̄litas realis acquirat̄ que nō fuerit p̄us.
¶ Probare aūt ꝙ intensio forme fiat h̄ mō: ⁊ nō ꝑ additio
nē grad⁹ ad gradū in eodē subiecto est lōge alienū a ꝓposi
to: ⁊ magis ad phīam ꝑtinens: tria tñ argumēta ad p̄sens
adducem⁹ ob curiositatē eoꝝ q in medicia q̄rūt phica: ad
ꝓbādū ꝙ intēsio nō fit ꝑ additionē grad⁹ ad gradū: nec re
missio ꝑ ablationē q̄ aliquātū ꝑsuadent. ¶ Primū est. ca/
piat̄. a. calitas vniformis intēsa vt q̄ttuor extēsa in bipeda
li: ⁊ ad imaginationē tota ponat̄ in vno pedali eiusdē bipe
dalis: ⁊ arguit̄ sic. a. calitas est eadē q̄ p̄us fuit: ⁊ p̄us fuit
intēsio vt. 4. nūc aūt est intēsio vt. 8. pono. n. ꝙ calitas extē
sa in. b. pedali tota extēdat̄ in. c. alio pedali p̄ore remanen
te. igit̄ creuit intēsio a. a. 4. vsq̄ꝫ ad. 8. igit̄ aduenit ipsi alia
intēsio vt. 4. cū igit̄ intēsio nō sit aliud q̄ꝫ q̄litas intensa: vt
pulchre demr̄at. calidior igit̄ aduenit alia q̄litas: sed nulla
aduenit vt ꝯstat hꝫ. n. easdē ꝑtes q̄s p̄us: ⁊ nō plures: lꝫ ca
liditas vni⁹ pedalis aduenīat calitati alterius: nō tñ adue
nit toti: nec p̄or fit intēsior: nec ea q̄ aduenit. igit̄ ⁊c̄. ¶ Se/
cūdū est. creet de⁹ aquā. c. sūme fridā: ⁊ relicta sue nāe con
uerti debeat in ignē cuꝫ nulla rō possit assignari: cur vnus
grad⁹ friditatis p̄us auferat̄ q̄ꝫ alius: nō poterit in fridita/
te remitti: qꝺ est falsuꝫ: nō. n. vnus grad⁹ est posteri⁹ indu/
ctus q̄ꝫ alius: nec min⁹: nec magis fixus nec celū vnū poti
us ꝯseruat q̄ꝫ aliū. qꝺ pōt in oēs eq̄liter agere. ¶ Tertiuꝫ
est. nullus calor intēdit̄. igit̄ ne oīno calor: nō. n. calor q pri
us est: nec q aduenit q nō p̄us fuit: nec eadē rōne aggrega
tus ex vtroq̄ꝫ q nō p̄us fuit: intēdi aūt est moueri ad maio/
rē ꝑfectionē in eadē specie q̄ꝫ p̄us haberet̄. ¶ Cōtra eādē
opionēꝫ btūs Tho. disputat multis in locis: ⁊ aliȷ̄ q̄dā: lꝫ
Jacob⁹ nr̄ forliuiēsis illā defendat quātū pōt. ¶ Sꝫ ad p̄o
rē opionē reuertamur dicētes: ꝙ sicut nutricatio in subam
mēbri ꝯuersio fit argumētatio q nihil aliud est nisi eiusdeꝫ
quātitatis mēbri reductio ex minori termino in maiorem
terminū: lꝫ post factā nutrimēti ꝯuersionē nulla noua quā
titas addat̄: nec in diminutiōe aliq̄ noua quātitas perdat̄
p̄ter ꝑtes mēbri q̄ p̄usq̄ꝫ diminutio fiat resoluunt̄ ⁊ abeūt:
qꝺ in corrigia extēsa ⁊ ꝯcta videri pōt: ita q̄n calor iā geni
tus intēdit̄ nō fit alius calor: sꝫ genit⁹ perficit̄ magis: eo ꝙ
magis ex po͛ in actū reducit̄: sicut q sigillū cere post figu/
rā semel factā rursus magis ip̄rimit: ⁊ in latera mouet non
efficit nouā figurā. nec partē figure: sꝫ factā stabilit magis
⁊ perficit sic agēs sua actione ꝯtinuata calorē iā genitum
magis ꝑficit. ¶ Q̄ꝫ si q̄rat̄ q̄s est terminus alterationis q̄
calor intēdit̄. ¶ Dōm est. ꝙ est ipsa q̄litas facta intēsio nō
mod⁹. vt Jacob⁹ putat neq̄ꝫ aliud reale differēs re a priore
calore vt Gen. vr̄ putare. Si eni calor nūc est vt vnū: ⁊ in fi
ne hore erit vt duo termin⁹ erit calor vt. 2. q est aliq̄d reale
sicut in augmētatione termin⁹ est eodē quātitas fcā maior
puta ex pedali bipedalis. Sꝫ hec vt dixi phoꝝ sunt. ¶ Cō
clusio igit̄. 8. ꝓbat̄ auc͛te Gal. q in aphis dicit ꝙ febris est
calor nālis mutatus in igneū: nec hec ꝓpositio recipit ex/
positionē Get. q dicit: ꝙ sicut dicim⁹ ꝙ nigredo est albedo
ꝯuersā in nigredinē: nō tñ est albedo: sic febris nō est calor
nālis: sꝫ est calor nālis mutatus in igneū. ¶ Ex hac eni ex
positione: sequit̄ in aduētu febris calorē nālē corrūpi: sicut
adueniēte nigredine corrūpit̄ albedo. ¶ Scōo q͛ Gal. di
cit in li. de accidēti ⁊ morbo sanitas q̄ est tēperamētū ipsa
eadē erit morb⁹ cū extra tēperamētū exierit: calor aūt nā/
lis tēperatus est sanitas saltē in ꝯplōne. igit̄ ipse idē nume
ro erit egritudo: factus aūt igneus est extra tēperamētuꝫ.
igitur est egritudo: que autē sit nisi febris fingi non potest.
¶ Arguit aūt Gentilis rursus hoc mō. In febrib⁹ in q̄b⁹
paucus est calor medici adhibēt vinū ⁊ ignē ad calorē nā
lē intēdēdū: rosas v̄o ⁊ sandalos ad remittēdū. nō pōt aūt
idē calor intēdi simul ⁊ remitti febres aūt remissionē que/
rūt nālis aūt intensionē. igit̄ nō est idē calor nālis ⁊ febris.
¶ Sed hoc argumētū qꝺ nō ita formal͛r fit ab homine sol
uitur. rose ⁊ sandali iuuant quatenus cōfortant nām ⁊ sua
frigiditate febrem remittūt: vinū aūt ⁊ ignis ⁊ panni cali/
diores iuuant: q̄m ex vino mox multi spiritus generantur
quoꝝ p̄sentia iuuat nām ad mām morbi expellēdā: aut di
gerēdā: aut omnino ad vires habendas: pāni quoq̄ꝫ cali/
diores iuuāt quatenus in mēbris parum caloris habētib⁹
partes extreme possunt multū frigide esse que fortasse nō
febriūt sicut in p̄ncipiȷ̄s interpollataruꝫ contingit in q̄bus
mēbra quo ad partes quasdā salteꝫ extrinsecas sunt frida
nec febriūt: lꝫ quo ad partes intrinsecas possint febrire.
¶ Rose preterea ⁊ sandali mox a natura versus cor diri/
gunt̄ qꝺ aliquātū refrigerari potest: vinum auteꝫ ⁊ panni
alia mēbra calefaciunt: ⁊ si tandem cor calefit ex vno po/
sterius hoc fit. Argumenta quoq̄ꝫ superius recitata qui/
bus probat febrem esse calorem additum: non militāt.
¶ Ad primū dr̄ febrem esse morbū ex additione caloris:
additionē aūt vocat Gal. ⁊ verā additionem ⁊ intensionē
quālibet. ¶ Ad scōm dr̄: ꝙ falsa est imaginatio: non enim
si frigiditas pōt addi calori: ⁊ addita fit morb⁹: eodē mo/
do q̄n fit intensio caloris fit nouus calor qui a priore diffe
rat. ¶ Ad tertiū dr̄: ꝙ medici querunt calorem naturaleꝫ
in sua nālitate conseruare q̄n oīno est nālis. q̄n auteꝫ exiit
temperamētū ad nālitatē reuocare: qꝺ fieri nō potest: nisi
destruant ipsum inquātum innālis est siue febrilis. ¶ Ad
quartū dr̄: ꝙ idem calor est ꝺm naturaꝫ: ⁊ preter nām alia
⁊ alia rōne est quidē ꝺm nām qꝺ pꝫ ex eo ꝙ facit opera vi
te: nutrit: auget: viuificat: preter naturam vero eo ꝙ inten
sior factus sibiipsi repugnat inquātum naturalis est: vnde
non est ex toto ꝺm naturam: nec ex toto preter naturam.
¶ Ad quintum dicitur: ꝙ exemplum sexti digiti non con/
uenit: vt patet ex dictis.
¶ Cōtra vero quintā conclusionē arguit Herculanus di/ Instātia
cens: Cor febriens calefacit ex febre sanguinē ⁊ spiritum. ad q̄ntā
igit̄ calor qui est febris est intensior calore spiritus ⁊ san/ ꝯclōnē.
guinis: sed calor spiritus est plusq̄ꝫ quattuor. aliter non es/
set spiritus absolute calidus: nec sanguis. igitur calor qui
est febris est ⁊ ipse plusq̄ꝫ quattuor: cum igitur ante febrē
cor esset absolute calidum: ⁊ haberet calorem intensum
plusq̄ꝫ quattuor: sequitur ꝙ ex febre factum sit calidius q̄ꝫ
octo. est igitur ignis. ¶ Item sic arguit. inducat̄ vnus gra
dus caloris a sole qui sit febris: ⁊ sequit̄ ꝙ nisi induct⁹ au/
feratur non cessabit febris: consequens falsum: q͛ quoli/
bet alio ex prioribus ablato cessat febris: gradus eni inq̄t
a sole pōt esse naturalis: qꝺ pꝫ: si enim refrigeratus sit cor.
⁊ postea a sole calefactus restitutus sit pristine sanitati gra
dus inductus erit naturalis: ⁊ pars sanitatis. ¶ Item sic.
febris ethica est ꝯplexio facta membro conueniens. igit̄
non est calor additus. antecedens est Auic. prima quarti.
Sed ad primum qꝺ vocat demonstrationem dr̄ ꝙ sicut li
gnum additum themoni vocatur proxima causa: cur na/
uis moueri non possit: lꝫ non solū sit causa: sed vna cū the/
mone: ita calor cordi additus: si quis addi potest qui est fe

bris est cā.prima:ꝫ nō sol⁹ cur sanguis calefiat ꝛ spūs:sed
tot⁹ calor cordis est q intēsior est:ꝛ calefacit spm̄ ꝛ sangui/
nē. ¶ Ad 2m qđ ēt demr̄atione vocat:dī ꝙ si sor. addetur li
bra sanguis boni ex q̄ egrotaret ipsa esset egri°:qꝛ eēt ime
diata cā ledendi: q̄lꝫ tn̄ libra sanguis ablata ex flōmia vel
alia via restitut⁹ eēt sor.sanitati. Silr̄ est in casu argumēti.
¶ Vn̄ ɔcludit ꝙ aliqd ē egri° q̄ nō ablato ꝫ in corpe reli/
cto corp⁹ sanabit:qđ.n.ē egritudo definet eē egritudo. O/
si calor addit⁹ specie differt a calore nāli.qđ ipe Gen. ascri
bit facilior ē solo:nō.n.auferet febris:nisi auferat grad⁹ se
mel induct⁹. Sꝫ Gē.nō oino affirmat calorē additū specie
semp differre:imo vr̄ credere ꝙ aliqn̄ ē idē spē ex argumē
to ꝙ fcm̄ est:si.n.refrigeret sor.ab aere ꝛ post calefiat a so
le sanabit:vt dicit qđ nō vr̄ rōnabile:nisi calor adiūct⁹ spē
ɔueniat cū eo q fuit ablat⁹. ¶ Tertiū vo argum nō tā est ɔ
Gen.q̄ꝫ ɔ Gal.ꝛ Aui.dī igit ꝙ febris ethica est fcā ɔueni/
ens ꝛ nālis mēbro q̄ ad sensuꝫ:qꝛ ethicus nō pcipit calorē
suū febrilē:eo ꝙ illi iā assueuit:calor tn̄ in febre ethica ad/
9.ɔclo. ditus pori ē febris.iuxta Gē. ¶ Nona ɔ. Si calor additus
spē differt a calore nāli opꝫ calorē nālē corrūpi. pbat. aut
eni vnū fit ex ābob⁹:aut nō.si pm cū vterqꝫ sit ɔplo:ꝛ inter
se sint ɔrij vt media medijs ɔtingit,eē ɔria:oꝫ vtrūqꝫ corrū
pi:sicut qn̄ ex viridi ꝛ fusco fit aliqd mediū: si ꝺm nō pote/
rūt sil eē vt ex supiorib⁹ dictis clar est:cedet igit nālis alie
no aduētāte. Si vo addit⁹ nō differt spē opꝫ vnū ex vtroqꝫ
fieri:qꝛ alr̄ nō fieret intēsio poris:nec mēbr in q̄ addit⁹ re/
cipit fieret calidi⁹.hec aūt ɔ vr̄ ɔria Gen.si diligēter hois
10.ɔclo. vba examinent. ¶ Decima ɔ.poẜe est febrē esse q̄ nō sit ca
lor cordis extrane⁹:neqꝫ pcedens ab eo:neqꝫ q ab eo ɔser
uet:neqꝫ ɔtinuus sit calori cordis extraneo. ɔ pꝫ si ponat
ꝙ calor epis:aut pedis intēdat ab aere: aut alia cā pusq̄ꝫ
cor intēdat posito forte obstaculo: puta hūore frido inter
epar ꝛ cor:aut pedē ꝛ cor:q calor pus fiat igne⁹ ꝛ opōnes
mēbri sensibilr̄ ledat q̄ꝫ in corde accēdat:huic.n.diffō ɔue
nit febris a Gal.tradita q̄ ē calor nālis mutat⁹ in igneū:cō
uenit ēt ethimologia vocabuli q̄ ē feruor a q̄ febris nomē
accepit in aīalib⁹. ¶ Idē meli⁹ ɔstat in cauda lacerte absci
sa:q̄ aliquādiu viuit ꝛ aīal ē:lꝫ iperfectū q̄ pus poterat fe/
brire:si tota lacerta febriebat:ꝛ sepatā nihil repugnat febri
re:vn̄ febris nō iō est ppa cordis passio ꝙ ex necitate opor
teat in q̄lꝫ febre cor febrire:aut febrē nō eē febrē:nisi cū ca/
lore cordis extraneo cōnexionē hēat siue ɔtinuitatē: vt q/
dā dicunt. ¶ Undecima ɔ. Febris iō vocari pōt ppria cor 11.ɔclo.
dis passio ꝙ cordi facillime aduenit:eo eni ꝙ calidissimuꝫ
est facillime ignit:sicut canes facillime irascūt. ɔ psuadet:
qꝛ nulla alia est rōnabilior cā:cur ppria cordis passio dica
tur.qđ pꝫ ex ɔne prima iā pbata. ¶ 12a ɔ. nō opꝫ in q̄libet 12.ɔclo.
febre oēs actiōes p se ledi:sicut credidit Gēti.pbat.hoies
melācolici in febrib⁹ aliqn̄ meli⁹ intelligūt ꝛ futura vatici
nant.vt Ari.in pbleumatib⁹ dic. ꝛ in febre vtus auditiua
q̄ sicco pficit ex snia Gal.2° tegni.vr̄ fieri exptior ꝛ melior.
Itē frenetici forti⁹ mouēt q̄ꝫ ipsimet sani quātūcūqꝫ ab ini/
mico irritati qcqd Gētil.dicat. ¶ Ad argut pnu rn̄detur.
¶ Ad pm dī.ꝙ nō ois ɔplo fit imediate ex q̄litatib⁹ pmis.
lꝫ aliqua fieri possit:ex ɔplone.n.spūs gignitiui:ꝛ mēstrui
sanguis inuicē agētib⁹ fit carnis ꝛ ossis ɔplo.ex aceto etiā
ꝛ melle inuicē agētib⁹ fit ɔplo oximellis. ¶ P.ɔplo hois
q febrit nō ex necitate variat ꝺm spēm: sꝫ ex febre fit inten
sior:cui⁹ intēsiōis cā prima pōt esse calefactū esse spūs vel
hūoris vl mēbri. ¶ Ad 2m dī.ꝙ si tenem⁹ cōplonē cuiuslꝫ
hois nālē eē absolute calidā:dōm est ɔplonē statici nō per
mutari:sꝫ fieri intēsiorē. Si vo qđ pbabili⁹ est teneam⁹ fri
gidā esse ɔcedēdū est ɔplonē pmutari a frida in calaꝫ:nec
esse staticū nisi po⁹ ꝛ nāli ɔplone ad quā cito reuertit. Si/
milr̄ in irato dōm est ꝛ exercitato. ¶ Ad 3m solo pꝫ ex di/
ctis:casus.n.ē ipoẜis:siue.n.ɔplo statica sit absolute frida:
siue calida:ɔstat fridā esse ad colericā. Si igit sor.coleric⁹
icipiat febrire fiet calidior q̄ꝫ sit nō igit pmutabit ad stati/
cū. ¶ Ad ɔfirmationē dī.ꝙ cibi ꝛ pot⁹ exhibiti phibēti fe
brē ita intendi.sicut intenderet nisi exhiberent:forte ēt ali/
quādo absolute remittunt:lꝫ remissio nō sentiatur. ¶ Ad
q̄rtū solutio pꝫ ex tertio articulo:ꝛ hec de questione ppo/
sita. ¶ Ad laudem altitonantis dicta sint.

FINIS.

Registrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Oēs sunt q̄terni pter P ternum.

¶ Impressum Venetijs mandato ꝛ expensis nobilis viri dn̄i Lucean
tonij de Giunta Florentini Anno dn̄i.1523.Die.7.Februarij.

ŌR VGONIS MEDICI

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm